3

GEORGII CEDRENI COMPENDIUM HISTORIARUM.

TOMI DUO.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ

ΚΕΔΡΗΝΟΥ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ.

GEORGII CEDRENI

COMPENDIUM HISTORIARUM.

EX VERSIONE

GUILLELMI XYLANDRI,

CUM EJUSDEM ANNOTATIONIBUS.

ACCEDUNT

Huic Editioni prætet lacunas tres ingentes, & alias expletas, Notæ in Cedrenum P. JACOBI GOAR, Ord. Prædicator. & CAROLI ANNIBALIS FABROTI J. C. Gloſſarium ad eumdem Cedrenum.

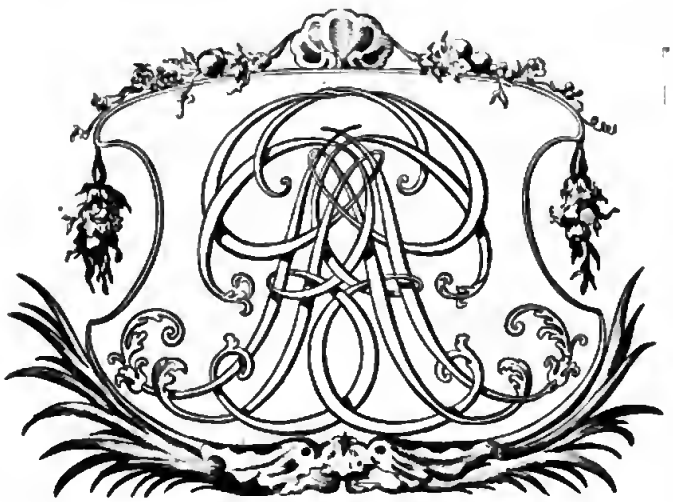

VENETIIS,

EX TYPOGRAPHIA BARTHOLOMÆI JAVARINA,

M. DCC. XXIX.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

JULIO MAZARINO,

S. R. E.

CARDINALI.

SCITE *Græcus auctor ait*, Eminentiſſime Cardinalis, *Deorum templis donaria dicenda eſſe, viris autem illuſtribus ingenii monumenta nuncupanda. Quemadmodum enim muneribus biſce religionem noſtram erga Deum: ita & hoc animorum fœtu cultum ac obſervantiam noſtram erga viros ſummæ dignitatis vel doctrinæ præcipuæ teſtamur. Inter Deum autem & homines longe intereſt, quod Deus velut omnium conditor & Dominus, rebus quarum precarii poſſeſſores ſumus, non egeat: illuſtrium autem virorum geſta penitus intercidant, niſi ſit qui ea literis mandet, & poſteris tradat. Sed & quemadmodum humi-*

li cuique ad Deorum templa accederet, & ibi vota ſua nuncupare fas eſt: ita nec illuſtres animas ea quæ tenuiores homines eis dicant, aſpernari videmus. Altæ ſcilicet mentis hominis ſecuri ſunt magnitudinis ſuæ, adeo ut Deum referre quodam genere videantur. Hæc cum ipſe mecum reputarem, auſus ſum, Eminentiſſime Cardinalis, *religioſe Te adire, & librum opera mea perpolitum licentiore forte hac epiſtola Tibi inſcribere, quo devotionem erga Te meam publice teſtarer, ſciremque omnes, ad venerationem Tui etiam eos qui longinque agunt, libros Tibi dedicare, ut ex ſacro & immortali nomine Tuo famam & gloriam ſibi quærant, ac immortalitate donentur. Hoc tamen vereor, ne Te in excelſo humanarum rerum faſtigio poſitum, & numquam vacuum, ego unus e turba audacius incondito ac rudi ſermone interpellem, Teque morer, cujus ampliſſimis cogitationibus ac conſiliis Imperium Gallicum gubernatur, cum potius occupationibus Tuis bono publico parcendum eſſet. Sed magnæ quoque animæ literaria hæc avocamenta non recuſant. Heic autem admirari ſubit, quam ſagaci conſilio Optimus Maximuſque princeps cum excederet, vel potius interciperetur, & in cælum rediret, Tibi,* Cardinalis Eminentiſſime, *pene dixerim, cuncta regendi onus impoſuerit, cum juvenilis ſucceſſoris animus nondum par eſſet Imperio. Sic Atlas cum cæli oneri ſe ſubduceret, Herculem ſubmiſiſſe fertur velut tantæ molis capacem: at qualem virum? majorem humana natura, Deo proximum: deinque Jovis, non Amphytrionis filium. Certe non alius quam natus Deo, cælum Deorum ſedem ferre poterat: ſicut nec alius quam divinæ mentis homo, onus Imperii Gallici ſuſtinere. Tu, inquam,* Eminentiſſime Cardinalis, *vocatu Regis prudentiſſimi ad Regni arcana tractanda non ſine numine admiſſus es: id quod ex rebus ipſis feliciter & ex voto fluentibus notius eſt, quam ut quiſquam præter malignos inficiesur. Quando enim terrarum ille prædo, quando orbis univerſi candidatus certius intellexit, ſe rerum ſolam potiri non poſſe, ſeque aliena regna irrita ſpe invadere? quando feliciter ſecum actum putavit, ſi fines ſuos non propagaret ſed tueretur, niſi ex quo Principem noſtrum invictiſſimum anima reliquit? Quid ſingula commemorem? Proſtrato primum ſtupenda felicitate exercitu validiſſimo, tum munitiſſimis oppidis qua locorum natura, qua milite non ignavo, cum interim inclinatas acies & labantes, tum milites ſuos velut attonitos & pavore defixos cerneret, intremuit Flandria. Animos ſumpſerant Gallici hoſtes nominis, quoniam in contrarium cecidiſſe videbantur Gallorum impetus ſemper hoſtibus metuendi, quod ſcilicet externa vis contra fas piumque eis adfuiſſet, velut Deus e machina, quodque eos obſidio liberatos viderent, qui jam inglorium deditionem parabant: ſed ſtatim Galli ingenii ad pugnam avidi vicinas urbes animoſius aggreſſi ſunt; quibus captis extimuit Italia, non ſecus ac quondam populus gentium victor Gallis inſtantibus ſæpius expavit. In Hiſpania bello quidem ancipiti pugnatum eſt: ſed Ducis fortiſſimi nomen Hiſpano militi vincendo jamdiu fatale eſt. Germania bello diuturno vexata agrorum populationibus, urbium vaſtationibus concuſſa, Imperatorem miſeris dudum imperare cæpiſſe non diffitetur. Hæc latius exequentur horum temporum diſerti. Ego ſtylo remiſſiore attigi tantum, & quod longum eſſet ea proſequi, & quod verebar ne faſtidium naſceretur ex plurimis. Cælum igitur ambitione affectent exteri (quamquam expilationibus cælum non petitur, ſed religione & pietate, quæ Reges Chriſtianiſſimos aſtris inſerunt) aliena Regna avido animo pervadant: quamdiu ſtabit Gallia validiſſima terrarum pars (quam perundi legibus aliis, quam quæ orbi terrarum impoſitæ ſunt, fatorum vis æterna, vel potius Deus fatorum arbiter & diſpenſator exemit) cæpta eis numquam ex voto ſuccedent. Cum autem ſereniſſimus Princeps noſter ſpes totius generis humani adoleſcit, cum animi ejus vis auxeſcit, Tibi,* Cardinalis Eminent. *ſumma rerum permiſſa eſt, cujus fides in rebus difficillimis ſpectata, cujus devotio erga Principem, omne*

vincent exemplum. Nemo in poſterum Te rerum moderatore tam ſecurus potentiæ erit, ut Gallos pene inter ferrum & arma natos provocare vel offendere audeat, quos intelliget nullius armis eſſe ſuperabiles. Nemo Galliæ ſocios aut fœderatos laceſſet: nemo amicos lædet, qui hoc Galliæ debent, ut qui ſumma cum injuria & bonorum omnium indignatione fortunis ſuis exuti velut nudi exulabant, pleniſſime reſtituti ſint. Tanta eſt cum ſacri nominis Tui veneratio, tum Imperii Gallici felicitas ſemper invicta. Verum quo impellor ego fandi impotens? non enim multum intereſſe puto, ſive quis famam alicujus lædat, ſive infra dignitatem eum laudet. Non poſſum tamen hoc citra crimen ingrati præterire quod omnium commendatione digniſſimum eſt: Bibliothecam ſcilicet multis librorum millibus conſtantem inſtituiſti, quam eruditis omnibus patere vis. In qua quidquid Gallia bonarum artium feraciſſima, quidquid Italia vel Germania eruditum protulit, invenire in facili eſt. Omitto præclara illa marmora, Principum & virorum qui litteris claruerunt ſtatuas, quas cum videas & ingenii monumenta legas, putes non muta marmora, ſed animata: & eorum non interiiſſe corpora, ſed cum animorum fœtu de perennitate certare. Quo quidem egregio facto litteratiores quoſque Tibi obnoxios feciſti, & non minus in ore hominum agis quam propter alias acerrimæ mentis dotes: ex quibus boni omnes intelligunt, tanto Te cæteris mortalibus ſuperiorem eſſe, quanto fortuna Tua excelſior & præſtantior eſt. Vive igitur, Eminentiſſime Cardinalis, *Galliæ felicitati, quæ Te ſoſpite culmen adpiſcetur, & diurnabit. Vive rei Gallicæ rector & propagator: cujus vigilantiæ hoc debetur, ut Galli pacem æquiſſimis conditionibus ſperare debeant, aut exteri bellum internecinum timere. Vive diu Galliæ* —felix tutela ſaluſque.

EMINENTIÆ TUÆ

Devotiſſimus
CAROLUS ANNIBAL FABROTUS.

Digitized by Google

LECTORI.

DE ſcriptoribus hiſtoriæ Byzantinæ publicandis ſpem fecimus edito Joanne Cantacuzeno. Ecce fidem præſtamus felicioribus auſpiciis annixi: juſſu nempe illuſtriſſimi Franciæ Cancellarii Petri Seguierii, qui ut opus hoc egregium ederetur ſuæ cutæ fecit. Quid autem huic Cedreni editioni acceſſerit, Lector monendus es. Plures eæque ingentes lacunæ erant in editione priore, quæ Cedrenum deformabant. aliæ minores plures paginas occupavetant. Eas omnes ex aliis ſcriptoribus calamo exaratis ſupplevimus, multa correximus ex Joanne Scylitze Curopalate, qui Cedrenum ἀνωλεξῶ deſcripſerat. Unde mirati ſubit, quanta ſecuritate ſæculi ſui Curopalates alienum opus ſibi vindicarit. Itaque ſi quis Curopalatem deſideret, ſciat eum Cedreni ſimiam eſſe; nam totidem verbis Curopalates conſtat: qui tamen non per omnia nobis inutilis fuit, ſed ſupplendo, ut dixi, & emendando Cedreno multum profuit. Quoniam autem toto pene Cedreno exſcripto Curopalates excipit ubi Cedrenus deſinit, ideo non ingratum fore duxi, ſi cum Cedreno ederetur. Joannes Baptiſta Gabius interpres ejus multis in locis ab auctoris ſententia abertaverat. Ei quantum fieri potuit conſultum eſt interpolata ejus verſione. Xylandri quoque verſionem interdum emendavimus: nec tamen veterem loco ſuo deturbavimus, ſed noſtram ad oram libri tejecimus. Præterea faretur interpres ingenue, ſe in quibuſdam hærere. Nos ſine ulla inſectatione ſententiam noſtram propoſuimus & Notas quaſdam addidimus ei firmandæ. Denique Gloſſarium adjecimus, quo voces mixobarbaræ, quibus Cedrenus utitur, explicantur, dignitates eccleſiaſticæ, palatinæ & militares exponuntur. Quo in concinnando uſus non ſum opera Meurſii, quem plerique alii qui rapto vivunt ſolent exſcribere, ſed vel auctores nondum editos, vel alios omnino auctores ad teſtimonium cito. Accedunt etiam R. Patris Jacobi Goar variæ in Cedrenum animadverſiones eruditiſſimæ, quæ non modicam Cedreno lucem adferent. Poſtremo numeroſa operarum menda ſuſtulimus, quo tam auctior editio, quam emendatior opera noſtra prodiret. Cedreno igitur fruere, quem antea, pene dixerim, auro contra veniiſſe non ignoras. Cedrenum ſequetur Theophanes multorum votis expetitus, quem ex Regis Chriſtianiſſimi bibliotheca in lucem edemus, una cum Anaſtaſii Bibliothecarii hiſtoria Eccleſiaſtica hactenus inedita, quæ beneficio Cardinalis Eminentiſſimi Franciſci Barberini ad nos pervenit. Sequentur & alii ex variis bibliotheeis eruti, quos non interite quantum Reipublicæ litteratiæ interſit hi tantum intelligunt, qui litteras tractant, vel fovent. Vale.

GUI-

GUILLELMI XYLANDRI
AUGUSTANI
IN GEORGII CEDRENI
ANNALES SUOS PRÆFATIO.

AD MAGNIFICOS ET GENEROSOS DOMINOS,

D. MARCUM ET D. JOANNEM, FUGGEROS, ANTONII FF.
Fratres germanos, Kirchbergi & VVeiſſenhorni dominos, &c.
optimarum litterarum alumnos gratiſſimos.

GEORGII CEDRENI Annales, qui auſpiciis ac impenſis veſtris, Viri ampliſſimi, a me non ſine magnis ærumnis in Latinam linguam converſi, in publicum hodie exeunt, pro more dedicaturus: diu multumque cogitavi, quanam de re potiſſimum apud vos diſſererem. Sive enim hiſtoriæ utilitates explicandæ eſſent, quo hic liber prodiret commendatior atque gratior: jampridem id propoſitum ita copioſe noram a ſummis viris tractatum, ut citra arrogantiæ crimen non poſſem conari iſta vel amplificare, vel etiam inculcare. Sive in veſtris laudibus prædicandis occupanda orario, ad quas profecto illuſtrandas augendaſque hæc *Cedreni* verſio editioque conducere debet: quid iis ornamenti poterat mea conferre infantia? aut quotuſquiſque (ut nunc ſunt mores hominum) non potius aſſentando me munus captare, quam grati animi ſignificationem raris virtutum exemplis demonſtrandis commendandiſque edere, erat judicaturus? Itaque horum ego utrumque prudens ſcienſque omiſi: præſertim cum recordarer, de priore alibi me nonnihil etiam dixiſſe. Sed & alienum aliquid perſonis veſtris, aut præſente inſtituto (qualia ad animum accidebant multa atque varia) in medium afferre, intempeſtivum videbatur, atque inſolens: neque enim laudari ſentiebam eum, qui

Delphinum ſylvis appinxit, ſtuctibus aprum.

Itaque in præſentia ſatis habui, pauca de ipſo hoc Hiſtorico Opere, & mea quam vobis ac Reipubl. in eo conficiendo navavi opera dicere: itaque Lectore non inutiliter (ut quidem ego puto) de quibuſdam prænonito, dedicationis munere defungi.

Jam primum, quis fuerit CEDRENUS, certo deprehendere nullo indicio potui: cum de ſeipſo nihil, hoc quidem in Opere, memoriæ prodiderit: neque ab aliis ſit, quod ego ſciam, laudatus aut nominatus ſcriptoribus. Eo tamen inclinat animus, ut ſacerdotem fuiſſe ſuſpicer, aut etiam monachum: tametſi videtur hoc non fuiſſe diſſimulaturus. Meæ conjecturæ anſam præbent, cum genus dicendi quo eſt uſus, tum quas de religione & cæremoniis habet diſputationes. de quibus non

impendio quin quiſque ſuo captu & ſenſu judicet. Quid ego judicem, ſatis credo eſſe bonis notum: neque eſt cur mutem ſententiam ulla idonea cauſa. Quando vixerit, nihilo magis conſtat, quam qua conditione vixerit: niſi quod probabile eſt, rerum potito Iſacio Comneno (qui iniit imperium eodem fere quo Heinricus IV. anno, qui fuit a nato Chriſto *LIX.* ſupra milleſimum) eum ſcripſiſſe ſuos Annales. hi enim in iſtam deſinunt. Is qui codicem veſtrum ſcripſit librarius, Iſacii Angeli aliquoties mentionem fecit in margine. Fuit hic Iſacius, Friderici Ahenobarbi Imperatoris Germani æqualis. & occepit Conſtantinopolitanum regnum circa annum CIↃCLXXXV. ut centum fere annis codex iſte auctore ſuo recentior fuiſſe videatur. Non diſſimulavit librarius, aliquoties ſe in exemplari, quod deſcripſit, aliquot paginarum defectum ſenſiſſe. Sed utrum reliqua omnia ita fuerint ab auctore compoſita, quomodo ad nos ſcribæ iſtius opera pervenerunt, dubitari haud injuria poteſt. non enim mendoſa modo quædam, ſed pluta etiam his mutilara vel comperi, vel ſuſpicatus ſum, quod aliquoties in Annotationibus oſtendi. Porro autem facile crediderim, Lectores in bonis ſcriptoribus verſatos, & judicio aliquantum quam vulgus acriori præditos, ubi lectionem hujus operis inſtituerint, moleſtiæ principio aliquid, aut etiam nauſeæ contracturos. Pollicitus enim auctor ab initio mundi uſque ad ſua tempora hiſtorias ſe compendio recitaturum: ubi ad rem ventum eſt, neque optimo ordine ea proponit, quæ in ſacris litteris, & Flavii Joſephi antiquitatis Judaicæ deſcriptione, atque alibi copioſe deſcribuntur: & inſerit multa, neſcio quam telatu aut creditu digna: & interpolaris narrationibus ſæpe, ſæpe mutilatis, aliquando idem non ſine tædio & odio inculcat. In ſummis mundi Imperiis & eorum ſucceſſione ac mutationibus exponendis, jejunus plane eſt. Res Romanas ita attingit, ut videatur earum fuiſſe admodum ignarus. Et in ipſis Imperatoribus ordine recenſendis, eorumque in ſumma exponendis rebus geſtis, fere ad Conſtantinum uſque Magnum nihil præclari, aut etiam operæ pretii eſt conſecutus, ut ſubverear, ne quis iſta legens exclamet:

Quid tanto dignum dedit hic promiſſor hiatu?

Digreſſiones quoque in diſputationes de vita monaſtica, contra Judæos, & alia id genus, talia ſunt quæ Annalibus parum omnino conveniant, & non poſſint a quovis ventriculo concoqui. Quæ ego a me dicta, ita velim accipi, ut ab eo qui non vituperet, ſed excuſet CEDRENUM: ſcriptorem, qualem ea tempora, & fortaſſis etiam vitæ inſtitutum tulit, ut uno verbo dicam, interdum δίδυμ. Certe ſi quid ab eo peccatum eſt, non magno rerum ſtipendio peccatum eſt: cum abunde librorum ſit, ex quibus hiſtoriarum ab ipſo præteritarum, aut minus commode tractatarum cognitio repeti poſſit. Hoc autem vere poſſum affirmare, plutima eſſe in Cedreni hoc Opere, quæ cum alibi non inveniantur, maximam ei apud omnes veritatis & hiſtoriæ auctores conciliare poſſint debeanteque gratiam. In Juſtiniano præſertim magno, in Heraclio, & aliis deinceps Conſtantinopolitanis Imperatoribus, multo eſt, quam ipſe Zonaras fuerit, diligentius ac copioſius verſatus deſcribendis, annis etiam ſingulis res geſtas dividens. Nam quæ ante novæ Romæ ortum habet, ea videtur utcumque ex vatiis libris non magna cura ac judicio perexiguo conſarcinaſſe: in Con-

ſtantinopolis autem rebus & exercitatior fuit, ut apparet, & majore eſt uſus induſtria: & ſi quid ego judico, hoc illi ἔργον fuit, cætera παράργα. Qui eum cum Zonara conferent, iis deprehendere erit proclive, vere me iſta dicere. nam omiſit Zonaras multa, quæ noſter habet, ſcitu perquam digna: & quibus omiſſis, hiſtoriam mutilari obſcurarique fuit neceſſe. Multa ille breviter admodum indicavit, quæ ſunt a noſtro circumſtantiis omnibus explicatis illuſtrata. Neque ego primus hoc deprehendi. Sed VVOLFIUS noſter, quem honoris cauſa nomino, vir harum rerum (quod, quibus ignorus ipſe eſt, lucubrationes ejus evidentiſſime demonſtrant) longe periritſimus, aliquanto ante codici veſtro ſchedam præfixerat, qua argumentum ejus in hæc verba exprimitur; Tractat idem argumentum, quod Zonaras; ſed multa habet a Zonara de induſtria prærermiſſa, breviratis (ut opinor) ſtudio, ſed certe non prærermittenda. Quod ſi mihi otio data fuiſſet ab initio, hunc Zonaræ præluliſſem. Nunc cum Zonaras denuo edendus erit, conſultum fore videbitur, ut hoc totum opus perlegatur. & quidquid memorabile viſum fuerit, Zonaræ ſuis locis certa nota appoſita, inſerendum. Hæc Vvolfius. Qui haud dubie, dum hoc ferret de Cedreno judicium, ad ea reſpexit præcipue, quæ aliunde quam ex eo aut Zonara reperi commode non poſſunt. Nam duo priores Zonaræ tomi longe alioqui ſunt meliores, ac laude digniores, quam ea quæ ad Conſtantinum uſque Magnum noſter collegit. Et tamen in hiſce ipſis ſunt nonnulla, quæ cogniru digna atque utilia, tamen neque apud Zonaram occurrant, neque alibi fint adeo obvia. Enimvero id affirmare auſim, ex hoc noſtro ſcriprore ab homine induſtrio multa poſſe deſumi, quibus Zonaræ, Procopii, Diaconi, aliorumque id genus ſcriptorum, recentiorum quoque, ut Cuſpiniani, Egnatii, Panvinii, imperatores & hiſtoriæ partim corrigi, partim illuſtrari ac poliri poſſint: quæ utilitas vel ſola ejus editionem apprime apud æquos Lectores gratioſam facere deber. Neque nunc proponam exempla. tametſi enim rei guſtum aliquem Annotationes noſtræ præbebunt: tamen malo hæc ſolerti Lectori obſervanda relinquere, quam iis commemorandis me jactare. Addatur & hoc: cum eorum quæ ſunt circa Byzantium, & in ipſa urbe locorum, tum aliarum multarum urbium, fluminum, montiumque notitiam, permultis hujus ſcriproris locis poſſe explicari atque illuſtrari; ut magno rerum Geographicarum incremento, & antiquitatis recolendæ adjumento diligentibus ſit futurus. Verum de Cedreno ſatis, aut fortaſſe nimium: legatur, ipſus ſe probabit, & oſtendet

Vendibili vino non opus eſſe hedera.

Venio nunc ad meam operam: non profecto ut eam vel jactem, vel etiam ἀκαιρῶς exrenuem, quorum neutrum ego ingenui hominis arbitror: neque etiam, ut qui veſtris & aliorum bonorum (cæteros enim nihil moror) judiciis diffidam, ideoque cauſam mihi dicendam putaverim: ſed quod, cum ipſe in hoc Opere falſus alicubi ſim, nolim alios quoque errare. Primo omnium, ne conatus quidem ſum id conſequi, ut Zonaræ, Niceræ, ac Gregoræ facundiam Latinam, parem Cedreno conciliarem. nam probe mihi meæ conſcius tenuitatis, nemine etiam monente habebam exploratum, me moliri hoc non debere, quod elegans paſtor merito odiſſe ait,

Theocr. Θαλυσ. ἴσον ὄρδις κερυφᾷ τιλίσαι δόμον ὠρομέδοντος.

Et quidem Græcæ linguæ uſu Cedrenum iis quos nominavi, multo inferiorem eſſe, mulroque minus in ſuo foto diſertum, non difficulter judicabunt Lectores: quo minus habet etiam quod conqueratur, ſi Latine purius ti, nitidiuſque ipſo loquuntur. Ac neſcio quomodo mihi accidit, ut interdum invitus, magis tamen ſolito, balbutirem ipſe invitus, magis ramen ſolito, balbutirem ipſe etiam, dum præeuntis verba ſubſequor, & exprimere conor. Sed hoc quidquid eſt mali, æquanimitas Lectorum vel diſſimulabit, vel corriget.

Poſtquam vos, Mæcenatis nomine digniſſimi Heroes, ultro pro veſtra benignitate de me honeſte ſentienres, impulſore maxime D. Ludovico Carine, ſene longe doctiſſimo, veroque officioſæ in cultores bonarum artium humanitatis exemplo, vobiſque non abſque graviſſimis cauſis & meritis chariſſimo & acceptiſſimo, de me autem jamdiu ita merito, ut grariarum actionem (quas enim poſſim pro tot beneficiis hac mea conditione referre?) hic locus dignam non capiat, memoriam autem ab eo in me profectatum commoditatum me vivo nihil ſit oblitteraturum: ſuadentibus idem cum aliis primariis viris, tum ipſo etiam Vvolfio, qui (nihil jam de ipſius laudibus dicam, eum prædicationem meam excedant, neque hoc ſibi reponi muneris pro ſuis meritis ipſe cupiat) abundanria quadam amoris ſemper me proſecutus, quaſi lampadem hanc in decurſione vertendæ Græcæ hiſtoriæ recte ſe traditurum mihi exiſtimavit. Poſtquam ergo Cedreni convertendi provinciam mihi credidiſtis: id quod mihi fuit, ut debuit, gratiſſimum: equidem in hoc incubui, ut expectationi veſtræ meiſque promiſſis mature & fideliter ſatisfacerem. Omnia expeditu facilia fore animo præceperam: fortaſſe non nimis arroganter, ut qui non nunc primum hoc genus rei rractandum ſuſciperem. Sed in progreſſu tamen id expertus ſum, quod Alcæus olim eleganter cecinit:

ἴσαν τις ὐ πόντῳ γίνεται, τῷ περίοντι τρίχαν ἀνάγκαι.

Delata in altum cum ſemel eſt
Quocumque tempeſtas vocabit,
Ut tibi navis eat neceſſe eſt.

Multa ſpem meam fefellerunt. Incidi in loca vel obſcura, vel mutila ſæpe; ubi cum non niſi unus codex mihi eſſet, aut alibi eadem aut ſimilia perſcripta in prompru non haberem, oportuit me hærere. Conjecturas ſcio aliquid poſſe, ſed eæ neque ſaris tutæ aliquando ſunt: & non raro quod conjicerem, aut quo me referrem, non ſuccurrebat. Ne tamen vel auctori vel Lectoti mea ignotatio fraudi eſſet, ubi viſum eſt rem habere aliquid momenti, Annotationibus meis pro virili rem expoſui, aut ſaltem aliis enodandam propoſui. Maxime barbarica me vexaverunt vocabula, quorum magnam copiam Lector inveniet, partim hybridarum ac μιξοβαρβάρων, aut (ſi ita velit aliquis) μιξελλήνων, partim prorſus & apud Larinos & apud Græcos peregrinorum. quorum alia rerum ſunt, ut ſcaramangium, tuldum, cumparia, barducium, læſa, & alia plura: alia officiorum appellationes, ut barangi, protoveſtiatius, logotheta dromi, caniclium, protoſpatharius, dtungarius, ameras: reperier etiam multa Latina Græco habiru velata, κουίρατα, σκάμνον, λιγάτα, ſilentium, aſecretia, ſealam, κῦρον. ſexcenta alia. In quibus animadvertendis & vertendis quam

fuerim felix, neſcio : fui certe moleſte occupatus. Quod ad Annotationes meas attinet, poteram eas extendere & amplificare indicatione & comparatione eorum quæ apud alios ſcriptores iiſdem de rebus habentur : quod ignavo fortaſſis, aut librorum copia deſtituto Lectori fuiſſet non ingratum. Verum ego brevitati ſtudui : & cum poſtremo eas relegerem, permulta amputavi, quæ alio loco commodius me perſecuturum videbam : cum hic vel brevius quam ut ſatis intelligerentur indicare ea oporteret, vel commentando extra fines annotandi progredi. Has autem ipſas Annotationes Lectori magnum momentum allaturas ad intelligendum Cedrenum, aut ſaltem quædam diligentius ſcrutandum, confido. Mihi quidem incredibili labore conſtiterunt : Ponetur in lucro a gratis, ſi ad alios quoque intelligendos ſcriptores inde aliquid poterunt petere adjumenti, quod ego ſpero fore. Numeri eorum, numeris margini Cedreniano appoſitis reſpondent : niſi quod ſæpe plura unico ſumus complexi loco. * Ad finem Tabulas Chronologicas adjeci, jampridem eas a me compoſitas, & cum ad alia, tum ad συγχρονισμὸς promptc inveniendos, ac intervalla temporum ſupputanda utiles. In his ferc ſum Funchium ſecutus quamquam ipſe quoque de quibuſdam quod moneam & diſputem, videor mihi habere : quod ipſum qualc ſit (alio loco ſi Deus volet) proferetur. Græcus codex editur, diligentiſſime & ſumma fide, ac labore non exiguo deſcriptus, collatuſque cum veſtro exemplo. Ex eo poterit emendatio eorum ſumi, in quibus eſt a me peccatum. Ut enim nuſquam me allucinatum profitear, non facile mihi quiſquam perſuaſerit. Confido tamen, æquos peritoſque rerum & ætumnatum quæ in hujuſmodi operibus ſunt exantlandæ Lectores, non ita multa deſideraturos, ut non ſint mihi pro laboribus hiſce gratiam habituri. Vobis autem, Viri ampliſimi, vobis acceptam ferre debent, quam hoc Opere legendo utilitatem delectationemque capient : vobis inquam, non mihi. Tametſi enim ſtudio Reipub. litterariæ juvandæ atque locupletandæ tenear vel maximo, pauciſque (quod velim nemo dictum atrogantius putet) voluntate benemerendi de patria cedo, aut fortaſſe nemini : tamen ea eſt rerum meatum tenuitas, ut niſi aliis locata mea opera, qui fortunarum mearum habeant ac laborum & ſuæ liberalitatis rationem, ſcribendi facultatem habeam nullam. Et quamvis multo eſt, quam impetiti credere poſſint, ærumnoſius, iſta, qualia nos fere edidimus adhuc, conferibere : ut non domino tantum fundi maximam, ſed & colono aliquam gratiam debere videri poſſint, qui frugibus veſcuntur: ego interim quod ab aliis exigam non habeo, cui dubium non ſit quin meos in hoc Opere labores pro veſtra liberalitate atque munificentia ira ſitis compenſaturi, ut inſigni vobis obſtrictus beneficio, perpetuas ſim debiturus atque habiturus gratias. Atque ego ſane neque volo, neque debeo etiam diffiteri, hanc mihi potiſſimam fuiſſe meæ vobis operæ offerendæ atque navandæ cauſam : ut conſeeuto quod volui, nemo alius porro ſit appellandus. At veſtræ Magnificentiæ quis, niſi animi prorſus obnoxii, negaverit, plurimum a repub. litteraria & omnibus in ea ingenue verſantibus deberi ? Nam me quidem, ne quid diſſimulem, paupertas (ut ille ait) impulit audax, ut libros facerem. quod ipſum tamen adhuc ita temperavi, & in poſterum quoque rebus meis ſic poſcentibus ita inſtituam, ut non minora ad bonarum litterarum ſtudioſos, quam ad me, meis e laboribus

* Hæc Chronologia quia virorum doctorum iudicio non ſatis a me curata eſt, in hac editione prætermiſſa eſt.

redeant emolumenta. Vos autem quid, præter publicæ utilitatis rationes, & voluntatem de me quoque privatim bene merendi, ad hoc Cedreni dandum munus adduxerit, ne cogitari quidem poteſt: niſi ſi quis ita eſt in Europa hoſpes, & famæ ignarus, ut vos & avitæ, & veſtris meritis partæ gloriæ inopes ſuſpicetur voluiſſe hujus liberalitatis opportunitate nomini veſtro laudem decuſque conciliare. Enimvero quod veſtro ſumptu in lucem e tenebris eruendis ac publicandis, hocque pacto ab interitu vindicandis bonis libris & magnificentiam veſtram patriæ demonſtratis, & rempub. augetis atque exornatis: non id gloriæ, qua abundatis, quærendæ ſtudio, ſed laudatiſſimi piæ inclytæque memoriæ herois Antonii Fugeri, patris veſtri, legitima quadam & hæreditaria ſucceſſione atque imitatione facitis: neque committendum vobis putatis, ut cum aliis in rebus eum patriæ repræſentetis hoc unico in tam laudabili inſtituto ab eo vos degeneraſſe opinari quiſquam poſſit. Valete, Viri ampliſſimi, ac veri Mæcenates: noſque in veſtrorum clientum numerum ſemel receptos fovete, ſedulo curaturos, ne quid vobis in nos collatorum beneficiorum pereat. Heidelbergæ Nonis Januarii: Anno a natali Chriſti CIↃ. IↃ. LXVI.

GLOSSARIUM
SIVE
INTERPRETATIO
OBSCURORUM VERBORUM
CEDRENI.

A.

ΑΒΒΑΣ. ΑΒΒΑΔΙΟΝ.) Abbas, vel Abba, pater. Novella 123. Hieremias Patriarcha in 2. reſponſo ad Theologos Virtemberg. c. de monaſtica vita. *ὃς ἀββάδας καὶ ἀρχιμανδρίτας ἡ τάξις ἀνόμασεν*. Major. S. Benedictus in Concordia Regularum cap. 34. qui & major monaſterii. Hinc *ἀββατία*. paternitas. Concilium Meldenſe can. 10. Talis abbatia, quæ paternitas Latino nomine dicitur, funditus removeatur. Hinc per contemptum, *ἀββάδιον*. Stylianus ad Stephanum PP. (exſtat in Synodo 8. Conſtantinop.) *ἀββάδιον ἀγυιὰς καὶ ἄσημον, γοητεύτ τι ἓ μαγικὸν ἀκεισάμενον*. Interpres: Abbatulum quemdam obſcurum & ignobilem, præſtigiatrem inluper & magum ſibi adjunxerat.

ΑΒΗΝΑΙ.) Habenæ. Theophanes: *δι' ἀβλωῦν μαστιγῶσαι*. habenis flagellare. Anaſtaſius Biblioth. in hiſt. eccleſiaſtica nondum edita. habena vel ferula cædere in l. 1. §. impuberi D. de Senat. Silan. Gloſſæ Cyrilli: *λῶρος*, havena, pro habena. Item: *ἱμὰς*, habena.

ΑΔΝΟΤΜΙΟΝ.) Dilectus, cenſus & deſcriptio militum. Conſtantinus in Tact. *ἀρμόζει δὲ ἓ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ῥόγας, καὶ τὸ ἀδηαμίτ, ἀδηαμιτζᾶσθαι, καὶ ἀπογράφεσθαι*. Leo Tactic. conſtit. 9. §. 4. *εἰ δέ ποτε χρεία καλέσαι τοῦτο γένεσθαι χάριν ἀδηαμίτ*. V. Svidam, Phavorinum, & Gloſſas Baſilicῶν.

ΑΕΡΙΚΟΝ.) Tributum pro ſpiritu aerio. Cujacius. Leo Tactic. cap. 20. §. 71. *ἀρκεῖ δὲ αὐτοῖς τελεῖν τὰς τε δημοσίας φόρους, καὶ τὰ ἐπιτείμια αὐτοῖς ἀφικὰ, καὶ μηδὲν πλέον καταβαρεῖσθαι*. quem locum interpres non intellexit. Videtur autem convenire interpretationi Procopii in *ἀνεκδ.* ut ſit tributi genus quod ſupra ſolitum canonem exigitur.

ΑΘΑΝΑΤΟΙ.) Immortales, ut apud Perſas. Procopius *περσ.* p. 22. *Μόνον δὲ τὸν τῆς ἀθανάτων λεγόμενον λόχον ἰσυχῇ μέσον ὡς αὐτὸς σημήνῃ, ἐκέλευσεν*. V. Socratem hiſt. eccl. lib. 7. cap. 20. Theriſtii orat. Athenæum.

ΑΚΟΙΜΗΤΟΙ.) Monachi inſomnes. Series Epiſcoporum Byzantii, Juris Græcorom. pag. 298. *Καϊμοναχὸν ἐκ τῆς ἀκοιμήτων*. Concil. Florent. pag. 723. edit. R. *ἐν τῇ τῆς ἀκοιμήτων μονῇ*. Theophanes: *μοναχὸς ἐκ τῆς μονῆς τῆς ἀκοιμήτων*. Nicephorus Calliſtus 15. 23. *μοναχὸς ἐκ τῆς τῶν ἀκοιμήτων μονῆς ἐκείσε ἐγκατοικήσας*. Epiſtola 141. Theodoreti inſcribitur *Μαρκίλλῳ ἀρχιμανδρίτῃ τῶν ἀκοιμήτων*. & monaſterium eorum Acœmetenſe. Victor in Chronico. Primaſius quinque Acœmetenſi monaſterio relegatur. Joannes PP. in epiſt. ad Juſtinianum: Qui de Cumitenſi monaſterio fuit. Recte Cujac. emendavit, de Acumitenſi. Idem Victor: Per monachos monaſteriorum Achimitenſium. Lege, Acumit. aut Acœmetenſium.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ.) v. *βάραγγοι*.

ΑΝΤΑΡΣΙΑ.) Theophanes in Phoca: *ἦκεν δὲ μελετωμένου ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ Φωκᾶ ἀνταρσίαν*, meditatam adverſus Phocam rebellionem. *ἀντάρτης* qui tyrannidem affectat. Idem Theophanes in Mauricio: *ὁ δὲ τύραννος Ἀλέξανδρον τὸν συναστράρχην αὐτῷ ἐξέπεμψε*. *συναστάρτης* eſt conſcius & particeps rebellionis, correbellis, Anaſtaſio Bibliothecario. Theodorus Metochites: *ἐφ' οἷς ἐνεκάλουν ἀντάρταις αὐτόν*.

ΑΛΛΑΓΙΟΝ.) *Ἀλλαγὴ*, commutatio pecuniarum. etiam hodie Græcis *ἀλλάζω* eſt permuto.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟΝ.) v. Zonaram in Baſilio, & Novellam Baſilii *περὶ ἀλληλεγγύου ὁμοτελῶν*. & Meurſium.

ΑΛΟΓΟΝ.) Equus, jumentum. Leo Tact. cap. 10. §. 5. *διατεῖσθαι τὰ ἄλογα αὐτῶν*.

Theophanes in Heraclio. πολλὰ τῷ ἀλόγῳ αὐτῷ διαφθάρησαν. Nicetas Choniar. in Manuele Comn. 2. τὰ κύρτα ἐν τοῖς ἀλόγοις ἐφορτίσαντες. &c de rebus geſtis poſt excidium urbis: ἵπποι δὲ τὰς ὑβρισθείσας ὑπ' αὐτῶν γυναῖκας εἰς τὰ ἄλογα ἀναβιβάζοντες. Baſilica ad l. 17. D. de petit. hæredit. Hodie quoque Græcis ἄλογον eſt equus. Sic Latini animal pro equo dixerunt. Julius Firmicus Matheſ. 3. cap. 7. Regiis animalibus præpoſitos. Legis Salicæ tit. 19. Scuriam cum animalibus vel fœnile incenderit. Theodorus Studita epiſt. ad Platonem: In animalibus ſedentes in urbem ingreſſi ſumus. ἀλόγοις.

ΑΜΒΩΝ.) Ambo, pulpitum, ſuggeſtus. Annales Fuldenſes: In Baſilica S. Petri ambonem aſcendit, poſito ſuper caput ſnum Evangelio. Anaſtaſ. bibliothecarius in hiſt. eccleſ. ſuper ambonem Chalcedonenſe anathematizavere Concilium. Concil. Laodicen. can. 15. εἰς τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων. Synodus Conſtant. 7. act. 1. πρὸ τῶν ἱερατικῶν ἀμβώνων τῆς ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας. Baſilius de vita S. Theclæ, Theophanes in Juſtiniano, Nicephorus Calliſtus lib. 14. cap. 10. κεῖθαι ταύτην ὑπὸ τὸν ἄμβωνα, ὃ βῆμα τῆδε ἀναγινωσκόν ἐστιν.

ΑΜΗΡΑΔΗΣ. ΑΜΗΡΑΣ. ΑΜΗΡΕΥΕΙΝ.) Zonaras. Ταρσοῦ ἀμηρᾶς Amiras, Amirens. Amiratum agere, ἀμηρᾶσθαι. Theophanes in Heraclio: τὸν ἀμηρᾶσοντα αὐτῶν.

ΑΝΝΩΝΑ.) Annona. Gloſſæ Nomicæ: ἀννώνα σημαίνει παροχὴν ἀγορᾶν, ἢ τὴν ἐπίτευξιν διανομήν. Joannes Meurſius legendum putabat ῥόγαν, pro ἀγορᾶν. Sed nihil mutandum. ἀγορὰ enim & ſpecies annonarias ſignificat, ut obſervat Iſaacus Caſaubonus ad Polybii lib. 1. Significat & ἀννώνα ſalaria, conſuetudines, ſtipendia, opſonia, rogas, quæ militibus, aut magiſtratibus, aut aliis erogantur, Novella 130. c. 1. Theophilus ad § ult. de milit. teſt. Macarius homilia 26. Vegetius 2. 7. B. Ambroſ. 5. epiſt. 27. Auctor incertus, vel Joannes Conſtantinopolitanus in Matth. homil. 51. & 53. Gregorius lib. 1. Epiſt. Ind. 3. c. 20. Anaſtaſ. Biblioth. in hiſtoria Eccleſ. Macedonius vero Acholium quemdam qui exemerat adverſus ſe machæram ex ſubmiſſione inimicorum ſuorum per ſingulos menſes annonas præcepit accipere. V Baſilica ad l. 2. C. pro ſoc. & gr. interp. ad l. 19. D. de teſtib.

ΑΠΑΗΚΕΥΕΙΝ.) Caſtra locare, metari. Leo Tact. cap. 9. §. 37. κελεύουσι ἀσφαλῶς ἀπλισίαν. Theophanes in Juſtiniano: ἀπλισάμενον αὐτῶν πρὸ μιᾶς τῆς πόλεως hinc ἄπλακτα pro caſtris. Leo d. c. 9. §. 54. Onoſander Strategici cap. 9. περὶ δὲ συνεχῶς ὑπαλλάσσειν τὰ ἄπλακτα.

ΑΠΟΚΡΕΩΣ.) Quadrageſima, carniſprivium. v. Fileſacum. de Quadrageſima p. 447. & Scorſum ad Hom. 15. Theoph. Ceramei. Nicephorus Gregoras lib. 8. ἀπόχρεω δὲ ἦν καιρός.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΑΡΙΟΣ.) Iſidorus Peluſiotes epiſt. 144. lib. 4. ἐξ ἧς βασιλικοῦ ἀποκρισιαρίου μαθόντες. Sexta Synod. Conſtantinop. act. 1. ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου. Menologium Julii 3. ἀποκρισιάριος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας. apocriſiarius vel apocriſarius. Facundus Hermianenſis lib. 4. a Stephano eccleſiæ Romanæ Diacono & apocriſario. Ferrandus diaconus ad Anatolium: Eutychetis apocriſarius ἀποκρισιάριος τοῦ Εὐτυχοῦς, Concilii Chalced. act. 1. Hinc apocriſariatus. Humbertus contra Græcorum calumnias: apocriſariatus ſui tempore. ἀποκρισιάριον vetus interpres Synodi 6. Conſtantinop. interpretatur reſponſalem. Facundus d. lib. 4. Romanæ eccleſiæ reſponſalem. Aimoinus 3. c. 66. Per reſponſales Fredegundis. Anaſtaſius Bibl. in hiſt. eccleſ. Reſponſales vero Felicis Romani conveniens. & mox: Felix autem compertis quæ ab apocriſiariis ſuis geſta ſunt. Alii reſponſa facientem. Gregorius lib. 7. epiſt. 5. Diaconus noſter qui apud eum reſponſa faciebat. Theophanes: ὁ τὰς βασιλικὰς ἀποκρίσεις ποιῶν. Reſponſum eſt ἀπόκρισις in Novel. Juſtiniani. Chronicum Alexand. περὶ οὗτον τῷ βασιλεῖ τὴν ἀπόκρισιν. S. Benedictus abbas Anianæ in Concordia Regularum cap. 58. Fratres qui pro quovis reſponſo diriguntur. Apocriſiarius igitur eſt, legatus Eccleſiæ, vel Principum, vel etiam privati.

ΑΡΜΑΜΕΝΤΟΝ.) Armamentum. Theophanes: ᾧ ἐπέδωκεν ἐκεῖ τὸ ἁρμάμεντον. Anaſtaſius Biblioth. in hiſt. Eccl. ſic vertit: & illic poſuit armamentum, armamentarium. ὁπλοθήκη, Gloſſ. Cyr. ὁπλοθήκη. armamentarium. Joſephus ἀρχ. lib. 9. c. 7. ἀνοίξας δὲ Ἰαϊάδης τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ὁπλοθήκην. Ruffinus Aquil. ita vertit: Interea Jajadas aperiens armamentarium. Adde Novell. 81. cap. 1. Theophan. in Mauricio. Interdum ἁρμάμεντον accipitur pro ipſis armis. Leo Tact. c. 6. §. 28. ἱππεῖς ἁρμάξας φορέσας τὸ ἁρμάμεντον ἐκάστου ἀριθμῷ τῆδε στρατιωτῶν Conſtant. Tact. ἔχει δὲ ἡ ἱππὲς ἁρμάξας βαστάζουσα τὸ ἁρμάμεντον.

ΑΡΜΑΤΑ.) Arma. Leo Tact. cap. 19. §. 13. ἅρματα ἐχέτωσαν. Conſtantinus in Tact. φορεσώτω τὰ ἅρματα. Codin. de Offic. εἴτε περὶ ἀλόγων, εἴτε ἁρμάτων. ſive de equis, ſive de armis. Item: περιμένει ἀλόγων ἢ ἁρμάτων: qui equis aut armis nonnullis careant. Utitur Achmes ὀνειρ. c. 24. 54. 69. & 156. Thomas Magiſter: ὅπλα ἢ μόνον τὰ κοινῶς ἅρματα. Gloſſæ Nomicæ: ἅρμα σημαίνει καὶ ὅπλον Græci igitur recentiores τὸ ἅρμα καὶ τὰ ἅματα dixerunt. Harmenop. 1. 36. §. 12. ὁ κλέπτας ἀλλότριον ἅρμα: qui aliena arma ſubripuit. Alexius Rharturus: τὸ ἅρμα, τὸ ἰσχυρόν. Item: ἴσως μέγιστον ἅρμα καὶ ἧττ ἐσπερίων. Manuel Moſchop. ἅρμα ἁπλῶς τὸ παθητικὸν, ἅρματα δὲ πληθυντικῶς τὰ ὅπλα. Errat Grammaticus qui negat τὸ ἅρμα ἁπλῶς arma ſignificare. Euſtath. ad Il. 2. ἐν τῷ ἅρματος λέξις καὶ ἐπὶ ὅπλου λέγεται, καὶ Ρωμαϊκὸν τοῦτο. Nicephorus Blemmidas Epitom. Log. cap. 8. τὸ ἅρμα ἐπὶ τῆ ὅπλου τῆ τῶ Ρωμαίων ἔθει. Quemadmodum autem citerioris ævi ſcriptores τὸ ἅρμα & τὰ ἅρματα dixerunt, ita etiam poſtrema Latinitas arma uſurpavit. Doſitheus Magiſter in Gloſſis: inermis ſine arma. Leges Longobardorum tit. 42. Cum ſagitta, vel qualibet arma plagam fecerit. Hinc ἁρμάτοι in libris Baſil. & apud Cedrenum, armati. Georgius Alexandrinus in Chryſoſtomi vita: ὅτε δὲ ἐν τῆ ὑμπέρᾳ δυνάμει τῶτο φράττομεν, ὅτι ἐν δυνατείᾳ ἱππέων καὶ ἁρμάτων βασιλικῶν καὶ πλήθει στρατῦ. & ἁρματοῦν, armare. Concilium Florentinum pag. 567. ed. R. ἵνα δώσῃ κάπρια ἵκοσι μετ' πάσης ἐξόδε ὁρματωμένα. Alexius Rhart. doctr. in S. & magn. Paraſc. & ἐξάρματος. Corona pretiola, ἐξάρματος, ἀθωράκιστος. exarmatus, inermis.

ΑΣΗΚΡΗΤΕΙΟΝ.) Secretarium, Synodus 8. Oecumen. act. 4. οὗτος ὡμολόγησεν καὶ χθὲς εἰς τὰ ἀσηκρήτης. videtur legendum, ἀσηκρητεῖα. Interpres enim vertit, in ſecretariis. varia autem erant ſecretaria, de quibus in σίκρητον.

ΑΣΗΚΡΗΤΗΣ.) Gloſſæ Nomicæ: Ασηκρήτης, ὁ τῆ ἀπορρήτων γραμματεύς. A ſecretis, a ſecreta, ſecretorum notarius. Procopius Περσ. β'. ἐτύγχανε ὢν Ιουστινιανὸς βασιλεὺς Ιωάννῃ τῷ τῶν Ρωμίων, καὶ Ιουλιανὸν τὸν τῆ ἀπορρήτων γραμματέα ἀφίσβεις παρὰ Χοσρόῃ φεύλας· ἀσηκρήτης καλῦσι τὸ ἀξίωμα Ρωμαῖοι. σίκρητα ὃν καλεῖν τὰ ἀπόρρητα νενομίκασιν. Idem ἀνεκδ. pag. 63. ed. R. τῖς δὲ ἀσηκρήτης καλεμένοις ἀκκεῖσθαι τὸ ἀξίωμα; εἰς τὰ τὰ βασιλέως ἀπόρρητα γράφειν, ἐφ' ὅπερ τὸ αὐτοκράτωρ ἐπέταττεν. Nicephorus patr. in Breviario Hiſtorico: ἀναγορεύουσιν εἰς βασιλέα Αρτεμιον Φιλιππικοῦ γραμματέα, ὃν τῆ Ιταλῶν φωνῆ καλοῦσιν ἀσηκρήτης. Sexta Synod. Conſtantinop. act. 2. Παῦλος μεγαλοσχημάτιστος ἀσηκρήτης σικρητικίου βασιλικοῦ εἶπε. & act. 4. Διογένους τοῦ μεγαλοσχημοτάτου ἀσηκρήτις σικρητικίου βασιλικοῦ. Synod. Nic. 2. act. 2. βασιλικὸς ἀσηκρήτης. Nicephorus Conſtantinopolitanus archiep. epiſt. ad Leonem PP. Cum igitur ætatem virilem attigiſſem & juvenilem præteriiſſem in regalibus verſatus atriis, militiam quamdam exercebam, & ipſam non abſque opera ac remiſſa, ſed quæ per manus & calamos exhibetur. etenim Imperialibus intereram ſcriptoribus, aſecretis eos vocare ſoliti, Latinæ linguæ ſcimus eſſe dictionem. Landulphus Sagax lib. 17. Dirigit igitur Phocas Theodorum aſecretis. Primus ordinis πρωτασηκρήτης, primus a ſecretis, Anaſtaſio Biblioth. v. in πρωτασηκρήτης.

ΑΣΗΜΟΝ.) Argentum etiam ſignatum. Georgius Alexandrinus in vita B. Chryſoſtomi: Τὸ μὲν χρυσίον δίδωμι πτωχοῖς, καὶ τῖς δεομένοις· τὸ δὲ ἄσημον δίνειμι εἰς τὰς ἐκκλησίας. hodie ἀσήμι Græci dicunt pro argento, & ἀσημένιον pro argenteo. Cyrillus Patriarcha CP. adverſus Judæos. ὅπῦ εἶχε τὸν κεφαλὴν χρυσῆν τὰ χέρια καὶ τὸ ςῆθος ἀσημένιον.

ΑΣΚΗΤΗΡΙΟΝ.) Aſceterium, Julianus Anteceſſor Novell. 6. 6. Papias: Aſſiſterium, monaſterium Græce. pro aſceterium. vel aſciterium, ut habent Juliani codices mſſ. Menolog. Gr. in Martio. μετ' ἐμὲ ἐμοὶ ἀποβίωσιν σεμνὸν γυναικῶν ἔπος ὁ οἶκος γενέσθαι ἀσκητήριον. Nicephorus Calliſt. lib. 9. c. 14. ἐς ἀλλαχῆ, παρ' Αθηναίοις δηλαδὴ τὸ ἀσκητήριον εἶχε. Hinc ἀσκητὴς, apud S. Baſil. Theophylactus ad cap. 11. Lucæ. ὁ μὲν γὰρ Φαρισαῖος ὡς ἀσκητὴς ἐδόκουν καὶ ἀποκομμένος τ' ἄλλων. Hinc σωσασκητὴς, Curopalates pag. 639. & ἀσκήτρια, aſcetria, Julianus Novella 53. ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως, ſive exercitatione. Aſcetæ enim ſeu monachi, & aſcetriæ ſeu monaſtriæ, in omni pietatis genere ſe exercent.

ΑΣΣΑΡΙΟΝ.) Aſſarium, aſ. V. Gloſſ. aſſem, ἀσσάριον, ὀβολὸν & aſſarium, ἀσσάριον, τριμίσιον, Cleopatra. περὶ σαθμῶν ἡ μέτρων. καλεῖται δὲ ἡ ὑγιὰ τετρασσάριον Ιταλικὸν.

ΑΥΓΟΥΣΤΑ.) Auguſta, Auguſti conjux. Achmes ὀνειροκρτ. cap. 125. Simoc. 8. 14. Baſilica lib. 1. tit. 6. c. 1. ὁ βασιλεὺς τῖς νόμοις οὐχ ὑπόκειται· ἡ δὲ Αὐγύστα ὑπόκειται. Theodor. epiſt. 138. τῆ δισβεσάτῃ καὶ θεοφιλεσάτῃ Αὐγύστῃ.

ΑΥΓΟΥΣΤΑΙΩΝ.) Auguſtæum. Deſcriptio urbis Conſtantinopolit. Au-

guſtæum, Capitolium, Monetam. Pachimetius lib. 9. *Αὐγουσαίους αὐλαίας πληρουῦσι.* Palatium Conſtantinopolitanum.

ΑΥΓΟΥΣΤΑΛΙΟΣ.) Auguſtalis. Paulus l. 35. §. 3. ex quib. cauſ. mai. præfectus quoque Ægypti. Baſilica: *ὁ Αὐγουσάλιος Αλεξανδρείας.* Juſtinianus Novell. 23. *ἐπροστὼ ἔξει Αὐγουσάλιον.* Julianus, præfectum Auguſtalem. Syneſius epiſt. 29. 105. fin. Iſidor. Peluſ. 3, 50. Nicephor. Calliſt. lib. 10. c. 11. Phot. Bibliotb. p. 259. edit. Græcolat. Theophylact. Simoc. 8. Hiſtor. Mauric. cap. 13. Joann. Moſch. Lim. c. 207. *Ἀπὸ τῆς τάξεως τῶ Αὐγουσαλίου.* Theophanes bomil. 46. *δοὺξ Αἰγύπτου χειροτονεῖται ὑπ Αὐγουσάλιος.*

ΑΥΘΕΝΤΗΣ.) Dominus. utitur Joannes Cantacuzenus p. 756. ed. R. Papias: authentes, dominus, auctor. Hinc *αὐθεντεία.* Thomas M. *αὐθεντία δὲ παρ' ἐδοκίμων ῥητόρων εὕρηται ἐπὶ τῆ τῆς διαστολείας ὑπόματος.* Joann. Moſchus Limon. c. 79. *δίδωμι δὲ τὸ κλειδίον τῶ ἀρμαρίῳ τῆ αὐθέντη.* Alexius Rhartur. *ψὴ ὁ αὐθεντεία σας.* & *αὐθεντεῖν*, & *αὐθεντικῶς.* Heſychius: *αὐθεντεῖν, ἐξουσιάζειν.* Codinus in *παραβ. αὐθεντικῶς εἰσερχομένης ἐν τῆ μεγάλῃ παλατίῳ ὡς Λατίνος.* Cyrill. patri. CP. *νῦν ἤγουν αὐθέντη.* & apud Laonic. Chalcond. *μέγας αὐθέντης, le grand Seigneur.* De Sophia Auguſta Anaſtaſius in hiſt. Eccleſ. Accerſitis Sophia A. pecuniarum venditoribus & notariis juſſit deferri cautiones debitorum & breves. qnibus lectis accepit breves, & præbuit eos debitoribus, & reddidit dominis ſuis. Cedrenus, *αὐθέντας.*

B.

ΒΑΙΑ.) Dona ab Imperatore aut Patriarcha quotannis dari ſolita, ante diem palmarum, unde eis nomen: eſt enim *βάϊς* ſeu *βαΐον*, ramus palmarum, Joannis cap. 12. Porphyrius de abſtin. ab anim. v. Epiphanii homiliam *εἰς τὰ βάια.* Dorotheus doctr. 15. *μὲ βαΐων*, cum palmis. Hinc ebdomas *βαιοφόρος.* Georgius Logotheta in Chronico: *ἐκάθισε καταλαβὼν τὸ συμφέρον ἀφὸ τῆς βαιοφόρου.* quæ & *ἀ ἡβδ βαίων.* Metaphraſtes Sept. in Cyriaco: *ἕως ἀ ἡβδ βαίων ἀφίκετο.* Hæc autem erogatio non ſemel fiebat. Theophanes in Apſimaro: *ψὴ ἐπάνω τὸν τραχηλον αὐτῶν ἄχρις Ἰουλιανοῦ τῶ φρώτω βαΐου.* quæ totidem fere verbis Cedrenus. Vide tamen Notas poſteriores ad pag. 352. a.

ΒΑΙΟΥΛΟΣ.) Bajulus. Sophoclis Scholiaſtes in Ajace Lorario: *παιδαγωγὸς ψὴ παιδοτρίβης, ὁ λιγόμβος βαΐυλος.* Balſamo juris Græcor. p. 475. *τῆς παιδοτρίβας βαΐούλως καταμαζόυμ.* Theophanes: *Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς Αντιόχου τὸν ψευδόστεφον Ϛ πατρίκιον ψὴ βάγιλον αὐτῶ ἐποίησε Παπᾶν.* Sic mſ. R. Lege *βαΐυλον.* Auctor Anonymus in Annalib. Franc. Rex Carolus cum filiis & exercitu pacifice Franciam repetiit, filinmque ſuum Ludovicum Regem regnaturum in Aquitaniam miſit, præponens illi bajulum Arnoldum, alioſque miniſtros ordinabiliter decenterque conſtituens tutelæ pnerili congruos. Hiſtoria Miſcella lib. 23. Quæ comprehenſos omnes Imperatoris homines cecidit, atque totondit una cum Joanne protoſpathario & bajulo ipſius. Fredegarius Scholaſticus in Chronico: Otto quidam filius Beronis domeſtici, qui bajulus Sigiberti ab adoleſcentia fuerat. Aimoinus de Geſt. Fr. lib. 4. c. 38. Bajulus R. Sigeberti. Bajulus eſt pædagogus, præceptor, monitor, rector. *Gouverneur.* Hinc bajulatio. Aimoinus hiſt. 5. cap. 39. bajulationi committens.

ΒΑΝΔΟΝ.) Bandum, vexillum, ſignum militare. Hadrianus PP. Epiſt. ad Carolum M. R. Qui Neapolitani ipſos Græcos cum bandis & ſignis ſuſcipientes. Anaſtaſ. Bibl. in eccleſiaſtica hiſt. Hunc Hiſam in bonorem filii ſui atque Imperatorum terrorem cum Imperatorio ac decenti honore, militiiſque ac blandis (l. bandis) ac ſceptris in Hieruſalem mittit. Procopius de bello Vandalico 2. p. 123. *τοὺς τὸ ὑπατικὸς ψὴ τὸ σημεῖον, ὃ δὴ βάνδον καλοῦσι Ρωμαῖοι, Ιωάννῃ ἐπιτρέψας ἀρμήν.* Leo Tact. c. 12. §. 62. *τὰ δὲ βάνδα, ἤγουν τὰ σημεῖα.* Conſtant. in Tact. *ὀφείλει ἕκαστον τάγμα ἴδιον βάνδον ἔχειν.* Scholiaſtes in *ϛαλετ. a.* S. Gregor. Naz. *σωίθημά ἐστι τὸ σημεῖον ψὴ σύμβολον τῶ στρατῶ ὃ καλοῦσι βάνδον.* bandora, cohors militum; ſcara. Acta vitæ Alexandri PP. 3. Concurrerunt ſigniferi cum bandis. Radevicus lib. 2. c. 66. Signis & bandis præcedentibus ad palatium perduxerunt. Hiſtoria Vvambæ Regis Toletani: Illum cum bandorum ſignis acceſſiſſe. Benno Cardinalis de vita Hiltebrandi lib. 1. Et cuncti milites banda geſtantes. Anaſtaſius in Adriano: Eum cum bandora ſuſcepeperunt. Hinc *βανδοφόροι.* Procop. d. lib. 2. p. 134. ed. R. *ὁ δὲ ἕτερος τὸ σημεῖον τῶ στρατηγῶ ἐν ταῖς παρατάξεσιν εἰωθὼς φέρειν, ὃν δὴ βανδοφόρον καλοῦσι Ρωμαῖοι.* Leo Tact. cap. 4. §. 14. *ψὴ βανδοφόρος μὲν ἔστω, ὁ τὸ σημεῖον τῶ βάνδα βαστάζων.* ſigniferi, vexillarii, iidem draconarii dicti. Ordo Romanus: Deinde milites draconarii, id eſt, qui ſigna portant. Theodoter. epiſt. 59. *Καμίζει δὲ πάντως Πατρωίνος δρακονάριος.* adde epiſt. 133. Significat

& *βάνδον* turmam, ſcaram, vel cuneum militum. Gloſſæ Nomicæ: *κυτοδία, στρατιωτικὸν σῖφος, ὃ βάνδον Ρωμαῖοι καλοῦσι.* Auctor vitæ Caroli M. in Annalibus Francicis: Dominus vero Carolus una cum Francis caſtrametatus eſt ad eaſdem, miſitque ſcaram ſuam. & pag. 19. Pervenienſque in locum Ingilherim, miſit quatuor ſcaras.

ΒΑΡΑΓΓΟΙ.) Protectores Cujacio. Securigeri. De his Codinus de offic. vet. inſc. *κουλιάρχῃ κορ. θ'. βαράγγων.* Joannes Cantacuzenus lib. 1. Hiſt. c. 41. *οἵ τε τὰς πυλίδας ἔχοντες βάραγγοι προσαγορεύομενοι.* Græci ad l. 3. §. 5. D. ad leg. Cornel. de ſicar. *βαράγγα συγκλυτικὴν τὸν ἕτερον βάραγγον συγκλητικὸν φονδίσατος.* Aſtrampſychus ἐν τῇ Πυθαγορικῇ λαξδιτείᾳ, *δηλοῖς εἰς βαράγγους τὴ μεγιστάνας, τὴ ἀξιωματικούς.* Hi Celtæ erant ut ſcribit Scyl. apud Cedren. p. 619. e. in ora, vel Angli ut Codinus. Præfectus eorum *ἀκόλουθος*, ut jam obſervatum.

ΒΑΡΔΟΥΚΙΟΝ.) Haſtile, jaculum, pilum, telum quod jaci poteſt. Conſtantinus in Tacticis: *τζαγέα, βαρδούκια, ματζούκια.*

ΒΑΣΙΛΕΥΣ.) Rex, Imperator, de præſentis temporis rege. Zoſimus Hiſtor. 5. *οἷς ἂν μηδεὶς ἕτερος πλὴν αὐτῷ βασιλεῖ παραδωσεῦσι.* & *βασιλὶς* pro Auguſta. Idem lib. eodem *σεβῶν κῆ τῆς βασιλίδος τὸ πλῆθος.* Sic Byzantini Imperatorem vocare ſoliti. Annales Francorum: More ſuo, id eſt, Græca lingua, laudes ei dixerunt, Imperatorem eum & Baſileum appellantes: & iiſdem pene verbis auctor vitæ Caroli M. & Eginardus de geſtis Caroli M. & Annales Fuldenſes. Cæteros, *ῥήγας* per contemptum appellabant, ut *ῥῆγα Φραγγίας.* v. Luitprandum in Legatione.

ΒΕΡΓΙΟΝ.) virga. Anaſtaſius Biblioth. in hiſt. eccl. Contra Vulgares fundis & virgis armatos & blaſphemantes minavit. Leo Tactic. cap. 7. § 3. *μὴ σκουπείων τὴ βεργίων.* & §. 18. *ἀντὶ ναυδίων βεργία, ἢ νάρθηκας, ἢ καλάμους ἀντὶ κοντείων ἀναδίδες.* Conſtantin. in Tact. *βεγζίσουσι δὲ τὴ σκυπέια, τὴ βεργία.* Menolog. in Martio: *ἔπλεξεν ὅπως ὁ γέρων μίχεις ἐνάμης ὥρας ῥάβδους* (lic mſ.) *δικαπόντα μόχθῳ ποδῶν.*

ΒΕΣΤΙΑΡΙΤΗΣ.) v. *φραμβεσιάριος.*

ΒΙΓΛΑ.) Vigilia. Euſtath. li. 2. *σκοπὸν δὲ λέγει τὴν κοινῶς λεγομένην βίγλαν.* Theophanes: *κλείσας ὅπως τὰς τῷ τειχέων πύλας τὴ βίγλας θήμενος.* Leo Tact. 11. § 9. *ἔχουν δὲ βίγλας ἔξωθεν.* & cap. 17. §. 54. *ἵνα βίγλα ἀκριβὴς & ἀσφάλεια τοῖς λοιποῖς γίνηται.* Hinc *βιγλάτωρ*, excubitor. Idem Leo cap. 14. §. 16. *μετ' ὀλίγων βιγλατόρων.* & *βιγλεύειν.* excubias agere. Leo cap. eodem §. 13. *ἀφείλων βιγλεύειν.* & d. c. 17. §. 102. *ἐπὶ τὰς βιγλεύοντας πάντας.* vel *βιγλίζειν*, vigilare. Conſtantin. in Tact. p. 35. *ἀφὸς τὸ βιγλίζειν αὐτούς.* & p. ſeq. *ἵνα ἀφολαμβάνωσιν οἱ καβαλλάριοι, τὴ βιγλίζωσιν.*

ΒΙΞΙΛΑΤΙΩΝΕΣ.) Vexillationes, alæ equitum. Gloſſæ Cyrilli: *βεξιλλατίων*, vexillatio. de vexillationibus Veget. & Cuj. ad l. ult. C. d^e his qui non impletis ſtipend. fac. ſol. ſunt.

ΒΙΣΕΞΤΟΣ.) Biſextus. Anaſtaſius Antiochenus: *ὅτι ἡ τετραετία τῆ λεγομένου βισέξτου εἰς τέλειον ἡμέραν ἀπαρτίζει τὴν κίνησιν.* Gloſſarium mſ. illuſtriſſ. F. Cancellarii Petri Seguierii: *βίσεξτον, ἐπισήμησις τετραετίας.*

ΒΛΑΤΤΙΟΝ.) Blatta. Salomon Epiſcopus:

Dulcius hoc cunctis argenti aurique talentis,
Bombice aut gemma, blattis, ebore que fuiſſet.

Conſtantinus de adminiſtr. imper. *οἷον βλαττία.* pannus ſericus. Fortunatus l. 3.

Serica cui niveis agnata eſt blattea telis.

ΒΟΥΚΕΛΛΑΡΙΟΣ.) Bucellarius. Gloſſæ Nomicæ: *βουκελλάριος, ὁ ὑποστελλόμενος τὴ φέρων τινά.* Item: *βυκελλάριος ὁ παραμόνιον στρατιώτης.* Græci lib. 60 Baſilic. *Βυκελλάριοι λέγονται οἱ παραμόνιοι στρατιῶται. ἐκ δὲ τῆ βύκα ὀνόματος, ὅ ἐστιν ὁ ἄρτος, ἐκλήθησαν βυκελλάριοι οἱ τὸν ἄρτον τινὸς ἐθιόντες ἐπ' αὐτῷ πάντῳ τὸ παραμόνιον αὐτῷ.* Bucellarii dicuntur ſtationarii milites. ex nomine autem bucca, quod eſt panis, vocantur bucellarii, panem alicujus edentes in hoc ut morentur apud eum. Bucellarii igitur ſunt cuſtodes corporis, protectores, ſtipatores, ſatellites, armigeri, adfeclæ, domeſtici procerum vel principis. Sic etiam dicti clientes. Papias: cliens, bucellarius. iidemque paraſiti dicti. Aldhelmus de laudib. virginit. Hæc tanta prodigia cernens Claudius tribunus obſtupuit, & corde compunctus cum ſeptuaginta militibus & omni familia, & vernacula clientela una cum paraſitis & ſodalibus credidit in Dei filium. & ibidem: a propriis paraſitis & domeſticis clientibus. De them. Bucell. vide Conſt. de th. orient. th. 6. & eumdem de admin. imp. c. 51. & Curopal. p. 656.

ΒΟΥΚΙΝΑΤΩΡ.) Buccinator. Theophanes: *δύο ἀδελφοί τινες φιλόχριστοι ἐκ τειτόλου καταμένοντες υἱοὶ βυκινάτορος.* Scholia in Epitom. SS. Cann. tit. 2. lect. 2. *ἐπὶ τῶ πα-*

πατριάρχου Θεοδοσίου βουκινάτωρ βαπτισθείς. id eſt, ſub patriarcha Theodoſio buccinator quidam Imperatorius baptizatus. a buccina ſeu tuba, quæ βούκινον Græcis poſterioribus. Svid. φωνασκῶν, ἀφωνίαν ἀσκῶν, ἢ φωνασκικόν, βύκινον. Gloſſæ Cyrilli: σάλπιγξ, tuba, litua, buccinum. Quamquam inter buccinam & tubam nonnihil intereſt.

ΒΟΤΝΕΤΡΟΝ.) Theophanes in Phoca: ὃν ὁ τύραννος βουκίροις μασίζων ἀνῄλω. & alibi: ἀνὰ μ. βουκίρων ἰκέλδεσι τύπτεσθαι. Menologium in Martio: τῷ ἁγίῳ μάρτυρος ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας τοῖς βουκίροις ἀπηλεῶς συγκοπτομένου. Simeo Metaphr. in Sergio & Baccho: ἢ τὸν μὲν Σέργιον ἀσφαλισάτῃ φρουρᾷ παραδίδου τότε δῆθεν ἀμειβόμενος αὐτὸν τῆς ἐνεργείας. τὸν Βάκχον δὲ ξύλοις τισὶν ἰσχυρῶς ἐκτυπῆσαι βουκίροις ὡμοῖς ἰκέλδε καπεξαίνεσθαι. Conſtantin. Manaſſes: ὠμοῖς βουκίροις τὰς αὐτῶν καταμιλαίνει σάρκας. Item: ὠμοῖς βυκίροις τὸν λαμπρὸν κατακείρει νεὼ σάρκα. Martyrologium Uſuardi menſe Oct. d. 7. Quorum Bacchus tamdiu eſt nervis crudis (βουκίροις) cæſus quoadusque totus corpore diſciſſus in confeſſione emitteret ſpiritum.

ΒΡΑΧΙΟΝΙΟΝ.) Armillæ. Achmes c. 127. ὀνειρ. Εἰὰν ἴδῃ ὅτι βραχιόνια ἔλαβε χρυσᾶ.

Γ.

ΓΑΛΕΑ.) vel γαλαία. triremis, *galere*. Leo Tact. c. 19. §. 10. γαλαίτζα. Concil. Florent. p. 567. ed. R. *galeaſſe*.

ΓΕΝΙΚΟΝ.) Ærarium publicum. Huic præfectus τῷ γενικῷ λογοθέτης dicebatur. Nicephor. Gregoras lib. 7. Codin. de offic. Eumdem γενικὸν appellatum tradunt viri eruditiſſimi ex hoc loco Svidæ, Ἰωάννου ἐφίστιον ἡγεμόνα τῷ πολέμῳ δέκατον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἢ λογιστὴν τῆς φόρου, ὃν γενικὸν καλοῦσι. de quo dubito: nam de eodem Joanne ſic ſcribit Nicephorus in Breviario hiſtorico: πέμπει ἡγεμόνα ἀφίστιον Ἰωάννην διάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἢ τ δημοσίων φόρων λογιστὴν, ὃν λογοθέτην γενικὸν οἱδὲ καλεῖν ἡ συνήθεια. atque ita forte legendum apud eumdem p. 115. Ed. R. τῆς δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες λογοθέτην καλοῦσι, niſi δημόσια pro tributis accipias. Theoph. in Conſtantino: τὸν τ Θεόδοτον τὸ μοναχὸν ἢ γενικὸν λογοθέτην. Hinc ὑπὸ γενικῶν, qui eo munere functus. Joannes Scylitzes in principio Hiſtoriæ, Νικηφόρῳ βασιλίσκῳ τῷ ὑπὸ γενικῶν. Chronologia vetus: Νικηφόρος ὁ ἀπὸ γενικῶν. Nicephorus exgeneralis Logotheta. eadem verba in 8. Synodo p. 348. edit. Rom.

Δ.

ΔΕΗΣΕΙΣ.) Ὁ ἐπὶ τῆς δήσεων. Libelli, libellorum magiſter. Georgius Alexandrinus in vita S. Chryſoſtomi: δῆς τοῖς δήσεσι τῆς βασιλεῖ. Græcus auctor me. quem citat eruditiſſimus Allatius differt. 2. de lib. Eccl. Ἰωάννης μαγίστρος ἢ ἐπὶ τῆς δήσεων. de referendario & regendario dicam in Gloſſ. Nomic.

ΔΕΚΑΝΟΙ.) Decani. v. tit. C. de Decanis. B. Chryſoſt. in epiſt. Pauli ad Hebr. cap. 7. hom. 13. pag. 505. edit. Angelic. ἐ τῆς λεγομένων δικαίων τόπον ἐπίσχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσί. Flotilda in viſionibus: Audiebatque vocem dicentem, quod hi eſſent archidiaconi & præpoſiti, judicesque & majores, atque Decani. B. Ambroſius lib. 5. epiſt. 35. Quod ad Portianam baſilicam de palatio decanos mittebant.

ΔΗΛΑΤΩΡ. ΔΗΛΑΤΟΡΕΥΕΙΝ.) Delator. Ulpianus in Timocratæam, τὸν προσαγγέα interpretatur δηλάτορα. Theodoretus epiſt. 43. ἢ δηλάτορος ὕργον δεξάμενος. ut tur etiam epiſt. 45. Georgius Alexandrinus in vita S. Chryſoſt. ἔτυχεν δὲ κατά τινα φθόνον ἐξβολικὸν δηλατορεύθῆναι παύτῃ τῇ ἄνρι χῦρι εἰς τὰς ἀκοὰς Θεοδοσίν τῦ βασιλέως.

ΔΙΑΙΤΑΡΙΟΣ.) Atrienſis. Gloſſarium Philoxeni: Atrienſis, διαιτάριος, διαιτάρχης. Theophanes: Εὐτυχιανὸς δὲ τις ὀφῶπος τ διαιταρίων. vet. inſcript. pag. 576. 7. diætarchus domus Auguſtæ. & in Heraclio: ἐκρατήθησαν δὲ καὶ ἐκ τ διαιταρίων τῦ παλατίν πολλοί. Menologium d. 30. Julii: ὑπὸ τ διαιταρίων τῦ μεγάλυ παλατίν ἐκτομίζεται. Martyrologium Notkeri: Qui cum eſſet Zætarius palatii, pro diætarius, ut Zabolus pro diabolus apud Pbœbadium contra Arrianos, & Gild. Sap.

ΔΙΚΕΡΑΤΟΝ.) Tributum veterum murorum reficiendorum cauſa a Leone Iconomacho inſtitutum. Vide tamen Conſtant. Manaſſ. p. 93. Ed. R. in Nicephoro. Theophanes infra in διοικητής. Anaſtaſius Bibliotb. in hiſt. eccleſ. Aſt Imperator allocutus eſt populum dicens: vos non valetis ædificare muros, ſed nos præcipimus adminiſtratoribus, & ipſi exigent in regulam per ſingulos annos nummum argenteum unum, quo Imperium accepto ædificavit muros: & ita facta eſt conſuetudo dandi binas ſiliquas adminiſtratoribus.

ΔΙΚΤΑΤΩΡ.) Dictator. Polyb. pag. 237. d. 238. c. Diodor. Sicul. p. 127. in fin. to. 2. & p. 919. & 2. Pæan. Eutrop. met. p. 67.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ.) Publicanus, tributorum exactor. Theophan. ὑπὸ τοῦτον ὅτε ἐπεκράτησεν ὁ σωκόπιος διὰ τὸ δικήρατα τῆς διοικήσεως. Adminiſtratorem vertit Anaſtaſius loco ſupra citato. Hadrianus PP. Epiſtola ad Carolum M. Miſſi, inquit, Græcorum duo ſpatharii Imperatoris cum diœcete, qui Latine diſpoſitor dicitur.

ΔΙΠΤΥΧΑ.) In his erant inſcripta nomina Epiſcoporum. Conſtantinus Pogonatus epiſtola ad Domnum PP. habetur tomo 3. Concil. Gr. p. 7. e. edit. R. ἐκβαλεῖν Ἐπιλιανὸν τὸν μακεδονίαρχον ἐκ τῶν δίπτυχων. Synodus Mopſueſtena cujus acta habentur in 5. Synodi act. 5. Theodori antiqui nomen ejectum eſt diptychis. Facundus Hermianenſis lib. 4. Cognovi nomen Joannis in ſacris diptychis ſcriptum. Idem catalogum Epiſcoporum vocat lib. 8. ut ex catalogo Epiſcoporum nomen ejus Atticus Epiſcopus juberet auferri. ἱερατικὸν καταλόγον, S. Cyrillus ad Atticum apud Nicephor. Call. lib. 14. c. 26. βίβλον ἐπισκόπων, B. Chryſoſt. epiſt. 125. & diptycha dicta, quia tabulæ duplices erat, in quarum altera vivorum nomina perſcripta, in altera vero eorum qui obierant. γραμματεῖον autem δίπτυχον intelligit Georgius Alexandrinus in vita B. Chryſoſtomi: καὶ λαβὼν ὁ Ἰωάννης δίπτυχον ἔγραψεν Ἐπιφανίῳ, ſive duplices tabellas, in quibus epiſtolam ſcripſit Chryſoſtomus.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ τῆς ἐκκλησίας.) Domeſticus Eccleſiæ. v. Liturgiam ordinum parte 7. in conſecratione epiſcopi, & Meurſium in hac dictione. δομέστικος σχολῶν, στρατάρχης. Præfectus, domeſticus Scholarum. Conſtantinus Manaſſes:

ὅτε τὸν Βάρδαν τὸν Φωκᾶν στρατάρχαν καθίστανεν,
ὃν τῆς σχολῶν δομέστικον ὅπλοις ἂν Ῥωμαῖοι.

Hiſtoria Miſcella 22. Antonium Patricium & Scholarum domeſticum. De domeſticis agemus in Gloſſario Nomico.

ΔΟΥΞ.) Dux: ἡγεμών, στρατιωτῶν ἄρχων, στρατιωτῶν καπετανῶν ἄρχων, στρατηλάρχης. Gloſſæ juris: δοὺξ, ἡγεμών. Conſtantin. de themat. 1. ὑπὸ δοῦκα τὴν ἡγεμόνα. Procopius. περσ. α. οἱδὲ δὴ οὗτοι Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, ὃν δοῦκα καλοῦσι. & de ædific. Juſtin. στρατιωτικῶν δὲ καπετάνων ἄρχοντα τὸν δὴ κατεπανίκιον, ὃν δοῦκα καλοῦσι. Euſebius hiſtor. eccl. 9. 5. στρατηλάρχης ὃν δοῦκα Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσι. Joan. Cantacuz. lib. 4. ἐχωμίνης δὲ τῆς χίου, ὥπερ ἐστόρησε ἡμῖν, ὑπὸ τῷ ἐκ Γενουίας ἀδίκως ἐπανδαῖς, πρὸς ὃν ἄρχοντα αὐτῆς, δοῦκα ἐγχωρίως προσαγορεύομεν ὁ βασιλεὺς ἐπεμψε. Nicph. Call. 7. 26. Harmenop. 1. 16. §. ult. πᾶσα προπέτεια τοῦ δουκὸς ἢ ἄρχοντος τῶ στρατιώτου κεφαλικῶ ἐπάγει τιμωρίαν. Arrius Menander in l. 6. de re milit. dixerat, adverſus ducem vel præſidem. v. ad Gloſſ. Baſil.

ΔΡΟΥΓΓΑΡΙΟΣ.) Præfectus drungi, tribunus, turmæ unius præfectus. Gloſſæ juris: δρουγγάριος, ὁ χιλίαρχος. Item: δρουγγάριον οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν τὸν μιᾶς μοίρας ἤτοι τάγματος ἄρχοντα. Vetus inſcriptio: Γρηγορᾶ βασιλικῶ στρατορος τοῦ δρουγγαρίου γενούσης. p. MCLXI. 2. Erant autem plures, inter quos quidam μεγάλοι, ut præfectus rei navalis, δρουγγάριος τοῦ πλοίμου, Cedreno, ὁ τοῦ σόλου δρουγγάριος, præfectus claſſis. Anna Comn. Alexiad. 3. Nicetas Paphlago in vita Ignatii patr. CP. ὁ τοῦ βασιλικοῦ σόλου δρουγγάριος. Τῶ ναυτικῶ δρουγγαρίω, Conſtantin. Manaſſ. & δρουγγάριος τῆς βίγλης, drungarius vigiliæ: Conſtantinus Man. βίγλας δὲ ἰδῶ δρουγγάριος ἔστιν ἂν Ῥωμαῖοι. Hiſtoria Miſcella lib. 24. Multique protoſpatharii, & ſpatharii, & excubitus domeſticus, & ordinum princeps, ſeu drungarius Imperialis vigiliæ. rectius legitur apud Anaſtaſ. Biblioth. in biſt. eccleſ. Quin & ordinum princeps, & exc. domeſt. ſeu drungar. vigiliæ. De drungario Cybirzotarum Cedren. in Leontio, Nicephor. in breviario hiſtorico, Theophanes. Vide ad Gloſſ. Baſilicorum.

ΔΡΟΥΓΓΟΣ, ΔΡΟΥΓΓΙΣΤΙ.) Drungus, globus militum. Leo Tactic. ca. 13. §. 3. κατὰ δρύγγους ἢ κατὰ τύρμας. Veget. 3. 16. Scire dux debet, contra quos drungos, hoc eſt, globos hoſtium. Sic legitur in veteri codice Nicolai Fabricii viri perillustris. Hinc monachorum globus apud B. Chryſoſt. epiſt. 14. δρῦγγος μοναζόντων. ὅπου δὲ δεῖ εἰπεῖν, ἢ τῇ λέξει τῇ μανίαν αὐτῶν ἐνδείξασθαι. Hinc δρυγγιστί. Leo Tact. ca. 18. §. 144. ἀθρόως δὲ ἢ τὸ λεγόμενον δρυγγιστὶ ἐκπηδῆσαι. confeſtim, glomeratim.

E.

ΕΒΔΟΜΟΝ.) Nicephorus in Breviario Hiſtorico. Καὶ μόλις πρὸς τὸ πεδίον τὸ πρὸ τῆς πόλεως ὃ ἕβδομον καλοῦσι. Item: κατὰ τὸν παραθαλάσσιον τόπον τὸν καλούμενον ἕβδομον. Septimum milliarium.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ.) Encænia. Iſidorus de eccleſiaſticis officiis lib. 1. c. 35. Quandocumque novum aliquid fuerit dedicatum, encænia vocatur. Nicephorus Calliſt. lib. 8. cap. 3. & cap. 18. Eurip. Scbol. ad Oreſt. ἐγκαίνια, ἡ ἐν ἐγκαινισμῷ. Theophanes: γέγονε τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Marcellinus Com. in Chron. Thermarum quæ

dicuntur encæniæ factæ ſunt. Anaſtaſius Biblioth. in hiſtor. eccleſ. Junio menſe facta ſunt encænia SS. Apoſtolorum apud Conſtantinopolim, & recondita ſunt Lipſana Andreæ, Lucæ, ac Timothei Apoſtolorum, & tranſiit Mennas Epiſcopus cum ſanctis lipſanis ſedens in carruca aurea imperatoria lapidibus inſignita, tenens tres thecas SS. Apoſtolorum in genibus ſuis, & ita encænia celebravit. Hinc encæniare. B. Auguſtinus tract. 48. in Joannem.

ΕΓΚΛΕΙΣΤΟΣ.) Monachus, incluſus, recluſus. Theophanes in Juſtiniano: ἔγκλειστος τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ. & in Conſtantino Copron. ὥστε ἅπαντας μοναχοὺς τε καὶ ἐγκλείστους καὶ κοινίτας. Anaſtaſius Biblioth. vertit, inclauſos & cionitas. ſemper enim inclauſum pro incluſo apud eum legas. Theodorus Hermopolites lib. 7. tit. 8. exponens hæc verba legis 2. D. de in jus voc. nec eos qui propter loci religionem inde ſe movere non poſſunt. ὅτι, inquit, τοὺς μὴ δυναμένους διὰ τὸν τόπου θρησκείαν ἐξ αὐτοῦ ἀναχωρῆσαι, ἤγουν τοὺς ἐγκλείστους μοναχοὺς ἢ τοὺς ἀφορισταρείους. Moſch. Limon. cap. 50. διηγήσατο ἡμῖν περὶ τοῦ Ἀββᾶ Γεωργίου τοῦ ἐγκλείστου. Theodorus Studita Catecheſi 38. Stylita in primis, ac deinde factus cluſius. & in teſtamento ejuſdem Livinejus vertit, cluſium, Græce ἔγκλειστον, pro incluſo. Petrus Damiani epiſt. 19. lib. 2. in epiſtola ad Dominum Therſonem incluſum miſſa. Fredegarius Scholaſticus in Chronico: Sigebertum recluſum Baſilicæ S. Dionyſii martyris. Hinc ἐγκλειστήριον pro monaſterio. Joannes Moſchus Limonarii cap. 69. καθ' ἕκαστον μῆνας τὸ τὸ ἐγκλειστήριον ὑπῆρχον τοῦ γέροντος. Cluſa pro eodem apud Marianum Scotum lib. 3.

ΕΚΔΙΚΟΣ.) Defenſor eccleſiæ, ſeu cauſarum Eccleſiæ. Synod. Nic. 2. act. 4. ἔκδικος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Concil Conſtantinop. ſub Menna act. 1. τοὺς δηλαβιτσάνους νοταρίους ἢ ἐκ δίκης τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντινουπόλεως θρόνου τῆς ἁγιωτάτης Ῥώμης ἐνταῦθα παραγεγονότας. Hormiſda epiſt. 36. Paulinum eccleſiæ Romanæ defenſorem cum ſcriptis præſentibus deſtinare curavimus. Anaſtaſius Bibliothec. in hiſt. Eccleſ. Paulus quidam defenſorum eccleſiæ. Horum mentio in Codice Canonum Eccleſiæ Africanæ. & erant quatuor qui & ἐκκληστέκδικοι dicti, Juſtinian. Novell. 56. c. 1. & ed. 13. cap. 10 Concil. Conſtantinop. ſub Menna act. 2. Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος ἀρτεβούπορος, ἢ ἐκκληστέκδικος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε. Primus ἀρατέκδικος dictus. Concilium Florentin. ſeſſ. 25. ἀλλὰ ἢ ἀπὸ τῆς κλησικῆς, ὁ μέγας χαρτοφύλαξ, & ὁ ἀρατέκδικος. Balſamon ad can. 85. Syn. Carthag. & ἀρατεκδικικὸν βιβλίον, idem ad can. 78. d. Synodi.

ΕΝΩΤΙΚΟΝ.) Edictum de unione eccleſiarum, cujus auctor Zeno. Sexta Synodus Conſtantinopol. act. 10. Ὁμοδιχούμεθα δὲ ἢ ἐν ἑνὶ πνεύματι, ἢ τῇ ὀρθῇ ὁμολογίᾳ τοῦ ἑνωτικοῦ γράμματος, ὅπερ ὁ τῆς γαληνοτάτης λήξεως βασιλεὺς ἐξεφώνησε Ζήνων. Theophanes: Μακεδόνιος δὲ κακῶς πεισθεὶς ὑπέγραψε τῷ ἑνωτικῷ Ζήνωνος. Anaſtaſ. Biblioth. in hiſt. eccl. Tunc & Enoteſium (ſic mſ.) fecit Zeno, ut quidam ajunt, ab Acacio Conſtantinopolitano dictatum. Poſtea tamen ſcribitur, Enotico. Imo & Enotitium in ſequentibus. Exſtat Evagrii 3. 14.

ΕΞΑΡΧΟΣ.) Dux. Conſtantinus 1. de them. cap. 12. ὧν δὲ ἐξάρχων τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τῆς καλουμένης ἐξκουβίτων. neſcio an legendum ſit, ἔξαρχος. Regius tamen codex nil mutat. quid ſi legas ἄρχων. ut apud Cedr. τοῦ τάγματος ἄρχων τῆς ἐξκουβίτων? ἔξαρχοι τῆς φατρειῶν, duces factionum: Baſilica in interpretatione legis 16. D. de appellat. exarchum vertit Anaſtaſius Bibl. in hiſt. eccleſ.

ΕΞΕΡΚΕΤΟΣ.) Exercitus. Gloſſæ Juris: ἐξίκτο στρατὸς. leg. ἐξέρκιτος.

ΕΞΙΣΩΤΗΣ.) Peræquator. Sic in l. ult. C. de cenſib. & cenſitor & peræquator. Peræquatorem, ἐξισωτὴν interpretatur Euſtathius περὶ χαν. ἴβυς. ſic dictus quod libros cenſuales emendaret, & tributorum onus habita ratione cenſus ex æquo inter cives divideret. S. Baſilius epiſt. 259. ἢ τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἀδελφοῦ Ἐλλωΐου ἐξισωτῇ Καζιανζοῦ. & epiſt. 263. διεπεμψάμεθα τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἀδελφῷ Λεοντίῳ τῷ ἐξισωτῇ τῆς Νικαίας, & ep. 278. ὥστε τῆς ἐπὶ τῷ ἐξισώσει φροντίδος αὐτὸν ἀπαθέντα. Idem prope munus peræquatoris & inſpectoris. De inſpectione Theodoretus epiſt. 43. ἢ τῆδε ἐποψίαν τῆδε πολλάκις γεγενημένην κελεῦσαι βεβαιωθῆναι. & epiſt. 44. τῆς δὲ ἐποψίας κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν γενομένης. Cenſitores autem qui cenſum definiunt pro ratione eorum quæ quiſque poſſidet. Gloſſ. Philox. cenſitor, ἀπογραφεύς, τιμητὴς. Vide epiſtolas S. Basilii 304. 352. 353. 426. Gr. Naz. orat. de Jul. cenſitore.

ΕΞΚΟΤΒΙΤΑ.) Pro excubitoribus, vel excubiis. Gloſſ. Cyrill. ἀγρυπνία, excubitum. Item: excubitum, παννυχὶς. Nicephorus Calliſtus lib. 17. c. 40. κόμητι ὄντι τῆς ἐξκουβίτων. Anaſtaſius Bibliothec. in hiſtor. Eccleſ. Aſt populus Scholariorum, & excubitum. Hinc excubitorium. Anaſtaſ. Bibl. in Collectaneis: Duxeruntque in cuſtodiam excubitorii.

ΕΞΚΟΥΒΙΤΩΡ.) Excubitor. Procopius de bello Vandal. 2. ὃς τῷ ἐξκυβιτόρων ἦγεῖτο. ὅτῳ δὲ τὰς φύλακας Ῥωμαῖοι καλοῦσι. Georgius Alexandrinus in vita B. Chryſoſt. Χαιρέτω ὁ βασίλισσα δύο ἐκκυβίτορας. Metaphraſt. meoſe Sept. Ἰωάννης τις στρατιώτης ὢν τῶν καλουμένων ἐξκυβίτορων. Chronic. Alexaodr. ὁ στρατὸς τῷ φυλαττόντων τὸ παλάτιον ἐξκυβιτόρων. Mauritius Imp. epiſt. ad Gregor. PP. In quibus omnes dixerunt tuam Beatitudinem milites ad illos tranſmiſiſſe cum uno Tribuno & excubitore. v. ad Gloſſas Baſilicῶn.

ΕΠΕΙΚΤΗΣ.) Theophanes: ἔκτισε τὸν Ἰφιγενιακοῦ τείχιστον λεγόμενον, ἐν τοῖς τῶ παλατίῳ περιτειχίσμασι, ᾧ ἐπίκλησιν ἐπείκτιον Σπέρωνα. Vide Notas P. eruditiſſ. Goar. ad pag. 35. 36. & 469. a.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.) Ποιμὴν μισθός. Barlaamus περὶ τῆς τῶ Πάπα ἀρχῆς c. 3. μισθὸς δὲ ποιμένος, ὃς ἐπισκόπως, ὠνόμασαν. Gloſſ. L. g. paſtor, ἐπίσκοπος. τῷ λογικῶν προβάτων ἀγελάρχης, Theoph. Ceramens hom. 47. Epiſcopus, primi ordinis ſacerdos, primus ſacerdos, S. Ambr. de dign. ſacerd. hinc ἐπισκοπή, pro epiſcopatu. Juſtin. Nov. 123. ca. 1. Baſil. diaconus Conc. Epheſini parte 1. Gregorius presbyter in vita Gregorii Theologi: αἰτῷ τῆς βασιλίδος ἐπισκοπῆ. Theophanes: βουλόμενος Εὐτύχιόν τινά ἀρχιμανδρίτην ὁμόφρονα αὐτῶ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προχειρίσασθαι. Anaſtaſ. Biblioth. in hiſt. Eccleſ. Per Epiſcopum mittunt depoſitionem. & epiſcopium pro eodem. Carolus 3. R. in epiſt. ad epiſcopos regni ſui: Epiſcopium Tungrenſis eccleſiæ expetiit. Item Epiſcopium pro domo Epiſcopi, Synod. Pootigonenſis can. 12. Anaſtaſius in exilio S. Martini: Giraturos per totum Epiſcopium.

ΕΠΤΑΣΚΑΛΟΝ.) Locus Conſtantinopoli a ſeptem ſcalis ita nuncupatus. eſt enim σκάλα, ſcala. Moſchopulus περὶ χ. κλίμαξ ἢ κοινῶς σκάλα. Svidas: ἀναβολὰς ἢ παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένη σκάλα. Corona pretioſa, σκάλα, ſcala. v. Procop. Vand. β. p. 148. ed. R.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΡΧΗΣ.) Cohors quæ conſtabat ex belli ſociis & fœderatis. Hujus præfectus, ἑταιριάρχης, ſive ut loquitur Cedrenus, ἑταιρείας ἄρχων. Erant autem, ut Meurſius obſervat, plures ejuſmodi ἑταιρεῖαι, quarum una ἡ μεγάλη dicebatur, ejuſque præpoſitus, μέγας ἑταιριάρχης, de quo Conſtaotin. Manaſſ. Georg. Logoth. & Nicetas.

Z.

ZIBHNH.) Sibina, venabulum. Gloſſæ Philoxeni, venabulum, ζιβλών. Sic etiam exponitur in Gloſſ. Cyril.

ΖΩΣΤΗ.) Genus diguitatis. Codinus in παρεμβολαῖς· ᾧ προήρχοντο αἱ τε ζῶσται, ᾧ οἱ πατρίκιοι, ᾧ οἱ πραιπόσιτοι. v. Not. poſteriores.

H.

HΓΟΥΜΕΝΟΣ.) Hegumeous. major, major monaſterii, præfectus, præpoſitus. S. Athanaſius in metaphraſi mſ. Pſal. 67. ad illa verſ. 26. προέφθασαν ἄρχοντες, οἱ ἡγούμενοι τῶ μοναχῶν. Synodus Nicæna 2. act. 1. Σάββας ὁ ἁγιβίσιτος ἡγούμενος μονῆς τῶ Στουδίου: Anaſtaſius Biblioth. vertit, Hegumenus mooaſterii Studii. Idem Anaſtaſ. Bibl. in hiſt. eccleſ. Petrum Eugemeonum S. Sabæ. lege Hegnmenum. Synod. Nic. d. act. 1. ἡγούμενον, præpoſitum vertit. Joannes Moſch. Lim. c. 95. ἡγούμενος ἐν τῶ κοινοβίῳ τῶ Αβαζάνου. Pallad. Lauſ. cap. 76. ἡγούμενον πόλεως ἀδελφότητος. Hinc ἡγουμενία, præfectura. Synodus VIII. Oecum. c. 4. τὸν δὲ παρ' αὐτῶ εἰς ἡγουμενίαν προχειρισθέντος.

Θ.

ΘΕΜΑ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ.) Provincia. Cedrenus: ἀφ' ἑνὸς τῶ Ῥωμαϊκῶν θεμάτων. ex Romanis provinciis. Anaſtaſius Biblioth. in hiſtor. eccleſ. tam in Regia urbe, quam in thematibus degentes. Theodorus Hermopolites ad l. 6. §. 8. D. de offic. præſid. οἱ γειτόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ἐπαρχίας ἤτοι εἰς τὰ θέματα. Hioc θεματικὸς, provincialis, Idem Hermop. lib. 9. tit. 1. Interdum θέμα, legionem ſignificat. vetus Gloſſar. tit. de Militia: legio, τάξις, θέμα. Hinc θεματικοὶ: legionarii. Cedrenus: σωαχθέντες δὲ οἱ θεματικοὶ, thematici milites. Anaſtaſ. Bibliotb. in hiſt. eccl. appellatus eſt Imperator ab omnibus ultra ſitis thematibus. Hiſtoria Miſc. 22. & cum ad Orientalium thema, cujus prætor erat Lacinus, cucurriſſet. de hoc themate Conſtantin. them. 1. & paulo poſt: Artabaſdus autem a thematibus pronuntiatus eſt Imperator. & ibidem: pervenit Conſtantinus Chryſopolim cum duobus thematicis militibus. & lib. 24. Mulieribns vero thematicorum militum, qui fuerant in Bulgaria, auri quioque talenta dedit. Codinus in παρεμβολαῖς ex Chronico Conſtantinopolitano. ἔγραψε δὲ ᾧ τοῖς στρατηγοῖς ᾧ τυπάρχαις ᾧ δυξὶ ᾧ πᾶσι τοῖς οὖσιν ἀρχηγέταις πάντων τῶ βασιλικῶν θεμάτων ἀνατολῆς τε ᾧ δύσεως, ἄρκτου ᾧ μεσημβρίας. καβαλλαρικὰ θέματα apud Cedreoum ſunt eqneſtres copiæ: ἱππικὸν τάγμα, Herodiano.

I.

ΙΔΙΚΤΟΝ.) Edictum Cedr. ἐκτίθεται ἴδικτον. Gloſſ. Juris: ἰδίκτους, ἐκτάξεσι. Theophanes in Heraclio: ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον ἴδικτον. Agatho PP. epiſt. ad Conſtantin. Heracl. & Tiber. extat Synod. Conſtantin. 6. act. 4. Ἀπολαμβάνειν αἱρετικὸν καὶ Διοδώρου ἀρὸς τὸ κείμενον ἐν τῇ ἰδίκτῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶ ἐν ὁσίοις τῇ μήμῃ Ἡρακλείῳ τῶ βασιλέως. Niceph. Calliſt. l. 17. c. 29. τὸ Ῥωμαϊκὴ ὀνομαζόμενον ἴδικτον γράφει.

ΙΚΑΝΑΤΟΝ.) Cohortis nomen. Synodus 8. Oecumen. act. 1. δομέστικος Ικανάτων. Menologium Julii d. 1. δομέστικον αὐτὸν τῆ ἱκανάτων ἀφοσιώσατο. v. Conſtant. r. de thematibus 5.

ΙΛΛΟΤΣΤΡΙΟΣ.) Illuſtris. Arrian. Epict. 3. c. ult. Niceph. Calliſt. lib. 17. c. 14. ἱλλύσεως δὲ τις ἀξίας. Pſellus Synopſeos v. 1255. Victor perſecut. affr. dixi ad Theophilum. & v. Cujac. ad lib. 12. Cod. t. 1.

ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ, ΙΝΔΙΚΤΟΣ.) Indictus, indictio. Gregorius Tauriminitanus orat. de Indict. ἀρχὴ τῆς χρονικῆς ὑπάρχει ἀναγκαίστως Ἰνδικτα λεγομένη τῇ Ῥωμαίων φωνῇ. alii tribuunt Theophani Cerameo arch. Tauromenit. S. Maximus in Computo Eccleſiaſt. c. 33. Iſaacius mon. in Computo cap. 1. Ἰνδικτος ἔτους ἢ ἰνδικτῶν, καὶ ἐπισύμασις λέγεται. Indictionem autem ab indictionibus dici verius eſt. quæ cum annuæ eſſent, inde cœperunt anni per indictiones numerari, ut tradit ſummus juris interpres ad tit. C. de indictionib. indictiones autem ſunt tributa. B. Auguſtinus in Pſalm. 49. Quod vectigal nobis indicit, quoniam voluit eſſe rex noſter, & voluit nos eſſe provinciam ſuam. Audiamus indictiones ejus, non trepidet pauper ſub indictione Dei. Vide Ciaconum ad Caſſianum.

K.

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΚΑ. ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΣ. ΚΑΒΑΛΛΙΚΕΥΕΙΝ.) Θέματα καβαλλαρικὰ apud Cedr. & Theoph. equeſtris exercitus, καβαλλαρικὸς στρατὸς, Conſtant. Synodus Florentina: ἢ ἱλλύσεις οἱ ἐμφοδιον καβαλλάριοι. Theoph. in Heraclio: οἱ δὲ Πέρσαι καβαλλάριοι. Joan. Moſchus Limonarii cap. 72. Hinc καβαλλικεύειν. Theoph. in Theod. καὶ δι' ἐκείνων ἐκαβαλλικεύσαμεν. Conſtantin. in Tact. ἀπὸ μεγάλων ζῶ κινδύνων πῶς ἀφαιροῦσι παῖδάς τὰ ἵππάρια, ἢ δι' αὐτῶν τὰς καβαλλικεύοντας αὐτά. Idem de adminiſtr. Imp. cap. 15. ὁ καβαλλικεύσει δὲ ἵππος. Achmes cap. 235. ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκαβαλλίκευσεν βορδῶνα. Gloſſarium ml. καβαλλικεύειν, ὑποβαίνειν τὸν ἵππον. Utitur Actuarius lib. περὶ σωμάτων φαρμάκων. Sic Latini recentiores equum caballare, vel caballicare dixerunt. Legis Salicæ tit. 26. & eum (caballum) caballaverit. Legis Langobard. tit. 105. §. 17. Si quis caballum alienum aſcenderit, & intra vicinium tantum caballicaverit. Sangallenſis 1. de geſtis Carol. Magni: per campum iſtum caballicans. a caballo: videntur tamen Latini hac voce uti pro equo Viliore. B. Hieronymus epiſt. ad Heliodorum: Statimque cernamus ſagittas pilis, tiaras galeis, caballos equis cedere.

ΚΑΙΣΑΡ.) Cæſar, deſignatus Imperio, Imperii ſucceſſor. Eutropius lib. 10. Cæſares duos creavit. & mox: creatus eſt Imperator. & lib. eod. Solus in Imperio Romano eo tempore Conſtantius princeps, & Auguſtus fuit. Procedente vero tempore differentia fuit inter βασιλέως, σεβαστοκράτορα, & Καίσαρα. Vide Codinum de officiis.

ΚΑΛΑΝΔΑΙ.) Calendæ. Interpres Cann. Eccl. Aff. τῇ πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Ιανουαρίων. Octavo Calend. Junias. Gloſſæ Juris: Καλάνδαι αἱ πρῶται ἑκάστου μηνὸς ἡμέραι. Gloſſæ Cyrilli: Καλάνδαι, Calendæ. v. Plutarchum in Galba.

ΚΑΛΙΓΙΟΝ.) Calceus. καλίγα Modeſtino l. 10. de excuſat. tut. Græci ad l. 2. D. qui not. inf. καλίγα ζῶ ἐστι ὑπόδημα. Hinc καλιγάριος, ſutor. Gloſſæ Baſil. tit. ad leg. Aquil. l. 5. καλιγάριός τις. Julius Firmicus Mathef. 3. c. 12. Coriorum confectores, ſeu caligarii. & lib. 4. cap. 7. Faciet pellarios, coriarios, caligarios.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΟΣ.) Calligraphus, Anaſtaſio Bibliothec. in Hiſtoria Eccleſ. v. Notas poſteriores.

ΚΑΜΕΛΑΥΚΙΟΝ.) Capitis integumentum, galerus, pileus. Hero in Excerptis: καμιλαύκιον ἀρχαδικὸν περιβαλλόμενος. Theophan. in Juſtiniano: ἢ τὰ ἱμάτια αὐτῶ συὼ τῇ χλιδῇ καμηλαυκίῳ. Leo Tact. cap. 19. §. 42. διὸ δὲ τὸ λεγόμενον καμηλαύκιον ἐπὶ κοπτείου ὑφάμβων. Conſtant. de admin. Imp. τὰ σίμβολα ἅπερ ὑμεῖς καμηλαύκια λέγετε. Lexicon Stephani quod citat Fronto Ducæus ad tom. 6. B. Chryſoſt. κίδαρις, περβάϊτον, πῖλος ἐστὶν ὁδὸς καμηλαυκίου, ὃ καὶ τιάρα ποιεῖται. Latinis camelaucus, aut calamaucus, aut camilaucium. Anaſtaſius in Hiſt. Eccl. Initio bello cum Totila R. Gothorum potentiſſimo ſuperavit, & cepit Romam, & occidit Totilam, & veſti-

menta

menta ejus cruentata cum camilauciò, (ſic mſ.) lapidibus pretioſis ornato miſit Conſtantinopolim. Hiſtoria miſc. 22. Et præcepit Habdalas radi barbas eorum, & fieri calamaucos cubiti unius & ſemis. in libris manu exaratis legitur, amelaucos, vel camelaucos. Gloſſæ Iſidori. galeros, calamaucos. Item: pileum, calamaucum. Joſephus ἀρχαιολ. 3. cap. 8. ὑπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς φορεῖ πῖλον ἄκωνον. Ruffinus Aquilejenſ. vertit: ſuper caput autem geſtat pileum in modum parvuli calamaci, aut caſſidis. lege, calamauci, ut apud Bedam, qui eadem fere verba uſurpat. Anaſtaſius de vitis Pontific. in Conſtantino: Apoſtolicus pontifex cum camelaugo, ut ſolitus eſt Romæ procedere. Legendum calamauco, vel quod magis placet, camelauco. Gloſſarium mſ. Camelaucus, veſtimentum Papæ. & totidem verbis Papias. atque ita Bonaventura Vulcanius legebat in Iſidori Gloſſis.

ΚΑΜΙΣΙΑ.) Camiſia, interula, ſubucula. Victor Uticenſis. perſecut. Affricæ lib. 1. De palliis altaris, proh nefas, camiſias ſibi & femoralia faciebant. Anaſtaſius Biblioth. in hiſt. Eccleſ. Chalbaſias camiſias multas. Alcuinus de diuin. offic. Tunica linea, veſtis erat interior, quam camiſam dicimus, vel ſupparum. Papias: alba, veſtis ſacerdotalis, linea ſtricta, quæ camiſium dicitur. v. eumd. in poſteris. unde ὑποκάμισον. Cyrillus Conſtantinopol. adver. Judæ. cap. 2. q. 1. Codinus in παρεμβολ. Moſch. cap. 186.

ΚΑΝΔΙΔΑΤΟΙ.) Militum genus quos robur corporum & animorum commendabat. erantque inter ſtipatores Principis. B. Hieronymus in Hilarione: Candidatus Conſtantii Imperatoris. Michael Imperator epiſtola ad Ludov. Imp. Et ideo juſtum exiſtimavimus mittere ad veſtram gloriam Theodorum protoſpatharium noſtrum, & Leonem noſtrum candidatum. Acta Sutrina ſub Henrico R. Pontifex miſit in occurſum ejus in montem Gandii, qui & Marii dicitur, bajulos, cereoſtatarios, candidatos, defenſores, ſtratores. Luitprandus rerum Europa l. 3. c. 5. Turbæ poſt hos immenſa vocatur, protoſpatharіorum, ſpatharіorum, candidatorum. Horum meminit Procop. 3. de bello G. Joann. Moſchus cap. 185. διηγήσατο ἡμῖν ὁ Θεοφιλὴς τὸ φιλόπτωχος Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ κυροῦ Παύλου τοῦ κανδιδάτου. Nicephor. Conſtantinopolitanus in Breviario hiſt. τῷ δ' ἀξίαν λῶ κανδιδάτον Ῥωμαίοις κτλήσεων ὄθος.

ΚΑΝΙΚΑΕΙΟΝ.) Cedrenus. Κανικλείου τιμὴ, ἀξίωμα. Synodus 8. tom. 3. Conc. p. 413. ed. R. γεγραφότος Κρεσφόρου πρωτασηκρήτης τῷ ἐπὶ τῶ Κανικλείου. Joan. Cantac. 4. 40. τῷ ἐπὶ τῶ Κανικλείου Αγγέλου πρὸς βασιλέα πέμψας ἀριστβούλιον. Chronic. Conſtantinop. τῷ Νικηφόρου κανικλείου τῶ Αλαίπου. Caniclinus. v. Meurſ. Voſſium de vitiis ſermonis, Alemannum ad Procopii arcana pag. 19. Ed. R.

ΚΑΝΩΝ.) Quod quis velut ex regula facere debet. Moſchus cap. 98. οὐδέποτε ποιῶν τὸν κανόνα μου, ἀφῆκα τὸν νοῦν εἰς τὸν γλῶ. Item Pſalmus & Canticum ſtatis diebus cani ſolitum. & divinum officium. Vide Meurſii Gloſſ. & Hugonis Menardi Not. & obſ. ad Concordiam Regularum, cap. 55. §. 3.

ΚΑΠΝΙΚΟΝ.) Tributum fumarium. Videndus Theophanes in Nicephoro Logotheta.

ΚΑΡΔΑΡΙΧΑΣ.) Cedrenus. Anaſtaſius Biblioth. Cardarigam vocat in hiſtor. eccleſiaſtica: Cardarigas vero, inquit, non eſt proprium nomen, ſed dignitas maxima apud Perſas. ex Theophane.

ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΝ.) Caſtellum. Conſtantinus Porphyr. de them. 1. them. 9. παρέδωκαν τὸ ἐκεῖσε κατέλλιον. Theophanes: ἐν τῶ κατελλίῳ ἀπέλυσαν. Joann. Moſchus Limon. c. 167. Synodus Florentina: εἰς τὸ κατέλλι φραγκολί. Joannes Cantacuzenus 4. 40. τὸ λεγόμενον κατέλλιον διετόρθωσαν.

ΚΑΣΤΡΟΝ.) Caſtellum, ὀπτεῖχισμα, locus muris munitus. Svid. κάστρον, φρούριον. Achmes cap. 283. ἢ ἀγρὸν ἢ κάστρον. Theophanes: πύργῳ τῇ ἴδιᾳ Πέρσαι τὸ Βαζάκιδι καλούμενον κάστρον παρέλαβον. Sed & κάστρα pro oppidis poni notum eſt. Juſtinian. Novella 128. cap. 20. ἐν ταῖς πόλεσιν, ἤτοι κάστροις. vet. int. in civitatibus aut caſtris. intelige, aut oppidis. Denique κάστρον, παρεμβολὴ, caſtrum. Gloſſarium mſ. παρεμβολὴ, σκάλωμα, κάστρον, στρατόπεδον. Gloſſ. Græc. Latin. παρεμβολὴ, ſalanx, caſtrum. Gloſſæ juris: κάστρον, ἤγουν φοσσάτον pro caſtris poni ibi dicam ξωὴ θεῷ.

ΚΑΤΕΠΑΝΟΣ.) Cinnamus p. 659. c. v. Meurſium in ea dictione.

ΚΕΛΛΙΟΝ. ΚΕΛΛΗ. ΚΕΛΛΙΩΤΑΙ.) Cellula. S. Athanaſius Apol. 2. ἐν κελλίῳ τινῶν ἢ καταλείμματος. Simeon Metaphraſtes in Abramio: ἐν τῷ οἰκημάτῳ κελλίῳ ὀλίγιστα μάλα σωφρονικὸν ἔχων. Menologium menſe Mart. κλείσας τὴν θύραν τῶ κελλίου. Utuntur hoc vocabulo S. Baſil. Pallad. in Lauſ. Doroth. doct. 4. ἢ ἐνίοτε τὸ ἀνάθεμα

αὐτῶν ἱμαρθεν τῶ κελλίῳ μου. Joannes Moſchus Limon. c. 46. in fine. Nicephorus 11. 38. ἔπρός ἐϛι τόπος ἀμφὶ σταδίαν δισσὼς ἑβδομήκοντα τοῖς τὸ φιλοσοφεῖν δικαίως ἔχουσι, ὃς κελλία προσαγορεύεται, ὅτι περ ἐν αὐτῷ σωφρονίσας, ἀλλὰ παραδίδωσι τὰ τῷ μοναζόντων οἰκεῖα οἰκήματα. Theophanes. Idem κέλλιν, cella. Simeon Metaph. in Pelagia: καὶ δὴ Πελαγίας ἐπισὰς τῇ κέλλῃ κρύπτει ἑαυτήν. Antiochus in Pand. Georgius Alexandrin. in vita B. Chryſoſtomi: σκυλδίσας δὲ τὰς κέλλας. Hinc κελλιῶται. Laonicus Chalcond. cellulani, a cellula qua includebantur.

ΚΕΝΤΗΝΑΡΙΟΝ.) Centenarium. pecuniæ quantitas. Georg. Alexandr. in vita B. Chryſoſt. ἀποτίσασα τὸν Παυλίνου κεντηνάριον. Codinus in παρεμβ. ἐξοφλήσουσι χρυσίου κεντηνάρια ιοβ'. Niceph. Calliſti lib. 15. cap. 27. ἐφ' ᾧ τόλμῃ χίλια ἑξακόσια χρυσοῦ κεντηνάρια λόγος ἔχει ἀπαιτῆσαι αὐτόν. Theophanes, Candidus hiſtoricus apud Photium, Joannes Moſchus in Limon. Euſtath. ἰλ. β'. Anaſtaſ. Bibliothec. in hiſtor. eccleſiaſt. Et dat ei quinquaginta auri centenaria. Sic mſ. v. Græc. ad l. 60. D. de ju. dot.

ΚΕΝΤΗΡΙΩΝ. ΚΕΝΤΥΡΙΩΝ. ΚΕΝΤΟΥΡΙΩΝ.) Centurio. Alexius Rhart. doct. εἰς τὸν ἁγίαν ϑ μεγάλην παρασκευὴν. ἑκατοντάρχου λεγεῶνος, κεντυρίωνα. ſcribitur & κεντυρίων, & κεντυρίωνα. Græc. interpr. 48. Βασιλ. tit. 3. κεντυρίων ἑκάστου. Baſil. ibidem, ἑκατόνταρχος. Theophylactus ad caput 15. Marci: ὁ κεντυρίων, τουτέϛι, ὁ ἑκατόνταρχος. κέντυμα γὰρ λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἑκατόν. v. Euſeb. hiſtor. Eccleſiaſt. 7. 15. Niceph. Calliſt. lib. 6. cap. 13.

ΚΕΡΑΤΙΟΝ.) Siliqua. Conſtantinus in legibus Georgicis: κεράτιον ἓν, ἤγουν φόλλεις δύοδεκα. v. in φόλλις.

ΚΕΦΑΛΙΤΙΩΝ.) Capitatio, cenſus capitis. Theophylactus in Epiſt. Pauli ad Rom. cap. 13. τῇ τὸν φόρον χρυσοτελούσῃ, ἤγουν τὴν λεγομένην κεφαλιτίωνα, δούλῃ τὸν φόρον· τῇ τὸ τέλος δὲ ἤγουν τὴν ὑπὲρ τῆς γῆς συνεισφοράν, τὸ τέλος. quæ totidem verbis exſtant apud Oecumenium in eandem epiſt. cap. 18.

ΚΗΡΟΤΑΡΙΟΣ.) Cerularius, κηροπώλης, ceræ venditor. Anaſtaſius Bibliothec. in hiſtor. eccleſiaſtica: Cerularius quidam erat in foro ex laboribus ſuis locuples.

ΚΙΣΤΕΡΝΑ.) Ciſterna. Leo Tact. cap. 15. ἐὰν δὲ ὑπὸ κιστέρνας ἔχωσι πόσιμον ὕδωρ. Utitur Suidas tribus locis, & Hero περὶ μέτρων. Zonar. ad Conc. p. 581. ed. R.

ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΙ.) Cluſuræ, anguſtiores aditus qui non capiunt multitudinem, his autem hoſtes excludebantur. Procopius de ædific. Juſtin. p. 32. Ed. R. καὶ τὰς ἐν τῇ χώρᾳ γενομένας ἐπεσχίσατο, οὕπερ κλεισούρας καλῶν νομίζουσιν. Stephanus in Ariſt. rhetoricam (nondum luce donatus eſt) τὰς ἰδιωτικὰς παρὰ πολλοῖς λεγομένας κλεισούρας. Euſtathius. ἰλ. β'. ἔπι ξυνοχὰς λέγει ὁδῶν. ταυτὸν δὲ εἰπεῖν κλεισούρας καὶ γενόμενας. Codinus in παρεμβολαῖς· ἀπεπυρλώθη ἐν τῇ κλεισούρᾳ. Utitur Leo in Tacticis, Conſtantinus de adminiſt. Imperio, Theophanes & alii. Latini cluſuras, clauſuras, cluſas, & clauſtra dicunt. Caſſiodorius 2. var. 5. præcipimus lx. militibus in Auguſtanis cluſuris jugiter conſtitutis annonas præſtare. Sic enim legitur in veteti codice: nam cludo pro claudo promiſcue dixere, ut in l. 226. D. de V. S. cluſus eſt; ut Flor. legitur. de clauſuris Auctor Miſcellæ lib. 58. Clauſuras tenuere quæ dicunt in Perſidem. Egica R. in Concilio Toletano 17. Intra clauſuras noſcuntur habitatores exiſtere. De cluſis Anaſtaſius bibliothecarius in Stephano 3. ad cuſtodiendum proprias Francorum cluſas. Hincmarus epiſt. 5. cap. 6. Sed Aiſtulphus ſuperbia elatus ſuper Francos qui ad cuſtodiam propriarum ſecundum juſſionem Pippini cluſarum venerant. Luitprandus 1. 2. Quibuſdam namque difficillimis ſeparata erat a nobis interpoſitionibus, quas cluſas nominat vulgus. nil heic mutandum, nec lib. 5. cap. 8. De clauſtris Cicero 7. in Verr. Qui noſtros exercitus ſæpe excluſerant, iis clauſtra loci committenda non exiſtimavimus. & eadem ſignificatione alias utitur. Jornandes de rebus Geticis cap. 32. Cui Valia R. Gothorum non minori procinctu ad clauſtra Pyrenæi occurrit. a cluſuris cluſuriarches, κλεισυράρχης. Theophanes: Γρηγόριος ὁ Καππαδὼξ ὁ τὴν κλεισυράρχης γενόμενος. Auctor Miſcellæ lib. 19. Et Gregorius Cappadox, qui & cluſuriarches exſtiterat. Cluſuræ præfectus.

ΚΛΗΡΟΣ. ΚΛΗΡΙΚΟΙ, ΚΛΗΡΩΣΙΣ.) Clerus, ſacer ordo, ſacrum collegium, generali appellatione omnes qui divino miniſterio mancipati ſunt. B. Hieron. ad Nepotian. Clericus, inquit, qui Chriſti ſervit Eccleſiæ. B. Auguſtin. in Pſal. 67. eccleſiaſtici miniſterii gradibus ornati. Magnum Etymologicum: κλῆρος λέγεται σύστημα τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς. Oecumenius in 1. epiſt. Petri cap. 7. κλῆρον

εἴ τι ἱερὸν σύστημα καλεῖ, ὥσπερ ἡ ταῦ ἡμεῖς. B. Chryſoſtomus homil. de S. Joanne Apoſtolo: ἐντέυθεν πάλιν τῷ ἐκκλησιῶν τὸ πλῆθη, τὸν κλῆρον. Interdum clerus accipitur pro omnibus qui ſubſunt Epiſcopo. D. Baſilius epiſt. 52. ἡ ταῦ δὲ ἀπὸ τῶ ἱερῶ πληρώματος, τῶ ὑπὸ σε κλήρω. Paulinus epiſt. 28. ad Victricium: de ſanctitatis tuæ clero & corpore & ſpiritu eſſe cognovimus. κληρικοί. Niceph. hiſt. Eccleſ. l. 7. cap. 42. ὑπηρεσίαν τῇ ἁγιωτάτῃ θρησκείᾳ παρέχοντας ὥσπερ κληρικὸς ἐπονομάζειν εἰώθασιν. Erat autem clerus quadruplex in Imperio Orientali ut docet Meurſius. De clerico principis Synodus 8. Oecumen. act. 7. οἱ τυπωτηρικὰ εἶπον ἐξ τῶ ἐξιλλυίζοντος Δαμιανῶ βασιλικῶ κληρικῶ. De clero etiam palatii Hincmarus epiſt. 3. cap. 26. Hinc archiepiſcopus ſacri palatii, præfat. Concilii Moguntiaci, Archicapellanus ſacri palatii, Ademarus in vita Ludovici Pii. Denique clericatus in Cod. Canonum eccleſiæ Africanæ pag. 283. Clericis opponuntur laici. Clemens Romanus epiſtola priore ad Corinthios: ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προσάγμασι δέδοται. Theophanes: πολλοί τε κληρικοὶ ἡ μοναχαί, ἡ ἐλαβεῖς λαϊκαί.

ΚΟΙΑΙΣΤΩΡ.) Quæſtor. Conſtantinus Manaſſes: κοιαίςωρ τὸν ἀξίαν. Baſilius in Grammatica: κοιαίςωρ, τὸ ἀξίωμα. Nicephorus Conſtantinopolit. in hiſtoriæ breviario: Κοσμᾶν τὸν ἀξίαν, ὃν δὲ κυαίςωρα καλοῦσι. Gregorius Nazianzenus orat. 10. διήγειθε μὲν ἐν τῇ Βιθυνῶν, τὸν ἐ πολιτῶν ἀπὸ βασιλέως δίκην ἀρχὸν. ἡ δὲ ὃν ταμιεῖον βασιλεῖ τὰ χρήματα ἡ τῇ θησαυρῶν ἔχων τὸν ἐπιμέλειαν. ἐστὶ δὲν γὰρ αὐτῷ τὰς μείζως ἀρχὰς βασιλεὺς προσομιάζεται. Sic apud Romanos Quæſtura primus ad honores gradus erat.

ΚΟΜΗΣ.) Τῶ βασιλικῶ ὑποτασίου, τῶ ταύλου, ἀναπολῆς, ἐξκυβίτων, φοιδεράτων, κόρτις. τῶ βασιλικῶ ἱπποτασίου. Comes ſacri ſtabuli, vet. inſcript. Grut. p. ccccxii. 4. φροντιςὴς τῇ ἵππων, Manaſſ. regalium equorum præpoſitus: qui alias κόμης τῶ ταύλου. κόμης τῇ βασιλικῶν ταύλων, Theophani: eſt enim ταῦλος ſeu ταύλος, ſtabulum. Euſtathius ad Odyſſ. ω. παρὰ μὲν τοῖς Αττικοῖς, τὸ κλίσιον ἁμαξῶν ἡγὴ ζεύγων ἐςὶ δυτικὸν ὃ λέγεται τὸς Ρωμαίους παρὰ τὸν ταῦλον καλεῖν. Theophanes: ἡ ἐπιφάσαντες ἐν τοῖς ταύλοις (ſic mſ. Lege, ταύλους) Σπαρκιεῖν τὸς ἵππους, &c. *Le grand eſcuier*. Κόμης ἀναπολῆς, apud Cedr. Theophan. Julium Poſſincm in Chronico, Niceph. Conſtantinop. Comes Orientis, κόμης τὸς ὑφας ſub quo erant xv. provinciæ Orientis, Zoſimus 5. Κόμης τῇ ἐξκυβίτορων, comes excubitorum. vel κόμης τὸς τῇ ἐξκυβίτων σχολῆς. κόμης τῶ βασιλικοῦ ἐξκυβίτε, comes Imperialis excubiti. Synodus Conſtantinop. 6. act. 14. Theophylactus Simoc. lib. 3. hiſtor. Mauric. cap. 11. ἡγεμὼν δ' ὅπως ἐτύγχανε ὢν τῇ τῶ βασιλέως σωματοφυλάκων, ἓ ὑπατικῶν, ὃν κόμητα ἐξκυβίτορων τῇ συνήθει φωνῇ ἔθος Ρωμαίοις καλεῖν. Satellitum & protectorum Principis comes & præpoſitus. Κόμης φοιδεράτων. Comes fœderatorum. ταξιάρχης τῶ πάγματος τῇ φοιδεράτων, Zonaræ. aliis, τῶ τῶ φοιδεράτων ἡγεμών, princeps fœderatorum. v. infra. φοιδεράτοι. Κόμης κόρτις, Comes ſeu præfectus cohortis. Gloſſæ: præfectus cohortis. ἔπαρχος τῆς κοόρτις. Leo Tact. cap. 4. 9. 10. Κόμης δὲ ἐςιν, ὁ τῶ ἑνὸς πάγματος, ὅτοι βάνδα ἀφηγούμενος. Gloſſ. Juris: Κόμης, ὁ μιᾶς κοόρτις ἄρχων, ᾧ ἡ ἑκατοντάρχαι ὑποπίπτουσαι.

ΚΟΜΗΤΟΠΟΤΑΟΣ.) Comitis filius. Sic Οὐμπερτόπυλος, apud Comnenam p. 412. ἰαξόπυλος, apud Pachimerium. Harmenopulus.

ΚΟΜΜΕΡΚΙΟΝ.) Commercium, tributum. Cedrenus: τῆς Αβύδε ἡ τῶ Ιερῶ τὰ κομμέρκια ἐκύφισε. Idem apud Theophanem. Anaſtaſius Bibliothecarius in hiſt. eccleſ. ſic vertit: Abydi ac Hieri ea quæ dicuntur commercia relevavit. Idem Anaſtaſius. Cum auri librarum duodecim perſolverent, ſimul & conſueta commercia. Theophanes: τὸ κομέρκιον τῶ παγκυρίου ῥ'. λιτρῶν χρυσίου ἐκύφισεν. Conſtant. de admin. Imperio: ἔχει δὲ ἡ κομμέρκιον ἐκ τῇ τοιούτων πραγμάτων ἄπεσαν.

ΚΟΡΤΗ.) Cohors. aula, *la Cour du Prince*, tentorium. Κόμης κόρτις. Comes cohortis. v. ſupra in κόμης. Polib. 11. τρεῖς σειρὰς (τοῦτο δὲ καλεῖται τὸ συντάγμα τῇ πεζῶν παρὰ Ρωμαίοις κοόρτις, &c.) κοόρτα, Græcis Baſilicôn interpretibus ad l. 2. D. qui not. infam. Theophanes: ἐξῆλθε πᾶσα ἡ βασιλικὴ ὑπουργία ἡ ἡ κόρτη. *toute la Cour*. Idem: ἐπήρασε δὲ ἡ τὸ ὅλεθρον, χρήματά τε ἡ ἵππους, ἡ τὴν κόρτιν μετ' πάσης τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας. Anaſtaſius Bibliothecarius ita vertit: Abſtulerunt autem Vulgares etiam ſarcinam, pecuniam, equos, & auleam una cum univerſo regio apparatu. Sic duo manuſcripti codices. Neſcio an ſatis emendate, & an ſcripſerit, aulam. Κόρτ igitur Cedreni pag. 372. b. non eſt cohors. Cedrenus enim & Theophanes de re eadem loquuntur. Niſi malis ibi cum erudito P. Goar, κόρτιν, tentorium principis interpretari.

ΚΟΤΒΙΚΑΑΡΕΑ. ΚΟΤΒΙΚΟΤΑΑΡΙΟΣ.) Cubicularia. κουβικουλάριος, cubiculatius. Georgius Alexandr. in vita B. Chryſoſt. παρέςη ἡ ἡ βασίλισσα πρὸ Θυρῶν

τῆς ἐκκλησίας μὴ πάσης αὐτῆς τῆς φατρίας ἢ τῆ κυβικλαρίων ἢ τῆς τάξεως. Joannes Malela. Θεοδόσιος ὁ μικρὸς ἐφίλει ἱππεῖ Χρυσάφιον τὸν κυβικλάριον. Synodus Conſtantinop. 7. Niceph. Callift. Chronicon Alexandrinum, Nicephorus, Conſtantinopolitanus. Cubicularius, a cubiculo, κοιτωνίτης, κοιτώνιος, κατακοιμητής. Sacri palatii cubicularius in Marcellini Chronico. erant autem plures Palatini cubicularii: quique his præerat comes cubiculariorum dicebatur. In Concilio Toletano 8. ſubſcribit Odoacrus comes cubiculariorum. v. Cujac. ad tit. 5. lib. 12. Cod. & Gloſſatium noſtrum ad Julianum.

ΚΟΥΒΟΥΚΑΕΙΟΝ. ΚΟΥΒΟΥΚΑΙΟΝ.) Cubiculum. B. Chryſoſtomus hom. de pœnit. ὡς ἐν τινὶ κυβικλείῳ ἀποκλεισθῆναι. Codinus in παρεμβολαῖς. κλεισθέντας πάλιν ὑμᾶς ἔσωθεν αὐτῶν τὸ κυβίκλειον. Chronicon Alexandrinum p. 90. Ed. R. ὅταν αὐτὸν ἐν βικλείῳ. Joannes Moſch. Limon. cap. 129. ἐλθὼν εἰς τὸ κυβίκλειον. S. Maximus cap. 84. Cent. 2. συμπίπτοντα δὲ τῇ μνήμῃ τῶ χρυσίου, ἢ τὴ μνήμη τῶ βαλλαντίου, καὶ τῶ σκιβείου, ἢ τῶ κυβικλείου. σκίβειον ibi eſt ciſta. Ulpianus in l. 1. §. 41. D. depoſ. ſi ciſta ſignata. Baſilica: ἐσφραγισμένον σκιβείον.

ΚΟΥΜΠΑΡΙΑ.) Magna navigia. Conſtantin. de Themat. 2. cap. 11. σόλος λϛ'. κομπαρίων. Leo Tact. cap. 18. §. 140. ἢ τῆ παρ' αὐτοῖς πλοίων τῆ λεγομένων κυμβαρίων. Saracenica vox eſt auctore Leone d. c. 18. & c. 19. §. 70. Couſtantino d. c. 11. & Zonara. Latini tamen cumbam vel combam dixere. Gloſſar. Arabicolat. lembus, navicula brevis. dicta & caupulus & cunha & lintris. Gloſſ. Cyrill. σκάφη, τὸ πλοιάριον, comba.

ΚΟΥΡΑΤΩΡ.) Τέσσαρες ἀρχόντων γενεῶν κουράτορας ὑποτείνοντα. Quinam erant iſti curatores principum, utique primariæ dignitatis viri, an veluti curatores divinæ vel dominicæ domus? Theophanes in Mauricio: κυράτωρ τῆ βασιλικῶν οἴκων. Sexta Synodus Conſtantinopol. act. 1. κυράτορες τῶ βασιλικῶ τῶ Ορμίσδα οἴκου. erat & curator principis, κυράτωρ τῶ βασιλέως, ὁ νῦν λογοθέτης λέγεται, ut ait Conſtantinus Harmenopulus Breviarii lib. 6. de dignitatibus tit. 1. §. 5. κυράτωρ etiam accipitur pro curatore adoleſcentis, & κυρατωρεία pro cura, ſeu curatione.

ΚΟΥΡΑΤΩΡΕΙΑ.) Curatoria. Theophan. τὰ δὲ κρείττονα τῆ κτισμάτων εἰς τὸν βασιλικὸν κυρατωρείαν ἄρισθαι ἐκέλευε. Anaſtaſius Biblioth. in hiſt. Eccleſ. Cæterum quæque meliora erant in rebus in regiam curatoriam deferri jubebat. Vide Notas poſteriores. R. P. Jacobi Goar pag. 37.

ΚΟΥΡΟΠΑΛΑΤΗΣ.) Curopalates. qui palatium curabat, cui palatii cura commiſſa erat. Nicetas Paphlago in vita Ignatii (habetur Tomo 3. Concil. ed. R.) Βάρδας μὲν δὴ ὁ ἑαυτὸν τῶν Ρωμαίων ἀρχῶν ὑποποιμένος, ἀγῶνι μὲν Κυροπαλάτης, &c. Curopalatæ autem poteſtas prima poſt principem. Niceph. in Breviar. hiſtor. Ηράκλειος δὲ Θεόδωρον ὃ ἑαυτῶ ἀδελφὸν τῶν μετὰ βασιλέα πρώτων ἀρχῶν κατηρίθμει, Κυροπαλάτην δὲ αὐτὸν οἱ περὶ τὰ βασίλεια καλεῖν εἰώθασι. Corrupte Curopalatus dicitur. Luitprandus in Legat. Ante fratris ejus Leonis Curopalati & Logothetæ præſentiam ſum deductus. Corruptius Curapalatius. Vigilius PP. in epiſt. encyclica ad univerſam eccleſiam: Juſtinianum exconſulem & Curapalatii. Curopalaſius Chron. Caſin. cap. 7. Latinis primum cura palatii dicebatur, l. 1. C. de comitib. & tribun. ſchol. hinc excura palatii, Amm. Marcel. 22.

ΚΟΥΡΣΟΝ. ΚΟΥΡΣΕΥΜΑ. ΚΟΥΡΣΕΥΕΙΝ.) Incurſio, præda. Conſtantinus in Tact. μὲ ἀφῆς τὸς στρατιώτας εἰς τὸν πολεμίαν γῆν ἵνα αἰτήσως ἐμβάσωσιν εἰς κοῦρσα. Item: ἢ δῶ εἰς μὲν τὰ κοῦρσα ἢ τὰς ἄλλας ἐπιδρομὰς ἄρχωσιν οἱ στρατιῶται τὰ συρτὰ μετ' αὐτῶν. & κούρσαρμα. Altrampſychus καὶ τῆ Πυθαγορ. λαξ. δηλοῖ αἰχμαλωσίαν καὶ κούρσαρμα. Hinc κουρσάριον pro prædari. Conſtantinus in Tact. κουρσάσας δὲ τὸν Σκύθαν, ἢ κρατήσας αἰχμαλωσίαν ἢ σφαῖδαν πολλὴν. Theophanes in Heraclio: κουρσάρων ἢ σφαιδώνων. v. j. κυρσαρες.

ΚΟΥΡΣΩΡΕΣ.) Curſores. Svidas κῦρε, Ρωμαῖοι τρέχει, ἔνθεν ἢ κούρσορες. Θεῖος κούρσωρ, curſor Imperatoris. Cæſarius dial. 2. reſp. 107. b. Chryſoſt. vel potius auctor homiliæ de juſto & beato Job, quæ exſtat tomo 6. oper. D. Chryſoſt. πῶς ὑποσείλωσι τὰς δρομὰς, κούρσωρας καλουμένους Ρωμαῖοι. Philoſtorgius hiſt. eccleſ. lib. 2. κρείττονα δὲ πάλιν φαραθεῖσαν τινὶ τῆ κυρσώρων μοιχωμένων. Curſorem intelligit Libanius orat. 23. de honorib. ad Euſtath. ἔπειτα ὑφ' ὁ παῖς ἦκεν ὑφ' ὃν ἐγὼ τὸ τρέχειν. Petron. vet. inſcr. pag. DC. 15. Firmicus. Lupus abbas epiſt. ult. Curſor noſter donec veniamus, pauperis apud vos locum implebit. P. Bleſenſ. ep. 41. Curſores diverſos noſtrorum exploratores itinerum ante faciem meam circumquaque præmiſi. Adventius Metenſium epiſcopus ad Nicolaum PP. Nec tamen inter illa, vix unum curſorem, re-

ligioſum videlicet presbyterum Theodoricum nomine, compeodioſo itinere cum proſecutione præſentium litterarum ad veſtram dirigere potuimus clementiam. Paulinus epiſt. 24. Ut curſorem Dominicum Cardamatem ſigoatis in lege divina antiquorum velocium laudemus exemplis. Curſor igitur pro famulo accipitur, quem hodie Græci ὐλάκις, Galli, *un laquais* vocant. Laonyc. Chalcondyl. καλοῦνται δὲ ὑπὸ οἱ κύριοι, ὐλακίδες. vel pro tabellario, eove quem ad aliquid perſerendum mittimus. Procurſor in biſt. Miſc. & Anaſtaſii Biblioth. hiſt. eccl. Græce eſt, opinor, φρασικύρσωρ, primus curſorum. Κύρσωρες etiam dicuntur milites qui belli tempore iocurſiones faciunt. Leo Tact. cap. 7. §. 39.

ΚΟΤΣΠΟΣ.) Cippus. Lexicon vetus Biblioth. Regiæ: ζατρίκιον, ὁ κῦπος, τὸ τῷ δούλῳ κολαστήριον. Alii ποδοκάκλα exponunt. Quid ſit autem ποδοκάκη explicat Simeon Metaphraſtes in Luciano: ᾗ τῶν μὲν εἰς τὴν ποδοκάκλαν· ξύλον δέ ἐστι τρυπητὸς ἐφ' ἑκατέρας ἀμφοτέρας αὐτῶν τὰς πόδας ἐνβιβάζον, ἐπὶ πλατὰ τρήματα διελκύσασπες, ὅπερ ἐστὶ τὸ τῆς τιμωρίας πάνυ βαρύτερον.

ΚΤΝΗΓΙΟΝ.) Locus in quo venatio beſtiarum ad populi voluptatem exhibebatur. Hinc κυνηγοὶ, θηριομάχοι in Gloſſis Nomicis, id eſt, beſtiarii. De quibus plenius ibi dicam. In eo ſupplicium de reis interdum ſumebatur. Nicephorus in Breviario hiſtorico: ἐκτίμησε τὸν τῇ καλουμένῃ κυνηγίῳ τιμωθῆναι τὰς κεφαλάς. Item: ὃν τῇ τῆς πόλεως κυνηγίῳ τῷ κεφαλίῳ αὐτῶ ἀποτιμωθῆναι προσέταξε.

ΚΤΡΙΑΚΗ ΚΤΡΙΑΚΟΝ.) *μία σαββάτων*. una Sabbathi, dies Dominicus. B. Gregorius Nyſſenus ὁρὸς τὰς ἀχθομένους ταῖς ἐπιτιμήσεσι. ποίους δὲ ὀφθαλμοῖς τὴν κυριακὴν ὁρᾷς, ὁ ἀτιμάσας τὸ σάββατον. B. Gregorius Nazianzeous orat. 19. v. Niceph. Calliſt. lib. 7. cap. 46. una Sabbathi, eſt dies Dominicus, primus dies hebdomadæ. Oecumenius in primam ad Corinthios cap. 9. *μίαν σαββάτων, τὴν κυριακὴν λέγει*. Theophylactus ad cap. 18. Lucæ: *μίαν σαββάτων τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος τὴν παρ' ἡμῖν κυριακὴν ἐκάλεσεν*. Vide eumdem ad cap. 24. ἡ *μεγάλη κυριακὴ* apud Cedrenum & eſt dies paſchatis. Item apud eumdem pag. 234. a. *κυριακὴ*, vel *κυριακὸν* eſt templum. Niceph. Calliſt. l. 7. c. 38. Cyrillus Catech. p. 494. edit. 10 4. Chronicon Alexandr. p. 660. ed. R. S. Athanaſ. in vita Ant. ἐξιλθὼν ἔθὺς ἐκ τῶ κυριακῶ. Simeon Metaphr. in Cypriani martyrio: εἰς τὸ κυριακὸν ἀφικνεῖται. v. Zonar. ad c. 74. Synod. 6. in Trullo. Valafridus Strabo de reb. eccl. c. 7. Sicut itaque domus Dei, Baſilica, id eſt, Regia a Rege: Sic etiam *κυριακὴ*, id eſt, dominica a Domino nuncupantur. Adde Aimoinum de geſt. Francor. 2. cap. 11.

ΚΤΡΟΣ. ΚΤΡ. ΚΤΡΙΣ.) Dominus. In inſcriptione operis, κυρῷ τῷ Κεδρίνῳ. Joſephus Epiſcopus Methoonenſis ſic inſcripſit apologiam adverſus libellum Marci Metropolitæ Epheſi: Ὑπολογία εἰς τὸ γραμμένιον τὺρ Μάρκι τῶ Εὐγενικῶ μητροπολίτου Ἐφέσου. Concil. Calced. act. 1. ἐξεύρηκε τὸ ἐ κύριον Μάμαν εἰπεῖν. vet. interp. Supplicamus & Dominum Mamam dicere. Synod. Conſtantinop. 6. act. 14. ὁ κύριος Κωνσταντῖνος. vet. int. Dominus Conſtantinus. & paulo poſt: δίδωκα αὐτὸ αὐτῷ τῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ. Conc. Chalced. act. 1. ἐπὶ τῶ κυρῶ Θαλασσίου, τῷ τῶ κυρῶ Εὐσταθίου παρόντος, τῷ τῶ Σιλεντιαρίου ὑγίεντο ἡ φράξις.

ΚΩΔΙΞ. ΚΩΔΙΚΙΟΝ.) Codex. B. Chryſoſtomus homil. in Salvatoris diem nat. τοῖς τοὺς ἀρχαίους τῆς δημοσίᾳ κειμένους κώδιξιν ἐπὶ τῆς Ῥώμης. Theophanes: Ἀναξάσιος ὁ βασιλεὺς εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα φοβερὸν βαστάζοντα κώδικα. Pachymeres: τὸ κωδίκιον τῆς ἐκλογῆς εἰς πίστιν προσκομίζετο. Sexta Synodus Conſtantinop. act. 5. τὰ ἱερὰ μένα κωδίκια ὑποδεχέσθωσαν. vet. int. prædicti codices ſuſcipiantur. & act. 7. vet. int. vertit, codicillum. & act. 13. polyptichum.

A.

ΛΑΤΕΡΚΟΤΛΟΝ.) Laterculum. Quid eſſet laterculum explicat Cedrenus pag. 135. d. Theodoretus Quæſt. in lib. Regn. Interrog. 40. πλινθίον οἶμαι καλεῖσθαι, ὁ παρὰ τοῖς ἔξωθεν συγγραφεῦσι πλαίσιον ὀνομάζεται. εἶδος τῶν τραπεζωτικῆς παρασκευῆς τετράγωνον ἰχνος τὸ χῆμα. vide Cujac. ad tit. Cod. de proxim. ſacror. ſcrin. l. 13. ad Novell. 8. & de off. quæſt. 10 Parat. Cod.

ΛΕΓΑΤΟΝ.) Legatum. Svidas. occurrit paſſim in Baſilicis. Concilium Florentinum ſeſſ. 3. ἅπαξ τι λεγάτον ᾗ κληρονομίαν αὐτοῖς ὑγκατέλοιπε.

ΛΕΚΤΙΚΙΟΝ.) Lectica. Menologium Auguſti die 2. τὸ ἱερὸν λείψανον ἐν λεκτικίῳ ἐπὶ ὄνῳ κατεθέσα. Græci ad l. 60. §. 8. D. loc.

ΛΕΣΣΑ.) V. Meurſium.

ΛΙΒΕΛΛΗΣΙΟΣ.) Libelleſis Nov. 20. c. 9. qui libellos conſcribit, io l. hac lege C. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 3. C. ubi ſenat. Julianus Anteceſſor Nov. de adjut. Quæſt. vide ad Theophilum de ſatiſdat.

ΑΙΒΕΛΛΟΣ.) Libellus. Phavorinus. Synodus 6. Conſtantinop. act. 3. ὡρίσθη σαν ἐν αὐτῇ λίβελλοι δύο. & act. 4. Laudatur Pyrrhi λίβελλος τῆς πίστεως. Theophanes in Heraclin: τῷ λίβελλον ἐπιδιδοὺς ὀρθοδεξίας τῷ Πάπᾳ. apud B. Chryſoſtomum epiſt. ad Innocentium, λίβελλοι κατηγορίων, libelli accuſationum, libelli accuſatorii.

ΑΟΓΓΟΣ.) Locus anguſtus. v. Meurſium in ea dictione.

ΑΟΓΟΘΕΤΗΣ.) Logotheta. Plures erant. γενικὸς λογοθέτης, de quo ſupra in γενικόν. v. Procopii arc. p. 81. & 104. ed. R. & Notas ib. Nicephorus Gregoras 8. ὁ λογοθέτης τῶν γενικῶν Θεόδωρος Μετοχίτης. ὁ τῷ οἰκειακῶν, Georgius Pachimeres: τῶ μεγάλω λογοθέτη τῷ οἰκειακῶν. ὁ τῶ δρόμου. Logotheta dromi, ſeu curſus. Conſtantinus de admin. Imp. ca. 32. Theophanes in Conſtantino: ὧν εἰσὶ οἱ πρωτόνοτοι. Κωνσταντῖνος ὁ πατρίκιος ὁ λογοθέτης τῶ δρόμου γενόμενος. quorum præcipui ſunt Conſtantinus patricius, & Logotheta dromi. τῶ στρατιωτικῶ. Sexta Synodus Conſtantinop. act. 1. στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Septima act. 1. Ἰωάννῃ βασιλικῶς ὑπατείκῳ, & λογοθέτῃ τῶ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου. Anaſtaſius Biblioth. ita vertit: Joanne Imperiali nſtiario, & Logotheta Imperialis logotheſii. Alius interpres ita: Joanne regin nſtiarin, & quæſtore ærarii militaris. τῷ ἀγελῶν, Codinus de nfficiis meminit. Denique ὁ τῶ σακρίων λογοθέτης, Nicetas. qui & μέγας λογοθέτης. dicebatur. Nicephorus Gregoras l. 6. Μιζέλων ὁ μέγας λογοθέτης. Cancellarius hodie eſt. Papias: Logotheta edictum Imperatoris ſuis populo nunciat. Vide Chron. Caſin. cap. 68.

ΑΩΡΙΚΙΟΝ. ΛΟΥΡΙΚΙΟΝ.) Leo Tact. cap. 15. §. 9. τὰς μὴ ἔχοντας λωρίκια. Conſtantinus Tact. ἐχέτωσαν δὲ τὰ λωρίκια θυκάρια δερμάτινα. Gloſſ. mſ. in v. ὅπλα, Θώραξ ὁ σιδηροῦς χιτὼν, ἔτερ ἐστὶ λωρίκιον. Gloſſæ Nomicæ: μανδύας, ἱμάτιον, τὸ λωρίκιον. Chalcond. l. 9. ποσοῦτος λωρίκια ἐξαίρετα. Theophanes in Heraclin: ἔλαβον τὰ λωρίκια αὐτῷ. Corona pretioſa: giaccho, λωρίκι. Hinc λωρικάτος. Leo d. §. 9. apud Theoph. in Juſtiniann λωρικάτοι, in Ihendnſin, λωρικάτοι.

ΑΩΡΙΟΝ.) Lorum. v. Meurſium.

ΑΩΡΟΣ.) Lorum. Schnliaſtes antiquus Homeri ad Iliad. γ'. ἱμὰς, λῶρος. Euſtath. Il. β'. πλαμὼν δὲ τοῦ λῶρος πλατὺς, δι' οὗ ἡ ἀσπὶς ἀνῄρτητο. Macarius hom. 32. λώρος αὐτὸν βασανίζει. Schol. Eurip. in Hippol. οἰώθασιν οἱ ἁρματηλάται περιάπτειν τὸ λῶρα τῷ ἄντυγι. Theodorus Metochites in hiſt. Roman. μαστίζεται τὸν νῶτον λώρος πλεκτὸς. πλῆττον ᾧ δὲ τὸ φραγγέλιον. Gloſſarium mſ. illuſtriſſimi Franciæ Cancellarii Petri Seguerii: ἀμφωτίσιος, ὁ λῶρος. vide Breviarium Græcum p. ψξέ. & φιζ'. parte 2. Græci autem λῶρος, & λῶρον dixerunt, ut Latini lorus, & lorum. Gloſſ. Cyrilli: ἱμὰς, habena, lorus, corrigia, hoc lorum.

M.

ΜΑΓΑΡΙΖΕΙΝ.) Mahometicam impietatem profiteri. Theophan. τῷ φρὸς τινα μαγαρίτην εἰπεῖν. Anaſtaſ. Bibliot. in Hiſt. Eccl. & ad Cnſmam quemdam juxta ſe ſtantem Romanorum profugum magaritam diceret. Idem: Occiſus eſt Humar Saracenorum dux a quodam Perſa margarita apoſtata. l. magarita. v. Hiſt. Miſcell. lib. 19.

ΜΑΓΓΑΝΟΝ.) Manganum, mangana, machina bellica. Gloſſæ Philoxeni: balliſtra, σφενδόνη, μάγγανον πολεμικόν. Schnliaſtes Thucyd. βάλανός ἐστι τὸ βαλλόμενον εἰς τὸν μοχλὸν σιδήρεον, ὃ καλοῦμεν μάγγανον. Idem Scholiaſtes Ariſtophanis in Concinnantes, pagin. 734. col. 2. Papias: tormentum dicitur quidquid ſumma vi torquetur, ut vulgo manganum. Abbo de obſidione Pariſienſ. pagin. 453. edit. P. Pith.

Conficiunt longis æque lignis geminatis.
Mangana, quæ proprio vulgi libitu vocitantur,
Saxa quibus jacunt ingentia, ſeu jaculando.
Allidunt humiles ſcenas gentis truculentæ.

Hiſtor. Miſcell. lib. 20. Siſtens arcobaliſtas & magnas in turribus, & argumentoſas alias machinas. Anaſtaſius autem Bibliothec. ſic habet in Hiſtor. Eccleſ. ſiſtens arcobaliſtas & mangana in turribus. Lege igitur apud auctorem Miſcel. mangana, vel ſi mavis, manganas: nam & manganas dixerunt. In paſſione S. Tyemonis: ad machinam exſtructam, quam vulgo mangonam appellant. Lege, manganam. prius magis placet: nam & ſcripti codices habent, mangana, ut notat Caniſius variis in Miſcellam: & Anaſtaſius, ex quo auctor Miſcellæ ſumpſit, in veteri codice ita legitur. Hinc Μαγγανάριος, qui mangana conficit. manganarius. Leo Tact. cap. 15. §. 35. διὰ ἐπινοίας τῷ συνόντων μαγγαναρίων. Hiſtoria Miſcella lib. 17. Baſam urbis manganarium interficere nitebatur. Sic leg. nam Theophanes habet, μαγγανάριον. imo

& Anaſtaſius in Hiſt. Eccl. Et μαγγανικὸν. Cedrenus p. 359. βάλλεται τῇ ἐκ τῶ μαγγανικῶ λίθῳ. Theophanes in Juſtiniano juniore: παραδίδωσιν αὐτῷ φρὸς καταμαχίαν μαγγανικά τε καὶ πᾶσαν ἐλίπολιν.

ΜΑΓΙΣΤΕΡΙΑΝΟΣ. ΜΑΓΙΣΤΡΙΑΝΟΣ.) Magiſtrianus, agens in rebus, officialis magiſtri officiorum. Iſidori Peluſiotæ epiſt. 229. lib. 3. inſcripta, Ἀσκτίῳ μαγιστριανῷ. & lib. 4. 81. Synodus Nicæna 2. act. 1. ex libro de vita S. Sabæ: παρόντων ἔτι καὶ ἀκόντων τῶν τε μαγιστριανῶν ἢ ἀρχόντων. Anaſtaſ. Bibl. præſentibus magiſtrianis. Theophan. Ἰουλιανὸν μαγιστριανὸν μετὰ σάκρας. Anaſtaſ. in Hiſt. Eccleſ. Julianum magiſtrianum cum ſacra. Conſtantinus Imp. epiſt. ad Arrium in fine, exſtat autem apud Gelazium Cyzicenum act. Conc. Nicæni lib. 3. τῶν Συγκλητίου καὶ Γαυδεντίου μαγιστριανῶν. Utitur Conſtantinus de admin. Imp. Pallad. mil. Laul. cap. 149. Occurrit ſæpe in Concilio Epheſino. Agapitus epiſcop. epiſt. ad Leonem Imp. (extat Concil. Chalcedon. parte 3.) c. 45. Ne quod impedimentum fieret Eudoxio viro devoto magiſtriano. Marcus Gazenſis diaconus apud eminentiſſ. Cardin. Baronium: Interim autem dum purgaretur locus, venit magiſtrianus epiſtolas afferens Imperatorias ſemper memorandæ Eudoxiæ. Breviculus Hiſtor. Eutychianiſtarum: Dirigit magiſtrianos per totum Orientem. Anaſtaſ. Biblioth. in Hormiſda: Cum militibus & magiſtrianis. Acta Abercii apud eumd. Baron. Valerianum & Baſianum magiſterianos divinorum noſtrorum officiorum miſimus. alias, magiſtros, legitur. Priorem lectionem confirmat Simeon Metaphraſtes in Abercio: τῷ Οὐαλέριον τῷ Βασιανὸν μαγιστριανὸς ἀνδρὸς ἀτρεπιδῶν κλάδους. & paulo poſt: Οὐαλέριον τῷ Βασιανὸν μαγιστριανὸς τῶν θείων ἡμῶν ὀφφικίων ἐπίμφαμβ. Sic legitur in duobus mſſ. Memnere Marcellinus Comes & Victor in Chronicis. de agente in rebus Ammianus Marcellinus. Gloſſæ Philoxeni, agens in rebus, μαγιστριανός. Concil. Chalced. act. 1. Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανός. vet. int. agens in rebus. & pag. 76. in fine eod. Βερετικιανὸς μαγιστριανός. Int. magiſtrianus. ut act. 3. p. 229. d. Leo M. epiſt. 70. ad Marcian. Aug. Ut confeſtim Nectarium agentem in rebus Alexandriam mitteret. Lucifer Caralitanus epiſt ad Florentium magiſtrum officiorum: Bonoſo in rebus agenti perferendum traditum. Synod. 5. Comitas dicor agens in rebus. Anaſtaſius in Liberio: Tunc miſſa auctoritate per Catulinum agentem in rebus. Adde B. Auguſt. Confeſſ. lib. 8. c. 6. & lib. 9. cap. 8. B. Ambroſ. epiſt. ad Marcellinum, & de offic. lib. 3. S. Athanaſ. Apolog. ad Conſtantin. Imp. Ἀντιοχός τε ὁ Εὐάγριος ἀγωνισικίκιος. Interpres vertit, præfecti ſericorum. Sed alii cod. habent, ἀγωνιστικείβυς. id eſt, agentes in rebus. v. Not. Fronton. Ducæi ad hom. 13. B. Chryſ. ad Antioch. Vetus interpres Novellæ 17. cap. 4. μαγιστριάνων, magiſterianum vertit, & N. 124. c. 3. Julianus autem Nov. 21. cap. 1. agentem in rebus. Novella 122. cap. 2. magiſtrianum. Theodoretus epiſt. 79. στρατηλατικὸν vocat, epiſtola autem 136. μαγιστριανόν. Agentes autem in rebus dicti, quia in rebus & in actu militant. Erant inquam ut dixi, magiſtriani officiales Magiſtri officiorum, de quo infra in μάγιστρος.

ΜΑΓΙΣΤΡΟΣ. ΜΑΓΙΣΤΕΡΙΑ. ΜΑΓΙΣΤΕΡΙΟΝ.) Magiſter. divinorum ſeu aulicorum officiorum magiſter. μάγιστρος τῶν θείων ὀφφικίων, Chale. Cone. act. 1. magiſter ſacrorum officiorum. Sexta Synod. Conſtantinop. act. 1. μαγίστρῳ τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Palatii magiſter. S. Athanaſius apolog. ad Imp. Conſtant. Παλλάδιος ὁ γενόμενος τῶ παλατίου μάγιστρος. Inter epiſtolas S. Baſilii 84. 329. 416. inſcriptæ ſunt Σωφρονίῳ μαγίστρῳ. Stephanus περὶ πόλεων in ἀκύνας. ᾗ φέρουσα μὲν τῇ παιδοφόνῳ πατρικίῳ, ᾗ τῇ πάπα σοφωτάτῳ μαγίστρῳ Πέτρῳ. v. B. Chryſoſtomi homil. 17. ad Antiochenos & Notas. Græci magiſtrum interpretantur, ἡγεμόνα τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων. Suid. Ρυφῖνος Κιλιξ γένος μάγιστρος τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων κατῆγας. ex Zoſimo p. 773. Alii ſtrictius accipiunt magiſtri officium, ut Procop. Gaz. in lib. 3. Regum cap. 3. ὁ αὐτὸς δὲ ὧν ὅπερ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις μαγίστρῳ, τῶν φρουρούντων τὸν βασιλέα στρατιῶτων ἡγούμενος, Agathias lib. 4. ὁ μὲν δὴ ἐν λοχαγοῖς ἐτέλει ὁ Βαράζης. ἄπορος δὲ τῶν μὲν ἐν τῇ αὐλῇ ταγμάτων ἦν Λαζῶν βασιλεὺς ἡγεῖτο. μάγιστρος ὄνομα τῇ ἀρχῇ. Theodoretus Quæſt. in 2. Regnor. interrog. 40. ὁ παρὰ Ῥωμαίοις μάγιστρος ὀνομαζόμενος τῶν περὶ τὸν βασιλέα πεζεταίρων, ἀναιδηφόρων φημὶ καὶ δορυφόρων, τῶν ἡγεμονίαν πεπίστευται. quod ſcilicet Principis ſatellitibus præſſet. ἐπιστάτην δορυφόρων vocat Syneſius de providentia, prætorianis militibus præpoſitum. Magnus autem magiſtri honos, quo ornati etiam Imperatori conſanguinitate juncti. Conſtantinus Manaſſes:

—τῶν λαμπρῶν τινὸς καὶ περιδόξων,
φρὸς γένους ὄντος βασιλεῖ, μαγίστρου τῶν ἀξίαν.

Magiſtri dignitas dicebatur μαγιστεία, vel μαγιστίκιον. Gloſſæ juris: πέμπτον, ἀρχὴ ἴσως,

μαγιστέριον. Theophanes: παύει ἡ Ασγγῖνον τῶ μαγιστερίω. ut apud Sidon. magiſteria palatina, & militaria lib. 1. epiſt. 3. & in l. un. C. de quæſtor. & mag. off. aut efficaci magiſterio. Cl. Salmaſ. ad Trebell. Poll. pag. 263. legit, magiſteria. Sed Cujacii auctoritas potior apud me eſt, magiſterio retinentis iu d. l. un. Severus Sulpitius Dial. 3. 15. miſſis obviam magiſterii officialibus. Sic magiſterio fungi apud Sveton. in Domit. Nec video cur dignitas magiſtri magiſteria dicenda ſit, cæterorum autem magiſtrorum, magiſterium. Cujacius magiſtro officiorum ſimilem eſſe eum arbitratur qui in Gallia dicitur, *preuoſt de l'hoſtel*, ad l. 3. C. de præpoſ. ſac. cub. v. eumdem Parat. Cod. tit. de offic. mag. offic. Qui ea dignitate functus eſt dicitur, ἀπὸ μαγίστρων, ex magiſtro, Concil. Chalced. act. 1. Theodoretus epiſtola 110. Dixerunt & μάϊσωρ, ut in Theodoreti epiſt. 140. inſcripta Βυγκομάλῳ μαίσρῳ. Theophanes: Ἦλθος ὁ μάϊσρος, Codinus in Orig. Conſtantinop. καὶ ἔδωκε κυνηγάϊσια τῇ λαῷ ἐξ τραπεζίου μαγίστρου. in exempl. viri perilluſtris Nicolai Fabricii legitur, μάϊσρου. Baſilica in l. 7. §. 1. D. de inſtit. μάϊσρα τῶ ἰδίου πλοίου. ſic legendum ut in Regio cod. Synopſ. non μαγίστρα ut in Baſil. mſ.

ΜΑΓΚΙΠΕΙΟΝ. ΜΑΓΚΙΦ.) Piſtrinum. Chronicon Alexand. pag. 786. E I. R. ἔκτισε δὲ ἔνδον τῶ πελατίου μαγκίπεια. Nicephorus Calliſti lib. 12. cap. 22. Quod Ulpianus alicubi dixit, conjecit in piſtrinum, Græci vertunt. ἐν μαγκιπίῳ παράχω. Vita Joannis eleemoſynarii cap. 21. Et animal portans ſiligines a mancipio cauſa prandii ipſius. Hinc μάγκιφ pro piſtore. Gloſſæ juris: μάγκιφ, ὁ τοχρίτης τῶ δημοσίους ἄρτους. Ulpian. in l. 13 §. ult. de uſufr. Si ſtabulum piſtrino locaverit. Baſilica: ἐὰν μάγκιπι τὸ στάβλον. vide Cujac. de diverſ. temp. præſcript. cap. 13.

ΜΑΓΚΑΑΒΙΤΗΣ.) Μαγκλάβιον eſt lorum, flagellum. Theodorus Hermopolites lib. 7. tit. 8. τύψας αὐτὸν μαγκλαβίοις ἢ ῥάβδοις. Achmes cap. 249. Aſtrampſychus ἐν τῇ Πυθαγ. λαξδωκείῳ. δηλοῖ δὲ τὸ φύσους ἐκ κοπὰς κεφαλῶν ἢ χειρῶν ἐκ ποδῶν ἢ μαγκλάβια. Hinc μαγκλαβίτης. Georgius Logoth. in Chronic. τὸν δὲ μαγκλαβίτλω Νικόλαον. De quo v. Meurſium & doctiſſ. Voſſium de vit. ſermonis.

ΜΑΚΕΛΚΕΙΟΝ. ΑΕΩΜΑΚΕΛΑΙΟΝ.) Macellum, laniatorium. Hinc μακελλάρης, & μακελλάριος. Ianius. Aſtrampſychus ἐν τῇ Πυθαγορικῇ λαξδωκείῳ· δηλοῖ δὲ εἶναι τὸν ἄνθρωπον μακελλάριον τὸ μάγειρον. μάκελλος idem quod μακελλεῖον. Ziphilinus in Nerone: τλὼ ἀγορὰν τῷ ὄψων, τὸ μακελλὸν ὠνομασμένον. Hinc λευμακέλλιον apud Cedrenum. v. Meurſ. in μάκελλος.

ΜΑΝΑ.) Mater. v. Meurſium, & eruditiſſimum Voſſium de vitiis ſermonis lib. 3. cap. 24. μᾶ ἡ μάτηρ τῇ βρέφους προσφώνησις, Euſtathius ad Iliad. 5. Etymol. in πᾶς.

ΜΑΝΔΡΑ. ΜΑΝΔΡΙΤΗΣ. ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ.) Monaſterium. Georgius Alexandrinus in vita B. Chryſoſt. ὃς δὲ ἢ ἁρπάζων ζώντας ἐν τῇ ἑαυτῶ μάνδρᾳ. Item: αὐτοδίκως χωρῶν ἐπὶ τλὼ μάνδραν τλὼ τῶ παῤῥός. Dorotheus doctr. 23. Nicephorus Call. lib. 14. cap. 51. Simeon Metaphraſt. εἰς τλὼ τοίχτσόν σε ταύτλω μάνδραν. Alcuinus epiſt. 27. Cæleſtis mandræ agmina. Albinus 2. de vita S. Vvillibrordi:

Circuit idcirco vigil hoc tutamine mandras. Hinc μανδείτης. Conc. Conſt. ſub Menna act. 5. Ermenoldus in vita S. Solæ. Mandritis e diverſo venientibus. & ἀρχιμανδείτης. Synodus Conſtantinop. 7. act. 1. διλαβεσάτων ἀρχιμανδειτῶν, ἡγουμένων τε ἢ μοναχῶν. Avitus Viennenſis epiſt. 2. Copioſæ monachorum multitudinis præpoſitus fuit: cujus officii perſonas Epiſcopi Orientales Archimandritas appellant. Monachorum princeps. vetus interpres Concilii Chalcedonenſis.

ΜΑΝΔΥΛΙΟΝ.) Mantile. Etymologicum. Alexius Rharturus doctrina ult. εἰς τὰς ὀφθαλμὰς τὸ μανδύλιον. v. Meurſii Gloſſ.

ΜΑΝΙΚΙΟΝ.) Manica. Theophanes in Theodoſio: τὰ μανίκια τῆς δεξιᾶς αὐτῶν χειρὸς κατέβαλεν. Conſtantinus in Tacticis pag. 15. δεῖ δὲ ἐκ κένδυκλα ἔχειν αὐτὸς πολὺ πλατία ἔχοντα ἢ μανίκια πλατία. Gloſſæ Nomicæ interpretantur λαβίδ, ſeu capulum. Nos ibi dicemus.

ΜΑΠΠΑ. ΜΑΠΠΑΡΙΟΣ.) Mappa. de mappa vide eos qui de Circo ſcripſerunt. & Voſſium virum longe doctiſſimum de vitiis ſermonis cap. 4. Marcellinus Comes in Chronico: una dumtaxat ultimaque mappa inſanienti populo denegata. Hinc μαππάριος, qui mappam in Circo mittebat.

ΜΑΤΡΙΚΑΡΙΟΣ.) Τεκτονικός, faber lignarius.

ΜΑΤΡΙΚΙΟΝ.) Matricula. Canones Eccleſiæ Affricanæ: τὸ ματρίκιον ἢ ἀρχίτυπον Νουμιδίας matricula & archivum Numidiæ. Zonaras ad can. 93. Concil. Carth. Ἐπιγραφή τις. αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ ματρίκιον. Græci lib. 22. Baſilic. tit. 4. ad Novellam 73. c. 8. γίνεται σύγχεσις γραμμάτων ἢ ἀπὸ τῶ κώδικος, ἢ ἀπὸ τῶ ματρικίου.

MA-

ΜΑΤΡΙΞ.) Matrix. Græcl ad l. 15. C. de teſtib. οἷον ἰσοπλάδιξ, ἢ μάτριξ. Gloſſ. Lat. Græc. matrix, σημεῖον ὁμοίωμα. Gloſſæ Nomicæ: μάτριξ, ἀπογραφαὶ ἢ ἀντιγραφαί. v. Not. ad Caun. eccl. Affr. pag. 46. Zooar. ad can. 36. Synod. Carth. Hinc matricularii, id eſt, inſcripti matriculæ. Aldhelmus de laudibus virgioitatis: Sed omne patrimonium & ornamentorum gloriam tam diſcriminalia capitum & periſcelides crurum, quam olfactoriola nardi, & crepundia collo gemmiferis lunulis pendentia ad ſtipem mancis & matricularis (l. matricularibus) prodiga liberalitate contulerunt. id eſt, egenis. de variis matriculis v. Voſſium de vitiis ſermonis.

ΜΑΤΡΩΝΙΚΙΟΝ.) Matroneum. v. Meurſium.

ΜΕΤΑΞΑ.) Metaxa, ſericum. Laonicus Chalcond. lib. 4. τρίχες ἢ χώρα αὖτη μεταξάτη καλέσιν ποιουμένη. Videndi Achmes ὀνειρ. cap. 222. Procop. ἀνεκδ. p. 111. Ed. R. Zonar. ad Coocil. p. 231. Ed. R. Nicephorus Calliſt. tom. 2. pag. 787. Cujacius ad lib. 10. C. de murilegulis.

ΜΙΛΙΑΡΙΣΙΟΝ.) Miliarenſe. nummi genus. duodecima pars ſolidi. Conſtantinus de admin. Imp. μιλιαρισίων ἑπτὰ δίκα λίτρας. Georgius Syncellus: ἢ σκδὴν τῶν ἐκλησιαστικῶν λαβὼν ἐχάραξε νομίσματα ἢ μιλιαρίσια. Moſchus Linonarii cap. 185. Niceph. Callift. t. 2. p. 838. Codinus io originib. Conſtantin. p. 79. Ed. R. Menolog. in Martio. Theophanes in Heraclio. Cedreous deducit a militia. Hero περὶ ϛαθμῶν: μιλιαρίσιον δὲ τὸ ἀργυροῦν, ὃ ἐϛι ἢ α. ϛρατιωτικὸν δόμα· μιλίτια γὰρ ἡ ϛρατιά.

ΜΙΣΟΣ.) Cedrenus interpreratur, ἄθλον. Gloſſæ Græc. Latin. ἄθλον, miſſum.

ΜΙΣΣΙΚΙΟΣ.) Miſſicius, qui miſſionem conſecutus eſt impletis ſtipendiis. Dixi ad Theophilum.

ΜΙΤΑΤΩΡΙΟΝ. V. Notas poſteriores pag. 43.

ΜΟΔΙΟΛΟΣ.) V. eumdem. pag. 38.

ΜΟΝΑΧΟΣ. ΜΟΝΑΖΩΝ. ΜΟΝΑΣΤΗΣ.) καλόγηρος. monachus. Gloſſ. Græc. Latin. μοναχὸς, ſolitarius, ſingularis, mouachus. Rutilius in Itinerario libr. 1.

Ipſi ſe monachos Graio de nomine dicunt,
Quod ſoli nullo vivere teſte volunt.

hinc ſingularitatis profeſſio cao. propolitum 10. quæſt. 3. Zoſimus p. 800. ἀπείληπτο παρὰ δὲ ἢ παῦ ἐκκλησία ὑπὸ τῶν λεγομένων μοναχῶν. Epiphan. phyſiol. cap. 22. Idem μονάζων. Macarius homilia 38. B. Chryſoſt. epiſt. 14. Μοναχός. Gregorius presbyter in vita Gregorii theologi: μοναχὸς ἀντὶ κοσμικοῦ, καὶ ἀκτήμων ἀντὶ χρηματικοῦ εἶναι ἐλόμενος. Καλόγηρος. Joannes Moſchus Limon. cap. 27. & 45. Gallis, *beau pere*. μονάζειν ζωὴ, vita ſolitaria, Conſtant. Manaſſ. μονάζειν. Monacha. Manaſſes: ἢ τιθῦσι μονάζουσα.

ΜΟΝΗ.) Monaſterium. Nicephorus Gregoras 3. ὃς ἐτύγχανε παρὰ τῷ ἑαυτῶ μονῷ. Simeon Metaphraſtes io Hilarione: ἐπὶ τῷ μονῷ τῶ Ἀντωνίου ἀρκευομένους. Svid. in Juſtin. Rinothm. τῆς Καλιϛράτου μονῆς μοναχός. & ibidem: ἡγούμενος τῆς τῶ Φλώρα μόνης: monaſterii Flori hegumenus. Cedrenus ſimpliciter, ἡγούμενος τῶ Φλώρα. Hinc μονήδριον, Monaſteriolum. Niceph. Greg. 4.

ΜΟΝΟΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.) p. 350. c. monoſtrategus. Anaſtaſius Biblioth. in Hiſt. Eccl. Imperium ad patrem proprium transferre ſatagebat, quem & monſtrategum fecit. ſic duo mſſ. ſcribe: monoſtrategum, ut alibi apud eomdem.

ΜΟΝΟΞΥΛΑ.) Scaphæ de ſingulis trabibus excavatæ. Veget. de re milit. 2. cap. ult. Chronicon Alexand. p. 900. & 904. Ed. R. Nicephorus Conſtantinop. in Breviar. Hiſt. Gloſſ. Græc. Lat. μονόξυλον, lintris. Zoſimus lib. 4. οἱ μὲν δὴ βάρβαροι τὸ τῆς διωκόμενοι ἀκμαιότατον πλήθει μονοξύλων ἐμβιβάσαντες ἔπλεον.

ΜΟΝΟΠΩΛΕΙΟΝ.) Mooopolium. Curopalates pag. 665. vide tit. Cod. de monopol.

ΜΟΥΛΙΚΟΝ ΖΩΟΝ. ΜΟΥΛΑ. ΜΟΥΛΙΟΝ.) Theophanes in Conſtantino. animal mulinum, Anaſtaſio Biblioth. ut μῦλα in Baſilicis, mula. Alexander Trallianus lib. 1. cap. 15. πιστεῦται δὲ ἐὰν τείχας ἦσυ, καὶ μούλης ὑπομιμήσης. & μυλίων, mulio. Baſil. ad l. 60. §. 7. D. loc. & alibi.

ΜΥΣΤΙΚΟΙ.) Myſtici. Joannes Caotacuzenus lib. 3. cap. 97. μυσικῷ τῷ Κυπρίῳ καὶ Ἀσάνῃ τῷ παυσιφρυβάσῳ. Niceph. Greg. 8. ὅθεν καὶ δόλῳ παρὰ μοναχὸν μυσικὸν ἁλίσκεται. v. Poſterior. Not. p. 43. Balſamon ad Conc. p. 520. d.

N.

ΝΑΡΘΗΞ.) Nartex. De Narthece an intra eccleſiam vel extra eſſet v. eruditiſſimam diſſertationem Leonis Allatii de narthece. & de Græcor. templis p. 110. edit. Pariſ.

ΝΟΤΑΡΙΟΣ.) Notarius, qui notis ſive litterarum compendiis ſcribit. S. Baſilius epiſt. 178. inſcripta νοταρίῳ. οἱ λόγοι τῷ φύσιν ὑπόπτερον ἔχωσι. ἵνα τῶν σημείων χαίζωσιν ἵνα ἐπταμένων αὐτῶν λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων. S. Athanaſius epiſt. ad Solitar. vit. agent. ἵνα ὁ τραπεζίτης παρόντος, ἢ παλατινῶν ἢ νοταρίων ἐπιγαλίσηται. B. Chryſoſt. ep. 1. ad Innocent. ἐγὼ τῷ βιοφιλεσάτῳ βασιλίσσῃ νοταρίων εἰς τὴν Κωνσταντίνου. Occurrit paſſim, ut Synodi Conſtant. 6. act. 2. & 3. apud Theophan. Codinum in Excerpt. interpretem Cann. eccl. Affr. & libris Baſil. Ingrediantur quoque & notarii quos ad recitandum, vel ad excipiendum ordo requirit. in capite quod inſcribitur, ordo de celebrando concilio, ante concilium Eliberitanum. In ſchola notariorum qui primum locum tenet, primicerius notariorum dicitur. Proſper in Chronico: Nullo jure debitum Joannes ex primicerio notariorum regnum ſumit. Concil. Chalcedon. act. 3. Λέοντος ἀρχιδιάκονος ἐγὼ πριμμικήριος νοταρίων ἐπέ. vide i. in πρωτονοταρίος. officio functus, ὁ ἀπὸ νοταρίων. Theophanes. v. Cujac. ad tit. Cod. de primicerio & ſecund. & Meurſium in hac voce.

ΝΟΤΜΕΡΑ.) Numeri, cohortes. Theophylactus ad Acta Apoſtolor. cap. 10. ἀπείρα δέ ἐστιν ὁ καλούμενος παρ' ἡμῖν νούμερον. ex B. Chryſoſt. homil. 22. in Acta. Menologium Julii d. 8. ὥστε τὸν στρατιώτην ἑβδόμης τῇ δυσὶ τεσσαράσι Νικοστράτῳ καὶ Ἀστυόχῳ πιστῦσαι τῇ Χριστῷ. & d. 14. ἐν ταῖς ἡμέραις στρατεύματος ὑπὸ τεσσαράκοντα Κλαυδίου. Theodorus lib. 45. βασιλ. tit. 1. στρατιῶται ἐβδόμης πλείονες ἢ ὀκτὼ ἐβδόμης, τὰ φράγματα αὐτῶν δίδοται αὐτῶν τῇ ἰδίᾳ νούμερῳ. Conſtantius dixerat in l. 2. C. de hæred. decur. ad vexillationem in qua militavit, res ejuſdem pervenire. Baſil. ἐκ τῶν τάγματος αὐτοῦ πληρουμένων. Gloſſa interlin. ἐκ τῶν συσήματος. Numerus igitur ſive νούμερον, vexillatio, τάγμα, σύσημα, pro eodem hic accipitur. Vox numerorum occurrit in libris Juris & aliis auctoribus. vet. inſcr. ob reditum numeri. alia: numerus militum caligatorum. Alii ἀριθμὸς appellant. Theophanes in Juſtiniano: ἔδωκε δὲ αὐτῷ ἐκ τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατιάτου ἀριθμὸς τέσσαρας.

ΝΩΒΕΛΛΙΣΙΜΟΣ.) Nobiliſſimus. Curopalates pag. 675. c. d. Hac dignitate ornati Imperatoris filii, fratres, & proxima neceſſitudine conjuncti: quibus aliquid principalis majeſtatis accedebat: utebantur enim corona & χλαίναν χρυσῆν geſtabant. Theophanes in Conſtantino Copron. Νικήταν τὸν ἴσχαν ἀδελφὸν αὐτῶν πανσεβάσμιος βαλίσιμον ἐπέθηκαν αὐτῷ χλαῖναν χρυσῆν καὶ τὸν στέφανον. Lege, νωβελίσιμον: Anaſtaſius Bibliothecarius hæc ita vertit in Hiſtor. Eccleſiaſtica. Et Nicetam noviſſimum fratrem eorum noveliſſimo facto, ſuperpoſuit & chlamidem auream & coronam. ſic legitur in duobus mſſ. pro, nobiliſſimum faciens. De eodem Niceta Nicephorus Conſtantinopolit. in fine Breviarii Hiſtorici. Νικήταν δὲ νωβελίσιμον. Theophanes in Leone etiam perperam legitur in mſ. ἐγὼ τεκτὸν ὁ βολισίμους, pro, τεκτὸν νωβελισίμους, Philoſtorgius Hiſt. Eccl. lib. 8. Ἰωβιανὸς ὁ βασιλεὺς πρὸς τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἀπαίρων, ἐγὼ γεγονὼς ἐν Ἀγκύρᾳ, ἕτερον τῇ ἑαυτοῦ παίδων Οὐαριανὸν κομιδῇ νέον ὄντα ἐπιφανίσαντο, ὃ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν Νωβελίσιμον διώνυται. vide eumdem lib. 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ.) Oecumenicus. De titulo Oecumenici. vide quæ dicimus ad Collectionem conſtitutionum eccleſiaſt. Balſamonis.

ΟΡΝΑ.) Pro ornatura. Papias: limbus eſt, quam nos ornaturam diximus, quæ ambit extremitatem veſtium: aut ex filo aureo contexta aſſutaque extrema parte veſtimenti.

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΟΣ.) Orphanotrophus, pupillorum vel adoleſcentium tutor aut curator. qui pupillos vel adoleſcentes parentibus orbatos ſuſtentat & educat. Niceph. in Chron. Ἀνάτιος ἀρχιβύστορος ἐγὼ ὀρφανοτρόφος.

ΟΦΦΙΚΙΟΝ.) Officium. Euſtathius ἰλ. μ'. αὐτὸν δὲ τὸν ἵππον ἀ διπλάζει τὰ δασέα, ὑφαρμόττει τῷ ὀφφικίῳ. αὐτὰ δὲ ἀ γλώσσης ἐλλίων ἐστί. Synodus 6. in Trullo cap. 7. ὀφφίκια ἐκκλησιάστικα ἔχοντας. Balſamon: ἐκκλησιαστικῷ ὀφφικίῳ, ὅπερ ἀξιώματος. & paulo poſt: ὀφφίκια δὲ λέγονται ἀρχοντίκια. v. eumd. ad can. 34. Synod. Carthag. & Zonaram ad Concil p. 420. Ed. R. Niceph. Call. lib. 14. cap. 39. πρῶτον ὀφφίκιον.

ΟΨΙΚΙΟΝ. ΟΨΙΚΕΤΕΙΝ.) Obſequium, obſicium, comitatus, & principis ſatellitium. occurrit ſæpe apud Theophan. Georgius Alexandrinus in vita B. Chryſoſtomi: ἀκολούθει δὲ αὐτῷ φοιβιχομένῳ ἐγὼ τάξις μεγάλη, ἀ μόνοι εἰς ὄψίκιον αὐτῷ, ἀλλὰ ἐγὼ ζήλωσις ἐγὼ ἐπιθυμοῦσῆς ἀκροᾶσαι γενέσθαι τῆς σοφίας αὐτοῦ. Vita S. Joannis eleemoſinarii cap. 26. Et ecce quidam regius cubicularius habens ſecum & alios obſequit divini. θεῖον ὄψικιον. Anaſtaſius Bibliothec. in Hiſtor. Eccleſ. Sumptiſque ſecum his, qui erant obſicii. Item: Maria uxor Leonis coronata eſt in Triclinio Auguſta, & proceſſit ſola cum ſolemni obſequio. Ei præpoſitus comes obſequii dictus, κόμης

ὀψικίῳ apud Theophanem. Synodus Conſtantinopolitana 7. act. 1. κόμης τῶ Θεοφυλάκτῳ βασιλικοῦ ὀψικίου. Anaſtaſius Bibliot. ita vertit: Comite Deo conſervandi imperialis officii. Legendum, obſequii, vel potius, obſicii. utrumque uſurpat. Idem Anaſtaſius in Hiſt. Eccleſ. Bachurius, inquit, primus patricius & Comes obſequi interemptus eſt. ſic mſ. lege, obſequii. & in Collectaneis in Exilio S. Martini: Mittit Chartularium ſuum, & quoſdam ex obſequio ſuo. Gregorius 2. in epiſt. ad Leonem Iſaurum: Νεζδέξιος γὰρ ὁ πρὸ κόμης τῆς πομπῆς. Interpres: Comes obſequii: niſi ipſe Gregorius eſt, qui Latine ſcripſit. τῶ λεγομένῳ βασιλικῷ ὀψικίῳ, Niceph. in Brev. Hiſtor. Hinc ὀψικίδιον, obſequi, comitari, obſequium præſtare. Theophanes: ὡς ὑπατικὸς ὀψικίδιον. Concil. Florentinum ſeſſ. 16. ἀπῆλθον δὲ πάντες ὀψικιάζοντες τὸν πατριάρχλν.

ΟΨΩΝΙΟΝ.) Obſonium, ſtipendium, diarium, ſalarium. Polybius τῇ ἡβῇ ὀψωνίων ὑποδύσει. citatur in Ecloga περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας. mſ. Gloſſ. Gr. Lat. ὀψώνιον, opſonium, diarium. B. Gregor. Nazianz. orat. 9. ἀμειβέσθω τοῖς ἰδίοις ὀψωνίοις οἱ στρατεύονται, ἐμοὶ δὲ ὑπὲρ τὸ ξένον συνταγμένου ἀπαιτείτω. πόσα ὑμῖν ξένα λεγόντων μοῦ ὑμῶν Ἰωάννης, ὁ μέγας τῆς ἀληθείας κῆρυξ ἢ πρόδρομος τοῦ λόγου φωνή· τί λέγων ὀψώνιον; τὸ βασιλικὸν στηρίσιον δηλονότι, ᾧ τὰς ὑπαρχούσας ἐκ νόμου πῆξε ἐν ἀξιώμασι δωρεάς. B. Chryſoſtomus hom. 23. in poſterior. ad Corinthios: ὅταν γὰρ εἴπῃ ὀψώνια, τοῦτο ἀναγκαίαν λέγει βοηθεῖν. Theophylactus in epiſt. Pauli ad Rom. cap. 6. ὀψώνιον λέγεται, τὸ τοῖς στρατιώταις παρὰ τοῦ βασιλέως διδόμενον στηρίσιον. Oecumen. in eamd. epiſt. cap. 8. ὀψώνιον λέγεται, ἡ βασιλικὴ δωρεά. Nicetas Chon. Manuelis Comneni lib. 7. ὀψώνια τοῖς στρατευομένοις παρέχεσθαι Baſilica in l. 17. D. Mand. ſalarium interpretantur, ὀψώνιον. Vide lib. 13. tit. 1. cap. 18. §. 2. Hinc ὀψωνάτωρ, ſtipendiarius. Athenæus p. 171. Sed & ὀψώνιον accipitur pro militiæ tempore, ut Doſithei lib. 3. Gramm. ſententia 1.

Π.

ΠΑΚΤΟΝ. ΠΑΚΤΟΥΝ.) Pactum, tributum. Conſtant. de adminiſtr. I. μὴ δυνάσθαι παρέχειν τὸν πεῖνον πάκτον. Theophanes: ὑποχόμβος ἦν ἐπὶ σία τῇ βασιλεῖ παρέχειν πάκτα. Menologium Auguſti die 17. τῶ δὲ βασιλέως Λέοντος προθυμίᾳ δῶναι αὐτῆς πάκτα, αὐτὴ ἦν φύλακας τῇ πόλει ἐγκαθιδρῦσαι αὐτῷ. Hinc πακτωτὸν ἐξαίρετον apud Cedrenum, & Græcos juris interpretes, quod eſt paciſci, pactare, quod barbarum eſt.

ΠΑΛΑΤΙΟΝ.) Palatium. Scholiaſtes Oppiani ἀλιεύτ. ί. μέγαρον τὸ παλάτιον. Utuntur Diodor. Sic. p. 228. Arrianus Diſſ. Epict. lib. 4. cap. 1. S. Athanaſ. epiſt. ad ſolit. vitam agentes, & de vita S. Anton. B. Chryſoſt. in Liturgia, Macarius hom. 15. S. Baſil. in inſcriptione epiſt. 308. Gregor. Thaumaturgus ſer. 3. in Annuntiat. S. Mariæ V. Cyrillus epiſt. ad clericos & Lamponem, exſtat autem in 5. Synodo coll. 5. ἀνὴρ τῆς ἐν τοῖς ἐπισήμοις στρατευομένου ἐν τῷ παλατίῳ. v. Euſtat. in Dionyſ. p. 49.

ΠΑΠΑΣ. ΠΑΠΠΑΣ.) Papa, pater. Conſtantinus Manaſſes in Chron.

Ἦτος ὁ Κώρξας ὁ σκαιὸς ἀσεργίᾳ θλίβει
Μαρτῖνον τὸν ἐπίσκοπον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,
Πάπαν αὐτὸν Ἕσπεριοι καὶ δὴ Ῥωμαῖοι γλῶσσα.

Euſtathius ad Iliad. 5. πάπας τῇ Ῥωμαίων φωνῇ πατὴρ σημαίνει. Occurrit paſſim in Conciliis Græcis, apud S. Baſilium, & alios. adde & Conſtantinum de th. 2. 10. παππᾶς. Conc. Chalced. act. 1. ὁ Παππᾶς Εὐτυχὴς, qui alias ἀρχιμανδρίτης, ibidem.

ΠΑΠΠΙΑΣ.) Pater. Euſtatnius ad Iliad. 5. πᾶς λεγόμενος μετοσυλλάβως καὶ βαρύτονος. προσφώνησιν καθά φασιν οἱ παλαιοὶ, ὥσπερ τῇ μὰ ἡ μάτερ. τῇ καὶ ἀναδιπλασιασμὸν πάπας ᾗ. παπίας, Erat & nomen dignitatis in aula Conſtantinopolitana: Anaſtaſius Bibliot. in Hiſtor. Eccleſ. Media vero hebdomada jejuniorum tentus eſt Jacobus Protoſpatharius ac Papias. v. Meurſium.

ΠΑΠΥΛΕΩΝ.) Papilio, tentorium, tabernaculum. Modeſtus de vocabulis rei militaris, Vegetius lib. 1. c. 3. Chron. Alexand. p. 626. ed. R. ὑπὸ τὸν παπιλιῶνα.

ΠΑΡΑΚΟΙΜΩΜΕΝΟΣ.) Accubitor, Paracœmomenus. Conſtant. Manaſ. παράκοιτον τῆ φύλακα τῆς βασιλείου κλίνης. Conſtant. de admin. I. ὁ νῦν Βασιλείου παρακοιμωμένου οἶκος. Luitprandus in legatione. Sedernnt cum eo ad diſceptationem veſtram ſecundum eorum traditionem ſapientiſſimi viri Attico potentes eloquio Baſilius parakœmomenos, protoaſecretis, protoveſtiarius, & duo magiſtri. & poſtea: Baſilius parakimomenos pro paracœmomenos. Anaſtaſ. Biblioth. in Hiſt. Eccl. voce magna ad paracœmumenum. Sic legitur in duobus mſſ. magna dignitas, παράκοιτος, πρᾶγμα Ῥωμαίοις μέγα, Manaſſes. v. Meurſium.

ΠΑΡΑΜΗΡΙΟΝ.) Pugio, ſica. Cedrenus: τῇ παραμηρίῳ τοῦ κεφαλοῦ αὐτῦ ἐξέν-

κμι. Auctor Miſcellæ: pugione quo erat accinctus caput ejus amputavit. Gloſſæ Cyril. μάχαιρα ἡ παραμήριον, ſica, utuntur Leo & Conſtantinus in Tact. Concilium Chalcedon. act. 11. γυμνώσας παραμήριον,

ΠΑΡΑΠΟΡΤΙΑ.) Portæ parvulæ, portellæ, quæ dictio paſſim exſtat apud Anaſtaſ. Biblioth. Gloſſ. Cyr. παραπύλιον, portella. Leo Tact. c. 15. §. 4. εἰς τὰ παραπόρτια τῆς πόλεως. Theophan. ἐπὶ τὸ ἄνω τῆῳ καλλιπίῳ παραπορτίῳ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.) Dies veneris. Euſtath. περὶ χρονικ. ἑβδομ. c. 4. μεγάλη παρασκευὴ, apud Cedrenum, *le grand Vendredi*. quare dicatur παρασκευὴ docet Theodorus Metochites in Hiſtoria Romana pag. 33. & ſeq. Joan. Damaſc. orat. in Sabb. 5. & Mich. Glycas.

ΠΑΡΑΦΟΣΣΑΤΕΥΕΙΝ.) Caſtra juxta locare.

ΠΑΡΟΙΚΙΑ.) Paroeciæ Epheſinæ Epiſcopus. Cedrenus p. 196. b. paroeciam vel parrochiam pro diœceſi poni pervulgatum eſt.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ.) Patriarcha. Hinc πατριαρχῖον, domus patriarchæ. Sexta Synodus Conſtantinop. act. 4. Ἀναστασίου ἁγιωβυτέρου καὶ μοναχοῦ καὶ ἐκπρίου τῆ ἐπιοῦσα ἀγιῶς πατριαρχείῳ. vet. int. venerabilis patriarchium. De Romano Pontifice & Patriarcha Conſtantinopolitano dico ad Collectionem conſtitutionum eccleſiaſticarum, cujus auctor Balſamon, qui antea ignorabatur.

ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ.) Patricius. Patricii poſt Auguſtum primi. Joannes Tzetzes Chiliad. 1. hiſt. 34. Θεόφιλος ἀνθύπατος, πατρίκιος, κοιαίσωρ. Menologium Græc. in Auguſt. ὁ μέγας ἀγωνῆς γόνος, ἀλλὰ καὶ πατρικίας ἐξουσίας ἠνδυκῶς. Pater imperatoris, vel imperii. Conſtantinus Manaſſes:

Πατὴρ γὰρ ἀσφάλεια πάσῃ τῆς βασιλείας.

Priſcus in Excerptis de Legat. τὸν δὲ Νόμον τὸν τῆ μαγίστρου τιμὴν ἄρξαντα, ᾧ ἐν τοῖς πατρικίοις συνῆν ἐκείνῳ καταλεγόμενον, οἱ δὲ τὰς ἀρχὰς ἀναβιβάσαντες πάσας. v. Sozom. 8. 9. Niceph. Call. 13. cap. 1.

ΠΑΤΡΙΚΙΟΤΗΣ.) Parriciatus dignitas, Conſtantin. de adminiſtrando Imp. ᾧ ἀσφαβάδη παρ' αὐτῆ εἰς τὸν πατρικιότητα.

ΠΑΤΡΙΜΟΝΙΟΝ.) Parrimonium. Theophanes in Leone: τὰ δὲ λεγόμενα πατρικόνια τῆῳ ἁγίων ᾧ κορυφαίων Ἀποστόλων τῆῳ ἐν τῆ ἀσφαβυτέρᾳ Ῥώμῃ τιμωμένων ταῖς ἐκκλησίαις ἔκπαλαι τελούμενα χρυσίου τάλαντα ιζ'. τῆ δημοσίῳ λόγῳ πλεῖσθαι ἀσυνήθως. v. ad Gloſſas Baſilic.

ΠΙΝΑ.) Fames. v. Meurſ. alii ſcribunt πεῖνα, ut auctor Lexici Græcobarbari.

ΠΙΝΑΚΙΟΝ.) Curopalates p. 666. b. v. Meurſ.

ΠΙΝΣΟΣ.) Pila lapidea, tumulus manufactus. Theophanes in Juſtiniano: ἐτρύγησαν τοὺς πίνσους τοὺς βασίλισσας τὸν τρῦλλον, καὶ ἐξ ὧν ὧν οὐκ ἐβάσαξαν. λοιπὸν σωρεῖδον ὁ ἀνυβίσσας βασιλεὺς, ἤγειρεν ἄλλους πίνσους, ᾧ ἐδίξατο τὸν τρῦλλον. Cedrinus in Excerptis: ἐγένετο δὲ τὸ ῥῆμα τῆ ἀγγέλου φησὶ τὸν παῖδα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆ πίνσου. Item: εἰθ' ὕπως ἐμμυσίωσαν ᾧ ὀρθομαρμάρωσαν αὐτὸ, ᾧ εἰς τοὺς πίνσους καὶ τοὺς τοίχους.

ΠΟΙΝΑΑΙΖΕΙΝ.) Pœna afficere. v. Meurſium.

ΠΟΛΥΚΑΝΔΗΛΑ. ΚΑΝΔΗΛΑ. ΚΑΝΔΗΛΑΒΡΟΝ.) Polycandela, multas candelas ferentia. Anaſt. Bibl. in Hiſt. Eccl. Sumptus autem mutuo venerabilium domorum pecuniis, aporia coarctatus, accepit etiam Eccleſiæ magnæ multas candelas ferentia, ſimul & alia vaſa miniſtrantia. Theophanes in Heracho: ἔλαβε ᾧ τῶς μεγάλης ἐκκλησίας κανδήλα πε ᾧ ἕτερα σκεύη ὑπουργικά. Sic mſ. puto autem legendum, πολυκάνδηλα. Nam κανδήλα Græcobarbaris eſt candela. Gregorius M. in dialogo quodam quem Græce vertit S. Zacharias Pontifex: ἱστόρας δὲ γινομένης πάσας τὰς κανδήλας ἑστῶσι, & ſæpe ibi occurrit. Euſtath. ad Odyſſ. ἡ. Κεῖται δὲ μαὶ αὐτῆ τῆ κανδήλας χῶρος, οἷον, ἀφαιρεῖν κανδήλας φησὶν, ἤγουν ἐξαίρεσιν. Græci ad l. 44. D. de manum. teſt. lib. 48. Baſil. tit. 3. ἐφ' ᾧ π ἐν τῆ μνημίῳ μη μὴν παρὰ μὴν ἅπτειν αὐτὸς κανδήλαν. v. Joann. Mochum Limonarii cap. 105. & κανδηλάβρων, pro candelabro in Baſilicis lib. 15. tit. 4. cap. 6.

ΠΟΡΓΑ.) Porta. Leo in Tact. cap. 11. §. 19. εἰς τὰς πόρτας τῆ φωσάτου. Conſtant. de admin. Imp. ἐῶοιξαν τὰς πόρτας ᾧ ὑπεδίξατο αὐτὸς μὴ πιεζαείας. ἐκείνοι δὲ ἅμα τῆ εἰσελθεῖν τὰς τῆ πόρτας ἐφάνησαν. Chron. Alexandr. p. 900. ed. R. Zonar. ad Conc. p. 582. ed. R. Menologium Græcum m. Oct. ᾧ θάπτεται ἐν τῆ Μιλανδινείᾳ πόρτῃ. Theophanes in Juſtiniano: παραφύλαττε τὰς πόρτας πάσας τῆ τείχους.

ΠΟΡΤΟΣ. Portus. Nicephorus Calliſti lib. 13. cap. 35. μέγιστον δὲ ὁ πόρτος τῆς Ῥώμης ποιεῖσι. &c.

ΠΡΑΙΔΕΥΕΙΝ. ΠΡΑΙΔΑ.) Prædari. Excerpta ex hiſtoria Joannis Malelæ:

Καὶ πολλοὶ χρήσιμοι ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς τῶν πόλεων ὄχλου ἂν ἔτυχε τῆ ἐφαιδώθησαν. Theoph. τῆ ἄλλῃ φαιδεύων ἕως τοῦ Βυζαντίου. Concil. Conſtantinop. ſub Menna act. 5. ὅλας τὰς ἐκκλησίας ἐφαίδρυσαν. Leo Tact. cap. 17. §. 35. Conſtant. Tact. pa. 25. Hinc φαῦδα, præda. Joannes Moſchus Limonarii cap. 155. τῷ φαίδῳ πιτσίκιον. S. Athanaſius in epiſt. ad Affricanos. εἰς φαῦδαν δίδωσι τῷ ἐκκλησίαν. Sed ſcripti codices habent, φαίδαν. v. Gloſſarium Nomicum in ea dictione.

ΠΡΑΙΠΟΣΙΤΟΣ.) Præpoſitus. Baſilius in Grammatica: φραιπόσιτος, τὸ ἀξίωμα. Præpoſitorum appellatio latiſſima eſt. Ammianus Marcellinus meminit præpoſiti cubiculi, fabricæ, Martenſium militum, monetæ, Tyrii textrini. de præpoſito cubiculi titulus eſt lib. 12. Cod. Philoſtorgius Hiſt. Eccleſ. lib. 11. n. 4. τῷ τῶ φραιποσίτω τιμῷ ἐναβάς. Erat & præpoſitus cubiculariorum Theophanes: φραιπόσιτος τῆ κουβικουλαρίου. De præpoſito laborum titulus eſt l. 12. Cod. & præpoſitus palatii. Marcellinus in Chronico & Auctor incertus vitæ S. Athanaſii: ἐν τοῖς βασιλείοις φραιπόσιτον ὑποφεύρας. Joannes Malela: τὸν φραιπόσιτον τοῦ παλατίου αὐτοῦ Ροδωνὸν ἄνδρα δυνατὸν ὄντα ἐν ἔπορον ἐν διοικοῦντα τὸ παλάτιον ὡς φρόντα ὄντα ἀρχιδουξῶν & ἐν μεγάλῃ τιμῇ ὄντα. quem φραιπόσιτον τῆς αὐλῆς vocat Simeon Metaphraſtes m. Septemb. in t. 11. doxio, & Romulo. Præpoſitus theſaurorum. S. Baſilius epiſtola 264. ἐγὼ ἐν ἐξ τοῦ βικαρίου τῆς Θρᾴκης ἐπίσευλα τῇ θεοτιβείᾳ του, ἐν δὲ τινος φραιποσίτου τῆ Φιλίππου πόλου θησαυρῶν. Erant & præpoſiti militum, de quibus in l. 3. §. ult. & l. 6. §. ult. D. de re milit. Rufus in LL. militaribus: ἰὼν τῆς στρατιωτῆ χεῖρας ἐπιβάλῃ τῇ ἰδίῳ φραιποσίτῳ, κεφαλικῆς τιμωρίᾳ θῃ. Dicam plenius ad Julianum Anteceſſorem & Gloſſarium Nomicum.

ΠΡΑΙΤΩΡΙΟΝ.) Prætorium. pro auditorio judicum, vel ædibus Prætoris, Principum, vel eorum qui in aliqua poteſtate ſunt civili aut militari: aut cuſtodia ſeu loco, quo rei coercebantur. De auditorio Judicum paſſim obſervatum eſt. de ædibus Prætoris, Nicephorus in Breviario Hiſtorico: εἰς τὸ πραιτώριον ἀνῆσιν. De Palatio Principis B. Chryſoſtomus in epiſtolam Pauli ad Philipp. cap. 1. hom. 2. ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ· τοῦτο γὰρ ὕπνος ἐκάλουν τὰ βασίλεια. Theophylactus ibidem: τὸ πραιτώριον, τοῦτέστι, τῆ βασιλείου. exſtat epigramma Silentiarii lib. 4. ἀνθολ. cap. 23. epigram. 10. εἰς τὸ μέγα πραιτώριον. Conſtantinus de them. 1. them. 14. in Samo inſula: ὁ δὲ τραπεζὸς, τὸ δίμασος αὐτοῦ ἔλαχε Σμύρνα τῆ πόλιν πραιτώριον. De prætorio quo rei continentur, Menologium Græcum m. Apr. ἐν ὕπνῳ τινὶ τῆ κακούργων περιθεὶς αὐτῆ ὑλικὰ ἐν τῷ φραιτωρίῳ ὕπνι κατέρξιν. Georgius Alexandrinus in vita Chryſoſtomi: ὁ δὲ ἄρχων παραλαβὼν τὰς ἀσκὰς, ἐνέδυσεν αὐτὰς ἱμάτια, ἐν ἀπήγαγεν εἰς τὸ φραιτώριον.

ΠΡΙΒΑΤΑΡΙΟΣ.) Quemadmodum, inquit vir eruditiſſimus in poſt. N. Imperator habuit privati ærarii præfectum, quem κόμητα φρίβατον appellabant, ut apud S. Baſil. in inſcript. epiſt. 415. & 423. Concilium Calced. act. 1. κόμης τῆ θείων φρικάτων, de quo etiam alibi dixi: ita & Eccleſia ſuos privatarios, ſeu gazophylacii præſides.

ΠΡΙΜΜΙΚΗΡΙΟΣ. ΠΡΙΜΙΚΗΡΙΟΣ.) Primicerius. primus cujuſcumque ordinis, ſive corporis & collegii, veluti Notariorum. Sexta Synod. Conſtantinop. act. 9. πριμικήριος τῆ θεοτιβεστάτου νοταρίου. Sic etiam ſcribitur in Concilio Florentino. Conc. Epheſini parte 2. Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, ἐν πριμμικήριος νοταρίου ὄντα. Niceph. Call. lib. 15. cap. 30. Uſuardus in Martyrol. m. Majo. Quorum prior cum eſſet præpoſitus cubiculi Imp. Decii, alter primicerius. Erant & primicerii Eccleſiaſtici, veluti primicerius Scholæ cantorum. Benoo Cardinalis de vita Hiltebrandi lib. 1. Primicerius ſedis Apoſtolicæ. Joannes PP. epiſt. 7. ad univerſos Gallos & Germanos. Nicolaus PP. epiſt. ad Hincmarum Rhemenſem. Alcuinus epiſt. 25. Capellæ primicerium. Anaſtaſius in exilio S. Martioi. Quia in abſentia Pontificis archidiaconus, & archipresbyter & primicerius locum præſeotant Pontificis. *Le Doyen.* De officio primicerii eccleſiaſtici vide Iſidori junioris epiſcopi Hiſpalenſis epiſtolam ad Leudefredum epiſcopum Cordubenſem apud Loayſam in Notis ad Concilium Toletanum 8. Qui ſecundum locum gradumve obtinet, ſecundicerius. Anaſtaſius: Cucurrere cum aliquantis ad prædictam portam, cum quibus & Demetrius Secundicerius. Concilium Conſtantinop. ſub Menna act. 1. νοταρίου σικουνδικήριος, ootariorum ſecundocerius. Menologium: ὁ δὲ Βάκχος σικουνδικήριος. Vide lib. 12. Cod. tit. 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ.) Præſes, præſul, antiſtes. Erant autem πρόεδροι eccleſiaſtici vel palatini. de eccleſiaſticis ſexta Synodus Conſtantin. act. 12. τῆς Αλεξανδρείας πόλεως πρόεδρου. vetus interpres, antiſtitem, vertit. & act. 13. Σεργίου τῆ γενομένου προέδρου. Sergii quondam præſulis. Petrus Siculus hiſtoriam ſuam nuncupat, τῆ προέδρῳ

ſive ἀρχιπιτσικίῳ Βυλγαρίας. Hinc πρωτοπεδίτες. Joan. Curopalates pag. 656.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΙΣ.) Proceſſio, pompa. Euſtathius ad Il. 1. ἰσέον δὲ ὅτι πέμπειν παρὰ τοῖς μετ' Ὅμηρον τὸ τέλλεσθαι θεραπικῶς, εἶδον δὲ πεμπὼ ἡ θεάμβεια, ὃν προέλευσιν ἡ κοινὴ γλῶσσα καλεῖ. vide Meurſ.

ΠΡΟΚΕΝΣΟΣ.) Proceſſus. de proceſſu principis. Chronicum Alexandrinum: ἐν προκένσῳ τῷ ἑβδόμῳ. Concil. Conſtantinop. ſub Menna act. 3. προκένσου ὄντος βασιλικοῦ. Marcellinus Comes in Chronico. Hoc tempore dum ad horrea publica Theodoſius proceſſum celebrat. Item: Anaſtaſio Cæſare in proceſſibus degente.

ΠΡΟΟΙΚΟΣ.) Major domus. Sic interpretatur Anaſtaſius Bibliothecarius in Hiſtoria Eccleſiaſtica. Palatii præfectus, palatii princeps, ſubregulus. Urſinus de rebus geſtis S. Leodegarii: ut omnes ſe gratularentur Regem habere Childericum, & palatii præfectum Leodegarium. Idemque Ebroinus a Theodorico Rege in priſtinum ſtatum reſtitutus, & major domus effectus cogitare cœpit de ulciſcendis inimicis, qui eum meminiſſent habere ſubregulum, id eſt, majorem domus, vel palatii principem. v. P. Vvarnef. de geſt. Lang. 6. c. 16.

ΠΡΟΤΙΚΤΩΡ.) Protector. Protectores ſunt σωματοφύλακες, ſive milites electi ad cuſtodiam Principis. qui latus Principis protegunt. de his Procop. ἀνεκδ. p. 108. ed. R. Simeon Metaphraſtes m. oct. in Demetrio: Μικυκιανὸν προτίκτορα πρὸς τιὼ σφαγιὼ ὑπηρέτησεν. & Sept. in Sophia: παραχεῖμα τίνων αὐτὸς ἀλογίστῳ θυμῷ ἐπιτρέψας, ὡς ἡ τάξις προτίκτορας εἶδε καλεῖν, ἐπὶ τῇ ἀγαγεῖν ἰκανὰς ἐκπέμπει. Paulinus Nolanus epiſt. 37. ad militem ſæculi. Deinde in hac militia ſoletis in votis habere hanc officii promotionem, ut protectores efficiamini.

ΠΡΩΤΑΣΗΚΡΗΤΗΣ. ΠΡΩΤΟΑΣΗΚΡΗΤΗΣ.) πρωτασηκρήτης, primus a ſecretis, protoſecreta. Nicetas Paphlago in vita Ignatii: Φώτιον πρωτοασηκρήτην τε ὄντα καὶ πρωτασηκρήτιν. Codinus in Origin. Conſtantinop. καθώς φησι Πλάτωνος πρωτασηκρήτης. in ſcripto codice Viri perilluſtris Nicolai Fabricii τῶν μακαρίτου, πρωτασηκρήτης. Nicephor. Gregoras 8. Συγκλ. Νικηφορείτου τοῦ πρωτασηκρήτου. πρωτασηκρήτης, apud Theodorum Hermopolit. ad l. 41. de Reg. Jur. Collectanea Anaſtaſii in Hypomneſtico: Quin & Theodorus protoſecretarius prætorii præfecti Conſtantinopolitani ante hunc enarravit mihi.

ΠΡΩΤΟΒΕΣΤΙΑΡΙΟΣ.) Primus præfectus veſtiarii. βέστιον aut βέστις Græcis recentioribus eſt veſtis. Gloſſæ Baſil. mſ. βέστια, τὰ ἱμάτια. Julius Pollux in Chronico hactenus inedito: ἀρσενίσας εἶπον, ἱρία, βέστια. Hinc βεστιαρίτης Cedreno, aut βεστάρχης. Theophanes in Reg. cod. ἀπώλεσαν οἱ βεστάρχαι τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως. προκαθήμενος τοῦ βεστιαρίου. Georgius Pachymerius. & βεστιάριον pro veſtitu in l. 4. D. de aliment. & cibar. legat. veſtiarium in aliis Juris locis. Aſtrampſychus ἐν τῇ Πυθαγόρᾳ. δηλοῖ ἀρράβωνα εἰς πραγματείαν πολλοῦ πράγματος βεστιαρίου. Accipitur & veſtiarium pro loco in quo veſtes recondnntur. Interp. vetus Homiliarum in Matthæum quæ B. Chryſoſtomo adſcribuntur, vel certe interpres Joannis Hieroſolymitani in Matth. cap. 23. verſ. 14. Sicut enim paterfamilias cellarium aut veſtiarium ſuum non habet expoſitum cunctis, Denique veſtiarius is eſt, ut exponit vetus Gloſſarium mſ. qui veſtibus præeſt. Eadem Papias. Idem interpres Homiliarum Joannis Hieroſolymitani: Si tu veſtiarium tuum ſtudioſum, & clavicularium cellarii tui fidelem tibi requiris. Michael Cerularius in epiſtola ad Petrum Antiochenum epiſcopum: Quæ ab Imperatore veſtiarius accepta referebat. Græce ſcripſerat, ὁ βεστιάριος. Petrus diaconus Chronici Caſſinenſ. lib. 4. cap. 21. Pandulphus veſtiarius exurgens dixit. Imperialis veſtiarius apud Guilielmum Tyrium de bello ſacro 2. Idem veſterarius cap. 8. Conc. Pontigon. & in epiſt. quadam Joan. 8. Itaque primus præfectus veſtiarii, ut jam dictum eſt, πρωτοβεστιάριος dicebatur. Anna Comnena Alexiados 3. πρωτοσέβαστος τε ὢν πρωτοβεστιάριος. & apud Cedrenum. Conſtantinus Porphyrog. de Themat. lib. 1. 12. Θεοδόσιος ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ μακαρίου μου πατρός. Joan. Cantacuz. lib. 1. cap. 43. Laonicus Chalcond. lib. 9. qui & πρωτοβεστιαρίτης. Georgius Logotheta in Chronico Conſtantinop. τὸν δὲ Λογγίνον Ἰωάννην πρωτοσέβαστον, πρωτοβεστιαρίτην δὲ τὸν Καρωσίτην. Nicephorus Gregoras lib. 6. Λιβαδάριον τὸν πρωτοβεστιαρίτην.

ΠΡΩΤΟΜΑΝΔΑΤΩΡ.) Primus mandatorum. Μανδάτωρ, mandator, officii genus. Synodus Nicæna 2. ὁ λαμπρὸς βασιλικὸς μανδάτωρ εἰσελθὼν ἔφη. Conſtant. Porphyr. in Tact. μανδάτωρας ἀγρύπνους τῷ γαργύῳ. Theophanes in Juſtiniano: μανδάτωρ τις ἦν αὐτῷ οἶδα. Qui ſint mandatores, explicant Gloſſæ Nomicæ: μανδάτωρες οἱ τὰ μανδάτα λέγοντες τῷ ἄρχοντι πρὸς τοὺς γραπτούσους ἐξίους ἀκκεμίζοντες. de quibus ibi dicam.

ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΣ.) Primus notariorum, ſeu primicerius notariorum.

Concilium Chalcedon. act. 1. Ιωάννης πρεσβύτερος ϵ̓ πρῶτος τῆ̃ νοταρείων ἐστι. vet. interp. Joannes presbyter & primicerius notariorum dixit. v. ſupra in πριμικήριος. Hadrianus PP. epiſt. ad Carolum Magnum. Radonem dilectiſſimum protonotarium veſtrum. πρώτιστος τῆ̃ βασιλικῶν γραμματείων, primus notariorum principis. Niceph. Brev. Hiſt. v. P. Vvarnefr. de geſt. Langob. 4. 34.

ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ.) Primus papa, primus poſt patriarcham ſacerdos. Balſamon ad canonem Apoſtolorum 59. τυχὸν χωρεπίσκοπον προβληθέντα ἢ πρωτοπάπαν. & ad can. 8. Synodi Antioch. τὰς ἐν ταῖς χώραις πρεσβυτέρους ὑπὸ τὸς πρωτοπαπάδας. & ad can. 10. πρεσβυτέρους ἢ πρωτοπαπάδας ἢ χωρεπισκόπους. Vide Meurſium.

ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΙΟΣ.) Primus ſpathariorum, qui Principis ſpatham geſtabat. Inter epiſtolas Photii exſtat inſcripta, Θεοφίλῳ πρωτοσπαθαρίῳ. dicam ad Gloſſas Baſilicorum.

ΠΡΩΤΟΣΤΡΑΤΩΡ.) Primus Imperialium ſtratorum, Anaſtaſio in Hiſt. Eccleſ. Nicephor. Gregoras 7. ἐς ἣν τὴν πρωτοστρατορείαν παρὰ βασιλέως ὕστερον παρειλήφως ἐν βαχτείαν. Theophanes: εἰσῆλθε Ρουφῖνος ὁ πρωτοστράτωρ τὸ ὀψίκιον. v. infra in στράτωρ.

P.

ΡΑΙΚΤΩΡ.) Rector. genus dignitatis. v. Meurſinm. Menologium Græcum Aug. 31. ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῇ νυκτὶ ἐμφανῆσα τῷ ῥαίκτορι ἐν ὑπνίοις τισὶ τῶ̃ ῥαίκτορος. v. Not. poſteriores. Meminit rectoris loci P. Vvalaf. de geſt. L. 6. 24.

ΡΕΓΕΩΝ.) Regio. Euſtathius ad Odyſſ. β. κατὰ τὸς παρὰ πολλοῖς ῥηγεῶνας, ἢ τὰς κρητικὰς ὁρμὰς, ἢ ἐν κρ τὸς ἀττικοὺς δήμους. Concil. Chalcedonenſe act. 13. ἐν ἢ πρόπερ ὅσα ῥηγῶν πάλιν μετὰ ταῦτα ἐγένετο πόλις. Gregorius M. in dialogo quodam quem Græce vertit Zacharias pontifex: τῇ τ̃ Ρωμαίων πόλει ἐν τῇ ῥηγῶνι τῇ ἐπιλεγομένῃ σαβῖνα.

ΡΗΞ. ΡΗΓΑΣ.) Rex. Synodus Oecum. 8. act. 3. ἐν πρὸς τὸν ῥῆγα λαοθανέντως ἐπέμψαντα. Nicetas Paphlago in vita Ignatii patriarchæ Conſtantinop. δώρεις γὰρ λαμπρὰς ἔπι μάλιστα τὸν ῥῆγα Φραγγίας Λοδοῦιχον ἐν Ιγγιβέργαν δὶ ἐλὼ αὐτῶ̃ γαμετὴν ὑποπομπούμενος. Gregorius M. in dialogo quem Græce vertit Zachar. pontif. Ερμιγίλδης ὁ ῥῆξ ὡς ὑπάρχων Λομβιλγίδου τῶ̃ ῥηγὸς τῶ̃ ἔθνους Ἴσους. Joannes Cantacuzenus lib. 4. Κάρολος ῥῆξ. utitur & Theophanes. Conſtantinus 2. de Them. c. 11. Codinus in παρεκβολαῖς. Dixerunt & ῥηγάς. Synodus Florentina: ἐν οἱ μεγάλοι αὐθέντες, ἐν ῥηγάδες, ἐν δουκάδες.

ΡΟΓΑ. ΡΟΓΕΤΕΙΝ. ΡΟΓΑΤΟΡΕΣ.) Roga, ſtipendium, donativum, quod militibus vel populo, vel clero ab Imperatore vel Romano pontifice, vel Patriarcha Conſtantinop. erogabatur. Anna Comnena Alexiados lib. 3. Καὶ δωρεαῖς ἀπείρων, ἐν αὐξήσεσι ῥόγων, ἐν προθύμοις δόσεων. Julius Pollux in Chronico: ῥόγαν δὶ χρημάτων τῆ̃ στρατῆ ἀγομένων. Georgius Alexandrinus in vita S. Chryſoſtomi: ἐπίσταται ἡ σὺ ὦ κλεινὰ ὡς πολλὰ ἀναλώματα ποιεῖ ἡ βασίλεια εἰς τὸ τὰς ῥόγας τ̃ στρατιώτων. Conſt. de admin. Imp. p. 137. 140. & Tact. p. 16. Anaſtaſ. Biblioth. in Hiſt. Eccl. Exercitum roga privatum deſeruit. Idem de vit. Pont. in Deuſdedit. Data roga militibus pax facta eſt. & in Hiſt. Eccl. Dum roga penes Stromonem amnem populo diſtribuerentur. Idem Anaſt. de vitis PP. Hinc vero rogam, ſtipendium ſcilicet, clero ſuo in presbyterio maxime ampliavit. & in Bonifacio 5. Hic clerum amavit, rogam integram clero ſuo dedit. Scholiaſtes Synopſ. Baſilic. τὰ μὲν τ̃ πεζικῶν λέγει κατρίσια ἅπερ ἰδίωτικα. ταῦτα δὶ ἐστιν ὅσα ἀπὸ ῥόγας κλεινῷ τινὶ, ἢ χαρτουλαρίῳ ὑπάρχοντι δίδοται. Hinc ῥογώσεν, quod eſt erogare, Novel. 130. cap. 1. Theoph. ῥογώσας χρήματα. & ῥογάτορες, erogatores Synopſ. Baſ. 57. tit. 4. rogatarii. Papias: rogatarius, petitor, diſtributor. quod ſi verum eſt, rogatarius eſt tam qui rogat, quam qui erogat. vel erogatarii. Synodus Pontigonenſis c. 14. Erogatarii & eleemoſynarii eccleſiaſtici. Græci hodie quoque iiſdem verbis utuntur: & Lexicon Græcolat. ῥόγα, ſtipendium, ſalarium. ῥογιμίνος, ſtipendiarius. ῥογῶω, mercedem pendo.

ΡΟΤΣΣΙΟΝ.) Ruſſeum. vox exſtat apud Græcum Scholiaſtem Oppiani p. 18.

ΡΩΜΑΝΙΑ.) Imperium Romanum, ſen Conſtantinopolitanum. Epiphanius lib. 2. Panarii, & hæreſi 66. Theophanes in Heraclio: πάσης ῥωμανίας αἰχμαλωσία. μεγάλη ῥωμανία, Auſtrampſychus ἐν τῇ Πυθαγορικῇ λαξδη.

Σ.

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ.) Sacellarius, pecuniarum cuſtos. ærario præpoſitus. Scholiaſtes ad Gregorii Nazianzeni Steliteut. 1. σακέλλιον ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶν φυλακεῖον τῆ̃ χρημάτων συμβαίνουσα· ὅθεν ἐν σακελλάριον καλοῦσι τὸν ταμίαν ἐν φύλακα τῆ̃ χρημάτων. Nicephorus Patriarcha in Hiſt. Conſt. τὸν τῆ̃ βασιλικῶν χρημάτων ταμίαν. Sacellarium

fortaſſe non male vertes. a facello, ſeu facculo. eſt autem ſacellus aut facculus, marſupium ac crumena. Petronius: unde lenatores viverent, niſi aut locellos, aut ſonantes ære ſacellos pro hamis in turmam mitterent. Paulus in collat. LL. Moſ. & Rom. t. 10. ſi ſacellum vel argentum depoſuero. at 2. ſent. t. 12. edidere, ſi ſacculum, & in l. 29. Dep. Gloſſar. mſ. faccus & ſacculus, marſupium, fiſcus. Gloſſæ Cyrilli, *βαλλάντιον*, ſacculus, ſaeculum. Excerpta ex veteribus Gloſſis tit. de veſtim. ſacellum, *μαρσίππιον*. Gloſſæ Juris: *μάρσιππος, σάκκος, θυλάκιον, βαλλάντιον*. Græcus interpres legis 3. §. ſi plus D. de ſtatu lib. *εἴτε ἐν σακκύλῳ ἅμα τὰ ἴσους νομίσματα δίδωκε*. Erat autem vel eccleſiaſticus vel Imperialis. Niceph. Call. 18. 44. Nicephorus Patriarcha in Chronogr. *Θωμᾶς ἡγούμενος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τῷ σακελλαίῳ*. quæ totidem verbis exſtant apud Theophanem in Phoca. Nicetas Paphlago in vita Ignatii: *πῶς δὲ τὸ Λυδῶν σακελλαρεῖον σιωπῇ τὸ πρᾶγμα παραπέμψομεν;* Sexta Synodus Conſtantiuop. act. 12. *βασιλικὸς σακελλάριος*. Imperialis ſacellarius. Inſcriptio epiſt. 50. Photii: *Ἰωάννῃ πατρικίῳ καὶ σακελλαρείῳ καὶ πρὸς ἀγγαρείας*. Concil. Romanum act. 1. Theophanes notarius regionarius & ſacellarius relegit. Anaſtaſius in collatione S. Maximi: Qui fuerat ſacellarius Petri quondam prætoris Numidiæ. Joſephus *ἀρχ.* 12. 2. *τῆς βασιλικῆς τραπέζης*. Rufinus vertit, Regiis ſacellariis. Idemque dicebatur, *ὁ ἐπὶ τῆς σακέλλης*, apud Theodorum Hermopol. ad l. 99. D. de verbor. ſign.

. ΣΑΚΡΑ.) Imperatoris epiſtola. Conſtantinus Pogonatus in epiſtola præfixa 6. Syn. Conſtantinop. *Ἰουστῖνος δὲ σάκρας παντοχοῦ πέμψας*. Septima act. 1. *οἱ διαφόρου ἡμῶν οἱ ἀγαθοὶ νομίου σάκραν ἢ προσωπομάλου ἐκέλευσαν ὑποφέλλαι*. Anaſtaſius vertit, ſacram. Menolog. Auguſti d. 2. *ἐκ γραμμάτων τοῦ πατρὸς σημάναντα τῇ σάκρᾳ βασιλικῇ διζαμένη*. Theophanes: *καταλαβόντων τὴν σάκραν τῆς διαφόρου Βιζίνης*. Menander de Legat. *πέμψας τὰ δεξαμένου τῇ συνθήκῃ, ἀντιδόθησαν αἱ λεγόμεναι σάκραι*. vide eumdem pag. 114. Nicephorus Calliſti lib. 14. c. 33. Chronicon Alexandr. *πέμψας θείας σάκρας*. Veget. lib. 2. cap. 7. Tribunus major per epiſtolam ſacram Imperatoris judicio deſtinatur. vox tamen, ſacram, deeſt in mſ. cod. ut & apud Modeſt. de vocab. rei milit. Ego mallem ſacram retinere, & epiſtolam ejicere. S. Auguſtinus lib. ad Donatiſt. poſt Collat. c. 31. Illi multorum Imperatorum ſacras: nos ſola portavimus Evangelia. Breviculus hiſtoriæ Eutychianiſtarum: Contra Joannem Epiſcopum ſacra principis deferente, ab epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus eſt.

ΣΑΞΙΜΟΔΕΞΙΜΟΝ.) vide Meurſium.

ΣΕΙΡΟΜΑΣΤΗΣ.) Lancea, telum, framea, pugio. v. Meurſium. aliter exponit Moſchop. 1. *περὶ χ. σειρᾶ, ἡ ἅλυσις, ἀφ' ἧς σειρομάστης*.

ΣΕΚΡΕΤΟΝ. ΣΕΚΡΕΤΑΡΙΟΝ.) Secretum, ſecretarium: nam promiſcue uſurparunt tam Græci, quam Latini, ut Marcellini lib. 15. judiciale ſecretum, id eſt, ſecretarium. Theophylactus Simocatta Hiſtoriæ Mauricianæ 8. 8. *μυθίσαται τῶ παρὰ ῥωμαίοις λεγομένῳ σικρήτῳ*. Baſilica lib. 60. tit. 33. c. 29. *εἰσέρχεται εἰς τὸ σίκρητον*. Gloſſæ ibidem: *εἰς τὸ δικαστηρίου σικρετάριον*. v. Concilium Conſtantinop. ſub Menna, act. 1. & 5. Erat autem ſecretum ſeu ſecretarium, locus in quo cauſæ reorum expendebantur. Paſſio S. Cypriani: In ſecretario Paternus procoſ. Cypriano Epiſcopo dixit. Judicii formam eleganter deſcribit Joannes Hieroſolymitanus in Matthæum cap. 25. verſ. 31. Criminoſas perſonas judex auditurus in publico, tribunal ſuum collocat in excelſo: circa ſe conſtituit vexilla regalia: ante conſpectum ſuum ponit ſuper menſam calliculam, unde trihus digitis mortem hominum ſcribat, aut vitam: hinc inde officiales ordinate conſiſtunt: in medio ſecretario ponuntur genera horrenda pœnarum, quæ non ſolum pati, ſed & videre tormentum eſt. Stant juxta parati tortores, crudeliores aſpectu, quam manibus. Tota judicii facies cujuſdam ſchematis terrore veſtitur: & eum ad medium productæ fuerint criminoſæ perſonæ, ante interrogationem judicis, ipſius judicii terribili diſſentiuntur aſpectu. Lego & ſecretarium Senatus. vetus inſcriptio: SECRETARIUM. AMPLISSIMI. SENATUS. in quo aſſervabantur acta Senatus. & Secretarium Prætorii in poſtulatione quadam apud B. Auguſtinum lib. 3. contra Creſconium grammaticum cap. 56. & apud Severum Sulpitium de vita S. Martini dialogo 2. Theophanes in Phoca: *ἔβαλον πῦρ εἰς τὸ πραιτώριον, ᾧ ἔκαυσαν τὸ σίκρητον, ᾧ τὰς φυλακάς*. ſive Secretarium Prætorianum, Caſſiodor. 11. 36. Secretarium Palatii. Sexta Synodus Conſtantinopolitana act. 1. *ἐν τῷ σικρήτῳ τῷ θείῳ παλατίῳ, τῷ ὕπω λεγομένῳ Τρούλλῳ*. In ſectetario ſacri palatii quod cognominatur Trullus. & act. 7. *τῷ Τρούλλῳ σίκρητον*, ſecretarium Trulli. Secretarium principis. S. Maximus in diſputatione cum Pyrrho: *ἐν τῷ βασιλικῷ σικρήτῳ*. Balſamon ad can. 34. Syn. 6. in Trullo. Meurſius obſervat

obſervat varia fuiſſe ſecreta ex conſtitutione quadam Alexii Comneni, & Cedreno: rerum privatarum nempe, & publicarum. quem vide, nam aliorum ſcripta exſcribere ſolens non ſum. Erant & ſecretaria in Eccleſiis. Synodus Carthag. c. 36. εἰς τὸ σκρῆτον τῆς ἐκκλησίας Ῥεγεπῶς. Item: εἰς τὸ σκρῆτον τῆς ἐκκλησίας Πάχης. Georgius Alexandr. in vita B. Chryſoſt. ὁ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐξηγούμενος τοῖς ὄχλοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ σκρίτῳ, ἤ ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ καθήμενος. Concilium Romanum act. 1. Quid ergo denuo ſecretaria noſtra ingredi poſtulaſti? Concilium Cæſarauguſtanum: Cæſarauguſtæ in ſecretario reſidentibus Epiſcopis. In ſecretario ſcilicet Epiſcopii. Concilium Chalcedonenſe act. 1. ἐν τῷ σκρίτῳ τῶ ἐπισκοπείου· in ſecretario Epiſcopii. Habebant & Patriarchæ ſecretaria, quæ item duo: magnum ſcilicet & minus. Synodus Niczna 2. act. 1. Πῖβος ὁ ἁγιλαβέστατος ἀναγνώστης ἤ νοτάριος τῶ ἁγίας Πατριαρχικοῦ σκρίνιν ἔχων ἐπὶ χεῖρας ἀνέγνω. Anaſtaſius Bibliothecarius in Hiſt. Eccleſ. Iconas ex muſio factas, quæ Patriarchii ſecreti minoris erant eraſit, & imagines magni ſecreti, quæ ſculptæ ex ligno erant, depoſuit. In eis aſſervabantur vaſa ſacra & libri Eccleſiaſtici, jura Epiſcopalia & Patriarchalia, & decreta Synodalia: ſicut in aliis ſecretariis vel Principum inſtrumenta tam privata, quam publica, & Principales conſtitutiones, & aureæ bullæ. Concilium Bracarenſe 2. c. 41. Non liceat quemlibet miniſteria tangere, niſi ſubdiacono, aut acolytho in ſecretario tangere vaſa dominica. Paulinus epiſt. 12. ad Severum. In ſecretariis vero duobus quæ ſupra dixi ſupra abſidem eſſe, bi verſus indicant officia ſingulorum. a dextra abſidis.

Hic locus eſt veneranda penus qua conditur, & qua
Promitur alma ſacri pompa miniſterii.

a ſiniſtra ejuſdem.

Si quem ſancta tenet meditandi in lege voluntas,
Hic poterit reſidens ſacris intendere libris.

Invenio & ſecretarium pro actione ſive ſeſſione. Sexta Synodus Conſtantinop. p. 192. d. futurum ſecretarium. Cancilii Romani d. act. 1. in fine. venturum ſecretarium. & act. 2. præteritum ſecretarium. Secretaria autem inde dicta, quod ſecreto & interius negotia ibi tractarentur. Huc alludit B. Auguſtinus tractatu 23. in Joannem: Quaſi in theſauro, quaſi in ſecretario quodam & penetrali interiore. vide Balſamonem ad can. 9. & 12. Syn. 7. & ad can. 34. Syn. 6. in Trullo. Zonaram ad CC. p. 486. 561. in fine, & 629. c. 714. d. ed. R. Nicephorum Calliſti lib. 6. cap. 30. & tomo 2. p. 531. v. P. Pith. adv. 2. c. 12. Juret. tom. 3. Bibl. Patrum Græcolat. pag. 905. Valeſ. ad Ammianum pag. 87.

ΣΕΚΡΕΤΑΡΙΟΣ.) Curopalates p. 656. d. Secretarius, a ſecretis. Nicephorus Calliſti lib. 15. cap. ult. Κωνσταντῖνος σκρινιάριος. Concil. Chalcedon act. 1. σκρινιάριος τῶ θείου κονιτωρίου: ſecretarius ſacri conſiſtorii. v. Cujac. ad tit. Cod. de primicerio.

ΣΕΛΛΑ. ΣΕΛΛΙΟΝ.) Sella. Conſtantinus in Tacticis: ἐχέτωσαν δὲ καὶ αἱ σέλλαι ἐπισέλλια δερία. Euſtath. ad Il. 7. παρὰ μέσον τοῖς ὕστερον ἤ ἐπὶ κοινότερον λεγομένης σέλλας ἡ λέξις (δίφρος) κειμένη Ὅμηρῳ. & ad Od. ά. ἀεράβη, ὃ σημαίνει σέλλαν ἤ σαγμάριον. Gloſſæ Cyrilli, σέλλα, ſella. Svid. in ἀφ' ἑδρῶν. ἕδραι δὲ λέγονται αἱ σέλλαι. hinc σελλάριος. Idem: κέλης ὁ μόνος ἵππος, ἤ ὁ ἐπὶ πᾶσι φερόμενος ὁ σελλάριος, eques. Euſtath. Ιλ. ε'. τὸ δὲ κελητίζων, ἀπὸ τῆ κέλητος παρῆκται, ὃ δηλοῖ τὸν ἄζευκτον ἵππον, ἤ κατά τινας τὸν μονάμπυκα, ὃς καὶ φασι σελλάριος λέγεται. Dixerunt & σελλίον. Euſtathius Ιλ. β'. σέλμα δὲ ἡ καθέδρα, ἐξ ὧ ἤ τὸ σελλίον ἔοικε λέγεσθαι. Scholiaſtes Ariſtophanis in Concion. ἡ τὸ σελλίον, ἡ τὸ καθιστήριον βασάζουσα. Varinus: σελλάρις, σελλίον. & σελλάριον, Achmes Oneirocr. c. 14. & 262.

ΣΕΝΑΤΟΝ. ΣΕΝΑΤΩΡ.) Senatus. Codinus in παριεβολαῖς· ἀντικρὺ τῆ συνάτου. Heſychius Mileſius in Conſtantinopoli: ἐπὶ δὲ τέτοις ἦ τὸ συγκλῆτο βουλῆς ἀγομένου εἶτας, συνάπτ τέτοις ἀνομάσας. & συνάτωρ. Priſcus in Eclogis de Legat. συνάτορα ἀμισβάδωα. Pæanius Eutropii Metraphraſtes: συνάτορας αὐτὸς καλέσας ἤ τῶν Ἰταλῶν φυλὸ· ἐπειδὴ σένος ἐκεῖνοι καλοῦσι τὸς γέροντας.

ΣΙΓΝΟΝ. ΣΙΓΝΟΦΟΡΟΣ.) Signum, vexillum. Sanctus Proclus oratione nona: ὐκ οἶδα ἅρματα χρυσοκέλευτα· ὐχ ἡμῖνες ἐξάστροις· οὐ τῶν λοιπῶν φαντασίας ἐκεῖνα οἱ πρόσκαιροι βασιλεῖς ἐν τοῖς προόδοις ἐπιδείκνυνται. ὐχ ὅπλα. ὐ θυρεός· οὐ σίγνα. Pæanius Eutropii Metaphraſtes lib. 2. in fine: καὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ, ἅπερ ἴσως ἐν τῇ φορᾷ μάχῃ παρὰ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ (σίγνα καλοῦσιν αὐτὰ ῥωμαῖοι) πάντα ἀναλαβών Theophylactus in Acta Apoſtolorum cap. 21. Τί ἐστι, ἄρα ἀετός; νενίκηκε ὁ παρ' ἡμῖν λέγουσι τῷ τῶν ῥωμαίων συνιδεῖν, ἐν τοῖς σίγνοις αὐτῶν ἐμβλαβῆ. Idem ſcribit Oecumenius in Acta cap. 32. uterque habet ex B. Chryſoſtomo homil. 46. in Acta. apud Gelaſium Cyzicenum lib. 1. Act. Concil. Nicæni capitis 5. inſcriptio hæc eſt: περὶ τῶ

σίγνα, &c. Adde Chr. Alex. p. 780. ed. R. Sed & σίγνες ἀντὶ τῶ ἀνδριαντείῳ ponitur, ut apud Horat. mobile signum. Inscriptio vet. Gruteri pag. lxxxvi. 8. σίγνον ἀργυροῦν σὺν παντὶ κόσμῳ ἀνέθηκε. Hinc σιγνοφόρος, vexillarius. Joannes Tzetzes p. 481. v. 9. & seq. ed. R.

ΣΙΚΑΡΙΟΣ.) Sicarius. B. Chrysostomus homil. 46. in Acta Apostolorum: τοὺς δὲ σικαρίους, οἱ μὲν γάρ τι λῃστῶν φασὶν αὐτοὺς εἶναι, ὕπο κελαμίνης δὲ ὧν ἐφέροντο ξιφῶν, σικῶν λεγομένων παρὰ ῥωμαίοις.

ΣΙΛΕΝΤΙΑΡΙΟΣ.) Silentiarius. Philostorgius, Historiæ Eccles. lib. 7. sect. 7. ἰδεῖν τινα τῆ λεγομένῳ σιλεντιαρείῳ πυρὸς φλόγα τῶ χόμητος ἁρπάσαι. Theophylactus Simocatta hist. Manr. lib. 8. cap. 9. σιλεντιαρείῳ δὲ ὅπως στρατώμασι ἐκκόσμησιν. Georgius Alexandrinus in vita Chrysost. τῶ δηλοῖ αὐτῆ τῆς τινος σιλεντιαρείου. Silentarii erant protectores principis in interiore cubiculo constituti. Quod Zonaras ait, Silentiariorum officium esse inter vilissima, dubitari potest verumne sit. Silentiarius enim θαυμασιώτατος dicitur Concilii Chalced. act. 1. p. 77. ed. R. & p. 116. Dorotheus doctr. 23. ὥσπερ γὰρ ἐν τῆ παλατίῳ εἰσὶ μεγάλοι καὶ λαμπροὶ στρατιῶται· ὑπόθου τοὺς σύγκλητον, τοὺς πατρικίους, τοὺς στρατηλάτας, τοὺς ὑπάρχους, τοὺς σιλεντιαρίους· εἰσὶ γὰρ αὗται πολίτιμοι στρατιαί. vide Aleman. ad Arcana Procopii, Menrsii Gl. Cuj. 12. Cod. tit. 16. Vossium de vit. serm. Primus ordinis primicerius silentiariorum dicebatur, πρωτοπρωτεύοντος τῆ σιλεντιαρείου, Concil. Chalced. act. 11. Agath. 5. ὃς δὴ τὸ πρῶτα πλῶν ἐν τοῖς τῶς ἀμφὶ τὸν βασιλέα στηλῆς ἐπιστάτας.

ΣΚΑΜΝΟΣ.) Scamnum. σκαμνάλια, Concil. Constantinopolitanum act. 5. ὠνηθῆναί τινα σκαμνάλια.

ΣΚΑΡΑΜΑΓΓΙΟΝ.) Scaramangium, scaramangis. Luitprandus Rer. Europ. lib. 6. cap. 5. cum scaramangis duobus, vestis arcendæ pluviæ idonea, ut putant viri eruditissimi Leunclavius in Pandecte Turcico, & Vossius lib. 2. de vitiis sermonis cap. 17. viderint tamen an scaramangium sericum, cujus meminit Achmes c. 158. arcendis cœli injuriis satis idoneum sit. v. Glossas Basilic. in πέλλι.

ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΞ.) Sacrorum vasorum custos. & qui dignitate cæteris antistabat, ὁ μέγας dicebatur. Concilium Florentin. ὁ μέγας σκευοφύλαξ ὁ Ξανθόπουλος. Locus autem in quo asservabantur vasa sacra, σκευοφυλάκιον dicebatur. Sexta Synodus Constantinop. τὸ σκευοφυλακεῖον ὑπάρχον. Anastasius Bibliothecarius in Historia Eccles. vertit, vasorum custodiarium.

ΣΚΟΡΠΙΩΝ.) Scorpio. Regnorum lib. 3. c. 12. ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Hieronymus vertit: ego autem cædam vos scorpionibus. apud Cedrenum legitur, ἐν σκορπίῳ. Martyrologium Usuardi M. Jul. Eculeum, nervos, fustes, flammas, scorpionesque perpessi. & m. Nov. d. 8. primo in carcerem missi, deinde scorpionibus gravissime sunt cæsi. Gravius scorpionibus cædi, quam flagellis. Sugerius abbas S. Dionysii libro de vita Ludovici Crassi: sed quos pater flagellis, patre nequior scorpionibus cædebat. Martyrologium Hrabani: Jussi sunt in eculeo levari, & attrahi nervis, & fustibus ac scorpionibus cædi. Innocentius 3. de contemptu mundi lib. 1. c. 27. Torquentur tygribus, & scorpionibus flagellantur.

ΣΚΟΥΤΑΡΙΟΝ.) Scutum. Constantinus de Themat. 1. 13. ἐν ᾧ τὸ σκουτάριον τῶ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου χουρίματα. Oppiani Scoliastes: σάκος τὸ σκουτάριον, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἀρχόντων αὐτῶ Σακῶν. Theodorus Hermopolites lib. 7. tit. 11. πτακίδιον ἤ σκουτάριον. Theophanes: ἐβάσαζε σκουτάριον μικρόν. Corona pretiosa: scudo, σκουτάριον. σκουτάριος autem est scutarius. Utitur M. Antoninus 1. de vita sua. sed viri doctissimi malunt σκουτάριος. vide tamen Suidam in σφατιώς. B. Hieronymus in fine Chronici: Hic tribunus Scutariorum e Pannonia, &c. Simeo Metaphrastes in Hilarione: scutarius quidam cum in basilica B. Petri torqueretur. Julius Firmicus Mathes. 3. cap. 14. Faciet scutarios, vel Imperatorum protectores, vel qui proprio excubitu salutem Principibus servent. v. Notas ad Cantacuzenum p. 995. ed. R. Dixerunt & σκουτάριος. Leo Tactic. cap. 9. §. 74. τοὺς δὲ τῆ ἐπαλξῆ ὄχλους σκουτάτους. Constantin. Tact. p. 6. τῆ ὁπλῶσι μὲν τοὺς σκουτάριος. Hinc σκουτεύειν, scuto defendere. Leo d. c. 9. §. 49. τῆ ὑπ' αὐτῶν ὡπλισμένῃ σκουτεύεσθαι. adde §. 64. De scutariis vide Ammianum Marcellinum, & Glossarium Nomicum.

ΣΟΥΒΑΑ. ΣΟΥΒΑΙΟΝ.) Subula, veru. Suidas: ὀβελὸς καὶ ὀβελίσκος, ἡ σοῦβλα. Niceph. Callist. 7. 44. κατὰ τὸ αὐχένιον πόρου σούβλας εἰσώθει. & 10. 7. ὅσων δ' οἱ μὲν ὀβελίσκους, σούβλας πάσι διέπειρον. Menologium Martii d. 22. ὁ δὲ πυρωθείσαις σούβλαις κατακεντῆσαι αὐτὸν ἐκέλευσε. & Junii d. 13. καὶ σούβλαις σιδηραῖς πυρωθείσαις τὰς ἀκοὰς διελαύνεται. Idem est σουβλίον. Leo Tact. cap. 20. §. 80. πλὴν σουβλίου σιδηροῦ καὶ πτερίου. Eustathius ad Od. κ'. τὸ δὲ ὑπίσασθαι πιπλῶς φησι (Αἴλιος Διονύσιος) βάρβαρον. συμφθέγγεται δὲ τῆ Διο-

τοῦ ῥηθ᾽ ὑ σωιδθια, παρ᾽ ἢ τὸ, συβλίφ τρισχῖν, ἀπὸ λέγεται. & ad tl. a: πιμπύβολον, λέξις αἰολική, ᾗ δηλοῖ ἐργαλεῖόν τι μαγειρικὸν πενταδάκτυλον, ᾗ ὡς ἄν τις ἰδιωτικώτερος εἴπῃ, πενταπυβλον. Corona pretiosa, συβλή, verū Gloſſæ Nomicæ: συγλάειον, ἐργαλειοθή κη. ἴσως, συβλάειον.

ΣΟΤΑΤΑΝΟΣ.) Sultanus. Nicephorus Gregoras Hiſt. 3. εἰ μή τις τῆδ᾽ τῆ Σελτὰν ᾗ γένος προσκόπτων, &c.

ΣΠΑΘΑΡΙΟΣ.) Spatharius, ſatelles, qui ſpatham ſeu enſem geſtaret. Theodoretus epiſtola 110. ὡς ἐδίξαν γράμματα τῷ τῶ μεγαλοφωτάτῳ σπαθαρίῳ ᾗ τῶ ἐνδοξοτάτῳ ἀπὸ μαγίστρων. Theophanes: ὁ σπαθάριος μαγίστρου. Procopius Gazæus in Geneſim cap. 39. Archimagirus ſcilicet ſatelles, & quaſi ſpatharius. Idatius Epiſcopus in Chronico: Et cum ipſo per ſpatharium ejus aliqui ſingulariter intromiſſi jugulantur honorati. Ruffinus Aquilejenſis de vitis PP. lib. 2. num. 59. Quemadmodum Imperatoris ſpatharius ſemper illi aſſiſtit armatus. Breviculus Hiſtoriæ Eutychianiſtarum: Cum partes ſuas Eutyches videret urgeri, per Chryſaphium ſpatharium Theodoſii præſidium principis expetivit.

ΣΠΑΘΗ.) Spatha. Frequentius uſurpant σπαθίον. Conſtantin. Tactic. pag. 4. μετὰ τῆδ σπαθίων αὐτῶν. & p. 10. σπαθία ἱκανομένα, ᾗ σταμιωμένα. Theophanes: σπαθίον γομώσας. Hinc σπαθίζειν. Menologium Junii d. 18. τὸν ἅγιον Θεόδουλον σπαθίζεθαι, ἓ ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὑπομβῆναι. Σπάθη autem vox pure Græca eſt. Jul. Pollux 10. 31. Theodorus Prodromus encomio φρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ιωάννῃν τὸν Κομνηνόν. ἤδη κεκμήκαμεν διορῶ φρὸς τοῖς ὑμῶν τραχήλοις τὴν σπάθην τὴν βασιλικὴν δεινῶς ἱκανοτμένην.

ΣΠΟΡΤΑ.) Sporta. Gloſſæ Græc. Lat. σπυρὶς, ſporta, fiſcella, fiſcina. Hinc σπόρτλα, ſeu τὰ ἐν σπυρίδι διδόμενα ξένια, ut eſt in Gloſſario Nomico, ſportulæ. Concilium Chalcedonenſe act. 10. λαμβάνων Δανιὴλος ἐπίσκοπος σπόρτλα. v. Novel. 82.

ΣΤΙΧΗΡΑ.) Cantica certa in Eccleſia. vide Meurſium. Codinus in Excerptis: ἢ τις σοφωτέρων ὕστα τῇ κανόνας ᾗ στιχηρὰ ἐποίησε, ᾗ ἐμελώδησεν.

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ.) Anaſtaſius in Hiſtoria Eccleſiaſtica. Anatolium Orientis ſtratigon. vide Bonaventuram Vulcanium ad Conſtantini librum 1. de Thematibus 1.

ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ.) Gloſſæ Cyrilli: στρατηλάτης, magiſter militum. Sic etiam vertit Julianus Anteceſſor Novella 125. cap. 1. Concilium Conſtantinopolitanum ſub Menna: Βιταλιανῦ στρατηλάτου πολλὰ τὰ ἔτη. Interpres: Vitaliani ſtratelatis multi anni. Gloſſarium manu exaratum: στρατηλάτης, ἡγεμὼν, ἄρχων στρατῦ. Adde Zoſimum lib. 2. p. 686. Euſebium Hiſt. Eccleſ. 7. 32. Theodorum Lector. lib. 1. Damaſcium in Excerptis Photianis p. 572. μετὰ τοῦτο ὁ μέγας τῆς ἕω στρατηλάτης ἐπεχείρησεν. S. Athanaſius in epiſtola ad ſolit. vit. agentes: ὁ μὲν στρατηλάτης Σεβαστιανὸς τῆς κατὰ τόπον στρατοπέδης, ᾗ στρατιωτικῆς ἀξιοπίστου. Dorotheus doctr. 23.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑΡΧΗΣ.) Georgius Logothet. in Chron. Conſtant. Menologium m. Mart. Παυτίνης ὀνομαζομένης γαμετῆς στρατοπεδάρχου τινός. Erant autem plures, & inter eos ὁ μέγας. Pachymerius: αἱρεῖ δὲ ᾗ τὸν Σωσθενὸν ἓ μέγαν στρατοπεδάρχλν. Hinc στρατοπεδαρχίαι. Theodorus Prodromus (extat in R. bibliotheca) in Panegyrico φρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ιωάννλν τὸν Κομνηνόν· ᾗ πάλιν μάχαι ᾗ στρατὸς, ᾗ στρατοπεδαρχίαι. v. Meurſium, & Not. poſteriores ad p. 514.

ΣΤΡΑΤΩΡ.) Onomaſticon: ſtrator, ἀναβολάς: Leo Tactic. c. 14. §. 81. ᾗ στράτορος ἑνὸς, ᾗ σπαθαρίου ἑνός. Georgius Pachymerius: ἢ μαγείρους ἢ στράτορας. Theophanes: μετὰ σπαθαρίων τινῶν ᾗ στρατόρων ᾗ ἑτέρων βασιλικῶν ἀνθρώπων. Papias: Stratores, compoſitores ſellæ regiæ. B. Auguſtinus ſermone 2. in novis: Ternos ſtratores curribus impoſuerat. Guntherus Ligurini lib. 2.

Strator erat de plebe quidem, neque nomine multum
Vulgato, modica in caſtris mercede merebat.

vide Voſſ. de vit. ſerm. 1. 7. p. 33. & Cui. lib. 12. Cod. tit. 24. & ann. ad P. Vvarn. 2. c. 9.

ΣΥΓΚΕΛΛΟΣ.) Cedrenus p. 606. Syncellus, Patriarchæ ſucceſſor deſignatus. Synodus Nicæna 2. συγκέλλων γινομένων τῷ ἱερεῖσι πατεναρχῶν. & act. 7. πατεναρχικὸς σύγκελλος. Hiſtoria Georgii monachi ſic inſcribitur. Γεωργίου τῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ ᾗ συγκέλλου γενομένης Ταρασίου τῦ ἁγιωτάτου Επισκόπου Κωνσταντινοπόλεως σώπτυξις. ita dictus quod cum Patriarcha degeret, & quaſi in eadem cella commoraretur. Concilium Chalcedonenſe act. 3. οἷς δὲ ἦτταν ᾗ τῷ ἐκδόσιμον παρ᾽ ἐμοῦ μαρτύρων, συγκέλλων αὐτῦ ὄντων ᾗ παρεμφερόντων: nihilominus & per nominatos a me teſtes, ſyncellos ejus conſtitutos, qui hactenus cum ipſo degere & manere videntur. v. ibid. pag. 239. e. edit. Rom. Guilielmus Tyrius de bello ſacro lib. 14. cap. 12. Et quoniam

iterum eumdem patriarcham oportebat habere præter ſupradictos Metropolitanos familiares ſuffraganeos, quos Græci cancellos vocant, emendant in ora, ſyncellos. neſcio an rectius legeretur, concellos, vel concellanos, aut concellaneos. Erant autem plures, quorum primus πρωτόγκελλος dicebatur. vide ſupra in ea dictione.

ΣΥΚΑΙ.) Sucæ, Sycæ. Cedrenus: πρεσύρμησιν ἐν Συκαῖς. Anaſtaſius Biblioth. in Hiſt. Eccl. Et applicuit ex adverſo civitatis in Syci. Nicephorus in Chronographia: ὅπως ἐπίρωσι ἐκκλησίαν ἀνίσησι ἐν παραθαλασσίῳ τῆ ἐπιλεγομένῃ Συκαῖς, Εἰρήνης τὸν οἶκον ἐπονομάσας.

ΣΥΝΤΕΚΝΟΙ.) Vide Gloſſarium Meurſii.

ΣΧΟΛΑΡΙΟΙ.) Scholarii, ſcholares, cohortes militum qui ad cuſtodiam palatii deputati erant. Procopius 8. εἰ περὶ τῆς τῶ παλατίου φυλακῆς λόγον ὕστερ χολὰς ὀνομάζουσι. & in ἀνεκδ. ἔτεροι στρατιῶται οὐχ ὅσους ἢ πεντακόσιοι ἐκ τεσσαράκοντα τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ φυλακῆ τῶ παλατίου καθίσταν, ὕστερ σχολαρίους καλοῦσι. Chronic. Alexandr. καὶ ἐκαύθη τὸ μὲν τῶ πορτίκου τῆ σχολαρίων, ἢ σποτκάρων καὶ καυδιδάτων. Septima Synodus Conſtantinop. εἰσελθόντων ἐων τῆ βασιλίων καὶ τῶ λαῶ τῆ πλήθους, σχολαρίων, ἑξκουβιτόρων τε ἢ τῆ λοιπῶν στρατιμάτων τῆ στρατομένων ἐν τῆ βασιλίδι πόλει. Anaſtaſ. interpretatur ſcholarios. ſic apud Marcellin. Comit. in Chronico: Ruſticus comes ſcholariorum. Alias ſcholares, ut Concilii Chalcedon. act. 3. Sulpitius Severus de vita ſancti Martini c. 2. Ipſe armatam militiam in adoleſcentia ſecutus inter ſcholares alas ſub rege Conſtantio, deinde ſub Juliano Cæſare militavit. ſic etiam in Codice Theod. & Juſtin. & aliis auctoribus paſſim legere eſt. Scholares autem a ſcholis militaribus dicti quæ plures erant. Malchus de legat. p. 76. ed. R. ἢ τὰς χολὰς ἁπάσας. Theophanes Juſtiniano: αἱ χολαὶ, ἢ οἱ σποτκάτορες καὶ οἱ ἀριθμοί. v. Meurſium in Gloſſ. & Valeſ. in Marcellini lib. 14 pag. 32.

ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ.) Scholaſticus, cauſarum patronus. S. Baſilius epiſt. 242. εἰ δέ τινα δίκαιον γυμνάζει ὁ σχολαστικὸς ὁ δεινὰ ἔχων δικαστήρια δημοσία τῆ νόμῳ. Anaſtaſius Sinaita ὁδηγῶ quæſtione 3. ὅτι τις σχολαστικὸς πολλὰ καμράσαν. Joannes Hieroſolymitanus in Matthæum homil. 24. ut dum Apoſtoli accuſantur, dum reſpondent, in ſingulis quibuſcumque prætoriis Chriſti veritas prædicetur, & Judæorum perfidia demonſtretur: & gentibus vel ad ſalutem credentibus, pietatis myſterium reveletur. Audientes autem Apoſtoli, quia coram regibus & judicibus ſtare jubebantur, ne forte dicant ad Chriſtum: tu ipſe ſcis quia in illorum judiciis ſcholaſtici præſunt. Uſuardus in Martyrologio Febr. d. 6. In cujus confeſſione quidam Theophilus ſcholaſticus converſus. In geſtis Dorotheæ in quibus ejuſdem paſſio continetur, advocatus dicitur. Theophanes: Εὐσεβίῳ τις σχολαστικὸς τῆς βασιλίσσης Κωνσταντινοπόλεως. Sic mſ. apud Cedrenum, τῆς βασιλίσσης legitur. Franciſcus Pithœus in Gloſſario Juliani Anteceſſoris v. Baſilica, legebat, βασιλικῆς, baſilicæ. Anaſtaſius Biblioth. in Hiſt. Eccleſiaſtica ſic vertit: Euſebius quidam Scholaſticus imperatricis Conſtantinopoleos. advocatus igitur urbis regiæ, ſeu βασιλιδοῦσης Κωνσταντινοπόλεως, ut in Concilio Chalcedonenſi, & alibi. v. Gloſſarium noſtrum ad Julianum.

ΣΩΛΕΑ.) Solea. Codinus in παρεμβολαῖς: καὶ τὸν πολυτίμητον σωλέαν ἐκ τὸν πολυτελῆ πάπα. v. Notas ad Cantacuz. p. 994. ed. R. & Allatium de recentior. Græcorum templis pag. 171. & ſeqq.

T.

ΤΑΒΛΑ.) Tabula. Nicephorus Calliſti lib. 4. c. 25. Προφάσις παίδας ἢ κύβους παίζειν. Concilium Eliberinum can. 79. Si quis fidelis alea, id eſt, tabula luſerit. Hinc ταβλίζειν, tabula ludere. tabliſſare apud Diomedem in Grammatica. Iſaacus Porphyrogenitus in charact. Palamedis: ᾧ δὲ σφάιρας τὸ ταυλίζειν ὅτι εὐβδέλυκτον ἐξεῦρεν & mox: ἀείσαμεν τὸν ταῦλαν. Aſtrampſychus ἐν τῆ Πυθαγ. λαξδν. ἔχει κακουργίαν σφὸς γυναῖκα καὶ παῖδας ἀγαπᾶσθαι σφὸς δικαίους καὶ παίγνια καὶ ζατρίκια, καὶ ταυλία. Item: καὶ ζατρίκιον ἢ ταύλιν. Scribebant igitur ταῦλαν, ταύλιν, & ταυλίον.

ΤΑΒΛΙΑ ΡΟΤΣΙΑ.) Prætextas coccino, habentes tabulas, ſeu orbiculos ruſſos. clavos purpureos habentes. ῥώσιον eſt ruſſum.

ΤΑΚΤΙΚΑ.) Libri de re militari. B. Chryſoſtomus homilia 3. in epiſtolam Pauli ad Theſſalon. μετὰ τῆ διδασκάλων τῆ τὰ τακτικὰ διδασκόντων ἀνῶ. B. Gregorius Nyſſenus Catechetic. orat. 35. ὥσπερ ἢ παρὰ τῆ πεπαιδευμένου τὰ τακτικὰ σφὸς τὸν ὁπλιτικὸν ἐμπειρίαν ἀνάγονται, δι' ὧν βλέπουσιν οἱ σφὸς τὸν ἀριθμὸν τῆ ἴσοπλον κί-

ποιεῖν παιδόμυθον. Theophanes Cerameus homil. 41. οἱ τὰ παιγνιώδη ἐκπαιδεύοντες.

ΤΑΞΑΤΙΩΝ.) Taxatio, præſidium. Theophanes in Conſtantino: ἐξ ἑκάστου τῶν οἰκείων στρατοῦ τάξεσιν ἐκ θέματος καταλόγους. Anaſtaſius Bibliothecarius in Hiſt. Eccleſ. Quod formidantes prælium & taxationem tumultuarent. & taxati, τάξιμοι, milites præſidiarii. Idem Anaſtaſius: Miſit taxatos ex themate obſicio. Theophanes in Theodoſio: χίλιοι τάξιμοι σὺν αὐτῷ πέμπονται ἐκεῖ εἰσελθόντες.

ΤΑΞΙΔΙΟΝ. ΤΑΞΙΔΕΥΕΙΝ.) Meurſius interpretatur præſidium. aliter Notæ poſteriores ad pag. 515. Baſilica lib. 10. tit. 33. ὁ ἐν τάξιδίῳ ὢν, qui in expeditione occupatus eſt l. ult. C. de reſtit. mil. ſic accipiendum videtur τάξιδιον apud Conſtantinum Tact. p. 22. ἐὰν ἀπολυθῇ στρατιώτης εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἡμέρας δεκαεξ, ὅτι οὐκ ἔστι τάξιδιον. & τάξιδεῦσαι pag. 13. ἀπὸ παραχειμάσαι μέλλοντος τὸ φουράτον, ἀπὸ τάξιδεῦσαι. Achmes ὀνειροκ. cap. 15. ἐὰν ἔχει ὁδὸν τάξιδίου, λογισθήσεται.

ΤΙΤΛΟΣ.) Titulus. Gloſſæ Juris: τίτλος, κεφάλαιον, αἰτία, ἐπιγραφή. Hinc τιτλοῦν. Georgius Alexandrinus in vita Conſtantini: τιτλοθῶναι τὸ προάστειον τῆς βασιλικῆς.

ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ.) Legatus, vicarius, locum agens, loci ſervator. Theophanes: ᾧ οἱ μὲν πατριαὶ τὸ πάπα Λέοντος. Interpres cann. Eccleſiæ Africanæ: τοποτηρητὴν τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης. Legato eccleſiæ Romanæ. & τοποτηρησία, legatio, ibid. p. 161. Sexta ſynodus Conſtantinopolitana act. 1. τοποτηρητὴν τοῦ κόμητος τῶν βασιλικῶν ἐξκουβίτων. vet. Interp. & locum agente imperialis comitis excubiti. & ibidem: τοποτηρητὴν τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. vet. int. loci ſervatore ſedis magnæ Alexandriuæ civitatis. Sic etiam Anaſtaſius Bibl. vertit. Nic. Syn. 2. act. 3. Idem in Hiſt. Eccleſ. Tunc Dioſcorus dixit: & nos omnes hoc aſſentiamur, & loci ſervatores quidem Leonis Papæ Romani Dioſcori videntes impetum. Concilium Sueſſionenſe 2. act. 1. Venit Sigloardus ſervans locum archidiaconi Rhemenſis eccleſiæ. Adde Julianum Anteceſſ. Nov. 124. & Nov. 125. 1. v. Conſtantin. de adminiſtr. Imp. p. 182 Joannem Moſchum Limon. c. 29. 186. in fine, Joannem Zonaram ad Concil. p. 384. & 410. ed. R. Balſamon. p. 591. d. & 630. d.

ΤΟΤΑΔΟΝ.) Impedimenta & ſarcinæ exercitus. Gloſſæ Nomicæ: τοῦλδος, τὰ σαγμάρια τὰ τῶν ὑποζυγίων βαστάζοντα. Item: τοῦλδος, ἡ ὑποστολὴ ᾗ χρῆται πᾶσα τὸ στρατιωτικὸν, οἵτινες παῖδες ἢ ᾗ ὑποζύγια, ᾗ εἴ τι ἄλλο πρὸς ὑπηρεσίαν ἢ φουράτου ἐπιτυγχ. quod dicitur de jumentis apparatum omnem & ſupellectilem ſeu ſarcinas militum vehentibus, deſumptum videtur ex Leonis Tacticis cap. 10. §. 7. Secunda gloſſa ſumpta eſt ex ejuſdem Leonis cap. 4. §. 29. Vegetius 3. cap. 6. Impedimenta, ſagmarii, calones, vehiculaque in medio collocentur. Conſtantinus Tactic. p. 32. τὸ δὲ τοῦλδον ὅλον οἱ ὑπηρεταὶ τῶν στρατῶν, ᾗ τὰ σαγμάρια, ᾗ ἡ ὑποστολὴ πᾶσα ἐφείλωνται πλησιάσειν εἰς τὸν μέσον τῆς παρατυγῆς. Theophanes in Mauricio: τὸν φάλαγγα τῆς Περσῶν διώκασι, ᾗ τὸ τοῦλδον παρέλαβον. & ibidem. πολλῆς δὲ ἁλόσιμος ἐν αὐτῇ γενομένης, παραλαμβάνουσι ᾗ τὸ τοῦλδον. Exſtat ea vox apud Harmenopulum 2. 6. §. ult. ſi ſequamur emendationem Cujacii Obſervat. 9. cap. 1. potius quam ſcripturam duorum veterum codicum quos cum editis contuli. Impedimenta autem in medio collocabantur. Vegetius d. c. 6. Philo Jud. περὶ βίου. M. lib. 1. γυναικὸς δὲ ᾗ γαμέτας, ᾗ παῖδας ἐν μέσοις τάξαι, ἵνα ἐξ ἑκατέρου τοῦ παρ' ἑκάτερα φρυκτὰν ἔχωσιν, ἐάντε κατόπιν ἐχθρῶν ὅμιλος ἐπίῃ. Procopius de bello Vand. 1. pag. 102. & lib. 2. pag. 123. ed. R. Onoſander Strategici cap. 6. ut præda. Agathias lib. 1. pag. 20. ed. R. ᾗ τῶν λείων ἐς μέσον ὑπολαμβανόντες.

ΤΟΥΡΜΑΡΧΗΣ.) Turmæ præfectus, turmarchus Zonaras in Leone Armenio: πρωτάρχου τῶν τάγματος τοῦ φοιδεράτων. In Novella quadam Conſtantini Porphyrog. παρὰ τῶν τουρμάρχων προφωνήσεως v. eumdem Conſtantin. de Themat. lib. 1. themat. 1. in fine. Hiſtoria Miſcella lib. 23. comprehendit illos debellatos, & interfecit Andronicum ſpatharium, & Theophilum turmarcham. ἀπὸ τῆς τάρμας. Conſtantinus th. 5. lib. 1. de Th. μήτε τάρμαις, μήτε δρούγγοις ὑπηρετέτω.

ΤΡΙΒΟΥΝΑΛΙΟΝ.) Tribunalium. Anaſtaſio Biblioth. in Hiſt. Eccleſ. Nicephorus Conſtantinopolit. in Hiſt. breviario: ἐν τῷ τριβουναλίῳ λεγομένῳ διακοπὰς ἀκουβίτων. in Tribunalio quod novemdecim accubituum dicitur. Philoſtorgius Hiſt. Eccl. lib. 11. ἐν τῷ λεγομένῳ Τριβουναλίῳ πρὸς αὐτὸς τοῖς τῶν βασιλέως ποσὶ, τοῖς μαχαίραις καπυέλασι. Chronicon Alexandrinum. p. 676. ed. R.

ΤΡΙΒΟΥΝΟΣ.) Tribunus. Gloſſæ Cyrilli, τριβοῦνος, tribunus. Gloſſarium manuſcriptum: ἀρωπεύτης, τριβοῦνος. B. Chryſoſtomus epiſt. 14. τῶν αὐτόθεν ὁ τρι-

βῦος, λαβὼν τὰς γραπιώπας ὡς εἶχεν, ἐξῆλθεν. Theophanes: Οὐαλεντινιανὸς τριβοῦνος τῶν ἀσπιστῶν λεγομένων μίρων. Concilium Chalcedonense act. 1. καὶ ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος, νοτάριος τῆς βασιλικῆς διδάξει. Loquitur de tribuno & notario principis. & S. Basilius epist. 208. ad Julianum Imperatorem: ὁ μισόβλεπτός σου τριβοῦνος. Adde Isidorum Peluſiot. lib. 1. epist. 186. & lib. 2. epist. 291. Theodorum Lectorem in hist. Eclog. Harmenop. 4. tit. ult. §. 28. apud quem legatarii pro legatis accipiuntur, ut & apud Sangallenſem lib. 2. de gestis Caroli M. legatarii regis Affrorum. & in epistola quadam legatis Francorum ab Italiæ clericis directa. v. Henrici Valesii viri eruditissimi annotationes in Amm. Marcellini lib. 17. p. 140.

ΤΡΙΣΑΓΙΟΝ.) Trisagium. His quæ observavit Meursius in Glossario, adde Andream Cæsarienſem in Apocalyps. pag. 5. inter opera Chrysostomi edit. Commel. Menologium Græcum Sept. d. 5. Nicephorum Callistum lib. 15. cap. 28. & lib. 28. c. 51. Theophanem, Antiochum homilia 130. quem vide p. 1246. tomo 1. Biblint. Græc. Lat. edit. prioris.

ΤΡΟΥΛΛΟΣ. ΤΡΟΥΛΟΣ.) Trullus. Theophanes in Justiniano: ἐπρύγησαν τὰς πισὰς τὰς βασιλείσσας τὸν τροῦλον, ἢ ἀφ' ὧν οὐκ ἐβάσαξαν. λοιπὸν σωσιδὸν ὁ δεσπότης βασιλεὺς, ἤγειρεν ἄλλας πισὰς, ἢ ἐδίξεν τὸν τροῦλον. Item: ὁ τροῦλος τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης. v. Evagrii 4. 31. & Not. posteriores ad p. 304. c. 305. a. Allatium de recentiorum Græcorum templis pag. 159. edit. Paris. v. in σίκρινον.

ΤΥΠΟΣ.) Typus, forma, edictum. Martinus PP. epist. ad Amandum episcopum Trajectenſem. Imperialem typum sacrilego ausu, totius plenum perfidiæ a clementissimo principe nostro fieri persuasit. Anastasius Bibl. in Hist. Eccles. Basiliscus autem hunc Alexandriam cum typis contra Synodum misit. & mox: Præterea Basiliscus typo generali Chalcedonense abjecit concilium. Idem. Promulgavit autem formam Imperator de Episcopis, & œconomis & orphanotrophis, & xenodochis, ne hæreditates possiderent, nisi quas priusquam proveherentur, habuisse probarentur, de quibus & testamentum emittere potuissent. v. tom. 3. S. Basilii pag. 70. Notarum.

Υ.

ΥΠΑΝΤΗ.) Ditmarus lib. 5. Ibi tunc Tagmo venerandus IV. Non. Febr. id est, ὑπαντῇ domini, id est, obviatione Justi Simeonis, &c. v. Meursium.

ΤΠΑΤΙΑ. ΤΠΑΤΕΥΕΙΝ.) Consules initio magistratus sui hypatiam, sive nummos in populum spargebant, Marcellinus Comes in Chronicn: Marcianus Aug. suis statuit decretis, ut hi qui consules fieri cupiebant, nihil æris in populum spargerent. vel Principes, Theophanes de Justiniano: ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ὑπατείαν, ἢ πανταχοῦ ἔδωκεν χρήματα, ὅτα οὐδεὶς βασιλέων ὑπατεύσας. Item: ἐποίησε δὲ ὑπατείαν ἐν ἱππίῳ χρήματα πολλά. Anastasius Bibl. in Hist. Eccles. Jactans liberaliter hypatiam. Dixi ad Theophilum §. ult. de rer. divis.

Φ.

ΦΑΣΣΕΥΕΙΝ.) Falsare, adulterare.

ΦΑΜΙΛΙΑ.) Familia. Achmes cap. 69. 104. 299. Theophanes in Mauricio: αἰχμαλωτίζουσι τὰς φαμιλίας αὐτῶν.

ΦΑΤΡΙΚΙΣΙΟΙ. Explicat ipse Cedrenus p. 134. id est, qui arma faciunt in publicis fabricis, φάβρεξι. S. Athanasius in epistola ad solitarios: ἀπὸ τῆς ἐκεῖ καλουμένης φάβρικος.

ΦΕΛΟΝΙΣ. ΦΕΛΟΝΙΟΝ.) Phenolium, vestis sacerdotalis, vel casula seu planeta, ut tradunt viri eruditissimi. Ignatii Patriarchæ CP. missus ad Nicolaum Pap. ἱμάτιά τε καὶ φελόνια, ἢ ὑγρόλινα. B. Chrysostom. in epist. 2. D. Pauli ad Timot. cap. 5. ἱμάτιον ἐνταῦθα λέγει τινὲς φασι τὸ γλωσσόκομον, ἐνθα τὰ βιβλία ἔκειτο. Falluntur qui φελόνιον interpretantur γλωσσόκομον, seu arculam in qua libri recondebantur. vide Suidam in φαινόλης, & φαιόλης. Balsamon. ad Concilia pag. 622. a. Hugonem Menardum in libr. um Sacramentorum S. Gregorii Papæ p. 318. Meursium in Glossario Græcob. & in primis Ἀρχιφατικὸν D. Isaacii Haberti, qui ob vitæ integritatem, singularem pietatem, & rerum tam divinarum quam humanarum notitiam summam ad primi ordinis sacerdotium promoveri meruit, pag. 23. & 38.

ΦΛΑΜΟΥΛΑΙΟΝ. ΦΛΑΜΟΥΛΟΝ.) Flamulum, signum, vexillum. Theophanes: ἢ ἐπιφάσασα τὸ τῆ φλάμουλα. Leo Tactic. cap. 12. §. 54. ἐν δὲ τῇ χειρὶ τῆς μάχης φλάμουλα κοντάρια μὲ ἐχέτωσαν. & cap. 19. §. 40. εἶναι δὲ σημεῖον ἐξάμιτον ἐν τῇ σφ δρὸ-

μοι, εἶπε βάσδον, εἶπε φλάμυλον. Gloſſæ Nomicæ: φλάμυλον, ἡ σημαία. Item; φλαμβυλάριοι, ἴσ. φλαμυλάριοι, aut φλαμπυλάριοι, ἀν ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆ δόρατος φοίνικα ράκη ἐξήρτηται. Sic φλάμπυρον apud auctorem Coronæ pretioſæ, & βασιλικὸν φλάμπυρον apud Nicolaum Rigaltium v. cl. Gloſſarii mixobarbari pag. 201. Modeſtus (in mſſ. Tullius de re militari) de vocab. rei milit. quia velis, hoc eſt, flamulis. Sic legitur in eiſdem mſſ. atque ita legendum Vegetii lib. 2. cap. 1. non flammeolis, ut viri docti reponendum putabant.

ΦΟΙΔΕΡΑΤΟΙ.) Fœderati. Procopius belli Goth. p. 324. ed. R. οἱ φοιδφράτοι ἐπελθόντες (ὅπερ δὴ αὐτοὺς τότε Ἀντίνοον φωνῇ ἐκάλεσαν ῥωμαῖοι· ἐκεῖνο οἶμαι παραδηλοῦντες, ὅτι δὴ οὐχ ἑκουσίοις αὐτῶν τῇ πολέμῳ Γότθοι, ἀλλ' ἐπὶ ξυμβάσεις τισὶν ὕστερον ἐλθοῦσι φοίδερα Ἀντίνοι τὰς δὲ πολέμῳ καλοῦσι ξυμβάσεις, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν δεδήλωται λόγος. Libro ſcilicet 1. de bello Vandal. p. 106. ed. R. vide Gloſſarium Nomicum in φοιδφράτης, & Notas Jacobi Sirmondi nunquam ſine laude nominandi ad Apollin. Sidonium pag. 30.

ΦΟΛΛΙΣ.) Follis. Baſilius in Grammatica: φόλλις, ὁ ὀβολός. Euſtathius ad Iliad. α'. ἱστέον ὅτι ὀβολὸς τὸ λεγόμενος φόλλος. Hero περὶ σταθμῶν· ὀβολὸς ῥεῖ. ἀργύρου πλῆρες. Sic legitur in Regio codice. aliorum exemplaria habent: ἡ φόλλις ῥεῖ. ἀργύρεια πλήρης. Quid ſi legamus: ὀβολὸς ἢ φόλλις? Excerpta ex Epiphanio de menſuris & ponderib. περὶ βαλάντια, ὃ ἦν φόλη δίωκρίου ἤγουν ἡμισείου πεντήκοντα, γίνονται λίτραι τιβ'. & paulo poſt: φόλης ἢ βαλάντιον ἔχει ἀργυροῦς δύο ἥμισυ, δίωκες ἡμίσεια, πεντήκοντα λίθρας. Sic legitur in R. exempl. expendant eruditi. vetus inſcriptio: inſeret pœnæ nomine folles mille. Acta Cirtenſia Numatii Felicis: Nundinario & Victori dixit: Scitis acceptos eſſe folles a Lucilla? S. Auguſtinus ſerm. 40. in Novis: Nam quidam, quod revera dicitur accidiſſe, homo non dives, ſed tamen etiam de tenui facultate pinguis adipe caritatis, cum ſolidum, ut aſſolet, vendidiſſet centum folles, ex pretio ſolidi panperibus juſſit erogari. Folles autem alii erant ærei, alii argentei. de utrorumque valore Sirmondus ad d. ſermonem 40. Vide Procopii arcana p. 111. ed. R. Achm. c. 237. Moſchum Limon. c. 134. Scaligerum de re nummaria p. 60. Voſſium de vitiis ſermonis lib. 3. cap. 22. p. 431. in Folleralis.

ΦΟΡΟΣ.) Forum. Marcus Imperator in epiſtola ad Senatum apud Juſtinum Apologia 2. ἡ κελεύω τοῦτό μοι τὸ ψήφισμα ἐν τῷ φόρῳ τῷ Τραϊανῷ προτεθῆναι, πρὸς τὸ δυνηθῆναι ἀναγνωσθῆναι. Obſervatione dignum eſt quod ſcribit Theophylactus ad Acta Apoſtolorum c. 28. Principum imagines foros appellari: ὡς μέχρι τῶν νῦν ἔτι βασιλέων εἰκόνες, φόροι προσαγορεύονται. Idem Oecumenius in Acta cap. 39.

ΦΟΣΣΑΤΟΝ. ΦΟΣΣΑΤΙΚΩΣ.) Foſſatum, exercitus. B. Chryſoſtomus homil. 23. in Epiſtolam ad Epheſios: ὁ παρὼν βίος ὁδός τις ἐστὶ, καὶ στρατιὰ, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς φοσσάτον, ἡ ζωὴ αὕτη οἰκοδομὰς λαμπρὰς. τίς δὲ εἶπε μοι, κἂν σφόδρα ἄπορος ᾖ, αἱρήσεται ἐπὶ τῷ λεγομένῳ φοσσάτῳ οἰκοδομεῖν οἰκίας λαμπρὰς; οὐδὲ εἷς· καπήλους γὰρ ἴσως καὶ πτωχοὺς οἰκοδομοῦσι καὶ αὐτοὺς ἐπιτάττουσι. ὥστε ἐὰν νύμφῃ, οὐδὲν στρατιᾷ καὶ φοσσάτῳ ὁ παρὼν βίος διενδώχει. v. L. ult. C. de reſtit. mil. & L. 22. §. 1. D. comm. in Baſilicis. Dixi ad Theophil. de milit. teſtam. Synod. Conſtantinop. 7. ὅτι τὸ ἔθνος Ἀγαρηνῶν φοσσατικῶς ἐξέβησαν. Anaſtaſius ita vertit: quod gens Agarenorum hoſtiliter fuiſſet egreſſa.

ΦΟΥΔΑΚΙΖΕΙΝ.) Δι' Ἀδάμαντος ἐφούλωσε καὶ ἀπεκεφάλισε. pag. 304. b. ſic ſcribe Theophanes autem, τοὺς μὲν ἐφόρεσε, τοὺς δὲ ἀπεκεφάλισε. Anaſtaſius Bibliothec. in Hiſt. Eccleſ. ita vertit: alios ſuſpendit, alios decollavit. Falluntur igitur qui aliud eſſe putant φουρκίζειν, aliud φουλκίζειν. nam utrumque pro furca ſuſpendere, ſeu furcæ ſubjici ponitur. Theophan. οἱ δὲ δύο ἔπεσον ἐκ τῆς φούρκας· πάλιν ἐκρεμάσθησαν, ἓ πάλιν ἔπεσον. v. Svid. φοῦρκα. Joannem Moſchum Limon. cap. 72. Alexium Rharturum doctrina penult.

ΦΟΥΡΝΟΣ.) Furnus. Euſtathius Iliad. π'. ὅρα νῦν ἐπὶ ἄρτου χρῆσιν παλαιὰν τῇ τρόπει. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τόπῳ καὶ φοῦρνον ἐκεῖνός φησι κοινότερον, ἢ παρώνυμον ἱστορεῖ φουρέιον ἄρτον ἀπὸ τῆ κλιβάνου, τὸν κλιβανίτην. Joannes Moſchus Limon. cap. 184. βάλλουσι τὸν φοῦρνον τοὺς ἄρτους. utitur & Achmes cap. 159.

X.

ΧΑΡΤΙΑΤΙΚΟΝ.) Chartiaticum eſt id quod quaſi pro chartis officialibus datur. Cujac. obſerv. 4. cap. 18. Theophanes: τῷ χαρτιατικῷ ἔτους ἀπὸ περάτου β'. Anaſtaſius bibliothecar. in Hiſtor. Eccleſ. & præſtare Chartiaticorum cauſa ſiliquas binas.

ΧΕΛΑΝΔΙΟΝ.) Chelandium. navigii genus. Theophanes in Theodoſio: ἐκ τῆς πόλεως ἐξερχόμενα χιλάνδια πλοῖα ἑκάμιζον. Anaſtaſius in Hiſt. Eccleſ. Stolum chelandiorum bis millium contra Bulgariam: & ingreſſus eſt ipſe in rubea chelandia. & paulo poſt: io chelandio moritur.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ.) Aurea bulla. Pachymerius χρυσοβούλλιος λόγος. Item: βούλλη χρυσῆ κατασφαλισάμενος. eſt enim βοῦλλα, bulla. Meeolog. Auguſt. d. 31. ἔχουσα σφραγίδα ἐν χρυσίνῃ βούλλῃ. Romanus & Conſtantinus Imperatores io diplomate quodam: Sancimus vero licere & poteſtatem tribuimus ipſius manſionis abbati per præſens noſtrum beoignum chryſobullum & ſigillum, &c. Græce fuerat, χρυσόβουλλον. Saoctus Agobardus de inſolentia Judæorum. Præcepta ex nomine veſtro aureis ſigillis ſignata. Luitprandus in Legatione ad Nicephorum Phocam Imp. Conſtantinop. His dictis atque completis χρυσοβούλλιον, id eſt, epiſtolam auro ſcriptam & ſignatam mibi dederunt vobis deferendam, ſed noo vobis dignam, ut mens credit mea. Tulerunt autem & alias litteras argento ſignatas. Hinc bullare. Vita S. Joannis eleemoſynarii: pittacium bullatum. & disbullare. Synod. 6. Conſtaotin. act. 15.

ΧΡΥΣΟΓΡΑΦΟΣ.) Auriſcriptor.

Ψ

ΨΥΧΙΚΟ.) Eleemoſyna.

Ω

ΩΜΟΦΟΡΙΟΝ.) Pallium Archiepiſcoporum. Georgius Alexand. in rebus Chryſoſtomi: καὶ ἐπειλίσει τῇ Ἀμμοίῳ ἀνδρὶ ἱλικιώτῃ τὸ ὠμοφόριον ἐν τῇ τραχήλῳ οἰκείαις χερσίν. Sexta Synodus Conſtantinopolitana act. 8. γυμνώσω τὸ περικειμένου αὐτῷ ὠμοφορίου. Vetus interpres: nudetur circumpoſito ei pallio. Vide Iſid. Peluſ. 1. Epiſt. 136. ὠμοφορῶν. v. can. 14. Syn. 8. Conſtantin.

ΩΡΕΙΟΝ.) Horreum. Dixi ad Theophilum. hinc ὁρεάρχης. ὁ ὁρεάρχης ἐνάγεται. cum horreario agendum. Baſilicus ad l. 4. D. ad exhibend.

ADDENDA.

ΚΑΜΠΟΣ.) Campus. Leo Tact. cap. 7. §. 30. μὴ ἱλάσῃς ἐχυρῶς ἐν τῷ κάμπῳ.

ΜΑΡΓΕΛΟΓΡΑΜΜΟΝ.) Sic leg. Clandius Salmaſius ad Vopiſcum p. 406.col. 2. poſt Meurſium in Gloſſar. in μάργελλον. vide & ootas poſteriores p.57.

ΠΙΤΤΑΚΙΑ.) Gloſſæ Cyrilli: πιττάκιον, pittacium, brevis. Lampridius in Alexandro Severo: perlegebat cuocta pittacia. Julianus io l. 49. §. 1. de recept. Arbiter adeſſe litigatores vel per nuncium, vel epiſtolam jubere poteſt. Harmenop. 1. 4. 64. δι' ἐντολῆς, ἤτοι πιττακίου. Scævola in l. 47. §. 1. de pact. Si quod inſtrumentum a te emiſſum apud me remanſit. Baſilica: ἐὰν δὲ ἀρνηθῇ παρ' ἐμοὶ ἐμοὶ πιττάκιόν σου, ἔχω δείγματον. Non quamvis antem epiſtolam, ſed brevem ſignificat. Iſidori Gloſſæ: pittacium, epiſtola brevis & modica. Nicæna 2. Syo. act. 4. ἀντὶ βίβλων πιττάκια ἁπλᾶ ἐνυπόγραφα.

ΠΡΩΤΕΤΩΝ.) Epiſtola 421. S. Baſilii inſcripta eſt πρωτότυπα. Exſtant & epiſtolæ Theodoreti inſcriptæ πρωτότυπα, id eſt, 15. & 33. Primatem Interpretantur.

ΠΡΩΤΟΣΥΜΒΟΥΛΟΣ.) Protoſymbolus, Anaſtaſio biblioth. Cedrenus explicat.

In v. Ἀσσάριον. Papias: Aſſarium, nummus, aſſis, vel figura denarii.

In v. Βάνδον, in fine, ſcaras. Denique βάνδον, victoriam ſignificat, ſi Stephanum de urbibus ſequamur in Ἀλαβάνδα. παρὰ ῥωμαίοις, inquit, βάνδον τὴν νίκην φασίν.

In μάντεις, lin. 2. ἀντιγραφεῖ. Tertullianus de Fuga. Cum in matricibus Beoeficiariorum & Curioſorum, &c.

In voce, καλλιγράφος, adde, Auctor incertus apud Svidam: ἡ καλλιγράφος ἀντὶ παρασίτου ἐστὶ, καλλιγράφος πλούς.

NOTÆ.

NOTÆ.

CEDRENUS p. 19. a. φρῶτα. v. Euſebii Chronic. Gr. pag. 7. n. 40.

Ced. p. 48. a. v. ibid. p. 4.

Ced. p. 48. d. Σῦρες. v. ib. p. 5.

Ced. p. 145. c. παῖς. v. ibid. p. 61. n. 30.

Cedr. p. 308. b. Manſionem Principis fœminæ. Principis inſulæ, ut pag. 375. Nicetas in vita S. Ignatii Arch. Conſtantinop. πρὸς τὰς ἀρχιεπισκοπὰς δὲ τίνας μετακεχωρηκάς. Nicephorus in Hiſtoriæ breviario: εἰς τὸν τῶν τὸν λεγομένων ἀρίγκιπα ἐξόρισεν ἐξόπισθε.

Cedren. p. 383. b. καλὸν ἐπάρχου τὸν βασιλέως εἶναι. Sic Iſocrates in Archidamo, & Plutarchus.

Pag. 434. a. diætariis. Cum Cedrenus ederetur, Notas quaſdam addere propoſitum fuerat, quibus verba obſcura exponerentur. deinde mutato conſilio, Gloſſarium libuit componere, quo pleniorem lucem Cedreno adferrem. Itaque cum hæc in ora occurrent (v. Notas) Gloſſarium noſtrum conſule illis ipſis vocibus, quibus aſteriſcus adjicitur.

Pag. 495. a. σπάθια, v. Meurſ. σπαθεῖον, & Not. poſter.

Pag. 574. b. ſpectatiſſimæ. verte, Periulepti. Georgius Pachymerius: πρὸς τὸν κῦρ τὸν ἀνάπλεων λαῦραν ἐκ τῆς πυελβλίπτου μητροπόλ.

Cedrenus: ἐν τῇ μονῇ τῆς χώρας πυελείζει. in Choræ monaſterio claudit. Sic emendat Dionyſius Petavius v. cl. & omni doctrinæ genere inſtructiſſimus, non occurrit Cedreni pagina, dum urgent operæ typographicæ.

Pag. 174. c. Hic Titus &c. Locum aliter interpretatur Theodorus Marcilius in Titum Sveronii cap. 10.

Pag. 197. c. genere Afer. v. Iſaacum Caſaubonum in Spartianum p. 2. col. 2. edit. in fol.

Pag. 202. e. Maurus Cappadox. v. eumd. p. 137. col. 1. d.

Pag. 203. d. Poſt hunc Junior. v. eumd. in Julii Capitolini Gordianos p. 1. col. 1.

Pag. 213. c. apud urbem Daciæ. v. Joannis Pontani Diſcuſſionum Hiſtoricarum lib. 2. pag. 245.

INDEX VERBORUM
QUÆ IN GLOSSARIO EXPLICANTUR.

Α.

Αββας. 333.
Αβλιμαι. 333.
Αβυσσος. 624.e
Αγελικόν. 580.d
Αθάπτει. 671.b
Ακοίμητοι. 275.e
Ακόλυθος. 615.d
Αναρσία. 291.e
Αλλάγιον. 516.b
Αλυλέγγυοι.
Αλογον. 365.d
Αμβων. 240.a
Αμπάδης. 338.d
Αντώνα. 284.a
Απλικιάνιον. 325.e
Απόκριας. 296.c
Αποκρισιάριος. 370.
Αρμάμυξον. 319.d
Αρματα. 583.d
Ασκηρητήριον. 633.b
Ασκρίτης. 372.a
Ασημον. 118.c.330.a
Ασκυτέριον. 306.b
Αστάριον. 118.c
Αύγουστα. 287.a
Αυγουσταίων. 296.a.291.e
Αυγουστάλιος. 320.a
Αυθέντης. 308.b

Β.

Βαια. 352.a
Βάϊλος. 270.d
Βάιδον. 329.b
Βάραγγοι. 362.c
Βαρδίκιον. 443.a
Βασιλάϊς. 245.d
Βίργιον. 312.b
Βεστιαρίτης. 295.d
Βίγλα. 325.a.419.d
Βιξιλλατιῶνες. 135.c
Βίσιξος. 138.a
Βλαττίον. 310.b
Βικελλάριος. 368.e
Βικινάτωρ. 340.a
Βίνδρον. 393.b
Βραχιόνιον. 329.c

Γ.

Γαλία. 455.e
Γενικόν. 446.c. 462.e

Δ.

Δέησις. 659.b
Δικαιοί. 136.a
Διλάτωρ. 134.e
Διαιτάριος. 433.c
Διατάτωρ. 117.a
Διοικητής. 361.c
Δίπτυχα. 266.c
Δομέστικος. 412.d
Δύξ. 562.e.466.e
Δρουγγάριος. Δροῦγγος. 350.b

Ε.

Εβδομον. 262.b
Εγκαίνια. 293.c
Εγκλειστος. 284.d
Εδδικος. 279.b
Ενωτικόν. *ibid.*
Εξαρχος. 318.a
Εξέρκιτος. 350.c
Εξισωτής. 463.c
Εξκούβιτα. 587.e
Εξκούβιτωρ. 308.d
Επείκτης. 469.a
Επίσκεπτος. 279.b
Επτάσκαλον. 461.b
Ετωρεία. 399.a

Ζ.

Ζιβλίν.
Ζωστή. 559.e. 561.a

Η.

Ηγέμων. 373.e. 378.a

Θ.

Θεμα. 324.a

Ι.

Ικτον. 332.b
Ικατάτον. 480.c
Ιλλύσιος. 551.a
Ινδικτιών. 258.b

Κ.

Καβαλλαρικά. 348.a
Καῖσαρ. 137.b
Καλάνδαι. 109.d
Καλίγιον. 260.d

Καλλιγράφος. 319. e
Καμηλαυκιον. 135 c
Καμίσια. 330. a
Κάμπος. 270. b. 318. d
Κανδιδάτος. 203. d
Κανίκλειον. 390. a
Κανών. 391. c
Καπηλείον. 534. e
Καρδαρέχας. 330. c
Κασίλλειον. 557. e
Κάσρον. 350. b. 577. e
Καπιτάνος. 569. c
Κελάνδη. 368. d
Κίλλειον. 315. b
Κιντιωνάριον. 427. c
Κινυγείων.
Κιράτιον. 315. c. 361. d
Κιραλιτιών. 377. b. 361. a
Κιρκλάριος. 584. d
Κιστέρνα. 291. a
Κλειστούρας. 348. b. 350. c
Κλῆρος. 275. d. 476. b
Κοιαίσωρ. 467. d
Κόμης. 321. a
Κομητόπυλος. 506. d
Κομμέρκιον. 374. c. 379. a
Κόρτη. 376. d
Κυβικλαρία. 373. d
Κυβικυλάριος. 238. d
Κυβίκλιον.
Κυμπάρια. 455. b
Κυράτωρ. 485. a
Κυρατωρεία. 378. d
Κυροπαλάτης. 305. d
Κῦρσον. 377. b
Κύρσωρες.
Κῦσσος.
Κωνώγιον. 199. d
Κυριακή. 224. e
Κύρος. 1. 72. e
Καδίξ. 135. e

A

Λαπέρκιλος. 135. d
Λαγόπους. 436. a
Λακτίκιον. 275. c
Λίστα. 610. c
Λιβελλήσιος. 646. a
Λίβελλος.
Λόγγος. 321. b
Λογοθέτης. 380. a
Λωρίκιον.
Λούσιον. 329. c
Λῶρος. 421. d

M.

Μαγαρίζω. 327. c
Μάγγανον. 485. a
Μαγιστριανός. 318. a
Μάγιστρος. 212. b. 590. e
Μαγκιπεῖον. 256. c. 305. e
Μαγκλαβίτης. 487. e
Μακελλεῖον. 274. a
Μάκα. 406. c
Μάνδρα. 273. d
Μανδύλιον. 135. c. 578. c
Μανίκιον.
Μάππα. 135. e
Μαργελλόγραμμον. 620. b
Ματερικάριος. 135. e
Ματερικίον. *ibid.*
Μάτερξ. *ibid.*
Ματρωνίκιον. 135. a
Μίτρα. 330. a
Μιλιαρήσιον. 361. c
Μίσος. 135. c
Μιστικος. *ibid.*
Μιτατόριον. 472. a
Μοδίολος. 383. c
Μοναχός. 370. c
Μονή. 574. b. 308. b
Μονοστρατηγός. 350. c
Μονόξυλα. 530. b
Μοσπωλεῖον. 665. b
Μηλικὸν ζῶον. 366. b
Μυσικοί. 469. d

N

Νάρθηξ. 306. b
Νοτάριος. 98. c
Νύμφα. 272. a
Νωβελλίσιμος. 370. b. 586. c

O

Οἰκουμενικός. 493. a
Ὄρνα. 310. c
Ορφανοτρόφος. 581. c
Ὀφφίκιον. 348. a
Ὀφφίσιον. 354. a
Ὀφφίσιον. 641. a

Π

Παπᾶς. 320. a
Παλάτιον. 351. e
Πάπας. 236. e
Παπτίας. 370. d
Παπυλιών. 284. b
Παρακοιμώμενος. 436. c
Παραμήριον. 353. c
Παραπόρτια. *ibid.*
Παρασκευή 230. e
Παραφυλακτεύειν. 336. a
Παροικία. 196. b
Πατρίαρχης. 369. b.
Πατρίκιος. 117. e

Πατρικιότης. 451.c
Πατρομάτιον. 361.a
Πῖνα. 135.c
Πιπάκιον. 665. c
Πίσσος. 305. a
Πιττάκια. v. N. poſt. ad p. 254. c
Πιττάκιον. 475. a. in addendis.
Ποιναλίζειν.
Πολυκάνδηλα. 437. b
Πόρπα. 304. b. 318.d
Πόρπη. 137. c
Πραιδεύειν. 285.a
Πραιπόσιτος. 245.d
Πραιτώριον. 473.a
Πεζεβατόριος. 551. e
Πρεμμικήριος. 370. d
Πρεσβύς. 563. c
Προίλδσις.
Πρόκινσος. 296. d
Πρόσιος. 358. a
Προτίκτωρ. 240. a
Πρωτασηκρίτης. 354. b
Πρωτεῖνων. 618. c
Πρωτοβεστιάριος. 457. d
Πρωτομανδάτωρ, 425. d
Πρωτοσπαθάριος. 563.a
Πρωτοσπαθᾶς. 509. a
Πρωτοσπαθάριος. 356.c
Πρωτοσύμβουλος. 350. b
Πρωτοσχάπτωρ. 412.a

P.

Ῥάκτωρ. 488. c
Ῥηγικὸν.
Ῥάξ. 290. c. 419. a
Ῥόγα. 241.b
Ῥώσιον. 118.b
Ῥωμαϊκὰ. 377.b

Σ.

Σαχιλάριος. 320. c. 486.b
Σάκρα. 288.b
Σακιμοδέξιμον. 349.a
Σκριμάτης. 548.c
Σκριπάριος. 661.b
Σέκρετον. 473.
Σέλλα. 329.c
Σενάτον. 234.c
Σίγνα. 178.c
Σικάριος. 157.b
Σιλεντιάριος. 279.e
Σιλέντιον. 315.d
Σκάμνος. 427.a
Σκαραμάγγιον. 561.c
Σκευοφύλαξ. 309. c
Σκορπίων. 80.c
Σκυτάριον. 329.c
Σύβλα. 352.d
Σελτάνος, 637.b
Σπαθάριος. 330.b
Σπάθη. 316.e
Σπόρτα. 135.b
Στιχηρά.
Στρατηγός. 272.a. 320 d. 365.c
Στρατηλάτης. 290.a. 299.a
Στρατοπεδάρχης. 514.c
Στράτωρ. 375.e
Σύγκελλος. 267.c.360.a
Συκαί. 350.b
Συμπόσιον. 414.e
Σχολάριοι. 203.d
Σχολαστικός. 267.c
Σωλία. 240.a

T.

Τάβλα. 101.b
Ταβλία. 18.c
Ταμιακὰ. 388.a
Ταξιατίων. 350.a
Ταξείδιον. 515.e
Τίτλος. 135.d
Τοποτηρητής. 272.d
Τύλδον. 310.e
Τυρμάρχης. 384.d
Τελβουνάλιον. 318.d
Τελβούνιος. 274.b
Τελσάγιον 284.c
Τρύλλος. 305.a
Τύπος. 378.b

Υ.

Ὑπατικὸν. 284.c
Ὑπάτια. 310.c. 292.e

Φ.

Φλαβίων. 330.c
Φαμιλία. 314.c
Φαυερικίσιοι. 134.e
Φιλένης. 435 b
Φλαμέλλιον. 135.d. 348.c
Φοιδεράτοι. 270. b
Φόλλις. 285.b. 288.d
Φόρος. 312.c
Φουσάτον. 505.c
Φυλακίζειν. 304.c. 344.d
Φῦρος. 632.b

X.

Χαριστίκιον. 378.d
Χελάνδιον. 368.d
Χρυσόβυλλον. 414.d. 483.d
Χρυσογράφος. 355.b

Ψ.

Ψυχικὸν. 469.c

Ω.

Ὠμοφόριον. 239.a. 360.d. 488.e

ΣΥΝΟΨΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ,

ΑΡΧΟΜΕΝΗ
ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ,
ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
Ισαακίου τοῦ Κομνηνοῦ·

ΣΤΑΛΕΓΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΚΥΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΕΔΡΗΝΟΥ
ἐκ διφόρων βιβλίων.

COMPENDIUM HISTORIARUM,

A MUNDO CONDITO, USQUE AD ISAACIUM COMNENUM Imperatorem:

A DN. GEORGIO CEDRENO ex diverſis libris collectum.
GUILLELMO XYLANDRO Auguſtano interprete.

ΠΟΛΛΟΙ τῆ πρὸ ἡμῶν φιλοθέων ἀνδρῶν καὶ φιλιστόρων, τὴν ἐπιτομὴν τῆς ἱστορείας ὑφηγματεύσαντο· ὅ, τε ὁσιομοναχὸς Γεώργιος καὶ Σύγκελλος, ἀπὸ καταβολῆς ἀρξάμενος κόσμου εἰς Μαξιμιανὸν καὶ Μαξιμῖνον τοὺς τυράννους κατέληξε· καὶ ὁ ὁμολογητὴς Θεοφάνης, τὸ ἐκείνου τέλος ἀρχὴν ποιησάμενος οἰκείαν, ἄχρι τοῦ τέλους Νικηφόρου τοῦ τότε γενικοῦ λογοθέτου. μετὰ δὲ τοῦτον καὶ ἄλλοι ἐπεχείρησαν, οἷον ὁ Σικελιώτης, καὶ ὁ ὑπέρτιμος Ψελλὸς, καὶ ἕτεροι σὺν τούτοις· ἀλλὰ τῆς ἀκριβείας ὑστερήσασαν, ἀπειρήμησι μόνον ποιησάμενοι τῶν βασιλέων, καὶ διδάξαντες τίς μετὰ τίνα γέγονεν ἐγκρατής, καὶ πλέον οὐδέν. ὁ γὰρ Δαφνοπάτης Θεόδωρος, Νικήτας ὁ Παφλάγων, καὶ οἱ λοιποὶ Βυζάντιοι, Νικηφόρος τε διάκονος ὁ Φρυξ, Λέων ὁ Καρίας, Θεόδωρος * ὁ Σίδης καὶ ὁ τῆς ὁμώνυμος Σαβαστείας, καὶ ὁ Κυζίκου Δημήτριος, καὶ ὁ μοναχὸς Ἰωάννης, εἰς ἴδιόν ἕκαστος ὑπόθεσιν προσκείμενοι, ὁ μὲν ἔπαινον φέρει εἰκῆ βασιλέως, ὁ δὲ ψόγον πατριάρχου, ἕτερος δὲ φίλου ἐγκώμιον, πόρρω τῆς τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν διανοίας ὑπολαμβάνει, καὶ φορὰς ἀλλήλους διεμίχθησαν. ὁ δὲ Πρωτοβεστιάριος Ἰωάννης ὁ Θρᾳκήσιος τὸ ἐπώνυμον, συνταμιεύσας ἐσδιδόναι κατάληψιν τῆς ἐν διφθέροις συμβεβηκότων καιροῖς, τοῖς τῆ ἄνωθεν

* Ioan. Cantopal. p. 2. ὁ δὲ Σίδης γενόμενος φιλόσοφος.

Cedren.

A MULTI ante nos religioſi atque cognitionis rerum geſtarum ſtudioſi viri, in compendium hiſtorias contrahere aggreſſi ſunt. Nam & Georgius monachus, idemque Syncellus, ab initio mundi orſus, uſque ad Maximianum & Maximinum tyrannos rem perduxit: & quo is loco deſiit, inde principium ſumens Theophanes confeſſor, obitu Nicephori, qui de generali logotheta imperator fuit factus, hiſtoriam ſuam finiit. Poſt hunc etiam alii idem opus in manus ſumpſerunt: ut Siculus, ut honoratiſſimus Pſellus, ac præter hos alii. Cæterum iſti accuratam atque exactam temporum rationem non tenuerunt: neque aliud præſtitere, quam quod nuda B regum enumeratione expoſita, quis cui in imperio ſucceſſiſſet docuerunt. Nam Theodorus Daphnopates, Nicetas Paphlagon, ac reliqui Byzantii: tum Nicephorus diaconus Phryx, Leo e Caria, Theodorus Sida oriundus, alterque Theodorus Auguſtanus, Demetrius item Cyzicenus, ac Joannes monachus: horum quivis peculiari ſibi propoſito argumento (verbi gratia, laudationem alius regis, alius patriarchæ vituperationem, alius amici prædicationem) procul a nominatorum virorum ſententia aberrarunt, ipſique inter ſe diſſenſerunt. Jam Joannes Protoveſtiarius cognomento Thraceſius, compendioſiorem eorum quæ diverſis evenerunt temporibus notitiam tradere conatus, ſupra commemoratorum ſcripto-

Edit. Pariſ. pag. 2.

rum historiis accurate perlectis, indeque in suos commentarios quæ ad rem facerent collatis, ab exitu Nicephori cujus paulo ante meminimus, exorsus est, repudiatisque quæ ea animi commotione aut ingratiam alicujus fere acta fuerant, nudam historiam tradidit. Nos autem evolutis horum libris, indeque iis quæ attinebat collectis: adjectis etiam quæ, cum non essent scripta, ab antiquis hominibus tradita didiceramus: non pauca etiam ea parva Genesi, ecclesiasticis historiis, aliisque libris complexi, cursim omnia in unum composuimus volumen. Quod opus posteris relinquimus, tamquam alimentum tenerum ac mola præparatum: ut & qui dictorum historicorum scripta legerunt, commentarios habeant: (etenim lectio ad recordationem excitandam est efficax: recordatioui ad alendam augendamque memoriam vis est. quemadmodum contra incuria & negligentia immemores reddit: unde prorsus oblivio consequitur, memoriam rerum gestarum obscutans atque confundens) & qui historias nondum cognoverunt, hoc compendio ductoris loco utantur.

Principio fecit Deus cælum & terram. Confusius iis mundi partibus nominatis, quæ maxime reliquas in se continent, distinctius deinceps creationis principium enarrat, dicens: *Et dixit Deus, Fiat lux.* Sciendum est, quidquid ante hujus mundi constitutionem exstitit, id in luce fuisse. Nam neque angelorum choreæ in tenebris degebaotur, neque universi cælestes exercitus; sed in luce, & omni spiritibus congruente lætitia suum quivis munus obibant. Tenebræ autem extensione cæli, qua tegebaotur ea quæ infra cælum sunt, extiterunt. De his ergo dixit Deus, Fiat lux: ac exstitit lux. nam a tenebris separata est, & ab opifice ei nomen diei impositum. Est autem prima dies primi Hebræorum mensis, qui mensis ab iis Nisan dicitur: eademque quinta post vigesimam ejus mensis, quem Romani Martium vocant, apud Ægyptios est septima mensis, quem ii Phamenoth appellant, estque iis in ordine vigesimus nonus. Ea die divinam Dei nostri servatoris conceptionem castissimæ virgini Dei genitrici Gabrielus salutatione denunciavit. Eadem die, unigenitus Patris filius, cum ea ea ineffabili modo natus, omni suo in carne defunctus esset officio, e mortuis surrexit. Quam diem etiam Pascha Dominicum beati Patres nominarunt: facto ejus rei initio ab ea ipsa sacra die vivificæ resurrectionis, quæ fuit anno ab origine mundi quinquies milleſimo quingentesimo trigesimo. Præterea quidam beatorum & divino instinctu prædictorum patrum, eadem die (nimirum XXV. Martii) alterum filii Dei & servatoris nostri Jesu Christi adventum fore pronunciaverunt, quo de omni anima est judicium acturus: quippe futurum sæculum rursum ab hac ipsa die inchoandum æstimantes. Nota, prima ista die quæ fuit Dominica, sive prima post Sabbatum, fecit Deus cælum & terram, spiritum & lucem, diem naturalem quæ die ac nocte constat, ac (quod erat istorum consectarium) tenebras: septem numero opera effecta. Africanus autem primam diem intelligeotia tantum considerari ait: quod eatenus lux quæ ante omnia creata fuit, internosci non potuerit, ac diffusa fuerit. Secunda naturali die firmamen-

Genesis. Mundus creatus.

1. Dies.

Edit. Paris. pag. 3.

4

5

II. Dies.

A λεχθέντων συγγραφέων ἱστορίας ἀναλεξάμενος, καὶ ἐκλεπτικὸν ποιησάμενος τὴν γραφὴν, ἀπὸ τοῦ τέλους ἤρξατο τῆς ἀπὸ γενετῶν Νικηφόρου. ἐν τῷ ἐμπαθῶς ἢ καὶ πρὸς χάριν λεχθέντα ἐκποδὼν ποιησάμενος, καὶ γυμνὴν τὴν ἱστορίαν παραδέδωκεν. ἡμεῖς δὲ τὰς τούτων ἐπελθόντες βίβλους, τὰ εἰκότα συνελέξαμεν, παραδόντες καὶ ὅσα ἀγράφως ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ἐδιδάχθημεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ τῆς λεπτῆς Γενέσεως καὶ ὀλίγα συλλέξαντες, καὶ ἀπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν, καὶ ἄλλων βιβλίων, καὶ ὑφ' ἓν ἐπιδρομάδην συνθέμενοι, τοῖς μεταγενεστέροις καταλελοίπαμεν τροφὴν ἀπαλὴν καὶ ἀλληλομένην· ἵνα οἱ μὴ τὰς τῶν ῥηθέντων ἱστοριῶν βίβλους ἐπελθόντες, ἔχοιεν ὑπόμνημα· (εἰδὲ γὰρ ἡ ἀνάγνωσις ἀνάμνησιν ἐμποιεῖ, ἡ δ' ἀνάμνησις τρέφει καὶ μεγαλύνει τὴν μνήμην· ὥσπερ πονηρία, ἡ ἀμέλεια καὶ ῥᾳθυμία ἐπιφέρει ἀμνησίαν, ἥτις πάντας ἔσπασε λήθη, ἀμαυρώσα καὶ συγχύσα τὴν μνήμην τῶν πεπραγμένων.) εἰ δὲ μήπω ἐντετυχήκατε ταῖς ἱστορίαις, ὁδηγὸν ἔχοιτε τὸν δε τὸν ἐπιτεμόν.

B Ἐν ἀρχῇ ἐποίησε ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. παχυμερῶς εἰπὼν σωματικώτατα τῆς στοιχείων, μὴ παῦται λεπτομερῶς ἐξηγεῖται τὴν ἀρχὴν ὁ ἀτέκνως, λέγων· Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω φῶς. ἰσέον ὡς, ὅτι πάντων τῶν ἐν τῷ τῆς τοῦ κόσμου πήξεως συστάσεως, ἀτε γὰρ αἱ τῶν ἀγγέλων χορεῖαι ἐν σκότει διῆγον, οὐτε πᾶσαι αἱ ἐπουράνιοι στρατιαὶ, ἀλλ' ἐν τῷ φωτὶ καὶ πάσῃ εὐφροσύνῃ πνευματικῇ τῶν πρέπουσαν αὐταῖς λειτουργίαν ἐπλήρουσαι. τὸ γὰρ σκότος ἦν τῆς τοῦ οὐρανοῦ ἐφαπλώσεως, καὶ τὰ ὑπὸ τὸν σκεπόμενα γέγονεν. Ἐπὶ τούτων πάντων εἶπεν ὁ Θεός, Γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς· ἐχωρίσθη γὰρ ἀπὸ τῆς σκότους, καὶ ἡμέρα ὠνομάσθη παρὰ τοῦ δημιουργοῦ. ἡ πρώτη οὖσα τοῦ παρ' Ἑβραίοις λεγομένου Νισὰν τοῦ αὐτοῦ μηνός, οὖσα δὲ πέμπτη τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις Μαρτίου μηνός, παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις ζ. φαμενὼθ τοῦ δ'. καλεῖται παρ' αὐτοῖς μὴν οὗτος ἐν ταύτῃ τῇ Γαβριὴλ τοῦ ἀσπασμὸν ἐπὶ τῇ θείᾳ συλλήψει τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ τῇ παναχράντῳ Θεοτόκῳ ἐφθέγξατο· ἐν ταύτῃ καὶ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Πατρὸς μετὰ τὸ ἐξ αὐτῆς C ἄῤῥητον γέννησιν πᾶσαν πληρώσας οἰκονομίαν, ἐκ νεκρῶν ἀνέστη· ὅπερ καὶ κυριακὸν Πάσχα οἱ ἅγιοι πατέρες ὠνόμασαν, ἀρχὴν λαβόντες κατὰ τὸ αὐτὸν ἁγίαν τῆς ζωηφόρου ἀναστάσεως ἡμέραν, τὸ πεντακισχιλιοστὸν πεντακοσιοστὸν τριακοστὸν ἔνατον ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου. καί τινες δὲ τῶν ἁγίων θεοφόρων πατέρων ἐν τῇ αὐτῇ ἔφασαν ἡμέρᾳ, δηλονότι τῷ Μαρτίου μηνὸς, καὶ τὸν ἐπὶ γῆς δόξαν τοῦ ὑιοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν γενέσθαι παρουσίαν, ἐν ᾗ κρινεῖ πᾶσαν ψυχὴν· ὡς τὸ μέλλοντος αἰῶνος ἀπ' αὐτῆς πάλιν τὸν ἀρχὸν λαμβάνοντος. Ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἧτις δὴ κυριακὴ, ἤγειρε τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, ἐποίησε ὁ D Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πνεῦμα, καὶ φῶς, καὶ νυχθήμερον, καὶ ἐκ τοῦ συμβεβηκότος τὸ σκότος· ὁμοῦ ἔργα ἑπτά. ὁ δὲ Ἀφρικανὸς, τὴν πρώτην ἡμέραν νοητὴν λέγει, διὰ τὸ ἀδιάγνωστον εἶναι τὸν ὡς τὸ προϋπάρχον φῶς καὶ κεχυμένον. ἐν μὲν δὴ πρώτῃ δὲ νυχθημέρῳ ἐγένετο στέρεωμα· ἔργον ἓν· στέρεωμα δὲ ἐκλήθη τὸ δημιούργημα, διὰ τὸ τὴν φύσιν τῆς ὑπερκειμένων καὶ ὑποκειμένων λεπτὴν εἰ-

ναι, καὶ ἀραιόν. Οὐρανὸς δὲ, διὰ τὸ καθορᾶσθαι τόπον δίρρως ὑπὲρ κεφαλῆς ὑπλωμένος. ἐν τῇ τρίτῃ τυχθημέρῳ, φαίνεσις γῆς, καὶ ἀναξήρανσις, παράδοσις, δένδρα παντοῖα, βοτάναι καὶ σπέρματα, ὄργα τέσσαρα. ξηρὰ δὲ ἐπεκλήθη ἡ γῆ, ἐπειδὴ καὶ ἴδιον αὐτῆς ἐστι καὶ φύσει τὸ φρόσρημα. τὸ δὲ πυρίως ξηρὸν, γῆ ἐστιν. ἐπειδὴ ὕδατί τι βάρος ἀπέθετο τὰ ἐπικείμενα αὐτῇ ὕδατα, λοιπὸν βλαστάνειν φροστάχθη. ψυχὰς δὲ ζῶσαν ἐξαγαγεῖν ἐκελεύθη, ἵν' ἐκ τούτου γνώσκηται τῆς τε ἀλόγου ψυχῆς ἡ διαφορά, καὶ τῆς ἀνθρωπείας. ἐκ μὲν γῆς ἐφύη τῇ ἀλόγῳ ἡ ψυχὴ, ἡ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ τοῦ θείου ἐμφυσήματος σωίεται. καὶ ὅτι γυμνὰ ἐστι τῇ ἀλόγῳ ἡ ψυχὴ, ἐξ αὐτῆς ἐστι γνῶναι πάλιν τῆς γραφῆς· εἴρηται μὲν, ψυχὴ πάσης κτίσεως τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐστιν. αἷμα δὲ πηγνύμενον εἰς σάρκα μεταβάλλεται· σὰρξ δὲ φθειρομένη εἰς γῆν ἀναλύεται. εἰκότως ὦν γεώδης ἡ τῇ ἀλόγων ψυχὴ. τῇ πεμπτῃ ἡμέρᾳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, καὶ τοὺς ἀστέρας, ἔργα τελεῖα. τῇ φωτίσαι γενομένῃ, πολυμερὴς τῆς πανὶ παρηχήθη ὄρελος, ἔκ τε τῶ φαίνειν, καὶ ταῖς εἰκείαις λαμπηδόσι καταγλάζειν τὸν κόσμον πλουσίως· ἴσα τι τῶ ἀνίσχειν ἢ καταδύεσθαι τὴν τῇ χρόνου ἀπαρίθμησιν γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ τῇ σημείων, εἰ ἄρα ἐστὶ τῆς σελήνης φαίνεσθαι. λαμπρὰ γὰρ οὖσα ἢ αἰραία, καὶ καθαρὰ, περὶ τὴν ἡμέραν καθορᾶν ἐυδίαν κατεπαγγέλλεται· παχεῖα δὲ τῆς αἰραίας καὶ ὑπέρυθρος φαινομένη, ἢ ὕδωρ λαῦρον ἀπὸ νεφῶν ἢ χειμῶνα ἔσεσθαι μηνύει· ὡσαύτως καὶ ὁ ἥλιος ἀνθρακώδης γενόμενος, καὶ ὕφαιμος ταῖς ἀκτῖσιν ἢ τὸ ἀπαύγασμα, βιαίαν κίνησιν ὑλοῖ ἐπιγενέσθαι. καὶ μαρτυρεῖ τούτων πλοῦτος, ἢ γεωργοὶ, καὶ ὑδροπόροι. τῇ ἑ. ἡμέρᾳ τὰ ἑρπετὰ, τὰ νηκτὰ πάντα, κήτη, ἰχθύες, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν, ἔτι τε καὶ πτερωτά· ἔργα τελεῖα. τῇ ς. ἡμέρᾳ, τὰ τετράποδα, τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς, τὰ θηρία, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἔργα τέσσαρα· ἡμῦ πάντα τὰ ἔργα οἰκοσιδία, ἐσάρεθμα τοῖς Ἑβραϊκοῖς γράμμασι, καὶ ταῖς ἐνσωσιδία αὐτῶν βίβλοις, καὶ ταῖς ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Ἰακὼβ οἰκοσιδία γινεαρχίαις, οἷς ἐν λεπτῇ φέρεται Γενέσει, ὑφ' ᾧ Μωσέως εἶναι φασί τινες ὑποπάλυψιν. αὐτὴ πᾶς οὐρανὸς δυνάμεις τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ λέγει ἐπιτίθει. τίνος δὲ χάριν τὴν ζ. ἡμέραν εὐλογησεν ὁ Θεὸς, καὶ οὐ πάσας; φασί τινες· λέγομεν ὦν, ὅτι ἐάσεν τῇ ἄλλων ἐν τῷ ἐν αὐτῇ γενομένης δημιουργίας ἔχειν τὴν ἐλλογίαν· ἐπειδὴ δὲ ἐμέλλεν ἄνθρωπος μὴν μέσον ἀγίασος, μυδμιᾶς ἐν αὐτῇ γενομένης δημιουργίας, τούτου χάριν εὐλογήθη καὶ ἁγιασθῆναι, καὶ σάββατον ὡς καταπαύσιμος προσηγορεύθη, καὶ ὡς τύπος τῆς ἑβδόμης χιλιετηρίδος, καὶ τῆς τῇ ἁμαρτωλῶν σωτηρίας ὡς Ἰώσηπος μαρτυρεῖ, καὶ ἡ λεπτὴ Γένεσις.

Τὰ θηρία καὶ τὰ τετράποδα καὶ τὰ ἑρπετὰ ἡμόρφωται ἅσαν πρὸ τῆς παραβάσεως τῇ ἀνθρώπῳ. διότι (φησὶν) ὁ ὄφις ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ἐλάλησε τῇ Εὔᾳ. πᾶσα δὲ λογικὴ φύσις κατ' εἰκόνα Θεοῦ. πῶς δὲ οὐκ εἰσὶ κατ' εἰκόνα Θεοῦ· τὸ γὰρ ὄφιν ὁμολογῶμεν λελαληκέναι τῇ Εὔᾳ, σῶμα γνώμῃν τῇ τοιῇ ὄφει, ἐν ᾧ ἐνεργήσας οἷς σωνῆθες ὅτι τῇ ἀν-

A tum eſt factum: opus unum. Hoc autem nomen habet, propterea quod tenuis eſt & rara eorum quæ ſupra id atque infra ſunt, natura. Cælum autem (Græce ὐρανὸς) dicitur, quod pellis inſtar videtur ſupra caput expanſum. Tertia die terræ apparitio ac ſiccatio, paradiſus, omnis generis arbores, herbæ & ſemina: quatuor opera. Arida autem ſeu ſicca appellata fuit terra, quod nomen naturæ ejus proptium eſt. proprie enim ſiccum quod ſit, terra eſt. Hæc ubi ſe injectis deſuper aquis exonerarit, juſſu porro eſt germinare. Juſſa eſt autem producere animum viventem, ut inde cognoſceretur bruti ac hominis animæ diſcrimen. Nam brutorum animæ ea terra eſt nata: hominis autem, ex divina inſpi- B ratione orta eſt. Eſſe autem brutorum animam terrenam, rurſum ex ipſa poteſt intelligi ſcriptura. Dicit enim, *Anima omnis pecoris eſt ſanguis ejus*. Porro ſanguis concretus in carnem mutatur: caro ſuo interitu in terram diſſolvitur. Ieaque conſentaneum eſt, brutorum animam eſſe terrenam. Quarta die Solem, Lunam, & ſtellas Deus fecit: tria opera. Luminarium ortus multiplicem univerſo utilitatem attulit, cum lucendo, ſuoque ſplendore mundum affatim illuſtrando: tum ortu obituque ſuo tempora diſtinguendo. Tum qualia ſigna præbeant, Luna declarat: cujus cornua acuta ac pura ſi ſint, conſtantem diei ſerenitatem promittit: ſin obtuſis cornibus ac ſubrubens appareat, aut largos imbres, aut tempeſtatem fore indicat. Eodem modo Sol quoque, ſi prunæ inſtar candeat, ac ſanguinis colore tinctos radios ſplendoremque edat, motum violentum imminere oſtendit. Teſtes harum rerum ſunt nautæ, agricolæ, viatores. Quinta die repentia, quæcumque natant, cetos, plices, & quæcumque in aquis vivunt, ac præterea volucres Deus creavit: opera tria. Sexta die quadrupeda, ea quæ humi ſerpunt, beſtias, & hominem: opera quatuor. Numerus omnium operum ſimul, vigintiduo: quæ ſumma æquat numerum litterarum Hebraicarum, & rurſus librorum quibus Judæi utuntur, 8 hemque vigintiduo graduum generis ab Adamo uſque ad Jacobum, ut in parva D Geneſi legitur, quam etiam nonnulli ajunt eſſe Moſis patefactionem. Idem liber tradit, cæleſtes quoque potentias prima die creatas eſſe. Cur autem, inquiunt quidam, non omnes, ſed ſeptimum dumtaxat diem Deus ſanctum eſſe juſſit? Reſpondemus, reliquarum unamquamque ex opificio quod ea die peractum eſt, ſuam habere prolperitatis denunciationem: cum autem ſola ſeptima eo honore eſſet earitura, nullo ea die opere condito: ideo ipſa quoque a Deo ſanctu eſſe juſſa eſt, ac conſecrata, & Sabbatum appellata: ut quæ requiem afferat, & repræſentet ſeptimum annorum millenarium, finemque peccantium hominum: ut Joſephus teſtatur, & parva Geneſis.

Beſtiæ ac quadrupeda & repetilia ante 9
E delictum communi cum hominibus voce Serpo beſtia-
uſa ſunt. nam (inquit) ſerpens humana rum.
voce Evam eſt allocutus. Omnis autem natura ratione prædita eſt ſecundum imaginem Dei. At vero iſta non ſunt facta ſecundum imaginem Dei. Etenim ſerpentem fatemur Evæ verba feciſſe, ita quidem ut le oris loco fuerit ſerpenti, quem & ſignifi- Serpens.
catum intelligentia deprehendimus. Hic il-

lo, ut cum homine plus quam reliquis sit animantibus (conſuetudinis habente, uſus inſtrumento, generis noſtri auctores decepit. Idem poſtmodum etiam in ſimulacris inanimis locutus eſt, ad variis modis a ſe ineſcatos ſimulacrorum cultores. Neque tamen non credimus ſerpentem initio fuiſſe quadrupedem, ac poſt malitioſam iſtam indoctionem humi ſerpendi neceſſitate adſtrictum, linguæque ejus virus impoſitum.

Edit. Pariſ. pag. 5. Vocatus eſt ſerpens callidus, quod homini, animali ratione prædito, & reliquis acumine mentis præſtanti, eſſet impoſiturus.

Senſus hominum ante caſum. Alii dicunt, non expreſſis verbis uſum ſerpentem: ſed primo creatos homines, utpote ab omni malitia puros, acutiſſimos habuiſſe ſenſus, multoſque noſtris præſtantiores: itaque ſuo auditu omnia vocis genera percepiſſe. Quando enim in mundum homo tamquam rex productus fuit, conveniebat eum ad imaginem Dei factum eſſe: quippe oportebat eum qui aliis eſſet imperaturus, veluti imaginem quamdam animatam eſſe ſimilitudinis ejus qui rex eſt omnium: qui non purpura, ſceptro ac diademate dignitatem ſuam monſtraret (quando & exemplar ad quod ille factus eſt, nihil horum habet) ſed eo, quod interitus vacuitate, immortalitate ac virtute exornatus eſſet. His enim rebus decoratus homo ſimilitudinem imaginemque exemplaris ad quod effictus eſt, conſervat. Jam libertas quoque poteſtatis ſuæ, naturæ humanæ regiam præſtantiam, inque ea divinæ imaginis ſimilitudinem manifeſtiſſime demonſtrat. Atque ſecundum hanc rationem homo manuum Dei opus dicitur, ob dignitatem ſtructuræ. Omne enim hoc eſt conſilii effectio. Porro hæc, *Faciamus ei adjutorem accommodatum ipſi*, propter futuram prolis procreationem dicit. Adjuvat enim femina marem in propagando conſervandoque genere. Effecta autem muliere, cum eam conſpicatus eſſet Adamus, non ita affectus animo eſt, ut qui mulierem cerneret: ſed perinde ac ſe ipſum contemplans lætatus ſpiritu eſt, videns eam ſimili modo effictam. Sed & mulier virum contuens, magno gaudio eſt perfuſa, intelligens ſe ei eſſe adjunctam. Cæterum hæc verba, *Morte morieminî*, id ſignificant, mortales eritis: quomodo etiam Symmachus interpretatus eſt. *Operari & cuſtodire* ſignificant, illud, gratiarum actionem & laudationem tot tantorumque bonorum præbitori rependere: hoc, cavere ne quando per væcordiam ſui benefactoris obliviſci, præſente felicitate ac vitæ commoditate excidat. Adami vocabulum terrenum ſignificat, Evæ vitam. Nam ii re ipſa nominibus, quæ eos terrenæ ac carnalis vitæ principes ac parentes denotant, reſpondent: ſicut Jeſus Chriſtus novus Adamus, & de qua nullum experta virum ipſe natus eſt, cæleſtis ac ſpiritualis vitæ primordium & cauſa ſunt omnibus Dei filiis.

Quomodo in paradiſo fuerit Adamus. Notandum eſt, quoſdam ita ut traditum antiquitus eſt, referre, Adamum centum annos in paradiſo exegiſſe. Alii tertia hora fictum ſexta peccaſſe, nona ejectum perhibent: eo argumento

pag. 6. utentes, quod hora ſexta Dominus cruci affixus, oona pro nobis mortuus eſt. ſortaſſis eo quoque in hanc adducti opinionem quod ſub veſperam ad eos venit Dominus. Sed trium horarum ſpatium quo in paradiſo Adamus moratus ſit, breve admodum, & nimis incredibile eſt ac magnificentia ejus qui univerſa imperveſtigabi-

A Θρόνῳ παρὰ τὸ λοιπὰ ζῳῖα, δι' αὐτῶ ὑπάντων τῶν προπάτορας, ὁ μετὰ τῦτο ψ ἐν ἀψύχοις εἰδώλοις λαλήσας, τοῖς ὑπ' αὐτῶ διλαθεῖσι πολυτρόπως εἰδωλολάτραις. τὸ δὲ ὄφιν τὸν ὄφιν τετράπων τὸ πρὶν, ℰ μετὰτῶν ποιηρὰν εἰσάγεσθαι ἐρπισικὸν, ψ ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῶν γλῶσσαν ἐστηθῶναι, ὡς ἀπεικάζω. φρόνιμος δὲ ὁ ὄφις ἐκλήθη, ὕτι τὸ λογικὸν ζῶον τὸν ἄνθρωπον· καὶ τῷ ἄλλων ἀγχινοίᾳ διαφέρον, ἑξαπατᾶν ἐμέλλεν. ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι ὡ τῇ κατὰ προφορὰν λόγῳ ὡ ὄφις ἐχρήσατο· ἀλλ' οἱ πρόπλασοι, ἅτε ὑγιεῖς ὄντες ἀμιγεῖς, ἀκεραιβεστάτας ἔχον τὰς αἰθήσεις, καὶ πολὺ τῷ ἀμείνοσιν διαλαπίσας· ὥστε τῶν ἀκοῶν αὐτῶν πᾶσης ὑπάρχειν φωνῆς ἀκουστικὸν. ἐπειδὴ γὰρ βασιλεὺς ὥσπερ προῆχθη ἐν τῷ κόσμῳ ὡ ἄνθρωπος, εἰκότως κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγένηται. ἔδει γὰρ τὸν μέλλοντα ἄρχειν τῷ ἄλλων, ὥσπέρ τινα εἰκόνα εἶναι ἔμψυχον τ ℰ παμβασιλείας ὁμοίωσις, οὐκ ἐν πορφυρίδι ἢ σκήπτρῳ ἢ διαδήματι τῶν αἰδίαν ἐμφαίνοντα· ἐπεὶ μηδὲ τὸ ἀρχέτυπον ἐν τύτοις ἐστίν· ἀλλ' ἐν τῷ νοεσμεῖσθαι τῇ ἀφθαρσίᾳ, ἢ ἀθανασίᾳ, ἢ ἀρετῇ· τύτοις γὰρ τιμηθεὶς ὁ ἄνθρωπος, τῶν πρὸς τὸ πρωτότυπον εἰκόνα ἢ ὁμοιότητα διασώζει. ὅτι δὲ καὶ ὡ αὐτεξουσιότης, τὸ βασιλικὸν ἢ ἐπιρρώνυσι τῆς φύσεως τῶ ἀνθρώπῳ, ἢ πρὸς τῶν θείαν εἰκόνα ἐκφρίς, προφανέστατα δείκνυσι κατὰ τῶτον τὸν λόγον· καὶ χειρῶν Θεοῦ ἔργον ὡ ἄνθρωπος διὰ τῶν τιμίων τῆς κατασκευῆς. ἢ γὰρ βουλῆς ἐστὶ πρᾶγμα τὸ πᾶν. τὸ, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτὸν, διὰ τὸ μέλλον τ παιδογονίας λέγει. συμπρᾶξαι γὰρ τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι, πρὸς τῶν τῆς γένεσιν αὔξησίν τε ἢ διαμονῆν. πλανᾶται δὲ τῆς γυναικὸς, ὡς ἰῶσα αὐτῶν ὡ Ἀδὰμ, ὡς ὡς γυναῖκα θεώμενος ἔπαχυ· ἀλλ' ὡς ἑαυτὸν ὁρῶν πνεύματικῶς ὑφρώνων, τῶν ὁμοίως βλέπων ἢ πάντων ἔχοντα κατασκευήν. ὡσαύτως καὶ ὡ γυνὴ ὁρῶσα τὸν ἄνδρα μεγάλως ἠγάλλετο, κατ' αὐτὸν εἶναι ἑαυτῶν ἐνοῦσα. τὸ δὲ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, ἀντὶ τῦ ἔσεσθαι σημαίνει, ὡς ἢ Σύμμαχος ἡρμήνευσεν. ἐργάζεσθαι ἢ φυλάττειν σημαίνει, ἐργάζεσθαι μὲν τῶν ἀγαθῶν τῶν αὐτῶν τῇ ποιητῇ ἢ πλουσίῳ ἀγαθῶν παροχεῖ· φυλάττειν δὲ ἢ πρὸς, μήπως λησμονήσεις, καὶ λάθῃ τῶ δίφρῳ λαβὼν, ὡς ἐν χρεία ἀποπίσῃ μακαρισμὸς ἢ δίζωσις. Ἀδὰμ δὲ ἑρμηνεύεται γένεσις, Εὔα δὲ ζωή· καὶ διὰ αὐτὸ ἢ γένεσ ℰσαρκικῆς ζωῆς ἀρχηγοὶ ἢ πατέρες τῇ ὄντι χρηματίζεσιν· ὥσπερ τῆς σαρκικῆς ἢ πνευματικῆς Ἰησοῦς ὡ Χριστὸς ὁ τῆς Ἀδὰμ, ἢ ἡ ἀπειράνδρως αὐτὸν τεκοῦσα, ἀπαρχὴ καὶ αἰτία τοῖς πᾶσι ℱ Θεοῦ τέκνοις εἰσίν.

Ὅτι τινὲς ἐν παραδείσῳ, ἑκατὸν ἔτη τὸν Ἀδὰμ ἐν τῷ παραδείσῳ φασὶ πεπονηκέναι. ἄλλοι δὲ, τοῦτον μὲν ὥραν πεπλάσθαι, ἔκτην δὲ παραβῆναι, ἐνάτην δὲ ἐκβεβλῆσθαι, τὸ ἐν ἕκτῃ μὲν ὥρᾳ ἐσταυρῶσθαι τὸν Ἰησοῦν, ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα, πεπίστευται τισίν. ἴσως δὲ, ὅτι ἢ τὸ δειλινὸν ἦλθεν ὁ Κύριος πρὸς αὐτοὺς, ὡς ταῦτον ὑπονοῆσθαι τῶ ὑπόνοιαν. τισὶν δὲ δοκεῖ τὸ τέλεσον τῆς ἐν παραδείσῳ διατριβῆς ℱ προπάτορος διάστημα, χιλίων ἐπῶν ὄντων, ὡς τῆς μεγαλοφυΐας ℱ

τὰ πάντα διαθεωρήσῃς σοφίας κείμασιν εἰκοτομοῦν-
τος ἀνάξιον. πότε δὲ ἐν τελείαν ὥρας, χορασίους
τε ἐκ πτηνοῖς πᾶσιν ὀνόμασι καλεῖν εἶχε καιρόν; πό-
τε δὲ τῷ ἄλλων ἐν τῇ παραδείσῳ καρπῶν μεταχών,
ἐκ τῆς αὐτῶν μεταλήψεως ἄρος λαβών, εἰς ἐπιθυμί-
αν τῆς τοῦ ἀπηγορευμένου ξύλου γεύσεως ἐλήλυθεν; ἵ-
να μὲ λέγω τὴν ἐπήρειαν τῆς βασκανίας, ἐκ τὰς τῆ
ἕρπεως πρὸς τὴν γυναῖκα προσβολῆς ἐκ συμβουλίας,
ἐκ δὲ αὐτὰ πλείονος ἐδεῖτο τῆς τοῦ χρόνου τελεῖς. διὰ
τοῦτο μὲν ἐν ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐκ ἐν ἕκτῃ ὥρᾳ πεπλημμέλη-
κε παράβασιν, ἑνάτῃ δὲ ὥρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας τῆ
παραδείσου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς τὰς ἀθετησάσας
ἐκπομπῆς, σφόδρα πιθανὸν ἐκ πιστόν. δὶ ἣν δὲ
ἐπιτὰ τοῦτο γινέσθαι, ὡς τῷ ἀκριβεστέραν τινὰς ἀπο-
φάνασθαι. ἃ δή γε μέχρις ἐν διδασκάλοις Ἰωάννης ὁ
Χρυσόστομος, ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ κατὰ Ματθαῖον ἁ-
γίου εὐαγγελίου, τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδο-
μάδος, τυπῆσι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς πλάσεως αὐτῆ,
λέγει τὸν Ἀδὰμ ἐκβληθῆναι τοῦ παραδείσου, καὶ ἣ
Εὔα· ἣ καὶ ἡμᾶς πεισόμεθα. ἐκ οὐ χρὴ ζητεῖν
περαιτέρω τὰ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ ὑπὸ τοῦ ἁγίου
πνεύματος σεσιγημένα, ἵνα μὰ αὐτὴ κέρδος μικρὸν
μεγάλων ἐπιπασώμεθα ζημίαν. Τὸ δὲ εἰρημένον,
ὅτι Ἀδὰμ γέγονε ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, οὐκ ὡς δι ἀ-
πειθείας ἐπὶ κακίαν φρενώσαντος, ἀλλὰ διὰ τὸ εἰ-
ρακέναι, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποιήσατο αὐτόν. ἀλλὰ
μή τις ὑπολάβῃ, ὅτι τὸ ξύλον τοιαύτης ἦν φύσεως,
ὡς γνῶσιν παρέχειν καλοῦ καὶ κακοῦ· οὐ γὰρ ἦν
τι βλαβερὸν ἐν παραδείσῳ. ὅρος δὲ ἐτέθη ἐπὶ τῇ
φυτῇ, πρὸς γυμνασίαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ· ἐκ ὅτι
ἡ τοῦ ξύλου αἴτιον γνώσεως τῷ Ἀδὰμ γέγονε, δῆλον.
οὐ γὰρ ἐπιστὰ, ὡς πρὸς εἰδέναι ἄμφω ἐδόθη, τό,
τε καλὸν ἐ πονηρὸν, τὸν τε ἐπακολουθῆ ἐκ τὸν πα-
ρακολούθ. ὡς τε ἡ γνῶσις προῦλαβε τὸν ἐντολῶν. δέ-
δοται δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ (ὡς εἴρηται) αὐτεξουσίῳ βου-
λήματι αὐτεύθυνον τὸν ἄνθρωπον, ἐπ' ἀδείας τε ἐχειν
ἀπὸ πάντων μεταλαμβάνειν τῷ ἄλλων δένδρων,
πρὸς δὲ μόνου νόμῳ προστεπτόμενον ἀπέχεσθαι, ἐκ γνῶ-
σεως ὡς ὑπὸ διαστόλου ἐξ τὸν ἐκ τῶν ἐντολῶν δεδω-
κότα. τὸ δὲ, διεωίχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, οὐκ
ὡς τότε βλέψαντων τῷ φωτοπλάστων εἴρηται· δεί-
κνυται γὰρ ἐ περὶ τῆς βρώσεως ὁρῶντες, ἐκ τῷ λέγε-
σθαι, Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶ-
σιν, καὶ ὅτι ὡραῖόν ἐστι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν· ἀλλ'
ὡς τὸ ἀπεπόκακον ὑποθεμένων ἐκ παραβάσεως, ὃ ἐκ
τῶν γύμνωσιν ἀδιάφορον παρέχειν, ἐρρέθη ὅτι διεωι-
χθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. πέφυκε γὰρ ὁ ὀφθαλ-
μὸς ἅπας, ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ διεγείρεσθαι πρὸς ἀβλέ-
πτου. συνίστησι γὰρ καθ' ἑαυτὸν αὐτὸς ἐκ ἔχει. ὡς τε
πολλάκις πρὸς ἕτερα τῆς διανοίας ἀχολουμένης, τυ-
φλοῦ δίκην παραρχόμεθα εἰσέτε ἐκ τὸν πάντ γνώσιμον·
καὶ ἐπεισάκτου ἐγκλεισθῶμεν, τῇ ἀχολίᾳ τοῦ λογισμοῦ τὸ
αἴτιον ἀναπιθέντες ὁμολογούμεθα. ὅπως οὖν ὁ Ἀδὰμ
ἐ ἡ Εὔα, τῇ αἰσθήσει τοῦ τὰ πρὸς τὸν ὄφιν διεγέρθη-
σαν τὸ γὰρ, Ἐγνωσαν ὅτι γυμνοί ἦσαν, ἀποκάλυψιν συ-
μαίνει ἐ ἐγγενομένου τοῦ λογισμοῦ, ἐκ ἀναβλέψεν ὀφ-
θαλμῶν. λεχθήσεται δὲ αἰκαίου ὅτι πρὸ τῆς ἀπειθείας,
ἐπειδὴ καιρὸν εἶχε τοῦ παιδοποιεῖσθαι, ἐκ ἐδίδοτο
ἀρᾶσθαι ἡ παρατήρησις τῆ γυμνώσεως· ἀλλὰ διπλόων ὡς
ἄσαρκοι, σαρκικῆς διαθέσεως οὕπω καιρὸν ἐχοντες.

libros ſapientiæ judiciis diſpenſat, indignum. A
Qui enim in tribus iſtis horis Adamus ad
impoſitionem omnibus terreſtribus ac vo-
lucribus nomina tempus habuiſſet? quando
reliquis in paradiſo fructibus veſcendo,
ad eorum fruitionis ſatietatem prolapſus,
cupiditatem guſtandæ arboris qua ei
interdictum fuit, in animum induxiſſet?
ut noxiam invidentiæ fraudem, & ſer-
pentis ad mulierem aggreſſus atque con-
ſultationem non commemorem, quæ ipſa
amplius eo tempus requirebant. Quapro-
pter probabile admodum, ac credibile
eſt, ſextæ die & ſexta hora delictum illud
ab iis admiſſum, nonnæque ejuſdem diei
horæ paradiſo ac vita ob violatum Dei
mandatum excidiſſe: ſed anno demum ſe-
ptimo id factum, ſicut ex antiquis quidam
pronunciarunt. Atqui Joannes Chryſo- B
ſtomus vir magni inter doctores nominis,
in expoſitione ſacri Evangelii quod a
Matthæo conſcriptum fuit, ſextæ die pri-
mæ ſeptimanæ, hoc eſt die effictionis Ad-
æmi, hunc & Evam paradiſo ejectos ait.
Cui & nos fidem habemus, neque ulterius
inquirenda ſunt quæ Spiritus ſanctus in
divinitus inſpiratis litteris reticuit: ne lo-
co exigui lucri magnum nobis aceerſamus
damnum. Quod autem dictum eſt, *Adamus factus eſt tamquam unus ex nobis*, non
eo referendum eſt, quod per inobedien-
tiam in vitium excidit, ſed ad id quod
dictum fuit, *Ad imaginem Dei condidit eum*. Arboris natu-
Neque opinari quiſquam debet, lignum ra.
ejus fuiſſe naturæ, ut boni malique noti-
tiam præberet: nihil enim in paradiſo
erat noxium. Sed hæc arbor termini lo- C
co ſtatuta eſt, uſ eſſet libertatis exercen-
dæ materies. Ae liquet, arborem Ada-
mo non fuiſſe cauſam cognitionis: quan-
do præceptum ei tamquam utriuſque co-
gnitione prædito datum eſt, boni in-
quam & mali, obedientiæ & contuma-
ciæ. Itaque cognitio præceptum ante-
greſſa eſt. Hoc autem datum eſt, ut
(quemadmodum diximus) voluntate,
cujus ipſe poteſtatem obtineret, mo-
tus homo, permiſſo ei ut fructibus om-
nium reliquarum arborum veſceretur,
unaque tantum ut abſtineret imperato, intelligeret, ſe ſub domino iſtius
mandati auctore eſſe. Hæc autem, *Aperti oculorum.*
aperti ſunt eorum oculi, non dicuntur,
quaſi rum dem im videre cœperint.
nam viſu prædicti etiam ante eſum de- *Edit. Pariſ.*
monſtrantur ex his verbis, *Viditque mu-* *pag. 7.*
lier arborem & ad eſum commodam & aſpectu gratam: ſed eo pertinent, quod eo D
delicto omnis mali ignorationem, quæ
nuditatem quoque eis indifferentem re-
degerat, amuerunt. Omnis enim oculus,
eum ipſe a ſeſe intellectum non habeat, ex
eſt natura, ut a ratione ad objectum quod
videt, excitetur. itaque ſæpenumero in-
tellectu aliis rebus occupato, etiam no-
tiſſimos homines tamquam cæci præteri-
mus: eoque nomine reprehenſi, rejecta in
mentis occupationem cauſa nos purgamus.
Sic ergo Adamus & Eva ſenſu mentis ad
viſionem excitabantur. Nam hæc, *Cognove-*
runt ſe nudos eſſe, pateſactionem ſignifi-
cant, quæ in ratione evenit: non oculorum
apertionem. Id quoque dicendum nobis. E
Ante delectionem, cum liberis dare ope-
ram nondum iis eſſet tempeſtivum, non
dederat hoc illis Deus, ut nuditatem
corporis caverent: ſed degebant veluti
carnis expertes, nondum opportuno af-
fectionis carnalis tempore. Sed poſtquam
contumacia ſupervenieus mortalitatem

lotroduxit, conveoienter io posterum eis indita est mutua verecundia: ac postmodo animadverterunt figurarum diversitatem, jam ante provisam in ipso figmento, ob generis propagandi necessitatem. Subligacula autem sibi fecerant ex ficulnis foliis, rei male gestæ modum ex ejus arboris natura quasi per ambages indicantibus. Quemadmodum enim fructus ficus dulcis est, folium asperum & amarissimum: sic omne peccatum actionem quidem habere jucundam ostendit, postea vero dolorem ei qui peccavit affert. De pelliceis porro tuoicis Gregorius Theologus sentit, Deum ita mortalitatem homiois declarasse, mortalis eauvio eum amicieos. Hoc eoim pellicear tunicæ designaot, ratione ab animalium mortalitate ducta: ut dissolutione curporis, ac visus abolitione omoe peccatum funditus aboleatur. Atque ob hanc causam etiam paradiso expellitur: ne libertate volaotatis utens, manum ligno vitæ injiceret, malumque ita immortale fieret. Satanas Hebræorum lingua desertorem significat, & adversarium. Diabolus a calumnia appellatur Græcis, qua Deum ab homioibus abalienavit.

Caini & Lamechi parricidia.

Cainus, primus ioter homines homicida extitit: Lamechus, secundus: qui duas uxores duxit, & duo homicidia fecit. vir autem & adolescens quos interfecit, Enochi fuerunt fratres. qui certa impetrandi fiducia Deum precatus, ne talem porro videre oecem cogeretur, enauditus, & e terra translatus est.

Edit. Paris. pag. 8.

Abelus justitiam coluit: ideo ajunt cadaver ejus e conspectu hominum sublatum fuisse, quo post ipsum juste victuri, in bonam spem vocarentur. Cainus primus aratrum invenit, orbemque Enon filio suo cognominem condidit. Idem post damoatiooem raptor fuit, & alienis honis iohiavit: primusque mensuras & pondera & limites excogitavit, suosque io unum conductos heilo operam dare docuit. Idem ab eo tempore quo eum Deus execratus est, humilis fuit, omnesque ah eo prognati. Terram aotem incoluit quæ tremens est & bomilis, Adami mandato a Sethi progenie separatus. Cainum hunc parva Genesis, quæ Mosi inscribitur, ruina domus suæ oppressum vitam finiisse tradit. Lapidibus enim fratrem suum Abelum oecaverat: itaque ipse quoque lapidibus est interfectus. Sethus Adami tertius filius receusetur, qui germana sorore sua cui nomeo Asuama, in matrimonium ducta, Enosum procreavit. Sethi nomen restitutionem ootat. Deus quoque idem appellatus est, ob spleodorem faciei, quem per omnem vitam habuit. Qua gratia etiam Moses prædirus relata facie cum Judæis loquebatus * * * * quadraginta annis. Idem Sethus septem erraotibus stellis, Græci planetas vocaot, nomina imposuit: cælestiumque conversionum scientiam excogitavit, quam duabus columnis, lapideæ uni, alteti latericiæ inscripsit. Præsciebat enim universi interitum; quem si aqua afferret, lapideam superaturam: sin ignis, lateritiam: atque hanc etiammum extare io Sirido monte, Josephus testatur. Idem Sethus Hebraicas litteras conscripsit. nam ducentesimo trigesimo Adami anno natus est: cumque esset annorum duodecim, ablactarus: annoque Adami supra ducentesimum septuagesimo raptus ab angelo, imburus est cognitio-

Caini mors.

Sethus.

Sethus ab angelo raptus.

ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόθεσις ἐπισυμβᾶσα τὸ ἔνδυτὸ ἐπηγάγετο, εἰκότως λοιπὸν ἐνεδύθη τοῖς ἀρχεγόνοις αἰδώς· ἢ γνοίμασιν ὕστερον τῇ χειμάτων τῶν ἄλλων φορᾷ, προθεωρηθεῖσαν τῇ πλάσματι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τῆς τῦ γένους ἀποδοχῆς. ἐκ φύλλων δὲ συκῆς ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα, αἰνιττομένων δηλ τὸ ξύλου τὸν τρόπον τὴ κακοπραγίας. ὡς γὰρ ἡδὺς ὁ καρπὸς τῆς συκῆς, τραχὺ δὲ τὸ πικρόπικον τὸ φύλλον· ὕτω πᾶσα ἁμαρτία ἐν μὲν τῇ πράξει δέλεατα ἡδονῆς, μετὰ δὲ ταῦτα ἀδυνίλυς παρέχει τὴ πικρίαν τοῦτο. περὶ δὲ τῶ δερματίνων χιτώνων φησὶν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, ὅτι ὄντως αὐτὸν ἀπεφήναπό Θεὸς παρόντι περιβάλλων. τοῦτο γὰρ οἱ δερματίνοι χιτῶνες σημαίνει, ἀπὸ τῦ λόγου τῆς τῶ ζώων παρόπτος· ὅπως δηλ τῆς λύσεως τῦ σώματος, τῇ τῆς ὀλέθρου, ἡ ἁμαρτία πᾶσα αὐτόθριμος ἀφανισθῇ. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τῦ παραδείσου ἐκβάλλεται, ἵνα μή τῇ αὐτεξουσίᾳ κεχρημένος, λάβῃ καὶ τῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ γένηται τὸ κακὸν ἀθάνατον. ὅτι ὁ σατανᾶς κατὰ τὴν Ἑβραίων φωνὴν ἀποστάτης λέγεται, καὶ διάβολος διὰ, ὡς ἐ Θεὸν πρὸς τὸς ἀνθρώπους συκοφαντήσας, εὑρηται.

Ὅτι ὁ Κάϊν ἐν ἀνθρώποις πρῶτος φονεὺς ἐγένετο· δεύτερος δὲ ὁ Λάμεχ, δύο γυναῖκας λαβών, καὶ δύο φόνους ἐπέλεσε. ὡς γὰρ ἀνεῖλεν, ἀνδρα καὶ νεανίσκον, ἀδελφοὶ ὄντα τῦ Ἐνώχ. ὡς καὶ πίστει προσδεξάμενος τὸ μὲν ἰδεῖν ἐκ τοιῶν θάνατον, ἀκουθεὶς μετενόησε. ὅτι Ἄβελ δικαιοσύνης ἐφρόντιζε· διὸ καὶ τὰ σῶμα αὐτῦ φασὶν ἀφανὲς γεγονέναι, ὡς μετέπειτα δικαίοις ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑποφαίνον. ὁ δὲ Κάϊν πρῶτος ἀρότρου εὗρε, καὶ πόλιν ἔκτισε ἐπὶ τῇ ὀνόματι τῦ υἱοῦ αὐτῦ Ἐνών. καὶ ὅτι μὴ τὸν καταδίκην ἁρπαξ καὶ πλεονέκτης ἐγένετο, μέτρα καὶ σάθμια καὶ ὅρους γῆς πρῶτος ἐπινόησας· καὶ τὰς οἰκίας εἰς ἓν συναγαγών, ἐν πολέμοις ἀκαλύπτους ἐδίδασκεν. ὅτε χθαμαλὸς διὰ ἀπὸ τῆς κατάρας τῦ Θεῦ, καὶ πάντες οἱ ἐξ αὐτῦ γινόμενοι. φύεται δὲ ἐ γῆ, ἥτις ἐστὶ τρόμουσα, χθαμαλὸν ὄσα, αἰσχυνομένους ὑπάρχων ἀπὸ τῆς τῦ Σὴθ γενεᾶς, κατὰ προσαξὼν τῷ Ἀδάμ. ὅτος ὁ Κάϊν, ὡς ἡ λεγτὸ Μωσέως γένεσις φησὶ, τῆς οἰκείας πεσόντας ἐπ' αὐτὸν τελούσῃ· λίθοις γὰρ ἐ ἀδελφὸν Ἄβελ ἀπέκτεινε, καὶ λίθοις ὠμοίως καὶ αὐτὸς ἀπεκτάνθη. ὅτι ὁ Σὴθ τρίτος υἱὸς ἀναγέγραπται Ἀδάμ· ὃς τὸν ἰδίαν ἀδελφὸν Ἀσουὰμ καλυμένην γάμας, ἐγέννησε ἐ Ἐνώς. σημαίνει δὲ Σὴθ ἐξανάστασιν. ὠνομάσθη δὲ καὶ Θεός, διὰ τὸν λάμψιν τῦ προσώπου αὐτῦ, ὃν ἔσχε ἐν ὅλῃ αὐτῦ τῇ ζωῇ. ταύτην δὲ τὴν χάριν καὶ Μωσῆς ἔσχεν, τὸ κάλλημα τιθεὶς ὠμίλει τοῖς Ἰουδαίοις * * * ἐπὶ χρόνοις τεσσαράκοντα, τοῖς τε ἄστρα πλανήτας ὀνόματα τιθεικὸς, καὶ τὴν τῇ οὐρανίων κινήσεων σοφίαν ἐπινόησε. καὶ στήλας δύο, λιθίνην τε καὶ πλινθίνην, κατασκευάσας, ἐκεῖ ταῦτα ἐγραψε, εἰδὼς ἐ ἅπαντος φθοράν. καὶ ὡσεὶ μὲν ὕδατος γένηται, τὴν λιθίνην σώζεσθαι· εἰ δὲ διὰ πυρός, τὴν πλινθίνην· ὅτις σώζεται, ὡς Ἰώσηπος μαρτυρεῖ εἰς τὸ Σείριδον ὄρος ἔως καθ' ἡμᾶς· ὅτος καὶ τὰ Ἑβραϊκὰ γράμματα συνεγράψατο. τῇ δὲ διακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐ Ἀδὰμ ἐγεννήθη ὁ Σὴθ, καὶ γενόμενος ἐτῶν δώδεκα ἀπεγαλακτίσθη· καὶ τῇ διακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἕκτει τῦ Ἀδὰμ, ὁ Σὴθ ἁρπαγεὶς ὑπὸ ἀγγέλου

ἐμυήθη περὶ τῆς παραβάσεως μέλλοντα ἔσεσθαι τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ (ἅτινά ἐστιν Ἐγρήγοροι, οἵ τινες καὶ υἱοὶ Θεοῦ ἐλέγοντο) καὶ τὰ περὶ τὸν κατακλυσμόν, ἐλθὼν δὲ μηνύσαι τοῖς ἀνθρώποις. ἔστι δὲ ἐμυήθη διὰ τῶν ἀγγέλων. Ἐνὼς δὲ ὁ υἱός, καὶ διδάσκαλος σοφὸς, αὐτὸς τε καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ γενόμενοι, Ἐγρήγορσι καὶ υἱοῖς Θεοῦ διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν Σὴθ λεγόμενον. ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου γοῦν ὄρους Ἑρμῶνος, πλησίον τοῦ παραδείσου ἀγγελικὸς βιοὺς, ἕως τῶν χιλιοστῶν κοσμικῶν ἐτῶν. τούτων τῶν ἑκατέρωθεν πολιτειῶν μὴ φέρων ὁ ἀρχέκακος βλέπειν, εἰς τοὺς ὡραιοτάτους θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων, ὄνομα Νᾶαν, ἐμπίπτει.

Ὅτι τὸ, Ἐνὼς ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ πρώτους, ἀρσαχαρδιθαὶ οὐσμαὶ Θεοῦ ἐστιν. Ἐνὼς γὰρ ἑρμηνεύεται ἄνθρωπος κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν φωνήν· ὅπερ ὁ σατὴρ, γὰρ ὅπερ ἀνθρώπινα. κατὰ τὸν φυσικὸν λόγον Ἀρσελαού. Ἐνὼς δὲ γεννᾷ τὸν Μαλελεὴλ ὁ δὲ τὸν Ἰάρεδ. ἐξ οὗ Ἐνὼχ. ὅτι πρῶτος γράμματα μανθάνει καὶ διδάσκει, καὶ θείων μυστηρίων ἀποκαλύψεως ἀξιοῦται. καὶ πρώτη περίοδος τῶν πεντακοσίων τεσσάρων δύο ἐτῶν πληροῦται· ἐν ᾧ χρόνῳ τὰ μὲν Σὴθ τελειοῦσι δύο, τὰ δὲ Ἐνὼχ ἑπτακαιπεντεκαετῆ· ὅτι Ἀδὰμ τὴν ἑξακοσιοστὴν ἔτει μετανοήσας, ἔγνω δὲ ἀποκαλύψεως τὰ περὶ τῶν Ἐγρηγόρων, καὶ τὰ κατακλυσμοῦ, καὶ τὰ περὶ μετανοίας, καὶ τῆς θείας σαρκώσεως· καὶ περὶ τῶν ἑκάστην ὥραν ἡμερῶν καὶ νυκτερινῶν ἀναπεμπομένων ὑμνῳδιῶν τῷ Θεῷ ἀπὸ πάντων τῶν κτισμάτων, δι' Οὐριὴλ, τοῦ ἐπὶ τῆς μετανοίας ἀρχαγγέλου, ὅπερ. ὥρᾳ πρώτῃ ἡμερῶν, πρώτη δύκῃ ἐπιτελεῖται ἐν τῇ ἀρετῇ. δεύτερα, δύκῃ ἀγγέλων· τρίτῃ, δύκῃ πτηνῶν· τετάρτῃ, δύκῃ ἀετῶν· πέμπτῃ, δύκῃ θηρίων· ἕκτῃ, ἀγγέλων παράστασις, καὶ διάκρισις πάσης κτίσεως· ἑβδόμῃ, ἀγγέλων εἴσοδος πρὸς Θεόν, καὶ ἔξοδος ἀγγέλων· ὀγδόῃ, αἴνεσις καὶ θυσίαι ἀγγέλων· ἐνάτῃ, δέησις καὶ λατρεία ἀνθρώπου· δεκάτῃ, ἐπισκοπαὶ ὑδάτων, καὶ θυσίαι οὐρανίων καὶ ἐπιγείων· ἑνδεκάτῃ, ἀνθομολογήσεις καὶ ἀγαλλιάσεις πάντων· δωδεκάτῃ, ἐντυξις ἀνθρώπων εἰς δέησίας. τῇ δὲ ἐννακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει, Ἀδὰμ ἐνοημάθη κατ' αὐτὸν τὰς παραβάσεως ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν γόλγοθᾶ ὀξ ἧς ἐλήφθη ἀπῆλθε, καταλείψας ἄρρητας οὐσίας λγ', καὶ θυγατέρας ἀζ'. ὅπερ ἀγομένου τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ζωῆς. ἡ δὲ παρ' αὐτὸν, καταλιπὼν τῶν ἱεροστολίμων γίγονε γόλγοθᾶ, ὡς Ἰώσηπος ἱστορεῖ. τῇ αὐτῇ χρόνῳ καὶ Κάϊν ἀπέθανε, πεσόντος ἐπ' αὐτὸν τοῦ οἰκήματος, μετ' ἐνιαυτὸν ἑνὸς τῆς τοῦ Ἀδὰμ τελευτῆς. Σὴθ μετὰ Ἀδὰμ ἀγνοήσαντα τῶν ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἐκ γένους αὐτοῦ Ἐγρήγορες διακόσιοι, τῇ χιλιοστῷ τῆς κοσμογονίας ἔτει, παραραυσοῦ δὲ ὄντος τοῦ Ἰάρεδ, αὐτὸν δὲ τοῦ Σὴθ ἐπτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ, πλανηθέντες κατέβησαν, καὶ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ἤγουν τοῦ Κάϊν· καὶ ἐγέννησαν τοὺς γίγαντας τοὺς ὀνομαστούς. οἱ δὲ γίγαντες ὄντες διὰ μὲν τὸ δίκαιον Σὴθ ἐγένοντο ἰσχυροὶ καὶ μέγεθος, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος ὑπερμήκεις, πραπόδους τε καὶ ἀπέλπιδι· ἔθεσι καὶ τοῖς προσανυμίαν ἐχθέσει· διὰ δὲ τὸν βέβηλον Κάϊν, ἄλλημοι καὶ πρακτικώτατοι, καὶ σφροὶ τοῖς ἀλλοῖ· τὸν δὲ τρόπον, φονικώτατοι καὶ ἀσεβέστατοι, καὶ ἀσελγέστατοι·

A ne futuræ ſuorum poſterorum impietatis (qui iidem Egregores appellantur, & filii Dei) ac diluvii, & adventus Servatoris. Cum autem quadrageſimo die ruſſum in hominum conſpectum rediiſſet, parentibus ea, quibus ab angelo Initiatum diximus, recitavit. Formoſus autem admodum fuit, & pulere ficto corpore cum ipſe, tum & prognati, Egregores & Dei filii ob Sethi ſaeiei ſplendorem dicti: terramque Edenis ſubliminem incoluerunt, vicioique paradiſi vitam angelorum vitæ ſimilem egerunt, uſque ad milleſimum mundi annum. Quorum honeſtam vitæ conſuetudinem auctor primus malorum iotueri non ſuſtinens, formoſitate filiarum hominum, id eſt Caini, eos faueiavit.

B Hæc verba, *Enoſus primus ſperavit appellari nomen Domini Dei*, hoc ſignificant, nomine Dei vocari. num Hebraica lingua Enoſus homo eſt. Sic ſervator filius vere hominis, ut Africanus in naturali oratione auctor eſt. Enoſus Maleleelem genuit. Is Jaredum. hoc Enochus naſcitur. Enochus primus didicit ac docuit litteras, & divinorum arcanorum patefactione dignus eſt habitus. Tam prima quingentorum triginta duorum annorum revolutio perfecta eſt, annum agente Sethn ſecundum a trecenteſimo, Enocho nonageſimum octavum. Adamus ſexcenteſimo anno cum reſipuiſſet, patefactione divina de Egregoribus & diluvio edoctus eſt, ac de pœnitentia, & incarnatione Dei, atque de precibus quæ ad Deum ab univerſis creaturis diei ac noctis ſingulis horis perferuntur, ab Urieln, qui angelorum princeps (archangelum Græci vocant) pœnitentiæ præpoſitus eſt. Res ita habet. Prima diei hora, preces peraguntur primæ in cæln. Secunda, preces angelorum: tertia volucrium, quarta jumentorum, quinta beſtiarum: ſexta angeli aſſiſtunt, omneſque diſcernuntur creaturæ: ſeptima, ad Deum angeli intrant, & exeunt: octava, laudatio & ſacrificia angelorum: nona, precatio & cultus ab hominibus: decima, aquarum inſpectio, preceſque cæleſtium & terreſtrium: undecima, mutua confeſſio & exultatio omnium: duodecima, interpellatio hominum Deo accepta. Adamus nongentoſimo trigeſimo anno vita deſunctus eſt, eadem qua olim deliquerat die: & in terram, unde fuerat deſumptus, reverſus eſt: relictis filiis xxx s i s. filiabus x x v s i. Imperavit autem hic humano generi per totam ſuam vitam. Sepultus eſt in terra Hieroſolymitana, ut Joſephus narrat. Eodem tempore Calnus quoque obiit, uno poſt Adami mortem anno, corruente ſupra eum domo ſua. Poſt Adamum Sethus humano generi præfuit. Anno ab origine mundi milleſimo ducenteſimo, qui fuit Jaredo vitæ annus quadrageſimus, Setho ſeptingenteſimus ſeptuageſimus. Egregores Sethi progenies errore ducti deſcenderunt, ac ſibi malieres de filiabus hominum ſive Caini deſumpſerunt. atque gigantes illos celebres generaverunt. Gigantes hi propter juſtum Sethum fuerunt robuſti, ac vaſtiſſimis corporibus, monſtroſique ob id & abominandi, unde & nomen iis impoſitum. Propter impium vero Cainum validi, fortiſſimi, & firmiſſima robore, vita homici-

Edit. Pariſ. pag. 9. 51

Adami mors & liberi.

Egregores gigantes.

Edit. Paris. pag. 10.

diis & impietati ac laſciviæ deditiſſima. Quidam hos anguipedes cognominaruat, ſive quod venenatæ beſtiæ in morem efferatus eorum animus, nullaque bona erat cogitatio: ſive quod, ut non nulli memoriæ prodiderunt, bellum eum quibuſdam in excelſo habitantibus gerentes, manibus pedibus ac ix rextrem prout anguium in modum ſurſum repteſſent, x quibus etiam ſæpa multi deluper telis conjectis interfecti ſunt. Horum multos cœlitus Deus igneis globis ſive ſulminibus ictos abſumpſit: eum autem reliqui nullo pœnæ ſenſu morerentur, neque quicquam de flagitioſa vita deſiſcerent, poſtea diluvio univerſos ſuſtulit. Hi ix monte Hermonim coajuraverunt, ſe uxores ex filiabus hominum ſeu progenie Caixi ſibi delecturos: montique id nomen indidere, quod in eo conjutaſſent, ſeque diris mutuo obſtrinxiſſent. Hi ſuas uxores veneficia & incantationes docuerunt: primuſque Azaelus, decimus ipſorum princeps (nam eorum qui deſcenderunt principes docenti erant) docuit eos gladios ac thoraces fabricari, omniaque inſtrumenta bellica: tum ex viſceribus terræ aurum, argentum, & reliqua metalla eruere. Similiter quivis principum aliquid docuit: alius corporis exornationem, alius pretioſos lapides & tinctaras, alius radices herbarum, alius ſapientiam, & ea quæ ixeaatationes ineficaces redderent: alius aſtronomiam & ſiderum obſervationem, alius aſtrologiam, alius aeris conſideration-em, alius terræ ſigna, alius Solis & Lunæ. Itaque tum aeque Babyloniorum erat, neque Chaldæorum regnux, ut Beroſſo & aum ſecutis contra ſactas litteras placuit: neque Ægyptiorum principatus, ut Manetho tradidit, Ægyptiorum gentem extollexdi ſtudio mentiens. Etenim principium regni Babyloniorum ſiva Chaldæorum a Nemrodo ducitur, qui ad annos ſ ↄ c x x x poſt diluvium floruit. Quicumque vero de his fabuloſius ſcripſerunt, ii quæ ex divinitus inſpirata noſtra ſcriptura ſuffurati erant, ſibi vindicarunt: propter quæ ſimpliciores etiam reliquis eorum jugis animum attendentes, facile decipiuntur.

Anno mundi ϛ ↄ ϵ ϵ ϵ ϵ L x x x v ϵ ϵ ϵ Enochus in paradiſum eſt translatus, annos natus ϲϲϲLXV erat anim Deo acceptus: *Et non inveniebatur, quia Deus eum tranſtulit*. Geometræ tradunt, dimidiam partem terræ quæ inhabitatur, milliatia in longum duodecies millia patere, in latum milliaria decies ac ſexies millia. Montes Ararat ſcimus in Parthia Armeniæ eſſe. quidam ajunt apud Celænas Phrygiæ oppidum.

pag. 11.

Arca Noæ centum annis conſtructa eſt, abſoluta anno ritæ Noæ uno de ſexceateſimo, menſe Msjo, rigeſimaſexta die, prima ſeptimanæ die. Cubitus autem quo eam menſus eſt, maxima eſt Ægyptiis nina. Quadraginta dies, totidemque nocles pluvia decidit. Prima die ſeptimanæ meaſis Aprilia Noa egreſſus eſt ex arca. Quidam eadem die qua ante annum clauſa fuerat, apertam arcam aſſerant, anno ab origine mundi ϵ ↄ ϵ ϲϲ XLSSI. Tum Noa Deum re ſacta ſacta deprecatus eſt, ac poſthac dilavium terræ immitteret. Probans autem Deus hominis ejus virtutem, ita fore polliciius eſt, teſſeræ loco arcum qui Iris dicitur conſtituens. Noa Chaldæis Xiſuther

A ὡς ϗ δρακοντόποδας τινὰς προσηγόρευσαν, ἀ ὡς πθωλαμένης τῆς γνώμης, ϗ μηδὲν ἀγαθὸν λογιζομένης, ἢ ὡς τινες ἱστοῦσιν, ὅτι πόλεμον ἔχοντες μετὰ τινων οἰκούντων ἐν ὑψηλοῖς, ἔπα χεροὶ ϗ ποσὶ ϗ κοιλίαις ὡς δράκοντες ἑλίττοντες καὶ αὐτῷ, ὑφ' ὧν ἐ πολλοὶ πολλάκις ἀπρομάχητοι βαλλόμενοι, δρακοντόποδες ἐκάλουν. τέλος ὐκ ἀλίγως μὲν σφαίραις πυρὸς, ἔτοι κεραυνοῖς ὑρωόθεν ὁ Ὑψιστος ἐξανέλωσι βαλών· ἀνεπαιδεύτους δὲ τὰς περιλοίπους ϗ ἀδιορθώτους ἐπιμένοντας, καταλυσμῷ μὴ πάντα τὰ πάντας ἐξανάλωσιν ὁ Θεός. ὅτοι ὤμοσαν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ερμωνείμ, ἐκλέξασθαι γυναῖκας ἀπὸ τῆ υἱῶν τῆ ἀνθρώπων, ἤγουν τὰς τῶ Κάϊν γενιᾶς, ϗ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ερμὼν, καθότι ὤμοσαν, ϗ ἐνθυμάτισαν ἀλλήλις ἐν αὐτῷ· αὗτοι δὲ δίδασκον τὰς γυναῖκας αὐτῶν φαρμακείας ϗ ἐπαοιδίας· ἐ πρῶτος Αζαὴλ ὁ δέκατος ἄρχων αὐτῶ (ϗ ἦσαν οἱ ἄρχοντες τῶν καπηλθόντων ἑξακόσιοι ἦσαν) ἐδίδαξεν αὐτὸς ποιῆν μαχαίρας ἐ πᾶν σκεῦος πολεμικὸν, ϗ πῶς ἐκ τῶν μετάλλων τῆς γῆς, οἷον χρυσίον, ἀργύριον, ϗ τὰ λοιπά. ϗ ἕκαστος ἰμοίως, ὁ μὲν καλλωπισμὸν σώματος, ἀ δὲ ἐκλεκτὸς λίθους ϗ τὸ βαφικὸ, ἀ δὲ ῥίζας βοτανῶν, ὁ δὲ σοφίαν ϗ ἐπαοιδῶν λυπεῖα, ἀ δὲ ἀστρονομίαν ϗ ἀστροσκοπίαν, ἄλλος ἀστρολογίαν, ἀ δὲ ἀεροσκοπίαν, ἀ δὲ σημεῖα γᾶς, ἄλλος ἄλλο ϗ σιλλοῖς. ὥστε ὑδὲ Βαβυλώνιον μὸν, ὑδὲ Χαλδαίων βασιλεία, ὡς τῷ Βηροσσῷ ϗ τοῖς ἱπομένοις δοκεῖ πρὸς ἀνατρεπὸν τῆ Θείων γραφῶν, οὔτε Αἰγυπτίων διωασεία, ὡς τῷ Μανέθω, ψεδομένῳ ϗ μεγαλυίοντι τὸ τῆ Αἰγυπτίων ἔθνος. ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς τῶν Βαβυλωνίων βασιλείας, ἤτοι Χαλδαίων, ἀπὸ Νεβρωὴ, τῦ μετὰ τ καταπλυσμὸν εἰς ἓν ἐξακόσια τεσσαράκοντα ἀναβάντος, γίγονε. οἱ τινες δὲ ἄλλως περὶ πάντων μυθικώτερον γεγραφασιν, ἀπὸ τῶν θεοπνεύστων ἡμῶν γραφῶν κλέψαντες γεγράφασιν ἑαυτοῖς ἀναμέμιγμένοι· διὸ ὧν οἱ ἁπλούστεροι ϗ τοῖς λοιποῖς πίστιν παρέχοντες, ἀχερῶς βλάπτονται.

Ὅτι τῷ αὐτῷ ἔτει τῦ κόσμου, Ενὼχ μετετέθη ἐν τῷ παραδείσῳ, τεσσαρακοστῷ ἑξάκοστῷ πέμπτῳ χρόνῳ γενόμενος, ἀνῃρέσατο τῆ Θεοῦ· ϗ ὐκ ηὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός. ἄτε ϗ τὰς λεγομένας γραμμάτρας, ἐσὶ τὸ ἄμυσι τῆς κατοικημένης τῆς εἰς τὸ μῆκος, μύρια χιλιάδας δώδεκα· εἰς δὲ τὸ πλάτος, μύρια χιλιάδες δέκα ἓξ. ἅτι τὸ ὄρη Αραρὰτ ἴσμεν ἐν Παρθίᾳ τῆς Αρμενίας εἶναι. τινὲς δέ φασιν ἐν κιλαινᾶις τῆς Φρυγίας.

Ὅτι ἐπὶ ἑνὸς χρόνους ἐκτελέζετο ὁ κιβωτὸς, ἐπληρώθη δὲ τῷ φλϛ'. ἔτει τῆς ζωῆς τῦ Νῶε, μηνὶ τιτὶ Μαΐῳ κϛ', ἡμέρᾳ πρώτῃ· ἀ πῆχυς ἦ τῆς κιβωτῦ, ἀργυῖα μεγίστη ἐσὶ παρ' Αἰγυπτίοις. μ. δὲ ἡμέρας κατῆρχτο ὑετὸς ϗ μ. νύκτας. Απριλίῳ ἦ μηνὶ ἡμέρᾳ πρώτῃ τῆς ἑβδομάδος, ἐξῆλθε Νῶε ἐκ τῆς κιβωτῦ. τινὲς δὲ, καθ' ὧν ἡμέραν ἐκλείσθη πρώτου ὁ κιβωτὸς, αὖτ' αὐτὰ τῷ ἐπιόντι καιρῷ ἀποχωρεῖν φασιν, ἐν τῷ δισχιλιοστῷ διακοσιοστῷ πεντηκοστῷ τέτῳ ἔτει τῆς τῦ κόσμου γενέσεως. ϗ θυσίας προσαγαγὼν τῷ Θεῷ, ἐκτενῶς μικρὰ ποιεῖ παρακλυσμός. ἀποδεξάμενος ὖν ὁ Θεὸς τὰ τῷ ἀνδρὸς ἀρεστὰ, ὑπέχυσε πῶ, σημεῖον ἐπιθεὶς τὸ τόξον τῆς ἰριδος. ὅτι ὁ Νῶε Ξίσυθρος παρὰ Χαλδαίοις ἐλέγετο. ὅτι μετὰ τὸ καταπλυσμὸν

πακλυσμὸν ὅτε ἔθνος ἦν, ὅτε βασιλεία, ἐπὶ δὲ πενίοδος A dictus fuit. Ante diluvium neque gens
λῶ. περιέχεται ἡ ἐν τῇ βιβλίῳ τῷ ἀποκρύφων Ενὼχ, ulla fuit, neque regnum: annorum autem
ὅτι Οὐριὴλ ἄγγελος ἐμήνυσε τῷ Ενὼχ, τί ἐστι μὴν, ἡ circuitio eras. In libro occultorum Enochi
τροπὴ, ἔ ἐνιαυτός· ἔ τὸν ἐνιαυτὸν ἔχειν τβ'. ἑβδομάδας. continetur ſcriptum, Vrielum angelum Eno-
cho indicaſſe quid menſis ſit, quid ſolſti-
tium, quid annus: ac annum quidem ccl
conſtare ſeptimanis.

Οτι ὁ Αἴγυπτος ὑπὸ τῷ Μισρὶμ, τῷ δευτέρου υἱῷ Χὰμ Ægyptus a Mezromo, ſecundo Chami fi-
κτ' τὸν γραφὴν, Σεὶν δὲ τῷ Νεβρὼδ, ὑὸς Χὼς, υἱοῦ lio (auctore ſcriptura) patruo autem Nem-
Χὰμ τῷ πρώτῳ, οἰκιδεῖσα ἡ βασιλεύσασα ἐως τῶνδε brodi (nam is Chuſum, qui primus Chami
παρ' Εβραίοις ἡ Σύρεις ἡ Αραψὶ, Μισραὶα καλεῖται. filius fuit, patrem habuis) culta ac regnata
ad hæc uſque tempora ab Ebræis: Syris
& Arabibus Mezraa nominatur.

Οτι τῇ διχιλιοστῷ διακοσιοστῷ πενταετηρῷ πρώτῳ ἔτει, Νῶε ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα ἐν ὄρει Λευβὰρ τῆς Αρμε- Noa bis milleſimo ducenteſimo quinqua-
νίας. Θύσας τε τῇ Θεῷ, ἡ πιὼν οἶνον, ἐγυμνώθη. geſimo primo anno vineam plantavit in Lu-
bano Armeniæ monte: eumque Deo rem ſa-
cram feciſſet, ac vinum bibiſſet, nudas jacuit.

Οτι ἐγκρατὴς τοῦ Νεβρὼδ, ἐανίβαν Βαβυλῶν, ἡ Nemrodo imperante Babylon ædifica- Turris Babylonica.
ὁ πύργος, ἐπὶ χρόνοις τεσσαράκοντα τρισί. ὧν δὲ ta eſt, & turris annis xlii a. Nemrodus
Νεβρὼδ υἱὸς μὲν τοῦ Χὰμ, ἔκγονος δὲ Ενὼχ. ἐκαλεῖ- Chami filius fuit, & ab Enocho genus
το δὲ ὁ Νεβρὼδ, ἔ Εὐήχιος. ἦσαν δὲ πάντα ἐ οἰκοδο- duxit. Eidem Nemrodo etiam Evechius
μευόντων ἴδιοι ἑβδομήκοντα· φωνὴ δὲ αὐτοῖς πᾶσιν ὑ- nomen fuit. Qui turrim ædificaverunt,
πῆρχε μία. Νεβρὼδ δὲ αὐτοῖς ὁ γίγας, ὁ τοῦ Αἰθίο- ax ſeptuaginta omnino nationibus fue-
πος Χὼς υἱὸς, οἷς βρῶσιν ἀγρίων ἐχορήγει ζῶα ἀπὸ runt collecti: omnes autem eodem ſer-
τῶν Σαλὰ υἱοῦ Εβιρ, ἐγκεχείρισο τῷ οἰκοδομῷ ἔτη mone utebantur. Quibus Nemrodus gi-
ρ'. Εἶτα τῆ γλωσσῶν συγχυθέντων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ gas, Chuſi Æthiopis filius, in cibum fe-
πάντων διασκορπισθέντων, αὐτὸς ὁ Νεβρὼδ ἐκεῖ κατῴ- ras venando ſuppeditabat. Cæterum E-
κει, μὴ ἀφιστάμενος τοῦ πύργου, μεχρὶ τινὲς πλάθως berus Sale filius ædificationi præfectus
βασιλέων. ἐφ' οὗ ὁ πύργος ἀνῃρέθη βιαίῳ, ὡς fuit, anno tertillesimo. Poſtea cum
ἱστοροῦσι τινὲς καὶ αὐτὸς Ιώσηπος, κεκραυσμένου Deus ſermonem confudiſſet, homines-
σωτερίβα, ἡ θείᾳ κρίσει πᾶσιν ἐπάπεξιν. αὖτη πρώ- que diſſipati eſſent, ipſe Nemrodus ibi
τη βασιλεία ἐπὶ τῆς γῆς, ἀφ' ἧς ἐπλάσθη ὁ Αδὰμ, habitavit, a turri non digreſſus: ac mul-
γίγαντα· οἱ δὲ λέγοντες ἡ ἄλλα γεγονέναι, ψεύδον- ſitudini, quæ prioris ſtitus pars aliqua e-
ται. ἐκ πάντα γενέσθαι λαὸν, ἧς οἰκοδομεῖ τῷ Νε- rat, imperavit. Turris vi venti, ut cum a-
δρὼδ, ἡ τῷ Ροβὼθ, ἡ Χαλὰχ, τὰς πόλεις. καὶ lii tum ipſe etiam Joſephus narrant, de-
φασὶν ἔσεσθαι, ὅτι μὴ χλ' ἔτη τὴν κατακλυσμὸν, γίγαντα jecta ac comminuta, divino judicio Nem-
ἡ ἀρχὴν τῆς βασιλείας Χαλδαίων ὅτι Βαβυλωνίων διὰ rodum perculſis. Id primum ab Adamo
Νεβρώδ. φασὶ δὲ, ὅτι μόνος ὁ Εβιρ ὁ τοῦ Φαλὲκ πατὴρ, condito regnum in terra fuit: ac mentio-
ὁ συνιδὼν τῷ φωνῇ τῆς πυργοποιίας. διὸ καὶ τῆς τῷ nantur, qui plura fuiſſe referunt. Nemrodo
ἄλλων φωνῆς συγχυθείσης, ἡ τοῦ Εβιρ οὐκ ἀπώλετο. αὖ- Aſſur genitus eſt, a qui Niniven, Rhobo-
τη δὲ ἐστὶν, ἥν ὁ Αδὰμ ἐλάλει· ἡ ταύτην οἱ πάντα διαδε- ram & Chalacham urbes condidit. Ma-
ξάμενοι ἀπόγονοι, πατρωνυμικῶς ἑαυτὸς Εβραίους προ- niteſtum vero eſt, annis a diluvio ſ ɔ
σηγόρευσαν, ἡ Εβραΐδα φωνὴν ἐκάλεσαν, πεμπέμενον exax, a Nemrodo Chaldæorum ſive Ba- 55
δὲ, ταύτην εἶναι τὴν πρὸ τῆς συγχύσεως φωνὴν, πα' bylonioram regnum inſtitutum fuiſſe.
παλαιῶν εὑρέματα. ἐφ' ὧν ἓν ὄν κατ' ἰδιαίαν γλῶσσαν ἐστὶ Aiunt ſolum Eberum, Phaleci patrem,
τὸ συμαινόμενον ἐπιλύσασθαι, κατ' αὐτὴν τὸ ζητούμενον in ſubſtructionem turris non conſenſiſ-
ἐρμηνεύεται. οἷον Αδὰμ, καθ' ἑτέραν μὲν ἰδιαίαν φω- ſe. itaque etiam reliquorum linguis con-
νὴν τὸ δαλέμβον ὑφίσταται, κατὰ δὲ ταύτην ἀνθρω- fuſis, Eberi ſermo integer permanſit. Ea
πος ἑρμηνεύεται· ἡ ἐν τῷ Νῶε προσηγορεία δικαιοσύ- eſt lingua, qua Adamus uſus fuit: & ab
νην σημαίνει. καὶ Χὼς Αἰθίοψ, καὶ Μισρὶμ Αἴγυ- hoc poſteri Eberi ſe gentilitio nomine
πτος, καὶ Φαλὲκ μερισμὸς, καὶ Βαβυλὼν σύγχυσις. Ebræos, ac linguam Ebraicam nomina-
veruntur. Fuiſſe hanc linguam ante con-
fuſionem, certo indicant veterum no-
mina: quæ quid ſignificent cum nulla
alia lingua explicari poſſit, Ebraica lin-
gua interpretationem ſuggerit. Verbi
gratia, Adamus nullo alio ſermone qui-
quam, Ebraica autem hominem notat.
Sic Noa juſtitiam, Chus Æthiopem, Mez-
romus Ægyptum, Phalekus diviſionem,
Babylon confuſionem.

Οτι μετὰ τὸ κατακλυσμὸν ἐως τῆς ἕβρου μόνοι οἱ τρεῖς ἠγήσαντο τῆ πολλῶν ὑσιβῶν, Νῶε, Σὴμ, ἡ Αρφαξὰδ αὐτὸς τοῦ Σὴμ, ἔτη φλδ'. τοῦ δὲ κόσμου ἔτος ἐν, βλοσ'. τῆ δὲ βφιβ'. ἔτει ἔ Νῶε ἀδίκαιος ἐκοιμήθη, ὢν ἐτῶν ἐνακοσίων πενήκοντα· τῆ δὲ φλδ'. χρόνων ὁ ἀριθμὸς οὗτος· Νῶε τὰ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, ἔτη νδ'. Σὴμ, ἔτη ρ' ἡ Αρφαξὰδ, ἔτα λγ'. ὁμοῦ ἔτη φλγ', τῆς ἀρχῆς τῆ ἄλλων ἐν τῷ τετάρτῳ χρόνῳ λαμβανομένης. συγγραφεῖς δὲ τῆ Αἰγυπτίων ἡ Χαλδαίων, ὅτε Μάνεθος ἀνὴρ τῆ Αἰγυπτίων παπαμβος συγγραφὴν· Βηρωσὸς ἀ τὰ Χαλδαϊκὰ συναγαγών· Μῶχός τε ἡ Εσιαῖος, καὶ πρὸς τούτοις, Αἰγύπτιος Ιφικράτους. οἱ δὲ τὰ Φοινικὰ συγγραψάμενοι Ησίοδός τε ἡ Εκαταῖος, Ελλάνικος ἡ ὁ Ακουσίλαος, Εφορός τε ἔ Νικόλαος.

It was only after the deluge, until the time of Heber, that these three governed the whole world, Noa, Sem, and Arphaxad his ſon Sem, who was born two years after the deluge. The world was then in the 292d year. Noa died in the 350th year of his age, which was the 942d year of the world. Noa lived after the deluge 350 years, Sem 500, Arphaxad 433, in all 1283 years, in the fourth age of the world.

Cedren.

Teſtamentum Noæ.

Anno ab origine mundi bis milleſimo, quingenteſimo, ſeptuageſimo ſecundo, Noa annum ætatis agens nongenteſimum trigeſimum, oraculo nimirum divinitus accepto, tribus ſuis filiis terram diſtribuit, hoc modo. Semo primogenito ſuo filio, annum ætatis quadringenteſimum trigeſimumpeſimum agenti, dedit quidquid terræ in longum a Perſida & Bactris uſque ad Indiam porrigitur, in latum ab India uſque ad Rinocorura Ægypti, ſive quæ ab ortu ſolis ſunt uſque ad plagam meridionalem: Syriam nempe, quæ & Judæa dicitur, (nam antiqui Syros vocabant Paleſtinos) & Mediam & Euphratem fluvium deſignavit, qui limites Semi definiret. Chamo autem ſecundo ſuo filio, annum agenti quadringenteſimum ſeptimum, terram addixit quæ Auſtro & Africo eſt expoſita: & partem Occidentis, a Rinocorura Ægypti, Æthiopiam, Ægyptum, Lybiam, Aſticam, Mauritaniam, uſque ad columnas Herculis, ſeu uſque ad occiduum ac Aſticum oceanum fluvium, qui ejus ditioni terminus eſſet, Nilam conſtituit, qui idem Geon & Chryſorrhoas (quaſi auriſluus) appellatur. Japeto tertio filio, annum agenti ςεccxxv, attribuit quidquid a Media ad ſeptentrionem & ſolis occaſum pertinet, uſque ad Gades, inſulaſque Britannicas: Armeniam, Iberiam, Pontum, Cholcos, atque ulteriores regiones atque inſulas uſque ad Imlam, Gallias, Hiſpaniam, Celtiberiam & Luſitanos. Cum ad hunc modum diviſiſſet, ſcriptoque ſuam voluntatem teſtatus eſſet (ut perhibent) id illis recitavit, atque poſt obſignatum penes ſe detinuit, uſque ad annum ab Adamo ςιϑ ςιϑ ιϑ xcii, quo vitam finivit. Moriturus, tribus filiis ſuis mandavit, ne quis eorum fratris regionem invaderet, eumve injuria aliqua afficeret: alioquin hoc ab diſcordiarum & bellorum inteſtinorum cauſam allaturum. Teſtamentum Semo, quippe ætate ac pietate præſtanti, tradidit: ix ai in Imperia ſucceſſit, atque eximiæ proſperitates, quas ei precatus fuerat pater, hæreditate conſecutus eſt, quod etiam in Geneſi ſcriptum extat. Humatus eſt in monte Lubaro.

Edit. Pariſ. pag. 12.

Chamus Semo ditionem invadit.

Anno mundi ςιϑ ςιϑ ιϑεεxcι, annis ab obitu Noæ ducentis, Chami filius Chanaan novas res molitus, Semi fines ingreſſus eſt contra Noæ præceptum, cum ſeptem ex ſe ortis gentibus Amorræis, Chettæis, Pherezæis, Evæis, Gergeſæis, Jebuſæis, & Chananæis: quas gentes Deus per Moſem & Jeſum Navæ filium excidit, ac ſuo deinde tempore Judicum opera filiis Iſraeli avitam terram reddidit, etiam in hoc ſuam juſtitiam declarans. Nam Iſraelitæ per gradus propagatæ gentis xxxvιιι a Semo orti erant, annis ςιϑ ιϑ ϛlxxxvιι, quod incidit in annum mundi ιιιι ∞ lxxvιιι regni primum Salomonis axvιι, quo, ſacrificiis paterno Deo immolatis, erectum a ſe ſumptibus immenſis templum dedicavit: de quarum vigintioſto generationum ſingulis, quantum res patietur, compendio recta ſerie ordinato, ſi conceſſerit Deus, a nobis ſermo fiet. Nunc vero ad turris illius ædificationem & lxxii gentium linguarumque ad invicem perturbatarum confuſionem iterum regreſſi, quot & cujuſmodi ſingulis filiorum Noæ ex diſperſis lxxii genres exortæ ſunt, quæ pleriſque hiſtoriis etiam ſunt commemoratæ, enarremus. Ex præmiſſis tamen recordari neceſſe eſt, ιι ∞ Dcc xxxvι anno (hic autem ni-

Τῷ βφαβ. ἔτει ϡ κόσμου, ἑκακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τοῦ Νῶε, χῷ Θεὸν διλεσάντι χρησμὸν, ἡμέρᾳ τῇ Νῶε πρὸς νεφὶν υἱοῖς αὐτοῦ ϡ γῆν ὅπου· Σὴμ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἀγοντι ἔτος πεντακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν πρῶτον, ἔδωκεν ἀπὸ Περσίδος ϗ Βάκτρων, ἕως Ινδικῆς μάλης· πλάτος δὲ, ἀπὸ Ινδικῆς, ἕως Ρινοκορούρων τῆς Αἰγύπτου, ὅπου τὰ ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως μέρους τῆς μεσημβρίας, τὴν τε Συρίαν, ἣ ϗ Ιουδαία λέγεται (ϗ γὰρ ϗ οἱ παλαιοὶ Σύρους τοὺς Παλαιστίνους ὠνόμαζον) ϗ Μηδίαν· ϗ ποταμὸν διορίζοντα αὐτῷ τὰ ὅρια ϡ Εὐφράτην. Χὰμ δὲ τῷ δευτέρῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἄγοντι ἔτος υζ, ἔδωκε τὴν πρὸς νότον καὶ λίβας, ϗ μέρος τῆς δύσεως ἀπὸ Ρινοκορούρων ϡ Αἰγύπτου, Αἰθιοπίαν ϗ Αἴγυπτον ϗ Λιβύην, Ἀφρικὴν ϗ Μαυρετανίαν, ἕως Ἡρακλείων στηλῶν, ὅπου ἐστὶ τὸ δυτικὸν ϗ Λιβυκὸν ὠκεανοῦ. ποταμὸν δὲ διορίζοντα τὸν Νεῖλον, ὃς ϗ Γεὼν ϗ Χρυσορρόας λέγεται. Ἰάφεθ δὲ τῷ τρίτῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἄγοντι ἔτος υκί, ἀπὸ Μηδίας τὰ πρὸς ἄρκτον ϗ δύσιν, ἕως Γαδείρων, ϗ Βρεττανικῶν νήσων, Ἀρμενίαν, Ἰβηρίαν, Πόντον, Κόλχους, ϗ τὰς κατ' Ἴσπον χώρας ϗ τὰ ἔθνη ἕως Ἰταλίας ϗ Γαλλιῶν, Ἱσπανίας τε ϗ Κελτιβηρίας ϗ Λουσιτανῶν. ὅπου μερίσας, καὶ ἐγγράψας διαθήμενος, ὡς φασιν, ἐπαναγνούς τε αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτῷ ἐσφραγίσατο, παρ' ἑαυτῷ κατασχών, ἕως τοῦ βφϟβ. ἔτους ἀπὸ Ἀδὰμ, ὃν ϗ ἐποιμήθη. μέλλων δὲ πλάτας, ἐνετείλατο τοῖς τεσσὶν υἱοῖς αὐτοῦ, μηδένα ἐπιβῆναι τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ ὁρίοις, καὶ ἀπέχειν ἑκατέρωθεν πρὸς ϡ ἕτερον, ὡς τοῦτο γενησομένην αἰτίαν φόνου αὐτοῖς ϗ πολέμων τῷ πρὸς ἀλλήλους. τὴν δὲ ἀρχὴν αὐτοῦ δέδωκε τῷ Σὴμ, ὡς πρωτοτόκῳ υἱῷ, καὶ θεοφιλεστέρῳ· ὃς καὶ τὴν ἡγεμονίαν διεδέξατο μὴν αὐτὸν, ϗ πᾶς ἐξαίρετος τῷ παρ' αὐτοῦ διλογιῶν ἐκαλαρώσατο, ὡς ϗ ἐν τῇ Γενέσει φέρεται· καὶ ἐποιμήθη ἐν ὄρει Λουβάρ.

Ἐν δὲ τῷ βϟηά. ἔτει τοῦ κόσμου, ἔτους μετὰ ἑξακόσια ἔτη τῆς πλάτης Νῶε, νουθετήσας ὁ τοῦ Χὰμ υἱὸς Χαναὰν, ἐπίβη τοῦ ὁρίου τοῦ Σὴμ, ϗ κατῴκησεν ἐκεῖ, παραβὰς τὴν ἐντολὴν Νῶε, σὺν τοῖς ἐξ αὐτοῦ γενομένοις ἔθνεσιν ἑπτὰ, Ἀμορραίοις, Φερεζαίοις, Εὐαίοις, Γεργεσαίοις, Ἰεβουσαίοις ϗ Χαναναίοις· ὡς διὰ Μωσέως ϗ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἐξωλοθρεῦσαι ὁ Θεὸς, ϗ κατὰ τινας καιροὺς διὰ τῆς χειρῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὴν πατρῴαν γῆν, ὄνασιος ϗ ἐν τούτῳ φανεὶς ὁ Θεός. ὡς ἐκ τοῦ Σὴμ καταγομένης διὰ γενεῶν λϛ' ἐτῶν χιλίων ἑξακοσίων ὀγδοήκοντα ἑπτὰ, (ἃ ϗ ἐφθασεν εἰς τὸ τετρακιλιοστὸν ἑβδομηκοστὸν ἄγδοον ἔτος, ἤτοι τῆ χγ'. ϡ βασιλείας Σολομῶντος, καθ' ὃν ἀνῳκοδόμησε ϡ ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσα πολυτελὴ ναὸς, θύσας τῷ πατρῴῳ Θεῷ λαμπρῶς· περὶ ὧν ἐν τοῖς ἰδίοις τόποις ἐπέκτεινε τὸν λόγον κατὰ τὸ ἐγχωροῦν συνεπόδια ἑπτεμῷ σωὶ Θεῷ λιχθήσεται· νῦν δὲ ἐπανέλθωμεν πάλιν ἐπὶ τὴν συγχυσιν τῶν χειλέων ϡ σύγχυσιν ϡ οβ'. ἐθνῶν, ϗ γλωσσῶν, αἳ συνεχύθησαν. ϗ ὅπωσμὲν ἃ τοῖς παλαιοῖς ϡ ἱστοριῶν πραπίρωται, ποῖα καὶ ποσα ἐθνη ἐκάστῳ τῷ γ'. υἱῶν τοῦ Νῶε ἐλαχεν ἐπὶ ϡ ἐμπαρέντων οβ'. ἐθνῶν· χρὴ δὲ ἐπαμνησθῆναι τῷ προλεχθέντων ἀναγέρω, ὅτι ἀρξάμενοι τῆ καθολιαῦ βϟς'. ἔτει οἰκοδομῶν τὸν πύργον, ὅπερ ὧν τῆς ζωῆς τοῦ Σὴμ φϟδ'. τῷ δὲ

Inclaſa ſuppievim. ex Syncello.

Ἀρφαξάδ υ ϡ γ'. ἀφ' ὧν ἐστὶ τὰ νῦν Καλδαῖοι. ἀφ' οὗ Σα- A
λὰ σ λ'. ἀφ' οὗ Εβερ ϡ θ'. ἔμεινεν οἰκοδομοῦντες ἐπὶ ἔτη
μ'. ἕως τῆς κοσμικῆς βφος'. ὃν τρόπον δὲ τὴν ὑπὲρ
διεσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἔθ-
νος.

Ἐκ τοῦ Σὴμ τοῦ πρωτοτόκου Νῶε ἔθνη α'.
ὅπως.

α'. Ἀρφαξάδ, ἀφ' οὗ Χαλδαῖοι.
β'. Ἀλὰμ, ἀφ' οὗ Ἐλυμαῖοι.
γ'. Ἀσσὼρ, ἀφ' οὗ Ἀσσύριοι.
δ'. Λοὺδ, ἀφ' οὗ Λυδοί.
ε'. Ἀρὰμ, ἀφ' οὗ Σύροι.

Υἱοὶ Ἀρὰμ. B

ς'. Ὼς, ἀφ' οὗ Τράχωνες.
ζ'. Οὐλ, ἀφ' οὗ Μαγαρδοί.
η'. Γάθηρ, ἀφ' οὗ Ἀρμένιοι.
θ'. Μοσὸχ, ἀφ' οὗ Μασήνιοι.

Υἱοὶ Ἀρφαξάδ.

ι'. Καϊνᾶν, ἀφ' οὗ Γαυφηνοί.
ια'. Σασᾶν, ἀφ' οὗ Κοσαῖοι.
ιβ'. Ἔβερ, ἀφ' οὗ Ἑβραῖοι.
ιγ'. Φαλὲκ, ἀφ' οὗ Βάκτροι.
ιδ'. Ἐλμωδὰμ, ἀφ' οὗ Ἰνδοί.
ιε'. Ἰεκτὰν, ἀφ' οὗ Μαδιναῖοι.
ις'. Ἀραβὼθ, ἀφ' οὗ Ἄραβες. C
ιζ'. Ἰδουρὰν, ἀφ' οὗ Καμήλιοι.
ιη'. Δέρα, ἀφ' οὗ Μῆδοι.
ιθ'. Ἰεζιὰ, ἀφ' οὗ Ἀδριανοί.
κ'. Δεκλὰμ, ἀφ' οὗ Κεδρούσιοι.
κα'. Γεβὰλ, ἀφ' οὗ Σκύθαι.
καβ'. Ἀβιμαὴλ, ἀφ' οὗ Ὑρκανοί.
καγ'. Σαβὰτ, ἀφ' οὗ Ἄραβες Ἰνδῶν.
κδ'. Οὐὴρ, ἀφ' οὗ Οὐαρναῖοι.
κε'. Εὐὶλ, ἀφ' οὗ Γυμνοσοφισταί.

Οὗτοι πάντες ἐκ τοῦ Σὴμ κατάγονται· ὧν ἡ κα-
τοικία ἐστὶν κατὰ μῆκος ἀπὸ Βάκτρων καὶ Ἰνδικῆς,
ἕως Ῥινοκολούρων τῆς ἐρυθρᾶς Συρίας, καὶ Αἰγύ-
πτου, καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, ἀπὸ στόματος D
τοῦ κατ' Ἀραβίαν τῆς Ἰνδικῆς· κατὰ δὲ πλάτος ἀ-
πὸ Περσίδος καὶ Βάκτρων, ἕως Ἰνδικῆς· τὰ δὲ ἐ-
σόματα τῶν χωρῶν ταῦτα.

Περσὶς, ἧς τὰς αὐτὰς ἔθνη. Βακτριανὴ, Ὑρκανία,
Βαβυλωνία, Κοδρυαλία, Ἀσσυρία, Μεσοποταμία,
Εὐδαίμων Ἀραβία, Κοίλη Συρία, Κομμαγηνὴ, ἃ ἐ
φυτεῦ Περσίς· τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γενόμενα ἔθνη ταῦτα.
Ἑβραῖοι, Ἰουδαῖοι, Πέρσαι, Μῆδοι, Μαγαρδοὶ,
Πάρθοι, Γερμανοὶ, Ἐλυμαῖοι, Ἄραβες ἀρχαῖοι, Κε-
δρήσιοι, Σκύθαι, Γυμνοσοφισταί. οἱ δὲ ἐπτὰ μόνοι αὐ-
τῶν γράμματα Ἰουδαίοις, Πέρσαις, Μήδοις, Χαλδαίοις,
Ἰνδοῖς, Ἀσσυρίοις. ταῦτα τὰ κε'. ἔθνη τοῦ Σὴμ σὺν ταῖς
χώραις, ἧς ἐσχίσεν αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ Χὰμ τοῦ β'. υἱοῦ Νῶε ἔθνη λβ'. ὅπως.

α'. Χὼς, ἐξ οὗ Αἰθίοπες.
β'. Μισραὶμ, ἐξ ἧς Αἰγύπτιοι.
γ'. Φοὺδ, ἐξ οὗ Τρωγλοδῦται.
δ'. Χανααὰμ, ἐξ οὗ Χαναναῖοι.

Οὗτοι ἔφυγον ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ
κατῴκησαν Τρίπολιν τῆς Ἀφρικῆς ὡς ὅσον ἐν τῇ πλή-
ρει τοῦ Χάμ.

Cedren.

tæ Sem DLXXXXIV, filii Arphaxad CCCC LXXXXIII, hujus vero filii Cainan CCC LVIII, Sale CCXXX, & Heber LXXXXIX ex æquo commensurabatur) turrim extruere aggressos, annos continuos XL in ædificio consumpsisse, ad annum videlicet mundi II ∞ DCCLXXVI. Hoc enim anno in universam terram a Deo dispersi sunt, hoc pacto.

Sem primogeniti Noe gentes viginti quinque, hoc ordine.

1. Arphaxad, a quo Chaldæi.
2. Alam, a quo Elymæi.
3. Assur, a quo Assyrii.
4. Lud, a quo Lydii.
5. Aram, a quo Syri.

Filii Aram.

6. Oz, a quo Trachones.
7. Ul, a quo Magardi.
8. Gather, a quo Armenii.
9. Mosoch, a quo Messenii.

Filii Arphaxad.

10. Cainam, a quo Gaspheni.
11. Safam, a quo Cosæi.
12. Heber, a quo Hebræi.
13. Phalec, a quo Bactri.
14. Elmodam, a quo Indi.
15. Jectam, a quo Madinæi.
16. Araboth, a quo Arabes.
17. Iduram, a quo Camelii.
18. Dera, a quo Medi.
19. Jeza, a quo Adriani.
20. Declam, a quo Cedrusæi.
21. Gebel, a quo Scythæ.
22. Abimeel, a quo Hyrcani.
23. Sabat, a quo Indorum Arabes.
24. Ver, a quo Varnæi.
25. Even, a quo Gymnosophistæ.

Hi cuncti ex Sem orti sunt, eorumque habitatio a Bactris & Indis, Rinocolura usque Syriam ab Ægypto rubroque mari separantem, ab ostiis Indiæ juxta Arsinoem, in longum protenditur, in latum vero a Perside & Bactris ad Indiam usque progreditur. Hæc autem sunt regionum nomina.

Persis, ejusque nationes: Bactriana, Hyrcania, Babylonia, Codryalia, Assyria, Mesopotamia, Arabia felix, Cœlesyria, Comagena, & Persis proprie dicta. Ex ipsis hæ aliæ nationes sunt progenitæ. Hebræi, Judæi, Persæ, Medi, Magardi, Parthi, Germani, Elymæi, Cosæi veteres Arabes, Cedrusæi, Scythæ, Gymnosophistæ. Qui literas eorum callent, sunt Judæi, Persæ, Medi, Chaldæi, Indi, Assyrii. Istæ sunt viginti quinque nationes ex Sem propagatæ, cum earum regionibus & terminis.

E *E Cham secundo filio Noe duæ supra triginta nationes exortæ, hoc pacto.* *Edit. Paris. pag. 11.*

1. Chus, e quo Æthiopes.
2. Mestraim, e quo Ægyptii.
3. Phud, e quo Troglodytæ.
4. Chanaan, e quo Chananæi.

Hi fugerunt a facie filiorum Israel, & Tripolim Africæ sorti Cham adjunctam occupaverunt.

Filii Chus Æthiopis primogeniti Chami.

5. Sabat, e quo Sabat.
6. Evilat, e quo Gangæi.
7. Sebata, e quo Sabini.
8. Regma, e quo Ichthyophagi.
9. Sabacata, e quo.....

Filii Regma.

10. Saba, e quo Marmaritæ.
11. Judadan, e quo Phœnices.
12. Nembrod, e quo Gigantes.
13. Ludiim, e quo.....
14. Nemeſtiim, e quo.....
15. Labiim, e quibus.....,...
16. Nephtabiim, e quibus.....
17. Patronoſoniim, e quibus.....
18. Chaſloniim, e quibus.....
19. Philiſtiim, e quibus.....
20. Caphtoniim, e quibus.....

Filii Chanaan, quorum primogenitus Sidon.

21. Sidon, e quo Sidonii.
22. Charnæus, e quo.....
23. Jebuſæus, e quo Jebuſæi.
24. Amorrhæus, e quo Amorræi.
25. Gergeſæus, e quo Gergeſæi.
26. Evæus, e quo Evæi.
27. Aruchus, e quo.....
28. Aſennæus, e quo.....
29. Aradus, e quo Aradii.
30. Samaræus, e quo Orthoſitæ.
31. Amathis, e quo Amathuſii.

Iſti omnes, ſi Cham adnumeraveris, triginta duo ſunt. Eorum habitatio eſt univerſa regio, quæ a Rinocuris & Gadibus ad Auſtrum vergit. Nationes autem ex illis progenitæ ſunt Æthiopes, Troglodytæ, Augari, Gangeni, Sabini, Ichthyophages, Elaini, Ægyptii, Phœnices, Lybes, Marmaritæ, Cari, Pſyllitæ, Myſi, Moſyllii, Phryges, Macones, Bithyni, Nomades, Lycii, Mariandini, Pamphyli, Moſſyni, Piſſyni, Augalæi, Cilices, Mauruſii, Cretes, Magartæ, Numidæ, Macones, & Naſamones. Hi terras ab Ægypto ad occiduum, Lybiam & Auſtrum verſus, Oceanum, incolunt: quique inter eos litteras profitentur, ſunt Phœnices, Ægyptii, Pamphyli, & Phryges. Regiones autem ab eis habitatæ ſunt, Ægyptus, Æthiopia ad Indos verſus Euronotum vergens, altera Æthiopia verſus Auſtrum unde Nilus fluvius oritur, Erythra, quæ reſpicit Orientem, Thebais, Lybia ad Cyrenem protenſa, Marmaris & circumjacentes terræ, Syrtis tres nationes complexa Naſamones, Macones, & Tautomatos, Lybia a Lepti ad parvam Syrtem excurrens, Numidia, Maſſuvis, & Mauritania, quæ & Africa, ad Herculeas uſque columnas e Gadium regione pervadit. Habet autem verſus Boream mari terras adjacentes Ciliciam, Pamphiliam, Piſidiam, Mydiam, Lycaoniam, Phrygiam, Cabbaliam, Lyciam, Lydiam, Cariam, Troadem, Æoliam, Bithyniam, veterem Phrygiam. Habet & inſignes inſulas tres: Sardo, Cretam, Cyprum: ac inſuper alias,

A *Υἱοὶ Χὼς τοῦ Αἰθίοπος τοῦ πρώτου υἱοῦ Χάμ.*

ε'. Σαβάτ, ἐξ οὗ Σαβάτ.
ς'. Εὐιλάτ, ἐξ οὗ Γαγγινοί.
ζ'. Σεβατᾶ, ἐξ οὗ Σαβῖνοι.
η'. Ρίγμα, ἐξ οὗ Ἰχθυοφάγοι.
θ'. Σαβακατᾶ, ἐξ οὗ.....

Υἱοὶ Ρίγμα.

ι'. Σαβᾶ, ἐξ οὗ Μαρμαρῖται.
ια'. Ἰουδαδάν, ἐξ οὗ Φοίνικες.
ιβ'. Νεβρωδ', ἐξ οὗ Γίγαντες.
ιγ'. Λουδιείμ, ἐξ οὗ.....
ιδ'. Νεμεσιείμ, ἐξ οὗ.....
B ιε'. Λαβιείμ, ἐξ ὧν.....
ις'. Νεφθαβιείμ, ἐξ ὧν.....
ιζ'. Πατρωσωνιείμ, ἐξ ὧν.....
ιη'. Χασλωνιείμ, ἐξ ὧν.....
ιθ'. Φιλιστιείμ, ἐξ ὧν.....
κ'. Καφθωριείμ, ἐξ ὧν.....

Υἱοὶ Χαναάν, ὧν πρωτότοκος Σιδών.

κα'. Σιδών, ἐξ οὗ Σιδώνιοι.
κβ'. Χαρναῖος, ἐξ οὗ.....
κγ'. Ἰεβουσαῖος, ἐξ οὗ Ἰεβουσαῖοι.
κδ'. Ἀμορραῖος, ἐξ οὗ Ἀμορραῖοι.
κε'. Γεργεσαῖος, ἐξ οὗ Γεργεσαῖοι.
κς'. Εὐαῖος, ἐξ οὗ Εὐαῖοι.
C κζ'. Ἀρούκος, ἐξ οὗ....
κη'. Ἀσενναῖος, ἐξ οὗ.....
κθ'. Ἀράδιος, ἐξ οὗ Ἀράδιοι.
λ'. Σαμαρεῖος, ἐξ οὗ Ὀρθοσῖται.
λα'. Ἀμαθεῖς, ἐξ οὗ Ἀμαθούσιοι.

D Οἱ πάντες υἱοὶ τῆς Χὰμ λβ'. τούτων δὲ κατοικία ἀπὸ Ῥινοκούρων, ἕως Γαδείρων τὰ πρὸς νότον· τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γενηθέντα ἔθνη, Αἰθίοπες καὶ Τρωγλοδύται, Αὐγαῖοι, Γαγγινοί, Σαβῖνοι, Ἰχθυοφάγοι, Ἐλαῖνοι, Αἰγύπτιοι, Φοίνικες, Λίβυες, Μαρμαρῖται, Κᾶρες, Ψυλλῖται, Μυσοὶ, Μοσύλλιοι, Φρύγες, Μάκωνες, Βιθυνοὶ, Νομάδες, Λύκιοι, Μαριανδινοὶ, Πάμφυλοι, Μοσσυνοὶ, Πισσυνοὶ, Αὐγαλαῖοι, Κίλικες, Μαυρούσιοι, Κρῆτες, Μαγάρται, Νομάδες, Μάκωνες, & Νασαμῶνες. οὗτοι διακρατοῦσιν ἀπὸ Αἰγύπτου, ἕως τοῦ δυτικοῦ μέρους λίβα καὶ πρὸς ἑσπέραν· οἱ δὲ ἐπισάμβοι αὐτῶν γράμματα Φοινίκων, Αἰγύπτιοι, Πάμφυλοι, Φρύγες. αἱ δὲ χῶραι αὐτῶν, Αἴγυπτος, Αἰθιοπία ἡ βλέπουσα πρὸς Ἰνδοὺς πρὸς ἀνατολήν. ἄλλη Αἰθιοπία πρὸς νότον, ὅθεν ἐκπορεύεται ὁ Νεῖλος ποταμός. Ἐρυθρὰ ἡ βλέπουσα πρὸς ἀνατολάς, Θηβαΐς, Λιβύη ἡ παρατείνουσα μέχρι Κυρήνης, Μαρμαρὶς, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα, Σύρτις ἔχουσα ἔθνη γ'. Νασαμῶνας, Μάκωνας, Ταυτομαίους, Λιβύη ἀπὸ Λέπτιος παρατείνουσα μέχρι μικρᾶς Σύρτεως. Νουμιδία, Μασσυλίς, Μαυρετανία, ἡ δὲ Ἀφρικὴ παρατείνουσα μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπέναντι Γαδείρων. ἔχει δὲ ἐν τοῖς κατὰ βορρᾶν τὰ πρὸς θάλασσαν, Κιλικίαν, Παμφυλίαν, Πισιδίαν, Μυδίαν, Λυκαονίαν, Φρυγίαν, Καβαλίαν, Λυκίαν, Λυδίαν, Καρίαν, Τρωάδα, Αἰολίαν, Βιθυνίαν, ἡ ἀρχαίαν Φρυγίαν. ἔχει δὲ

ἔθνος ἐπισήμως γ'. Σαρδὼ, Κρήτη, Κύπρος. ἐκ-
κοίνης δὲ Κόρσυλλα, Λαμπαδοῦσα, Γαῦδος, Μελί-
τη, Κερκύρα, Μίνως, Γαλάτη, Γορτύνη, Κρή-
της, Γαυλορίδης, Θήρα, Κάρπαθος, Ἀστυπάλαια,
Χίος, Λέσβος, Τένεδος, Ἴμβρος, Θάσος, Σάμος,
Κνίδος, Κῶς, Νίσυρος, ποταμὸς δὲ Γειὼν ὁ καὶ Νεῖ-
λος, ὃς καὶ κυκλοῖ Αἴγυπτον, καὶ Αἰθιοπίαν. καὶ διορί-
ζει μεταξὺ τῆς Χὰμ καὶ Ἰάφεθ τὸ στόμα τῆς ἐσπερίας
θαλάσσης τὰ ἐπέκεινα τῆς Χὰμ καὶ τῆς Ἰάφεθ.

A Corſulam, Lampadoſam, Gaudum, Mellitam, Corunam, Minem, Galatam, Gorſynam, Cretam, Gauloridam, Theram, Carpathum, Aſtypalæam, Chium, Lesbum, Tenedum, Imbrum, Coum, Neſurum. Flumen in ea currit Gion, qui & Nilus, totam Ægyptum, & Æthiopiam pererrat. Vicinas autem Cham & Japheth regiones Occidui maris oſtium, poſitis inter Cham & Japheth limitibus, diſtermi-nat.

Ἐκ τοῦ Ἰάφεθ τοῦ γ'. υἱοῦ Νῶε ἔθνη ιε'. ὧνες.

Ex Japheth tertio filio Noe quindecim nationes ortæ ſunt, hoc ordine.

Τέκνα Ἰάφεθ τοῦ γ'. υἱοῦ Νῶε.

Filii Japheth tertii filii Noe.

B
α'. Γάμερ, ἐξ οὗ Καππαδόκες.
β'. Μαγὼγ, ἐξ οὗ Κελτοὶ οἱ καὶ Γαλάται.
γ'. Μαδαὶ, ἐξ οὗ Μῆδοι.
δ'. Ἰωυὰν, ἐξ οὗ Ἕλληνες οἱ καὶ Ἴωνες.
ε'. Θωβὴλ, ἐξ οὗ Θετταλοί.
ϛ'. Μοσὸχ, ἐξ οὗ Ἰλλυριοί.
ζ'. Θῆρας, ἐξ οὗ Θρᾷκες.
η'. * Χεττιὶν, ἐξ οὗ Μακεδόνες.
Οἱ υἱοὶ Γάμερ τοῦ υἱοῦ Ἰάφεθ.
θ'. Ἀσχανὰζ, ἐξ οὗ Ῥηγῖνες.
ι'. Ῥιφὰθ, ἐξ οὗ Σαυρομάται.
ια'. * Θοργαμὰ, ἐξ οὗ Ἀρμένιοι.
Οἱ υἱοὶ Ἰωυάν.
ιβ'. Ἐλισὰ, ἐξ οὗ Σικελοί.
ιγ'. Θαρσεῖς, ἐξ οὗ Ἴβηρες.
ιδ'. Κίτιοι, ἐξ οὗ Λατῖνοι, οἱ καὶ Ῥωμαῖοι.
ιε'. Ῥόδιος, ἐξ οὗ Ῥόδιοι.

Filii Gamer filii Japheth.
9. Aſchanat, e quo Rhegines.
10. Riphad, e quo Sauromatæ.
11. Thorgama, e quo Armenii.

Filii Javan.
12. Eliſſa, e quo Siculi.
13. Tharſis, e quo Iberes.
14. Citii, a quo Latini, qui & Romani. *Edit. Pariſ. pag. 14.*
15. Rhodios, e Rhodii.

Ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τε ἴδιαι ἐν τῇ γῇ
αὐτῶν ἑκάστος κατὰ γλῶσσαν αὐτῶν, ἐν ταῖς φυλαῖς
αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν, ὡς φησιν ἡ γρα-
φή. ἐμοὶ ἔθνη ιβ'. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ Κύπριοι ἐκ τῆς
Κιτιαίων, καὶ οἱ ἐν τῇ βορρᾷ ὁμόφυλοι τῆδε αὐτῶν
Κιτιαίων, ἔτι τε Ῥωμαίων, καὶ τὰ ἔθνη τῆς Ἑλλάδος,
πλὴν τῶν μεταναστάντων ὕστερον ἐκεῖ Σαιτῶν καὶ κα-
ταναστάντων τὴν τῆς ἐλλάδος μητρόπολιν Ἀθήνας
καὶ τὰς Θήβας. Σιδώνιοι γὰρ υἱοὶ ἀποικοι ἐκ Κάδ-
μου τοῦ Ἀγήνορος. οἱ δὲ Χαλδαῖοι Τυρίων εἰσὶν
ἄποικοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι εἰς Ἑλλάδα μετῴκησαν.
τὰ δὲ τῶ Ἰάφεθ ἔθνη ἀπὸ Μηδίας, ἕως τῶν ἑσπερ-
ίων ὠκεανῶν κατέσπαρται βλάστοντα πρὸς βορρᾶν ὧν-
τα. Μῆδοι, Ἀλβανοὶ, Γαργανοὶ, Ἐρραῖοι, Ἀρμένιοι, Ἀμαζόνες, Κόλχοι, Καρζηνοὶ, Δευ-
ναγενοὶ, Καππάδοκες, Παφλαγόνες, Ταβιηνοὶ, Χαλυβες, Σάρμαται, Θρᾷκες, Μοσσυνοὶ, Βα-
στρανοὶ, Σαυρομάται, Ἰλλυριοὶ, Μαιῶται, Σκύ-
θαι, Ταῦροι, Μακεδόνες, Ἕλληνες, Ἴσριοι, Δαυνῖς, Οὔμβροι, Ἰάπυγες, Καλάβροι, Ὀππι-
κοὶ, Λατῖνοι οἱ καὶ Ῥωμαῖοι, Γάλλοι, οἱ καὶ
Κελτοὶ, Λιγυστῖνοι, Κελτίβηρες, Ἴβηρες, Γάλ-
λοι, Ἀκουιτανοὶ, Ἰλλυριοὶ, Βασκωνες, Κυρτανοὶ,
Λυσιτανοὶ, * Οὐάκκαι, καὶ οἱ Βρεττανικοὶ. οἱ δὲ
ἐκ ταῖς νήσοις οἰκοῦντες ἐξ αὐτῶν εἰδότες γράμμα-
τα εἰσὶν οὗτοι, Ἴβηρες, Λατῖνοι, οἱ καὶ Ῥωμαῖοι,
Σπάνοι, Ἕλληνες, Μῆδοι, Ἀρμένιοι. ἐστὶ δὲ κα-
τὰ μῆκος τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ Μηδίας, ἕως δυτικοῦ
ὠκεανοῦ, τὰ πρὸς βορρᾶν οὖρος καὶ ἀπὸ Ταναΐ-

Ab his diviſæ ſunt inſulæ gentium in terra ſua unuſquiſque ſecundum linguam ſuam, in familiis ſuis, & in nationibus ſuis, inquit ſcriptura: earumque ſumma eſt duarum ſupra ſeptuaginta. Nati ſunt quoque a Citiæis Cyprii, & eorum Romanorumque Boreales contribules, necnon & Græciæ nationes, cum videlicet in eam Saitæ tranſmigrarunt, & Græciæ caput Athenas Thebaſque occupaverunt. Sidoniorum enim erant coloni, ex Cadmo Agenoris filio. Coloni Tyriorum ſunt etiam Chaldæi, & quicumque in Græciam tranſmigrarunt. At vero nationes a Media, ad occiduum oceanum & Boream verſus ſapantiæ, a Japheth fuere progenitæ, hoc ordine. Medi, Albani, Gargani, Erræi, Armeni, Amazones, Colchi, Corzini, Dennagini, Cappadoces, Paphlagones, Chalybes, Sarmatæ, Thraces, Moſſyni, Baſtrani, Sauromatæ, Illyrii, Mæotæ, Scythæ, Tauri, Macedones, Græci, Iſtrii, Daunenſes, Unni, Japyges, Calabri, Oppici, Latini qui & Romani, Galli qui & Celtæ, Ligures, Celtiberes, Iberes, Galli, Aquitani, Illyrici, Baſantes, Cyrtani, Luſitani, Vaccæi, & Britanni. Inſularum incolæ qui literas callent ſunt iſti: Iberes, Latini qui & Romani, Hiſpani, Græci, Medi, Armeni. Regionum vero quas incolunt, fines protenduntur in longum a Media ad uſque Occidentalem Oceanum, in latum verſus Boream a

fiumine Tanai,) uſque ad Maſtuſiam Ilio oppoſitam. Regiones autem eorum ſunt, Media, Albania, Armenia major & minor, Amazonum regio, Paphlagonia, Cappadocia, Galatia, Colchis, Boſporeni, Mæotis, Derris, Sarmatæ, Tauriani, Bactriani, Scythia, Thracia, Macedonia, Græcia, Theſſalia, Bœotia, Locris, Ætolia, Achaja, Peloponneſus, Acarnania, Epirus, Illyricum, Lycbnitis, Adria, unde mari Adriatico nomen factum: Calabria, Italia, Gallia, Etruria, Luſitania, Celtica, Maſſilia, Celtogallia, Hiſpania major & minor. Ibi fines Japeti terminantur, qua ſeptentriones reſpiciunt uſque ad Britannicas inſulas. Habet autem inſulas, Britanniam, Siciliam, Eubœam, Rhodum, Chium, Leſbum, Cythera, Zacynthum, Cephaleniam, Ithacam, ac Cyclades, & Aſiæ partem quæ Jonia appellatur. Pro termino eſt Tigris fluvius, qui Mediam a Babylonia dividit. His ergo Implentur fines Japeti: quia eſt in ſcriptura, *Ampliſicet Deus Japetum*. Univerſam quippe Europam, & magnæ Aſiæ haud exiguam partem abſtulit: ideoque additum eſt, *Et habitet in tabernaculis Semi*. Neque id modo, ſed etiam reconditiorem ſenſum eruendo intelligimus, quod Japeti fere tota portio baptiſmum ac fidem in Chriſtum eſt amplexa, quod per Semi tabernacula notatur. quando etiam Abrahamus a Semo genus duxit, atque Patriarchæ, a quibus perſpicue generis propagatio per ordinem uſque ad Chriſtum deducitur.

Japeti fatidici.

At Chami gentes pleræque etiamnum in defectione a fide Chriſtiana permanent, in Indiis, Æthiopiis, Mauritaniis, in quibus gentibus etiam Arabiæ numerantur, ac Idumæa, qui populi omnes adverſus Deum & ſanctos ejus ferociunt, execrationi cui Chamum & Chanaanem Deus obnoxium fecerat addicti. Itaque ſcriptura Chamum Semi & Japeti ſervum pronunciavit, per Chanaanem filium ipſo etiam patre Chamo notato.

Diluvia.

Duo diluvia in Græcia celebri fama fuerunt: prius in Attica, Ogygi ætate: poſterius, annis ub eo ccxlvi in Theſſalia, Deucalione Athenis regnante, ſecundo a Cranao indigena. Hujus ſub Deucalione facti diluvii videntur etiam Ægyptii meminiſſe, dicentes ſuam terram inundationis expertem fuiſſe. Et quidem recte contendant, Ægyptum tunc diluvium non eſſe paſſam: cum id diluvium certo tantum loco ſubſiterit. Prius autem diluvium, quod univerſam terram inundavit, plane ignorant. nondum enim tum natus fuerat conditor gentis eorum Chamus, filius Noe, pater Mezromi, a quo Ægyptii ſunt orti.

Nemrodus.

Nemrodo Aſſyrii divinam aſcribunt naturam, inter ſydera cæleſtia collocantes, & Orionem vocantes. Hic venandi artem primus protulit. Itaque Orioni ſydus, quod Canis vocatur, adjungunt. Quin & Saturni, ſtellæ illius erraticæ, nomen ei tribuunt.

Orion.

Andubarius.

Diſſipatis gentibus, Iodus quidam ab Arphaxado genus ducens exiitit, nomine Andubarius: iſque Indis aſtronomiam tradidit.

Ἀδος ποταμοῦ,) ἕως Μαιωτίας τῆς πρὸ Ἰλιου. αἱ χῶραι δὲ αὐτῶν, Μηδία, Ἀλβανία, Ἀρμενία μικρὰ καὶ μεγάλη, Ἀμαζονίς, Παφλαγονία, Καππαδοκία, Γαλατία, Κολχίς, Βοσπορανοὶ, Μαιῶτις, Δέρρις, Σαρματία, Ταυρεανοὶ, Βακτριανοὶ, Σκυθία, Θρᾴκη, Μακεδονία, Ἑλλὰς, Θετταλία, Βοιωτὶς, Δοκρὶς, Αἰτωλὶα, Ἀχαΐα, Πελοπόννησος, Ἀκαρνανία, Ἠπειρῶται, Ἰλλυρὶς, Λυχνῖται, Ἀδριακὴ, ἀφ' ἧς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος ἐκλήθη· Καλαυρία, Ἰταλία, Γαλλία, Θυρρηνὴ, Λυσιτανία, Κελτικὴ, Μασσαλία, Κελτογαλλία, Ἰβηρία καὶ Ἱσπανία ἡ μεγάλη καὶ μικρά. ἐνταῦθα καταλήγει τὰ ὅρια τῶν Ἰάφεθ, ἕως Βρεττανικῶν νήσων τὰ πρὸς βορρᾶν βλέποντα. ἔχει δὲ νήσους, Βρεττανίαν, Σικελίαν, Εὔβοιαν, Ῥόδον, Χίον, Λέσβον, Κύθηρα, Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, Ἰθακὴν, καὶ τὰς Κυκλάδας, καὶ μέρος τῆς Ἀσίας τὴν Ἰωνίαν καλουμένην· ποταμὸν δὲ Τίγριν, διορίζοντα μεταξὺ Μηδίας καὶ Βαβυλωνίας. ἐν τούτοις οὖν πληροῦται τὰ τῶν Ἰάφεθ ὅρια, διὰ τὸ εἰρῆσθαι τὸν γραφὸν καὶ πλατύναι ὁ Θεὸς τὸν Ἰάφεθ· τὸν πάντα δὴ Εὐρώπην, καὶ μέρος οὐ μικρὸν τῆς μεγάλης Ἀσίας ἀπενέγκατο· διὸ καὶ εἴρηται, καὶ κατασκηνῶσαι ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Σήμ. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἀναγωγικὸν τρόπον, ὅτι πᾶσα ἡ μερὶς τοῦ Ἰάφεθ χεῖδον τὸ βαπτίσματι τὸν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως προσεπίθη. ἀτενὲς γὰρ σκηνώματα τοῦ Σήμ· ἐπεὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ Ἀβραὰμ, καὶ οἱ πατριάρχαι, ἐξ ὧν καὶ αἱ λοιπαὶ γενεαρχίαι ἕως Χριστοῦ ἠκμάνησαν σαφῶς γενεαλογοῦνται.

Τοῦ δὲ Χὰμ, πλεῖστα μέρεα ἔθνη ἐστὶν ἐν ἀπωσασίᾳ, κατά γε τὰς Ἰνδίας, καὶ Αἰθιοπίας, καὶ Μαυρεταν[illegible]ας· ἐν οἷς καὶ αἱ Ἀραβίαι καὶ Ἰδουμαία, κατὰ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ θρασυύνονται, τῇ τοῦ Χὰμ καὶ τοῦ Χαναὰν κατάρᾳ καθυπερβεβλημένοι· διὸ καὶ παῖδα εἰκότως ὁ Χὰμ τοῦ Σὴμ καὶ τοῦ Ἰάφεθ ἀγραφὴ ἀπεφήνατο, διὰ τὸ Χαναὰν τὸν υἱὸν καὶ αὐτὸν σημαίνεσθαι.

Ὅτι δύο κατακλυσμοὶ τῇ νῦν Ἑλλάδα γῆν ἠφανισμένοι γεγόνασι· πρῶτος μὲν, ἐπὶ Ὠγύγου ἐν τῇ Ἀττικῇ· χρόνος δὲ ὕστερος σημ[illegible]. ἐν Θετταλίᾳ, ἐπὶ Δευκαλίωνος βασιλεύοντος Ἀθήνῃσι, ἀδιπὸ Κραναοῦ αὐτόχθονος. τὸν τὸ κατακλυσμὸν, τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος δηλονότι, δοκοῦσι μεμνῆσθαι καὶ Αἰγύπτιοι, φάσκοντες νῦν χώραν αὐτὴ μὴ κατακλύσθαι. καὶ δικαίως φιλονεικοῦσι, μὴ κατακλυσθαι τότε νῦν Αἴγυπτον· τοπικὸς γὰρ γέγονε ὅτος ὁ κατακλυσμός. τὸν δὲ πρότερον, ὅτι τὸν καθολικὸν κατακλυσμὸν, οὐδὲ γινώσκουσι· ὅπου γὲ καὶ ὁ πατριάρχης αὐτῶν γενεάς. Χὰμ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νῶε, πατὴρ ἦν Μισρὲμ, ἀφ' οὗ Αἰγύπτιοι.

Ὅτι τὸν Νεβρωὴδ ἀπεθεώσαντες οἱ Ἀσσύριοι, ἐν τοῖς ἄστρεσι τὸν οὐρανὸν ἔνεμεν, καὶ καλοῦσιν Ὡρίωνα. ὅτος κατέδειξε νῦν κυνηγετικήν· διὸ καὶ τὸν καλούμενον κύνα ἄστρον, τῷ Ὡρίωνι συνῆψαν. τέτον καλοῦσι καὶ Κρόνου, ὡς τὴν ἐπωνυμίαν τὰ πλάσματος.

Ὅτι διαμεριδέντων τῶν ἐθνῶν, ἀπόφασις ἀνὴρ Ἰνδὸς, ἐκ τῶν γόνος Ἀρφαξὰδ, τοὔνομα Ἀνδυβάριος, ὃς παρέδωκε τοῖς Ἰνδοῖς Ἀστρονομίαν.

Οτι πϛ΄ διχιλιοςῷ πενπκοσιοςῷ ὀγδοηκοςῷ ὁ. ἔτει, διοδῶν Καϊνᾶς ὁ πϛ πεδίῳ, εὗρε τλὼ γραφλὼ τῦ γιγάντος, ἢ ἐκρυψε παρ' ἑαυτῷ. ἢ αὐτὸς μὲν ὁ αὐτὸς ἐξεμάρτανε, ἢ τὰς ἄλλας τλὼ αὐτλὼ ἀποπίαν ἐξεπαίδευσεν. οἱ δὲ τὸν Σαλὰ φασὶ πάντλω εὑρεῖνας.

Οτι ὁ πϛ ὄρει τῦ Λιβάνε ἰχθῦς θαλάσσης εὑρέθησαν, ὁ κοίλος τόπος ὑδάτων, τλὼ τῦ κατακλυσμῦ πεσεμῆσι παραλιθείαν.

Οτι πρῶτος Λάμεχ πρὸ τῦ ἰδίυ πατρὸς πλάντᾳ, ἔχων τὴν Μαθυσάλα.

Οτι ἀπὸ τῦ Ἀδαμ ἕως τῦ κατακλυσμῦ, χϡ τὰς ἑβδομήκοντα, ἔτη βσμβ. οἷς ϗ ἡ ἀλήθεια ἐπιμαρτυρεῖ, ϵ αἱ ἀνέκαθεν πάσας ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιτραπόσαι παραδόσεις. ἐπὶ δὲ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀβραὰμ ἔτη γνεβ. ϗμϡ ἔτερα οἱ ἔτη, ἐξῆλθεν ἐκ Χαρρὰν, παροικήσας εἰς γλῶ Χαναὰν, τλὼ νῦν Παλαιστίνλω λεγομένλω.

Οτι ὁ Φαλὲκ πρὸ τῦ πατρὸς αὐτῦ Εβερ πλάντᾳ, σωάγεται δὲ τὰ πάντα ἔτη ἀπὸ τῦ Ἀδὰμ ἐπὶ τλὼ τῦ Φαλὲκ πλάντλω, ἔτη τετρακόσια. ἔνθεν ἀρχλὼ τῦ ἑλληνικῶν θεῶν λαμβάνουσι τὰ ὀνόματα.

Εγεννήθη δὲ ἐκ τ φυλῆς τῦ Σὴμ ἀνὴρ ὄνομα Χῦς Αἰθίοψ· ὃς ἐγέννησε τ Νεβρωδ, τὸν τλὼ Βαβυλῶνα κτίσαντα, ϗ ἢ Ωρέωνα ἐκπλεύσαντα. ὗτος δυνατὸς γενόμενος, ἐβασίλευσε πρῶτος ἐπὶ τᾶς γῆς ἐν τῖς Ασυρίοις. ὃς ἢ ὠνομάσθη Κρόνος, ἐκ τλὼ ἐπωνυμίαν τῦ πλάνητος. ὗτος ἔχε γυναῖκα ἐκ τ αὐτῆς φυλῆς, ὀνόματι Σεμίραμιν. αὕτη τοῖς ποταμοῖς περιέβαλε τόμα, ἢ τὰς καλαμίνας πυραμίδας ἀνήγειρε. πάντλω ἢ Ρέαν ὠνόμασαν, ὡς ἐν δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ ϵ ὑπερβάλλοντι φόβῳ τῦ ἀνθρώπων ἄρχουσαν. αὕτη ἡ Σεμίραμις ἔσχεν υἱὸν, οὗ τὸ ὄνομα Πῖκος, ὃς ἢ μετωνομάσθη Ζεύς· ϵ ἄλλως δὲ ἔσχεν υἱὸς, Βῆλόν τε ἢ Νῖνον, ἢ συναπράτλω Ηραν. καὶ ὁ μὲν Νῖνος, ὃς ϵ ϗ Νινὸς ϗ μεγάλην ἔκτισε, τλὼ ἰδίαν μητέρα Σεμίραμιν ἔχε γυναῖκα. ὡς δὲ Αφρικανός φησι, ἕτερον υἱὸν ἔσχεν ὁ Κρόνος, ϗ Αφρον, ἐξ ᾗ Αφροι. ὃς γήμας Ασυνόμην, ἐποίησε συναπρα ϗ Αφρodίτην. ὁ δὲ Κρόνος ἐξωθεὶς τῆς βασιλείας ὑπὸ τῦ ἰδίυ υἱῦ Διὸς, κατελθὼν ἐν τῇ δύσει, κρατεῖ τῆς Ιταλίας. ἔπει ὁ Ζεὺς ὑποχωρήσας τῇ Ασυρίων, παραγίνεται φρὸς ϗ πατέρα. ὁ ϗ παραχωρεῖ αὐτῷ βασιλεῦειν τῆς Ιταλίας· ϗ πόλιος ἔτι βασιλεύσας, ἔπα πελάτησας καπατίθεται ἐν τῇ Κρήτῃ. μϡ δὲ Νῖνον ἐβασίλευσε τῇ Ασυρίων Θῦρος, ὁ ϗ Αρης καλεῖς, ὡς πολεμικώτατος· τοῦτον οἱ Ασύριοι Βάαλ θεὸν, ἔτοι Βῆλ μετονομάσαντες, ϗ ἀνεκαλέσαντες σέβονται. μετὰ δὲ τλὼ τῦ Διὸς τελάτλω, Φαῖνος ὁ υἱὸς αὐτῦ ἐβασίλευσεν, ὃς μετωνομάσθη Ερμῆς· ὃν ϗ λογιώτατος πάντων, ϗ μαθηματικὸς· ὃς καὶ τῦ χρυσῦ τλὼ φύσιν ἐξεῦρεν ἐκ μετάλλων ἀνθρώποις. ὁ μέν τοι Αφροδίτη λογικὴ ϗ ποικίλη λεγομένη, ἐγαμέθη τῇ Αδώνιδι, τῇ υἱῇ τῦ Κινύρε, φιλοσόφῳ ὄντι ϗ αὐτῇ· ὡς ϗ ἄχει ζαπάτη φιλοσοφοῦσας συνῆν ἀλλάλοις βιῶσαι ἰσορρόπως. μετὰ δὲ τὸ βασιλεῦσαι Ασυρίων Πῖκον, ϗ ἢ Δία, ἔτη τεσσαράκοντα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βῆλον ὀνομαζόμενον, ϗ Ηραν τλὼ γυναῖκα, τλὼ ἑαῦ ἀδελφλὼ, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καταλιπὼν φρὸς

Anno ab origine mundi bis milleſimo quingenteſimo octogeſimo quinto Cainanus campum peragrans, ſcripturam gigantum reperit, eamque penes ſe occultavit: & cum ipſe ea tractanda deliquit, tum alios abſurda iſta docuit. Alii a Salx fuiſſe eam ſcripturam repertam aſſerunt. *Edit. Pariſ. pag. 15.*

Io monte Libano piſces marini inventi ſunt, in cavis quæ aquas receperant: internecionem omnium animalium, quæ diluvio occidit, teſtificantes.

Primus Lamechus ſuo patre Mathuſala prior mortuus eſt. *Lamechus.*

Ab Adamo uſque ad diluvium, de ſententia ſeptuagintæ interpretum anni numerantur ϛιϑ ϛιϑ ϵϲχʟϑ quibus & veritas adſtipulatur, & traditiones, quarum auctoritas ab antiquo per omnes invaluit Eccleſias. Ad annum Abrahami primum numerantur anni xb origine mundi ϛιϑ ϛιϑ ϵϲϲχιι. Poſt ʟχχν deinde annos ex Charrane egreſſus, in terra Chanaan inquilinum egit, quæ nunc Paleſtina vocatur. *Summa temporum. 18*

Phalecus ante patrem ſuum Eberum obiit. Tria millia annorum ad Phaleci mortem xb Adamo computantur. Hinc nomina Græcorum deorum initium ſumunt. *Phalecus.*

Natus eſt Chami ſtirpe vir nomine Chuſus, Æthiops. Is Nemrodum genuit, qui & Orioo appellatur, conditorem Babylonis: atque hic auctus potentia, primus hominum regnavit, Aſſyriis imperans. Idem Saturnus dictus eſt, a cognomento a planeta ducto. Uxorem ex eadem ſtirpe habuit, nomine Semiramin. Hæc fræna reperit, & pyramides quas vocant extruxit. Hanc etiam Rheam nominarunt, ut quæ hominibus magna cum poteſtate & ingenti terrore imperaret. Hæc Semiramis filium habuit nomine Picum, cognomento Jovem: ac præter hunc Belum ac Ninum, & filiam Junonem. Ninus, qui Ninivem magnam condidit, matrem ſuam Semiramin uxoris loco habuit. Africanus Sextius præterea Afrum filium adſcribit, a quo Afri dicti ſunt. Is Afer ducta Aſſynoma uxore, Venerem genuit, quæ Græcis Afrodita dicitur. Saturnus regno expulſus a filio ſuo Jove, in occiduas terræ partes devenit, ac Italiam obtinuit. Deinde Jupiter Aſſyriis deceſſit, ac ad partem ſe contulit, qui ei regnum Italiæ dimiſit: ubi cum per multos annos regnaſſet, viram cum morte commutavit, & in Creta ſepultus eſt. Poſt Ninum Aſſyriis Thurus imperavit, qui & Mars appellatur, utpote bellicoſiſſimus. Hunc Aſſyrii Baalum ſive Belum deum appellarunt, ſtatuaque ei excitata divinis honoribus coluerunt. A morte Jovis Faunus, eo natus, regnum tenuit. Hic Mercurius denominatus fuit, quod facundus admodum eſſet, ac Mathematicarum rerum ſciens. Idem hominibus auri ex terræ viſceribus eruendi artem invenit. Venus erudita admodum fuit, & variis rebus ornata: nupſit Adonidi Cinyræ F. philoſopho ipſi quoque. narrant eos ad mortem uſque una philoſophiæ vacaſſe. Picus, qui idem eſt Jupiter, cum triginta annos Aſſyriis imperaſſet, regno in manus filii ſui Beli, & Junonis, quæ *Thurus. Mars. Baal. pag. 16. Faunus. Mercurius. Venus. Picus.*

ſoror ejus, eademque conjunx erat, tradito, ad patrem ſuum Saruroum ſe contulit, provectam jam ætatem miſere tolerantem. Parer ei ſtatim regoum dimiſit: & Picus potentia auctus, per LXII alios annos Italiam rexiſſe fertur. Belus filius ejus, hoc nomen ob id quod celeriter moveretur, habuit. Is cum per bienoium regnum Aſſyriorum geſſiſſet, in fata conceſſit. Patruus ejus Ninus regno potitus, LII annos Aſſyriis imperavit. Ex hujus geoere eriam Zoroaſtres nobilis ille apud Perſas altronomus extitit: qui ſe fulmine ictum ac conſumptum iri prædixit, mandavitque Perſis ut oſſa ſua ex incendio legerent, ac cuſtudirent atque venerarentur: promittens regnum ex ipſorum natione ablatum noo iri, quamdiu ea colerent. Eo itaque fulmine Io cluetes redacto, reliquias ejus Perſæ coluerunt: donec iis oegiectis, regnum etiam amiſerunt. Cæterum Nino Jovis frarel Thurus in regnum Aſſyrium ſucceſſit. Hunc Zamis pater, frater Rheæ, Martem nomine planetæ appellavit. Erat autem acer valde & ſuperatu difficillimus bellator. Is Caucaſum, potentem hominem, & gigantigenam, e Japeti dictionibus profectum aggreſſus, bello vicit, & occidit, ejuſque ditionem occupavit. Poſt in Thraciam veoit, ibique vita fuoctus & tumulatus eſt. Huic Marti primo ſtatuam poſuerunt Aſſyrii, atque ut deum adoraverunt, Baalum nominantes: quod ſonat Martem bellorum deum. Poſt hunc, Lamis Aſſyriis imperavit. Et Sardanapalus cognomento Magnus ſucceſſit, quem Perſeus Jovis ax Danaë filius interfecit: regnoque Aſſyriis adempto eos a ſe Perſaa denominavit, iſſque per LXXX annos imperavit.

Neque vero quiſquam veritatis ſtudioſus ignoret, Picum iſtum, qui & Jupiter dicitur, omnium quotquot ab omni ævo exiterunt impoſtorum, præſtigiatorum, falſis imagioibus ludentium, diris atque abominandis artibus magicis utentium, ſacrificia ab uſu hominum abhorrentia obeuotium, torpitudinem, atrociratem, impuritatemque ſuperaſſe: quippe jam inde a puericia adulteriis, mares depereuodo, dictu fœdis libidinibus ac factis, omnia generis obſcœnitata atque impuritate ae qoibusvis flagitiis impiiſque ſupra quam dici poteſt ſceleribus deditus, uſque ad annum e XX (tot enim vixiſſe ferrur) turpiſſimam vitam produxit: prioribus poſteriſqua omnibus qui ſcelerate vixerunt, a ſe ea reſuperatis. nam ſpiritu Deo adverſante, omniumque ſpirituum malorum impuriſſimo agebatur. Is Picus cum per ram multos annos, Deo longanimitate ſumma hoc ſuſtinenta, Italiam rexiſſet, omneſque formoſas puellas, quaſcumque mollibus ſuis oculis viderat, corrupiſſet (quarum numerus ad LXX colligitur) quſdam atiam infaudis ac myſticis apparitionibus deluſas, cumque adeo pleraſque ſuas filias vitiaſſet: malue ille ſpiritus mulritudini tamen perſuaſit, ut eum Deum pronuntiareur. Id vero deterius adhue eſt, & abſurdius, quod cum mortuas, & (quod mandaverat) Io Creta ſepultus eſſet, ubi neceſſarii ei humato fanum ae monimeotum extraxerunt cum

Belus.

Zoroaſtres.

Mars.

Perſeus.

Jovis flagitia.

Edit. Paris. pag. 17.

A ἡ αὐτῶ πατέρα Κρόνον παραγίνῃ), ὅθα γεγραπται ἐ παλαιοφρόνητα· ᾧ ἡ παραχωρεῖ τῆς βασιλείας ὠδύς· ἡ ὅτος δίωατός ὢν, ἄλλα ἴτη ἐξέκοντα δύο κῇ ἡ Ἰταλίαν βασιλεῦσαι λέγεται. Βῆλος δὲ ὁ υἱός, ᾗ τὸ ὀξυκίνητος εἶναι, ὅτως ἐκλήθη· ἡ δύο ἴτη βιβασιλεύσας Ἀσσυρίων, τελευτᾷ. Νῖνος δὲ ὁ πάτρως θεῖος, ἐγκρατὴς γενόμενος τῆς ἀρχῆς, πβ' ἴτη ἦ Ἀσσυρίων ἐβασίλευσεν. ἐα τῶ γάμος ὅων αὐτῶ ἡ Ζωροάστρας, ὁ περιβόητος ἀστρολόγος ἐν Πέρσαις γενόμενος, πρὸ ὀλίγου ὑπὸ πυρὸς αἰθρίου ἀφανισθῆναι ἡ ἀναλωθῆναι, ἐντελέμβους τοῖς Πέρσαις τὰ ἑαυτῶ αὐτῶ μετὰ τῶν ναῶν ἀναλαβεῖν, ἡ φυλάττειν αὐτὰς, ἡ τιμᾶν· ἡ ὅως ὑ (φασι) σώσειν ταῦτα, τὸ βασίλειον τῆς ὑμῶν χώρας οὐκ ἐκλείψει. ὅτως ὅων τῶν πυρὶ ὑρανίῳ τεφρωθέντος, τὰ λείψανα αὐτῶ διὰ τιμῆς εἶχον οἱ Πέρσαι. ὕως τῶν καταφρονήσαντες, ἡ τῆς βασιλείας * ἐξέπεσον· πίνυω μετὰ Νῖνον ἡ τῶ Διὸς ἀδελφὸν, Θῦρος ᾗ Λασυρίων βασιλεύει. ὗτον ὁ πατὴρ τοσοῦτω αὐτῶ Ζάμης, ὃς ἦν τῆς Ρέας ἀδελφὸς, ἐπὶ τῇ ὀνόματι τῶ πλάνητος ἀστρος Ἄρεα ἐκάλεσεν· ἦν δὲ ὁ Ἄρης ὅτος πικρὸς, ἡ ἄγαν δυσκαταγώνιστος πολεμιστὴς. ὃς Καυκάσῳ τινὶ ἀνδρὶ γιγαντογενεῖ δυνατῷ, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰάφεθ ὡρμημένῳ, ἐπελθών, ἡ καταπολεμήσας, ἡ ἀπολὼν, παρέλαβε ἦ χώραν αὐτὸ· ἡ ἐπὶ τὸν Θρᾴκην ἐλθὼν, ἡ πλεύσας, ἐκεῖ ἐθάπτετο. τοῦτῳ τῷ Ἄρει πρῶτον σῆλον ἀίσησαν οἱ Ἀσσύριοι, ἡ ὡς θεὸν προσκυνῶσι, Βάαλ ὀνομάζοντες, ὅέρμηνεύε) Ἄρης πολέμων θεός. μετὰ τοῦτον, Λάμις ᾧ Ἀσσυρίων ἐβασίλευσεν· ἐφ' ὃν Σαρδανάπαλος ὁ μέγας, ὃν ὁ Διὸς ἡ Δανάης υἱὸς Περσεὺς ἀπεκτόνησε, καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίων τὴν βασιλείαν ἀφελόμβος, εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα Πέρσας μετονόμασεν αὐτὸς, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτῷ ἔτη ργ'.

Μὰ λαθανέτω δὲ μηδένα ἀνθρώπων, τῇ ἀληθείας ἀντιποιούμενον, ὅτι Πῖκος ὅτος ὁ Ζεὺς πάντων ἀνθρώπων ᾧ ἀπ' αἰῶνος ὀξυκινητρμένων, πλάνων, γοήτων, φαντασιαρῶν, μάγων δεινῶν, μυσαρῶν, πλειῶν ἑτόρων, αὐτὸς ὢν μυσαρώτερος, καὶ δραστικώτερος, καὶ βδελυρώτερος, μειχείας καὶ ἀνδρομανίας ᾗ ἀρρητοποιίας τε πάσας, ᾗ μιαρίας, ᾗ αἰσχρηγίας ἐναγεστάτας, ἐκ τῶν πλείω ἦς ἑαυτὸν εἴκοσι χρόνων τῆς ζωῆς αὐτῶ (τοσαῦτα γὰρ φασιν αὐτὸν ζῆσαι) ἐφολακὼς, πάντας τοὺς πρὸ αὐτῶ καὶ μυρ' αὐτὸν ἀθυμίᾳ ὑπερβαλών. Πῦρμα δὲ θυμάχον ᾗ ἀκαθαρτότατον πάντων πνευμάτων πονηρῶν ἦν ἐπ' αὐτῷ. ὃς ἐπὶ πλείως χρόνους τῆς Ἰταλίας βασιλεύσας δὶ ὑπερβολὴν τῦ ὑψίστου καὶ μόνου Θεῦ μακροθυμίας, ἐ πάσας κόρας ὡραίας, ὅσας λίχνως εἶδεν ὀφθαλμοῖς, ἐφθείρας εἰς * ὀπισθμίνας, καὶ ταῖς πολλαῖς αὐτῷ μετὰ φαντασιῶν ἀρρήτων ᾗ μυστικῶν συναπτόμενος, ἡ μὲν δὶ, ἀλλὰ ᾗ ταῖς πλείσαι τῷ αὐτῦ δυνατόν, Θεὸν φαντάζεσθαι τοῦτον, καὶ ἀναπρύττεσθαι τοῖς πολλοῖς ἀπίστοις. καὶ τὸ δὰ χεῖρον ἔτι τούτου, ᾗ ἀτοπώτερον, ὅτι καὶ μετὰ τὸν αὐτῦ τελευτὸν καὶ ταφὸν τὸν ἐν τῇ Κρήτῃ, καπὶ πρόσαξιν αὐτῦ, οἱ οἰκῆοι αὐτῦ ναὸν καὶ μνημεῖον οἰκοδομήσαντες κατέθαψαν, ᾧ καὶ οὗτος ἐπίγρα-

* ἐκάθισε Κάδμῳ, ἡ δια τῶ αὐτίαν οἱ Πέρσαι τῦ βασιλείας ἐξέπεσον.

φαν.

ψαν. ἐοθάδε κεῖται Θεὼν Πῖκος, ὁ καὶ Ζεύς. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ τῆ Θεομισοῦς αὐτοῦ ὑπερφάνου πνεύματος ὀσμὴ τὸν οἰκουμένην διατρέχουσα, βασιλέων τε καὶ ἀρχόντων καὶ λαῶν ἀσεμνότατον καὶ ἰθνῶν καρδίας πληρώσασα, ἕως τῆς τοῦ λόγου Θεοῦ σαρκώσεως, καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη διὰ ἀποστόλων ἁγίων καὶ μαρτύρων ἀναδείξεως, πᾶσαν ψυχὴν ἁγοίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ κρατυνθεῖσαν, εἰς λατρείαν καὶ προσκύνησιν τοῦ ψεύδωνύμου Θεοῦ τοῦ τοῦ Διὸς προτρέψασα, καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῷ δαιμόνων ἑ συγγενῶν. εἶναι δὲ τοῦ τότου μητέρα Σεμίραμιν, τὸν αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦ γυναῖκα αὐτὴν, καὶ ὡς χρόνους ἱστορεῖσι τῶ Αβραάμ. ἔφασαν γὰρ, τὸν διαβόλου εἰς λύμην πολλῶν τοῦ κατὰ τὸν ἔχθιστον τοῦτον Δία γενέσθαι ἐκλεξάμενον, τότε καὶ τὸν Θεὸν τὸν ἀληθῆ, εἰς πολῶν σωτηρίαν τὸ δίκαιον καλέσαι Αβραάμ. ὅτος ὁ Ζεύς, ἁρὸς τοῖς ἄλλοις υἱοῖς ἔχει καὶ Φαῦνον, καὶ Περσέα, καὶ Απόλλωνα. ἀλλὰ τὸν μὲν Φαῦνον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ πλάνητος ἀστέρος ἐκάλεσεν Ερμῆν. ὃς καὶ μετὰ τοῦ Διὸς τελευτῆσαι, βασιλεύσαντος τῆς Ιταλίας ἐπὶ τεσσαράκοντα πέντε· ἦν δὲ πανοῦργος ἀνὴρ, καὶ μαθηματικὸς, καὶ λογιώτατος. ἐπεὶ δὲ ὑπὸ τῆ ἄλλων ἀδελφῶν ἐκβληθῆναι (αὐτὸς γὰρ Μαιάδος γυναικὸς ἦν υἱος, ἣν πρώτην ἔχεν ὁ Ζεὺς ἐν Ιταλίᾳ, Αλκμήνην δὲ τοῦ Θηβαίου μετ' αὐτὴν, ἐξ ἧς ἦ τρίτατον ἔχεν Ηρακλέα) πολλὰ χρυσὸν ἐγκολπωσάμενος, εἰς Αἴγυπτον ἦλθε· καὶ τῆ τότε ἐπιδόντι, καὶ τῆ λόγῳ, καὶ τῆ μαντείᾳ, καὶ τοῖς χρησμοδήμασιν ἐχαρᾶθείς, ἑ ὑπ' αὐτῆ ἀποθεωθείς, Μέσρια τὸ υἱοῦ Χὰμ τὸ ἐκεῖ βασιλεύσαντος ἀποθανόντος, ἀθυς ἀναχρήσασθαι. καὶ ἐν ὑπερφανίᾳ, καὶ τῆ μείζονος προῤῥήσεως εἰς θεὸς κληζόμενος, ἐπὶ λθ'. ἐπ Αἰγύπτου βασιλεύσας. ὁ δὲ Απόλλων πνεύματι Πύθωνος ἐκ τότε κάτοχος ὢν ἐως τελευτῆς αὐτῶ, ἀδὴ μετὰ τελευτὴν αὐτὸν τῆς φλεγμονῆς ἐπαύσατο ὁ πυθρός. ἐσὶ δὲ τοῦτο εἶδος πνεύματος μαντεύεσθαι, πολλὰ μὲν ἀληθῆ, τὰ δὲ πλεῖστα λόγου ἀμφίβολα καὶ ἀμφιῤῥήτα διὰ τὸν ἄγνοιαν. ὁ δὲ Ηρακλῆς πρῶτος καταδεῖξε φιλοσοφεῖν ἐν τοῖς ἑσπερίοις μέρεσι. τοῦτον ἀποθέωσαν οἱ ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ μετὰ ἢ αὐτὸν τελευτὴν, ἑ ἐκάλεσαν ἐν τῆ οὐρανῷ ἀστρα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ὄντινα Ηρακλέα ἐγγράφουσιν αὐτὸ χιτῶνος δορὰν λέοντος ἀμφιεσμένον, καὶ ῥόπαλον φέροντα, καὶ τρία μῆλα κρατοῦντα· ἄπερ ἀφελόμενος αὐτὸν ἐμυθολόγησαν, τῆ ῥοπάλῳ φονεύσαντα ἢ δράκοντα, τετάρτι πιέσαντα τὸν πυθρὸν καὶ πομπὸν τῆς ἐπιθυμίας λογισμὸν διὰ τοῦ ῥόπαλου, ὅτου τῆς φιλοσοφίας ἔχοντα πιεσβόλιον γνησίου φρόνημα, ὡς δορὰν λέοντος. καὶ ὅτως ἀφελόμενος τὰ τρία μῆλα, ἄπερ ἐσὶ τὰς τρεῖς ἀρετὰς, τὸ μὲ ὀργίζεσθαι, τὸ μὰ φιλοδοξεῖν, τὸ μὲ φιλαργυρεῖν· διὰ ὃ τὸ ῥόπαλον τῆς καρτερικῆς ψυχῆς, καὶ τὰς δορὰς, τετάρτι τοῦ σώφρονος λογισμοῦ, ἐσίκησεν γνήσιον τὰς φαύλης ἐπιθυμίας χάνοα, φιλοσοφήσας ἄχρι θανάτου. καθὼς Ηρόδοτος ὁ σοφώτατος συνεγράψατο, ὃς καὶ ἄλλως Ηρακλῆς ἰσόρησι γοιᾶσθαι ἔπτα.

Ο γοῦν Ερμῆς γοὺς τοῦ κατ' αὐτὸ συσκόλου τῆ ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὡς ἔπομεν (πρεί που δὲ τὸς ὁ. ὑπῆρχον ἀπὸ διαφόρων γυναικῶν γενόμενοι τῆ Διί) ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, πρὸς ἢ φυλλὼ τὸ Χὰμ ἰῦ Νῶε, ὅτινος ἐδέξατο

A hac inſcriptione, *Hic ſitus eſt Picus, qui & Jupiter, mortuus*: poſtmodo odor Deo inimici illius ac ſuperbi qui eum rexerat ſpiritus, orbem terrarum curſu pervagatus, regum, principum, populorum gentiumque ſtolida corda implevit, ut animis inſcitia atque impietate occupatis, hunc falſo nominatum Deum Jovem, alioſque hujus ſimiles & cognatos dæmones, divino cultu atque adoratione eo uſque honorarent, dum verbum Dei carnem induit, idque geotibus beatorum Apoſtolorum ac martyrum miniſterio innotuit. Narrant hunc Jovem, ac matrem ejus Semiramidem, reliquumque ejus B perniciem multis opera Inviſiſſimi iſtius Jovis ſtruendam delegerat, eadem etiam verus Deus ſalutis multorum cauſa juſtum Abrahamum vocaret. Jupiter cum alios filios, tum Faunum, Perſeum & Apollinem habuit. Ac Faunum quidem, deſumpto ab errante ſtella nomine Mercurium appellavit: uſque a morte Jovis regnum Italiæ ann. xxxv tenuit. Homo fuit verſutus, mathematicus, diſertiſſimus. Cum vero inſidiis reliquorum fratrum peteretur (filius enim Majadis mulieris erat quam in Italia primam habuit uxorem Jupiter: ac poſt eam Alcmenem Thebanam, quæ ei triveſperum Herculem peperit) magna vi auri ſuffarcinatus C largitionem, facundiam, divinandi ſcientiam, & oracula gratioſus factus, ac pro Deo habitus, Mezromo Chami filio, qui regnum Ægypti tunc tenebat, mortuo ſubrogatur. ubi cum faſtu & prædictione futurorum Deus appellatus, per annos undequadraginta id regnum geſſit. Cæterum Apollo, cum ab ineunte ætate ſpiritu Pythonis fuiſſet afflatus, iſque ſpiritus ei per omnem vitam adfuiſſet, ne mortuo quidem eo iſtarum nugarum finem fecit diabolus. Maxima divinandi facultate id genus ſpiritus pollet, multa vera, pleraque autem ambigua & ancipitia ob ignorationem dicens. At Hercules in occiduis terræ partibus primus philoſophiam inſtituit: quem mortuum, D ab ipſo prognati in Deorum numerum retulerunt, fidſuque in cælo nomine ejus affecerunt. Herculem iſtum pingunt indutum loco veſtis exuvio leonis, clavam ferentem, ac tria tenentem mala: quæ fabulantur eum dracone clava occiſo abſtuliſſe, hoc notant, eum mala ac varia cupiditatis conſilia clavæ, hoc eſt Philoſophiæ ope viciſſe: amictum veluti pelle leonis, animo generoſo: atque ita tria mala abſtuliſſe, tres ſcilicet virtutes, quæ ſunt, non iraſci, non eſſe voluptatibus deditum, non eſſe cupidum pecuniæ, clava enim animi tolerantis, ac pelle, id eſt temperantia, terrenum pravæ concupiſcentiæ certamen vicit, philoſophiam uſque ad mortem colendo: quod de eo Herodotus, doctiſſimus ſcriptor, memoriæ prodidit, alios quoque ſeptem Hercules fuiſſe narraus.

Enimvero Mercurius cognitis, ut diximus, quæ ſibi a fratribus (erant autem Jovi ex diverſis nati mulieribus filii circiter LXX) tendebantur inſidiis, in Ægyptum abiit, ad ſitrpem Chami, qui erat filius Noe. Ab iis eſt cum honore acceptus, ibique permanſit

Jovis liberi.

Faunus, Mercurius.

Edit. Pariſ. pag 18.

Apollo.

Hercules.

sit omnes præ se despiciens, & aureum vestem gerens. Philosophatus est autem apud Ægyptios, vaticinans, ut erat natura disertus. Adorabatur ab iis, ac Mercurius deus appellabatur, quod futura prædiceret, ac divinitus nimirum de iis quæ post essent eventura, responsa administraret, pecuniamque suppeditaret: itaque etiam divitiarum datorem vocabant, pecunias Deum putantes. Inferioribus temporibus Phœnice regnante, Hercules fuit philosophus cognomento Tyrius. Is purpuram iovenit. Cum enim in eam Tyri partem ascendisset quæ ad mare pertinet, pastoris canem vidit concham vorare: pastorem a cane sanguinem emitti putantem, lana ab ove accepta quod ex ore canis defluebat abstergere. At Hercules qui rem observaret, tincturam ejus lanæ egregiam cum admiratione vidit; animadversoque liquorem eum ex concha ista fluxisse, lanam istam magni doni loco ad regem Tyri Phœnicem attulit. Is spectaculo tinctura istius attonitus, jussit hoc modo lanam tingi, atque ex ea sibi regiam vestem parari: qua primus hominum indutus, omnibus admirationi fuit. Nam antea temporis colorum tinctura ignorarerant homines. Longo post rempore Romani Phœnicia subacta, veram & antiquæ respondentem purpuram ad regiem amictum adhibuerunt. Numa, qui post Romulum & Remum Romæ regnavit cum ad eum Pelasgorum legati venissent, chlamydes gestantes prætextas cocceino, quales etiam Isauri gestant, ea forma delectatus, primus instituit ut a Romanis chlamydes gestarentur: a regibus purpureæ, pretextæ auro: a senatoribus, & iis qui cum magistratu aut imperio essent, aliæ quæ pro indicio regii gestaminis purpura essent prætextæ: quo significaretur Romanæ reipublicæ dignitas & subjectio. edixitque, ne quis sine hujusmodi chlamyde in palatium suum intromitteretur.

Purpura inventum. *Edit. Paris. pag.* 19.

59

Chlamydes Romanæ.

Phœnix.

Phœnia Agenoris F. vir fuit sapiens, qui philosophiam de numeris conscripsit litteris Punicis. Expositio etiam principia incorporea, & corporum mutationes, animarumque in alterius generis animalia migrationes. Primus hic ista exposuit, ut Clemens homo doctissimus scriptum reliquit.

Vulcanus.

A morte Mercurii, Vulcanus regnum Ægypti per annos quatuor cum semisse renuit. Ferunt hunc bellatorem fuisse, ac cum equo corruentem pedem fregisse, unde ad mortem usque claudus permanserit. In deorum numerum eum Ægyptii retulerunt, quod lege lata ipsorum uxores uno viro contentas esse & pudice vivere jussisset, supplicumque in adulteras constituisset. Aut vero, ut Plato vult, quod eis bellicorum & rusticorum instrumentorum ex ferro fabricationem demonstrasset. ante ipsum enim lapidibus & fustibus præliabantur. Hunc mysticæ quadam precatione ajunt ex ære forcipem impetrasse, atque ita Ægyptiis æris fabricandi artem tradidisse.

Ægypti reges. *pag.* 20.

Vulcano defuncto, filius ejus Sol successit, ac rex Ægyptiorum annis viginti semis fuit. Post hunc Sosis, inde Osiris, postea Orus, tum Thules Ægyptum, alius post alium rexerunt.

A αὐτὸν ἐν τιμῇ· ἃς ἡ διέτριβεν ἐκεῖ ὑπερφανῶν πάντας, φορῶν χρυσῆν στολήν· καὶ ἐφιλοσόφει παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, λέγων αὐτοῖς μαντείας· λογικὸς γὰρ ἦν φύσει. καὶ προσκύνουσι αὐτὸν Ἑρμῆν, ὡς λέγοντα τὰ μέλλοντα, καὶ διακονοῦντα αὐτοῖς τὴν τῶν μελλόντων ἐκ τοῦ Θεοῦ δόθεν ἀπόκρισιν, καὶ παρέχοντα αὐτοῖς χρήματα. ἂν γὰρ πλουτοδότην ἐκάλουν, ὡς τὸν χρυσὸν Θεὸν νομίζοντες. ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δὲ χρόνοις, ἐπὶ τῆς βασιλείας Φοίνικος, ἦν Ἡρακλῆς ὁ φιλόσοφος, ὁ λιχόμβος Τύριος, ὅστις ἐφεῦρε τὴν κογχυλιήν. μεταβαλόμενος γὰρ εἰς τὸ παράλιον μέρος τῆς Τύρου, εἶδε πομφολυγῶν κύνα ἐσθίοντα ἁλιεμπόλιον κογχύλιον· καὶ

B πομφόλυγα νομίζοντα αἱμάσσειν τὸν κύνα, ἀπὸ τῆς προβάτων πόκου ἐρίου λαβόντα, καταμάσσειν τὰ καταφερόμενα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ κυνός. ὁ δὲ Ἡρακλῆς προσισχνεύσας, καὶ ἰδὼν αὐτὸ βάμμα τερπόμενον, ἐθαύμασε. καὶ γνοὺς ὅτι ἐκ τῆς κογχύλης ἐστὶν, εἰλικρινῶς τὸν πάντα, ὡς μέγα δῶρον προσήνεγκε τῷ βασιλεῖ τῆς Τύρου Φοίνικι· ὃς καὶ ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ βάμματος, ἐκέλευσεν ἐξ αὐτοῦ βαφῆναι ἐρίαν, καὶ γενέσθαι αὐτῷ βασιλικὸν περιβόλαιον· ἃ περιβαλόμενος αὐτὸς πρῶτος, ἐθαυμάζετο ὑπὸ πάντων. ἀφ' ὅτου δὲ ἐκ ἀδείστου οἱ ἄνθρωποι βάπτειν χροιάς. μὴ γὰρ χρόνος πολλὰς, οἱ Ῥωμαῖοι καὶ Φοινίκων χώραν κατασχόντες, τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀληθινὸν ἐκ τῆς κογχύλης σχῆμα

C βασιλικὸν ἐφόρεσαν. μετὰ δὲ Ῥέμον καὶ Ῥωμύλον, Νομᾶς βασιλεύσας Ῥωμαίων, καὶ διξάμβους ἀριθμὸς ἐν τῇ χώρᾳ τῇ λεγομένων Πελασγῶν, φορωσῆς χλαμύδας ἐχούσας ταβλία * ῥαύσια, καθάπερ οἱ ἀπὸ τῆς Ἰσαυείας χώρας· καὶ πρᾳθεὶς τῇ χλαμύδι, ἐπυνθάνετο πρῶτος ἐν τῇ Ῥώμῃ χλαμύδας φορεῖσθαι· τὰς μὲν βασιλικὰς πορφύρας ἐχούσας ταβλία χρύσια· τὰς δὲ τῇ συγκλητικῶν, καὶ τὰς τῇ ἐν ἀξίᾳ καὶ στρατείας χλαμύδας, ἐχούσας σημεῖα πορφυρᾶ βασιλικῆς φορεσίας, ταβλία πορφυρᾶ διλουπα ἀξίαν Ῥωμαϊκῆς πολιτείας καὶ ὑπατικῆς διαγωγῆς· ἀελδόσας μηδένα εἰς τὸ αὐτοῦ παλάτιον εἰσελθεῖν συγχωρεῖσθαι, ἀνὰ τὸ χρῆμα τῆς τοιαύτης χλαμύδος.

* ἐνσεία, auctor Chronici Alexand.

Φοίνιξ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, ἀνὴρ ἐγένετο σο-

D φὸς, ἃς συνεγράψατο Φοινικοῖς γράμμασι τὴν Ἀριθμητικὴν φιλοσοφίαν. ὑπέθετο δὲ τὴν ἀσωμάτους ἀρχὰς, καὶ σώματα δὲ μεταβάλλεσθαι, καὶ τὰς ψυχὰς εἰς ἀλλογενῆ ζῶα εἰσιέναι. ὕστερον ἀρχαῖος ἐξέθετο ταῦτα, ὡς Κλήμης συνεγράψατο ὁ σοφώτατος.

Μετὰ δὲ τὸν Ἑρμοῦ τελευτὴν, ὁ Ἡφαιστος ἐπὶ πέντε ἔτεσι ἐτῶν τῆς Αἰγύπτου ἐβασίλευσεν. ὃν δέ φασι πολεμιστὴν, ὃν συμπεσόντα τῇ ἵππῳ πλημμύρᾳ τοῦ πόδα, καὶ χωλεύσαντα ἄχρι τέλους διαπρέσαι· ἀποθανόντα δὲ ὑπὸ Αἰγυπτίων, διὰ τὸ νομοθετῆσαι μοναρχῶν καὶ σωφρόνως βιοῦν τὰς γυναῖκας τῶν Αἰγυπτίων, τὰς ἓν μοιχευούσας τιμωρεῖσθαι.

E ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ὁ Πλάτων, πολεμικῶν καὶ γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ ἐκ σιδήρου κατασκευὴν αὐτοῖς ὑποδείξαντα· λίθοις γὰρ καὶ ῥοπάλοις ἐπολέμουν πρὸ αὐτοῦ. τοῦτο δέ φασι διὰ μυστικῆς εὐχῆς νιὸν ἐξελάβειν διξάμβου ἐκ τοῦ ἀέρος, ὅτου τὸν χαλκευτικὸν Αἰγυπτίοις παραδοῦναι.

Ἡφαίστου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἥλιος καλούμενος, ἐπὶ ἔτεσιν ἓξ καὶ ἥμισυ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου ἐβασίλευσε. καὶ μὲν αὐτὸν Σῶσις, εἶτα Ὄσιρις, μεθ' ὃν Ὧρος, καὶ μετ' αὐτὸν Θούλις, ὃς καὶ ἴσως

τῆ Ωκεανοῦ πᾶσαν τὴν γῆν παρέλαβον. ἐπὶ δὲ τῆ Ἀφρικῆ ὑποστρέφων, εἰς τὸ μαντεῖον, ἐπυνθάνετο τίς μετ' αὐτὸν τὴν τῶν ὅλων ἕξει τιμήν. ἀνεῖλε δὲ τῆ χρησμοῦ αὖθις.

Πρῶτα Θεός, μεσσηκοσια Λόγος, καὶ Πνεῦμα συνὼν αὐτοῖς.

Σύμφυτα δὲ εἶσι τάδε, ἃν κράτος αἰώνιον.
Ὠκέως ποσὶ βάδιζε θνητὲ, ἀθλίου διανύων βίου.
τὸν δ' ὑὸν τὸ μαντεῖον ἐξεπολεθόντα, οἱ ἴδιοι ἐν αὐτῆ τῆ Ἀφρικῆ κατέσφαξαν. μετὰ δὲ τὸν Σέσωστριν, τὴν Αἰγυπτίων ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη ἐβασίλευσεν. ὃν Ἀσσυρίους καὶ Χαλδαίους καὶ Πέρσας, ἕως Βαβυλῶνος ὑπέταξε, καὶ τὴν Ἀσίαν, Εὐρώπην, καὶ Μυσίαν καὶ Σκυθίαν. ὑποστρέφων δὲ δεκαπέντε χιλιάδας ἀνδρῶν νεανίσκων Σκυθῶν μαχιμωτάτων ἐπελέξατο, ἐν τῆ Περσίδι γῆ κατῴκισεν. ἐπὶ τούτου Ἑρμῆν φασὶν ἐν Αἰγύπτῳ θαυμαστὸν ἄνδρα γνωθῆναι, καὶ φοβερὸν ἐπὶ σοφίᾳ· ὃς ἔφασκε τρεῖς μεγίστας εἶναι δυνάμεις τὸ δημιουργὸν τῆς ὅλων θεοῦ, μίαν δ' αὐτῶν οὖσαν οὐσιν· διὸ καὶ τετραμέγιστος Ἑρμῆς καλούμενος. ὃς ἔλεγε πρός τινα Ἀσκληπιὸν αὐτοῖς ῥήμασιν ἅδε· Ἦν φῶς νοητὸν πρὸ φωτὸς νοητοῦ, καὶ ἦν ἀεὶ τῶς τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἑνὸν ἕτερον ἦν, ἃ ἀεὶ πάντα ἐστὶν, ἀεὶ ἐν αὐτοῖς ὤν, τριδιαπαντὸς καὶ φωτὶ καὶ πνεύματι πάντα περιέχει. ἐκτὸς τούτου, ἃ θεὸς οὐκ ἄγγελος, ἃ δαίμων, οὐκ ἄλλα τις οὐσία· πάντων γὰρ Κύριος, καὶ Θεός, καὶ Πατήρ· ἐν πᾶσι ὑπ' αὐτοῦ, ἐν ἑαυτῷ ἐστιν. ὁ δὲ Λόγος αὐτοῦ προελθὼν παντέλειος ἐν γόνιμος, καὶ δημιουργὸς, ἐν γονίμῳ φύσει πιστῶν, ἐν γονίμῳ ὕδατι, ἔγκυον τὸ ὕδωρ ἐποίησεν. ὅτως εἶπὼν ὁ Ἑρμῆς, πύθεσθε· ἀρκίζω σε οὐρανοῦ μεγάλου ἐργάτα· ὁρκίζω σε φωνῇ Πατρὸς, ἣν ἐφθέγξατο πρώτην τὸν μονογενῆ Λόγον αὐτῷ, ἵλεως ἴσθι. τῆ φωνῶν τούτων ὁ ἱερὸς Κύριλλος ἐμνήθη εἰπὼν, ὅτι καὶ ὁ τετραμέγιστος Ἑρμῆς τριάδα ὡμολόγει. ὁ δὲ Σέσωστρις μὴ πάλιν τὴν Αἴγυπτον καταλαβὼν, πλάνητα. ἀνέστη δὲ μετ' αὐτὸν βασιλεὺς ὑπ' Αἰγύπτου Φαραώ, ὁ καὶ Ναρεχὼ καλούμενος, κρατήσας ἔτη, ὃς φασι πεντήκοντα· ἐκ τούτου οἱ ἀπὸ τοῦ γένους αὐτῶν καταγόμενοι βασιλεῖς, Φαραὼ προσηγορεύοντο. ἕως ὧδε οἱ τῆ Αἰγυπτίων βασιλεῖς.

Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις Πίκου, τοῦ καὶ Διὸς, ἀνεφάνησαν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰάφεθ ἐν χώρᾳ τῆ Ἀργείων, Ἰναχος λεγόμενος. ὃς κτίζει πόλιν Ἰὼ, καὶ Ἰώπολιν ἑαυτοῦ πατρίδα, εἰς ὄνομα τῆς σελήνης. οἱ γὰρ Ἀργεῖοι τὴν σελήνην Ἰὼ καλοῦσιν· ἔχε δὲ καὶ Συγατέρα Ἰώ. ἐκ ταύτης ὁ Ζεὺς Συγατέρα ἔχε τὴν Λιβύην. αὕτη ἡ Ἰὼ ἐπεὶ ἐμίγη τῆ Διὶ, αἰσχυνθεῖσα τὸν πατέρα, φεύγει εἰς Αἴγυπτον· ἐκεῖσε δὲ τὸν Ἑρμῆν βασιλέα εὑρῶσα, ἐπὶ τὸ Σίλφιον ὄρος τῆ Συρίας μεταβαίνει, ὅπου Σελεύκος ὁ Μακεδὼν ὕστερον εἰς ὄνομα τὸ ἴδιον αὐτοῦ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν φκοδόμησεν. ἐκεῖ οὖν ἡ Ἰὼ τελευτᾷ. Ἰναχος δὲ ὁ πατὴρ παντὶ, πολλοὺς εἰς ἀναζήτησιν αὐτῆς πεπομφὼς, ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς αὐτοῦς ἀδελφοὺς, παρήγγειλεν, εἰ μὴ αὐτὴν ἀγάγοιεν, μηδὲ αὐτοὺς ἐπανελθεῖν· οἱ δὲ τὴν Αἴγυπτον διαβάντες, καὶ πρὸς Συρίαν ἐλθόντες, ὅταν θεωρῶσι, βόσκημα ἀνθρωπίνῃ φωνῇ χρηματίζουσαν ὅτως· ἐνθάδε εἰμὶ ἐγὼ ἡ Ἰώ· διυπνισθέντες ὧν ἐκεῖ, ἱερὸν τῆ πόλει, ᾗ τῆ

Cedren.

A Thules omnem terram uſque ad Oceanum occupavit: inde in Aſticam reverſus, oraculum conſuluit, quiſnam ſe petiot tantum poteſtaris habuiſſet, ae quis poſt ipſum rantumdem habiturus eſſet? Ita ei reſponſum perhibetur: Thules.

Principio Deus, hinc ſerma, atque his ſpiritus junctus.

Hæc tria cognata, eſt illis æterna poteſtas.
Mortalis, celeri greſſu te hinc protinus auſer,
Incertam degens dubiv cvnamine vitam.

Fetunt hunc, ubi primum æde oraculi egreſſus eſt, a ſuis eſſe io ipſa Africa jugulatum. Succeſſit ei Seſoſtris, ae annis regnum in Ægyptios geſſit. Hic Aſſyrios, Chaldæos, & Perſas uſque ad Babylonem ſubegit, Aſiamque & Europam, Myſiam & Scythiam. Reverſus, B quindecim millia Scytharum juvenum delectos, qui bellatores eſſent optimi, in Perſide collocavit. Sub hoc ferunt Mercurium in Ægypto innotuiſſe, admirabilem virum, & ſapientiæ cauſa ſtupendum. Is Dei univerſi hujus conditoris tres eſſe maximas facultates, unicam vero divinam naturam diuit. itaque etiam Triſmegiſtus Hermes, quod eſt Mercutius termaximus, denominatus eſt. Hujus ad Æſculapium quædam hæc ſunt verba. Erat lux intelligens ante lucem intelligentem: eratque ſemper meus quæ menti cauſa eſſet, neque quidquam erat aliud quam hujus mentis unitas. Ea mens cum ſemper ſe ſeipſa ſit, ſempet C ſua ipſius mente, luce arque ſpiritu converſa continet. Extra eam mentem neque Deus eſt, neque angelus, neque dæmon, neque alia ulla natura. Omnium enim Dominus, Deos, & pater eſt: ſub ipſo, & in ipſo omnia ſunt. Sermo enim ipſius, qui perfectus omnibus modis uſt, & fœcundus, ac opifex, ab ipſa progreſſus mente, inque aquam, cujus eſt ferrilis natura, incidens, fœtam aquam reddidit. Hæc farus Hermes, ſic precatus eſt. Adiuro te cæli magni opifex: adiuro te vox Patris, quam primam edidit, unigenitum ſuum verbum: propitius eſto. B. quoque Cyrillus harum vocum mentionem fecit, dicens, quod etiam Hermes Triſmegiſtus Trinitatem ſit confeſſus. Caterum D Seſoſtris parta victoria Ægyprum adeptus, deceſſit vita. Poſt eum rax Pharao extitit, qui & Narecho dicitur. regnavit annos, ut junc, quinquaguta. Ab hoc genus ducentes teges, Pharaones appellatel ſunt. Hactenus regoum Ægyp:iorum.

Temporem Pici, qui & Jupirer uſurpatus eſt, In Argivorum regione quidam de Japeti ſtirpe eaſtirit, nomine Inachus. Hic regno Argivorum poticus urbem Io condidit, & Jopolim a Luna Io dieitut. Habuit & filiam Io nomine ex qua Jupiter filiam Lybiam ſuſtulit. Ipſa Io verecundia patris, quod eum Jove concubuiſſet, in Ægyptum fugit: nbi cum Mercurium regem inveniſſet, in Silphium Syriæ montem abiit, ubi poſtea temporis Seleucus Macedo magnam Antiochium de filii nomine ſic dictam condidit. ibi mortua eſt Io. Pater vero Inachus multos cum miſiſſet qui eam requirerent: filios quoque ſuos eu conditione ablegavit, ut non niſi eam reducentes domum rediient. Hi cum Ægypto peragrata ad Syriam aceeſſiſſent, per inſomnium viderunt buculam, quæ humana voce hæc ederet: Hic ſom ego Io. Somno ſolati, fano ibi & urbe Io-

Thules. Sesostris. Hermes Trismegistus. Enachus. Edit. Paris. pag 21.

poli ædificatis, eo loco manserunt, cum ad Inachum tevarti non auderent. At Lybia Jus & Jovis filia Neptuno nupſit, Saturoi filio, Jovis fratri. Ex hoc conjugio nati tres filii, Agenor, Belus, & Enyalius. Quorum Belus ducta in matrimonium Side, Ægyptum (unde Ægypto regioni nomen) & Danaum filios genuit. Agenor in Phœnicem profectus, Tyro uxorem duxit: ex qua ei nati ſunt Cadmus, Phœnix, Syrus, Cilix, & filia Europa. Agenor Tyrum extruxit, ab uxore ita cognominatam: regnumque in his regionibus per annos, ut ajunt, LXIII. obtinuit. Ea tempeſtate traditur, Taurum Cretæ regem claſſe Tyrum tentaſſe, Agenore cum ſuis copiis abſente bellum gerente: ac ſub reſperam capta Tyro, cum alios multos captivos, tum Europam quoque Agenoris filiam abduxiſſe. Hanc deinde uxorem habuit, ab eaque Europæ nomen tori quæ Japeto ceſſerat tertæ fecit: ſicuti Neptunus omnem Chami terram, a Libya uxore ſua Libyam denominavit. Hinc poetæ perhibuerunt, Jovem ſub tauri ſpecie Europam rapuiſſe. Hic Taurus etiam Gortynam urbem matri ſuæ cognominem in Creta condidit: ſiumque ex Europa habuit, quem Minoem appellavit. Cæterum Agenor moriturus, magnam pecuniæ vim per Cadmum filium ſuum ad Europam in Cretam tranſmiſit: ſuam vero ditionem inter filios ita diſtribuit, ut Phœnoci Tyrus, ac quæ circum eſt regio obtingeret, quam & Phœnicen nominavit: ſicut & Syriam ac Ciliciam, quas Syro & Cilici filiis ſuis attribuebat. Hunus Phœnicis ætate ferunt Herculem Philoſophum, cognomento Tyrium, purpuram quo capoſitum eſt modo reperiſſe.

Edit. Paris. pag. 22.

At Jupiter præter multas alias, Danaen quoque Acriſii, qui ab Argivis deſcendebat, filiam, inſignis formæ, & quæ in cubiculo ad mare extructo adſervabatur, corruptis multo auro cuſtodibus, rapuit ac violavit, atque ex ea filium nomine Perſeum ſuſtulit. Hinc fabulati ſcriptores, Jovem edidiſſe in aurum converſum, per tectum in cubile influxiſſe, ac Danaæ virginitatem eripuiſſe. Hunc quoque Perſeum aiunt fuiſſe dixerunt, quod ab ineunte ætate celerrimus fuit, ingenioque ferociſſimo atque eaſtidiſſimo: quare etiam eum patet arcanas ac myſticas fœdaſque omnes incantationes & veneficia docuit, horum ope victoriam ei ab hoſtibus reportandam pollicens. Itaque vir factus Perſeus, Nini patrui filios fugiens ad Aſſyrios venit. Inde in Africam eunti virgo occurrit indigena, oculis capilliſque feræ inſtar horrens, quam ipſe cum ſubſiſtere coegiſſet, quod nomen gereret interrogavit. Profeſſæ nomen Meduſæ, ſtatim caput amputavit: idque, ut infandæ atque abominandæ Jovis patris præceptiones jubebant, conditum habens, manuum robore & magicarum artium fiducia fretus, adverſum hoſtes ſuos perreait. Capiti nomen Gorgoois impoſuit, ob efficacitatem & vim veneficii. Inde in Æthiopiam tranſivit, quam tunc Cepheus regno tenebat: cujus filiam Andromedam, eandemque ſacerdotem rapuit, ac per Syriam ad Lycaoniam navigavit. Lycaones

Libya.

Agenor.

Taurus.

Europa.

Danae.

Perſeus.

Meduſa.

Gorgo.

Andromeda.

Ἰάπετον ὀνόμασαν, οἱ καθομίσησις, ἔμειναν, μὴ τολμῶντες πρὸς Ἶναχον ἐπανιέναι. Λυβίη δὲ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἣν ἔα Διὸς ἔχεν, ἐγαμίθη Ποσειδῶνι τῷ Κρόνου μὲν ἦν, ἀδελφῷ δὲ Διός. τοῦτος τρεῖς παῖδας, Ἀγήνορα, καὶ Βῆλος, καὶ Ἐνυάλιος ἐπέχθησαν. ὧν ὁ Βῆλος μὲν τὴν Σιδὼ γυναῖκα ἔσχε, ἀφ' ἧς Αἰγύπτου καὶ Δαναὸν ἔσχεν υἱούς· ἐξ ὧν ἡ μὲν χώρα Αἰγύπτου κέκληται. ὁ Ἀγήνωρ δὲ ἐπὶ τὴν Φοινίκην ἐλθὼν, ἐγάγατο τὴν Τυρὸ. ἐξ ἧς Κάδμος ἐγεννήθη, καὶ Φοῖνιξ, καὶ Σῦρος, καὶ Κίλιξ, καὶ θυγάτηρ Εὐρώπη καλουμένη· ἀπέζευξε δὲ Ἀγήνωρ τὴν Τύρον, ἐπ' ὀνόματι Τύρης τῆς αὐτοῦ γαμετῆς· βασιλεύσει δὲ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἔτη ξγ'. φασὶ δὲ τὴν Ταῦρον τοῖς χρόνοις ἐκείνοις τὴς Κρήτης βασιλεύοντα, ναυμαχίᾳ καὶ τὴς Τύρου ἐπιθέμενον, τὸ Ἀγήνορος ἀλλαχοῦ μὲν τὰς οἰκείας δυνάμεως πόλεμον πεποιμένου, πρὸς ἑσπέραν ἀπὸ Τύρου ἐλθὼν, ἄλλας τε πολλὰς αἰχμαλώτους, καὶ δὴ καὶ τὴν Εὐρώπην θυγατέρα Ἀγήνορος· ἣν καὶ γυναῖκα ποιησάμενος, πᾶσαν τὴν γῆν ἰδίᾳ Εὐρώπην ὠνόμασεν· ὥσπερ Λυβίην ὁ Ποσειδὼν, τὴν Χάμων, διὰ Λυβίην τὴν αὐτοῦ γαμετήν. ἐντεῦθεν ὑμολόγησαν οἱ ποιηταὶ, ὡς ὁ Ζεὺς Ταύρῳ ὁμοιωθείς, Εὐρώπην ἥρπασεν. ἀπὸ δὲ Ταύρου τῆς Γορτυνίων πόλεως, ἣν ὁ ὁμώνυμος τῆς αὐτοῦ μητρὸς φοσόσασεν ὁ Κρήτης· καὶ υἱὸν ἔσχεν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, τὸν Μίνω προσηγόρευσεν Ἀγήνωρ δὲ πολλὰ μέλλων, χρήματα πολλὰ ὁ Κρήτης διὰ τοῦ υἱοῦ Κάδμου πρὸς τὴν θυγατέρα Εὐρώπην ἀπεστέλλει· τοῖς υἱοῖς δὲ αὐτοῦ ὑποτεταγμένου αὐτῷ γῆν ἀπεμερίζων, Φοίνικι μὲν Τύρον καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς ἀποικίαις, Φοινίκῃ δὲ ὑπ' αὐτῷ ὠνόμασεν· ἐμοίως δὲ καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν, τοῖς ἐπιλαχοῦσι τοῖς υἱοῖς Σύρῳ καὶ Κίλικι χώρας προσωνόμασεν. ὃν τοῖς χρόνοις τοῦτο τὸ Φοίνικος καὶ Ἡρακλῆν φασὶ, τὸν φιλόσοφον, τὸν λεγόμενον Τύριον, τὸν ὑπὸ παλαιστέων καγχύλιον εὑρεῖν, ὡς ἄρτιος.

Ὁ μὲν τοι Ζεὺς περὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τῶν ἐξ Ἀργείων καταγομένων Ἀκρισίου θυγατέρα Δανάην, ἐπιρατῆ πάνυ ὄσας, καὶ ἐν θαλάμῳ κατὰ θάλασσαν φυλαττομένην, πολλῷ χρυσῷ τοὺς τηροῦντας πείσας, καὶ παύτην ἁρπάσας καὶ φθείρας, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς παῖδα Περσέα ὀνόματι. ἐνθενδὲ μυθολόγοι, καὶ Δία φασὶ χρυσὸν γενόμενον, ῥῆναι διὰ τῶν τεγῶν εἰς τὸν θάλαμον, καὶ Δαναὴν διαφθεῖραι. τοῦτον δὲ Περσέα καὶ πτερωτὸν αὖται ἔφασκον, ὡς ἀξύπνοτον αὐτὰ παιδὸς ὄν, καὶ τῇ φύσει γοργότατον καὶ ἐπιχειρέστατον. ᾧ δὲ Ζεὺς ὁ πατὴρ αὐτῷ τὰς κρηπῖδας καὶ μυσικὰς καὶ μισαρὰς πάσας μαγείας καὶ μαγγανείας ἐδίδαξε, καὶ τοὺς πολεμίους ὁπόσους παρεγγυᾶν. πειρᾶν εἰς ἡλικίαν ἀνδρὸς ἐλθὼν, φεύγει τὸν υἱὸν Νίνου τοῦ Θείου αὐτοῦ, καὶ πρὸς Λιβυείας ἔρχεται. πρὸς δὲ Λιβύῃ διαβεβήκοντι, παρθένος κόρη χαμαικὰ, ἀπηγεωμένης ἔχουσα τὰς ὀφθαλμὰς καὶ τὰς τρίχας, κατὰ πρόσωπον σιωπᾷ. ἣν καὶ στᾶσας, τὸ αὐτῆς ὄνομα ἠρώτα. ἡ δὲ, Μέδουσα ἔφη λέγομαι. καὶ αὐτίκα τὴν κάρη αὐτῆς ἀποτέμνει· καὶ παύτην παρεχόμενος, ἀπὸ τὰς ἀρρήτους καὶ μιαρὰς ὑποθήκας Διὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ταῖς χερσὶ πραΰς, καὶ ταῖς μαγείαις θαρρῶν, ἀπὸ γῆς ἐχθρῶν ἔχωρει. Γοργόνα δὲ τὴν κάρη ἐκάλει, διὰ τὸ τῆς γοητείας ἐνεργὲς καὶ ὄξυ. ἐκεῖθεν εἰς Αἰθιοπίαν ἤλθεν, ὑπὸ Κηφέως τότε βασιλευομένην, καὶ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Ἀνδρομέδαν καλουμένην, καὶ ἱέρειαν ὄσαν ἁρπάσας, κατέπλευσε διὰ Συρίας πρὸς Λυκαονίαν. οἱ δὲ Λυ-

κάνες πάτῳ ἐναντιωθέντες, τῇ τῆς Γοργόνος φράτρᾳ βοηθείᾳ κατεπάθησαν. ἐκεῖ δὲ πόλιν κτίσας, Περσίδα τῇ ἰδίῳ ἀπὸ τοῦ ὀνόματι. σὺλλω δ' ἕξω τὰς πόλεις ἃς ἔκτισε, καὶ τὸ ἀνεκπόιστον τῆς Γοργόνος κεφαλῆς. Εἰκόνιον πατρίῳ ἐπωνύματι ἐκεῖθεν ἐπὶ Ισαυρίας καὶ Κιλικίαν διαβὰς, χρησμῶν λαβὼν, ὅτε ἐνθα ἂν τῷ ἵππῳ ἀπαβὰς τὸν πρῶτον ὀδυνηθεὶς τῷ ποδὶ, πόλιν λάβῃς, καὶ πόλιν οἰκοδομήσῃς, τὴν Ταρσὸν κτίζει, καὶ κτᾷ τῇ Λαυρίων ὁρμᾷ· πάντας τε νικήσας, καὶ τὸν Σαρδανάπαλον καὶ τὰς τῶν γένος αὐτῶν ἀνελὼν, εἰς πόλεις αὐτὰς ὑποτάσσει. καὶ Λαυρίων τὸν βασιλείας ἀφελόμενος, ἐπὶ τῇ ἰδίῳ ὀνόματι Πέρσας αὐτὰς ἐκάλεσε, βασιλεύσας ἐπ' αὐτὰς ἔτη κγ'. ὗτος καὶ τὴν καλουμένην Πέρσεα, ἐν τῇ ἰδίῳ ὀνόματι, εἰς πᾶσαν ἐκπεπολιτευμένην αὐτῇ καταρτίσατο πόλιν, καὶ τὸν τῶν μυστηρίων σεμνὸν τῆς Μιθρήτης, ἃς ἠγάπα τῇ Περσῶν ἐν μυστηρίῳ μυσταγωγήσας μαγείας, Μήδους αὐτοὺς καὶ Μηδίαν δ' χώραν αὐτῶν μετωνόμασεν. εἶτα εἰς τὸ Σιλφιοῦρος ἐλθὼν, ὕδατος ἀπὸ Ἄργους Ιωνίτας, ὑφ' ὧν καὶ ἐδίχθη ὡς ὁμόφυλος. χειμῶνος δὲ πολλὰ πεσόντος, ἐν τῷ προσπαρακειμένῳ ποταμῷ τῆς Ιαπολίτιδος Ὀρρόντι καθ' ὑπερβολὴν πλημμυρούντος, ἐπεὶ κῦμα, ἄφνω αἰφνιδίως ὡς σφαῖρα πυρὸς οὐρανόθεν κατιόντος ἴδη, ἐν ὕπνῳ ὤν, τὸ χειμῶν ἐπιχίδη, καὶ παρέδρᾳ τῷ ποταμῷ ἀνείδη. ἐν γοῦν τοῦ πυρὸς ἐκείνου τὸν ἀνάψας ὁ Περσεὺς, ἐκαυμίθ' ἑαυτὸν βασιλεύων, ὡς τὰ ἴδια βασίλεια ἀγαγών, ἐν ἱερῷ τὸ πυρὸς κατασκευάσας, καὶ ἱερεῖς ἐλαβεῖς ἄνδρας ἐπισκαιδῆς· ἀλλὰ μὲν καὶ ἐν Ιωπόλει, ἐν ᾗ πάσῃ τῇ ὑπ' αὐτοῦ γῇ, καὶ ὡς ἐξ οὐρανοῦ πεπεγχθέντα θεὸν σεβίσθαι τὸ πῦρ ἐκέλευε θεσπίσας, ἰδίδαξε πυρολατρεῖν, μάγους τοὺς τὸ πυρὸς ἱερεῖς καλέσας. ἤρχεται δ' ὧν περὶ αὐτὸν ἐν πολέμῳ τῆς Ανδρομέδας πατὴρ ὁ Κηφεύς. καὶ ἐστὶ ὁ Περσεὺς ἐξελθὼν τὴν τῆς Γοργόνος κεφαλὴν ἐπεδείκνυε, Κηφεὺς δὲ ὑπὸ τοῦ χάρους ἀμβλυωπῶν, ὡς ἔφιππος κατ' αὐτὸ ἐπίβαινον ὁ Περσεὺς, ἀγνοῶν ἀμβλυωπεῖν τὸν Κηφέα, ἐλεγίσατο μὰ ἐναργεῖν ἔτι δὲ κατέχε τῆς Γοργόνος κεφαλήν· καὶ ῥίψας πάντα φῶς ἑαυτὸν, ἐξ ἀμβλίψας ἀπηῶς, παραυτὰ τυφλωθεὶς ἀγρεῖται καὶ λοιπὸν ἀραβάλλεται ὑπὸ Κηφέως βασιλεὺς Περσῶν Μέρως ὁ Περσέως καὶ Ανδρομέδας υἱός. Κηφεὺς δὲ τὴν τῆς Γοργόνος κεφαλὴν καύσας, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀγήνορα δὲ ἀπὸ Φοινίας, ὁ πατὴρ εἰς ἀναζήτησιν τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς Εὐρώπης ἀποστέλλας * μαθὼν ὁ Κάδμος ὡς αὐτὸ σοῦ Ταύρῳ τῇ ἁρπάσαντι ταύτην τῆς Κρήτης βασιλεύει, ὥρμησεν εἰς Βοιωτίαν· καὶ αὐτοὺς ἀγνοοῦντας, τὰ Φοινίων γράμματα ἐδίδαξε, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν αὐτοῖς ἔτη ξβ'. καὶ γυναῖκα ἠγάγετο Ἁρμονίαν καλλίμορφον, ἣ νῦν αὐτῷ ἐξ ἑτέρου θυγατέρας· Ἰνὼ, Γαῦην, Σεμέλην, Εὐρυόμην, Κλεάνθη, καὶ Εὐρυδίκην. αὗται ἐλέγοντο Καδμίδες. ἔκτισε δὲ Κάδμος καὶ πόλιν τὴν μεγάλην τὴν Καδμείαν ἐκεῖ ἔτη ζ'. ὃς καὶ τὸν Τειρεσίαν βοιωτὸν ὄντα φιλόσοφον, (τὸν αὐτομάτως φρίξαι, πάντα, καὶ ἀφροσύνην εἶναι τὸν νόσμον δογματίσαντα, καὶ εἰς τὸ τῆς Δελφικῆς Ἀπόλλωνος ἱερὸν διὰ ταῦτα ἐξορισθέντα γνώμῃ) ἀνεκαλέσατο. τοῦτον τὸν Τειρεσίαν μυθολογοῦσιν, ὡς ἑωρακότα Παλλάδα λουόμενον, εἰς γυναικὸς αὐτὸν μεταβληθῆναι φύσιν· καὶ πολυωρημονεῖν αὐτὴ, πῶς γυνὴ μὴ ἀνδρὸς συλλαμ-

Acum ſe Perſeo oppoſuiſſent, primo Gorgonis auxilio deſtiti ſunt. Ibi urbem Perſeas condidit, ac de ſuo nomine Perſidem appellavit. Earta urbem ſtatuam poſuit, atque ab eo ſimulacro Iconium nominavit. Inde Lauriam & Ciliciam peragrans, accepto oraculo, ut quo loco de equo deſcendens in planca pedis dolorem ſentiret, ibi victoriam obtineret, atque urbem ædificaret: Tarſum, a plantu pedis dictam urbem, condidit. ac contra Aſſyrios profectus, eos ſuperavit: Sardanapaloque cum ſua gente necato, Aſſyrios protſus ſubegit: regnoque iis adempto, Perſas de ſuo nomine appellavit, regnumque in eos per LCCC. annos obtinuit. Eadem arborem quoque a ſe Perſicam dictam, per omnem ſuam ditionem plantavit: ſœdoque Meduſæ ſcypho de Perſis quos maxime diligebat, arcanis magicis ſacris initians, Medos eos, & terram eorum Mediam nominavit. Inde ad Silphium montem profectus, Jonitas, qui ab Argis eo conſederant, ibi reperit: ab iiſque, ut ejuſdem ſtirpis, eſt receptus. Ibi cum ingens tempeſtas hiemis effuliſſet, ac Oceanes fluvius qui Japolin alluit ſupra modum exundaret: Perſeo precato fulmen veluti globus ignis ſubito delatum eſt: itaque & inhibita tempeſtas fuit, & fluvius ſuo ſe alveo conciuſit. Ex eo igne Perſeus ignem accendit, ſecumque tulit: & in ſuam regiam apportans, eadem igni exaruxit, ſacerdotioque pios viros præfecit. idemque & Japoli, & in tota ſua ditione inſtituit: mandatoque ut de cœlo delatus deus Ignis coleretur, ignis colendi ritum docuit, Magorum nomine face-cordibus ignis affectis. Porro bellum Perſeo Cepheus Andromedæ pater intulit. Cui cum infeſto equo occurrens Perſeus caput Gorgonis oſtentaſſet, Cephous autem propter ſenectam ætatem exacuiret, neſciens Perſeus Cepheum excuſire, putavit caput Gorgonis quod prætendebat, vires ſuas jam non exſerere: itaque ſibi id obvertit, inque id oculis intentis intuitus, extemplo excæcatus, itaque interfectus eſt. A Cepheo proinde, regno Perſarum Meros, filius Perſei & Andromedæ, præfectus eſt: & ipſe cremato Gorgonis capite, in ſuam regionem redit.

Agenorem autem a Phœnicia pater ad inquirendam filiam ſuam Europam cum miſiſſet, * Cadmus cum eam intelleciſſet cum Tauro, a quo rapta fuerat, Cretæ regnare, in Bœotiam abiit: Bœotoſque litterarum ignaros Phœnicias litteras docuit, regnumque apud eos per LXCC. annos obtinuit. Uxorem duxit Harmoniam, quæ ei ſex filias peperit: quarum nomina, Ino, Agave, Semele, Eurynome, Cleantho & Eurydice: hæ etiam Cadmides nominabantur. Is Cadmus etiam Cadmeam magnam urbem ibi condidit: & Tireſiam Bœotorum philoſophum, qui quod omnia fortuito fieri, nullaque mundum providentia gubernari docuiſſet, in Daphnei Apollinis templum relegatus fuerat, ab exilio revocavit. Fabulantur hunc Tireſium, cum lavantem Minervam vidiſſet, ſubito in mulierem converſum fuiſſe: inque ea natura curioſe caploraviſſe, quomodo mulier ex viro concipiat: quomodo unica ſanguinis natura in oſſa, venas, carnes & cætera

distribuantur : & quomodo fœtus vivus gignatur : cumque sapientiam opificis assequi cogitando nequiret, eo prolapsum, ut omnia fortuito fieri diceret : itaque joco dictum est, eum in mulieris naturam transivisse. Is Cadmus Bœotiæ rex, Agaven filiam suam Echioni in matrimonium dedit, ac in Chium amandavit. Peperit hæc virum prudentem ac ingeniosum, nomine Pentheum: cui postea temporis Cadmus regni administrationem commisit, cum ipse cum Tiresia statuisset in Cithærone monte vitam finire. Semelen Polymedon Ætherionis F. duxit, ea gente Jovis : atque ea ea prolem septimestrem sustulit, matre fulguribus & tonitribus insolitis necata. Cadmus infantem in Nysiam regionem, quæ & Nyseium dicitur, alendum misit. Fabulantur, infantem a Jove in sinu suo duos reliquos menses asservatum fuisse : quod scilicet a Deo partem quamdam vitæ habuit, ab ortu ante legitimum tempus editus. Alii hunc, quod ex solaribus precibus mystica quædam & miraculosa faceret, & vitis cultum docuisse, in Deos retulerunt, ac Dionysium nominarunt, ut Jovis stirpe ortum. Dionysium hunc ferunt ad Persas venisse, ac mirabiles quasdam imaginationes operum ac bellorum apud eos ostentasse. Secundum hæc cum magna hominum turba adversus Pentheum venit : viros a saltando Scirtos, mulieres Bacchas appellavit. Cum autem Bœotiæ regnum sibi vindicaret, bello cum Pentheo congressus succubuit. Captum ea vinculis liberavit Agave matertera, Penthei mater. Inde per insidias Pentheum necavit, cumque Bœoti eum regno non dignarentur, Delphos profectus, mortuus, ac sepultus est. Cadmo in regno Bœotiæ successit Nycteus. Cum hujus filia Antiopa, sacerdote Solis, Theobœus Bratonis F. a Jove genus ducens, ac frater Nyctei, corpus miscuit : indeque geminos ea est enixa, Amphionem & Zethum : qui jussu fratris ea positi sunt prope montem Cithæronem. Sed quidam rusticus Ordio nomine, cum prole careret, sustulit eos, atque educavit. Cum autem Antiopa apud Dircen asservaretur, ut propter flagitium commissum suo tempore pœnas lueret, cum in Argivorum regione bellum extitisset, ibique Lycus moraretur, Dirce Nycteum blande sollicitavit de liberanda Antiopa. Is vero tauro eam potius fero alligandam, itaque necandam profanatæ virginitatis causa imperavit. Hoc cum inaudivissent Amphion & Zethus, ab eo qui ipsos educaverat edocti, Antiopæ se esse filios, cum manu rusticorum irruerunt : necatisque militibus, Dircen tauro alligatam interfecerunt : ipsi cum matre Antiopa in Bœotiam profecti, cum jam Nycteus vita decessisset, ita musici Amphion & Zethus Bœotis multos per annos regia potestate imperaverunt. Hi magnam urbem condiderunt, & a patris Theobœi nomine Thebas nuncuparunt. Euripides more poetarum fabulam narrans, Jovem ait sumpta Satyri figura Antiopæ vitium obtulisse : eo ex concubitu natos Amphionem & Zethum musicos. Hoc eum ideo dixisse putant, quod Theobœus a Pico, qui idem Jupiter fuit, descenderit per animæ in alia post alia corpora commigrationem. Nam Bœotorum sermone,

Pentheus. *Edit. Paris. pag. 24.*

Dionysius, Bacchus.

Nycteus. Antiopa.

Amphion. Zethus.

Thebæ, *pag. 25.*

A βάσει, ᾗ πῶς ἡ μία φύσις τῶν αἱμάτων εἰς ἑξᾶ ᾗ φλέβας ᾗ σάρκας ᾗ τὰ λοιπὰ μερίζῃ, ᾗ βρίφος ζωογονήσεται; ᾗ τὸ δημιουργὸν ᾗ σοφὸν μὴ δυνηθέντι ἀπολαβεῖν, εἰς ἀπορίαν τοῦτο ἐξολισθῆσαι. διὸ ᾗ παίζοντες, αὐτὸν εἰς γυναικὸς φύσιν ἔφρασαν μεταβληθῆναι. ὅτος ὁ Κάδμος ὁ † Βοιωτίας βασιλεὺς Ἀγαύῃ † αὐτοῦ θυγατρὶ Ἐχίονι δὸς γυναῖκα, εἰς χῖον ἀποσταλεὶς γυναῖκα ὖν ἐξ αὐτῆς ἀνὴρ φρόνιμος ᾗ σωστὸς ὁ Πενθεύς· ᾧ ᾗ † διοίασιν † βασιλείας ὕστερον παρεχώρησε Κάδμος, ὡς αὐτῷ μῦ Τειρεσίου ἐπὶ τὸ Κιθαιρώνιον ὄρος † βίον βιῶναι πλείστους. τῶν ᾗ Σεμέλην Πολυμήδων ὁ υἱὸς τοῦ Αἰθερίωνος γάμας, ἐκ τοῦ γένους ὢν † Διός, ἔσχε Σεμέλης ἑπταμηνιαῖον γονῆ βρέφος, ᾧ τὸ ὑπὸ ἀστραπῶν ᾗ βροντῶν ἐξαισίων † μητρὸς ἀποθανεῖν. τοῦτο τὸ βρέφος εἰς Νυσίαν † χώραν ὁ Κάδμος ἐπιτραφῆναι ἔπεμψε, ὃ ᾗ Νύσιον ὠνόμασαν. μυθολογοῦσι δέ, ὅτι τοῦτο ὁ Ζεὺς ἐν τῷ ἰδίῳ κόλπῳ ἐπὶ δύο μῆνας ἐφύλαξε, διό τι μέρος ζωῆς ἔχε πρὸς τοῦ Θεοῦ παρὰ † ὡρισμένον χρόνον ἐπράθεις. ἄλλοι δέ τινες ὡς ἐξ ἰλιακῶν ἀχῶν μίσιά τινα ᾗ θαυμασὰ δρῶντα, ᾗ ὡς περὶ ἀμπελικὴν γεωργίαν ἐκπεθέμβον, ἀπεδίωσάν τε, ᾗ Διόνυσον μεταπλάσαν, ὡς ἐκ γένους ὄντα Διός. τοῦτον εἰς Πέρσας φασὶν ἀπελθεῖν, ᾗ φαντασίας τινὰς θαυμασίων ἔργων ᾗ πολέμων ἐν αὐτοῖς ἐπιδείξασθαι. μεθ' ταῦτα ἐπὶ Πενθέα σὺν ὄχλῳ βαρεῖ ἔρχεται, ᾗ τοὺς μὲν ἄνδρας σκιρτὰς ἐπάλλοντα ᾗ τὸ ἄλλεσθαι ᾗ πηδᾶν, τὰς δὲ γυναῖκας βάκχας. τὸν τε τῆ Βοιωτῶν βασιλείαν σφετερίζόμενος, μετὰ Πενθέως πόλεμον συμβαλὼν χειροῦται. ὑπὸ δὲ Ἀγαυῆς τῆς Πενθέως μητρὸς, ὡς θείας ὕσης Διονύσου, λυτρῶται † δεσμῶν. μετὰ ταῦτα ἐπιδρᾶσας, ἀποκτείνει Πενθέα. τῆ δὲ Βοιωτῶν αὐτὸν βασιλεία μὴ παραδεχομένων, εἰς Δελφοὺς ἀπέρχεται, ᾗ θανὼν θάπτεται. μετὰ Κάδμον ἐβασίλευσε τῆς Βοιωτίας Νυκτεύς. τοῦτον τῶν θυγατέρα Αντιόπην, ἱέρειαν ὖσαν τῦ Ἡλίου, Θεόβοιος ὁ υἱὸς Βράτωνος, ἐκ τοῦ γένους τῦ Διός καταγόμενος, ἀδελφὸς ᾗ τοῦ Νυκτέως μητρὸς, γαμῆ δίδυμα, Ἀμφίονα τε ᾗ Ζῆθον· ἃς τῆ αὐλίσει τῦ ἀδελφοῦ ῥίπτουσι πλησίον τοῦ Κιθαιρωνίου ὄρους. Ὀρδίων δέ τις γεωργὸς ἄπαις ὢν, ἀνελάβετο, ᾗ ἀνεθρέψατο αὐτά. τῆς δὲ Αντιόπης παρὰ τῆ Δίρκη φυλαττομένης, ἐπεὶ τὸ τιμωρηθῆναι ᾗ τὸ παρανομῆσαι, ἔπεσε πόλεμος ἐν τῆ Αργείων ἐπιπλήθη χώρᾳ, † Λύκου χρονίζοντος ἐκεῖσε, ἐκ Δίρκης † Νυκτέα θωπεύσασα ὥρατο, λύσαι Αντιόπην· ὁ δὲ μᾶλλον προστάξει ταύρου ἀγρίου ταύτην προσδηθῆναι, ἐκ ἀποθανεῖν, ὡς τῶν παρθενίαν βεβηλώσασαν. ἀνύσαντες ᾗ τοῦτο Ζῆθος ᾗ Ἀμφίων, ἐκ παρὰ † ἀναθρεψάντων τοὺς μαθόντες, ὡς αὐτοὶ ὄντες † μητρὶ αὐτῶν Αντιόπῃ, ἅμα πλείοσιν ἀγροίκοις ἐπαναστάντες, τοὺς μὲν φρουροῦντας κατατοξεύσασι, Δίρκην ᾗ τῷ ταύρῳ προσδησάσι ᾗ φονεύσασι. σὺν τῆ μητρὶ ᾗ Αντιόπῃ εἰς † Βοιωτίαν ἐλθόντες, ἐπεὶ ὁ Νυκτεὺς τέθνηκε, οἱ μουσικοὶ Ζῆθος ᾗ Ἀμφίων † Βοιωτῶν ἐπὶ πολὺ βασιλεύσαντο. κτίζουσι δὲ πόλιν μεγάλην εἰς ὄνομα τῦ πατρὸς, ἣν ᾗ Θηβοῦν Θήβας ὠνόμασαν· ὁ μὲν Εὐριπίδης τῆ † ἐθει τῆ ποιητῶν μυθολογῶν, τὸν Δία φησὶν εἰς σάτυρον μεταβληθέντα, τῶν Αντιόπην φθεῖραι· ἐξ ἧς Ἀμφίων ᾗ Ζῆθος οἱ μουσικοί. τοῦτο δὲ φασιν εἰπεῖν, ὡς καταχθέντος Θεοβοίου ἐκ τῦ Πίκου, τοῦ ᾗ Διὸς, κατὰ μετεμψυχώσεως μεταίσασιν· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ σάτυρος ὄνομα, κατὰ τὴν τῆ Βοιωτῶν

B

C

D

E

γλῶσαν, τὸ εἰς ἄλλο σῶμα χωρῆσαν διπλήσιον. μετὰ τούτους τοὺς μουσικοὺς, οἱ ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν ἐβασίλευσαν Θηβαίων, ὧν Οἰδίποδος ὑιὸν Ἰοκάστης καὶ Λαΐου· ὅτος γὰρ ὁ Λάϊος βασιλεὺς ὢν Θηβαίων, μετὰ Ἰοκάστης ἔσχεν υἱὸν πρῶτον Ἰοκάστην δὲ λαβὼν περὶ αὐτῆ, ὡς τῇ ἰδίᾳ μητρὶ συναφθείσεται, ἐν ξύλῳ τοὺς πόδας καθηλώσας, ὃ δὴ καὶ αὐτὸς λέγεται, εἰς ἀπώλειαν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐρῤῥῖψαι. ἄγελικος δέ τις ἀνόματι Μελίβοις, τὸν ἐρῶν ἀνεθρέψατο, Οἰδίποδα μετονομάσας, διὰ τὸ τὰς πόδας αὐτοῦ ἐν τῷ ξύλῳ διαδεδέσθαι ὀγκωθέντα. μετὰ ταῦτα γυνή τις ἀνόματι Σφίγξ, δυσειδὴς, ἀκάμαντος, χωρεῖσα μετὰ πλήθους ἀγροίκων εἰς κορυφὴν, μίαν μόνην εἴσοδον καὶ ταύτην στενοτάτην ἔχουσαν καθίσασα, λῃστρικῶς τοὺς παραγινομένους δὲ ἐκείνης ἀνῄρει, καὶ εἰς αὐτὴν ὑπάρξειν ἀφῃρεῖτο, ὡς κατοικοῦσαι τὴν Θήβας δὲ αὐτῆς μάντιν σφᾶς, μάντιν αὐτῶν τὸν Βασιλέως Λαΐου ἰσχύοντος κατ' αὐτῆς, διὰ τὸ δύσβατον τῶν ὄρους, καὶ ἀχωρήτου. τῶν οὖν Οἰδίπους ἀκούσας σοφόν τι ἢ γνωμῶν ποιεῖ· ἀλίγως γὰρ ἐπιλελάμθαι, καὶ πρὸς τὴν Σφίγγα ἐθὼν, μέσον σφῶν αὐτῶν εἶναι, καὶ συλλογιζόμενον αὐτῇ· ἃ δὲ τῇ ὥρᾳ καὶ γινομένοις πάντα πρᾳθεῖσα αὐτὸν ἐσδέχεται. ἃ δὲ ἀκμὴν ἐχρηνώδη, αὐτὴν μὲν λόγχῃ ἀναιρεῖ, ἐς πολλὴν τῆ μετ' αὐτῆς. λαβὼν δὲ ἐς τὸ σῶμα, καὶ ὅσα χρήματα ὕβρει, πρὸς Λάϊον εἰς Θήβας ἤϊσσεν, μιθὸν τῆς ἀνδραγαθίας κομιούμενος. Θηβαῖοι δὲ πάντα ὡς βασιλέα ἀνόμασαν. ἀλλ' οὐκ ἤρεσε ταῦτα τῷ Λαΐῳ· ἀλλὰ στρατὸν ἐφοπλίσας, κατ' αὐτοῦ ἔξεισι, ἐς πληγὰς τελευτᾷ. ἀ τοίνυν Ἰοκάστη τῆς βασιλείας ἐκπεσοῦσα ἀ Θήλυκα, καὶ ὡς ὑὸς αὐτῆς ἐστιν ἀ Οἰδίπους οὐκ οἶδεν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς Θρασείαν τὸν πόλεως ἀπειλοῦσα, προσκαλεῖται τοῦτο· ἐξ ἃ καὶ ποιεῖ δύο υἱοὺς, τὸν Ἐτεοκλέα, καὶ τὸν Πολυνείκην· καὶ θυγατέρας δύο, Ὑσμίνην καὶ Ἀντιγόνην. καὶ ὕστερον ἐπὶ ἔτη ιθ'. τῆ Θηβῶν ἐβασίλευσαν, ἀγνοοῦντες ἑαυτούς. μετὰ ταῦτα τῆς Ἰοκάστης τὸν πατέρα καὶ τὸ γένος πυθομένης, ἐπεὶ Μελίβοις αὐτὸν ἀνεθρέψατο ἔκαστε, παρ' αὐτῆ τε ἤμαθε τὸν τρόπον τὰς αὐτοῦ ἀνθρώπους, καὶ βεβαιωθεῖσα ἀνέβοσε. Οἰδίπους δὲ πληροφορηθεὶς ὡς ἡ μήτηρ Ἰοκάστη ἡ γυνὴ τυγχάνει, τοῖς μὲν υἱοῖς Ἐτεοκλεῖ καὶ Πολυνείκει ἑαυτὸν παρ' ἑαυτὸν βασιλεύειν ἐκέλευσε τῆ Θηβῶν· αὐτὸς δὲ παρ' αὐτὰ δύο ἄλους κατὰ τῆ ἰδίων ἐμπήξας ὀφθαλμῶν τελευτᾷ. οἱ δὲ υἱοὶ αὐτῶ ἑκάτερος τῆς βασιλείας ἀντιποιούμενοι, εἰς πόλεμον ἦλθον μονομαχήσαντες, καὶ ὑπ' ἀλλήλων ἄμφω ἀνῃρέθησαν. καὶ ὅπως ἡ τῆ Θηβῶν ἔπεσε βασιλῶν καπλώθη βασιλεία, διαρκέσασα ἔτη τετρακόσια ἑξηκοντατέσσαρα. ἀναγκαῖον οὖν ἐστι, λοιπὸν ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸ προκείμενον. καπαλάξαντες δὲ ἐπὶ Φ ἐκ Φαλὲκ τῦ Ῥαγάβ γέννησιν, ἀρξώμεθα ἀπ' αὐτῦ.

Ῥαγὰβ γοῦν ἔτῶν ἑκατὸν τετρακοσιοστὸν ἐτῶν, ἐγέννησε τὸν Σερούχ. ἐπὶ τούτου οἱ ἄνδρωποι τὸν κατ' ἀλλήλων ἀυξήσαντες τύφον, στρατηγός τε ἑαυτοὺς κατεστήσατο, καὶ βασιλεῖς. καὶ πόλεις τείχεσι πολλαχοῦ κατασκευάσαντες ὄρυγας, πολεμῶν ἀλλήλοις ἐπῆρξαντο. καὶ δὴ οἱ ὑπὸ Χαναὰν ὑπήκοοι, καὶ αὐτοὶ ἐβουλήθησαν ὑποκύπτειν τῇ ζυγῷ, κατὰ ἣ Φ Νῶε κατήρας.

A Satyrus animæ in aliud villus corpus migrationem ſignificat. Poſt hos muſicos, ii qui ea eorum ſtirpe procreati ſunt in Thebanos regnum obtinuerunt, uſque ad Oedipum, Jocaſtæ & Laii filium. Etenim Lajus ſex Thebanorum, primum ex Jocaſta uxore filium Jocan ſuſtulerat: de quo cum oraculo monitus eſſet, fore ut is cum propria matre concumberet, ligneis compedibus impeditum in montanis abjecit, ut ibi periret. At ruſticus quidam, Melibius nomine, eum ſubinde educavit, Oedipumque appellavit a tumore pedum quem in compedibus contraxerat. Secundum hæc mulier quædam indigena nomine Sphinx, deformis ac mammoſa, cum agreſtium manu verticem quemdam obſedit, ad quem non niſi uno, eoque anguſtiſſimo aditu poterat penetrari, ac latrocinando ea pergentes interfecit, eorumque facultates deprædata eſt. Id latrocinium res Thebanorum in arctum redegit, cum neque exercitus, neque ipſe rex Lajus monte ita inacceſſo & natura loci munito quicquam adverſus eam poſſet. Oedipus vero re audita prudens ac generoſum ſacinus aggredi: cum paucis quos ſibi ſocios adſciverat, ad Sphingem ſe conferre, ejus conſuetudinem & latrocinandi ſocietatem expetere: forma & generoſitas quam præ ſe ferebat, ut reciperentur a muliere iis rebus capta impetrarunt. At vero Oedipus capta occaſione, ipſam lancea tranſadigere, multos qui Sphingi prædandi ſocii fuerant trucidaſſe: cadaver ejus, ac quas ibi repererat opes ad Lajum Thebas afferre, ab eo virtutis ſuæ ac rei bene geſtæ præmium ſperare. C Ac Thebani quidem eum regiis laudibus ac titulis celebrabant. Lajo id adeo diſplicuit ut adverſus eum cum armato exercitu exiverit: commiſſo autem prælio ictus periit. Proinde Jocaſta cum excidere regno nollet & Oedipum filium ſuum eſſe ignoraret, ſimul ut civibus rem gratam faceret, conjugem ſibi Oedipum adjicivit: atque ea eo duos filios, Eteoclem ac Polynicem, totidemque filias Hyſminem & Antigonam peperit. Ita per xix. annos regnum in Thebanos geſſerunt, alter alterum ignorantes. His exactis Jocaſta, cum Oedipi genus & patriam inquireret, ex Meliblo quem educatorem fuiſſe Oedipi acceperat, intellexit, quomodo is Oedipum reperiſſet: confirmataque jam apud animum rei ſicut habebat opinione, exclamavit. At enim Oedipus certior factus, Jocaſtam conjugem, eamdem matrem D ſuam eſſe: filiis Eteocli & Polynici regnum Thebanum alternis annis habendum mandavit, ipſe illico duobus claris in duos ſuos oculos defixis obiit. Filii, cum uterque regnum ad ſe traheret, bellum moverunt: in quo ſingulari pugna congreſſi, mutuis ambo vulneribus occubuerunt. Is regni Thebani ſeu Bœotorum finis fuit, cum id cccLxx. annos duraſſet. Porro autem neceſſe eſt nos ad inſtitutum noſtrum reverti. Ac quoniam in Ragabi Phaleco progeniti mentione ſubſtiteramus, rurſum ab eodem Ragabo ordiemur,

Ragabus ergo annos natus cxxxii. Seruchum genuit. Hujus ætate demum homines alter alteri faſtu ſeſe præferentes, Imperatorum atque Regum nomina ſibi ſumpſerunt, ac tum primum arma bellica fabricati, bellum invicem facere cœperunt. Statim vero ſtirpis Chanaanis ſuccubuit, jugumque ſervitutis fabiit, quemadmodum ei Noe fuerat imprecatus.

Satyrus.

Oedipus.

Edit. Paris. pag. 26.

Imperiorum initium, & bellorum.

Abrahami gentium.

Seruchus annos natus cxaa. Nachorem progenuit. Habitabat autem Seruchus in urbe Chaldæorum, cui Ur nomen. Is adultum Nachorem docuit omnium auguriorum, cæleſtium, terreſtriumque oſtentorum interpretationem, omnemque Chaldæorum divinationem. Nachor annos natus Laaix. Tharam genuit.

Abrahamus natus eſt, cum Ninus primus Aſſyriorum ccaannum ſui regni alyre ageret. Eodem tempore apud Ægyptios decimus ſeptus rex agebat: qua tempeſtate Thebani regnabant. Thara ergo annos natus Lxx ſuſtulit ex uxore ſua Edna, quæ filia fuit Abrahami, quem patruum Thara habuit, Abrahamum. ita enim eum matre de ſui patris nomine appellavit, qui ante nepotis natales vita defunctus fuerat. Præterea etiam Tbara Aramum & Nachorem procreavit. Abrahamus uxorem duxit Sarам, ſibi a patre conjunctam. Hic ſolus, omnibus ubique hominibus cultu ſimulacrorum in errorem abductis, verum Deum agnovit, univerſique opificem prædicavit: primuſque altare frondibus palmarum & olearum cinxit, ac ſub eo primum in ſacra Scriptura angelus nominatur: & ab ipſo Ægyptii poſitum ſtellarum & effectionem, numeroeumque ſcientiam didicerunt. Annum ætatis vigeſimum quartum agens Abrahamus, agnitum univerſi opificem adoravit. Angelus autem Dei docuit eum Ebraicum ſermonem, ſicuti idem angelus Moſi dixit, ut eſt in parva Geneſi. *Edit. Paris. pag. 27.* Sed & Aramus uxore ducta, Lotum genuit: ac filiam Melcham, quæ Nachori nupſit.

Idola cremata. Abrahamus jam ſexagenarius, cum videret ſe ſuadendo patrem cæteroſque domeſticos a ſuperſtitioſo ſimulacrorum cultu deducere non poſſe, noctu clam omnibus ſanum ſimulacrorum incendit. Quæ cum conflagrarent, fratres re intellecta profiluerunt, ut ex medio igne ſimulacra eriperent: & Aramus cum eam rem majori conatu moliretur, in medio incendio perit. Hunc cum pater ſimulacrorum opifex in Ure Chaldææ regionis urbe humaſſet, inde Carras Meſopotamiæ urbem commigravit. Eo loci Abrahamo, cum per quindecim annos in familia patris vixiſſet, nocte quadam ſubiit ex ſiderum motu inſequentis temporis ſtatum conſiderare; quippe non mediocriter omnem eam ſcientiam patris doctrina atque exercitatione tenenti. Ergo ſingulis de quibus quærebat conſideratis, ſupervacaneam eſſe univerſam iſtam curioſitatem deprehendit: quod Deus pro ſua voluntate omnia quæ divinatio prædixiſſet, mutare poſſet. Itaque hæc & *Abrahami mi-* alias id genus res ſerio atque toto corde repudians, perfectamque Deum colendi pietatem demonſtrans, ita eſt a Deo compellatus: *Egredere ex terra tua, & gente tua, & ex familia tua.* Itaque cum uxore Sara, & fratris filio Loto, in portionem progenitoris ſui Arphaxadi commigravit: qua potiti tum Chananæi, eam terram Chananæorum denominaverunt: annos natus Lxxv. anno mundi c>> cr> c<> cccLxaavs<. Abrahamus ergo Sichemum ut venit, monitus oraculo, altare inter Bethelam & Angæam extruxit. Inde Euphrate tranſmiſſo, Ebræorum cognomentum cum ſuis invenit; (nam a traoſeundo Ebræi dicuntur) quamquam ab Ebero alii id nomen

Σιρούχ γινόμενος ἑκατὸν τεσσαρακοντα ἐτῶν, ἐγέννησε τὸν Ἀχώρ. φασὶ δὲ ὁ Σιρὼχ ἐν τῇ Χαλδαίων, ἐν πόλει Ὡρ. αὐξηθέντα δὲ τὸν Ἀχὼρ ἐδίδαξεν ὁ πατὴρ πάντων ἐπίλοιπον οἰωνῶν, τῆς τε ἐν οὐρανῷ σημείων διαφορᾶς, καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἁπάντων, καὶ πᾶσαν Χαλδαϊκὴν μαντείαν. Ναχὼρ δὲ γενόμενος αθ'. ἐτῶν, ἐγέννησε τὸν Θάρρα.

Νίνου δὲ τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων παραλαβόντος τέλειον ἄγοντος ἔτος τῆς βασιλείας, γεννᾷ) Ἀβραὰμ. ἀφ' οὗ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους παρ' Αἰγυπτίοις ἐξαπέδυσαν δυναστεία, ἀφ' ὧν ἐβασίλευον Θηβαῖοι. Θάρρα δὲ γενόμενος ἐτῶν ο'. ἐγέννησεν ἐκ γυναικὸς Εδνας, θυγατρὸς Αβραὰμ πατραδέλφου αὐτοῦ, τὸν Αβραὰμ, ἐν τινι ἡ μήτηρ ἐκάλεσεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑαυτῆς πατρός. ἔφθα γὰρ ἐκείνος πρὸ τῆς τούτου γενέσεως τοπελεύτησεν. ἐγέννησε δὲ ἔτι ὁ Θάρρα τὸν Αρὰμ, καὶ τὸν Ναχὼρ. ὁ δὲ Αβραὰμ λαμβάνει παρὰ τοῦ πατρὸς γυναῖκα τὴν Σάρραν. οὗτος μόνος, τῶν ἁπανταχοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ εἴδωλα πλάνην τοσαύτην, τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἐπέγνω, καὶ δημιουργὸν τῶν ὅλων ἀνεκήρυξε. καὶ πρῶτος τὸ θυσιαστήριον κλάδοις φοινίκων καὶ ἐλαιῶν ἐκύκλωσε, καὶ ἐπὶ αὐτῷ πρῶτος ὑπόμασαι ἄγγελος ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ. καὶ παρ' αὐτῷ Αἰγύπτιοι τὴν ἀστρων θέσιν καὶ ποίησιν, καὶ τὰ ἀριθμητικὸν ἐπεσήμηλαν ἐμαθον. ὅτι τῇ α δ'. ἔτει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὁ Αβραὰμ, ἐπεγνώς τὸν ὅλων Θεὸν, προσκυνεῖ. Αγγελος δὲ Κυρίου ἐδίδαξεν αὐτὸν τὴν Εβραΐδα γλῶσσαν, καθὼς αὐτὸς ὁ ἄγγελος τῷ Μωσῇ εἶπεν, ὡς ἐπὶ τῇ λεπτῇ κείται Γενέσει. καὶ ὁ Αρὰμ δὲ ἀγόμενος γυναῖκα, ἐγέννησε τὸν Λωτ, Θυγατέρα δὲ Μελχάν. πάντα ὁ Ναχὼρ λαμβάνει γυναῖκα.

Ηδη δὲ ἐξηκοστὸν ἔτος ἄγων ὁ Αβραὰμ, ὡς ἂν ἐδόκει τὸν πατέρα πείθειν καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τὰς περὶ τὰ εἴδωλα ἀποχέσθαι δεισιδαιμονίας, λανθάνει τινὰς τῶν εἰδώλων ἐμπρήσας τοῦ οἴκου. αὐτῶν δὲ ἐξαναλωμένων, οἱ ἀδελφοὶ τοῦτο πράττειν ἀναπείθουσι, βουλόμενοι ἐκ μέσου τὸ πυρὸς ἐξελίσθαι τὰ εἴδωλα. φιλοτιμώτερον δὲ ὁ Αβραὰμ τῷ πράγματι προσφερόμενος, ἐν μέσῳ διαφθείρεται τοῦ πυρός. καὶ Θάρρας αὐτὸν ὁ ἀγαλματοποιὸς πατὴρ ἐν Ὡρ τῇ πόλει Χαλδαίων, μεταναίστατα, εἰς Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας ἔρχεται. ἔνθα ὁ Αβραὰμ διανοίγει ἑαυτῷ πατρὶ συμπαίσας, ἐνυπνίοπτο νυκτὸς, ἐκ τῆς τοῦ ἄστρων κινήσεως τῷ ἐπιόντος καιρῷ ἀσφαλῶς ἐπιτηδεύειν· ἐν δὲ μετείσας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἅπασαν τοιαύτην ἐξασκήσεις ἐπεσήμηνε, καὶ διὰ μέσου τοῦ ἐπάνω τοῦ ζητουμένου διάγνωσιν, σπουδαίως πρὸς ταῦτα ἅπασαν εἶναι τὴν τοιαύτην πεπειρᾶτο. διώκεται δὲ αὖθις τὸν Θεὸν, εἰ βούλοιτο, μεταβάλλεσθαι ὡς τὸ οἰκεῖον βούλημα τὰ προηγωσμένα. πᾶσαν ἐκεῖ πόρος τοῦ τοῦτος ἐξ ὅλης ἀποταξάμενος ψυχῆς καὶ σωθῆς, καὶ τελείαν τῆς περὶ τὸ Θεὸν δόσεβείας δὸς τὴν ἀπόδειξιν, ἀκούει παρὰ τοῦ Θεοῦ· Ἐξελθὲ ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου. καὶ ἐξελθὼν ἅμα τῇ γυναικὶ Σάρρᾳ, καὶ Λὼτ τῷ ἀδελφιδῷ, μετοικίζεται εἰς τὴν Αρφαξὰδ τοῦ πατρὸς αὐτῆς μερίδα, ἣν οἱ Χαναναῖοι καταχόντες γῆν Χαναναίων προσηγόρευσαν, ὧν ἐστὶ αϊ'. τὸ δὲ κόσμου ἦν ἔτος τεσχιλιοστὸν τεσσαρακοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἕβδομον. ἐλθὼν δὲ Αβραὰμ εἰς Συχὲμ κατὰ Θείον χρησμὸν, φκοδόμησε θυσιαστήριον ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ Αγγαί. διαπεράσας δὲ τὸν Εὐφράτην,

τὴν

τλὼ προσωνυμίαν ἔλαβεν. Εβραῖοι δὲ πειράται βίγονται. εἰ δ' ἀπὸ Εβὲρ λέγοιτο αὐτὸς καλεῖσθαι Εβραίους ἢ τῇ πά. ἔτει αὐτῷ, ὅτε τῇ ζ. ἔτει τῆς αὐτῷ, παροικίας, κατῆλθεν εἰς Αἴγυπτον μετὰ Σάρρας. τύπος τοῦ χρόνου ἦμαρτε Μελχισεδὲκ, παρθένος ἱερὸς ἀγενεαλόγητος, ὃν ἄρτῳ καὶ οἴνῳ προτυπῶν ὁ ἀναίμακτον θυσίαν χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν. οὗτος δὲ ὢν ὁ Μελχισεδὲκ Σίδυ βασιλέως, υἱὸς Αἰγύπτου, ὃς κτίζει Σιδῶνα πόλιν. ἀπάτωρ δὲ & ἀμήτωρ καὶ ἀγενεαλόγητος λέγεται, διὰ τὸ μὴ ἐξ Ιουδαϊκῆς γενεᾶς κατάγεσθαι· καὶ διὰ τὸ τὰς γονεῖς αὐτοῦ πουπρὶς ὄντας, μὰ ἀριθμεῖσθαι μετὰ ὁσίων. & ὅτι & Χαναναίων ἄρχων, ὁ Ιερουσαλὴμ ἐβασίλευε Μελχισεδὲκ βασιλεὺς ἐρμηνεύεται, Σιδὲκ δὲ δικαιοσύνη. Ιερουσαλὴμ δὲ καὶ ἡ πόλις ὠνομάσθη, πρώην Ιεβὲς λεγομένη, διὰ τὸ Ιεβουσαίους εἶναι ἐν αὐτῇ. τὸ δὲ Ιεβὲς κατὰ τροπὴν τοῦ β εἰς ρ, γίνεται Ιερὲ· τὸ δὲ σαλὴμ προσθέμενον, Ιερουσαλὴμ ὄνομα ἀπετέλει· Σαλὴμ δὲ εἰρήνην σημαίνει. τοῦτο δὲ ὠνομάσθη ἀ διὰ τὸ τὸν Μελχισεδὲκ ἱερατεύειν Θεῷ ἐν αὐτῇ ἀ διὰ τὸ ἱερὸν εἶναι τοῦ Θεοῦ κατὰ τόπον. πάντα δὲ ἐπὶ τοῦ Ιορδάνου γίγονε δύο δὲ ποταμοὶ ὅ, τε Ιορ καὶ ὁ Δὰν μεγάλοι, καὶ ἵνα ποταμὸν ἀποτελοῦσι, καὶ πάντα ὀνομασίαν λῶσαν· ἐπεὶ δὲ ἀπὸ ἀλλοτρίου ἔθνους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ Αβραὰμ ὁ Μελχισεδὲκ κατάγεται. οὐ γράφει δὲ πότε ἐγεννήθη, καὶ ἀπὸ ποίου πατρὸς & μητρός, ἢ πότε ἀπέθανε, δικαίως ἂν λέγοιτο μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχειν αὐτόν. ὁ δὲ νοῦς αὐτοῦ γενεαλογεῖσθαι, οὐ τοῖς παραλειφθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν καταγόμενος.

Τῷ δὲ πς'. ἔτει τοῦ Αβραὰμ, ὑπὸ Αγαρ τὸν Ισμαὴλ. τὸ δὲ κόσμου ἐπὶ ἔτους γτϟη. καὶ πῦρ κατὰ τὴν Πενταπόλεως ὑετίζει θεός, καὶ ἀναλίσκει μὲν ἐξ αὐτῆς ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. διαφθείρει δὲ & αὐτὸ τὸ ἀνίσαμα τῆς γῆς, καὶ τὰς προειρημένης θαλάσσης ναπρῶται τὰ ὕδατα. μετὰ πάντα ὁ κατὰ Μαμβρῆ δρυὸς ἀπαναχὼς ὁ Αβραὰμ, ἐπὶ τὸ φρέαρ κατασκευεῖ τῷ ὄρκῳ ἑαυτῷ δὲ ἰδίᾳ & τοῖς οἰκέταις, αὐτὸ κατὰ συγγενείας πηξάμενος σκηνὰς, τότε πρῶτος Αβραὰμ τὰς σκηνοπηγίας ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐπιτελεῖ τῷ ἑορτῷ, ὃν εἰσέτι καὶ νῦν ὁ Ιουδαῖος ἑορτάζει σκηνοπηγῶν. ἐκ γοῦν τοῦ Ισμαὴλ, Ισμαηλῖται οἱ Σαρακηνοὶ ὀνομάζονται Σαρακηνοὺς ἢ ἑαυτοὺς μετονόμασαν, ἀπαξιοῦντες καλεῖσθαι δηλικῶς Αγαρηνοί. οἱ δέ φασιν, ὅτι Σάρρα & Αγαρ κενὴν ἐξαπέστειλε κληρονομίας. παροικίας δὲ ἐν Γεράροις, τῷ νῦν Ασκάλωνα λεγομένῳ, μετὰ τῶν τῆς Σάρρας τελωνῶν ἔλαβε τὴν Χετταίαν εἰς γυναῖκα, ἐν τῇ γήρᾳ αὐτοῦ ἀρτὶ χρυσοῦς πέντε, Ζεμβρίαν, Ιεξὰν, Μαδὰμ, Μαδιὰμ, Ιεσβὼν.

ἀπὸ τῆς τοῦ Αβραὰμ.

Οτι ὁ Λὼτ χωρισθεὶς τοῦ Αβραὰμ κατῴκησεν εἰς Σόδομα, δι' ἀρετὴν καὶ κάλλος τῆς γῆς, ἐχούσης πέντε πόλεις, Σόδομα, Γόμορρα, Αδαμα, Σεβόϊν, καὶ Σηγώρ, & τοσοῦτος βασιλεῖς. τοῦτος δὲ πλησιόχωρος τούτοις βασιλεῖς Σύρων ἐπολέμησαν, ὧν ἡγεῖτο Χοδολλογομόρ βασιλεὺς ὁ Ιλὰμ. συνέλαβον δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τὴν ἁλυκὴν. ἡ καλεῖται νῦν θάλασσα νεκρὰ, πλεῖστα θαυμάσια ἔχουσα, ἃ ἐγὼ ἐθεασάμην. Ζῶόν τι οὐδὲν, ἐαυτὸ φέρει τὸ ὕδωρ. ἡ νεκρὰ μὲν σώματα, ὑποβρύχια γίνεται, ζῶν δέ τις οὐ ῥᾳδίως βαπτίσαιτο. ἡ λύχνοι μὲν καπνῶσι ἐπιφέρονται, σβυνύμενοι δὲ καπνύουσιν. ἐπαυθά εἰσιν αἱ τῆς ἀσφάλτου πηγαὶ φέρει δὲ συπτηρίαν ἡ ἅλας, ὀλίγον τι τοῦ ἄλλου ὑφέρουσα· πικρά τε γάρ εἰσι, καὶ διαυγῆ. ἐνθα δ' ὢν καρπὸς ὀφθῇ, καπνοῦ πλέον ὀφείσκει οὐδέν.

Cedrea.

A deductum ſentiant. Anno ætatis ſuæ LXXXI ſeu peregrinationis ſeptimo, in Ægyptum cum Sara deſcendit. Floruit eo tempore Melchiſedechus, cælebs, ſacerdos, & ignotæ ſtirpis, qui incruentam victimam Chriſti Dei noſtri pane & vino jam tum repræſentabat. Sane is filius fuit Sidæ regis, filii Ægyptii: ſed patre ac matre carere, incertæque ſtirpis dicitur, quod genus ſuum a Judæis non duxit: & quia parentes ejus, homines mali, cum piis non recenſentur: tum quod Chananæis imperans, Jeruſalemam regno tenebat: Melchi enim regem, Sedek juſtitiam ſignificat. Jeruſalem urbis nomen eſt, cum ante Jebus appellarerur ab incolentibus eam Jebuæis. Nam B in R mutato, ex Jebu fit Jeru: cui additum ſalem, Jeruſalem abſolvit. eſt autem Salem, pax. idque nomen loco obtigit, vel quod Melchiſedechus Deo ibi ſacrificabat, vel quod ibi fanum Dei erat. Eodem modo Jordani nomen eſt factum. Duo enim amnes Jor & Dan confluentes, unumque fluvium reddentes, nomen quoque ei ſuis in unum compoſitis dederunt. Quoniam vero Melchiſedechus non Abrahami, ſed aliena familia ortus fuit: neque ſcriptum eſt quando, quo patre, qua matre natus, aut quando mortuus ſit: recte dici poſſit, eum neque initium dierum, neque finem vitæ habere: cum ex non commemoratis gentibus orti genus recenſeri nequiverit

Edit. Pariſ. pag. 28.

Jordanes unde dictus.

C Anno Abrahami LXXXVI. mundi CIↃ CIↃ CCCCXC Agar Iſmaelum peperit. Tunc igneum imbrem Pentapoli Deus immiſit: univerſoque ibi delero hominum genere, ipſas etiam urbes ſolo complanavit, ac maris vicini aquas enecavit. Inde a quercu quæ ad Mambren erat digreſſus Abrahamus, ad puteum Jurisjurandi tabernaculum fixit: cumque ſeorſim ſibi, ſeorſim ſervis per familias extruxiſſet caſas, nunc primum ſeptem dies ob tabernacula fixa feſtos egit: quod adhuc Judæis eſt ſolemne. Ab Iſmaelo Iſmaelitæ dicuntur, iidemque Saraceni. Hoc nomen ſibi ſumpſerunt, cum ab ancilla Agareni appellari indignarentur. Alii dicunt, quod Sara Agaram abſque ulla hæredirate xmaodaverit. Poſtea Abrahamus Geraris, quæ nunc Aſcalon dicitur, D inquilinum egit: & a morte Saræ Chetturam uxorem ſenex duxit. ex qua filios habuit quinque Zembriam, Jexanum, Madamum, Madiamum, ac Jesbonem.

Ismaelus.

Scenopegia.

Lotus ab Abrahamo ſe cum ſeparaſſet, Sodomam ob tellaris præſtantiam atque elegantiam incoluit: in qua urbes erant quinque, Sodoma, Gomorra, Adama, Seboim, & Segor: totidemque reges imperabant. His quinque regibus quatuor finitimi Syrorum reges bellum fecerunt, ductore Chodollogomore Ilami rege. Prælium commiſſum eſt apud ſalſum mare, quod nunc mortuum vocatur: quo in E mari permulta ſunt admirabilia, quæ ipſe ſpectavi. Nam neque animal ullum ea aqua profert: & cadavera ſub aquas decidunt, vivus autem aliquis non facile corpus ſuum ſub aquam mergere poſſit, & lucernæ ardentes quidem innarant, extinctæ autem ſubmerguntur. Ibi bituminis ſunt fontes. Fert etiam alumen ac ſalem modico ab aliis diſcrimine: nam & amara ſunt, & pellucida. Ubi vero fructus reperitur, nihil quicquam præter fumum reperitur.

Mortuum mare.

Edit. Paris. pag. 29.

Aqua ſanitatem utentibus confert, prorſuſque omnia eorum quæ aliis accidunt aquis contraria habet accidentia. Quod niſi is locus Jordanem pro nutrimento haberet, qui purpuræ inſtar perlabitur, ac plurimum reſiſtit, opinione citius deſiiſſet. Juxta balſamum uberrime provenit. Ob impietatem accolarum ſubverſa a Deo ea loca exiſtimant.

Iſaacus natus.

Iſaaci vocabulum, riſum a voluptate profectum notat. Ebraica enim lingua id ei nomen factum eſt: propterea quod Sara audita divini prolis ſibi in ſenectute futuræ promiſſione ſubriſerat. Natus eſt Iſaacus anno mundi ϛιϛ ϛιϛ ϛιϛ ϛϲϲϛυιιι.

Eodem tempore in Creta Saturnum & Rheum regnaſſe, Græci narrant. Qui veſo ad Atlanticum Oceani finum incolunt, eos primum regem habuiſſe Cælum, qui uxorem Titan habuerit, unde Titanes ſpellati. Hunc ferunt accurate aſtrorum curſus obſervaſſe, ac multis quæ in mundo eventura erant prædixiſſe.

Virum & frumentum inventa.

Abrahamus annum agens Lxxxv fame oborta in Ægyptum deſcendit. Eodem anno Jupiter Saturni F. cum Junone Cretæ regnum tenuit. Tunc & Titanes bello Jovem tentarunt: & Bacchus, non Semeles ille filius, ſed alius multo vetuſtior vinum reperit, inque torcularibus (lenus Græci vocant) expreſſit, unde ei Lenæi cognomen. Leu etiam Ceres frumentum fertur & hordeum inveniſſe. Hæc eſt, quæ Iſidis nomine ab Ægyptiis colitur. Iiſdem Bacchus eſt Oſiris. Ea tempeſtate, ut fabulis perhibetur, Marſyas Phryx & Apollo, cum eis incidiſſet de citharæ contentio, ad Nyſam, ubi Bacchus erat, acceſſerunt, atque ibi Marſya ſuperato, Apollo per irſum pellem vivo derraxit, ruptiſque fidibus inventum concentum abolerit. Poſtea temporis ajunt Muſis & Orpheum rurſus inventam Lino tradidiſſe.

Atlas.

Tunc etiam Cæli filios floruiſſe traditum eſt. Ea his Atlantem maxime celebrem fuiſſe, atque huic obtigiſſe locum quæ ſunt ad Oceanum. Eumdem primum aſtrologiam accurate condidiſſe, & de globo doctrinam protuliſſe: quæ cauſa fuerit, cur mundus Atlantis humeris geſtari putaretur.

Iſaaci oblatio.

Scriptum eſt in parva Geneſi, Maſtiphaten dæmoniorum principem ad Deum acceſſiſſe, ac dixiſſe: Si te diligit Abrahamus, iminolet tibi filium ſuum. Iſaacum vigeſimum quintum ætatis annum agentem Deo ut ſacrificium obtulit Abrahamus, in monte Sion: ibi enim Abrahamus altare ædificavit, poſtea David templum fundavit. Iſaacus divinæ, aries humanæ naturæ exemplum fuit. Sed & temporis quadrat numerus. tres enim dies ac totidem noctes & hic & ibi ſunt.

pag. 30.

Ante prophetas Abrahamo Dei Verbum in humana forma apparuit, ac de vocandis ad ſalutem Gentibus vaticinatum eſt: quam rem ad finem noſtra ætate Verbum Dei perduxit, Evangelii doctrina per omnes nationes dilata. Joſephus auctor eſt, principem Abrahamum Deo univerſi opificiam adſcripſiſſe: primumque Ægyptiis, cum ad eos ſe contuliſſet, numerorum ac cæleſtium motuum ſcientiam tradidiſſe. Ibi cum charus, ſummoque in honore haberetur, reu ab eo, ut pote multiplici peritia inſtructo, ac Chaldæo, contendit, uti aſtrologiam, ac ma-

A τὸ δὲ ὕδωρ ἰᾶται τοὺς χρωμένους αὐτῷ, λόγῳ τε παντὶ ὕδατι πάχιον τὶ ἐναντία. εἰ γὰρ μὴ Ἰορδάνου εἶχεν ὁ τόπος τροφὴν, ὡς πορφύραν ἀπορρίπτοντα τὸν ἐπὶ πολὺ ἀπέχοντα, ἵλιγξεν ἂν θᾶττον ἢ φαίνεται. ἔστι δὲ παρ' αὐτῇ πάμπολυ τὸ βαλσάμου φυτόν. ὑπονοοῦσι δὲ, ἀνατρεπράφθαι ὑπὸ τῶν Θεοῦ ἕνεκα τῇ πεπεισκωμένων ἀσεβείαν.

Ὅτι ὁ Ισαὰκ, γέλως μεθ' ἡδονῆς ἑρμηνεύεται. ἕνεκα δὲ τοῦ ἐπιμεληθῆναι τῆς Σάρρας τῇ θείᾳ τῶν ἐν γήρᾳ τοκετῶν ἐπαγγελίᾳ, κέκληται οὕτω πρὸ τῆς ἐβραϊκῆς ἐξελεῖν. γεννᾶται Ισαὰκ, ἔτους ἑνὸς κόσμου γεωγ'.

Κατὰ τοῦτο δὲ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς Ισαὰκ ἐγεννήθη, ἐν Κρήτῃ ἄρξαι Κρόνον τὸν Ῥέαν, ἱστοροῦσι. τοῖς δὲ τὴν Ατλάντιον κάλπον οἰκοῦσι τὸν ὠκεανὸν, πρῶτον Οὐρανὸν τοῦτον βασιλεῦσαι, γήμαντα Τιτᾶν, ἀφ' οὗ Τιτᾶνας ὀνομασθῆναι. τοῦτον λέγουσι γενόμενον ἐπιμελῆ παρατηρητὴν τῆς ὥρας, πολλοῖς προλέγειν τὰ τῇ κόσμου. Τῷ δὲ πέ. ἔτει Αβραὰμ λιμῷ γενομένῳ, κατέβη αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον. ἐν τούτῳ τῷ ἔτει ὁ Κρόνος βασιλεύει Ζεὺς, ὁ τοῦ Κρόνου υἱὸς, ὁ Ηρα. γίνεται δὲ καὶ Τιτάνων πρὸς Δία πόλεμος. ὁ Διόνυσος, οὐχ ὁ τῆς Σεμέλης, ἀλλ' ἄλλος τις πολὺ ἀρχαιότερος, ὁ οἶνον εὑρών, ὃν ἐν τοῖς ληναῖς ἀπέθλιψε· ἀφ' ὧν καὶ Ληναῖος ὠνομάσθη. ὡς δὲ Δήμητρα λέγεται ἐφευρεῖν τὸν σῖτον, ὁ δὲ ἠμέλει. αὗτη δέ ἐστι, παρ' Αἰγυπτίοις τιμωμένη ἶσις. ὁ δὲ Διόνυσος παρ' Αἰγυπτίοις Οσιρις λέγεται. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Μαρσύας τὸν Φρυγὸς

C ἔρις, καὶ τοῖς μούσαις, πρὸς Απόλλωνα, ἐξ οὗ ἡττήθη ἐλθὼν πρὸς Διόνυσον εἰς Νύσαν· κρατεῖ τὸν Μαρσύαν ὑπηθέντα, ἐκδαρῆναι ζῶντα παρὰ τοῦ Απόλλωνος, ἐξ οὗ ὀργῆς, τοῖς τε χορδὰς ἐκρῆξαι, καὶ ὁ ὠρυμένην ἁρμονίαν ἀφανίσαι. ὕστερον δὲ Μούσας καὶ Ορφέα ταύτην ἀνδρῶν Λίνῳ.

Τότε καὶ τοὺς παῖδας τοῦ Οὐρανοῦ ἁλμάσαι. ὧν ὁ μὲν Ατλαντα ἐπιφανέστατον γενόμενον, λαχεῖν τοὺς παρὰ τὸ ὠκεανὸν τόπους. καὶ πρῶτον φασὶ τοῦτον ἀστρολογίαν ἐξασκεῖσθαι, καὶ τὸν σφαιρικὸν λόγον ἐξευρεῖν· ἀφ' ἧς αἰτίας δόξαι τὸν κόσμον ἐπὶ * τῶν Ατλαντος ὤμων ὀχεῖσθαι. * ἢ ὦμον mulium.

Εν τῇ λεπτῇ Γενέσει κεῖται, ὅτι Μασιφὰν ὁ ἀρ-

D χων τῶν δαιμονίων, προσελθὼν τῷ Θεῷ ἔφησε· εἰ ἀγαπᾷ σε Αβραὰμ, θυσάτω σοι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. τῷ αὐτῷ ἔτει τὸν Ισαὰκ, προσήνεγκε αὐτὸν Αβραὰμ εἰς θυσίαν ἐν τῷ ὄρει Σιών· εἰς ἣν οὖν τὸν τόπον τὸ θυσιαστήριον ᾠκοδόμησε Αβραὰμ, ἔνθα ὕστερον ὁ Δαβὶδ τὸ ἱερὸν ἱδρύσατο· τύπος δὲ τῆς μὲν θεότητος ὁ Ισαὰκ, τῆς δὲ ἀνθρωπότητος ὁ κριός. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ χρόνος ἰσάριθμος. τρεῖς γὰρ ἡμέραι καὶ τρεῖς νύκτες ἐνταῦθα κρίνει.

Ὅτι πρὸ τῆς προφητῶν τῆς Αβραὰμ ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος φανεὶς ἐν ἀνθρώπου σχήματι, τῷ τῆς ἰδέων κλήσει θεσπίζει· ἵνα καὶ ἡμᾶς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος εἰς πίστιν ἄγαγῃ, διὰ τῆς εἰς πάντα τὰ ἔθνη εὐαγγελικῆς διδασκαλίας. καθὼς δὲ φησὶν ὁ Ιώσηπος, πρῶτος Αβραὰμ δημιουργὸν τὸν Θεὸν εἰπόντα· ὃ πρῶτος κατελθὼν εἰς Αἴγυπτον, ἀριθμητικὴν τὴν ἀστρονομίαν Αἰγυπτίοις ἐδίδαξε· ἀφ' οὗτοι ἐπίρασις καὶ παγγίρασις γενόμενος, ἠξίωτο ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ, γυμνασθῆναι τὰ περὶ ἀστρολογίαν καὶ μαγείαν, ἅπερ πολυπείρου τὸν Χαλδαίου τυγχάνοντος. ἀστρολογία γὰρ

ἓ μαγία ἀπὸ Μαγωταίων, ἅτις Περσῶν, ἤρξατο· εἰ γάρ τις Πέρσαι, Μαγὼν ὑπὸ τῆ ἐγχωρίων ὀνομάζοντα· ἐ δὴ τῆ ἀστρολόγων ἐ μάγων συναθροισθέντων, ὁ βασιλεὺς ἅμα τῆ Ἀβραὰμ ἐ τοῖς συμβιοῦσιν ἐκαθέζετο· ἐ ἀσυχίας γινομένης, ὁ Ἀβραὰμ ἔφη· μαθεῖν βέλομαι παρ' ὑμῶν τῆ σοφῶν, εἰ δύναται γένεσις ἐ μαγεία βλάψαι τινά, ἢ ὠφελῆσαι τῆ τὼ ὑμετέρων δόξαν. ἀρ' ὧν ἐπερωτηθεὶς ὑπ' ἐκείνου ὁ ἀστρολόγος εἶπεν, ἀδύνατον εἶναι ἀνθρωπον παρὰ γένεσιν πλεονῆσαι. ὑπὸ δὲ τῶ Ἀβραὰμ κρατηθεὶς ἐξελεγχομένων τῆ ἀστρολόγων, κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀχθῆναι τινὰ δέσμιον, ὑποβαλόντος Ἀβραὰμ, ἐφ' ὃν καταδικασθείη πυρὶ καυσον γενέσθαι. ἀχθέντος ἤ, ἐφοτίπαξεν ὁ βασιλεὺς τὼ αὐτῶ γένεσιν ἀκριβῶς ἐξερευνησαμένου, τὸν τρόπον ζητῆσαι τῶ θανάτου. τῆ δὲ συνιχῶς διασκεψαμένων, ἓ εἰπόντων ὅτι πυρποληθεὶς πάντως ἀποθανεῖται, τῆς γενέσεως μᾶλλα σαφῶς τὸν διαφθείρουσα. ἀλλ' ἐ νῶ, ἔχει ἤδη ἐπὶ χρόνος ζωῆς, ἓ ὕπω ἐλαλήθει ἢ ὥρα τῆς τελευτῆς αὐτῶ. ἐ ὁ βασιλεὺς, ἐγὼ σήμερον πιὼν, φησὶ, ἀπαλλάξω τῶ διὰ πυρὸς θανάτου, τῆ ὕδατι ἀνελών. ἓ ἅτω παρ' αὐτὸ ποιήσας, ἔργῳ παρέσχεν, ὅτι δυνατόν τι παρὰ γένεσιν γενέσθαι. ἡσυχασάντων ἤ πάντων, φησὶν ὁ Ἀβραὰμ, ἐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἐ τὰ ἄλογα ζῶα ὑπόκεινται γενέσει. ἀλλὰ ἐ οἱ ἄνθρωποι μὴν ἔχυσι τὸ ἐλεύθερον ἐφ' ἑαυτοῖς, μὴ ὑποκείμενοι γενέσει, καθόνι τῆς γενέσεως ἐκεῖνο φησβύτερον, ὅπερ ἐστὶν ἔννοια ἐ αὐτεξουσίου, ἐκ Θεῶ δηλαδὴ δοθεῖσα. ὅθεν ἓ ἀλόγων κρείττους ὄντες, ἡμεῖς μὲν, κατ' ἐξουσίαν ἀναιρεῖῶ αὐτὰ πιεύσαμεν, ἡμῶν ἤ ὡς κρειττόνων τῆ ἀλόγων, σὺ πάλιν ὡς βασιλεὺς κρείττων ἡμῶν ὑπάρχεις, κατ' ἐξουσίαν ὑπερέχων. ὡς οὖν ἡμᾶς χῆ τὸ λογικὸν τῆ ἀλόγων ζῶων, ὕπω σύ, ὦ βασιλεῦ, κατὰ ἓ ἀρχᾶς λόγον ἐξουσιάζεις ἡμῶν· ὥσπερ δὲ χῆ σῶ πάλιν κρείττων ἀνθρώπων μὲν ὐδεὶς, Θεὸς δὲ ἀόρατος, χῆ πάντων δεσπότης ἐ ποιητὴς, παρ' ὧ ἐ τὸ συμφέρον αἰτεῖσθαι ἐ προσήκειδαι δεῖ. φασὶ ἤ ἐ πέρὶ τὸς λόγους ἓ Ἀβραὰμ εἰπεῖν πολλῶ εἶναι μεταξῦ ἀληθείας ἐ συνηθείας ἓ ἐφέροντ. ἐ ἤδ' ἡ ἀληθεια μὲν γνησίας ἐ ζητημένη μόλις ὠρίσκεται· τὸ ἤδος δὲ, ὁποῖον αὐ ἦ, ὕπ' ἀληθὲς εἶπ' ψευδὲς, ἀκρίτως ὑφ' ἑαυτῶ κρατυύεται. χῆ ὕπ' ἀληθῶ ὄντι ὑδεται ὁ πατρόθεν αὐτὸ παραδιξάμενος, ὅτι ψευδὲ ἄχθεται· ὅτι ἐ ἡδέσει ψυχῆς ἰδίᾳ, ἀλλὰ φρονῆσει πεισύει ἓ γνώμῃ τῆ φρὸ αὐτῶ. ἐπ' ἀδήλῳ ἤ τύχῃ νῶ ἰδίαν ἐπιδέδωκε ἐλπίδα, ἐ βαδίως ἔχει ἓ πάντων ἀποδύσασθαι πεφιβολῆ, κἂν πάνυ μωρὰ πέρῃ ἐ καταγέλαστος ὑσα σαφῶς ἀποδέικνυται. εἰ μὲν οὖν πολλῶς ἐ παππαδεῖς ἐσκώμμενοι θεοὺς, τὰ ὅμοια δὲ αὐτοῖς καπαρατόμενοι, ὐδὲ αἰδούμενοι τῆ τῆς καιῆς παραδείγματος ἐπιφέδομεν. εἰ ἡμαρτήκαμεν ἀναπλάττοντες ἐ γένεσιν, μηδὲν ὕπ' ποιῶν, ὕνα πάχειν δώσωμεν παρ' αὐτῆς πραπλογοῦντες, ἀδίκως ἁμαρτάνειν, ἐκ ὠλαβόμενοι, ὡς ὑπὸ γενέσεως πάντα ποιεῖν ἀναγκαζόμενοι· ἡμαρτήκαμεν ἤδ ἀναγκαζόμενοι ὑπό τινα δύναμιν, ἐ πᾶς ὕλης φασὶ πεπεπλῶ· οἱ δὲ πάλιν ἀπρονόητον φορὰν ἐ ἄδιον ἢ τυχαίαν εἰσηγήμενοι, ὡς αὐτομάτως τῆ πάντων φερομένων (τύχην ἤδ αἰτίαν χῆ συμβεβηκὸς, ἐ σύμπτωμα φύσεως, ἢ προαιρέσεως εἶναι λέγυσι) χῆ ὕπ' πάλιν τοῖς ἴσοις περιπίπτο-

glam patefaceret. Aſtrologia enim & magia a Magufæis ſeu Perſis orta eſt: & quidem Perſæ ab indigenis Magog appellantur. Ergo collectis aſtrologis ac magis, rex cum Abrahamo & familiaribus conſedit: factoque ſilentio, ex vobis, o ſapientes, inquit Abrahamus, intelligere cupio, an ſecundum veſtram opinionem nativitas ac magia prodeſſe homini aut nocere poſſit? Ad hæc aſtrologus reſpondit, nullo modo fieri poſſe, ut homo ſecus moriatur, quam natalis hora ei portendat. Ibi cum aſtrologos Abrahamus valide convinceret erroris, captivum quemdam adduci rex juſſit, ira monente Abrahamo, quem judicis ſententia jam ante igni comburendum damnaverat: mandavitque, ut oatales ejus accurate examinarent, ac quo mortis genere periturus eſſet pronunciarent. Reſpondentibus iis poſt multam conſiderationem, omnino hominem incendio periturum, idque perſpicue nativitatem ejus dictare: neque tamen id ſtatim, quia tempus mortis ejus nondum appetiiſſet, ſed vitæ adhuc aliquid reſtaret: Aſt ego, inquit rex, hodie eum ab ignis pernicie vindicabo, io aqua ſuffocatum. ſimulque ita uti dixerat eum necans, re ipſa demonſtravit, aliqua contra natalitia decreta fieri poſſe. Tacentibus inde omnibus Abrahamus ita fatur: Non homines modo, ſed & bruta animantia fato natalitio ſubjecta ſunt. Enimvero homines in ſeſeipſo libertatem fato iſti nequaquam obnoxiam habent: eſt enim nativitatis fato quippiam antiquius, intellectus nempe & libera poteſtas ſui, Dei dono conceſſa. Itaque nos brutis ſuperiores, poteſtate noſtra in iis necandis uti ſolemus. Nobis autem, qui beſtiis præſtamus, to rurſum regiæ tuæ potentiæ ratione antecellis: & quomodo nos propter rationem in bruta, ita tu in nos magiſtratus cauſa poteſtatem obtines. Iterum re quoque potentior eſt homo quidem nemo, ſed Deus invisibilis, omnium dominus atque conditor, a quo votis petendum eſt quod utile ſit. Ferunt & hæc Abrahamum dixiſſe. Magnum eſt inter veritatem & conſuetudinem diſcrimen. Veritas ſiquidem etiam cum probe inveſtigatur, ægre invenitur. Conſuetudo, qualiſcumque ea, & ſive verax ſive fallax, ultro ſine examine ſeſe offert. Tum neque ex conſuetudine a majoribus ſibi tradita, ſi recta ſit, voluptatem: neque ſi fallax ſit, moleſtiam homo percipit. non enim proprio animi ſui judicio, ſed præjudicio & majorum ſententiæ credit: quo fit, ut cum ſpem ſuam in incerto fortunæ repoſuerit: non facile paternum poſſit exuere amictum: quamquam id quæ a majoribus accepit ei plane ſtudium & ſidiculum eſſe liquido demonſtretur. Jam qui multos & omnis generis affectiones perpeſſos deos ſtatuunt, eoſque imitantur, hos ne pudet quidem exemplari pravitatis ſuæ inotti. Qui vero fatum & natales commiſcentur, ac prodigioſe nugantur contra hæc nihil hominem neque agere neque perpeti poſſe: ii ſecure peccant, abſque metu, ut pote quos ſua nativitas ita agere eogat. Fatum quippe vim coactricem eſſe, quæ materiæ motum afferat. Rurſum qui ſine providentia Dei fortuito omnia ferri, eaſuque univerſum hoc agi perhibent (eſſe enim fortunam cauſam per accidens, ac quiddam naturæ aliunde accidens, aut conſilio) hi co-

Abrahamus Aſtrologos refellit.

Edit. Pariſ. pag. 31.

Veritas.

Conſuetudo.

Deorum multitudo.

Fatum.

Fortuita omnia.

dem incidentes, in extremas profunditates perniciei ac voragines ioferorum devolvuntur. Videns ergo dictus Gerarorum rex Abimelechus, Abrahami in omnibus rebus profperitatem, aſſumptis Ochozado gynæcei præfecto, & Philocho ſummo exercitus ſui duce, ad Abrahamum venit, arctioris amicitiæ jungendæ gratia: petlitque ab eo, ut juramento interpoſito ſtipularetur, ſe ac poſteros, Abimelechum & poſteros nulla injuria affecturos: ſed ubi regnum in iſtas regiones obtenturus eſſet, tum eam Abimelecho ejuſque poſteris æquitatem exhibiturum, quam ipſe Geraris inquilioum agens Abimelechi expertus eſſet. Cæteroqui autem reges callent ſibi ſucceſſuros omnimodis indiciis præno ſcere: & erat ſane Abrahamo poſteritas in eas regiones ditionem conſecutura. Abrahamus porro Abimeletho exprobravit puteos, quos ejus famuli ſuis eripuiſſent. Ibi ergo ad puteum congreſſi, mactatis ovibus & vitulis, fœdus pacia invicem ſanxerunt. Aliis porro agnabaa ſeptem jaramentum rite peregerunt. * ad demonſtrandum quod ipſe foderit, itaque etiam puteus jurisjurandi appellatur. Ita tam ibi pace ſancita, Abimelechus cum ſuis domum rediit. Abrahamus vero terra ſeu prato quod ad prædictum eſt puteum, plantis conſito nomen Domini Dei æterni invocavit. Cum autem admodum ſenex factus, annos CLXXVI vixiſſet, ad Deum ex hac vita conceſſit. Eam Iſaacus & Iſmaelus filii, in duplici ſpelunca juxta Saram ſepeliverunt.

Abrahami cum Abimelecho pactum.

Edit. Pariſ. pag. 32.

Mors Abrahami.

Secundum hæc, cum jam virilem ætatem Iſaacus attigiſſet, fames iis in locis extitit. Atque is a Deo in Ægyptum ire prohibitus, cum tota familia Gerara ad Abimelechum Philiſtæorum regem ſe contulit. Rebeccam tum uxorem ſuam, quod erat inſigni pulchritudine Abrahami de Sara ſimulationem imitatus, ſororem eſſe ſuam dixit. Sed Abimelechus cum ea lutu intelleXiſſet eam uxorem eſſe, Iſaaco objurgato quod verum diſſimalaſſet, capite ſanxit, ne quis Iſaacum ejusve uxorem tangeret. Deus autem Iſaacum proſperitate perpetua beavit, adeo ut Philiſtæi invidentes ipſi, omnes ab Abrahamo effoſſos puteos obturaverint. Poſt hæc Iſaacus in vallem Gerarenſem digreſſus, patris puteos repurgavit: atque ipſe etiam tres alios egit, quorum primo injuriæ, ſecundo inimicitiæ, tertio amplitudinis nomen indidit. Inde ad puteum juramenti adſcendit: noctuque ei Dominus apparuit, itaque eſt aſſatus. *Ego ſum Deus Abrahami patris tui: tibi ego adſum, te beabo, tuamque progeniem ad ſtellarum cœli numerum adaugebo, propter Abrahamum patrem tuum.* Eo itaque loco Iſaacus altari extructo, rem Deo ſacram fecit, atque eo in loco tabernaculum ſuum collocavit. Quomodo autem quondam ad Abrahamum, ita & ad Iſaacum poſtmodo Abimelechus Gerarorum rex, Ochozado gynæcei ſui præfecto & Philoco ſummo militiæ præfecto comitatus venit. Quod enim Deum Iſaaco adeſſe ſentirent, ideo ad eum acceſſerunt: mutuæque pacis icto fœdere, mane illi jurejurando invicem dato animis pacatis diſceſſerunt.

Genſ. 26.

A Babyloniæ confuſionis tempora uſque ad Abrahami migrationem, cum ſcilicet jubente Deo Carris Meſopotamiæ paternaque domo relictis, in terram Chananæam, quæ eſt Paleſtina abiit, anni effluxerunt 23 CXVI. Erat tum annos

πης εἰς ἐσχάτης βυθὸς ἀπωλείας. ᾧ βάραθρα ἄδυ κατωπτῶσιν. Ἰδὼν ἐωυὸ προσωπικῶς βασιλεὺς Γεράρων Ἀβιμέλεχ, ὁ πιστὶ ἔργῳ διοδεύμενον τὸν Ἀβραάμ, Ὀχοζὰδ τὸν νυμφαγωγὸν, ἢ Φιλὼχ τὸν ἀρχιστράτηγον αὐτῷ παραλαβὼν, ἦκε πρὸς Ἀβραάμ, φιλίας ἐπικυρῶν ἀραιωτέρας, ᾧ ὅρκου ἀπαιτῶν μὲν ἀδικήσειν μηδ' αὐτὸν, μᾶλλον τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καθὼς ἐγὼ ἐποίησα μὴ σὺ διαπορεύεσθαι τούτῃ τῇ γῇ ἢ παροίκησας, ὅτω ᾧ σὺ μετ' ἐμοῦ ἢ τῷ σπέρματός μου, ὅταν βασιλεύσῃς ταύτης τῆς γῆς. δοκεῖ δὲ οἱ βασιλῆς ἢ μάλιστα πάντες ἡδέχεσθαι, πανδημοπαῖς τιμαῖς θεραπεύεσθαι συμβόλοις· ᾧ δὴ ἐμιλλᾶτο διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ γινομένων ἐκείνης τῆς γῆς βασιλέων Ἀβραάμ. προσωκείωτο δὲ τὸν Ἀβιμέλεχ περὶ τῷ ἀφορμένων φρεάτων ὑπὸ τῶν αὐτοῦ παίδων. ἐκεῖ δὴ παρὰ τὸ φρέαρ γινόμενοι, ᾧ σφάξαντα ἑ μόχλος πτυκτάνης, ἤγθυλλον εἰρλικῶς ἀμφότεροι δηὐθυτον. ἐν ἑπτὰ δὲ ἀμνάσιν ἑπόμενος τὸν ἀριθμὸν κατ' ἔθος ποιοῦντες * εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὤρυξεν αὐτὸς, διὸ ᾧ φρέαρ ὅρκου ὠνόμασεν. ᾧ ὕπνος ἐκείνοις εἰρλικὰς διαθήμενος, Ἀβιμέλεχ μὲν μετὰ τῶν οἰκείων οἴκαδε ἐπανῆλθεν· Ἀβραὰμ δὲ ἄρουραν ἃ λειμῶνα ἐπὶ τῇ τῶ ὅρκου φρέατι φυτεύσας, τὸ ὄνομα ἐπεκάλεσε Κυρίου, Θεὸς αἰώνιος. εἰς βαθὺ ἄωρ γῆρας ἐλάσας Ἀβραάμ, ᾧ γενόμενος ἐτῶν ρος'. μετῆλθε πρὸς τὸν Θεόν. τὸν Ἰσαὰκ ἑ Ἰσμαὴλ οἱ υἱοὶ αὐτῶ, ἐν τῇ διπλῇ σπηλαίῳ μετὰ Σάρρας κατέθεντο.

Μετὰ ταῦτα, ἀνδρωθέντος Ἰσαὰκ, ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ αὐτῶ, καλούσης δὲ παρὰ τῶ Θεῶ εἰς Αἴγυπτον κατελθεῖν· πειρασεὶ δὲ εἰς Γέραρα πρὸς Ἀβιμέλεχ ἔρχεται ἢ βασιλέα Φυλιστιέμ. φησὶ δὲ ᾧ αὐτὸς περὶ Ρεβέκκας, ὡς Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας, ὅτι ἀδελφή μου ἐστὶν· διὸ ᾧ ὡραία σφόδρα. ἐκ δὲ τῆς παιδιᾶς γνοὺς Ἀβιμέλεχ γυναῖκα αὐτὸ εἶναι, αὐτὸν μὲν μέμφεται, ὡς παλαθὲς λυπαρφάμενον, ἀποφαίνεται δὲ, πάντα τὸν ἀπτόμενον Ἰσαὰκ ᾧ Ρεβέκκας, ὑπέχεσθαι θανάτῳ. ὕπως δ' ἀλύπητος Κύριος ἢ Ἰσαὰκ ἕως τέλους, ὥστε ζηλῶσαι πῶν τὸς φυλιστιέμ, ᾧ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξεν Ἀβραὰμ, ἐμφράξαι. μετὰ τῶν ἐκ τῆ φάραγγι Γεράρων μεταβιβασὸς, ἀνακάθηται τὰ πατρικὰ φρέατα. ὤρυξε δὲ ᾧ αὐτὸς φρέατα τρία· ὧν τὸ μὲν ἀδικίας, τὸ δὲ ἔχθρας, τὸ δὲ τρίτον ἐρυχωρίας ὠνόμασεν. ἐντεῦθεν ἀνέβη ἐπὶ τὸ φρέαρ τῶ ὅρκου Ἰσαὰκ, ᾧ ὤφθη αὐτῷ Κύριος ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς λέγων, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τῶ πατρός σου Ἀβραάμ, ᾧ ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ. ᾧ εὐλογήσω σε, ᾧ πληθυνῶ τὸ ἐσπέρμα σου ὡς τὰ ἄστρα τῶ οὐρανῶ, διὰ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα σου. ἐκεῖ δὴ ὁ Ἰσαὰκ θυσιαστήριον δειμάμενος, θυσίαν τῷ Κυρίῳ ἀνέστησε, ᾧ τέως σκηνὴν αὐτῷ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ κατέπηξεν. ὕστερ δὲ πρὸς Ἀβραὰμ πρότερον, ὕτω ᾧ πρὸς Ἰσαὰκ μετὰ ταῦτα, αὐτός τε Ἀβιμέλεχ ὁ Γεράρων βασιλεὺς, ἢ Ὀχοζὰδ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, ᾧ Φιλὼχ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτῶ, εἰδότες ὅτι Κύριος ἦν μετ' αὐτῶ, πρὸς αὐτὸν ἐλθόντες, διαθήκην εἰρλικὴν πρὸς ἀλλήλους ἐποιήσαντο· ᾧ σφᾶς ἀπεξάντες, ᾧ ὁμόσαντες, ἀπῴχοντο μετὰ σωτηρίας ἀπ' αὐτῶ.

Γίνονται δὲ ἀπὸ τῆ βμηεισμῶ τῆς συγχύσεως; ἕως ὅ ἦλθεν Ἀβραὰμ ἐκ Μεσοποταμίας, ἐκ πόλους Χαρρὰν, ᾧ τῆ οἴκου ἢ πατρὸς αὐτῆ ᾧ κλήθεν Θεῶ εἰς γῆν Χαναὰν,

ἣ ἐστι Παλαιστίνη, ἔτη χιϛ'. ὑπῆρχε δὲ τότε ὑπὸ σὶ. διατρίψας δὲ εἰς Χαναὰν ἔτη κ'. ἐγέννησε τὸν Ισαάκ. ᾧ μετὰ τοῦτο ζήσαντι ἔτη σι'. ἀπέθανε, ζήσας τὰ πάντα ἔτη ρϛ'. ὃς καὶ παῖς φιλογείας τῷ Μελχισεδὲκ, τῷ ἀρχιερεῖ βασιλέως Σαλὴμ, ἐδέξατο, ἄρτος καὶ οἶνον· ὧν ἦν ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὡς προείρηται.

Τῷ Ισαὰκ ἔτος χρόνων λβ', τελευτᾷ Σάρρα, ἐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἑπτά. ᾗ θάπτει ἐν Χεβρὼν, ἥτις πάλαι Ελευθεροπόλις καλεῖτο, ἐν τῷ σπηλαίῳ ὃ ὠνήσατο ὁ Αβραὰμ παρὰ Εφρὼν τοῦ Χεττταίου, τετρακοσίων δραχμῶν, ἐπὶ μαρτυρίᾳ τῶν υἱῶν Χέτ· ἐφ' ᾧ καὶ τὰ διὰ γραμμάτων συμβόλαια οἱ Ελληνες ὁμολογοῦσι παρειληφέναι. Ισαὰκ δὲ τεσσαράκοντα ἐτῶν γενόμενος, ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν, θυγατέρα Βαθουὴλ, ὃς υἱὸς Ναχὼρ ἦν ὄγδοος καὶ τελευταῖος· ἐκτὸς γὰρ ὧν ἐκ Μελχᾶς αὐτῷ παῖδες. Ναχὼρ δὲ ὁ πατὴρ Βαθουὴλ, ἦν ἀδελφὸς Αβραάμ. τούτου κατὰ τὸν υἱὸν Βαθουὴλ, πανύρ ἦν Ρεβέκκας, ἧς Λάβαν τοῦ πενθερὸς Ιακώβ. τότε γὰρ μετὰ πρόβατα ἐξ ὅλοις ἔτεσιν ἑπτὰ. Ρεβέκκα δὲ ἑξήκοντα ἐτῶν, μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐγέννησε δύο ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ υἱούς, τὸν Ιακὼβ, ᾧ τὸν Ησαῦ, ἐν τῷ ξ'. ἔτει Ισαάκ. τῶ δὲ κόσμου ἦν ἔτος ϛχοβ'.

Ὅτι ἀσθμῆσα ποτε σα Ρεβέκκα, δίδωσι τῷ Ιακὼβ, ᾧ εἰσάγει μεθ' ἑτέρων δώρων διὰ Ισαὰκ πρὸς Αβραάμ. ὃν κατέχων ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, εὐλογῶν πολυτρόπως, ἐτελεύτησεν ἀφυπνώσας ὁ Αβραὰμ, τῷ ρ'. ἔτει τῆς ζωῆς Ιακώβ.

Τῷ δὲ μά'. ἔτει τῆς ζωῆς Ιακὼβ, ὁ Ησαῦ ᾧ αὐτὸς ὁμόχρονος ὢν αὐτῷ, ἔλαβε δύο γυναῖκας, Ιουδὶθ τὴν θυγατέρα Βεὴρ τοῦ Χεττταίου, ᾗ τὴν Μασιμὰθ θυγατέρα Ελὼν Εβαίου. Ιακὼβ δὲ ἐπὶ ὑπάρχων ἐξήκοντα τεσσάρων, ὡς ἔχει ὅλως γυναῖκα, ὡς αὐτὸς ἔζητε τὴν μητρὶ Ρεβέκκα. τῷ δὲ ογ'. ἔτει αὐτοῦ, τῶ δὲ κόσμου ἔτει γφμέ, χθ' ἀνεβάλετο λόγον, ἀπέδρασε Ιακὼβ ἀπὸ προσώπου Ησαῦ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ᾧ δουλεύσας ἔτη ζ'. ἔλαβε τὴν Λείαν· ᾗ μετὰ ἕτερα ἑπτὰ ἔλαβε τὴν Ραχήλ. ἐκ μὲν οὖν τῆς Λείας ἐγέννησε τὸν Ρουβὴμ, τὸν Συμεὼν, τὸν Λευὶ, τὸν Ἰούδαν, τὸν Ἰσσαχὰρ, τὸν Ζαβουλὼν· ᾗ τὴν Δίναν. ἐκ δὲ τῆς Ραχὴλ τὸν Ἰωσὴφ, ἐκ δὲ τῆς παιδίσκης Βάλας, τὸν Δὰν, ᾗ τὸν Νεφθαλεὶμ. ἐκ δὲ τὴς Διλφὰς τὸν Γὰδ, ᾗ τὸν Ασὴρ. εἰκοστῷ πάντων ἦν διατρίψας μετὰ τὸν Λάβαν, ἀπέδρα ἐξ αὐτοῦ, ὄντος τοῦ Ιωσὴφ χρόνων τεσσάρων. Διαβαίνων δὲ τὸν Ιορδάνην, ἐπηλογήθη ; ᾗ μετεκλήθη Ισραὴλ. ὁ δὲ Ιακὼβ τῆς ὁράσεως ὑπομνησθεὶς, ᾗ ἐθύσατο κατὰ τοῦ ἄρξεν τὸν εἰς Μεσοποταμίαν, ἀνήρχετο εἰς Βαιθὴλ : ἔνθα καταχωρισθεὶς εἶδε τὸ ὅραμα. ᾗ κατὰ ἀποδεκάτους, ἃ ἐκάστου, πλείονα ὑποβαλόμενος τοὺς παῖδας· ᾗ τὸν Λευὶ τῇ θεῷ ἁγιάσῃ, ἐπὶ ἀρχιερεῖ ἀναδείκνυσι, δίκτυον ὅπερ ἀπὸ ἐχάνη κῇ τὸν τῆς ἱερωσύνης. * Ρουβὴμ δὲ διὰ τοῦ παλλακὴν τοῦ πατρὸς ; ἐστερήθη τῆς τε βασιλείας, ᾗ ἡ ἱερωσύνης ; πρωτότοκος ὢν. ἐλθόντος δὲ τοῦ Ιακὼβ πλησίον Σελήμων, εἰς πόλιν Σαλὴμ ; ὑφίστατο ὑπὸ Συχὲμ τοῦ βίαιον ἄ. Δίνα. ᾗ ἐκδεῖται παρὰ Συμεὼν ᾗ Λευὶ, παιτὶ πρόπρ διαχρησαμένων τοὺς υἱοὺς τὸν Συχέμ. ἔτι δὲ τίκτει ὁ Ραχὴλ τῷ Ιακὼβ τὸν Βενιαμὶν ; ᾧ τελευτήσασα διστάζεται ἐν τῇ Εὐφραθᾶ, ἔνθα καὶ ἐστι ἡ Βηθλεὲμ· μεταξὺ δὲ τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῆς Ιερουσαλὴμ, εἰς τὸν ἱππό-

natus LXXV. Cum in Chananæa terra annos ea egisset CXV Isaacum genuit, vixitque præterea annos LXXVI. Mortuus ergo est anno vitæ CLXXVI actis, atque hic a Melchisedeco divino Salemi rege faustas comprecationes accepit, panem ac vinum, ut pote a summi Dei sacerdote, sicut paulo ante commemoravi. *Edit. Paris. pag. 33.*

Isaaco anno ætatis XXXII Sara moritur, anno ætatis suæ CVIII : ac sepulta est Hebronæ (nunc Eleutheropoli nomen est) in spelunca, quam Abrahamus ab Ephrone Chettæo quadringentis denariis emerat attestantibus Cheti filiis, unde & scriptæ contractuum formulas Græci se fatentur accepisse. Isaacus autem agens quadragesimum, Rebeccam duxit, filiam Bathuelis : qui Nachoris ultimus fuit, & octavus filius. Nachor enim Abrahami frater, ex Melcha uxore octo filios sustulit : interque hos postremo loco Bathuelem, patrem Rebeccæ & Labani, ejus qui deinde socer Jacobi fuit. nam Jacobus per totos viginti annos greges ejus pavit. Cæterum Rebecca cum esset sterilis, post viginti demum annos uno partu duos edidit filios, Jacobum & Esaum, Isaaco tum sexagenario : anno mundi CIↃ CIↃ CIↃ CCCCLXXII. Sara mort. Isaaci nuptiæ.

Rebecca parato edulio, Jacobo id dedit, eumque ona cum aliis donis Isaaci operata ad Abrahamum intromisit, anno ætatis suæ decimo quinto : quem in gremio suo Abrahamus tenens, multipliciter fausti comprecationibus beavit, somnoque solutus vitam finiit. 27

Jacobo anno nato XLV Esau eodem natus duas duxit uxores, Judithum Beeris Chettæi, & Maſemathani Elonis Ebæi filias. Jacobus anno ætatis suæ LXIII nondum mulieris notitiam habuit : sicuti mater suæ Rebeccæ ipse retulit. Idem anno natus LXXII anno mundi secundum accuratam supputationem CIↃ CIↃ CIↃ IↃ XLV. Jacobi profectus. 28 29

septennali Leæ ungorem meruit : turpusque septennium servitute functus, Rachelem. Ex Lea Rubenum, Simeonem, Levim, Judam, Issacharem, Zabulonemque filios, & filiam Dinam sustulit. ex Rachele Josephum. ex ancilla Bala Danum, ac Nephthalimum : ex Delpha Gadum, atque Asserem. A Labano autem profugit, cum apud eum viginti annos fuisse, trimulo tum Josepho : transmissoque Jordane a Deo felix esse jubetur, atque Israelis nomen ab eodem accipit. Proinde recordatus visionis quam suo in Mesopotamiam adventu viderat, Bethelam adscendit, ubi prius quietem viſio ista ei apparuerat. Ibi cum omnia sua bona decimasset, ad extremum filiorum quoque instituta sortitione, Levim annum ætatis decimum octavum agentem Deo consecravit, ac eum sacerdotem constituit. Erat is decimus ab ultimo, secundum astrologiæ * Rubenus enim, ob violatam patris pellicem, quantumvis primo omnium natus esset, & regno & sacerdotio spoliatus fuit. Cum Jacobus propa Sichemam in urbem Salemam. ventisset, Sichemis Dinæ per vim stuprum intulit, quam ulti sunt Simeon & Levis, interneciene occisis cum Sichemo civibus. Rachel porro alium Jacobo filium peperit, Benjaminum nomine : ac mortua, apud Eufrata sepelitur, ubi nunc est Bethlehema. Etenim versus Hierosolyma a Bethlehema qua equi decurrunt, supra terram extat cippus Rachelis. Et quoniam Levis genus ad Aa- *pag. 34.* Dinæ. 29 Rachelæ tumulus.

ronem atque Moſeo uſque pertinet, quorum alter ſacerdos, alter ductor populi fuit: conſentaneum fuit eorum genus ab Jacobo repeti. Jam Rebecca a Joſepho in opere de antiquitate Judaica perhibetur x marito hoc contendiſſe, ut Io unum conductos Eſaum & Jacobum, in gratiam mutuam reponeret. Feciſſe hoc Iſaacum, & utrumque interpoſita adhortatione ac juriſjurandi religione ad pacem 30 redegiſſe, monitos ut fraternæ neceſſitudinis haberent rationem: ſimul Eſauo prædixiſſe, fore ut ſi adverſus Jacobum inſurgeret, in ejus manus incideret.

Eſau a Jacobo interficitur. Iſaaco mortuo, Eſaui filii patrem adverſus Jacobum, ejuſque prolem excitarunt: ita ut adſcitis nationum auxiliis armatus, Jacobo bellum fecerit. At Jacobus urbis portis clauſis, Eſaum B monere, uti parentis præceptorum atque conſilii memoriam recoleret. Eſauo non modo dicta fratris aſpernante, ſed ferocius etiam quam antea ſeſe agitante, Judæ ſuaſu Jacobus arcum tetendit, Eſauumque juxta dextram mammillam ictum ſtravit. eo cadente, Jacobi filii portis effuſi, eos qui ab Eſauo ſtabant fere univerſos deleverunt. Mortem Rebeccæ paulo poſt ſubſecuta eſt mors Iſaacci, cum uterque prærogativa primo nati filii Jacobum dignatus eſſet.

Iſaacus centenarius fuit, quo tempore Jacobus Eſauo debitam felicitatis imprecationem ſuffuratus fuit.

Ægyptii tradunt, Abrahami & Iſaaci ætate homines fuiſſe multicorpores: qui a C Græcis Gigantes, iidemque anguipedes nominantur. Tunc etiam Cauetas fuiſſe 31 ajunt, alii autem Idæorum poſteros qui dicuntur apud Græcos fuiſſe: & Hercules, unus Idæorum dactylorum. Chaldæi x Semo genus trahunt, e quibus fuit Abrahamus prognatus.

Joſephi hiſtoria. Joſephus anno ſuæ ætatis XVSA x fratribus poſt quintum x Rachelis obitu annum, venditus eſt aureis octo. Agente ao-
Edit. Paris. num ætatis centeſimum vigeſimum Jacobo, *pag. 35.* Joſephus annos natus triginta, Ægypto præfectus fuit. Eodemque anno avus ejus, cum annos CLXXX vixiſſet, mortuus eſt, atque a filiis ſuis Jacobo & Eſauo ſepultus. Anno vitæ Joſephi trigeſimo octavo fames cœpit. nam, ut Joſephus teſtatur, totis ſeptem annis ejus penuriæ, Nilus non exundaverat. Biennio poſt, Jacobus in Ægyptum demigravit, cum LXXV animabus annos habens CXXX. Joſepho XL agente annum. Moritur Jacobus anno vitæ ſuæ CXLVII ac in Hebrone a Joſepho ſepelitur. (Geſæna, Arabia eſt Ægypto finitima.) Nam Joſephus annis poſt Jacobi in Ægyptum migrationem LXX mortuus eſt, cum centum annos & decem vixiſſet.

A morte Joſephi ſervitutem Ægyptiis Ebræi ſervierunt, per annos CXLIV. Ergo totum tempus, quod Io Ægypto Ebræi gerunt, annorum fuit CCXV. Quod ad privilegia (utſic loquar) primogenitaræ, Io locum Rubeni proles Joſephi ob parentis pudicitiam ſucceſſit: quod Rubenus cum patris pellice coiviſſet, Joſephus autem in Ægyptia mulieris libidinem nequaquam conſenſiſſet. Quamvis etiam fratres numero decem ac tres fuerunt: tamen terra inter duodecim diviſa eſt, eo quod a cæteris omnibus Levis decimas acciperet.

Adoleſcentulus octennum Joſephus, oves patris paſcebat: cumque eum pater reliquis impenſius diligeret, frater invidia.

A δρομεὺς, ἡ λάρναξ ἐφ' ᾗ τὴν Ραχὴλ, ὑπερκειμένη τῆς γῆς. ᾗ ἐπειδὴ τὸ ἐκ Λαβὶ γένος ἐπὶ Λαρὼν πατρόχρα, ᾗ Μωυσῆν, ὧν ὁ μὲν ἱερατεύει, ὁ δὲ στρατηγεῖ τῷ λαῷ, εἰκότως ἐξ αὐτῶν λαμβάνεται ἡ ἐκ τῶ Ιακὼβ γενεαλογία. Ρεβέκκα δὲ, ὡς φησιν Ἰώσηπος ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, ἤξίωσε τὸν Ισαὰκ αἰτιᾶσθαι Ησαῦ ᾗ Ιακὼβ, ᾗ διαλλάξαι αὐτούς. ὃ δὴ ᾗ ποιήσας, ᾗ παρακαλέσας αὐτοὺς ἅμα, ᾗ ἐπορκίσας εἰρήνῃ ἄγειν πρὸς ἀλλήλους, ᾗ τὴν πενθερικὴν οἰκειότητος ἀσπάζεσθαι τοῖς διάδοχοις, προεῖπε τῷ Ησαῦ, ὅτι εἰς ἐπαναστῆς τῷ Ιακὼβ, ἐμπεσεῖ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο τελευτᾷ Ισαὰκ, οἱ υἱοὶ Ησαῦ παρώξυναν τὸν πατέρα αὐτῶν κῦ Ιακὼβ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. ᾗ καθοπλισθεὶς μὴ ἐθνῶν, ἦλθε πρὸς πόλεμον. Ιακὼβ δὲ ἀποκλείσας τὰς πύλας τοῖς πύλαις, παρεκάλει τὸν Ησαῦ, μνησθῆναι τῆς προγονικῶν ἐντολῶν ᾗ παραινέσεων. τῶ δὲ μὴ ἀνεχομένῳ, ἀλλὰ ᾗ μᾶλλον ὑβρίζοντος, τῶ Ιούδᾳ παρακαλέσαντος ἐντεῖναι τὸ τόξον Ιακὼβ, ᾗ πλήξας κῦ τῶ δεξιῶ μαζῶ τὸν Ησαῦ, κατέβαλε. ὃ τότε τελευτήσαντος, ἐξῆλθον τῆς πόλεως οἱ υἱοὶ Ιακὼβ, ᾗ πάντας κτείνουσιν. τελευτῶντι δὲ πρότερον μὲν ἡ Ρεβέκκα, μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Ισαὰκ, τῇ Ιακὼβ τῆς πρωτοτοκίας καταλιπόντες τὰ γέρα.

Ὅτι ὁ Ισαὰκ ἐκατὸν ἐτῶν ἦν, ὅτε τὰς εὐλογίας τῶ Ησαῦ Ιακὼβ ἐκλέψε.

Ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις Αβραὰμ ᾗ Ισαὰκ πολυσωμάτους ἀνθρώπους Αἰγύπτιοι ἱστοροῦσι γενέσθαι, τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων Γίγαντας ὀνομαζομένους, τοὺς ὃ δράκοντόποδας· τότε δὲ ᾗ τοὺς Κυκλῶπας λέγεσι γενέσθαι. οἱ δὲ ἀπόγονοι τῶν * Ιουδαίων, οὓς ἐλέγοντο παρ' Ἕλλησιν * Ἰδαίους εἶναι· ᾗ Ἡρακλῆς, οὓς τῶν * Ιουδαίων δακτύλων· ὅτι οἱ Χαλδαῖοι ἀπὸ τοῦ Σὴμ καταγόντας, ἐξ ὧν ὁ Αβραάμ. * Ἰδαίων

Ὅτι διελθὼν ἐπὶ ὁ Ιωτὴρ, υἱὸς τῶν ἀδελφῶν ἐπράσθη, μὴ πιόμενον ἐκ τῆς τελευτῆς Ραχὴλ, χρυσῶν ὀκτὼ. ὅτι πρὸ ἔτους τῶ Ιακὼβ, Ιωτὴρ ἤρξε τῆς βασιλείας Αἰγύπτου, πεντηκοστῷ· ὧν. ᾗ τῷ αὐτῷ ἔτει τελευτᾷ Ισαὰκ ὁ πατὴρ αὐτῶ, ζήσας ἔτη ρ'. ὀγδοήκοντα· ᾗ ἐτάφη ὑπὸ Ιακὼβ ᾗ Ησαῦ, ᾗ υἱῶν αὐτῶ. τῷ δὲ λγ' ἔτει τῶ Ιωτὴρ ἤρξατο ὁ λιμός. ᾧ ᾧ ἀνέβη ὁ Νεῖλος ἐν ὅλοις τρισὶ ἐπὶ ἔτεσι τῶ λιμοῦ, ὡς Ἰώσηπος μαρτυρεῖ. μὴ δὲ δὺο ἔτη κατέβη Ιακὼβ εἰς Αἴγυπτον ἐν οἷ. ψυχαῖς, ἑκατὸν πεντήκοντα ἑπτὰ ὧν. ὁ δὲ Ιωτὴρ πεντηκόντα, τελευτᾷ ᾗ Ιακὼβ ἑκατὸν πεντηκοστῷ πέμπτῳ ἔτει, ᾗ ἐτάφη ὑπὸ Ιωτὴρ ἐν Χεβρών· Γεσὰμ δὲ, ἡ πρὸς Αἴγυπτον Ἀραβία ἐστί. μὴ ᾗ ὁ χρόνος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καθόδου Ιακὼβ, ἐτελεύτησε Ιωτὴρ ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

Μετὰ γὰρ τὸν Θάνατον Ιωτὴρ, δουλεύσαντες Εβραῖοι τοῖς Αἰγυπτίοις ἔτεσιν ἐννακοσίοις τεσσαράκοντα ἓξ Ἐβραίων ἐν Αἰγύπτῳ διετρεβῆς, ἐπεσὶ λαμβάνουσι δὲ τὴν εὐλογίαν τῶ πρωτοτοκίων αὐτὶ τῦ Ρεβὲμ, οἱ υἱοὶ Ιωτὴρ, διὰ τὸ τὰ πατρὸς αὐτοῦ σῶφρον· καθόδον μὲν Ρεβὲμ τῇ πατρικῇ συμπλοκῇ τὰ πατρὸς, ὁ δὲ Ιωτὴρ τῇ Αἰγυπτίᾳ ἀ συμφθάρη. ἀλλὰ ᾗ διατρεβῶν ἀδελφῶν ὄντων, εἰς δώδεκα ἐμερίσθη ἡ γῆ, διὰ τὸ τὸν Λευὶ ἀποδεκατοῦν τοὺς λοιποὺς πάντας.

Ὅτι Ιωτὴρ νομιδῆ υἱὸς ὢν, ἔτι πρόβατα τοῦ πατρὸς ποιμαίνων ἦν, ᾗ μᾶλλον τῆ ἄλλων ἠγαπᾶτο τῇ πατρί. δὸ ᾗ οἱ ἀδελφοὶ διαφθονοῦ-

μῆσι, ὑδὲ αὐτὸς αὐτὸν αἰρησόμενος ἱλάσσω. Προστίθω δὲ καὶ μῖσος τῆς ἐνυπνίου αὐτῷ ἀκοσης. καὶ γὰρ ἔφη· δράγματα δεσμεύοντων ἡμῶν ἐν τῷ πεδίῳ, ἐμοῦ μὲν ἀνορθωθέντος τὸ ἐμὸν, τὰ δ' ὑμέτερα περιστραφέντα προσκυνεῖν αὐτό. τῷ γοῦν ἀκούσαντες, καὶ ὡς βασιλεύσει ἐπ' αὐτοὺς ὀρθῶς ὑπειλήφοτες, λίαν ἐπέτειναν τὸ μῖσος. προθεὶς δ' αὖθις ἐνυπνιάσθη, ἔφη· καί γε ἥλιον καὶ ἕνδεκα ἀστέρας προσκυνοῦντάς με ἐωράκειν. ἐξεπαίζων δὴ τὸ ὄραμα Ἰακώβ, ἔφη· ἆρα ἐγὼ ὁ πατήρ σου, καὶ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, ἔξομέν προσκυνήσαί σοι ἐπὶ γῆς; καὶ ἐπετίμησας, παῤῥησιάζῃ· ὅτω μὲν δοκεῖ τὰ ὁράματα ἀμυδρὰ, ἐ ἀληθείας προϊόντως ἔχει· καὶ δὴ πᾶσι προφητείας εἶδος· καὶ ἐν πολλοῖς ἐθεωρήθη πολλάκις δι' ἐνύπνων ὁ μέλλοντος προδήλωσις, ἐν οἷς ἐξ ἀρεττοῦς γίνεται ἀσοχῆς, ὥςπερ ἐν τῷ Φαραὼ, καὶ τῷ Ναβυχοδόνοσορ, ἔ ἄλλοις πλείοσι.

Ἄξιον δὲ εἰδέναι πῶς διῄρηται τῆς προφητείας. ἡ μὲν γάρ ἐστι πνευματικὴ, καὶ ἀληθὴς πάντη, ὡς ἡ τῶν Θεῶν καὶ τῆς ἁγίων, ἐν καιρῷ τῇ ἰδίᾳ τὰ πέρας τῆς προφητικοῦ ἐπιφέρουσα. ἄλλα δὲ δαιμονικὰ, ἐ πῆς τῆς δαιμόνων διαπεφυτῆς ἐνεργείας· πολύτροπος δὲ αὕτη, οἷα ἡ τ' ἀλεκτρομαντικὴ καὶ ἀριθμητικὴ λεγομένη, οἷα ἡ Πυθία, καὶ ἡ ἐκ τῆς Δωδωναίας λεγομένη δρυός, ἡ διὰ τῶν αὐλάγχνων μαντεία, καὶ ἡ διὰ ἀρνίων πτέρνης, καὶ ἡ διὰ ἀλαγγῶν καὶ πτερμῶν συμβολική· οἷα ἡ ἐκ βροντῆς, μυῶν, γαλῆς, νεκρικῶν ξύλων, ὠῶν ἔχων, πελμῶν σώματος, συμβολικὴ καὶ οἰωνιστικὴ λεγομένη· ἃς τὸ μὲν ἐστι ἀρτεσκοπικὸν, τὸ δὲ παλμωτικὸν, τὸ δὲ οἰωνοσκοπικὸν, τὸ δὲ χειροσκοπικὸν, τὸ δὲ ἐκδόδεν ἡ ἀλεκτρικὸν· οἷον ὅταν ἐκ τῶ παρατυχόντος ἀριθμὸς τεκμαίρηται νὺς τὸ ἐσόμενον, καὶ ὅταν δι' ὀνομάτων νεκρῶν ἐπιαλέσεως, καὶ ὅταν δι' ἄστρων καὶ ὑδάτων ἢ ἀνέμων μαντεῖον. οἷσι καθ' ἑαυτὰ πᾶσι προσέπεσε. σπάνιον γὰρ λίαν οἱ ἄνωθεν εἰσοντες. ὅτοι δὲ πάντες δαιμονιώδεις αἱ τρόποι τῆς προφητείας, καὶ τοχαστικοί, οἱ κῇ συμβήσεσ ἀληθεύοντες ἐν τοσι, ἐν τοῖς πλείοσι ἁμαρτάνουσι. ἄλλα δὲ προφητεία φυσικὴ, ὡς ἀπὸ τῆ ἀλόγων. χελιδόνες γὰρ, καὶ μύρμηκες, ἔ γέρανοι, ἰχνεύμονές τε, ἔ ἀλκυόνες, χειμῶνος ἐπιόντος φυσικῶς ἐπαιδάσονται. ἄλλα ἡ τεχνικὴ, ὡς ἀπὸ ἰατρῶν καὶ κυβερνητῶν ὁρωμένη, ἥτις τοχασμὸς μᾶλλον ἢ προφητεία μετωνόμασται. καὶ παράπαν ἡ δημώδης τε καὶ κενὴ· ὡς ὅταν εἴπῃ νίς, ἐνι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔσαι χειμών· ὄνι ἐκ φιλονεικίας ψυχῆς, καλέσας μῖσος ἐγείρεται. ἐκ τῶ μίσους δ' ἐχθρὸς ἀνίσταται, καὶ κρατυνόμενος, ζῆλος ἐγίνετο πικρός. ἐκ δὲ τῶ, φθόνος ἐσέσκηπτε ἀρυπὶς. ἐκ δὲ τῶ, θυμὸς ἀνῆπται δεινός. ἐκ τῶ θυμῶ δὲ, θέλατος ἀσκόπτετο πονηρός, οἱ μὴ ἀρέττοσι δηλονότι προσοίμις ἀναπέπτοιτο.

Ἐν τῷ φαραὼ τὸν Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ Πετεφρῆ δίδυχρ, τῷ ἀρχιμαγείρῳ Φαραὼ, καὶ ἐν δεσμωτερίῳ ἐγκαθεῖξαι, συνέβη τὸν ἀρχιοινοχόον καὶ τὸν ἀρχισιτοποιὸν τοῦ ἀρχιοινοχόου, πῶς δίδυχος Φαραὼ, ἐγκαθεῖξαι ἐν τῷ αὐτῷ δεσμωτηρίῳ, ἔνθα καὶ Ἰωσὴφ. ἀμφὼν δὲ διελθόντων, ἀμφότεροι εἶδον ἐνύπνια· ὁ μὲν ἀρχιοινοχόος, ἄμπελον εἶδε θάλλουσαν βλαστοῖς, καὶ πυκνότερος βότρυας σταφυλὰς φορ-

percitl, adversus eum simultates exercuerunt. Audit odium, insomniorum auditio. Recitaverat enim eis, visum sibi, ipsis manipulos colligantibus suum manipulum sese erectum esse, reliquosque ejus honorandi causa manipulos pronos procubuisse. unde fratres, id quod res fuit conjicientes, illum in ipsos imperium aliquando habiturum, multo vehementius odium adversus eum conceperunt. Addidit hoc priori Josephus, se per quietem imaginatum fuisse, a sole, luna, undecimque stellis se adorari. Vertit hoc in jocum pater: dixitque, numnam ergo ipse & mater tua, fratresque tui, te prostratis terram corporibus adoratum inveniemus? objurgatum filere jussit. Ita ergo visiones istæ obscura quædam erant veritatem aliquanto ante designans informatio. Divinationes, B nam & hoc vaticinii est genus, multisque præmonstrata est insomnis futurorum significatio, quæ insomnia numinis instinctu accidunt: ut Pharaoni, ut Nabuchodonosori, & permultis aliis.

Operæpretium est vaticiniorum differentias cernere. Quædam spiritualia sunt, & veracia prorsus: ut Dei & Sanctorum, suo tempore cautu vaticinium confirmante. Alia a dæmonibus proficiscuntur, inque horum cultoribus efficacitatem exerunt. estque id genus multiplex: sub quo sunt vaticinia ex farina, & hordeo, *Edit. Paris.* Pythia, nugæ ex Dodonæa quercu emanantes, auspicium, augurium: tum conjectationes de sternutationibus, tonitribus, murium felliumque stridore, lignorum, aurium tinnitu, corporis tremore sumptæ. quod genus etiam auguria nominantur: cujus pars versatur in avibus, pars in tremoribus partium corporis sive subsultationibus contemplandis, pars 32 in augurio, pars in divinatione ex manuum inspectione: pars in obviis rumoribus, unde omnia captantur, cum obvius quisque interrogatus dicit unde futurum conjiciatur. tum mortuorum nominatim invocandorum ratio, ex sideribus, aquis, aut inanibus somniis prædictio, qualia omni nocte quibusvis accidunt. (rara admodum sunt enim somnia divinitus oblata.) Hæc omnia vaticinandi genera a dæmonibus sunt, conjecturisque innituntur, ita ut per accidens in quibusdam verum attingant, in plerisque aberrent. Est & alia naturalis divinatio brutorum. Ecquem hirundines, formicæ, grues, echini, atque alcyones tempestatem appetentem naturæ monitu præsentiunt. Alia artificiosa, qualem medici & gubernatores ostendunt: quæ tamen conjectatio potius est quam divinatio appellata. Præter has vulgaris quoque ista & communis, ut cum quis dicit post triduum fore tempestatem. Studium contendendi exiguum, sæpe odio occasionem præbet: ex quo orta rixa, & invalescente, acerba exstitit æmulatio. hanc occulta subsequitur invidia: & ea hac rursum animi exardescit acris ira, quæ homicidiis fœdis causam adhibet, nisi præstantioris, nimirum prudentiæ consiliis ea avertantur.

Cum in Ægyptum venditus Josephus Potipharl regiæ Pharaonis cullinæ præfecto *Josephi histor.* E eunucho esset, atque in carcerem traditus, evenit ut pistorum quoque & pincernarum Pharaonis principes eunuchi in eundem carcerem concluderentur. Inde aliquot elapsis diebus, uterque horum insomnium habuit. Princeps pincernarum retulit, visum sibi in somnis fuisse vitem lætam palmitibus,

maturaſque uvas porrigentem, atque inſerne tribus ſubnixam palmitibus: ſe vero uvam in poculum exprimere, idque Pharaoni to manum dare. Tum Joſephus interpretatus eſt tribus palmitibus triduum ſignificari: eo exacto, Pharaoni miniſterium ejus in memoriam redi turum, ipſumque a rege in priſtinam dignitatem reſtitutum iri. Petiitque ut rebus proſperis ſeddi tus, ſui per calumniam carceri incluſi rationem haberet. Deinde magiſter piſtorum: Imaginatus ſum, ait, per quietem, capiti meo impoſitas tres ſportas me gerere, panibus delicatis plenas, qualibus rex veſci *Edit. Pariſ. pag. 37.* ſolet: exterum aves ingruere, atque eos devorare. Reſpondit Joſephus, fore ut poſt tres dies Pharao cum capite mulctatum in crucem agat, ubi volucribus eſca ſit futurus. Quomodo autem Joſephus actum iri prædixerat, ita plane actum eſt. Duobus ab eo tempore annis circumactis, ipſi Pharaoni inſomnium eſt oblatum tale. Vidit ſeptem vaccas formoſas, & carne nitidas, de fluvio aſcendere atque in paluſtri gramine paſcere. His ſuccedere totidem deformes atque macilentas, a quibus pulcræ illæ & pingues devorarentur. Expergefactus rex, cum denuo obdormiviſſet, in ſomno ſibi viſus eſt videre ſeptem ſpicas ab uno culmo enaſci, pulcras atque eximias: poſt has, alias ſeptem vitio aeris inanes ac tenues, & ab his præclaras iſtas atque plenas conſumi. His viſis perturbatus eſt rex: neque tameo ſuit qui ei ſomnium hoc interpretari poſſet. Ibi tum recordatus Joſephi eſt pincernarum præfectus. Joſephus ergo vocatus, ſeptem vaccis formoſis, itemque ſeptem ſpicis præclaris, ſeptem annos fertilitatis deſignari exponit: ſeptem macris vaccis, atque inanibus ſpicis, annos ſeptem penuriæ inſecturæ, qui omnes fertilium annorum opes eſſent abſumpturi. Inſomnii veritatem, geminatione confirmari: & quod ſecundo ſpicæ viſæ eſſent, eo indicium de frugibus terræ perhiberi, ac Deum rem acceleraturum. Triginta anno natus fuit Joſephus, cum Pharaoni præſto fuit: iſque ei Aſenetham Potiphari ſacerdotis filiam matrimonio junxit: ex quo ei duo filii ſunt nati, Manaſſes atque Ephraimus. Enimvero fame ſeptenuali orta, Joſephus omne aurum, omnia jumenta, omnes agros, quin etiam mancipia domui Pharaonis acquiſivit. Septimo anno ſemina ad totam Ægyptum frumento conſerendam præbeos i, ioſtituit ut fructuum quinta pars regi penderetur. quod etiamnum in Ægypto obtinet, ſolis ſacerdotibus immunibus: quod eorum agros tantum Joſephus eo onere liberaſſet. cæteroqui ſalutem hoc ſuam, & ſummum beneficium Ægyptii putantes, hodieque morem retinent quintam omnium terræ frugum partem Pharaoni tribuendi.

Jacobi mortui cum Joſepho actio.

Jacobus in Ægypto apud Joſephum annos vixit ſeptendecim, vixit omnino annos CXLVII. Ut finem vitæ ſuæ appetiiſſe intelle xiſſe, Joſephum ad ſe evocatum ſemori ſuo (ut erat moris) manum ſubjicere juſſit: juramento obſtrinxit, ne ſe in Ægypto humaret, ſed ad majorum ſuorum ſepulcrum reportaret. Cum Joſephus ita uti pater juſſerat, manu ejus ſemori ſuppoſita juraſſet, illico Iſraelus

A βάδισον. τρεῖς δὲ ταύτῃ ὑπίχυσαι κάπωθεν πυθμένας. ἐγὼ δέ, φησιν, ᾥμην τῷ ποτηρίῳ τὸν σταφυλὸν ἐκθλίβων, εἰς δὲ χεῖρα διδόναι Φαραώ. ὁ δὲ Ιωσὴφ· τὰς τρεῖς πυθμένας, ἔτι τρεῖς ἡμέρας ἔσεσθαι φησὶ, καὶ τῆς ἀρχῆς σε μεμνήσεται ὁ Φαραώ, καὶ ἀποκαταστήσει σε εἰς τὴν προτέραν ἀρχιοινοχοΐαν. ἀλλὰ μνήσθητι κἀμοῦ, ὅταν ὦ σοι γένηται· ὅτι μάτην διαβληθεὶς, τῇ ὀχυρώματι τούτῳ κατακέκλεισμαι. ἐπὶ τούτοις δὲ ὁ ἀρχισιτοποιὸς ἰδὼν τρία κανᾶ χονδρίτῃ σιτοποιᾷ, ἐξ ὧν ἔρχων ὁ βασιλεὺς ἐθέλει, ἐπὶ τὴ κεφαλῆς μου ἔχειν ὑπελάμβανον· καὶ τὰ πετεινὰ τὰ οὐρανῶ ἐπίοντα, κατέθιεν αὐτά. καὶ ὁ Ιωσὴφ· ἔτι τρεῖς ἡμέραι, ἴσθι, καὶ ἀφελεῖται Φαραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπὶ ξύλου κρεμάμενον, τὰ ὄρνεά σε καταθοινήσονται. καὶ τὴ κείσει οὐκ ἐπὶ Ιωσὴφ, ἕως ἐγένετο. μετὰ ταῦτα δύο ἐτῶν παρῳχαμένων, αὐτὸς ἐνύπνιον εἶδε Φαραώ. ἔπὶ βόας καλὰς τῇ εἴδει, καὶ ταῖς σαρξὶ λιπαρὰς, ἀναβαινούσας ἐκ τῆ ποταμοῦ, ἐν τῇ λίμνῃ νεμομένας ἥκω ἐρᾷν. ἄλλας δὲ ἐπτὰ βόας ἐπομένας ταῖς πρώταις, αἰσχρὰς τῇ εἴδει, καὶ λεπτὰς, αἳ καὶ κατέφαγον τὰς λιπαρὰς καὶ ἐλεπτύνθησαν. ἔπὶ ἐγερθεὶς, καὶ αὖθις δόξῃ ἐνυπνιάζεσθαι ὁ βασιλεὺς, ὁρᾷν ἔδοκει ἐπτὰ στάχυας ἐν ἑνὶ πυθμένι ἀνίσους, καλὰς καὶ ἐκλεκτὰς· καὶ μετ' αὐτὰς, ἄλλους ἑπτὰ ἀναφυῆναι ἀνεμοφθόρους καὶ λεπτὰς, οἳ τὰς ἐκλεκτὰς καὶ πλήρεις κατέπιον. ταῦτα ἰδὼν Φαραὼ ἐταράχθη, καὶ ὁ ἀπαγγέλλων αὐτῷ τὴν σύγκρισιν οὐκ ἦν. ἀναμιμνήσκεται δὲ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τὸν Ιωσήφ. ἧς καὶ παρὼν, τὰς μὲν ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς, καὶ τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς καλοὺς, ἑπτὰ ἔτη εὐθυμίας εἶναι φησὶ· τὰς δὲ ἑπτὰ βόας τὰς ἰσχνὰς, καὶ τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς λεπτοὺς καὶ κενοὺς, ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ ἰσχυροῦ ἐπακολουθήσειν, ἅπερ ἐξαναλώσει πάντα τὰ ἀγαθὰ τῇ ἐπὶ τῆς εὐθυμίας. τὸ δὲ δεύτερον τὸ ἐνύπνιον, ἀληθές ἐστι δηλοῖ. τὸ δὲ καὶ διὰ τῆς ἀσαχούν δεύτερον ὦφθαι, τὸ διὰ τῆς γεωργουμένης τῆς γῆς σημαίνει· ὅπερ καὶ ταχυνεῖ τὸν ποιῆσαι ὁ Θεός. ἦν μὲν ἐτῶν τριάκοντα ὁ Ιωσὴφ, ὅτε παρέστη τῷ Φαραώ· ὃν καὶ γυναῖκα τὴν Ασενὲθ ἐδίδου, θυγατέρα τοῦ ἱερέως Πετεφρῆ· μεθ' ἧς καὶ δύο υἱοὺς ἐποίησε, Μανασσῆν καὶ Εφραίμ. τῶ λιμῶ δὲ ἐπὶ ἔτη πολλὰ γενομένῳ, πάντα μὲν χρυσὸν, καὶ κτήνη, καὶ γῆν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἀνδράποδα τῇ οἴκῳ Φαραὼ εἰσεποιήσατο. ἐν δὲ τῇ ἑβδόμῳ ἐνιαυτῷ σπέρματα δοῦς πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύπτῳ, τὸ πέμπτον μέρος ἀπολαμβάνειν ἐκείνοις τοῖς βασιλεῦσι· ὅπερ καὶ μέχρι τῆς νῦν πρατεῖ ἐν Αἰγύπτῳ, μόνων τῶν ἱερέων ὑπεξῃρημένων. τῶν ἱερατικῶν δὲ γῆν ἀπολαβεῖν μόνον. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι σωτηρίαν μεγίστην καὶ δίαιτησίαν ἡγησάμενοι τῦτον, ἄχρι τοῦ δεῦρο ἀποπιμπτοῦσι παρελήφασι τῇ Φαραὼ πάντας τοὺς καρποὺς τῆς γῆς αὐτῶν.

Ἐπτακαίδεκα μὲν ἔτα ἐπέζησεν ὁ Ιακὼβ ἐν Αἰγύπτῳ τῇ Ιωσὴφ, τῆς ζωῆς δὲ αὐτῇ αἱ πᾶσαι ἡμέραι εἰς μζ. καὶ ἑκατὸν ἔτη μετραθεῖσαι. ἠγγίζει μὲν ἀμέρα τῆς αὐτῆ τελευτῆς. αὐτὸς δὲ τὸν Ιωσὴφ προσκαλεσάμενος, θεῖναι τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸν μηρὸν, ὡς ἔθος, καὶ ὁμόσαι αὐτῇ καταδυσώπει, μὰ θάψαι αὐτὸν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀλλ' ἐν τῇ πάππων τῇ πατέρων αὐτῆ ἀναγαγεῖν. αὐτῆ δὲ καταθεμένη καὶ ὀμόσαντος, εὐθὺς προσκυνῆσαι τὸν Ισραὴλ

ἐπὶ

ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου Ἰωσὴφ. μὴ πῶπο ἀνέσας ὁ Ἰωσὴφ, ὅτι ἀσθενεῖται ὁ πατὴρ, τὼς δύο υἱοὺς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ ἀναλαβόμενος, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν. Ἰσραὴλ δὲ ἀνακαθίσας, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα τῆς εὐλογίας τῶν Θεῶν, καὶ τὰς ἐπαγγελίας, ὧν αὐτῷ ἐν γῇ Χαναὰν χρηματίζων ἐπήγγειλται, ὑπομιμνήσκει. ἰδιοποιεῖται δὲ τὼς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὼς γνησίους αὐτῷ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, Ἐφραὶμ λέγω καὶ Μανασσῆ, εἰπών· ὡς Ρουβὶμ καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι ἔσονται, τὰ δέ γε ἔκγονα τούτου σοὶ ἔσονται. ὅτι γὰρ ἐμέλλεν ὥσπερ τ' ἄλλα, ὕπερ τὼς υἱοὺς τῆς Θεᾶς ἐποδιακρατεῖν ὁ Ἰσραὴλ (καὶ γὰρ ὁ Ἀδὶ εἰς κλῆρον ἀφίεσθαι μὴ πῶποτε τῆς Θεᾶς) ἵνα μὰ τῆς δωδεκαφυλῶν ἀριθμὸς ἐλαττωθῇ, τὼς χάριν οἰκεῖος Ἰσραὴλ τὼν Ἰωσὴφ ἀντὶ δύο υἱῶν ἠγκατέλιπε, τὼς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς φυλὰς διπλάσαν δύο, Ἐφραὶμ δηλαδὴ, καὶ Μανασσῆ. καὶ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰσραὴλ βαρυωπούντες ἦσαν τοῦ γήρως ἕνεκα· ἀμυδρὰ δὲ ὁρῶντες, ὁρῶσι τὼς υἱοὺς Ἰωσὴφ, καὶ ἐπυνθάνετο τίνες ἂν εἶεν; ὡς δ' ἀφοσιγγίσαντας πιεῖν λάβοι, καὶ καταφίλησε, καὶ φησὶ πρὸς Ἰωσήφ· ἰδοὺ τὸ πρόσωπόν σου οὐκ ἐστέρησέ με ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἔδειξέ μοι καὶ τὸ σπέρμα σου. εἰσαγαγὼν δὲ Ἰωσὴφ αὐτὼς ἀπὸ τῶν γονάτων Ἰσραὴλ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, εἶπε τῷ Μανασσῆ μὲν ἐκ τῆς δεξιᾶς, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τῷ Ἐφραὶμ, αὐτὼς τὰς χεῖρας ἀμείβων, τὸν μὲν δεξιὰν ἐπὶ τῷ πατρὸς, τὸν ἀριστερὰν δὲ ἐπὶ τῷ πρεσβυτέρῳ τὸν κεφαλὴν νεύσεις, ὡς μυστήριον σαφηνῆ τύπῳ, ὅπως δίλογον αὖπις, ὅστε πλανᾶσθαι αὐτὼς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ * ὥστε αὐτὼς ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῷ, καὶ τῷ πατέρων αὐτῷ. βαρὺ δὲ καταφέρων πῶπο τῆς Ἰωσὴφ, καὶ τῆς πατρικῆς δεξιᾶς ἀντιλάβετο, ἀφελεῖν βουλόμενος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραὶμ, καὶ ἐπιθεῖναι ἐπὶ κεφαλὴν Μανασσῆ. ὅπως ἴσῃ, πάτερ, εἶπεν, ὁ πρεσβύτερος· καὶ πάτερ ἐπίστης, ὡς καθᾶκεν, τὸν δεξιὸν αὐτὸς δὲ οἶδα, πῶπον, οἶδα, ἀπειρεῖη αὐτὸς ἕξει εἰς λαὸν, καὶ ὑψωθήσεται. ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ ὁ νεώτερος, μείζων αὐτῷ ἔσται· καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ὁ πλήρης, μείζων αὐτῷ ἔσται· καὶ τὸ σπέρμα ὁ υἱὸς καὶ ὁ πλήρης Ἰσραὴλ, τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ ὁμολογουμένως μείζων ἐστί. μὴ πῶπο τὼς πάντας υἱοὺς ὁ Ἰσραὴλ συγκαλούμενος, δίστιδιτο αὐτὼς ἀπὸ τῶ πρώτου ἕως τῶ ἐσχάτου, οἷς μὲν ἐπὶ πᾶς πεφαγμένοις δίλεγξιν καὶ μέμψιν, οἷς δὲ φροντείαν τῶ μέλλοντος καὶ τῆς ἐσομένων δίλωσιν, οἷς δὲ εὐλογίαν καὶ ἔπαινον· καὶ καθὼς ἐδίδου τὸ πνεῦμα ἑκάστῳ τὸ δίον ἐπιβεβηκέναι ὁ μακάριος, ἔπως ἐτέλευτα. καὶ πρώτῳ μὲν ῥῆσιν, οὐκ εὐλογίας, ἀλλὰ μέμψεως καὶ ἐλέγξεως τῷ πρωτοτόκῳ Ρουβὶμ ἐπιφωνεῖ· ἰσχνὸς μὲν αὐτὸν, καὶ τῆς πάντων ἀρχῆς ἀποκαλῶν· σκληρῶς δὲ καὶ αὐθαδῶς φερόμενον, ὑβρίζειν ὑπὲρ ἀλλοις πλείονος, καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὸν κοίτον αἰσχύνειν, καὶ μιαίνειν τὸ πατρὸς τῶν ὀφρυῶν μίσει Βάλας τῆς αὐτοῦ παλλακῆς. παραγγέλλει τοίνυν, μηκέτι ὡς ὕδωρ ἐκχέεσθαι τοῦτον ἀσελγεῖ πόθῳ, καὶ ἐπ' ἀκμῆς ἀφθόνως ἀκμάζειν. δίλωσιν δὲ, ἢ θυμὸν Συμεὼν καὶ Λεβὶ, καὶ τῶν μίσων ἐπιπαράτασιν, ὡς αὐθάδη καὶ σκληρὰν τῶν εἰς τὼς Σικιμίτας μανίαν, καὶ πᾶσαν αὐτῶν τῶν κατὰ ἀδικίαν ὕβριν ἰσχυρὰν, καὶ τῶν ἀδικίαν τῆς αὐτῶν αἱρέσεως, ὥσπερ καὶ ἐν ᾗ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Δῖναν ἀνοσίως ἐπήγαγον, μηποτε ἐπιρρῆσαι τὰ σπλάγχνα, ἤτοι σωματῶσαι τῇ βουλῇ αὐτῶν ἐπιζόμενος. τῇ Ἰούδᾳ δὲ σαφῶς, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ μέλλοντα βλαστάνειν Χριστὸν, αὐ-

Cedren.

ad extremum virgæ Joſephi adoravit. Poſt hæc Joſephus, audito patrem advecta valetudine conflictari, ſecum duobus Manaſſe & Ephraimo filiis, ad eum viſendi gratia perrexit. Tum Iſrael aſſedit, factoque dicendi initio, quibus eum proſperitatum denunciationibus Deus impertiviſſet, ac quæ ei in terra Chananæa promiſerit, refert: tum Joſephi filios, ei in Ægypto natos, Ephraimum dico, & Manaſſem, adoptat, pollicitus eos ſibi eodem quo Rubenus eſſet, atque Simeon, loco futuros: eorum tamen progeniem Joſephi futuram. Etenim Iſraelus cum eſſet ut reliquorum, ita filiorum quoque decimam partem Deo conſecraturus (nam poſtmodo Levis forte Deo eſt addictus) ne duodecim tribuum numerus diminueretur: ejus opinor rei cauſa Joſephum duorum filiorum loco duxit, filiiſque ejus duas tribus aſſignavit, Ephraimo nimirum unam, alteram Manaſſæ. Jam ſenectus oculos Iſraeli habeverat: itaque cum obſcure filios Joſephi cerneret, quinam eſſent percontatur: accedenteſque amplexus & deoſculatus eſt, ita Joſephum alloquens. Ecce conſpectu tuo Deus me non privavit: quin & ſobolem tuam videndam dedit. Joſephus filios a genibus patris eduxit, uti procumberent in genua coram eo: inde Manaſſem Iſraeli ad dexteram, Ephraimum ad ſiniſtram ſtatuit. At Iſraelus manibus in diverſas partes diductis, ita uti dextram junioris, lævam majoris capiti imponeret (quo facto crucis myſterium deſignavit) ita illis proſpera eſt precatus, uti terram implerent progenie: ac ſuper iis Iſraeli Iſauci & Abrahami nomina celebrarentur. Joſepho autem ea res indigne viſa: dextramque patris apprehenſam ab Ephraimi capite in caput Manaſſæ transferre conatus eſt, hunc majorem natu eſſe, patrem monens, eique de more dextram imponendum. Ad hæc Iſraelus: Novi, inquit, iſta, nori nate. Manaſſes populum procreabit, & exaltabitur, cæterum minor natu filius eum magnitudine præſtabit: quemadmodum & poſterior ac ſpiritualis Iſraelus antiquiore & carnali Iſraelo haud duble major eſt. Secundum hæc Iſraelus filiis omnibus advocatis, a primo ad ultimum omnes exterum allocutus, aliorum facta reprehendit atque culpavit, aliis futura prædixit, aliis collaudatis fauſta denunciavit. cumque pro eo atque ſpiritus ſuggerebat, unicuique ea quæ in rem eſſent dixiſſet, ita ex hac vita deceſſit. Ac primum quidem dictum, Rubeni fuit non fauſta comprecatio, ſed reprehenſio atque objurgatio. Nam robur quidem eum & filiorum principium nominat: ſed ferocem juxta atque inſolentem, & qui cum nulla per libidinem ac ſuperbiam multa deliquiſſet, tum patris etiam lectum conſcendiſſet, atque polluiſſet inceſto cum Bala ejus pellice concubitu. hortatur ergo eum, ne porro aquæ inſtar obſcœna libidine efferveſcat flagitiove flagitium addat. Secundo loco iram ac furorem Simeonis & Levis deteſtatur, truculentamque in Sichemitas editam cædem, vimque innoxiis illatam carpit, ipſorumque injuſtum voluntatem, qua ducti proprer ſororem ſuam Dinam innocentes trucidaſſent. ac gloriatur, ſe neque eorum incœpti conſcium, neque inſtituti approbatorem fuiſſe. At vero Judæ, propter Chriſtum ipſius

Jacobi de filiis ſuis ſen. ſententia. Edit. Pariſ. pag. 39.

E

ex ſtirpe oriturum, perſpicue laetam laudis, adorationis, atque de omnibus hoſtibus victoriæ denuntiationem eſponit: quem & catulum leonis, ob unigeniti naturam regiam: & germen ex ipſo pullulaturum, ob carnis de virgine aſſumptionem & humanos natales appellat. Eumdem quoque moriturum, & vitæ reſtitutum iri, ob mortis propenſionem & reſurrectionem, evidenter ibi primus omnium divinus prædicit Iſraelus. Ait vero, nunquam principem ſeu ductorem eo ſtirpe Judæ defuturum, donec is veniat cui res repoſitæ ſunt: nempe Chriſtus qui vere gentium expectatio eſt. Qui Judæis faſtum elotionemque omnem, ut ſi ob regnum, Imperium, univerſamque poteſtatem gloriabantur, adimens, ſibi ut omnipotenti omnem univerſarum rerum dominationem vindicans, quibus vult ea ipſe largitur. Is ad vitem ſuam, hoc eſt ſanctorum eo circumciſione eccleſiam, pullum aſinæ, id eſt collectas ex gentibus eccleſias capiendo vitis, quod eſt ſpiritus dilectionis, alligavit. Is ſtolam ſuam, carnis videlicet amictum, ut in vino in ſanguine vitis tinctam, in ſuo proprio ſanguine lavabit: id eſt, ex interitu naturali ad conditionem interitus expertem transferet: quandoquidem in cruce cruentatus, e mortuus purus, ac interitui nequaquam porro obnoxius extitit. Hujus etiam hilares ſunt oculi, tamquam a vino, ſpiritu nimirum ſancto repleti. Dentes lacte candidiores, excellentiſſimam ſermonum ejus peripicuitatem atque puritatem notant. Zabulon maritimam ad navium ſtationem deligens habitationem, uſque ad Sidonem urbem incolet. Iſſachar contra terram in medio conſpicatus pinguem eſſe, fertilem atque bonam, ad labores ſtudium ſuum conferet, ſicque agricola. Dan, inquit, populum ſuum judicabit, ſicut & alia tribus Iſraelitica, nempe ut regia Judæ familia. Sicuti olim Samſon. Et deinde filius iniquitatis tamquam coluber aliquis in via hujus vitæ occulte inſidiatus, calcem equi (nimirum iter ejus qui imprudenter hanc vicam deuit, a recta evertens) mordet, ac tandem oſtiatę a Deo everſum ſubvertit: concidet humi eques, id eſt homo fidelis ac pius; rurſuſque reſipiſcens, & auxilium Dei implorans. Gadum, ait, prædones deprædabuntur: quales multas diverſis temporibus Gadus a finitimis hoſtibus prædatorias incurſiones pronit: ipſe viciſſim Gadus eos e veſtigio atrocibus ultus eſt. Aſerum adeo fructibus abundaturum, ut etiam principibus edulcento ſuppeditaturus ſit. Nephtalimum trunco plantæ ſeſe ſubjicienti ſimilem fore, multitudine & elegantia potentiæ auctum, veluti ramis admodum frugiferis. Hæc quidem iis vaticinans prædixit Iſraelus. Joſephum vero impenſius dilectum, excellentioribus felicitatis denuntiationibus eſt proſecutus. Joſephus, ait, filius incrementa fecit, gloriaque eſt prædictus: quam ſuſcipiendus eſt filius meus junior? Joſephe, ad me revertere, ad me patremtuum. de cætero cave ad Pharaonem, aut ad impios Ægyptios revertaris: ſed ad me, ac majorum tuorum pietatem te refer. Nam ſagittarii contra te conſilium iniverunt, opprobria jecerunt, & inſidias tetenderunt vulnerare quærentes & interficere vel ſicuti fratres quondam invidia permoti, vel alii hoc deinceps adverſus poſteros tuos audebunt. Sed manu potentis mei Dei, qui Iſraelum roborat, arcus eorum contracti

Vaticinium de Chriſto.

Edit. Pariſ. pag. 40.

A ποιεῖ ἡ προσκύνησις ἀφ' ἑαυτῆ πάντων ἀγγελίζεται. ὃν ἡ ὡς σκύμνον λέοντος, ἀφ' ἡ φύσει βασιλικὸν τὸ μεγαυχές, ὡς ἐκ βλαστοῦ δὲ αὐτῦ ἀναβῦναι διὰ τὸ ἐκ Παρθένου γίνεσθαι τὴν σάρκωσιν. ἡ αὐτὸν ἡ ὅπου ἀναπεσόντα κοιμᾶσθαι, ἡ ἐγερθῆναι ἀφ' ἡ πάθημα τὸ θανάτου ἡ τὴν ἀνάστασιν, ἀριδήλως ὁ Θεὸς ἐκεῖ πρῶτος προηγόρευσεν Ισραήλ. Μὴ ἐκλείψει ἡ ἄρχοντα ἐξ Ιούδα, ὁ ἡγούμενον, ἕως ἂν (φησὶν) ἔλθῃ ὁ ἀπόκειται, τυτέστιν ὁ Χριστὸς, ὃς ἐστιν ἔσπερ προσδοκία τῆ ἐθνῶν· ὃς τὸ ἐπὶ τῆ βασιλείᾳ ἡ ἡγεμονίᾳ ἡ ἀρχιαῖ ἐξουσίᾳ πάσῃ γαυρίαμα ἀφελόμενος τῆ Ιουδαίων, τὸ εἰς ἑαυτὸν πᾶν τὸ ἀρέσκον τῆ ὅλων ὡς παντοκράτωρ ἀναρπάσαμενος, οἷς βούλεται πάν τὸ χαρίζεται. Οὗτος πρὸς τὴν ἄμπελον αὖθ', ἣ ἐστὶν ἡ πιστὴ τῆ ἁγίων ἐκκλησιῶν, τὸν πῶλον τῆς ὄνου τὴς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας, ἐν τῆ ἕλικι τῆς ἀμπέλου, ὅτου τῆ σώματι ἡ ἀγάπης προσδέσομένου. ὕστερ τὴν αὐτὴ στολὴν, ἓ τῶ σώματος τὴν περιβολὴν, ὡς ἐν οἴνῳ τῆ αἵματι τῆς σταφυλῆς βεβαμμένην, ἐν τῆ οἰκείῳ αἵματι πλυνεῖ· ὅ ἐστιν, ἐκ τῆς φυσικῆς φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν μεβαλεῖ, ἐν σαυτῷ αἱματώμενος, ἡ ἐκ νεκρῶν ἀμίαντος ἓ ἄφθαρτος ἀναστάμενος. πυρὸ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ χαροποὶ, ὡς ἀπὸ οἴνου τῶ σκύμματος πεπλαρωμένοι τῶ ἁγίου. οἱ ὀδόντες δὲ ὑπὲρ τὸ γάλα λελευκασμένοι, τὸ ὑπερφυῶς φωτοειδίσματος τῆ αὐτῦ λόγων ἡ καθαρώτητα ἐμφαίνοντες. Ζαβυλὼν παράλιον πρὸς ὅρμον πλοίων προσλήμενος κατοικεῖν, ἕως Σιδῶνος τῆς πόλεως ἡ αὐτῦ κατοίκισιν πρατυνεῖ. ὁ Ισσάχαρ δὲ ἐν μέσῳ τ' ἀλάρων ἰδὼν γῆν, ὅτι πίων ὅτι διαφερὸς ἡ καλὸ, φιλοπονῆν σπουδάσει, ἡ ἀνὴρ γεωργὸς ἔσαι. ἡ Δὰν μὲν τὸν λαὸν αὐτῦ (φησὶ) κρινεῖ, ὡσεὶ ἡ μία φυλὴ ἐν Ισραὴλ, ὡς ἡ βασιλικὰ τὴ Ιούδα φυλὴ. καθάπερ πάλαι ὁ Σαμψών. ἡ ὕστερον ὁ ἡ ἀνομίας υἱὸς, ὥσπερ τις ὄφις ἐφ' ὁδῦ τοὺς λαυθανόντας τῶ βίω λοχᾶν, ἡ πτέρναι ἵππου ἡ ἀπερισπάστως τὸν βίον τυποῖ τρέχοντος ἡ ὁδὸν διαρρήξας. τῶν γὰρ ἄκρων, ἓ λοιπὸν παράργως ὑπὸ τῶ Θεῶ ὑποσταλίσας, πεσεῖται χαμαὶ ὁ ἱππεύς, πεσὼν ἓ ἀσεβὴς ἄνθρωπος, μεταπεσὼν, ἡ τὴν ἐσ θεῶ σωτηρίαν αὖθις ἀναλαμβάνων. τὸν Γὰδ δὲ πειρατήριον (φησὶ) πειρατεύσει, εἶτα πολλὰ κατὰ τὰς πολλὰς καιρὸς πειρατήρια τῆ Γὰδ μὲν ἀπὸ τῆ πλησιοχώρων σωλήσειν ἐχθρῶν, αὐτοὺς δὲ αὖθις ὁ Γὰδ πειρατήριον τῆ πόδας ὑπονύξεται. ἡ Ασὴρ μὲν τῆ ἄρτῳ πιανεῖ, ὡς ἓ τοῖς ἄρχουσι δώσει τροφάς. Νεφθαλεὶμ δὲ ἐλίκων φυτῶ ἀειμνήμων παρεισαδήσει, ἐπιδιδοὺς εἰς πλῆθος ἡ κάλλος δυνάμεως, ὡς γενήματα πλῆθυι καρπῶν. τοῖς μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα προφητεύων, ἐπίλεγεν ὁ Ισραὴλ. σοὶ δὲ τὸν Ιωσὴφ, ὡς λίαν ἀγαπωμένῳ, εὐλογῶν. υἱὸς αὐξανόμενος ἡ διδοξασμένος, ὡς ζηλωτὴς, ὁ ἐπίζηλος ἡ μακάριος μὴ ὁ τὸς ὁ πάτερος; Ιωσὴφ πρός με ἀναστρέφου, πρός με τὸν πατέρα τὸν σόν. ὅρα λοιπὸν, μὴ πρὸς Φαραὼ, μὲ πρὸς Λίγυπτίους ἀσεβεῖς, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ (φησὶ) ἡ τῶν ὡσίβειαν τῆ πατρῶν ἐπιστρέφε τ' σῶν. ἡ ὃν κῆ σὺ ἐβεβλαδάμενος ἐλοιδορεῖτο ἡ ἐπεῖχον τοξεῦται, τρῶσαι θέλοντες ἡ ἀποκτεῖναι ὁ ὥσπερ οἱ ἀδελφοὶ ἐφθονημένοι ποτὲ, ἡ ἄλλοι πὼ δράσουσι μετὰ ταῦτα εἰς ἐκγόνους τοὺς σούς. ἀλλὰ ἐβ' χερὸς δυνάσε τῶ ἐμῶ Θεῶ ἐκτυχύσαντος Ισραὴλ σωτῆρι βο

τὰ τόξα αὐτῶν, ᾗ τὰ ῥόπα τῶν βραχόνων αὐτῶ A
ἐξελύθη. Ἐ εὐλόγησε σε ὁ Θεός ὁ ἡμῶς εὐλογίαις
οὐρανῦ Ἐ γῆς, οὐρανίοις χαρίσμασιν ἀγαθῶν ἄρτῳ, ᾗ ὑ-
πηγαίοις καταπλυτίσμοις ἀγαθοῖς πᾶσι. Ἐ διὰ τὰς
ἀπὸ μαζῶν ᾗ μήτρός σε εὐλογίας, καὶ διὰ τὰς τῦ
πατρός σε εὐ πνεύμου ἐπιθυμίας ᾗ ἀγαπήσεις, ὑ-
περίσχυσας ᾗ ἐδυνάσθης ὑπὲρ εὐλογίας ὁρίων μονί-
μων, ἄπαι βασιλίων πολυχρονίων, ᾗ ἐπιθυμίας θε-
τῶν αἰωνίων, ἄπαι βουνῶν ᾗ ἀρχόντων μακροβιότητι
διεθλιμμένων πάντων ὑπερέχεις. ἀυτὰ γῶν φησιαὶ
εὐλογίαι ἔπεσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωσὴφ, ᾗ ἐπὶ ἀορυ-
φὴν ὧν ἀυτὸς ἡγεῖται ἀδελφῶν. Βενιαμὶν δὲ λύκος ἁρ-
πάξ· τὸ πρωϊνὸν αὐτὸς ἔδεται, ᾗ εἰς τὸ ἑσπέρας δια-
δώσει τροφὴν τοιῦτον γοῦν τι πίστευθν ἡ τῦ φυλή.
B

Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ἐάν τις ἐκ παραπάσεως ἁ-
μαρτάνει πειράζων τὸν Θεὸν, ὡς μὴ ἐπεξιόντα τοῖς
πονηροῖς, ὁ τοιῦτος ὅτι μετανοίας ἀξιῦται, ἄπ ἀ-
φέσεως· ὥσπερ γε καὶ ἄλλοι πλείους, Ἐ ὕτος ὁ
Φαραώ. καὶλέγη τίς παρ' ἑαυτῷ, ὅσιά μοι γένοι-
το, ὅτι πορδύσομαι ἐν τῇ ἀπεστροφῇ τῆς καρδίας μα
τῆς πονηρᾶς, ᾗ ὁφὶ ποτε μετανοήσω. ὥσπερ Ἀμὼς, ὁ
τῦ Μανασσῆ. διὸ ᾗ τάχος ἐξωλοθρόνσεν αὐτὸ ὁ Θεός.

Ὅτι γεωμετρίαν μὲν Αἰγύπτιοι πρῶτοι ἐξεῦρον, ἀ-
στρολογίαν δὲ ᾗ γενθλιαλογίαν Χαλδαῖοι, Ἄραβες
καὶ Φρύγες οἰωνοσκοπίαν· Θεοῖς δὲ θύειν, Χαλδαῖ-
οι γ, εἴτ' οὖν Κύπριοι, διφορούντων ὧν, ἔθνος Περ-
σικὸν ὄντες. ἀστρονομίαν δὲ Βαβυλώνιοι, διὰ Ζωρο-
άστρου, ἐξ ὧν παρέλαβον Αἰγύπτιοι. μαγείαν δὲ
καὶ γοητείαν ᾗ φαρμακίαν, Μῆδοι ᾗ Πέρσαι. ἔ-
στι δὲ μαγεία μὲν, ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν-
δῶν, πρὸς ἀγαθῦ τινος σύστασιν, ὥσπερ τὰ ἅ
Τυφῶνος Ἀπολλωνίου. γοητεία δὲ καλεῖται, ἀπὸ τ
γόου ᾗ θρήνου, τῶν περὶ τὰς ταφὰς τοῖς τὰ νε-
κρὰ ἐπιτελδύσι γινομένων· φαρμακία δὲ, συ-
στάσεια θανατηφόρος, ἢ πρὸς φίλτρον δοθεῖσα τι-
νὶ διὰ τῦ στόματος.

Ἰσέον, ὅτι τὸ Φαραὼ κοινὸν ὄνομα πάντων ἅ Αἰ-
γύπτου βασιλέων ἐστίν, ἀπὸ τῦ πρώτου Φαραώ· ὥσ-
περ ᾗ Πτολεμαῖοι ὕστερον, καὶ Αὔγυστοι οἱ βασι-
λεῖς Ῥωμαίων, ἀπὸ τῦ Αὐγύστου ἐκλογῶν· ἰδίῳ
δὲ ὀνόματι ἕκαστος ἐχρῶτο· ὥσπερ καὶ ὁ σκληροπάρ-
δις ὕτος Φαραώ. Πετισαΐσις, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ πα-
λαιοὶ, ἰδίῳ ὀνόματι ὀνόματι, ᾧ ὑπὸ τῇ θηλά-
των πλευρᾷ πιεσκεκύφως, εἰς τὸ πυθέσθαι ἐν Μέμ-
φει μαντεῖον γενόμενος, ᾗ θυσίας, ἐπὶ θεῷ πα-
ρὰ τῆς Πυθίας οὕτω φάσκων· Σεβίσιός μοι, τίς
ἐσι πρῶτος ὑμῶν ᾗ μέγας Θεὸς τῦ Ἰσραὴλ, ᾗ δι-
δοὺς ἀκριβέστερον χρησμολογεῖν ὕπω τὸ πνεῦμα.

Εσι κατ' οὐρανὸν μεγάλαι βιβλικὲς φλογὸς ὑπερ-
βάλλων αἴθερα, ἄϋλον, ἀθάνατον πῦρ, ὃ τρί-
μορφον πᾶν, οὐρανὸς, γαῖά τε καὶ θάλασσα, παρε-
χεσι βάθιά τε δαίμοσις ἀρρήτοις. Οὗτος Θεὸς ἀ-
πάτωρ, ἀμητόρατωρ, πατὴρ, ὑὸς αὐτὸς ἑαυτῷ τε-
κόλβιος. Εἰς μερὸς δὲ μέρος ἀγγέλων ὑμεῖς. μα-
θὼν ἄπιθι σεγῶν. ὕπω; ἀκούσας Φαραὼ, σύτεαα.
πλακεὶ λιθίνῃ γραφῆναι κάτω αὐλείου τὰ ῥήματα·
ᾗ ἐσὶν ἐκεῖ γεγλυμμένα ἐν τῷ ἱερῷ ἐν Μέμφει.
ἐκπέμψιν κατεβάς, ἀπέλυτε πραγχθμα τὸν λαόν.

Ὅτι ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆς τελδτῆς τῦ Ἰωσὴφ γε-
νεαὶ αγ', ἔτη γχοβ'.

Cedren.

sunt, nervique brachiorum eorum luxati. Te autem Deus meus cæleſtibus ac terreſtribus bonis beavit, cæleſtibus virtutum bonarum donis, terreſtribus omnigenis opibus: ac tu propter fauſtas jam inde ad utero & uberibus matris tum comprecationes, propterque patris tui ab ineunte tua ætate deſideria atque dilectionem, prævaluiſti, factuſque es potens, ſupra proſperitatem avium permanentium (nempe regum longo tempore imperantium) & ſupra cupiditates collium æternorum (hoc eſt principum proſpere longam ætatem agentium) omnes excelluiſti. Atque hæc, inquit, fauſta redundent in caput Joſephi, & in verticem fratrum quorum ipſe dictor eſt. Beniaminus autem lupus eſt raptor, matutinum ipſe vorabit & veſpertinæ prædam diſtribuet. ac tale quippiam tribui Beniamineæ evenit.

Sciendum autem eſt, ſi quis oſtinato animo peccat, Deum tentans veluti malos ſupplicis non affecturum, eum neque reſipiſcentiam neque veniam conſequi, quod & in aliis multis, & in hoc apparuit Pharaone. Itemque, ſi quis apud animum ſuum dicat, clementer mecum agatur, vivam ſecundum animi mei pravi dictata, & multo poſt rempore tandem reſipiſcam: qualis fuit Amon Manaſſæ filius, quem propterea etiam Deus celeriter perdidit. B

Obſtinate peccantes.

Edit. Pariſ. pag. 41.

Geometriam primi Ægyptii invenerunt: Aſtrologiam & natalitiorum judiciorum artem Chaldæi: auſpiciorum Arabes & Phryges. Diis ſacrificare Chaldæi inſtituerunt, ſive Cyprii, gens Perſica: Aſtronomiam Babylonii, auctore Zoroaſtre: ab his Ægyptii acceperunt. Magiam, præſtigias, & veneficium, Medi & Perſæ. Eſt autem Magia, invocatio dæmonum beneficorum, boni alicujus conciliandi gratia: qualis Apollonii Tyanei Goetia (quam præſtigias Latine dixi) ab ejularibus & luctibus nomen habens, quos ad ſepulcra exercent qui iſta tractant. Veneficium eſt, cum per eos alicui ingeritur temperata lethalis aut amatoria potio. C

Magia.

Præſtigiæ.

Veneficium.

Pharaonis nomen omnium Ægypti regum commune eſt, a primo Pharaone ſicut etiam Ptolemæi: ac Auguſti Romanorum reges, ab Auguſto denominati ſunt. Habuit autem etiam proprium nomen quivis. Atque huic obſtinato Pharaoni nomen fuiſſe Petiſonio, antiqui perhibent. Qui cum divinitus immiſſis calamitatibus eſſet circumventus, ad nobile oraculum quod Memphi erat ſe contulit: ſacriſque operatus, a Pythia contendit, uti ſibi exponeret quis primus ſit atque magnus Deus Iſraeli. ac ſtatim ei hoc eſt oraculo reſponſum: D

Nomen Pharaonis.

Oraculum.

A magno æternum deſcendit numen Olympo,
Morte carens Ignis, flammæ ſplendentior omni,
Hunc cœlum telluſque tremit, pelagusque profundum,
Quoſque Orcus fundo compeſcit dæmonas imo.
Hic genitore carens Deus eſt, pater unus, & idem
Filius, atque unus triplici ſub nomine fellus.
Exigua angelicæ vos pars quota naturæ?
His tu perceptis, tacitus diſcede.

34

Hæc cum audiviſſet Pharao, ſtatim lapideæ tabulæ ea verba juſſit inſcribi: exrantque ſculta in Memphitico templo. Inde digreſſus, ſtatim populum Judaicum dimiſit. E

Ab Adamo uſque ad mortem Joſephi ætates ſunt XXCIG, anni CIↃ CIↃ CIↃ ↀↃ CLXXGG.

E ij

Mofis genus & hiſtoria.

Moſes etiam Admoſis atque Terthmoſis appellatus fuit, Abrahami F. nepos Cagathi qui Leviſ filius fuit. Etenim Leviſ progenuit Cagathathum, is Abrahamum. hic Jochabedam patrui ſui filiam duxit, atque ea ea primum Aaronem, deinde Moſem, tertio, horum ſororem Mariam procreavit. Fuit autem de ſtirpe Levitica Moſes, itaque in poſteritate Joſephi non recenſetur. Ab Joſephi porro morte uſque ad natales Moſis, anni ſunt LXV annique iſti cccczaa ab anno LAAV Abrahami uſque ad primum annum Moſis complentur. Si vero quadringentos tantum quæris, eos invenies numeratione a centeſimo Abrahami anno inita. Annos enim ſervitutis quidam XLV ſupputant a morte Joſephi, uſque ad LXXX Moſis. Ajunt Moſen, cum eſſet in lucem editus, a patre fuiſſe Melchinm nominatum; quæ vox regem ſignificat. Moſis vero nomen poſtea ei inditum ab aquis, eoque miraculo in rubro mari poſtmodo ab ipſo edita fuiſſe præmonſtrata. & patri ipſius, ut erat homo Deo acceptus, quæ de puero futura eſſent omnia ſuot divinitus pateſacta. Enimvero omnem Ebræorum maſculam proleni interfici juſſerat Pharao, quod de inſigni quodam ſacrarum litterarum perito audiviſſet, fore ut iſto tempore natus puer Ægyptiorum regnum aboleret. Muthidis autem Pharaonis filia, quæ & Phareis dicitur, cum eſſet regina, hunc Moſem ex aqua extractum comitantibus mulieribus lactaodum præbuit: puer omnes ea aversatus eſt. Ibi Maria pueri ſoror, quæ cum Muthide agebat, puerogue in aquas abjecto eventum ſpeculabatur, matrem ſuam Jochebedam veluti alienam vocat, eique præmio promiſſo puerum educandum mandat. Quem Muthidis adultum Moſis nomine affecit, quod eum ex aqua ſuſtuliſſet; quin & ob raram formæ veouſtatem, filium eum ſibi adoptavit. Ejus pulcritudine poſtea temporis Tharbe filia regis Æthiopum capta, Sabbam Æthiopiæ primariam urbem prodidit: qua multo poſt Cambyſes Cyri F. potitus, eam a ſorore ſua Meroem nominavit. Traditum eſt, Moſeo a matre ſua Phareide Pharaoni allatum, eumque rex detractam de ſuo capite coronam puero ludenti impoſuiſſet, Moſen eam abjeciſſe, ac pedibus conculcaſſe. Moſes floruit ætate Inachi Peloponneſii. Apud alios ſcriptum invenio, Inachi, qui primus Argis regnavit, æqualem fuiſſe Iſraelem: a quo duodecim tribus conſtans Judæorum oratio orta, atque Iſraelitica gens denominata fuit. Semiramidis ætate Abrahamum vixiſſe. Moſen his quidem poſteriorem fuiſſe, omnibus autem qui in Græcorum antiquitate narrantur priorem. Homero inquam, Heſiodo, ipſoque Trojano bello, atque etiam Caſtoribus, Æſculapio, Baccho, omnibus, Heroibus, tum Mercurio, Apolline, ac exteris Græcorum dis, miſteriis atque ſacris, ipſique Jove, & omnibus quæ apud Græcos commemorantur rebus geſtis. Horum enim omnium hiſtoriam Cecrope recentiorem Græci tradunt. At Moſen præſens comparatio, Cecropis gemini tempeſtate vixiſſe demonſtrat, qui primus in Attica regnavit, annis ante Ilium CCCL.

Ea Abrahamo & Chettura Jexanus eſt natus, pater Dadani. Dadanus Ragum: Jothorem, & Jobabum genuit. Jotoris filia fuit Seppbora, quam Moſes

Edit. Pariſ. pag. 42.

pag. 43.

A Ὅτι Μωσῆς ὁ Ἀδμωσις, ὁ Τέθμωσις ὀνομάζετο, υἱὸς Ἀβράμ, ἔγγονος Καγαθ, υἱοῦ Ἀδὶ· ὁ δὲ Ἀδὶ ἐγέννησε τὸν Καγαθ, ὁ δὲ Ἀβράμ. ὁ δὲ τὴν Ἰοχαβὶδ τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λαβὼν γυναῖκα, ἐγέννησε πρῶτον Ἀαρὼν, εἶτα Μωσῆν, ὁ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν Μαριάμ. ἐκ φυλῆς δὲ Ἀδὶ ἦν Μωϋσῆς, ὁ διὰ τοῦτο ἀ γενεαλογεῖται μετὰ Ἰωσήφ. ξέ· διὰ τοῦτο εἰσὶν ἀπὸ τ πτελευτῆς Ἰωσὴφ, ἕως γεννήσεως Μωϋσέως. ὁ πλαῦται τὰ πρακόσια τεσσαράκοντα ἓν ἀπὸ τ θ. ἔτους Ἀβραὰμ, ἕως τ πρώτου ἔτους Μωϋσέως. οἱ δὲ τετρακόσια μόνα ζητοῦσι, ἀπὸ τ ἑκατοστοῦ ἔτους Ἀβραὰμ ἀριθμοῦσι φρόνως. ἀριθμοῦνται δὲ παρατηροῦντες τὸ τ βιολείας ἔτη ρμέ. ἀπὸ τ πτελευτῆς Ἰωσὴφ, ἕως πά. ἔτους Μωσέως. λέγουσι δὲ, ὡς τὸ Μωσέως γεννηθέντος Μιλχίαν παρὰ τ πατρὸς ἀληθεῖαν, ὅπερ ἐστὶ βασιλεύς. τὸ δὲ καλεῖσθαι Μωσέα, ἐξ ὑδάτων τὸν ἐπώνυμον, προσφυῶς τοῦτο ἐπὶ τ ἐρυθρᾶς δι' αὐτὸ γενόμενα θαύματα. θεσπίζει δὲ ὧν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐχρημάτισε παρ' αὐτοῦ ἄγγελος. ἀναπεῖσαι δὲ προσέταξε Φαραὼ τὸ τ Ἑβραίων ἄρρεν γένος τοῦ ἱερογραμματέως ἀκούσας προρρήσει, οἰκότως, ὅτι τὸ γενόμενον παιδίον τότε τῆς καιρᾶς τιμᾶ τ Αἰγυπτίων ἀρχὴν καταλύσει. Μυθίδις δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, ἣ καὶ Φαρεῖς, βασιλὶς οὖσα, τὸν ἀπολαμβάνει τ ὕδατος, ταῖς συμπορδομέναις γυναιξὶ τῶν θαλάζεων ἐπιτρέψαν. αὐτὸς δὲ πάσας ἀπεστράφη. Μαρία δὲ ἡ τοῦ ἀδελφὸν τῆ Μυθίδι συνοῦσα, ὅτις ἐγκρύπτοντος Μωσέως ἐσκόπει τὸ ἐκβησόμενον, τὴν ἰδίαν μητέρα Ἰοχαβὶδ λεγομένην καλεῖ ὡς ἀλλοτρίαν, ᾗ μισθὸς ὑποχθέντος αὐτῇ τῆς τιθθείας ἀναιρέσεως δῶρα, μετὰ τὸν πρῶτον ἱλικίαν ἀνδραθέντα, Μωσέα ὀνομάζει· ἐκ τοῦ ὕδατος γάρ (φασιν) αὐτὸν ἀνειλόμην. ἁμαρτάνει δὲ ὅτου ὑπεπράσατο. τοῦτο τ καλὸν ἐφ' Θερβὶς μετὰ ταῦτα ἡ θυγάτηρ βασιλέως Αἰθιόπων ἐπιθυμήσασα, τὴν Σαββὰ μητρόπολιν Αἰθιοπίας πρόδωκεν· ὑφ' ᾧπερ ὕστερον Καμβύσης ὁ Κύρου, Μερόην αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς ἐκάλεσε. φασὶ δὲ, ὅτι ποτὲ τῶν τ Θετὶ μήτηρ Φαρεία τῇ Φαραὼ προσαγαγοῦσα, ἐκείνος τ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τίθησιν αὐτῇ τὸν βασιλικὸν ἀρτίλλον, περιθεῖσα τῇ Μωσῇ παιδίσκοντι. ὁ δὲ τῶν ῥίψας, καταπάτησεν. ὅτι Μωσῆς ἐν τοῖς χρόνοις Ἰνάχου τοῦ ἀκμάζοντος τ ἐν Πελοποννήσῳ. ἐν ἄλλοις δὲ εὕρηται, ὅτι ἀπὸ μὲν Ἰνάχου τ πρώτως βασιλεύσαντα Ἄργους, Ἰσραὴλ γενόμενος, ἐξ οὗ τὸ δωδεκάφυλλον τῶ Ἰουδαίων ἔθνος ἧς τὸ Ἰσραὴλ ἐπωνυμίας ἐξεώθη καὶ τ Σεμίραμιν, τὸν Ἀβραάμ. Μωσέα δὲ τῶν μὲν νεώτερον, τ δὲ παρ' Ἕλλησιν ἀρχαιολογωτάτων ἁπάντων πρεσβύτατον. Ὁμήρου λέγω, καὶ Ἡσιόδου, Ἐκείνων τ Τρωϊκῶν, καὶ τῶν Διοσκούρων, Ἀσκληπιοῦ, Διονύσου, ἡρώων τε πάντων, Ἑρμοῦ τε καὶ Ἀπόλλωνος, τ τε λοιπῶν παρ' Ἕλλησι θεῶν, μυστηρίων τε καὶ τελετῶν, Διὸς τε αὐτοῦ, καὶ τ παρ' Ἕλλησι μεμυθολογημένων πράξεων. πάντων δὲ ἁπάντων τὰ ἐγγύτατα γεγόνασι, καὶ τῆς Κέκροπος ἀλικίας, ἐλάττονα παῖδες παραδιδόασι. Μωσέα δὲ ἡ παροῦσα συγκρίσεως καὶ Κέκροπα τ διφυᾶ γενέσθαι δοκοῦσαν, ὃς πρῶτος (ὡς φασι) τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσε, πρὸ τ. ἐτῶν τῆ Ἰλίου.

Ὅτι ἐκ τῆ Ἀβραὰμ καὶ τῆς Χεττούρας γεννᾶται Ἰεξάν. ἐκ τοῦ Δαδάμ· ἐκ τοῦ Ραγουὴλ, καὶ Ἰοθὸρ ὁ καὶ Ἰοβάβ. ἐκ δὲ Ἰοθὸρ Σεπφώρα, ἣν ἔγημε Μωϋσῆς, καθὼς ἱστορεῖ Δημήτριος, ὡς φάσκει καὶ

Εὐσέβιος ἐν τῇ χρονικῇ. ἡ Μωσῆς μὲν ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕβδομος, ἡ δὲ Σεπφόρα ἕκτη. ὡς ἦ λέγει ὁ Ἀφρικανός, ὅτι ἐκ τῶν Ησαῦ, ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ Ραγουὴλ γεγόνασι. ἀφ' ὧν Ζαρὲθ, ἐξ ὧν Ἰωβ, ὃς καὶ συγχώρησιν Θεοῦ ὑπὸ διαβόλου ἐπειράσθη, ἐν οἷς καὶ ἡ γυνὴ ἐπειράζετο. ὁ δέ γε Θεὸς Αβραὰμ ἐγίνετο πάλιν αὐτῷ ἐκ τῆς ἐγκάτης αὐτοῦ γυναικὸς Χετούρας πέντε, ἀφ' ὧν ἐστι Μαδιὰμ, ἐξ ὧν Μαδιηνῖται· ἡ Αφαρ, ἐξ ἧς Ἀφρικὴ, ἐν ᾗ παρῴκησαν, ἡ χώρα προσηγορεύθη παρωνύμως· ὥσαυτως Αὐσίτης ἡ χώρα, ἐκ τοῦ Ησαῦ. ἐν ᾗ ἀνεβλάστησεν ὁ μακάριος ἡ πολύτλας ἡ διαβόητος Ἰὼβ ὃν ἐγκωμιάζων ὁ θεῖος Χρυσόστομος, λέγει. ἀνθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι· κηρύττων αὐτὸν ἐκ τῆς φύσεως, ἡ ἀπὸ τῆς χώρας· ἴσως ἀκούσας αὐτὸν ἄνθρωπον, θαυμάζεις ὅτι ὑπὲρ ἀνθρωπον ἐπολιτεύσατο· ὅταν μαθὼν ἡ τὸν χώρας, ἐξ ἧς ὁ τοιοῦτος καρπὸς ἀνθρώπων, ἐκπλαγῇς, ὁποῖον ῥόδον ἐκ μέσων ἀκανθῶν ἐβλάστησεν. ἐπίγονος γάρ ἐστι τῆς διαβαλλομένης Ησαῦ, καθὼς ἡ γραφὴ πάντων αὐτὴ ἀπὸ τοῦ Αβραὰμ λέγει. Αβραὰμ δὲ (φησὶ) ἐγέννησε τὸν Ισαὰκ, Ισαὰκ δὲ τὸν Ησαῦ, Ησαῦ δὲ τὸν Ραγουὴλ καὶ τὸν Ζαρὰ, Ζαρὰ δὲ τὸν Ἰὼβ, ὃς ἐγένετο ἄνθρωπος σώφρων καὶ σεμνὸς, λέγων ὅπως· οἱ δὲ καὶ ἐπικελεύσασιν ὁ ὀφθαλμός μου γυναικὶ ἀλλοτρίᾳ, καὶ ἐνεδρεύω ἐνεδρεύσασι τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. ἡ μὲν δὴ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν οἰκείων τέκνων θυσίας προσῆγε καθ' ἡμέραν, φόβῳ, μήποτε κακὰ ἐνενόησαν πρὸς τὸν Θεόν. εἰκότως ἄρα, ὃν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβὴς, καὶ τὰ ἑξῆς. οἱ μὲν γὰρ ἔξω φιλόσοφοι καὶ ὅρον διδόασι τῷ ἀνθρώπῳ, φασίν. ἄνθρωπός ἐστι ζῶον λογικὸν, θνητόν. ἡ δὲ θεία γραφὴ οὐχ ὅπως, ἀλλ' ἄνθρωπος ἐστι θεοσεβὴς, ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος· ὡς ὅτε γε τοῦτος μὴ μεμαρτυρημένος, οὐδὲ ἄνθρωπος, ἀλλὰ κτῆνος ἐστίν. ἰσον γὰρ ἔχει ἡ χαρακτῆρα ἡ φύσεως ὑβρίζη δὲ αὐτὸν τῇ κακίᾳ τῆς προαιρέσεως, ἀκούεται παρὰ τῷ προφήτῃ λέγοντος· ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν, οὐ συνῆκε· παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. ὥσαυτως οὖν καὶ ἡμεῖς, ἀποβλέποντες εἰς τὸ ἐκείνου ὅτι τινα πράξει, λέγομεν, ὡς ἄνθρωπος ἄφλαστος τὰς πράξεις. ἡ τὸ κοινὸν ποιούμεθα ἔθος· ὅταν εἰ καὶ πάντες ἄνθρωποι λέγονται, μόνος ἐκεῖνος ἀληθῶς ἐστιν, ὁ τὴν εἰκόνα σώζων, ἡ τὸ πρωτότυπον μὴ ἀφανίζων. ὅτι οὖν ἡ Ἰὼβ ἄνθρωπος, ἡ ἀπὸ τῆς Αὐσίτιδος χώρας, ὅπως ἐκ τῆς κορυφαίας γῆς ἡ ἀσέβειαν, ἡ καρπὸν ἀνωμίσους. ὁπὸ ἀρχαίους ὁρῶν, καὶ φθόνῳ βαλλόμενος, αὐτόνται παρὰ Θεοῦ ἡ κατὰ τοῦ δικαίου πειρασμόν. ἵνα σὺ θάρσος λάβῃς, ἡ μάθῃς, ὅπως οὐκ ἔχει ἐξουσίαν δαίμων κατὰ θνητοῦ χειρὸ

ſerviendum, propter eos qui ſalutem ſunt hæreditario accepturi. Mali autem genii, ad ſupplicia peccatoribus debita uſurpantur. Ita enim ſcriptum eſt: Emiſit in ipſos iram animi ſui, iram, furorem & calamitatem vocans, emiſſa per malos genios. *Job. 20.* Hi enim quamquam debita opera habenas divinæ voluntatis excuſſerunt, tamen jugo ſervitutis ſunt ſubditi: cogunturque; veluti carnifices quidam, a Deo & ſanctis imperata capeſſere. Id Paulus declarat, de Corinthiis ſcribens: Quos tradidi Sathanæ, ut pœnis erudiantur, impie non eſſe loquendum. Etenim ne quis putaret malos genios omnia ſuo arbitrio agere, jubentur etiam ioziti mandata exequi. Proinde ſanctis Deus miniſtros mittit ad ſalutem angelos ſanctos: peccatores autem diabolis puniendos coacedit. Nam cum de Achabo Deus ita pronuntiat: *Quis vadet ut Achabum decipiat, uſque pereat?* reſpondet malus ſpiritus, *Ego vadam*: utique intelligens hoc ſui eſſe muneris. *3. Reg. 22.* Mittuntur ergo peculiariter, ad pœnas de ſontibus exigendum: mittuntur etiam ad plos, non ut eos puniant, ſed ut teneant. Quando enim ſancti angeli tentationes obire non jubentur (neque enim Deus bono angelo indecorum aliquid mandaret) fit ut malis genitis eæ committantur. Neque eſt quod mireris, juſtis immitti eos, cum rerum univerſarum Dominus a Jordane abductus ſit in ſolitudinem, ut a diabolo tentaretur. Quod ſi ergo is Dominum mundi tentavit, quod jam miraris malum genium ad juſtum aliquem mitti, ut de ejus tolerantia periculum faciat? Mittitur autem non jubente, ſed permittente Deo. Nam ſcriptura orationem formas, tamquam perſonis conflictis, ut cum dicit: *Peccatori autem dicebat Deus*. Quæ ſequuntur, magni illius Cyrilli ſunt. *Matth. 4.* *Edit. Paris. pag. 43.* *Pſalm. 49.*

Dei bonitas & juſtitia. Ad menſuram exiguorum hominum per orbem terrarum quovis tempore commiſſa peccata: cumque ad manifeſtam & juſtam quantitatem perveneruot, tum demum (id quod reſtabat) offenſus legislator atque Dominus ſupplicia infligit. Nonnumquam naturæ ſuæ benignitati obſequens tolerat, peccanteſque ſuſtinet, non uſquequaque indignatus. Nam & Abrahamo dixit, *Etiamnum peccata Amorrhæorum non eſſe impleta*. *Geneſ. 15.* Phariſæis autem, quorum injuriæ majores erant quam ut tolerari poſſent, ait: *Ac vos majorum veſtrorum menſuram implevitis*. *Matth. 23.* Quapropter ſi quis volet ritam recte tranſigere, eamque rationem vivendi colere, quam ſequi conſultiſſimum eſt atque commodiſſimum, animoque recto & neutiquam perverſo fretus verum iter tenere, periculoſoſque hujus ſeculi fluctus enatare: is eum fructum feret, ut nullis malis capiatur. Atque verus eſt hic ſermo. In nobis enim eſt poſitum, ut utrumque diſpiciamus, bonum inquam, atque malum. Ergo quibus id curæ erit, quod ſuapte natura admirationem meretur, ii virtutem aſſequentur. Qui vero in diverſam partem declinabant, melioribuſque injuſtitiam præferent, ii ſuam ipſorum ritam peſſumdabunt, ſibique ipſis fuiſſe exitii auctores, ac perniciem conſciviſſe capiti ſuo convincentur. In hanc ſententiam etiam ſanctus Iſidorus ait: Delictorum incrementum, divinam & ab omni perturbatione alienam naturam veluti cogit a ſua naturali bonitate ad iram ſuæ naturæ non propriam decedere. Itaque Judæos Chriſtus ſic affabatur. *Quoties volui vos ad me colligere, &* κο-

A ως· ἐξαπίστειλε γὰρ φησιν, εἰς αὐτὸς, ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ· θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν. οἱ τοίνυν δαίμονες, οἱ μὴ ἀφιλιάσαντα τῇ προθέσει, ἀλλ' ὑπὸ ζυγὸν κεῖνται τῆς δουλείας, καὶ κελεύονται φαῦλα εἰς δίκαιόν τινος τὰ προσαττόμενα παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀγίων. καὶ ὁπλοῖ Παῦλος, περὶ τῶν Κορινθίων λέγων· ὃς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν. ἵνα γὰρ μὴ νομισθῶσιν οἱ δαίμονες, ὅτι πάντα κατ' αὐθεντίαν φαῦλα, κελεύονται καὶ ἀκοντες ποιεῖν τὰ προσαττόμενα. καὶ τοῖς μὲν ἁγίοις ἀποστέλλει ὁ Θεὸς ἡμῶν ἁγίους ἀγγέλους, εἰς σωτηρίαν· τοῖς δ' ἁμαρτωλοῖς ἐπιτρέπει δαίμονας, εἰς τιμωρίαν. καὶ γὰρ ὅτι κατὰ τοῦ Ἀχαὰβ ὁ Θεὸς ἀπερρήτου λέγων· τίς παρδόσεται καὶ ἀπατήσει τὸν Ἀχαάβ, καὶ πεσεῖται; ἀπεκρίθη πνεῦμα πονηρόν· ἰδοὺ ἐγώ. πάντως γινώσκων, ὡς εἰς τῶν τέκνων. καὶ ἀποστέλλονται μὲν ἰδικῶς εἰσπραξάσθαι τιμωρίαν παρὰ τῆς πονηρῶν. ἀποστέλλονται δὲ καὶ πρὸς δικαίας, οὐχ ἵνα τιμωρήσονται, ἀλλ' ἵνα πειράσωσιν· ἐπειδὰ γὰρ ἄγγελος ἅγιος ὑπουργῆσαι τῇ πείρᾳ οὐ κελεύεται (οὐδὲ γὰρ ὁ Θεὸς κελεύει τὸ ἀσφαλὲς ἀγγέλῳ θείῳ) διὰ τοῦτο δαίμονες παύλου ἐπιτρέπονται τῇ πείρᾳ. καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ πρὸς δικαίους δαίμονες ἀποστέλλονται· ἀπὸ γὰρ τῶν διακόσμου ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὴν ἔρημον, περιαγόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. εἰ τοίνυν ἡ τοῦ παντὸς κύριος ὁ διάβολος ἐπείρασε, τί θαυμάζεις, εἰ ἐ τοῖς δικαίοις εἰς γυμνάσιον ὑπομονῆς δαίμονα ἀποστέλλεται, ἀποστέλλεται δὲ καὶ Θεοῦ κελεύοντος αὐτῷ, ἀλλὰ παραχωροῦντος· χρηματίζει δὲ τὸν λόγον ἡ γραφὴ, ὡς ἐν προσωποποιΐᾳ· ὡς ὅταν λέγῃ, τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ Θεός. καὶ ὁ μέγας δὲ Κύριλλος φησι· μετρῶνται δὲ τῷ ἀπὸ πάσαν τὴν γῆν ἀνθρώπων τὰ κατὰ καιροὺς πλημμελήματα, ἃ καὶ μέχρι ποσότητος τινὸς ἐκάλυπτε τῆς ἁμαρτίας ὑμῶν ὑπόκρισις, ἐπάγει δὲ τελευταῖον λοιπὸν τὰς δίκας λελυπημένος ὁ νομοθέτης καὶ κύριος, ἡδέως δὲ ἐξ ἐμφύτου φιλανθρωπίας ἐὰν ἄτι, καὶ πλημμελούντων ἀνέχεται, ἵνα εἰσάπαξ ἀγαγαντῶν· καὶ γὰρ ἐφ πρὸς τὸν Ἀβραάμ· ὑπὲρ ἀναπεπλήρωται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων ἕως τοῦ νῦν. πρὸς δὲ γε τοὺς Φαρισαίους ἀναθέτως λελυπημένος φησί· καὶ ὑμεῖς ἀναπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. νῦν οἱ βούλοιτο τις ἡδέως μὲν ἀρθῶς, ἐβουλοπόνως δὲ καὶ ἐπιμελείας ἐν τῇδε τῇ βίῳ ποιεῖσθαι τὰς διατριβὰς, ἐρθοποδῆσαι τε δὲ ἀσκῆσθαι τὰ δυνατὰ γνώμης ἐχόμενος ἀρθῆς καὶ ἀδιαστρόφου, ἁρπάται τὸ μὴ ἐναλῶναι κακοῖς. καὶ ἀτριπτὸς ὁ λόγος. ἐφ' ἡμῖν γάρ ἐστι τὸ ἐπ' ἀμφω βλέπειν, πρός τε τἀγαθὸν (φημὶ) καὶ τοὐναντίον. καὶ οἱ μὲν ἐν λόγῳ πεποιημένοι τὸ θαυμάζεσθαι πεφυκὸς, ἐν καλῷ γενήσονται τῆς ἀρετῆς· οἱ δ' ἀποκλίναντες εἰς τοὐναντίον, καὶ τῇ ἀμείνονι φιλονεικίᾳ τὸ ἀδίκουν, τῶν οἰκείων κατηφθαρμένης ζωῆς ἀλοίων ἂν, αὐθυνται καὶ ὀλετῆρις. δεινοὶ κατὰ τῆς σφῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς ἐξελεγμένοι. τοιοῦτο τι ἐ ὁ ἱερὸς Ἰσίδωρός φησιν· ἡ τῆς ἁμαρτίαν ἐπίτασις, ἀναγκάζει ὥσπερ ἡ Θεία καὶ ἀπαθὴ φύσις, ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἀγαθότητος εἰς τὴν παρὰ φύσιν ὀργὴν χωρεῖν. ὅθεν καὶ Ἰουδαίοις ἔφη Χριστὸς· ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; ἐπειδὴ (φησὶν) ἡ δίκαιος τὴν φιλανθρω-

πίαν, ἐπιγνώσεσθε τὸν ἐξυπνίσαντα τὰς τιμωρίας. ὅταν δὲ ἱδρύσῃ Θεὸς εἰς ἄκρον παιδείας ἐκκλίναντα τὸν ἄνθρωπον, ἐπαίρει ἑαυτῷ χάριν ἐξ αὐτοῦ· καὶ ὁ ἄνθρωπος τερέμβεται ἐν τῷ βόλῳ· καὶ μᾶλλον τὸν Θεὸν ὑφ' ἑαυτῷ, καταλαμβάνει αὐτὸν ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ.

Ἐν δὲ τοῖς ἀκριβῶς ἀγγεγραμμένοις χρόνοις, ἐν τῇ φυλῇ τοῦ Ἰαφὲθ ἐγεννήθη Σαρὺχ, ἐξ οὗ πρῶτος ἤρξατο τῶν εἰδωλοποιΐας καὶ δόγματος τῆς εἰδωλολατρείας, καθὼς Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου συγγράφατο· αὐτὸς γὰρ ὁ Σαρὺχ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοὺς πάλαι γενομένους ἢ πολεμικὰς, ἢ νομίμους, ἢ τι πράξαντας ἀνδρείας, ἢ ἀρετῆς ἄξιον ἐν τῷ βίῳ τῷ μνημονεύεσθαι, ὡς ὄντας αὐτῶν προπάτορας, ἀνδριᾶσι τιμῶν ἐτίμησαν, ὡς θεοὺς προσκυνοῦσι αὐτοὺς, καὶ ἐθυσίαζον. οἱ δὲ μετὰ τοῦτα ἄνθρωποι, ἀγνοοῦντες τὸν τῶν προγόνων γνήσιον, ὅτι ὡς προπάτορας καὶ ἀγαθῶν εὑρετὰς ἐτίμησε μνήμης μόνης, ὡς θεοὺς ἐπουρανίους ἐτίμων, καὶ ἐθυσίαζον αὐτοῖς. ὧν δὲ τὸ τοιοῦτον κῆμα τοιοῦτον. ἐν ταῖς ἱερατικαῖς αὐτῶν βίβλοις ἐπιφέρεται τὰ ὀνόματα αὐτῶν μετὰ πλούτου, ὡς κατ' ἐκεῖνον ἡμέρᾳ ἑορτῶν αὐτῶν ἐπιτελοῦν, λέγοντες τὰς αὐτῶν ψυχὰς εἰς τὰς τῶν μακάρων νήσους εἶναι, καὶ μηδὲν πεῖσθαι, καὶ καίεσθαι πυρί. καὶ δὴ μέχρι τῶν χρόνων Θάρρα τοῦ πατρὸς Ἀβραάμ, φασὶ. ἀλλὰ καὶ σοφώτατος Σοφοκλῆς ἐν τοῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐξέθετο ταῦτα·

*Sic legunt. inEuſebil Chronico. pag. 13.

* Εἷς ταῖς ἀληθείαισιν ὃς ἐσὶ Θεὸς,
Ὃς οὐρανὸν πέπλοχε, καὶ γαῖαν μακράν,
Πόντου τε χαροπὸν εἰδραν, ἀενάοιο βίας.
Θνητοὶ δὲ πολλοὶ καρδίᾳ πλανώμενοι,
Ἱδρυτάμενα πνεύματα παραψυχὴν
Θεῶν ἀγάλματ' ἐν λίθοις τε καὶ ξύλοις,
Ἢ χρυσοδέκτων ἢ ἐλεφαντίνων τύπων.
Θυσίας τε τύπους, καὶ σκιὰς πανηγύρεις
Τυγχάνοντες ἡμῖν ἀσεβεῖν νομίζομεν.
μεταρχίαν δὲ ἔδοξε δοξάζειν αὐτὸς Σοφοκλῆς.

Ἰανὴς δὴ, οἱ ἐκ τοῦ Ἰοῦς, τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγοὶ γεγονότες, τοὺς ξένους φροντιστὰς, οὓς τινὲς μάμφασι τὸν Χέρρονησίτας Πλούταρχος, ὡς πλάνην ἀγάλματων τινῶν εἰσάγωσι, τὰς κατ' οὐρανὸν φωσφόρας Διοσκούρους τε ἄλλους καὶ τοὺς σελλαίους, ὡς ὑπὸ Αἰγυπτίων θεογονία πεπόνθασι. αὐτὸς δὲ λέγει τὸν σύμπαντα κόσμον διοικεῖν καὶ τρέφειν, αὐξάνοντας τὰ πάντα τῇ τεταμένῃ κινήσει τῇ πέντε πλανήτων, καὶ τῆς λοιπῆς ἀστροθεσίας καὶ γενέσεις καὶ ἀσίρας.

Ἐν τοῖς χρόνοις δὲ τοῦ Μωσέως, ἐβασίλευσεν Λασυρέων Ἐριχθεύς· Αἰγυπτίων δὲ ἐβασίλευσε Πετισώσιος, ὁ καὶ Φαραὼ, ὅστις ἐκτε μάγος ἦν τοῦ Ἰαννοῦ καὶ Ἰαμβρῆ. ἐπὶ δὲ βασιλείας δὲ τούτου, ἐπληθύνθησαν Αἰγύπτῳ τὸ Ἑβραίων γένος. ὁ δὲ Μωσῆς ἐν παιδεύμασι πάσης σοφίας Αἰγυπτίων· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φοβοῦντο τοὺς Ἑβραίους, ὡς γενομένης. πολλοὺς καὶ ἐπάκων αὐτοὺς τῷ πλούτῳ, καὶ τῷ πλήθει, ἐπιτίσαντες αὐτοῖς ἐπισπάσεις βαρεῖς, καὶ ἐτίζαζον θλιβόμενοι. καὶ προσέχει Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, καὶ ηὔξαντο τῷ Θεῷ. ὃς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀπόλυσαι τὸν λαόν τοῦ Ἰσραὴλ, λατρεῦσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραὼ, ἀπήγγειλαν αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ κέλευσιν. ὁ δὲ Φαραὼ λέγει αὐτοῖς. εἰ ἀληθεύετε, ὅτι ἡ Θεὸς συ πέμπει κέλευσιν, ἰδοὺ εἰσὶν Αἰγύπτιοι συνεργοὶ ποιοῦντες θαύματα· εἰ γὰρ νικήσῃ αὐτοὺς ἡμῶν τὸ Θεὸν σου, παρ-

A *iuſtis?* Quando igitur, inquit, humanitatem meam amplectimini, meam puniendi præſtantem experiemini. Cum enim videt Deus hominem ad extremam malitiam declinare, ſuam ab eo gratiam aufert: ea enutus homo, magis magiſque in diabolo enaſperatur, eumque ira Dei, quam in ſe non habet occupat.

Iis temporibus, quæ ſuperius ſunt enarrata, ex ſtirpe Japeti Seruchus quidam extitit, auctor Græci moris: & ſimulacrorum cultum inſtituit, ut Euſebius Pamphili F. ſcriptum reliquit. Is enim Seruchus, nec qui cum ipſo erant, majores ſuos qui vel bellatores vel imperatores facinus aliquod forte nec memorabile feciſſent ſtatuis honoraverunt, divinique honoribus & ſacrificiis coluerunt. At poſteri, cum ignorarent priorum bne fa.ſe conſilium, ut B eorum qui generis ſui auctores ac bonorum inventores fuiſſent, memoriam damnarat colerent: iſtos tamquam cæleſtes deos honoribus & ſacris ſunt venerati. Forma autem inter deos aliquem referendi talis eſt. In commentariis ſacrorum nomen defuncti inſcribebatur: ſtatoque tempore diem ei feſtum celebrabant, dicentes animam ejus in beatorum inſulis eſſe, judicio & flammis porro non obnoxiam. Atque hæc obtinuerunt uſque ad Tharæ ætatem, qui Abrahami pater fuit. Quin & ſapientiſſimus Sophocles in ſuis ſcriptis hæc poſuit:

Seruchus idololatriæ auctor.

Edit. Par. pag. 46.

In deos referendi ritus.

Deus unus eſt revera, eſt unicus Deus, 37
Cœlum & ſolt longos qui tractus condidit,
Æquor mariſque vaſtum, ventorumque vim. C
Errore dulta gens tamen mortalium,
Simulacra dicunt, qui tuentur a malis,
Peſſere, ſanea, lignea quin & aurea,
Et ex elephanterum formata dentibus.
Quali vero ſacram facientes, & feſtos dies
Agentes, ſe pietate defungi putant. Ipſe enim Sophocles videtur teaſſe, unum eſſe univerſi imperatorem.

Jonnes autem quorum generis princeps Jo fuit, Græcorum duces, ſimulacra adoraverunt, quos Cherronenſus Plutarchus reprehendit, ut errorem ſimulacrorum invehentes, cæleſtibus luminibus Soli nec Lunæ Dei nomen tribuentes nt Ægyptiorum Theogonia habet. dicit enim ab his totum mundum gubernari atque ali, omnibus incrementum largientibus triplici ſuo motu quinque Planetarum, reliquoque ſiderum poſitu, ſecundum geniturarum & aeris affectiones. D

Moſis ætate Aſſyriorum rex fuit Erechtheus, Ægyptiorum Petiſſonius, qui & Pharao. Hic ſecum habuit magos Jannem & Jambrem. Hoc regnante admodum aucta eſt per Ægyptum gens Ebraica. Moſes autem inſtitutus fuit omni Ægyptiorum ſcientia. Ægyptii vero Ebræi ob multitudinem formidoloſi erant. itaque eos Ægyptii affligebant lateribus faciundis urgentes, ac luto comportando, præficientes eorum operi exactores importunos. Judæi oppreſſi gemebant: eorumque gemitum Moſes ac E Aaron animadvertebant, auxiliumque Dei implorabant. Deus Moſi præcepit, ut ad Pharaonem introiret, eumque ſuo nomine juberet populum Iſraelicum dimittere ad cultum Deo ſuo præſtandum. Aggreſſi regem Moſes & Aaron, Dei mandatum expoſuerunt. Reſpondit Pharao. Si vere dicis Deum tuum hæc mandaſſe, ecce mecum ſunt Ægyptii mirifici: eos ſi tu ope tui Dei viceris, ſa-

Pharaonis & Moſis hiſtoria.

ciam quod is juſſit. Simul adverſos conſtituerunt ab una parte Jannem & Jambrem, ab altera Moſen atque Aaronem. Magi præſtigiis ſuis virgas ſuas in angues converterunt: virga vero Moſis, ab eo in terram projecta, in grandem eſt mutata anguem, qui a magis factos angues deglutivit. Cæterum Pharaonis cor obduratum fuit, neque mandato Dei obtemperavit. Deinde ad Moſem Dominus dixit: Accede ad Pharaonem, iſque tecum ad amnem egredietur, tu aquas fluminis baculo tuo ſeries, & ſtatim in ſanguinem vertentur. Egit hoc Moſes: univerſaque aqua in ſanguinem redacta, mortui ſunt in fluvio pisces: atque ob mutatam in ſanguinem aquam bibere eam Ægyptii nequiverunt. Ad eumdem modum quoque incantatores Pharaonis ſuo veneficio egerunt. Cor autem Pharaonis induruit, neque audiens dicto Moſis & Aaronis fuit. Elapſis ſeptem diebus, Moſes Pharaonis rogatu a Deo precibus obtinuit, ut aquæ repurgarentur. Tum Moſes Pharaonem monere, quando Dei ab Iſraelicis cultri potentiam vidiſſet, uti populum eum ad Deo ſuo exhibendum cultum dimitteret. Pharao pactione interpoſita rem extruxit. Proinde Moſes a Deo precibus contendit, ut calamitates Ægyptiis immitteret, biſque Pharaonem ad dimittendum Judæos compellat. Immiſit Deus Ægyptiis decemplicem miſeriam, qua iuam iram teſtaretur: eaque rex permotus, a Moſe petiit, ut Ægyptiis a tot tantiſque malis liberationem a Deo impetraret. Ita vivit, inquiens, Deus Deus tuus, ori ego tum non impediam, quin accepto tecum Iſraelico populo, Deo cultum præſtes. Porro autem Pharao Memphim profectus, conſulto ibi celeberrimo iſto oraculo, acceptoque quod retulimus reſponſo, reverſus illico Moſem atque Aaronem cum populo Judaico dimiſit. Mutuatus autem eſt populus ab Ægyptiis vaſa aurea & argentea, veſtemque moltam. Eo digreſſo, factum Pharao mutavit: inſecutuſque eos eſt cum curribus ſuis, atque aſſecutus apud rubrum mare, Iſraelici viſis Ægyptiis, ſublato clamore Dei auxilium implorarunt. Ibi tum Moſes manu porrecta, mare baculo percuſſit: fluitim aquæ ita ſunt diviſæ ut univerſus populus tamquam per ſiccum tranſiverit. Eum ſubſecuti ſunt Ægyptii omnes cum Pharaone & curribus ſuis. Quos cum viderent Iſraelici pertranſire, ingens apud hos terror eſt obortus. At Moſes virga ſua retrorſum porrecta, aquam alveo reſtituit, eaque omnes Ægyptii ſunt obruti, nullo ſuperſtite. Hoc viſo Iſraelici, Dei qui ipſos ſervaſſet laudes prædicaverunt, præeuntibus in hæc verba Moſe atque Aarone: *Canamus Domino, eam gloriose gloriam ſuam teſtatam fecit*, &c. Subſequentibus Maria & mulieribus, ac tympanum pulſantibus. In parva Geneſi ſcriptum eſt, ſolos decem menſes abjectos fuiſſe in amnem pueros Iſraelicorum, donec a regina Moſes inde exemptus fuit. Ideo etiam decem genera calamitatum per decem menſes Ægyptiis inflicta, eoſque demum in mari periiſſe, quomodo Ebræorum pueros in fluvio ſuffocaverant: ita quidem, ut loco unius infantis Iſraelici, mille validi viri Ægyptii interierint. Cæterum Moſem Pharaonis filia in regium genus adoptavit: neque tamen Iſraelicis de imperato opere quicquam remiſit.

Edit. Pariſ. pag. 47.

pag. 48.

A ῥίξω σοὶ ἄπιρ ἐκίλδοι. καὶ ἔσπευσαντο ἐκ τῶν ἀλλων † Ιαννῆ καὶ τὸν Ιαμβρῆ, καὶ τὸν Μωσέα καὶ Ααρών. καὶ ἐποίησαν οἱ μάγοι διὰ γοητείας τὰς ῥάβδους αὐτῶν ὄφεις· καὶ ῥίψας Μωσῆς τὴν ῥάβδον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐγένετο πῶφις μέγας, καὶ κατέπιε τὰς ὑπὸ τῶν μάγων γενομένας ὄφεις· καὶ κατίσχυσεν ἡ καρδία Φαραώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπιρ ἐλάλησεν αὐτοῖς Κύριος ὁ Θεός. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωσῆν· βάδισον πρὸς Φαραώ, καὶ ἐξελεύσονται μετὰ σοῦ εἰς τὸν ποταμόν, καὶ τύψον τῇ ῥάβδῳ σου τὰ ὕδατα τὰ ποταμοῦ, καὶ μεταβαλεῖς αὐτὰ εἰς αἷμα· καὶ τοῦτο γενομένου, μεταβληθῆ πάντα τὰ ὕδατα εἰς αἷμα, καὶ ἀπόθανον οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἰχθύες, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη πιεῖν ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι πᾶσα τὰ ὕδατα μετετράφη εἰς αἷμα. ἐποίησαν δὲ καὶ οἱ B ἐπαοιδοὶ τῆς Αἰγυπτίων τοῖς φαρμακείαις αὐτῶν αὐτούς· ἐσκληρύνθη δὲ ἡ καρδία Φαραώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν. καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας παρεκλήθεις Μωσῆς ὑπὸ † Φαραώ, προσηύξατο, καὶ πάλιν ἐγένετο τὰ ὕδατα καθαρά· καὶ λέγει Μωσῆς τῷ Φαραώ, ἰδοὺ εἶδες † † Θεὸν Ισραὴλ δύναμιν, ἀπόλυσόν † λαόν, ἵνα λατρεύσωμέν τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Φαραὼ συμπαστάρχης ἀνεβάλλετο. καὶ ηὔξατο Μωσῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίμψαι πληγὰς τοῖς Αἰγυπτίοις, ἵνα ἀναγκασθῇ Φαραὼ ἀπολῦσαι τὸν Ισραήλ. καὶ ἔπεμψε Κύριος ὁ Θεὸς τοῖς Αἰγυπτίοις † διαπλήγας ὀργὴν, ὥστε παρακαλέσαι τὸν Μωσέα, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ C εὔξαι τῷ Θεῷ σου, ἵνα ῥυθῇ ἡ χώρα αὕτη τῆς ποικίλων κακῶν· καὶ ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, ὃ κωλύσω σε λαβεῖν τὸν λαόν σου τὸν Ισραὴλ, εἰς τὸ λατρεῦσαι ὑμᾶς αὐτῷ. ὁ δὲ Φαραὼ ἀπελθὼν εἰς Μέμφιν, εἰς τὸ πιεῤῥόπιστο μαντεῖον, καὶ λαβὼν τὸν ἐφαρμόζοντα χρησμὸν, καὶ ἀποστρέψας, εὐθέως ἀπέλυσε † Ισραὴλ μετὰ Μωσέως καὶ Ααρών. ὑλάβε δὲ ὁ λαὸς ἐν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἱματισμὸν πολύν. καὶ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐτοὺς μετεμελήθη Φαραὼ, καὶ καταδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν μετὰ † ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς παρὰ † ἐρυθρὰν θάλασσαν. οὓς θεασάμενοι οἱ Ισραηλῖται, ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἐκτείνας † χεῖρα αὐτῶ Μωσῆς, ἔπληξε † θάλασσαν ῥάβδῳ, καὶ διῤῥάγη τὰ ὕδατα, καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς ὡς διὰ ξηρᾶς· D ὀπίσθεν δὲ τούτου εἰσῆλθον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι πάντες ἅμα τῷ Φαραὼ, μετὰ τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. ἰδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Ισραηλῖται διερχομένους, φόβῳ συνεχίσθησαν ἀπείρῳ. ὁ δὲ Μωσῆς ἐκτείνας τὴν ῥάβδον αὐτὸς ἐπιστρεπτικῶς, ἀπεκατέστησε τὸ ὕδωρ εἰς † τόπον αὐτῆς. καὶ ἔφυγον πάντες οἱ Αἰγύπτιοι ὑπὸ τὸ ὕδωρ, μηδενὸς ὑπολειφθέντος. ὅπιρ θεασάμενοι οἱ Ισραηλῖται, τὸν ῥυσάμενον αὐτοὺς Θεὸν ἐδοξολόγουν, ἀκουομένων τῶν Μωσέως καὶ τῶν Ααρὼν, καὶ λεγόντων· Ἀσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται· ἐφεπομένης τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν Μαρίας μετὰ τῶν γυναικῶν, καὶ ἀναρωμένης τὸ τύμπανον. Ὅτι ἐν τῇ λιπτῇ γενέσει κεῖται, μόνας δέκα μῆνας ῥιφῆναι τὰ βρέφη τῶν Ισραηλιτῶν ἐν τῷ ποταμῷ, ἕως ἡ ἀπελήφθη Μωσῆς ὑπὸ τῆς βασιλίσσης· διὰ τοῦτο δέκα πληγαὶ ἐδόθησαν, ἐν δέκα μησὶ τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ πλὴς ἐν τῇ θαλάσσῃ καταγράφησαν, ἐν τρόπον τὰ βρέφη τῶν Ἑβραίων ἐν τῷ ποταμῷ ἀπέπνιγον, χιλίων ἀνδρῶν ἀποτελείσης ἰσχυρῶν Αἰγυπτίων ἀντὶ ἑνὸς βρέφους Ισραηλιτικοῦ. αὐτὸς δὲ † Μωσῆς εἰς τὸ βασιλικὸν γένος εἰσεκρίθη ὑπὸ θυγάτηρ Φαραὼ ὡς μόνου τινὰ † ἐπαγγείλασθαι ἐργασίας τοῖς Ισραηλίταις.

Ar-

Ἀνδρωθέντος δὲ τοῦ Μωϋσέως, ὑπερβάντες οἱ Αἰθίοπες τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, δεινῶς τὴν Αἴγυπτον ἐλᾴζοντο, ὡς τὰς πόλεις σχεδὸν πάσας ἀνατρέψαι, καὶ τὸν σπόρον αὐτῆς ἀφανίσαι, καὶ πᾶς στρατηγὸς ἀποσφάξαι. ἡμέσαν δὲ τὸν Αἰγυπτίοις πολεμοῦντες ἐπὶ ἔτη πέντε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς πολλοῖς κακοῖς τοὺς Αἰγυπτίους, χρησμὸς ἔσχεν ὡς τὴν Μωϋσοῦ τοῦ στρατηγίαν ἐγχειρίσαι καὶ παρακαλοῦσι τὸν Θέρμουθιν ἐπιτρέψαι αὐτῷ τὴν στρατηγίαν· ὃ δ' ὑπέδεξε αὐτούς, καὶ πολὺν ἀφῆρεν σὺν πᾶσι προγράμμασιν οἷς θάνατον ἐπιβουλεύσαι τῷ παιδὶ βουλόμενος· ὅμως ὡς ὑπὲρ πατρίδος πολεμήσαντα ἐξαπέστελλεν, ἀσμένως τὸν παῖδα δεξάμενον καὶ ἐπιτάξαι, καὶ μηδὲν ἀγωνιάσαντος. πέφυκε γὰρ πᾶσι ἀρετῇ κοσμηθεὶς, καὶ παιδεύσεις πᾶσαν σοφίαν Αἰγυπτίων, ὡς βασιλέως υἱός, καὶ φύσιν ἔχων δεξίαν, ἀνδρεῖός τε ἐν τοῖς πολέμοις, ὃς τελευτῶντος τοῦ χρόνου, τοῖσδε πόλεμον ἀνεδέξατο καὶ ἐπὶ δέκα ἔτη ἐχθρὰς τοὺς Αἰθίοπας πεποιημένος, καὶ Αἰθιοπίαν πᾶσαν ἀφαίρεσιν, τὴν τε Σαβὰ μητρόπολιν βασιλεύουσαν Αἰθιόπων παραλαβών, καὶ Αἴγυπτον ἐλεύθερον πάσης πολεμικῆς ἐπιβουλῆς. ἐντεῦθεν ἄρχεται αὐτῷ ὁ φθόνος παρ' Αἰγυπτίοις, ἐξαρίτως δὲ αὐτῷ παρὰ τῇ Χενεφρῇ. ἐν τούτοις δὴ τοῖς παλαιτάτοις ὁ Παλμανώθης, καὶ ὁ Θέρμουθις· καὶ τί πολλὰ ἐπιβουλεύεται αὐτῷ ποικίλως βασκαίνων, Χανεθώθῃ δὲ ἐπιτρέπει καὶ τὸν Μωσέως σφαγὴν ὃν γοῦν Μωϋσῆς, ἀναιρεῖ αὐτὸν, καὶ ὑποφεύγει διὰ τῆς ἐρήμου εἰς τὴν Ἀραβίαν, πρὸς Ἰοθὸρ τὸν καὶ Ραγουὴλ, καὶ ἴλαβεν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Σεφόραν γάμου· ἐξ ἧς ἐποιήσατο τὸν Γηρσάμ, ὃν καὶ Ἐλιέζερ. Μωϋσῆς δὲ ὢν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀτίζει πόλεις δύο ἐπ' ὀνόματι τῆς μητρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλίσσης.

Ὅτι Εὐπόλεμος φησὶ, τὸν Μωσέα πρῶτον σοφὸν γενέσθαι, καὶ γράμματα παραδοῦναι Ἰουδαίοις πρῶτον. παρὰ δὲ Ἰουδαίων Φοίνικας παραλαβεῖν, Ἕλληνας δὲ παρὰ Φοινίκων· νόμους δὲ πρῶτον Μωϋσῆς γράφει τοῖς Ἰουδαίοις. καταλιπὼν δὲ Μωϋσῆς τὴν καὶ Αἴγυπτον διατριβὰς, εἰς τὴν ἔρημον ἐφιλοτόπει, διδασκόμενος παρὰ τῶ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ τὰ περὶ τὴν γένεσιν τοῦ κόσμου καὶ τὰ πρῶτα ἀνθρώπου, καὶ ὧν μετ' ἐκεῖνον, καὶ τὸν κατακλυσμὸν, καὶ τὴν συγχύσεως, καὶ ποικιλίας τῆς γλωσσῶν, καὶ τῆς περὶ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, καὶ τῆς μήκους αὐτοῦ χρόνου, καὶ περὶ τῆς νομοθεσίας τῆς μελλούσης παρ' αὐτοῦ δίδοσθαι τῇ Ἰουδαίων ἔθνει, καὶ τὰς τῆς ἄστρων θέσεις, καὶ τὰ στοιχεῖα, καὶ ἀριθμητικὴν, καὶ γεωμετρίαν, καὶ πᾶσαν σοφίαν, ὡς ἐν τῇ λεπτῇ γνῶσει αὐτοῦ. καὶ ὅτι ἐν ῥμδ'. ἔτει τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δουλείας ἤρξατο Αἰγύπτιος δίκην τοῦ διαπλέκειν· ἐν μὲν Ἰουλίῳ, τὰ ὕδατα εἰς αἷμα μετεβλήθη. Ἰουλίῳ, βάτραχοι. Αὐγούστῳ, σκνῖπες. Σεπτεμβρίῳ, κυνόμυια. Ὀκτωβρίῳ, κτηνῶν πτῶσις. Νοεμβρίῳ, φλυκτίδες καὶ ἕλκη. Δεκεμβρίῳ, χάλαζα. Ἰανουαρίῳ, ἀκρίς. Φεβρουαρίῳ, σκότος ἡμέρας τρεῖς. Μαρτίῳ, τὰ πρωτότοκα τῆς ἰδ'. τῶν τῶ μὲν, σκυλεύσαντες τοὺς Αἰγυπτίους, ἐξέλθοσι, προσάξει θεὸς τῶν πεποιηκότες. μῆ δὲ ἐξόδου, Ἰοθὸρ ὁ πενθερὸς Μωϋσέως, λαβὼν Σεπφόραν καὶ γυναῖκα Μωϋσέως, καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, κατέλαβε πρὸς Μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἵνα πολεμῶσι τοὺς Ἀμαλήκ. ἐν δὲ τῇ τρίτῳ μηνὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, τὰ ἐν τῷ Σινᾳῷ ὄρει νομοθετεῖται, καὶ ἀναλέγεσθαι Μωϋσῆν καὶ Λαρὼν καὶ πάντι τῷ λαῷ. καὶ

Cedren.

Cum Moſes virilem ætatem attigiſſet, Æthiopes Indo fluvio trajecto, gravibus incurſionibus Ægyptum populati ſunt: ita quidem, ut urbes prope omnes everterint, ſatumque Ægyptium deleverint, ductores ejus trucidaverint. Duravit id bellum annos quinque. Ægyptii autem in ſummas redacti angustias, oraculo jubentur imperium Moſi deferre: itaque & a Thermuthi hoc contendunt. Ea acriter in ipſos invecta, quod eos per dolum diceret re cum ſcribis rerum ſacrarum compoſita id conſilium filii ſui interficiendi cauſa tractaſſe: tamen Moſen dimiſit, utpote pro patria propugnaturum. Et quidem Moſes id mandatum libentiſſime in ſe recepit, neque omnino quicquam reformidavit. quippe omni virtute auctus adoleverat, omnibuſque Ægyptiorum artibus veluti regis filius inſtituus fuerat: ad hæc, ingenio erat prompto, & ad rem bellicam forti. Is ergo annum agens trigeſimum, ejus belli gerendi munus ſubiit. quo cum per decennium geſto Æthiopas in extremum diſcrimen compuliſſet, totamque devaſtaſſet Æthiopiam, Sabamque præcipuam urbem ac caput ejus regni in ſuam poteſtatem redegiſſet, ab omni hoſtium metu Ægyptum liberavit. Inde odia Ægyptiorum adverſus eum cœperunt: præcipue autem Chenephris. nam interea temporis Palmenothes ac Thermutis in fata conceſſerant. Itaque ergo Cenephres variis Moſeo inſidiis petivit, invidia concitus: ac Chanathothæ Moſis necem mandavit. Moſes cognitis inſidiis, eo interfecto, fuga per ſolitudinem in Arabiam pervenit ad Jothorem, qui idem Raguelus dicitur: cujus filia ducta, Gerſamum & Eleazarum procreavit. Dum in Ægypto eſſet, duas urbes reginæ matri ſuæ cognomines condidit.

Edit. Pariſ. pag. 49.

Eupolemus aſſerit, Moſem primum ſapientem fuiſſe, primumque litteras tradidiſſe Judæis: ab his Phœnices, rurſumque a Phœnicibus Græcos eas accepiſſe. Primus Moſes Judæis leges poſuit. Idem hominum in Ægypto conſuetudine relicta, in ſolitudinem ut ſapientiæ ſtudio vacaret, ſe contulit. Ibi (ita quidem parva Geoeſis refert) a Gabrielo angelorum principe edoctus fuit de origine mundi, de primo homine & eum ſubſecutis, de diluvio, de confuſione & diverſitate linguarum, de ſtatu primi hominis, de temporibus uſque ad ipſum elapſis, de lege quam Judæis erat traditurus, de ſiderum poſitu, elementis, Arithmetica, Geometria, & omnibus ſcientiis, ut ibidem perſcriptum eſt. Anno ſervitutis in Ægypto Judaicæ centeſimo quadrageſimoquarto, decem plagis Ægyptus affligi divinitus cœpit. Menſe Junio aquæ in ſanguinem ſunt cooverſæ, Julio ranæ, Auguſto ſciniphes, Septembri muſca caonia, Octobri peſtis pecoris, Novembri puſtulæ & ulcera, Decembri grando, Januario locuſtæ, Februario triduanæ tenebræ, Martio primogenitorum interitus. Die Martii decimoquarto deprædati juſſu Dei Ægyptios Judæi, exiverunt. Poſt exitum ex Ægypto, Jothor Moſis ſocer aſſumpta Sepphora Moſis uxore, ejuſque duobus filiis, ad Moſem in ſolitudinem pervenit, adhuc cum Amaleco bellum gerentem. Tertio ab exitu menſe, lex in monte Sinai lata, decemque præcepta Moſi, Aa-

Moſes Ægyptiorum contra Athenodux.

Moſes ab angelo edoctus.

Decalogus ter traditus.

roni atque univerſo populo data ſunt. Secundum hoc, rurſus Moſes jubet aſſumpto Joſua montem conſcendere, tabulaſque accipere, in quibus lex Dei perſcripta erat. Eodem tempore exemplar quoque tabernaculi vidit, reliquaque item omnia quæ ad id pertinebant. Interim populus vitulum fecerat. Moſes a Deo factas tabulas confringit: juberque ultas ea lapide excidere, & montem conſcendere. Atque ecce, tertium Decalogus a Deo traditur: Primum in monte Sinai, ubi tubæ & caligæ: Secundo, cum admirabilis ſcenæ & ad id pertinentium uſum Moſi eſt oblatum: Tertio, poſt effectum vitulum. nam & tunc Moſes quadraginta dies in monte commoratus eſt, ita ut neque panem ederet, neque aquam biberet; ſed & ſplendor faciei ejus tunc ad populum effulſit.

Iſraelitæ in deſerto.

Undecimo anno ab exitu de Ægypto, Moſes juſſus numerum populi inire, a viginti annos nato & amplius qui egreſſi eſſent ex Ægypto, abſque mulieribus & liberis atque Leritica tribu, invenit ſummam ſexcentorum millium, ne trium millium quingentorum quinquaginta. Ad hunc numerum populus ſpatio ecnv annorum ex lxxv capitibus excreverat, quæ in Ægyptum deſcenderant. Verum hæc omnis multitudo in ſolitudine diverſis modis omnes perierunt: alii, quod de Deo impie eſſent locuti: alii ob ſimulacrorum cultum, alii ob incredulitatem. Soli Joſua Nave F. & Calebus Jephunæ F. ſuperſtites fuerunt; quorum ille cx, hic eLa annos vixit.

Edit. Pariſ. pag. 30.

In ſecunda populi recenſione a Moſe & Eleazaro inſtituta, ne unus quidem eorum mortalium ſupereſſet, qui in priore fuerant recenſione, quam Moſes & Aaron obierunt. Ea juxta montem Sinai, poſterior pone Jordanem acta fuit.

Moſis hiſtoria repetita.

Moſes cum a Deo multis precibus ſupplex contendiſſet, ut ſibi Jordanem tranſire, terramque promiſſam cernere daretur, non obtinuit. ſed dixit ei Deus: Hoc tibi ſufficiat. aſcende in verticem montis, oculis tuis eminus terram iſtam ſpeculare: non enim tranſibis Jordanem. Mortuus eſt autem Moſes eo in monte, annos natus cxx. Ductor populi poſt eum fuit Joſua per annos axvtz, vixitque annos omnino ex.

Enimvero operæ fore duxi, res beati Moſis planius explicare. Is ergo acceſturus ſecundario legem, in montem aſcendit. Deſcendit eo in nube Dominus, eique Moſes aſſtitit per dies xL, noctesque totidem, ita ut neque panem veſceretur, neque aquam biberet. & ſcripſit in tabulis verba teſtamenti, decem iſta verba. Cumque ſplendore ornatus ſumptis tabulis de monte deſcenderet, vidit Aaron univerſumque populus faciem Moſis coruſcantem, metueruntque ad eum accedere. itaque velamine capitis uſus eſt, quoties cum ipſis ageret. Etenim poſt xL dies cum deſcendiſſet, ira ob vitulum efficta percitus, illico tabulas comminuit: & quicunque flagitio erant obnoxii, interneccione deleri juſſit. tum vitulo e medio ſublato, unoque die tribus virorum peſſimorum millibus interfectis, poſtridie celeriter ad Dominum in montem ſe contulit: quaſi podorem ei, niſi deprecanti annueret, incuſſurus. Atque

pag. 30.

A μετὰ τὸν πάλαι κεκλάσται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Μωϋσῆς, μετὰ Ἰησοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ ὄρει, καὶ λαβὼν τὰ πυξία γεγραμμένα, ἃ προετοιμάσθησαν ὁ Θεός. τότε καὶ τὸν τύπον τῆς σκηνῆς θεωρεῖ, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα. μοχθοποιεῖ δὲ ὁ λαὸς, καὶ σωτηρίαν Μωϋσῆς τοῖς θεωρηθείσαις πλαξὶ. εἶτα πάλαι κεκλάσται λαξεύσας πλάκας, καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἰδοὺ ὁ Δεκάλογος παρὰ Θεοῦ τρίτον παραδίδοται· τρισὶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, λώπικα καὶ σάλπιγγος καὶ ἡ γνόφος δήπερ, ὅτε τὸ παράδοξον τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ περὶ τοῦ σκηνᾶ. τρίτον, μετὰ τὸν μοχθοποίαν. καὶ ὅτε δὲ παραπέπτωκε ἡμέρας δίτερα ἐν τῷ ὄρει, ἄρτον μὴ φαγὼν, μηδὲ ὕδωρ πιών. ἀλλὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ προσώπου αὐτοῦ ὅτε ἐξέλαμψε εἰς τὸν λαόν.

B Καὶ ἐν τῇ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, κελεύσθεὶς Μωϋσῆς ἐξαριθμῆσαι τὸν λαὸν ὑπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ὑπέρω τῆς ἐξιόντας ἐξ Αἰγύπτου, χωρὶς γυναικῶν, παιδίων, καὶ τῆς Λευϊτικῆς φυλῆς, εὗρε μυριάδας ἑξήκοντα, καὶ τετρακισχιλίας πεντήκοντα, ὧνπερ ἀπὸ τοῦ ἐπιλοίπου τῶν εἰς Αἴγυπτον οἱ. ψυχῶν, εἰς ἓν σὺ· πάντες δὲ ὧνπερ ἐν τῇ ἐρήμῳ διεφθάρησαν ποικίλως, οἱ μὲν διὰ βλασφημίαν, οἱ δὲ εἰδωλολατρείαν, οἱ δὲ δι' ἀπιστίαν· μόνος Ἰησοῦς ὁ Χάλεβ. ἔζησε δὲ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ ἔτη ἑκατὸν δέκα, ὁ δὲ τοῦ Ἰεφοννὶ Χάλεβ ἔτη ἑκατὸν ἑξήκοντα.

C Ὅτε ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐξαριθμήσει, φησὶν Μωϋσῆς ὁ Ἐλεάζαρ ἐξαριθμήσας τὸν λαὸν, οὐκ ἐφείδη ἀνθρώπος ἐκ τῆς πρώτης ἐξαριθμήσεως, φησὶν Μωϋσῆς ὁ Ἀαρὼν ἐξαριθμήσας τὸν λαὸν· γίγονε δὲ ἡ παρὰ τὸ Σίναιον, ἡ δὲ δευτέρα παρὰ τὸν Ἰορδάνην.

Ὅτι δύσεως μεγάλας ποιησάμενος πρὸς τὸν Θεὸν εἰς τὸ διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἰδεῖν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, οὐκ ὑπεκύθη, ἀλλ' εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· Ἰκανόν σοι, ἀνάβηθι ἐπὶ τὸν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ἴδε πῇ ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην. καὶ ἐπελθόντος Μωϋσῆ ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ ἐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι. καὶ ἀγοῦντα τὸν λαὸν Ἰησοῦν ἔτη πζ. ζήσας τὰ πάντα ἔτη ἑκατὸν δέκα.

D Ἀλλὰ δέον ὑμᾶς, σαφέστερον τὰ περὶ τῆς μακαρίου Μωϋσέως διεξελθεῖν. μέλλων γὰρ ὁ Θεσπέσιος ἅπαξ τὸν δεύτερον νόμον δέχεσθαι, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέμεινε αὐτῷ ἐκεῖνος ἡμέρας παραπέντε, καὶ νύκτας παραπέντε. ὄρτον οὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιε. καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα τῆς ἐβδόμης, τοὺς δέκα λόγους. καὶ λαβὼν τὰς πλάκας, καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ ὄρους διδοξασμένος, εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον Μωϋσέως, καὶ ἐδεδοξασμένον, καὶ ἐφοβήθη αὐτῷ προσεγγίσαι. καὶ διὰ τοῦτο κάλυμμα ἐπιτίθει, ὅτε πρὸς αὐτοὺς ὡμίλει. μετὰ γὰρ ἡμέρας τεσσαράκοντα παλιδὼν, καὶ διὰ τῶν μοχθοποιῶν θυμωθείς, ἔθλασε τὰς πλάκας συντρίψας· καὶ αὐτίκα προσέπεμψεν ἡβηδὸν πάντας τοὺς παρανυχοντας ἀναιρεθῆναι καὶ τὸν μόσχον ἐξαφανίσας, καὶ τετρακισχιλίους ἀνθρώπους ἐξολοθρεύσας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, τῇ ἑπομένῃ θάττον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος πρὸς Κύριον, δυσωπήσων αὐτὸν. καὶ ἄκουσόν τί φησι ἡ γραφή· καὶ ἐγένετο μετὰ τοῦ

† ἄνεμον, εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν. ὑμεῖς ἡμαρτήσατε ἁμαρτίαν μεγάλην· καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς † Θεόν, ἵνα ἐξιλάσωμαι περὶ † ἁμαρτίας ὑμῶν. καὶ ἐπέστρεψε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· δέομαι, ἥμαρτηκεν ὁ λαὸς οὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεούς. καὶ νῦν, εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς † ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες· εἰ δὲ μή, ἐξάλειψόν με ἐκ † βίβλου ἧς ἔγραψας. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· ὃς τις ἥμαρτεν ἐναντίον μου, ἐξαλείψω αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλου μου. νυνὶ δὲ βάδιζε, καὶ ὁδήγησον † λαὸν τοῦτον εἰς † τόπον, ὃν εἴρηκάσοι, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελός μου προαπορεύσεται † ἡμῶν· ἐν δὲ ἡμέρᾳ ἐπισκέψωμαι, ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς † ἁμαρτίαν αὐτῶν. Ὧδε λοιπὸν ἀναμφιρρήτως ἔχει, ὡς ὀγδοηκοντούτιμος ἐφιζῆς ἀπόστιτος ἦν θεοφορούμενος ὁ θεράπων Μωϋσῆς, θείᾳ λόγῳ τρεφόμενος, καὶ † τῷ Κυρίου φωνῇ· νηστικὸς δ' ἀεὶ εἰστεπορεύετο Μωϋσῆς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσιόντας πᾶς ὁ λαὸς σκοπιώντες. ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε Μωϋσῆς ἐν τῇ σκηνῇ, κατέβαινεν ὁ στύλος † νεφέλης, καὶ ὁ Θεὸς ἐπὶ † σκηνῆ. ἅ † λαὸς ἑώρα † στῦλον † νεφέλης, καὶ προσεκύνουν ἕκαστος ἐκ † σκηνῆς αὐτοῦ. καὶ ὅπως ἐλάλει Κύριος μετὰ Μωϋσέως ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. καὶ † μὲν λαὸν ἐκ † ἀρχῆς Κύριον ἀφόρως ἐπαγωνιζόμενος ἐξελίσθαι, τοῦτον ἀλόγως † αἰκίας σωτηρίας, ὡς καὶ ὁ τῇ Θρασέᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν Δαβὶδ εἶναι. οἱ δὲ ἀχάριστοι ὄντες, μᾶλλον κατηξανίσωτο † προφήτου. ὅστις δὲ κατεξωπίσησαν αὐτοῦ, οἱ μὲν καπνῷ δόσαν εἰς χεῖρας ζῶντες, οἱ δὲ ὄπτα πυρὸς γηγένασι παράλημα· φησὶ γάρ· καὶ ἐγένοντο οἱ παθητοὶ ἐν τῇ Θρασέᾳ χιλιάδες δικαίσαρες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς † παθητῶν ἐντεκεῖ Κορέ.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐὰν ὕδωρ τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐλοιδόρει ὁ λαὸς τῇ Μωσῇ καὶ Ἀαρών. καὶ ἀναβήσαντες, εἶπε Κύριος πρὸς Μωσῆν· λάβε † ῥάβδον ταύτην, καὶ ἐκκλησίασον † συναγωγὴν σὺ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου, καὶ λαλήσατε πρὸς † πέτραν ἐναντίον αὐτῶν, ⁊ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς. καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὴν ἀπέναντι Κυρίου ῥάβδον, καὶ ἐξεκλησίασεν τὴν συναγωγὴν ἀπέναντι τῆς πέτρας. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτούς· Ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς. μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; καὶ ἐπάρας Μωϋσῆς † χεῖρα αὐτοῦ, καὶ παταξας τὴν πέτραν δὶς τῇ ῥάβδῳ, ἐξῆλθεν ὕδωρ πολύ. καὶ ἔπιεν ἡ συναγωγὴ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωσῆν καὶ Ἀαρών· διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιστεύσατε ἁγιάσαι με ἐναντίον τοῦ λαοῦ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξετε ὑμεῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν, ἣν δέδωκα αὐτοῖς. διὸ προσεθήκατο Ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ λοιδορίαν· διότι παρωξύνατέ με ἐπὶ † ὕδατος τῆς ἀντιλογίας. καὶ ἀνεβίβασε Μωϋσῆς τὸν Ἀαρὼν εἰς ὄρος, καὶ ἐξέδυσεν αὐτὸν τὰ ἱερατικὰ ἱμάτια, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ Ἐλεάζαρ † υἱὸν αὐτοῦ. ⁊ ἀπέθανεν Ἀαρὼν ἐν τῇ παραπορεύεσθαι τοὺς ἐξόδου τὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, ζήσας ἔτη ρκγ'. καὶ ἐκλαυσαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἡμέρας τεσσαράκοντα. καὶ ἦν εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· ἀναβαθητι τὸ ὄρος Νεβὰν, καὶ ἴδε τὴν γῆν ἣν δέδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ πλανῆσαι, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου διότι ἠπειθήσατε τῷ ῥήματί μου ἐπὶ τοῦ ὕδατος † ἀντιλογίας Κάδδης. † δὲ Μωσέως πολλὰ καὶ πολλάκις διαθέντος τῷ Θεοῦ περὶ τούτου, καὶ λέγοντος· ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος, τὸν Ἰορδάνην, ὀφθαλμοὶ τῶν ἀγαθῶν γῆν ἐ-

Cedren.

audi quid ſcriptura dicat. *Poſtridie Moſes populo ita populum eſt allocutus. Ingens flagitium commiſiſtis. Nunc itaque adſcendam ad Deum, ut vos, qui peccato eum irritaſtis, in gratiam ejus reſtituam. Reverſuſque ad Dominum Moſes dixit: Deprecor. Populus iſte grandis ſe facinoris obligavit, deos ſibi fingendo. Nunc ergo, ſiquidem vis hoc ſuum ſcelus ignoſcis, ignoſce: ſin vero, me ex libro quem ſcripſiſti deleto. Reſpondit autem Deus: Si quis adverſum me deliquerit, eum ab libro meo delebo. Nunc autem tu vade, populumque duc ad locum quem tibi indicavi. atque ecce, angelus meus praecedet te. Quo autem die eos viſitabo, ea peccata pro hoc delicto ipſis infligam.* Proinde extra controverſiam eſt, LXXX continuos dies beatum Moſen divino inſtinctu affectum cibo abſtinuiſſe, alitum Dei ſermone ſecundum Domini dictum. Porro cum Moſes in tabernaculum teſtimonii intrabat, populus uolverſus ſtabat contemplans: Moſeque introgreſſo, nubis columna & Deus ad tabernaculum deſcendebant. Populus autem columnam nubis cernentes, adorabant quiſque a ſuo tabernaculo. atque hoc modo Deus cum Moſe in conſpectu populi loquebatur. Moſes porro ut populum ab ira Dei liberaret, tanto conatu nitebatur: adeoque ſuæ ipſius ſalutis curam non gerebat, ut etiam in clade Dei ſecundum Davidum ſteterit. At vero Judæi ut erant ingrati, magis magisque adverſus prophetam ſuum inſurrexerunt. Quotquot autem hoc egerunt, il partim vivi terræ hiatu ſunt abſorpti, alios cælitus immiſſus conſumpſit ignis. Scriptum eſt enim ita: *Mortui ſunt in vindicta populi millia* XIV *ac ſeptingenti: his demptis qui propter Coram perierunt.*

Secundum hæc populum aqua defecit: iſque Moſi & Aaroni convicia fecit. Ibi Deus Moſi juſſit, ut ſumpta virga populi cœtum advocaret, adhibito ſibi Aarone: utque ad appoſitum ſaxum verba faceremi, id aquam emiſſurum. Moſes baculo a Domino ſumpto, e regione ſuæ populum in concionem advocavit. tum Deus eos ita eſt affatus: *Audite me, o incredulî: nonne ex hoc ſaxo vobis aquam eliciemus?* Simul Moſes ſublata manu, ſaxum baculo bis percuſſit: & copioſa inde aqua emanavit, bibitque populus, & jumenta. Deus autem Moſen & Aaronem ſic compellavit: *Propterea quod non credidiſtis mihi vobis, ut meam coram populo ſanctitatem defenderetis: ideo vos certam hanc non inducetis in terram, ipſis a me deſtinatam. Proinde Aaron aſcendat populo ſuo, & moriatur: quia me irritaſtis apud aquam rixæ.* Itaque Moſes Aaronem in montem adduxit, eumque veſtibus ſacerdotalibus exuit, haſque filio ipſius Eleazaro induit. Ita Aaron vita deceſſit anno ab exitu populi quadrageſimo, annos natus CXXIII: eumque populus dies XXX luxit. Deinde Moſen Deus in montem Naban aſcendere juſſit, indeque terram Iſraeli co populo poſſidendam proſpicere, ibique mori, quomodo & frater ejus Aaron obiiſſet: Iccirco (dicebat) quia verbo meo diffiſi eſtis apud Cades, ad aquam rixæ. Cum autem Moſes ſæpenumero multis precibus a Domino flagitaſſet, ut ſibi Jordanem tranſmittere, præſtantemque illam terram contueri li-

Edit. Pariſ. pag. 51.

Judæorum in prophetas & cædes.

Num. 20.

Aaronis mors.

Moſis exitus. pag. 52.

ceret : Deus eum contentum esse jussit, neque se posthac hujus rei causa interpellare, sed eminus conspecta ista regione vitam cum morte commutare. Ergo Moses Dei mandato magnum illud carmeo conscripsit, manibusque Josuæ Navæ F. impositis (eo ritu hunc sibi successorem designabat) ibi secundum Domini verba finem vitæ fecit, quam per annos CXX toleraverat. Populus eum sepelivit, ac XL dies luxit. Nemini autem sepulcrum ejus fuit cognitum, neque in eo populo vates Mosi par deinceps extitit. Jam inde ab eo tempore in hunc usque diem illustris nubes locum istum obumbrat, cernentiumque visui officit, ne in sempiternum usque conspici sepulcrum Mosis queat.

Josua. Mosi Josua successit, Navæ F. Is trajecto Jordane, in terra promissa annos XXXII. bella gerendo, terramque eam Israelico populo dividendo exegit. Decessit annos natus CX.

Ogus. Ac Moses quidem Scone Amoræorum & Ogo Basanis regibus percussis, omnem eorum ditionem subegerat. (hic Ogus de gigantibus fuerat relictus, in Raphainis habitans Astarothi, genus a Raphainis ducens : cujus culcitra fuit ferrea, novem longa cubitos, quatuor lata.) Josua vero Chananæis, Pherezæis, Gergesæis, Chettæis, Jebusæis, Amoræis & Evæis domitis, ac triginta duobus eorum regibus, universam eorum terram Israelico populo tradidit. Cum autem, inquit, Israelico populo terga obverterent, grandinis lapides cælitus in ipsos ejaculatus est Dominus, pluresque iis quam gladio Israelicorum duce Josua occisi sunt.

Jos. 10.

Verum enimvero magnus iste Josua, & qui miracula etiam edendo se Deo charum demonstraret, non tamen doloris vacuumque fuit tentationum expers. de quo etiam hæc divina eloquentia nobilis Chrysostomus dicit : Considera mihi, quid rei sit justus homo. Jussit Josua Navæ F. solem substistere juxta Gabaoth, lunamque ad vallem Eloman : atque ita factum est. Ita enim est scriptum ; *Ac substitit sol in medio cæli usque ad fines unius diei*. Quantus dies neque ante

Edit. Paris. p. 413.

fuit, neque postea, ita tum Deus homini obtemperavit. Hoc Mosis facta superare. At enim magnus iste atque mirificus & admirabilis Mosis successor, omnium quæ isti molesta acerbaque evenerant, partem ipse quoque sensit. Non enim modo vivente etiamnum Mose vestem lacetavit suam, seque cinere conspersit ;

Num. 14.

sed eo defuncto, in majori rursus constitutus fuit necessitudine, pronus humi totum diem prostratus ob Achani peccatum, populique cladem. Sic enim

Jos. 7.

habet scriptura : *Et laceravit Josua vestes suas, seque coram Domino in faciem prostravit usque ad vesperam, cumque ipse seniores populi, pulveremque capitibus suis ingesserunt. Dixitque Josua : Obsecro Domine, cur fecisti populum hunc transire Jordanem duxit ? an ut tum Amoræis delendum præberet ? Quid enim dicam, postquam Israelicus populus terga hosti vertit ? audient hoc Chananæi, ac reliqui terræ hujus incolæ, noscique circumcingent & exstinguent.* Videsne hunc non oblivioni quam Mosen fuisse in anxietate atque perturbatione : qua probabile est cum eo fuisse redactum, ut ipse quoque vi-

A πείθω. εἶπε Κύριος πρὸς αὐτὸν· τελεύτα σοι. ὥρα, μὴ προσίλθῃς μοι ἔτι περὶ τούτου λαλῆσαι, ἀλλ' ἰδὼν ἀγαθὸν γῆν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου τελεύτα. καὶ γράψας ἐν προσάγματι Κυρίου τῷ μεγάλῳ φύλλῳ, καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπὶ Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ εἰς τὸ διαδέξασθαι αὐτὸν, ἐτελεύτησεν ἐκεῖ διὰ ῥήματος Κυρίου, ζήσας ἔτη ρκ'. καὶ ἔθαψας αὐτὸν ὁ λαὸς, καὶ πλαύσας ἡμέρας μ'. οὐδεὶς εἶδε τὸ παφλὼ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀνέστη προφήτης ἐν Ἰσραὴλ, ὡς Μωϋσῆς. ἔπαυε δὲ καὶ μίσχει τῷ ναῷ, φωτεινὸς περίλιπτος ἐπισκιάζει τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀμαυρῶσα καὶ ἀποτειχίζουσα τὰς ὄψεις τῶν ὁρώντων, ἵνα μὴ γνώσκωσιν αὐτὸν τὸν τάφον εἰς τὸν αἰῶνα.

Μετὰ δὲ Μωϋσέα διάδεξαπο τῷ ἀρχῷ Ἰησοῦς ὁ τοῦ B Ναυῆ, καὶ περάσας τὸν Ἰορδάνην, καὶ ποιήσας ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας ἔτη λβ'. πολεμῶν, καὶ καπαλαχοῦσθαι αὐτὴ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἀπέθανε, ζήσας ἔτη ρι'.

Καὶ ὁ μὲν Μωϋσῆς παταξας τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορρέων, καὶ τὸν Ὤγ βασιλέα τῆς Βασὰν (ὃς ὑπελείφθη ἐκ τῶν γιγάντων, κατοικῶν ἐν τῇ Ραφαΐν, ἐν Ἀσταρὼθ ἀπέχοντα ὄντα τῆ Ραφαΐν, ὃ καὶ ἦν κλίνη σιδηρᾶ, τὸ μῆκος ἔχουσα πήχεις ἐννέα, τὸ πλάτος τέσσαρας· ἀφειλετο πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς χειρωσάμενος πάσαν τὴν γῆν αὐτῶν, ἔθνη τὰ Χαναναίων, καὶ Φερεζαίους. καὶ Γεργεσαίους, καὶ Χετταίους, καὶ Ἰεβουσαίους, καὶ Ἀμορραίους, καὶ Εὐαίους, καὶ πάντας αὐτῶν τοὺς βασιλεῖς, ὄντας τὸν ἀριθμὸν τριακονταδύο, πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν δέδωκε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. ἐν δὲ τῇ φεύγειν αὐτοὺς (φησὶν) ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ Κύριος ἐπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο πλείους οἱ ἀποθανόντες διὰ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, ἃ ἧς ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μαχαίρᾳ στρατηγοῦντος Ἰησοῦ.

Οὗτε μὴν μέγας καὶ στρατηγὸς καὶ θεοφιλὴς πᾶσι ὑπὸ ἀναδειχθεὶς, καὶ ἄμοιρος λύπης καὶ πειρασμῶν διαφόρων ἐγένετο, περὶ ὧν καὶ ὁ θεορρήμων Χρυσόστομος ἔφη. Ἐνόησον ὅσον ἐφ' ἡμῖν ἄνθρωπος. εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Ναυῆ· στῆθι ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼθ, καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Ἐλών. καὶ ἐγένετο. φασὶ γάρ. καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς, καὶ οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη πρόσθεν καὶ ὀπισθεν. οὕτω ὑπῆκουσαι Θεὸν ἀνθρώπῳ. τίνι τῷ Μωϋσέως μεῖζον. ἀλλά γε δὴ καὶ ὅπως ὁ θαυμαστὸς καὶ μέγας καὶ στρατηγὸς, ἐδιδάξαμεν τὸν Μωϋσῆν, συναπόλαυσον αὐτῷ πάντων (ὡς ἔπος εἰπεῖν) τῶν ἀνιαρῶν. καὶ γὰρ ὅτι μέντοι ὅτε ἔζη Μωϋσῆς, τὰ ἱμάτια διέῤῥαξε, καὶ σποδὸν κατεπάσατο· ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντος, πάλιν εἰς μείζονα ταύτης κατῆρε ἀνάγκην δι' ὅλης ἡμέρας πρηνὴς κείμενος, διὰ τὴν ἁμαρτίαν Ἀχὰρ, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ ἧτταν. φησὶ γάρ· καὶ διέῤῥηξεν Ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον Κυρίου ἕως ἑσπέρας αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ. καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· δέομαι Κυρίε, ἵνα τί διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν Ἰορδάνην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀμορραίῳ ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ τί ἐρῶ, ἐπεὶ μετέβαλε Ἰσραὴλ τὰ αὐχένα ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐξαρίψουσιν ὄνομα ἡμῶν. ὁρᾷς, ὅπως καὶ ὑπὸ οὐχ ἥττων Μωϋσέως ἀδημονεῖ καὶ θορυβεῖται; καὶ που τάχα καὶ αὐτὸς ὑμοίως ἐζώου ἐξ ἀπορίας ἀπολέγειν. Εὖ

λέγειν τὰς διαφόρους πολέμους, ἢ τὰς μάχας, ἢ τὰς φρουρίδας, ἢ τῆ Γαβαωνιτῆ ἢ ἀπάτῃ. ἢ μέν τοι ἢ ἡ τῶν πλήθων διανομὴ πολλὴ μὲν τὸν πόνον, πολλὰς δὲ παρεῖχε αὐτῆ τὰς δυσκολίας ἢ θλίψεις. ὅτω τοίνυν ἅπαντες ὅσοι τῆ Θεῷ μεγάλως ἐπρίσησαν, διὰ θλίψεων ἢ πειρασμῶν δοκιμαθέντες, ἢ δόκιμοι ἀναφανέντες, τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης ἓ παρῤῥησίας ἐπέτυχον· ἢ οὐ νῦν εὑρεῖν οὐδείς, ὧν πολὺς παρὰ τῆ Θεῷ λόγος, θλίψεων εἰπεῖς· ἀὰν ἡμεῖς ἀγνοῶμεν τοῦτο, ἢ τὰ τῶ Θεοῦ περὶ αὐτῶν κρίματα.

Μετὰ δέ γε Ἰησοῦν, διὰ τῶ κριτῶ ὁ Θεὸς ἔσωζε τὸν λαὸν, θλιβόμενον ὑπὸ τῶ πολεμιῥθέντων ἀλλοφύλων. ἐν οἷς ὑπῆρξε πρώτιστος Ἰούδας παλόμενος, ἢ ἔκρινε τὸν λαὸν ἔτη ζ. χειρωσάμενος ἓ τὸν Ἀδωνιζέβεκ βασιλέα τῆ ἀλλοφύλων, ἢ ἀκρωτηριάσας αὐτῶ χεῖρας ἢ πόδας. εἶτα δὲ Ἀδωνιζέβεκ. ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῆ χειρῶν ἢ τῆ ποδῶν αὐτῆ λειπομένους ἔσαν, συλλέγοντες νὰ ὑπὸ κάτω τῆς τραπέζης μου. καθὼς ὦν ἐποίησα, ὅτω ἓ ἀνταπέδωκέ μοι ὁ Κύριος. μετὰ δὲ Ἰούδαν γίγονε κριτὴς Γοθονιὴλ ἢ μῆ ἦτον Λαὼδ. μῆ ἦ γε Λαὼδ, γίγονε κριτὴς Σαμίγαρ ἐτῶ ἑπτὰ, παταξας ἢ ἐκ τῆ ἀλλοφύλων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν τῆ τὼ ἀρότρω ποδὶ ἦ βοῶν ἄνδρας ἑξακοσίους. μετὰ Σαμίγαρ, γίγονε κριτὴς Βαρὰκ, μεθ' ἃ ἢ Δεβόῤῥα ἡ προφῆτις· ἐφ' ὧν Προμηθεὺς, ἢ Ὀρφεὺς ὁ Θρᾷξ, οἱ σοφώτατοι παρ Ἕλλησι· ἢ Ἀσκληπιὸς ὁ ἰατρὸς, ἢ Λυκοῦργος ὁ Σπαρτιάτης ἢ νομοθέτης τῆ Ἑλλήνων ἐγνωρίζοντο. μῆ ἦ Βαρὰκ, γίγονε κριτὴς Γεδεὼν, ὁ ἓ Ἰεροβάαλ, ἔτη μ'. παταξας ἦ Μαδιὰμ μετὰ τῆ λαφύπτων τεσσαράκοντα, ὡς λελίξεται, ἢ τὰς ἄρχοντας αὐτῆ ἀλόντων ἐν ἦ ἀκάνθαις. μετὰ Γεδεὼν γίγονε κριτὴς Αβιμέλεχ υἱὸς αὐτῆ, ἔτη τρία. παταξας δὲ ἐν τοῖς ἀδελφοὺς αὐτῆ ἐπὶ τῶν ἑλευθέρων ἄνδρας ὁ'. ἐπὶ λίθου ἑνὸς, ἐξ ὧν οὐκ ἀπελείφθη πλὴν Ἰωάθαν τῆ νεωτέρου· ὃς ἢ ἀνελθὼν ἐν τῆ ὄρει, εἶπε πῖς Συκιμίνοις ἦ παραβολὴν τῶν ξύλων, τῆς τε ἐλαίας, ἢ τ' συκῆς, ἢ τ' ἀμπέλου, ἓ τ' ῥάμνου. καθ' ἃ ἢ συνέβη αὐτοῖς. ἓ τὰ λοιπὰ τῶ κριτῶ διῤῥήσεις ἐμαρτύρθω. Ἰσιοχῶν, φησὶν ὁ ἁγίδιμος Χρυσόστομος, ὡς πολυσήμαντόν ἐστι τὸ ὄνομα τῆς παραβολῆς. ἔστι γὰρ παραβολὴ, λῆμμα, ἢ ὑπόδειγμα, ἢ ἐνσεσμός. ὡς ὅταν λέγει Δαβίδ. Ἐθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς. ἔστι δὲ παραβολὴ αἰνιγματώδης λόγος, ὃ πολλοὶ λέγουσι ζήτημα, ἐκφαῦλον μέντοι, ὡς αὐτῶθι δι' πάντας ξύλον ἓν ἀπὸ τῶν ῥημάτων, ἀλλ' ἔχον ἔσως κεκρυμμένην διάνοιαν, ὡς ὅταν ὁ Σαμψὼν ἔλεγε· ἐξῆλθε ἀπὸ φάγοντος ἔδεσμα βρῶσις, ἢ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκύ. ἢ Σολομὼν ἔφη· τοῦ νοῆσαι παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον. λέγεται δὲ παραβολὴ ἢ ὁμοίωσις. ἄλλως γάρ φησι παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἢ παραβολὴ λέγεται ἡ τροπολογία· οἷόν ἐστι τὸ, ὑὸς ἀνθρώπου εἶπεν αὐτοῖς τὸν παραβολὴν τοῦτον. ὁ αὐτὸς ὁ μυσταγωγὸς αὐτὸν λέγων τὸν βασιλέα· παραβολὴ λέγεται ἢ ὁ τύπος, ἓ ἡ εἰκὼν, ὡς ἢ ὁ μέγας Παῦ-

tam aſpernaretur : Superſedeo referendis tot bellis, pugnis, ac ſolicitudinibus & fraudeque Gabaonitica. Sane & ægrorum diviſio magnum ei laborem, difficultateſque porro & vexationes multiplices attulit. Ad hunc modum omnes ii qui Deo magnopere placuerunt, ærumnis prius, tentationibuſque, ſpectatu eorum probitate, divino amore fruendi libertam facultatem conſecuti ſunt; neque quiſquam eorum qui in aliquo apud Deum pretio habentur, ærumnis caruit : etſiamſi nos id, & Dei de ipſis judicium lateat.

Cap. 9.

Ærumnæ plerorum.

Poſt Joſuam, Deus Judicum opera populum ſervavit, a teliquiis gentium alienatum vexatum. Inter Judicea eos primus fuit ordine Judas, qui populo annos ſeptem præfuit. Is Adonibezecum barbarorum regem lo ſuam poteſtatem redegit, eique manuum ac pedum extremitates præcidit. Tum Adonibezecus: *Septuaginta*, inquit, *reges habui, qui præciſi a me manuum & pedum extremitatibus ſub menſa mea ciborum reliquias colligebant. ſicut ergo feci, ſic mihi Dominus retribuit.* Succeſſit Judæ Gothoniel, huic Aodus. Poſt Aodum, Sumegar ſeptenoium Judicis officio functus eſt. Is de barbaris uno die DC viros ſiva aratri occidit. Succeſſit huic Baracus, collega Debora fatidica. Horum ætate Prometheus, Orpheus Thrax, Græcorum ſapientiſſimi, tum Æſculapius medicus, Lycurguſque Spartanus qui Græcis leges condidit, innotuerunt. Poſt Baracum judicis munus per annos XL obivit Gedeon, qui & Jerobaalus uſurpatur, qui Madiami gentem trecentorum virorum (qui, ut dicetur, aquam lambendo delecti fuerant) exercitu fretus fudit, ejuſque principes ſpinis triturantis in motem concidit. Huc filius Abimelechus ſucceſſit, ac triennium præfuit. Is fratres ſuos, liberos homines, numero LXX, ſuper uno ſaxo omnes Interfecit : neque fratrum quiſquam ſuperfuit, præter unum Joathanum natu minimum : qui conſcenſo monte, Sicemitis parabolam de arbortibus olea, ficu, vite, & rhamno narravit : cujus fabulæ rem ea quæ ipſis evenerunt comprobavere. Reliqua de Judicibus, in progreſſu Invenies. Porro ſcendum eſt, aut celebri ille Chryſoſtomus, parabolæ vocabulo plures res denotari. nam & ſermonem ſignificat, & exemplum, & opprobrium. ac cum David ait : *Fectiſti nos parabolam gentibus, ut populi capita moveant nobis triſti.* Eſt etiam parabola, oratio qua aliquid per ambages Innuitor, quod genus multi quæſtionem appellant. cum veniſſe ſignificatur aliquid, non ſtatim autem ex verbis evidens eſt, ſed Intus reconditum habet ſenſum. ut cum Samſon dixit : *Ab ore voracis cibus exiit, & dulcedo a valido.* De eodem hæc Solomonis ſunt verba : *Tunc parabolam intelliges, & obſcurum ſermonem.* Dicitur autem parabola etiam ſimilitudo, unde hæc : Aliam porro eis parabolam propoſuit, ita dicens : *Regnum cœlorum ſimile eſt homini bono ſemine agrum ſuum conſerenti.* Tropologia etiam, cum verbis aliud ſignificantibus res exprimitur, parabolæ nomen gerit. ut hic : *Fili hominis, dic eis hanc parabolam, Aquila magnis alis*, &c. aquilæ nomine regem notat. Imago etiam ſeu exemplar parabolæ

Parabola.

Pſalm. 43.

Judic. 14.

Proverb. 1.

Matth. 13.

Ezech. 7.

vocabulo indicatur : ut cum D. Paulus dicit : *Fide Iſaacum tentatas Abrahamus obtulit , unigenitum ſuum , accepta jam promiſſione : unde & per parabolam eam talit.* id eſt , *ut imaginem & exemplar*. Eſt etiam parabolæ , oratio quæ mente percipienda , ſenſibilibus comparat , & mundanis ac viſibilibus rebus inviſibilia atque ſupra hunc mundum ſita indicat. Problema vero (quæſtionem Latine dicere poſſis (oratio eſt obumbrata , & divinationem requirens . juxta hoc : *Inclinabo aurem meam ad parabolam, aperiam in pſalterio quæſtionem meam*. Problemæ etiam eſt , contemplatio ad cognitionem faciens . Exempium eſt , quod a ſingulari ad univerſale adducit : aut cum ſingulari per ſingulare ſive ſimile fidem facimus . Paræmiæ ſermo eſt occultus, qui alio manifeſto indicatur . Allegoria eſt , quæ de inanimi ſumitur : ut montibus, collibus, arboribus, & cæteta . Tropologiæ , quæ a noſtris membris ducitur, ut capite , ut oculis , ut reliquis : ab immutatione verborum nomen habet.

Ad Hebræos.

Pſalm. 48.

Edit. Pariſ. pag. 55.

Judicum res geſtæ compendio recitantur.

Neceſſarium duxi hoc loco de Judicum Iſraelicorum rebus geſtis breviter commemorare : ut & quibus eæ cognitæ ſunt , in memoriam revocentur : & quibus ignotæ , illis vel parvum earum notitiam præbeamus . Mortuo Joſua , quædam gentes ad tentandum Iſraelem electæ fuerunt . Prænoverat enim Deus , fore ut a ſe deficerent , ne ſalſos deos amplecterentur : itaque eos in hoſtium ſuorum ſuperſtitum manus dedidit , qui eos oppreſſerunt , ac ſtipendiarios fecerunt .

Judic. 2.

Tum angelus Dei in convallem , in quam univerſus populus convenerat , deſcendit , eique ſuam defectionem exprobravit : indicans eam fuiſſe cauſam , cur barbaris dederentur . Fletum ibi univerſus populus ſuſtulit , Domini beneficiorum & præſentis miſeriæ memoria . Itaque ei loco nomen Vallis fletus inditum . Quod enim Iſraelicus populus gentes , quas deleri juſſerat Deus , non excideret , ſed opera eorum didiciſſet , ita ſe permiſcuiſſet , atque ſculpta eorum ſimulacra cultu dignatus eſſet : ideo in poteſtatem barbarorum erat dedicus . Deus tamen ſua motus humanitate , eum miſeratus eſt : excitavitque ei primum Judicem Gothoniclem Chalebi generum . Is Chalebus cum annos ɛvii vixiſſet , viribus valuti adoleſcens integris in bello verſabatus . Gothonielus autem robore divinitus præditus , regem Syſim clado affecit : pacemque ſuis reſtituit , quæ annos xl duravit , uſque ad Gothoniell mortem . Rurſum inde a Domino defecerunt Iſraelici : iſque eis Eglonem Moabicum segem immiſit , qui per annos xviii populum Iſraelicum ſervitute preſſit . Denuo itaque auxilium Dei oppreſſi imploraruut : qui eis Judicem dedit Aoduru , virum ambidextrum . Is præclarum auſus facinus , Eglonem domi ſuæ dolo interfecit , fugaque elapſus , conſeſtim Iſraelico exercitu aſſumpto , magna Moabitas clade affecit . Poſtea annis lxxx Judæis quieta omnia fuerunt . Sub ejus mortem cum populus Iſraelicus rurſus a Deo deſciviſſet , per annos xx eum Siſera Jubini regis copiarum dux oppreſſit. Tum Debota vates, quæ eo tempore populo præerat , adſcito Baraco , ana ad montem Thabotem proficiſcitur : teſtata eum eſſe diem , quo Deus Iſraelum eſſet a Madianitis liberaturus . Porro Baracus Siſetam in fugam actum inſecutus eſt , ut-

Judic. 3. Gothoniel.

Aoduru.

Judi. 4. 39

Α λος ἔφη. πίστει προσενήνοχεν ὁ Αβραὰμ τὸν Ισαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας δεξάμενος . ὅθεν καὶ ἐν παραβολῇ τῶν ἐκομίσατο , τυπικῶς , ἐν τύπῳ καὶ εἰκόνι . καὶ παραβολή ἐστι λόγος παραβάλλων τὰ νοητὰ τοῖς αἰσθητοῖς, καὶ παρὰ τῶν ἐκ τῆς ἐγκοσμίων καὶ ὁρατῶν τὰ ὑπερκόσμια καὶ ἀόρατα . πρόβλημα δέ ἐστι λόγος σωματικαιρούμενος καὶ αἰνιγματώδης, κατὰ τὸ εἰρημένον· ἰκλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου , ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου. πρόβλημά ἐστι διώρισμα συμπεπερασμένον πρὸς θεωρίαν καὶ γνῶσιν . παράδειγμα δέ ἐστιν ἀπὸ τοῦ καθ᾽ἕκαστον ἄγων ἐπὶ τὸ καθόλου · ἢ δεῖξις πίστευμένη τὸ μερικὸν διὰ μερικοῦ ἢ ὁμοίου · παροιμία δ᾽ ἐστὶ λόγος ἀπόκρυφος, δι᾽ ὑπαινιγμοῦ σημαινόμενος . ἀλληγορία δ᾽ ἐστὶν , ἡ ἐπὶ τῶν ἀψύχων, οἷον ὀρέων ἢ βοτανῶν , δένδρων καὶ λοιπῶν . τροπολογία δ᾽ ἐστιν , ἡ ἐπὶ τῶν ὑμετέρων μελῶν οἷον κεφαλῆς , ὀφθαλμῶν , ἢ τῶν λοιπῶν· τροπολογία δὲ , ἀπὸ τοῦ τρέπεσθαι λέγεται. ἐντεῦθεν ὁρᾶται τὰς τῶν πράξεις τῶν κριτῶν.

Β Ἀναγκαῖον δὲ ἐγκαίμιόν ἐστι , καὶ πυκτὰς τῶν κριτῶν τῶν Ισραὴλ πράξεις ἐν βραχεῖ ἐπισυμπερασθαι , ἵνα τοὺς μὲν εἰδότας εἰς ἀνάμνησιν ἐναγαγωμεν , τοῖς δὲ ἀγνοοῦσι μικράν τινα εἴδησιν ἐντεῦθεν παραχῶμεν. μετὰ τὸν τελευτῆσαι Ιησοῦν , καταλειφθῆναι ἔθνη εἰς τὸ πειρᾶσαι τὸν Ισραὴλ · θεία γὰρ προγνῶσις θεὸς ἦδει τὴν ἀποστασίαν αὐτῶν , ὅτι προσεθήσονται τοῖς εἰδώλοις· καὶ ἐξίδου αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων, καὶ ἐπαπειλησαμένου ἐφοραλόγου αὐτοῖς . καταλῦσαι δὲ ἄγγελος Κυρίου εἰς τὴν κοιλάδα , ἐπᾶς Ισραὴλ · ἐ ὑλιγχὺν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος περὶ τῆς ἀποστασίας αὐτῶν, καὶ ἔτι διὰ τῶν παραδόθησαν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐκλαυσεν πᾶς ὁ λαὸς, μνησθέντες τῆς εὐεργεσίας Κυρίου, καὶ τῆς ἐφεσαμένης κακώσεως αὐτῶν. ὅθεν ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος , κοιλὰς κλαυθμῶνος · διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐξολοθρεῦσαι ἢ Ισραὴλ τὰ ἔθνη ἃ ἐπὶ Κύριος αὐτοῖς , ἀλλὰ καὶ μαθεῖν τὰ ἔργα αὐτῶν , καὶ μιχθῆναι αὐτοῖς , καὶ δουλῶσαι τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, διὰ τοῦτο παρεδόθησαν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων . τῇ οἰκείᾳ δὲ φιλανθρωπίᾳ κινούμενος ὁ Θεὸς , φυτεύσας τὸν Ισραὴλ , καὶ ἀνίσχυσεν αὐτῷ πρῶτον κριτὴν τὸν Γοθονιὴλ , γαμβρὸν ὄντα ἢ Χάλεβ . ὃς Χάλεβ ζήσας ἔτη ρξ . ἐν δυνάμει ὡς πατρὸς ἐνήρχετο καὶ ἐξῆρχετο ἐν τῇ πολέμῳ. ἐ ἐσχυσε Κύριος τὸν Γοθονιὴλ , καὶ τὸν βασιλέα Συρίας ἐπάταξε. καὶ ἐρρώσωσεν ἡ γῆ ἕως τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη μ΄. καὶ πάλιν ἀπέστη Ισραὴλ ἀπὸ Κυρίου , καὶ ἐπήγειρεν αὐτοῖς Κύριος τὸν Ελὼμ βασιλέα Μωὰβ , καὶ ἐδυλώσατο τὸν Ισραὴλ ἔτη ιη΄. ἐ ἐβόησε πάλιν ὁ λαὸς πρὸς Κύριον , καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κριτὴν τὸν Λωὸ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον . ὃς πολμήσας ἀνεῖλεν Ελὼμ ἐν τῇ αὐλῇ αὐτοῦ δόλῳ, ἐ φυγὼν διεσώθη. ἐ παρέδωὺς λαμβάνει τὸν Ισραὴλ, ἐ πατάσσει ἢ Μωὰβ παπασμὸν μέγαν , καὶ ἠσυχάζει ἡ γῆ ἔτη ὀγδοήκοντα. καὶ μετὰ ἢ τελευτὴν αὐτὸν ἀπέστη πάλιν ὁ λαός . καὶ ἐπαπείλησεν αὐτοῖς ὁ Σισσάρρα ὁ δυνάστης, βασιλεὺς Ιαβὶν , ἔτη ιθ΄. καὶ προσκαλεῖται Δεβόρρα ἡ προφῆτις τὸν Βαρὰκ (ὃν ὦν αὐτὸς κρίνουσα τὸν λαὸν) καὶ συμπορεύεται μετ᾽ αὐτῶν ἐπὶ Θαβὼρ , καὶ δίδωσιν αὐτῇ δόλως , ὅτε αὐτὴ ἡμέρα ἐν ᾗ σώσει Κύριος τὸν Ισραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. κατεδίωξε δὲ Βαρὰκ τὸν Σισάρ-

C

D

E

χηρὸς Μαδιάμ· κατεδίωξε δὲ Βαρὰκ τὸν Σισάρραν, A
καὶ συνέτριψε τὰ ἅρματα αὐτοῦ· καὶ πᾶν δὲ Σισάρρα ἐξ
τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε μόνος, ἕως εἶδεν αὐτὸν
Ιαὴλ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ προσκαλέσατο αὐτὸν λέγουσα·
ἔκκλινον Κύριε πρός με, μὴ φοβοῦ· καὶ εἰσῆλθε πρὸς
αὐτὴν, καὶ ἐπέστησεν αὐτὸν γάλα ἐν τῷ δίφρῳ· καὶ κοι-
μίσασα, παιδάριον ἀπέστησεν αὐτόν· καὶ ἰσχύσασα
ἡ γὴ ἐπὶ Βαρὰκ, ἕτα μ'. αὐδὶς δὲ Ισραὴλ ἐπέθετο
τοῖς εἰδώλοις, καὶ γέγονεν ἐν χερὶ Μαδιὰμ ἔτη ζ'.
τότε ἄφθη ἄγγελος Κυρίου τῇ Γεδεών, λέγων· ἐν τῇ χερὶ
σου Κύριος παραδίδωσι τὴν Μαδιάμ. ἦσαν δὲ Γε-
δεὼν ποιῶν θυσίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἦψατο ὁ ἄγγελος
τῇ ἄκρῳ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ τῆς θυσίας, καὶ ἐξῆλθε πῦρ,
καὶ κατέκαυσεν αὐτὴν. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἄγγε-
λος. τότε εἶπεν Γεδεών, ὅτι ἄγγελος συνελάλει, καὶ ἐφο- B
βήθη. εἶτα αἰτεῖ τὴν διόσημον αἴσθησιν περὶ τοῦ πόκου, καὶ
τυγχάνει τῆς αἰτήσεως. εἶτα κατασκάπτει τὸ βωμὸν ὃν
ᾠκοδόμησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τῷ Βάαλ, καὶ ποιεῖ ἐπὶ
θυσιαστήριον, καὶ θύει τῷ Θεῷ δάμαλιν. εἶτα προκαλεῖ-
ται τὸν λαὸν, καὶ ἀποστρέφει τοὺς διδύμους, οὓσπερ καὶ δύο
χιλιάδας. εἶτα παραλαμβάνει τοὺς ὑπολοιπθέντας δέ-
κα χιλιάδας, καὶ προσάξει Θεοῦ κάτοπτον ἐν τῇ πο-
μπῇ, καὶ τοὺς λάψαντας τῇ γλώσσῃ τελειοσσίους κατέ-
χει, ἀποπέμπει τοὺς λοιπούς. ὡς δὲ ἐναγώνιος ἐγένετο
τῇ βραχύτητι τῆς συμμάχου, ἐπιτρέπεται παρὰ Θεοῦ
τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καταβῆναι ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιάμ μό-
νος μὴ παιδαρίου. καταβὰς δὲ, ἀκούσας ἐν τῇ παρεμ-
βολῇ λεγόντων, μαγίδα τινὰ ὄνειρον ἑωρακέναι
τὸν λέγοντα ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιὰμ, ἥτις ἀνακυλι-
σθεῖσα ἐν πάντι τῷ λαῷ, ἔφθασεν ἕως τῆς σκη-
νῆς τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπάταξεν ἡ μαγὶς τὴν
σκηνὴν, καὶ ἔπεσε· καὶ ἔστιν οἱ ἀκούοντες· οὐ τοῦτο ἔστι,
ἀλλ' ἢ ῥομφαία τοῦ Γεδεών. παραδώσει γὰρ ὁ Κύριος τὴν
παρεμβολὴν ταύτην ἐν χερὶ αὐτοῦ. καὶ ἀκούσας Γεδεὼν,
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· καὶ ἀπῆλθεν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ πρὸς τὴν πα-
ρεμβολὴν, καὶ ἐνέχουσι τοὺς τελεσσοσίους ἄνδρας τοὺς μετ'
αὐτοῦ· δίδωσι δὲ αὐτοῖς ἀμφορεῖς καὶ λαμπάδας, καὶ σάλ-
πιγγας· καὶ κατελθὼν, πίστιν ἔσχε περὶ τοῦ ὀνείρου. ἐν δὲ
Μαδιὰμ, μυριάδες τελεσσοσιαὶ δώδεκα, ὡσεὶ ἀκρὶς ἐν
πεδίῳ πεχυμένη, καὶ ἐν ἀνθρώποις ἀριθμὸς τῆς ἄμμου αὐτῆς, ἢ τῶν
καμήλων αὐτῶν. καὶ ἐπεὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς, κατεδίω-
ξεν Γεδεὼν ὀπίσω αὐτῶν. γνοὺς δὲ οἱ ἐπίλοιπον, προ-
κατέλαβον τὰς ὑδρίας τοῦ ὕδατος ἕως τοῦ Ιορδάνου, καὶ
συνέλαβον φεύγοντας τοὺς δυνάστας Μαδιὰμ Ωρὴβ καὶ Ζήβ,
καὶ τεμόντες τὰς περιφερὰς αὐτῶν, προσήνεγκαν τῷ Γεδεών.
ὑπερβὰς δὲ τὸν Ιορδάνην ὁ Γεδεὼν, ἐπαπέξιτον παρεμ-
βολὴν Μαδιάμ. καὶ ἐξέφυγον οἱ βασιλεῖς Μαδιὰμ
Ζεβὴ καὶ Σαλμανᾶ ἐκ τῆς παρεμβολῆς· καὶ κατεδίωξε Γε-
δεὼν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. ἔλαβε δὲ τὰ ἐνώ-
τια τῶν χυτῶν ἐκ τῶν σκύλων, καὶ ἐποίησεν Εφούδ, καὶ ἔστησεν
αὐτὸ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐν Εφραθᾶ, εἰς τὴν κληρονομίαν
Μανασσῆ. καὶ ἐξεπόρδισε πᾶς Ισραὴλ ἐν αὐτῷ, καὶ γέγονε
σκάνδαλον τῇ λαῷ. καὶ ἰσχύσαν ἡ γὴ ἐπὶ Γεδεών, ὃς
καὶ Ιεροβάαλ ἐλέγετο, ἐπὶ ἔτη μ'. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις
τοῦ Γεδεών, ἦν Ὀρφεὺς ὁ Θρᾷξ ἀλαζὼν, ὁ Βρυσσεὺς, ὁ σο- E
φώτατος καὶ πεπεδύσατος ποιητὴς. ὅστις ἐξέθετο Θεογονίας
καὶ κόσμου στάσιν, καὶ ἀνθρώπων πλασσυργίαν· εἰρηκὼς ἐν
τῇ ἀρχῇ τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἰδίας ἐνθυμήσεως
ἀνεξέθετο τὰ περὶ Θεῶν, ἢ τὴν κοσμικὴν στάσιν· ἀλλ' αἰσ-
θομένην αὐτῷ μαθὼν παρὰ τοῦ Φοίβου Τιτᾶνος ἁλίου τὴν

que ejus currus comminuit. Ipſe quidem Si- Siſaræ clades.
ſera de ſuo curru deſcendit, ſoluſque fu-
git. Quem conſpicata Jaela, mulier egregia, *Edit. Pariſ.*
ad ſe vocavit, hortata ut metus ſecurus *pag. 627.*
ad ſe diverteret. Ingreſſo ſitis reſtin-
guendæ gratia, lac bibendum exhibuit,
ſopitumque clavo trucidavit. Sub Bara-
eo inde populo pax annos xl. fuit. Poſt,
cum denuo ad ſimulacrorum cultum ſe de-
diſſet, in Madianitarum manu per ſe-
ptennium fuit. Ea tempeſtate angelus
Gedeoni apparuit, qui ei indicaret, ſo- Gedeon.
re ut in ipſius manum Deus Madianitas *Judic. 6.*
traderet. Ibi cum Gedeon petiſſet, ut
ſibi rem ſacram Deo facere permittere-
tur: angelus ſummitate virgæ ſacrifi-
cium tetigit, igniſque inde exarſit,
idque conſumpſit, ac diſceſſit angelus.
Senſit ergo Gedeon, angelum ſecum B
fuiſſe locutum, ac timuit. Inde dupli-
cis de vellere roti divinitus compoſ ſa-
ctus, altare quod ad Baali cultum pa-
ter uſurpabat, ſubvertit: eoque loco
ara extructa, Deo buculam immolat.
Tum convocato populo, xxii millia,
eorum qui ſibi metuebant, diſcedere
domum jubet: & reliqua x millia vi-
rorum juſſu Dei ad amnem deducit, u-
bi reliquis omnibus repudiatis trecentos
tantum, qui linguâ aquam canum ritu
lambendo bibiſſent, retinet. Ea tam
parva manu inſtructa, mandato Dei ſo-
lus ea nocte cum puero in caſtra Madia-
nica deſcendit. Ibi audivit inſomnium
ſibi invicem narrantes: imaginatos ſe per
quietem, videre paſtam hordeaceam volu- 40
tari per Madianica caſtra, perque tota
C caſtra volutatam ad regis tandem tento-
rium perlatam, impuliſſe id, atque deje-
ciſſe. id auditores ita interpretari, nihil
aliud ſignificatum eo inſomnio, quam
Gedeonis gladium, in cujus manum
Deus ea caſtra eſſet traditurus. Hoc
inaudito, Gedeonis animum confirma-
rit: eaque nocte in ſua reverſus ca-
ſtra, fiducia ecce viros ſuos implevit:
ac inſtructos amphoris, lampadibus at-
que tubis, ad hoſtium caſtra deduxit:
ibi tum res geſta eſt, quomodo ſcri-
ptura exponit. Erant in caſtris hoſtium
ter millena, centumque ac viginti mil-
lia hominum, veluti locuſtarum multi-
tudo per agros diffuſa: neque numerus
camelorum iniri poterat. Poſtquam Deus
in fugam eos conjecit, inſecutus eſt
Gedeon. Et reliqui re cognita, tra-
D jectus amnium uſque ad Jordanem oc-
cuparunt: principeſque Madianitas O-
rebum & Zebum in fuga comprehen-
ſos capitibus truncaverunt, eaque ad Ge-
deonem attulerunt. Is tranſmiſſo Jor-
dane, caſtra Madianica cepit: fuga-
que ex iis elapſos reges Zebeam & Sal-
manam perſecutus, interfecit. Ex præda
autem lunulas aureas accepit Gedeon,
conſeciteque Ephodum, quod in urbe *Judic. 8.*
ſua Ephra collocavit, in ditione Ma- *pag. 624.*
naſſæa. Ad illud Ephodum totus popu-
lus Iſraelicus impegit, illicitos cultus ei
exhibendo. Sub hoc Gedeone, qui & 45
Jerobaalus dicitur, quadraginta annos
conquievit populus. Gedeonis ætate
fuit Orpheus Thrax, lyricus, Bryſius, Orpheus.
E ſapientiſſimus ac celeberrimus poeta.
Is Theogoniam, mundi creationem,
hominis efficitionem expoſuit: initio o-
peris præfatus, nihil ſe ſtatum re-
rum de ſua ſententia ſcripſiſſe: verum
ſe ex Phœbo Titano Sole quæſiviſſe ge-
nus deorum quod eſſet, ac quis mun-

dum condidiſſet. Extant in ejus iſto opere hi verſus.

* Vide Notas. * *Rex Phœbe, arcitenens, Latonæ vivida proles,*
Lucipotens, a qui vadis jacularis ab alto
Cuncta tuis, qui cuncta oculis purissime lustras,
Res hominum divumque videns, & cuncta gubernans,
O Sol, auratis qui sursum attollèris alis,
Et liquidum intactis velox subis aera pennis,
Ille duodecimus mihi te nunc sermo loquente
Auditur: mea te firma est oratio tesse.

Atque eadem de re multi etiam verſus ſunt Orphei: ſed & in his quos retulimus indicat, quæ voti compos factus, quæ de deorum genere & mundi origine audiviſſet conſcripſerit; reliqui ob multitudinem ſunt omiſſi. Inter alia hoc etiam dicit, Principio æthereum (ſive id cælum dicere voles) in mundo extitiſſe a Deo fabricatum. Ab utraque autem æthere parte fuiſſe chaos & caliginoſam noctem, qua quidquid eſt infra æthereum fuerit occultatum. eo indicans, noctem præceſſiſſe. In eodem opere dixerat, eſſe quemdam incomprehenſibilem, omniumque rebus priorem ac ſuperiorem, atque omnium conditorem, cum ipſius ætheris, tum univerſorum quæ infra ſunt. Terram autem præ tenebris conſpici non potuiſſe: donec lux æthere perrupto omnia condita illuſtraverit. eam lucem id eſſe, quod omnibus rebus ſuperius ante dixerat. Prohibuit etiam nomen hujus lucis, oraculo ſibi revelatum. hæc enim ponit: Conſilium, lux, vitæ dator. atque ait has tres divinas nominum facultates, unam eſſe vim ac potentiam, quippe Deum inviſibilem, cujus facultatis ſpeciem atque naturam nemo poſſit cognoſcere, cæterum ex ea omnia orta eſſe principia incorporea, ſolem, lunam, poteſtates, ſidera, terram, mare, ac quæcumque in his vel videntur, vel conſpectum fugiunt.

Edit. Pariſ. pag. 58. Humanum porro genus ab ipſo Deo ait effictum, animamque ab eo acceptiſſe ratione præditam, ſicuti & Moſes expoſuit. Idem Orpheus eodem libro ſcriptum reliquit, a tribus his nominibus una divina natura, facta eſſe omnia: Deumque ipſum eſſe omnia. Miſeretur autem generis humani idem multis verſibus deſcripſit, de quibus ſunt & qui ſequuntur.

* Vide Notas. * *Bruta, fera, volucres, hominumque miſerrima turba,*
(feras & volucres vocat mortuos)
Pondera telluris, ſimulacraque lumine caſſa,
Ignari rerum: non quæ vallone malorum
Effugiant impendentes nevere procellas,
Nec quo declinent ſua deſtimenta labore,
Nec bona quo poſſint ſtudio præſentia apiſci.
Verum imprudentes agitat temeraria error:

Multoſque alios in hanc rem præterea verſus ſapientiſſimus Orpheus edidit. Hæc ex Timotheo annalium ſcriptore, qui refert tam multis retro ſæculis Orpheum pronunciaſſe, Trinitatem conſubſtantialem univerſa creaſſe.

Eodem tempore Ilus Ilium condidit: & triginta quatuor annis poſt, Cyzicus Cyzicum Helleſponti & Aſiæ caput. Condita eſt etiam Tyrus annis ante Hieroſolymitanum templum ecclx.

41

Θεογονίαν, ἢ ἀπ' τῦ κόσμου κτίσιν, ἢ τίς ἐποίησεν αὐτὰ. ἐφ' ἑτέρῳ δὲ τῇ αὐτῇ ἐξηγήσει ἐξ' ποιητικῶν στίχων, ὅπως·

Ὦ ἄναξ Λητῦς υἱὲ ἑκατοβόλε Φοῖβε κραταιὲ, ὃ δι' ἀπορίας ἡμέρας ὑπὸ, ὁ τὰ πάντα πόρρωθεν ὁρῶν τοῖς αὐτοῦ ἐν τοξεύμασι, ἀμέμπτοις ἢ δυνατὲ, παντόφρις, θνητῶν ἢ ἀθανάτων βασιλεῦον. ἅλιε χρυσόκομα ἀπόρμενε πτερύγεσσιν· ἅλμα τημίεις εἰς ἢ αἴρα ὑφόμενος πτέρυξι. δωδεκάτῳ δὴ τόνδε περὶ σὺ ἅλιον ὑμφὼ, σεῖο φαμένου σε δ' αὐτὸν ἑκηβόλε μάρτυρα θείλω. Καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς περὶ τῶν εἶπε στίχους ὁ αὐτὸς Ορφεύς. ἔφασαν δ' ἐκ τῦ προειρημένου στίχου, ὅτι ὡς ἐκ τῆς ἀϊδίας ὕλης περὶ Θεογονίας ἢ κτίσεως κόσμου συνεγράψατο. παρέδωσαν δὲ ἐξ' τὸ πλῆθος. λέγει δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἓ τοῦτο, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἀϊδίᾳ χθὼν τῇ κόσμῳ ὁ αἰθὴρ ὑπὸ Θεῦ δημιουργηθεὶς. ἐντεῦθεν δὲ * ἢ ἐντεῦθεν τὸ αἰθέρος ἓν χάος ἢ νὺξ ζοφερὰ, πάντα δ' ἐπάλυπτε τὰ ὑπὸ ἢ αἰθέρα· σημαίνων, ἢ τὸ τοῦτο προτερεύειν. εἴρηκε δὲ τῇ αὐτῇ ἐξηγήσει, ἀκατάληπτόν τινα ἢ πάντων ὑπέρκεινα εἶναι, πρεσβύτερόν τε ἓ δημιουργὸν ἁπάντων· ἢ αὐτὸ ἢ αἰθέρος, ἢ πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν τὸν αἰθέρα. τὸν δὲ γῆν εἶπεν ὑπὸ τῦ σπότους αἰώρητον ὄντα. ἔφασκε δὲ, ὅτι τὸ φῶς ῥᾶξαι τὸν αἰθέρα, ἐφώτισε πάσαν τὴν κτίσιν, εἰπὼν ἐκεῖνο εἶναι τὸ φῶς τὸ ῥᾶξαν τὸν αἰθέρα, τὸ προειρημένον τὸ ὑπέρκεινα πάντων· οὗ ὄνομα ὁ αὐτὸς Ορφεὺς ἀνύσας ἐκ τῆς μαντείας ἐξέφηνε· μῆτις, ἔπαρ ἱρμήνευεται Βουλὴ, φῶς, ζωοδότηρ. εἶπε δὲ τῇ αὐτῇ ἐξηγήσει, πάντας τὰς τρεῖς θείας τῇ ὀνομάτων δυνάμεις, μίαν εἶναι δύναμιν, ἢ ὑπ' οὐρανὸν τῶν θεῶν, ἓν ἰδεῖν ὀρᾷ ἓς τινος δυνάμεως ἰδοὺς δύναται γνῶναι ἰδίαν ἢ φύσιν. ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς δυνάμεως τὰ πάντα γεγονῆναι, ἀρχὰς ἀσωμάτους, ἓ ἅλιον ἢ σελήνην, ἢ ἐξουσίαν, ἢ ἄερα πάντα, γῆν ἓ θάλασσαν, ἢ τὰ ὁρώμενα ἐν αὐτοῖς πάντα, καὶ τὰ ἀόρατα. τὸ δὲ τῇ ἀνθρώπων γένος εἶπεν, ὑπ' αὐτῦ τῦ θείου πλασθὲν ἐκ γῆς, ἢ ψυχὴν ὑπ' αὐτῦ λαβεῖν λογικὴν, καθὼς Μωυσῆς ἐξέθετο. ὁ δὲ αὐτὸς Ορφεὺς ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ συνέταξεν, ὅτι διὰ τῦ αὐτῶν τριῶν ὀνομάτων τῆς μιᾶς θεότητος τὰ πάντα ἐγένετο, καὶ αὐτὸς ἐστι τὰ πάντα. περὶ δὲ τῦ πολυπαθῦς γένους τῦ ἀνθρώπων ὁ αὐτὸς Ορφεὺς ἐξέθετο ποιητικῶς στίχους πολλοὺς, ἀφ' ὧν εἰσὶν ὅτοι·

* Θῆρες τ' οἰωνοί τε βροτῶν τ' ἀλιπότμων φῦλα. θηρία, ὄρνεα, τῦ ἀνθρώπων τὰ κατακλιζόμενα ὕδατι, ἄχθος γῆς, εἴδωλα πτυγμένα· εἰδότες ὅτι καλεῖτο προστιθέμενον πάσαι φραδμοσύναι ὅτι ποῖον μάλ' ἀποστρέψαι κακότητος, οὐδ' ἀγαθὸν παρίσσεται ἐπιστρέψαι ἢ ἐρέξαι, ἀλλὰ μάτην ἀδάμαντος ἀπρονόητοι. Καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς περὶ τ ἀνθρωπίνου γένους ἐξέθετο στίχους ὁ αὐτὸς σοφώτατος Ορφεύς. πάντα Τιμόθεος συνεγράψατο ὁ χρονογράφος, λέγων τ Ορφέα πρὸ τοσούτων χρόνων εἰπόντα, τριάδα ὁμοούσιον δημιουργῆσαι τὰ πάντα.

Ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἐκτίσθη τὸ Ἴλιον ὑπὸ τῦ Ἴλου· μετὰ δὲ λϐ'. ἔτη τῦ κτισθῆναι τὸ Ἴλιον, ἐκτίσθη Κύζικος, μητρόπολις Ἑλλησπόντου ἢ Ἀσίας, ὑπὸ Κυζίκου. ἐκτίσθη δὲ ἢ Τύρος πρὸ τῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ, ἔτεσι τριακοσίοις ἢ πεντήκοντα πρὸς τῇ ἑνί.

Ἐν τοῖς

* Svid. κρίνεσθαι,

Ἐν τοῖς χρόνοις τῦ αὐτῦ, ἐγυμνάζετο καὶ Ἡρακλῆς ὁ ἥρως· ὧ οἱ Ἀργοναῦται οἱ περὶ Ἰάσονα τὸν Θετταλὸν, εἴτουν αὐτὸς τὸν ἀνάπλουν τῆς ποντικῆς θαλάσσης, ἐπολεμίθησαν ὑπὸ Κυζίκου Φ βασιλέως τῆς Ἑλλησπόντου ἐξαίφνης. Ἐ συμβαλόντες ἀλλήλοις ναυμαχίᾳ ἀπέκτειναν Φ Κύζικον, καὶ παρέλαβον τὴν πόλιν αὐτῶ τὴν Κύζικον. μεμαθήκασι δὲ, ὅτι Κύζικος ὁ σφαγεὶς ὑπ' αὐτῶν, συγγενὴς αὐτῶν ὑπῆρχεν, ἦτοι συγγνώμην τῆς ἀγνοίας αὐτῶν. ᾧ ἱλασθέντες τὸ θεῖον, ἔστησαν ἐν αὐτῇ τῇ Κυζίκῳ ἱερὸν, καθὼς ἔμπροσθεν λέξομεν, περὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς χρησμῶν ἀπὸ Φ Πυθίων θερμῶν, ᾧ περὶ τῦ ἄλλων.

Ὅτι ἐν τοῖς ὑπὸ τοὺς κριτὰς Γεδεὼν τὸ Ἐφρὰθ, ἀλλὰ τῦ ὄντι Θεῦ. ἀλλ' ἐπεὶ τῶ νενομισμένῳ πάντα, καὶ Φ νόμῳ ἀλλότριον πέφυκε, ᾧ σκάνδαλον γίγνεσθαι τῆ Ἰσραὴλ, συμβὰν γενέσθαι ἐξολοθρεῦσαι τὸ οἶκον αὐτῦ. ὅτος δὲ ὁ Γεδεὼν ὁ υἱὸς ἦν, πολλαῖς γυναιξὶ καὶ παλλακαῖς μεγύμενος. ἐν μιᾷ δὲ πόλει ἐτέκνωσε αὐτῦ Ἀβιμέλεχ, ὃς ἀπέφηνε τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ ἐπὶ λίθου ἕνα, ἐκὸς καὶ μόνα διαφυγόντος Ἰωάθαμ. Ὑστέρᾳ δ' ἀπεπλάνησε τὸν λαὸν, ᾧ ἐβασίλευσεν αὐτῶν. Ἰωάθαμ δ' ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ἐφ' ὃν τῆ ὄρους ἀνῆλθεν, προσεμύθησε τοῖς Σικιμίταις τὰς δικαιοσύνας Φ πατρὸς αὐτῦ, εἰπὼν αὐτοῖς περὶ τῆς ἐλαίας καὶ τῆς συκῆς καὶ τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς ῥάμνου παραβολήν. ᾧ κατὰ ταύτην τὴν παραβολὴν σωφρὸν αὐτοῖς. πνεῦμα γὰρ Κυρίου συνεπάραξε τοὺς βασιλεύσαντας αὐτῶν, καὶ ἡ ῥομφαία Ἀβιμέλεχ ἐνεργήσασα κατ' αὐτῶν, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτῶν κατ' αὐτῦ. ᾧ ἐπολέμησεν Ἀβιμέλεχ ἐπὶ τὰ ἐκεῖ, ᾧ καθεῖλε πόλας Σικιμίτῶν. ἔτι δὲ μίαν τῆ πόλεων πολιορκῶν, πλησιάσας τῆ τείχει, πλάσματι μύλου ἔβαλεν αὐτὸν ἄνωθεν γυνὴ, ᾧ συνέτριψε τὸ κρανίον αὐτῦ.

Μετὰ δὲ Ἀβιμέλεχ, ἀνέστη Θωλὰ, καὶ ἦρξεν Φ Ἰσραὴλ εἴκοσι τρία ἔτη. ᾧ μετ' αὐτὸν Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης, ἔτη εἴκοσι δύο. ὃς εἶχε τεκνόποια δύο υἱούς. καὶ μετὰ πάντα ἐξήμαρτεν Ἰσραὴλ τῆ Κυρίῳ, καὶ ἐδούλευσε τοῖς γλυπτοῖς τῆ ἐθνῶν. καὶ ἐπεκάλεσεν αὐτὸν βασιλεὺς Μωὰβ καὶ Ἀμμών, καὶ πάντα τὰ περὶ κύκλῳ αὐτῦ ἔθνη, ἔτη ιη'. ὅτε ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Θεὸν, ᾧ περιῆρε τοὺς Θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους. καὶ ἀνέστησεν αὐτοῖς κριτὴν τὸν Ἰεφθάε τὸν Γαλααδίτην, υἱὸν γυναικὸς πόρνης· ὃς ἐπορμήσας ἐν δυνάμει, ᾧ ἐπαύξησε τὴ βασιλέα Μωάβ, καὶ τὸν λαὸν αὐτῦ κρατήσας. ὅτος ἐπλάρωσε τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἐν ἡμέραις, ἐπὶ τῆ θυγατρὶ αὐτῦ. ἦρξεν δὲ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ ἔτεσι, ᾧ ἀπέθανεν. εἶτα κρίνει αὐτὸν Ἐσεβὼν ἐπὶ ἔτεσι, ᾧ ἀπέθανεν. εἶτα κρίνει αὐτὸν Αἰλὼμ ὁ Ζαβυλωνίτης ἔτη ἕξα, ᾧ ἀπέθανεν. εἶτα κρίνει αὐτὸν Ἀβδὼν ὁ Φαραθωνίτης, ἔτη ὀκτώ· ὃς ἐχρήσατο πεντήκοντα, ᾧ τεκόντα υἱοὺς τῆ υἱῶν αὐτῦ. εἶτα ἐκπορεύεται ὁ λαὸς ἐν τοῖς εἰδώλοις, καὶ παραδίδωσιν αὐτοὺς Κύριος ἐν χειρὶ Φιλιστιείμ ἔτη τεσσαράκοντα. τότε ὤφθη ἄγγελος Κυρίου γεραίνῃ τῆ γυναικὶ Μανωὲ, ᾧ ἐπαγγέλλεται αὐτῆ τὸν σύλληψιν Σαμψών. ἀνδρωθέντος δὲ Σαμψὼν, ἔθετο τὸν καρδίαν αὐτῦ ἐν ἐπιθυμίᾳ γυναικὸς ἀλλοφύλου. ἐκάλει δ' αὐτὸν Μανωὲ ᾧ ἡ μήτηρ αὐτῦ, μὴ εἰδέναι ὡς γνώμῃ Θεοῦ γέγονεν αὐτῆ τοῦτο, ἐπὶ ἀφανισμῷ τῆ ἀλλοφύλων. χλιανθεὶς δὲ Σαμψὼν ὑπὸ τῆς γυναικὸς αὐτῦ ἐν τῆ προβλήματι ὃ ἔπιεν, Ἐκ στόματος ἔδοντος ἐξῆλθε βρῶσις, ᾧ ἀπὸ ἰσχυρῦ γλυ-

Judicum ætate etiam Hercules heros innotuit : & Argonautæ Jasonis Thessali socii . His , cum per mare Ponticum sursum navigarent , bellum subito fecit Cyzicus Hellesponti rex : estque ab iis commisso navali prælio interfectus , & urbs Cyzicus capta : Post Argonautæ cognito Cyzicum ipsis genere fuisse junctum , erroris veniam flagitaverunt ; ac numine placato , fanum in urbe Cyzico extruxerunt , de quo postea dicemus : ut & de oraculo ipsis a Pythiis thermis allato & aliis. Argonautæ.

Ephodum Gedeon non aliis diis , sed vero Deo consecravit : sed in loco alieno , & enntra legem id fecit , quæ res & Israelticis offendendi ansam præbuit , & familiæ Gedeonis internecione fuerit . Habuit enim hic Gedeon ex multis nxnribus ac pellicibus septuaginta filios . Ex harum una etiam Abimelechum sustulit : qui reliquos suos fratres ad unum omnes super uno lapide necavit , solo Joathamo elapso cædi . Populum enim adulatione Abimelechus decepit , regnumque obtinuit . Joathamus autem frater ejus consciensо quodam monte , Sicemitis patriæ sui beneficia exprobravit ac fabulam iis de olea , ficu , vite & rhamno narravit . Cui eventus eorum respondit . reges enim ipsorum spiritus Domini conturbavit , fuitque in ipsos efficax Abimelechi gladius , & gladius ipsorum contra eum . Tyrannidem Abimelechus triennium tenuit , urbesque Sicemitarum evertit . Unam vero adhuc eorum urbem oppugnantem , muroque subeuntem , desuper frusto molæ conjecto mulier percussit , ac calvariam ei confregit. Fabula religionis prava. Judic. 9. Abimelechus. Judic. 9.

Successit Abimelecho Tholas , judeaque Israelicis fuit XXIII annos . Post hunc Jairus Galaadites , annos XXII. Hujus filii fuerunt XXX. Mortuo eo rursus Deum populus peccatis offendit , barbarorum simulacra colendo . Itaque per annos duodeviginti rex Moabicus , Ammonicus , & quæ circumjacebant gentes , eum divexaverunt . Inde cum alienis diis submotis , ad Dominum sese convertisset , is eis judicem excitavit Jephthæ Galaaditem , scorto natum . Hic auctus robore , Moabico populo & regi gravem cladem intulit . Idemque votum suum parum pie propria filia immolata persolvit . Excessit , cum sexennium populo præfuisset . Post hunc Essebon VII , Eglon Zabulonius X , Abdon Pharathonius VIII annos populi duces fuerunt , quisque eorum priori mortuo successus . Abdon filios habuit XL , nepotes XXX. Secundum hæc populo rursum ad impios simulacrorum cultus se dante , Deus eum Philistæis per LX annos opprimendum permittit . Eo tempore angelus Domini mulieri sterili , quæ Manoæ erat uxor , apparet : gravidamque fore & Samsonis matrem pollicetur . Adultus Samson , ad ducendum sibi alienigenam uxorem animum adjecit , parentibus reluctantibus : quod nesciret consilio Dei hanc ei cupiditatem injectam , quæ internecioni barbarorum ansam præberet . Successu temporis illusus ab uxore Samson (cum quæstione a marito sibi proposita , quidnam sibi hoc vellet , Ex ore vorantis cibus exiit , atque dulcedo a robusto : ea respondisset , Nonnam aliquid leone robustius , Judic. 13. Samson.

aut melle dulcius ?) consuetudine ejus se abstinuit ; eamque socer alii viro in matrimonium tradidit . Qua re in barbaros exasperatus Samson , mille vulpibus adornatis eorum , segetes incendit . Itaque barbari Samsonis uxorem , hujusque parentes & universam familiam igni combusserunt , quod penes eos accepti damni causa fuisset . Postea Samsoni alia evenerunt , propter uxorem quæ in urbe alienigenarum degebat ; cum quidem portas urbis humeris suis sublatas in montem extulit . Similiter & Dalidæ res . Præfuit populo annos xx. Postquam vero a barbaris deprensus & excæcatus fuit , rursum enatis crinibus , urbem barbarorum concussam everrit , inque ea una mortuus est : pluribus tum quam quos vivus occiderat , necatis secum barbaris . Post hunc Michas de tribu Ephraimica , exxx argenti pondo matri suæ dedit : illa argentum Deo consecravit , fecit sculptile & conflatile , idque in domo Michæ posuit . Fuit autem exinde domus Michæ tanquam ædes Dei : consectique Ephodum & Seraphimos , & Levitam accersivit qui sibi esset sacerdos : fecitque in nomine Dei secundum ejus mandatum . Non enim eo tempore Israelicus populus regem habebat : sed quivis , quod sibi visum esset agebat. Est autem Ephodum , vestis genus : & Seraphimi , simulacrorum . Dicuntur ergo a Micha fuisse facta , vestis humeralis , ac facies , sive vestis pontificalis , & simulacra . Eodem tempore Levitæ pellex constuprata , & Beniaminea stirps delecta est.

Edit. Paris. pag. 60.

Michas.

Judic. 17.

Judic. 18.

Post Samsonem , Samanes annum unum populo præfuit . Atque ex tempestate sacerdotibus summam rei administrantibus , triginta per annos populo cum barbaris pax fuit . Postea cum per xx annos Elis sacerdos rexit . Orta autem fame , multi Ebræorum solum verterunt : atque inter hos Elimelechus tribus Judææ , cum Noemi uxore sua , & duobus filiis , in urbes Moabicas commigravit : de jure ea gente filiis suis barbaricas uxores matrimonio junxit , ibique ipse cum filiis mortem obiit , sola relicta Noemi cum duabus nuribus . Postquam Deus famem a Judæa sustulit , rediit Noemis ad tribum suam , comitante eam Rutha nuru . Ibi Dei auxilio , ac monitu Noemis effectum est , ut Boozus , utpote qui sanguine Elimelecho proximus esset , Ruthæm duceret , ex eaque Obedum patrem Jessæ , avum Davidi progeneraret . Boozus a Juda & Thamare alienigena muliere genus repetit : quibus natus fuit Pharezus , ac deinceps uti generis recensio demonstrat.

Rutha.

42

Anno Samsonis * septimus pontifex declaratus fuit Elis . Hic quinquagenarius principatum populi occepit , gessitque annos xl. Quarto anno hujus pontificatus , Samuelus vates est natus, octavoque in templum dedicatus trigesimo octavo cœpit jus populo dicere : mortuusque est anno septuagesimo, sacerdotio xxxv annos functus . Atque hæc quidem de libro Judicum breviter atque obiter annotavimus . Consultum autem fore censui , ut etiam præcipua Regnorum librorum , atque eorum qui Annales appellantur , argumenta compendio referam , ut ex no-

Samuelus.

pag. 61.

A καὶ, ἀπίστως ἀπ' αὐτῶς εἰπόντος. τί γὰρ ἥδιον λέγοντος, ἢ τί γλυκύτερον μέλιτος; Καὶ ὁ πατὴρ αὐτὸς ἐξέδοτο αὐτὴν ἑτέρῳ. ἢ διὰ τοῦτο ὀργίζεται Σαμψὼν μᾶλλον τοῖς ἀλλοφύλοις, ἢ ἐμπιπρᾷ τὰς χώρας αὐτῶν διὰ τῶν χιλίων ἀλωπέκων. οἱ δὲ ἀλλόφυλοι καπήκισαν τὴν γυναῖκα Σαμψὼν, καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἐπειδὴ τὸν οἶκον αὐτῆς ἐξωλοθρέυσαν ἐν πυρί, ὅτι διὰ αὐτὸς ταῦτα ἐποίησε αὐτοῖς. ὅτε συνέβη αὐτῇ τὰ πυρὶ ἡ γυναῖκα ἡ ὑσαι ἐν τῇ πόλει τῶν ἀλλοφύλων, ὅτε ἦ τὰς πύλας ἡ πόλεως ἀνοίγουσι ἐπὶ τῷ ἅμων ἐν τῷ ὄρει. ὡσαύτως δὲ ἦ τὰ πυρὶ ἡ Δαλιδὰς . κρίνει δὲ τὸν λαὸν ἐπ οἴκοις. ἦ μὴ τὰ ξυρισθῶσι ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ἢ ἐκτυφλωθῆναι, ἀναφυεισῶν αὖθις τῶν τριχῶν αὐτῶ, καθέσαι ἡ ἐν ἀλλοφύλων πόλει, καταρρίψας αὐτὼ, ἐν ᾗ ἦ αὐτὸς συναπόθανε, πάντα φονεύσας πλείους ἀλλοφύλους ἢ ἐπὶ ζωῆς . ἦ μὴ πὼ Μιχᾶς ὁ ἐκ τῆ φυλῆς Εφραὶμ , πὸς ρλ. ἀργυρίου ταθμὸς δίδωσι τῇ μητρὶ αὐτῦ . ἣν ἠγίασε τὸ ἀργύριον τῇ κυρίῳ, ἦ ἐποίησε γλυπτὸν ἦ χωνευτὸν , ἦ ἐπόθη ἐν τῇ οἴκῳ Μιχᾶ . ἦ ὁ οἶκος Μιχᾶ , ὡς οἶκος Θεῦ . ἐποίησε δὲ ἦ Εφὼδ ἦ Σεραφὶμ, ἦ προσκαλέσατο Λεβίτην εἰς ἱερέα , τὴν ἦν φάτνην ἐπ' ὀνόματι τῦ Θεῦ κ' τὸ πρόσταγμα αὐτῦ . ὁ δὲ ἦν πὸτε βασιλεὺς ἐν Ισραὴλ , ἀλλ' ἕκαστος τὸ ἀρεσὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῦ ἐποίει . ἔτι δὲ τὸ Εφὼδ ἦ τὰ Σεραφὶμ , ἔνδυμα ἦ μορφώματα . λέγει δὲ πεποιῆσθαι ὑπὸ τῦ Μιχᾶ ἐπωμίδα ἓ πρόσωπον , ἔνδυμα ἱερατικὸν, ἦ εἴδωλα . κ' πὸτε ἦ καιρὸς συνέβη τὰ πυρὶ ἡ Λεβὶ , ἦ υἱὼ παλαιὼ αὐτῦ , ἦ ὡς ἐξετρίβη ἡ φυλὴ Βενιαμίν.

Μετὰ δὲ Σαμψὼν , ἡγήσατο τῦ λαῦ Σαμαὴ ἐτῶν ἴε . ἐν πάσης τῆς χρόνους ἡ ἱερατείας , εἰρήνην ἶχεν ὁ λαὸς πρὸς τὰς ἀλλοφύλους , ἐτῶν λ'. καὶ μ' πὸτε ὑρξε τῦ λαῦ Ηλεὶ ὁ ἱερεὺς , ἐτῶν κ'. λιμὸς δὲ γενομένου , πολλοὶ τ Εβραίων μεταβάται γεγόνασι . μεθ' ὧν ἦ Ελιμέλεχ ἐκ τῆς φυλῆς Ιούδα , ἦ Νωεμὶν ὁ γυνὴ αὐτῦ , ἦ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῦ . καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς πόλεις Μωάβ , ἦ ἔλαβον πᾶς υἱὸς αὐτῶν γυναῖκας Μωαβίτιδας ἀλλοφύλους . ἐτελεύτησε δὲ ἐκεῖ Ελιμέλεχ , ἦ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῦ . καὶ κατελείφθη Νωεμὶν σὺν ταῖς νύμφαις αὐτῦ . ἐνίκα δὲ ἐξῆρε λύσεις ἡ λιμὸν ἐξ Ισραὴλ , ἀπῆλθε Νωεμὶν πρὸς τὴν φυλὴν αὐτῦ · καὶ κατέλιπε ἦ αὐτὴν Ροὺθ ἡ νύμφη αὐτῦ · καὶ συνωργίσθη Θεῷ , ἦ παρανέσει Νωεμὶν , σωφάττεται , Ρούθ τῇ Βοὲζ , ὡς ἀγχιστεύσατε τῇ Ελιμέλεχ . ἐξ ὧς ἶχε υἱὸν τὸν Ωβηδ , οὗ υἱὸς Ιεσσαὶ ὁ πατὴρ Δαυίδ . καταγεται δὲ Βοὲζ ἐξ Ιούδα ἦ Θάμαρ τῆς ἀλλοφύλης , ἐξ ὧν Φαρὲς, ἦ καθεξῆς , ὡς ἡ γενεαλογία φέρει.

Ὅτι ἐν τῇ ἔτει Σαμψὼν * , ἑβδόμος Αρχιερεὺς καπήκισε ἡ Ηλεὶ . ἐς καὶ ἔκεινε τὸν Ισραὴλ πεντήκοντα ἐτῆ γενόμενος , ἱερᾶ ἔτη μ'. ἐν δὲ τῇ πεμπτῳ ἔτει τῆς ἱερατείας Ηλεὶ , ἐγεννήθη ὁ προφήτης Σαμουὴλ , καὶ τῇ ὀγδόῳ ἔτει ἐδέθη ἐν τῇ ναῷ , καὶ τῇ λά. ἔτει ἤρξατο κρίνειν τὸν Ισραὴλ . καὶ τῇ ς'. ἐτελεύτησεν , ἱερατεύσας λέ ἔτη . ἦ ταῦτα μὲν ἀπὸ τῆς τῆ κριτῶν βίβλου , ὡς ἐν παρέργῳ κατ' ἐπιτομὴν ἐσημειωσάμεθα . ἔδοξε δέ μοι , ἦ τὰς ἀναγκαιοτέρας ὑποθέσεις τῆ τε βασιλειῶν ἦ τῆ παραλειπομένων , ἐν ἐπι-

τόμῳ ἀναπέζαι, οἷς ἀνάμνησιν τῆδ' ἐστυγχασότων πάντα τῇ βίβλῳ.

Ο Ελκανὰς, ⸗ Αννα ἡ Φενέννα αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, ἀνήρχοντο ἐν Σηλὼμ θύειν τῷ Κυρίῳ. ἡ τῇ Αννᾳ οὐκ ἦν τέκνον. ἡ γὰρ στεῖρα Αννα κατεδιώκας Κυρίῳ, τῷ ἀποκλῶναι αὐτῆς τὴν μήτραν, ἡ τὸ πχθὲν δοῦν γενέσθαι αὐτῇ. ἡ ἔπιπε τὸν Σαμουὴλ, ἡ προσήνεγκεν αὐτὸν τῇ σκηνῇ τῷ Θεῷ. ἡ πάλιν ἦλθεν Ηλεὶ ὑπὲρ αὐτῆς, δοθῆναι αὐτῇ ἀντὶ Σαμουὴλ πάντα, καὶ ἔτεκεν υἱοὺς τρεῖς ἡ θυγατέρας δύο. Οφνεὶ δὲ ἡ Φινεὲς οἱ υἱοὶ Ηλεὶ οὐκ ἐν ταῖς θυσίαις μόνον ἐξημάρτανον, ἀλλὰ ἡ ἐν ταῖς γυναιξὶν ἐξεπόρδουν ταῖς παρεπιδίαις ἐν ταῖς πύλαις τῆ ναῦ Κυρίου. ἐγρηγόρει τοίνυν ἡ φρὴν τῆδ βασιλεῶν, πόλεμον συζῆναι τοῖς ἀλλοφύλοις φησὶ ἡ Ισραήλ. ἡ νικῶντες οἱ ἀλλόφυλοι, αἱροῦσι τὴν κιβωτὸν τῆ Ισραήλ. ἡ ἀνύσας Ηλεὶ ὁ ἱερεύς, πεσὼν ἀπέθανε. προσφέρουσι δὲ οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν, δῶρον τῇ Θεῷ αὐτῶν Δαγὼν εἰς Αζωτον, ἡ ἱστῶσιν αὐτὴν παρὰ τὰς πόδας τῆ εἰδώλου. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ πίπτει ὁ Θεὸς αὐτῶν Δαγών· ἡ ὀρθίσαντες, δρον αὐτὸν πεπτωκότα ἐμφροθν τῆς κιβωτῆ, ἀνίστασάν τε αὐτὸν· ἡ τῇ ἐπερᾳ νυκτὶ πάλιν ἔπεσε Δαγὼν, ⸗ συντρίβη, ἡ ὠκ ἔτι ὁ ναὸς αὐτῆ ἑστήξει. ἡ ἐπαπέχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, ἡ οἱ ἐν πάντι ὁρίῳ τῆς πενταπόλεως αὐτῶν, Αζώτου. Γάζης, Ασπάλωνος, Γὶθ, Ακκαρὼν· καὶ ἐγένετο σύγχυσις μεγάλη θανάτου ἐν αὐταῖς. ἡ ἡ γῆ αὐτῶν ἐξέβραζε μυῖς. ἡ μὴ ἐπτὰ μῆνας (οἱ δὲ Ἰώσηπος, μῆνας δύο μόνους ποιῆσαι τὴν κιβωτὸν παρὰ τοῖς ἀλλοφύλοις, οἳ ⸗ Παλαιστινοὶ νῦν καλοῦνται) ἐξέπεμψαν τὴν κιβωτὸν μετὰ δώρων ⸗ θυσιῶν, ἐπιθέσαντες αὐτὴν ἐφ' ἅμαξαν καινὴν, ζεύξαντες βόας ἐλκυσὰς ἀσκύλτους, ἡ νεθρεμμένοι βόες ὑφ' ἑαυτῶν. ἡ ἦλθεν Ισραὴλ εἰς τιμὴν· ἰδόντες δὲ οἱ ἀλλόφυλοι, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. ἡ ἔμεινεν ἡ κιβωτὸς εἰς οἶκον Αμιναδὰμ ἐτη κ'. φρὸ τούτου δὲ κατέλυσαν ἡ κιβωτὸς ἐν Βεθσαμοῖς εἰς οἶκον Ωσὴ, ὃς τὴν μὲν ἅμαξαν διαχίσας, ἡ ἀνάψας ἐν πυρὶ, τοὺς δὲ βόας ἐν αὐτῇ ἀνενεγκὼν προσήνεγκε θυσίαν Κυρίῳ τῇ Θεῷ. οἱ δὲ υἱοὶ Ιεχονίου ἀναξίως προσάγγισαν τῇ κιβωτῇ, ἡ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ο'. ἄνδρες, ὅτινες ὑπῆρχον δυναστεῖς ⸗ εἰδωλολάτραι. ἀλλὰ ἡ χαῖρον ἅπαντες οἱ ἐν Βεθσαμοῖς, ὅτι ⸗ πεπλήκασι τὰ τῶ λαῶ αὐτῶ πεπτώκοντα χιλιάδας. αὖθις δὲ πάλιν ὑποτίμησιν ἡ ὅτοι τὴν κιβωτὸν εἰς Καριαθιαρείμ· οἱ δὲ ἐν αὐτῇ, ἄσμασιν ἀπεδέξαντο τὴν κιβωτὸν, ἡ καθίσαντες αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Αμιναδὰμ τὸν ἐν τῇ βουνῷ· ⸗ ἁγίασαν Ελεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῶ, φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν τῆς θεσθήκης Κυρίου. ἐτελέσθη δὲ ἡ κιβωτὸς ἐκεῖσε ἔτη κ'. ἡ ὁ λαὸς ἄρτι ἐπορεύθη ὄπισθεν Κυρίου. καὶ συνάγει Σαμουὴλ πάντας εἰς Μασηφᾶ. καὶ παραινεῖ πᾶσιν ἀλλόφυλον ἐκβάλλειν αὐτοὺς πάντα τὰ εἴδωλα. καὶ ἐτοίμους αὐτοὺς οὕτως. οἱ δὲ ἀλλόφυλοι παμπληθεῖ παρεμβάλλουσιν ἐπ' αὐτούς. καὶ πῦξαν ὑπὲρ αὐτῶν Σαμουὴλ, ⸗ ἐβρόντησε Κύριος, κινοῦται δὲ πᾶς Ισραὴλ κατὰ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐπάπεξιν αὐτοὺς Κύριος διὰ χειρὸς Ισραὴλ πληγὴν μεγάλην. καὶ μετὰ τῶν συνέγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουὴλ λέγοντες· ἐπεσθὲ οἱ υἱοί σου Ιωὴλ καὶ Αβιὴ οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς, πορεύονται ὀδοὺς, ἀλλὰ δώρας, ἐκκλίνουσι

Cedren.

A strō lectori in memoriam ista ratione tēdigantur.

Elcanas cum uxoribus ſuis Anna & Phenanna, Silonem adſcendit, Deo ſacrificaturus. Anna autem cum prolem non haberet, a Deo intimis precibus contendit, ut ſe ſterilitate liberaret, pollicens, ipſi ſe prolem quam dediſſet conſecraturam. Ita Samueli mater facta eſt, eumque tabernaculo Dei obtulit. cumque Elis ipſi comprecatus eſſet a Deo alios liberos dari loco Samueli, ex poſtmodo filios tres, ac filias duas peperit. Cæterum Ophnis ac Phineas, Elis ſacerdotis filii, non ſacrificia modo deliciis ſuis polluebant: ſed & cum mulieribus templi Dei janitricibus, ſtupri conſuetudinem habebant. Narrat porro primus Regnorum liber, barbaros Iſraelicis bellum intuliſſe, victoriaque potitos arcam Dei Iſraelici abſtuliſſe: Elim eo audito corruiſſe, atque expiraſſe. Barbaros arcam Azotum attuliſſe, donarium Dagoni Deo ſuo, atque ad ſimulacri pedes conſtituiſſe. Id ſimulacrum nocte concidiſſe, manuque ab iis inventum unde arcam proſtratum. Rurſus erectum, inſequenti nocte denuo devolutum eſſe, atque confractum: itaque ſanum ejus eſſe in honore deſiſſe. Sed & in anu morbum inflictum barbari ſenſerunt, & per totam Pentapolin (regio eſt a quinque urbibus hoc nomen habens, Azoto, Gaza, Aſcalone, Getha, Accarone) habitantes: iiſque in urbibus magna fuit peſtilentia. Terra quoque eorum mures edidit. Poſt ſeptem menſes (Joſephus duos tantum perhibet) barbari, quos nunc Palæſtinos appellamus, arcam cum donis & hoſtiis emiſerunt, onvis quadrigis impoſitum, cui vaccas delectas & ineactas junxerant. eæ nemine dirigente viam conſecerunt. fuitque hoc Iſraelico populo honori, cum barbari re viſa magno metu percellerentur. Manſit autem arca in domo Aminadabi. Prius quidem ea in domum Oſeæ, in urbem Bethſchemeſam pervenerat: qui quadrigis ſciſſis & accenſis, vaccas igni impoſitas Domino Deo adolevit. At vero filii Jechoniæ cum, ad arcam minus religioſe acceſſiſſent, LXX de iis mortui ſunt. erant enim impii, & falſorum numinum cultores, ſicut & plerique omnes Bethſchemeſani cives: quapropter etiam L millia virorum de illo populo perierunt. Itaque bi arcam a ſe Cariatiearimam dimiſerunt, cujus cives eam alacres exceperunt, inque domo Aminadabi ſita in colle reposuerunt: Eleazarumque is filium ſuum conſecravit, qui arcam fœderis divini cuſtodiret. Ibi arca annos XX eſt commorata. Tunc populus denuo Dei præceptis obtemperabat: quos Maſipham convocatos Samuel exhortatus eſt, uti ſimulacra omnia abolerent. ejuſque monitui populus obtemperavit. Statim barbari omnibus copiis adverſus populum Iſraelicum ſunt profecti. Pro quo cum ad Deum precibus Samuel intercederet, intonuit Deus. ac toto populo in aciem contra barbaros egreſſo, manu ejus Deus ingentem ſtragem barbarorum edidit. His ita geſtis, univerſus populus ad Samuelem confluxit, eumque ſic appellaverunt: Quandoquidem filii tui Joelus & Abias tuis veſtigiis non inſiſtunt ſed in judicando eorrumpi ſe

a 1. Sam. 7. Edit. Pariſ. pag. 611.

Arca Dei. a 1. Sam. 4.

Philiſtini victi.

a 1. Sam. 7.

Populus reſtem per ſe.

donis patiuntur : agedum regem nobis conſtitue, qui noſter ſit judex. Diſpliceuit id poſtulatum Samuelo ; veruntamen a Deo juſſus ipſis obſequi, quando non Samuelem, ſed ſe Deum ſprevilſent, regemque ipſis eſſe aum dedignati eſſent, imitati in hoc majorum ſuorum facta, qui ab eo die quo ex Ægypto educti divinitus ſuerunt, tales ſeſe geſſiſſent : ita ergo Saulum, hominem tribu Beniaminæum, unctione regem iis deſignavit. Secundam hæc
1. Sam. 11. Ammonitarum rex Naaſus Gileadam urbem oppugnavit. Cum vero ii ſaluris obtinendæ cauſa ſervitutem ſe ei ſervituros promitterent, aliter ſe iis parciturum Naſus negavit, niſi in opprobrium Iſraelicæ gentis cuivis viro oculum dextrum eruiſſet. Id ingeotem a-
Ammonitas Saulus vincit. pud Gileaditas luctum excitavit. Saulus autem re cogoita, totum Iſraelicum populum ad ſe convocavit, numerumque virorum ΤΟ ΕΛΧΧ millia invenit. Proinde copiis in tres partes diviſis, Amanitas aggreſſus, occidione occidit. Tum Samuelus adſumpto populo ad Galgala deſcendit, Saulumque ibi regno inauguravit. ipſeque Armathaimam abiit.
1. Sam. 13. Paulo poſt barbarorum multitudo ad Galgala convenit, cum quidem Saulus ſecum non amplius ſεε viros haberet, eoſque inermes. Itaque in his angustiis deſperato Samuelis adventu, Deo ſacrificavit. Ecce autem ei ſupervenit Samuelus, & ob id factum objurgat. Paueitatem ſuorum, & anguſtiam temporis præsentis, imprecationibus certis minarus, fore ut regnum hoc præſtantiori traderetur : id vaticinatus, diſceſſit. At vero Joanathas ſolo armigero comitatus, ad ſtationem barbarorum perrupit :
Edit. Pariſ. pag. 63. teſſeraque armigero data, excubitores adorrus, ad viginti viros interfecit. Sed
Jonatha ſuccurrit. & Dominus terrorem caſtris barbarorum immiſit, cum fugam excubitorum eminus cernereot. Qui in colle cum Saulo erant, eum eam in caſtris barbarorum trepidationem cernerent, Saulo rem aperiunt. Is Achiam ſacerdotem Levitam, qui una erat, ac Ephodum geſtabat, juſſit Deum conſulere. Cum vero etiam amplius barbari in caſtris tumultuantea mutuo ſeſe aggrederentur (nam adveoæ & ſervi qui in barbarorum caſtris erant, adverſus ſe invicem inſeſtis armis rem gerebant) Saulus ſacerdoti juſſit ut manus componeret, atque ipſe cum ſexcentis barbaros adorrus eſt. Conjunxerunt ſe cum eo etiam Ebræi, qui in ſpeluncis & rimis montium latebant, ita ut circa Saulum eſſent ad decem virorum millia. Ibi tum Saulus ignoratione ductus, mortem voverat ei, quicumque de populo cibum prius guſtaſſet, quam hoſtes eſſent deleti. * Omnis autem terra prandebat. Tunc evenit, ut Jonathas edicti iſtius ignarus mel guſtaret : quem tamen populus aeci eaemit. Porro Saulus omnes finitimas in orbem gentes debellavit. Rurſum deinde Samuelus vates ad eum venit, ac quod a Deo acceperat mandatum, ipſi caponit, de internecione excidenda Amaleci gente, ita quidem ut & homines & pecus ab factente uſque ad ſenem omnes, adeoque totum etiam mollebre genus cum jumentis extinguere, & omnia ipſorum impedimenta perdere juberet.
Amalecitarum excidio. Cauſa internecionis Amalecitis fuit, quod ex Ægypto adſcendentem Iſraeli-

A τὸ δίκαιον, ποίησον ἡμῖν βασιλέα, ὃς κρινεῖ ἡμᾶς. πορεύεται δὲ τότε ἐρώτα τῷ Σαμουήλ. ὅμως οὖν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ὑπακοῦσαι τῷ λαῷ· ἦ, ὅτι οὐ σὲ ἐξουδενώκασιν, ἀλλ' ἐμέ, τῷ μὴ θέλειν βασιλεύεσθαι ὑπ' ἐμοῦ. κῆ ταῦτα πεποιήκασιν οἱ πατέρες αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. ἐχρημάτισεν οὖν αὐτοῖς Σαμουὴλ βασιλέα τὸν Σαοὺλ, ἄνδρα Βενιαμίτην. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀμμανιτῶν Νααὶς ἐπανέστη τῇ Γαλαάδ. οἱ δὲ ἄνδρες ἐπὶ σωτηρίᾳ δουλεύειν αὐτῷ. καὶ εἶπε Νααὶς, οὐχ ὕστε· ἀλλ' ἔστω ὑμῖν ὁ σωτηρία ἐν τῷ ἐξορύξαι μὲ πάντας ἀνδρὸς ἀφθαλμὸν δεξιὸν, εἰς ὀνειδος Ἰσραήλ. καὶ ἐθρύπτησαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐν Γαλαάδ. ἤκουσε δὲ Σαοὺλ,
B καὶ προσκαλέσασθαι πάντα Ἰσραὴλ, καὶ ἐξαριθμῆται αὐτῶν εἰς χό. χιλιάδας. ποιήσας δὲ αὐτοὺς εἰς τρεῖς ἀρχὰς, ἐπέθετο τοῖς Ἀμμανίταις, καὶ ἀλόθρόησεν αὐτούς. ὁ δὲ Σαμουὴλ λαμβάνει τὸν λαὸν, καὶ Σαοὺλ, καὶ κατέρχεται εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίζει τὴν βασιλείαν Σαοὺλ, καὶ ἄπεισιν εἰς Ἀρμαθάιμ. συναθροίζεται δὲ πλῆθος ἀλλοφύλων ἐν Γαλγάλοις, καὶ οὐκ ἠρίθμησαν μετὰ Σαοὺλ οἱ μὲ ἐξακόσιοι ἄνδρες, καὶ ὑδὲ πόπις ἦν ἅπλα. Σαοὺλ δὲ προπορεύθεις καὶ ἐγορανυσάμενος, ἀνέμενεν θυσίαν τῷ Κυρίῳ. καὶ ἰδοὺ παραγίνεται Σαμουὴλ πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· τί τοῦτο ἐποίησας; ὁ
C δὲ τὴν ἀπορίαν τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ ξυνὸν τῶ καιρῶ προβάλλεται. Σαμουὴλ δὲ ἀρὰς αὐτὸν ἀπειλήσας, τὴν βασιλείαν ἑτέρῳ τῷ ὑπὲρ αὐτὸν κρείττονι δίδοσθαι προφητεύει, καὶ ἄπεισιν. Ἰωνάθας δὲ μόνος μετὰ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη αὐτοῦ παραβιασάμενος, κατῆλθεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῆ ἀλλοφύλων· καὶ σύμβολον δὺς τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, ἐπέθετο τοῖς προφυλάσσουσι, καὶ ἐπάταξεν ὡσεὶ ε'. ἄνδρας. καὶ ἐπενεγκε Κύριος ἔκστασιν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῆ ἀλλοφύλων, ἐν τῇ ἐφοβήθη τὴν μαρόθην τὴν φυγὴν τῆ προφυλασσόντων. οἱ δὲ ἐν τῇ βοιωθ ὄντες μετὰ Σαοὺλ, ἰδόντες τὴν σύγχυσιν τῆς παρεμβολῆς τῆ ἀλλοφύλων,
D διελκυσθῆσι τῇ Σαοὺλ. ὃν δὲ ἱερεὺς ἐκεῖ Ἀχίας Ἀδίτης, ἄφων Ἐφούδ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, ἐπερωτῆσαι ἐν Κυρίῳ. ὡς δὲ ἔτι καὶ μᾶλλον συνεπόπτετο ὁ παρεμβολὴ τῆ ἀλλοφύλων ὑφ' ἑαυτῶν (ἐπανέστησαν γὰρ οἱ ἐπίμικτοι τῆ δῆλοι οἱ μετὰ τῆ ἀλλοφύλων καθ' ἑαυτῶν, καὶ ἐπάπασον αὐτοὺς ῥομφαίαις) εἶπε Σαοὺλ τῷ Ἀχίᾳ, συσπάλαι τὰς χεῖρας, καὶ ἐπέθετο αὐτοῖς τοῖς ἀλλοφύλοις σὺν τοῖς ἑξακοσίοις. ἐξῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ταῖς ἅπαις ἀρυπτόμενοι τῆ Ἑβραίων, καὶ γενόμενοι μετὰ Σαοὺλ ὡσεὶ χιλιάδες δύο. τότε ἠγάπησεν ἄγνοιαν Σαοὺλ, καὶ ὁρίσατο μὲ ἀπογεύσασθαι βρώσιμα τὸν λαὸν, ἕως σωπλήσει τοὺς ἐχθρὺς αὐτῶ. * πᾶσα δὲ ἡ γῆ ἠείρα. ὅπω συμβαίνει τὰ περὶ Ἰωνάθαν ἐν τῇ ἐν ἀγνοίᾳ βρώσει τοῦ μέλιτος. ἐξαιρεῖται δὲ αὐτὸν ὁ λαὸς τοῦ θανάτου. καὶ Σαοὺλ
E κατοπολέμησε πάσαις τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶ, ἐχόνων κατ' αὐτῶν. πάλιν δὲ ἀπέρχεται πρὸς αὐτὸν Σαμουὴλ ὁ προφήτης, καὶ λέγει αὐτῷ τὴν ἀπώλειαν Ἀμαλήκ. καὶ δίδωσιν αὐτῷ ἐντολὴν, ὡς ἐλαβεν ἐκ Θεοῦ, νὰ μὴ περιποιήσασθαι ἐξ αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἀπὸ νηπίου καὶ θηλάζοντος ἕως γεροντοῦ. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὅλον τὸ θῆλυ γένος ὀλέσαι, καὶ πάντα τὰ ἀπὸ αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν

ἀγαθεῖται, ἀτι ακκὰ ἐκδιέξκοτο τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ ἐν τῇ ἐξ Αἰγύπτου ἐκπαιδῦ. Σαὴλ δὲ τὸς μὲν νέους ἐκτυχῶν, καὶ ἐκτρέψας τὸν Αμαλὴκ, φρίξκτικτε Αγαγ τὸν βασιλέα αὐτῶν. ὁ δὲ λαὸς διήρπασε πολλὰ τῶν βασιλέως, καὶ ἀπεσφάλιε ἐαυτῷ. καὶ ἰδὼν παραγίνεται Σαμουὴλ ἐν Γαλγάλοις, καὶ λέγει φρὸς Σαὴλ, ἃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, τῶν τε τῆς βασιλείας ἔκπτωτον καὶ τῶν διαίρετον τῷ λαῷ, ὃς διέρρηξε τὰ πτερύγια τῆς διπλοΐδος αὐτῷ. παραβάλλεται δὲ Σαὴλ τὸν Σαμουὴλ, ὑπτερίψαι μὲν αὐτῷ· καὶ χερσὶν ἰδίαις ὁ φρυφὴς διατρέζει Αγαγ τὸν βασιλέα Αμαλὴκ. διὰ ταύτην τὴν παρακοὴν Σαὴλ, εἶπεν ὁ Θεὸς φρὸς Σαμουὴλ· μεταμέλομαι ὅτι ἔχρισα τὸν Σαὴλ εἰς βασιλέα, διότι ἀπέστη ὀπίσω μου, καὶ τὰ ἐφύλαξε τὰ ῥήματά μου. πολλὰ δὲ ἀκηκοέδιστο ὁ Σαὴλ Σαμουὴλ, ἐπὶ τῇ παρακοῇ ταύτῃ. ὁ δὲ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τῷ λαῷ, ὃς τῶν θρεμμάτων τῆς Θεῷ ἐφείσατο· καὶ εἶπε Σαμουὴλ φρὸς Σαὴλ. εἰ θέλατον τῇ Κυρίῳ ὁλοαυτώματα καὶ θυσίας, ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴ, καὶ ἡ ἐπαιρόμενος ὑπὲρ στέαρ ἀρνῶν. ὅτι ἁμαρτία οἰκούμενα ἐστὶ, ὀδύνη καὶ πόνος * στερεὰ ἐπάγουσι· ὅτι ἐξουθένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐξουθένωσέν σε Κύριος, μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ισραήλ. καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. γνοὺς δὲ Θεὸν ἀκολουθήσας Σαμουὴλ, ἔπεμψεν εἰς Βηθλεὲμ, καὶ ἐκεῖ ἔχρισε τὸν ὄγδοον υἱὸν Ιεσσαὶ Δαβὶδ εἰς βασιλέα, καὶ δίδοται πνεῦμα Θεοῦ. καὶ τότε ἐπῆλθεν ἐπὶ Σαὴλ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ἐπτοήθη αὐτόν· καὶ εἶπαν οἱ γνωστοὶ αὐτῷ τὰ περὶ Δαβὶδ φρὸς αὐτὸν, ὅτι πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ὅτι ᾄδει ψάλλων ἐν κιθάρᾳ καὶ ψαλτηρίῳ καὶ ταύλῃ. καὶ ἀπέστειλε Σαὴλ φρὸς Ιεσσαὶ, καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτῷ ψάλλειν, καὶ δύνασθαι πνεῦμα τὸ πνῆγον αὐτόν. καὶ ἀπέστη τὸ πνεῦμα ἀπὸ Σαὴλ, καὶ πεποίκειν αὐτὸν ἐπὶ τὸ αἴρειν τὰ σκεύη αὐτῷ τὰ πολεμικά. Αγαπητὸς δὲ γέγονε Δαβὶδ τῷ Σαὴλ. τότε ἐξῆλθον οἱ ἀλλόφυλοι ἐν δυνάμει βαρείᾳ, καὶ γίγονε τὰ περὶ Δαβὶδ καὶ Γολιάθ, ὃν ἀπέκτεινε μονομαχήσας, ὕψος ἔχοντα πόδας ὀκτὼ, ὧν ἐπῶν λγ'. ᾧ ὑπέστησαν αἱ χορεύσασαι, λέγουσαι· ἀπέκτεινε Σαὴλ ἐν χιλιάσιν αὐτῷ, καὶ Δαβὶδ ἐν μυριάσιν αὐτῷ, καὶ γίνεται φθόνος Σαὴλ ἐπὶ Δαβὶδ, διὰ τὸ αὐτῷ μὲν δοθῆναι τὰς χιλιάδας, ἑαυτῷ δὲ τὰς μυριάδας. καὶ ἐπέστη παρὰ Θεοῦ πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ Σαὴλ, καὶ προφήτευσεν ἐν μέσῳ τῷ οἴκου αὐτῷ. καὶ Δαβὶδ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαὴλ, καὶ ἔπεσε παῖξαι ἐν Δαβὶδ, καὶ ἐκλίνας Δαβὶδ, ἐπάταξεν ἐν τῇ πλευρᾷ. πῶς δὲς πεποίηκε Σαὴλ· γνοὺς δὲ Σαὴλ συμμαχοῦν Θεὸν τῷ Δαβὶδ, ἐποίησεν αὐτὸν χιλίαρχον, ἐξαποστείλας αὐτὸν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῷ, εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι ἐν τῇ πολέμῳ, εἶπεν, ἵνα ἡ χεὶρ ἡμῶν ἀλλοφύλων κατ' αὐτῷ, ἢπερ ἡ χεὶρ μου· καὶ δίδωσιν αὐτῷ Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτῷ εἰς γυναῖκα. ἐπορεύθη δὲ Δαβὶδ ἀπὸ προσώπου Σαὴλ, ἀπῆλθε φρὸς Σαμουὴλ ἐν πόλει Αρμαθαὶμ, καὶ ὑπὲρ χορὸν προφητῶν μετὰ Σαμουὴλ. καὶ ἀπέστειλε Σαὴλ ἄπαξ καὶ δὶς καὶ τρὶς ἀγγέλους, συλλαβέσθαι τὸν

cum populum maleficiis infeſtaſſent. Saulus vero victoriam quidem deletis Amalecitis copiis obtinuit; cædi tamen Agagum regem eximit. Ac populus etiam de gregibus, armentis, impedimentiſque hoſtium magnam prædam egit. Ecce autem Samuelus ad Siulum Galgalis agentem revertitur, juſſuque Dei ei indicat, fore ut regno exciderat Saulus, populumque ita ab eo abruptum iri, quomodo rex laciniam de læna Samuelis abrupiſſet. Et Samuelus a rege ita coactus, una cum eo revertit: Agagumque regem ſua manu vates jugulavit. Hæc divini mandati negletio ita Deum offendit, ut Samuelo diceret: Quod inunxiſſet regno Saulum, ejus ſe pœnitere, quando is a ſe defeciſſet, ac mandata ſua poſthabuiſſet. Ac cum Saulus a Samuelo hujus prævaricationis cauſa gravirer objurgatus populi culpam, ſtudiumque pecudes Deo ſacrificandi cauſaretur: Putaſne, inquit vates, boſtias ac ſacrificia Deo tam probari, quam dicto ejus audientem eſſe? Sic habe: præſtat obedientia ſacrificio, & obtemperatio adipi arietino. contra peccatum magicæ ſuperſtitioni par aſt inobedientia, pœnamque cum cultus falſi numinis ſupplicio eamdem conciliat. Tu quia Dei mandatum pro nihilo habuiſti, itaque Deus etiam te nihili faciet, regnoque Iſraelico privabit. His dictis a rege diſceſſit, neque ei potro ſe videndum præbuit. Idem vates Dei juſſu Bethlehemam abiit, ibique Davidum Jeſſæ filium nata octavum ungens, regno deſtinavit: atque huic ſpiritus Dei datus eſt. At contra in Saulum ſpiritus malignus irruit, eumque vexavit. Familiares itaque ei indicaverunt, eſſa Davidum ſpiritu Dei præditum, ac variis inſtrumentis Muſicis ludere peritum. Itaqua Saulus ad Jeſſam miſſis famulis, Davidum domum ſuam adiciviit, ut fidibus luderet, ſpiritamque a quo rex vexabatur abigeret: qui & receſſit a rege. Proinde Davidum rex dilexit, armigerumque ſuum conſtituit. Sub idem tempus barbari bellum Ebræis fecerunt, magnis freti copiis. quo in bello Davidus Goliathum octo pedes altum, annos natum xxxiv ſingulari prælio congreſſus trucidavit. A qua victoria redeunti, cum occurrentes choream ducentes mulieres cecinſſent, a Saulo millia, a Davido dena millia eſſe devicta: invidit rex Davido, ſibi eo carmine prælaro: exagitavitque eum denuo malignus Deo immittente ſpiritus, ac in medio ſuæ domus vaticinatus eſt. Coram eo Davidus quotidie fidibus caeinit. Saulus autem haſta quam manu tenebat, Davidum trajicere voluit: ſed hic inclinato corpore ictum avitavit, & haſta parieti infixa eſt. Bis hoc Saulæ eſt conatus. Inda cognito Deum Davido adeſſa, tribunum militum eum fecit, inque bellum amiſit, ut militiæ verſaretur; ajebat enim, malle ſe eum barbarorum, quam ſuis manibus perire. Nuptum quoque ei dedit Michol filiam ſuam. Enimvero Davidus Saulum fugiens, ad Samuelum in urbem Ramatha ſe contulit, ibique cum Samuelo chorum vatum repeſit. Tertium Saulus eo miſit, qui Davidum ad ſe abducerent: verum ii vaticinandi ſpiritu correpti, ibidem manſerunt. Qua re ita percitus Saulus,

1. Sam. 15.

45

Saulus a Deo rejectus.

Edit. Pariſ. pag. 64.

Davidus rex deſignatur.

2. Sam. 16.

2. Sam. 19.

* al. lege, πόνον

cum ipſe comprehendendi. Davidi cauſa eodem abiiſſet, divino inſtinctu affectus, ipſo quoque cum reliquis varicinari cœpit: detractiſque ſibi veſtibus, nudus diem ac noctem jacuit. Poſt hæc Davidus a Saulo
Edit. Pariſ. pag. 65. prorſus receſſit, parata quadringentorum virorum bellicoſorum manu. Hæc conſecuta eſt mors Samuelis, iſque domi ſuæ Ramathæ humatus eſt. Cum
1. Sam. 28. a Davido perſequendo Saulus non deſiſteret, Abeſſaus & Joabus cum Davido in caſtra illius noctu pervenerunt, haſtamque regis & lenticulam aquæ ſecum abſtulerunt. Profugit deinde ad regem Gethæ Achiſum Davidus, iſque ei urbem Siclagam concedit, in qua Davidus per quatuor menſes inquilinus fuit * ubi ſtatuam quoque
46 ſibi parricida Abſalomus erexit, etiam hoc ſuis addens ſceleribus: eodemque ſo loco lapidibus obrutus eſt. **
2. Sam. 23. Heroes Davidici. fuit Jeboſthes Chananæus, qui evaginato gladio una pugna ſ ɔ e e e e viros vulneravit. Is non fuit unus de tribus, ſed ſupra tres potens. Deinde Adinon, qui ſtricto gladio octingentos vulneravit. Eleazar, tertiuſque Sameas. Hi tres globum hoſtium barbarorum perruperunt, & petenti Davido aquam ea Bethlehema bibendam attulerunt. Abeſſaus frater Joabi & Aſaelis: is enſe mandato trecentos ſauciavit. Prælatus autem fuit inter tres, non quod robore eos æquaret, nedum anteiret: ſed ut cognatus regis. nam potentia tres iſtos non artigit. Quin etiam Banajas Jojadæ F. fratris Davidi, quamquam ob virtutem tribus iſtis compararetur, non tamen eorum victutem æquavit. Fuerunt porro etiam alii xaavrs celebres ac potentes, quorum princeps fuit Aſaelus.
Rhomphæa. Cæterum rhomphæa (quod nomen hic uſurpatum aliquoties eſt) non lanceam, ut quidam putant, ſed gladium ſignificat. quomodo etiam Davidus ad Goliam: Tu, inquit, contra me venis gladio (eſt in Græco rhomphæa) haſtaque & clypeo fretus: ego autem te aggredior ducto Domini Dei exercituum. Davidus finem vitæ fecit annos natus Lax cum in Judam regnum obtinuiſſet ſeptem annos ac ſemis: triginta duos ac ſemiſſem in totum populum. regnum adeptus eſt anno ætatis trigeſimo.
Salomonis vita. Solomon etiam, antequam templum extruxiſſet, in ſummitatibus adolevit altaria, eumque eo univerſus populus. Maxima autem delicta ſua a condito templo commiſit: quod ſolium regium ſibi fecit eburneum, in cujus poſtica parte exciſi ab utraque ſolii parte extabant duo vituli anterioribus ſui partibus, & duo tales leones. fecit & gradus ſex, quibus altitudo ſolii augeretur, inque quovis gradu itidem leones exculptos. ita duodecim leones in gradibus, pone ſolium duo fuerunt, in ſumma. Atque hac ipſa etiam in re eum peccaſſe, legemque a Deo Moſi ac populo datam violaſſe, Joſephus aſſerit. neque enim permiſſum fuiſſe, ut paſcendorum oculorum cauſa animalia fingeret, aut picturis ſtuderent. Sane propter Solomonis impia facta, Jeroboamus in decem tribus nactus eſt regnum, duabus dumtaxat Roboamo Solomonis F. relictis, Judaica & Beniaminea. nam Hieroſolyma in ditione Beniamineæ tribus ſita ſunt: ideoque ea tribus Judaicæ annexa. Prima Solomonis delicta fa-
pag. 65.

A Δαβὶδ ἢ προφητεύοντες διέμειναν. Θυμωθεὶς δὲ Σαοὺλ, αὐτὸς ἐξ ἑαυτοῦ ἐπορεύθη συλλαβέσθαι αὐτόν· ἢ ἐξέστη, ἢ ἐν προφητείαις ἢ αὐτὸς, ἢ ἐξενύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἢ ἔκειτο δι' ὅλας ἡμέρας ἐ νυκτὸς γυμνός. ἐ μετὰ ταῦτα τελείως ἀφίσταται Δαβὶδ ἀπὸ Σαοὺλ, μεθ' ἑξακοσίων χεῖρα τετρακοσίων ἀνδρῶν πολεμιστῶν. ἢ μετὰ τὸν θάνατον Σαμουὴλ, ἢ θάπτεται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐν Ἁρμαθαΐμ Σαοὺλ δὲ ἔτι διώκων ἐν τὸν Δαβὶδ, Ἀβιγαῒλ δὲ ἐ Ναβὰλ κατῆλθον ἐν τῇ παρεμβολῇ Σαοὺλ, νυκτὸς μετὰ Δαβὶδ, ἢ ἔλαβον τὸ δόρυ ἢ * τὸν * ἐπὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος. Διαδιδράσκει δὲ Δαυὶδ πρὸς Ἀγχῆν βασιλέα Γὲθ, ἢ δίδωσιν αὐτῷ πόλιν Σεκελὰκ, ἢ παροικεῖ ἐκεῖ μῆνας τέσσαρας. ἅπερ γέλιον B ἀ πατρολοίας Ἀβισαλὼμ ἐπ' ἀνόμοις αὐτὸ ἔσχεν, παρομοίως ἀφ' αὐτῶν. ἐν ᾧ τόπῳ ἢ λιθόλυσος γέγονεν. ** Ἰεβοσθὲ ὁ Χαναναῖος, ὃς ἐπὶ ἑνακοσίοις τραυματίαις ἑαυτὸν ῥομφαίᾳ εἰσάπαξ, ὅπως οὐ δῷ τῇ τελεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς τρεῖς δυνατός. εἶτα Ἀδίνων, ἢ ὅπως ἑαυτὸν ῥομφαίᾳ ἐπὶ ὀκτακοσίοις τραυματίαις, Ἐλιέζαρ, ἢ τρίτος Σαμέας· ὅτε οἱ τρεῖς διέρραξαν τὸ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων, ἢ ὑπέσχεν ἐκ Βηθλεὲμ πιεῖν τῷ Δαβὶδ αἵτησαντι ὕδωρ. Ἀβισαῒ δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, ἢ Ἀσαὴλ, ἑκάστου τῶν ῥομφαίαν αὐτῶν ἐπὶ τῷ τραυματίᾳ. ἦρχε δὲ τῶν τριῶν, οὐχ ὡς ὑπὲρ αὐτούς, ἢ ὡς αὐτοῖς ἰσχύων, ἀλλ' ὡς συγγενὴς τοῦ βασιλέως. ἃ δ' οὐ δυνάμεις αὐτὸ ἀφεῖς τοὺς τρεῖς οὐ ἦλθον. ἀλλὰ ἢ C Βαναίας υἱὸς Ἰωϊὰδ ἀδελφοῦ τοῦ Δαβὶδ, δυνατὸς ὤν, παρεβάλλετο τοῖς τρισὶν, ἃ μόνοι γέγονε τῆς ἰσχύος αὐτῶν· ὅσοι δὲ ἀνόμασοι ἢ δυνατοὶ ἕτεροι λζ', ὧν ἄρχων Ασαὴλ· ῥομφαίᾳ δὲ ἀ σπάθη ἐστί, ἢ ὁ τὸ δόρυ, ὥς τινες οἴονται. ααθὼς Δαβὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον λέγει· σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ ἢ ἐν δόρατι ἢ ἐν ἀσπίδι, ἀρχὼ παρέσομαι πρός σε ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Σαβαώθ. ἃ δὲ ἐξῆ ὁ πολιτὴς Δαβὶδ, ἐπὶ ἔτη βασιλεύσας τοῦ Ἰούδα, ἢ μῆνας ἕξ, τεσσαράκοντα δύο δὲ, ἢ μῆνας ἕξ ἐπὶ πᾶσαν φυλήν. ὧν δὲ ὅτε ἐβασίλευσεν ἐξῆ τεσσάκοντα.

Ὅτι Σολομὼν ἢ πρὸ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν ναὸν, ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἐθυμία, ἢ πᾶς ὁ λαός. τὰ δὲ μέγιστα τῶν παραπτωμάτων αὐτοῦ, μετὰ τὸν οἰκοδομῆσαι τὸν ναὸν γέγονεν· ὅτε ἐποίησε τὸν βασίλειον θρόνον αὐτῷ ἐλεφάντινον, ἐν μὲν τῷ ὄπισθεν ἔχοντα προτομὰς δύο μόσχων, ἢ δύο λέοντας εἰς τὰ παρακάτω πλησίον τοῦ θρόνου. ἐποίησε δὲ ἢ βαθμοὺς ἓξ, εἰς ὕψος ἐξαίροντας τὸν θρόνον· ἢ ἐν ἑκάστῳ βαθμῷ ὡσαύτως λέοντας ἑστηκότας· ὥστε εἶναι τοὺς πάντας λέοντας τῶν μὲν ἀναβαθμῶν δώδεκα, τοὺς δὲ πλησίον τοῦ θρόνου δύο. λέγει δὲ Ἰώσηπος ἢ ἐν τούτῳ ἀνομῆσαι αὐτὸν, ἢ παραβῆναι τοὺς ὑπὸ Θεοῦ δοθέντας τῷ Μωϋσῇ, ἢ τῷ λαῷ νόμους. ὑδὲ δὴ ὕψους ἔσεσθαι ἐπιτράπτεσθαι ζωοπλαστῆι, ἢ σκιαγραφίας προσέχειν. διὰ τὸ ἀσεβῆσαι δὲ Σολομῶντα, λαμβάνει Ἱεροβοὰμ τὰς δέκα φυλάς. Ροβοὰμ δὲ τῷ υἱῷ Σολομῶντος καταλιμπάνονται φυλαὶ δύο, ἡ τε Ἰούδα ἢ ἡ Βενιαμίν. ἡ δὲ Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ κληρουχίᾳ τῆς Βενιαμίτιδος φυλῆς κεῖται, ἐ διὰ τοῦτο συνῳκῆσθαι τῇ φυλῇ Ἰούδα. ὅτι τὰ πᾶσιν παραπτώματα ἴσορεῖ ἡ γραφὴ Σολομῶντος, ἢ τὰ καθ' ἑκάστα,

Digitized by Google

ἀλλ' οὐχ ὡς παραπτώματα· ἐπεὶ φαίνεται καὶ πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ ναοῦ, ἢ μετὰ τὴν κτίσιν, ἐτι νέος ὤν, ἐν τοῖς ὑψηλοῖς θύων ἢ θυμιῶν, ἢ γυναῖκας ἀλλοφύλους ἔχων παρανόμως. πῶς δ' ἐν πρώτοις ἡ ἱστορία τῆς γραφῆς ἂν ἐγκαλεῖ αὐτῷ, οὐχ ὡς μὴ πράξαντος κακῶς τὰ πράγματα διηγουμένη· καὶ αὖθις, ἡ πᾶσα καὶ ἐν τῇ ναῷ ὠκοδομῆ ἄπλαστος.

Ὅτι δὲ ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ Σολομῶντι, κατ' ἐπίπτωσιν ἀσφαλιζόμενος αὐτόν, ἀπέχεσθαι τῶν παρανόμων. ὁ δὲ Ἰώσηπος, καὶ ὧν τῶν ἀκλεῶς τεθνάναι αὐτὸν λέγει, ἀφ' ὧν καὶ λέπρας ἐς βάος μετὰ τῶν λοιπῶν ἀσεμνημάτων εἰς ὑψηλὸν θεωρίαν ἀναπλάσαι αὐτόν· ὁ γὰρ Θεὸς ὑδὲ ὕψους ἔπεκεν καὶ θωρίας παραχωρεῖ πᾶσα διὰ τὸ νόμου γίνεσθαι.

Ὅτι Ἀχιὰς ὁ Σιλωνίτης προφήτης ὢν, συμπεπόνας Ἱεροβοὰμ τῷ δούλῳ Σολομῶντος, ὃ ἱμάτιον καινὸν ἱμάτιον, ἐμπρήσας εἰς φάρυγα δώδεκα, δέδωκεν αὐτῷ δέκα ῥήγματα, εἰπὼν· σοὶ δίδωσιν ὁ Θεὸς τὰς δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ, διὰ τὰς ἀνομίας Σολομῶντος· ὅμως μετὰ θάνατον αὐτοῦ λήψῃ αὐτάς. ὅτι Σολομὼν ἐζήτησε τὸν Ἱεροβοὰμ ἀποκτεῖναι ὑποτοπήσας αὐτόν. ὁ δὲ γενὺς, ἀνεχώρησε πρὸς Σουσακεὶμ, βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς τοῦ Κυρίου αὐτοῦ Σολομῶντος. ἔλαβε δὲ τὴν θυγατέρα Σουσακεὶμ ἑαυτῷ γυναῖκα.

Ὅτι ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸς τέσσαρας οὐχὶ περιβόλους, καὶ εἰς μὲν τὸν ἐξωτάτω εἰσελθεῖν ἐπέτρεπε πᾶσι καὶ τοῖς ἀλλοφύλοις· γυναιξὶ δὲ ἐμιλιωμέναις μόναις ἀπέκρυπτο παρθέναι. εἰς δὲ τὸν δεύτερον Ἰουδαίοις πάντες εἰσήεσαν, ἢ αἱ τούτων γυναῖκες καθαραὶ ἀπὸ παντὸς μιάσματος. εἰς δὲ τὸν τρίτον, οἱ ἄρρενες τῆς Ἰουδαίων. εἰς δὲ τὸν τέταρτον οἱ ἱερεῖς μόνοι. εἰς δὲ τὸν ναὸν καὶ ἐπὶ τὸν βωμὸν, οἱ ἀμωμοι ἱερεῖς, στολὰς ἱερατικὰς ἐνδεδυμένοι. εἰς δὲ τὸ ἄδυτον, ὁ Ἀρχιερεὺς μόνος, νόμου οἰκείαν στολὴν περιβεβλημένος, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ὅτι ἐν γήρᾳ αὐτῷ Σολομὼν ἐξώκειλεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, τῇ γυναικῶν αὐτοῦ εἰδωλα ἀπατησάντων. ὁ γὰρ ἑπόμενος ἀπατεῶσιν ἱερεῖς, αὐτὸς ἐδρύσατο δυνάμει. καὶ διὰ τοῦτο ἐθέσθη αὐτῷ Σατὰν ὁ Ἀδὴρ.

Ὅτι Ἱεροβοὰμ δοῦλος τοῦ Σολομῶντος, υἱὸς γυναικὸς πόρνης. ἐβασίλευσε δὲ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ συμβαλὼν πόλεμον τῷ Ἀβίᾳ, ἐτρώθη, καὶ ἔπεσον τοῦ Ἰσραὴλ χιλιάδες φ'.

Ὅτι ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσαφὰτ, Ἰησοῦ ἀνεῖλε τὸν Ἰοράμ, καὶ τὸν Ὀχοζίαν, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀχαάβ, καὶ τὴν Ἰεζάβελ. ὅτι Ἀχαζ υἱὸς Ὀζίου, πατὴρ δὲ Ἐζεκίου, βασιλεὺς Ἰούδα, συνέκοψε τὰ συγκλείσματα τοῦ Μοχονὸθ· ἦσαν δὲ λέοντες καὶ βόες, καὶ Χερουβὶμ (ἦσαν δὲ ὁ Μοχονὸθ, λουτήρ·) τοὺς βόας τοὺς χαλκοῦς, τοὺς βαστάζοντας τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, ὃς παρεσύρετο ἀνεπλάσατο Σολομὼν, καὶ ἔθηκε τὴν θάλασσαν ἐπὶ βάσεσι λιθίναις. τὰ δὲ λοιπὰ ἐγράψαμεν ἔμπροσθεν. καὶ ἐν τῇ Παραλειπομένων τινά. αἱ Παραλειπόμενα τὰ λείποντα πολλάκις λέγουσι, καὶ τὰ ἅπαξ παραλιμπάνουσι, πολλάκις δὲ ὅλων ἴσασιν ἀλλοιοῦσιν. ἐν δὲ τῇ λέγειν, ἔτι Ἀσὰ ἐποίησε τὸ ὠθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ὡς Δα-

A crze litteræ commemorant, ſicut & præclara ejus facta: quamquam hæc minus. Quod ad delicta attinet, apparet eum & ante & poſt ædificatum templum in excelſis locis ſacrificaſſe, & aras adoleviſſe. Habuit & alienigenas uxores, lege vetante. Tantiſper tamen eum Scriptura non culpat: non quidem ita hunc finem facta ejus referens, quaſi ea vitio careret. Rurſus quæ in templi adornatione non omnia pia effinxit.

Bis Solomoni Deus apparuit, ut eo intentius eum confirmaret, ac ab impiis factis abſtinendum eſſe admoneret. Joſephus autem propterea quoque eum in gloria morte ſublatum perhibet, quod præter cætera peccata, leones quoque & boves in ſublimi loco conſpiciendos effinxerit. Divina enim lege ſanctum eſt, ne tale quid vel viſus & conſpiciendi gratia fiat.

B

Achias Silonites vates Jeroboamo obviam factus, ſervo Solomonis, novam qua indutus erat veſtem in duodecim fruſta diſcerpſit, deque his ſi decem dedit, ita fatus: Propter peccata Solomonis Deus tibi dat decem tribus Iſraelici populi: quas tamen non niſi mortuo Solomone obtinebis. Solomon Jeroboamum ſibi ſuſpectum interficere cogitavit. at is cognitis inſidiis, ad Suſacimum Ægypti regem conceſſit, atque apud hunc commoratus eſt uſque ad mortem Domini fil Solomonis. Sed & Suſacimi filiam uxorem duxit. 3. Reg. 11.

C

Templum Hieroſolymitanum quatuor habuit ambitus. In extremum intrare omnibus etiam alienigenis permiſſum fuit, ſolæ menſtruo laborantes mulieres arcebantur. Intra ſecundum omnes Judæi intrabant, eorumque fœminæ pollutionis omnis puræ. In tertium, mares Judæi. In quartum, ſoli ſacerdotes. In ſacrarium & ad aram, vitio carentes ſacerdotes, ſtolis ſacerdotalibus amicti. In adytum, quotannis tantum ſolus ſummus pontifex ingrediebatur, ſuo veſtitu ornatus. Templum.

Senecta ætate Solomon a Deo exorbitavit, uxoribus ejus ſimulacra conſecrantibus. nam qui alteri poteſtatem conſecrandi talia permittit, is quantum in ipſo eſt, ea dedicat. ideoque ei Sarhanas Ader immiſſus eſt. Edit. Pariſ. pag 67. 3. Reg. 11.

D

Jeroboamus Solomonis ſervus, filius meretricis Samaritæ regiam habuit, rex populi Iſraelici, idem prælio congreſſus cum Abia, ſuccubuit, cæſis Iſraelicorum quingentis millibus. 2. Paral. 13.

Tertio anno regni Gotholiæ, Jehus Joramum & Ochoziam & Achabi filios & Jezabelam interfecit. Achazus Oziæ F. Ezechiæ pater, rex Judæ, Mechonothi caſtaturas concidit. erant autem leones, boves, & Cherubimi. Mechonothum ſignificat lavacrum: tum boves erant æneï, qui mare æneum portabant, quos boves contra legem Solomon effinxerat. ac mare fundamento lapideo impoſuit. Reliqua poſt ſuo loco ſequuntur. Jam quædam de Annalibus. Annales Paralipomena Græce vocantur, quod plerumque omiſſa referant: tametſi & omittunt res geſtas, & ſæpe proſſus diverſam ſententiam ponunt. Quod enim in iis dicitur, Aſam Deo vitam ſuam probaſſe, exemplo Davidi & Solomonis majorum ſuorum: hoc quidem diverſam ſententiam habet, ut 4. Reg. 9. 4. Reg 10. Paralipomena.

E

Solomonis geſta a nobis capoſita oſtendunt. Cæterum Aſa cum Judæis & Beniamineæ tribus ſuppetiis adjutus, Iſraelici populi qui cum Jeroboamo erat quingenta millia bellatorum occidit. neque poſthac contra Judam caput ſuum Jeroboamus Nabati F. extulit.

47

Sorores Davidi fuerunt Servia & Abigæa. Serviæ filii fuerunt Abeſſas, Joabus, & Aſaelus. Abigææ filius fuit Ameſſas: is non pervenit ad dignitatem trium Davidi principum.

Rubenus primogenitus Jacobi, ſua excidit dignatione, quod thalamum patris inceſtaſſet. Dedit autem Jacobus pater Joſepho * & prærogativam primogenituræ dedit Judæ.

Secundus Annalium liber habet, in tabernaculo nihil fuiſſe præter tabulas.

Vid. 4. Reg. 13.

Jodaes pontifex maximus ſapiens, cum Gotholia ſtirpem Davidicam omnem exciderret, ſuffuratus eſt Joaſum, minimum natu filium Ochoziæ, filii Gotholiæ. Is Joaſus annos natus ſeptem, regnum in Judæa obtinuit: interfecitque Gotholiam impiam, Achabo prognatam. Vixit Jodaes annos exxx, & ſepultus eſt in regum ſepulcris, propter conſervatam atque reſtitutam Davidicam progeniem. Gotholia ſeptennium tegnavit. Joaſum menſem natam Jodaes abſcondit.

4. Reg. 20. Iſa. 39.

Legati principum Babylonis ad Ezechiam venerunt percontatum de miraculo, quod in cælo factum erat ſole retro averſo. Ezechias eo præterito, theſauros

Edit. Pariſ. pag. 68.

eis ſuos, divitiaſque & regnum demonſtravit. Succenſuit Deus, Ezechiæque malum minatus eſt, quod tamen, habita virtutis ejus ratione, ab ipſo in poſteros tranſtulit. Manaſſes ob impietatem ſuam

2. Paral. 33.

ab Aſſyrio rege captus, cum ex animo reſipiſceret, ac peccata ſua confiteretur, a Deo in regnum reſtitutus eſt, ejuſque deinceps mandatis paruit.

In teſtamento Ezechiæ regis Judæ, ait Eſaias propheta, Antichriſtum triennium

Antichriſtus.

ac menſes ſeptem rerum poſiturum: quæ eſt ſumma dierum ϵϡϟ ϵϹϰϵ, tum eo in tartarum abjecto, ventrum univerſi Dominum Chriſtum, Deum noſtrum: fore tum reſurrectionem, ac bene malequ factorum compenſationem. De his ipſis Danielus quoque vatea perhibet in viſione ſua, his verbis: (Dixi viro veſte

Cap. 10. 12.

linea induto, qui ſuper aquam fluvii ſtabat: Quando erit finis mirabilium iſtorum, quæ narraſti? Is manus ſuas ad cælum ſuſtulit, juraviteque per eum qui ſempiternum vivit, fore id poſt tempus, tempora, ac dimidium temporis. Audivi ego, & intellexi, ac dixi: Et quid erit extremum horum? Reſpondit: A tempore immunati continui ſacrificii, piaculum abominabile vaſtitatis dabitur, per dies mille ducentos nonaginta, & felix qui perdurabit, ac perveniet ad dies mille trecentos triginta quinque.)

Jonas.

Amoſo Judæum regnum gerente, evenerunt quæ de Ninive prædicta fuerant. Narrat autem Joſephus libro antiquitatis Judaicæ nono, Jonam a ceto deglutitum, poſt tres dies, totidemque noctes vivum ejectum fuiſſe in Euxino mari. De tertio libro ejuſdem operis: Si quis Ebræus uxorem ſuam adulteratam ſuſpicatur, is farinæ hordeaceæ aſſaronem ad ſacerdotem affert: cujus unus pugillus in aram Dei conjicitur, reliquum

Num. 5. Adulterii eſtimen.

A βίβλ ἡ Σολομὼν ὁ πατὴρ αὐτῦ, ἀλλοιῶ ϑ ποιῶ πεῖ περὶ τῦ Σολομῶντος πεφανέρωται. ἐπάναξε δὲ ὁ Ισραὴλ Ϛ Ιεροβοὰμ Ασᾶ μϛ φυλῆς Βενιαμὶν ἡ Ἰούδα πεντακοσίας χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν. ἡ ἦν ἔτι χρη πεφαλὴν ϗ Ἰούδα Ιεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ.

Οτι ἀδελφαὶ Δαυὶδ Σαρυία ἡ Αβιγαία. ἡ τῇ μὲν Σαρυίᾳ, γεννᾷ Αβεσᾶ ἡ Ἰωὰβ ἡ Ασαὴλ. τῇ δὲ Αβιγαίᾳ υἱὸς Αμεσᾶ· ὧν οὐκ ἴφθασαν πρὸς τὰς τρεῖς δυνάσας τῦ Δαβίδ.

Οτι ὁ Ρυβὲμ πρωτότοκος ὢν, ἐξέπεσε τῆς ἐκλογῆς, ἡ τῦ ἀριϑμεῖσθαι ὡς πρωτότοκος. ἐπειδὴ εἰσῆλθε εἰς κοίτην πατρὸς αὐτῦ, Ϛ Ιακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῦ δέδωκε τῇ Ιωσὴφ, τὰ δὲ πρωτοτόκια δέδωκε τῇ Ἰούδα.

B Οτι λέγει ἡ δϐτέρα τῇ παραλειπομένων, μὴ εἶναι ὧ τῇ σκηνῇ, εἰ μὴ τὰς πλάκας μόνον.

Οτι Ιωδαὲ ὁ Αρχιερεὺς ὁ σωτὴρ, τῦ Δαβιδικῦ σπέρματος ἀλλυμένου ὑπὸ Γαϑολίας, ἀπάρας ϑ ἔκρυψε υἱὸν Οχοζίᾳ τῦ υἱῦ αὐτῆς ϑ Ιωὰς, ὃς ἡβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδα, ἐτῶ ὄντα ἑπτά. ἡ ἀνῄρτησε Γαϑολίαν ϑ ἄνομον, ϑ ἐκ γένους Αχαὰβ. ζᾷ δὲ αὐτὸς Ιωδαὲ ἔτη ρλ', Ϛ ἐτάφη ἐν πόλει τῇ βασιλέων, διότι ἀνεκτήσατο τὸ Δαβιδικὸν γένος· βασιλεύει δὲ Γοϑολία ἔτη ζ'. ἡ καπνοφύτευτος Ιωὰς υἱὸς Ιωδαὲ, μίκρωπος.

Οτι οἱ * πρωτεύοντες τῇ ἀρχόντων Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς Ἐζεκίαν, τῦ πυϑέσθαι περὶ τῦ τέρατος τῦ γεγονότος ἐν τῷ ὑρανῷ, ἐν τῇ ἀναστροφῇ τῦ ἡλίου. ὁ δὲ τῦτο παραλιπὼν, ϑησαυρὺς Ϛ πλῦτον ἡ βασιλείαν αὐτῆς ὑπεδείκνυεν. Ωργίδα δὲ Κύριος ὁ Θεὸς, ἡ ἐπείλησε τῷ Ἐζεκίᾳ ὅμως μετέϑηκεν ϑ ἀρχὴν διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῦ, ὅτι τὺς ὑπηγόρους αὐτῦ. ὅτι διὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῦ Μανασσᾶς αἰχμάλωτος γίνεται ὑπὸ Ασσύρ, Ϛ ἐξομολογεῖται τῷ Κυρίῳ ἐν μετανοίᾳ καρδίας αὐτῦ· ἡ ἐπεστρέφη αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτῦ, ἡ ἐποίει τὸ δὲ Θεῖς ἐνώπιον Κυρίυ.

Οτι ἐκ τῆ βϐλίυ Ἐζεκίυ βασιλέως Ἰούδα, λέγει Ησαΐας ὁ προφήτης, ἀραῖσας ϑ αὐτὶ χεῖρας ἔτη γ'. καὶ μῦναι πάντα, γενόμενα ὑμέραι ασϟ'. Ϛ μᾶ τὸ τὸν αὐτὶ χεῖρα βληδῆναι ἐν τῷ ταρτάρῳ, ἐλϑεῖν τὸν διαπόντιον τῆ ὅλυ Χριστὸν ϑ Θεὸν ἡμῶν, γενέσθαι δὲ καὶ ἀνταπόδοσιν καλῶν τοῖς καὶ κακῶν. περὶ τῆ αὐτῶν δὲ ἠ ὁ προφήτης Δανιὴλ ἐν τῇ ὀπτασίᾳ λέγει ἑωρακέναι, Ϛ φησὶν· Εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὸ βαδδὶν, ὃς ἐπάνω τῦ ὕδατος τῦ ποταμῦ. ἕως πότε τὸ πέρας ϑ θαυμασίων, ὧν εἴρηκας; ἡ ὕψωσε τὰς χεῖρας αὐτῦ εἰς ϑ ὐρανὸν, ἡ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι εἰς καιρὸν ἡ καιροὺς ἡ ἥμισυ καιρῦ· ϑ ἡνίκα ἤκουσα, Ϛ συνῆκα, ἡ εἶπον· Ϛ τί τὰ ἔσχατα τύτων; ἡ εἶπεν· ὑπὸ καιρῦ παραλλάξωσι ϑ ἐνδιλείψαιμεν, ἡ δοϑῆναι βδέλυγμα ἐρημώσεως ἡμέρας ασϟ'. ἡ μακάριος ὁ ὑπομένων, ἡ φθάσας ἡμέρας ατλϑ'.

Οτι ἐπὶ τῆ χρόνων Αμὼς βασιλέως Ἰούδα, τὰ περὶ ϑ Νινυὴ προφητεύϑησε ϗ τὰς χρόνις τύτυς πέρας ἔχειν. ἱστορεῖ δὲ Ιώσηπος ἐν τῷ ϑ'. τῆς ἀρχαιολογίας, ϑ Ιωνᾶν καταποϑῆναι ὑπό τῦ κήτους, μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἐκβραϑῆναι ζῶντα ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ· ἀπὸ τῆ γ'. βιβλίυ τῆς ἀρχαιολογίας Ιωσήπυ· ὅτι ἑάντες ὑπουόησε ϑ Ἑβραίων μιμεῖσθαι αὐτῦ ϑ γυναῖκα, νομίζει κεδῶν ἀλλότρια ἀσέβεια· ἡ μίαν αὐτῆς δρᾶκα ἐπιβα-

B

C

D

E

λόντες

λόιπε τῇ Θεῷ, τὸ λοιπὸν τοῖς ἱερεῦσι διδόασιν εἰς βο- A
ρὰν. τὴν δὲ γυναῖκα ποιήσας ὁ ἱερεὺς κατὰ τὰς πύλας πρὸς
τὸ νιὸν, ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς γυμνώσας, ἐπιγράφει τὸ
Θεοῦ τῆς ἀρσενικείας διφθέρᾳ. ἀπλῶς δὲ ὁμοίως, μηδὲν
ἀδιαπόνητον παρὰ τὸ ἄνδρα. παραξέσας δὲ τὸ σῶρον, τὸ
δεξιὸν σκέλος τοῦ ἄρδην ἐξάρδην γενέσθαι, ἐκ τῆς γαστρὸς
ἀριδεῖσαν, ὥστε ἐκπεσεῖν. ἐὰν δὲ ὑπὸ πολλῆς
ἔρωτος, ἐκ τῆς τότε ζηλοτυπίας ἀφορήτως ὁ ἀνὴρ ἐκ
τῆς ὑπόνοιαν εἶα νενοσηκέναι, μέλλοι δυνάτῳ γενέσθαι
παιδίον ἄρρεν αὐτῷ. τῇ δ' ὁρκωτικῇ λόγῳ πίστιν, τὸ διφθέ-
ρας ἀπαλείψας τοῦτο μα, εἰς φιάλην ἐκπλύζει. προσμί-
σας δ' ἐαυτὸ τῷ ἱερῷ γῆς εἴ τι προσύχοι, ἐκ καπνίσας,
ἐκπιεῖν δίδωσιν. ἰδὲ εἰ μὲν ἀδίκως ἐνεκύμα, ἐγκύμων
τε γίνεται, καὶ τελεσφορεῖται κατὰ τὴν γαστέρα. φθο-
σαμένα δ' τὸν ἄνδρα ἐπὶ τοῖς γάμοις, ἐκ τὸν Θεὸν ἐπὶ τοῖς B
ὅρκοις, μετ' αἰσχύνης καπαρέφει τὸ βίον, πῶς σκέλους
ἐκπεσόντος αὐτῆς, ἐκ τὸ αὐλίσαν ὑδέρου καταλαβόντος.
λοιπὸ βιβλίῳ πεπίρασον τῷ αὐτῷ· ὅτι ἀπὸ ἀμυγδαλῆς ὕσης
τὸ ῥάβδου Λαρών, ἀμύγδαλα ἐκ οἱ καρποὶ ὡράθησαν.
ὅτι ὅσοι ἂν ἑαυτοὺς καθιερῶσιν δι' χλῷ πεποιημένοι, Ναζι-
ραῖοι ὕπει καλοῦνται, κομῶντες, ἐκ οἶνον μὰ προσφερο-
μένοι. τότε δὲ, ὅταν τὰς τελέτας ἀφιερῶσιν, ἐπὶ θυσίᾳ
τὸ δρῶσι τὰς κυρὰς νεμίδας πρὸς τοὺς ἱερεῖς. καὶ οἱ κορ-
βᾶν αὐτὸς ἐνεμάσαντες τῇ Θεῷ, (δῶρον δὲ τὸ ποιοῦμαί-
νει) βουλόμενοι ἀφ' ἑαυτῶν τὴν λειτουργίας, τοῖς ἱερεῦσι κα-
ταβαλεῖν τὸ ἀργύριον· γυναικὸς μὲν τελέοντα σίκλους,
ἀνδρὸς δὲ πεντήκοντα.

Ὅτι Βαλαὰκ πισὼν ἐπὶ τόμα, τὰ πάντα προῦλε-
γεν, ὅσα τε βασιλεῦσιν ἔσται. ἐ ὅσα πόλεσι τοῖς ἀξιο-
λογωτάτοις, ὧν ἐνίοις οὐδ' εἰκεῖναι πως συνίβαινε τὴ
ἀρχήν. ὑπέθετο δὲ τὸ τὸν τῇ Μαδιανιτῶν, ἐ τὸν τῇ C
Μοαβιτιδῶν γυναικῶν δόλον. ἀπὸ βιβλίου ε'. τῇ αὐτῷ·
ὅτι οὐχ ὡς ἀγραφὴν ἔχει, ὥπως ἐξηγεῖται Ἰώσηπος τὰ πε-
ρὶ Σαμψών. ὅτι μὴν ᾧ ὄνου σιαγόνι χιλίους ἀπέκτεινε,
λέγει. ὅτι δ' ἐξ αὐτῆς ὕδωρ ἔβλυσεν, ἡ λέγει· ἀλλ' ὅτι
μάλιστα τῇ τότε ἀνομάσθησεν, ἐκ τῷ συμβάντος ἐπικλη-
θῆναι σιαγών. ἐξ αὐτῷ δὲ πηγὴν ἀναδοθῆναι κατὰ
τινος πέτρας, ἰδεῖν τε πολλῷ πόσῳ διέσωσε κορέσαι
τῇ Σαμψών. ἐ ὅτι μέχρι τῇ δεῦρο καλεῖσθαι τὸ χωρίον.
βιβλίου ζ'. τῷ αὐτῷ· ὅτι Δαβὶδ ἐκλεβόμβος τῇ Μωϋ-
σέως ἐντολῶν, ὃς προεῖπεν, ἐὰν ἐξαριθμηθῇ τὸ πλῆθος,
ὑπὸρ ἀνάγκης ἀφαλοῦς αὐτῇ τῇ Θεῷ πλείονων ἀμείσκεσθαι, D
προσέταξεν Ἰωὰβ περιθέντι πάντα τὸν ὄχλον ἐξαριθμῆ-
σαι· τὸ δὲ ὑπὸ ἀπόλοντο χιλιάδες ἑβδομήκοντα τῇ λαοῦ,
ἕως ἔθυσίας εἰρήνικὰς ἐπενέγκας Δαβὶδ κατεπράϋνε τὸ
θεῖον. συνίβη δ' ἐπ' ἐκείνου τὸν ναὸν πλησθῆναι τὰς θυ-
σίας, ἐν ᾧ τῷ Ἀβραὰμ τὸν υἱὸν αὐτῷ Ἰσαὰκ ἀνενεγκεῖν εἰς
ὁλοκάρπωσιν.

Ὅτι τὰ περὶ τὸν ναὸν Δαβὶδ ὑπέμασεν ἅπαντα·
ἐκωλύθη δὲ κτίσαι αὐτὸν, ᾗ τὸ μεμιάνθαι τῇ δεξιᾷ
χειρὶ τῇ συχνοτέρᾳ τῷ ἐχθρῶν φόνῳ· τεσσαράκοντα δὲ πά-
λαντα χρυσίου καπέλιπεν εἰς τὸν τῷ ναοῦ κτίσιν τῇ Σο-
λομῶντι.

Ὅτι συνετάξατο Σολομὼν βιβλία περὶ ᾠδῶν ἐ μι-
λῶν πενταχιλίους, ἐ παραβολῶν ἐ εἰκόνων βίβλους
τρισχιλίας· καθ' ἕκαστον γὰρ εἶδος δένδρου παραβολὴν εἶ-
πε, ἐ περὶ κτηνῶν ἐ τῶν ἑρπετῶν ζώων ἁπάντων, ἐ τῷ
πτηνῶν, ἐ τῷ ἰχθύων. παρέσχε δὲ αὐτῷ μαθεῖν ὁ Θεὸς
καὶ τὸν κατὰ τῷ δαιμόνων τρόπον, εἰς ὠφέλειαν τῷ
ἀνθρώπων· ἐπῳδὰς δ' συνετάξατο, ἐφ' αἷς παρηγορεῖται

Cedren.

facerdotibus datur ad victum. Mulierem autem faceidos conſtituit ad portam templi, nudato ejus capite. tum nomen Dei in membranam inſcribit: jubetque mulierem jurare ſe fidem marito ſervaſſe, neque pudicitiam negligenter habuiſſe: ſi ſecus fecerit, imprecari ſibi, ut crus ſinum dextrum luxetur, ventreque crepante moriatur. Quod ſi vir nimio amore ad hanc teneriariam obtrectationem fuerit prolapſus, ipſa decimo poſt menſe maſculum pariat. Juramento peracto nomen Dei a membrana delet, eamque in pateram exprimit: priveremque templi (in quam forte incidit) inſpergit, bibendumque mulieri exhibet. Ea, ſiquidem intons eſt, fœtum concipit, ac *Edit. Pariſ.* ſuo tempore parit. quod ſi vero fi- *pag. 69.*
dem feſellit, ac Deo pejeravit, turpi morte ea perit, crure eacidente & ventre aqua intercute diſtento. De quarto libro ejuſdem: De arbore amygdalos proferre viſa fuit virga Aaronis, itaque & amygdalos proferre viſa fuit. *Numer. 6.* Qui voto concepen ſe ipſos Deo conſecrant, Naziræi appellantur: hique *Nazirei.* comam alunt, & vino abſtinent. Hi cum comam tondent, ſacrificio adhibito eam Deo offerunt, ſacerdotum opera. Et qui ſe Deo donum (Corban id Ebraice dicitur) nuncupant, ii ſi liberari officio velint, pecuniam ſacerdotibus dependunt, mulier ſiclos xxx vel L.

Balaacus in faciem pronum ſe ſter- *Num. 24.*
nens, prædixit quæ calamitates regibus & urbibus præcipuis, quarum quas C
dam tum ne habitari quidem contigit, eſſent eventuræ. Addidit & Madianitarum & Moabitidam mulierum dolum. De quinto ejuſdem libro: Samſonis hiſtoriam aliter narrat Joſephus, quam ſacræ litteræ. Refert enim, ab eo maxilla aſini mille viros cæſos: ſed id non refert, ex ea aquam erupiſſe. Sed locum ait, cum ante nomine careret, Maxillam ab eo facto appellatum: eoque loco ex ſaxo quodam fontem aquæ copioſæ ac dulcis extitiſſe, unde ſitim Samſon reſtinxerit, loco nomen hodieque manere. Septimus *Exod. 30.* ejuſdem liber. Davidus legis per Moſen *2. Sam. 24.* datæ immemor, qua ſancitum erat, ut ſi populus numeraretur, in ſingula capita ſemiſſis ſicli Deo offerretur: Joabum circum urbes & oppida regni proficiſci, ſummamque omnis Iſraelicæ, multitudinis conſcribere juſſit. Ideo LXX millia hominum de populo perierunt: donec hoſtis rea Deum placavit. quas evenit eodem in loco offerri, quo loco Abrahamus filium ſuum Iſaacum Deo immolare intenderat.

Ad ædificandum templum Davidus omnia pararerat: id tamen ædificare prohibitus eſt, quod dextra ejus crebra hoſtium cæde eſſet polluta. Solomoni autem ad ſtructuram templi reliquit tria talentorum auri millia.

Carminum & canticorum libros So- *3. Reg. 4.*
lomon compoſuit 1005 tria millia porro librorum, compariationes & ſimilitudines F
eſt complexus. Nam de quavis arboris *Solomonis ſa-*
ſpecie comparationem fecit, itemque *pientia.*
terreſtribus, volantibus & aeris animantibus. Conceſſit ei etiam Deus ut diſceret artem contra malos dæmones, ad utilitatem hominum: excantationes mot-

H

Ex Joſeph. l. Antiquit. 2. Edit. Paris. pag. 70.

horum condendi ſcientiam reliquit, & formas adjurationum, quibus mali genii ejiciuntur, numquam rediturî. quod remedii genus apud nos nunc plurimum valet. Vidi enim (ait Joſephus) Eleazarum quemdam populârem meum, Veſpaſiano, ejus filiis, ducibus & exercitui præſentibus eos qui a dæmonibus erant obſeſſi, hujuſmodi excantatione liberare. Modus iſtius curationis talis erat. Naribus dæmone occupati annulum admovebat, in cujus palu rudia e Solomone demonſtratu inetat: eo odore percepto per nares, exibat dæmon: tum homine ſtatim concidente, dæmoni mandabat, ne in hunc poſtea reverteretur, adjurationis Solomonicæ eum admonens, incantationeſque ab eo compoſitas recitans. Idem Joſephus Solomonem annos viaiſſe LXXIV, regnaſſe LXXX ſcribit. De libro decimo ejuſdem: Eſajas propheta regi Ezechiæ prædixit, omnes ejus divitias Babylonem tranſlatum iri, poſteroſque ejus virilitate eaecta Babylonio regi ſervitutos. ea Deum vaticinari.

Dæmonum expulſio.

Librum quoque de beato Jobo in compendium redegimus, argumenta ejus potiſſima breviter huc colligendo: quæ iis quibus iſte liber cognitus eſt, rem in memoriam revocent. Liber ille in morem ſcenicæ fabulæ, ſex perſonis conſtat: juſto Jobo, Eliphazo Themanita, Baldado Sauchîta, Sophare Minæo, Elio Buzita, ac Deo. Colloquia habita ſunt inter eos XXXIV. Orditur Jobus, ſingulis etiam amicorum ſuorum dicens, ſe telo robuſti Dei vulneratum eſſe. Il a Deo robuſto utque æterno neminem injuſte vulnerari aſſerunt. Hæc quæſtio ſea colloquiis agitatur. Deinde rurſum Jobus principium diſſerendi facit cum iis, perhibens ſe ſibi nullius eſſe ſponſunei delicti conſcium. ipſi eum inſtantiæ arrogantis damnant. Hæc ſecunda quæſtio ultis ſex colloquiis diſputatur. Tertio Jobus diſputationem inchoat, multos impios proſperitate hujus vitæ frui dicens. In hac quæſtione quinque tantum colloquia ſunt, amicis Jobo celeribus, & Sophare nihil contra reſpondente. Poſt hæc Elius Buzitha Jobo ſuccenſens, tribuſque ejus amicis, quod eum peccatorum reum non peregiſſent, dialogum decimum octavum conficit. Undevigeſimum Deus, per venti turbinem & nubem Jobo dicens: Quis eſt iſte, qui me ſinum conſilium celat? gloriam ibi, potentiam, majeſtatemque ſuam declarans. Vigeſimum rurſus Jobus, ea dicens: Semel locutus ſum, neque addam ullum ſermonem. Vigeſimum primum rurſus Deus, Jobum objurgans, utque hæc pronuncians: Non ita, ſed lumbos tuos ut vir accingere. Simul ei demonſtrat, non eſſe, ſed putari mali potentiam: & quod eum divino auxilio vincat, atque ſic ſe juſtum præbeat. Vigeſimum ſecundum Jobus rurſum, his verbis: Prius quoque auribus tuam vocem percepi: nunc autem magis adhuc ea inaudita, terram ac cinerem me ipſum deputavi. Vigeſimum tertium eſt, ubi Deus tres Jobi amicos objurgat, & ſuam impietatem ſacrificiis jubet expiare, utque veniam & deprecationem pro ſuo peccato a Jobo precibus obtinere. Fuit autem Jobus ab Abrahamo ſerie generis quintus, Eſavo oriundus: ac Jothoris, qui Moſis ſocer fuit, cognatus. Series

Jobi epitoma.

A τὰ τοσήματα. ἢ τρόπος ἐξορκισμῶν καπήληπται, οἷς ἐκδιώκονται τὰ δαιμόνια, ὡς μηκέτι ἐπανελθεῖν, ἐκδιώκονται. ἢ αὐτὴ παρ' ἡμῖν τοῦ ἢ θεραπεία πλέον ἰσχύει· ἱστόρησα γάρ (φησὶν Ἰώσηπος) Ἐλεάζαρόν τινα, τῷ ὁμοφύλων Οὐεσπασιανῷ, παρόντων καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ χιλιάρχων, καὶ ἄλλων στρατιωτικοῦ πλήθους, τοὺς ὑπὸ δαιμόνων λαμβανομένους, ἀπολύοντα τύπῳ· Ὁ δὲ τρόπος τῆς θεραπείας τοιοῦτος ἦν. προσφέρων ταῖς ῥισὶ τοῦ δαιμονιζομένου τὸν δακτύλιον, ἔχοντα ἐπὶ τοῦ σφραγῖδα ῥίζαν, ἐξ ὧν ὑπέδειξε Σολομών· ἅπερ ἐξέλθοι, ὀσφρανόμενον ἀφ' ἑνὸς, τὸ δαιμόνιον. ἐκ πεσόντος δ' ἐκεῖ τοῦ ἀνθρώπου, μηκέτι εἰς αὐτὸν ὑποστρέφειν, ὅρκους Σολομῶντος μεμνημένου, καὶ τὰς ᾠδὰς ἃς συνέθηκεν ἐκεῖνος ἐπιλέγων. λέγει δὲ Ἰώσηπος, ὅτι ἡ δ' ἐπ ἔζησεν ὁ Σολομὼν, ἐβασίλευσε δὲ ἐπ μ'. ἀπὸ βιβλίων δυνάτων αὐτῶν· ἔστι Ησαΐας ὁ προφήτης φησὶν περὶ τῆς βασιλείας Ἐζεκίᾳ, πάντα τὰ πλοῦτον αὐτοῦ εἰς Βαβυλῶνα μεταπεθήσεσθαι, καὶ τοὺς ἐγγόνους ἀνοχωρήσοντας, καὶ εὐνουχισθησομένους, καὶ δουλεύσοντας τῷ ἀνδρὶ ἐκείνῳ, τῷ Βαβυλωνίων ἄρχοντι βασιλεῖ· καὶ ταῦτα προλέγων τὸν Θεόν.

B Ἐπεσημηνάμεθα δὲ καὶ τῶν μακαρίτου Ἰὼβ βίβλον ἐν ἐπιτόμῳ, τὰς πραγματείας αὐτῆς ὡς εἶχεν ἐν βραχέων ἐμπαλιξάντες, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ εἰδότων τοῦτο τὸν νοῦν. ὡς ἐν δράματι ἡ βίβλος τοῦ μακαρίου Ἰὼβ περιέχει πρόσωπα ἓξ· πρῶτον, αὐτὸν τὸν δίκαιον Ἰὼβ. δεύτερον, Ἐλιφάζ ὁ Θαιμανίτην. τρίτον, Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτην. πέμπτον, Σοφὰρ ὁ Μιναῖος· πέμπτον, Ἐλιοὺς ὁ Βυζίτην, ἕκτον, ὁ διαπύρων Θεόν. γίνονται δὲ μεταξὺ

C αὐτῶν, διάλογοι λγ'. πρωτολογεῖ δὲ Ἰώβ, πρὸς ἕκαστον τῶν φίλων αὐτὸ λέγων· ἔστι ἔτρωσέ με ὁ ἰχυρὸς βέλει. οἱ δὲ, ὡς ἀδίκως τὸν ἰχυρὸν καὶ αἰώνιον τιτρώσκειν, εἶπον· καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει γίνονται διάλογοι ἓξ. εἶτα πάλιν πρωτολογεῖ Ἰὼβ πρὸς αὐτούς, λέγων, ἐκούσια παραπτώματα ἑαυτῷ μὴ γινώσκειν. οἱ δὲ, ἀλαζονίαν αὐτὸ καταφρίζοντες. καὶ γίνονται ἐν τῇ δευτέρᾳ ζητήσει διάλογοι ἓξ ἕτεροι. καὶ πάλιν πρωτολογεῖ Ἰὼβ λέγων, πολλοὺς τῷ ἀπεβῶν δίκαιον ἐν τῷ βίῳ καὶ ὡς ὑπέσχησαν αὐτῷ οἱ φίλοι ἐν τούτῳ, ἀλλ ἐσίγησαν, ὥστε γίνεσθαι ὧδὴ διαλόγους ιζ'. ὧ

D ἀποκρίνεται ὁ Σοφὰρ, ἀλλὰ σιγᾷ. εἶτα Ἐλιοὺς ὁ Βυζίτης ὀργίζεται πρὸς Ἰώβ, ὡς τοὺς τρεῖς φίλους αὐτοῦ, ὅτι οὐ κατεδίκασαν αὐτὸν ἐν ἁμαρτίαις· καὶ ποιοῦνται διάλογον ἐκτωκαιδέκατον. εἶτα ιθ'. ὁ Θεὸς, διαλαλήσας καὶ νέφους λέγων τῷ Ἰώβ, τίς οὗτος, ὁ κρύπτων με βουλὴν; καὶ τὰ τῆς δόξης καὶ ἰχνὸς καὶ μεγαλωσύνης αὐτοῦ· εἶτα εἰκοστὸν πάλιν Ἰώβ. λέγων τὸ ἅπαξ ἐλάλησα, ἐπὶ δὲ τὸ δεύτερον οὐ προσθήσω. εἶτα πρῶτον καὶ εἰκοστὸν πάλιν ὁ Θεὸς, ἐπιτιμᾷ τῷ Ἰὼβ λέγων· μὴ, ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὰ ὀσφύι σου. καὶ ὑποσημαίνει αὐτῷ τὰ οἷα τῆς δυνάμεως τοῦ ποιητοῦ, καὶ ὡς βοήθεια αὐτὸν ἐκκλῆ θεία, καὶ ὅτι ἔστι ἀναφαγεῖν δύνασις. εἶτα δεύτερον εἰκοστὸν πάλιν Ἰὼβ

E λέγων· ὅτι πρότερον μὲν ἀνεῴγετός μου τὰ ὦτα· νυνὶ δὲ μᾶλλον ἐνατενίζει σου τοῖς λόγοις, ὑγκαμι ἐμαυτὸν καὶ κατοδύω. εἶτα τέλος καὶ εἰκοστὸν, ἐπιτιμία τοῦ διαπύρου Θεοῦ πρὸς τοὺς τρεῖς φίλους Ἰώβ, ἀπολύσασα αὐτοὺς θύσαι τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐξιλάσασθαι περὶ τῆς ἀνομίας αὐτῶν δίκαιον. καὶ συγχωρεῖν παρὰ Ἰώβ. Ἰὼβ δὲ Ἰὼβ πέμπτος ἀπὸ Ἀβραάμ, ἐκ γένους Ησαῦ, συγγενὴς Ιοθὸρ πενθερᾷ Μωσέως· ἢ δὲ πέμπτη

γενεαλογία λαμβάνεται ὕπως· Αβρὰμ, Ησαῦ, Ραγουὴλ, Ζαρὲ. Ιώβ.

Ἐν τοῖς χρόνοις τῷ βασιλέως Αἰγύπτου τῷ προγεγραμμένων, ἐφάνη τις ἐν τῇ Καρίᾳ χώρᾳ γιγαντογενὴς φιλόσοφος, ὃς ἀπὸ φυλῆς τῆ Ἰάφεθ, ὀνόματι Ενδυμίων· ὅστις μυστικαῖς εὐχαῖς λόγων ἐν τῇ σελήνῃ, ἤτει αὐτῷ μαθεῖν παρ' αὐτῆς τὸ θεῖον ὄνομα ἐν ὁράματι. καὶ ἐν τῇ αὐτὸν εὐχεῖσθαι, ὕπνωσε, καὶ ἤκουσε τὸ θεῖον ὄνομα ἐν ὁράματι. καὶ οὐκέτι ἀνέστη, ἀλλὰ ἔμεινε τὸ λείψανον αὐτοῦ ὡς τὸ νεκρὸν ἐν τῇ Καρίᾳ νεκρὸν δονούμενον· καὶ κατ' ἔτος ἀνοίγουσι τὸν αὐτοῦ σορὸν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁρῶσιν αὐτοῦ τὸ λείψανον δονούμενον νεκρὸν, ὡς λέγουσι. περὶ οὗ φασιν, τὸν σελήνην φιλεῖν τὸν Ενδυμίωνα.

Οτι ὁ Ασιρὼθ κατηγορεῖ Ααρὼν καὶ Μαριὰμ καὶ Μωσέως. ἔχει δὲ αὐτοῖς λέξιν φησί. καὶ ἐλάλησε Μαριὰμ καὶ Ααρὼν κατὰ Μωσῆ, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλαβε Μωσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιόπισσαν ἔλαβε. καὶ εἶπον· μὰ Μωσῆ μόνῳ ἐλάλησεν ὁ Κύριος; οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε; καὶ ἤκουσε Κύριος. καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωσῆς πραΰς σφόδρα παρὰ πάντας ἀνθρώπους, τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπε Κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωσέα καὶ Ααρὼν καὶ Μαριάμ· ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὸ σκηνὸν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς ὁμοίως. καὶ κατέβη Κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴ θύρας τῆ σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐκάλεσε Μωσῆς καὶ Ααρὼν, καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀκούσατε τοὺς λόγους μου. ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῖν Κυρίῳ, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ. οὐχ ὕπως ὡς θεράπων μου Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστι, στόμα πρὸς στόμα λαλήσω αὐτῷ, ἐν εἴδει, καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων, καὶ τὴν δόξαν Κυρίου εἶδε. καὶ θαρσεῖ οὐκ ἐφοβήθητε λαλῆσαι κατὰ τὴ θεράποντός μου Μωσῆ; καὶ ὠργὴ θυμοῦ Κυρίου ἐπ' αὐτούς. καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἀνεβὰν ἀπὸ τὴ σκηνῆς· καὶ ἰδοὺ Μαρία λελεπρωσα ὡσεὶ χιών. καὶ ἐπέβλεψεν Ααρὼν πρὸς Μαριάμ, καὶ ἰδοὺ λελεπρωσα. καὶ εἶπεν Ααρὼν πρὸς Μωσῆν· δέομαι Κύριε, μὴ συναπενεχθῇ ἡμῖν ἡ ἁμαρτία, διότι ἀγνοήσαμεν ἀνθ' ὧν ἡμάρτομεν, μὴ γένηται ὡς ἔσον θανάτου, ὡσεὶ ἔμβρυον ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, καὶ κατεδίη τὸ ἥμισυ τῆ σαρκῶν αὐτῆς· καὶ βόησε Μωσῆς πρὸς Κύριον λέγων· ὁ Θεὸς ἰόμαί σου, ἴασαι αὐτήν. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωσῆν· εἰ ὁ πατὴρ αὐτῆς πτύων ἐνέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, οὐκ ἐντραπήσεται; ἑπτὰ ἡμέρας ἀφορισθήτω ἔξω τῆ παρεμβολῆς, καὶ μὴ ταῦτα εἰσελθέσθω. καὶ ἀφορίσθη Μαριὰμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐξῆρεν ἕως ἐπεστράφη Μαριάμ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ λαὸς ἐξ Ασιρὼθ, καὶ παρεμβαλεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν. ἐνταῦθα δὲ ἦλθον οἱ λαὸς εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος, τελευτᾷ Μαριὰμ ἡ ἀδελφὴ Μωσέως. εἶτα παρεθύ γίνεται γογγυσμὸς τῆ λαῶ κατὰ τοῦ θέλος, καὶ παράζωσι Μωσῆς καὶ Ααρὼν τὸν Θεὸν ἐπὶ τῆ ὕδατος ἀντιλογίας. καὶ ὠργίσθη Κύριος εἶπεν· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐδοξάσατέ με ἐνώπιον Ισραὴλ, οὐκ εἰσάξετε τὴ λαὸν ὑμεῖς εἰς τὴ γῆν τῆς ἐπαγγελίας. πλὴν τῆ δὲ Ααρὼν ἀναβήθω εἰς τὸ ὄρος Ωρ, ἐπιτιμίαν θανάτου δίκαιος, διὰ τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίας. μετὰ δὲ τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίας, καταρχεται ὁ λαὸς εἰς Εδὼμ, καὶ κατηγορεῖ Θεοῦ καὶ Μωσέως. καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τοὺς ὄφεις, καὶ ἐδάκτευσε τὸν

Cedren.

generis ita habet: Abrahamus, Eſaus, Raguelus, Zares, Jobus.

Quo tempore Ægypti reges il fuerunt quos ſupra retuli, eo in Caria philoſophus quidam a gigantibus prognatus extitit, de ſtirpe Japeti, nomine Endymion. Is Lunam myſticis quibuſdam precibus flagitavit, ut ſibi per viſionem nomen divinum aperiret: interque precandum ſopitus, divinum nomen in viſione audivit. Neque ab eo ſomno ſurrexit: ſed reliquiæ ejus etiamnum in Caria extant, cadaver identidem agitatum: atque in Caria quotannis tumbam ejus aperiunt (ut fertur) contuenturque reliquias ipſius motu agitaras. Inde fabula tracta eſt, adamatum fuiſſe a Luna Endymionem. *Eutymio.*

Apud Aſirotha (loci hoc nomen eſt) Aaron & Maria Moſi obtrectant. Res in ſacra ſcriptura hiſce verbis refertur. (Oblocuti ſunt Aaron & Maria Moſi propter uxorem Æthiopiſſam, quam Moſes duxerat. ac dixerunt, An ne ſoli Moſi Deus, an non etiam nobiſcum locutus eſt? Audivit hæc Dominus. Ac Moſes quidem ea erat animi manſuetudine, ut in terra perinde manſuetus non extaret alius. Illico autem Deus Moſen, Aaronem & Mariam juſſit exire ad tabernaculum teſtimonii. Eo facto, deſcendit Deus in columna nubis, adſtititque in foribus tabernaculi iſtius: & Aaronem ac Mariam evocavit. iis egreſſis ita eſt ſatus: Auſcultate ſermoni meo. Si quis veſtrum vates a me uſurpabitur, ei me per viſionem cognoſcendum dabo, inque ſomnia ei loquar. Secus res habet cum famulo meo Moſe, qui in tota mea domo mihi fidelis eſt. cum eo verbatim ac diſerte loquar, aperte & non per involucra ſermonis: & gloriam Domini vidit. Cur itaque non reveriti eſtis famulo meo Moſi obloqui? atque ira Dei adverſus ipſos exarſit, iſque degreſſis nubes a tabernaculo abiit. atque ecce Mariam lepra ita obduxit, ut nivis inſtar alba eſſet. Quam intuitus Aaron, cum lepra infectam cerneret, ita eſt Moſen allocutus. Domine, precor ne hoc noſtrum peccatum in nos animadvertatur, quod per ignorationem commiſimus, ne ſit Maria ſimilis cadaveri, aut abortivo partui: quippe dimidia pars carnium ejus abſumpta eſt. Vociferatus ergo eſt Moſes ad Dominum, flagitavitque uti eam Deus ſanaret. Cui reſpondit Deus: An ea, ſi faciem ipſius pater conſpuiſſet, non pudore afficeretur? Septem dies extra caſtra ſeorſim degat, tum intromittatur. Sic Maria per ſeptem dies caſtris excluſa ſuit. Neque populus caſtra prius movit, quam Maria mundaretur. Ea recepta, ab Aſerothis moverunt, & in ſolitudine Pharana caſtra fecerunt.) Mortus eſt autem Maria, cum ad Zinaicam ſolitudinem populus perveniſſet. Statim poſtea populi indignatio propter fitim oborta eſt: iraverunteque Moſes & Aaron Deum ſuper aqua jurgii. Atque iratus Deus dixit: (Quando meam gloriam coram populo teſtati non eſtis, vos populum in regionem promiſſam non introduceris.) Porro Aaron aſcendit in montem Or, ibique mortuus eſt: quæ ei pœna propter aquam jurgii eſt irrogata. Secundum hæc in Idumæam populus pervenit. Cumque rurſus Deo & Moſi obmurmuraret, immiſit Deus angues qui populum necarent. *Numer. 12. Aaron & Maria Moſi obtrectant. Edit. Pariſ. pag. 72. Num. 13. Num. 20. Num. 20.*

tunc juſſu Dei ſerpens ille æneus conficitur.

Numer. 26. In ſecunda populi recenſione, cum Moſes atque Eleazarus populum numerarent, nemo omnino eorum ſuperfuit quos in prima recenſione Moſes & Aaron invenerant, cum a viginti annos nato & amplius omnes numeraſſent. Ediderat enim Deus populo, fore ut propter ſuam obtrectationem periret. Ac Moſes quidem & Eleazarus, quippe Levitæ, ne ante quidem inter aliquas tribus recenſebantur. Joſua Benisminicus tribu fuit, Chalebus Judæus. Obſerva autem, eos qui xx annis minores erant, & Levitas qui vitam produxerunt eo uſque, non fuiſſe promiſſa terra privatos. Ibi Moſes jubetur montem Nabanum conſcendere, objurgaturque, ſicut ante frater ipſius, propter aquam jurgii: atque ideo etiam terra promiſſa privatus, ibi e vivis excedit, annos natus cxx. Juſſus autem Moſes montem conſcendere, atque ibi vitam finire, Seonis Amorræorum & Ogi Baſanis regum urbes, omnemque ditionem *Edit. Paris. pag. 73.* duorum regum eis Jordanem, Rubeno, Dani, ac dimidiæ Manaſſeæ tribui aſſignat.

Cum per montem Seirum iter Iſraelitæ ſiccrent; mandatum eis a Deo eſt, ut panem aquamque ab Idumæis mercarentur, Eſauo prognatis, ideo & dixit eis Deus: (Non poſſidebitis de terra Eſavicorum, ne veſtigium quidem pedis latum portionem: ſunt enim veſtri fratres. Quin & a Moabitarum terra atque urbibus Deus Ebræos evertit, quod ii Lotho eſſent prognati.

In repetitione legis Moſes ſanctæ decem verba recitavit, addens, populum ea de medio igne edi audiviſſe. Itaque priuſquam inſcriberentur tabulis, jam tum a divina voce fuerunt promulgata. Non enim vocem ſine verbis, ſed articulatam audivit ex medio ignis in Sinai populus. Sed ſcriptum eſt: (Verba ejus audivit ex medio igne.) ea porro ſunt ſanctæ legis verba, quæ deinde tabulis inſculpſit.

Moſes. Moſes annos natus octuaginta, Ebræum populum ex Ægypto eduxit: ac in ſolitudine leges eis poſuit, adſuitque per annos quadraginta. Ex libro Joſephi de Antiquitate ſecundo. Pharao & inſomnia & eorum interpretationes eadem hora accepit. Sed interpretationum oblitus, quæſivit qui eas ipſi in memoriam revocaret. Septem ſertilibus annis, Ægyptii ſeptennalem famem non præſenſerunt. Quidam eorum qui ſacras litteras tractant, Pharaoni indicavit, eo tempore quemdam inter Iſraelicos naſciturum, qui adultus Ægyptiorum regnum depreſſurus, ſummque populum evecturus foret. Itaque rex hujus conſilio jubet omnes Iſraeliticorum maſculos partus in fluvium abjici. (At enim Dei ſententiam nemo hominum infringere poteſt, ne ſi mille quidem artibus hoc moliatur.) Moſis pater a Deo per inſomnium de omnibus quæ Moſi & Aaroni eventura eſſent edoctus, uxori ſuæ Jochabethæ ſignificavit. Thermuthis filia Pharaonis, cum Moſen ex aqua ſuſtuliſſet, mulierem quæri jubet quæ eum lactet. multis adductis cum nullam Moſes admitteret, adſtans Maria: Si, inquit, aliquam de popularibus ejus Ebræis mulieribus curares adduci, fortaſſe

A λαὸν. καὶ λοιπὸν γίνεται τὸ χαλκοῦργημα τὸ ὄφεως, σῳζόμενοι θεοῦ.

Ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐξαριθμήσει, ἡνίκα Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ἐξεμέτρησαν τὸν λαόν, οὐκ ἐφείθη ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἀριθμήσεως, ἡνίκα Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐξεμέτρησαν τοὺς ἀπὸ εἰκοσιετῶν, καὶ ἐπίσης ὅτι εἶπε Κύριος αὐτοῖς· θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, διὰ τὰς γογγυσμοὺς ὑμῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν Μωϋσέα καὶ Ἐλεάζαρ, οἵτινες Λευῖται, οὐδὲ τὸ παλαιὸν συνεξεμάθησαν τοῖς λοιποῖς φυλαῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς, Βενιαμίτης ὢν· ὁ δὲ Χάλεβ, ἐκ τῆς τοῦ Ἰούδα. Σημείωσαι δέ, ὅτι οἱ κατ' ἔτος ἐλάττους τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ ἱερισάμενοι καὶ γῆς τὴν ἐπαγγελίας, οὐδὲ οἱ φθάσαντες ζῶν τῷ Λευίτῃ. ἐνταῦθα δὲ κελεύεται Μωϋσῆς ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ. καὶ ἐλέγχεται ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, διὰ τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίας. διὸ καὶ τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας ἐστέρηται, καὶ τελευτᾷ ἐκεῖ ἐτῶν ἑκατὸν εἴκοσιν. ὅτι τὴν Σηὼν βασιλέως τοῦ Ἀμορραίων, καὶ τὴν Ὠγ βασιλέως τῆς Βασὰν τὰς πόλεις, καὶ πᾶσαν τὴν χώραν τῶν δύο βασιλέων, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, δέδωκε Μωϋσῆς εἰς κατοχὴν τοῦ Ρουβὴμ, καὶ Δάν, καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, αὐτὸ λαβεῖν αὐτῶν ἀπόφασιν ἀναβῆναι ἐν τῷ ὄρει, καὶ τελευτῆσαι.

Ὅτι παρεχώρησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σηὶρ, πορεύεσθαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἄρτον καὶ ὕδωρ ἀγοράσαι παρὰ τῶν Ἰδουμαίων, τῶν υἱῶν Ησαῦ. διόνπερ αὐτοῖς ὁ Θεὸς· ἵνα πληρωμάσητε τὴν γῆν τοῦ Ησαῦ οὐδὲ βῆμα ποδὸς, ὅτι ἀδελφοὶ ὑμῶν εἰσὶν. ἀποτρίπτονται δὲ ὑπὸ Θεοῦ ἐκ τῆς Μωαβιτῶν, καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν, διὰ Λὼτ τὸν προπάτορα αὐτῶν.

Ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ τοποθεσίᾳ λέγει Μωϋσῆς· τὰ ἅγια δέκα ῥήματα ὑμεῖς ἀκηκόατε ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς, ὅτε καὶ πρὸ τῶν γραφῆναι αὐτὰ ἐν πλαξίν, ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς θείας φωνῆς. οὐ γὰρ φωνὴν ἄσημον, ἀλλ' ἔναρθρον ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν Σινᾶ, καθὼς γεγράπται· καὶ τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἤκουσεν ἐκ μέσου τοῦ πυρός. πῶς δὲ εἰσὶ τὰ ἅγια ῥήματα τοῦ νόμου, ἃ ὕστερον ἐνεχάραξεν ἐν πλαξίν.

Ὅτι Μωϋσῆς π'. ἐτῶν ὤν, ἠγάγετο τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείας τῶν Ἑβραίων ἔθνους· συμβὰν τι αὐτοῖς νομοθετῆσαι ἐπὶ τῆς ἑρμείας ἐτῶν μ'. λόγ. β'. βιβλίῳ Ἰωσήππου τῆς ἀρχαιολογίας· ὅτι Φαραὼ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἄρας ἐθεάσατο ἐν τοῖς τοῦ συνεδρίου ὄψεσι, καὶ τοῖς ἐξηγήσεσι αὐτῶν. ἀλλὰ τῆς ἐξηγήσεως ἐπιλαθόμενος, τὸν αὐτῶν ἀναμνήσεται ζήτησιν. ὅτι ἐν τοῖς ἐπὶ τῆς θεωρίας ἔτεσι, ἃ προῄδετο Αἰγύπτοις ἡ ἐπιστῆσα λιμὸν. ὅτι τῇ ἱερογραμματέων τις, ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ Φαραὼ, προχθισθαί τινα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τοῖς Ισραηλίταις, ὃς παπεινώσει μὲν νῦν Αἰγυπτίων ἀγεμονίαν, αὐξήσει δὲ τοῖς Ισραηλίταις τροφεῖς. διὸ καὶ γνώμῃ αὐτοῦ ἀπολέσθαι πᾶν τὸ γενηθὲν ἄρσεν ὑπὸ τῶν Ισραηλιτῶν, εἰς ἃ ποταμὸν ῥίπτεσθαι. ἀλλὰ ἀραπίσει δ' ἂν οὐδεὶς τοῦ Θεοῦ γνώμας, οὐδ' ὁ μυρίας πῆχας ἐπὶ πύργου μηχανησάμενος· ὅτι ὁ πατὴρ Μωϋσέως κατὰ τὰς ὕπνους, πάντα τὰ κατὰ Μωϋσέα καὶ Ἀαρὼν συμβησόμενα ἐκ Θεοῦ προδιδάσκεται, καὶ τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Ἰοχάβεδ φανερῶ. ὅτι Θέρμουθις ἡ θυγατὴρ Φαραὼ, ἀνελομένη Μωϋσέα, κελεύει γυναῖκα ἀχθῆναι, καὶ θηλάσαι τὸ παιδίον παραχρῆμα· πολλῶν δὲ ἀχθεισῶν, μὴ προσιεμένου Μωϋσέως, παρεστῶσα Μαριὰμ, εἶπεν· εἰ τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν γυναικῶν Ἑβραίδων ποιήσεις

ἀχθῶσαι, πάχα ἂν πρσέντας θηλῶ. διὸ ἡ κελεθεῖσα, ἄγει τὸν αὐτῆ μητέρα, ἡ τὸ παιδίον ἀπρόπως προσφύσας τῇ θηλῇ. ἔτι φιλοφρονεμένος Φαραὼ τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ, ἐπιτίθησι Μωσῆ τὸ διάδημα. ὁ δὲ διὰ νηπιότητα καταφέρει αὐτὸ εἰς γῆν, ἡ τῆς ποσὶν ἐπιβαίνει. Ἢ ἡ προδαλωθέντος ἱερογραμματέως τῶν θεασαμένων, καὶ ἀπελθεῖν ἐπιχειρήσαντος, ἁ Θέρμουθις ἐξαρπάσασα διεσώσατο. Ὅτι χειροήθης ἔσαι αἱ ἴβεις, φρὸς μόνον τὸ ἦῷ ὄφιων γένος ἀχθείας ἔχουσι· ἡ δεινῶς ἀναπαζόμεναι, καταθίουσιν ἐλάφων μᾶλλον· ὅτι φθειρῶν ἄπειρόν τι πλῆθος τοῖς Αἰγυπτίοις ἐξέλιθωσιν, ἴνδοθεν ἀναδιδόμενον, ἡ κακῶς διαφθεῖρον αὐτὸς, ἡ ὑπὸ μεδενὸς διαφθειρόμενον φαρμάκω. ὅτι ἐξελθόντες οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ Αἰγύπτου, πιφυρμένοις ἀλεύροις ἡ πεπηγόσιν ἐπὶ λ'. ἡμέραις διετρόφησαν σπανίως· ἄθεν ἡ οἷς μνήμην τῆς τότε ἐορδὰς, ἑορτὴ ἄγουσιν ἱερ' ἡμέρας ἑπτὰ, Ἢ ἀζύμων λεγομένην· ἐξῆλθον δὲ μὴ ἴνα τετρακόσια τριάκοντα. ὅτι τὸ Ἢ ὀρύγων γένος τριφόμβιον πλῆθος εἰς Ἀρράβιον κόλπον ἐφίπταται, Ἢ μεταξὺ θαλάσσων ὑπελθὸν, Ἐὐπορολοπῶται ἅμα τῇ πτήσει· ἡ φρόσγειον μᾶλλον Ἢ ἄλλων ἐν, καταφέρεται εἰς τοὺς Ἑβραίους. Ὅτι τὸ μάννα παρήγγελτο ἐξέσθαι πᾶσιν ἀναρωνα (Ἔτο δὲ ἐστι μέτρον) εἰς ἑαυτὸν ἡμέραν συλλέγειν, ἵνα μὴ τοῖς ἀδυνάτοις ἄπορον ᾖ τὸ λαμβάνειν δι' ἀλλήλων τῆς δυναστείας, πλεονεκτούσης περὶ τὴν ἀναίρεσιν.

Ὅτι ἐπὶ ἑξακοσιοστῷ βρίᾳ τῆς ἐπὶ τῆς βάτου θεοφανείας ἐξιόντι Μωσῆς, ἡ Ἔ ὁμοφύλων Ἢ ἡγεμονίαν Ἓ μὰ θέλων ἐγχειρίζεται· σημεῖοις τε ἡ πρᾶσι καθοπλισθείς, καπλιπὼν Ἰοθὸρ Ἢ πενθερὸν αὐτῷ ἀ γαμβρὸν (διασῴζει καλεῖται) εἰς Αἴγυπτον ἅμα δυσὶ παισὶ Γηρσὰμ ἡ Ἐλιέζερ, ἡ γυναικὶ τῇ Σεπφώρᾳ· Ἢ ἡ ἐπισὰς ἄγγελος, θάνατον ἀπείλησεν· ἀλλὰ πατὸν ἱλάσασα καιπρὰ ἀκόρυλος ὖσα ἀγωνὶ, τῇ τῆς περιτομῆς τὸ παιδὸς αἷματι. σωσαντᾷ δὲ ἡ Ἀαρὼν θύθυσαλεὶς, καὶ Ἢ τῷ σημείων ἐπιβιβασθῆναι δυάμιν. ὅθεν καὶ τῇ Φαραὼ μετὰ καὶ τῷ Αἰγυπτίων ἐπαοιδῶν ἀνθισαμένοις, ἀφάτῳ πλυγῇ ἐπάνεγκε, πᾶν ὕδωρ εἰς αἷμα ποιήσας· Μωσεῖ δὲ ἡ Ἀαρὼν καὶ τοῖς Ἑβραίοις, καθαρὸν ἰὼ ἡ πιόμενον. ὅθεν ἦδ καὶ τοῖς γόνοις ἀπεσοφίθα τὸ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις διερισκόμενον ὕδωρ, αἷμα δοκεῖν φαίνεσθαι. τὸ δὲ αὐτὸ ποιῆται καὶ ἐπὶ τῆς δλτήρας πληγῆς τῷ βατράχων, Αἰγυπτίους μὲν πάντας τῷ πάθει μαίζεσθαι, μόνων δὲ Ἢ γῆν τῷ Ἑβραίων καθαρὸν τοῦ πάθους. τρίτη πληγὴ ἀ τῷ σκνιπῶν. πτέρτα, ἀ τῆς κυνομυίας. ἑ. θάνατος κτηνῶν. ς'. ἀ αἰθαλώδης κονιορτός. ζ. αἱ φλυκτιδικὸς χαλάζης. ὀγδόη, ἀ ἀκρὶς. ἐνάτη, τὸ φλαφνὸν σκότος. δεκάτη, θάνατος τῷ πρωτοτόκων.

Η ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ.

α'. Ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεός σε, ἀ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. β'. οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα. γ'. οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Ἢ Θεῦ ἐπὶ ματαίῳ. δ'. μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῆς σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν. ε'. τίμα τὸν πατέρα σου, ἡ Ἢ μητέρα σου, ἵνα δὲ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ Ἢ γᾶς. ς'. οὐ μοιχεύσεις. ζ'. οὐ φονεύσεις. η'. οὐ κλέψεις. θ'. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κῆ Ἢ πλησίον σου μαρτυρίαν. ι'. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν βοῦν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν ὄνον αὐτοῦ, οὐδὲ πάντα τὰ κτήνη αὐτοῦ, οὐδὲ ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν.

ΤΑ ΔΕΚΑ ΠΡΟΣΤΑΓΜΑΤΑ.

α'. Ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. β'. οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα. γ'. οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Ἢ Θεῦ ἐπὶ ματαίῳ. δ'. μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῆς σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν. ε'. τίμα τὸν πατέρα σου, ἡ Ἢ μητέρα σου, ἵνα δὲ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ Ἢ γᾶς. ς'. οὐ μοιχεύσεις. ζ'. οὐ φονεύσεις. η'. οὐ κλέψεις. θ'. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κῆ Ἢ πλησίον σου μαρτυρίαν. ι'. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν βοῦν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν ὄνον αὐτοῦ, οὐδὲ πάντα τὰ κτήνη αὐτοῦ, οὐδὲ ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν.

A tassis mammam admitteret · jussa hoc agere, matrem adduxit, ejusque ubera libenter infaos admisit. Pharao filiæ suæ blandiens, Mosi diadema imponit : Infans autem ætatis simplicitate id in terram abjicit, ac pedibus calcat. Id cum videret is quem paulo ante diximus sacrarum litterarum magister, interfici puerum *Edit. Paris. pag. 74.*
jubet : sed Thermuthis ereptum necl subtraxit.

Ibis mansueta est avis, solis infestæ anIbis. guibus : quos & crebro, amplius etiam cervis, capit atque vorat · Ingens pediculorum vis Ægyptios invasit, ex ipsis corporibus erumpentium, ac male eos multavenium, neque ulli remedio cedebant. Ebræi ex Ægypto egressi, tenuiter se sustentarunt per xxx dies, pasta subacta, B quam secum extulerant. In cujus penuriæ memoriam solemnem octidui festivitatem agunt, quæ ab infermentatis panibus Azymorum nomen habet. Coturnices magna multitudine vectæ ad Arabicum sinum, transmisso mari quod in medio est, advolant : volandoque fatigatæ, cum sese magis magisque ad terram darent, ad Ebræos 49
devolant.

Manna jussi sunt Ebræi quotidie singuli assaronem (mensuræ id nomen est) colligere : neque enim ita cuiquam cibum deesturum. Id factum est : ne validiores plus legere satagentes, imbecillioribus difficultatem cibi colligendi afferrent.

Sereno meridie Dei in rubo apparitione C dignatus est Moses, suoque populo etiam nolens præfectus : ac faculatate miraculorum edendorum instructus, Jothore socero relicto, cum uxore sua Sepphora ac Gersomo & Eliezere filiis in Ægyptum profectus est. Sepphoræ angelus occurrit, ac mortem est minatus : quem ea, tametsi alienigena, sanguine circumcisi filii placavit. Obviam factus est etiam Mosi Aaron, missu Dei, facultatemque prodigiorum confirmavit. Proinde Pharaone sibi cum magis Ægyptiis resistente, Moses primam plagam intulit, omni eorum aqua in sanguinem mutata : cum ipse interim, Aaron atque Ebræi potum & potabilem haberet aquam. Inde enim etiam præstigiatores sumpta arma, effecerunt ut ea sanguis videretur esse. Sic etiam secunda D plaga ranis Ægypto immissis, cum ea totam genteni vexarent, sola ab iis immunis fuit Ebræorum terra. Tertia plaga fuit, cullices. Quarta, muscæ caninæ. Quinta, jumentorum mors. Sexta, pulvis fuliginosus. Septima, pustulæ & grando. Octava, locustæ. Nona, tenebræ palpabiles. Decima, primogenitorum interitus.

DECEM PRÆCEPTA. *pag. 75.*

1. Ego sum Deus tuus, qui te ex Ægypto eduxi. II. Ne sint tibi alii præter me dii. ne feceris tibi simulacrum, aut ullius rei effigiem. III. Ne E abuteris nomine Dei. Non enim absolvet Deus eum, qui ipsius nomine abusus fuerit. IV. Memento diem Sabbathi tibi sancte agendam esse. V. Parrem & matrem tuam in honore habe, ut prospere tibi eveniat, diuque vivas in terra. VI. Ne stuprum feceris. VII. Neve homicidium. VIII. Neve furtum. IX. Ne perhibueris falsum contra quemquam testimonium. X. Ne

appetiveris uxorem, domum, agrum, non ſervum, non ancillam, bovem, jumentum, aut quicquam omnino de bonis proximi tui. Hæc ſunt decem præcepta, generalium mandatorum ordinatio. Atque hæc divina præcepta terribili quadam & articulata voce edita ſunt, cernente atque audiente populo: cujus vocis terribilem audituque difficilem ſonum non ferentes, petiverunt ut ſibi reliqua Deus ſermone Moſis proponeret. Sunt autem reliqua quinquaginta peculiaria capita, de ſervis, de cædibus dedita opera aut caſu perpetratis, contumelia parentibus illata, aut maledicto, furto, vulneribus inter pugnandum letbalibus aut non lethalibus impoſitis: idibus quos liber libero, Dominas ſervo, vir prægnanti mulieri infert, oculi eliſione ſervi aut ancillæ, tauro taurum cornu feriente, furto vituli, occidione furis in foramine, incendio pabuli aut areæ, depoſito auri vel argenti, commodato omnis generis jumenti ab amico, vitio virgini oblato, congreſſu cum bruto, ſacrificio ſimulacris oblato, oppreſſione inquilini, pupilli & viduarum, pecuniis mutuatis, maledicto in Deum aut populi principem, primitiis areæ & torcularis, primogeoitorum, filiorum, vitulorum, ovium, jumentorum: ut eſſent viri Deo ſacri. Carnem a fera receptam mandavit non edi, ſed canibus objici: vanum rumorem non admittere: ſontem teſtimonio non ſublevare: multis ſe ſceleris ſocium non præbere: neque a recto ob multitudinem judicio deflectere: in judicio pauperem non miſerari: bovem aut jumentum inimici ab errore lo viam reducere, atque reſtituere inventum, in erigendo ſub onere collapſum jumentum vel opem ferre: pauperis juſtum judicium non perverrere: ab omni injuſta re abſtinere: inſontem & juſtum non occidere, neque abſolvere ſontem: dona non accipere, quia excæcant videntes, & juſtitiæ officiunt: inquilino beneſacere: ſex annos ſementem facere, ſeptimo terram egenis fruendam dimittere, & beſtiis: ſimiliter & vineam & oleam. Hoc humanitatis docendæ cauſa inſtituit. Eo anno etiam æs alienum dimitti juſſit, & ſervos Ebræos libertate donari: Jubilæique anni otium ſanait. Jubilæus annus quinquageſimus quiſque dicitur, idque nomen libertatem ac dimiſſionem notat. Eo anno agri domuſque venditæ ad priſtinos redeunt dominos, & debita abolentur, & ære empta oancipia liberantur. Sea dies ſeptimanæ laborare imperavit, ſeptimum quieſcere. Per nomen alieni Dei neque jurare, neque id omnino pronunciare. Tres quotannis feſtivitates celebrare: Aaymorum per ſeptidnum novo menſe, id eſt, circa primum veris plenilunium: alteram, primitiarum meſſis: tertiam, ſub finem anni, collectis agriculturæ fructibus. Admonebat autem eos Paſcha (ea enim eſt prima feſtivitas) exitus de Ægypto: Pentecoſte (quod eſt alteri ſexto nomen) introitus io terram promiſſam: Tabernaculorum collocatio (ſic tertia appellatur) vitæ in ſolitudine in tabernaculis per quadraginta annos toleratæ. Mandavit etiam hæc. Coram Domino ſine munere non apparere. Tribus dictis feriis omnem

Summa legis.

Edit. Pariſ. p. 56.

σίον σου. ſ. ἢ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, ἢ τὸν οἰκέτην, ἢ τὴν ἄγρον, ἢ τὴν παῖδα αὐτοῦ, ἢ τὸν παιδίσκην, ἢ τὸν βοῦν, ἢ τὸ ὑποζύγιον αὐτοῦ, ἢ πᾶν κτῆνος αὐτοῦ, ὅτι ὅσα τοῦ πλησίον σου ἐστίν. Λύσιν δὲ ἡ διάλογος τῷ γενικῶν ἐντολῶν ἐστὶν ἡ ἐξέτασις. ταῦτα τὰ θεῖα διδάγματα φοβερᾷ τινι καὶ ἐναρθρῳ φωνῇ ἐξέπεμπεται, ὁρώντος τὸν λαὸν, καὶ ἀκούοντος· ὃς τὸ κατάπληκτικὸν καὶ ἀκοὴν δυσάντητον μὴ φέροντες, ᾔτησαν ἵνα Μωϋσῆς τὰ λοιπὰ τῇ ἰδιοτρόπῳ αὐτοῦ ἐν πυκνότητι περαλαίοις νομοθετήσῃ λαλῆσαι· ἦσαν δὲ περί τι οἰκετικὴ καὶ φόνων ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων, ἀτιμίας γονέων καὶ κακολογίας, πληγῆς, παίξεως ἐν μάχαις πρὸς θάνατον ἢ ζωλῇ, ἐλεύθερος πρὸς ἐλεύθερον, καὶ δοῦλος πρὸς δοῦλον, καὶ ἀνδρὸς πρὸς ἔγκυον γυναῖκα, ἐκβολῆς ὀφθαλμῶν, δούλου καὶ δούλης, ἀγριασμοῦ ταύρου πρὸς ταῦρον κλοπῆς, μόχου, καὶ θανῆς κλέπτει ἐν τῇ διορύγματι· κατὰ ἐμφορησμὸν βοσκημάτων καὶ ἄλωσις, κατὰ παρακαταθήκης ἀργυρίου ἢ χρυσίου, καὶ ὑποζυγίων καὶ παντὸς ἀτίμου χρήσεως παρὰ τοῦ πλησίον. φθορᾶς παρθένων, καὶ θυσίας φαρμάκων, πλανοβασίας καὶ θυσίας εἰδώλων, κακώσεως προσηλύτου, καὶ ὀρφανῶν ἐκ χηρῶν δανειζομένων, κακολογίας εἰς θεὸν καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ, ἀπαρχῶν ἅλωνος καὶ ληνοῦ, πρωτοτόκων υἱῶν, μόχου τε καὶ προβάτων καὶ ὑποζυγίων· (τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀνδρας ἁγίους τῷ Θεῷ) κρέας θηριάλωτον μὴ ἐδέσθαι, ἀλλὰ κυσὶ ἀποῤῥίπτειν· μὴ παραδέχεσθαι ἀκουσμάτων, μὴ συμμαρτυρεῖν ἀδίκῳ, μὴ συνοῦσαι πολλοῖς ἐπὶ κακίᾳ, μὴ ἐκκλίνειν μετὰ πολλῶν ἀρίστου, μὴ ἐλεῖσθαι πτωχὸν ἐν κρίσει· ἀποῤῥιφεῖν καὶ ἀποδίδοναι τοῦ βοῦ τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐχθροῦ πλανώμενον τὸν ὑπόσκοπτε, καὶ πεπτωκὸς ὑπὸ τοῦ γόμου συνεγείρειν· μὴ διαῤῥιφεῖν ἀρίστου πίνητος δικαίου, ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκου ἀφίσασθαι, μὴ ἀναιρεῖν ἀθῶον καὶ δίκαιον, μὴ διαιτοῦν τὸν ἀσεβῆ. δῶρα μὴ λαμβάνειν, ὡς ἐκτυφλοῦντα τοὺς βλέποντας, καὶ τὸ δίκαιον λυμαινόμενα. προσέλκυσον δ' ποιεῖν ἕξ ἔτη σπείρειν τὴν γῆν, τῇ δὲ ἑβδόμῳ ἄφεσιν παρέχειν αὐτῇ εἰς ἀπόλαυσιν πτωχῶν καὶ θηρίων, ὁμοίως καὶ τὸ ἀμπελῶνα καὶ τὸν ἐλαιῶνα φιλανθρωπίαν ἐπαιδεύειν αὐτούς. κατὰ τοῦτο δὲ τὸ ἔτος καὶ ἄφεσις ἐφυλάττετο ἐγίνετο, καὶ τῇ δουλοῦσιν Ἑβραίων ἐλευθερία, καὶ τὸν Ἰωβηλαῖον ἀργεῖν ἐνομοθέτησεν. ἐλευθερίαν δὲ καὶ ἄφεσιν συμαίνει τὸ ὄνομα· Ἰωβηλαῖον δὲ τὸ πεντηκοστὸν προσαγορεύουσιν ἔτος· ἐν ᾧ κελεύει καὶ τὸν ἀγρὸν ἀναλαμβάνειν τὸν πεπραμένον, καὶ νὰς ἐν αὐτῇ οἰκίας, καὶ χεῖρον ἀποκοπὰς, καὶ παίδων ἀνιτῶν ἐλευθερίας. ἓξ ἡμέρας ἐργάζεσθαι τὴν ἑβδομάδα, τῇ δὲ ἑβδόμῃ ἀναπαύεσθαι. ὀνόματι θεοῦ ἀλλοτρίου μὴ ὀμνύειν, μήτε προφέρειν διὰ στόματος. τρεῖς καιρὸς τὸν ἔτος ἑορτάζειν, τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων, πρώτῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ μηνὸς τοῦ νέου, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδου, διὰ δὲ τῆς πεντηκοστῆς εἰς τὴν γῆν ἐπαγγελίας εἰσόδου. καὶ δὲ τῆς σκηνοπηγίας, τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀναγωγῆς. ἐν σκηναῖς γὰρ οἰκοῦσιν, πτ-

σαράκοντα διετέλεσαν ἔτη. μὴ ὀφθῶσι γοῦν ἑαυτῶν Κυρίου, καὶ πᾶν ἀρσενικὸν ἀπαντᾶσθαι ἐνώπιον Κυρίου τῷ τὰς τρεῖς ἑορτὰς πάσας. μὴ θύειν ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσιάσματος Κυρίου, ἀλλ' ἐπ' ἀζύμοις. μὴ μένειν ἕως πρωΐ σίαρ τὰς ἑορτάς. τὴν τῶν ἀπαρχῶν τῶν πρώτων γενημάτων τῆς γῆς, εἰσάγειν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐφ' ἅπασι. μὴ ἕψειν ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. ταῦτα τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ Μωϋσῆς ἐλθὼν ἀπήγγειλε τῷ λαῷ, μετὰ τῶν ἄλλων τιμῶν Θείων παραινέσεων· καὶ ἀπεκρίθη μιᾷ φωνῇ πᾶς ὁ λαός, καὶ εἶπε. πάντας τοὺς λόγους Κυρίου ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. καὶ ἐγράφη ταῦτα πάντα. Ὅτι Μωϋσῆς λαβὼν παρὰ Θεοῦ δόξαν, ἐν τῇ προσώπῳ κάλυμμα τιθεὶς ἐπὶ παραράκοντα χρόνους, διελέγετο τοῖς Ἰουδαίοις· ὃ δὴ ἐδείκνυτο αἰνιττόμενος εἰς αὐτόν. εἰσιόντος δὲ μετὰ Κύριον, περιῃρεῖτο τὸ κάλυμμα. ὥσπερ καὶ τοῖς κατὰ σάρκα μὴ τὸν νόμον ἀναγινώσκουσι, κάλυμμα παρώρισται ἐπίκειται, τῷ μὴ ἐπιγνῶναι τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ. τοῖς δὲ διὰ τοῦ πνεύματος εἰσιοῦσι, τὸ κάλυμμα τῆς ἀγνοίας ἀφαιρεῖται.

Ἀληθῶς δὲ τὰ ὁπλίσια τοῦ Θεοῦ, ἡ σάρκωσις τοῦ μονογενοῦς, ἐπὶ τοῦ Θαβωρίου εἶδε Μωϋσῆς, ὡς ἐπὶ πέτρᾳ τεθεὶς καὶ σκεπασθεὶς τῇ Χριστῷ· παρερχόμενον ἢ ἐν δόξῃ εἶδεν ὁ γυμνὸν, ἀλλὰ συναρκωμένον θεόν. ἅτε αἱ μὲν πρῶται πλάκες χειρὶ Θεοῦ λελάξευνται καὶ γεγράφαται, αἳ συντριβῶσαι συγκεχώρηνται. ὅτι τύπος ἦσαν αὗται τοῦ πρώτου καὶ κατὰ τὸ γράμμα νόμου· ὥσπερ αἱ δεύτεραι, ἃς Μωϋσῆς ἐλάξευσι καὶ ἔγραψε, τύπος ἦσαν σαφὴς ἢ δευτέρου, καὶ κατὰ πνεῦμα νόμου. ὥσπερ ὁ λαὸς ὁ πρῶτος ὁ μοχθηρεύσας τὸν πρῶτον ἐνώπιον Ἰσραήλ. διὸ καὶ ἐν ὀργῇ Θεοῦ καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πρὸς αὐτὸν παλαιὸς διεστεμμένος νόμος. ὁ λαὸς δὲ ὁ δεύτερος, ἢ νέος καὶ κατὰ Χριστὸν εἰκονίζων Ἰσραήλ. διὰ καὶ ἐν δόξῃ τῷ προσώπῳ Μωϋσέως, τὰς δευτέρας ἐλαβὼς ὑπεδέδεκτο πλάκας, καὶ ταύτας ἀφθάρτως ἐν τῇ μαρτυρίου ἀποθήκῃ ἐφύλαξε λαβών. ὅτι ὑπὸ μὲν τῶν κτηνῶν, ὁ βοῦς ἦν τὸ ἀφόβητον, καὶ τὸ αἰγίδιον, ὡς ἥμερα, καὶ καθαρὰ, καὶ εἰκόνα τῶν τοῦ Χριστοῦ τυπουμένων προβάτων, εἰς θυσίαν καὶ ὁλοκαύτωσιν τῇ νόμῳ παρείληπται. ἀπὸ δὲ τῶν πτηνῶν μόνα τρυγὼν καὶ περιστερὰ, τὸ μὲν ὡς φίλαγνον καὶ φιλόσυχον, τὸ δὲ ὡς φιλάλληλον καὶ φιλάνθρωπον· ἐξ ἄμφω ὡς ἀθαράκαὶ ἀκέραια, καὶ ἁγίων ψυχῶν ἰδιότητας χαρακτηρίζοντα, εἰς θυσίαν καὶ ὁλοκαύτωσιν τῇ νόμῳ ἐξείληπται καὶ παρείληπται.

Ὅτι τὼ ἐρυθρὰν οἱ μὲν εἰς δώδεκα τομὰς λέγουσι κοπῆναι, καθὼς καὶ ὁ μέγας Χρυσόστομος ἑκάστῃ φυλῇ λέγει δοῦναι ἰδίαν παρεχομένῳ, οἱ δὲ εἰς μίαν, διὰ τὸ μίαν πληγὴν τὸν Μωσῆν τῇ θαλάσσῃ δεδωκέναι. ὅτι τῇ Ἰσραηλιτῇ τῆς θαλάσσης ἐξιλάσκοντο, τοὺς Αἰγυπτίους ἡ θάλασσα ἐβράσασα νεκροὺς αὐτοῖς παραδίδωσιν. ὧν καὶ σαυλίσαντες, βουνοὺς πεποιήκασι. καὶ ἡ γῆ χάσασα τοὺς κατέπιε καὶ τὸ ἁρμένιον. Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, κατέπιεν αὐτοὺς γῆ. Ἐλθόντες δὲ εἰς Ἐλὶμ, δώδεκα πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα φοινίκων ἐτύγχανον, οἵτινες ἦσαν τύποι τῆς Χριστοῦ μαθητῶν· αἱ μὲν δώδεκα πηγαὶ, τῆς δωδεκάδος κορυφαίων· οἱ δὲ ἑβδομήκοντα φοίνικες, τῆς τούτων φοιτητῆς. μεθ' ὧν ἡ ἀσυμένιλω ποτίσαντες, τὸν γλυκασμὸν καὶ στερεὸν τροφὸν τῆς θεογνωσίας τῇ κόσμῳ ἐπώμβρησαν. τὸ δὲ μάννα αὐτοῖς δοθὲν, πᾶσιν ἴσον συνήγετο,

A marem coram Deo ſiſti. Fermentum ſacrificio Domini non adhibere, ſed infermentatos panes. Adipem ſacrificii non relinquere in diem craſtinum. Omnium terræ frugum primitias in templo Dei offerre. Non coquere agnum in lacte matris ſuæ. Has conſtitutiones Moſes a Deo vocatus populo expoſuit, additis etiam aliis divinis exhortationibus. Reſpondens autem una voce totus populus, promiſit ſe omnibus Domini dictis obtemperaturum. Atque omnia iſta conſcripta ſunt. Moſes a Deo ſplendore faciei ornatus, velato vultu per annos quadraginta cum Judæis eſt locutus, conſpectum faciei ejus non ferentibus: cum autem ad Dominum ingrederetur,
B velum removebat a facie ſua. Ita 2. Cor. 3.
ſane iis qui carnis dictata ſequentes legem legunt, velum obdurati animi obducitur, ne gloriam Chriſti poſſint cognoſcere. At qui ſpiritu duce intrant, iis velum ignorantiæ auferetur.

Cæterum Moſes in Thabore monte re- Exod. 33.
vera poſticum Dei vidit, nempe incarna- Edit. Pariſ.
tionem unigeniti: cum in ſaxo poſitus, pag. 77.
eoque tectus, nimirum Chriſto, præterire cum majeſtate non nudum, ſed incarnatum vidit Deum. Primæ tabulæ manu Dei exciſæ fuerunt, & inſcriptæ, permiſſumque eſt ut ex conſtringerentur. Erant enim typus primæ ac litteralis legis: Binæ tabulæ.
C ſicuti poſteriores quas Moſes excidit neque inſcripſit, manifeſtum erant exemplum poſterioris ac ſpiritualis legis. Sicut & prior populus, qui vitulum conflavit, primi Iſraeli figuram gerebat: itaque is ira Dei una cum antiqua lege abolitus eſt. At populus poſterior novum ac Chriſtianum Iſraelum deſignavit. Itaque & a Moſe faciei ſplendore illuſtrato populus poſteriorem reverenter accepit tabulas, eaſque in arca fœderis repoſitas, integras conſervavit. De beſtiis in lege ad ſacrificia ſolidæ, atque ad alia ſacrificia tantum bos, ovis, & hœdus admittuntur: ut animalia manſuetæ, pura & oves Chriſti repræſentantia. Ex volucribus tantum turtur & columba ad ſacrificium & holocauſtoma admittuntur; alterum ut caſtitatis ac quietis, alterum ut ſui comparis & hominum amans: utrumque ut purum & impollutum, ac proprietates ſanctarum animarum ſub imagine referens.
D

Mare rubrum alii in duodecim partes diviſum fuiſſe tradunt: ſicut & magnus ille Chryſoſtomus cuivis tribui ait peculiarem tranſitum præbitum. Alii unam tantum ejus filionem agnoſcunt, eo quod Moſes unicum ictum mari dederit. Iſraelitis de mari egreſſis, mare cum impetu in priſtinum rediens, Ægyptios necatis ipſis obtulit: quorum cadavera, ſpoliaque prius, acervatim congeſſere: ac terræ ea hiatu abſorpta ſunt. Exod. 15.
Sicut ſcriptum eſt: (Simulatque extenE diſti manum tuam, illos terra, deglutivit.) Cum ad Elima veniſſent, invenerunt duodecim fontes aquarum, ac ſeptuagiota truncos palmarum. Erant hi typi diſcipulorum Chriſti. ac duodecim quidem fontes, duodecim apoſtolos: ſeptuaginta palmæ, eorum diſci- Manna.
pulos ſignificabant: per quos orbem terrarum irrigantes, dulci ac ſolido cibo divinæ cognitionis mundum humectarunt. Manna autem, quod ipſis da-

Exod. 16. tum fuit, ut omnibus æquali colligebatur mensura, tantum ut valido, quantum ab imbecilli. Nam neque validus gomore (ea est mensura unciarum triginta duarum cum semisse) amplius & tantumdem ignavus colligebat. Quod in crastinum adservabatur, id vermes corrumpebant: dempto sabbato. Quod enim pridie sabbati colligebatur, id etiam per sabbatum integritati suæ constabat. Eo adumbrabatur, corpus Servatoris nostri, quo tempore in sepulcro erat futurum, omnis corruptionis expers fore. Nam in cruce ea quæ humana ferat natura, ac nostræ similis, ut clavis etiat utque lancea perpessum, sed neque ullam rei corruptionem vel dissolutionem senserat. Castissimam quoque Dei genitricem manna præfigurat, & vitam secundum virtutem institutam. Ederunt Ebræi manna illud in solitudine per annos quadraginta. Iter enim Ebræorum ab Ægypti egressu, a Cades-barnea usque ad vallem Zaretham, cum non sit plurimum L dierum: ab ipsis divinitus hinc inde otiose vagari coactis, annis totis XXXVIII est confectum. Josua Nunis Exod. 17. F. adversus Amalecum præliante (eo qui ante Osea fuit dictus) quamdiu Moses in crucis formam manus intendit, victoria penes Israeliços fuit: remittente manus Mose, Amalecus prævaluit. Itaque Aaron & Or manibus ejus faxa supposuerunt, ut usque ad occasum solis ita precando duraret, ac Josua Amalecum ferro concidit, atque vires ejus everteret.

Phoroneus Inachi & Niobæ F. primus fertur Græcis leges dedisse, ac judicia constituisse. Creta autem a Crete quodam, qui ibi imperium obtinuit, nomen est.

Scythopolis, antea Basanis nomen gessit. Hactenus quinque Mosis libri complectuntur historiam atque res gestas ab Adamo ter mille octingentorum sexaginta septem annorum. In divini mysterii celebratione, urbs sancta de novo pane sanctum pascha offert.

In monte Sinai Moses ante oculos vidit universum atque apparatum, amictum Pontificis, atque omnia ad eum pertinentia, fibulam, tabellam oraculi, quæ pendebar ad pectus pontificis maximi duodecim ornata gemmis, quarum fulgore quid expediret, obscuratione quid damno foret significabatur. Ad eorum imitationem confecit arcam cum omni instrumento. Tunc & priores accepit tabulas, Deumque audivit per iram hæc dicentem: (Permitte ut eos deleam, atque ex te deinde gentem magnam atque potentem propagem.) Sed Moses suis deprecationibus iram Dei leniit. Cum a monte descendisset, vitulum igne combussit, inque pulverem redegit: hunc aqua insperfit, eam populo bibendam exhibuit. Cumque bello intestino Deum placasset, rursus inedia quadraginta dierum tolerata in montem evasit, ac posteriores tabulas accepit. Tunc etiam Domini majestatem vidit rimæ saxi insidens, & facies ipsius illustrata est. Per posteriora autem Dei, intelligere debes divinas dispositiones atque effectiones. Per saxum, fidei firmitatem inconcussam. Per saxi rimam, fidei oculum: eo enim Moses, & qui eum imitantur, inaccessa & invisibilia attingunt. Per velamen, incredulitatem: quando enim Deo credit homo, tunc aufertur, teste Apo-

A δυνατὸν καὶ ἀδυνεῖ. ὑπόσον δὲ τῇ ἰσχυρῷ προσθυμήθη συναχθῆναι, γομὸρ σωήγετο (ὅπερ ἐστὶν ὑγγίαι τεσσαρακοστὸν ἥμισυ) καὶ τῇ καπρᾶθυμήσαντε, γομὸρ σωήγετο. καὶ οἱ εἰς ἦ ἄνεμον ἐφυλάχθη, διὰ σκολήκων ἐφθείρετο, ἐκτὸς τῆ σαββάτων· τὸ δὲ νῆ παρασκλῆ σωεγόμενον, τῇ τῇ σαββάτου διεφυλάττετο ἀβλαβίς. τύπος δὲ τῶ τοῦτο, τὸ ἀδιάφθορον δηλῶν τὸ διαστατὸν σώματος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς. σαυρῷ μὲν καὶ ὅλος τῇ λόγχη φυσικῶς πεπονθὸς ὁμοιοπαθῶς ἡμῖν, ἄφθορα δὲ τῇ διάλυσιν μυδόλως ὑπομεμφικός. φρουτοῖ δὲ τὸ μάννα καὶ τῶν πάντων Θεομήτορα, καὶ τὸν κατ' ἀρετὴν βίον. πῶν τὸ μάννα ἦρχεν Εβραίοι ἐν τῇ ἐρήμῳ παραπεσπαίτιν. καὶ ὅλη ἡ πᾶσα ὁδὸς τῆς ὑπὸ Λιγύπτου ἐξελθόσεως τῆ Εβραίων, ὑπὸ Κάδδης βαρνῆ ἕως φάραγγος Σαρὶθ, μὴ ὄσα πλέον τῆ πεντήκοντα ἡμερῶν, αὐτοῖς καταρεμβομένοις ὑπὸ Θεοῦ, ἐν λη'. χρόνοις διήνυσαι. ὅτι πολεμούντων τῆ Ισραηλιτῶν τὸν Αμαλὴκ διὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ὃς πρὸ τοῦ Ναυσὴς ἐκλεῖτο, Μωϋσῆς τὰς χεῖρας σταυροειδῶς ἐξέτεινε, καὶ ἐκράτησε ὁ Ισραὴλ τῶ Αμαλὴκ. ἐπὰν δὲ ἀπενίσας καθῆκεν αὐτάς, ἐκράτει ὁ Αμαλήκ. τότε Ααρὼν ἦ Ὡρ ὑποθέντες ταῖς χερσὶν αὐτῶ πέτρας, ἐφύλαξαν αὐτὸν ἕως δύσεως ἡλίου. ὅθεν τῇ καπεροπάσατο Ἰησοῦς ἦ Αμαλὴκ, ἀνεκτείνας αὐτὸν μαχαίρᾳ.

Ὅτι Φορωνεὺς ὁ παῖς Ἰνάχου καὶ Νιόβης, πρῶτος λέγεται παρ' Ελλασιόμους τῇ κεστήσια θεῖναι. ἡ δὲ Κρήτη, ὑπὸ Κρητός τινος ἄρξαντος ἐκεῖσε ὠνόμασται.

Ὅτι ἡ Σκυθόπολις Βασὰν ἐλέγετο πρότερον. ἕως ὧδε ἡ πενταβίβλος περιέχει ἱστορίαν τε καὶ πρᾶξιν ἀπὸ τῆ Ἀδὰμ ἐτῶν τετρακισχιλίων ὀκτακοσίων ἑξηκονταεπτά. ὅτι ἀπὸ τῆ νέου σίτου φορέρας ἡ ἁγία πόλις τὸ ἅγιον πάσχα, τῶν φορφορᾶν ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ.

Ὅτι τῶν καπεκλῶν τῆς κιβωτῆ πᾶσων, καὶ ἡ τελῶν τῶ ἱερέως, ἡ τῇ ἐν αὐτῇ πάντων, τῆς τε πόρπης, ἥνις ἐσὶ φίβλα ἡ περσὴ, ἡ ᾧ λογείου, ὅπερ ἔκειτο ἐπὶ τῶ στέθους τῶ Αρχιερέως διὰ δώδεκα λίθων, σημαινόντων διὰ μὲν τῆς αὐγῆς τὰ χρυσὰ, διὰ δὲ τῆς ἐπισκοπώσεως τὰ δεινά, εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος ὀφθαλμοφανῶς ἐθεάσατο Μωϋσῆς· ἡ κατὰ ταῦτα φκοδόμησε τῶν κιβωτὸν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ. τότε καὶ τὰς πλάκας τὰς πρώτας ἔλαβε, ἡ τοῦ Θεοῦ ἤκουσε ὀργιζομένου καὶ λέγοντος· ἔασόν με ἐκτρίψαι αὐτοὺς, ἡ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα ἡ ἰσχυρόν. αὐτὸς δὲ διαθεὶς, ἐξιλάσατο τὸν Θεόν. καὶ καπλθὼν, τὸν μὲν μόχον κατέκαυσε πυρὶ, καὶ κατέλεσεν αὐτὸν λεπτὰ, καὶ ἔσπειρεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἡ ἐπότισε τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ. καὶ ἐμφυλίῳ πολέμῳ τὸν Θεὸν ἱλασσάμενος, πάλιν ἐν ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας νηςεύσας, ἄνεσιν εἰς τὸ ὄρος, καὶ τὰς δευτέρας πλάκας λαμβάνει. τότε εἶδε ἡ τῶν δέξαν Κυρίου παρὰ τῇ ἐκ τῆς πέτρας καθίσας, καὶ ἐδεξάθη τὸ πρόσωπον αὐτῶ. ὀπίσθια δὲ Θεοῦ χρὴ νοεῖν, τὰς θείας οἰκονομίας ἡ ἐνεργείας. πέτραν δὲ, τῆς πίστεως τὸ στερρὸν, ἡ ἀκρόδαπον· ὀπὴν δὲ τῆς πέτρας, τὸν τῆς πίστεως ὀφθαλμόν. (διὰ τοῦτο γὰρ οἱ κατὰ Μωϋσέα θεωροῦσι τὰ ἀόρατα καὶ ἀθέατα) κάλυμμα δὲ τῶν ἀπιστίαν. ὑπὲρ γὰρ ἀνθρώπου πιστεύσαντος πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ

κάλυμ-

κάλυμμα, ὡς φησιν ὁ Ἀπόστολος. τὸν κατασκεύζει Α
δὲ ἡ κιβωτὸν διὰ Βεζελεὴλ, υἱοῦ Μαχὶς τῆ; ἀδελφῆς
Μωσέως, ἐκ τοῦ σταυροῦ· τῆ Ἀαρὼν, ὅτε τὰς
χεῖρας ἀνέσχεν Μωσέως· καὶ τῆ Ἀμαλὴκ. ἐπλάσθη
δὲ τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς ἐν ἔτεσι μικρῷ· ἐν τῷ α.
μηνὶ τῷ πρώτῳ μιᾷ, τῆ δευτέρᾳ ἔτους τῆ; ἐξό-
δου, ἔστι· ὅτερ καὶ ἡ γραφὴ μαρτυρεῖ ἐν τῇ τετρά-
δι τῆ Ἀδιτικῶν. τῆ δὲ δεκάτῃ μιᾷ τοῦτου ἐγένετο ἡ ἐξέγ-
ερσις τῶ λαῶ. ἐκ δρίθα ἀπὸ ἐκατοστῆς ἐν ἔτεσι
κεδ' (κεδὼς ἡ πάσχα βίβλος τῆ ἀριθμῶν λέγει) με-
τελθὼν ἐξέκεντα ἐν γῇ, χωρὶς τῆ Λευϊτῶν. οἱ δὲ Λευϊ-
ται ἐγεγόνεσαν ἐκ δρίθα χιλιάδες κβ'. τῆ παντὸς ἐκ-
κοστῆ ἔτους τῆ; ἐξόδου Ἀαρὼν ἐτελεύτησε, ρκγ'. ἐτῶν.
ἐν Μωσῆς ἀφιερώθησαν Ἐλιέζερ τὸν υἱὸν Ἀαρών.
Μωσῆς δὲ τῆ ια. μηνὶ τῶ ια'. ἔτους τῆ; ἐξόδου, ἐκα-
στῷ ἔτει τῆ; ζωῆ; αὐτῶ, διλογίσας πάν-
τα τὸν λαὸν, ἀνέβη εἰ; τὸρος Νεβὲ, ὅπου Λιβρίαι,
κείμενον ἐν τῇ Μωαβίτιδι, πέραν τῆ Ἰορδάνου, κα-
τὰ πρόσωπον Ἰεριχὼ, καὶ κατοπτεύσας τὴν γῆν τὴν
ἐπαγγελμένην αὐτῇ τῇ Ἰσραὴλ, ἐπλάσθη· καὶ ἐκ
εἴδου ἰδεῖς τὸν πᾶν αὐτῶ· ἐν ὄρει ἀπεθάνεν οἱ ὁρ-
θαλμοὶ αὐτῶ, οὐκ ἐφθάρησαν τὰ χείλη αὐτῶ ἐπω-
ρύζει δὲ ἐγὼ ὁ διάβολος, ὡς ἀπατήσοι τῇ Θεῷ,
συκοφαντῶν μετὰ τῆ ἁμαρτωλῶν. ἀλλ' ἀρχάγγελο-
ς διεμάθη καλὸ, ὡς φρονεῖ; καὶ θρασύ, ἐ τῆ
τῶ Θεοῦ φίλων ὕστερον· ἐγένετο δὲ νεφέλη ἐν σκέπῃ; Β
κατὰ τὸν τόπον, ὡς μὴ ἰδεῖν τινὰ τὰ ἔπαρα Μωσέως,
καθὼς Ἰώσηπος ἱστορεῖ.

Ἰστέον, ὅτι τὰ πέντε βιβλία τῆ ἀρχαιολογίας, ὁ μα-
καριώτατος ἐν ἁγίοι πνεύματι Μωσῆς ἀνεπέμψατο τῇ
Ἑβραΐδι γλώττῃ. ἅτις μετὰ ταῦτα, ὡς ἐκ λοι-
πὸν, εἰς ἑλληνικὴν μετεβλήθησαν διάλεκτον, ὑπὸ τῶ
ἑβδομήκοντα ἑρμηνευθέντα, ἐπὶ Πτολεμαίου τῶ Φιλα-
δέλφου. ἐν ᾗ μὲν Γένεσις, ἔνθεν ἀπ' ἀρχῆς τὸν κοσ-
μογένεσιν, τὸν τε τῶ ἀνθρώπου πλάσιν, τὸν παρελυ-
σμὸν, τὸν τῶ Σοδομιτῶν ἀνάλωσιν, τὸν ἐξ ἐγκύ-
μονος τέλος τῶ πατέρων Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ
Ἰακὼβ βίωσιν καὶ πολιτείαν, τὰς χρηματισμὸς, καὶ
τὸν τῶ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείαν περίοχον. Η
δὲ Ἔξοδος τὸν τῶ Ἰσραὴλ περίοχον κάκωσιν, καὶ τὸν
διὰ Μωσέως ἐπὶ τῆ; ἐρυθρᾶ; διάβασιν, καὶ τὸν ἐν
ἐρήμῳ διατριβὴν, ἐ ὅσα νομοθετικῶ; ὑπάρχει τῇ
Θεῷ, καὶ τὸν τῆ σκηνῆ; κατασκευὴν. τὸ Λευιτικὸν,
τὸν τῆ θυσιῶν περίληψιν παράδοσιν, καὶ τὸν τῶ ἱερέων
ἁγιασμὸν. οἱ Ἀριθμοὶ, τὸν δεύτερον ἐπίσκεψιν,
εἴπουν ἀπαρίθμησιν τῆ υἱῶν Ἰσραὴλ περίοχον· τὸν
μὲν πρώτον ἐπὶ Μωσέως καὶ Ἀαρὼν, μετὰ τὸν ἔ-
ξοδον ἐλθὼς ἐν τῇ ὄρει Σινᾶ γενομένων. τὸν δὲ δεύ-
τερον, ἐπὶ Μωσέως καὶ Ἐλιέζερ, μετὰ τὸν ἐν τεσσα-
ράκοντα ἔτεσιν πεπληθυσμὸν τῆ ἑρμῶν, διὰ
τὸν ἀπιστίαν αὐτῶν γενομένην ἐν Ἀραβωθ Μωὰβ,
ἐπὶ τῶ Ἰορδάνου, καὶ τὸν Ἰεριχώ. τὸ δὲ Δευτερονόμιον,
πάσας τὰς ἐξ ἀρχῆς μεγαλουργίας τῶ Θεῶ, μέχρι ἐ
τῆ; τῶ Μωσέως τελευτῆ; γενομένη; εἰς αὐτὸ; περίο-
χον. ἀλλὰ μὲν καὶ τὸν δεύτερον φέρω πάντα, καὶ τὰς
φυλάρχας, ὅτι καὶ μέλλον πληρουμένων τῶν τῆς ἐπαγ-
γελίας γῆν.

Διελθόντος δὲ τὸν Ἰσραὴλ τὸν Ἰορδάνου, περι-
ἐτειμᾶτο ὁ Ἰησοῦς πάντα τὸν λαὸν μαχαίραις πε-
τρίναις· τὰ γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ τετραγόμενα

Cedren.

stolo. Tunc etiam aram fabricatur opera Beſeleelis, filii ſororis ſuæ Mariæ: & Oſiis, ejus qui eum Aaronæ manus Moſis contra Amalecum orantis ſuſtentavit. Opera tabernaculi abſoluta ſunt ſeptem menſibus: idque erectum Iletit prima die primi menſis, ſecundi ab exitu Ægyptiaco anni: ut quidem Scriptura tertio libro, qui eſt Leviticus, teſtatur. Secundo autem menſe initus eſt populi numerus, cenſique a viginti annos nato & ſupra, ut eſt in Numerorum libro quarto, millia ↄↄcxxx, ac ↄↄ l viri: abſque Leviticis. qui ſeorſim numerati, deprehenſi ſunt viginti duo millia. Quadrageſimo ab exitu anno mortuus eſt Aaron, natus annos centum viginti tres. In ejus locum ſubſtituit Moſes Eleazarum Aaronis filium. Ipſe Moſes undecimo menſe quadrageſimi ab exitu anni, ætatis ſuæ vigeſimo ſupra centeſimam, fauſta precatus univerſo populo, in montem Nabanum (alias Abarim) ſitum in Moabico ſolo, ei Jordanem, e regione Jerichuntis, ſubiit: ſpeculatuſque inde terram Iſraelico populo promiſſam, finem vivendi fecit. Nemo ſepulchrum ejus novit: ſed & viventis neque caligaverunt oculi, neque labia marcuerunt. Tentavit autem eum diabolus, veluti eum qui adverſus Deum deliquiſſet: eoque trahere conatus eſt, quo reliquos peccatores. ſed is, ut temerarius, audaxque Dei amicorum hoſtis, principis angelorum manu profligatus ab eo fuit. Nebula autem & caligo circa eum loeum eſt oborta, ne quis videre poſſet ubi Moſes terræ eſſet conditus. ita Joſephus narrat. 52 Num. 1. B C

Scire convenit, quinque Aotiquitatis libros a beatiſſimo Moſe ſpiritu ſancto inſtincto fuiſſe ſermone compoſitos Ebraico: qui ſequenti tempore eum reliquis in Græcam linguam ſunt converſi a ſeptuaginta interpretibus, ſub Ptolemæo Philadelpho. Et liber quidem Geneſeos complectitur ab initio repertam mundi creationem, hominis efficitionem, diluvium, Sodomæorum interitum: tum natales, vitam, atque obitum Abrahami, Iſaaci, Jacobi, oracula, regnum Joſephi in Ægypto. Exodus habet Iſraelici populi afflictionem, & ejuſdem Moſe duce per rubrum mare tranſitum, vitam in ſolitudine actam, utque populus lege accepta Deum tentarit: nec non tabernaculi apparatum. Levitico inſunt variæ de ſacrificiis præceptiones, & ſacerdotum adminiſtrario. Numeri duplicem populi recognitionem ſive recenſionem continent: quarum prior ſtatim ab exitu apud Sinaim montem habita fuit a Moſe & Aarone: poſteriorem ceoſum, prioribus per quadraginta annos ſuæ incredulitatis culpa a Deo occidione deletis, juxta Arabaotham Moabicæ regionis ad Jordanem prope Jerichuntem Moſes & Eleazarus egerunt. Deuteronomium, omnia magnifica Dei facta & in Ebræos beneficia, ab initio uſque ad mortem Moſis recenſet: itemque totum ſecundum canticum, ac tribuum principes, qui terram promiſſam erant diſtributuri. D E

Cum populus Iſraelicus Jordanem fluvium tranſiviſſet, Joſua cum cultris ſaxeis circumcidit. nam per quadraginta annos, quos in ſolitudine exegerunt, Summa Pentateuchi. *Edit. Pariſ. pag 80.* Joſuæ liber exordium. *Joſua 5.*

nemo circumcisus fuerat : ac plerique eorum qui ad bellum apti erant , incircumcisi manserant . Causa fuit, quod ab omnibus alienigenis separati , nihil circumcisione indigebant . Præclare itaque a divino apostolo dictum est, Neque circumcisionem quicquam valere , neque præputium , sed præceptorum Dei observationem . Quo die novis fructibus populus vesci cœpit , eo manna defecit . Tunc & divini exercitus princeps Michaelum Josua Jericuothe vidit , orbisque ipsi ab eo tradita est. Cum enim populus eam per sex dies circumiviſſet , simul gestata fœderis arca : posteaquam tubis cecinit , ac clamorem sustulit , mœnia urbis corruerunt , populusque in eam intravit . Oppidani internecione defeti sunt cum bestiis suis , sola Rahaba meretrice , & ejus familia superstite . Tunc & Achanus lapidibus cum familia sua coopertus est , quod de præda esset peculatus . Tunc etiam Gabaonitæ, Evæi posteri , ac reliqui , simulato se longinquam terram incolere , cum Josua fœdus pepigerunt . quos cum deinde Josua intellexisset finitimos esse , capitibus quidem eorum pepercit , populi tamen Israelici fixus caloneſque esse jussit . Cum Amorræis porro pugnans , solem apud Gabaonem , lunamque ad vallem Elomam subsistere jussit , dum hostes exsterderet . Regna io suam potestatem redegit Josua numero XXIX , principatus VIS , excepta Jerichunte & Getha. Urbem Jerichuntem etiam Phœnicum urbem appellat : Cinnæos , posteritatem Jothoris . Josua ergo terram promissam Judaico populo tributim distribuit . Mortuus est annos natus CX , cum Israelicum populum annos XXVII. texisset . humatus est Thamnathsarache , in montibus Ephraimicis , cumque eo lapidei cultri .

Exc. Part. pag. 81.

Gen. 5.

In Argivos post Inachum Phoroneus regnum obtinuit , ac post hunc plures alii , usque ad Lynceum : qui Danao regi bellum intulit , eum occidit , regnoque potitus filiam ejus Clytæmnestram uxorem duxit . Post hunc Meriopas cum quinque annos tantum regnasset , imperio excidit : atque sic regnum Argivorum , cum SD XLIS annos duratset , ad Sicyonios Græcos translatum est.

53

Mosis ætate quidam magnus vir Gyges nomine , de Japeti stirpe , Atticam indigena ipse regno tenuit , per annos XXXI . Eo regnante , diluvium in Soa Attica extitit : quo & rex periit, & tota ea regio : quæ etiam per CC deinceps annos vasta atque inculta jacuit.

Græca.

Quo tempore Israelicus populus ex Ægypto est egressus , Molossis indigena quidam , Aides nomine (Plutonem Latini vocant) cum uxore sua Melindia , imperavit. Ei regi filia fuit, nomine Proserpina . Quam cum Pirithous regis consiliarius amaret, re cum virgine composita , noctu eam rapere instituit . Deprehenio hoc conatu Pluto , canem, quem vasto corpore & sævum habebat , Tricerberum nomioe , foris ad januam Proserpinæ , ipsa rei imprudente constituit . Ita Pirithoum noctu se ad illam enniferentem adortus canis interfecit : atque ipsam quoque Proserpinam , cum ad tumulum excurreret , discerpsit . Inde nata est fabula , quod Pluto (ea vox divitias viri ejus designat) virgine Proserpina rapta , ad inferos (id est, ad Aidem) concesserit.

A ἔτη, ὑδεὶς περιετμήθη, ᾗ οἱ πλεῖστοι τῷ μαχίμων ἀπεριέτμητοι ἦσαν. τὸ δὲ αἴτιον, ὅτι πάντες ἀλλογενοῦς μεχωρισμένοι, χρείαν τῆς περιτομῆς οὐκ εἶχον· Καλῶς ἄρα εἴρηται τῷ Θείῳ Ἀποστόλῳ, ὅτι οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν. Καὶ φαγόντες ἐκ τῶν γένη σίτου τῆς γῆς, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξέλιπε τὸ μάννα, ὅτε ᾗ τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ εἶδε Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ εἰς Ἰεριχώ, δι' οὗ ᾗ παρεδόθη αὐτῇ ἡ Ἰεριχώ. μετὰ γὰρ ἡμέρας ἓξ περιεσχισάντων αὐτὴν μετὰ τῆς κιβωτοῦ, ὑπεὶ ἐσάλπισαν ᾗ ἐβόησαν ὁ λαός, ἔπεσον αὐτόματα τὰ τείχη, ᾗ εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ Ἰσραὴλ, ᾗ ἐσφαξαν πᾶς ὁ λαὸς τὴ Ἰεριχὼ, ᾗ πᾶν ζῶον, πλὴν Ραὰβ τῆς πόρνης ᾗ τῶν οἴκων αὐτῆς. ἐκεῖ δὲ Αχαρ ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τοῦ Ἰσραὴλ, σὺν πᾶσι τοῖς αὐτοῦ, διὰ τὸ ἀπεκρύψαι χρήματα. ὅτε ᾗ Γαβαωῖται, ᾗ οἱ τοῦ Εὐαίου, ᾗ οἱ λοιποὶ, ὡς μακρόθεν οἰκοῦντες, πρὲς Ἰησοῦν σπονδὰς ποιοῦνται· οὓς ἐπιγνοὺς ὕστερον πλησιοχώρους ὑπάρχειν, τὸ μὲν αἰχμαλωσίας συνεχώρησε, ξύλευειν δὲ ᾗ ξυλοφορεῖν τῷ λαῷ προσέταξε. τοὺς δὲ Αμορραίους πολεμῶν, ἔστησε ἥλιον κατὰ Γαβαὼν, ᾗ κατὰ φάραγγα Ελὰμ τὴν σελήνην, ἕως ἐξεπολέμησε τοὺς ἐχθρούς. Πᾶσαι δὲ ἃς παρέλαβεν Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ βασιλείας, εἰσεσπράξε κῶας, ἐπαρχίαι δὲ ἐπτά, πάρεξ τῆς τῶν Ἰεριχὼ ᾗ τῆς Γάθ. τὴν δὲ Ἰεριχὼ πόλιν ᾗ Φοινίκων πόλιν ὀνομάζει· Κιτταίους δὲ τοὺς ἐκγόνους Ἰοθόρ. ὅπερ ἥκιστ' ἐπαγγελίας τῆς τῷ Ἰωβαὰμ ἐθνῶν διαπέμψεις κλῆρον. τελευτᾷ δὲ ζήσας ἐτῶν ἑκατὸν δέκα, κρατήσας τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. καὶ ἐθάφη αὐτὸν ἐν Θαμναθσαραὲχ, ἐν τῷ ὄρει Εφραὶμ, συνθάψαντες αὐτῷ ἐκ πετρίνας μαχαίρας.

B

C

Οτι τῷ Αργείων μὲν Ιναχον, βασίλευσε Φορωνεὺς, ᾗ ἄλλοι δὲ πλείους μετ' αὐτὸν, ἕως τοῦ Λυγκέως· ὃς Δαναῷ πολεμήσας τῷ βασιλεῖ, ᾗ τύπτει ἀποκτείνας, τὴν τε βασιλείαν αὐτοῦ ᾗ τὴ θυγατέρα Κλυταιμνήστραν εἰς γυναῖκα παρέλαβε. μεθ' ὃν Μεριόπας πέντε μόνους χρόνους βεβασιλεύκως, αὐτὸς καταλύεται. ᾗ ἡ βασιλεία τῷ Αργείων ἐπὶ φυβ'. ἐπὶ δεκαπέντε, εἰς Σικυωνίους τοὺς Ελληνικοὺς μεταπίπτωκε.

D

Ενδὲ τοῖς χρόνοις Μωυσέως γέγονέ τις ἀνὴρ μέγας ἐκ τῆς φυλῆς Ιαφὲθ, ὃς αὐτόχθων ὢν ἐβασίλευε τῆς Αττικῆς ἔτη λβ'. ὄνομα τῷ ἀνδρὶ Γύγης. ἐπ' αὐτοῦ γέγονε κατακλυσμὸς ἐν τῇ Αττικῇ μόνῃ· αὐτός τε ἀπώλετο, ᾗ ἡ χώρα πᾶσα, ᾗ ἔως ἐτῶν ἑκατὸν ἔρημος ἔμεινε.

Εν δὲ τοῖς καιροῖς τῆς ἐξόδου τῷ υἱῶν Ισραὴλ, τῆς τῷ Μολοσσῶν χώρας αὐτόχθων τις Αἴδης ὄνομα, βασιλεύοντος μὲν Μολοσσίας τῆς αὐτοῦ γυναικὸς, ἴσχε θυγατέρα Περσεφόνην· ἣς Πειρίθους ὁ αὐτοῦ συγκλητικὸς ἐραθεὶς, ᾗ συνάψειν αὐτῆς, ἁρπάσαι παύτλῳ νυκτὸς ἐβουλήθη. τὸν γοῦν Αἴδης, ὃν εἶχε κύων μέγιστον ᾗ ἄγριον, Τεκίρβηρον ὀνομαζόμενον, ἔξω τῆς θύρας ἔστησε, Περσεφόνης ἀγνοούσης. τὸν δὲ Πειρίθου πρὸς αὐτὸν παραγινομένου νυκτὸς, ἐφορμήσας ὁ κύων ἀπέλυε αὐτόν. ἐξελθοῦσα δὲ πρὸς τὸν παραχλιὼ ἡ κόρη, διεσπάρακται ᾗ αὐτὴ πο κυσί· ἐντεῦθεν ἐρρήθη, ὅτι ὁ Πλούτων, τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὄνομα σημαίνων, τὴν κόρην Περσεφόνην ἁρπάσας εἰς ᾅδου ᾤχετο.

E

Ὅτι ὁ Αἰγιαλεὺς πρῶτος Σικυωνίων πεσόντος A
δύο ἐτῶν ἦρξε· μεθ' ὃν ἄλλοι εἵ. ἕως τοῦ καλουμένου
Ζεξίππου, ὃς ἔτος ὃν ᾧ τεσσαρακοστῷ ἐβασίλευσεν ἐν αὐ-
τοῖς. ᾧ καθ' ὧν αὐτῶν ἡ βασιλεία ἐπὶ ἐνακόσια ὀγ-
δοήκοντα.

Τὰ δὲ δυτικὰ ἔθνη καὶ Ἰταλίαν μέρη ὑπὸ τῷ μὲν
Πίκῳ, τοῦ ᾧ Διός, ἐτοπαρχοῦντο. ἐν δὲ τοῖς Ἕλλη-
σιν ὁ Προμηθεὺς ᾧ Ἐπιμηθεὺς, Ἄτλας τε, ᾧ ὁ πανό-
πτης Ἄργος ἐγνωρίζοντο· ὃν ᾧ ἑκατονταόφθαλμον,
διὰ τὸ ὀξυωπέστατον ᾧ περιβλεπτον εἶναι τὴν διάνοιαν,
ἐλάλουν. ᾧ ὁ μὲν Ἄτλας ἀστρονομικὴν μετῆλθε ἐπιστή-
μην· διὸ ᾧ τὸν οὐρανὸν βαστάζειν αὐτὸν ἐμυθεύσαντο.
Προμηθεὺς δὲ, γραμματικὴν (ὡς φασιν) ἐξεῦρε.
οἱ δὲ Ἀνεξαγορικοὶ ἑρμηνεύσαντες νοῦν μὲν Δία, Φ δὲ
Ἀθηνᾶν τέχνην. ὅθεν ἔτύ.

Χειρῶν ἀκμυόντων ἔρρει πολύμητις Ἀθήνη. B

Τὸν δὲ Προμηθέα, νοῦν ἔλεγον· Προμήθεια γάρ
ἐστιν ἀνθρώπινος ὁ νοῦς. διὸ ᾧ μυθεύονται, τὸν ἀν-
θρώπινον μετατετυπῶσθαι, δηλονότι ἀπὸ ἰδιωτείας
εἰς γνῶσιν. Ἐπιμηθέα δὲ τῷ μυθικῷ ἐξεῦρε,
ᾧ Δευκαλίωνα τὰ περὶ τὸν κατακλυσμὸν τῆς Ἀττικῆς
ἀνεπύθετο ὁ Κέκροψ ᾧ δίφυης ὠνομάσθη, ἢ διὰ
μῆνας σώματος, ἢ ὅτι Αἰγύπτιος ὢν τὰς δύο
γλώσσας ἠπίστατο. οὗτος μὲν τὸν κατακλυσμὸν τῆς
Ἀττικῆς, Ἀθηνῶν ἐβασίλευσε χρόνους ν'. ᾧ ἀπὸ
τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς πόλιν Ἀθήνας ὠνόμασεν. ἐπὶ
αὐτοῦ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐλαία φυτὸς ἐφύη. ἀπὸ
τούτου Κεκροπία ἡ χώρα φυτὸν ἐκλήθη. ὗτος φυ-
τὸς βοῦν ἐζεύξατο, ᾧ Ζῆνα φυτηγόρουν. ἐπὶ
τούτου τὸ ἐν Δήλῳ ἱερὸν Ἀπόλλωνος Δηλίου, ὑ-
πὸ Ἐρεχθέως υἱοῦ Κέκροπος ἱδρύθη. οὗτος νο-
μοθέτει, τὰς γυναῖκας ὅτι παρθένος οὔτας ἐνὶ
ἀνδρὶ τῷ βουλομένῳ γαμεῖσθαι, ᾧ μηδενὶ ἄλλῳ
ἕως ἔκτοκος φυτευτὸς ἦν· ἕως ᾗ αὐτὰ ἀλλήλους
ἔζων, φῶς κατὰν μιγνύμενοι, ᾧ αὖθις ὅτε βού-
λονται ἀφωνεζεύξθαι, ὡς ἄδηλον εἶναι τὶς τὸ ἐν
τούτῳ πατρ, κτίσιν τρόπον νοθευομένης τῆ γένους
τῇ ἐπιμιξίᾳ. ἐλέγε ᾗ, αὐτὸ αἴτιον εἶναι τοῦ
κατακλυσμοῦ. ᾧ μετ' αὐτὸν Κραναὸς ἐβασίλευσε
ἔτη ἐννέα. ὅτι ᾧ Σκηφὸν ἔζε, ἢ ἐ φυτὸν Μυτῶν
ἀπηγόρευν. εἶτα Φορωνεὺς, ᾧ ἄλλοι μετ' αὐτὸν,
ἕως Κόδρου βασιλεύσαντος αὐτῶν ἔτη κα'. ἐκράτησαν
ὧν ἡ Ἀθηναίων βασιλεία ἔτη υλβ'. κἀντεῦθεν ἄρ- D
χοντας διδόντα φυλάττοντο, δι' ὧν ἡ κατ' αὐτὸς
διφυεσωμένη πολιτεία. ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσιν ἐνο-
μοθέτησε Ἀθηναίοις φυτὸς Δράκων ὀνόματι. μετ'
αὐτὸν δὲ Σόλων τὸν Δράκοντος νὸς νόμους ἐθέτει. εἶτα
Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐθεσμοθέτει. ᾧ πάλιν Λιγύ-
λος τυραννήσας ἔτος ἓν ᾗ μῆνας ζ'. μεθ' ὃν Ἀλ-
κιβιάδης ἔτη δύο. εἶτα ἄλλοι ιή, ᾧ αὖθις ἡ τῶν
τριάκοντα βασιλεία. ἐν ἐνίοις τοῖς κειροῖς ᾧ
οἱ κριταὶ ἦρχον ἐν ἰσοῖς Ἰσραήλ.

Τῶν κριτῶν τὰ Ἰσραὴλ ἐπαναλαμβάνει, διὰ τοὺς
τῷ Ἐλιέως ἐσοχέας.

Μετὰ Ἰησοῦ Φ Ναυῆ, ἐα τῆς Ἰούδα ᾗ Συμεὼν
φυλῆς τῆς ἀλλήλων χρηίσματον ἀνὰ μέρος βου-
δουΐπης, φῶτος ἄρξας τοῦ λαοῦ λίγεται Χά-
λεβ, ἔτη λ'. μετὰ τὸν ὁ λαὸς εἰδώλοις λατρεύ-
σας, ἐνδίδοται δουλεύειν τῷ Χουσαρσθὰμ βασι-
λεῖ Συρίας, ἧς Μεσοποταμίας ἔτη ιή. ἐπιστρέ-
Cedrea.

Ægialeus primus regnum in Sicyonios geſſit, annos LII. Poſt hunc alii reges vigioti ſea fuerunt, uſque ad Zeuxippum. Hic Sicyonis annos triginta unum imperavit. Duravit hoc regnum annos ↄ ↄeee cxxe

Regionibus autem ad ſolis occaſum vergentibus, & Italiæ, poſteritas Pici Jovis per provincias præfuit. Inter Græcos autem innotuerunt Prometheus, Epimetheus, Atlas: & acutiſſimo viſu præditus Argus, qui ob perſpicaciratem oculorum atque ingenii Centumoculus eſt perhibitus: Atlas Aſtronomicam tractavit ſcientiam: itaque fabulati ſunt, ab eo cælum geſtari. Prometheum Grammaticæ inventorem fuiſſe tradunt. Anaxagorei porro philoſophi, Jovis nomine mentem, Minervæ vocabulo artem intelligunt. unde eſt illud: *Edit. Pariſ. pag. 82.*

Et manibus caſſus ſapientem Pallada quærit.

Prometheum autem J, mentem interpretantur. Eſt enim hominibus a mente prudentis, quam Promethejam dicunt. Iccirco etiam fabulantur, ab eo homines fuiſſe transfiguratos: nimirum quod rudes ad ſcientiam adduxerit. Muſicam invenit Epimetheus: Deucalion hiſtoriam diluvii Attici conſcripſit. Cecropem duplicem, ſed duabus naturis conſtantem dixerunt ſive ob corporis procericatem: ſive quod Ægyptius patria, utramque linguam calleret. Is poſt diluvium Atticum, Athenis regnavit annos L, urbemque Athenas a Minervæ græco nomine nuncupavit. Eo regnante primum in arce olea eſt enata. Ab ipſo, regio Cecropia eſt appellata. Is primus bovem admitatus eſt, & Jovem cognominavit. Ejus tempeſtate ſanum Apollinis Delii in inſula Delo poſitum eſt ab Erichthonio Cecropis F. Is legem tulit, uti virgines ubi alicui viro volenti nuberent, neque eo vivo rem cum ullo alio haberent. Hactenus enim promiſcuo concubitu uſi fuerant, arbitrio ſuo inter ſe juncti, rurſuſque ſeparati: quo factum eſt, ut nemo patrem ſuum ſcire poſſet, pecoris inſtar ſpurios procreantibus hominibus. Eam rem ille cauſam diluvio præbuiſſe dicebat. Poſt hunc Cranaus regnavit annos IX: quo tempore Sappho vixit, quæ prima Muſarum dicta fuit. Succeſſit Cranao Phorneus, aliique deinceps uſque ad Codrum: qui regnum per annos XXI geſſit. Duravit regnum Athenienſe annos ↄeee xcix. Inde rempublicam ſuam duodenis principibus adminiſtrandam tradiderunt. Ex his primus Draco leges Atheoienſibus poſuit, quas ejus ſucceſſor Soloo abrogavit. Poſt hunc alias Thales Mileſius tulit: rurſumque Æſchylus, cum in rempublicam tyrannidem obtineret per annum ac VIS menſes. Poſt hunc Alcibiades biennium: deinde alii XVIIS, rurſuſque horum regnum abolitum eſt. Eo tempore Judices populo Iſraelico præfuerunt, quos propter Græcorum hiſtorias denuo commemorare placuit.

Judicum Ebreorum tempora cum Græcis collata.

Mortuo Joſua, Judæ & Simeonis tribus mutua auxilia junxerunt. Primus populo dux fuiſſe narratur Calebus, annos XXX. Inde populus ſimulacris divinum exhibendo cultum meruit, ut Chuſarthomo Syriæ, quæ eſt Meſopotamia, regi ſervitutem ſerviret annos *pag. 83.*

octodecim. Cum autem se ad Deum populus convertisset, is eis primum Judicem excitavit Gothonielem, Chalebi fratrem, natu minorem. Is populum quadraginta annos gubernavit. Hujus temA pore diluvium Deucalioneum in Græcia fuit. Ratsum peccatis populus Deum irritaos, ab eo in potestatem Egloni Moabico regi traditus est, anno mundi ϛιϑ ϛιϑ ϛιϑ ϑϑ ϛϛϛϛxLιι: eique servivit annos xvιιι. Respicentem populum Deus postea in libertatem asseruit ambidextri Aodi opera. Is Lxxa annos populum gubernavit. Anno ejus aavιι, Atticæ rex Cecrops extitit. Anno septuagesimo septimo diluvium fuit in Thessalia & Æthiopia. Rursus fictitiorum deorum cultu infamiente populo, concessit Deus ut is per viginti annos a Jabimo rege Chanaanico opprimeretur. Post Debora fatidica mulier, uxor Apheidothi de tribu Ephraimica, Israelico populo præfuit. Hac duce Barachus Abinoemi filius tribu Nephthalimicus, cum Sisera copiarum Jabimi imperatore pugnam commisit, totumque ejus exercitum fudit. Ipse Sisera pedes fugiens, a Jaela uxore Cosshameri Cinnæi interfectus est, mala clavo transfadta. Ea tempestate Cadmus Thebis regnavit. Secundum Deboræ mortem rursus deliquit populus, Madianitisque vexandus per septem annos divinitus est exhibitus. Eos Gedeon tribu Manassæus, victoriæ fiducia signis a Deo datis confirmata, eum manu virorum qui eanum more aquam lambendo hausissent adortus est: ac extinctis eorum cxa millibus, populi per quadraginta annos dua fuit. Post hunc Abimelecus filius ejus, annos iii. Tholas, viginti tres, Jairus Galaadites, viginti duos. Inde ob sua peccata populus Ammonitis deditus est, ab eoque octodecim annos diveaatus. Cum autem ad Deum revertisset, per Jephtham Galaaditam is eos liberavit. Princeps populi fuit hic annos vι. Post hunc Esebon, septem. Eo fere tempore Troja & Ilium conduntur: & Æsculapius artem medicam constituit.
55 Eglon Zabulonius, annos decem. Abdon Selemi filius Pharathonites, cui quadraginta fuerunt filii, nepotes triginta, Israelicum populum rexit annos octo. Hoc tempore apud Græcos
Orpheus. Innotuit Orpheus Thracæ, Lyricus, omniumque poetarum celeberrimus.
Edit. Paris. pag. 84. Is in poematibus suis plurimos versus posuit de elementorum ortu, itemque hominis nativitate, lucis ex æthere effulgente philosopharus: item de principiis incorporeis, de potestatibus, de sole & luna sideribusque universis, terra, mari, atque omnibus quæ in iis sunt, sive videri ea queant, seu visum fugiant, omnia hæc ab universi conditore effida docens. ab eodem hominum genus ex terra effidum, animaque rationis compote præditum: cum omnia ad unum divinæ naturæ imperium atque vim referri, nempe ad verum Deum, quem nemo videt: cui tria sunt nomina, consilium, lumen, & vita in ipso. Ita sapientissimus Orpheus propemodum veritati, quam nos profitemur consentanea de Deo & hominibus pronunciavit. Lyricen & citharœdus fuisse prædicatur, quæ suavitate sermonis quamvis obstrepet atque demulceat animam. reliqua supra retulimus.
Marsyas. Eodem tempore Marsyam quoque phi-

Ἀφανὴς τοίνυν τῷ λαῷ πρὸς τὸν Θεὸν, ἀνίστησι τὸν Γοθονιὴλ πρῶτον κριτὴν, ἀδελφὸν νεώτερον τοῦ Χάλεβ, ὃς ἦρχε τοῦ λαοῦ ἔτη μ'. ἐπὶ τούτου γέγονεν ὁ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς ἐν τῇ Ἑλλάδι. ᾧ πάλιν τὸ πονηρὸν ποιήσας Ἰσραὴλ, παρεδόθη Εγλὼν βασιλεῖ Μωαβιτῶν ἐν τῇ γ' Ὀλυμπ. ἔτει, ᾧ ἐδούλευσαν ἔτη ιή. πάλιν δὲ αὐτὸς ἐπιστρέψαντας ἐξαιρεῖται διὰ τοῦ ἀμφιστομοδίξου Λαοδ. ὃς ἦχε τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, διὰ τὸ ὁμοίως ἐκ παντὸς πράγματος τῇ δ' ωὐτέρᾳ χεῖρι χρῆσθαι, καθάπερ ᾗ τῇ δεξιᾷ. οὗτος ἡγήσατο τοῦ λαοῦ ἔτη π'. τούτου τῇ κζ'. ἐπὶ ἐβασίλευσεν τῆς Αττικῆς ὁ Κέκροψ. ἐν δὲ τῇ οζ'. B ἔτει γέγονε κατακλυσμὸς ἐν Θετταλίᾳ καὶ Αἰθιοπίᾳ. πάλιν εἰδωλομανούσῃ τῶν Ἰσραὴλ παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ Ιαβὶμ βασιλέως Χαναὰν, ἔτη η'. μεθ' οὗτον Δεβόρρα προφῆτις, γυνὴ Αφεδδὼθ φυλῆς Ἐφραὶμ, ἦρχεν τοῦ Ἰσραὴλ. διὰ ταύτης ἡγήσατο Βαρὰκ, ὃς Αβινοὲμ ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, τῆς κατὰ Σισάρα μάχης τὸν ἀρχιστράτηγον Ιαβὶμ, ᾧ ἐφάνησε πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ Σισάρα πεζὸς φεύγων, ὑπὸ Ιαὴλ γυναικὸς Χάβερ τοῦ Κιναίου ἀναιρεῖται, πασσάλῳ κατὰ τῆς γναθοῦ διαπαρείς. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Κάδμος ἐν Θήβαις ἐβασίλευσεν. μετὰ δὲ τὸν Δεβόρρας πλοῦτον ἐξήμαρτε πάλιν ὁ λαὸς, C ᾧ παρεδόθη τοῖς Μαδιηναίοις ἔτη ζ'. Γεδεὼν δὲ αὐτοῖς ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, Θεοῦ σημείοις τῆς νίκης κομισάμενος τῷ πίστει, ἐπαίσατο, * πίχεων forte. ᾧ ἐν τοῖς ἀνδράσι τοῖς λάψασι καθὼς κύων, τῇ ιβ'. μυριάσιν διακοσιεπτάμυσι, ἦρξε τοῦ λαοῦ ἔτη μ'. Αβιμέλεχ τούτου υἱὸς, ἔτη γ'. Θώλα, ἔτη κγ' Ιαεὶρ ὁ Γαλααδίτης, ἐτῶν β'. μεθ' οὗτον ἐξήμαρτεν ὁ λαὸς, ᾧ παρεδόθη τοῖς Αμμανίταις ἔτη ιή. ἐφ' οἷς πρὸς Θεὸν ποιησάμενος ἐπανοδον, σώζονται διὰ τοῦ Ιεφθὰε τοῦ Γαλααδίτου, ἔτη ς'. μετὰ τοῦτον Εσιβὼν, ἔτη ζ'. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τὸ Ιλιον ἐκτίσθη, ᾧ ἡ Τροία. ᾧ Ασκληπιὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιτήδευμα μετῆκε. Εγλὼν ὁ Βαβυλωνίτης, ἔτη δέκα. Αβδὼν υἱὸς Σιλεὶμ ὁ Φαραθωνίτης, ὃς ἦν πατὴρ παίδων μ', καὶ ἐγόνων λ', ἦρεν τὸν Ισραὴλ ἔτη η'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους D Ορφεὺς ὁ Θρᾴξ, ὁ Λυρικὸς, ᾧ ποιητῶν ἁπάντων ἐπισημότατος, παρ' Ἕλλησιν ἐγνωρίζετο. ὃς ἐν ποιητικοῖς στίχοις περὶ στοιχείων ποιήσεως, καὶ ἀνθρώπου γενέσεως, ᾧ φωτὸς ἐξ αἰθέρος ἐλάμψεως φιλοσοφῶν, ἀρχάς τε ἀσωμάτους, ᾧ οὐσίας, ὕλην ᾧ στοιχεῖα ᾧ ἄστρα πάντα, γῆν ᾧ θάλασσαν, ᾧ τὰ ἐν αὐτοῖς ὁρατά τε καὶ ἀόρατα πάντα, ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων γινόμενα, ᾧ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ πλασθὲν ἐκ γῆς, ᾧ ψυχὴν ὑπ' αὐτοῦ λογικὴν λαβὸν· εἰς μίαν δὲ δύναμιν ᾧ ἓν ἀράτου Θεότητος ἀναγόμενα τὰ πάντα θεολογεῖ· ὃς ἐστιν ὁ ὢν Θεὸς, ὃν οὐδεὶς ὁρᾷ· τρία δὲ φησιν αὐτοῦ εἶναι ὀνόματα, βουλὴ, φῶς, ζωὴ, ἐν αὐτῷ· ὀλίγα δεῖν συμφώνως τῇ ἀληθείᾳ τῇ καθ' ἡμᾶς περὶ τοῦ Θεοῦ ᾧ ἀνθρώπων, ὁ σοφώτατος ἀποφθεγγόμενος Ορφεύς· λυρῳδὸς δὲ καὶ κιθαρῳδὸς ὑμνῆται, πᾶσαν κατακηλῶν καὶ θέλγων ψυχήν. καὶ τὰ λοιπὰ προγεγράφηται.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους καὶ Μαρσύαν φι-

λόγου λέγεται γενέσθαι, ὃς ἐξ ὕδατος διὰ μυσικῆς αὐλοὺς
καὶ καλάμους, καὶ ἀκουσίως ἀπὸ θείων ἑαυτὸν καὶ λίγων
ἀνθρώπους εἰρασθαι διὰ τὸ μίλος τῆς καλάμου τροφοῦ.
τῶν παραφρονήσαντα ῥίψαι λέγεται ἑαυτὸν εἰς τὸ πεδίον,
ὅθεν καὶ ὁ τῶν Μαρσύας ὄνομα ἔλαβε. ἀπὸ Κολχίδος δὲ ἦλθε
ἄρτι. πάλαι ὁ λαὸς παροινήσας,
ἐαδίδοται ἀλλοφύλοις ἔτη μ'. ἐπιστρέψαντος δὲ αὐτοῖς πρὸς
Θεὸν, ἀνίστησι τὸν Σαμψών, ἐκ τῆς Μανωὲ υἱόν, ἐκ φυ-
λῆς Δάν. ὃς ἐπικρατήσας τῶν ἀλλοφύλων, ἄρχει
ἔτη κ'. Καὶ τούτου τοῦ χρόνου Ηρακλῆς ἐγνωρίζετο, ὁ τὰς
δικαίου ἄθλους διελθών. Σαμνεὺς ἡγήσατο τῶν λαῶν ἔτη
μ'. ἀναρχίας γενομένης κατὰ τὰς Εβραίων παραδόσεις·
ἐν ᾗ παρὰ τὸν ἑκάστου ὅπερ ἐβούλετο, διὰ εἰκὸς ἐν ἀναρχίᾳ
γίνεσθαι, ἔτη μ'. Εἰρήνην ἦγεν ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἀλλοφύ-
λους ἔτη λ'. Σαμνεὺ ἡγεμόνος. Ηλεὶ δὲ ἱερεὺς ἦρξε τοῦ λαοῦ
ἔτη κ'. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ὁ Ιλιακὸς πόλεμος ἐγένετο ἔτη
δέκα, ἐν τὸ Ιλιον ἥλω. Σαμουὴλ διαδέξαμενος τὸν Ηλεὶ
τὴν ἱερατείαν, ἐν ἡγεμονίαν ἀρατεῖ τοῦ λαοῦ. φασὶ δὲ αὐ-
τὸν δικαιοδοτεῖν ἔτη, ὅτι πρῶτον αὐτῷ ἐφάνη λαλήσας
ὁ Θεός· οὗς κιβωτὸς ἐν τῇ Αμιναδὰμ οἴκῳ διέτριψε. Ἐ
βασιλέως χειροτονοῦντος, ἦν ἀναλαμβανούσης ὁ Ηλεὶ ἔτη
ὁ. γίνεται τοίνυν ἀπὸ τῆς πόλεως Ιησοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν Σα-
μουὴλ, ἔτη χ'. ἀπὸ δὲ Νῶε τοῦ κατακλυσμοῦ, ἔτη βρ'. ἀ-
πὸ Λάβραμ, ἔτη δτπ'. ὁ μὲν Σαμουὴλ ἤδη γεγηρακώς, ἐν
τοῖς λαοῖς ἀνωμοτίρους ποιούμενος ἐποφίσας, τοὺς παῖδας
αὐτοῦ δίκαιος εἶναι τὸ δίκαιον προεισάγων, χρίει βασιλέα,
τῶν λαῶν μὴ κατασχεῖν θέλοντος, τῷ Θεῷ δὲ συγχωρήσαντος,
τὸν Σαὺλ υἱὸν Κὶς, ἐκ φυλῆς Βενιαμίν. οὗτος, συ-
νεπιχύσαντος τοῦ Σαμουὴλ, βασιλεύει ἔτη κ'. ἐφ' ἑαυ-
τοῦ δὲ ἔτη κ'. προφητεύσαντος δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἅμα, καὶ ἱε-
ράτευσε Σαμουήλ. Αβενὴρ δὲ ὁ τοῦ Νὴρ, τῆς στρα-
τιᾶς ἀφηγεῖτο. τοῦ δὲ Σαὺλ προσπταίσαντος τῇ Θεῷ
πολλάκις, μείζονος δὲ διὰ τὴν παράβασιν τὸν αὐτῷ
προσπίπτοντος, πιεζουσαμένου τὸν Αγαγ βασιλέα
Αμαληκιτῶν, ἅπερ παρὰ τὸ προφητικὸν. Μεμαντεύσατό σοι, ὅτι ἐφόλαξας τὸν ἐντολὸν, ἵνα
ἐντελάτο σοι Κύριος. ἀπεμάχετο δὲ ἀεὶ τὸν βασι-
λέαν σου ἵνας αἰῶνος ἐπὶ Ισραήλ. ἐν σοὶ δὲ οὐ στήσεται
ἡ βασιλεία σου· ἀλλὰ ζητεῖ Κύριος ἄνδρα κατὰ
τὴν καρδίαν αὐτοῦ, εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
μετὰ δὲ ταῦτα χρίσαντος τὸν Δαβὶδ τοῦ Σαμουὴλ,
εἶτα γηράσαντος καὶ τελευτήσαντος, προσέθετο μᾶλ-
λον ὁ Σαὺλ παροργίζειν τὸν Κύριον. ὅθεν καὶ πνεῦ-
μα Κυρίου ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπεγεν αὐτὸν πνεῦ-
μα πονηρὸν, ὃ χαίρει καὶ ὁ Δαβὶδ ἄγεται πρὸς
αὐτὸν, εἰς παρηγορίαν φάλλων διὰ τῆς κιθάρας,
καὶ ἀφίσταται ἀπ' αὐτοῦ τὸ πονηρὸν πνεῦμα. ἀλλ'
ὅτι γε πατάξας ὁ Δαβὶδ τὸν ἀλλόφυλον Γολιάθ,
ὃς ἦν ὑλικὸς πηχῶν τεσσάρων καὶ σπιθαμῆς τὸ ὕ-
ψος, καὶ περικεφαλαίαν ἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν πέντε χιλιάδων σί-
κλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καὶ κνημῖδας χαλκᾶς
ἐπὶ τοῖς σκέλεσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος
* μισάντων αὐτοῦ ὡς * ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ
λόγχη ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου, καὶ ἀσπὶς χαλ-
κῆ ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ. καὶ διὰ τοῦτο ἐπε-
γαμβρεύθης τῷ Σαὺλ, καὶ φθονηθεὶς προράσει
τῶν χορευτριῶν, ἐπεδιώκετο ἀπ' αὐτοῦ. ὅτι καὶ
τοὺς ἄρτους τοὺς προθέσεως ἔφαγε, καὶ τοὺς τεσσα-
ράκοντα ἱερεῖς ἀπέκτεινε Σαὺλ, καὶ πᾶσαν τὴν

losopham fuisse narrent, qui arte Musica invenit fistularum ea calamis confectionem: atque ad insaniam prolapsus, Dei tibi nomen arrogavit, dicens se alimenta hominibus carmine fistularum reperisse: seruraque mente captus, sese in fluvium objecisse, cui Marsyae nomen inde factum. Is ex Colchide venit. Cæterum populus cum rursus Deum offendisset, ab eo barbaris per XL annos deditus est. Conversis ad se Deus Samsonem Manoæ F. præfecit, tribu Danicum. Is devictis barbaris, populo annos XX præfuit. Ea tempestate Hercules inxotuis, is qui duodecim ærumnas tolerevit. Samanes populum rexit annum unum. Cum (ut est ab Ebræis traditum) magistratu populus vacaret, ac suo quisque arbitrio ageret, sicut in interregno fieri B assolet, per annos quadraginta, pacata a barbaris populo omnia fuerunt per annos XXX, Samane duce. Elis sacerdos viginti annos populum gubernavit. Hujus ætate bellum Trojanum decennale gestum est, ac Ilium expeum. Eli Samuelus successit lo sacerdotio, & populi gubernatione. hunc tradunt duodecim annorum fuisse, eum primum ei Deus apparuit, atque ipsum affatus est: * quibus arca in domo Aminadami commorata fuit. & rege uncto, apprehendebat Elis annos sepruaginta. Proinde fluxerunt ab obitu Josuæ usque ad Samueli mortem, anni ΙΣϠϚ a Noa & diluvio duo millia centum viginti, ab Adamo, quater mille ac ϵϵϵLXXXII. Enimvaro Samuelus, cum ipse ob senectam ætatem Samuelus. C segnius populi negotia obiret, & filii ejus douis se corrumpi passi, ab æquitate identidem deflecterent, populo consente, ac permissu Dei, regem populo unctione designat Saulum Kisi F. tribu Saulus. Benjaminicum. Is Samuelo auxiliante regnum per viginti annos, totidemque solus gessit. Samuelus eo regnante & vaticinatus est, & sacerdotio functus. Abnerus Neri filius exercitui præfuit. Cum autem Saulus Deum sæpenumero offendisset, ac maxime quod contra ejus præceptum Amalecitarum regem Agagum incolumem servassat, ita est a vate compellatus. (Actum est de te, propterea quod mandatum Dei violasti. Absque enim hoc esset, regnum tuum D in Israelicam gentem fuerat Deus perenne facturus. nunc id non consistet: sed quæret Deus hominem ex animi sui sententia factum, quem suo populo præponat.) Secundum hæc cum Samuelus unctione Davidum regno destinasset, sexioque confectus diem suum obvisset, perrexit Saulus etiam amplius Deum irritare. Itaque & a Dei spiritu desertus est, & a maligno spiritu premi cœpit. Eam ob rem Davidas ad eum oblectus est, qui fidibus ludens, ob eo malum genium abigeret, ipsumque recrearet. Idem Davidus Goliathum barbarum interfecit, olum cubitos quatuor oc spithamam, casside capue ormatum, corpus lorica hamata, cujus æs E & ferrum appendebat II. S. unciarum millia, crura ocreis æreis tectum, gestantem hostile instar liciatorii textoris, cujus cuspis unciarum trecentarum ferreo, humerisque æreom ospidem ferentem. Ob id facinus a Saulo genter adscitus, oborta prætextu choreas ducentium mulierculatum cantilenæ invidia, a socero profugit. Ea tempestate & panes sacros comedit, & trecen-

Edit. Paris. pag. 85.

1. Sam. 15.

tos quinquaginta ſacerdotes Saulas trucidavit, urbemque Nobam ferro vaſtavit, omnibus & hominibus & pecudibus interfectis: ſolo Abiatare Abimelechi filio ſuperſtite, qui fuga ad Davidum evaſerat. Id parricidium Sauli omnia flagitia impietate ſuperavit. quippe qui Agago & rebus omnibus pretioſis pepercifſet, is ira permotus, trecentos quinquaginta ſacerdotes, urbemque eorum cum omnibus mortalibus delevit. Enimvero inhumaniſſimus Saulus leniſſimum Davidum erebro perſequens, ſemel atque iterum in ejus manus incidit. Tantum autem a reponendo maleficio abfuit Davidus, ut regem potius ita alloqueretur: (Cur, o rex, vitæ meæ inſidiaris? diſceptet Deus cauſam noſtram.)

Edit. Pariſ. pag. 86. Ac Davidi quidem domus paulatim crevit, Sauli familia marceſcente. Tandem Saulus in ſuis iniquitatibus immortuus eſt, a barbaris ſagitta in ilia confixus: quod vulnus cum mortem non acceleraſſet, ipſe ſibi necem conſcivit, gladio ſuo incumbens, ne a barbaris per ludibrium haberetur.

David regnat. Poſt Saulum Davidus regno per quadraginta annos functus eſt, & in omnibus factis Dei voluntati paruit, ſicuti ſcriptum eſt: (Inveni filium Iſai Davidum, virum ex animi mei ſententia: is voluntatem meam in omnibus exequetur.) Adfuit ergo omnipotens Davido, iſque rebus ſecundis auctus eſt. Habuit potentes viros triginta ſeptem, quorum minimus centum viris, maximus mille viris compararetur. Ex his fuit Sebochas, qui Sephum Raphæ filium percuſſit, de gigantibus prognatum. Eleanas, qui Chettæum virum robuſtum ſtravit, cujus haſtile erat lieiatorii textoris æquale. Jonathas, qui virum ingenti robore ac mole corporis dejecit, ſenis pedum ac manuum digitis præditum. Adinon, qui uno prælio gladium contra octingentos viros ſtrinxit. Jeſebadas, qui una pugna trecentos ſauciavit. Maras, qui barbaris irruentibus, agrique portionem lente conſitam diripere conantibus, cum fugeret populus, ſolus ipſe ſubſtitit, barbariſque in fugam actis agrum defendit. Eleazarus, qui meſſe hordei inita, cum barbarorum adventu populus fugiſſet, unicus ſubſtitit, & hordeum tutatus eſt, profligatis barbaris: quorum tantam edidit ſtragem, ut manus ejus defatigata gladio adhæſerit, reverſuſque eſt populus ad legenda ſpolia. Banajas, cujus multa fuerunt facinora. filios Arielis Moabiel iſte percuſſit, & quadam die cum nix jaceret, in foveam deſcendit, inque ea leonem jugulavit. idem Ægyptium quemdam ſeptem cubitos longum, qui ligno nautico haſtæ loco utebatur aggreſſus, lignum id ei eripuit, ipſumque eo necavit. Abiſajus, Joabi frater, tres viros pereuſſit: & Jesbam, qui Davido eædem intenrabat. Fuit is Jesbas ex poſteris Raphæ, cujus cuſpis centum quinquaginta uncias appendebat. Cum Abiſajus curreret, ſimilis erat capreæ montanæ. Cum autem quodam tempore barbari Bethlechemam obſidione cinxiſſent, ac Davidus potum aquæ de fonte Bethlechemenſi deſideraret, tres viri de reliquis potentibus caſtra barbarorum perruperunt,

A πόλιν ἐπάταξε Νομβὰν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ οὐκ ὑπελείφθη ἐξ αὐτῶν, εἰ μὴ Ἀβιάθαρ υἱὸς Ἀβιμέλιχ, φεύγων πρὸς Δαβίδ. αὕτη δὲ Σαοὺλ ἡ μιαιφονία, πάντων τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων δυσιβεστέρα. καὶ τὸν μὲν Ἀγὰγ δίσασι, καὶ πάντα ὅσα ἦν ἀξιόκτητα· τῶν δὲ θυμῷ ἀκινήτως, τοὺς τεσσαράκοντα πεντήκοντα ἱερεῖς, ⁊ πᾶσαν τὴν πόλιν αὐτῶν ἀνδρῶν διέφθειρε. πολλάκις δὲ καταδιώκων ⁊ περιόπτων Δαβὶδ ὁ ἀπανθρωπότατος Σαοὺλ, εἰς χεῖρας Δαβὶδ ἅπαξ καὶ δὶς ἐμπέπτωκε. μὴ ἀνταποδιδοὺς δὲ ὁ Δαβὶδ αὐτῷ κακὸν ἀντὶ κακοῦ, μᾶλλον ἔλεγε πρὸς αὐτόν· ἵνατί καταδιώκεις βασιλεῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου; δικάσαι κύριος μέσον ἡμῶν. καὶ ὁ μὲν οἶκος Δαβὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐπαυξάνετο, ὁ δὲ οἶκος Σαοὺλ ἐπορδύετο καὶ ἠσθένει. καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, τραθεὶς ὑπὸ ⁊ ἀλλοφύλων εἰς τὰ ὑποχόνδρια· καὶ μὴ ἐνυβρίσεων, αὐτὸς γέγονεν αὐτοφονεύτης, ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, μήπως ἐμπαίξωσιν αὐτῷ οἱ ἀλλόφυλοι.

Μετὰ δὲ Σαοὺλ ἐβασίλευσε Δαβὶδ ἐπὶ τεσσαράκοντα. ὃς ἐποίησε τὰ θελήματα τοῦ Θεοῦ πάντα, κατὰ τὸ γεγραμμένον· εὗρον Δαβὶδ ⁊ τὸν Ιεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ ⁊ καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. καὶ ἐπορεύετο Δαβὶδ πορδόμβος καὶ μεγαλωσύμβος, καὶ Κύριος παρεπάρτωρ μετ' αὐτοῦ. εἶχε δὲ καὶ δυνατοὺς ἄνδρας τεσσεράκοντα πέντε, ὥστε ⁊ μικρὸν αὐτῶν ποιεῖν πρὸς ἑκατὸν, ⁊ δι' μέγαν πρὸς χιλίους. ἐξ ὧν ἐστὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα. Σιβοχᾶ, ὅτος ἐπάταξε ⁊ Σὶφ, τὸν τοῦ Ραφᾶ, ἀπόγονον τῶν γιγάντων. Ελεανὰρ, οὗτος ἀνεῖλεν ἄνδρα δυνατὸν Χεττταῖον, ὃ ἦν τὸ ξύλον τῶν δοράτων ὡς ἀντίον ὑφαντόπονον. Ιωνάθαν, ὅτος ἐφόνευσεν ἄνδρα δυνατὸν καὶ παμμεγέθη, ἔχοντα ἐν ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς ποσὶ ἀνὰ δακτύλους ἕξ. Αδίνων, ὅτος ἐπαίσατο τὸν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίων τραυτωθῆναι εἰς μίαν παριμβολήν. Ιεσιβαδὰ, ὅτος ἐπάταξε ⁊ μάχαιρα αὐτοῦ ἐν καιρῷ ἑνὶ, ἐπὶ τραυματιῶν τριακοσίων. Μαρὰ, ὅτος τῶν ἀλλοφύλων ἐπιλθόντων, καὶ βουλομένων ἁρπάσαι ⁊ μερίδα τῆς ἀγροῦ πλήρη ὅσαν φακῆς, καὶ τῶν λαῶν φυγόντων, μόνος ἔστη, καὶ τοὺς μὲν ἀλλοφύλους ἐδίωξε, τὴν δὲ μερίδα ⁊ ἀγροῦ ἐφύλαξεν. Ελεάζαρ, ὅτος μερίδος ὥσης ἀριθῶν, καὶ τῶν ἀλλοφύλων ἐπιλθόντων, καὶ τῶν λαῶν φυγόντων, μόνος ἐστάλη, ⁊ τοὺς μὲν ἀλλοφύλους ἔτρεψε, ⁊ τὴν κριθὴν διέσωσε. τοσοῦτος δὲ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ὡς ἡ χεὶρ αὐτοῦ κοπιάσασα, προσκολλᾶσθαι τῇ μαχαίρᾳ, καὶ ὁ λαὸς ἐπίστρεψεν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὸ σκυλεύειν. Βαναίας, ὅτος πολλὰ μὲν ἐποίησεν ἔργα, ἐπάταξε δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς Αριὴλ, τοῦ Μωάβ, καὶ καταβὰς ἐν ἡμέρᾳ χιόνος εἰς λάκκον, ἐφόνευσε λέοντα. ἀνεῖλε δὲ καὶ ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐπάταξαν, ἔχοντα ξύλον ⁊ βάθρας ὡς δόρυ. ἁρπάσας δὲ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ξύλον, ἐν αὐτῷ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Αβεσᾶ, ὁ ἀδελφὸς Ιωὰβ· ὅτος ἐπάταξεν ἄνδρας ἑξακοσίους, καὶ τὸν Ισβαὶ, θέλοντα φονεῦσαι τὸν Δαβὶδ (διὰ δὲ ὁ Ισβαὶ, ἦν γόνος τῶ Ραφᾶ) δόρυ ἔχοντα ζυθμῷ σίκλων τριακοσίων. Ιδίκα δὲ ἔτρεχεν ὁ Αβεσᾶ, διὰ ὡς δορυᾶς ἐν τοῖς ὄρεσι. τρεῖς δὲ ἀπὸ τῶν λοιπῶν δυνατοὶ, περικυκλωσάντων ποτὲ τῶν ἀλλοφύλων τὴν Βηθλέμ, καὶ τὸ Δαβὶδ ἐπιθυμήσαντος πιεῖν ἐκ τοῦ ἐν Βηθλέμ φρέατος, διέρρηξαν οἱ τρεῖς τὴν παριμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων,

τὸ ὕδωρ τῆς Δαβὶδ ὕδωρ ἀπὸ τῆς φρέατος. ἀλλ' θαυμάσας τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν, ὡς ἔπιε τὸ ὕδωρ, αἷμα ἐστὶν τοῦτο αὐτὸ τῆς Κυρίῳ, λέγων· Ιλεώς μοι Κύριε, εἰ αἷμα ἀνδρῶν πορεθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίωμαι. Ομοίως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῷ ὑπῆρχον ἀνδρεῖς ἀλαπαγώνιστοι * ἀφορτοι, ἐ φοβεράπαται τοῖς ἐναντίοις, θυρεὸς * ἔχοντες, καὶ δόρατα μίγιστα, καὶ ἅρμα τοῖς ποσὶν, ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα λεόντων. Τὸ δὲ πολεμιστῶν τὸ κοινὸν λαοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐν Δαβὶδ ἐν ἀριθμῷ μυριάδες σλδ', καθὼς ἐξεδιήγησεν ὑπὲρ Ιωὰβ τὸ ἀρχιστράτηγα. φησὶ γὰρ· Καὶ προσέθετο ὀργῆ Κύριος ἐπαναῦλαι ἐν Ισραήλ. καὶ ἐπέστησε τὸν Δαβὶδ ἐν αὐτοῖς λέγων· πορεύθητι ἐ ἀρίθμησον τὸν Ισραὴλ καὶ τὸν Ιούδαν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ιωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐχύος τὸν μετ' αὐτοῦ· ἐπίσταψαι δὴ τὸν λαὸν, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ εἶπεν Ιωὰβ· προσθείη Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς τὸν λαὸν σου· καὶ ἕνατί ὁ Κύριός μου βούλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ; καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως. καὶ ἐκπορεύθη Ιωὰβ, καὶ ἐπέστρεψεν τὸν λαόν. καὶ ἐδίωξε πᾶς Ισραὴλ, χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν. καὶ Ιούδας, χιλιάδες τετρακόσιαι ἀγδοήκοντα ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν. τὸ δὲ Λευὶ ἐ τὸν Βενιαμὶν οὐκ ἐξεδιήμησεν, ὅτι ὠργίσθη ὁ λόγος τοῦ βασιλέως τοῦ Ιωάβ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπάταξε καρδίαν Δαβὶδ αὐτὸν ἐν τῷ ἐξεδιήμησαι τὸν λαόν· καὶ εἶπεν Δαβὶδ πρὸς Κύριον Γὰδ τὸν προφήτην τοῦ Δαβίδ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐκλέξαι σεαυτῷ γενέσθαί σοι ἢ τρία ἔτη λιμὸν ἐν τῇ γῇ σου, ἢ μῆνας τρεῖς φεύγειν σε ἀπὸ ἐχθρῶν σου ἐμπροσθεν, ἢ τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σου. καὶ εἶπε Δαβὶδ πρὸς Γὰδ, στενά μοι σφόδρα πάντοθεν ἐστί· πλὴν ἐμπεσοῦμαι εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ· εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπων μὴ ἐμπέσω. καὶ ἐξελέξατο Δαβὶδ τὸν θάνατον. καὶ ἦμεν θέρος πυρῶν, καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ισραὴλ ἀπὸ πρωΐ ἕως ἀρίστου, καὶ ἀπέθανον ἐκ τοῦ λαοῦ χιλιάδες ἑβδομήκοντα. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὸν Θεὸν τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ιερουσαλὴμ, τοῦ ἐξαφθεῖραι ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπε Δαβὶδ πρὸς Θεόν· Ἰδοὺ ἐγὼ ἡμάρτηκα, καὶ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ ἀδικοποιήσας, καὶ τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δή ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ Κύριε, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου. καὶ παρακληθεὶς ὁ Κύριος, εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον· ἄρες τὴν χεῖρά σου. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαβὶδ θυσιαστήριον, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις. καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ Κύριος, καὶ συνεχώθη ἡ θραῦσις τοῦ λαοῦ. Ταῦτα δέ (φησι Θεοδώρητος) οὐκ ἀπεικὸς συμβῆναι, ἀλλ' αἰ αἱ παρανομίαι ἔστιν δίκας λαοῖς ἐφ' προφάσεως. καταλιπὼν δὲ ὁ Δαυὶδ καὶ Θεὸν βασιλέα, τυράννῳ καὶ πατραλοίᾳ παιδὶ συνεστράτευσεν. ὅτε δὲ ἐξ τὴν τοῦ Σαοὺλ εἰς τοὺς Γαβαωνίτας ἀναίρεσιν, ἐπαιδεύθησαν ἐξ λιμοῦ, μὴ τοῦ ἐκείνου πλάσαντος. Ο μὲν οὖν λαὸς ἅπας, καὶ Ιησοῦς ὁ Ναυῆ, πεποίηκε πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας συνθήκας· ἐκείνοις δὲ ὁ ἔρκος καὶ Ελεάζαρος Αρχιερεύς. ἴδεσ τοίνυν τοὺς ἀπογόνους τῶν ὀμοσάντων, μὴ παραβαίνειν τὸν ὅρκον. φησὶ γὰρ πρὸς αὐτοὺς Ιησοῦς, μὴ σὺν φανέρωσιν τῆς πανουργίας αὐτῶν· καὶ νῦν ἐπικατάρατοι ἐστέ. οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος, ἀλλὶ ξυλοκόπος καὶ ὑδροφόρος ἐμοὶ καὶ τῷ Θεῷ μου. διὰ τοῦτο ἐγένοντο ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι τῆς θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ

regique ſuo aquam de illo fonte attulerunt. Davidus eorum fortitudinam admiratus, non bibit aquam, ſed Domino eam libavit, ita fatus: ℭ Propitius mihi ſis Domine: non bibam ſanguinem virorum qui vitæ ſuæ periculo eam attulere aquam. ℑ Icidem & reliqui eorum inſuperabiles erant, ſummoque hoſtibus terrori, ſcutis armati & haſtis prægrandibus, curſuque inſtar montanarum caprearum veloces, ac vultu leonino præditi. Cæterum numerus militum quos de populo Davidus habebat, fuit bis mille trecenta quadraginta millia, quem quidem Joabus exercitus princeps concepit. Ita enim ſcriptum eſt: ℭ Porro autem ira Domini adverſus Iſraelicum populum exarſit: iſque Davidum incitavit, ut mitteret qui Iſraelicum ac Judaicum populum numerarent. Mandavit ergo rex Joabo ſuarum copiarum ſummo duci, ut populum perluſtraret, ſibique ejus numerum indicaret. Joabus tametſi, incrementum populi regi precatus, cauſaretur ſibi mirum videri cur rex hoc fieri vellet: tamen regis mandato prævaleore abiit, populumque perluſtravit. Inventa ſunt Iſraelici populi ccɔ e millia virorum gladium ſtringentium: & Judaici ccccLxxx millia. Levis & Benjamini tribus recenſitæ non ſunt. offenderat enim regis ſermo Joabam. Diſpliciut autem Deo id factum: & cor Davidi tremuit, inſtituta ea dinumeratione. Dominus ergo vatem Gadum ad Davidum miſit, qui ei ſuis verbis indicaret, Optionem ipſi dari liberam: vel penuriam triennalem regni, vel trium menſium fugam inſequentibus hoſtibus, vel peſtem trium dierum in regno ſuo deligeret. Reſpondit rex: Se in tantis anguſtiis verſantem malle in Dei, cujus multiplex eſſet miſericordia, quam in hominum manus incidere: proinde peſtilentiam præferre. Ergo cum triticea meſſis eſſet luem Deus Iſraelico populo immiſit: ac perierunt ab aurora uſque ad prandii horam ſeptuaginta hominum millia. Jamque eiam ad Jeruſalemam angelus manum extendebat, ut in ea ſtragem ederet. Ibi Davidus Dominum interpellavit: Suam eſſe culpam, ſe paſtorem populi deliquiſſe, nullum eſſe ovium maleficium: ſe ergo Deus, & paternam Davidi familiam potius affligeret. Eoratus Deus angelo mandavit, ut manum ſuam retraheret. Ibique Davidus aram extruxit, & ſolidum Deo ſacrificium obtulit: atque Deo precibus annuente, ceſſavit clades populi.) Hæc (inquit Theodoretus) non abs re ita evenerunt: verum ea occaſione populus ſui peccati pœnas dedit, quod pio ac divinitus conſtituto rege derelicto, caſtra tyranni ac patri ſuo necem ſtruentis ſecutus erat. Sic etiam a morte Sauli fames eos caſtigavit, ob interfectos a Saulo Gabaonitas. Etenim & Joſua & univerſus populus pactum iterant cum Gabaonitis, cujus juramenti etiam particeps fuit Eleazarus pontifex. Non debuerunt ergo poſteri eorum qui juraverant, jusjurandum violare. Poſt detectam enim fraudem Gabannitarum, ita Joſua eos affatus fuit: Jam nunc ergo exacrationi obnoxii eſtis. numquam eric ut non de vobis ſit ſervus, lignorum ſector, & aquæ bajulator qui mihi & Deo meo ſerviat.

Ed: Paris. pag. 87.

57

2. Sam. xxiv. Populum Davidus numeravit.

pag. 88.

2. Sam. xxi.

Joſ. 9.

Gabaonitæ.

Propterea destinati sunt ad findendum ligna, & portandum aquam ad altare Dei, & toti cœtui, usque in hunc diem. Quoniam ergo calumnia id fœdus Israelici diffiderunt, ideo etiam post ejus mortem fame castigati sunt. Hæc nos oratio docet, quæ interposito juramento pacta sunt teste Deo inita, violanda non esse, utcumque ea violatio aliis expediat. Davidus autem causam divinitus immissæ penuriæ ignorans, Deum consuluit: ab eoque edoctus, punitil populum ob injuste necatos Gabaonitas: eos ipsos qui injuria fuerant affecti, arbitrios constituit, ac pericontatus est qua se placari ratione vellent? Responderunt Gabaonitæ, se neque aurum Sauli, neque argentum ejus, neque ullum ea Israelico populo hominem ad necem depoſcere: ejus viri, qui ipsius perfecarus fuisset, ac excindere molitus, cupere se memoriam ex Israelica gente delere: itaque septem ejus stirpe natos se depoſcere, his se flagitium coram Domino expiaturos in colle Sauli. Ln igitur in loco viros eos in crucem egerunt, in quo injustas ille cædes ausus fuerat. erant autem, qui crucibus affixi sunt, duo filii Sauli spurii, & quinque ex posteriorbus filius ejus. Eo supplicio peracto, placatus est Dominus, ac terra solitas fruges exhibuit.

1. Sam. 19. Ad Bethsab. Davidis.

Secundum hæc, quadam vesperi Davidus cum de lecto suo surrexisset, deambulavit in tecto regiæ, indeque mulierem lavantem prospexit forma insigni. Neque vero se ab eo spectaculo subtraxit: sed formæ pulchritudine mascarus, hamum peccati deglutivit. Quod ei alterius, nimirum deterioris, affectus fuit remedium: videlicet animi elationis, id quod ipse innuit his verbis: (Ego cum fuissem elatus, depressus sum, & in summas angustias redactus. Atque ego quidem rebus meis secundis dixi, Nullo umquam tempore labefactabor: ut primum vero tuam faciem avertisti, conturbatus sui. Mihi vero conducibile fuit, abs te deprimi, ut sic tua jura discerem.) Etenim rebellione filii aperte pœnas eam adulterii, tum homicidii persolvit, quomodo ei divinitus prædictum fuerat: Ecce ego tibi ex domo tua calamitates immittam, & cætera. Jam hæc quoque nos historia docet, res adversas, calamitates, atque solicitudines expedire. Quo enim tempore beatus Davidus infestum Saulum fugit, eo in omnibus sapientiæ studiis præclare sa gessit: interque belli pericula, & hostilium conatuum occupationibus animo intento, ex præscripto sacrarum legum vixit. Idem pauxillum requietis nactus, in istam est prolapsus fœditatem. Iogresso ad se vate, & delicti exprobrationem sustinuit: & confessus flagitium est, peccasse contra Dominum sese perhibens. Itaque vates eum morte non plectendum hujus culpæ causa pronunciavit, quamquam vehementer Deum exasperasset. Is primum prolem ex eo adulterio natam necavit: deinde filii rebellionem ei significavit, cum in fabellis ipsius numquam a gladiis fore vacationem denunciaret. Convenienter ergo Davidus dixit, se a Deo vehementer quidem castigatum, non tamen necitraditum fuisse. nam Deus, ut sapientissimus medicus, omnis generis castigationibus eum exercuit, posteaquam peccatum suum confessus fuit. Is ergo beatus Davidus, antequam ex hac vita commigraret, advoca-

Edit Paris. pag. 83.

Psalm. 2. 7.

A πάσῃ τῇ συναγωγῇ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἐπεὶ ἐκ τούτου παρελογίσαντο, διὰ τοῦτο ἡ μετὰ τὸ ἐκείνου πλάνημα ὑπέστησαν τὸν διὰ τὸ λιμὸν παιδίαν. διδάσκει γοῦν ἡμᾶς ὁ λόγος μὴ παραβαίνειν τὰς μεθ' ὅρκου συνθήκας ἐπὶ Θεοῦ γινομένας, κἂν ἐξ ἄλλου ὠφέλειαν ἡ παράβασις γίνεται. Ἀγνοῶν δὲ τὴν αἰτίαν ὁ Δαβὶδ τῆς θλίψεως πληγῆς τὸν λιμὸν, ἠρώτα. ἡμαθὼν, ὡς ἔπεσε τῆς Γαβαωνίτιδος ἀδίκως ἀναιρέσεως ἐνθύμιον εἰσφέρουσα, αὐτοὺς ἐκείνους ἐχρήσατο χρεαῖς τῆς ἀδικημένους, λέγων. τί ποιήσω ὑμῖν; ἡ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι; ἡ φασίν· οὐ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον, οὐδὲ χρυσίον μετὰ Σαὺλ. ἡ οὐ θέλομεν ἀποκτεῖναι ἄνδρα ἐκ παντὸς Ἰσραήλ· ἀλλ' ὁ αὐτὸς ὁδήγησε ἡμᾶς ἐξολεθρεῦσαι, ὡσπερ ἐλογίσατο ἡμᾶς ἐξολεθρεῦσαι, τὸ μὴ ἀντιτάθεσθαι παντὶ ἔθνει Ἰσραήλ. ἡ δοθήτωσαν ἡμῖν ἄνδρες ἑπτὰ ἐκ τῆς υἱῶν αὐτοῦ· ἡ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς Κυρίῳ ἐν τῇ βουνῷ Σαὺλ. ἐκείνῳ τότου τῷ χωρίῳ ἀνεσκολόπισαν τοὺς ἄνδρας, ὧν ὧ τὰς παρανόμους ἐπάλμησεν ἐκεῖνος μιαφονίας. οὗτοι δὲ ἦσαν τοῦ Σαὺλ δύο μὲν υἱοὶ ἐκ θεοῦ, πέντε δὲ τῆς ὑστέρου γάμου αὐτοῦ. τῆς ἐων τιμωρίας γεγενημένης, ἔλεως ὁ δεσπότης ἐγένετο, ἡ ἡ γῆ τὸν ἐξ ἰδίας ἔδωκε καρπόν.

B

C

Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα, ἡ ἐν καιρῷ δείλης ἀνέστη Δαβὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, ἡ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τῆς βασιλέως· ἐ εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος, ἡ γυναικὸς τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ἰδὼν τὴ γυναῖκα λουόμενον, ἀπέστειλε τὸν θεῖον ὡς ὀλεθρίαν· ἀλλὰ καταθλιβθεὶς τῇ τῆς ὥρας δελέαστι, τὸ τῆς ἁμαρτίας ἀκέντητον ἄγκιστρον. ἡ ἐτέρου πάλιν πάθους χείρονος, τῆς ὑπάρσεως δηλονότι, γέγονε λαμπρ. ὅπερ δὲ ἡ αὐτὸς ὑποφαίνων ἔλεγεν· ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην, ἡ ἐξαπορηθην. ἡ ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθυμίᾳ μου, ὁ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀπέστρεψας δέ σου τὸ πρόσωπόν σου, ἡ ἐγενήθην ταραγμένος· ἀλλ' ἀγαθὸν μοι, ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως αὐμάθω τὰ δικαιώματά σου. διὰτοῦ τὰς τοῦ υἱὸς ἐπαναστάσεως δίκας ἐναργεῖς ἔτισε τοῦτο φόνου, ἡ τὰς μοιχείας, κατὰ τὴν θείαν προῤῥησιν. φησὶ γάρ· πάλι λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐγείρω κακὰ ἐπί σε ἐκ τοῦ οἴκου σου, ἡ τὰ ἑξῆς. Οσον πίνων θλῖψις οἰκεῖται, ἡ συμφορὰ, ἡ μέριμνα, ἡ ἐκ τούτης τῆς ἱστορίας μανθάνομεν. διαπρέπων γὰρ ὑπὸ τοῦ Σαὺλ ὁ θεῖος Δαβὶδ, πᾶσαν καιρὸν φιλοσοφίαν· ἐ παρεπτέρυξε, ἡ ἐν ταῖς φροντίσι τῶν πολέμων ἐναγκαλῶν τὸν διάνοιαν, κατὰ τοὺς ἱερὰς ἐπολιτεύετο νόμους. ἀναπαυχὰς δὲ τυχὼν ὀλίγας, τὸν ἔλαθον ἐκεῖνον ὑπέμεινε. τοῦ δὲ προφήτου πρὸς αὐτὸν εἰσελθόντος, ἡ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ ὑπομείναντος, ἡ τὴν ἐξομολόγησιν ποιησαμένου, καὶ ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ μου φήσαντος, φησὶν ὁ προφήτης· ἡ μὰ ἀποθάνῃς· πλὴν παροργίζων παρώργισας ἐν τοῖς ὑπεναντίοις τὸν Κύριον. ἡ ἀρῶσιν μὲν τὸ μοιχαλίδιον παιδίον ἐπάταξεν ὁ Θεός. ἔπειτα ἡ τῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ παραδηλοῖ φησι· ἡ πῶν ἀναξαρθήσεται ῥεμφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου. εἰσέτι ὧν ἔλεγε· παιδίων ἐπαίδευσέ με ὁ Κύριος, ἡ τῷ θανάτῳ ἐ παρέδωκέ με. ἡ ᾧ παιδαγωγὸς αὐτὸν, οἷα δὴ πάσοφος ἰατρὸς, παιδίαις ὑπέβαλεν ὁ Θεὸς, μετὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆς ἁμαρτίας. Ο ὧν μακάριος Δαβὶδ πρὸ τῆς πλάνης αὐτοῦ καλέσας

D

E

σας τὸν υἱὸν αὐτῦ Σολομῶντα, εἶπεν αὐτῷ· Σολομὼν τέκνον μου, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον Κυρίῳ τῷ Θεῷ. καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου ἐπ' ἐμοί, λέγων. αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας καὶ πολέμους ἐποίησας μεγάλους. οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου. ἰδοὺ υἱός τίκτεταί σοι, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῦ. ὅτι Σολομὼν ὄνομα αὐτῷ. καὶ τὸν οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου. καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν, καὶ ἐγὼ κατὰ τὸν πτωχείαν μου ἐποίησα εἰς οἶκον Κυρίου, χρυσίου τάλαντα χιλιάδας ἑκατὸν, καὶ ἀργυρίου τάλαντα χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον ὃ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. καὶ ξύλα καὶ πᾶσα πρόνοια εἰς οἰκοδομὴν ναῦ Κυρίου. * καὶ Δαβὶδ φοβεῖται καὶ πλάρας ἡμερῶν. καὶ βασιλεύσας τὸν υἱὸν αὐτῦ Σολομῶντα, πάλιν εἶπεν αὐτῷ ἐνώπιον τῦ λαῦ. ἰδοὺ ἐποίησα εἰς οἶκον τῦ Θεῦ μου, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, καὶ πᾶσα λίθον τίμιον, καὶ λίθος τιμίος ἁπολιπλῆς καὶ ποικίλος. ἔτι δὲ καὶ πάσης πίστις δίδωμι ἐκτὸς ὧν ἐποίησα εἰς οἶκον τῷ ἁγίου, χρυσίου τῦ ἐξ Ωφεὶρ, τάλαντα τριχίλια, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου δοκίμου, τῦ ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοῖχοις τῦ ἱεροῦ. οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ισραὴλ, ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τῦ οἴκου τῦ Θεῦ χρυσίου τάλαντα ἑπτακισχίλια, καὶ ἀργύριον καὶ λίθος τιμίας, καὶ χαλκὸν ἄπειρον. καὶ ἐλόγησας τὸν λαὸν ὁ Δαβὶδ, καὶ ἐστοιμάσας, εἶπεν αὐθις τῇ υἱῷ αὐτῦ. καὶ νῦν Σολομὼν, γνῶθι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δὸς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ, τελείᾳ, καὶ ψυχῇ θελούσῃ. ὅτι καρδίας πάσας ἐτάζει Κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι· ἐὰν δὲ καταλείψας αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος. καὶ ἔδωκε Δαβὶδ Σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτῦ, τὸ παράδειγμα τῦ ναῦ παντὸς, καὶ τῶν Χερουβὶμ, τῶν διαπτασμένων ταῖς πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τὸ κιβωτὸν τῦ θείας Κυρίου. πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς Κυρίου δίδωσι Δαβὶδ Σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτῦ, λέγων. ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, ὅτι Κύριος ὁ Θεός μου μετὰ σῦ.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπλήσθη Δαβὶδ πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ διαβίᾳ ἐν γήρει καλῷ, καὶ πλάρης ἡμερῶν ἐτῶν ἑβδομήκοντα· φασὶ γὰρ· καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν Σαὺλ, καὶ ἄρχοντας οἱ ἄνδρες τῆ Ιωδαίας ἐν Χεβρὼν, καὶ χρίσαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ισραὴλ τριάκοντα ἐτῶν Δαβὶδ ἐν τῇ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ πεντήκοντα. ἀλλὰ τὸν μὲν βασιλεῖας χρίσαν ἁγίῳ Σαμουὴλ ἐξιώθη. πᾶς δὲ γε τῶ λαῦ ἀναγορεύσεις ἡ ἱστορία χρίσεις ἀβρόφορος ὠνόμασε. πλήσας τοίνυν ἐτῶν ἐν τῇ πόλει Ιερουσαλὴμ εἰς τὸ μέγιστον μνῆμα, ὃ φασὶ μνῆσαι ὁ σοφώτατος υἱὸς αὐτῦ Σολομὼν, παρὰ τὸν Σιλωὰμ. βασιλεύσας δὲ ὁ Δαβὶδ ἐπτὰ μὲν ἐν πειρόντος τῦ Σαὺλ. μετὰ δὲ τὸν πλείστων τούτων, λέγ. προφήτευσε δὲ αὐτὸς τῷ Δαβὶδ, καὶ Γὰδ, καὶ Νάθαν, καὶ Ασὰφ, καὶ Ιδιθούμ ἱεροπλάστες δὲ αὐτῷ Ιωὰβ. ὃς ἠρίθμησε τὸν λαὸν, καὶ εὑρέθη χίλιαι ἑκατὸν χιλιάδες. τῶν δὲ Ιούδα, οὐ· χιλιάδες· τὸν δὲ Λεβὶ καὶ τὸν Βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησαν. πεπτώκασι δὲ κατ' ὀργὴν Θεῦ· ἐν τῷ λαῷ, ἐν τρισὶν ὥραις, χιλιάδες ὀ.

Σημειωτέον, ὡς ἰσίαα τοις ἀπέκειται τοῖς αἰτοῦσι καὶ ἀσαφρατῶσιν ἐξαισίᾳ πλαγὰ καὶ ὀργὴ, παρὰ τῆ δικαίους τὰ πάντα διδοτιωῦσι ζυγοῖς, Cedrea.

A cum ad ſe filium Solomonem in hanc ſententiam eſt alloeutus. Fili mi Solomon, induxeram ego in animum meum Domino Deo templum ædificare: ſed me Deus ita monuit, ut ſignificaret, me, quia multum ſanguinis fudiſſem, ac magna bella geſſiſſem, ipſius nomini ædem conditurum non eſſe: filium mihi naſci, a quo (id quod & Solomonis nomen denotat) omnem hoſtium impetum eſſet ipſe prohibiturus: eum nomini Dei templum extructurum. Tu itaque, fili, vir eſto, & vires ſume. Atque ecce ego, quantum mea paupertas tulit, ad ædificandam Domino domum, confeci talenta auri ccccr ɔɔɔɔ, argenti talenta ccccɔ ɔɔɔɔ. præterea æris atque ferri ſonumerabilem vim. tu iis adde, quæ ad ædificandum Deo templum faB cient. Erat autem Davidus admodum provecta ætate, & ſatur annorum. Cumq; filium ſuum Solomonem regno inauguraſſet, rurſus coram populo ita cum eſt alloeutus. (Ecce paravi ad ſtructuram ædis Deo meo conſecrandæ, aurum, argentum, æs, ferrum, lapides, omnis generis pretioſas gemmas: *Edit. Pariſ. pag. 90.* his addo auri Ophirei talenta ter mille, ac ſeptem millia talentorum argenti probati, ad muros templi incruſtandos.) Principes autem populi Iſraelici ad idem opus faciundum contulerunt talentorum auri millia vrt, argentum, lapides pretioſos, & immenſam vim æris. Davidus eam populum, felicia ei omnia prius comprecatus, dimiſiſſet, rurſus ita filium ſuum compellavit: (Proinde, o Solomoo, Deum majorum tuorum agnoſce, eumC que toto corde atque animo volente cole. Omnia enim corda ſcrutatur Deus, omneſque cogitationes videt. Si quæras eum, invenies: ſi deſelinquas, prorſus deſtruet te.) Dedit autem Davidus Solomoni filio ſuo exemplar totius templi, & Cherubimorum qui paſſis alis arcam fœderis divini obumbrant. quæ omnia manu Dei depicta Davidus filio præbens, hortatus eſt, ut præſidio Dei, quem patet coluiſſet, fretus, virum ſe præberet, ac fortiter rem gereret.

His actis, Davidus grandis natu, pietate, opibus & gloria inſignis, finem hujus vitæ fecit, ſatur annorum, ſeptuagenarius. Ita enim habet ſacra ſcriptura. (Mortuo Saulo, Judæi Chebronem venerunt, ac Davidum anno ſuæ ætatis trigeſimo totius Iſraelici populi regem unctione inauguraverunt. geſſit deinceps D regnum annos xl.) Et vero regno onctione inauguratus fuerat Davidus a Samuelo: quod autem populus eum regem declaraverit, id ſcriptura promiſcua vocabuli uſurpatione unctionem oomlinavit. Sepultus eſt Jeruſalemæ lo maximo ſepulcro, quod extruxerat ſapientiſſimus filius Solomon ad Siloamam. Regnavit Davidus annos, Saulo ſuperſtite, ſeptem: ab ejus exitu, annos xxatsr. Vaticinatus eſt & ipſe, & eodem tempore Gadus, Nathanus, Aſaphus, atque Idithumus. Exercitum regis duxit Joabus: qui cum populum cenſuiſſet, Iſraelicorum inventa ſunt ετɔ millia, Judææ tribus ɔɔɔɛLxx millia, Levis & Benlamini cenſus actus non eſt: & quidem E ıcato Deo, trium horarum ſpatio mortua ſunt hominum Lxx millia de populo.

Notandum eſt, cum peccatores & contemptores Dei gravis aliqua & inſolens manet calamitas, quam omnia æqua diſpenſans lance Deus immiſſu- *Publicarum calamitatum cauſa.*

rus est : tum populi principibus hoc permittit, ut aliquod malum facinus perpetrent. id eo fit, ne temere, aut fortuito, sed justo judicio mala infligi putentur. Neque existimandum est propter sola principum delicta pestes, ingentes calamitates communesque populi intercecciones accidere. Imo autem omnes legis aut naturalis aut scriptæ violatæ rei, sine tempore dignis afficiuntur supplicis. Ac sacra scriptura, cum ob infinitatem peccatorum quæ a singulis hominibus committuntur, ab eorum enumeratione abstineat : regis delictum tamquam pœnæ causam sobditis commemorat. Cujus rei exemplum historia Davidica suggerit. Nimirum enim ira Dei malum Israelico populo parabat, propter multiplices legis violationes : spiritus autem Davidum ad secensionem populi impulit. Qua peracta mane Gadus a Deo missus vates eum convenit, optionemque vel triennalis penuriæ per regnum, vel trimestris fugæ insequentibus hostibus, vel triduanæ per regnum pestis, liberam proposuit. Davidus circumseptum se miseriis sassus, in Dei multiplicitem misericordis, quam in hominum crudelitam manus se incidere malle dixit : sibique mortem delegit. Metebatur tum triticum : & divinitus immissa peste, a diluculo usque ad prandii horam interierunt LXX hominum millia. Stabat angelus Dei ad aream Ornæ Jebusæi. Davidus autem vociferabatur: (Ecce ego sum qui peccavi, in me & patris mei familiam manus tua sæviat.) Tum placatus Deus, cladi Israelicæ finem statuit.

Edit. Paris pag. 91.

1. Reg. 1.

Magno jam natu Davidum vestes non amplius calefaciebant. itaque adducta est ad eum puella virgo Abisaca Sunamitis, quæ eum in lecto concalefaceret : neque tamen eam rea cognovit. Cæterum Adonias filius Davidi sese extulit, regnumque occupavit. Itaque Bersabea ad Davidum intravit, eique supplex ita dixit : (Deum Dominum tuum, o rex, jurasti, in regno tibi Solomonem filium meum successurum. atqui ecce tibi, nunc Adonias te ignorante regnum occepit.) His auditis Davidus, convocatis patribus ac sacerdotibus Solomonem inungit, itaque regno inauguratum in solio suo collocat. Dum esset in vivis Davidus, Sionem, quæ est arx Hierosolymorum, ædificavit, inque ea tabernaculum Deo fixit, atque in hoc arcum reposuit. Davidi ætate apud Græcos Homerus & Hesiodus innotuerunt.

Solomonis regnum.

Anno a mundo condito, ϛϛϛϛ ϵϡϡ ϵϵϵϵ LXX, Solomon annum agens ætatis duodecimum, regnum inijt : idque per annos XL tenuit. Habuit uxores Israelicas atque alienigenas numero ϡϡ ϹϹ, pellices trecentas : unum tantum filium Roboamum, regno indignum, & hunc quoque ex alienigena uxore, Naaba nimirum Amanitide. Is Solomon templum Hierosolymis ædificavit, quo loco pater ejus Sionem metatus fuerat. Orius est structuram anno regni sui altero, absolvit septem annis. Ab Adamo usque ad vigesimum annum ætatis Solomonis, anni habentur ϛϡϡ ϵϵϡ ϵϡX. Fuit is Solomon secundus Davidi ex Bersabea filius. Primus enim, quem ex adultelio conceperat, mortuus est. Eo ægrotante, Davi-

pag. 92.

2. Sam. 12.

Α συγχωρεῖται τὶς ἐνεργηθῆναι πονηροπραξία τοῖς τῶ λαοῦ ἡγεμόσιν· ὡς ἂν μὴ ἀλόγως, μηδ' ὡς ἐξ αὐτομάτου, ἀλλ' ἐκ δικαίας κρίσεως πάσχεσθαι πεισθέντα τὰ κακά. ϗ δεῖ δὲ εἰδέναι, ὡς διὰ μόνω τῶ ἀρχόντων νῶ ἀσεσκέψαν ἐξαίσιοι θάνατοι ϗ συμφοραὶ ὑπερβολαὶ τοῖς λαοῖς, ϗ κοιναὶ τοῖς ἄχλοις ἐπισυμβαίνουσι πικολυθείαι. πάντες δὲ τῆ νόμῳ ἢ τῆ φυσικῆ, ἢ τῆ γραπτῆ, ἢ ϗ ἀμφοῖν ὑπόδικοι καθιστάμενοι, τοῖς ἀξίοις τῆ αὐτοῦ τυγχάνουσιν ἐπιτιμίοις. φάγεται δὲ τὰ τὰ καθάπαξ τῆ ἀνθρώπων ἁμαρτήματα διὰ τὸ ἄπειρον ἀπαριθμῆτον ἢ γραφὴ, τὸ τῶ βασιλέως ἀνόμημα, ὡς αἴτιον τιμωρίας γινόμενον, τοῖς βασιλευομένοις ὑφηγεῖται· οἷον δὴ ϗ ἐπὶ τῶ Δαβὶδ γέγονε ὤπται. ἀπέκτεινε μὲν γὰρ ὀργὴ Κυρίου κατὰ Ἰσραήλ. διὰ τὰς πολυτρόπους αὐτῶν ἀθετήσεις δηλαδή. ἐπίσευσε δὲ πνεῦμα τὸν Δαβὶδ, ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ· ϗ πῶς γινομένου, παρέξει αὐτῆ φησὶ Γὰδ ὁ προφήτης θεόθεν ἀποσαλείς, ϗ τρία ἐκλέξασθαι αὐτῆ παραγγέλων, ἢ τρία ἔτη λιμὸν ἐπὶ τοὺς γῆν σου, ἢ τρεῖς μῆνας διωκόμενον φεύγειν ἐκ προσώπου τῆ ἐχθρῶν σου, ἢ τρεῖς ἡμέρας θάνατον γενέσθαι ἐν τῆ γῆ σου. ὁ δὲ, ἐγκαμεῖ πάντθεν· πλὴν ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς τὰς χεῖρας τῶ Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ. εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπων μὴ ἐμπέσω, ὅτι ἀνιλεήμονες. ϗ ἐξελέξατο ἑαυτῆ τὸν θάνατον. ἦσαν δὲ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἀπὸ πρωΐθεν ἕως

Β

Γ

ὥρας, ϗ ἀπέθανον ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. ὡς δὲ ὁ ἄγγελος τῶ Θεοῦ ἐγγὺς παρὰ τὸν ἅλωνα Ορνᾶ τῶ Ιεβουσαίου. Δαβὶδ δὲ εἶδε· ἰδοὺ ἐγὼ ἡμάρτηκα· γεγένθω ἡ χεὶρ σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῆ οἴκῳ τὸ πατρός μου. καὶ παρακληθεὶς ὁ Κύριος, συνέχει ἡ θραῦσιν τὸν κατὰ Ισραήλ.

Δ

Ὅτι ὑποβύπορος γινόμενος ὁ Δαβὶδ, τοῖς ἡμαρτίοις ὑκ ἐθεραπεύετο· ϗ ὕστερον παρθένον Αβισὰκ νῦν Σωμανίτιν, ἐν ὑπνῳ αὐτὸν περιθάλπουσα ἐπὶ τῆς κοίτης. ϗ ὁ βασιλεὺς ὐκ ἔγνω αὐτὴν. Αδωνίας δὲ υἱὸς Δαβὶδ ἐπαιρόμενος, ἐκράτει τῆς βασιλείας. ϗ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς Δαβὶδ, ϗ προσκυνήσασα εἶπε· Κύριε βασιλεῦ, ὤμοσάς μοι ἐν Κυρίῳ Θεῷ σου, ὅτι Σολομὼν ὁ υἱός μου βασιλεύσει μετ' ἐμέ. ϗ ἰδοὺ νῦν Αδωνίας ἐβασίλευσε, ϗ σὺ ὐκ ἔγνως. πῶτα ἀκέσας Δαβὶδ, ἀθροίσας τοὺς προφήτας ϗ ἱερεῖς, χρίει Σολομῶντα, ϗ καθίζει ἐπὶ τῶ θρόνου αὐτῦ. φοβεῖμενος ϑ Δαβὶδ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ, ἐπὶ νῦς ἀκροφείας Ιερουσαλὴμ, ϕ Σιὼν, σκηνὴν ἐν αὐτῆ τῆ Θεῷ πηξάμενος, ἐν ᾗ τὴν κιβωτὸν ἀπέθετο. Επὶ τούτου, παρ' Ελλησιν Ομηρος ϗ Ησίοδος ἐγνωρίζοντο.

Ε

Τῷ δὲ δυο ἔτει Σολομὼν ἐβασίλευσε δωδεκατεὺς ὢν, ϗ κρατεῖ ἔτη μ. εἶχε δὲ γυναῖκας Ισραηλίτιδας ϗ ἐθνικὰς ἑπτακοσίας, ϗ παλλακὰς τεσσαρακοσίας. ὕε ϑ μόνον ἄρρενα υἱὸν ἔσχε τὸν Ροβοὰμ, ϗ τοῦτον ἐξ ἀλλοφύλης Νααβας τῆς Αμανίτιδος, ἀναξίου τῆς ἀρχῆς. αὐτὸς τὸν Ιερουσαλὴμ ναὸν ᾠκοδόμησεν, ἔνθα Δαβὶδ ὁ πατὴρ αὐτῦ τῶ Σιὼν ἐπῆξατο, ἀρξάμενος ἀπὸ τῦ δευτέρου ἔτους τῆς αὐτῦ βασιλείας. ἐν ἔτεσιν ὖν ἑπτὰ πλείσι αὐτοῦ. εἰσὶν ὖν ἀπὸ Αδὰμ ἕως εἰκοσιν χρόνω ϗ ζωῆς Σολομῶντος, ἔτη δϙί. ἦτος ὁ Σολομὼν, δεύτερος υἱὸς τῶ Δαβὶδ ἐκ τῆς Βηρσαβεὲ γέγονε. ὁ γὰρ πρῶτος, ὁ ἀπὸ μοιχείας πῶτος. ϗ γὰρ ἀρρωστοῦντος αὐτῦ, ἐκοιμᾶτο Δαβὶδ ἐν ἀγρυ-

πνίγη, ἢ σάκκῳ ἢ σποδῷ περιεχόμενος πρὸ Θεοῦ, ἱ- A dus vigiliis ſeſe afflictavit, ſaccum indi-
πὶ πᾶσι τὸ παιδίον. καὶ ῥᾶμα ἐξέθετο, ὡς εἴ tus, & cinere ſparſus, Deumque pro vi-
τις ἴδοι, ὅτι ἐπλάδυσεν, ἐν οἷς ἐκοιμᾶτο αὐτός. ta infantis deprecans. quin & præſentem
πυνθανόμενος δὲ τὰ παιδός, εἰσῆλθον πρὸς Δαβὶδ οἱ mortem ei denunciaverat, quicumque de
συμῴδοις, συγγενεῖς καὶ κατοφεῖς. ὁ δὲ γνοὺς ἀπὸ τ infantis obitu retuliſſet. Mortuo infante,
χήματος, εἶπε· τέθνηκε τὸ παιδίον. οἱ δὲ εἶπον· σὺ accedentes regem familiares triſti vultu.
εἶπας. καὶ ἐνδὺς κατελθὼν ἐλούσατο, ἠμφιάσατο, unde rex quid factum eſſet colligens: Mor-
καὶ εἰσελθὼν τῇ Θεῷ, ἠμείλατο τροφῆς. ἐρωτώ- tuus eſt, inquit, puer. Reſponderunt,
μενος δὲ τὴν αἰτίαν τῆς ἐναλλαγῆς, εἶπεν· ὅτι ἐδυ- Tu hoc dixiſti. At rex ſtatim ſurgere,
νᾶτουν αὐτῷ, ἰδυσώπει τὸν Θεὸν ἀναζῆσαι τὸ παι- lavare corpus, veſtire, Deo gratias a-
δίον. ἐπεὶ δὲ τέθνηκε, τίς ἡ χρεία κοπτᾶσθαι μᾶ; gere, cibum ſumere. Interrogatus cau-
μὴ δυνηθῶ ἀναστρέψαι τὴν ψυχὴν τὸ παιδίον ἐν ſam hujus mutationis: Dum, inquit, de-
αὐτῷ; cumbebat infans, a Deo precibus ſalutem
ejus flagitavi: mortuo eo, quorſum attineret me afflictari, numquam effecturum ut anima in corpus redeat?

Ὅτι ἔδωκε Κύριος τῷ Σολομῶντι φρόνησιν καὶ σο- Solomonem Deus prudentia ac ſapien-
φίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ πλάτος καρδίας, ὡσεὶ B tia maxima donavit, pectuſque tot co-
ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ἐπλουτίσθη ἐν gnitionibus rerum implevit, quot nu-
αὐτῷ ἡ φρόνησις ὑπὲρ πάντας ἀρχαίους, καὶ ὑπὲρ merum arenæ maritimæ æquarent. ita-
πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. ἔρχονται πρὸς αὐτὸν γυ- que ſapientia & peritos omnes ſuperavit,
ναῖκες δύο διακριθῆναι, καὶ εἶπεν ἡ μία· ἐγὼ, καὶ ἡ & univerſis Ægypti ſapientibus ante-
γυνὴ αὕτη, οἰκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνί. καὶ ἐγὼ μὴν ἔτεκον, celluit. Veniunt ad eum duæ mulieres, 1. Sam. 3.
καὶ ἡ τρίτῃ αὕτη. παῦσε τὸ παιδίον τεθνηκεν, ἐ- diſceptandæ litis cauſa. Prior refert, ſe,
πεὶ τὴν νύκτα ἐπεκοιμήθη αὐτῇ· καὶ ἰδοῦ ἀναστᾶ- cum in una ambæ domo degerent, pepe-
σα, ἔλαβε τὸν ἐμὸν παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης μου rriſſe, atque alteram item triduo poſt.
ὑπνώσης, καὶ πέθεικε τὸν ἑαυτῆς πεθνηκός· ἐμὲ δὲ Ejus infantem, cum per noctem cum
τὸν πρωὶ ἀναστᾶσαν θηλάσαι αὐτό, εὑρεθῆναι τεθνη- matre ſua cubaſſet, extinctum fuiſſe: C
κός. καταμαθοῦσα, εἶδον ὡς οὐκ ἐστὶ τὸ παιδίον μου atque eam ſurrexiſſe, ſibique dormienti
καὶ εἶπεν ἡ ἑτέρα· οὐχί, ἀλλὰ σὸν ἐστὶ τὸ τεθνηκός, ſuum infantem ſurripuiſſe ex ulnis, in-
ἐμὸν δὲ τὸ ζῶν. καὶ εἶπε Σολομών· διχοτομήσατε que locum ejus mortuum ſuppoſuiſſe. Se,
ἀμφότερα τὰ βρέφη, καὶ δότε ἀμφοτέραις ταῖς γυ- cum mane ad lactandum ſuum ſurrexiſ-
ναιξὶν ἀπὸ τῆς δυὸ παιδίων. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, ἡ ἐμὸς ſe, mortuum infantem offendiſſe: ac
περ τῶν ζώντος· μὴ, Κύριε· ἀλλὰ δὸς αὐτῇ τὸ παιδίον re explorata deprehendiſſe, eum ſuum
τὸ ζῶν, καὶ μὴ κτενθήτω. ἡ δὲ ἑτέρα εἶπε· μήτε αὐτῇ, non eſſe. Cum altera hoc negaret,
μήτε ἐμοὶ ἔστω. διέλετε αὐτό. Ἐπεκρίθη ὁ βασιλεὺς non ſuum, ſed illius infantem mortem
δότε τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ μὴ θελούσῃ γενέσθαι obiiſſe comendens: Solomon utrumque
ἀποθανεῖν αὐτό, ὅτι αὐτῆς ἐστι πάντως. ἀπεδέλεσαν Σο- meditm ſecari infantem juſſit, ac de-
λομὼν περὶ τῆς ξύλων τῶν ἀπὸ τ κέδρου τῶν Λιβάνου, καὶ utroque portionem ambabus dari. Ibi
ἕως τ ὑσσώπου τ ἐκπορευομένης ἐξ τοῦ τείχους· καὶ περὶ mater infantis regem precata eſt, ne
τῶν κτηνῶν, Ἐ τῶν ἰχθύων, καὶ τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ hoc ageretur, potiuſque concederetur al-
τῶν ὀφεων, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ τῶν teri mulieri vivus infans, ut ne peri-
ἰχθύων, καὶ δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, κα- D rer: altera diviſionem iſtam probante,
θὼς Ἰώσηπος μαρτυρεῖ· ἀλλὰ καὶ ἐπῳδὰς καὶ ἐξορ- ut neque ſibi neque alteri vivus infans ob-
κισμοὺς τῶν δαιμόνων ἐποιήσατο, ἃς χρώμενοι τοῖς tingeret. Pronunciat ergo Solomon, vi-
Ἰουδαίοι τύπος ἐξέλαυνον. δακτύλιον γὰρ ἔχοντα τινὰ vum infantem ei eſſe mulieri dandum,
σφραγῖδα Ἐ ῥίζαν ἐξ ἣν ὑπέδειξε Σολομὼν, ἐν quæ eum mori noluiſſet: hanc enim eſ-
ᾗ ὑποδύντες, ὀσφραίνεσθαι τὸν πάσχοντα παρα- ſe ejus matrem. Diſſerunt Solomon de
συκάζον, ἐν τῇ δυνάμει δ᾽ὃς τὸ δαιμόνιον ἐξέλ- ſtirpibus, a cedro Libani uſque ad hyſ-
κεσθαι, σημεῖον δὲ τοῦ ποτηρίου μεστὸν ὕδα- ſopum ex muro enaſcentem: item de pe-
τος· ἢ ἕτερόν τι ἀγγεῖον, ὃ πάντως σωπήσεσθε cudibus, iiſque quæ hunc regunt, de vo-
φεύγον τὸ δαιμόνιον. Μετὰ γοῦν τὸ συμπλέσαι Ἐ lucribus & piſcibus, vires eorum atque
οἶκον Κυρίῳ Σολομὼν, ἐνεκαίνισεν αὐτὸν, θύσας actiones explicans, uti Joſephus refert.
μύριας χιλιάδας κβ. Ἐ πρόβατα χιλιάδας ἑκα- Incantationes quoque & excantationes dæ- Edit. Pariſ.
τὸν εἴκοσι, καὶ ἐποίησε μεγάλην ἑορτὴν ἡμέρας ἑπτὰ monum invenit, quibus quidam Judæi u- pag. 93.
τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἀλλαγήσας τὸν λαὸν ἐξαπέστει- tentes, dæmones exigebant. Naribus
λε. καὶ μὴ τὸ προσεύξασθαι αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ Ἐ ejus qui a dæmonio obſidebatur, annu-
ναῦ, ὤφθη αὐτῷ ὁ Κύριος λέγων· ἤκουσα τ φωνῆς lum quemdam, in cujus pala radix erat
τῆς προσευχῆς σου, Ἐ ἡγίακα τ οἶκον τοῦτο ἐν ᾧ ἐπεκά- a Solomone ad hos uſus demonſtrata,
λεσας, τ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ adhibebant, ut olfaceret: ejus vi ſtatim
ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκεῖ, Ἐ ἡ καρδία μου πάσας dæmon expellebatur. argumento erat po-
τὰς ἡμέρας. Ἐ σὺ ἐὰν πορεύσῃς ἐνώπιόν μου, καθὼς ſitum, aut aliud vas aquæ plenum,
ἐπορεύθη Δαβὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καὶ ἐν εὐθύτητι quod fugiendo dæmon comminuebat. So-
καρδίας, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐ- lomon templum Dei cum abſolviſſet,
dedicavit, mactatis ad ſacrificia victi- 1. Reg. 8.
lorum xxii. millibus, ovium millibus
cxx. dieſque feſtos ſeptem ſplendide e-
git. octavo populum fauſta compre-
cantt dimiſit. Poſt peractas pro tem-
plo & populo deprecationes, Deus B
ei apparuit, itaque eſt fatus: (Ex-
audivi vocem tuæ precationis: tem-
plumque, quod extruxiſti, conſecra-
vi; ut in eo nomen meum collo-
cem in ſempiternum: ibique perpetuo
erunt oculi mei, & cor meum. Tu
quoque, ſi ad exemplum patris tui
Davidis re in conſpectu meo geras ſan-
cte & ſincero corde, atque omnia præ-
cepta, mandata & juſſa mea obeas,

solium regni tui in Iſraelicos confirmabo, ut ſit perpetuum : quomodo pacti tibi dixi, numquam deſore qui Iſraelicum regnum gerat, ſin autem vos & veſtri poſteri a me vos protinus averteretis, meiſque præceptis poſthabitis alienos deos ſequamini atque colatis ; eaçindam Iſraelicum populum de terra quam ei dedi, ædemque hanc quam nomini meo conſecravi, a facie mea projiciam. Atque Iſmaelus quidem peribit, ludibrioque erit & fabulæ omnibus nationibus : ædes autem hæc ſublimis & magna ab omnibus qui præteribunt ſubſannabitur, itaque dicent mortales ; Quia Dominum Deum ſuum deſeruerunt Iſraelici, & alienos deos adſciverunt ſibi, ideo Dominus hanc calamitatem ipſis intulit. ♪ Porro urbem Solomon maximam pulcherrimamque fecit, ita ut ambitus ejus eſſet ſtadiorum XL, quæ conficiunt milliaria VI. S, reddiditque eam prorſus inexpugnabilem. Nam & tribus muris eam cinxit, & foſſis abruptis, totamque aquis perflui fecit, quarum decurſu horti rigarentur. Ad hæc ſcuta ex auro ductili magna ΣΟCCE fecit, haſtas trecentas, aliamque armaturam auream plurimam ; quin & vaſa ipſius & lavacra omnia aurea erant, neque ipſius ætate in pretio aliquo argentum habebatur. Navem quoque habebat, quæ Tarſes peregrebat ; ac triennio quoque ſeverſa multum auri argentique apportabat, & lapides cornatos, ebur ac ſimias. Reposuit autem Solomon Jeruſalemæ aurum & argentum in tanta multitudine, quanta ſolet eſſet lapidum : cedroſque ex copia, quæ eſt ſycaminorum : Quotidie in prandium ejus inſumebantur ſimilæ cori XXX (corus triginta modios continet) farinæ cribratæ cori LX, vituli electi X, boves qui in paſcuis aluntur VIII, oves centum ; præter cervos atque aves electas & altiles. De ingenti autem ipſius ſapientia, quam a Deo bis ipſi viſo accepit, audi quid rurſus ad ipſum Dominus dicat. (Ecce dedi tibi cor prudens ac ſapiens : tui ſimilis neque ante te fuit, neque erit poſt te. divitias quoque, gloriam & opes tibi dabo.) Idque declarans ſcriptura, ſic inquit : (Dedit Dominus Solomoni intelligentiam, ſapientiamque ſummam, corque tot rerum peritia inſtructum, quantus eſt arenæ in littore maris numerus.) Conſentaneum itaque eſt, quod comparatus atque præferatur & iis qui apud priſcos fuerant ſapientes habiti ac præſtantiſſimi : & ipſis Ægyptiis, qui apud omnes nomen ſapientum habent. Nam, ſicuti Græci narrant, Pherecydes Syrus, Pythagoras Samius, Anaxagoras Clazomenius, Platoque Athenienſis, ad Ægyptios profecti ſunt, ipſe rerum divinarum ac naturæ cognitionem ex ipſis accuratiorem diſcendi. & quidem de Moſe ſacræ literæ teſtantur, fuiſſe eum inſtitutum omnibus Ægyptiorum ſcientiis. Horum ergo omnium (inquit ſcriptura) luminibus effecit Solomon, utpote divinitus ſapientia donatus. Itaque additur : (Et ſapientia antecellebat omnes homines. Dixit tria millia parabolarum ; carmina compoſuit I ϖϖ diſſeruit de arboribus a cedro Libani, uſque ad hyſſopum qui de pariete enaſcitur. Locutus eſt de pecudibus, de re-

A τῆς, ἡ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς, ἁπασῶν τῶν ἡμερῶν τῆς βασιλείας σου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί σου λέγων. οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἡγούμενος ἐκ Ἰσραήλ. ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ πορευθῆτε καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτῇ, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμόν, καὶ εἰς λῆμμα εἰς πάντα τὰ ἔθνη πάντα. καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς καὶ μέγας, ἔσται πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ, καὶ συριεῖ· καὶ ἐροῦσιν· διὰ τί ἐποίησεν Κύριος τῷ Θεῷ αὐτῶν, καὶ ἀπελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε Κύριος τῷ Θεῷ καὶ ταῦτα. τὴν δὲ πόλιν μεγίστην καὶ περικαλῆ κατεστήσας, καὶ τὸ περίμετρον αὐτῆς ποιήσας σταδίων τεσσαράκοντα, γενόμενα μίλια ξ' ὁμοῦ, δυσάλωτον πάντῃ ταύτην κατεσκεύασε. περιελείσας γὰρ αὐτὴν τρισὶ τείχεσι καὶ φάραγξιν ἀπορρώγους, καταῤῥῶτ ὕδασιν ὅλην ἐποίησεν, ὥστε ἐν τῇ ἀπορρείᾳ τῶν κήπων αὐτῶν ἀρδεύεσθαι. σωρὸν πάντως ἐποίησε θυρεῶν χρυσῶν ἑλαττόνων ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα μεγάλων, καὶ δόρατα τριακόσια, καὶ ἕτερα ὅπλα χρυσᾶ πλεῖστα. καὶ μήν τοι καὶ τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ οἱ λουτῆρες χρυσᾶ πάντα ὑπῆρχον· καὶ οὐκ ἦν τὸ ἀργύρεον λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ὅτι πολὺς

B

C αὐτῷ ἐπορίζετο ἐκ Θαρσεῖς, ἐξ διὰ χρόνων τριῶν ἤρχετο φέρουσα χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον, καὶ λίθους τορευτούς, ἐξ ὀδόντας ἐλεφάντων, καὶ πίθηκας. ἐξ ἐδωκε Σολομὼν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, ἐξ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς πλείους. τὰ δὲ γε ἔδεσμα αὐτοῦ ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ, κόροι σεμιδάλεως λ'. (ὁ δὲ κόρος ἐκεῖνο μόδια τεσσαράκοντα) ἐξ κόροι ἑλεύρου κοσκινισμένου ἑξήκοντα, μόσχοι ἐκλεκτοὶ δέκα, βόες σιτευτοὶ εἴκοσι, καὶ πρόβατα ἑκατόν, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ ὀρεινῶν ἐκλεκτῶν ἐξ στεατοπύγων. περὶ δὲ γε τῆς πολλῆς φρονήσεως αὐτοῦ καὶ σοφίας, ἣν εἵλκυσε παρὰ θεοῦ ἐν ὀνείρατι διὰ νυκτός, ἄκουσον τί πάλιν ὁ Θεὸς φησι πρὸς αὐτόν· Ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν φρονίμου καὶ σοφοῦ· ὡς σύ, οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, ἐξ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι. καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ χρήματα δίδωσί σοι. καὶ ὅτε δηλοῦσα γράφει, ἐπῆγε λέγουσα. εἶδεν Κύριος φρόνησιν τῷ Σολομῶντι, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ χύμα καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. οἰκείως δὴ ἐκ παραλλήλου τῇ πάλαι γεγενημένων ἀέθλων σοφῶν ἐμνήσθη, καὶ ὡς Αἰγυπτίους προτίθησιν, ὡς δοκοῦντας παρὰ πᾶσιν εἶναι σοφίᾳ τι καὶ φρονίμους. ἐξ ὡς Ἕλληνες ἱστοροῦσι, καὶ Φερεκύδης ὁ * Τύριος, ἐξ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, καὶ Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος, καὶ Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος, φασὶ πάντες ἐξαθήσασαι, θεολογίαν καὶ φυσιολογίαν ἀκριβεστέραν μαθόντας παρ' αὐτῶν ἐλπίσαντες. καὶ δὴ καὶ περὶ τοῦ Μωϋσέως διηκριβωμένος θεῖος λόγος ἔφη, ὅτι πεπαίδευται ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων. πάντες (φησὶν) ἔπαιπας ὁ Σολομὼν ἀπέφηνε, ἅτε θεόθεν τῆς σοφίας τὸ δῶρον δεξάμενος ὕψει ὑπερέχων. καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, καὶ ἐλάλησε τετρακισχιλίας παραβολάς, καὶ ᾄσματα φωνὰς πεντακισχίλιαι· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων τοῦ ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ λιβάνῳ, ἕως τοῦ ὑσσώπου τοῦ ἐκφορευομένου διὰ τοῦ τοίχου· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν ἑρπε-

Edit. Paris. pag. 94.

3. Reg. 4. 6.

Σώσι,

τ, ἢ τ πτεινῶν, Ε πτερὶ τ ἰχθύων. ἀφ' ὧν οἱ τ ἰατρολόγων A
ἰατροσοφισταὶ σοφισταὶ μόνοι, ἢ τὰς ἀφορμὰς εἰληφότες,
πᾶς οἱ κύριοι συνεγράψαντο τ χρας. πάντας ἀφαιρεῖς ἱστόνυσον
Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, ἐποιδὴ τὰς θεραπείας τ νοσημά-
των ὕδωρ καμιζόμενος ὁ λαὸς, περιῆρε τὰς ἰάσεις αὐτῶν
παρὰ Θεῶ. ἢ ἐμεγαλώθη Σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς
βασιλεῖς τῆς γῆς, πλούτῳ φρονήσει. ἢ πάντες οἱ βασι-
λεῖς ἐζήτουν ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἢ ἀκοῦσαι τ φωνῆς
αὐτοῦ. ἢ παρηγίνοντο φέροντες ἕκαστος κατ' ἐνιαυτὸν τὰ δῶ-
ρα αὐτῶν, σκεύη χρυσᾶ, ἢ ἱματισμὸν, Ε ὁπλισματα,
ἢ ἵππους, Ε ἡμιόνους. ἢ ἦταν αὐτῷ χίλια τετρακόσια ἅρ-
ματα, ἢ ἵππους δώδεκα χιλιάδες πεταράκοντα,
ἢ ἵππους εἰς ἅρματα χιλιάδες δώδεκα. ἢ ἦν ἡγού-
μενος τῆ βασιλείων πάσων ἀπὸ τ ποταμοῦ Εὐ- B
φράτου ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίων Αἰ-
γύπτου.

Καὶ βασίλισσα Σαβᾶ, ἥτις ἐλέγετο Σιβύλλα παρ'
Ἕλλησιν, ἀκούσασα τὸ ὄνομα αὐτῦ, ἦλθεν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, πειρᾶσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. ἢ κάμηλοι αὐ-
τῆς ἦσαν ἀρώματα πολλὰ ἢ ἐξαίρετα, ἢ χρυσὸν πολὺν,
ἢ λίθους τιμίους, ἢ ἐν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα. ἢ ἐ-
πορεύθησα πρὸς αὐτὸν, ἢ λαλήσασα αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· ἢ πάντα δόλωτον αὐτῇ ἐν συνιέ-
ξηλόγησεν, Ε ἐρμήνευσε * λεπτοτάτη. ἀ δὲ σοφίσθη
τὸ πειρᾶσαι αὐτὸν ἢ ἐν τύτῳ. Εὐέπτους δὲ παῖδας * γλωσσοτέ-
ἀρρενας τε ἢ θηλείας ὁμοιοτρόπως τοῦ καὶ κοράς τῇ αὐ- τη.
τῇ πρεσβυτέρᾳ ἐπίσησε, παρέστησεν αὐτῷ, ζητῆσα ἑκα- C
τέρου γένους διάκρισιν ποιήσασθαι· διὰ δὲ ἢ αὐτὸ ἡ Σι-
βύλλα, πάνυ ἐν ἀγχινοίᾳ τε ἢ σοφίᾳ Ε πολυπειρίᾳ
διαβόητος. ὡς δὲ ὁ βασιλεὺς εἶφθαι πάσης ἀφορήσε-
ξε τὸ πρόσωπον, τῶν φύσιν ἑκατέρων διέγνωκε· τῆ
μὲν ἀρρένων ἀΰτενες ἢ ἀνδρικῶς τὰς ὄψεις κατα-
χόντας, τὰς δὲ θηλειῶν ἀκαλῶς καὶ ἀπορημένας.
ὡς τῶν βασίλισσαν καταπλαγῆσαν πάνυ ἐκ τε τῆ
αὐτῦ; Ε τῶν περὶ αὐτὸν, ἢ ἐξ ἑαυτῆς γενομένων,
εἶπεν· ἐλήθες ὁ λόγος, ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου, ἢ
ἦν τὸ ἄρειον καθὼς ἀκηκόειν μοι· πλείονα δὲ
ἑώρακα, ὑπὲρ ἃ ἤκουσα. μακάριοι γοῦν οἱ γυναῖκες,
Ε οἱ παῖδες σου, οἱ παρεστηκότες ἀεὶ ἐνώπιόν σου, ἢ
ἀκούοντες τὰς φρονήσεώς σου. καὶ δῶρα D
αὐτῷ χρυσίου πάλαντα ἑκατὸν εἴκοσι, ἢ ἀρώματα πολ-
λὰ, Ε λίθους τιμίους, ἢ δι' ἢ τῶν ὑποβαλσάμου ῥίζαν
(ἣν ἐπὶ Παλαιστίνης πᾶν γεώργιον ἔχει, ὃς φασιν Ἰω-
σηπος) ὑπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς, ὑπερπλαν-
τομένην λίαν. περὶ ἧς ἢ ὁ Κύριος ἔφη· βασίλισσα νότου
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς, ἰδεῖν τὴν σοφίαν Σολο-
μῶντος. φησὶ δὲ μέτοπι ἢ Σοφὸκ ὁ τραγῳδοποιὸς ἐλέγε-
Σολομὼν ἐσοφίσθη ἐν νεότητί σου, ἢ ὑπερλάθης ὡς πο-
ταμὸς σωτήσιος. χλῶ ἐπλήσθη ἡ σοφία σου, ἢ ἐν-
πλησας ἐν παραβολαῖς αἰνιγμάτων. εἰς πόντος πό-
ρων ἢ μακρὰς χώρας ἀφίκετό σου τὸ μνημόσυνον, ἢ
ἠγαπήθης ἐν τῇ εἰρήνῃ σου, ἵνα παίπαινον ὁ Θεὸς
πυλόθυ. ἢ φιλαῖς Ε παροιμίαις ἢ παραβολαῖς ἐ-
θαυμασώθης. ἢ συμπαγὰς ὡς κασσίτερον τὸ
χρυσίον, καὶ ὡς μόλιβδον ἐπλήθυνας ἄργυρον. ἀλλὰ E
παρέλυσας τὰς λαγόνας σου γυναιξὶ, ἢ ἐνεξεπάσθης
ἐν τῇ σώματί σου, ἢ ἐβδελυξας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου,
ἢ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ
τὰ τέκνα σου. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἢ αὐτὸς δι' ἑαυτῦ σα-
φέστατα περὶ τῆς ἰδίας σοφίας, ἢ τῶ πλούτου φασίν.

pentibus, de volucribus, de piſcibus.) Ex ſcriptis ejus Græci qui Iatroſophiſtæ vocantur, rei medicæ ſcriptores, materiam & argumenta ſuffurati, artes ſuas conſcripſerunt. Libros Solomonis rex Ezechias de medio ſuſtulit, cum morborum remedia ex his populus peteret, a Deo ſanationem flagitare negligeret. Solomon magnitudine divitiarum ac ſapientiæ ſupra omnes reges terræ elatus fuit: omneſque reges faciem ejus videre ac vocem audire cupiebant: veniebantque ferentes ſinguli quotannis munera ſua, vaſa aurea, veſtem, aromata, equos, mulas. Habebat currus ↀ ↀ ↀ ↀ ↀ ↀ, equas fœcundas quadragies ↀ ↀ, equorum ad currus millia ↀ ↀ ↀ. Præerat autem omnibus regibus a fluvio Euphrate uſque ad terram barbarorum, & fines Ægypti. *Edit. Pariſ. pag 95.*

Ac regina Sabæ, quæ a Græcis Sibylla dicta fuit, nudita ejus fama, Hieroſolyma advenit, ut propoſita quæſtione de ſapientia ejus periculum faceret. Multa cameli aromata portabant, ac ealmia: multumque auri & gemmarum, ac magno admodum cum apparatu accedebat. Poſtquam coram cum Solomone eſt quæ voluit locuta, iſque ei omnia ſermone compoſito & elegantiſſima interpretatione diſſolvit: denuo eum ſic tentavit. Formoſos pueros & formoſas puellas eodem veſtitu & ornatu inſtructos coram eo conſtituit, petiitque ut inter ſexum internoſceret (nam & ipſa Sibylla ob ingenii promptitudinem, ſapientiamque, & rerum maltarum peritiam magni erat nominis.) Rex omnes lavare faciem juſſit, itaque diſcrimen ſexus deprehendit, cum mares fortiter atque valide facies tergerent: femeliæ teneriter & timide. Itaque regina omnino ſtupefacta propter ea quæ ab ipſo & ejus familia, & a ſeipſa erant facta, dixit: Verus eſt ſermo quem in terra mea audivi, tametſi mihi ne dimidia quidem pars renunciata fuit: multo enim plura vidi, quam inauditeram. felices profecto mulieres & pueri qui coram te adſtant, tuoſque ſapientes ſermones audiunt. Proinde de eam Solomonem cxx. talentia auri, multis aromatibus atque gemmis, nec non opobalſami radice donaſſet (unde eam ſtirpem in Paleſtina propagari cerptam, Joſephus refert) ingenti admiratione percuſſa domum redit. De hac etiam Dominus dixit: (Ab extremis terræ finibus Auſtrinam veniſſe reginam; ut ſapientiam Solomonis audiret. Et Sirachus ſapientiſſimus vir ita eum alloquitur. O Solomon, in juventute tua ſapiens factus es, atque amnis inſtar ſcientia impletus: ſapientia tua terram texit, eamque parabolis & ſubtilibus quæſtionibus replevifti. longe in inſulas & remotas terras tua memoria pervenit: charuſque fuiſti in quiete tua, divinitus paratis circum te regionibus. Carmina tua, dicteria, & parabolæ admirationem tui excitarunt. Aurum cupri inſtar collegiſti, ac argentum ea copia, ac ſi plumbum eſſet. Enimvero lumbi tui mulieribus dediti fuerunt, eoque es nbufus corpore. quare gloriæ tuæ maculam inuſſiſti, eamque progeniem contaminaſti: iratumque proli tuæ Deum reddidiſti.) Ac ipſe quidem ſuis verbis apertiſſime ſapientiam, divitiaſque ſuas prædicat: Mihi, ait, Deus largitus, ut recte cogi- *3. Reg. 10. Regina Sabæa.* *2. Antiq. 1. Matth. 12. Eccleſ. 47.*

Edit. Pariſ. pag. 96.

tem atque eloquar quæ dicuntur. Ipſe eoim Dominus & ſapientiæ dux eſt, & ſapientes dirigit: quippe in manu ejus & nos ſumus, & ratiunes noſtræ. Ipſe enim mihi verum rerum cugnitionem dedit, ut ſcirem mundi exordium, elementorum actiones, principium, finem & medium temporum, annorum circuitiones, ſiderum poſitus, oaturas animalium, ſævitiem ferarum, vires ventorum, hominum cogitationes, plaotarum differentias, radicum facultates. Cognovi omnia & occulta & manifeſta. nam opifex omnium inſtruxit me ſapientia. Ego concionator Hieroſolymis, regnum in Iſraelicos geſſi: induxique io animum meum perquirere de omnibus, ac ſapienter perveſtigare omnia, quæ ſub cælo fiunt. Ecce ſapientia auctus ſum, eaque ſuperavi omnes qui ante me fuerunt Hieroſolymis, animuſque meus multarum rerum cognitione fuit & ſapieotia præditus, parabolis, atque ſcientiis. Magnifice omnia egi, domos mihi extruxi, vineas conſevi, horros & pomaria confeci, inque iis omnes generis fruſtiferas arbores plantavi, piſcinas mihi patavi, unde viridaotia nemora rigarentur. Acquiſivi ſervos & ancillas, & vernæ mihi nati ſunt: irem armenta ac greges copioſe, quantum ante me Hieroſolymis nemo poſſedit. Sane & ſapientia mea conſtiris, neque oculos meos ab ulla re deſiderata ipſis abſtinui, nullumque genus lætitiæ cordi meo non permiſi. Nam ſana ei datum fuit, ut alta pace, ſumma proſperitate, ſecuritate aq aitæ voluptatibus frueretur: verum luxus iſte & delicata vita ad extremum acerbitati fuit, ac intemperantiæ materies. Itaque hæc dicit. Odio habui toram meam vitam, omneſque ærumnas meas: omnia enim vana ſunt. Expertus enim ſum mulierem morte eſſe amariorem, quia rete eſt & naſſa illiaqueando animo. De hac re ita ſcriptura narrat: Cæterum rex Solomon mulieroſus erat. Fuerunt ei uxores principes xxcc, pellices ccc. duxit enim uxores Moabitidas, Amanicidas, Syras, Idumæas, Ghettæas, Amorræas: nimirum illis de gentibus, quarum coojugiis Deus Iſraelico populo interdixerat. Cum ætas ipſius jam eſſet gravis, animum non geſſit exemplo patris ſui Davidi rectum erga Dominum Deum ſuum: ſed eum alienigenæ uxores averterunt, ut ipſarum Deos ampliſteretur. Itaque tunc Solomon delubra condidit Chamoſo Moabitæ, Aſtartæ Sidoniorum, & Melchomo Ammonitarum, abominandis ac Deo inviſis deaſtris (Aſtarte eſt, quam Veterem nos dicimus: Chamoſam pro Deo Tyrii habebans) eoque modo fecis in gratiam omnium alieoigenarum uxorum: eæque ſuffitibus & ſacrificiis ſimulacra ſua venerabantur. Ea ergo fecit Solomon, quæ Deo diſpliceret, neque in eo colendo veſtigia Davidi patris ſui ſecutus eſt. Succenſuit itaque Dominus Solomoni, quod a ſe Iſraelicorum Deo animum abalienaſſet, bis ipſi viſo, & interminato ne quem omnino peregrinum Deum ſectaretur. Denunciavitque ei Deus, quando juſſa ac mandata ſua ſprevifſet, ſe regnum ideo ex mana ipſius abreptorum, ſervoque ejus traditurum: atque id quidem propter Davidum ipſius patrem, ſuum famulum, vivo ipſo non factu-

Eccl. 7.

3. Reg. 11.

pag. 97.

A ἀμοὶ δὲ δῶν ὁ Θεὸς, καὶ γεύμῶν εἰπεῖν καὶ εὐθυμεῖσθαι ἀξίως τῆ λεγομένων. ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος, καὶ τῆς σοφίας ἀδηγός ἐστι, καὶ τῆ σοφῶν διορθωτής. ἐν ᾧ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν. Κύριος γὰρ μοι δέδωκε τῆ ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῶς, εἰδέναι σύστασιν τε κόσμε, καὶ ἐνεργείας στοιχείων, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα χρόνων, ἐναντίᾳ κύκλις, καὶ ἀστέρων θέσεις, φύσεις ζώων, καὶ θυμὸς θηρίων, πνεύματων βίας, καὶ διαλογισμὸς ἀνθρώπων, διαφορὰς φυτῆ, καὶ δυνάμεις ῥιζῶν, ὅσα τε ἐστὶ κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ ἔγνων. ἡ γὰρ πάντων τεχνίτις ἐδίδαξέ με σοφίαν. καὶ ἐγὼ ἐκλησιαστὴς ἐγενόμην βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔδωκα τὴ καρδίαν μου τῶ ἐκζητῆσαι καὶ κατασκέψασθαι ἐν τῆ σοφίᾳ, περὶ τῆ γινομένων πάντων ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδὼ ἐγὼ ἐμεγαλυνθην, καὶ προέθηκα σοφίαν ἐπὶ πάσιν, οἳ ἐγένοντο ἔμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλήμ· ἡ καρδία μου εἶδε πολλὰ, σοφίαν καὶ γνῶσιν. ἡ ἔγνων παραβολὰς καὶ ἀπιστήμας, καὶ ἐμεγάλυνα τὰ ποιήματά μου· φυτεύσματά μοι εἰκῆς, ἐφύτευσά μοι ἀμπελῶνας, ἐποίησά μοι κήπους καὶ παραδείσους, καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλα πάγκαρπα· ἐποιησάμην κολυμβήθρας ὑδάτων, τῶ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμῶνα βλαστάνοντα ξύλα. ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένετό μοι· καὶ γε κτήσεις βουκολίου καὶ ποιμνίου ἐγένετό μοι πολλαί, ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ γε σοφία μου ἐστάθη μοι. καὶ πᾶν ὃ ἂν ᾔτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, οὐκ ἀφεῖλον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπεκώλυσα τὴ καρδίαν μου μὴ πάσης εὐφροσύνης. Καὶ ἰδοὺ πολλὴς εἰρήνης καὶ πολυολβίας, ἀδείας τε καὶ τρυφῆς ἀπέλαυσεν· ἀλλ' ὕστερον εἰς πικρίαν ἀνεπλήρωσε· καὶ ἡ ἡδονὴ γέγονεν αὐτῆ ὑπόθεσις ἀκολασίας. Ἔθω φησὶν· ἐμίσησα σύμπαντα τὸν ζῆλόν μου, καὶ πάντα τὸν μόχθον μου, ἅτι πάντα ματαιότης. εὗρον ἐγὼ πικρότερον ὑπὲρ τὸν θάνατον τὴν γυναῖκα, ἥτις ἐστὶ θήρευμα καὶ σαγήνη καρδίας. τοῦτο τοί φησι· καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ὧν φιλογυναικος. καὶ ἔσχε αὐτῆ ἀρχοντικὰς ἐπικοσίους, καὶ παλλακὰς τεσσαράκοντα. καὶ ἔλαβε γυναῖκας Μωαβίτιδας καὶ Ἀμανίτιδας, Σύρας καὶ Ἰδουμαίας, Χεττιάδας καὶ Ἀμορρίας, ἐκ τῆ ἐθνῶν ὧν εἶπεν Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐγένετο ἐν καιρῆ γήρους αὐτοῦ, ἡ οὐκ ἦν καρδία μετὰ Κυρίου Θεῦ αὐτῆ, καθὼς ἡ καρδία Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐξέλιπεν αὐτὰ ἀλλότρια γυναῖκες ἡ καρδία αὐτῆ ὀπίσω Θεῶν αὐτῆ· καὶ τότε φυτεύματα Σολομὼν τῶν τῆ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωάβ, καὶ τῆ Ἀστάρτη βδελύγματι Σιδωνίων, ἡ τῆ Μελχὼμ προσκυσήματι υἱῶν Ἀμμών, ἃ μὴν ἦν Ἀστάρτη ἐστὶν ἃ παρ' Ἕλλησιν Ἀφροδίτη λεγομένη, ὁ δὲ Χαμὼς Θοὺς ἐλὼ Τυρίων) καὶ οὕτως ἐποίησε ἡ ἀλλοφύλοις αὐτῆ γυναιξὶ πᾶσαις, αἳ τινες ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. ὠργίσθη Σολομὼν τὸ πατρὶ ἐκείνου Κυρίῳ, καὶ ἐκεκόρεθη ἐπίσω Κυρίου εἰς Δαβὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ ὠργίσθη Κύριος ἐπὶ Σολομῶν, ὅτι ἐξέκλινεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ Κυρίου Θεῦ Ἰσραὴλ, τῶ ὀφθέντος αὐτῆ δὶς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῆ μὴ περιϊδεῖν ἐπίσω Θεῶν ἑτέρων τὸ παράπαν. ὃ ἐστι Κύριος πρὸς αὐτὸν· διὸ ὧν οὐκ ἐφύλαξάς μου τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ προσάγματα ἃ ἐνετειλάμην σοί, διαρρήσσων διαρρήξω ἡ βασιλείαν ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῆ δούλῳ σου πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις

σε τῶν ὑ ποιάσω, διὰ Δαβὶδ τὸν δοῦλον μου, καὶ τὴν πόλιν σου, καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλιν μου, ἣν ἐξειλεξάμην. καὶ εἶγαρ Κύριος τῷ Σολομῶντι ἔσπαν, Λδὰρ τὸν Ἰδουμαῖον, καὶ τὸν Ἐσρααζὰρ βασιλέα Σουβᾶ, καὶ ὅσα τῷ Ἰσραὴλ ἐσπαν πάσας τὰς ἡμέρας Σολομῶντος. Ἐ ἀπέθανε Σολομὼν, ἐτῶν γ'. καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατρὸς αὐτοῦ. ἐφ' ὧ λιῷ Ὅμηρος, καὶ Ἡσίοδος.

Θαυμάσειε δ' ἄν τις, καὶ μάλα εἰκότως, ὥσπερ ἐπὶ τῷ Θεσπέτῃ Μωϋσέως, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦτ τῷ σοφωτάτῳ Σολομῶντος, πῶς ἐκάτερος αὐτῶν τοσαύτης πάλαι θείας δόξης καὶ ἀρμηνείας ἀξιωθείς, ὕστερον ὁ μὲν εἰς ἀγανάκτησιν καὶ λύπλον τὸν Θεὸν κινήσας, τῆς ἐπαγγελίας ἐξέπεσεν· ὁ δὲ εἰς ὀργὴν καὶ θυμὸν ἐγείρας αὐτὸν, τάς τε προφεγασμένας ἀείσας πόνος ἄρδην ἐζημίωτο, καὶ τὴν ψυχὴν προσαπώλεσε. πῶ δὲ ἀ τοσαῦτα πρὸς Θεὸν εἰκαιότης καὶ παρρησία, καὶ οἱ τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι πόνοι ἐκ κόπου, καὶ ἀγῶνες τῷ Θεσπέτῃ Μωϋσέως; οἵτινες διὰ τὴν ἐπὶ τῷ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας ἁμαρτίαν παρωράθησαν, καὶ τᾶς εἰς τὴν γῆν τᾶς ἐπαγγελίας εἰσόδου, ἀθρόως ὁ δίκαιος καὶ ἀσυγχώρητος ἀπεφήνατο, καθὼς ἐκ ὑμοροθὼ εἴρηται. πῶ. δὲ καὶ ἡ φρὸς τὸν Σολομῶντα θεία φιλοσοργία, καὶ ἀπασαν χάρις τε καὶ σοφία; καὶ τίς ἀ ὠφέλεια ἐ πολλὰς ἐκείνης φρονήσεως καὶ συνέσεως; ἐκὶ ἀ φολαβοῦσα ποιαύτα ἐφαλιπαπάτα ἴσοια, καὶ θεολογία, καὶ φυσιολογία; ἔχατον ἐκ γυναικομανίας εἰς εἰδωλομανίαν ἐκπεπτωκότος, ὡς σαφῶς δεδήλωται. πρόσπτε δὲ ὠδὲν ὄφελος, ἐναρξάμενον πνεύματι, σαρκὶ ἐπιτελέσαι. ἴσως μὲν δὲ ἀπέλαυσε Σολομὼν τῆς ἄνωθεν ἀρμηνείας, ἐν. εἰρήνῃ καὶ γαλήνῃ διάγει, πάντας ἔχων ὑπηκόους, καθὼς προείρηται, καὶ δασμὸν νομίζοντας ὅτι μάλιστα. ἐπειδὰ δὲ παῖπις ἐγυμνώθη, πῖς δυσμενέσιν ὠπιχείρησε γέγονε. ἀλαθῶς ὄντως φοβερὸν, τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος. ὥσπερ δ' ὁ ἕλκος ἄρρατος, ἔτω Ἐ ἀ κόλασις ἀνεπόστατος. ὅτι δὲ τῆς εἰδώλοις ἐλάτρευσε, καταλείψας τὸν ὄντως ὄντα Θεὸν τὸ πατρὸς αὐτοῦ Δαβὶδ, δῆλον ἐξ ὧν φησὶ Λχίας ὁ φροφήτης ἴφα φρὸς τὸν Ἱεροβοάμ. Τάδε λέγει Κύριος· ἰδὺ ἐγὼ ῥήσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σολομῶντος, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα (καὶ δύο σκῆπτρα δώσω αὐτῷ ἕνεκα Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, Ἐ Ἰερυσαλὴμ τὴν πόλιν μου, ἣν ἐξειλεξάμην ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ) ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέ με, καὶ ἐδούλευσε τῇ Λσάρτῃ βδελύγματι Σιδονίων, καὶ τῇ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ, καὶ τῇ Μελχὼμ φροσοχθίσματι υἱῶν Αμὼν, * καὶ γυναῖκας ἀλλοτρείας πολλάς. καὶ ἵνα ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἐκ τῶν ἐθνῶν. ὧν εἶπεν Κύριος τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ, ἐκ εἰσελεύσεσθε ἐν αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν. καὶ ἔκλιναν αὐτῷ τὴν καρδίαν ἐν ἀγάπῃ γάρας αὐτῶν, ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν. Ἐ φικοδόμησεν ὑψηλὸν τῇ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει, ἐπὶ φροσώπου Ἰερυσαλὴμ· καὶ τῇ Μελχὼμ εἰδώλῳ υἱῶν Αμὼν, καὶ τῇ Λσάρτῃ βδελύγματι Σιδονίων· καὶ ὕτως ἐποίησε πάσαις τῇ γυναιξὶν αὐτοῦ τῇ ἀλλοτρίαις, αἳ ἐθυμίων Ἐ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. καὶ ὠργίσθη Κύριος τῷ Σολομῶντι, καὶ ἔπεσ· ἀνθ' ὧν ὐκ ἐφύλαξας τὰ φροστάγματά μου, ἃ ἐνετειλάμην σοι,

rum: iremque propter Hierosolyma, urbem a se electam. Excitavitque Deus Solomoni adversarium, Adarem Idumæum, atque Hedraazarem regem Subensem, qui Israelicos infestaverunt, quamdiu vixit Solomon. Mortuus est anno ætatis LXXIII, inque sepulcro patris depositus. Sub eo Homerus fuit, ac Hesiodus.

Magnorum virorum lapsus.

Miretur aliquis optimo jure, quid causæ fuerit, quod & divinissimus Moses, & hic sapientissimus Solomon, cum utrumque eorum ante Deas tanto honore atque procuratione dignatus fuisset: tandem tamen alter, Dei indignatione atque dolore excitato, promissæ sibi rei impos factus est: alter, cum irritasset Deum præmio priorum, eorumque optimorum laborum multatus, animam quoque insuper perdidit. Quorsum enim recidere tanta cum Deo familiaritas, tanta in eo compellando libertas, tot tantique labores, ac tam gravia & multa certamina divini Mosis? quæ omnia ob peccatum apud aquam jurgii admissum posthabita sunt: atque ipse introitu in promissam terram, homo justus, prorsus & irretractabili sententia privatus fuit, uti supra est commemoratum. Quorsum Dei erga Solomonem amor tantus, tantaque gratia & sapientia? quid tam ingens prudentia atque intelligentia profuit, ac sobrietissima divinarum humanarumque rerum considerario & cognitio? cum is ad extremum ea intimo mulierum amore ad impios falsorum deorum cultus sit prolapsus? sicuti demonstravimus. (Nimirum revera non prodest spiritu cepisse, ubi carne absolvere velis.) Quippe Solomon, quamdiu divinæ providentiæ commodis fretus fuit, exitenus pacatam ac tranquillam vitam egit, omnes (ut diximus) subditos ac tributarios habens. Destitutus ab ea, facilis vexatu hostibus fuit. Adeo verum est, terribile esse in manus Dei incidere viventis: cujus ut ineffabilis est misericordia, ita & intolerabiles sunt pœnæ. Porro autem in promptu est, Solomonem destitutio vero Deo patris sui Davidi, simulacris divinum detulisse honorem: cum hæc sint verba Achiæ vatis ad Jeroboamum. (Ecce ego abrumpo regnum ex manu Solomonis. Tibi decem tribus dabo: duas ipsi relinquam, in gratiam Davidi servi mei, ac Hierosolymorum urbis meæ, quam de omnibus Israelicis tribubus mihi delegi. Causa est, quod me spreto, Astartam Sidoniorum, Chamosum Moabitarum, & Melchomum Ammonitarum abominanda simulacra divino cultu honoravit.) Duxit autem Solomon uxores multas alienigenas, & tandem etiam Pharaonis filiam: nuptiis contractis cum gentibus, quarum affinitatibus & necessitudine Deus interdixerat ob hanc rem, ne eæ Israelicorum animos ea occasione a Deo ad simulactorum impium cultum abducerent. Quod, quidem Solomoni provecta jam ætate a suis uxoribus accidit, adeo ut Chamoso delubrum extrueret sublime in monte e regione Hierosolymæ: iremque Melchomo & Astartæ, Moabitarum, Ammonitarum & Sidoniorum detestandis simulacris: atque eodem modo singulis suis peregrinis uxoribus est gratificatus, simulacra sua adolendo & sacrificando colentibus. Iratus itaque Deus Solo-

Ebr. 10. Edit. Paris. pag. 98.

1. Reg. 11.

moni, dixit: (Quando ia præcepta ſua non obſervaſſet, ie victiſſim regnum ei de manibus erepturum, ſervo ipſius traditurum: tametſi hoc ipſo vivo non eſſet facturus, neque totum regnum ablaturus, ſed unam tribum poſteris ejus daturus, Davidi cauſa ſervi ſui, & electæ a ſe urbis. Vita functo Davidi, ſepulchrum Solomon apud Siloamum ædificavit, totum in ſpecus formam effectum, ne eſſet conſpicuum. Et cum patra eum ibi defoſſile multa talentorum auri millia, Joſephus ſcribit. Ibidem & Solomon obita morte ſepultus eſt. Perhibent poſtea temporis Hyrcanum pontificem, cum urbs obſidione premeretur, aperto monumento auri talenta ter mille inde auxortaſſe. Poſt hunc Herodem idem tentantem, pecuniæ nihil invenſſe, ſed aurea ornamenta atque repoſita donaria permulta abſtuliſſe: interiuſque penetrare aggreſſum, igni ſuiſſe prohibitum. Solomoni Roboamus ſucceſſit. Eum, cum ad comitia populi regem ipſum declaraturi Sichemam veniſſet, populus rogavit, uti jugum, quod eis pater ipſius aggravaſſet, levaret, ita ſe paratos eſſe ad ſerviendum ipſi. Roboamus diſcedere populo, atque triduo poſt ad accipiendum reſponſum redire juſſo, populi poſtulata cum ſenibus communicavit. Ii conſuluerunt, uti populo morem gereret, ita eum ſub ſe perpetuo habiturum. Conſulti etiam a rege adoleſcentuli, quos circum ſe habere ſolebat, hortati eum ſunt ut populo ſic reſponderet: Tenuiſſimam ſui corporis partem craſſiorem lumbis paternis eſſa, patrem ipſis grave jugum impoſuiſſe: at ſe id porro quoque aggravaturum. patrem in ipſis caſtigandis uſum ſuiſſe flagellis, ſe ſcorpios ad hoc adhibiturum. Hoc adoleſcentulorum conſilium probavit Roboamus, itaque omnino reſpondit populo Sichemam reverſo. Ad hæc populus uno ore proteſtatus eſt, nihil porro ſibi cum Davido & Jeſſæa prole commune, Iſraelicos in ſuum quemque tabernaculum abire, ipſum Davidum ſuam domum paſcere ac gubernare debere. Hoc modo Solomonis regnum ſciſſum eſt. Nam Roboamo duæ tantum tribus, Judæ & Beniamini, adhæſerunt: reliquæ omnes Jeroboamum Nabati F. regem ſibi conſtituerunt. Regia Roboami fuit Hieroſolymis: & multitudo regno ejus ſubdita, Judas appellabatur, ac domus Davidica, nomine a tribu præſtantiore ſumpto. At Jeroboamus regni caput habuit Samariam, regiam Tharſæ, populus quam regebat Iſraelius, ob multitudinem: & Ephraimus, ob regni tribum noncupabatur. Decimaquinta die octavi menſis Jeroboamus Bethelam adſcendit, ad aram quam extruxerat ut buculis, quas fuderat, rem ſacram faceret, conſtituitque ſacerdotes, qui in editis locis ſacrificarent, a ſe confecratis. Ecca autem ex Juda quidam divinus homo mandato Dei inſtructus Bethelam advenit. Is, cum Jeroboamus altari ſuo ſacrificandi gratia adſtaret, ita divino inſtinctu altare aſt aſſatus: (Altare altare, hoc tibi denunciat Deus, in domo Davidi naſciturum puerum, Joſiam nomine, qui ſacrificulos editorum locorum ſuper te adolera ſolitos, tibi impoſitos mactabit, ac ſupra te hominum oſſa accen-

Sepulchrum Davidis.

Roboami & Jeroboami regnum. 3. Reg. 12.

Edit. Pariſ. pag. 99.

3. Reg. 13.

Vaticinium de Joſia.

διαρρήσων διαρρήξω ἡ βασιλείαν σου ἐκ χειρὸς σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου· πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω ταῦτα, διὰ Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην. δοθησόντι τῇ Δαβὶδ, ἐποίησε Σολομὼν μνημεῖον παρὰ τῇ Σιλωὰμ ἀπροῦδες διὰ βάθος, ὡρύξ τὸ μὴ ὁρᾶσθαι μεμηχανημένον· συγκαπόρυξε δὲ τῇ πατρὶ ἐ χρυσίου πολλὰς μυριάδας, ὡς Ἰωσηπός φησιν. ἐκεῖ καὶ αὐτὸς ὁ Σολομὼν ἐκτεθνηὼν ἐτάφη. φασὶ δὲ, ὡ Τρκανὸς ὕστερον τὸν ἱερέα, τὴς πόλεως πολιορκημένης, ἀνοῖξαι τὸ μνημεῖον, καὶ χυσᾶ τεχίλια τάλαντα ἐκεῖθεν ἐκφορῆσαι. ἀλλὰ καὶ Ἡρώδην μὲν αὐτὸν, ἀνοῖξαι μὴ τὸν τάφον, χήμασιν δὲ μὴ ὀρύξαι. κόσμου δὲ χρυσοῦ, ἐ κειμήλια πάμπολλα τῶν ἀνθρώπων ἐσφρῦσαι. πειρᾶσθαι δὲ καὶ ἐσδυτόρυχαρεῖν, πυρὶ ἐπιχριθῆναι. ἐκτεθνηκότος δὲ τὸ Σολομῶντος, Ροβοὰμ τὸν βασιλείαν διαδέχεται. καὶ αὐτὸς ἀπῆλθεν εἰς Σίκιμα, ὅτι ἐκεῖ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπήντησε τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς Ροβοὰμ, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν· καὶ σὺ νῦν κούφισον, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν ἀναστρέψατε, καὶ λαλήσω ὑμῖν. καὶ ἀπήγγειλε Ροβοὰμ τοῖς πρεσβυτέροις τὸ ῥῆμα τῷ λαῷ. καὶ αὐτοὶ εἶπον· ὡς ἠπάτησάν σε ποιῆσαι, ἐ αὐτοὶ δῦλοι σου πᾶσας τὰς ἡμέρας. καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν παρεστώτων αὐτῷ πρὸ τότε, καὶ αὐτοὶ εἶπον λάλησον τῷ λαῷ οὕτως· ὁ σμικρότης μου παχυτέρα ἐστὶ τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. ὁ πατήρ μου ὑπέτασσεν ὑμᾶς ἐν κλοιῷ βαρεῖ, ἐγὼ προθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν αὐτοῦ· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. ταῦτα τοῖς βουλοῖς τῶν παιδαρίων εἶπε Ροβοὰμ ὑποστρέψαντι τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαός· ἀκήκοεν ὑμῖν ὅτι μερὶς ἐν Δαβὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. ἀπότρεχε Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματά σου, βόσκε τὸν οἶκόν σου Δαβίδ, καὶ κρῖνε. καὶ διεμερίσθη ἡ βασιλεία Σολομῶντος· καὶ αὐτῇ μὲν τῇ Ροβοὰμ ἡ ἐξ Ἰούδα παραμένει φυλὴ, καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν· αἱ δὲ λοιπαὶ δέκα φυλαὶ, Ἰεροβοὰμ τὸν τοῦ Ναβὰτ προσήκαντο βασιλέα. ἐν μὲν τῇ Ροβοὰμ τῆς βασιλείας ἡ οἶκος ἐν Ἰερωσαλήμ. ἐαλήθη δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸν πεπτώμενον πλῆθος Ἰούδας, ἐ ἡ εἰς Δαβίδ, ἐκ τῆς ἐπικρατεστέρας φυλῆς εἰληφὼς τὸν προσηγορίαν. τὴν ἢ Ἰεροβοὰμ, Σαμάρεια ἡ μητρόπολις· ὁ δὲ τῆς βασιλείας οἶκος, ἐν Θαρσᾷ· ἔνεμε δὲ τῆς ὑπ' αὐτὸν λαῷ Ἰσραὴλ, διὰ τὸ πλῆθος· ἐ Ἐφραὶμ, διὰ ἢ ἡ βασιλείας φυλή. κατὰ δὲ τὸν * ὄγδοον μῆνα, ἑορτὴν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῷ μηνὸς, ἀνέβη Ἰεροβοὰμ ἐν Βεθὴλ, εἰς τὸ θυσιαστήριον ἃ ἐποίησε ἢ θύειν ἢ τοῖς δαμάλεσιν οἷς ἐχώνευσε· καὶ παρέστησε τοὺς ἱερεῖς ἢ ὑψηλῶν, οὓς αὐτὸς κατέστησεν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἢ Θεοῦ παρεγένετο ἐν Βεθὴλ, ἐν λόγῳ Κυρίου ἐξ Ἰούδα· καὶ Ἰεροβοὰμ ἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ, ἢ θύειν. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἐν λόγῳ Κυρίου· θυσιαστήριον, θυσιαστήριον, τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται ἐ τῷ οἴκῳ Δαβίδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ· καὶ θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν θυόντων ἐπὶ σὲ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κατάκαυσον ἐπὶ σέ. ἐ ἔδωκεν δὲ θῦς τέρας, λέγων· ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυται,

* codex habebat ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνός.

ται, ⸗ ἐκχωθήσεται ὁ πύθμ ὁ ὕσα ἐπ' αὐτῷ. καὶ A
ὡς ἤκουσε Ιεροβοάμ, ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ,
συλλαβέσθαι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ,
⸗ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ὁ πύθμ αὐτοῦ ἐξε-
χύθη. καὶ εἶπεν Ιεροβοάμ· δεήθητι τοῦ προσώπου
Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ ἐπιστρεψάτω ἡ χεὶρ μου πρός με.
καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ χεὶρ αὐτοῦ
ὑγιής. καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ προσώ-
που Ιεροβοάμ. Ἰωὰδ δέ τις ἄλλος ψευδοπροφήτης, κα-
τοικῶν ἐν Βεθὴλ, πρεσβύτης· καὶ μαθὼν ὅσα ἐποίη-
σεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καπηδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ
εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ δρυΐ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦ-
ρο μετ' ἐμοῦ, καὶ φάγε ἄρτον. ⸗ εἶπεν, οὐ φάγομαι ἄρ-
τον, οὐδὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι Κύριος B
ἐντέταλταί μοι λόγῳ, καὶ εἶπε· μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ ὕδωρ οὐ πίῃ, μηδὲ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἐπορεύθης. καὶ ἦλθεν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐξήγγειλαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν· ποίᾳ ὁδῷ ἐπορεύθη; καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐλθὼν ἐκ Ἰούδα. καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὴν ὄνον, καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτήν. καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν δρῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐλθὼν ἐκ Ἰούδα; καὶ εἶπεν· ἐγώ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον. καὶ εἶπεν· οὐ δυνήσομαι ἀποστραφῆναι καὶ ἐλθεῖν μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον καὶ οὐ μὴ πίω ὕδωρ μετὰ σοῦ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· ὅτι ῥῆμα ἐλάλησέ μοι ἐν ἐντολῇ Κυρίου λέγων· οὐ μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ οὐ μὴ πίῃς ὕδωρ ἐκεῖ, οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς τοῦ πορευθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἐπορεύθης. καὶ εἶπεν αὐτῷ· καὶ γὰρ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σύ, καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐλάλησέ μοι ἐν ῥήματι Κυρίου λέγων· ἐπίστρεψον αὐτὸν μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω ὕδωρ. ⸗ ἐψεύσατο αὐτῷ. καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε. γένεται δὲ λόγος Κυρίου πρὸς τὸν ψευδοπροφήτην, ὃν ἐπεστρέψατο αὐτόν· καὶ ἔκραξε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν παρέβης τὸν νόμον Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες καὶ ἔπιες ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, οὐ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὰ πάτρια σου. ἐξελθόντα δὲ λέων συναντήσας ἐθανάτωσεν αὐτόν. Ιεροβοὰμ δὲ οὐκ ἀπέστρεψεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ.

Τῷ λϑ. ἔτει τοῦ Ασὰ βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσεν C
Αχαὰβ, ὁ πάντων βασιλέων πονηρότατος ἐν Ισραὴλ,
ὃς θυσιαστήριον ὤκοδομησεν τῇ Βάαλ· ὅτος ἔλαβε γυναῖκα
Ἰεζάβελ. ἀπ' αὐτοῦ ὁ Αχιὴλ ὁ Βηθηλίτης φκοδόμησε
τὴν Ιεριχώ. ἐν τῇ Αχιᾷ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθε-
μελίωσεν αὐτὴν, καὶ ἐν Σεγοὺβ τῷ νεωτέρῳ ἔστησε
τὰς θύρας αὐτῆς· κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν
ἐν χειρὶ Ιησοῦ τοῦ υἱοῦ Ναυῆ. τότε καὶ ὁ προφήτης
Ηλίας εἶπε πρὸς Αχαάβ· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῆς δυνά-
μεως, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα
δρόσος ἢ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ μὴ διὰ στόματός μου. καὶ
ἀποβλὰς κατὰ τὴν ἀναλῆψιν ἐν λόγῳ Κυρίου, καὶ
ἀπορεύθη κατὰ τὴν χειμάρρουν Χοραθ, τὴν ἐπὶ πρόσωπον
τοῦ Ιορδάνου, καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐκεῖθεν· καὶ οἱ κόρακες
ἔφερον αὐτῷ κρέας πρωΐ, καὶ τὸ δείλης ἄρτον. τῇ
χειμάρρῳ δὲ τῇ ἀναμβλύσῃ ξηρανθείσης, διὰ λόγου D
Κυρίου ἔρχεται εἰς Σάρεπτα· καὶ χήρᾳ γυναικὶ ἐπι-
ξενωθείς, ἤδειν αὐτός τε καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία αὐτῆς·
καὶ ἡ θρὶξ τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλιπεν, οὐδὲ ἡ καμψάκης
τοῦ ἐλαίου ἐλαττονήθη, ἕως ἡμέρας ἐλιμώδους ἐν
ταύτῃ καὶ ἐν ὑσὶν ἄγαρτι ἐκ πολλῶν, ἃ φασί νυν
εἶναι Ιωνᾶν ἢ προφήτου. τότε καὶ τοῦ θυγατρίου ἐπ-
οίησεν, ὃν ἦν νεκρὸν ἐξ ὑραπῆς καπηλθεν, καπέκαυ-
σεν τὸ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν χοῦν ἢ
γῆς· ἐκεῖ καὶ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βάλ, καὶ τοὺς προφήτας
ἔσφαξεν ὧν. καὶ ὑπὸ κατλώγχιν Ιεζάβελ δὲ τὸ
μαθοῦσα, προσπείλησεν αὐτῷ· καὶ ἔφυγεν Η- E
λίας ἀπὸ προσώπου Ιεζάβελ, ἔδει ἡμέρων τεσ-
σαράκοντα. μόνος δὲ Αβδιοὺ ἐκ νέας ἡλικίας
προφήτης γέγονε, δι' ἀσέβειαν, ἀπὸ προφῆτ
μὲ γενεαλογημένος. ὧν δὲ τῷ Αχαὰβ εἰκοστόμος,
ἐν κρυπτῇ συβόλῳ τὸν Θεὸν Ισραὴλ. ὅτος καὶ
ἑκατὸν προφήτας ἐν δυσὶ σπηλαίοις κρύψας, διὰ
τὸν φόβον Ιεζάβελ (ἀπέκτεινε γὰρ αὐτούς) ἄρ-
τῳ καὶ ὕδατι ἐθρέψατο, ἕως ἐλύθη ὁ λιμός. τότε

det. Et fatum prodigio ut confirmaret: En, air, altare rumpetur, arque effunderur qui eſt ei impoſitus adeps.) Hac audiens Jeroboamus, manum ſuam hominis apprehendendi cauſa extendit: quæ ſubito exaruit, ſimulque ara rupta adeps effuſus eſt. Tum Jeroboamus vatem oravit, uti Deum pro ſe deprecaretur, uti ſibi ſua manus in integrum reſtitueretur. quo facto, vates, & ſanata manu, ex conſpecta regis abiit. Etiam alius impoſtor quidam vatis nomine, ſenex Bethelæ habitans. Is, cum audiviſſet quæ a divino homine acta erant, eum perſecutus eſt: inventumque ſub quercu ſedentem, hortatus eſt ut ſecum reverteres, ac cibum ſumeret. Divinus vero id abnuere, quod ſibi interdictu Dei eo loci neque edere neque bibere permitti diceret. Ibi impoſtor ille, ſe quoque, periode atque ipſum, eſſe vatem: angelumque Dei ſibi mandaſſe, ut ipſi retracto cibum darer. Eo mendacio divinum permovit, ut ſecum reverſus ederet atque biberet. Tum impoſtor, Dei inſtinctu vati denunciavit: Quandoquidem contra Dei mandatum reverſus eo loci cibum ac potum ſumpſiſſet, cadaver ipſius in ſepulcro majorum ſuorum non iri conditum. Atque egreſſum inde divinum, leo obviam factus interfecit. Interim Jeroboamus a malitia non diceſſit.

Vatem, quod Dei mandata non ſtetiſſet, punitur. Edit. Pariſ. pag. 100.

Trigeſimo octavo anno Aſæ regis Judæ, regnum Iſraelicum tenuit Achabus, omnium regum deterrimus. Is Baali aram ſtatuit. Uxorem habuit Jezabelam. Ejus tempore Achiel Bethelita Jerichuntem inſtauravit. cujus cum ſurdamenta poneret, primogenitum filium ſuum Achiam perdidit: ac minimum natu Segubum, cum portas aparet. ita enim fore, Deus per Joſuam Navæ F. prædixerat. Tunc etiam Elias vates Achabo dixit: (Ita vivat Deus cæleſtium exercituum imperator, ante quem aſſiſti, ut per hos annos neque ros neque pluvia in terram cadet, niſi me edicente.) Ivitque Elias verſus ortum ſolis, Dei verbo inſtructus: deſtitutique ad torrentem Choratum, qui eſt e regione Jordanis, & ejus aquam bibit: corvique mane carnes, veſperi panem ei attulerunt. Cum vero torrens pluviarum defectu exaruiſſet, juſſu Dei Sarephtam ivit, ibi hoſpitio uſus viduæ mulieris, Ipſe cum ea & ejus liberis toto illo tempore cibum ſumpſit, dum ſterilitas ac penuria finirentur: cum interim neque farina eadi, neque oleum trullæ deficerent. Hujus etiam viduæ filium mortuum in vitam revocavit, quem Jonam vatem illum fuiſſe autumant. Tunc & ſacrificium Elias peregit: ad quod cælitus ignis delapſus hoſtiam, aquam, & pulverem terræ conſumpſit. Ibi & Bell ſacerdotes ac vates jugulavit to ecet. & pluviam devocavit. Jezabela, re comperta, graviter minata Eliæ eſt. Quam ille fugiens, iter XL. dierum profectus eſt. Solus Abdias jam inde ab adoleſcentia vates extitit, genus a vatibus non ducens. quod ei ob pietatem evenit. Cum enim eſſet procurator Achabi domeſticus, Deum Iſraelicum occulte venerabatur: ac c vates metu Jezabelæ ſ mortem e- pag. 101. nim ea omnibus machinabatur vatibus Dei) in duas ſpeluncas abdiderat, ibique uſque ad famis exitum pane & aqua

1. Reg. 16. Joſue 6.

2. Reg. 17. Jonas.

eos alebat. Eadem tempestate Elias jussu Dei Elisæum unctione vatem inaugurat, cum in eum incidisset duodecim jugis boum arantem. Elisæus statim mactatis bobus, instrumentis aratoris accensis, percoctam eorum carnem populo vescendam præbet: atque ipse Elisæum sectatur, & ei administrat. Porro Achabus cum filium Aderi regem Syriæ cepisset, donatum dimisit. Ergo quidam ex vatum familia Michæas nomine, alteri cuidam Dei instinctu dixit: Feri mequod cum ille detrectaret, denunciavit ei, quod mandato Dei nan esset obsecutus, ideo eum egressum a leone cæsum iri. atque ita factum est. Alius deinde vati, jussu ipsius plagas & vulnera imposuit. Inde vates fascia vulta obligaro, qua rex Israelicorum transiturus erat constitit: eoque prætereunte alta voce questus est, se regium servum in bellum profectum, alium quemdam ad se virum adduxisse, ejusque sibi custodiam mandasse ea lege, ut si is vir aufugisset, pro eo vitam suam aut argenti talenta penderet. Se hac illac circumspiciente, interim virum fuga se proripuisse. Respondit rex, eum de seipso sententiam tulisse: esseque suo arbitratu homicidii sontem. Tum vates propere fasciam a facie removit, agnitusque anus de varibus esse, ita locutus est; Sic ait Dominus regi. (Quia tu virum periclei destinatum ea manibus tuis dimisisti, ecce tibi, vita tua pro vita ipsius, populusque tuus pro populo ejus luet.) Ablit ergo Achabus animi æger, atque flens. Secundum hæc Achabus vineam Nabothi Israelitæ, contiguam areæ regis, vel permutatione alterius vineæ, vel soluto pretio suam facere cupiebat. At vero Nabothus pernegare, se suum patrimonium caiquam addicturum. Quæ res cum dolorem intulisset Achabo, Jezabela eo cognito, ad seniores urbis litteras dat, mandans uti Nabothum quæsita occasione falsi interficiant. Ii confecta adversus eum calumnia, quasi regem execratus esset, hominem trucidant, vineam Achabus occupat. Hunc Elias aggressus, ita compellavit. Hæc dicit Dominus: Tu homicidio perpetrato, alienam possessionem invasisti. Iccirco, quo loco sanguinem Nabothi sues & canes linaerunt, eodem & canes sanguinem tuum lambent, & in eo scorta lavabunt: ac Jezabelam canes vorabunt ante muros Jezraelienses. Exitus hoc vaticinium comprobavit. Nam Achabus cum Josaphato rege Judæ egressus in prælium contra regem Syriæ, sagitta jecur ictus, Samariam rediit, ibique moritus est; & cum sanguis ejus eluerretur apud fontem Samariæ, eam sues & canes linxerunt, paulumque infra meretrices in ejus sanguine lavarunt. Jezabela etiam de muro dejecta, canibus esca fuit, sicuti Deus fatus fuerat, Ochozias Achabi F. regnum in Israelicos tenuit biennium. Is cum ægrotaret, nuncios misit Accaronem, qui ex deo principe muscarum quærerent, an valetudinem ex morbo sao esset recepturus. Iis Elias occurrit, ac reversi Ochoziæ nunciarunt, hominem ipsis hirsutum obviam factum, cinctu pelliceo: eum jussisse ut ad eum qui miserat redirent, eique nunciarent, Deum ita fari: ſ Eum, scilicet quod in

3 Reg. 19.

3 Reg. 20. Achabus.

Edit. Paris. pag. 102.

4 Reg. 1. Idololatria.

A ἡ Ηλίας ἐν λόγῳ Κυρίου χρίει Ελισαιὲ εἰς προφήτην· ἀρίσκει δὲ αὐτὸν ἀροτριῶντα ἐν δώδεκα ζεύγεσι βοῶν. ἡ δὲ δυὸς ζεύγη μὲν τὰς βόας, ἐν δὲ τοῖς σκεύεσιν ἀνάπτει πῦρ, ἡ ἑψήσας δίδωσι τῷ λαῷ φαγεῖν. ἡ αὐτὸς ἀπῆλθεν ὀπίσω Ηλιοῦ, ἡ διηκόνει αὐτῷ. Αχαὰβ ἁρπάσας τὸν υἱὸν Αδὴρ τοῦ Συρίας, ἀπέλυσεν αὐτὸν μετὰ δώρων. καὶ ἀνθρωπός τις ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν Μιχαίας ὀνόματι, ἅπτει φησὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἐν λόγῳ Κυρίου· πάταξόν με· καὶ οὐκ ἠθέλησε, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἄξω, ἡ πατάξει σὲ λέων· ὅπερ ἡ γέγονε. καὶ εὑρὼν ἕτερος ἄλλον, ἡ ἐπάταξεν αὐτὸν, ἡ συνετρίβη. καὶ κατασάμβρος ὁ προφήτης τελαμῶνα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὡς ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ παρεπορεύετο, ἡ αὐτὸς ἐβόα· ὁ δοῦλός σου ἐξῆλθεν εἰς τὸν τραπεῖον τοῦ πολέμου, ἡ ἀνὴρ εἰσήγαγέ ἄνδρα πρός με λέγων· φύλαξόν μοι τὸν ἄνδρα τοῦτον· ἐὰν δὲ ἐκφύγῃ, ἡ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντα ἀργυρίου ἑπτὰ, καὶ ἐγένετο, ὡς περιβλέποντο ὁ δοῦλός σου ὧδε ἡ ὧδε, ἡ αὐτὸς οὐκ ἦν. ἡ εἶπεν Αχαὰβ, ἰδοὺ δικαίας σου, ἡ τὸ ὕπαρξις παρ' ἐμοί. ἐφώνησας. ἡ ἀπέστη ὁ προφήτης, ἀφῆλε τὸν τελαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ἡ ἐγνώσθη ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν ἦσαν οὗτος, ἡ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· διότι ἐξήγαγες σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ χειρός μου, ἰδοὺ ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἡ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἡ ἀπῆλθεν Αχαὰβ ἐκλελοιπὼς, καὶ ἀλγῶν. ἐμπέλωνα εἰς οἶκον Ναβουθαὶ τῆς Ιεζραελίτου παρὰ τὸν ἄλωνα τοῦ Αχαὰβ, ὃν ἐζήτει λαβεῖν Αχαὰβ, ἡ δοῦναι ἀντὶ αὐτοῦ ἄμπελῶνα, ἢ ἐὰν τιμὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπε· μὴ γένοιτό μοι, δῶναί τινι ἡ ἀλλοτριοῦσθαι τὰ πάτρια μου. Λυπηθεὶς δὲ Αχαὰβ, εἰς ἄκρον Ιεζάβελ, γράφει πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἐν τῇ πόλει, διὰ προφάσεως ὑποτιθεῖναι αὐτῷ. οἱ δὲ συνεφωνήσαν αὐτῷ, ὡς κατηράσατο τὸν βασιλέως, ἡ ἀποκτείνουσιν αὐτὸν, ἡ ἀλλοτριοῦσι Αχαὰβ τὸν ἀμπελῶνα. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν Ηλιοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος· ὡς σὺ ἐφόνευσας ἡ ἐκληρονόμησας, διὰ τοῦτο ἐν τῇ τόπῳ ᾧ ἐλιζαν οἱ κύνες καὶ οἱ ὗες τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σου, καὶ αἱ πόρναι λούσονται ἐν τῇ αἵματί σου· καὶ τὸν Ιεζάβιλ κατεφάγονται οἱ κύνες, ἐν τῷ προτειχίσματι Ιεζραήλ· ὅπερ ἡ γέγονε. ἐξῆλθεν δὲ μετὰ βασιλέως Ιούδα Ιωσαφὰτ πολεμῆσαι τὸν βασιλέα Συρίας, πεζὴν καὶ τὸν ἵππους, ἡ ὑπεστρέφει πρὸς Σαμάρειαν, αὐτὸς δὲ τελευτᾷ· τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἀπονίπτουσιν ἐπὶ τῆς κρήνης Σαμαρείας, ἡ ἐξέλειξαν οἱ ὗες ἡ οἱ κύνες τὸ αἷμα αὐτοῦ· μεταξὺ δὲ πατοῦσιν αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. ἡ Ιεζάβιλ ἀπὸ τοῦ τείχους πεσοῦσα, τοῖς κυσὶ κατάβρωμα γέγονε, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. Οχοζίας υἱὸς Αχαὰβ, ἀρανεῖ ἔτη Ισραὴλ ἐπὶ δύο. οὗτος ἀρρώστησε, ἡ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βαὰλ μυῖαν θεὸν Ακκαρών, εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀρρωστίας αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ Ηλίας συναντᾷσιν αὐτοῖς. καὶ ἀποστραφέντες εἶπον τῷ Οχοζίᾳ· ἀνὴρ δασὺς συναντᾷσιν ἡμῖν, ἡ ζώνην δερματίνην ἐπὶ τῶν ὀσφύων αὐτοῦ, ἡ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, ἀποστράφητε πρὸς τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, ἡ εἴπατε αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος· διὰ τὸ

μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ισραὴλ, σὺ πορεύῃ ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ. οὐχ ὕπως· οὐ κλίνει ἐν ᾗ ἀνέβης, ἀλλ' ἢ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν Ηλιοῦ ὁ Θισβίτης εἰπέ· τῷ ἀπεσταλκότι ἀγγέλους πεντηκοντάρχῃ, καὶ τοῖς πεντήκοντα αὐτοῦ καὶ Ηλιοῦ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. καὶ εἶπεν ὁ πεντηκοντάρχης πρὸς αὐτόν· Ανθρωπε τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεύς κελεύει σε, καταβηθι. πρὸς ὃν Ηλίας· εἰ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐγώ, καταβήτω πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ κατάφαγέτω σε, καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. πάλιν ἐξέπεμψε καὶ τοὺς δεύτερος. ὁ δὲ τρίτος πεντηκοντάρχης ἐλθὼν, πεσὼν ἐπὶ τὰ γόνατα, ἐδεήθη αὐτοῦ εἰπών· Ανθρωπε τοῦ Θεοῦ, ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχή μου καὶ ἡ ψυχὴ τῶν παιδίων σου τούτων ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος Κυρίου πρὸς Ηλιοῦ, καὶ καταβὰς μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ἐμαντεύθη· διὰ ὧν ἐξαπέστειλας ἐπερωτᾶν τὸν μάντιν, ὄντως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ Ἀκκαρὼν σύ, καὶ οὐχ ὑπὸρ. καὶ ἀπέθανεν Οχοζίας κατὰ τὸ ῥῆμα Ηλιοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῷ σπηλαίῳ Μωσέως. ἐπὶ τούτῳ τῷ Οχοζίᾳ λιμώξαντες οἱ κατ' ἐκεῖνον τὸν περίχωρον, τὰ δὲ σφάξαντες τέκνα κατέφαγον. ἐν κόφῳ δὲ περιστερῶν ἀντὶ ἁλὸς βάπτοντες ἐχρῶντο.

Ἐν δὲ τῷ τετρακισχιλιοστῷ ἑξακοσιοστῷ δευτέρῳ ἔτει, ἀνελήφθη Ηλίας. ἐντεῦθεν ὑποστρέφων Ελισαιὲ εἰς Ιεριχὼ, ἰσραηλίτις τὰ ποτιμα ὕδατα ἔβλαψεν ἁλῶν. ἀναβαίνοντος δὲ εἰς Βεθὴλ, ἐξῆλθον παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐλοιδόρουν αὐτὸν, καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Ἀνάβαινε φαλακρέ, ἀνάβαινε. ὁ δὲ κατράσατο αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ διέρρηξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παῖδας. κἀκεῖθεν ὑπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν· πάντων τῶν Σαμαρειτῶν ὁ πέμπτος βασιλεὺς Ισραὴλ κτίζει εἰς πόλιν (αὕτη δὲ ἐστιν ἡ νῦν καλουμένη Σεβαστὴ) ἐπωνόμασε δὲ αὐτὴν Σεβὴρ, εἰς ὄνομα Σεβὴρ, τοῦ Κυρίου τοῦ ὄρους. Τότε καὶ τὸ θαῦμα τὸ ἐλαίου εἰς πλεῖονον τῇ γυναικὶ δίδωσιν Ελισσαῖος, καὶ τὰ χρέα αὐτῆς δι' αὐτοῦ τοῦ ἐλαίου ἐπλήρωσε· καὶ τῆς Σωμανίτιδος τὸν υἱὸν ἀνέζωσε. πάλιν καὶ ἡ πολύπτωτος τοῖς ἀνθρώποις φάρμακον ἐν, ἐδέδη, καὶ δι' ἀλεύρου ἐθεραπεύθη. καὶ οἱ κριθινοι ά. ἄρτοι, καὶ αἱ πίτυρα πάλαθαι ἐξ ἐχάδων ἐν τοῖς ἑκατὸν ἀνδράσιν ἐπειασθησαν. καὶ τὸ Νεεμὰν ἡ λέπρα ἐθεραπεύθη· Γιεζὶ δὲ ἔλαβεν ἱμάτια καὶ ἀργύριον, καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ λέπρας. ἐπὶ τούτοις, καὶ ἡ ἀξίνη ἀπὸ τοῦ Ιορδάνου ἀνήγαγε· ἐπὶ τοῦ ἐπέδρα τοῦ βασιλέως Συρίας ἀνήγγειλε τῷ βασιλεῖ Ισραὴλ. καὶ τοῦ βασιλέως Συρίας κυκλώσαντος αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος ἐπὶ τῷ κρατῆσαι, ὡς εἶδεν ὁ λειτουργὸς Ελισαιὲ τὰ ἅρματα ἐπὶ τοῦ διώκειν, ἐφοβήθη, καὶ εἶπε· Κύριε τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπε· μὰ φοβοῦ· ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν, ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν· καὶ προσηύξατο, καὶ ἠνέῳξεν ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου· καὶ εἶδε τὸ ὄρος ὅλον πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρματα πυρὸς περικύκλῳ Ελισαιέ. καταβάντων δὲ πρὸς αὐτὸν, ἐπάταξεν αὐτοὺς Κύριος ἀορασίᾳ· καὶ εἶπεν Ελισαιέ· δεῦτε ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν· καὶ ἠνέῳγησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ Σαμαρείας· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαμαρείας· εἰ πατάξω πάτερ; καὶ εἶπεν· οὐ πατάξεις. παράθες αὐτοῖς ἄρτον καὶ ὕδωρ· καὶ φα-

Cedren.

Iſraelo oullus ſit Deus, ideo Baalum conſultum miſiſſe. non ita fore. ipſum de lecto, quem conſcendiſſet, nequaquam deſcenſurum.) Reſpondit Ochozias, Etiam eum fuiſſe Thiſbitam: miſitque viros quinquaginta cum ſuo præfecto. Sedebat tum Elias in montis vertice. cui cum præfectus dixiſſet, Vir Dei, rex te vocat, deſcende: reſpondit, Si ego vir Dei ſum, de cælo ignis decidat, ac te cum tuis L viris perimat. idque ſtatim factum eſt. Eadem evenerunt iis qui ſecundo loco miſſi fuerunt. Tertius cum L vitis eodem miſſus, in terram procubuit, vetemque obteſtatus eſt, uti ſibi ſuiſque parceret. Monuit autem angelus Dei Eliam ut deſcenderet: iſque cum illis ad regem profectus, priorem ſermonem repetiit: quod Deo deſerto, ad principem muſcarum conſultum miſiſſet: ideo non victurum, ſed moriturum. Mortuus eſt ergo Ochozias ſecundum verba Eliæ, * & requievit in ſpelunca Moſis. * Hujus Ochoziæ ætate circum iſta loca incolentes pecuria eo adacti ſunt, ut ſuos liberos necatos comederent fimo columbarum pro ſale adhibito.

Elias in cælum raptus eſt anno mundi quater milleſimo ſexcenteſimo ſecundo. Inde reverſus Eliſæus Jerichuntem, ſale injecto vitioſas aquas correxit. Inde cum Bethelam adſcenderet, pueruli urbe egreſſi eum lapidibus impetiverunt, atque illuſerunt vociferando: Adſcende calve, adſcende. Eos Eliſæus cum eſſet execratus, ſubito ex ſylva duo urſi egreſſi, pueros quadraginta duos diſcerpſerunt. Inde Samariam reverſus eſt. Hanc urbem quintus Iſraelicus rex condidit: nunc Sebaſte appellatur, id eſt Auguſta. Nomen ei impoſuit Seber, a nomine Sebaris, qui dominus montis ejus fuit. Tunc & oleum mulieremiæ prodigioſe multiplicavit Eliſæus, ac eo æs alienum ipſius diluit: & filium Sunamitidis extinctum vitæ reſtituit: & cucurbitam ſylveſtrem ad veſcendum hominibus propoſitam, cum ſit venenata, farinæ inſperſione medicatam, veſcam fecit: & viginti panibus hordeaceis ac quinque caricarum maſſis ceotum viros ſaturavit, ſuperanre adhuc cibo. Eadem tempeſtate Neeman lepra liberatus eſt: & eadem in Geezim, ob acceptas veſtes atque argentum, translata. Præterea is vates & ſecurim ex Jordane fluvio emergere fecit: & inſidias regis Syri, regi Iſraelico aperuit. Cum autem rex Syriæ vatem in monte obſidione cinxiſſet, uti eum in ſuam poteſtatem redigeret, famulus Eliſæi conſpectis curribus & copiis, pertimuit: dominumque trepide rogavit, ecquid ſui deſeodendi cauſa facere poſſent? Vates eum bono eſſe animo juſſit: plures enim ſibi adeſſe, quam hoſtibus. Deuſque ad ipſius preces famulo oculos aperuit, ita ut cerneret montem equis obſitum, & Eliſæum igneo curru circumdatum. Deinde cum ad hoſtes Eliſæus degreſſus eſſet, eorum oculos Deus cæcitate quadam perſtrinxit, ita ut Eliſæi monitu cum ipſo Samariam intrarent: idque tum demum ſentirent, cum eſſent in media ea urbe conſtituti. Ibi cum rex diceret: Mi pater, anne illis manus afferam? Eliſæus veruit, cibumque iis & potum apponi manda-

* 4 Reg. 2. &c.

Eliſæus.

Edit. Pariſ. pag. 503.

vit. quibus refecti, ad Dominum ſuum redierunt, neque ab eo tempore levis Syriorum armatura in Iſraelitas ullam impreſſionem fecit.

Ochoziæ Joramus frater ſucceſſit: qui cum ſe adverſus Deum male gereret, duodecim annis regno geſto, ab Jehuo eſt interfectus. Is Joramus regem Moabitarum Maſam devictum a ſe, tributarium fecit: accepitque ab eo quotannis tributi nomine agnos CCCCLXXX, totidemque arietes. Eo regnante, Elias ille magnus in cælum ſublatus eſt. Et Ader Syriæ rex venit, ac Samariam circumſedit. qua obſidione tanta in urbe fames exarſit, ut caput aſini XXX argenteis nummis venderetur. Ea durante, cum Joramus murum obiret, quædam eum mulier contenta voce interpellavit: Servâ, inquiens, me domine rea. Is reſpondit: Hoc quidem a Deo eſſe poſtulandum. an enim putaret ſibi vel de area, vel de torculari, poſſe opem ahs rege ferri? Mulier reſpondit: nihil tale ſe flagitare. Muliere alia (ea coram aderat) ita rogante, ſuum ſe heri filium mactaſſe, coctumque ab ipſis communiter eſſe manducatum: ea autem ſe id lege feciſſe, ut poſtridie illam ſuum ad cœnam præberet, quem hodie ipſa abſcondat: hoc audito rex veſtimenta ſua laceravit, conſpexitque populus ſaccum quo cutis regis amicta erat. Diris autem tum execrationibus ſeſe rea devovit, niſi eo ipſo die Eliſæum capite truncaſſet. Ac miſit eum qui a rege erat tertius, ac intimus regis ſatelles. Huic vates ita eſt locutus. Ita fatur Deus: (Cras hac eadem hora, menſura ſimilaginis ſiclo, & duæ menſuræ hordei ſicio vendentur in portis Samariæ. At ille ſatelles: Ne ſi quidem feneſtras cæli aperiat Deus, hoc ullo modo fieri poteſt. Eliſæus contra: Sane, inquit, hoc ita fieri oculis tuis videbis, neque tamen inde quicquam guſtabis.) Ea ipſa nocte quatuor leproſi qui ad urbis portam deſidebant, fame ſuperati ad hoſtes tranſfugere ſtatuerunt. Ii cum per tenebras Syrorum caſtra eſſent ingreſſi, neminem omnino hominem ibi repererunt. Etenim Deus fecerat, ut in iis caſtris ſonitus curruum, equorum magnique exercitus audiretur: quo pertertiti Syri, omnibus rebus relictis in tenebris profugere. Quam rem cum leproſi in urbem renunciaſſent, miſit rex quoſdam exploratum, an ne id indicium verum eſſet? Qui regis Syri veſtigia uſque ad Jordanem fluvium ſecuti, totam viam veſtibus & vaſis repletam viderunt, quæ trepidantes inter fugiendum Syri abjecerant. Exploratoribus reverſis, populus urbe ſe ad hoſtium caſtra diripienda effudit. Atque ita tum impleta ſunt, quæ de vilitate annonæ per vatem Deus prædixerat. Ille autem a rege tertius, cum eum rea portæ præfeciſſet, oberitus a populo perilt, non guſtatis iis alimentis: ſicuti & vates fore affirmaverat. Idem Eliſæus precibus obtinuit, ut aquæ Hierichuntinæ eſſent ſalubres: cum natura eſſent amaræ, potui incommodæ, fœcunditati adverſæ, & lethales, ac nonnumquam etiam ad rigandum ſolum inutiles. Quæ aqua mutatione iſta & hominum pecoris uſui accommodata, fertilitatis ac ſalutis plurimum iſti regioni conciliavit. Nam in hunc uſque diem eaundans campeſtrem maximam regionem impinguat, nutritque pomaria & palmeta melliferâ, quorum

4 Reg. 6.

Samaria divinitus obſidione liberata.

Edit. Pariſ. pag. 104.

62

γόνυς ἀπῆλθον πρὸς τὸν Κύριον αὐτῶν. καὶ ἐ προσέθετο ἔτι οἱ μονόζωνοι Συρίας τῶ ἐλθεῖν εἰς τὸν Ισραήλ.

Μετὰ δὲ Οχοζίαν ἐβασίλευσεν Ιωράμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου. ἐ ἐσράγη ὑπὸ Ιηοῦ, βασιλέως ὄντι δικαίου. ὃς ὑποπίπτας τὸν Μασὰ βασιλέα Μωάβ, ὃν λαμβάνων ἐξ αὐτοῦ φόρον κατ' ἐνιαυτὸν, ἀρνὸς χιλιάδας ἑκατὸν, καὶ κριὸς χιλιάδας ἑκατόν. ἐφ' οὗ ἀνελήφθη ὁ μέγας Ηλίας. καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Συρίας, καὶ περικάθηται ἐπὶ Σαμάρειαν. καὶ γέγονε λιμὸς μέγας, ὥστε πραθῆναι ἀσφαλῶ ὄνου ἀργυρίων τεσσάρων. Καὶ ὧν Ιωρὰμ διαπορεύμενος ἐπὶ τῶ τείχους. καὶ γυνή τίς ἐβόησε πρὸς αὐτὸν· Σῶσον Κύριε βασιλεῦ. καὶ ἐπεκρίθη ἐπ' αὐτῆ· μὰ σῶσαι σε Κύριος; πόθεν σώσω σε; μὰ ἀπὸ τῆς ἅλωσος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ. καὶ φησιν ἡ γυνή· ἀχὶ βασιλεῦ. ἀλλ' ἡ γυνὴ αὕτη εἶπέ μοι. Δὸς τὸν υἱόν σου, φαγώμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ ἡ υἱόν μου αὔριον· ἐ ἐψήσαμεν αὐτὸν χθὲς, ἐφάγομεν. ἐ σήμερον ἔκρυψε ἡ υἱὸν αὐτῆς. ὅπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῶ, καὶ εἶδε ὁ λαὸς ἡ σάκκον ἐπὶ ἡ σαρκὸς αὐτῶ ἔσωθεν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε· ταῦτα ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς, καὶ ταῦτα προσθείη, εἰ στήσεται ἡ ἀφαλὲ Ελισαίου σήμερον ἐπ' αὐτῆ. καὶ ἀπέστειλε ἡ τρισάτην, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ προφήτης· ταῦτα λέγει Κύριος. αὔριον, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῆς σίκλου ἐν πύλαις Σαμαρείας. καὶ εἶπεν ὁ τρισάτης· εἰ ἀνοίξει Κύριος τὰς καταῤῥάκτας τῦ οὐρανῦ, ἐ μὴ ἔσται τοῦτο. ὁ δὲ Ελισαῖος φησίν· ἰδὲ ὄψει τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν ἐ μὰ φάγῃ. Ἦσαν ἄνδρες λεπροὶ πύλας παρὰ ἡ πύλαι ἡ πόλεως καθήμενοι, καὶ τὸν λεμὸν μὴ φέροντες, ἐβουλεύσαντο πρὸς τὰς ἑαυτῶν αὐτομολῆσαι. καὶ ἀναστάντες ἐν τῆ σκότει, εἰσῆλθον εἰς ἡ παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐκεῖ, ὅτι Κύριος ἀκοῆ ἐποίησε ἡ παρεμβολὴν Συρίας φωνὴν ἁρμάτων καὶ ἵππων, καὶ δυνάμεως μεγάλης. καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῆ σκότει πάντες, καταλείψαντες ἅπαντα. καὶ ἐ λεπροὶ ἤλασαν ἐν τῆ πόλει, ἀπέστειλε ὁ βασιλεὺς, γνῶναι εἰ ἀληθὴς ὁ λόγος. καὶ προεθέντες ὀπίσω τῦ βασιλέως Συρίας ἕως τῦ Ιορδάνου, ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων καὶ σκευῶν, ὧν ἔῤῥιψαν ἐν τῆ διαβάσει αὐτῶν. καὶ ὑποστρέψαντων τῆ ἀπεσταλμένων, ἐξῆλθον ὁ λαὸς τῆς πόλεως, καὶ διήρπασαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῆς σίκλου, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου. τὸν δὲ βασιλέως καταστήσαντος ἡ τρισάτην ἐπὶ τῆς πύλης, συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς (καὶ ἀπέθανε) μὰ φαγόντα ἐκ τῦ σίτου, κατὰ τὸ ῥῆμα τῦ προφήτου. καὶ μέντοι καὶ τὸ Ιερεμιήτικον ὕδωρ δὶ ὠχᾶς ἐάσατο. πικρὸν γὰρ ἦν φύσει, καὶ δύσποτον, ἐ πρὸς ποτογονίαν ἐμπόδιον τι, καὶ θανατηφόρον, ἐδ' ὅτι καὶ πρὸς ἀνθρείαν ἀνεπιτήδειον· ὅπερ εἰς ὠχυρίαν ἀνθρώπους καὶ κτήνεσι μεταβλαθὲν, εὐκαιρίας μάλιστα πᾶσᾶς ἐ σωτηρίας ὑπῆρχε τῆ χώρᾳ πρόξενον. Ἀχρι γὰρ δῦρο πλημμυρεῖ, μεγίστων πιαίνει πεδιάδα, καὶ τρίφει παραδείσους, καὶ φοινίκων γένη διάφορα μελισσόρυα· ὧν οἱ πλείστοι πανύμβροι καὶ ἐνυδρίβόμβοι, μέλι

πολὺ ἐλαίουσιν. ἔστι δὲ μελιτοφόρος καὶ ἀρωματοφόρος ἡ χώρα πᾶσα, φέρουσα κίτρον, καὶ μυροβάλανον, καὶ ὀποβάλσαμον ὅτι πλεῖστον. ὅτις δὲ ὀλίγων καρπῶν καὶ αὐδρώπους ἐπιθυμητὰς, ὧν μάλα τῷ παραδείσῳ πῶς παρεικάζεται.

A fructus calcati atque preſſi magnam mellis vim effundunt. Eſt enim apprime melliſera & aromatifera iſta regio, citrum producens, & glandem unguentariam, & opobalſami plurimum: ut propter raros & hominibus deſiderabiles fructus non abſurde Paradiſo comparari poſſe videatur.

Μετὰ δὲ Ιωρὰμ, ἐβασίλευσεν Ιηοῦ υἱὸς Ναμεσσι. πέμπτῳ ἐνιαυτῷ ἐν τῇ πόλει Σαμαρείας, παρὰ νύμφην Ιεζάβελ διὰ τὴν Ιουδίδος περιπαλλακισμένη· ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξε τοῖς ὠσὶ τοῦ αὐτοῦ, ἀπορριφῆναι αὐτὴν. πέμπτῃ δὲ γενομένης, Ιεζάβελ καπρακήθη ὑπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀπεβράσθη ὑπὸ τῶν κυνῶν. ἐπάταξε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πάς ἑβδομήκοντα υἱοὺς Αχαὰβ, καὶ πᾶς περιλειφθέντας. αὐτὸ πάντας ἐν Σαμαρείᾳ, ἀπὸ τοῦ ἤμα Ηλιοῦ. συναθροίσας δὲ ἅπαν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ὅτι φησὶ αὐτοὺς μὴ παυσαμένους· Αχαὰβ μὲν ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, Ιηοῦ δὲ πολλὰ δουλεύσει αὐτῷ. καὶ νῦν πάντες καλέσατε πρός με τοὺς προφήτας καὶ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, ὅτι μεγάλα μοι θυσία τῷ Βάαλ. πᾶς δὲς ἂν ὑπολείψῃ, οὐ ζήσεται. συναθροισθέντων δὲ πάντων, καὶ τοῦ εἰδώλου πλησθέντος, σῶμα πρὸς σῶμα φησὶν ὁ βασιλεὺς πᾶς δούλοις τοῦ Βάαλ· ἐρευνήσατε ἀκριβῶς, εἴ τίς μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων Κυρίου, καὶ μηδεὶς εὑρεθήτω, ἀλλὰ τοῖς μόνοις τοῖς ὑπηρετοῦσι αὐτῷ, καὶ ἐπάταξαν πάντας ἐν σώματι ῥομφαίας καὶ Βάαλ, καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα ἐνέπρησαν. πλὴν καὶ ἐφύλαξαν εἰς τέλος τὴν πορεύσασαν ἐν νόμῳ Κυρίου. καὶ ἐσῆλθεν ἐν τῷ πολέμῳ, βασιλεύσασα ἔτη ἑπτὰ δύο.

B Joramo Jehuus ſucceſſit, Nameſi F. Is cum Samariam intraret, Jezabela exotnato corpore de feneſtra proſpexit. Jehuus ejus eunuchis imperavit, uti eam præcipitarent: quo facto, Jezabela ab equis obtrita, a canibus devorata eſt. Idem rex etiam ſeptuaginta filios Achabi, omnemque ejus ſtirpem ſuperſtitem Samariæ interfecit, ſecundum Eliæ vaticinium. Inde coacta omni multitudine, aſtute eos compellavit: Achabum exiguos, ſe multo plures Baali cultus præſiturum. Proinde omnes Baalis vates ac pontifices ad ſe convocarent. nam ſe magnum Baali ſacrificium inſtituiſſe. & necaturum, ſi quis illorum ab hoc abfuiſſet. Ita iis omnibus congregatis, ac fano ſimulacri repleto, diſerte mandavit ſervis Baalis rex, uti diſpicerent, ecquis in turba eſſet Dei cultor. Cum inter Baalicos horum nullus inveniretur, regii famuli juſſu regis Baalicos omnes ferro trucidarunt, Baalemque cum omni ejus inſtrumento cremaverunt. Cæterum Jehuus non perſeveravit uſque ad finem ſervandis Dei præceptis. In bello cecidit, regno per annos viginti duos geſto.

63 Jehuus, 4. Reg. 9. Edit. Pariſ. pag. 105.

Μετὰ δὲ Ιηοῦ ἐβασίλευσεν Ιωαχάζ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπίθατο, βασιλεύσας ἔτη κζ'. μθ' δὲ Ιωάχζ ἐβασίλευσεν Ιωὰς ὁ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπέθανε, βασιλεύσας ἔτη ιζ', ἐν ᾧ Ελισαιὲ ἐπολέμησε, προφητεύσας τῇ Ιωὰς ἃ προῆρεν διὰ συμβόλων καὶ Συρίας νίκην, ἐπιτρέψας αὐτῇ ἐπὶ ἓξ καὶ τοξεῦσαι πεντάκις· καὶ τὸ μὲν τρίτον, ὠργίσθη ἐπ' αὐτῇ τὸ δὲ πάντριον, ἀσύνετε· ἐπροφητεύσε αὐτῇ, ὅτι τρίτης συμβολῆς νικήσασα τοὺς Σύρους, τὰς δὲ ἑπτὰς ἀπολεῖται. οἱ δὲ ἄχρι τῆς πέμπτης τὰ βελτίω ἔσχαν ἐβαβλάκει, πεντάκις αὖ παραπαίσαντος, τὴν Σύρων ἀρχὴν καταβαλὼν.

C Succeſſit el Joachazus filius, qui cum impie viveret, regno per annos viginti ſeptem functus obiit. Poſt hunc regnavit filius ejus Joas annos quatuordecim, impius ipſe quoque. Eo regnante, Eliſæus moritur, prædicta prius Joæ de Syriis victoria, idque per ſigna. Juſſit eum ſagitta terram quinquies petere. tertium Joas ſcopum attigit, quarto aberravit. itaque ei vaticinatus eſt Eliſæus, tribus eum prœliis de Syris victorem fore, reliquis ſuccubiturum. Quod ſi quinquies ſcopum attigiſſet, quinquies collatis ſignis, Syrorum imperium everſurum fuiſſe.

Γέγονε δὲ ὁμοῦ τῶν ἐν Ιερουσαλὴμ βασιλευσάντων ἀπὸ Δαβὶδ ἕως Σεδεκίου, ἐνιαυτοὶ. οἱ μὲν βασιλεῖς ὑπῆρχον ἀριθμὸν κβ' πάντες δὲ ἐξ ὧν ἐγένοντο γένους τοῦ Δαβίδ. ἐφ' οὓς ἔστιν προφῆται, ἐπὶ μὲν Σαὺλ Δαβὶδ καὶ Σαμουὴλ ἐπὶ δὲ Δαβὶδ, αὐτὸς ὁ Δαβὶδ, Γὰδ, Νάθαν, Ασὰφ· ἐπὶ Σολομῶντος, καὶ τῶν μετ' αὐτόν. Αχίας ὁ Σιλωνίτης, Σαμέας ὁ Αδδὼ· ἐπὶ δὲ Ιωσαφὰτ, καὶ τῶν μετ' αὐτόν, Μιχαίας, Ηλίας, Ελισαῖος, Αβδίου· ἐπὶ δὲ Ιηοῦ, Ωζεὶλ, Ελιέζερ, Αζαρίας. ἐπὶ δὲ Ἐζεκίου, καὶ τῶν μετ' αὐτόν, Ωσηὲ, Αμὼς, Ησαΐας, Ιωνᾶς. ἐπὶ δὲ Ιωσίου, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν, Ιερεμίας, Σοφονίας, Ολδὰ, Βαρὺχ. ἐπὶ Σεδεκίου, Ιερεμίας, Αββακούμ. μετὰ δὲ αἰχμαλωσίαν ἐπὶ Ιηοῦ, Αγγαίος καὶ Ζαχαρίας, Δανιὴλ καὶ Ιεζεκιὴλ, ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐν Βαβυλῶνι προφήτευσαν.*

D Annorum, quibus Hieroſolymis regnatum fuit a Davido uſque ad Sedeciam, ſumma eſt quadringentorum nonaginta octo. Reges fuerunt viginti duo, omnes Davido prognati. Vates fuerunt Sauli tempore, Samuelus & Davidus. Davidi, ipſe David, Gadus, Nathanus, Aſaphus. Salomonis & poſterorum Achias Silonites, Samæas Adonius. Sub Joſaphato & ſucceſſoribus, Michæas, Elias, Eliſæus, Abdius, * Jehuus, Oziclus, Eleazarus, Azarias. Ezechiæ regnante, ac deinceps, Oſeas, Amolus, Iſaias, Jonas. Joſiæ ætate, ac poſt, Jeremias, Sophonias, Oldas, Baruchus. Sedeciæ regno, Jeremias, Abacucus. Poſt exilium ſub Jeſa, Aggæus & Zacharias. Danielus, Ezechieliſque, in ipſo exilio Babylone vaticinati ſunt.

* Forte, ſub Jehuo.

Ιωσαφὰτ ὑπὸ Ελισαίου χρισθεὶς εἰς βασιλέα ἐπὶ Σαμαρείας, πάντα τὸν Αχαὰβ οἶκον ἐνεμορήσατο. αὐτὸν μὲν γὰρ βασιλέα Ιωρὰμ ἀπεκτονξύτας ἀνεῖλε, πρότερον δὲ Ιεζάβελ τὴν γυναῖκα ἐχειρίζετο μητέρα. καὶ ὁ τοῦ Αχαὰβ υἱὸς χειροτάλμιος; πρόθυμον αὐτὸν ἐπὶ τὰς διηξόδους τὰς κεφαλὰς· ἐπειτα συναγαγὼν πάντας τοὺς τοῦ Βάαλ προφήτας καὶ ἱερεῖς, δημοσίᾳ θυσίαν ἐπιτελεῖν προσω-

* Joſaphati F. ab Eliſæo ſacra unctione regno Samariæ inunctus, totam Achabi familiam ultus eſt. Nam & Joramum ejus filium regem ſagitta interfecit, & hujus matrem Jezabelam præcipitavit: & Achabi filios cum necaſſet, eorum capita in bivis expoſuit. Inde ſimulato ſe ſolemne ſacrificium peracturum, univerſos Baalis vates atque ſacerdotes conduxit, atque ad unum omnes jugulavit, fanumque ſimulacri demolitus in latrinam convertit. Regnavit an-

Jehuus, pag. 106.

nos duodetriginta. Joas Ochoziæ filius poſt cum annos ſedecim. Is Gotholiam necavit. Hoc regnante Jodaas ſacrificavit, annos natus exxx. Eſtque notandum, hunc ſolum ad tantam ætatem perveniſſe poſt Moſem.

Reges Iſraelitæ.

Anno mundi ιϛϡϛ ϛιↃ ϟↃ ϛιιL vates Eliſæus moritur, ac ſepelitur. Paulo poſt prædones Moabici in terram Iſraelicam impreſſionem faciunt, ac hominem quemdam in Eliſæi monumento ſepeliunt: is ut oſſa vatis attigit, redivivus in pedes ſuos conſtitit. Joroboamus Joæ filius, regnavit annos quadraginta unum. eo regnante, Jonas & Amotius vaticinati ſunt. Succeſſit ei Zacharias filius. Quem, cum vr menſes regnum tenuiſſet, Sellumus necavit, deceemque menſes regnavit. Hunc Manaimus dejecit: & regno potitus, deceonium præfuit. Is Therſam, cum oppidaoi eum non admittereot, vi cœpit, oppidanos interfecit, ac gravidas etiam mulieres diſcidit. Succeſſit ei Phalcias filius, ac bienoium regnavit. Hunc Phaceas Romelii F. cum interfeciſſet, octennium regnum tenuit. Hoc regnante, Theglaphalaſſar Aſſyriorum rea Judææ bellum intulit, majoremque ejus partem io ſuam poreſtatem redegit. Oſeas Iiæ filius poſt Phaream aooos novem regnavit. Tum Saimanaſſar Aſſyriorum rea Samariam expugnavit, regemque cum toto Iſraelico populo captivos abduait, ae Alare & Aboro Medicis io urbibus collocavit, ad flumen Gozanem ibi io magnis calamitatibus vivenres, impletatis ſuæ pœnas dederunt. Sed victor Babyloniorum, quorum vita erat flagitiis cooperta, habitatum Samariam miſit: quos Deus immiſſis leonibus perdidit. Barbarus ea re cognita, ſenriens oportere in iſta terra Deum ex præſcripto legis ſuæ coli, unum de ſacerdotibus Eſdram miſit, qui rite ibi quæ eſſent agenda conficeret. Is Berhelæ moratus, populum legem divioam ac Dei cultum docuit. quo factum eſt, ut regionem leones ioſeſtare deſinerent. Hos etiamnum Samaritas a loco vocant: propterea etiam a Judæis diverſo inſtituto vitæ, tamen ob legis diſciplinam aliquantulum religionis præ ſe ferunt. neque enim præter Decalogum quicquam lis diſcere conceſſum fuit. Hic finis eſt regni Iſraelici, quod aonos eeciii, menſeſque vii doravit, cœptum a Jeroboamo Nabaſi F. & finitum Oſea Iiæ F. rege, cum is ac populus Iſraelicus a Salmanaſſare eſt a Samaria in Mediam deportatus. Cæterum a decimo regni Sauli anno, regnum Davido & ejus progeoiei propoſitum cœpit: floruitque ita, ut in Roboamo Solomonis F. deficeret. Huic Abias ſucceſſit, regnumque per annos tres Jeruſalemæ geſſit. Aſas deinde, annos xL. is magno jam natu ex pedum articulis laboravit. Poſt hunc Joſaphatus, annos xav. Eo regnante Michæas, Abdias, Eleazarus & Ananias vaticinati ſunt. Joramus patri Joſapharo ſuffectus, annos viii. * Samariæ Gotholia, filia Zambræ regis Iſraelici, annos viii. Hæc omnium mulierum ſceleratiſſima, Ochoziæ univerſam prolem interficit: ulta hoc modo Achabum Iſraelicum regem, qui ex ea gente videbatur fuiſſe. Sed Jozabea Ochoziæ ſoror, uxor Joiadæ ſummi pontificis, Joaſum filium Ochoziæ octo an-

Samaritæ. *Edit. Pariſ. pag. 107.*

Divulſa ſuccenſio.

σάμους, πάντας ὑφ' ἓν ὑποφάττει, καὶ τὸ εἰδωλεῖον καταπαίπτει, καὶ ἀεθισᾷ λύτρωμα. ἐβασίλευσε δὲ ἔτη πδ'. Ἰωαχὰζ υἱὸς Ὀχοζίου, βασιλεύει μεθ' αὐτὸν ἔτη ις'. ὗτος τῷ Γοθολίαν ἀνεῖλεν. ἐπὶ τούτου ἱεράπτων Ἰωδαὲ, ζήσας ἔτη ρλ'. σαμαιπίσε, ὅτι τοῦτον ὗτος φαίνεται μόνος βιώσας τὸν χρόνον μῳ Μωϋσεῖ.

Τῷ δ' χμη'. ἔτει τὸ κόσμο ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος πλευτᾷ, καὶ θάπτεται αὐτόν. μετ' ὀ πολὺ δ μονόζωνοι Μωάβ ἦλθον ἐς τὴν γῆ, καὶ ἰδόντα ἄνθρωπον ἐν τῇ μνημείῳ Ἐλισαέ. ὡς δὲν προσηγγισεν ἐκεῖνος τοῖς ὀστέοις τὸ προφήτο, ἀνέζησε, καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶ. Ἰεροβοὰμ ὁ υἱὸς Ἰωὰς, ἐβασίλευσε ἔτα μά ἐπὶ τούτου προφήτευσε Ἰωνᾶς ὁ Ἀμώς. Ζαχαρίας υἱὸς αὐτῶ, μῆνας ἓξ. Σελοὺμ τὸν Ζαχαρίαν ἀνεῖλεν, ἐβασίλευσε μῆνας δέκα. Μαναὶμ τῷ Σελοὺμ ἐπανασὰς, ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα. ὗτος μὲν δεξαμένων αὐτὸν τῷ ἐν Θερσᾷ, χειρωσάμενος ἀναιρεῖ, καὶ πάσ ὃν γαστρὶ ἐχούσας ἐῤῥάπτει. Φακαίας τῶ Μαναὶμ υἱὸς τὸν πατέρα ὑποδεξάμενος, ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. Φακεὶὰ ὁ τῶ Ρωμελίου τὸν Φακαίαν ἀνεῖλεν, ἐβασίλευσεν ἔτη ά. ἐπὶ τούτου Θεγλαφαλασὰ ὁ Ἀσυρίων βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπιστρατεύσας, τὰ πλεῖσα τῆς γῆς αὐτῶν σφετερίζεται. Ὡσηὲ, μῳ τὸν Φακεὶ, ὁ τῦ Ἰλᾶ βασιλεύει ἔτα θ'. ἐπὶ τούτου Σαλμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπίσας τὴ Σαμαρείᾳ, αὐτόν τε ἄγει αἰχμάλωτον, καὶ πᾶσαν τὸν Ἰσραὴλ σωὰ αὐτῷ· καὶ ἀπωικίζει αὐτὺς ἐν Ἀλαὲρ καὶ Ἀβωὰ, Μηδικαῖς πόλεσι, καὶ ἐπὶ ποταμῷ Γόζαν· ἔνθα τ εἰς Θεὸν παραβάσεως δίκας ἐατινύουσι κακοχύμοι. ὁ δὲ Ἀσυρίους, Βαβυλωνίους ἐν Σαμαρείᾳ πέμψας, αἰκρῶς καὶ ἀνόμως βιβιωκότας, ἐκεῖνα αὐτόθι ἐκέλευσε. τούτους ὁ Θεὸς, λέοντας ἐξαποστέλλων, διέφθειρε. πυθόμενος δὲ ὁ βάρβαρος, πρὸ συνοικεῖ δὲν ἔθνεων ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνης τῆς κατὰ νόμον Θεοῦ λατρείας ἐπιμελεῖσθαι· καὶ ἵνα τοῦ ἱερέων ἐξαποστείλας τὸν Ἐσδραν, τὰ νομιζόμενα αὐτόθι ποιεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ καταμείνων ἐν Βεθὴλ, τὸν νόμον αὐτὺς ἐξεπαίδευσε, καὶ τ Θεὸν σέβεσθαι αὐτὺς ἐδίδαξε. καὶ ὅπως ἐξ ἐκείνου συμβαίνει, ἐα τοῦ λοιπὸν τοῦ γλῶ ἡρεμῆσαι. Τοῦτοι εἰσὶν Σαμαρεῖται, ἀπὸ τ χώρας παρωνομασθέντες· διὸ καὶ ἀλλόφυλοι τὰς προσαρίσεις, διὰ δὲ τοῦ τὸ νόμου διδασκαλίαν, βραχείαν ἔχουσι θεοσεβείας ἔμφασιν· ὑδὲν γὰρ τῆς Δεκαλόγυ πλέον παραλαβεῖν ἀξιώθησαν. ἐντεῦθα τ Ἰσραηλιτικῆς βασιλείας οἱ χρόνοι ἀπέλιπον, εἰς ἔτα τριακόσια τρία, καὶ μῆνας ἑπτά· ἀρξάμενοι μὲν ὑπὸ Ἰεροβοὰμ τοῦ Ναβάτ, καταλιπόντες δ εἰς Ὡσηὲ τ τοῦ Ἰλᾶ, καὶ τοῦ ὑπὸ Σαλμανασὰρ τ Ἰσραὴλ μετοικισίας ὑπὸ Σαμαρείας εἰς Μήδους. ἐαμαζὶ δὲ καὶ ἡ προκειμένη τῆ ἐα Δαβὶδ βασιλεία, ἡ μὲν ἀρχὴ ὑπὸ τὸν δικάτου τ τοῦ Σαὴλ ἔχουσα μοναρχίας, ἀπαλλάξασα δὲ ἐπὶ τ Ροβοὰμ τ τοῦ Σολομῶντος. Ἀβία δὲ ὑποδεξάμενος τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν βασιλεύει ἔτα τρία ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀσᾶ ἔτα μά. ὗτος ἄδικαιότατος ὢν, ἀρθρίτιδι τοὺς πόδας ἔλαγνε πάθει. Ἰωσαφὰτ μῳ τοῦτον, ἔτη ιέ. ἐπὶ τούτου προεφήτευσε Μιχαίας, καὶ Ἀβδίας, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἀναΐας. Ἰωρὰμ τὸν πατέρα Ἰωσαφὰτ ὑποδεξάμενος, ἔτα ά. * ἐν Σαμαρείᾳ Γοθολία ἡ θυγάτηρ Ζαμβρᾶ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ἔτη ά· αὕτη πασῶν ἀσεβεστάτη γενομένη γυναικῶν, πάντας ἀναιρεῖ τοὺς Ὀχοζίου παῖδας, Ἀχαὰβ τῆ Ἰσραηλίτη βασιλεῖ τιμωρουμένη. ἐδόκει δὲ ἐκ τοῦ γένος εἶναι τούτου· Ἰωσαβὲθ δὲ ἡ τοῦ Ὀζίου ἀδελ-

φὴ γυνὴ τῦ Ἀρχηρίως Ἰωδαὲ, κλέψασα Ἰωὰς τὸ Ὀχο- A
ζίυ υἱὸν ἀπεκτάνθη τυγχάνοντα, Ἰωδαὲ προσέταξεν. αὐ-
τὸς δὲ χρίσας ἀνέδειξε βασιλέα, Γοθολίαν ἀπέλων.
Εὐσεβὴς δὲ κατηρχὰς γενόμενος, πάντα κᾀθεῖρε τὰ
εἴδωλα, πλὴν τῆ μετάρσιν. εἰδωλολατρεῖ δὲ ἐπὶ
τῆ τέλει Ἰωὰς, ὑ Ζαχαρίαν τὸ τῦ Ἰωδαὲ υἱὸν, τὸν
προφήτην, αἰτιώμενον τὴν ἐκτροπὴν, ἀπαλλύσας ἀ-
ναιρεῖ. βασιλεύει δὲ ἔτη μ'. Ἀμασίας υἱὸς αὐτῦ, ἔτη
κϑ'. ἐπὶ τύτυ Σίβυλλα ἡ Κυμαία γνωρίζετο. Ὀζίας,
ὁ ὑ Ζαχαρίας, υἱὸς Ἀμασίυ, ἔτη ιβ'. ὗτος Θεσπε- B
βὴς ἀνὴρ λῦ· ὕστερον δὲ τῆ ἁγίων ἐπιβλῶσι πειρα-
θεὶς, λεπρᾶται, ὑ ἰδίκαζεν αὐτ' αὐτῦ ὁ υἱὸς αὐτῦ·
λῦ δὲ Ἀρχηρεὺς Ἀζαρίας, προφήτης δὲ Ἀμὼς, ὑὶ
Ἡσαΐας ὁ υἱὸς αὐτῦ, ὑ Ὡσηὲ, ὑ Ἰωνᾶς· κατὰ τύτυς
τὺς χρόνυς, Αὐτύργος Λακεδαιμονίων ἐνομοθέτει.
Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς Ὀζίυ, ἔτη ις'. ἐπὶ τύτυ τῆ πρώτῃ τέτε, C
Ἱφιτος τὰς Ὀλυμπιάδας ἐπέστησεν, ὃ ἐστι τετραετη-
ρὶς χρόνος. παρ' Αἰγυπτίοις δὲ ἐνιαυὸς Ὀλυμπιὰς ὀ-
νομάζεται. διὰ τὸ κατὰ μῆνα περιπολεῖν τὸν
ζωδιακὸν κύκλον, ὃν οἱ παλαιοὶ ὄλυμπον ἐκάλουν.
ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ Ὀλυμπιάδι Ῥῶμος ὑ Ῥωμύλος ἐ-
γεννήθησαν, οἵ τινες ἐν τῇ ζ. Ὀλυμπιάδι τὴν Ῥώμην
ᾤκισαν πρῶτον κτίζειν· πάντων τὴν διάγνωσιν, πλατύτερον ἐν
τῇ πόλει τῆ βασιλίων γράψας. Ἐζεκίας τὸν Ἀχαζ
διαδέξαμενος ὁ υἱὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη κϑ'. ἐν τῇ ς'. D
ἔτει τύτυ μετῳκίσθη ὑπὸ Σαλμανασὰρ, τῦ καὶ
Ναβουναζάρου, βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Σαμάρεια
αἰχμαλωτισθεῖσα. αὕτη πρώτη ἡ αἰχμαλωσία Ἰσ-
ραὴλ. ὗτος δὲ ὑ Σαρδανάπαλος ἐλέγετο· λῦ δὲ
πατὴρ τῦ Ναβυχοδόνοσορ. ἀναγκαῖον δὲ ζητῆσαι
περὶ τῆς τῆ Ἀσσυρίων βασιλείας, πῶς αὕτης
πρὸ ἐτῶν· ἐπῆ καθαιρεθείσης ὑπὸ Ἀρβάκυ τῦ Μήδυ,
τὴ τύτυ εἰς Μήδυς μετενήνεκται, ἡ γραφὴ τὸ Σαλ-
μανασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων καλεῖ; καί * φησιν, ὅ-
τι Μήδων μία χώρις τῆ ᾠδοχῶν ἀπὸ Ἀρβάκυ ἐβασί-
λευσεν· ἡ δὲ βασιλεία ὑ Ἀσσυρίων ἐλέγετο, διὰ τὸ
εὐγενὲς ὑ παλαιὸν τ ἀρχῆς, ὑ τὸ τ χώρας ἄνομα.
ὁ δὲ τῆ Ἀσσυρίων ὗτος βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ὑγεμονίων
Μήδων ὢν, Ἀσσυρίων βασιλεὺς κατέστη. ὁ τύτυ
Ἐζεκίας τῆ ιε'. ἔτει τ βασιλείας αὐτῦ νοσήσας
πρὸς θάνατον, προσέτυχε ζωᾶς ἅλαβε διὰ Ἡσαΐυ, ἐ- E
τῆ ιε'. ὑ πέντε ταύτης, διὰ τὸ παραδόξυ σημείυ
τῆς ἐκκλίσεως ἡλίυ, τ φυσικὰς κινήσεις δέκα βαθμὸς
ἀναποδίσασης, ἄχρι δέκα ὥρας καθ' ὅλων τῶν οἰ-
κουμένων· ὡς εἶναι τῶν ἡμέραν ἐκείνην μέσην χωρὶς τ
ἰδίας νυκτὸς, ὡρῶν κδ'. ὗτος ὑ σωφρονισθεὶς ἀφ' ὧν ἁ-
πὰ τ νόσυ ἀνέστη, νῦξατο παιδοποιήσασθαι. ὅτος τὸν
υἱὸν, ὃν ἐκρίμασε Μανασσῆν τῇ ἑβδόμῃ, καθεῖλε, ὑ
ἐχώσευσε, ὅτι αὐτῆ ἐθυμία ὁ λαὸς· ἀλλὰ ὑ βιβλίον
Σολομῶντος, ἰαμάτων παντὸς πάθυς ἐγκεκολαμμέ-
νον, ἐξέκαυσε τὴ ὠφέλειαν· τῆς τε περὶ τῆ παραβολῶν
τὴ φύσιν, ὃν αἷς περὶ τῆ φυτῆ ὑ πάντων ζώων
φυσιολογία, χρωμένων πτισσῶν τε ὃ ὑκετῆ ὑ ἰαμά-
των πάθυς πάντες, γραφείσας αὐτῆ· ἀφ' ὧν τὴ
οἱ τῆ Ἑλλήνων ἰατροσοφισταὶ σοφισεύσαντο
τέχνας. ταῦτα τοίνυν τὰ βιβλία Ἐζεκίας κατακαύ-
σας, ἀφανῆ ἐποίησεν, ὡς λέλεκται· ἐντεῦθεν τὰς θε-
ραπείας τῆ νοσήματος ἐνθεν νομιζόμενος ὁ λαὸς, πλεῖστα τὰς ἰάσεις αἰτεῖν παρὰ Θεῦ. ἐν πάν-

porum ſuffurata, Jojadæ tradidit: quem is unctione ſacra regno inauguravit, ac Gotholiam necavit. Joaſus ab initio pius fuit, & ſimulacra omnia abolevit, ſolis collibus non exciſis. Sed ad extremum impios ſimulacrorum cultus ampleaus, vatem Zachariam Jojadæ F. quod is hanc regis perverſionem culparet, lapidibus obrutum necavit. Regnavit annos quadraginta, Amaſias filius ejus annos viginti novem. Hujus ætate Sibylla Cumæa innotuit. Ozias, qui & Zacharias, Amaſiæ filius annos quinquaginta duos. Fuit hic vir religioſus: ſed poſtea temporis templi adytum intrare conatus, in lepram incidit, filiuſque ipſius loco jus populo dixit. Erat tum pontifex maximus Azarias, vates Amoſius, & ejus filius Eſajas, ac Oſeas & Jonas. Ea tempeſtate Lycurgus Lacedæmoniis leges poſuit. Joathamus Oziæ F. regnavit annos ſexdecim. Primo hujus regni anno Iphitus Olympiadas inſtituit, quod Olympiades. eſt quatuor annorum tempus. apud Ægyptios autem proprie lunæ Olympiadis nomen tribuitur ideo, quia menſis ſpatio ſigniferum orbem circuit, quem Olympum veteres dixerunt. Prima iſta Olympiade Romulus & Remus nati ſunt, qui ſeptima Olympiade Romam cœperunt condere: quarum rerum narrationem copioſiorem in Regnum recenſione invenies. * Ezechias patri Achazo ſucceſſit, regnumque annos XXIX geſſit. Hoc ſextum annum regnante, Salmanaſſar, qui & Nabunaſſar dicitur, rex Aſſyriorum, Samaria capta Iſraelicum populum captivum abduxit. Hæc eſt prima Iſraelicorum deportatio. Is rex etiam Sardanapalus fuit appellatus, & eſt pater Nabuchodonoſori. Neceſſe eſt autem quærere de regno Aſſyrio, qui fiat quod ſcriptura Salmanaſſarem Aſſyriorum regem nominet, cum ante annos XCVI ab Arbace id regnum abolitum, & ad Medos translatum fuerit? Cauſa redditur, quod quamvis ab Arbace ſucceſſio in regno fuit Medicæ gentis: id tamen etiam Aſſyrium nuncupatum fuit ob nobilitatem & vetuſtatem Aſſyriorum, ac ſegiooli nomen. Namque hic Aſſyriorum rex cum Medis ſubeſſet, Aſſyriorum rex conſtitutus fuit. Cæterum Ezechias rex anno ſui regni quindecimo Ezechias. lethali morbo correptus, miniſterio Eſaiæ propagationem vitæ in quindecim annos obtinuit: quæ ei confirmata eſt prodigioſo ſolis per decem gradus adverſus ſuum naturalem curſum reditu, quo dies per totum terrarum orbem horis decem auctus, 24. horarum fuit, ſuaque nocte caruit. Is rex quantumvis caſtitati deditus, a morbo tamen reſurgens, voto concepto liberis operam dedit. Idem ſerpentem æreum, quem in ſolitudine Moſes ſuſpenderat, depoſuit atque conflavit, quod ei populus adoleret. Quin & librum Solomonis, cui omnis generis morborum remedia inciſa erant, crematum de medio ſuſtulit: & ejuſdem libros de comparationibus, & carmina in quibus de ſtirpium atque animalium omnium, terreſtrium, volucrium, & natantium natura, remediiſque omnium morborum inde petendis differuerat { unde Græcorum medici materiam ſuffurati, ſuas artes conſtituerunt } combuſſit, ſicuti retulimus: quia populus ex iis remedia mor-

Edit. Pariſ. pag. 108.

borum petens, a Deo ſanitatem poſcere negligebat. Regnante Ezechia, in Judæam copias adduxit Senacheribus, Salmanaſſaris ſucceſſor. Qui cum glorioſe multa in Dominum & populum ejus debiaſſet, irritatus eſt is qui conſilia gentium diſſipat, & populorum cogitationes irritas facit, ac conſilia principum eludit. Is miſſo angelo, de exercita Aſſyriorum milita CXCV interfecit. Ita cum dedecore & rabie Niniven reverſus Senacherib, in captivos a Salmanaſſare abductos Iſraelicos magna cæde deſævit. quem moa divina ultio inſecuta, ſuorum filiorum manibus occidit, eaque juſta neces injuſtam captivorum occidionem ſedavit.

Fuit tum inter captivos homo quidam miſericors, nomine Tobias, qui in ſepeliendo interfectos Judæos multum operæ impendebat. Qua de cauſa apud regem delatus, cum ſibi fuga ennſuluiſſet, & extra mœnia dormiret apertis, ut ſæpe fit, oculis, paſſeres in oculos ejus ſtercus dejecerunt, eoque caſu in albuginem incidit. Erat Ecbatanis puella, ipſum cognatione attingens: quæ cum ſepties nupſiſſet, ſponſoſque ſingulos dæmon, priuſquam rem cum ſponſa haberent, necaſſet, Deum precibus interpellabat: iſque ei auxilio miſit angelum Raphaelum. Enimvero Tobias filium ſuum hortatus, ne aliunde quam ea ſua ſtirpe & genere ſuo uxorem duceret, ſicuti lex mandabat: eum ad rapetenda quamprimum decem talenta, quæ ipſe quondam in Media depoſuerat, cum ſyngrapha mittit. Filius itineris comitem ac ducem quærens, quod viam ignoraret, divinæ providentiæ ductu in Raphaelum incidit, ſub viri ſpecie in foro ſtantem: cujus Azariam ſe nominantis, & viæ ſe gnarum profitentis, opera conducta iter eo comitatus ingreditur. Cum ad Tigrin fluvium perveniſſent, puer lavandi cauſa aquam ingreſſus eſt, atque ingens ibi piſcis eum invaſit. eum juſſus eſt ab angelo capere: & diſſecto ventre jecur, cor, & fel eximere ac ſervare. Angelus ad quid ea prodeſſent interrogatus, jocinoris & cordis ſuffitu dæmones abigi reſpondit, felle albugines tolli. Proinde eam, de qua dictum eſt, puellam, conſanguineam ſuam, Tobiæ F. uxorem duxit, angeli conſilio & auxilio, malo dæmone vi ejus ſuffitus fugato: reverſuſque cum comite ſuo & uxore ad patrem, oculos ejus felle inungit: quo facto, ſenex viſum illico recepit. Tum angelus ſe quis eſſet aperit: Non hominem ſe eſſe, ſed a Deo miſſum docens, opitulatum ipſis & puellæ Saræ, idque propter ipſorum pietatem. id quoque ipſis dixit: (Regis arcanum recte tegi: ſed facta Dei prædicate honorificum eſſe.)

Eodem tempore vir quidam in populo Iſraelico celebrabatur, dives & inhumanus. Is cum quemdam doctorem conveniſſet, librumque ſapientiæ Solomonis aperuiſſet, primo obtutu in hæc verba incidit. (Qui miſeratur pauperem, is Deo fœneratur.) Itaque in ſe deſcendens, & compunctus animum, digreſſus omnia ſua vendidit, ac pretium inter egenos diſtribuit, nihil ſibi præter duos nummos reſervans. Ita ad ſummam redactus paupertatem, enm (Deo ita ordinante, ut eum probaret) nemo ipſius miſereretur, tandem animo fracto ſecum ſtatuit ite Hie-

Arg. 18.

Edit. Pariſ. pag. 109. Tobiæ hiſtoria.

Tob. 12.

Fabula de divite, cui opes dimiſſas Deus reprendit.

Proverb. 19.

τὰς τῶν ἡμέρας τῦ Ἐζεκίου, ἀνέβη Σενναχηρείμ, ὁ διάδοχος Σαλμανασάρ· ὃ πλείστα μεγαλόφρ ἀμυνόμενος ὑπὲρ τῦ Κυρίου, ὃ ἀπὸ τῦ λαῦ αὐτῦ, παρεκλίθη ὁ διασκεδάζων βυλὰς ἐθνῶν, ὃ ἀθετῶν λογισμὺς λαῶν ὃ βυλὰς ἀρχόντων. ὃ ἀποστείλας ἄγγελον, ἀνεῖλεν ἐκ τῶν παρεμβολῶν τῦ Ἀσσυρίων, χιλιάδας ρκέ. καὶ οὕτω μετ' αἰσχύνης τῦ λύσσης ὁ Σενναχηρείμ ἀναζεύξας εἰς Νινευὴ, θεννᾶς ἀνῄρει τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ὑπὸ Σαλμανασὰρ ἀπὸ Σαμαρείας τῦ Ἰσραήλ. ὧν αὐτίκα θεία δίκη μεταδῦσα, ὃ ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων ἀναιρεῖται, ἐκδίκῳ τῆς αἰχμαλωσίας ὁ ἄδικος σφαγὴ, διὰ τῆς ἐκδίκου ἀναιρέσεως.

Ἐν ταύτῃ τῇ αἰχμαλωσίᾳ ὑπάρχῃ τις ἐλεήμων ἄνθρωπος τὸνομα Τωβὶτ, ὃ πολλῶν ἔχων κατορθωμὰ εἰς τὸ θάπτειν τὺς ἀποθνήσκοντας τῶν Ἰουδαίων. περὶ ὧν ἡμβλαθὴς τῷ βασιλεῖ, ὃ φυγὼν, ἐκρυβήθη ἔξω τῦ τείχους. ὃ ὡς εἰώθει πολλάκις γίνεσθαι, κοιμώμενος, ὃ τὺς ὀφθαλμὺς ἀνεῳγμένους ἔχων, ὃ σκυβάλων ἀποδράσαντων εἰς τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῦ, λεύκωμα ποιεῖ αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐν Ἐκβατάνοις κόρη συγγενὴς αὐτῦ, ἄτις ἐπτὰ ἀνδρας λαβῦσα, ὃ πάντων ὑπὸ δαίμονος ἀναιρεθέντων πρὸ τῦ γνῶναι ταύτῃ, νῦξαι, ὃ ἀπέστειλεν αὐτῇ βοηθὸν ὁ Θεὸς τὸν ἄγγελον Ραφαήλ. Οὕτω Τωβὶτ παραγγείλας τῇ υἱῷ αὐτῦ Ταβίᾳ, μὴ λαβεῖν ἀλλαχόθεν γυναῖκα, εἰ μὴ ἐκ τῆς φυλῆς ὃ τῦ γένους αὐτῦ κατὰ τὸν νόμον, δίδωσιν αὐτῷ χειρόγραφον περὶ ταλάντων δέκα χρυσίου, ἃ ὑπὸ παρθένου ἐν τῇ Μηδίᾳ, πρὸς τὸ ἀπελθεῖν ὃ λαβεῖν αὐτὸ διὰ πῆχυς. τὸν δὲ παιδὸς ζητοῦντος συνοδοιπόρον, ὡς ἡ ὁδὸν ἀγνοοῦντος, εὑρίσκει Θεῦ πρεσβύτην τὸν ἄγγελον Ραφαὴλ ὡς ἄνθρωπον ἑστῶτα. ὧν μισθωσάμενος, εἰδέναι τὸν ὁδὸν λέγοντα, ὃ Ἀζαρίαν ὀνομαζόμενον, συνοδεύει τούτῳ. ὃ διελθόντων αὐτῶν εἰς ἡ ποταμὸν Τίγριν, ὃ τῦ παιδὸς εἰσελθόντος λούσασθαι, ὃ ἰχθὺς αὐτῦ μεγάλα ἐπιπηδήσαντος, ἔπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἐπιλαβέσθαι τῦ ἰχθύος, ὃ τεμὼν αὐτὸ ἡ γαστέρα, ὃ λαβεῖν τὸ ἧπαρ, ὃ ἡ καρδίαν, ὃ ἡ χολὴν, ὃ φυλάττειν. τὰ δὲ πωθούμενα τὸ χάσμον αὐτῦ· τὸ μὲν ἧπαρ (φησὶ) ὃ ἡ καρδία θυμιώμενα, διώκει δαίμονας· ἡ δὲ χολὴ, καθαρίζει λεύκωματα. εἶπε δὲ μὴν πῶς λαμβάνει ἡ ἐκ ἡ γένος αὐτῦ προληχθεῖσαν κόρην εἰς γυναῖκα, τῇ συμβουλίᾳ ὃ συνεργίᾳ τῦ ἀγγέλου, διωχθέντος τῦ πονηρῦ δαίμονος ἐν τῇ θυμιάματι τούτῳ. ὃ ὑποτρέχει μὴ τῦ παιδὸς, ὃ ἡ γαμετὴ αὐτῦ, πρὸς ἡ πατέρα Τωβὶτ· ὃ τὺς ὀφθαλμὺς ὁ παῖς τῇ χολῇ τῦ ἰχθύος ἐπιχρίσας, ὃ παρθὺ Τωβὶτ ἀναβλέψαντος, ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ ἄγγελος, ὅτι οὐκ ἄνθρωπος ἦν· ἀλλὰ παρὰ Θεῦ ἀπεσταλὴ πρὸς βοήθειαν αὐτῶν ὃ τῇ τῶν κόρῃ Σάρρᾳ, διὰ τλὼ αὐτῶν εὐσέβειαν, λέγων πρὸς αὐτύς· μυστήριον βασιλέως κρύπτειν, καλὸν· τὰ δὲ ἔργα τῦ Κυρίου ἀνυμνεῖν ἐνδόξως.

Ἐπί τινι ὃ ἄνθρωπός νε ἐγκαρίζετο ἐν τῇ Ἰσραὴλ, πλούσιος ὃ ἀνελεήμων. ὃς ἐλθὼν πρός νινα ἡ διδασκάλων, ὃ ἀνατυχὼν ἡ σοφίαν Σολομῶντος, εὗρε βιβλίος· ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανείζει Θεῷ, ὃ εἰς ἑαυτὸ γενόμενος ὃ ἀσπαγεὶς ἀπέδωκε πὶ πρακτὶ πάντα, ὃ δίενεμε πτωχοῖς· μηδὲν ἑαυτῷ ἀπολείψας, πλὴν νομισμάτων δύο. ὃ πτωχεύσας πάνυ, ὃ ὑπὸ μηδενὸς ἐκ θείας δοκιμασίας ἐλεήμονος, ὕστερον ἐν ἑαυτῷ λέγει μικροψυχήσας· ἀπελεύσομαι ἐν Ἱερουσαλὴμ ὃ ἐξομολογήσομαι τῇ Θεῷ μου ὅτι ἐπλού-

τησέ

Digitized by Google

νοί μι διαστορήσω τὰ ὑπάρχοντά μου. παρελθόντος δ' A
αὐτῶ, εἶδον ἄνδρας δύο μαχομένους πρὸς ἀλλήλους, διόρυκτον λίθον τίμιον. καὶ φησὶ πρὸς αὐτούς· ἵνα τί, ἀδελφοί, μάχεσθε; δότε μοι αὐτόν, καὶ λάβετε τιμήματα δύο. τῶν δὲ χαρᾶς πᾶσαν παρεχόντων (ὑπῆρχε γὰρ τοῦ λίθου τὸ ὑπερτίμιον) ἀπῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ λίθον ἐπιφερόμενος καὶ δείξας αὐτὸν χρυσοχόῳ, παραχρῆμα τὸν λίθον εὑρὼν εἶδεν, ἀνασὰς προσεκύνησε. καὶ ἐκθαμβος γενόμενος ἐπυθάνετο, πῶς τὸν πολύτιμον (λέγων) καὶ θεῖον λίθον πᾶσι δίδωσι; ἰδὼν δὲ ἔτι τέρα σήμερον Ἰερουσαλὴμ δοκᾶται ἐκκαπασανεῖ, ἐξῆλθε πρεσβύτερος λίθον πᾶσιν. καὶ ἀπελθὼν δὸς αὐτὸν τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ σφόδρα πλουτήσεις. τῶν δὲ ἀπερχομένων, ἄγγελος Κυρίου ἦλθε πρὸς τὸν Ἀρχιερέα· καὶ ἰδοὺ ἔστηκε ἄνθρωπος πρὸς σέ, τὸν ἀπολεθέντα πολυθρύλλητον λίθον ἐκ τῆς διπλοΐδος Ἀαρὼν τῶ Ἀρχιερέως ἔχων· λαβὼν αὐτόν, δὸς τῷ ἐνέγκαντι αὐτὸν χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον. ἅμα δὲ καὶ ῥαπίσας μετρίως, εἰπέ· μὲ δίσταζε ἐν τῇ καρδίᾳ σου, μηδὲ ἀπίστει τῇ ἁγίᾳ τῆς γραφῆς λεγούσῃ· ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, δανείζει Θεῷ. ἰδοὺ δώσει σοι πολλαπλασίονα ὑπὲρ ὧν ἐδάνεισάς μοι. καὶ εἰ πιστεύεις, λῆψῃ ἐν τῇ μελλούσῃ πλοῦτον ἀνυπέρβλητον. καὶ ὁ μὲν Ἀρχιερεὺς τὰ ἐντεταλμένα πάντα ποιήσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λελάληκεν ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ ἔντρομος γενόμενος, πάντα ἔστησε τὴν ναῦν ἐξῆλθεν, ἀγαλλιῶν, καὶ πιστεύων Κυρίῳ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ διηγορεύμενα

Μετὰ Ἐζεκίαν, ἐβασίλευσε Μανασσῆς ὁμὸς αὐτῷ καὶ ἐποίησε πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας ἔτη νδ'. ὃς παρανομώτατος ὑπὲρ πάντας τοὺς μ' πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς ὑπῆρχεν, ἐπὶ εἰδωλομανίᾳ πᾶσι καὶ φαρμακείᾳ, καὶ μάγοι Ἡσαΐαν πρίσαι ξυλίνῳ πρίονι, καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ αἵματος ἀθίκτου πλαρώσας ὑπ' ἄκρον εἰδωλολάτρησε τῇ Ἀμορραίων, καὶ ἔθηκε Κυρίῳ κατὰ μολυσμὸς, καὶ πτερασφόστροφον εἴδωλον τῷ Διὸς ἐν αὐτῇ στήσας, καὶ δείλαιον οἰκοδόμησε καὶ φαρμακεῖον καὶ μαχηρεῖον. Διὸ καὶτ' θείαν ὀργὴν δεσμοῖς εἰς Νινευὶ ἀπήχθη ὑπὸ Μαροδὰχ βασιλέως· καὶ χαλκοῖς δεσμοῖς ὑποβληθεὶς, δι' εἰλικρινῆς μετανοίας διεθέσθη τῷ Θεῷ, καὶ βασιλεία ἐγένετο, καὶ εἰς Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν ἐξέπεμψεν. ὃς ἐπανελθὼν, πᾶσαν μὲν κατέσρεψεν εἰδωλικὴν σκευὴν, τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ἥγνισε. καὶ νόμον ἐφύλαξε, καὶ δικαίως ἐβίωσε διαρεῖσθαι τῷ Θεῷ ἄχρι τελευταίας ἀναπνοῆς αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ Μανασσῆν, ἐβασίλευσεν Ἀμὼς υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη δύο· κατὰ πάντας τοὺς χρόνους Μίδας ὁ Φρυγίας βασιλεὺς ἐπλούτησεν, ὥστε λέγειν ὅτα ἔχειν ὄνου.

Ἰωσίας δὲ πατὴρ Ἀμὼς διαδεξάμενος, ὀκταετὴς ἀντιλαμβάνεται τῆς ἀρχῆς, βασιλεύσας ἔτη τεσσαράκοντα ἓν· καὶ ἐπολέμησε πεζοῖς ἐν πολέμῳ· ὁ δὲ Νικὼ βασιλεύσας Αἰγύπτου, καὶ τῷ Λασυρίων ἐστρατεύσε, ἐπιπορεύσας τοῖς Λυρίοις ἔτος ἑνὶ καὶ δέκατον. ἔθνη φοβεῖ Ἐσδρας· καὶ ἔπεμψεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου πρὸς Ἰωσίαν· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ τῆς Ἰουδαίας; οὐκ ἐπὸς σὲ ἐξαπέσταλμαι παρὰ Κυρίου Θεοῦ ποιῆσαι πόλεμον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐστι. ἀπόστηθι, καὶ μὴ ἐναντιοῦ τῷ Κυρίῳ· καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ Ἰωσίας, ἀλλὰ συνῆψατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῷ πεδίῳ, παρὰ γράμμα Θεοῦ. καὶ τοξεύσεις ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· ἐξαγάγετέ με, ὅτι σφόδρα

Cedren.

rosolymam, & cum Deo suo disceptare, qui se ad bona sua dissipanda per fallaciam induxisset. In eo itinere videt vitos duos depugnantes, qui lapidem pretiosum invenerant. eos ita affatur: Quid, fratres, pugnatis? date mihi lapidem, ac vos pro eo duos nummos accipite. Quod illi, quos ingens lapidis pretium latebat, perlibenter fecere. Venit ergo ille Hierosolymam, lapidem secum gestans, eumque aurifici monstrat. Qui simulatque lapidem conspexit, adoravit, stupenique scisciatus est, ubinam pretiosissimum hunc & divinum lapidem invenisset, propter quem totam jam triennium urbs perturbata atque sollicita sit? Simul eum ad summum pontificem deferre jussit, maximas ab eo divitias reportaturum. Dum hæc, angelus Dei pontificem sic monuit: Veniet nunc ad te homo, nobilem lapidem ex diploide Aaronis pontificali, qui amissus fuerat, reportans. Recipe hunc, & ferenti multum auri atque argenti da. Simul & plaga mediocri inflicta, jube porro non esse animi dubium, neque diffidere Deo in sacris litteris dicenti, Eum qui pauperem miseratur, Deo fœnerari. me enim & in hac vita implesse hoc, redditis illi longe pluribus quam ipse mihi mutuatus fuit: & si fidem habeat, in altera vita adepturum intuperabiles divitias. Omnia, ut justus fuerat, agit pontifex. Hic vero hæc audiens, tremebundus omnium in templo relictis discessit, agens gratias Deo: eique & omnibus, quæ in scriptura dicuntur fidem adhibens.

Ezechiæ successit Manasses filius, qui se impie adversus Deum gessit, regnoque annos LV functus obiit. Is impietate omnes superiores reges superavit, simulacrorum cultu & homicidiis. Is & magnum illum Esaiam serra lignea discecuit, & Hierosolyma cruore injuste tuto inundavit, & colendis simulacris obtulit Amorræis concessit. Ædem Dei incestavit, constitueos in ea quadrifrontem Jovis imaginem: neque ullam auspices consulendi, venencia tractandi, ac obscœna agendi intercapedinem fecit. Itaque irato Deo, Ninivem captivus abductus est a rege Merodacho: ubi in æreis hebitus vinculis, sincera resipiscentia correctus Deum oravit. Cujus voluntate rex Merodachus mitigatus, Manassem Hierosolymam remisit. Hic reversus omnia simulacrorum domicilia evertit, ædem Dei expiavit, legis jussa executus est, piamque & Deo acceptam vitam usque ad extremum spiritum perduxit. Manass. 2. Reg. 21. 2. Paral. 33.

Manassæ Amosus filius successit, ac biennium regnavit. Eo tempore Midas Phrygiæ rex moritur: quem aures asininas habuisse perhibitum est. Edit. Paris. pag. 512.

Josias post patrem Amosum regnum tenuit annos XXXI, cum id octo annos natus occepisset. in bello sagitta ictus periit. Nam rex Ægypti Nechevo Assyriis bellum cum fecisset, his Josias auxilium ferre studuit. Inde, ut Esdras memorat, rex Ægypti Josiam ita est affatus. Quid mihi tecum rei est, o rex Judææ? Non contra te missus sum e Deo, sed Euphratæos bello petiturus. Et sane mihi Deus adest: tu itaque desiste, neque illi reluctare. Sed Josias eum missum non fecit, verum in campo aciem contra eum instruxit, adversus Dei sententiam. Ergo ab hostibus sagitta percussus, ministris jussit ut se gravi dolore affe- Josias. 2. Paral. 35.

ctum prælio educerent : ſtatimque Hieroſolyma reverſus, mortem obiit. Magnum ejus mors luctum per Judæam totam excitavit : eumque maxime Jeremias lamentatus eſt. Anno Joſiæ ſupra decimum octavum, Chelkias ſacerdos qui vatis Jeremiæ fuit pater, Io templo librum invenit, eumque ad regem attulit ; Rex, qui pietate & juſtitia priores reges longe antecederet, noluit ipſe legere. Sacerdos itaque recitavit, flevitque univerſus populus. Sacerdos, ut primum legendi finis factus eſt, clamorem ſuſtulit. Rex autem ingenti dolore perculſus, quod deprehenderet tot annos legem Dei conculcatam fuiſſe, veſtes ſuas laceravit ; graviterque metuens, miſit qui Oldam mulierem fatidicam conſulerent, quidnam a rege ac toto populo Deus requireret. Ea reſpondit, ſic fari Deum ; Oldæ vaticinium. Quandoquidem cor tuum emollitum eſt, eique me reveritus, cum audires me pronunciare, hunc locum & ejus incolas peſſumdatum atque execrationi obnoxium iri : ac quando propterea ſciſſis veſtibus coram me lacrymas fudiſti : ideo ego te in pace mori ſinam, ne conſpicias calamitates quas ego huic loco & ejus habitatoribus inſtigam, uti eos aboleam. Inde Joſias divino fervore animi inſtinctus, non modo quæ ubicumque locorum extabant ſimulacra & ſuperſtitioſi cultus inſtrumenta funditus excidit : ſed & cultores eorum alios vivos perdidit, alios mortuos in buſtis cremavit. Cumque tumulum conſpexiſſet, ſub quo vir Dei jacebat, quæſivit quiſnam eſſet ille ſcopulus ? oppidanis reſpondentibus, cippum eſſe divini illius hominis qui de Bethelico altari effata vaticinatus : relinqui eum, & oſſa ejus non moveri juſſit. Idem ariolos, falſos vates, atque quidquid flagitioſum & abominandum erat Hieroſolymis, extirpavit : ſeque ad Dominum toto corde ac pectore convertit, omnibus viribus annixus ad Mo- *Edit. Paris. pag. 112.* taicæ legis obſervationem. Ideo etiam Paſcha tale celebravit, quale poſt Joſuam & Samuelem actum nullum fuit. Mactavit enim boum millia XXX, ovium millia duodequadraginta. Teſtatur ſcriptura, probata fuiſſe Deo Joſiæ officia, a corde pietatis pleno profecta : nam ſimilis ejus neque ante, neque poſt ipſum exſtitit. Neque tamen iram in Judæos concepta Deus depoſuit, memor quibus modis ipſum Manaſſes irritaſſet. Eo tempore etiam Byzantium, a Byzo Thraciæ rege conditum eſt : alii Megarenſes ejus urbis auctores faciunt ; Tunc & Sibylla Samonæa innoruit.

Joſiæ ſucceſſit Joachazus filius. Is voluntari Dei advertatus eſt : captuſque a rege Ægypti Nechabo eſt, inque Ægyptum captivus abductus, ibi periit. Tantum tres menſes regnum tenuit. Hujus ætate (ut narrat Joſephus) obtinuit, ut Iſraeliticus populus a Judæa tribu, quæ cæteris multo præſtabat, Judæi dicerentur ; urbs autem Sion, Judæa denominaretur. Antiquitus ea Jebus appellata fuit, a Jebuſæis ea loca habitantibus ; Davidus autem Hieroſolymæ nomen ei impoſuit, ab eventu. Eſt enim in altiſſimo monte extructa, quo in monte Dominus Davido apparuit ad aream Ornæ Jebuſæi, cum ob imprudenter factam populi recenſionem populus peſte affligeretur. Etenim *2. Sam. fin.*

A ὀδυνῶμαι. καὶ ἀποστείλαντες αὐτὴν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ βίον μεταλλάξαντος, ἐγένετο πένθος μέγα καὶ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν. καὶ μᾶλλον Ἰερεμίας ἐθρήνησε ὑπὲρ Ἰωσίου· ἐν τῷ ιδ'. τόμῳ ἔτει δ' ὢν ὁ ἱερεὺς Χελκίας ἐν τῷ ἱερῷ βιβλίον (ὃς ἦν παρὰ Ἰερεμίᾳ τῷ προφήτῃ) προσεκόμιζε τῷ βασιλεῖ. ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ βιβλίου, καὶ διαπαντὸς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν βασιλεὺς, οὐκ ἠθέλησεν ἀναγνῶναι αὐτό. ἀπέγνω πάντων αὐτὸ ὁ ἱερεύς, καὶ ἀνέγνωσε πᾶς ὁ λαός. ὁ δὲ ἱερεὺς ἅμα τῷ τῶν ἀναγνῶναι, ἐβρηφώνησεν· ἀ ὁ βασιλεὺς λίαν ἀθυμήσας, εἰδὼς ἐκ τούτου ὅτι καταπαπίλλων τὸν νόμον Κυρίου, τὰ ἱμάτια ἐδιέρρηξε, καὶ ἔμφοβος γένόμενος, ἀπέστειλε πρὸς Ολδὰν τὴν προφῆτιν, πυνθανόμενος τί βούλεται Κύριος περὶ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. ἀδ' ἧς ἐφησί· τάδε λέγει Κύριος. ἀνθ' ὧν ἐπαλαιώθη σου ἡ καρδία, καὶ ἐντράπης ἀπὸ προσώπου μου, ὡς ἤκουσας ὅτι ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τοῦ εἶναι εἰς ἀφανισμόν καὶ ἐς κατάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, ἐβαλάνευσας ἐνώπιόν μου· ἰδοὺ προσέθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ὄψει πᾶσι τοῖς ἄλλοις οἷς ἐπάξω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τοῦ εἶναι εἰς ἀφανισμόν. ὥθεν ζέλῳ θείῳ καὶ μέσῃ τῇ παρακοῇ εἰδωλά τε καὶ σεβάσματα καὶ γλυπτὰ ἐκ βάθρων· ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας, τοὺς μὲν ἔτι ζῶντας ὠλόθρευσε, τοὺς δὲ ἤδη τεθνηκότας ἐκ τοῦ τάφου ἀνέκαυσε. καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὸ τάφον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, εἶπε τί τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὃ ἐγὼ βλέπω ; καὶ φασὶν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως· ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἦν, ὁ προφητεύσας τοὺς λόγους τούτους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Βεθὴλ. καὶ εἶπεν· ἄφετε αὐτὸν, μηδεὶς κινήσῃ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ μὴν τοῦ τε καὶ τὴν ἐγγεγενημένους, καὶ τοὺς ψευδοπροφήτας, καὶ πᾶν βδέλυγμα καὶ προσόχθισμα ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐξῆρε· καὶ ἐπεστράφη πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἰσχύϊ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ τῷ νόμῳ Μωυσέως. Διὸ δὴ καὶ τὸ πάσχα τοιοῦτο ἐποίησεν, οἷον οὐ γέγονε λεπτὸν χρόνων Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ Σαμουήλ· ἐν ᾧ βόας μὲν ἔθυσεν χιλιάδας δώδεκα, ἀρόβατα χιλιάδας λ'. καὶ καταπροθῦσθη (φησὶ) τὰ ἔργα Ἰωσίου ἐναντίον Κυρίου, ὅτι καρδίᾳ πλήρει εὐσεβείας. καὶ ζῆλωσεν αὐτῷ ὡς ἐγεγένητο ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπέστη ὅμοιος αὐτῷ· πλὴν ὡς ἀπεγράφη Κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, ᾗ ἐθυμώθη ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ἐπὶ τοῖς παροργισμοῖς οἷς παρώργισεν αὐτὸν Μανασσῆς· ἐφ' οἷς χρόνοις καὶ τὸ Βυζάντιον, ὑπὸ Βύζα βασιλέως τῆς Θράκης ἐκτίσθη· οἱ δέ τινες, ὑπὸ Μεγαρέων. ἐφ' οὗ καὶ Σίβυλλα ἡ Σαμιακὴ ἐγνωρίζετο.

Μετὰ δὲ Ἰωσίαν ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ· ὃς ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ληφθεὶς ὑπὸ Νεχαὼβ βασιλέως Αἰγύπτου, ἀπήχθη εἰς Αἴγυπτον, ἐν ᾗ καὶ ἀπέθανε, βασιλεύσας μῆνας τρεῖς. ἐφ' οὗ οἱ Ἰσραηλῖται (καθὼς φησιν Ἰώσηπος) ἐκ τῆς * κραπέσαι τὴν Ἰούδα φυλὴν, καὶ καταπέσαι τὴν πόλιν Ἰερουσαλὴμ, ὅτε μὲν ἐκλήθησαν Ἰουδαῖοι· ἡ δὲ πόλις, ἡ μὲν Σιὼν, Ἰουδαία, ἥτις πάλαι μὲν Ἰεβοὺς ἐλέγετο, ἐξ οὗ τὸν Ἰεβουσαίων καταπέσαι τὸν τόπον ἐκεῖνον. Δαβὶδ δὲ Ἰερουσαλὴμ προσηγόρευσε, ἐκ τοῦ συμβεβηκότος. τειχισάμενος τὸ ὄνομα. ἐν ὄρει γὰρ ἦσαν ὑψηλοτάτῳ κατοικοδομημένη, ἐν ᾧ Κύριος ὤφθη τῷ Δαβὶδ, ἐν ἅλωνι Ορνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, ἐν τῇ θρυῶσει τοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἄλογον ἐπαρίθμησιν. ἐν τῷ

* πεπτωκέναι.

μὴν ὄρος Εβραΐδι φωνῇ λέγεται Αρ, ἡ δὲ πόλις Σαλήμ. A ὁ οὖν Δαβὶδ νέον τόπον εἰς βασίλειον κατασκευάζων, Αρσαλὴμ ὠνόμασεν, ὅ ἐστι τόπος εἰρήνης. Ιερουσαλὴμ δὲ εἰς τὸ ἑλληνικὸν παρεληλυθυῖαν κίνηται, ξῦ τοῦ καλλιφωνίαν.

Μετὰ δὲ Ιωάχαζ ἐβασίλευσεν Ιωακεὶμ, ᾧ Ελιακεὶμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ, ᾧ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε· ᾧ ἦλθὼν Ναβουχοδονόσορ, ὁ ἄρξας Μαροδὰχ, καὶ πολιορκήσας τὴν Ιουδαίαν, ὑποφόρον αὐτὴν ἐποίησεν. Αθετήσαντος δὲ τὸν φορολογίαν Ιωακεὶμ, ἦλθε πάλιν εἰς Ιερουσαλὴμ Ναβουχοδονόσορ, καὶ πᾶν χειρωσάμενος, ᾧ ἀνελὼν, ᾧ ἀπὸ τῦ τείχους ῥίψας καθέσας, ἄταφον ἐπὶ πολὺν κατέλιπε χρόνον, βασιλεύσαντα ἐν B ἔνδεκα. περὶ ὧ φησιν Ιερεμίας· πρὸς λέγει Κύριος ἐπὶ Ιωακεὶμ, υἱὸν Ιωσίου· Οὐαὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον. ᾧ μὴ κόψονται αὐτὸν, ὦ ἀδελφὲ· ᾧ πρὸς μὴ κλαύσονται αὐτὸν, οἵ μοι κύριε, ᾧ οἵ μοι ἀδελφέ· ἀλλὰ ταφὴν ὄνου ταφήσεται, ᾧ συμφορηθεὶς ῥιφήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης Ιερουσαλήμ. Τότε ᾧ Δανιὴλ ἀπήχθη, ᾧ οἱ τρεῖς παῖδες, ᾧ ἄλλοι τῦ λαῦ πλείονι, ᾧ μέρος τῶν σκευῶν Κυρίου, εἰς Βαβυλῶνα. οἱ δὲ ἄγιοι τρεῖς παῖδες υἱοὶ Εζεκίου εἰσίν. ἐν ᾗ τῇ ἀναχθῆναι αὐτὸν λοιπὸν τῆς νόσου, ἀπέστειλε δὲ πρὸς αὐτὸν Μαροδὰχ υἱὸς Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶνος, ἐπιστολὴν ᾧ δῶρα· ἤκουσε γὰρ ὅτι ἠρρώστησε C ἀνέστη) ὑπέδειξεν αὐτὸς τοῖς ἀγγέλοις Μαροδὰχ πάντα τὸν πλοῦτον αὐτῦ, ᾧ τοὺς θησαυροὺς αὐτῦ. πρὸς ὃν λυπούμενος ἔφη Ησαΐας ὁ προφήτης. Ακουσον λόγον Κυρίε. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, ᾧ ληφθήσονται πάντα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, ᾧ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σε ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ᾧ εἰς Βαβυλῶνα ἀπενεχθήσονται. ἀλλὰ ᾧ ἀπὸ τῆς υἱῶν σε τῆς ἐξελευσομένων ἐκ σῦ, λήψονται ᾧ ποιήσουσι * εὐνούχους ἐν τῇ οἰκῳ D τῦ βασιλέως Βαβυλῶνος. Τῷ δὲ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ναβουχοδονόσορ, τετρακισχιλιοστῷ δὲ ᾧ ἑνακοσιοστῷ πεμπτῳ τῷ κόσμῳ, διετάφησε τὰ ἐνύπνια αὐτῦ ὁ Δανιήλ. τῇ δὲ τετρακισχιλιοστῷ ἑβδόμῃ ἔτει, πεντακόσιον ἀξιωθὲν τῆς ἁγίων τελῶν παίδων ἐπραχθησαν. τῷ δὲ Βαλτάσαρ, ὃς ᾧ Ρινιγλίσαρος ἐλέγετο, πίνοντος ἐν τοῖς ἱεροῖς σκεύεσιν οἴκου Κυρίε, σὺν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτῦ, ᾧ ταῖς παλλακαῖς ἐν δείπνῳ, εἶδον ἀνθρώπου δακτύλους γράφοντας ἐν τῇ τοίχῳ· ὧν τὸν γραφὴν μόνος Δανιὴλ ἐφαλώσατο. ἔχει δὲ ὕτως. μανὶ· ἔστιν, ἐμέτρησεν ὁ Θεὸς τὴν βασιλείαν σε, ᾧ ἐπλήρωσεν αὐτὴν. θεκὴλ· ᾧ ἐσάθμησεν ἐν ζυγῷ, ᾧ εὑρέθη ὑστεροῦσα. φαρὲς διήρηται ἡ βασιλεία σε, ᾧ ἐδόθη Μήδοις ᾧ Πέρσαις. ἐν αὐτῇ νῦ νυκτὶ ἀναιρεῖται Βαλτάσαρ.

Αἰχμαλωτισθέντος τῦ Ιερουσαλὴμ, Ιερεμίας καὶ τοῦ ποιμὴν παρὰ τῆς Χαλδαίων ἀναγκασθεὶς, ὑπεστράπη μᾶλλον μὴ τῆς καταλειφθέντος πενήτων ἐκπομεῖναι. καὶ ὡς αὖτον εἰς τὸν βόρβορον ἔβαλλον πολυστιχα βιβλία συνέπαιξε. κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ᾧ Ιεζεκιὴλ ὁ Θεόπαππος, αἰχμάλωτος ἀπαχθεὶς, ἐπὶ τὸ ποταμῷ λαχὼν τῷ Χοβὰρ, διατριβόντων αὐτῇ τῆς οὐρανῶν, εἶδε δόξαν Θεῦ· πνεῦμα ἐρχόμενον ἀπὸ Βορρᾶ, ᾧ νεφέλην ἐν αὐτῇ, ᾧ φέγγος κύκλοθεν, ᾧ τερπνὸν φανταζόμενος. ἐκεῖ ᾧ τῆς Χερουβὶμ εἶδεν ὑποτύπωσιν, ἐν ἀνθρωπομόρφῳ, ᾧ μόσχου, ᾧ λέον-

Cedren.

mons Ebræo sermone Ar dicitur, ubi autem Salem. itaque Davidus, cum novam sibi regiam condidisset, Arsalem nuncupavit, quod significavit locum pacis: in Græcum autem sermonem ea vox traducta, ob soni concinnitatem in Hierosolyma deflexit.

Post Joachazum regnavit Joacimus, collegamque habuit fratrem Eliacimum. Is quoque Joacimus ea fecit, quæ Deo displicerent. Itaque Nabuchodonosor Merodachi successor Judæam bello invasit, ac sibi tributariam fecit: & cum tributum Joacimus, quod pactus erat, recusaret, denuo in Judæam duxit. Hierosolymisque potitus, Joacimum in suaoi potestatem redactum interfecit, ac de muro projectum longo sempore insepultum jacere jussit, functum regno annos xi. De hoc ita Jeremias. (Hæc pronunciat Deus de Joacimo Josiæ F. Væ isti viro, non eum plangentes clamabunt, Eheu frater: neque inter plorandum, eum dominum ac sarrem inclamabunt: sed asini sepultura ei obtinget: & cum computruerit, projicietur ultra portam Hierosolymorum.) Tunc Babylonem abductus est Daniel ac tres pueri, & de populo plurimi, ac pars vasorum Domini. Cæterum tres isti sacri pueri, filii sunt Ezechiæ. Cum enim ea morbo convaluisset, Merodachus Baldanit F. rex Babylonis, ad eum misit litteras & munera, gratulans quod eum sanitati restitutum audivisset. Hujus legatis Ezechias omnes suas divitias atque thesauros demonstravit. Quod factum moleste ferens Esaias, ita est regem suum allocutus. Audi sermonem Domini. (Ecce appetet dies, qua die omnia de domo tua auferentur, quæcumque majores tui in hanc usque diem congesserunt, atque omnia Babylonem deportabuntur. Quin & filios tuos, a te procreatos, abducent, & Eunuchos in regia Babylonica constituent.) Anno regni Nabuchodonososis vigesimo, qui fuit ab exordio mundi annus quatermillesimus nonagesimus quartus, Daniclus regis insomnia interpretatus est. Sedecim annis post, tres isti sancti pueri in inflammatum furnum sunt conjecti. Baltassar, qui & Riniglisar nominatur, in convivio cum suis principibus ac pellicibus bibens de sacris Dei vasis, digitos hominis vidit in parietem scribentes, quam scripturam nemo præter unum Danielum interpretatus est. Ita autem habet. *Mani*: hoc est, Deus dimensus est tuum regnum, idque absolvit. *Thekel*: in trutina examinavit, ac deprehensum est id deficere. *Phares*: absciſſum est regnum tuum, Medisque & Persis traditum. Atque ea ipsa nocte interfectus est Baltasar.

Hierosolymia captis, Jeremiat, tametsi eum vehementer urgerent Chaldæi, tamen prætulit ibi cum reliquis egenis permanere. Cumque esset in voraginem abjectus, magnum librum composuit. Eo tempore etiam divinissimus Ezechielus captivus abductus, eum ad fluvium Chobarem degeret, cælis ipsi apertis, majestatem Dei vidit: ventum a Borea venientem, nubemque in eo & splendorem in orbem circumfusum. quo viso, Trinitatem est imaginatus. Ibi & Cherubinorum vidit repræsentationem, in forma hominis, vituli, leonis,

Judæi a Chaldæo subacti.

Cap. 22.

64 *Edit. Parisi. pag.* 323.

4. Reg. 20.

Jeremias.

Ezechielus.

& aquilæ : ac ſupra hos quemdam humana ſpecie, nimirum Deum qui hamanam naturam induit, eernens, qui eum Iſraelicis vatem conſtituit, futurorumque cognitioni initiavit.

Hieroſolyma capta.

Poſt Joacimum Jechonias filius ejus, cui & Joachimo nomen fuit, juſſa Nabuchodonoſoris regnum occæpit. Vixit & ipſe impie, & tributum mala fide perſolvit. Eapropter ad Hieroſolyma rurſus cum exercitu Nabuchodonoſor acceſſit, urbemque obſedit. Exiit ad eum Jechoniaa cam matre, liberis, & primoribus. Et qui erant apud Nabuchodonoſorem, primi in urbem ingreſſi, theſauros tam ſacros quam regios, omniaque aurea templi Dei inſtrumenta, quæ Solomon fecerat, exportarant. Sedechiam regno barbarus præfecit, Jechonia, cum is anni quadrantem regnum geſſiſſet, una cum matre & principibus Babylonem deportato. De hoc Jechonia ſic Jeremias pronunciavit: (Nullius pretii eſt Jechonias, perinde atque vas nullis uſibus idoneum. eſt enim abjectus, & ejectus in terram ſibi ignotam, ait Dominus. O terra, terra, audi ſermonem Dei. Scribe hunc hominem, virum abdicatum, non enim amquam ex ſemine ejus adoleſcet vir, qui in ſolio Davidico ſedeat, aut porro in Juda princeps ſit.) Ergo poſt Jechoniam patruus ejus Sedechias regnavit, quo & ipſe Deum ſua vira offendit, & pacti tributi fidem feſellit. Rarſum itaque Nabuchodonoſor ad Hieroſolyma acceſſit, urbemque biennium obſedit. Jeremiam, fore ut urbs capiatur vaticinantem, Sedechias vinctum in foveam abjecit. Is poſtquam ſolutus eſt, jamjam capienda urbe, juſſa Dei, aream, aram, & menſam, & lucernam de templo abſtulit, & loco ignoto occultavit: neque deinde ea inventa ſunt, uti quidem liber Machabæorum tradit. Urbe potitus Nabuchodonoſor, eam totam incendio vaſtavit. Sedechiam vero nactus, naorem ejus & liberos ipſo vidente trucidavit: tum ipſi oculos eruit, atque in vinculis Babylonem abduxit, cum is triennium imperaſſet. Populum quoque captivum abduxit, qui eo in exilio annos LXX manſit. Huic Sedechiæ quidam vates ante captam urbem prædixerat, eum Babylonem abductum iri: alius, non eſſe ipſi metuendum ne Babylonem eſſet viſurus. Verum uterque diaerat: Babylonem quippe, in quam luminibus privatus venit, non conſpexit. (De Sedechia ſic Jeremias: Hæc Deus de Sedechia dicit: Ecce trado eum in manus regis Babylonis, is feriet eum: ſumeturque de eo formula execrandi hæc: Agat tecum Deus ut cum Sedechia & Achiabo, quos rex Babylonius igne friait, propter flagitia quæ Jeruſalemæ perpetraverunt, ſtuprandis civium uxoribus, & prætextu nominis mei vaticinando quæ ipſis non mandavi: inquit Dominus)

Anno a capta urbe tertio, Nabuchodonoſor Nabuzardanem principem militum miſit Hieroſolyma. Is ædem Dei, domum regis, (Templum Dei annos, a quo tempore primum ædificatum eſt, duravit ecccxli.) Cæterum duas magnas æreas pilas, & mare æreum, & duodecim et ſuppoſitos vitulos, ac baſes, denique quidquid æris in templo fuit, con-

Edit. Pariſ. pag. 114.

Cap. 22.

Hieron. 38.

2. Mach. 2.

Cap. 29.

Hieron. 52. 4. Reg. 25.

pag. 115.

A τες, ἢ ὕστερον ἐπανεπεμφθέντα. ὑπερέκυψε δὲ τούτων, ὡς εἶδος ὑπὲρ ἄνθρωπον, τὸν Θεὸν ἄνθρωπον ὁρῶν. δι' αὐτοῦ προφήτης τῷ Ἰσραὴλ ἀπέδειξεν, ἢ τὴν ἱερομίαν τοῦτον γνῶσιν ἐντεῦθεν μεμυσταγώγηται.

Μετὰ δὲ Ἰωακεὶμ, ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ Ἰωακείμ, ἧς προσάγματος Ναβυχοδονόσορ. Ἐ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου. ἢ πολὺ τὸν φόρον ὑγιαμονήσαντος αὐτῷ, ἦλθεν αὖθις Ναβυχοδονόσορ εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ, ἢ ἐπολιόρκει αὐτήν. πρὸς ὃν Ἰεχονίας ἐξῆλθε σὺν μητρὶ, ἢ τέκνοις, ἢ τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ. ἢ εἰσῆλθον οἱ μάγοι τοῦ Ναβυχοδονόσορ εἰς τὴν πόλιν, ἢ ἐξῆνεγκαν τοὺς θησαυροὺς Κυρίου Ἐ τῶν βασιλέων, Ἐ τὰ χρυσᾶ σκεύη, ἃ ἐποίησε Σολομὼν ἐν ναῷ Κυρίου. Ἢ

B ἢ Σεδεκίαν αὐτὶ Ἰεχονίου κατέστησε, ἀπράτιον Ἰεχονίαν εἰς Βαβυλῶνα, ἢ τὴν μητέρα ἢ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, βασιλεύσαντα μῆνας τρεῖς· περὶ οὗ πάλιν Ἱερεμίας ἔλεγεν· ἀτιμωθὴ Ἰεχονίας, ὡς σκεῦος, ὃ οὐκ ἔστι χρεία· ὅτι ἀπερρίφη, ἢ ἐξεβλήθη εἰς γῆν, ἣν οὐκ ἤδει, λέγει Κύριος· Γῆ, γῆ, ἄκουσον λόγου Κυρίου, γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον, ἀνάρρητον ἄνθρωπον· ὅτι οὐ μὴ αὐξηθῇ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου Δαβὶδ, ἄρχων ἔτι ἐν τῇ Ἰούδα. μᾶ δὲ Ἰεχονίαν, ἐβασίλευσε Σεδεκίας πατράδελφος αὐτοῦ. Ἐ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· ἢ περὶ τῶν φορολογιῶν οὐσάπαξ παρανομήσαντος αὐτοῦ. ἦλθε πόλιν Ναβυχοδονόσορ εἰς Ἱερουσαλὴμ, Ἐ ἐπολιόρκει αὐτὴν ἔτη δύο. ἢ προεφήτευσε Ἱερεμίας τὴν ὕλωσιν τῆς πόλεως. δέσμιος ἐβλήθη ὑπὸ Σεδεκίου ἐν λάκκῳ. μετὰ δὲ τὸ λυθῆναι αὐτὸν τὸ δεσμοῦ, λαβὼν τὴν αἰδοῖον, ἢ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τὴν λυχνίαν ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐν λόγῳ Κυρίου, μέλλουσαν τὴν πόλιν ἅδην παραλαμβάνειν, κατέκρυψεν ἐν ἀδήλῳ τόπῳ· ἢ οὐκ ἀρίθμηται ἔτι, ὡς ἐν τῇ Μακκαβαίων βίβλῳ λέγει. ὁ δὲ γε Ναβυχοδονόσορ, παραλαβὼν τὴν πόλιν, ἐνέπρησε πᾶσαν. τὸν δὲ Σεδεκίαν χειρωσάμενος, τὴν μὲν γυναῖκα ἢ τὰ τέκνα αὐτοῦ αὐτ' ὀφθαλμῶν ἀπέκτεινε· αὐτὸν δὲ ἐκτυφλώσας, καὶ δεσμοῖς κρατήσας, εἰς Βαβυλῶνα αἰχμάλωτον ἀπήγαγε, βασιλεύσαντα ἔτη τρία. καὶ τὸ πλῆθος ἀπήγαγεν αἰχμάλωτον ἐπὶ ἔτη ο'. Τότε τῇ Σεδεκίᾳ ἐ-

D πε τις προφήτης πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας, ἀπελθεῖν εἰς Βαβυλῶνα. ἢ ἦλθος ἐνέπνευσε αὐτῷ μὰ φοβοῦ, ἢ ὄψῃ ἔδης Βαβυλῶνα. ἢ ἀμφότερα ἀληθεύσας· κατέλθῃ γὰρ, ἀ μέν ἐθεάσατο αὐτὰ· τυφλὸς γὰρ ἦν. περὶ οὗ Ἱερεμίας οὕτως ἔφη· ἅπερ εἶπε Κύριος ἐπὶ Σεδεκίαν· ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ πατάξει αὐτὸν, καὶ λήψεται ἐπ' αὐτὸν κατάραν λέγοντες· ποιήσαι σε Κύριος ὡς Σεδεκίαν, ἢ ὡς Ἀχιαὰβ, οὓς ἠφάνισεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν πυρί, διὰ ἃ ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἢ ἐμοιχῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, ἢ λόγον ἐχρημάτισαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ὃ οὐ προσέταξα αὐτοῖς, λέγει Κύριος.

Ἐν δὲ τῷ ἑνιαυτῷ τῆς αἰχμαλωσίας, ἀπέστειλε Ναβυχοδονόσορ ἢ Ναβουζαρδὰν ἀρχιμάγειρον αὐτοῦ, εἰς Ἱερουσαλὴμ· ἢ τὸν μὲν οἶκον Κυρίου, ἢ τὸν οἶκον ἢ βασιλέως, ἢ τοὺς πεπιεσμένους πάντας οἴκους ἐπύρωσεν, διαρπάσαντα τὸν θεῖον οἶκον ἔτη τῆς πρώτης οἰκοδομῆς ἔτη υμβ'. τοὺς δὲ χαλκοῦς δύο μεγάλους, ἢ τὸν χαλκοῦν θάλασσαν, ἢ τοὺς ὑποκάτω αὐτῆς βοῦς μόχους, ἢ τὰ ὑποστηρίγματα, ἢ πάντα τὸν ἐν ναῷ

Κυρίου χαλκὸν σωτερίψας, ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ μίαν τε τὴν τῶν χρυσῶν φιάλας, καὶ τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς χαλκᾶς. καὶ τὸ πλῆθος τοῦ χαλκοῦ τῶν σκευῶν πάντων, ὧν ἔλαβε ὁ ἀρχιμάγειρος. τῶν δὲ ὑπολοίπων Ἰουδαίων τοὺς ὑπεναντίους ἀπαγαγὼν πρὸς Ναβυχοδονόσορ, τοὺς μὲν ἐθανάτωσε, τοὺς δὲ δούλους παρέδωκε. τὸν δὲ Σεδεκίαν ὑπὸ σαθὶσας, μυλωθρῶν κατεδίκασεν· ἐφ' ᾧ καὶ ἡ πρώτη ἅλωσις τῆς Ἱερουσαλὴμ γέγονε, ἀπὸ ὅτε βασιλεύεσθαι ὑπὸ Ἰουδαίων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν Χαλδαίων κρατεῖσθαι. τριακοστῷ τρίτῳ Ναβυχοδονόσορ ὑπορθωτεύει Ἱερουσαλὴμ πρῶτον μὲν, ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει Ἐλιακεὶμ ἀνῆλθε. καὶ ἔλαβε σὺν αὐτῷ τῶν ἄλλων καὶ τοὺς ἁγίους παῖδας, καὶ Δανιὴλ, ὃς ἦν ἀρχὴ τῆς βασιλείας πρῶτος. δεύτερον δὲ, ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ Ἰεχονίᾳ, τῷ καὶ Ἰωακεὶμ, ὅτι ἔλαβεν αὐτὸν τε τὸν Ἰεχονίαν, καὶ υἱὸν μητέρα αὐτῶν, καὶ Ἰεζεκιὴλ τὸν προφήτην, ὃς ἦν ἀρχὴ αὐτοῦ τῆς βασιλείας ὄγδοον. καὶ τρίτον, ὅτε ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῷ Σεδεκίᾳ ὁ ναὸν ἐνέπρησε, καὶ τὸ Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέσφαξε, καὶ τὸ πλῆθος ἀπήγαγεν αἰχμάλωτον ἐπὶ ἔτη ἑβδομήκοντα, ὃς ἦν τῆς βασιλείας ἐνιαυτοὶ ἑπτακαίδεκατον.

A tritum ſecum Babylonem abduxit. Quin & pateras aureas, argenteas, æreaſque ſecum abſtulit: pondus æris vaſorum quæ aveait, eſt immenſum. Reliquorum adhuc Judæorum præcipuos, ad Nabuchodonoſorem abduxit, partim occidit, alios in ſervitutem tradidit. In Sedechiam lata aſt ſententia, uti in tenebris ſedens piſtrinum agitaret. Sub hoc Sedechia prorſus ac primo Hieroſolyma capto, non Judæis poſtmodo, ſed Chaldæis regibus ſubdita ſuit. Ter omnino Hieroſolyma Nabuchodonoſor oppugnavit. Primum, cum regnante tertium annum Eliachimo adſcendit, ſecumque inter alios etiam Danielum ac tres illos ſanctos pueros abduxit, primo ſui regni anno. Secundum, quando tertio menſa regni Jechoniæ, qui & Joecimus dicitur, anno ſui regni octavo, Jechoniam cum matre, & Ezechielem vatem abduxit. Tertium, cum undecimo anno regni Sedechiæ, ſui undevigeſimo templum cremavit, Sedechiæ oculos eruit, filios ejus necavit, populumque captivum abduxit, annos ιχο ea conditione acturum.

B

Περὶ τῆς βασιλείας Ναβυχοδονόσορ.

Μετὰ δὲ τοὺς προειρημένους τῶν Ασσυρίων βασιλεῖς, ἐβασίλευσεν (ὡς εὕρον) Ναβυχοδονόσορ ἔτη κδ' ὃς καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκράτησεν ἔτει ἑπτὰ τῆς πόλεως μεγίσης εἰς Βαβυλῶνα ἔστησεν, ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ λίθων λελαξευμένων, ἐχόντων ἀνὰ τρεῖς πήχεις τὸ πλάτος, καὶ μήκος ἀνὰ πήχεις ἓξ. τὸ δὲ περίμετρον αὐτῆς ἐποίησε σταδίων μ'. γενόμενα μίλια ε'. τὸ δὲ ὕψος τοῦ τείχους, πήχεις π'. καὶ τὸ πλάτος, πήχεις λ'. τὸ δὲ ὕψος τῶν πύργων πηχέων ρ'. καὶ τὸ πλάτος ξ'. τῶν δὲ πυλῶν χαλκαῖων ἦσαν, τὸ ὕψος ἑκάστου πηχέων ν'. τὸ δὲ πλάτος πηχέων λ'. ἐγγὺς δὲ τῆς πόλεως ὤρυξε ποταμὸν, καὶ περιτείχισεν ἀξιολόγως. τὸ βάθος αὐτῆς ὀργυιαῖ μ'. τὸ δὲ περίμετρον αὐτοῦ σταδίων μ'. ὑπερθεν δὲ αὐτοῦ καρπόφυτον δένδρα πανταχοῦ, ὡς παρομοιοῦσθαι δασυτρίχοις ὄρεσι· ὃ καὶ ὁρμητὸν παράδεισον ὠνόμασεν· ἐν αὐτῷ μὴ τὰ γυναικῶν αὐτοῦ περιπολῶν, καὶ τὰς κάτω κεκοσμημένας ἐξ ὑπερῴου, ὑπ' ἀδυσωπησίας διαπορδόμους χόμασι ὑπερφάτνου ὄπτου· οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣν ἐγὼ εἰς οἶκον βασιλείας ἐν τῇ ἀρετῇ τῆς ἰσχύος μου, εἰς τιμὴν τῆς δόξης μου φκοδόμησα; καὶ ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ὄντος, φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γέγονε· σοὶ λέγεται Ναβυχοδονόσορ· ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων ἐκδιώξουσί σε, καὶ μετὰ θηρίων ἡ κατοίκησίς σου, καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμοῦσί σε. καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σὲ, ἕως ἂν γνῷς, ὅτι κυριεύει ὁ Ὕψιστος ἐν βασιλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν δόξῃ δώσει αὐτὴν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ λόγος συνεπλήσθη, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ ὡς ἡμιόνοις ὠλίσθη, καὶ ὄρεσι. γέγονε δὲ τὰ ὑμπροσθεν αὐτοῦ σοφὰ τῇ περιλῇ ὡς βοῦς, καὶ οἱ πόδες σοφὸς πῶς ὀπισθίοις ὡς λέων. ἀπεκαλύφθη δὲ τῷ ἁγίῳ Δανιὴλ περὶ τούτου, ὅτι διὰ τὴν ἄλογον αὐτοῦ φιλαδοξίαν καὶ σκληροκαρδίαν, ὑπὸ ζυγὸν ὡς βοῦς ἐγένετο τῆς Βελίαλ· λέων δὲ, διὰ τὴν τυραννικὸν καὶ ἁρπακτικὸν καὶ ἐπιχαιρέκακον αὐτοῦ τρόπον. οἱ γὰρ δύναται

C

D

E

De regno Nabuchodonoſoris.

Poſt Aſſyriorum reges, quos retulimus, regnum, ſicuti diximus, ad Nabuchodonoſorem aſt devolutum, qui id viginti quatuor annos renuit. Idem Hieroſolyma annos vii in ſua poteſtate habuit: & Babylonem urbem magnam extruxit ex latere cocto & lapidibus dolatis, quorum ſinguli tres cubitos lati, ſex cubitos longi. Ambitus urbis fuit ſtadia quadraginta, quæ faciunt milliaria vi. & muri altitudo, cubiti octoginta, latitudo triginta, altitudo turrium cubiti centum, latitudo ſexaginta. Portarum (erant autem æreæ) altitudo cubiti quinquaginta, latitudo viginti. Proxime urbem, ciſternam fodit, muroque præclara ejus circumvenit, profundam ulnas quadraginta, ambitu ſtadiorum quadraginta. Supra hanc plantavit omnis generis arbores, ita ut monti denſis arboribus obſito hortus ſimilis videretur: appellavit ipſe hortum penſilem. In eo cum mulieribus ſuis degebat, deſuper omnia cernens, ipſa omnium conſpectui exemptus. Ibi obambulaos, erroganter ita eſt fatus: Nonne hæc aſt magna urbs Babylon, quam meis ego viribus mihi regiam extruai, gloriæ mihi hujusque futuram? Cum adhuc in ore ei hæc verba bærerent, voo de cæ lo edita eſt talis: Tibi hoc, o Nabuchodonoſor, dicitur: (Regnum tuum a te oblatum aſt, & ab hominibus expelleris, degeſque inter feras, paſcerisque tamquam bos herbis, ſeptemque annos hæc mutatio durabit: dum diſcas, Altiſſimum in regna hominum poteſtatem habare: qui regnum, cui valit, ipſe concedat.) Et ea ipſa hora impletus eſt hic ſermo: axactuſque ab hominibus in ſoli odinibus & montibus delituit. Nam prior corporis pars cum capita ia bovis, poſterior cum pedibus in leonis formam abierunt. Pateſactum autem aſt beato Danielo, eum propter brucam voluptatum cupiditatem, cordiſque obſtinationem, Belsari ſub jugum inſtar bovis traditum: leonis formam tyrannicis, rapacibus, ac

Edit. Pariſ. hi pag. 116.

Mutatio Nabuchodonoſoris.

ſerillimis moribus meruiſſe. quippe præpotentes tale habent exordium, & in fine ferarum inſtar rapiunt perdentes ac necantes. Is ergo bovis inſtar herba ſe pavit, creverunque crines ejus, & ungues avium unguibus ſimiles facti ſunt, ſeptennioque caro ejus incraſſata eſt, victuſque eum tam fœdus denigravit: ademptus eſt & ſermonis uſus, & ſecum cogitans lachrymabat, ſtendoque oculi ejus inſtar carnis tedacti ſunt. Multi autem cum exirent, eum non viderunt: ſolo Danielo excepto. Is enim toto ejus mutationis tempore pro ipſo deprecatus aſſidue fuit. Exacto ſeptennio Nabuchodonoſor ad ſe rediit: ſexque deinceps annos & anni ſemiſſem exegit, Deo ſeſe ſubmittendo, & delicta ſua confitendo: neque vel panem edit, neque vinum bibit, vitam madefactis ſeminibus & oleribus toletans, magoi Danieli hortatu, Deumque toto vitæ ſuæ tempore placans. Secundum hæc ipſe ita de ſua reſtitutione loquitur. (Eo tempore ad animum redii, regiamque dignitatem recepi, ac formæ meæ reſtitutus ſum, principeſque & præfecti mei me requiſiverunt: ac in regno meo confirmatus, auctus etiam ſum ampliore majeſtate. Nunc itaque ego Nabuchodonoſor laudo, extollo, & prædico gloriam cæleſtis regis: quoniam omnia ejus facta recta ſunt, ac juſtum in moribus ejus judicium. iſque omnes elate ſeſe gerentes deprimere novit.) Sane opes, potentiam atque gloriam illi a Deo conceſſa, ſacra ſcriptura verbis Jeremiæ ſic indicat. Hæc dicit Dominus. (Ecce omnem hanc terram Nabuchodonoſori regi Babylonis in ſervitutem tradidi, & beſtias ſilveſtres, ut ei operentur. Gens autem & regnum quod ejus jugo collum non ſubdiderit, ferro & fame a me punietur, tantiſper dum manu ejus conficiatur. Item: Eſt ferox, & non miſerebitur. Vox ejus eſt inſtar ſonitus maris fluctuantis, equis curribuſque multis inſtructus, ignis in morem te ſinget obſidione, o filia Sionis. Item: Ob vocem impetus ejus, & armis pedum ipſius, & propter curruum ejus quaſſationem, ac ſonitum rotarum, non convertentur patres ad filios ſuos, præ laſſitudine manuum ſuarum. Item: Ex Dane audietur fremitus equorum ejus acceleratorum. Sed & Ezechielus ita vaticinatur: Ecce ego contra te Tyre adduco Nabuchodonoſorem regem Babylonis, regem regum, inſtructum equis, curribus, & conductis multarum gentium ingentibus copiis. Is te vallo foſſaque circumveniet, & infeſtis armis. Muros & turres tuas armis dejiciet: pulviſque a multitudine equorum ejus excitatus te obteget. Ac rurſum: Hoc fatur Dominus Deus. Ecce ego Ægyptum Nabuchodonoſori trado. Is copiis ejus potietur, ac ſpolia leget, & prædam avertet. Ægyptum ei mercedis loco do, ob navatam mihi adverſus Tyrum operam: ac per ipſum perdam multitudinem Ægyptiorum. Itaque conſentaneum eſt, quod ei Danielus dixit: Tu rex regum es, cui cæleſtis Deus regnum dedit validum ac potens, & ubicumque homines incolunt magni æſtimatum. In tuam poteſtatem tradidit feras agreſtes, & aereas volucres, teque omnium

Capit. 27. Edit. Pariſ. pag. 117.

Cap. 6.

Cap. 47.

Cap. 8.

Cap. 26.

Cap. 2.

A παύλω ἔχωσι τέλω ἀρχλώ, ἐπὶ τέλει δὲ ὡς θῆρες ἁρπάζουσιν ὀλοθρεύοντες καὶ ἀναιροῦντες. ἦ ὡς βοῦς ἔβοσκε χόρτον, καὶ αἱ τρίχες αὐτοῦ πτέρυθησαν, καὶ οἱ ὄνυχες ὑγένοντο ὡς ὄρνέου, καὶ ἀ σαρξ ἐν ἔτει καιροῖς ἑπαχυύθη ἦ ἐμαλακώθη τῇ κακοπαθείᾳ, ἓ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἄρθα τὰ μὴ λαλεῖν. ἦ νοῦς οὐδὲς ἐδάκρυε, καὶ ἀπὸ τῶ κλαίειν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐγένοντο ὡς κρέας. ἦ πολλοὶ ἐξέοντες οὐχ ἑώρων αὐτὸν πλὴν τῶ ὁσίου Δανιήλ· ὗτος γὰρ πάντα τὸν χρόνον τῆς ἀλλοιώσεως αὐτοῦ ἐν προσδοκίᾳς ἦν περὶ αὐτοῦ· ἦ μετὰ τὸ ἀλλαγῆναι τὸν ἑπτὰ καιρὸν, ὑποπατίσῃ εἰς ἑαυτὸν, ἦ ἐποίησεν ἓξ ἥμισυ χρόνες, ὑπεπίπτων τῇ ἐξομολογήσει τῇ Κυρίῳ, μήτε ἄρτον φαγὼν, μήτε οἶνον πιὼν, ἀλλ' ἐν ὠσπρίοις βρωτοῖς ἦ λαχάνοις διαζῶν, κατὰ † † μεγάλω Δανιὴλ προσλάλησιν, ἦ † Κύριον ἐξιλεούμενος πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν φησὶν ὁ αὐτὸς περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀποκαταστάσεως· ἐν τῇ καιρῷ ἐκείνῳ, αἱ φρένες μου ἐπεστράφησαν ἐπ' ἐμέ, ἦ εἰς τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἦλθον, ἓ ἡ μορφή μου ἐπέστρεψεν ἐπ' ἐμέ. ἓ οἱ τύραννοί μου ἦ οἱ μεγιστᾶνες μου ἐζήτουν με, ἦ περὶ τὴν βασιλείαν μου ἐαρατεύθην, ἓ μεγαλοσύνη περισσοτέρα ἐτέθη μοι. Νῦν οὖν ἐγὼ Ναβυχοδονόσορ αἰνῶ ἦ ὑπερυψῶ ἦ δοξάζω † βασιλέα † οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀληθινὰ, ἦ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, ἦ πάντες τοὺς πορευομένους ἐν ὑπερηφανίᾳ δύναται ταπεινῶσαι. τὴν τοίνυν ἐκ Θεοῦ δοθεῖσαν πολυολβίαν, ῥώμην τε ἦ περιφάνειαν ὁ Θεὸς λόγος ὑπεμφαίνων, διὰ Ἱερεμίου φησίν· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ δίδωκα πᾶσαν τὴν γῆν τῇ Ναβυχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, δουλεύειν αὐτῷ, ἦ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ. καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία, ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσι † τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ † ζυγὸν αὐτοῦ, ἐν μαχαίρᾳ ἓ ἐν λιμῷ σκέψομαι αὐτούς, ἕως ἂν ἐκλίπωσιν ἐν χερὶ αὐτοῦ. καὶ ἰσχυρὸν ἐστι, ἓ ὑα ἐλαύνει. φωνὴ αὐτοῦ ὡς θάλασσα κυμαίνουσα. ἐφ' ἵππος πολλοὺς ἦ ἅρμασι παραταξεῖ) ὡς πῦρ, οἷς πόλεμον ἐπὶ σὲ, Θύγατερ Σιών. ἦ, ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ † ὅπλων † ποδῶν αὐτοῦ, ἦ ἀπὸ σεισμῦ †ῆ ἁρμάτων, ἦ ἄχυ τροχῶν αὐτοῦ, οὐκ ἐπιστραφήσονται πατέρες ἐπὶ υἱοὺς αὐτῶν, ἀπὸ ἀλάστως χειρῶν αὐτῷ καὶ, ἐκ δὰν ἀτυθήσεται φωνὴ ὀξύτητος

D ἵππων αὐτοῦ καὶ διὰ Ἰεζεκιὴλ ὧδε λέγει· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ Σὸρ Ναβυχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος, ὃς ἐστι βασιλεὺς βασιλέων, μετ' ἵππων ἦ ἁρμάτων ἓ συναγωγῆς ἐθνῶν πολλῶν σφόδρα ἦ περιβαλεῖ σοι τεῖχος, ἓ οἰκοδομήσει σε τύκλῳ χάρακα, ἦ περίσασιν ὅπλων ἦ τὰς λόγχας αὐτοῦ ἀπίσωσί σου δῶσι, τὰ τείχη σου ἦ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτοῦ· ἀπὸ δὲ † πλήθους † ἵππων αὐτοῦ καλύψει σε κονιορτὸς αὐτῶν. ἦ πάλιν τάδε λέγει Κύριος ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τῇ Ναβυχοδονόσορ † γῆν Αἰγύπτου, ἦ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆ, ἦ σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, ἦ προνομεύσει † προνομὴν αὐτῆς αὐτὴ † λειτουργίας ἃς ἐδούλευσεν ἐπὶ Τύρον, δέδωκα αὐτῇ † γῆν Αἰγύπτου, ἦ ἀπολῶ τὸ πλῆθος

E Αἰγυπτίων δι' αὐτῶ. εἰκότως οὖν ἔλεγε πρὸς αὐτὸν Δανιὴλ· σὺ βασιλεὺς βασιλέων, ᾧ ὁ Θεὸς τῶ οὐρανῶ βασιλείαν ἐχαρίσατο καὶ κραταιὰν ἔδωκεν, ἔντιμον ἐν πάντι τόπῳ, ὅπου κατοικῶσιν υἱοὶ † ἀνθρώπων. θηρία τε τῶ ἀγροῦ, ἦ πετεινὰ τῶ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν τῇ χειρί σου, ἦ

πάντων. καὶ σὺ ὦ ὁ χρυσῆ κεφαλὴ τῆς εἰκόνος, ἡ τὸ A
δένδρον ἃ εἶδες τὸ μεγαλωθὲν, ὃ τὸ ὕψος ἐφθασεν εἰς
τὸ κράτος, καὶ τὸ κῦτος αὐτῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ὑπο-
κάτω αὐτῦ κατοίκουν τὰ θηρία. ὅτι μεγαλωθὴς, καὶ
ὑψηλώθης, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐφθασεν εἰς τὸν ὐ-
ρανὸν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.

Μετὰ δὲ Ναβυχοδονόσορ βασιλεύσει Οὐλιμαροδὰχ
υἱὸς αὐτῦ, ἔτη ιβ. ὃς ἠλευθέρωσε τὸν ἰεχονίαν λύσας τὰ δεσμὰ,
ἐποίησε σωμοφύλακα αὐτῦ. περὶ ὃν καὶ τὰ βασιλέων
ἱστορία, καὶ ἡ θεία Ἱερεμίας φησί. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τεσ-
σαρακοστῷ ἐβδόμῳ ἔτει ἐκπορεύεται τῦ Ἰωακεὶμ βασιλέ-
ως Ἰούδα, ἐν τῇ δεκάτῃ μηνὶ, ἐν τῇ πεμπτῃ καὶ εἰκά-
δι τῦ μηνὸς, ἔλαβεν * Εὐιλαὰδ Οὐλιμαροδὰχ βασιλεὺς B * Ελωμα-
Βαβυλῶνος, ἐν τῇ ἐνιαυτῇ ᾧ ἐβασίλευσε, ἡ κεφαλὴν ροδάχ,
βασιλέως Ἰούδα Ἰωακεὶμ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου, Bibl.
ὃ ἐφυλάττετο, καὶ ἐλάλησεν αὐτῇ χρηστὰ, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τῇ ὃ δίφρον ὑπὲρ τὸν θρόνον τῦ βασιλέων τῦ μετ' αὐ-
τῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἤλλαξε τὴν στολὴν τῆς φυλακῆς αὐ-
τῦ· ἐσθίει διὰ παντὸς ἄρτον κατὰ πρόσωπον αὐτῦ, πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἔζησεν. Ἰωακεὶμ δὲ ὑπὸ, ἐφ' ᾧ καὶ Δανιὴλ ἠχμαλωτίσθη, Ναβυχοδονόσορ ἀπόλεσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐρήμωσεν ἔξω τῦ τείχους.

Μετὰ δὲ Οὐλιμαροδὰχ βασιλεύσει Βαλτάσαρ, ὁ
ἀδελφὸς αὐτῦ, ἔτα τρία· ὃς μέσης τῆς ἱερατικῆς σκέ-
νης τῦ Θεῦ ἐν τῷ συμποσίῳ, ἅτερ ἤγαγεν ὁ πατὴρ C
αὐτῦ Ναβυχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, ἀσεβήσει κατὰ θεί-
ων ὀργίων. φησὶ γὰρ πρὸς αὐτὸν τότε ταῦτα Δανιὴλ· ὁ
Θεὸς ὁ ὕψιστος τῷ βασιλείᾳ καὶ τῇ μεγαλωσύνῃ ὃ-
δωκε Ναβυχοδονόσορ τῷ πατρί σου, καὶ ἀπὸ τῆς με-
γαλωσύνης αὐτοῦ πάντες οἱ λαοὶ, φυλαὶ, γλῶσσαι
πᾶσαι τρόμοντες, καὶ φοβούμενοι ἀπὸ προσώπου αὐτῦ.
καὶ ὃς ἐβούλετο ἀγρεῖ, καὶ ὃς ἤθελε ἔσωζε. καὶ ὅτε ὑ-
ψώθη ἡ καρδία αὐτῦ, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῦ ἐπαρθὲν ἐπ'
ὑπερηφανεύεσθαι, κατηχθὴ ἀπὸ τῦ θρόνου τῦ βα-
σιλείας αὐτῦ, καὶ ἡ τιμὴ αὐτῦ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτῦ, καὶ
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξωλώχθη, καὶ μετὰ τῶν θηρίων ἐ-
δόθη, καὶ μετὰ τῶν ὀνάγρων ἡ κατοίκησις αὐτῦ, καὶ
χόρτον ὡς βῦν ἐψώμιζον αὐτὸ, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τῦ ου- D
ρανῦ τὸ σῶμα αὐτῦ ἐβάφη· ἕως ὃ ἔγνω, ὅτι κυριεύει
ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν δόξῃ, δώ-
σει αὐτῷ. καὶ σὺ ὦν ὁ υἱὸς αὐτῦ Βαλτάσαρ, οὐκ ἐταπεί-
νωσας τὴν καρδίαν σου. καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ παράκοποι, καὶ αἱ παλλακαί σου οἶνον ἐπίνετε ἐν τοῖς ἁγίοις σκεύε-
σι. διὰ τῦτο ἀπεστάλη ἀστράγαλος χειρὸς ἐκ προσώ-
που αὐτῦ, καὶ ἡ γραφὴ αὐτῦ ἐνετμήθη, ὡς προ-
γράφη.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναιρεθῆναι Βαλτάσαρ, Δαρεῖος παρέ-
λαβε ἡ βασιλείαν, ὁ Μῆδος, ὁ καὶ Ἀρταξέρξης ὁ Ἀ-
στυάγης, ἔτη ξ'. ὃς ἔχε γυναῖκα ἡ Μαρδοχ, Ε-
σθὴρ, ἐπιλεχθεῖσαν διὰ κάλλος ἐκ τῶν Εβραίων νεανίδων
ἥτις καὶ ἦθος λαὸν Ἰουδαϊκὸν ἀναιρεῖσθαι μέλλοντα, ἐξ E
ἐπιβουλῆς Αμὰν τῦ ἀρχισωματοφύλακος βασιλέως, παρεκτε-
θέντος ἐπὶ τὸν ἀνασκολοπισθῆναι, εἰς ὃν αὐτὸς ἐβουλεύσα-
το Μαρδοχαῖον ἡ ἐνδὺ ἀνασκολοπίσαι σὺν θεῷ, μὴ τιμῶντα
αὐτὸν καὶ προσκυνοῦντα. φησὶ γὰρ τῆς τῦ μεγιστάνος· ἰδοὺ ξύ-
λον ὑψωσεν Αμὰν τῷ Μαρδοχαίῳ πηχῶν ν'. καὶ εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς· σταυρωθήτω Αμὰν ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἑτοίμη ἡ ξύ-
λον τῷ βασιλέως Ἀρταξέρξου. οὕτως ὦν πεπλήρω-
ται ἡ γραφὴ, ἡ λέγουσα· ἃ ποιῶν ποτοῦ, εἰς αὐτὰ ἐγκλε-

dominum conſtituit. Tu es aureum il- Cap. 4.
lud ſtatuæ caput, & arbor quæ in magnitudinem ſuccreverit, ita ut cœlum cacumine attingat, & amplitudo in univerſam terram porrigatur, ſub qua feræ degant. Nam potentiam, & majeſtatem nactus es maximam, majeſtatemque tua in cœlo, & potentia ad fines terræ protenditur.

Nabuchodonoſori ſucceſſit Ulemaro- Evilmerodachus.
dachus filius, & quinquennium regnavir. Is Jechoniam vinculis ſolutum convivio adhibuit. De quo & in Regnorum hiſtoria ſcriptum eſt, & Jeremias ſic ait: Anno poſt abductum in vinculis Joacimum regem Judæ trigeſimoſeptimo, vigeſimaquarta die menſis decimi, Evilmerodachus eo anno Babylonicum regnum adeptus, reſpectum habuit Joachimi regis Judæ, eumque ex cuſtodia in quam datus fuerat eduxit: benigneque allocutus, ſolium ei ſolis regum quos ſecum habebat Babylone prius attribuit: veſteque, qua in cuſtodia uſus erat, exutum, alia induit: ſicque reliquum vitæ tempus cibum coram rege ſumpſit. Is Joacimus eſt, qui etiam Jechonias nominatur. Patrem enim ejus Joachimum, ſub quo in captivitatem abductus eſt Danielus, Nabuchodonoſor necatum Hieroſolymis extra mœnia abjecerat. 4 Reg. 25. Cap. 52. Edit. Pariſ. pag. 228.

Evilmerodacho frater Baltaſar ſuc- Baltaſar.
ceſſit, regnavitque annos III. Hic cum in convivio prophanaſſet ſacra vaſa, quæ pater ipſius Nabuchodonoſor Hieroſolymis avexerat, irati Dei juſſu interfectus eſt. Tunc enim ita eum Danielus eſt allocutus. Deus altiſſimus regnum & majeſtatem patri tuo Nabuchodonoſori dedit: ita quidem, ut omnibus populis, gentibus ac quavis utentibus lingua nationibus formidoloſa fuerit ipſius potentia, atque ipſe quos vellet, aut necaret, aut vivere fineret. Atqui cum is animo extolleretur, ſpirituſque ſuperbus ſumeret, per ignominiam eſt ſolio regni ſui detruſus, ſuoque honore ſpoliatus; & ab hominibus profligatus, inter feras vixit ac apod aſinos ſylveſtres habitavit, herbaque ſe bovis inſtar pavit, & cæleſti rore corpus ejus maduit, eo uſque, dum altiſſimum regna hominum gubernare, eaque ſuo arbitrio concedere quibus vult intellexit. Tu vero filius ejus, animo nequaquam ſubmiſſo, cum principibus, concubinis & pellicibus tuis vinum de ſacris vaſis bibiſti. Eam ob rem ſumma apparuit ei ex adverſo manus, cujus ſcripturæ ſententiam exquiſivit: quæ a nobis ſupra eſt ſcripta.

Hoc Baltaſare interfecto, Darius re- Darius.
gnum obtinuit annos XVIII, Medus natione, qui Artaxerxes etiam nominatur, & Aſtyages. Is uxorem habuit Eſtheram, ob pulchritudinem ex Judaicis puellis lectam, Mardochæi cognatam: quæ populum Judaicum, cui Aman copiarum regiarum præfectus ſummus internecionem erat machinatus, eripuit: effecitque ut is Aman in crucem iſtam tolleretur, quam in cruce ſtatuerat Eſtheræ avunculum Mardochæum agere, quod ab eo honore affectus & adoratus non fuiſſet. Dixit enim quidam principum: Ecce Aman crucem Mardochæo conſtituit, L cubitos altam, & rex juſſit in eam crucem ſuffigi Amanem: itaque, ut imperaverat, factum eſt. Ac ſane tum Eſtheræ.
impletum eſt illud ſcripturæ: (Quæ Proverb. 18. Sirac. 23.

mala molitur, ils involvetur: & qui auctor facinoris mali exiſtet, eo perdetur. Qui rete alteri ponit, ſuis id pedibus induet: ac qui foveam alteri fodit, in eam incidet. Item: Per quæ aliquis delinquit, iiſdem etiam punitur.) Sub hoc ſive

Edit. Pariſ. pag. 119. Artaxerxe, ſive Attage, Danielo Angelorum princeps divina ſpectacula exhibuit, tempuſque adventus Chriſti ei eſt indicatum. Idem Danielus invidia principum, quod in magno eſſet apud regem honore, in leonum foveam projectus; Dei benignitate ibi incolumis eſt ſervatus.

Darium interfecit Cyrus Perſa, regnumque annos XXXII obtinuit, ſubacta omni regione. Quo tempore judices Iſraelico populo præfuerunt, Argonautæ

Argonautæ. cum Jaſone Theſſalo, Polluce, Hyla, Telamone, ac reliquis in Colchidem navigaverunt. Qui cum per fauces in Ponticum mare tranſite vellent, Cyzicum Helleſpooti dominum navali prælio ipſos prohibere conantem interfecerunt, ac Cyzicum urbem Helleſpooti primariam ceperunt. Mox cognito, Cyzicum ſibi genere propinquum fuiſſe, venia poſtulata templum condidere admodum mirabile: atque ad oraculum, quod eſt ante Pythias thermas, profecti, Phœbum Apollinem rogaverunt, ut ſibi ediceret cui ea ædes conſecranda eſſet. Reſponſum iis in hanc eſt ſententiam:

Aſſidua ſublime decus virtute parate.
Atque unum (ſic mando) Deum, qui cuncta gubernat,
Cæleſti reſidens ſolio, colite atque timete.
Illius æternum, natum anteque ſæcula Verbum,
Neſcia virgo viri quondam partu tenera edet:
Qui velut igniferis impulſa ſagitta procellis,
Edomitum vedet Patri pro munere mundum.
Hujus, quam Mariæ nomen manet, alma genitrix,
Agnoſcet templum proprium, ſibi vite dicatum.

Hoc oraculum æreis litteris (in marmor impreſſis) conſcriptum, illi in ſupero portæ limine poſuerunt. atque ipſi quidem tunc ædem Rheæ matris deum diaerunt: ſed ea poſtea Zenone imperante, Templum ſanctæ Dei genitricis denominata fuit. Ex eo loco moventes Argonautæ, cum vellent per Propontidem navigare, ab Amyco prohibiti ſunt, ipſis obviam cum copiis profecto. Cujus metu cum in ſinum quemdam deſertum atque nemoribus obſitum naves ſubduiſſent, conſpicati ſunt exiſtus ipſis apparentem viri formam terribilis, aquilinique inſtructi pennis: quo viſo confirmati, pugnam cum Amyco conſeruerunt: eoque interfecto, qui loco id viſum ipſis oblatum fuerat, templum condiderunt: exemplarique ejus quod apparuerat viſum in ſtatua expreſſa, templum a ſalute ibi parta Softhenium nominaverunt. Hoc poſtea Conſtantinus

Softhenium *pag. 120.* Magnus, oraculo per quietem admonitus, mutavit: araque ad ortum Solis converſa, templum Michaelo angelorum principi conſecravit, expreſſis in eo omnibus elegantiæ & abundantiæ operibus. Victo Amyco, Argonautæ cum Hercule in mare ponticum advecti ſunt, urbemque Herculis cognominem condiderunt. Inde aurei velleris cauſa in Colchidem curſum tenuerunt: & cum

A Θράκιαι· καὶ ὃς δ' ἀνέκαυσεν καλόν, ἀπελθὼν αὐτὸς αὐτῷ. καὶ ὃς παρασκεύζεται δίκτυον ἵνα πρόσωπον ᾖ πλησίον, πεμβαλεῖ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸν ποσί. καὶ ὁ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον, εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται. καὶ, δι' ὧν τις ἁμαρτάνει, δι' αὐτῶν καλάζεται. ἐφ' οὗ Ἀρταξέρξου, τοῦ Ὦ Ἀσυάγου, καὶ τῷ Δανιὴλ φράσασαι διὰ τῆς Ἀρχαγγέλου ὀπτασίας, καὶ ὁ χρόνος ἐδηλώθη τῆς Χριστοῦ παρουσίας. ὅστις καὶ φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν μεγιστάνων, διὰ τὸ μεγάλως τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐβλήθη εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. ὃς καὶ ἀβλαβὴς διετηρήθη τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ δὲ Δαρεῖον ἐβασίλευσε Κῦρος ὁ Πέρσης, ἔτη λβ'. ὃς ἀνεῖλε Δαρεῖον, πάσης γῆς ἐκράτησεν. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Κεντοῦ, καὶ οἱ Ἀργοναῦται οἱ περὶ Ἰάσονα τὸν Θεσσαλόν, καὶ Πολυδεύκιλον, καὶ Ὕλαν, καὶ Τελαμῶνα, καὶ τοὺς λοιποὺς, ὁρμὴς τὴν Καλχίδα ἐκπλέοντες, καὶ διὰ τοῦ ἀνάπλου τοῦ τὸν Ποντικὸν Θάλασσαν διαβῆναι θέλοντας, ἀντισταντος αὐτοῖς Κυζίκου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὑπαρχοῦντος ἐν ναυμαχίᾳ, τὸν μὲν ἐφόνευσαν, τὴν δὲ Κύζικον ἑλαβεν, μητρόπολιν οὖσαν Ἑλλησπόντου. καὶ μαθόντες ὅτι Κύζικος ὁ σφαγεὶς παρ' αὐτῶν, συγγενὴς ἦν αὐτοῖς, συγγνώμην ἐποιοῦντο, καὶ ατίζουσιν ἱερὸν θαυμαστὸν οἶον. πρὸς δὲ τὸ τῆς Θερμῶν μαντεῖον γενόμενοι, καὶ θυσάμενοι ἐπύθοντο τροφητεύοντος ἐκεῖ, Φοῖβ Ἀπόλλων, τίνος ἂν ἕνα δόμος ὦσι; καὶ ἀκούσαν· ἔσα μὲν πρὸς ἀρετὴν καὶ κόσμον ἔραρε, ποιεῖτε. ἐγὼ δὲ ἑρτμίου τρόπον ἵνα μοιῶν ὑλομίδητα θεόν, ὃ λόγος ἄφθιτος ἐν ἀδαὶ καὶρῃ ἔγκυος ἔσαι. ὕτος ὥσπερ πόξου πυξιφόρου, μέσου διαβραμὼν ἅπαντα κόσμον, ζωγρήσας πατρὶ προσάξει δῶρον. αὐτῆς ἔσαι δόμος ὦσι· Μαρία δὲ παῖσμα αὐτῆς. Τοῦτον τὸν χρησμὸν ἐν λίθῳ μαρμαρίνῳ χαλκοῖς γράμμασι γράψαντες, εἰς τὸ τοῦ ναοῦ ὑπέρθυρον ἀνέθεσαν. ὕστι μὲν καλίσαντες τὸν οἶκον, Ῥέας μητρὸς Θεῶν. ὕστερον δὲ ἐπὶ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως, ναὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου μετωνόμασαν. ἐκεῖθεν πάλιν οἱ Ἀργοναῦται ὁρμήσαντες, καὶ διὰ τοῦ ἀνάπλου βουλόμενοι παρελθεῖν, ἐκωλύοντο ὑπὸ Ἀμύκου, στρατευσαμένου κατ' αὐτῶν. ἀθλίως ὄντι, κάλλει νέοι ἀγέρωχῃ ἀλοὺς ἀθρόοις προσέχουσι. καιροῦ ἀπτασίαν θείαν ἐξ ὁράσεως αὐτοῖς ἐπιφανεῖσαν ἐν ἀνδρὸς φοβερᾷ εἴδει, πτέρυγας ὡς ἀετοῦ περιεσκμένου, θαυμάζουσι, καὶ τῷ καταθαρρήσαντες, εἰς πόλεμον τῷ Ἀμύκῳ συμβάλλουσι. καὶ ἀποκτείναντες αὐτὸν, ἐκτισαν ἐν τῇ ὀπτασίας τόπῳ ἱερόν. καὶ δι' ἴκνους τῆς αὐτοῦ ὁραθείσης μορφῆς τὸ ἐκτύπωμα ἀναπλώσαντες, Σωθένιον τὸ ἱερὸν ὠνόμασαν, διὰ τὸ ἐν τούτῳ αὐτοὺς σωθῆναι. τοῦτο τὸ ἱερὸν ὕστερον ὁ μέγας ἐν βασιλεῦσι Κωνσταντῖνος, καὶ ὄναρ χρηματισθείς, μετεποίησε. καὶ τὸ μὲν θυσιαστήριον πρὸς ἀνατολὰς ὁρᾶν ἐτύπωσε, τὸν δὲ ναὸν, τῷ Ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ ἐκάλεσεν, πᾶσαν παλαιργίαν καὶ καταφορείαν ἐν αὐτῷ τυπώσας. μετὰ δὲ τὸν κτίσαι τὸν Ἀμύκου, οἱ Ἀργοναῦται μετ' Ἡρακλέους ἐπὶ τὸν Ποντικὸν Θάλασσαν ἐκπλέυσαντες, πόλιν ἐδείμαντο ἐπὶ τῷ τοῦ Ἡρακλέους ὀνόματι. ἔπα διὰ τὸ χρυσοῦν δέρας ἐπὶ τὴν Καλχίδα διαπράσαντες, αὖτὸ τε καὶ Μήδειαν τὴν τοῦ βασιλέως Κολχίδος θυγατέρα, Ἰάσονος ἐραθεῖσαν, ἀπελθόντων, ὑπέστρε-

ψαν.

ψαν. τότε δὲ Τρῶς ὁ Φρυγῶν χώρας ἄρχων, ἀ Ηλιν δὲ Γανυμήδης πατήρ. ὅπερ δύο πόλεις Τροίαν δὲ Ιλιον ᾠκοδόμησε· δὲ τὰς ἀσυγκίτους εἰς τὸν ὑγκαιστομὸν ἡ πόλεων προσκαλισάμενος, ἡ Μυκηναίων ἀνάστατος Ταντάλῳ ἐπολέμει· ἃς δὲ εἰς ἔχθραν αὐτῷ διὰ τοῦτο ἀπεκτίνει. ὃν δὴ ἀ Τρὼς φρὸ τῆς τῶν πόλεων οἰκοδομῆς δίξαμενος εὐχὴν τῷ Διΐ, θυσίας δὲ δῶρα πέμπων εἰς Εὐρώπην. καὶ ἐπεὶ αἱ πόλεις ἐπλήθυναν, τὸν Γανυμήδην σὺν ἀνδράσι πυτάκοσι, δῶρά τε δὲ θυσίας φρὸς τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν ἐπέμπει. Τάνταλος δὲ δόλον οἰηθείς, διώκειν ἀποστείλας, ἥρπασε Γανυμήδη δὲ τοὺς μετ' αὐτοῦ, οὓς ἐκέλευον θυσίας κομίζειν τῷ Εὐρωπαίῳ Διΐ. ὁ δὲ Γανυμήδης διὰ τὴν αἰχμὴν ἅμα, δὲ ἡ φόβον, ἀρρωστεῖ, δὲ συγγενόμενος τυγχάνει, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τελευτᾷ. καὶ τὰ μὲν δῶρα τοῦ Ταντάλου κελεύσαντος τῇ ἱερῇ τῷ Διὸς ἀπεδόθη, τὸ δὲ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ ναῷ ὁδοῦ ἀπετέθη. ἐντεῦθεν ἐμυθεύσαντο, τὸν Διὰ γενόμενον αἰετὸν, διὰ τὸ τῆς ἁρπαγῆς ἐκεῖ, ἡ Γανυμήδην ἀναλαβεῖν, εἰς τὸ οἰνοχοεῖν αὐτῷ.

Ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις τῆς Κεκροπίδος ἐβασίλευσε ἡ Εὐρώπης ἀ Λάπαθος· ἔχε δὲ δύο υἱούς, Αχαιὸν δὲ Λάκωνα. πλωτησαντος δὲ τοῦ πατρὸς, εἰς δύο ἀπεμερίθη ἡ ἀρχή. ὁ τοίνυν Λάκων τῶν ἡμίσεως χώρας λαχὼν, Λακωνικὴν ἐκάλεσεν· ἧς τελέυτησε τρεις χρόνους βασιλεύσας, ἔστησε πόλιν παράλιον, τὴν Γαθεάτιδα. ἧ μετ' αὐτὸ ἄλλοι τινες ἄρξαν, ἕως Θεστίου, ἃς παρὰ ἡ Εὐρώτᾳ ποταμὸν πόλιν οἰκοδομεῖ τὴν Θεσπίαν. ὅπερ ἀ Θέστιος τῆς Λακώνων βασιλεύσας, τέτταρα θυγατέρας τρεῖς εἰς ὑπερβολὴν εὐφυεῖς, Λήδαν, ἓ Κλυτίαν, ἧ Μελίππην, αἳ ἧ Λακωνίδες ἐκαλοῦντο· τὴν μέντοι Λήδαν Τυνδάρεως λαβὼν εἰς γυναῖκα, ἃς ἧ μετὰ Θέστιον τῆς τῆς Λακώνων χώρας ἐπεκράτησεν, ἔχων ἐξ αὐτῆς τὴν Κλυταιμήστραν, ἣν μετὰ ταῦτα Αγαμέμνων ἠγάγετο γυναῖκα τῆς Μυκηναίων ὁ βασιλεύς. ἡ μέντοι Λήδα ἐν φροντίσι παρὰ ἡ Εὐρώτᾳ ὡραζομένη, ἐπεὶ Τυνδάρεως μὲ παρὼν ἦν, μοιχεύθεισα ὑπὸ νεανίσου τινὸς, Κύκνου καλουμένου, ὑπὸ Ελλήνων, βασιλέως Αχαΐας, τέτταρα βρέφη τέκε ἐν ἑνὶ τοκετῷ, Κάστορα, Πολυδεύκην, ἧ Ελένην· ὧν δὴ ἀ Ελένη ὡραιοτάτη, ἣν ἀ Τυνδάρεως Μενελάῳ ἀδελφῷ Αγαμέμνονος, βασιλεύοντι τότε τῆς Αργείων, εἰς γυναῖκα ἐξέδοτο. εἰκὰ δὲ ὧν τὸν Διὰ κύκνον γενέσθαι, ἧ νῆ Λήδᾳ συνελθεῖν, μεμυθολογήκασι οἱ ποιηταί.

Ἐν τοῖς χρόνοις τῶ κρτῆ Σαμψὼν, Δάρδανος μὲν υἱὸς Ιλου τῆς Φρυγῶν, Ελλήνων δὲ καὶ τῆς Ελλάδος Αβαντος ἔτη κχ'. ἐβασίλευσε. Προῖτος δὲ μετ' αὐτὸν, ἔτη ις'. τούτου ἡ γυνὴ Σθενέβοια, ἀ καὶ Αντεια, Βελλεροφόντου ἐρασθεῖσα (ἃν Προῖτος ἀρὼν χαμαιρρῆφῆ, ἧ ἀνδροφιλήμων, καὶ τιμῆς ἐξισωτὴς, ἀμαθίαιτον εἶχε) τούτου μανικῶς ἐράσθη ἡ Αντεια, πολλαῖς τε προσαγωγαῖς πειρωμένη καὶ ὑπερφυεῖσα δὲ ἀρετὴν τοῦ νέου, καὶ πίστιν τὴν πρὸς τὸν ἀνεψιὸν, φρὸς τὸν ἄνδρα Προῖτον ἐβάλλετο. ἀ δὲ, μὴ ἐᾶσα νόμον ἔφη, τῇ ἑαυτῶν ναυῶν μαιχόντι, εἰς ψυχὴν ἐπιβουλεύσαι· ἀλλὰ τῇ σῷ πατρὶ Ιοβάτῃ γράψας, ἀυτὸν ὑπηρετῶ μοὶ, οὐ συδέποτε

aureo vellere Medea etiam; regis filia Colchici, quæ amore Jasonis correpta, ſperat abducta, reverſi ſunt. Eo tempore Tros Ili & Ganymedis pater Phrygiæ imperavit. Is duas urbes extruxit, nempe Trojam atque Ilium: ad quarum dedicationem cum vicinos convocaſſet, Tantali Mycenarum regis oblitus fuit, atque hunc propterea ſibi infenſum habuit. Vovetat ante ædificatas urbes Tros Jovi, victimas ſe ei & dona in Europam miſſurum. Idcirco urbibus jam abſolutis, Ganymedem cum L viris dona & victimas ad templum Jovis allatum mittit. Tantalus vero dolum ſubeſſe ſuſpicatus, miſſo exercitu, Ganymedem cum comitatu rapuit, dicentes ſe Europæo Jovi victimas afferre. Ganymedes turpitudine rei & metu conſternatus, in morbum incidit: Impetrataque venia, non multo poſt vita excedit. Proinde munera Tantali juſſu fano Jovis reddita ſunt, & reliquiæ Ganymedis in templo intus recondítæ. Hinc fabula conficta eſt, Ganymedem a Jove in aquilam converſo (nempe ob celeritatem raptus) abreptum, ac ejus pincernam factum. Ganymedes.

Eadem Judicum ætate, regnum Europæ tenuit Lapathus. Duos hic filios habuit, Achæum & Laconem: itaque ipſo mortuo, regnum in duas partes eſt divulſum. Laco dimidiæ regni parti, quæ ſibi obtigerat, nomen Laconicæ indidit & in ea triginta tres annos regnavit, urbemque maritimam Gathyniam ædificavit. Poſt hunc alii quidam reges fuerunt, uſque ad Theſtium, qui ad Eurotam fluvium urbem Theſtiam fundavit. Is Theſtius Laconum rex tres ſpe pulcherrimas filias progeneravit, Ledam, Clytiam, Melippam nomine: quæ & Laconides appellabantur. Ledam Tyndareus uxorem duxit, qui poſt Theſtium Laconicæ regno potitus eſt: & ex ea ſuſtulit Clytæmneſtram, quam poſtea temporis Agamemnon Mycenarum rex conjugio ſibi copulavit. Verum Leda in ſuburbio ad Eurotam cum ſe abſente Tyndareo oblectaret cum juvene quodam, cui Cygnus nomen, Elerion Achæorum rex pater fuit, adulterium commiſit: atque ex eo tres ano partu infantes edidit, Caſtorem nimirum, Pollucem, atque Helenam. Formoſiſſima fuit Helena: quam Tyndareus Menelao regi eo tempore Argivorum, fratri Agamemnonis, nuptum tradidit. Falſo itaque poetæ commenti ſunt, Jovem in olorem converſum cum Leda rem habuiſſe. Edit. Pariſ. pag. 121. Helena.

Samſone Judæos gubernante, Dardanus Ili F. Phtyges, Græcos Abas annos XXJII tenit. Poſt Abatem Prœtus, annos XVII. Hujus uxor Stenebœa, quæ etiam Anteja appellatur, Bellerophontis amore capta (eum expoſitum Prœtus invenerat, educaverat, multoque honore dignatus contubernalem habebat) hunc ergo cum deperiret Anteja, ac ſæpenumero miſſis internunciis repulſam ab juvene virtute prædito, & benefactori ſuo fideliter grato paſſa eſſet, hunc apud maritum falſo accuſat crimine. Prœtus, ſibi ejus vitæ, qui cum communem ſalem veſci conſueviſſet, periculum creare nefas eſſe cauſatus, miſſurum ſe eum ad Antejæ patrem Jobatem dixit, una cum literis: ab hoc il- Bellerophon.

lum, quod communi mensa usi numquam sint, intersectum iri. Ita Bellerophontem cum litteris regio sigillo suo obsignatis, ad eum mittit, nihil mali suspicantem. Pervenit ergo ad Jobatem, forte tum prandentem; qui Bellerophontem, ut a genero missum, statim mensæ adhibuit. Inde lectis litteris, neque jam necare hominem lege communicatæ mensæ permittebatur: & calumnia eum circumventum ex maltis evidentibus signis deprehendens, pepercit. Ita virtus, eum, qui ea præditus est, malis liberare valet. Præto successit Acrisius posterior, & regnavit annos XXXI. Post eum Pelops, annos XXXII. qui urbem nomine Peloponnesum condidit, unde etiam Græci Peloponnesiorum nomen traxerunt.

Democritus. Ea ætate Democritus innotuit, philosophus: qui præter alia docuit, eum, qui velit philosophari, debere omnibus abstinere vitiis, temperantiæ studere, omnia recte agere atque facere: ita demum licere, cognitione eorum, quæ novem litteris notata sunt, potiri, sic (inquit) videbis filium Dei verbum omnis perpessionis expers, quod ipsum denuo perpessionibus obnoxium apparuit.

Hippocrates. Floruit tunc etiam Hippocrates, philosophus, & præstantissimus medicus. Fratei huic fuit Sosander (id nomen viros servantem designat, qui & Hippocraticam & veterinariam artem tractabat. huic fesunt Hippocratem dixisse: Vel nomen muta, vel artem dedisce.

Edit. Paris. pag. 122. Post Pelopem regnum tenuit Atreus, annos XX. Inde Thyestes XXII. tum Agamemnon XVSSS. Post Ægysthus VSI. Duravit ergo regnum Græcorum, five Peloponnesiorum, annos CLXIV.

Superioribus aliquanto temporibus Minos Jovis & Europæ F. Cretæ regnum tenuit; cumque classe plurimum valeret, Athenienfibus bellum fecit, & leges posuit. Tunc & Dædali, Icari, ac Tauri nobilibus fabulis Pasiphae Minois uxor occasionem præbuit. Ea cum Tauro scriba suo adulterio commisso, filium peperit, qui Minotaurus fuit appellatus. Ipsa autem una cum duabus ancillis in carcerem inclusa ex morbo periit. Icarus, cum ex carcere profugus navigaret, in mari perlit. Dædalus jugulatus est.

Minotaurus.

Hercules autem, is cujus ærumnæ in omnium sunt ore, ex Colchide cum Argonautis reversus, in Africam venit: ibi Antæum, portentosis dæmonum & abominandis utentem præstigiis, congressus cum superasset, in morbum pestilentem incidit: versusque in furorem, se ipsum in ignem conjecit, itaque perlit.

Post Minoem, Minotaurus Pasiphaæ & Tauri filius regnum inivit. At Senatores probro sibi ducentes, si ex adulterio natum regem haberent, Thesenm Ægei regis Thessaliæ F. ad imperandum bello Minotaurum exhortantur: promittentes ipsi, se & Minotaurum profecturos, & Ariadnam Minois filiam, totamque Cretam tradituros. Statim itaque Theseus in Cretam trajicit. Ibi dux exercitus reliquique omnes simulata fuga, Minotaurum Gortynæ relictum deserunt: qui proditionem sentiens, in locum, cui Labyrintho nomen est, confugit: ibique in spelunca abditus latuit, donec cujusdam indicio Theseus eum ibi repertum jugulavit. Theseus triumphum Gortynem introduxit. Æ-

A ἔφαγεν ἄρτον, ἢ αὐτὸς τοῦτον ἀναιρήσει. γράψας δὲ, καὶ σφραγίδι σφραγίσας βασιλικῇ τὸ γράμμα, ἀποστέλλει. ἀφῖκτο δ' ὕστερος, μηδὲν ὑφορώμενος κακόν. δέξεται εὖν αὐτὸν ὁ πενθερὸς, ὡς ὑπὸ τῷ γαμβρῷ ἀπεσταλμένον ὑποτραπέζιον ἐποίησε. μετὰ δὲ πολὺ ἀναγνοὺς τὸ γράμμα, ὡς φονέως δίκην τῶν τῆς συνωμοσίας νόμων ἐχρῶν ἔσχε, ἀλλὰ τὴν συνωμοσίαν τὸ ἀρχαῖον ἐκ πολλῶν πλείονων καταμαθὼν, ἐφείσατο αὐτοῦ. Οὕτως εἶδεν ἀρετὴ τὸν κεκτημένον ὑπολυτροῦσθαι κακῶν. μετὰ δὲ Προῖτον, ὁ δὲ Ἄβαντος Ἀκρίσιος ἐβασίλευσεν ἔτη λά. μεθ' ὃν Πέλοψ, ἔτη λβ. ὃς τὴν πόλιν κτίσας, Πελοπόννησον πρῶτος ὠνόμασεν· ἐξ οὗ τὴν Πελοποννησίους οἱ Ἑλλαδικοὶ λέγονται.

B Τότε τὴν Δημόκριτος ἠγωνίζετο ὁ φιλόσοφος, ὃς ἐδίδασκε πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι δεῖ τὸν φιλοσοφεῖν ἐθέλοντα, πάντων ἀπέχεσθαι κακῶν, σωφρονεῖν ἀσκεῖν, καὶ πάντα ὀρθῶς νοεῖν καὶ πράττειν, καὶ ὅπως ἴσχῃ τὴν ἐνσαγράμματον μαθεῖν· καὶ οὕτω (φησὶν) ὄψει τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, τὸν ἀπαθῆ, παθητὸν γεγονότα.

Τούτῳ συνήκμαζε καὶ Ἱπποκράτης, φιλοσοφῶν, καὶ ἰατρεύων ὡς ἄριστα κατεσταλμένως. ᾧ καὶ ἀδελφὸς Σώσανδρος ὀνομάζεται, καὶ τὴν ἱπποτεχνίαν, ἅμα δὲ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τέχνην μετερχόμενος. πρὸς ὃν φασιν εἰρηκέναι τὸν Ἱπποκράτην· ἢ τὸ ὄνομα μετάβαλε, ἢ νόμον τέχνην μετάμαθε.

Μετὰ Πέλοπα ἐβασίλευσεν Ἀτρεύς, ἔτη κ'. εἶτα Θυέστης. ἔτη δώδεκα. μεθ' ὃν Ἀγαμέμνων, ἔτα ιθ'. εἶτα Αἴγισθος, ἐπὶ ἑπτά. κατ' ἐκεῖνον δὲ ἐβασίλευε Ἑλλήνων, ἤτοι Πελοποννησίων, ἐπὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε.

C Ἐν τοῖς ἀνωτέρω τῆδε εἰρημένοις χρόνοις. Μίνως ὁ Κρήτης, ὁ υἱὸς τῆς Εὐρώπης, ἐβασίλευσε. καὶ θαλασσοκρατῶν Ἀθηναίοις ἐπολέμει, καὶ νόμους ἔξετίθει. τότε δὲ ὁ Δαίδαλος, καὶ ὁ Ἴκαρος, καὶ ὁ Ταῦρος, ἔσχεν τῆς Πασιφάης· τῆς Μίνωος ἐδραμόντος γυναικός. ἐκ τοῦ Ταύρου μὲν ὅσα τοιαῦτα αὐτῆς ἔτεκε μοιχευθεῖσα, ἔτεκεν υἱὸν, ὃς Μινώταυρος ἐκλήθη. ἃ δὲ Πασιφάη ὑπὸ Μίνωος μετὰ δύο δεκαέτεις ἐλευθεῖσα ἐν οἰκήματι, νόσῳ τελευτᾷ. Ἴκαρος δὲ τῆς εἱρκτῆς ὑπαλύξας, ὡς ἔπλει, ἐπετρίβη· Δαίδαλος δὲ ἐφάγη.

D Ἡρακλῆς δὲ ἐν αὐτοσχεδίοις τοῖς ἄθλοις τελευτήσαντος, μετὰ τὸν ἀπὸ Κολχίδος μετὰ τῆς Ἀργοναυτῶν ὑποστροφὴν, ἐν Λιβύῃ γενόμενος, ἐξ Ἀνταίου συμβαλὼν, δαιμονιώδη νοσῳ ἐν μυσαρᾷ φάσματι τελευτᾷ, καὶ νικήσας αὐτὸν, νόσῳ λοιμώδει περιπίπτει· καὶ μανεὶς εἰς πῦρ ἑαυτὸν ῥίψας τελευτᾷ.

Μετὰ Μίνωα, Μινώταυρος ὁ Πασιφάης καὶ Ταύρου βασιλεύει. ὕβρει δὲ οἱ συγκλητικοὶ, τὸν ἐπὶ μοιχογνώτῃ βασιλεύεσθαι ἠγούμενοι, Θησέα προτρέπονται τὸν υἱὸν Αἰγέως, βασιλέως Θετταλίας, εἰς πόλεμον κατ' αὐτοῦ ἐξαπῶσαι. ὑπισχνοῦνται δὲ αὐτῷ, αὐτόν τε φονεῦσαι Μινώταυρον, καὶ Ἀριάδνην τὴν E Μίνως καὶ Πασιφάης, καὶ πᾶσαν Κρήτην. Διαπερᾷ γὰρ εἰς Κρήτην ἐξαίφνης ὁ Θησεύς. ὁ γὰρ στρατηγὸς, καὶ πάντες Μινώταυρον ἐν Γορτυνίᾳ ἀφέντες, χῆμα φυγὰς ἐποιήσαντο. γνοὺς δ' αὐτοὺς ἐφόδιόν, φόνον εἰς τὸ Λαβυρίνθων χώραν, ἐν ᾧ ἐν σπηλαίῳ λαθὼν κρυβεὶς, ὑπὸ τινος τῶν Θησέως μιλησίων ἐφά-

γω. ὁ δὲ Θησεὺς εἰς Γορτυνίαν εἰσελθὼν, ἐθεάμβδσεν. Αἰγέως δὲ ὁ πατὴρ υἱὸν φυγὼν ἀπόσας τῆ Κρητῆ, ὡ ὡς δόλῳ ἀναιρέσας ἀπώλετο Θησεὺς, λύπῃ καταποθεὶς, ἐρίψω ἑαυτὸν εἰς τὸν θάλασσαν, καὶ ἀπεπίγη· ὅθεν ἡ Αἰγαῖον τὸ πέλαγος ὠνόμασαι. ὁ δὲ Θησεὺς τὸν Κρήτων ἐσας, καταφρονήσας δὲ ἡ Ἀριάδνης, ἣν ἐν τῷ ἱερῷ τῆ Διὸς παιδρεύουσα παρθένος (ὡς φασι) πλάνῃ, τῆς Θεσπαλίας βασιλεύσας, ἠγάγετο γυναῖκα Φαίδραν. ἣ ἐ ἰσυκροφαντήθη, ὡς Ἱππολύτου, ὑφ' μὲν Θησέως ἐπαλαιῆς, αὐτὴς ἦ πρεγόνῳ, πορικὰς μεγέσα. ὁ μὲν δὴν Ἱππόλυτος ἱππος σύαγεν διώκων, τῶ ἵππω ἐξενιάχθη. τῶ δὲ λώρι τῶ χαλινῶ περιλιχθέντος τῆς δακτύλοις αὐτῆ, ἰσύρη ὑπὸ τῶ ἵππου, ἡ τῇ ἑαυτῆ ὑμέρᾳ πολάτῃ. ἱφ' ᾧ ὁ Θησεὺς σφοδρῶς ἀνιαθείς, ἀλλὰ ἡ Φαίδραν, καί τοι πολλὰ ἐξομνυμένην λοιδορήσας, ἀπὸ ὄψεως ἐποίησεν. αὐτὴ δὲ τῇ ὑπερβολῇ ἦ θλίψεως δεσποσθύσασα, ἐτεθνήκει. τότε ἡ Εὐρυθεὺς ἐφάτει ἦ Λακεδαιμονίων ἔτη μβ'. ἐ ἄλλοι μετ' αὐτὸν, ἑαπὸ τὰ ἦ πάντα ἔτη κατόχεν ἡ αὐτῆ ἀρχὴ, νά'.

Ὅτι ἐν τῆς χρόνοις Σαὺλ πρῶτον ἀγῶνα οἱ Πισαῖοι ἐν Ὀλυμπίᾳ καταβάλοντο, ἡ Διὶ Ὀλυμπίῳ ασμικὸν πρόνλιν ἐπιτέλεσαν ἑορτήν. ἐντῶθα ἡ πάσαρα ἔτη ἦ ἀγῶνα ἡ ἦ ἑορτὴν ἐπετέλεσαν, Ὀλυμπιάδας τὰς πεντατηρίδας καθιζῆς ἡείδμεν. ἐν οἷς χρόνοις ἡ Κορίνθιοι μὴ τῆς Λακεδαιμονίως ὑπαρχόντες, Ἑλλήνων ἐβασίλδσαν τὰ πάντα ἔτη νιν'. καὶ μετὰ Δάρδανον τὸν Ἴλω υἱόν, καὶ ἦ Δαρδάνου υἱὸν Λαομέδοντα, Πρίαμος ὁ Λαομέδοντος νὸς Φρυγῶν χώρας ἀπηγορώτο βασιλεύς. τότε ἡ νὸ Δάρδανον, ἡ τὸ Ἴλιον, ἡ ἡ Τροία, καὶ ἡ πᾶσα χώρα Φρυγίας, ἐπὶ τῇ ἡμετῶν ἐκπεπολίορκηται Πρίαμος. ἀ δὲ αἰτία ἦ καταδώσεως, Ἀλέξανδρος, ὁ ἐ Πάρις. πότε ἦν γενεαθέντος ὑπὸ Πριάμου, χρησμὸς αὐτῆ ἀναδίδοται τοιῶτος· ἐτέχθη σοὶ Πάρις δύσαρις· τελακοντέτης ἦν γενόμβος, ὀλέσει βασιλείαν Φρυγῶν διὸς ὧν ὁ Πρίαμος Ἀλέξανδρον μετονομάσας, ἔπεμψεν εἰς ἀγρὸν, Μανδρῶ λεγόμβον, γαλακτοτροφηθῆναι, ἡ αὐξηθῆναι παρὰ ποίμνῃ νυὶ, ἄχρις ἂ τὰ τριάκοντα ἔτη τῶ χρησμῶ παρέλθῃ. ἐποίησε δὲ ἡ τεῖχος μέγα ἐν τῇ ἀγρῷ, ὃ ἡ Πάριον ὠνόμασεν. ἐκεῖ ὁ Πάρις διάγων, ἐμαθήτη περὶ τὰ γράμματα γενόμβος, ἐ παιδείας ἡ τῆς τυχούσης μεταχών, ἐγκωμιαστικὸν λόγον ἐ ὕμνον εἰς ἦ Ἀφροδίτην ἐποιήξατο, ἦ ἐπιθυμίαν αὐτὴν λέγων εἶναι, ἐξ ὧς ἡ τέκνα ἡ σοφίαν ἡ τέχνας ἐν λογικοῖς ἐ ἀλόγοις ἅποτι ατεθαι, ἡ αὐτὴν ἐν συγκρίσει τῶν Ἀφροδίτην, Παλλάδος φοίκεν καὶ Ἥρας· διὸ ἡ ἐμυθδσαντο, τῶτον κελεῦσαι ἦ τριῶν γενόμβον, τῇ Ἀφροδίτῃ τὸ μῆλον, ἤγουν ἦ νίκην, ὡς ἦ ἄλλων ἀρείτονι βραβδσαι. μετὰ δὲ τὰς τελάκοντα χρόνους, λογισάμβος ὁ Πρίαμος τὸν περὶ αὐτῆ χρησμὸν παρελθόντα, ἀπαφρονήσας, προσηγάγετο αὐτὸν. γράμματά τε ἡ δῶρα ἡ θυσίας ἐπιδὺς, μετὰ ἡ ἑκατὸν νυσίσων φρυγῶν φρὸς τὰς ὑπάρχας Εὐρώπης διαβῶναι αἰτεῖται, ἡ τῇ Δαφναίᾳ Ἀπόλλωνι θύσαι. ἡ φρῶτον ἐν νῇ Σπάρτῃ πόλεως τῆς Ἑλλάδος ἐλθεῖν, ὑπὸ Μενελάῳ τότε βασιλδομέν. ὃς υἱὸς μὲν Πλισθένους ἦν ἀδελφὸς, ὑπὸ δὲ Ατρεῖ βασιλεῖ τῇ Αργείων, ἅμα τῇ υἱῷ αὐτῆ Αγαμέμνονι ἀναιρεθεὶς, Ατρείδης ἐλέγετο, ἐ σύγγονος Αγαμέμνονος. ὅτος φιλοφρόνως ἄγαν τὸν Πάριν φροσδεξάμβος, παντοδαπῆ θεραπεί-

Cedren.

geus autem pater ejus, fuga Cretum audita, ſuſpicatus Theſeum dolo interfectum, luctu abſorptus, in mare ſeipſum projecit, ac ſuffocatus eſt: unde & Ægeum mari nomen nbtigit. Cæterum Theſeus Creta omiſſa, ſpreta etiam Ariadna (quam ferunt in æde Jovis virginem defediſſe, ibique mortuam) Theſſaliæ regnum occepit, uxoremque duxit Phædtam. Hæc apud ipſum falſo delata fuit, eum Hippolyto privigno ſuo, qui Theſeo ea pellice natus fuerat, corpus per adulterium miſcuiſſe. Ac Hippolytus quidem cum eques aprum inſequereretur, equo excuſſus, habeois manus digitis implicatis, ab equo taptatus, ſexto poſt die vitam clauſit. Qua te cum in maximum veniſſet dolorem Theſeus, Phædræ, quamquam multa dejerauti, adulterium eaprobravit, eamque e conſpectu ſuo removit. ea, calamitate immodica afflicta, mœrore extincta eſt. Tunc etiam Euryſtheus regnum in Lacedæmonios geſſit, annos xLvi, & poſt illum fuerunt alii octo reges. Ductavit id regnum annos cccaav. Theſeus. *Edit. Pariſ. pag.* 123.

Sauli tempore primum certamen Piſæi ad Olympiam inſtituerunt, Jovique Olympio primam ſolemnem feſtivitatem celebraverunt. Inde quadrienuis ſingulis id ſacrificium iterantes, luſtra Olympiadum nomine ab eo initio numeraverunt. Quo tempore etiam Corinthii poſt Lacedæmonios, regione in ſuam poteſtatem redacta, Græciæ tegnum annos omuino cccavrrr. obtinuerunt. Et poſt Dardanum Ili F. ae Laomedontem Dardani F. Ptiamus Laomedontis F. Phrygiæ tea declaratus eſt. Sub quo Dardanum, Ilium, Troja, ae tota Phrygia exciſa ſunt. Cauſam ei devaſtationi præbuit Alexander, alio nomine Paris dictus. Is cum natus Priamo eſſet, tale oraculum patri eſt allatum. Paris iofœliæ tibi oatus eſt, qui anno ætatis ſuæ trigeſimo Phrygiæ regnum perdet. Statim itaque Priamus eum nomine Aleaandri affectum, in prædium cui Mandro nomen, agricolæ cuidam lacte alendum & educandum mandavit, donec xaa anni oraculo deſignati præterirent. Arcem quoque in agro magnam extruxit, quod Parium appellavit. Ibi degeos Paris, cum & ingenio eſſet fœlici, & inſtitutione non vulgari formaretur, orationem laudatoriam & hymoum in Venerem compoſuit, dicens eam eſſe cupiditatem, quæ liberos, ſapientiam, & artes apud homines & bruta procreet: eamque in comparatione Minervæ ae Junoni prætulit. Inde orta eſt fabula, eum arbitrum delectum inter deas, Veneri uti potiori malum victoriæ ſignum adjudicaſſe. Exactis ttiginta annis, Priamus oraculi tempus jam exiviſſe ratus, ſecurus animi Paridem produait eumque, additis c Phrygibus adoleſcentibus, cum littetis, muneribus & victimis, ad regulos Europæ trajicere juſſit, & Daphnæo Apollini ſacrificare. Primo omnium Paris venit Spartam Græciæ utbem, ubi tegnabat Menelaus. Is Pliſthenis filius revera ſuit: ſed ab Atreo Argivorum rege una cum ejus filio Agamemnone educatus, Atrides appellabatur, ac frater Agamemnonis. Menelaus Paridem perhumaniter excepit, inque ſuo palatio omni officio ſtudioſiſſime tractavit, requieſcere Paris. Bellum Trojanum.

ibi quamdiu viſum fuiſſet ipſi jubens, atque ita demum ad ſacrificandum proficiſci. Ipſe cum cognatis in Cretam continuo navigavit, ut Gortynæ rem ſacram Jovi Allerio faceret. Quadam die Paris cum in Helenæ hortum deſpexiſſet, vidit eam incomparabili eſſe pulchritudine: erat enim gracilis, papillis formoſis, nivis inſtar alba, ſpecioſo ſupercilio, elegantí naſo, crine criſpo ac ſubflavo, oculis grandibus. Proinde ejus amore factus, opera Æthræ, quæ Menelao cognata erat, eam corripuit, ac cum multis opibus ornatuque & quinque ancillis rapuit: & ſacrificiis quorum cauſa venerat omiſſis, Sidonem ad Ægypti regem Proteum trajecit. Qui cuſtodiæ domus Menelai erant præfecti, animadverſo Helenæ raptu, ſtatim ei in Cretam rem nunciant: qui ingenti dolore ictus, illico Spartam rediit, & in omnes partes dimittit qui Helenam requirant. Aliquanto poſt tempore Paris Ægypto domum ſalvus revertitur: quem Priamus & Hecuba recipientes, riſa Helena obſtupuerunt: & quænam ea mulier, undeque eſſet ſciſcitati ſunt. Ipſa ſe Alexandri cognatam, magiſque ſe ad Priamum & Hecubam, quam ad Pliſthenis F. Menelaum pertinere reſpondit: quippe Dardanum, Troem, ac reliquos ab hoc procreatos reges, originem ducere a Danai filia Pleſiona. Dynam porro regem Hecubæ patrem, genus repetere ab Agenore Danai patruo: eum Dynam conſanguineum eſſe Ledæ, ſuæ matris. Hæc locuta Helena, & juramento confirmans nihil ſe de bonis Menelai ſecum tuliſſe, cum jurejurando ſibi confirmari vicißim impetraſſet ſe deditum non iri, apud ipſos chara acceptaque remanſit. Agamemnon re cognita, ante bellum nuncios legat Menelaum & Ulyſſem, cum literis Clytæmneſtræ, quæ ſoror Helenæ, uxor Agamemnonis erat, Menelao teſtdi conjugem ſuam poſtulans. Sed il re infecta ſunt dimiſſi. Itaque Agamemnon & Menelaus omnibus Europæ regulis ad belli ſocietatem conductis, etiam filio Thetidis & Pelei Achille cum Myrmidonum ipſi ſubdita cohorte, Neſtore præterea Eleo, Ulyſſe Ithacenſe, duobus Ajacibus, Diomede, Idomeneo, aliiſque multis & generoſis, cum claſſe navium ſexcentorum octoginta octo ad bellum Ilio inferendum proficiſcuntur: atque Aulide primum in hibernis ſubſiſtunt. Ibi cum tempeſtate diutius detinerentur, Calchas vates edixit, debere Agamemnonem filiam ſuam Dianæ, quæ dea ejus loci eſſet, immolare. Verum hoc Agamemnon renuit. Sed & mulier Calchantis oraculo conſentanea vaticinabatur: Tempeſtatis non ante finem fore, quam prima Agamemnonis filia Dianæ ſacrificaretur. Alii non tempeſtatis cauſa hæc eveniſſe tradunt: ſed ab Agamemnone capram maximam ſagitta fuiſſe interfectam, juxta Dianæ fanum: ob id acrem peſtem exitiſſe: obortaque in caſtris diſcordia, Agamemnoni imperium fuiſſe abrogatum, & Palamedi mandatum. Ulyſſem, quod ea ægerrime ferret, ſimulato ſe in patriam navigare, Argos ad Clytæmneſtram ſe contuliſſe, Agamemnonis uxorem: ab ea Iphigeniam, filiarum Agamemnonis natu maximam,

Edit Pariſ. pag. 124.

Iphigenia. pag. 125.

Α ἐ τοῦτον ἐν τῇ πελατίῳ αὐτῶ ἐθεράπευεν, ἀναπαυθῆναι ἐκτειλάμενος ἕως ἡ βούλοιτο, ἓ ὅπω ἐπὶ τὼ θυσίαν ἀπιλθεῖν. αὐτὸς δὲ ὁ Μενέλαος ἅμα τοῖς συγγενέσιν, δ'Διὸς ἐπὶ Κράτην ἀπέπλει, ὡς Ἀξερίῳ Διΐ ἐν Γορτυνίῃ πάλαι θυσιάσων. ἐν μιᾷ τούτων ὁ Πάρις εἰς τὸν τῆς Ἑλένης παράδεισον ἐξούλας, ἐρᾷ αὐτὼ τῇ κάλλει ἀμήχανον ὅσον (ἦν γὰρ ἔξολος, δ'μακρὸς, λευκὸ ὡσεὶ χιών, δ'ῥοῦς, δ'ειρὸς, ὑλόθριξ, ὑπόξανθος, ὀφθαλμὸς ἔχωτα μεγάλους) ἓ τραφθεὶς τῇ πυτὰς ἐρωτι, διὰ τῆς Αἴθρας, ὅτις ἦν συγγενὴς Μενελάου, ὑποποθήσας τὼ Ελένην, ἥρπασεν αὐτὼ μετὰ ἓ πλούτου πολλοῦ ἓ αἴσμου, ἓ πέντε δυλίδων χορασίων. ἓ τῇ θυσιῶν, δι' ἃς ἓ παρῆν, ἡμελωκὼς, εἰς Σιδῶνα πρὸς Πρωτέα τὸν Αἰγύπτου βασιλέα διεπέρασεν. Οἱ δὲ τὸν εἶχον Μενελάου φυλάκων τόπον μένοι, τὼ ἁρπαγὼ τῆς Ἑλένης ἰδόντες, δ'Διὸς ἀπαντᾶσι τῇ Κρήτῃ αὐτῷ μηνύουσι. ἐφ' οἷς ὁ Μενέλαος δεινοπαθῶν, ἀπαπλέει μὲν εἰς τὼ Σπάρτων δ'Διὸς, πέμπει δὲ εἰς ἀναζήτησιν τῆς Ἑλένης παντᾳῆ. μετὰ δὲ χρόνον ἦλθεν ὁ Πάρις ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου σωθεὶς. ἂν Πρίαμος ἓ Ἑκάβη ἀποδιδεγμένοι, ἰδόντες τὼ Ελένην, ἐξέπλησαν· ἓ τίς ἂν εἴη, ἓ πόθεν, ἐπυνθάνοντο; ὁ δὴ, Ἀλεξάνδρου ἔφα εἶναι συγγενὴς· ἓ αὐτῷ μᾶλλον Πριάμῳ, ἓ τῇ Ἑκάβῃ, ἓ ἀ τῆ Πλειθόνης ὑῇ ἀφοσιώσεων Μενελάῳ. ἐκ τῆς Δαναοῦ δ'ὸ Δυγατρὸς Πλησιόνης, Δάρδανον ἓ Τρῶα κατηγέσθαι, ἓ τὸς ἐξ αὐτῶ βασιλεῖς· Ἀγλαόρος δὲ τὸ πατραδέλφου Δαναοῦ ἀπόγονος Δωῖας βασιλεὺς, ἀ Ἑκάβης πατήρ. ἐκ γένης δὲ τὸ Δωῖα, ἓ Λήδα ἐστὶ, μήτηρ τὸ ἐμὸ. ταῦτα Ελένη εἰποῦσα, ἓ ἅμα διομνύμενη, μηδὲν ὦ Μενελάου λαβεῖν· ἓ ὅρκων δὲ ἀπαιτήσασα, μὴ προδοθῆναι, ἔμεινεν ἀγαπωμένη ὑπὸ αὐτῶν. τῶν μαθόντες οἱ περὶ Αγαμέμνονα, πέμπουσι πρέσβεις πρὸ τὸ πολέμου, αὐτόν τε Μενέλαον ἓ Οδυσσέα, ἓ γράμματα Κλυταιμνήστρας, γυναικὸς Αγαμέμνονος, ἀδελφῆς Ελένης ἀξιοῦντες ἀποδοθῆναι Μενελάῳ ἓ γυναῖκα. οἱ δ' ἀποπεμπόντων ἄφαντοι. διὸ ἓ τὼς ὑπαρχόντας τῆς Εὐρώπης ἅπαντας, καὶ τὸν Θέτιδος ἓ Πηλέως Αχιλλέα, μετὰ τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ ὑῇ Μυρμιδόνων σῖφος, καὶ Νέστορα τὸν Ηλεῖον, ἓ τὸν Ιθακήσιον Οδυσσέα, ἓ τὼς δύο Αἴαντας, Διομήδη τε ἓ Ιδομενέα, ἓ ἄλλως πολλὼς ἓ γενναίως, σὺν ναυσὶ χιλίαις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ ἑξακοσίοις ἀποπλέουσι. ἓ παρὰ Αὐλίδι ὕπω ἀλιμένῳ χωρίῳ παρακειμένῃ, κατὰ Ιλίου ἐστρατοπεδεύοντο. τὰ χειμῶνος δὲ ἀντικειμένου αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ, Κάλχας ὁ μάντις θυσίαν ὀφθῆναι τὸν Αγαμέμνονα εἶπε τὼ αὐτὸ Δυγατέρα τῇ Αρτέμιδι παρακεῖν, θεᾷ τῆς χώρας ὅδε· ἀ δὲ οὐ ἤθελεν. ἀλλὰ μὴν ἓ γυνὸ σωφρὸ τῇ Κάλχαντι προφητεύσα εἶπεν, ὡς εἰ μὴ τὼ αὐτῶ Αγαμέμνονος Δυγατέρα τῇ Αρτέμιδι προσαγάγοιεν, ἀ χειμὼν ὑ λωσήσεται. οἱ δὲ, ὑ διὰ τὸν χειμῶνα τὸν φασὶ συμβῆναι, ἀλλὰ διὰ τὸ αἴγα μεγίστω παρὰ τὸ ἱερὸν τῆς Αρτέμιδος πεφυῦσαι ἓ ἀνηλεῖν τὸν Αγαμέμνονα· ἓ ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον λοιμικὼ νόσον γενέσθαι. ἓ διασάσεως γενομένης, σεσωφρῶται μὲν Αγαμέμνονος βασιλείας, Παλαμήδης δὲ ἀντ' αὐτὸ προχειρίζεται· ἐφ' οἷς Οδυσσεὺς δεινῶς διαπρεπὴς, προσοίεται μὲν, οὐκ εἰς τὼ ἰδίαν χάραν ἀποπλεῖν. παραγίνεται δὲ

φὸς Κλυταιμνήστραν τὴν τ Ἀγαμέμνονος γυναῖ- A
κα, εἰς τὸ Ἄργος, ᾗ πλησοῖς γράμμασι † Ἰφιγένειαν λαβὼν (ἄυτη δὲ ἦν φρύγη τῆ τῶ Ἀγαμέμνονος θυγατέρων) ὡς Ἀχιλλεῖ κατὰ τὸ στρατόπεδον ἀεικίσοντι δοθησομένην γυναῖκα, ὑποτρέφει μετὰ ἔθνων, & παραδίδωσι ταύτην τοῖς ἱερεῦσι φρὸς ἱλασμὸν † Ἀρτέμιδος. ὡς δὲ ἔμελλον εἰς θυσίαν ταύτην προσάγειν, ἔλαφος ἀντ' αὐτῆς ὑπὸ θεᾶ προϊσαμένη τῆ βωμῷ, ὕτις καὶ φανερὸν ἦν θυσία ἀντὶ τῆς παρθένε. ᾗ ταύτης διασωθείσης, & ὑποδυθείσης τῆ πατρὶ ζώσης, ἱερεῖα αὐτὴν παρεπὰ τῆ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος Ἀγαμέμνονα ἀφίρουσι· ᾗ Ὀδυσσεὺς ὑποδυθεὶς αὖθις τὴν βασιλέα τῆ Ἀγαμέμνονι παρεσκεύασε. Παλαμήδην δὲ μετ' ὀλίγων Ὀδυσσεὺς, πλησοῖς γράμμασι & μάρτυσι χρησάμενος, αἰτίαν προδότε τίθησι. ᾗ παρασκευάζει † στρατὸν, λιθοβολῆσαι αὐτὸν, ᾗ τὸ λειφθὲν στρῶσαντες Ναυπλίῳ τῆ αὐτὲ πατρὶ παραπέμψαι. οὗτός ἐστι Παλαμήδης, ὁ ᾗ τὴν πύλαν ἐφεύρων φρὸς μετεωρισμὸν τῶ στρατῶ. ᾗ † ἐν αὐτῇ σωὺθετον σωὺ φιλοσοφίᾳ πολλῇ κατασήσας. ἄριστα δὲ εἶναι † πύλαν, τὸν γνήσιον κόσμον· τὰς δὲ ἑκκαίδεκα κύσις, τὸν ζωδιακὸν ἀριθμὸν· τὸ δὲ ψηφόβολον· & τὰ ἐν αὐτῇ κοκκία, πεντήκοντα ἄστρα τ πλανήτων. τὸν δὲ πύργον, τὸ ὕψος † ἀστρῶ, ἐξ ὧν παντοδὲ δοται πᾶσι καλὰ ᾗ κακά· ὁ αὐτὸς δ' ἀριθμὸς ᾗ τὰ στ'. γράμματα τὰ ἀλφαβήτε, α β γ δ ε ἀ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. Προσέθηκε δὲ αὐτοῖς Κάδμος ὁ Μιλήσιος ἕτερα γράμματα τέσσαρα, θ φ χ. διὸ ᾗ πολλῶν τῆ χρόνῳ πῖς ι Σ'. ἐχρῶντο. ὅθεν οἱ ἀρχαῖοι μὴ ἔχοντες τὸ ψ, † ψαλίδα, πσλίδα ἔλεγον. ᾗ ἄλλα πολλὰ ῥήματα ἄλλως ἐξεφώνουν, ᾗ ἔλεγον, ᾗ ἔγραφον. φρὸς ταῦτα Σιμωνίδης ὁ Κῆος προσέθηκε δύο, ᾗ ὦ μέγα. Ἐπίχαρμος δὲ ὁ Συρακούσιος τέσσαρα, ξ ξ ψ & ὅπως ᾖ πλειρώθησαν τὰ κ' στοιχεῖα. Περιμβαλόντων δὲ τῆ Ἑλλήνων σωὺ τοῖς ναυσὶ κατὰ τῆς Τροίας, ὑ συμπεσόντων οἱ Τρῶες προσορμίσαι. πολέμῳ δὲ συρρηγνύντες ἰσχυρῷ, ᾗ πολλῶν ἐξ ἑκατέρων ἀπορμένων σωὺ Πρωτεσιλάῳ προμάχῳ Δαναῶν. νυκτὸς ἐπιγενομένης Τρῶες μὲν εἰς τὴν πόλιν εἰσέστης, ἀσφαλῶς συμπαλαίθησαν. οἱ δὲ κατὰ πλοῖα τῆ παραλίῳ τῆς Τροίας αὐτῆ κατασφαλισάμενοι, ἔμενον † ἕω. περὶ μέσας δὲ νύκτας Κύκνος τις ὄνομα, συγγενὴς ὢν Πριάμε, ἄρχων δὲ πόλεως Νεάνδρε, μετὰ πολλῆ πλήθως πολεμικῆ πολμήσας, ἐπέθετο κατ' αὐτῆ. συμβολῆς δ' γενομένης, αὐτὸς τε Κύκνος ὑπὸ Ἀχιλλέως, καὶ οἱ πλείες τ μετ' αὐτὲ ἀνῃρέθησαν. ἡμέρας δὲ γενομένης βωλῇ * πᾶς κύκλῳ πόλεως Ἰλίε καὶ Τροίας τῆ Πριάμῳ συμμαχόσας, παρεσκάσαντο, ᾗ ὁ μὲν τῶ Τυδέως υἱὸς Διομήδης, † τ εἰρημένην Κύκνε πόλιν Νέανδρον, καὶ τοὺς υἱοὺς ᾗ τὴν χώραν αὐτῆ πᾶσαν ἀφορμούσας ᾗ ἀποδυσάς, εἰς τὸ μέσον ὤγαγε τὰ στρατῶ. Ἀχιλλεὺς δὲ κατὰ Λίσβην ᾗ τῆς ὑπ' αὐτὸν χώρας μετὰ τ Μυρμιδόνων ἐστρατεύσε. ᾗ Φόρβαντα μὲν τὸν ἐπάρχων αὐτῶν συγγενῆ Πριάμου ὄντα, ἀναιρεῖ· τὴν αὐτῆ δὲ θυγατέρα Διομήδην, ᾗ πᾶσαν τὴν χώραν λαφυραγωγήσας, ὦγεν εἰς τὸν στρατόν. ἄνθεν δὲ ἀφορμὸς τὴν Λυρνησὸν ὁρμήσας, ᾗ τὴν πόλιν ἕλων, & Ἠετίωνα τὸν αὐτῆς πολῆχον ἀπέκτεινε, ᾗ τὴν γυναῖκα αὐτῆ Ἀσυνόμην, τὴν καὶ Χρυσηΐδα, θυγατέρα Χρύσε ἱερέως Ἀπόλλωνος ἕλων, ᾗ πάντα τὸν πλοῦτον ἐνεγκών, εἰς τὸ μέσον τίθησι τῶ στρατῶ. ἐντεῦθεν ἐφορμήσας κατὰ τῆς λεγομένης Λεγοπόλεως * πῖς πλησὶ * Βριση θυγατέρα Ἱππεδάμειαν, γυναῖ-

fictarum litterarum ope (in quibus erat, eam Achillis virtute in exercitu primo, nuptum peti) cum dote abstulisse : reversumque ad stationem, sacerdotibus eam tradidisse, ejus sacrificio Diana placaretur. Cæterum cum Iphigenia jam ad mactandum duceretur, ejus loco cervam aræ adstitisse, hancque loco virginis Deæ victimam cæsam, ipsam incolumem patri redditam, atque ab eo confestim sacerdotem in fano Dianæ constitutam fuisse. Deinde Ulyssem confecisse, ut impetum Agamemnoni redderetur. Eumdem Ulyssem post paulo falsis litteris & testibus adversus Palamedem usum, hunc prodi- Palamedes.
tionis crimine oppressisse : & machinatum, ut ab exercitu is lapidibus obrueretur, reliquiæque in cinerem redactæ patri ejus Nauplio mitterentur. Is est Palamedes, qui ad exercitus reficiendos oblectatione animos, tabulam, & ejus compositionem, philosophica admodum industria invenit. Sic enim instituit, ut tabula esset nundus elementaris : duodecim eatus, signorum Zodiaci numerus : talorum jactus, & quæ in talis sunt grana, septem planetarum astra : turris, cælt altitudo, ex quo omnibus bona malave tribuuntur. Idem sexdecim alphabeti litteras invenit, α β γ δ ε ἀ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His tres addidit Cadmus Milesius, θ φ χ. Ac multo tempore tantum his novemdecim usi sunt elementis : eumque ꟻ caretent antiqui, pro pfalide palidem scripserunt, multaque omnino alia vocabula secus pronunciaverunt quam scriberent. Adjecit his duas Simonides Ceus, ω & ω. Epicharmus Syracusanus tres, ξ ξ ψ. atque sic viginti quatuor litterarum summa impleta est. Appellentes ad littus Trojæ classem Græcos, Trojani conati sunt littore prohibere : pugnaque acri commissa, multi utrinque ecciderunt, Interque hos Protesilaus Græcorum antesignanus. Nocte facta, Trojani urbem repetivetunt, eamque accurate clausetunt. Græci vero subductis in littus Trojæ navibus, atque stabilitis, auroram præstolati sunt. Media nocte Cygnus quidam, Cygnus.
cognatus Priami, ac urbis Neandri dominus, cum magna militum manu adoritl Græcos ausus, commissa pugna ipse ab Achille occisus est, ac plerique, qui cum ipso erant interfecti sunt. Die orta, consil * Trojæ & Ilio io orbem circumjacentes urbes, quod Priamo opitularentur, subegerunt. Diomedes Tydei filius Neandrum, Cygni urbem, filios ejus, & universam ditionem depopulatus, prædam in castris in medium contulit. Achilles cum Myrmidonibus in Lesbum & vicinam regionem expeditione facta, Phorbantem eorum locorum dominum, Priami consanguineum, interfecit : filiam ejus Diomedam, cum præda, quam ex tota ista regione egerat, in castra adduxit. Inde ad Lyrnesum duxit, eamque urbem cepit : & Eetionem, ejus principem, occidit : uxorem ejus Astynoman, quæ & Chryseis dicitur, filiam Chrysæ sacerdotis Apollinis, cum omnibus opibus ejus urbis in castra abduxit, atque in medium contulit. Postea ad Legopolim contendit * portis * Brisi filiam Hip-

Ludus tabulæ.

66

Edit. Paris. pag. 126.

podamiam, uxorem Amyntæ, qui regnum in ea urbe tenebat. Is tunc aberat. ac poſt adſcitis adverſus Græcos Lyciorum & Lycaonum auxiliis, magna cum hominum turba gravi ira percitus rediit. Ibi cum Achille congreſſus, neque filiæ, filiiſque & urbi ſuæ quicquam proſuit, & ipſe cum exercitu ſuo interfectus eſt. Diviſa inter milites præda, Chryſeidem Agamemnon, Hippodamiam Achilles pellicis loco obtinuit. Peſte autem exercitum infeſtante, Calchantis vaticinio Chryſeis patri redditur: Briſeidem Achilli Agamemnoo auſert, & aliquamdiu ſecum tenet. Quamobrem Achilles iratus, ſe & Myrmidonas a pugna abſtinuit tantiſper, donec Agamemnon gravibus cladibus attritus, multis eum donis ac deprecationibus permovit, ut rurſum cum Græcis in aciem exiret. Ajax autem Telamonius Thraces obſidebat, qui in Cherſoneſo habitant. Eum timens rex horum Polymeſtor, auri multum ipſi dedit: tantumque frumenti, quantum Achaico exercitui in annum ſufficeret. Habebat ſecum Polymeſtor Priami filiorum ætate minimum Polydorum, fi- *Edit. Pariſ. pag. 227.* lii a patre educandum traditum. hunc quoque Ajaci tradidit, fœduſque ſcriptum pepigit, numquam ſe Priamo opem laturum: itaque Ajacem pacatum dimiſit. Ajax inde ad Teuthantem regulum ſe contulit, quem & necavit, urbem ejus expugnavit, filiamque Tecmeſſam captivam abduxit: ac noctu omnes opes in caſtra Græcorum advexit. Poſtridie Græci Polydorum e regione muri conſtituunt, Priamoque ſignificant ut Helenam reddat, filiumque recipiat: eo facto, ſe pace confirmata domum redituros. Cum id non conſequerentur, omnibus de muro conſpicientibus Polydorum gladio trucidant. Idomenei, qui unus de ducibus Græcorum fuit, ſcriba fuit Dictys, vir præ- 67 Dyctis Cretenſis. clarus & prudens, inter eos qui ex Creta ad Ilium belli cauſa profecti ſunt. Is toto belli tempore cum Idomeneo fuit, & omnium quæcumque ab initio ad finem uſque geſta ſunt, veram hiſtoriam conſcripſit. Ductores etiam Græcorum, quos omnes viderat, ſuis quemque notis expreſſit, accurateque depinxit: tempora quoque, loca, circumſtantiaſque omnes omnium quæ illo bello evenerunt, perſpicue annotavit: & quot quiſque principum nates ſecum adduxerit: quod ipſum etiam ab Homero eſt in libro ſecundo Iliadis expoſitum. Enimvero Hector. cum Hector Græcorum copias urgeret, multoſque interficeret, coacti ſunt Græci Achillis opem miſſis legatis implorare: iſque ægre concedens, Patroclum ſuum chariſſimum ſocium cum Myrmidonibus mittit. Patroclus multis barbarorum dejectis, alios fugientes perſequens, ad ipſas urbis portas pugnans ab Hectore interimitur. Id ubi Achilles comperit, ac præterea ſtatuiſſe Hectorem noctu reginæ Penthefileæ obviam ire: clam aptecapta opportunitate cum ſuo exercitu, in inſidiis ſe abdit, Hectoremque fluvium tranſeuntem interficit: neque ipſum modo, ſed & omnes qui ei aderant: uno dempto, quem præciſis manibus Priamo cladis nuncium mittit. Ipſe corpus Hectoris curru appenſum, raptatumque, ante lucem in ſuum teotorium,

A αν ὅσαν Λυκίων βασιλίας ἐκείνης ἡ πόλις. ὃς ὑ πεῤῥῶ τότε· μετὰ ταῦτα δὲ Λυκίους καὶ τὴν ἐλλίων εἰς συμμαχίαν ἐπικαλεσάμενος, ἐπειδὴ πᾶς σὺν ὄχλῳ πολλῷ καὶ θυμῷ βαρεῖ, τῇ Ἀχιλλέι συμβαλὼν, ὑ μέσον τὸν Σιγαπέρα καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς ἐ ἡ αὐτὴ πόλιν ὑδὲν ὄντων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἔργον πολέμιν γεγόναει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα τῇ στρατῇ ἐμεμέφθη· ἡ δὲ Χρυσηίδα ὁ Ἀγαμέμνων, Ἱπποδάμειαν δὲ (τὴν καὶ Βρισηίδα) ὁ Ἀχιλλεὺς, λόγῳ ἁρπάσαι παλλακὴν. Λοιμώδους δὲ νόσου ἐσκηψάσης τῇ στρατῇ, τῇ τὰ Κάλχαντος μαντεῖα Χρυσηὶς τῇ πατρὶ ἀποδίδοῖ Βρισηΐδα καὶ ἡ Ἀχιλλέως ἀφαιρεῖται Ἀγαμέμνων, ἀχριωμένῳ. ἐπεὶθεν χαλεθεὶς Ἀχιλ- B λεὺς, ἀπέσχετο μετὰ τῶν Μυρμιδόνων τῶ τῆς Τρωσὶ πολιμεῖν· ἕως ἰσχυροῖς πολέμοις ὕστερον εἰ περὶ ἡ Ἀγαμέμνονα κατανικώμενοι, δώρεις πολλοῖς καὶ παρακλήσεσιν ἱδυσώπησαν αὐτὸν ἐξελθεῖν μετ' αὐτῶν. Αἴας δὲ ὁ Τελαμώνιος φρὸς τοὺς ὲν Χερρονήσῳ Θρᾷκας γειτνιῶντας ἐπολίρκει· ὃν Πολυμήςωρ ὁ τῶν βασιλὺς φοβηθεὶς, χρυσὸν ἰδίδυ πολὺν καὶ σίτον τοσοῦτον, ὅσον τῇ Ἀχαιῶν στρατῇ εἰς ὲαυτὸν ἐχαρίσατο. ἐῖχε δὲ ἰαεῖ Πολύδωρον τὸν πάντων τῆ Πριάμε υἱὸν μιαρότερον, ὃν παρέθετο Πολυμήςωρ Πρίαμος ἀνατραφῆναι. ἀλλ' αὐτὸς αὐτὸν ἐκδοτον τῇ Λίαντι διδωκὼς, ἐ ἐγγράφως συνθήκας πεποιηκὼς, μηδέποτε ὑπερμαχήσειν Πριάμυ, ἀπέστειλεν αὐτόν. ὁ Αἴας δὲ ἐκεῖθεν ὁρμήσας, πρὸς Τίθραντα ἦλθε τοπάρχυ. ὃν ἀνελὼν καὶ τὴν αὐτὴ πόλιν ἐκπολιορκήσας, ἠγαγε πάντα τὸν πλοῦτον Τέκμησσαν αἰχμαλωτίσας, ἤγαγε πάντα τὸν πλοῦτον τοῦτον ὑπὸ τὴν στρατόν. τῇ γοῦν ἑξῆς ἐσῶσι κατέναντι τῶ τείχος τὸν Πολύδωρον, καὶ τῇ Πριάμῳ δηλῶσι πέμψαι τὸν Ἑλένην, καὶ λαβεῖν αὐτόν. ἡ εἰρήνης κυρωθείσης, ἀπαίρουν ἐντεῦθεν. τότε δὲ μὴ γινομένε, βλεπόντων ἐκ τῶ τείχος πάντων, ἡ Πολύδωρον ἀνεῖλον ξίφει. Ἰδομενεὺς τῶ συμμάχε τῇ Ἑλλήνων ὑπογραφεὺς ὢν Δίκτυς, ἀνὴρ ἀξιόλογος καὶ συνετὸς, ὃς ἀπὸ ἡ Κρήτης τοῖς ἐπὶ Ἴλιον ἔπεσι συμπραταξάμενος. ἔτος ἡ τῶ πολέμυ χρόνον πάντα συνὼν τῇ Ἰδομενεῖ, τὰ παρακολουθήσαντα πάντα ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους μὴ ἀληθείας συνέγραψε. καὶ τὰς χαρακτῆρας τῇ συμμάχε, ὡς πάντας ἐφρακὼς, ὑπέγραψε, ἐ ἀκριβῶς ὑπεμνημάτισε. τὰς δὲ χρόνους καὶ τόπους, καὶ τρόπους, καὶ τὰ ἑαυτῶ τῶ πολέμυ ἕξασφῶν μὴ ἀκριβείας ἱστοργραφῶν, καὶ καθ' ἕνα ἑ ἀρχόντων μηθ' ὅσων τῶν παρεγένετο συμπαξις. τοῦτο δὲ καὶ ὲν τῇ Ἰλιάδι τῆς Ἰλιάδος ῥαψῳδίᾳ, παρ' Ὁμήρῳ δηλοῦται. τὸ δὲ Ἕκτορος τὰ ἑ Ἑλλήνων στρατόπεδα συνελαύνοντος, καὶ πολλὰς ἀναιρῶντος, ἰκετηρίαν ἀποστεῖλαι φρὸς Ἀχιλέα δεηθησόμενοι. Μόλις δὲν ἐξῆς, Πάτροκλον αὐτοῦ τὸν φίλτατον ἑταῖρον, μετὰ τῆ Μυρμιδόνων ἀποστέλλει. καὶ ὃς ἐξελθὼν πολλὰς μὲν ἀναιρεῖ τῆ βαρβάρων, τοὺς δὲ διώκει πρὸς αὐταῖς δὲ πύλαις τῆς πόλεως, ὑπὸ C Ἕκτορος κτείνεται μαχόμενος. τοῦτο μαθὼν Ἀχιλλεὺς καὶ γνοὺς ὅτι βουλὴ ἴσι τῇ Ἕκτορι κτανὸς τῇ βασιλίδι Πενθισιλείᾳ ἀπαντῆσαι, λάθρα φροθάσας ἅμα τῇ ἰδίῳ στρατῇ, καὶ ἐνεδρεύσας ἑαυτὸν, τὸν ποταμὸν περᾶντα Ἕκτορα κτείνει. καὶ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἑπομένους αὐτῇ, πλὴν ἑνὸς, ὃν χειροκοπήσας ἄγγελον ἔπεμψε Πριάμῳ. αὐτὸς δὲ τὸ σῶμα τῦ Ἕκτορος δίφρυ ἐξαρπάσας μεθυὸς τῇ Ἑλλήνων

γόντος εἰς τὴν αὐτῦ σκηνὴν ἄγει πρὸ ἡμέρας καταπεμ-
θέν. ὁ δὲ Πρίαμος τῇ ἑξῆς ἅμα πένθιμον περιθέμε-
νος, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἐκ ἰδίων πολυτελῆ λαβών,
λαβὼν δὲ καὶ τὴν θυγατέρα Πολυξένην ἀεσθῆ παρθένον,
καὶ Ἀνδρομάχην γυναῖκα, Ἀστυάνακτά τε καὶ Λαομέδοντα
υἱοὺς αὐτῦ παῖδας, ἔτι τολμήσας εἰς μέσον τῆ ἡγεμό-
νων τῆ Ἑλλήνων, ἓ πάντας ἱκέτευε προπεσὼν δάκρυα
ἱκέτας σεαυτὸν αὐτῇ πρὸς Ἀχιλέα γενέσθαι, τὸ ἀπολυ-
τρώσασθαι τὸ σῶμα τῆ Ἕκτορος. καὶ γὰ φιλοίκτησαν,
ἐκπλαγέντες τὴν τόλμαν τῦ γέροντος, Νέστωρ καὶ
Ἰδομενεὺς· οἳ καὶ προσελθόντες Πρίαμον εἰς τὴν σκη-
νὴν, εἰσωώκησαν τὸ Πρίαμον εἰσιόντα. ὃς κόνιν
κατὰ κεφαλῆς ἔχων, ἅμα Ἀνδρομάχῃ τὸ τοῖς παισὶν,
ἐπὶ πρόσωπον πεσόντες εἰς τὸ ἔδαφος, μεγάλαις κατ-
βόων οἰκτιρμοῖσι φωναῖς. Πολυξένη δὲ τοῖς Ἀχιλλέ-
ως περικλαύσασα ποσὶ, περὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἕκτο-
ρος διελύγιον ἐκέτευε κηρυχθῆναι, μόνον τὸ σὺν αὐτῇ τὸ
δουλείαν ἐπαγγελλομένη, εἰ ἀποδῷ τὸν νεκρόν· οἱ δὲ
περὶ τὸν Νέστορα, οἰκτείραντὸ γῆρας ἐξίσωσι, τὸ ἐλεεῖν
καὶ πολλῶν ἐξ ἀμφοτέρων ὑπαθέντων λόγων, ἔμως ἐπέ-
νευσε λύτρα λαβεῖν, τὸ τὸν νεκρὸν τοῖς ἰδίοις παραχωρεῖν.
τὸν χρυσὸν ὢν τὸ τὸν ἄργυρον τὸ τὴν ἡμισείαν μέρος λα-
βεῖν, τἄλλα χαρίζεται τῇ Πολυξένῃ. Πρίαμος δὲ καὶ
αὐτὸς παρ' αὐτῇ κατελιπάρει λειφθέν· ὁ δὲ εἰς ἄλλον τῦτο
ὥρᾳν ὑπέσχετο καιρόν. ὁ δὲ γε Πρίαμος τὸ τὸν νεκρὸν τὸ τοῖς
σὺν αὐτῷ πᾶσιν ἐπαίσιος λαχών, ὃν ὑπεχώρησας πυ-
θόμενος, ἓ ὡς θήμις προῤῥαισαντες, ἴξω τῶν τείχους κα-
τεθάπτησαν. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα περὶ τὸν Ἕκτορα διεπονῦ-
μενα, τὸ ἰδοὺ ἡ Ἀμαζόνων Πενθισίλεια ἐκ Χερρονήσου τὸ
ἀντιπέρας πλῆθη γυναίων ἀνδρῶν τὸ Ἀμαζονίδων ἦκεν
ἐπαγομένη. γνῶσα δὲ τὸν τὸν Ἕκτορα, ἀποστρέφει ἐπει-
ρᾶτο. πάρεις δὲ ταύτῃ πολλῷ χρυσῷ μᾶλλον πείθει. ἃ
μετ' ἐλίγας ἡμέρας ἐπλεκαμένα, ἐπὶ τὸ πολεμικὸν
δάπεδον ἀεσίου· διχῇ δὲ τὸν αὐτῆς διελῦσα στρατὸν, τὸ
ἐν διχίᾳ μὲν αὐτὸς τὰς πτέρυγας, τῇ λαιᾷ τὸ μέρος τὸς
ὁπλίτας πέζὸς, πλείους τῆ ἱππέων ὄντας, ἐπέβη-
σα, ἃ Πενθισίλεια μέσον τῆ ἱππέων ἰὼ ἐν τῇ σίγνῳ·
τὸ πολέμου λοιπὸν κρεπθέντος, ἄλλοι μὲν ἄλλως ἀ-
πεκτίννυον. Ἀχιλλεὺς δὲ τὸν Πενθισίλειαν ὅρᾳσι πε-
ραῦς μαχομένην ἀραύσας, τὸ ἵππου καταβάλλει· ἰὼ
τῆς κόμης ἑλκύσαντος, τῇ Σκαμάνδρῳ ἐκκατέπεξεν πο-
ταμῷ. τὸς πολίτας δ' αὖ ἔφευγεν οἱ Αἴαντες· καὶ εἰ-
σελθόντες, ἔκλεισαν τὰς πύλας. οἱ λοιποὶ δὲ τῆ
Ἑλλήνων τὸς περιλειφθέντας περὶ τὸ τεῖχος ἀπεκτεί-
νυσαν ἐκδιώκοντες· τῆ Ἀμαζόνων δὲ ἀποχόμβοι, μετ-
πὸ τὸν πόλεμον ὁ στρατὸς παῖσας διεμοίρας ἐμερίσατο.
μετὰ ταῦτα Ἰνδοὶ πολλοὶ ἔφιπποι τὸ πεζοὶ, τὸ Φοίνικες
μαχιμώτατοι μετὰ τῆ βασιλέων αὐτῶν, ἐς ναυτικὸν σύ-
λφ παρεγένοντο, ὑπὸ Πριάμου προσελθόντες εἰς συμ-
μαχίαν. τὸ τοσοῦτοι τὰ πλῆθη ἦσαν, ὡς μάτην τὸ Ἴλιον μὴ
ὅλον τὸ δάπεδον αὐτὸς χωρεῖν. πάντες δὲ ὑπὸ Μέμνονος τῦ
τῆ Ἰνδῶν βασιλέως, ὃς διωκοσπάτην τὸ πολυμυκήτην, ὧπ
Περσαμίδαι τὸ Τρῶες, τὸ πᾶς ὁ στρατὸς ὑπ' αὐτῦ ἤγοντο μό-
μβος, ἐφ' ἅρματος λαμπρῶς ὀχεμένους τὸ δάπεδον ὀξέ-
ως. ὀξίσησαν τὴ Ἕλληνες, ξίφη τε ὅπλα φοβερὰ τὸ σημεῖ-
ὰ τὸ ἀσπίδας περιφερεῖς, τὸ Λιβύσσας πολλὰς κατ
αὐτῶν ὁρῶντες ἁρμάτας, φαβεροὺς καὶ φευκτούς. καὶ
οἱ Τρῶες δὲ, συνέβοη καὶ ἄλμασιν ἐκπεδίμε-
νοι, πλείους ἀήρων τὸ αὐτοὶ τῆ Ἀχαιῶν. οἱ ἀγχεμό-
νης δὲ τὸν βίαν τὸ πλῆθος οὐ φέροντες, ὑπεχώρουν.

nemine Græcorum ſciente, perfert. Poſtridie Priamus habitu lugubri ſumpto, ſecum ferens aurum, argentum ac pretioſas veſtes, ducenſ etiam ſecum filiam Polyxenam, formoſam virginem, & Andromacham Hectoris uxorem, parvulumque ejus filiolus Aſtyanactem & Laomedontem, ruſus eſt inter medios Græcorum principes ſe ingerere, eoſque ſuppleſ orare, uti pro ſe apud Achillem deprecatores fierent, ut is Hectoris corpus redimendum daret. Miſerti ſunt ſenis, cum ſtupore admirati audaciam, Neſtor & Idomeneus: ac priores ipſi in Achillis ingreſſi tentorium, obtinuerunt ut Priamum admitteret. Priamus capite pulvere conſperſo, unaque Andromacha cum liberis, proni in terram procubuerunt, miſericordiamque magnâ vociferatione flagitaverunt. At Polyxena Achillis pedes amplexa, pro fratre ſuo Hectore alta voce prolixe deprecata eſt: pollicens ſe Achillis, ſi is cadaver Hectoris redderet, ſervam remanſuram in caſtris. Neſtor miſereri ſenectutis hortabatur. Multis ultro citroque commutatis verbis, tandem Achilles pretio redemptionis accepto, ſe cadaver ſuis redditurum annuit. Accepit autem aurum, argentum, & veſtium partem: reliqua Polyxenæ donavit. Priamo urgente, ut Achilles hanc ſecum manere pateretur: Achilles in præſens eam retinere noluit, alio ſe recepturum eam tempore promittens. Ita Priamus cum cadavere & ſuis omnibus rediit domum: Hectorque ploratus abunde, & uti aſſolet crematus, extra urbem eſt ſepultus. Dum hæc de Hectore fiunt, interim Amazon Penthefilea ex oppoſita Cherſoneſo copias virorum ac Amazonidum ducens advenit. quam cognita Hectoris morte retrocedere conantem, Paris magna vi auri donatam detinuit. Ea poſt paucos dies in campum prælii deſtinatum copias deduxit, iiſque in duas partes diviſis, a dextro latere ſagittarios conſtituit, in lævo gravis armaturæ milites, plures pedites quam equites: ipſa ad ſignum in medio equitum conſtitit. Commiſſa pugna, aliiſque alios cædentibus, Achilles Penthefileam acriter præliantem haſta equo detruſit: quam crinibus in Scamandrum protractam ſuffocaverunt. Oppidanos, Ajaces loco pepulerunt: ita ut in urbem fuga fuſta, portas objecerint. reliquos Græci juxta muros perſecuti interfecerunt. Amazonibus autem abſtinentes, ſecundum pugnam eas vinculis injectis diviſerunt. His actis, multi Indi, equites ac pedites, & Phœnices belliceſiſſimi, cum regibus ſuis claſſe appulerunt, a Priamo ad ferendas ſuppetias excitî. Tanta autem erat multitudo, ut eos neque Ilium, neque omnino campus univerſos capere. in quem univerſi una cum Trojanis, Memnone Indorum rege, quod is potentiſſimus erat, atque belliceſiſſimus, ducente exierunt. Ipſe Memnon ſplendide curru invehebatur. Obſtupuerunt Græci, gladios armaque cernentes terribilia, fundaſque & quadrata ſcuta, multoſque Æthiopes horrendos homines irruentes: ſed Trojani magno cum clamore & ſaltu impetum dantes, plurimos de Græcis interficiebant. Itaque horum duces multitudinis violentiam non ſuſtinentes, ad

Penthefilea.

Memnon.

Edit. Pariſ. pag. 128.

pag. 129.

naves receſſerunt : quæ ipſæ tum fuiſſent a barbaris crematæ , niſi nox ſupervenions eorum conatum inhibuiſſet . Orta nocte , Græci cadavera ſuorum qui in prælio ceciderant , combuſſerunt , ſauciosque diligenter curaverunt . Ibi cum primores Græcorum conſultarent , quiſnam , aliis circa alios occupatis , cum Memnone manum conſerere auderet ? id muneris Ajaci Telamonis F. ſorte obtigit . Ante ſolis ortum armati ad pugnam exiverunt Græci primum , mox etiam Memno cum univerſo exercitu . Ibi cum alii alios aggrederentur , Ajax Achille a tergo ipſum confirmante , Memnonem adoritur . Memnon curru degreſſus , haſta Ajacem tentavit . ſed Ajax primus eum , ſcuto ipſius deturbato , graviter urſit : cumque omnes Indi in Ajacem eiſcot lorentl , Achilles cervicem Memnonis nodatam haſta trajecit , cumque præter omnium ſpem occidit . Inde effuſa barbarorum fuga , cædes atque ejulatus : Græcorum contra exultatio , certaque & illuſtris victoria . Tunc etiam Polydamas fortiſſimus Phœnicum rex , inguen haſta Ajacis confoſſus cecidit . Æthiopum vero & barbarorum ineffabilis periit multitudo , ita ut campum cadavera oppleverint , cum pedites ab equitibus mirum in modum obtererentur , atque necarentur . Secundum hæc Trojani , Achille eos ad pugnam provocante , omnem exercitum in aciem eduxerunt , ducibus Paride ac Deiphobo , & horum fratribus Troilo atque Lycaone . Quos Achilles cum auxiliari Achæorum manu perſecutus , partim vivos cepit , alios in Scamandrum fluvium compulſos ſubmerſit , interfectis Troilo & Lycaone . His geſtis , denariorum ferix appetierunt , induciaſque attulerunt . Ibi cum , ut in pace , univerſi & Danai & Troes Apollini Tymbræo rem ſacram facerent in luco qui urbe haud procul aberat : Achilles Polyxenam cum matre Hecuba in templum egreſſam conſpicatus , formæ ejus admiratione eſt percitus . Priamus Achille obſervato , Idæum mittit , qui in luco cum eo de Polyxena colloqueretur . At Græcorum principes hunc ſolum cum Achille verba commutare cernentes , conturbati : miſſiſque Ajace , Diomede & Ulyſſe , hortari ne quid Barbaris concederet , neve hoſtibus ſeſe crederet : ipſi extra lucum præſtolari , ut egreſſum ſeorſim monerent . At vero Achilles ducturum ſe Polyxenam uxorem promiſerat Idæo , ejuſque rei cauſa in luco obambulans expectabat . Paulo poſt Paris ac Deiphobus adfuerunt , qui eum jam ad confirmandum conjugium vocarent . Achilles nihil ſiniſtri ſuſpicans , in templo Apollinis ſtans , eos admiſit . Ibi Paris altari aſſiſtens , jurejurando ea quæ erant utrinque dicta ſanxit . Deiphobo autem Achillem amplexo & deoſculante , enſem quem geſtabat , in Achillis inteſtina defixit : ſtatimque , adhuc eum Deiphobo renente , Paris alterum ictum intulit . Achilles viribus deficientibus concidit . illi citra ſuſpicionem rei alia via ex luco egreſſi , cum paulatim inde proceſſiſſent , citato curſu in urbem ſe proripuerunt . Ulyſſes cum ſociis currere eos cernentes , in templum accurrunt , ibique pone aram jacentem Achillem cruore fœdatum reperiunt . Cui A-

Edit. Pariſ. pag. 30.

Achillis interitus.

πρὸς τὰς ναῦς. ἃς ἢ αὐτὰς οἱ βάρβαροι κατέκαυσαν ἄν, εἰ μὴ νὺξ ἐπέσπα ἀυτῶν κατέχειν ὁρμήν. ἐπιγενομένης οὖν τῆς νυκτός, τὰ μὲν ἀγρημένων περφάσεως σώματα, ἢ τῶν τραυματιῶν ἐπιμελασάμενοι, ὡς οἰκὸς, οἱ ἄριστοι, τῶν Ἀχαιῶν ἐβουλεύσαντο, τίς ἂν τολμήσειε τῷ Μέμνονος βαλεῖν; τῶν ἄλλων περὶ ἄλλης ἀσχολουμένων. κληροῦται πέτρον Αἴας ὁ Τελαμώνιος· ἢ πρὸ ἥλιου ἀνιόντος, ὁπλισάμενοι ἐξέπεσον, Ἕλληνες μὲν πρῶτοι, διὸς δὴ καὶ ὁ Μέμνων, ἅπαντες οἱ ὑπ' αὐτὸν στρατιῶται. ἄλλοι μὲν ἐν ποσὶ ἄλλοις, ὁ Αἴας δὲ Ἀχιλλεὺς αὐτῷ ἐκ ὄπισθεν συνίστατο χώρους, καὶ τῷ Μέμνονος ἁρμᾷ. Μέμνων δὲ ἐκ ἅρματος καταβὰς, τῇ δόρατι ἐπείραζεν Αἴαντα. Αἴας δὲ πρῶτος τοῦ αὐτὸ ἀναστρέψας ἀσπίδα, ἐπέθετο βαρέως αὐτῷ· πάντων δὲ ἐπὶ σὺν αὐτῷ Ἰνδῶν προσιόντων τῇ Αἴαντι, τὸ δόρυ βαλὼν εἰς ἓν Μέμνονος τράχηλον γυμνωθέντα, κτείνει τοῦτον ὑπὲρ ἐλπίδα πᾶσαν ὁ Ἀχιλλεύς. κἀντεῦθεν Βαρβάρων μὲν καὶ κράτος φυγὴ, καὶ φόνος, καὶ ἰμωγὴ· Ἑλλήνων δὲ ἀλαλαγμὸς καὶ νίκη ἀναμφίλεκτος καὶ λαμπρά. ἔτι δὲ Πολυδάμας ὁ τῆς Φοινίκων ἀλκιμώτατος βασιλεὺς, τῇ Αἴαντος δόρατι ἐβυβῶνα κυπθεὶς, πίπτει. Αἰθιόπων τε καὶ βαρβάρων ἀμύθητος ἐσμὸς ἐκεῖ θνήσκει, ὡς πλησθῆναι τὸ δαπεδον νεκρῶν, ὑπὸ ἵππων δεινῶς τε πεζῶν συμπατουμένων καὶ ἀναιρουμένων. μετὰ ταῦτα τοὺς Τρῶας Ἀχιλλεὺς εἰς πόλεμον προσκαλουμένου, ἄρχοντες ἐξῆλθον ὅ τε Πάρις καὶ Δηΐφοβος υἱοὶ Πριάμου, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τούτων Τρώϊλος καὶ Λυκάων, σὺν τῷ λοιπῷ παντὶ τῶν Τρώων στρατῷ. ὧς Ἀχιλλεὺς μετὰ τῶν συμμαχιζομένων αὐτῷ Ἀχαιῶν ἀπαδιώξας, τοὺς μὲν ζῶντας εἷλε, τοὺς δὲ εἰς τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν ἐκπίπτειν, Τρώϊλον δὲ καὶ Λυκάονα ἀνεῖλε. μετὰ ταῦτα αὖτις ἡ τῶν ἀναθημάτων ἑορτὴ, ἀσχολίαν πολέμου. ὅτε δὴ πάντων ἐν εἰρήνῃ διόντων τῷ Θυμβραίῳ Ἀπόλλωνι, Δαναῶν καὶ Τρώων, ἐν τῷ ἀπὸ μικρᾶς τῆς πόλεως ἄλσει, ἐξελθοῦσα Πολυξένη μετὰ τῆς μητρὸς Ἑκάβης εἰς τὸ ἱερὸν, Ἀχιλλεὺς παύσιλυπος ἰδὼν Εὐφραίους δὲ ὁ Πείραμος τῷ Ἀχιλλεῖ, πέμπει τὸν Ἰδαῖον πρὸς αὐτὸν ἐν ἄλσει, φέροντα λόγους περὶ Πολυξένης. τοῦτον ἰδιαζόντως ἀμιλουμένου τῷ Ἀχιλλεῖ, τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριστοι ἰδόντες, καὶ Θρυμβραῖος, Αἴαντα καὶ Διομήδην καὶ Ὀδυσσέα πέμπουσι, μὴ ἐπιδιδόναι παραγγείλαντες τοῖς Βαρβάροις, μηδὲ πιστεύειν ἑαυτὸν τοῖς ἐχθροῖς, ἢ αὐτοὶ ἔμενον ἔξω τοῦ ἄλσους, ἐκδεχόμενοι τὸν Ἀχιλλέα, ὥστε παιδίαν παραγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ δ' ὡς ὑποχόμβιος τῷ Ἰδαίῳ, πρὸς γάμον τοῦ Πολυξένης λαβεῖν· δὶ' ἢ προσιόντων ἐν τῷ ἄλσει ἀναπαῦ. μετὰ βραχὺ δὲ ὁ Πάρις καὶ ὁ Δηΐφοβος ἦσαν, παρακαλοῦντες αὐτὸν δῆθεν περὶ τῶ γάμου. ὁ δὲ φαῦλον μηδὲν ὑποπτεύων, ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐσώς ἱερῷ, κατεδέξατο αὐτούς. ἢ ὁ μὲν Πάρις ὅπλῳ τὸ μεταξὺ ἀμφοτέρων λεγόμενα βεβαιῶν, παρὰ τὸ βωμὸν ἵστατο. περιπλεκομένου δὲ Δηΐφοβου τῷ Ἀχιλλέα, καὶ καταφιλοῦντος, ἐβάπτισεν ὁ ἐπιφέρετο ξίφος κατὰ τῆς αὐτοῦ αὐλάγχνου· καὶ ἔτι κρατοῦντος αὐτὸ, δεύτερον δὶ' ὃ ὁ Πάρις ἐπαγει κατ' αὐτὸ πλαγίου. ἠξεύκλινος γεγονὼς, πίπτει· ἐκεῖνοι δὲ ἀνυπόπτως δὶ' ἄλλης τῆ ἄλλης ἐξελθόντες, ὡς μικρὸν ἀπέχον, δρόμῳ πολλῷ χρασάμενοι, εἰσῆλθον εἰς τὴ πόλιν. οἱ περὶ τὴ Ὀδυσσέα δὲ ἰδόντες αὐτὸς τρέχοντας, εἰσδραμόντες διείσκυσι τὴ Ἀχιλλέα ῥιμγμένον, κἀμβὼν παρὰ τὸ βωμόν. πρὸς ὃν ὁ Αἴας· ἆρ' ὦ

ἀρ' ὧν ἀνδρῶπος δυνάμενος πτῆναί σι; ἀλλ' ἀσὺ φρονίτεια μόνη σὺ ἀπώλεσε. πρὸς ὃν ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφατο πτύων· δόλῳ εἰργάσατό με, φησὶ, Πάρις & Δηΐφοβος, διὰ Πολυξένην. Οὗτοι πὰν ἐπ' ὤμων ἀρπάσαντες τὸ σῶμα, & ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀγαγόντες, ἐκ τρῶσαντες, θάπτουσι γῇ. μετὰ δὲ θάνατον Ἀχιλλέως πολέμου γενομένου, & πολλῶν ἐξ ἑκατέρων πεσόντων, εἰς μονομαχίαν ἀ Φιλοκτήτης & ὁ Πάρις ἤρχοντο. & ἀρώτως λαχὼν ἀ Πάρις, βάλλει κατὰ Φιλοκτήτου· ἀσοχεῖ δὲ. ὁ δὲ ἀντιπεξιὼν, τῷ κρείττονι χεῖρα Πάριδος ἔβλαψε. & δευτερώσας, & δεξιὸν αὐτὸ ἐπήρωτο ὀφθαλμόν· καὶ τρίτον βαλὼν ἐπὶ τὰς πόδας & τὰ σφυρὰ, ῥίπτει Πάριν εἰς γῆν. ὃν ἁρπάσαντες ἀμφοτέρῳ, εἰς τὸν Ἴλιον εἰσῆλθον. & αὐτὸς τὰς ἐκ τῆς Ἑλένης υἱοὺς τρεῖς, Βουνόμιον, Κορυθαῖον, & Ἰδαῖον, μπρὸς αὐτῷ παρασάντας ἰδὼν, ἄφωνος ἔμεινε, & ἐξ μέσης ἐξέπνευσε τυχτός. ἃ δὴ φρενήρα αὐτὰ γυνὴ Οἰνώνη, ἑαυτῇ ἀπεχρήσατο ἀγχόνῃ. Ἑλένην δὲ γυναῖκα Δηΐφοβος ἠγάγετο παραυτά. ἣν ὁ Μενέλαος ὕστερον ἁρπαγείσαν δι' αὐτὸν, ὅτι τὸ Παλλάδιον λεγόμενον, ξύλινον ὑπῆρχεν εἴδωλον τῆς Παλλάδος. τοῦτο ἔλεγον τετελεσμένον εἶναι ἀρρήτοις τισὶ & δαιμονικοῖς τελεσμοῖς, ἅτοι μυσαροῖς μυσηρίοις ἑστιχισμένον, ναυφόρον (ὃ φασι) & ἀπάλωτον διατηροῦν τὴν πόλιν ἐν ᾗ ἀπόκειται. τοῦτο τὸ ξόανον & πόλιν Ἴλιον μέλλοντι στίζειν Τρωὶ τῇ & Τρώων βασιλεῖ, φιλόσοφός τις & ἀρρήτων γοητειῶν τελετὴς Ἄσιος ὄνομα, φέρων ἐκαρίσατο. ᾧ ἀντικαλέσαμενος ὁ Τρώς, τὴν ὑπ' αὐτὸν χώραν πᾶσαν Ἐπίρρωτον πρῶτον καλουμένην, εἰς τὸ ἐκείνου ὄνομα Ἀσίαν ἐπωνόμασε. τοῦτο δὲν τὸ βρέφος, ἀπάσαντες οἱ Ἕλληνες, ὡς ἂν ἀνδριάντα τὴν πόλιν ἐλεῖν, ἕως ἂν ἐν αὐτῇ ὑπακείμενον ᾖ, κλέψαι ἴσχυσαν, Ὀδυσσεὺς & Διομήδης κρυφῇ εἰσελθόντων, & ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Παλλάδος ἐν ἡμέραις τῷ ἱερῷ παραμεινάντων, & γνώμῃ τῶ Ἀντήνορος ἐξάρχου & Τρώων ὄντος, διὰ τὴν γυναικὸς αὐτῷ Θεανοῦς, ἱερείας τῆς Ἀθηνᾶς ὕσης, τοῦτο νυκτὸς ἀφελόμενοι, ἐξῆλθον. ὅτι & τὰ συμβάντα τοῖς Τρωσὶ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐλπιδοσύμβολα & ἀπαίσια κατέθεντο· & φανὰ ἐξελθόντες, τοῖς Ἕλλησιν ἀπήγγειλαν. φασὶ δὲ, ὅτι & Τρώων ἐπὶ τὸν βωμὸν τῦ Ἀπόλλωνος θυσιάζειν ἀγωνιζομένων, τὰ ξύλα μὲν & τὰ κρέα καθὸ θέμις ἐπετίθετο. πῦρ δὲ τοῖς ξύλοις ἐπιβαλλόμενον, οὐχ ἅπτεν, ἐσβέννυτο δέ. πολλάκις & τῦ πυρὸς ἐκλειπόντος, & μὴ καιομένου, πίπτει τὰ ἐν τῇ βωμῷ πάντα εἰς τὸ ἔδαφος. οἱ Τρῶες δὲ ὡς ἀγαθὸν αὐτοῖς εἶναι οἰωνὸν τοῦτο τεκμηράμενοι, ὅτι Περίκλειος & οἱ λοιποὶ & Ἀντήνορα πρεσβεύσαι πρὸς Δαναοὺς ἀποστέλλωσι, ὅστις λύτρα λαβόντας, ὅσα ἀνέθηλωσι, λύσαι & πόλεμον. & Ἀντήνωρ πρεσβεύων ἦλθε πρὸς Ἀχαιούς. πάντα ἐπάδομεν, ὅσα τὰς ἁμαρτηκότας παθεῖν ἐχρῆν. ἀνθ' ὧν Μενέλαος & Πάρις ἀδίκησε, δίκας ἔδωκεν· ἀνθ' ὧν τὸ Ἴλιον, μαρτυρῶσιν οἱ πάροι τὸν ἀνηρημένων· πῶς οὖν εἰ περιελοίμεθα ἡμεῖς, λύτρα φέρομεν ὑμῖν. ὑπὲρ θεῶν, ὑπὲρ πατρίδος, ὑπὲρ τέκνων, Ἕλληνες ὄντες· τὰς φρένας πεισθῆς, πῶς ἰάσασθε σώσατε. ἐπὶ τούτοις πεισθέντες οἱ Ἕλληνες, Ὀδυσσεὺς & Διομήδην ἀποστέλλωσι· & τῷ χρημάτων ποσότητα τυπῶσαι καὶ γε ἑπτάκοντα χρυσίου τάλαντα δισχίλια, & ἀργύρου τάλαντα δισχίλια· καὶ τὰ δόξαντα πάντα κομισάμενοι, καὶ ἀφορμηθέντες & πόλεως, ὑπέστρεψαν εἰς τὸν στρατόν.

A jax: profecto nemo hominum te poterat interficere: ſed tua temeritas te ſola perdidit. reſpondit Achilles hæc, extremum ſpiritum jam ducens: Dolo me Paris & Deiphobus Polyxenæ cauſa necaverunt. Proinde corpus Achillis li celerrime rapuerunt, & humeris ſuis impoſitum in caſtra pertulerunt, cremarunque humarunt. Poſt mortem Achillis pugna conſerta, multiſque utrinque dejectis ſingulari certamine Philoctetes & Paris congrediuntur. Prior ſorte Paris Philocterem ſagitta petens, aberrat a ſcopo. Philoctetes riciſſim, primum lævam Paridis manum ſagitta trajicit, ſecundo dextrum ejus oculum eruit, tertio talos & pedes impetens eum ſolo proſternit. Qui ſemianimis a ſuis abreptus, & Ilium perlatus eſt: ubi tres, quos ei Helena pepererat, filios, Bunymum, Corythæum, & Idæum, parvulos etiamnum, ſibi adſtare videns, intercluſa voce, ſub mediam noctem expiravit. Tum Oenone, quæ prius uxor Paridis fuerat, ſeipſam ſtrangularit. Deiphobus ſtatim Helenam uxorem duxit: quem poſtmodo Menelaus propterea auribus & naſo manibuſque truncavit. Palladium, lignea fuit Minervæ, quæ eadem Pallas dicitur, imago. Ajunt, id neſandis quibuſdam dæmonum conſecrationibus arcanisque ritibus dedicatum, ea vi fuiſſe, ut urbem in qua eſſet, inexpugnabilem conſervaret. Id ſignum Troi Trojanorum regi Ilium conditurο, philoſophus quidam & innominatum præſtigiarum facerdos, Aſius nomine, dono attulit: in cujus graciam Tros univerſam ſuam regionem hactenus Epirrhopon appellatam, ab ipſo Aſiam denominavit. Græci cum Ilium capi non poſſe, quamdiu ſimulacrum id ea eſſet in urbe, inaudiviſſent, furto id abſtulerunt, Ulyſſis & Diomedis opera. Hi clam ingreſſi urbem, & in ſano Minervæ per ferias commorari, conſilio Antenoris Trojanorum principis, adjutante hujus uxore Theanone, quæ ſacerdos erat Minervæ, noctu ſublatum ſimulacrum ſecum in caſtra attulerunt. Ea nocte Trojanis miſerabilia portenta & abominanda apparuerunt, quæ mane egreſſi Græcis narraverunt. Ferunt enim, cum Trojani rem Apollini ſacram facere inſtituiſſent, ejuſque altari ligna & carnes rite impoſuiſſent, ignem lignis injectum non arſiſſe, ſed extinctum fuiſſe, ac ſepius reperitum ignem non arſiſſe: & quicquid atæ impoſitum fuerat, in terram decidiſſe. Troes cum adverſum ſibi aliquid hoc oſtento denunciari judicarent, Priamus ac reliqui Antenorem legatum ad Græcos mittunt, rogatum ut il pacem ipſis, pretio ſuo arbitrio conſtituto, redimendam darent. Antenor legatus ad Græcos, hujuſmodi orationem habuit. Quidquid pœnarum dare nos ob noſtra flagitia debuimus, dedimus. Paris, quod ob injuriam Menelao factam luendum fuit, pependit: etiam Ilium. ejus rei documento ſunt ſepulcra cæſorum. Nos itaque reliqui, pretium vobis afferimus, quo vos redimamus. Vos per deos, per patriam, per liberos obteſtamur, Græci cum fitis, ſupplices nunc veſtros, quondam contumaces, miſereminī. His moti Græci, Ulyſſem & Diomedem mittunt, qui argenti pondus ſignarent. Signaverunrque il talenta auri bis mille, totidemque argenti. Cumque omnia

Prodigium.

Antenor.

Edit. Pariſ. pag. 131.

pro ſuo arbitrio abſtuliſſent, ex urbe in caſtra reverſi ſunt. Poſt hæc ſacrificantibus Græcis, & diſceſſum parantibus, Ulyſſes univerſos inter ſacra jurejurando adſtrinxit, non ante diſceſſuros ab Illo, quam equus ligneus, qui ob id & Durejus vocatur, abſoluta eſſet. Hunc Græci, Epei artificio, lignis concinniſſime compactis, inſigni ornatu admirabilique opere conſtruxerunt, ita ut intus XXIII militibus gravis armaturæ abditis, rutulis impoſitus trahentes capiſtrum facile ſequeretur. Eo abſoluto, tabernacula ſua combuſſerunt: & in Tenedum inſulam navigantes, ibi ſeſe occultaverunt, Ulyſſis conſilio: unus tantummodo telicto proditore, homine generoſi animi, qui laude & præmio inductus, ad hoc ſeſe vulneribus fœdandum, & exremis partibus leviter mutilandum ultro præbuerat. Is barbaris interrogantibus, quidnam ſibi iſta equi machina vellet? reſpondit, Græcos eam templo Minervæ conſecrate atque dedicare, cum ad expiandas, quas ejus urbi intuliſſent injurias: tum ut eſſet donum pro reditu ipſorum in patriam, ipſorumque monimentum. Troes ergo his fidem habentes, cum gaudio & lætitia Durejum equum (imo autem ſuam ipſorum perniciem) funibus alligatum in urbem traxerunt, pœnem acciocntes: portæque ſuperiore limine amoto, eum ut erat hoſtibus refertus, in penetrale Deæ introduxerunt. Media nocte, ii qui in equo per inſidias abditi latebant, capto tempore deſilientes, Priamum ejuſque filios occidunt, Deiphobum extremis corpotis partibus truncant: ac multitudine hoſtium trucidata, crebris ac fulgentibus ignibus de muro editis, claſſi Græcæ ad ipſos revertendi ſignum exhibent. Ut primum illuxit, cæteri etiam adfuerunt, ibi Trojanis, quotquot ſupererant, omnibus interfectis, nuntes eorum, atque ipſam quoque Hecubam captivam abduxerunt: necnon & pecus omne, ſupellectilemque inter ſe partiti ſunt; redditaque Menelao Helena, & urbe undique incenſa atque diruta, domum redire intenderunt.

Ilio capto, Ajax Telamonius & Ulyſſes uterque ſibi Palladium vindicavit, cum uterque ob tuleratos pro toto exercitu labotes ſibi id ad ſuæ urbis tuteiam deberi contenderet. Cum uterque multa præclara ſua ejus belli facinora commemoraſſet, Palladium tamen uſque in craſtinum diem apud Domedem depoſitum fuit. Sed ea nocte Ajax, incertum a quo, occiditur. Quæ res cum magnam turbam excitaſſet, Ulyſſes in ſuſpicionem ejus facti devenit: eumque ad inteſtinum jam res bellum ſpectaret, primus Ulyſſes deductis ſuis navibus e Troa abiit, eumque omnes ſunt ſecuti. Hoc fuit principium Græcorum diſceſſionis. Hecubam autem, cum ea exercitui dira imprecaretur, Ulyſſes cum ſocius lapidibus obruunt, & in mare ejiciunt ad locum cui nomen Maronea: qui & Cynos ſema, hoc eſt canis monimentum, appellatus ab iis eſt.

Deinde Ulyſſes apud Siciliam incidit in Cyclopem. Nuo fuit is, ut Homerus fabulatur, unoculus: ſed omnium hominum natura ſimilis, ut & reliqui Cyclupes. ſed ii vaſtis corporibus erant, effeti atque immanes, ſæviſſimi, inhumaniſſimi, atque cædibus humanis deditiſſimi. Inde ad Æolicas inſulas delatus eſt: poſt ad Circen & Calypſonem, Atlantis filias. ex

Epeus Durateus.

Edit. Pariſ. pag. 532.

Ibi excidium.

ajacis interfectus.

Hecuba.

Ulyſſis errores, & exitus.

μὴ πῶπι θυσιαζόντων τῶν Ἑλλήνων, ἢ ἀποπλώσαι βουλομένων, πάντας ἐνόρκους ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν ταῖς θυσίαις, μὴ ἀποπλῶσαι τὴν Ἰλίου, φρικὴ δὲ Δύρειον ἵππον κατασκεδασθῆναι· ἐνδὺν τῷ ξύλῳ τοὺς ἁρμοδιωτάτους συμπήξαντες, ἢ ξυροῖς κατασοφίσαντες, ἢ τὰ Ἐπειοῦ πεχουργίας θαυμαστὸν αὐτὸν ὑπερφυῶς κατασκευασάμενοι, πάσαις μηχανορραφίαις, ὥστε ἢ σρατὸν εἰκοσιτεσσάρων ὁπλιτῶν ἔνδον κρύπτειν, ἀβίαστα δὴ τροχιλίοις ἑλκόμενον τοῖς φορβειᾶς ἀκολουθεῖν. ἢ τοῦτον ὕπω τελειωθέντα, τοῖς σκηναῖς τὰ καπηλεύσαντες, ἢ λοιπὸν δύσαντες, ἢ εἰς Τένεδον ὑποπλεύσαντες Ὀδυσσεὺς ἀποκρυβέντες τὴν νῆσον· ἕνα τινὰ γενναῖον ἄνδρα καταλιπόντες, ἢ μετεῖσιν αὐτὸν ἀκριτομυθήσαντες ἐθέλοντα, ἢ χαίροντα τῇ ἐπαίνῳ ἐκ τοῦ μισθοῦ, προδόται ἀφῆσιν αὐτόν· ὃς διαπεπυθημένος τοὺς βαρβάρους, τί ἂν εἶα τὸ προκείμενον ἔργον τινί, ἐκ φρός τι φέροντος; ἀπεκείνατο λέγων τῇ ἱερᾷ τῆς Ἀθηνᾶς ἀνατιθέναι δωρεὰ τοῦτο, ὑμᾶ μὲν ἀπολογίαν ὑπὲρ ὧν εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς ἠδικήκατε, ὑμᾶ δὲ ἢ δῶρον τοῦτο ὑπὲρ εἰς τὰς ἰαυτῇ πατρίδας σωτηρίας, ἢ εἰς μνήμην αὐτῶν ἀριστῶν κτερίσαι δεῖν. οἱ τοίνυν Τρῶες πειθήνιοι τούτοις γενόμενοι, λαβόντες σὺν ἀθυμίᾳ ἢ χαρμονῇ τὸν Δύρειον ἵππον, μᾶλλον δὲ τὸν ἴδιον ὀλεθρον, ἢ καλαυδίοις ἀνέλκοντες ἢ ἀείζοντες, τὸ τὰ πύλης ὑπέρθυρον ἔρασαν, τοῖς τῶ Θεῶ αὐτῶν ἀδύτοις μὴ τὸ ἐχθρὸν εἰσήγαγον. ἐνῦ τῇ μεσονυκτίῳ, οἱ ἐν τῷ ἵππῳ λοχῶντες, ἐπὶ χολὰς ἐπικαθίσαντες, αὐτὸν τε τὸν Πρίαμον ἢ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἀνελόντες, τόν τε Δηΐφοβον ἀκρωτηριάσαντες, τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀποκτείναντες, πυρσοῖς μέλα λαμπροῖς ἢ συχνοῖς τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους τὸν τῶν Δαναῶν στόλον φοῖς ἐαυτοῖς ἐπέστρεψαν· ἡμέρας ἤδη ἀγχιλαύσης, ἐ αὐτοὶ παραγίνονται, τοὺς ὑπολοιφόντας πάντας ἀνέκτειναν· τοὺς δὲ γυναῖκας αἰχμαλώτους, ἢ τὴν Ἑκάβην, ἢ τὰ κτῆνη λαβόντες, πάντα σκύλα ἢ εἰδηκαπαμενοσάμβοι, τῷ τε Ἐλένῳ τῇ Μενελάῳ ἀποδόντες, ἢ τὴν πόλιν πᾶσαν ἐμπρήσαντες, ἢ καταστρεψάμενοι ἐπανήλθοσαν.

Μετὰ τὸ ἁλῶναι τὸ Ἴλιον, Αἴας ὁ Τελαμώνιος ἢ Ὀδυσσεὺς, τὸ * ζωδίον Παλλάδος ἑκάτερος ἀντιποιοῦντο, ὡς * nihil igitur mutandum p. 530.
αὐτοῦ ἕκφέροντος ἢ τῇ ἰδίᾳ πόλει ἕξειν αὐτὸ φυλακτήριον, ὡς πάντων ἐπὶ προδοσίᾳ ἀγανακτούντων. πολλὰ δὲ στρατηγήματα ἐξ ἀμφοτέρων ῥηθέντα, ὅμως ἐν παραθήκῃ δίδοται τὸ Παλλάδιον τῷ πρὸ τῆ Διομήδει. ἐξ μέντοι νυκτὸς ἀδήλως φράζεται Αἴας. πρωΐας δὲ γιγνομένης, ὡς μήθα νεκρὸς, πολλῆς ταραχῆς γινομένης, εἰς ὑπόληψιν ἦλθε ἢ φράξως Ὀδυσσεύς· ὅθεν ἐ εἰς ἐμφύλιον ἀναπτομένου τοῦ πράγματος πόλεμον, πρῶτος Ὀδυσσεὺς λύσας τὰ ἑαυτῇ πλοῖα, ἀφώρμησε τῆς Τροίας, καὶ μετ' ἐκείνου ἅπαντες· ἢ τὸν ἀρχηγόν τε τῆ Ἑλλήνων ὑποχωρήσαντες. τὴν δὲ Ἑκάβην καταραμένην τῇ στρατῇ, οἱ μὲν Ὀδυσσέως λίθοις βάλλουσι, ἢ τῇ θαλάσσῃ ῥίπτουσιν εἰς χώραν λεγομένην Μαρώνειαν, ἵν' ἢ κύνες σῆμα ἐκέμασαν.

Ἐκεῖθεν ἐμπίπτει ἐν Σικελίᾳ Κύκλωπι, ὑχὶ ἑνὶ ὀφθαλμῷ, κατὰ τὰς μυθολογίας Ὁμήρου, κεχραμένῳ ἀλλ' ἀνθρώπῳ μὲν ἴσῳ τὴν φύσιν οἷς πάντες ἄνθρωποι, ἢ οἱ λοιποὶ κύκλωπες· οἳ ἐ τὸ εἶδος ἦσαν μεγάλοι, καὶ ἀπηγεμονικοί, ἐ ἀνδρικοί, τὴν προαίρεσιν παγχάλεποι, καὶ μισανθρωπόπατοι, ἢ φονικώπατοι. εἶτα εἰς τὰς Αἰολίας νήσους, εἰς Κίρκην καὶ Καλυψὼ, τὰς Δυ-
Τηγατέρας Ἀτλαντος· ἀφ' ἧς Κίρκης ἢ υἱὸν ἔχει, ἢ Τη-

λίγονον. εἶτα εἰς λίμνην τὴν καλουμένην Νεκύοπον, ἐν ᾗ διὰ φαντασμάτων ἔγνω τὰ μέλλοντα συμβαίνειν αὐτῷ. ἐκεῖθεν εἰς τὰς Σειρήνας ἐκπίπτει πέτρας, εἶτα τὴν καλουμένην Χάρυβδιν καὶ Σκύλλαν, ἅς ἐν στενῷ πόρῳ διαπερᾷ, ὑποδεχεται τὰ τῶν Φαιάκων ῥεύματα, καὶ τὰς παραπλέοντας βυθίζει. ἐν ᾧ τὰ πλοῖα πάντα, μετὰ καὶ τῶν ἑταίρων ἀπολωλεν, αὐτὸς ἀραντος σανίδος, ἐν τοῖς ῥεύμασι τῶν ὑδάτων φέρεται. τῶν Φοίνικας πλέοντας λαβόντες, εἰς Κρήτην πρὸς Ἰδομενέα γυμνὸν ἤγαγον. καὶ αὐτὸς πέμπει τῶν εἰς Φαιακίαν, νῦν νῦν λεγομένην Κέρκυραν, πρὸς Ἀλκίνοον, δεδωκὼς αὐτῷ νεῶς δύο, καὶ ἄνδρας ἑπτακοσίους. ὁ Ἀλκίνοος τοίνυν μετὰ τῶν Ὀδυσσέως, πλοίοις στρατιῶται ἀναλαβόμενος ἀπαλλαμβάνει τὸν Ὀδυσσέα. καὶ τοὺς μνηστῆρας ἀπανεῖνας, ἀσθάρας τε τὴν εἶχον ἀπὸ τῆς ἐπιβουλεύοντων αὐτῷ, ἀναπαύεται νῦν βασιλείαν. Βιώσας δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς πολλοὺς χρόνους, ὑπὸ τοῦ ἰδίου παιδὸς τοῦ ἀπὸ τῆς Κίρκης αὐτῷ γεγενημένου Τηλεγόνου, ἀγνοοῦντος βίον ἀπολύει. τὸν δὲ ἀπὸ τῶν ὑπὸ θάνατον ἐκ τινων μαντευμάτων ὑφορώμενος, τὸν Τηλέμαχον ἐφυλάττετο, καὶ συμβαίνει αὐτῷ παρεῖναι. τοῦ δὲ Τηλεγόνου τὴν Ἰθάκην καταλαβόντος, καὶ ἑαυτὸν τῇ πατρὶ ἀπαμυνόμενος, μὴ προσδεχομένῳ παρὰ τῆς φυλάκων, ὑπνώττουσι, καὶ κραυγῆς γενομένης, νομίσας Ὀδυσσεῖς ἀπὸ Τηλέμαχον εἶναι, ἀνίσταται μετὰ ξίφους, καὶ συμπεσὼν Τηλεγόνῳ, πλήττεται ὑπ' αὐτοῦ κέντρῳ νεογόνος, καὶ πάτερ τῇ τρόπῳ τελευτᾷ.

Ἀγαμέμνων ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πατρίδα μετὰ Κασσάνδρας ἀποπλεύσας, ὑπὸ Κλυταιμνήστρας μοιχευομένου Αἰγίσθου. αὕτη δὲ ἀκούσασα, ὡς Ἀγαμέμνων ἢ Κασσάνδραν ἔχων ἐν Τροίᾳ, θάνατον κατεψηφίζεται τῇ ἀνδρὶ πικρόν. ἐνδύσασα δὲ αὐτὸν ἀποκλύστοις χιτῶσι παπαχόθεν ὑφασμένοις, παρασκευάζει τῶν ὑπὸ Αἰγίσθου σφαγῆναι, καὶ λαμβάνει τὸν Αἴγισθον. ὀγδοῷ τῶν Ἀγαμέμνονος υἱὸς Ὀρέστης, ὃς ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἐν τῇ πρὸς Ἴλιον ἐκστρατείᾳ υἱὸς ὢν πρὸς Σχοινέα ἀπεσάλη ἀνατραφῆναι, τῶν μαθόντων, ἦλθε, καὶ ἀνελὼν Αἴγισθον καὶ νεμὶν μητέρα αὐτῶν, ἀναλαμβάνει τὴν βασιλείαν.

Μενέλαος δὲ σὺν τῇ Ἑλένῃ εἰς Αἴγυπτον ἀποῤῥήξας, καὶ μόλις εἰς Λακεδαίμονα καταχθείς, τὰ κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα μαθὼν, μετὰ πολλῶν δεινῶν ἐβίω.

Αἴας δὲ ὁ τοῦ Οἰλέως υἱὸς, μετὰ τοῦ ἰδίου στρατοῦ ἐποντίδη.

Διομήδης δὲ ὁ τοῦ Τυδέως υἱὸς, εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν καταπλεύσας, ἁλοὺς ἐξέπεσεν· ἀλλὰ διωχθεὶς ὑπὸ Αἰγιαλείας τῆς αὐτοῦ γυναικὸς καὶ τοῦ πολιτῶν, καταφυγὼν εἰς Καλαβρίαν. κτίζει οὖν πόλιν ἐκεῖ, ἣν ἐκάλεσαν Ἀργυρίππην, νῦν μετονομασθεῖσαν Μαλβέντον, εἶτα καὶ Βενβέντον καὶ ἐν αὐτῇ οἰκεῖ, ἔχων καὶ τὸ Παλλάδιον, ὅπερ ἐλαβεν ἐκ Τροίας.

Ὀρέστης μετὰ τὴν μητροκτονίαν, εἰς μανίαν περιέπεσε λυσσώδη· καὶ ποτὲ μὲν ἐν ἀνίσοις διῆγε, ποτὲ δὲ τὰς ἐξέχων ἐπέπλει. ἀναπόντων δὲ αὐτὸν τῆς πολιτῆς, εἰς Δελφοὺς ἀπῆρχεται, καὶ δέχεται χρησμὸν τοιοῦτον.

Ὀρέστα, εἰ μὴ ἄλλως σὺ δεῖ ἀργαλέης νόσου μανίλω ἀποθέσθαι, εἰ μὴ πείρασ Πόντου κύματα Σκυθίης γαίαν καταλάβῃς, Αὐλίδος τιχόρων ἐν ἱερῷ Ἀρτέμιδος λιφθεὶς, σωθήσῃ ἐκ τῆδε βωμῶν. κρατεῖν δὲν ἀφυγὼν ἀπὸ χθονὸς βαρβάρων, χθόνα πείρασ καταλάβῃς Συρίης γαίαν, αὐλῶνος Σιλπία ὄρος ἀντικρυ, ὑρίσσας Μιλάντιον τοιοῦτον ἔχων ὄρος, ἔνθα μίγα ἐστὶ τοῖς Cedren.

Circe etiam filium habuit, Telegonum. Poſtea ad paludem nomine Necyopam, ubi ex viſis quibuſdam ea quæ ſibi eventura eſſent cognovit. Inde ad Syrenum ſaa ejectus eſt, & ad Charybdin ac Scyllam, quæ in faucibus ſita Oceani fluctus excipit, ac prætervigantes ſubmergit. Ibi omnibus navibus ac ſociis amiſſis ipſe tabula arrepta cum undis ferretur, ita vehens a Phœnicibus exceptus; nudusque in Cretam eſt ad Idomeneum deductus. Idomeneus eum additis duobus navibus, ac L. viris delectis, ad Alcinoum miſit, in inſulam Phæaciam, quæ nunc Corcyræ nomen gerit. Alcinous eum, pluribus adhuc militibus adhibitis, in Ithacam deduxit: qui potirus Ulyſſes, procis ioterfectis, domoque ab iis qui ipſi inſidiabantur purgata, regnum recuperavit. Cum autem multos annos vixiſſet, a Telegono, ſuo & Circes filio, occiſus eſt. Nam cum necem a filio ſuo ea quibuſdam vaticiniis metueret, a Telemacho ſibi cavebat, ejuſque convictu abſtinebat. Ac cum Telegonus Ithacam appuliſſet, ſeque, cum a cuſtodibus non admitteretur, patri ſuo indicari juſſiſſet: quod tum nox erat, vociferatione oborta, Telemachum adeſſe ratus Ulyſſes, cum gladio obviam ivit: congreſſuſque Telegono, ab eo paſtinacæ ſpina ictus periit.

Agamemnon cum una cum Caſandra in patriam navigatiooe eſſet delatus, in Clytæmneſtram uxorem ſuam ab Ægiſtho adulteratam incidit. nam ea cum inaudiviſſet Agamemnoonem apud Trojam Caſandra uti, mortem marito ſic eſt machinata, ut reverſum veſte undiquaque contexta indueret, ſubornato qui eum ſic deprehenſum jugularet Ægiſtho: cui & ſtatim nupſit. Ac filius Agamemnonis Oreſtes, qui puer a patre ad bellum Trojanum proficiſcente, ad Schœneum fuerat educatum miſſus, re comperta domum reverſus, ſuam matrem una cum Ægiſtho interfecit, regnumque recuperavit.

Meuelaus cum Helena Io Ægyptum ejectus, vix tandem Spartam cum rediiſſet, Agamemnonis caſu cognito, in magna ſolicitudine vitam exegit.

Ajax Oilei F. una cum ſuo exercitu fluctibus eſt marinis obrutus.

Diomedes Tydei F. cum ad ſuam urbem revectus eſſet mari, non eſt admiſſus: ſed ab Ægialea uxore ſua & civibus repulſus, in Calabriam confugit, ibique urbem Argyripam condidit, & eam habitavit: ſecum etiam Palladium tenens, quod apud Trojam nactus fuerat. Ea urbe poſtea Maleventum, ac rurſus Beneventum eſt denominata.

Oreſtes poſt perpetratam matris cædem, in rabioſam incidit inſanim: quæ aliquando temittebat, alio tempore vehementius vexabat. Civibus ergo inſtantibus Delphos profectus, tale oraculum accepit:

Oreſta, nou aliter vaſania gravi
Te liberari fata concedant Deum, pag. 134.
Quam Pontici tranſvectus undas æquoris,
Scythicas in oras, Aulidemque veueris.
Hic ad Dianæ conſtitutus victima
Altare, ſalvus Barbaricum fugiens ſolum,
Terram Syrorum tranſmiſſo attinges mari,
Quæ Silpii montis convallem oppoſitam habet.
Hic reperies montem nomine Melanthium,

Veſtæque fanum nobiles vetuſtæ deæ.
Ibi tu rabioſam depones inſaniam.
Abi cito hinc: quæ ſint futura, diximus.

Eo annotato Oreſtes, ſtatim comitatus Pylade, in Scythiam navigavit, & Aulidem pervenit. Ergo cum Pontico mari trajecto, terreſtri itinere ad milliaria duo progreſſi eſſent, templum divæ cernunt, foriſque oſſa hominum projecta, quæ indigenæ ſua lingua Cruſtemia nominabant. Hic ipſis quid facto uſus eſſet conſultantibus, paſtores ad Iphigeniam accurrunt, duoſque nunciant juvenes mari advectos eſſe. Ea primum nomina hoſpitum, ac cujj, ſcitatur: ſimul de Agamemnone patre ſuo, & Trojano bello, exploratis eorum indiciis. Inde ii ut deæ victima fiant vinciuntur: reſervanturque in proxime inſequentem diem Oreſtes, Pylades ad aram Dianæ conſtituitur. Percontata eſt eum Iphigenia, cujas eſſet? Græcum ſe eſſe reſpondit domo, patria Mycenæum. Illacrymavit ea, nomine gentis & urbis ſuæ audito: ſuſpicata tamen, eum de ipſius rebus aliquid ex paſtoribus inaudiviſſe, quæſivit porro quis rex Mycenarum, quæ ejus uxor, quæ proles? Ad hæc Pylades: Pridem Agamemnonem ibi regnum obtinuiſſe: ejus uxorem Clytæmneſtram, liberos Oreſtem, Electram, Iphigeniam, (hanc, famam ferre, Dianæ pro victima oblatam, ab ea neci ſubtractam fuiſſe, neque hactenus cognitum eſſe ubinam locorum agat) ac præterea Chryſothemin atque Laodicen. His auditis, Iphigenia Pyladem ſtatim vinculis ſolvi juber: litteriſque conſcriptis eas ipſi tradit, ita fata. Vitam tibi dea per me donat: per eam tu mihi jura, litteras has Oreſti te redditurum, ab eoque reſponſum relaturum. Juravit ſe & litteras in manus Oreſtis traditurum, & hunc ad ipſam adducturum. Acceptiſque litteris, fano egreſſus, eo venit ubi Oreſtes cuſtodiebatur: impetratoque a Scythis aditu, tabulam Oreſti tradidit, his verbis. I quam primum ad Iphigeniam, ſororem tuam. Obſtupuerunt audito hoc caſu Scythæ. Illi ambo rectæ ad Iphigeniam ſe contulerunt. ac Pylades: Ecce, inquit, hic Oreſtes frater tuus. non tamen eum Iphigenia agnovit ante, quam ſignum Pelopei generis oleam in dextro humero vidit. tum eum amplexa, naves ſubduci in navale juſſit, ipſoſque ſecum totam eam hiemem detinuit. Æſtate facta, Oreſtes & Pylades clam ſimulacro Dianæ, quod ex ſolido erat auro, ipſaque aſſumpta Iphigenia, quibus advecti fuerant navibus aufugerunt: trajectaque Diabena, ad ortum Solis ad Emer Sarracenicum appulerunt, hideque ad Tricomin Palæſtinæ. Ibi cum Oreſtes furcret, Tricomitæ magnum Dianæ ſanum condiderunt: Iphigeniamque, quod eam ut ſacerdotem honorarent, rogaverunt, uti deæ virginem puellam immolaret. adduxerunteque puellam nomine Nyſſam, quam Iphigenia hoſtiam mactavit. Ibi ærea columna poſita, loco Nyſſæ nomen indiderunt. Oreſte tunc ſanitati mentis reſtituto, Iphigenia per inſomnium eſt a cerva admonita, ut hanc terram fugeret. Stratimque fugientes, maritimam Palæſtinam tenuerunt. Inde in Syriam, & ad montem Melantiam delati ſunt: ubi Oreſtes ex oraculo ſanum Veſtæ repetit. ac ſacris operatus, difficili eſt liberatus inſania. Inde Oron-

Edit. Pariſ. pag. 535.

69

A Εστίας, ἐκεῖ λυσώδα μανίαν ἀποτίθει. Σὺ τὸν οἶκον τὸν ἴδιον, ἀ γένηται. Ταῦτα συμπεσόντος Ὀρέστου, διθέως ἀναπλέσας ἅμα τῷ Πυλάδῃ, ἐφθασαν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα χώραν τῆς Σκυθίας. τὴν Ποντικὴν πόντον θάλασσαν διαπεράσαντες, ὡς ἀπὸ μιλίων δύο τῆς ἠπείρου πλεύσαντες, ἀρῶσιν ὀστᾶ μελάθρα θεᾶς, ἃ ἔξωθεν ἀνθρώπων ὀστᾶ ἐρριμμένα, ἃ ἡ Κρωσέμια ἰγχώριος αὐτὴν καλεῖ χλῶσα· ἠ τί δράσαντε, ἐβουλεύοντο. πρίχωσι βυαόλει φῶς ἡ Ἰφιγένεια, ἄνωσι (φάσαντες) δύο νεανίσκοι παρὰ τὴν κυάνεαν. ἐκεῖνα δὲ, τίνες ἠ ποταποί, ἠ τίνα πότης ἀνάματι ἐρώτων ἐρωτῶσα τὸς ξένους, ἠ περὶ Ἀγαμέμνονος τε πατρὸς, ἠ περὶ τῆ Τρωϊκῆ πολέμου ἐξάπαζεν. εἶτα διερωτῶνται τὰ θύεσθαι. ἠ τὸν μὲν Ὀρέστην εἰς ἡ ἐξῆς, Πυλάδην δὲ τῆ βωμῶ ἡ Ἀρτέμιδος παρεστάσαν. ἠ ἡ Ἰφιγένεια, ποίας ἂν εἴη χώρας ἐπύθετο, ἠ ποίας πόλεως; Χώρας μὲν Ἑλλάδος, ἔφη, Μυκήνης ἠ πόλεως ἄθλιος παρεμι. ἡ δὲ τὴν πόλιν αὐτῆς ἐ τὴν χώραν ἀκέσασα, ἐδάκρυσεν· ὑποπτεύσασα δὲ, ὑπὸ τῶ βυσόλων αὐτὸν ἀκέσαι τὰ περὶ αὐτῆς, Τίς (ἔφη) βασιλεὺς Μυκήνης; τίς δὲ ἡ πάτε γυνὴ; τίνα δὲ παῖα; Ἀγαμέμνων (ἔφη) πρόλεω, γυνὴ δὲ Κλυταιμνήστρα, τέκνα δὲ οἱ Ὀρέστης ἠ Ἠλικτρα ἠ Ἰφιγένεια, ἣ (ὡς λέγουσι) θυσία Ἀρτέμιδι προσάχθη· ῥυθέσα ἡ ὑπὸ ἡ Θεῦ, ὡς ἄρτι πῦ ἐστιν ἐγνώθη· ἔχει δὲ ἠ Χρυσόθεμιν ἠ Λαοδίκην θυγατέρας. ἡ δὲ ἀκέσασα, κελεύει τῶν αὐτίκα λυθῆναι τῆ δισμῶν. ἐ γράψασα δ' ἐπιτύχον, ἐπιδίδωσιν αὐτῆ, εἰποῦσα· ἰδὲ τὸ ζῆν σοι ἀ Θεὸς δωρεῖται διὰ ἐμέ· ἐπόμνυδί μοι καὶ αὐτὰς, ὅτι τὸ δ' ἐπιτύχον τῶν ἐπιδίδω τῆ Ὀρέστῃ, καὶ κομίζεις μοι παρ' αὐτῆ γράμματα. ὁ δὲ ἐπώμνυσε, ἐ τὸ γράμμα διδόναι αὐτῆ εἰς χεῖρας, ἠ αὐτὸν ἄγειν Ὀρέστην πρὸς αὐτήν. εἰληφὼς δὲ τὸ δίπτυχον, ἐξῆλθε τῶ ἱερῶ, ἐεἰλθὼν ὅπου Ὀρέστης ἐφρουρεῖτο, χτήσατο τὸς φρουρὸς Σκύθας, ἠ εἰσελθὼν ἐπιδίδωδε ἡ πυκτίδ, ὅπως εἰπών· ἴδι τὸ ταχὺς πρὸς Ἰφιγένειαν, τὴν σὴν ἀδελφήν. Ἐμωσεῦσαν ἐνταῦθοι οἱ Σκύθαι πρὸς τὸ συμβάν· ἠ δὲ αὐτίκα πρὸς Ἰφιγένειαν εἰσῆλθον ἀμφότεροι· ἠ ὁ Πυλάδης, ἰδὲ (ἔφη) Ὀρέστης ὁ σὸς ἀδελφός. ἀ δ' οὐκ ἐγνώρισεν αὐτὸν, ἕως τὸ Πελοπικοῦ γένος σήματον, ἡ ἐλαίαν εἶδεν ἔχοντα ἐν τῆ ὤμῳ τῷ δεξιῷ. περιπτυξαμένα τε αὐτὸν, ἐεἰλκυσθῆναι τὰ πλοῖα αὐτῶν κελεύει τοὺς Σκύθας, ἠ ὅλον αὐτὸς μένει ἡ χειμῶνα παρ' αὐτῇ. Θέρος δὲ γενομένου, λάθρα Ὀρέστης ἠ Πυλάδης τὸ ὁσιούμενον ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, ἐ αὐτὼ ἀνελόμενοι τὸν Ἰφιγένειαν, ἐπέβησαν μὲν' ὧν ἀπλοῦν πλοίων. ἐ τὸν Διαβλοῦν περάσαντες, ἦλθον πρὸς ἀνατολὴν, ἐπὶ τὸ Σαρακηνικὸν Εμισ. ἀφικόμενοι δὲ Τέκωμιν ἡ Παλαιστίνης, ἠ δὴ Ὀρέστου μανέντος, οἱ Τρικωμῖται ἱερὸν μέγα τῇ Ἀρτέμιδι ἀνέσαντες, ἐξέμι ἡ Ἰφιγένειαν, ὡς ἱέρειαν τιμῶντες αὐτὸν, θυσίσουσι κόρην παρθένον τῇ Θεῷ. ἠ δὴ ἄγουσι νέαν, Νύσσαν ὀνόματι, ἣν ἠ ἐθυσίασεν Ἰφιγένεια. ἠ τῷδε χαλκῆν ἱδρύσαντες, Νύσσαν τὸν τόπον ὠνόμασαν. τῶ γοῦν Ὀρέστου πρῶτα ἀναλαβόντος, ἡ Ἰφιγένεια ἔπαφεν ἐδὲν, ἔλαφον λέγουσαν αὐτῇ φύγα ὅπου ἡ χώρας πάσης. διθὺς ὦν φυγόντες, τὸν παράλιον καταλαμβάνουσι Παλαιστίνην, ἀφικεῖθεν εἰς Συρίαν, ἠ τὸ Μελάντιον ὄρος· ἠ τὸ ἱερὸν ἡ Ἐστίας κῆ ἡ χρησμὸν ἵδρυσις Ὀρέστης, καὶ θυσιάσας, ἡ χαλκῆς ἀπήλλακται μανίας. εἶτα ἡ Ὀρ ρόντην περάσας, ἐπὶ τὸ Σίλπιον ὄρος ἦλθε· ἠ πὸς

Αργείης Ιωνίτης ὡς συγγενείας ἀπαπάμψος, δί αὐ- A
τῶν εἰς τὸ παράλιον τ Παλαιπόλεως πρώην λεγομένης,
νυνὶ δ Σελευκείας, παραπέμφθη. κἀκεῖθεν πεζῇ ὁρμηθείς,
ἕως Ελλάδος διέβη. ἐς τ ἀδελφῶν Ηλέκτραν εἰς
γάμον τῇ Πυλάδῃ ζεύξας, ἕως θανάτῳ τ Μυκηνῶν βα-
σιλεύσει χώρας. Θόας δὲ τότε τοπάρχης ὢν Σκυθίας,
εἰς κατιδεῖν ἔπεμψεν Ιφιγενείας διὰ τὸ ἄγαλμα, Σκύθας
πλείους ἀπέστειλε. ἐπεὶ δ εἰς Τέλεμνον ἐλθόντες, ἐ-
μαθον ὑποπλεῦσαι τὰς διωκομένους, ἐκεῖ ἔμειναν, ἐπὶ
πόλει τ λεγομένῃ Σκυθόπολιν οἰκοδομήσαντες, ἐκεῖτι
ὑπέστρεψαν.

Αἰνείας παρὰ Διομήδης ἐν Καλαβρίᾳ ξενωθείς, ἐ-
πεὶ ἀπέπλεεν ἐμέλλεν, χρείπε λαβεῖν τὸ Παλλάδιον παρ'
αὐτοῦ. φησὶ δ' ἐκεῖνος· ἐξ οὗ, φασι, τὴν ἀρχὴν τῶν
μετὰ Οδυσσέως τῆς Ιλίου ἀφειλόμην, ὑπ' ἐμοῦ, ὑπ' ἐμοῦ
ὑπ' ἐμοῦ στρατῷ θλίψεως ἀπέλιπον ἕως ἄρτι, ἐπὶ συμφο-
ραῖς. διὸ δ' ἐπυθόμην τῆς Πυθίας περὶ αὐτοῦ, ἥδ' ἀπέ-
λυεν, ἀποδοῦναι αὐτὸ τοῖς Τρωσί. ταῦτα Διομήδης ἐ-
κείνου, δ' ἐκόμισεν τῇ Θεῷ, ἐλαβλόν τοὺς τὸ Παλλά-
διον τῇ Αἰνείᾳ δωρεῖται. τῶν λαβὼν Αἰνείας, πρὸς τ
τότε τοπαρχοῦντα Ιταλίας Λατῖνον ἐστρατ, δ' ἀπὸ
τῆ Ρουτύλων συμ αὐτῷ ἐκστρατείᾳ. ἐν ᾧ πολέμῳ Λα-
τῖνος ὁ Τυλίου υἱὸς ἀναῄρεῖται. Αἰνείας δὲ στρατὸν συ-
νεγκεκρικώς, κατὰ τῆ Ρουτύλων πολιεῖ· ἐν τοῖς τρε-
φομένοις, γνὶ θυγατέρα Λατίνου Λαβινίαν, δ' ἐ βα-
σιλείαν λαβών, πόλιν ἀπέδειξε μεγάλην, Αλβανίαν ἀ-
πὸ Λίσας, ἐν αὐτῇ τὸ Παλλάδιον ἀπέθετο. δ' αὐτὸς μετὰ
Λατίνου ἐβ. ἐπὶ βασιλεύσας, πλέον.

Μετ' αὐτὸν δὲ Ασκάνιος Ιοῦλος, υἱὸς Αἰνείου ἀπὸ Κρεού-
σης Τρωάδος, τ πρώτης αὐτῷ γαμετῆς, ἔτη λέ. ἃς δ'
Αλβανίαν κτίσας πόλει, αὐτόθι τὸ βασίλειον, κἀὶ τὸ
Παλλάδιον ἐκόμισε τ Αλβανίας εἰς τὴν Λαβινίαν μετέθετο,
τὴν κτισθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ.

Λαβινίας δ ἦρξεν Αλβας, ὑὸς Ασκανίου, ἔτη λέ. ὃς
δ' ἀπέλιπε τ πόλιν Σίλβαν, ἐξ οὗ δ' οἱ βασιλεῖς Σίλβιοι
ἐκαλοῦντο. ὗτος δ πάλιν ὁ Αλβας τὸ Παλλάδιον ἐν τῇ ὑπ'
αὐτῷ κτισθείσῃ πόλει Σίλβᾳ, ἐν τ Λαβινίας μεγίστῃ
πόλεως. ἐφεξῆς δὲ λοιπὸν ἐκεῖ βασιλεύσαντες κατὰ διαδο-
χὴν οἱ Αἰνειάδαι, ἔτη τλέ. Εὔανδρος δ ὁ Πάλαντος οἱ τῆ
Αἰνείου υἱοῖ, τ καλουμένῃ Βαλέντῃ ἐπαρχίαν ἰδρύσα-
τες, οἶκον οἰκοδομῆσαι πάνυ μέγαν δ θαυμαστόν· δ τοῦ-
τον, ἐξ ἐκείνου πάντα βασίλειον οἶκον, Παλάτιον ὀνο-
μάζεσθαι.

Οτι οἱ Ρωμαῖοι εἰς τρία διαιροῦσι τοὺς τῆ μηνὸς ἡμέρας·
εἰς Καλάνδας, εἰς νώνας, δ εἰς ἰδούς. δ μὲν καλάν-
δαι εἰσὶν ἀπὸ τ ἀρχὴς τοῦ μηνός, μέχρι τ ζ. ἡμέρας· αἱ
δὲ ἀπ' αὐτῆς, νῶναι, μέχρι τ ι. ἡμέρας· εἰδοῖ δὲ, αἱ
μέχρι τ ιε. ἡμερῶν δ τ ἀρχὴς τ μηνός. ἅπερ καλεῖται
ἔνατηρία, παρὰ τῇ κωμῳδῷ Λεπτοφάνῃ, δ Ησιόδῳ, ἐ
πὶς λοιποὺς. αἱ δοῖ δὲ καλοῦνται αἱ μέχρι τῆς ιε. ὅτι τὴ-
νικαῦτα ἀρχομένη τὰς ις· αἱ δοποιοῦνται παντελῶς ἡ σελή-
νη, ἐπὶ φθίνει.

Μετὰ τ βασιλείαν τ Αρδίως, ἐβασίλευσαν Λυδῶν
ἔτεσι ψ. ἕως Κροίσου τ ὑπερηφάνου, δ Κύρου βασιλέως
Λασυρίων. ἐβασίλευσε δὲ αὐτὸς Κροῖσος ἔτη ιδ. κατέσ-
χεν ὧν ἡ βασιλεία Λυδῶν πᾶλαι ἔτη, σνβ'. Κροῖσος δ ὑ-
πήκοος πάσας τὰς πλησίον αὐτῷ βασιλείας, δ τὰ πόρ-
ρωθεν αὐτῷ λαμβάνει. ἐμήνυσε δὲ δ Κύρῳ, ἐάσαι τὴν
βασιλείαν αὐτῷ, δ ἀναχωρῆσαι, ἢ διζῆσθαι τ παρου-
σίαν τ βασιλέως αὐτῷ πολεμοῦσαν. ὁ δ Κύρος ἀντιπέμ-

te fluvio trajecto, ad Silpium montem pervenit: salutatisque Jonicis Argivis, utpote propinquis suis, ab iis ad portum Seleuciæ, quæ antiquitus Palæopolis fuit nominata, deductus, navemque ibi nactus, in Græciam transmisit. Hic tradita in matrimonium Electra sua sorore Pyladi, Mycenæorum regnum usque ad vitæ finem gessit. Thoas autem Scythiæ regulus, propter simulacrum per multos Scythas missit, qui Iphigeniam persequerentur. Hi cum Tricomin pervenissent, indeque eos quos insequebantur abiisse intellexissent, ibi remanserunt: urbeque, cui Scythopolis est nomen, condita, domum reversi non sunt. Palæopolis Seleucia. Scythopolis.

Æneas in Calabria usus Diomedis hospitio, jam discessurus, ab eo Palladium petiit. Respondit Diomedes, ex eo tempore, quo primum cum Ulysse Palladium Ilio abstulissem, se atque exercitum suum continentibus malis atque calamitatibus fuisse vexatum: & cum ejus rei causa Pythiam consuluisset, jussum fuisse Trojanis id reddere. His dictis Deo rem sacram fecit, Æneamque deprompto Palladio donavit. Æneas eum Palladio ad Italiæ dominum Latinum profectus, cum eo adversum Rutulos expeditionem facit. Eo in bello Latinus cecidit. Æneas autem exercitu collecto, Rutulis bellum facit: iisque pulsis, filiam Latini Albaniam uxorem, & regnum consecutus, urbem magnam extruit, nomine Albaniam, inque ea Palladium collocat. Ipse regno post Latinum annos undeviginti functus, moritur. Æneæ successio. Edit. Paris. pag. 136.

Post hunc Ascanius Julm, Æneæ ex Creusa Trojana, prima uxore, F. regnum annos xxxv gessit. Is urbem Laviniam condidit, eoque regiam & Palladium transtulit.

Laviniæ rexit Albas, Ascanii F. annos xxxv. Is urbem Silvam condidit, unde etiam reges Silvii denominati sunt. Is quoque Palladium Lavinia in urbem a se conditam Silvam traduxit. Ibi deinceps Æneadæ ordine regnaverunt, annos cccxxxi. Evander autem & Palas Æneæ filii, cum provinciam Valentem gubernarent, domum ædificarunt mole & structura mirabilem. Inde obtinuit, ut regiæ Palatia nominentur.

Romani dies mensis in tres partes digerunt: in Kalendas, in Nonas, & in Idus. Kalendæ, a mensis principio usque ad nonum diem durant, inde Nonæ, ad decimumquintum usque diem pertinent. sequuntur Idus, usque ad diem trigesimum, & mensis initium: quod Ene Kænea ab Aristophane comico, Hesiodo, & reliquis appellatur. Idus autem nomen inde habent, quod ab earum initio lunæ forma (eidos forma est Græco sermone) omnino perficitur, atque ea exinde deperit. Mensis divisio. 70

Post Ardyn, octo Lydorum reges fuerunt, usque ad Crœsum superbum, & Cyrum Assyriorum regem. Regnavit Crœsus annos xv. duravit regnum Lydorum annos omnino ccxxxii. Subegit Crœsus omnia & vicina & longinqua regna. quin & Cyro significavit, ut is suo regno decedat, alias se ipsi bellum facturum. Respondit Cyrus per legatos: Ecquid injuriæ Crœso abs me Lydorum reges. Crœsus.

ortum eſt, qui a me & regno meo tantum terræ abſtulit? Interim animi anxius, & ſælicitatem Cræſi metuens, in Indiam fugere cogitabat. Cæterum uxor eum ita ægrum animo videns, cauſamque ſcirata & edocta, indicavit, vivente Dario ſuo priore marito, vatem quemdam fuiſſe Ebræum, divina ſapientia præditum, nomine Danielum: eum a rege in ſummo fuiſſe honore habitum, neque regem niſi cum eo communicata re quicquam in bello egiſſe. Hunc, mortuo Dario, cum & ad ſenectam ætatem, & ad magnas opes perveniſſet, in Marabitidem regionem profectum, ibi privatam vitam agere. Cyrus hoc audito, principes ſuos ad Danielum mittit, qui eum honorifice adducerent. Interea Cræſus Lydorum rea quoſdam
Edit. Pariſ. fuorum familiarium deligit, iiſque &
pag. 137. vulgaria & ſimul regia dona dat, Delphoſque eos amandat ad oraculum Apollinis. mandabat autem, ut habitu mutato oraculum interarent, ſacerdotique viliora dona offerrent, dicentes ſe eſſe Ægyptios, conſultumque Pythiam veniſſe: verum ex itineris longitudine ſibi, cujus rei cauſa perquirendæ profecti eſſent, ea animo effluxiſſe. ipſe proinde votis conceptis, ex Deo, cur adeſſent, ſciſcitaretur. Quod ſi ſacerdos cauſam ipſorum adventus edixiſſet, regia etiam Cræſi nomine dona offerrent: indicarentque ſacerdoti, Cræſum quærere, anne Cyrum Perſarum regem eſſet ſuperaturus? Illi imperata executi ſunt. Sacerdos votis peractis, hoc reſponſi a Pythia accepit:

Eſt menſura maris, numerus mihi notus arenæ:
Et linguis animi ſenſa, & cognoſco tacentis:
Sed mihi rem Cræſi, cupiunique illudere Lydi.

Egreſſus ſacerdos: Non eſtis, inquit Ægyptii, ſed Lydi: neque oblivione capti, ſed animo divina illudendi adeſtis. Simul eis oraculum in tabula ſcriptum tradidit. Lydi attoniti rei miraculo, ſacerdoti reliqua etiam regia dona obtulerunt: expoſueruntque, miſſos ſe a Cræſo rege, qui bellum contra Cyrum regem Perſarum haberet: interrogaret ergo Deum, an Cræſum victoria maneret? Ingreſſus lo ſacrarium ſacerdos, & precatus, hoc oraculum retulit.

Cræſus Halyn penetrans, magnam pervertet opum vim.

Danielus Cyri conſiliarius. Idque in tabula ſcriptum exhibens, legatos ad Cræſum dimiſit. Danielus vero ad Cyrum eſt profectus: ab eoque interrogatus, an Cræſum eſſet victurus? cum reſponſum differret, indignantis regis juſſu eſt in foveam leonum projectus. Nihil a leonibus mali paſſum, Cyrus educi juſſit: genibuſque ejus advolutus, peccatumque ſuum confeſſus, oravit uti Deo invocato ſibi diceret, an bellum gerere poſſet contra Cræſum, raptorem illum atque ſuperbum regem, qui omni terra ſuo regno ſubjugata, tamen contentus non eſſet. Danielus Deo invocato, ira reſpondit Cyro, & vinces Cræſum, & eum caprivum habebis. ſic enim de te Deus (qui, quæcumque videntur, omnia creavit) ore Iſajæ vatis prononciavit: (Hæc dicit Dominus Cyro unctо
Cap. 45. meo, cujus dextram apprehendi, ut ei gentes ſubdam, perrumpam robur regum, aperiam januas ante eum: præcedam eum, & complanabo montes: fores æreas conteram, & veſtes ferreas confrin-

A αὐτῷ ἰδίᾳ τὰ πρόσβιον. τί δὴ ἐδίαυτα παρ' ἐμοῦ ὁ Κροῖσος, τοσαύτην γὰρ ἀρετὴν ἀπ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν βασιλέων, καὶ ἀδημονῶν, ἐβουλεύσατο φυγεῖν ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν χώραν, διδοικὼς τὴν τύχην Κροίσου. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ὅπως ἀθυμοῦντα, καὶ ἐπιπρατήσασα, καὶ μαθοῦσα παρ' αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, λέγει αὐτῷ· ὡς ἐπὶ Δαρείου τοῦ πρώτου μεμάθηκας, ὃν τις ἀνὴρ Ἑβραῖος προφήτης, σοφίαν ἔχων Θεοῦ, ὀνόματι Δανιὴλ, ὅστινα ἐν πολλῇ τιμῇ εἶχε Δαρεῖος ὁ βασιλεύς, ὑφ' οὗ οὐδὲν ἔπραττον ἐν τοῖς πολέμοις. ὅσις μὴ ἦν τελευτήσας τὸν πλοῦτον ὢν, καὶ γεγηραικὼς, ἰδίαζεν εἰς τὴν Μαραβίτιδα χώραν. ἃ δὲ Κῦρος ἀκούσας ταῦτα, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, ὅπως μετὰ τιμῆς ἀγάγωσιν αὐτόν. ἃ δὲ B Κροῖσος βασιλεὺς Λυδῶν, ἐπιλεξάμενος τινὰς ἐξ οἰκείων αὐτοῦ, οὓς αὐτοῖς δῶρα αὐτιλᾷ, καὶ ἄλλα δῶρα βασιλικὰ, ἐκέλευε αὐτοὺς ἐν Δελφοῖς εἰς τὸ Ἀπόλλωνος μαντεῖον, εἰρηκὼς αὐτοῖς· ἀλλάξατε τὰ χρήματα, καὶ ἀνέλθετε εἰς τὸ μαντεῖον, καὶ ἐπίδοτε δῶρα τῇ ἱερεῖ, λέγοντες· ὅτι Αἰγύπτιοί ἐσμεν, καὶ ἤλθομεν ἐπερωτῆσαι τὸν Πυθίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ μᾶλλον ἐλαθαργήσαμέν τι ἤλθομεν αἰτῆσαι ἢ ἐπερωτῆσαι· ἀλλ' εἶπε, καὶ ἐπερώτησον ἡμῶν Θεὸν, διά τι ἤλθομεν, καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τῷ ὑμῖν δῷ τι ἤλθατε, δῶρα καὶ παρ' ἐμοῦ βασιλικὰ δῶρα, καὶ εἰπατε τῇ ἱερεῖ, εἰ νικᾷ ὁ βασιλεὺς Περσῶν τὸν Κῦρον; Οἱ δὲ πεισάντες ἅπαντες, ἐπερώτησαν τὸν ἱερέα· ὃς ἐξάρχους, ἔλαβε τὸν ἀπόκρισιν παρὰ τῆς Πυθίας· * Οἶδα ψαμμῶν ἀριθμὸν, θαλάσσης τε μέτρα, καὶ λαλούντος ἐγὼ, C καὶ σιωπῶ ξυνίημι. παίζων δέ με πειρᾶται Κροῖσος βασιλεὺς καὶ οἱ τῶν Λυδοί. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερὸς, ἔπεμψε αὐτοῖς· καὶ ἦσαν Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ Λυδοί· καὶ ἐκ ἐλαθαργήσαντες, ἀλλὰ παίζοντες τὰ θεῖα ἔπραττον· καὶ ἐπίδοντες αὐτοῖς ἡ χρησμὸν γράψας ἐν δίπτυχῃ. οἱ δὲ ἐκπλαγέντες, ἐπίδοντας ἐ τ' ἄλλα βασιλικὰ δῶρα τῇ ἱερεῖ, εἰπόντες αὐτῇ· ἅτι Κροῖσος ὁ βασιλεὺς ἐπεμψεν ἡμᾶς, ἐπειδὴ πόλεμον ἔχει πρὸς Κῦρον ἡ βασιλέα Περσῶν· καὶ μάθε εἰ νικᾷ αὐτόν. εἰσελθὼν οὖν πάλιν ὁ ἱερὸς, καὶ ἐξάρχους, ἔλαβε τὸν χρησμὸν ταῦτα· Κροῖσος ὁ βασιλεὺς Ἅλυος (ποταμὸν) ἐβὰς, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει· καὶ γράψας τὸν χρησμὸν ταῦτα ἐν δίπτυ- D χῳ, ἀπέλυσε πρὸς Κροῖσον. ὁ δὲ προφήτης Δανιὴλ ἦλθε πρὸς ἡ βασιλέα Κῦρον, καὶ λέγει αὐτῷ Κῦρος· εἰπέ μοι, εἰ νικᾷ Κροῖσος ἡ βασιλέα Λυδῶν; ὁ δὲ Δανιὴλ ἀνεβάλλετο τὸ εἰπεῖν. καὶ ἀγανακτήσας αὖτ' αὐτῷ Κῦρος, ἔβαλεν αὐτὸν καὶ ὅπως εἰς ἡ λάκκον τῶν λεόντων· ἐ μάτι πεπονθότα ὑπ' αὐτῶν, ἀνήγαγεν αὐτὸν, καὶ προσέπεσεν αὐτῷ ὁ Κῦρος λέγων· ἥμαρτον εἰς σὲ, ἀλλ' εὔξαι τῷ Θεῷ· καὶ εἰπέμοι, εἰ δύναμαι πολεμῆσαι τῷ ἅρπαγι τούτῳ, καὶ ὑπερηφάνῳ Κροίσῳ; ἅτι πάσαν τὴν γῆν ὑπέταξε, ἐ ἐ κορέσθητε. ἐ ὁ Δανιὴλ ἐξάρχους, εἶπεν αὐτῷ· καὶ νικᾷς ἡ Κροῖσον, καὶ λαμβάνεις αὐτὸν αἰχμάλωτον· περὶ σὺ γὰρ εἶπεν ὁ Θεὸς, ὁ ποιήσας πάντα τὰ ὁράματα ταῦτα, διὰ τῶ προφήτου Ησαΐου· Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Χριστῷ μου Κύρῳ· * σὺ ἐπράτησας τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ, ἐπα- § ἐπρατη-
κοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη, καὶ ἰσχὺν βασιλέων σε ἐξερρήξω· ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ, πορεύσομαι καὶ ὁμαλῶ, καὶ θύρας χαλκᾶς συντρίψω, καὶ

μοχλὼς σιδηρᾶς συνθλάσω, καὶ θησαυρὸς ἀοράτους ἀνοίξω σοι· ἵνα γνῷς, ὅτι ἐγώ Κύριος ὁ θεός· ἐγὼ ἴγαρῶ αὐτὸν μὴ δικαιοσύνῃ· πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτῷ εὐθεῖαι. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἀποστρέψει, καὶ μὴ λύτρων, καὶ μὴ δώρων· εἶπε Κύριος Σαβαώθ. ὁ δὲ βασιλεὺς Κῦρος ἀκούσας, ἔστησεν εἰς τὰς πόδας τοῦ Δανιὴλ, λέγων· ζῇ Κύριος ὁ θεός σου, ἐγὼ ἀπολύσω ἐκ τῆς γῆς μου τὸν Ἰσραὴλ, ἵνα λατρεύσωσι τῷ Θεῷ αὐτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὁπλισάμενος, παρεπέξετο τῷ Κροίσῳ. ὁ δὲ Κροῖσος ἀκούσας νέων τοῦ χειμῶνος ἀπάντησιν, ἐξῆλθε κατὰ Κύρου μὴ δυνάμενος πολλῶς· ἐπεραιώθη τὸν Ἅλυν ποταμὸν τῆς Καππαδοκίας, συνίστησε τῷ Κύρῳ, χειμῶνος ὄντος πολλοῦ· καὶ ἀπιόντες, ἐβύθισεν φυγών· πλημμυρήσαντος δὲ τοῦ ποταμοῦ, οὐκ ἐδύνατο, καὶ ἐλάφθη αἰχμάλωτος. καὶ ἀπήχθη τὰ πλοῖα αὐτοῦ, χιλιάδες τετρακόσιαι. τὸν δὲ ὑπολειφθέντας ἅμα τῷ Κροίσῳ, ἔλαβεν αἰχμαλώτους ὁ Κῦρος. καὶ στήσας αὐτὸν ἐν ξυλίνῳ τρίποδι, ἐνόμιζεν ἀνδριάντα αὐτὸν, καὶ κατήγαγεν εἰς Περσίδα. ἀνῆκε Κῦρος ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἀπέλυσε πάντας ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα, μὴ Ζοροβάβελ, καθὼς προεῖπεν ὁ λόγος δηλώσει. καὶ ἠθέλησαν δὲ ἐξελθεῖν οἱ Ἰουδαῖοι πάντες μὴ Ζοροβάβελ, εἰμὴ σκῆπτρα δύο φυσῶν μόνον, ὡσεὶ χιλιάδες πεντήκοντα. Ἔμειναν δὲ οἷς τὰ Περσικὰ δίφρα προαιρήσει σκῆπτρα θῦ· φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ πλείξ τῆς Ἰουδαίας χώρας. ἀπέλυσε δὲ αὐτὸς, τὸν Δανιὴλ αἰτησάμενον.

Μετὰ δὲ τὸ ἁλῶναι τὴν βασιλείαν Λυδῶν, οἱ Σάμιοι θαλασσοκρατοῦντες, ἐβασίλευσαν τῶν μερῶν ἐκείνων. ὁ δὲ ἀκούσας μὴ χρόνον ὁ Κῦρος, ἐστρατεύσατο κατ' αὐτῶν· καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς ναυμαχίᾳ, ἐνίκησε· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἐσφάγη. περὶ οὗ πολέμου Κύρου καὶ Σαμίων, Πυθαγόρας ὁ Σάμιος συνεγράψατο· ὃς καὶ αὐτὸς ἦν, αὐτὸν ἐκεῖ τεθνάναι εἰς τὸν πόλεμον.

Μετὰ δὲ τὴν βασιλείαν Κύρου, υἱὸς αὐτοῦ Δαρεῖος, ὁ καὶ Καμβύσης, καὶ οἱ λοιποὶ ἐβασίλευσαν Ἀσσυρίων. ἐπὶ τοῦ χρόνου οὗτος τῆς βασιλείας τοῦ τοιούτου Δαρείου, ἐφιλοσόφει παρ' Ἕλλησιν Ἀναξίμανδρος, ὃς καὶ τὰς ἰσημερίας καὶ τὰς τροπὰς ἐξέθετο. ἀλλὰ καὶ Πυθαγόρας τοῦ ἀριθμητικὴν συνεγράψατο· ὃ δόγμα παρεστήσαγεν Ἕλλησιν, ἀσωμάτους εἶναι ἀρχάς. ἐν δὲ τῇ βασιλείᾳ Δαρείου, υἱὸς Κύρου, πόλεμος ἐκινήθη ἀπὸ τοῦ Λιβύων κατ' αὐτοῦ, οἵτινες κακῶς αὐτὸν ἔφερον. ὅπερ γράσας οἱ ἐν τῇ Μηδίᾳ χώρᾳ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἁρπάσαντες ἀπέλαβον τὴν Ἱερουσαλήμ. ἦν δὲ πλῆθος πολὺ τοῦ Ἰουδαίων. ὃ μαθὼν τοῦτο Δαρεῖος ὁ Κύρου, ἀπέστειλε στρατηγὸν αὐτοῦ ὀνόματι Ὀλοφέρνην, μετὰ δυνάμεως πολλῆς, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, κατὰ Ἰουδαίων· καὶ ἐπολόρκει τὴν Ἱερουσαλήμ. καὶ συνέβη τι φοβερὸν τότε γενέσθαι.

Ἰουδὶθ ἡ Ἑβραία ἐμαχαίρισατο κατὰ τὸ Πίρσου Ὀλοφέρνα πρωτοστράτην, ὡς τὸ ἔθος τῶν Ἰουδαίων θέλοντα προδοῦναι. ἦτις δὲ παρεγένετο κρατοῦσα πρὸς Ὀλοφέρνην. ὃς ἐφαρμακὸς καὶ ἐμορφίας αὐτῆς, εἰς ἔρωτα ἔπεσεν αὐτῇ. καὶ δὴ λέγει αὐτῇ· μεθύσα ἑαυτὴν ἐσπουδαίως σου εἶναι δι' ἐμέ· ἐπέρχονται γάρ μοι πορεύσαι με βουλόμενοι. καὶ ποιεῖ μέσος δεῖπνον μετ' αὐτῆς. τρεῖς δ' ἐκεῖ αὐτὴν προσπαρεσκεύασα ἀμύρας, ὡς καθεύδει, ἐκύσασα καὶ ἀφαλὴν αὐτῷ ἀφείλετο. καὶ πατὸς, κατὰ τὸ ἔθος, δι' οὗ ἀπήρχετο πρὸς αὐτὸν παραπολὺ, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐστάλη, καὶ κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπήγαγε· πλησίον δὲ τοῦ τεί-

gam. Aperiam tibi theſauros numquam viſos, ut cogneſcas me eſſe Deum Dominum. Ego eum excitavi, juſtitia præditum: omnes viæ ejus rectæ. ipſe urbem meam ædificabit, & populum meum captivum in libertatem ac patriam reſtituet, non accepto pretio aut mercede, ait Dominus exercituum. His auditis, Cyrus ad pedes Danielis concidit: juravitque per vitam Dei, ſe populum Iſraelicum ex ſua ditione dimiſſurum, ut is Hieroſolymis Deo ſuo cultum exhibeat. Simul exercitu armato, adverſus Cræſum duxit. Sed Cræſus oraculi reſponſo accepto, cum magnis copiis contra Cyrum eſt profectus: amnemque Cappadociæ Halyn trajecit, multa tum hieme. Cæterum commiſſo prælio Cræſus victus, cum fugam tentaret, impeditus amnis exundatione, vivus in hoſtium poteſtatem venit. Quadringenta otillia de Cræſi exercitu cæſa ſunt, reliqui cum eo capti. Eum in ligneo tripode collocatum Cyrus, in triumpho in Perſidem abduxit. Idem Cyrus omnes Iſraelicos captivos dimiſit, ut duce Zorobabelo Jeruſalemam repeterent: ſicut ſuo loco dicetur. Noluerunt autem univerſi Judæi cum Zorobabelo in patriam redire, ſed eum tantum duæ tribus ac dimidia ſecutæ ſunt. reliquæ 12. 2. tribus ultro in Perſia manſerunt, metu gentium Judææ circumjectarum. Dimiſit autem Judæos Cyrus, Danielis rogatu.

Cyrus Cræſum vincit.

Regno Lydorum everſo, Sumii maris imperio potiti, iſtis regionibus imperaverunt. Quod cum poſtea temporis Cyrus cognoviſſet, expeditionem adverſus Samios fecit: ab iiſque navali pugna victus, cum in ſuum regnum fuga pervenifſet, ibi interfectus eſt. Hujus inter Cyrum ac Samios belli hiſtoriam conſcripſit Pythagoras Samius: qui & hoc habet, in ipſo bello Cyrum occubuiſſe.

Cyro ſucceſſit Darius filius, qui & Cambyſes cognominatur: ac reliqui ordine, alius alii ſuffecti, regnum in Aſſyrios tenuerunt. Hoc Dario regnante, apud Græcos Anaximander philoſophatus eſt, qui æquinoctia ac ſolſtitia expoſuit. Quinetiam Pythagoras Arithmeticam conſcripſit, auctorque Græcis fuit opinionis de principiis incorporeis. Idem rex ab Æthiopibus bello impetitus, gravioreque vexatus eſt. Quod eum animadvertiſſent Judæi qui in Media habitabant captivi, quorum ingens erat multitudo, eo deſerto, Hieroſolymam occupaverunt. Darius Cyri, ubi ea de re certior factus eſt, Olophernem cum magno exercitu contra Hieroſolymam, & Judæos miſit, atque is Hieroſolymam obſedit.

Darius Cambyſes.

pag. 139.

Eo tempore terribile facinus eſt factum. Juditha enim Ebræa mulier, inſidias Olopherni tendens Perſæ, clam ad eum ſe contulit, ſimulans ſe gentem Judæam velle prodere. Barbarus pulchritudine ejus captus, amore ſtatim correptus eſt. At vero Juditha eum monere, ne quem ſuorum circa ſe haberet: ſe enim ab iis de ſtupro appellari. Olophernes fidem mulieri adhibens, ſolus cum ea vixit. Ipſa triduo ita tolerato, octu capta occaſione, dormienti caput amputavit: ac more ſuo per portulam egreſſa, qua ad ipſum venitaverat, Hieroſolymam caput ejus pertulit. nam portulam Judithæ cauſa urbi vicinam barbarus fecerat.

Juditha.

Judæi Olophernis caput conto impactum de muro extulerunt, id exercitui hostili ostendentes. Sub auroram Persæ viso ducis capite in conto eatante fugam fecerunt: ac soluta obsidione, victoria penes Judæos fuit.

Post Darium Artaxerxes regnum in Assyrios tenuit. Extitit tunc Neemias Judæus, a Davide genus ducens. Hic regem (quem ipsi libere compellare licebat, cum quidem ab eo diligeretur, atque etiam eunuchis esset præfectus) permovit eo, ut rex magnam pecuniam ad Hierosolymorum instaurationem largiretur, ipsumque ad eam rem conficiendam dimitteret. Primo tum fuerant Hierosolyma diruta, templumque eversum. ac urbs desolata jacuerat annos jam septuaginta. Neemias autem dimissus, eam instauravit. Idem Artaxerxes, instigantibus quibusdam confiliariis, reliquos etiam Judæos dimisit: ac qui voluerunt, ii duce Eidra vate in patriam redierunt. Eidem rea etiam sacra vasa, & libros sacerdotales tradidit. Idem Esdra, eorum librorum qui non extabant, ex memoria sua describendi copiam fecit.

Eo tempore in Macedonia regnum fuit. id primus Cranaus annos XVIII tenuit. inde alii viginti tres reges, usque ad Philippum Alexandri patrem. Erant tunc Græcorum doctores atque poetæ, Sophocles, Heracletus, Euripides, Herodotus, Socrates, & magnus iste Pythagoras. Et erat Hercules, supra commemoratis temporibus natus in Lato Thebarum, prognatus Alemena & Pico Jove. Is Hercules in Hispania educatus, cum virilis esset, ex Hispania profugus, tunc in Italiam vecit, in eaque regnum annos XXXVIII tenuit. Is accepit oxorem Lytham, Aletæ regis filiam. itaque ei Itali reges ab ipso procreati, columnas ex auro ductas posuerunt, quæ etiamnum stant. Post ipsum, Italiæ regnum tenuit ipsius ex Anga filius Thelephus: & post hunc Latinus filius annos XVIII, qui Cretæis nomen Latinorum fecit.

Eo regnante, Æneas Anchisæ filius Phryx ab excidio Trojæ fugiens, in Africa pervenit ad Didonem Phœnissam mulierem, quæ & Elisa dicitur: ibique cum aliquamdiu esset commoratus, ab Jarba rege Africæ sibi metuens, clam relicta Didone aufugit. Erat Dido oriunda Charticha, exigua & maritima Phœniciæ urbe, quæ fines Tyri ac Sidonis interjacet. Amplissimis autem prædita opibus maritum habebat Sichæum: cujus divitiis atque potentiæ invidens Pygmalion Didonis frater, cum io venatione, cum equites una aprum persequerentur, hasta in tergum conjecta interficit: corpusque de præcipitio deturbaos, domum reversus necessariis ejus retulit, eum, dum aprum insequitur, præcipitem actum periisse. Quin & sororis suæ vitæ Pygmalion, fortunisque insidiabatur. Sed Sychæus uxori per insomnium visus, ab ipsius fratre se necatum indicavit, monstrato etiam vulneris loco, ipsamque fuga sibi consulere, ne idem eveniret, monuit. Proinde Dido clam fratre navim ingressa omnibusque suis impositis divitiis, a Phœnicia solvit: inque Africam delata, Carthaginem, quæ est Nea-

Hercules. *Edit. Paris. p. 140.* 78 Dido.

A χος, δι' αὐτῶν ἡ παρατυλιῶνα αὐτῆ ἔστησι. λαβόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι παρ' αὐτῆς ἡ κεφαλὴν τ Ολοφέρνη, εἰς κοντὸν ἄνω τ τοίχους ἐπῆξαν, ὑπιδεικνύντες αὐτῶν τῇ στρατῇ αὐτῶ· ἡμέρας ἢ γενομένης, ἐφαίνετο ἡ κεφαλὴ Ολοφέρνη κοντοδοθεῖσα, ἔφυγον ἅπαντες· ἢ διελύθη ὁ πόλεμος, ἢ ἔλαβον ἡ τύπλωσι Ἰουδαῖοι κ τ Περσῶν.

Μετὰ ἢ Δαρεῖον ἐβασίλευσεν Ἀρταξέρξης. ἢ Νεημίας Ἰουδαῖος ἐκ τ σπέρματος Δαβὶδ (ὃς παρρησίαν B ἔχων πρὸς αὐτὸν ἠγάπα ἢ αὐτὸν, ὅτι ἐ ἀρχῶν ἐτύγχανε τότε ὑπ' αὐτοῦ) ἐδυσώπησεν αὐτὸν· ἢ λαβὼν χρήματα πολλὰ, ἔπεισεν αὐτὸν ἀπελθεῖν, ἢ κτίσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ πορθηθεῖσαν. ἐφώτα ἢ αὖτον ἡ Ἱερουσαλὴμ ἄλωτος ἐᾷ, ἢ τὰ ἱερὰ καταστρωθῇ. ὁ δὲ Νεημίας ἀπολυθεὶς, ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἢ ἀπήγειρεν αὐτήν· ἔκτισε ἢ ἱερὰ μος ἔτη ὀ. ὁ δὲ αὐτὸς Ἀρταξέρξης παρακληθεὶς ὑπό τινων ἐκ τῆς συγκλήτου αὐτῶ, ἢ ὡς ὑπόλοιπος Ἰουδαίους ἀπέλυσε. ἢ ὃς ἂν ἐβούλετο τότε ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀπῆλθε μ' Ἐσδρα τ ἀρχιερέως, ἢ ἡγεμόνος· ὃ τινι ἢ τὰ ἱερατικὰ στέλλων ἀνέθετο, ἢ τὰς βίβλους τὰς ἱερατικὰς, τὰς ἀριθείσας. ὁ δὲ αὐτὸς Ἐσδρας τὴν μὲ ἀριθέντων βιβλίων, ἐξ ὑπομνήσεως αὐτῶ, γράφεται ἐποίησε τὴν διώρθωσιν.

Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τούτοις ἐβασίλευσεν ὁ Μακεδονίας χώρας, ἐν ᾗ πρώτος ἐβασίλευσε Κρανάος ἔτη νδ· καὶ λειποι ἄλλοι βασιλεῖς α ς'. ὧν Φιλίππου τ πατρὸς Ἀλεξάνδρου. ἦσαν δὲ τότε Ἑλλήνων διδάσκαλοι ἢ ποιηταὶ, Σοφοκλῆς, Ἡρακλείτης, Εὐριπίδης, Ἡρόδοτος, Σωκράτης, C ὁ μέγας Πυθαγόρας. ἦν δὲ ὁ Ἡρακλῆς γεννηθεὶς ἐκ τοῖς ἀνωτέρω προειρημένοις χρόνοις, ἐν τῇ Διέρᾳ τᾶς Θήβης, ἐκ τ γένους τῆς Ἀλκμήνης ὑπάρχων, καὶ τ Διὸς τοῦ Πίκου. ὃς ἀνατραφεὶς ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ χώρᾳ· ἢ ἀνδρεῖος γενόμενος, ἐὰν τότε ἀπὸ τ Ἰσπανῶν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν φυγὼν, ἢ ἐβασίλευσεν ἐν αὐτῇ ἔτη λη· ἐξῆς ἔλαβε γυναῖκα τὴν Λύτβιν, τὴν Ἀλέτου βασιλέως Θυγατέρα· ὅθεν ἢ φύλας αὐτῇ χρυσοφορήτους ἀνέστησαν οἱ Ἰταλοὶ βασιλεῖς, εἰσὶ δὲ ὧν ῥίζης, ἐκ τ γένους αὐτῶ. αἵ τινες φύλαι μέχρι τ παρόντος ἵστανται. πρὸς δὲ Ἰταλίας ἐβασίλευσεν υἱὸς αὐτῶ, ἀπὸ τῆς Αὐγῆς, Τηλέβος. ᾧ μετ' αὐτὸν υἱὸς αὐτῶ Λατῖνος, ἔτη μ'. ὃς τοὺς Κρηταίους ἐπωνόμασε Λατίνους.

D Τότε Αἰνείας ὁ τ Ἀγχίσου, ὁ φρὺξ, φεύγων ἐκ τῆς πορθήσεως τῆς Ἰλίου, ἀπῆλθεν ἐν τῇ Λιβύῃ πρὸς τὴν Φοίνισσαν Διδῶ, τὴν ἢ Ἐλισσαν. ἢ ἐκδεξαμένης ἐκεῖ, λάθρα ἰάσας αὐτὴν, φοβηθεὶς ἡ * Ἰοφὰν βασιλέα τῆς Αφ- * Ἰαρβαν ρικῆς, ἔφυγεν. ἦν δὲ ἡ Διδὼ ἐκ μικρᾶς πόλεως Χαρτηδόνος, τῆς Φοινίκης παραλίας οὔσης, μεταξὺ τ ὁρίων Τύρου ἢ Σιδῶνος· ἥτις Διδὼ ἦν πλουσιωτάτη, ἔχουσα ἄνδρα Συχαῖον, ὃν ἐφόνευσεν ἐν κυνηγεσίῳ ὁ ἀδελφὸς τῆς Διδοῦς ὁ Πυγμαλίων, διαφθονήμενος αὐτῆ ὡς πολυδυνάτου ἢ δυνάστου. καταδιώκοντες δὲ σὺν αὐτῷ ἐφίππου, ἵλασεν ἐκ τῆ ὀπίσθεν κατ' αὐτὸν τὸ δόρυ, ἢ ἀπέκτεινε· ἢ λαβὼν τὸ σῶμα αὐτῶ, ἐρρίψεν τῇ κρημνῷ· ἢ ὑποστρέψας, εἶπε τοῖς ζηφίφωσιν αὐτῆ, ὅτι ἐκρημνίσθη διώκων τ σύναγον. ἐβούλετο δὲ ὁ αὐτὸς Πυγμαλίων τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν ζηχειρίσασθαι, ἢ λαβεῖν τὰ χρήματα αὐτῆς· ἤ τινι Διδοῖ ἐφάνη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Συχαῖος ἐν ὁράματι, ἢ εἶπεν, ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἐφόνευσε μυ. δείξας αὐτῇ ἢ τ πόπον ἢ πληγῆς. ἢ εἶπεν αὐτῇ· φύγε, μὴ καὶ σὺ φονεύσῃ· ἢ λοιπὸν ἡ αὐτὴ Διδὼ λαθοῦσα τ ἴδιον ἀδελφὸν, ἀνελάβετο πάντα χρήματα αὐτῆς, ἢ ἐμβᾶσα εἰς πλοῖον, ἀνέπλευσεν ἐκ τῆς

Φοινί-

Φοινίκης. καὶ ἦλθεν εἰς Ἄβυδον, καὶ ἐτίσατο Καπύαν- A polis, condidit: regnoque ibi functa, & vita pudice exacta, decessit.
νων, ἅτις ἐστὶ Νεάπολις· καὶ, ἐβασίλευσεν ἐν αὐτῇ, καὶ πολλὰ σωφρόνως ζήσασα.

Diomedes porro Æolus fuit, genus ab Oeneo ducens. Is Oeneus mortua Euribœa, Althæam sibi matrimonio copulavit, sustulitque ex ea Meleagrum & Dejanitram. Hanc cum Achelous Posidonii senatoris filius Achelous. despondisset, ante nuptias occulte vitiavit: ac deinde regi Oeneo dixit, se eam non alia conditione ducturum, quam sibi ut regni administrationem socer concedat: ac tandem cum patre suo regi Oeneo abnuenti bellum fecit. Necessitate adactus Oeneus, Hercules. ea Phthia regione Herculem cognomento Polyphemum, ducem prælarum, evocavit, pollicitus ei filiæ suæ Dejanitræ coopugium. Is cum exercitu suo veniens bellum Posidonio, ejusque filio Acheloo intulit, Posidoniumque in pugna gladio obtruncavit. Inde poetæ commenti sunt, Herculem Achelοi cornua avelliſſe: nimirum patriam potentiam. Achelous patris nece conspecta, eques fugam facit (ideo eum Hippocentaurum fuisse scribunt) Herculemque sibi instantem conversus sagitta ad mammillam fauciat: ab confestim ab Hercule vicissim sagitta petitus, ab equo se in Eveni amnis undas demittit, ibique perit: ab eo fluvius mutato nomine Achelous appellari cœpit. Cæterum Hercules Polyphemus ex vulnere mammæ paucis post diebus interiit. Edit. Paris. pag. 141.

Meleager autem Oenei filius Tydei & Dejaniræ frater, magnum certamen obivit, apro interfecto, qui totam eam regionem vastabat: cum quidem venatrix Atalanta eum aprum sagitta ferire occupasset. Itaque Meleager Atalantæ, cujus amore jam erat captus interfecti apri exuviam dono dedit. Reversus ad patrem suum Oeneum Meleager, ab eo feræ devictæ pellem poscitur. Cum vero pater intelligeret, Meleagrum eam Atalantæ dono dedisse, oleæ frondem qua Althæa asservabat (cum ferret uterum Althæa, cupiditate adducta frondem oleæ devoraverat, eamque partu una cum Meleagro ediderat. Oeneo autem oraculum erat datum, tamdiu victurum Meleagrum, quamdiu frons oleæ eodem partu edita asservaretur) hanc igitur frondem Oeneus iratus cremavit, statimque mortuus est Meleager. Edidit de Meleagro tragœdiam Euripides. Ætoliæ Oeneo in regnum succeſſit alter filius Tydeus, pater Diomedis. Meleager. Atalanta.

Diomedes, mortuo patre in Argivos regnum tenuit, Argiva uxore Ægialea ducta: insaniaque concitus, Ætoliam & regnum suum armis Argivo regno subdidit. Inde statim cum Achæis est ad Ilium profectus. Reversus autem a Troja in regnum suum, non est receptus a suis. Cumque sentiret dolum sibi ab uxore Ægialea necti (ea enim stuprata erat a Cometa, suo consiliario: atque is Comes, unaque ejusdem flagitii manifestus Ajax Nauplii filius propter Ægialeæ amorem summa ope Diomedi repugnabat) & cum hos, quos dixi, omnesque Argivos sibi resistere cerneret, neque in Ætoliam porro sibi redire esset integrum, in Calabriam navigavit, ibique maritimam urbem Argyrippam a se nominatam condidit, quæ nunc Beneventum dicitur. Diomedes.

Ὁ δὲ Διομήδης ὑπάρχων ἐξ Αἰτωλίας, φίρων τὸ γένος ἐκ τῆς Οἰνέως, ὅστις Οἰνεὺς μὲν ἦν πολλῶν Εὐσεβείας, ἠγάγετο δὲ Ἀλθαίαν, ἐξ ἧς ἔσχε τὴν Μελέαγρον καὶ τὴν Δηϊάνειραν, ἣν ὕστερον ἁρμόσατο Ἀχελῶος ὁ υἱὸς Ποσειδωνίου συγκλητικοῦ, ὁ γοῦν Ἀχελῶος πρὸ τοῦ γάμου ἔφθειρε τὴν Δηϊάνειραν λάθρα. Ἐπεὶ οὖν ἔλεγεν τῷ Οἰνεῖ βασιλεῖ ὡς ἄλλως παραλαμβάνω παῖδα, εἰ μὴ παραχωρήσεις μοι διοικεῖν τὴν βασιλείαν σου. ὁ δὲ ὡς ἐπείθη. καὶ λαβὼν σὺν τῇ ἰδίᾳ πατρὶ ἀπῆρεν ὁ Ἀχελῶος ὁ υἱὸς Ποσειδωνίου τὴν Οἰνεῖ, ἐπολέμησεν αὐτῷ. καὶ ἀναγκασθεὶς ὁ Οἰνεὺς, προτρέψασθαι τὴς Φθίας χώρας γραπτὸν γνώμιον Ἡρακλέα, τὸν λεγόμενον Πολύφημον, συμπαξάμενος δοῦναι αὐτῷ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Δηϊάνειραν. ὃς ἐλθὼν μετὰ τὴς αὐτοῦ στρατιᾶς, συνέβαλε πόλεμον μετὰ Ποσειδωνίου, καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀχελῶου· καὶ ἐις τὴν συμβολὴν ἀνελὼν ξίφει ὁ Πολύφημος Ποσειδώνιον, τὸν Ἀχελῶου πατέρα. διὰ τοῦτο ἐξέθυτο οἱ ποιηταὶ, ὅτι τὸ κέρας τοῦ Ἀχελῶου ἀπέστασεν ὁ Ἡρακλῆς· ἄπορίς ἐστι τὴν πατρικὴν αὐτοῦ διωξαμένου. Εὐφραιὼς δὲ ὁ πενθερὸς τοῦ ἰδίου πατρὸς ὁ Ἀχελῶος, φάγοι ἵππος. διὸ καὶ γράφουσιν αὐτὸν ἱπποκένταυρον. καὶ ἐν τῇ καταδιώκειν αὐτὸν τὸν Πολύφημον Ἡρακλέα, ἐπισφαρὴς τοξεύσει αὐτὸν ὁ Ἀχελῶος κατὰ τὸ μαστὸν καὶ δ' Θέως ὡς οὖν ὁ Ἡρακλῆς, ἀντιτόξευσε τὸν Ἀχελῶον πλησίον τῶ ποταμῶ Εὐήνου. ὁ δὲ Ἀχελῶος ἐνίσατο ἑαυτὸν ὑπὸ τῶ ἵππε εἰς τὰ ῥεῖθρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἀπώλετο· καὶ ἐξ ἐκείνε μυθολογῶσι τὸν ποταμὸν Ἀχελῶον. ὁ δὲ Πολύφημος Ἡρακλῆς ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ μαστοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτᾷ.

Μελέαγρος δὲ ὁ υἱὸς Οἰνέως, ἀδελφὸς τοῦ Τυδέως καὶ Δηϊανείρας, ἐποίησεν ἆθλον μέγα, φονεύσας κάπρον ὃς ἐλυμαίνετο τὴν χώραν ἐκείνην πᾶσαν, τῆς καταγινέσης Ἀταλάντης τροβαλόσης τόξῳ τὸν σύαγρον. καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ θηρὸς τὸ δέρμα αὐτοῦ τῇ Ἀταλάντῃ Μελέαγρος ἐχαρίσατο, εἰς ἔρωτα πεσὼν βλιθεὶς. Ἀπελθὼν δὲ ὁ Μελέαγρος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Οἰνέα, ἀπῃτεῖτο παρ' αὐτοῦ τὰ νικητήρια τοῦ θηρός. καὶ μαθὼν ὅτι τῇ Ἀταλάντῃ τὸ δέρμα ἐχαρίσατο, ὀργισθεὶς κατ' αὐτοῦ, ἅλαβεν ὀνίφυλλα δαλὸν τ ἐλαίας ὁ Ἀλθαία, ὃν τῷ δαλὸν τ ἐλαίας ἔγκυος ὢσα ὁ Ἀλθαία ἐπεθυμήσασα ἔφαγε· καὶ κατακαύσασα τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας, δ' Θέως συνέπασε τὸ τῆς ἐλαίας φύλλον τῇ Μελεάγρῳ περὶ ὧ χρησμὸς ἐδόθη τῇ πατρὶ αὐτοῦ Οἰνεῖ, ὅσον τὸν χρόνον ζήσει τὸν Μελέαγρον, ἴσον χρόνον φυλάττεται τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας, τὸν συγγενῆ αὐτῇ ὅπερ φύλλον ἔκαυσεν ὁ Οἰνεύς, ἀγανακτήσας κατὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ, καὶ παραχρῆμα ἐπλάκη. Ἐκ δὲ Εὐριπίδης δὲ δρᾶμα περὶ Μελεάγρου ἐξέθυτο. μετὰ δὲ τὴν βασιλείαν τοῦ Οἰνέως, ἐβασίλευσε τὴν Αἰτωλίας χώρας ὁ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τυδεύς, ὁ πατὴρ Διομήδους.

Ὃς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσε τὴν τῶν Ἀργείων χώρας, ἀγαγόμενος εἰς τὴν Ἄργως γυναῖκα ὀνόματι Αἰγίαλειαν. Ἐκ δὲ τοῦτο θεὶς, κατέλυσε πόλεμον μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χώραν καὶ βασιλείαν, ποιήσας αὐτὸν ὑπὸ τὸν τῆς Ἀργείων βασιλείαν καὶ δ' Θέως ἐξώρμησε μετὰ τῆς Ἀχαιῶν ἐπὶ τὸ Ἴλιον. καὶ ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Τροίας ἐπὶ τὸ ἴδιον βασίλειον, οὐκ ἐδέχθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. μαθὼν δ' ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Αἰγίαλεια κατεπαλάζει αὐτοῦ δόλῳ, μὲ πορδαθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κόμητος τοῦ συγκλητικοῦ αὐτοῦ, ὅστις καὶ ἀνδίσατο αὐτῇ ἀρτακτῶς ἅμα τῷ υἱῷ Ναυπλίου, τῷ Αἴαντι τῷ ὁμοίᾳ φωραθέντι, οὗ διὰ τοῦ ἔρωτος αὐτῶν ἔρωτα πολλῷ θέλει αὐτιμέχω αὐτῷ ἐδὼν δὲ τοὺς καὶ πᾶσαν τοῦ Ἀργείων χώραν ἀνθιστομένην αὐτῷ, καὶ μηδὲ οἷς τοῦ ἰδίαν χώραν τοῦ Αἰτωλίαν δυνάμενος ἀνελθεῖν, ἀνεχώρησεν ἀπελάσας ἐπὶ τοῦ Καλαβρείαν χώραν, καὶ κτίζει πόλιν ἐπὶ παράλιον ἣν ὀνόμασεν Ἀργυρίππιν, τοῦ νῦν Βενβέντον.

Ὁ δὲ Διομήδης ὑπάρχων ἐξ Αἰτωλίας, φίρων τὸ γένος ἐκ τῆς Οἰνέως, ὅστις Οἰνεὺς μὲν ἦν πολλῶν Εὐσεβείας, ἠγάγετο δὲ Ἀλθαίαν, ἐξ ἧς ἔσχε τὴν Μελέαγρον καὶ τὴν Δηϊάνειραν, ἣν ὕστερον ἁρμόσατο Ἀχελῶος ὁ υἱὸς Ποσειδωνίου συγκλητικοῦ, ὁ γοῦν Ἀχελῶος πρὸ τοῦ γάμου ἔφθειρε τὴν Δηϊάνειραν λάθρα. Ἐπεὶ οὖν ἔλεγεν τῷ Οἰνεῖ βασιλεῖ ὡς ἄλλως παραλαμβάνω παῖδα, εἰ μὴ παραχωρήσεις μοι διοικεῖν τὴν βασιλείαν σου. ὁ δὲ ὡς ἐπείθη. καὶ λαβὼν σὺν τῇ ἰδίᾳ πατρὶ ἀπῆρεν ὁ Ἀχελῶος ὁ υἱὸς Ποσειδωνίου τὴν Οἰνεῖ, ἐπολέμησεν αὐτῷ. καὶ ἀναγκασθεὶς ὁ Οἰνεὺς, προτρέψασθαι τὴς Φθίας χώρας γραπτὸν γνώμιον Ἡρακλέα, τὸν λεγόμενον Πολύφημον, συμπαξάμενος δοῦναι αὐτῷ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Δηϊάνειραν. ὃς ἐλθὼν μετὰ τὴς αὐτοῦ στρατιᾶς, συνέβαλε πόλεμον μετὰ Ποσειδωνίου, καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀχελῶου· καὶ ἐις τὴν συμβολὴν ἀνελὼν ξίφει ὁ Πολύφημος Ποσειδώνιον, τὸν Ἀχελῶου πατέρα. διὰ τοῦτο ἐξέθυτο οἱ ποιηταὶ, ὅτι τὸ κέρας τοῦ Ἀχελῶου ἀπέστασεν ὁ Ἡρακλῆς· ἄπορίς ἐστι τὴν πατρικὴν αὐτοῦ διωξαμένου. Εὐφραιὼς δὲ ὁ πενθερὸς τοῦ ἰδίου πατρὸς ὁ Ἀχελῶος, φάγοι ἵππος. διὸ καὶ γράφουσιν αὐτὸν ἱπποκένταυρον. καὶ ἐν τῇ καταδιώκειν αὐτὸν τὸν Πολύφημον Ἡρακλέα, ἐπισφαρὴς τοξεύσει αὐτὸν ὁ Ἀχελῶος κατὰ τὸ μαστὸν καὶ δ' Θέως ὡς οὖν ὁ Ἡρακλῆς, ἀντιτόξευσε τὸν Ἀχελῶον πλησίον τῶ ποταμῶ Εὐήνου. ὁ δὲ Ἀχελῶος ἐνίσατο ἑαυτὸν ὑπὸ τῶ ἵππε εἰς τὰ ῥεῖθρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἀπώλετο· καὶ ἐξ ἐκείνε μυθολογῶσι τὸν ποταμὸν Ἀχελῶον. ὁ δὲ Πολύφημος Ἡρακλῆς ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ μαστοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτᾷ.

Μελέαγρος δὲ ὁ υἱὸς Οἰνέως, ἀδελφὸς τοῦ Τυδέως καὶ Δηϊανείρας, ἐποίησεν ἆθλον μέγα, φονεύσας κάπρον ὃς ἐλυμαίνετο τὴν χώραν ἐκείνην πᾶσαν, τῆς καταγινέσης Ἀταλάντης τροβαλόσης τόξῳ τὸν σύαγρον. καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ θηρὸς τὸ δέρμα αὐτοῦ τῇ Ἀταλάντῃ Μελέαγρος ἐχαρίσατο, εἰς ἔρωτα πεσὼν βλιθεὶς. Ἀπελθὼν δὲ ὁ Μελέαγρος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Οἰνέα, ἀπῃτεῖτο παρ' αὐτοῦ τὰ νικητήρια τοῦ θηρός. καὶ μαθὼν ὅτι τῇ Ἀταλάντῃ τὸ δέρμα ἐχαρίσατο, ὀργισθεὶς κατ' αὐτοῦ, ἅλαβεν ὀνίφυλλα δαλὸν τ ἐλαίας ὁ Ἀλθαία, ὃν τῷ δαλὸν τ ἐλαίας ἔγκυος ὢσα ὁ Ἀλθαία ἐπεθυμήσασα ἔφαγε· καὶ κατακαύσασα τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας, δ' Θέως συνέπασε τὸ τῆς ἐλαίας φύλλον τῇ Μελεάγρῳ περὶ ὧ χρησμὸς ἐδόθη τῇ πατρὶ αὐτοῦ Οἰνεῖ, ὅσον τὸν χρόνον ζήσει τὸν Μελέαγρον, ἴσον χρόνον φυλάττεται τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας, τὸν συγγενῆ αὐτῇ ὅπερ φύλλον ἔκαυσεν ὁ Οἰνεύς, ἀγανακτήσας κατὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ, καὶ παραχρῆμα ἐπλάκη. Ἐκ δὲ Εὐριπίδης δὲ δρᾶμα περὶ Μελεάγρου ἐξέθυτο. μετὰ δὲ τὴν βασιλείαν τοῦ Οἰνέως, ἐβασίλευσε τὴν Αἰτωλίας χώρας ὁ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τυδεύς, ὁ πατὴρ Διομήδους.

Ὃς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσε τὴν τῶν Ἀργείων χώρας, ἀγαγόμενος εἰς τὴν Ἄργως γυναῖκα ὀνόματι Αἰγίαλειαν. Ἐκ δὲ τοῦτο θεὶς, κατέλυσε πόλεμον μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ χώραν καὶ βασιλείαν, ποιήσας αὐτὸν ὑπὸ τὸν τῆς Ἀργείων βασιλείαν καὶ δ' Θέως ἐξώρμησε μετὰ τῆς Ἀχαιῶν ἐπὶ τὸ Ἴλιον. καὶ ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Τροίας ἐπὶ τὸ ἴδιον βασίλειον, οὐκ ἐδέχθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. μαθὼν δ' ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Αἰγίαλεια κατεπαλάζει αὐτοῦ δόλῳ, μὲ πορδαθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κόμητος τοῦ συγκλητικοῦ αὐτοῦ, ὅστις καὶ ἀνδίσατο αὐτῇ ἀρτακτῶς ἅμα τῷ υἱῷ Ναυπλίου, τῷ Αἴαντι τῷ ὁμοίᾳ φωραθέντι, οὗ διὰ τοῦ ἔρωτος αὐτῶν ἔρωτα πολλῷ θέλει αὐτιμέχω αὐτῷ ἐδὼν δὲ τοὺς καὶ πᾶσαν τοῦ Ἀργείων χώραν ἀνθιστομένην αὐτῷ, καὶ μηδὲ οἷς τοῦ ἰδίαν χώραν τοῦ Αἰτωλίαν δυνάμενος ἀνελθεῖν, ἀνεχώρησεν ἀπελάσας ἐπὶ τοῦ Καλαβρείαν χώραν, καὶ κτίζει πόλιν ἐπὶ παράλιον ἣν ὀνόμασεν Ἀργυρίππιν, τοῦ νῦν Βενβέντον.

Darius Aſyages. *Edit. Pariſ. pag. 142.*

Darius Medus etiam Artaxerxes appellatus eſt, & Aſtyages, & Nabogladus. ferunt uſininas aures habuiſſe, avus fuit Cyri. Idem Eſtheram formæ gratia duxit uxorem, ne Danielum inter proceres regni conſtituit, eumdemque procerum conſpiratione circumventum in caveam leonum objecit: ſervatoque ipſo, adverſarii eodem dejecti a leombus vorati ſunt. Hunc Darium cum interfeciſſet Cyrus Perſa Babylonem annos XXXII tenuit. Huic Cræſus Lydus, auri & victoriarum multitudine elatus mandavit, ut vel regno ſibi cederet, vel bello congrederetur. Danielus unum evocatus Cyro promiſit, eum de Cræſo victoriam reportaturum, ne Iſraelicum populum Hieroſolymis remiſſurum. Tunc res Mardochæi & Amani geſtæ eſt, & Ebræis ab Eſthera parta ſalus. Tunc Danielo Gabrielus viſa oſtendit, iſque tempus adventus Domini didicit. Tunc & in Samo Sibylla innotuit.

Primus annus Cyri, annus mundi fuit quatermilleſimus, noningenteſimus, quinquageſimus ſecundus. Hic Cyrus cum multos haberet reges captivos, & in cuſtodia detineret, ſolemni quadam feſtivitate eos quadrigas quibus invehebatur humeris ſuis agitare juſſit. Eorum quidam crebro reſpiciens, rotas ſpectavit ſurſum deorſumque ſe circumvertentes. quod cum animadvertiſſet Cyrus, indignabundus interrogavit, Quid ita ſubinde ſe convertens, rectum quadrigarum inceſſum averteret? is timide reſpondit: Su, cum rotas ſurſum deorſumque volvi cernat, vitæ inſtabilitatem conſiderare, in qua ſumma ad imum devolvuntur, ima ad ſummum evehuntur. Hoc nullens Cyrus, atque animo reputans, eum ſolvit: ac comiter honore affectum, in quadrigas ſuſtulit, liberrimeque & ipſum & reliquos donavit. Hic Cyrus regnum in Perſas, Medos, Chaldæos, Aſſyrios, Syrios & Lydos tenuit.

Fortuna Indus.

Idem Cyrus Cræſo, quem captum comburere ſtatuerat, propter Solonem pepercit. res ea ita geſta eſt. Cræſus cum jam ad flammas duceretur, exclamavit O Solon, o Solon. Id Cyrus audiens, cauſam cur Solonem nominaret requiſivit. Reſpondit Cræſus: Se aliquando Solonis, cum eum cepiſſet, gloriam & divitias regni ſui oſtentaſſe: ac interrogaſſe, annc ipſo aliquem beatiorem ſe invenire poſſe putaret? Solonem vero dixiſſe, Diogenem Cynicum, multoſque alios ipſo eſſe feliciores. Ac nunc quidem a ſe Solonem ita, ut qui mente captus videretur, fuiſſe dimiſſum: nunc autem ſe experiri, quidquid in mundo eſt, id nihil eſſe. nam ſibi quidem divitias regni ſui nihil profuiſſe. Ibi Cyrus re conſiderata, non ſupplicio tantum Cræſum ſubtraxit, ſed honore etiam affecit: conſiliarium ſibi eum, & filii ſui Cambyſis magiſtrum faciens. Huic Cræſo, cum Cyro bellum illaturus oraculum popoſciſſet, ſic fuerat reſponſum:

Cræſus.

pag. 143.

Cræſus Halyn penetrans magnam perverter opum vim.

Quod ille non intelligens, ſuum regnum perdidit.

Cyrus Cræſo ſubacto, Danielum vaticinii cauſa demus menſæque ſuæ dignatus eſt communitate, populique redditum inſigni edicto publicavit. Tunc & Belus conſilio Danieli everſus eſt, &

A Ὅτι ὁ Μῆδος Δαρεῖος, ὁ Ἀρταξέρξης, ὁ Ἀστυάγης, ὁ Ναβογιάδης ἐλέγετο. φασὶ δ', αὐτὸν ὦτα ἔχειν ὄνου παππου δι' ὧν Κῦρος. ὅτος ἐζεύχθη τῇ Ἐσθὴρ ᾗ κάλλει, ὁ τὸν Δανιὴλ ἐν μεγίσταις κατέχων. συνελθὼν δὲ αὐτῷ τῇ μεγιστάνων κατὰ Δανιὴλ γνωμῶν, ἐν τῷ λάκκῳ αὐτὸν τῷ λεόντων ἐβάλετο. ὁ ἐξωσθέντες, ἐκεῖνοι τροφὴ τοῖς λέουσι ἐμβληθέντες γεγόνασι. τοῦτον τὸν Δαρεῖον Κῦρος ὁ Πέρσης ἀνελὼν, τεσσάκοντα δύο ἔτη Βαβυλῶνος ἐκράτησεν· ὃν Κροῖσος ὁ Λυδὸς τῷ τε πολλῷ χρυσίῳ ὁ τοῖς νίκαις ἐπαρθεὶς, δῆλος τῷ Κύρῳ, ἢ παραχωρῆσαι τούτῳ τῆς βασιλείας Περσῶν, ἢ πρὸσδέχεσθαι τοῦτον εἰς πόλεμον. Κῦρος δὲ τὸν Δανιὴλ εἰσκαλεσάμενος, ἔκαστα παρεγγυῶντος Σαρρεῖν, ἔτι ὁ Κροῖσον κατὰ κράτος νικήσας, ὁ εἰς Ἱερουσαλὴμ τὸν λαὸν ἰσραὴλ ἀποστρέψας. ἐπὶ αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν Μαρδοχαῖον ὁ Ἀμὰν, ὁ ἡ τῆς Ἐσθὴρ ἀπολύτρωσις τῷ Ἑβραίων. ἐπὶ αὐτῷ Δανιὴλ τὰς ᾗ τῷ Γαβριὴλ ἐπτασίας εἶδε, ὁ τὸν χρόνον τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἔμαθε. κατὰ τοὺς τοὺς χρόνους ἡ Σιβύλλα ἐν Σάμῳ ἐγνωρίζετο.

B

Κῦρος τὸ πρῶτον ἔτος, κόσμου ἐν ϛϡνβ'. ἔτος ὁ Κῦρος αἰχμαλωτεύσας πολλοὺς βασιλεῖς, ᾗ ἔχων αὐτοὺς ἐν φυλακῇ, προσέταξε ἑαυτὰ ἑορτὴν τοῖς ὠμοῖς αὐτῶν σύρειν τὸ πατρῷον ἅρμα, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐπωχεῖτο. ὡς δὲ εἶκε τῷ βασιλέων ἐπιστρεφομένους, συχνὰς ὥρας τοὺς τροχοὺς ἀναβαίνοντας. ὃν Θωμαρμένος ὁ βασιλεὺς, ὁ θυμωθεὶς, πρῶτο τίνος χάριν συνεῖς τροφόμενος, ἐν ᾧ τὸ ἅρμα κατ' ἰθεῖαν τρέχειν, ὡς πιρ μετὰ φόβου ἀπολογήσατο· τοὺς τροχοὺς ὁρῶν ἀναβαίνοντας, ὁ καταβαίνοντας, ἐνοῶ τὸ ἄσπρο τοῦ βίου, πῶς τὰ κάτω ἄνω γίνονται, ὁ τὰ ἄνω κάτω. ὕστερ ἀκούσας ὁ Κῦρος, ὁ αἰδέσμιος, ἔλυσεν αὐτὸν, ὁ τιμήσας φιλοφρόνως ἀπέβασεν ἐν τῇ ἅρματι, ὁ ὁλοθυρίας ἀξίωσεν ὁ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ ἓ τοὺς λοιποὺς ὅτος ὁ Κῦρος Περσῶν ᾗ Μήδων, Χαλδαίων τε ᾗ Λασυρίων, Συρίας ᾗ Λυδῶν ἐκράτησεν.

C

Οὗτος τὸν Κροῖσον αἰχμαλωτίζει. ᾗ Θαλήτας αὐτὸν πυρὶ κατακαῦσαι, ᾗ Σόλωνα ἐρώτησε τρόπῳ τοιῷδε. Ἀπορχόμενος ὁ Κροῖσος καῦσαι, ἀνέκραζεν, ὦ Σόλων, ὦ Σόλων. τοῦτο ἀκούσας ὁ Κῦρος, ἐπύθετο τίνος χάριν ὀνομάζει τὸν Σόλωνα; ᾗ παρ' αὐτὸ ἀκούει, ὅτι ἐπ αἰχμαλωτεύσας τὸν Σόλωνα, ἐώγνυα αὐτὸν κανχώμενον ἐν τῇ δόξῃ μου, ᾗ ἐν τῇ πλούτῳ ἡ βασιλείας μου, εἶπον αὐτῷ· δύνασαι σὺ ῥέειν, ὦ Σόλων, ἀδιαμετρήτως μου; ᾗ εἰρηκέναι μοι, ὅτι Διοχάνης ὁ κυνικὸς ἀδιαμετρήτως σου ἐστί, ᾗ ἄλλοι πολλοί. ὃν ἀκούσαμένους ὡς ἄξεχεν, ἀρτίως γέθυμίαν ὅτι πάντα τὰ κόσμου κενὰ εἰσι. ἰδὼ δὲ, ὅτι κενὸν ἀφελήθην ἡ πλοῦτο ἡ βασιλείας μου. πανικαῦτα αἰδέσμιος ὁ Κῦρος, ὁ μόνον αὐτὸν ἀτιμώρητον ἐάσειν, ἀλλὰ ᾗ τιμήσας σύμβουλον προσέλαβε, ᾗ παιδαγωγὸν ἡ παιδὸς Καμβύσου. ὅτος ὁ Κροῖσος βουλόμενος τῇ Κύρῳ

D

E μαχέσασθαι, ἔπεσε χρησμὸν, ᾗ λαμβάνει τοιοῦτον.

Κροῖσος Ἅλυν ἅβρὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

ὃν μὴ νοήσεις, τὸν βασιλείαν αὐτῷ ἀπώλεσε.

Κῦρος πέμψαν τὸν Κροῖσον ὑποπέζας, τὸν Δανιὴλ συμβιωτὴν ᾗ ἐν προσκυνεῖσθαι εἶχε, ᾗ ἐμοίσεν. ᾗ τῇ λαῷ δι' ἡ ἐπάνοδον, μετὰ λαμπρᾶ τῷ παρύγματος ἐδίασεν τὸν ᾗ ὁ Βὴλ ταῖς αὐτοῦ συμβουλίαις καταράφη, ἐ ὁ ἱράκων τῇ τῷ Δανιὴλ

ἀνταίρῃ) συνίσει, καὶ οἱ τούτου θεραπευταὶ ἀπάλλον- A
το. καὶ αὖτις τὸ δεύτερον τῆς ϝ λοιπὸν αἰφνίδιος ἐρρύδη καὶ οἱ τοῦτον ἐμβαλόντες ἐν αὐτοῖς ἀντεφονεύοντο, ὅτους Κῦρος μὲν Ἑλλάνιστὶ ἐκάλεῖτο, Ἀρταξέρξης δ'. καὶ Ἀρθασαδὰς Περσιστί. τοῦτον δὲ Κῦρον κτείνει ὁ βασιλεὺς Μασσαγετῶν. φρασσομασμένη δὲ δῶρα μυρίαπτον εἶναι αὐτῷ δόλῳ, ἵππους ὤνησε αὐτῇ δῶρα, καὶ πρόβατα, καὶ οἶνον πολὺν μετὰ ἀσκῶν. καὶ μεθυσάντων τῶν περὶ τὸν Κῦρον, ἐξελθοῦσα χαδὸν πάντας ἀπέκτεινε. καὶ λαβομένη τοῦ Κύρου ἔβαλε τὸν κεφαλὸν αὐτοῦ εἰς ἀσκόν, λέγουσα· κορέσθητι αἵματος Κῦρε.

Μετὰ Βαλτάσαρ δὲ υἱὸν Ναβυχοδονόσορ, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς Δαρεῖος ὁ Ἀστυάγης, ἔτη ιζ'. ἐφ' οὗ Δανιὴλ ὁ ἑβδομηκοστιστὴ τῆς μετοικεσίας χρόνου ἤρξατο, καὶ ἕως ἑπτὰ ἑβδομάδων αὐτῷ τὸ μυστήριον ἐκτελεσθῆναι. καὶ εἰ τις ἀκριβῶς ἐξετάσαι βουλαθῇ τὸν λόγον, καὶ ἀριθμήσασθαι τοὺς χρόνους ἀρξάμενος ἀπὸ ἐξόδου λόγου κατὰ τὸ προφητικὸν τοῦ οἰκοδομηθῆναι Ἰερουσαλὴμ, τοτὲ μὲν ἀπὸ Νεεμίου υἱοῦ Αχιλὰ τοῦ ἀρχιοινοχόου Ἀρταξέρξου (ὃς ἀξιωθεὶς καὶ ἐπιτροπεὺς ἀνεστὼ οἰκοδομῆσαι τὰ Ἱεροσόλυμα) ἄρξεσι τοὺς ἑ'. συμπεραινομένας ἑβδομάδας, ἔτα υϟ', ἐπὶ δὲ καιρὸν ἐκεῖνον, ὅτε πεπλήρωται τὸ παράπτωμα, καὶ σωτηλεῖται ἡ ἁμαρτία, καὶ σφραγίζεται ὅραμα, καὶ προφητεία καὶ χρίεται ἅγιος ἁγίων τοτὲ, ἐπὶ τὸν Χριστὸν παρουσίαν, ἤτοι λοιπὸν ἀναγραπτέαν.

Κῦρος ὁ Πέρσης καταλύσας τὸν Μήδων καὶ Λασυρίων δυναστείαν, κρατήσας δὲ τῆς Ασίας ἁπάσης ἐβασίλευσεν ἔτη λά'. τοῦτο τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ ἑβδομηκοστοστὸς χρόνος τῆς μετοικεσίας συμπληροῦται. ἐν δὲ τῷ ἑπομένῳ ἔτει, συγχωρεῖ τοῖς δυναμένοις τῶν Ἑβραίων, οἰκίζειν ἀναλθόντας εἰς Ἱεροσόλυμα, ᾧ καὶ ἐπεὶ οἰκοδομηθῆναι προστάξει. τῆς δὲ ἐπαναδόσεως ἡγουμένης, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ μεγάλου ἱερέως, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ προφήτης Ἀγγαῖος, καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδώ. καπεθύμουσι δὲ οἱ περὶ Ἰησοῦν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἴδρυσι, ἐφ' ἅλις τυγχάνοντα καὶ δύο ἔτεσι τὸ ἔργον ἐκωλύοντο συμπεραιοῦσαι· μέχρις οὗ Δαρεῖος ὁ Τσάσου, δεύτερος ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, τοὺς ἐμποδίζοντας ἀνασείλας, τελείαν ἐπιτρέπει τοῖς τοῦ κατασκαλῶ· καὶ συμπληροῦται ἐν ἔτεσιν ἕπτα, ὥστε σωτελεσθῆναι αὐτὸν ἐν ἔτεσι μϛ'.

Καμβύσης, ὁ καὶ Ἀρταξέρξης, ἐβασίλευσεν ἔτη δ'. Σφενδάνης καὶ Κιμέρδιος ἀδελφοὶ μάγοι, μῆνας ζ'. Δαρεῖος ὁ Κύρου ἀπόγονος, Τσάσου δὲ υἱός, τοὺς μάγους ἀπολέσας καὶ κρατήσας, ἐβασίλευσε μέχρις συμπληρώσεως Ἱερουσαλὴμ, ἔτη ἕξ, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα λ'. ἐπὶ τούτου Ἱπποκράτης ὁ ἰατρὸς ἐγνωρίζετο.

Ξέρξης ὁ Δαρείου υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη κ'. Ἀρτάβανος, μῆνας ζ'. Ἀρταξέρξης ὁ μακρόχειρ, ἔτη μ'. ἐπὶ τούτου τὰ κατὰ Ἐσθὴρ, καὶ Μαρδοχαῖον, καὶ Ἀμὰν ἐφράχθη. ἐπὶ τούτου φ' οἰκοδομῆθη Ἱερουσαλὴμ, ὅπλοις τῶν συνεργούντας πεπτεχίσαντος. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους τούτου, ἀριθμεῖσθαι δεῖ τὰς ἑβδομήκοντα ἑβδομάδας τῆς τοῦ Δανιὴλ ἀπτασίας, μέχρι τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας.

Εἰδει δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥώμυλον προταχθῆναι τούτων, ὡς ἀρχαιότερα· ἀλλὰ διὰ τὸν συν-

Cedren.

ejuſdem calliditate draco interfectus, occiſique famuli & Danielus denuo ereptus leonum ſævitiæ, calumniatores ejus ab iis necati ſunt. Hic Cyrus Græce, Perſice Artaxerxes & Arthaſxſthas dicitur. Interfectus eſt x regina Maſſagetarum. Hæc per nuntios, ſimulans ſe Cyrimon. ei in ſervitutem dare, dona miſit, & oves, & vioi multum in utribus. Inebriato autem cum ſuis Cyro, eos adorta, univerſos prope occidit: Cyrique caput in ortem conjecit dicens, Saturare inſatiabilis Cyre.

Poſt Baltazxrem Nxbuchodonoſoris filius regnum per annos ɛvii Daſius Aſtyxges tenuit. Sub eo Danielus tempus ſeptuaginta xnnorum exilii dignovit, eique myſterium ſeptem ſeptiB manarum eſt pateſactum. Ac ſi quis præ- Danielicæ ſeciſe examinare eam rem volet, ac tem- ptimanæ. porx dinumerxre: is facto principio xh eo tempore quo impletum eſt vaticinium de inſtxurandis Hieroſolymis, oimirum x Nehemia Achelæ filius (qui princeps fuit piocernxrum Artaxerxis, qui impetravit miſſionem ad inſtxuranda Hieroſolyma, eique præfectus fuit) deprehendet ſeptuagiota ſeptimanxr, id eſt annos ɑɪɔ, exiviſſe ad id tempus, quo xntiquatum eſt dictum, & finis peccato impoſitus, ac viſio obſignata, vaticinxtuſque eſt & unctus ſanctus ſxnctorum: hoc eſt, uſque ad Chriſti xdventum & res geſtxs.

C Cyrus Perſx, everſo Medorum & Aſ- Perſici reges. ſyriorum imperio, univerſaque Aſia ſubactx, regnavit annos triginta onum. Primo ejus anno Lɑx exilii xoni completi ſunt. Inſequenti xnno Ebræis, qui vellent, conceſſit ut Hieroſolymx redirent, ibique habitarent: & templum ædificari juſſit. Duces reditus fuerunt, Jeſus Joſedeci pontificis maximi filius & Zorobabelus Salathielis filius ac vxtes Aggeus, & Zacharias Iddonis filius. Hi cum fundamenta templi poſuiſſent, ab abſolvendo opere totos xlii annos *Edit. Pariſ.* impediti ſunt: donec Darius Hyſtaſpis *pag. 144.* F. ſecundo ſui regni xnno repreſſis qui obſtabant, ædificii templi abſolutionem expedivit: in quam alii ip.xiimi inſumpti, itaque templum annis omnino ɑlvi perfectum fuit.

D Cambyſes, qui idem Artaxerxes uſurpatur, annos regnavit viii. Sphendanes & Cimerdius, fratres magi, menſui vii. Hos adortus, & victoria potitus Darius ex poſteritate Cyri, Hyſtaſpis filius regnavit uſque ad urbis xbſolutionem xnnos ſex, ac alios deinde triginta. Sub hoc Hippocrates medicus innotuit.

Xerxes Darii filius regnum geſſit annos ɑx. Artxbanus, menſes vii. Artaxerxes Longimanus, xonos xl. Sub hoc Eſtheræ, Mardochæi & Amanis hiſtoriæ evenit. Atque hoc xrmis ædificantes cingente, Hieroſolyma inſtauratx ſunt. Ab hujus octavo anno, E Lɑx ſeptimxnm numerandæ ſunt, Danielo per viſum pateſactæ, uſque ad Chriſti adventum.

Ante hæc collocandæ erxnt res Romanorum, ut pote vetuſtiores: verum ob cootinuationis perpetuitatem in xtium locum dilatæ ſunt, commemorandæ ubi Aſſyriorum regni & Judaici exilii finem xttigerimus.

Xerxes. Artaxerxis filius cognomento Spurius (id enim Nothus ſignificat) in-

terfecto Sogdiano, annos undeviginti regnavit. Darius, Hyſtapis & Paryſaditis, annos triginta ſex, anno mundi quatermilleſimo, nongenteſimo, nonageſimo ſecundo. Is cum adhuc privatim viveret, votum Deo fecerat, ſi quidem regnum in Perſas conſequereretur, templum Hieroſolymis ſe inſtauraturum, omniaque Judæorum ſacra & captivos reddaturum, ac moribus eos majorum reſtituturum. Ejus voti auditor atque ſuaſor fuerat Zorobabelus Salathieli filius, ac poſtmodo regem, cui erat familiaris, ejus admonuit. Quippe jam ante etiam populus dimiſſus fuerat, & fundamenta templo poſuerat: verum vicinorum Samaritarum calumnia effectum fuit, ut ædificatio omitteretur annos quadraginta unum totos, uſque ad ſecundum annum Darii. Inde ſeaennio templum eſt abſolutum, Zorobabeli ac Jeſu Joſedeci filii admonitione atque opera, annis nimirum XLVII totis a primo Cyri anno. Inde a Judæis ad Dominum eſt dictum: Templum hoc annis ALVI ædificatum eſt, & tu id triduo te extructurum ais? Solomon VII annos ſui templi ædificio impenderat. Numerus Judæorum ab exilio Babylonico revertentium fuit vigintiquatuor millia, & capita CCCLX, ſervorum VCCIII a a XVII.

Judæi liberati.

Joann. 2.

Edit. Paris. pag. 245.

Zorobabelus.

Cæterum quod de admonitione a Zorobabelo facta indicatum eſt, id ſic habet. Tres, quibus cuſtodia corporis regii commiſſa erat, inter ſe collocuti, ſtatuerunt ſinguli quæſtionem de eo quod fortiſſimum in mundo ſit, atque omnia vincat, regi exponere: victori nempe a rege honorem habitum iri. Primus dixit, Vinum eſſe fortiſſimum, & omnia vincere. Secundus dixit: Vincit rex, quia voluntati facultatem adjunctam habet. Tertius Zorobabelus, Mulierem prævalere, ſed omnibus rebus potentiorem eſſe veritatem, dixit. Hic meruit laudem: & liberam optionem nactus, regem voti admonuit: & rex populum dimiſit, ac urbem ædificavit, atque templum.

Neemias.

In ſecunda epiſtola Machabæorum ad Judæos in Ægypto degentes, ſcriptum eſt, quod retecerit templum & altare Neemias: ac ſacrificaturus ſacerdotum poſteros ad foveam miſerit, in quam tempore excidii majores ipſorum abdiderant ignem de altari ſumptum (ut Jeremias ait) ut de eo ignem aſſerrent. Miſſos, eo cum veniſſent, non invenisse ignem, ſed aquam craſſam. ea ea afferri juſſiſſe Neemiam, eamque inſperſiſſe lignis quibus victima erat impoſita. Cum autem ſol ex nube effulſiſſet, magnos ignes exarſiſſe, ac victimas abſumpſiſſe. quamobrem omnes admiratione captos, Deum factis votis prædicaſſe.

Is Xerxes Ægypto in poteſtatem ſuam redacta, Athenas junctо ponte Helleſponto perveniens, urbem incendit. Romæ Portia quædam virgo inceſti damnata, viva deſoſſa fuit. Leges duodecim tabularum ea Græcia Romam allatæ ſunt. Ea ætate Ætna mons in Sicilia ruptus eſt, ignemque edidit. Et terræ motibus Achaïa a Locris abrupta, inſula facta eſt. Eodem tempore Athenienſes Græcis viginticuatuor litteris uſi ſunt, eam ante litteræ tantum XVI fuiſſent. Et Socrates hauſto, per vaſaniam Athenienſium, aconiti veneno moritur.

A ἔχειν τὴς ἀκολυθίας ὑπερπέθησαν, καὶ τεθέασθαι ἀσθενῶς μετὰ τῶν συμπλάρωσιν τῆς τῦ Λασυρίων βασιλείας, καὶ τῆς τῦ Ἑβραίων αἰχμαλωσίας.

Ξέρξης ὁ Ἀρταξέρξυ, ἐπικληθεὶς Νόθος, ἀπελὼν Σογδιανὸν, ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ'. Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπα καὶ Παρυσατίδος, ἔτη λς'. κόσμυ ἔτι ὄντ. ͵βψιβ'. ὢν ἔτι ἰδιωτεύων, ηὔξατο τῇ Θεῷ, εἰ βασιλεύσει Περσῶν, ἀνεγεῖραι τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ πάντα τὰ Ἰουδαίων ἀποδοῦναι ἱερά, σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις καὶ πατρῴοις ἔθεσι. τῶν τῆδ' ἐκ τῶν καὶ Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ ἀκουσὰς καὶ σύμβουλος γιγονὼς, ὕστερον ἀνέμνησε, συνήθης ὢν. καὶ γὰρ ἀπεσάλη μὲν καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς, καὶ τῆ θεμελίων τῦ ναῦ ὑποβλη- B θέντων, ἐπαύθη ἡ οἰκοδομὰ, ἐκ βιβολῆς τῆ αὐτοσὶ Σαμαρειτῶν. καὶ ἦσαν ἐν τῇ αὐτῇ χώματι χρόνις μὰ, ἕως τῆ δ' πέρσι τῆς Δαρείυ. εἶτα πλαρῶται ὁ ναὸς ἐπὶ ἓξ χρόνοις, διὰ ὑπομόνησιν καὶ χειρῶν Ζοροβάβελ καὶ Ἰησῦ τῦ Ἰωσεδὲκ, ἤγουν ἐν μ'. ὅλοις ἐνιαυτοῖς, ἀπὸ τῆ αὐτοσὶ τῆς Κύρυ. διὸ καὶ εἴρηται παρὰ τῆ Ἰουδαίων πρὸς τὸν Κύριον· ἐν μὲ φκοδομάθη ἀναὸς ὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ὁ δὲ Σολομὼν ἐν ἑπτὰ ἔτεσι κατεσκέασεν αὐτὸν ἦσαν δὲ οἱ ὑποστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας Βαβυλῶνος, χιλιάδες αδ' ἐξὶ τξ'. δοῦλοι δὲ ἑπτακισχίλιοι λζ'.

Η δὲ τῦ Ζοροβάβελ ὑπόμνησις τοιάντη ἦν. τρεῖς σωματοφύλακες τῦ βασιλέως εἰς ἕκαστος C διελιχθέντες εἶπον· λαλήσωμεν τῇ βασιλεῖ ζητήματα, ἕκαστος περὶ τῦ τί ἐστιν ἰσχυρότερον ἐν τῷ κόσμῳ, ὃ νικᾷ πάντα. καὶ οἷς ἂν δόξῃ νικήσας, τιμαθήσεται παρὰ τῦ βασιλέως ἀ φῶνος εἶπεν· ἰσχυρὸν πρὸς ὁ οἶνος, καὶ νικᾷ πάντα. ὁ δεύτερος εἶπε. νικᾷ ὁ βασιλεύς, τὸ βιάζεσθαι ἔχων τῇ δυνάμει συνέδρους ὁ τρίτος, ὁ καὶ Ζοροβάβελ, εἶπε. νικᾷ γυνὴ, καὶ ὑπὲρ πάντα ἡ ἀλήθεια ἔς ἐκρίθη, καὶ ἐδόθη αὐτῇ αἴτησις. ὁ δὲ ὑπέμνησε τὸν βασιλέα τῆς δίκης, καὶ ἀπέλυσε τὸν λαὸν πάντα, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν φκοδόμησεν.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆ Μακαβαίων ἐπιστολῶν, τῆς κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαίοις γέγραπται περὶ Νεημίε, ὅτι ἀνοικοδομήσας τὸ ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ μέλλων θυσίαν ἀναφέρειν, ἐπεμψε τοὺς ἐγγόνους τῆ ἱερέως ἐπὶ τὸ φρέαρ, ἐν ᾧ κατέκρυψαν οἱ πατέρες αὐτῶν ἐν τῇ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας, λαβόντας ἐκ τῦ πυρὸς τῦ θυσιαστηρίυ, ὡς Ἱερεμίας φησὶ, τῦ ἀγαγεῖν πῦρ ἐξ αὐτῶν. οἱ δὲ ἀπελθόντες οὐχ εὗρον πῦρ, ἀλλ' ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσε δ' Νεημίας ἀγαγεῖν ἐκ τύτυ καὶ ἐπιῤῥάναι τοῖς ξύλοις τοῖς ὑποκειμένοις τῇ θυσίᾳ. τῦ δὲ ἡλίε ἀπὸ νέφους λάμψαντος, ἀνῆφθη πυρὰ μεγάλη κατὰ τῆ θυσιῶν, καὶ ἐθαύμασεν αὐτὸς ἅπας θαυμάσαι πάντας, καὶ δοξάσαι τὸν Θεὸν μετ' εὐχῆς.

Οτι ὁ Ξέρξης ὗτος, Αἴγυπτον παρελαβὼν, καὶ εἰς Αθήνας ἐλθὼν, ζεύξας τὸν Ελλήσποντον, ἐπῆρσεν αὐτὰς. ἡ δὲ Ρώμη Πορτία τις παρθένος ἐπὶ ἔτεσι καταγνωσθεῖσα, ζῶσα, κατωρύγη E ὑπὸ γῆν. ὁ δὲ νόμοι ἐν Ρώμῃ ἀπὸ Ελλάδος δ' δώδεκα βιβλίων ἐτέθησαν. ἐν τύτοις τοῖς χρόνοις ἐρράγη ὁ Σικελίᾳ τὸ Αἰτναῖον ὄρος, καὶ ἐξέλυσε πῦρ. ἡ σεισμῶν γνωμένων, ἡ φῶς Λοκρὶς Ατλάντη χωθεῖσα, νῆσος ἐγένετο. κατὰ τύτυς τοὺς χρόνους καὶ οἱ Αθηναῖοι τοῖς κδ' Ελληνικοῖς γράμμασιν ἐχρήσαντο, μόνα ις'. ὅπερ πρότερον. καὶ Σωκράτης, ἐξ ἀνοίας τῆ Αθηναίων, τὸ κώ-

νους πιὼν ἐπλάτη. Ἑλίκη δ᾽ ἡ Βύρα πόλεις Ἀχαΐ- A
* κατενύθη- σαν leg. ας, μεγάλους σεισμοῖς * κατεπτώθησαν· ὧν ὅτι μὲν ἡ θάλασσα τὰ ἴχνη φαίνεται τοῖς πλέουσιν ἀπὸ Πατρῶν ἐπὶ Κόρινθον δεξιᾷ. ὅτι Σκιπίων Ἀφρικανὸς Ῥωμαίοις διεπόρ, πορθήσας Καρχηδόνα, Ἀφρικὴν ἢ χώραν μετωνόμασεν. ὅτι Γαλάται δὲ Κελτοὶ Ῥώμης ἐκράτουν, πλὴν τῶ Καπιτωλίου. Ἀριστοτέλης μὲν Πλάτωνι μαθητεύει ἀπὸ δικαιοτάτ χρόνων τῆς ἡλικίας αὐτ.

Ἐπ᾽ αὐτῶ Διονύσιος ἐτυράννει Σικελῶν. ἐφ᾽ ὃν ὁ Πλάτων ἀποδημήσας, ἱστορίας ἕνεκα τῆ λεγομέ- νου Αἰτναίων ἀρατήρων τῶ πυρός, τῆ τυράννου γε- νέσεως. ὃς δὲ ἐπυνθάνετο Πλάτωνα, τίς εὐδαίμων ἐν ἀνθρώποις; ἐλπίζων ἀκοῦσαι παρὰ τῶ φιλοσόφου, ὅτι σύ. ὁ δ᾽ ἔφη· Σωκράτης ἅπαντων, ἐν οἷς αὐτ ἐκεῖνος ζῶντες φιλόσοφοι. ἢ ἄυδις ἀρώτα, τί ἔργον πολιτικόν: πυθῶν ἀκούσας, τὸ ἀρθῶς δικάζειν· μῶν ἦν ἐπὶ τύφ Διονύσιος. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, Τὰ B ἀκλὼς ἢ ἀγαθοὺς ποιῶν τοὺς πολίτας. εἶπε φησι· Τὸ ὀρθῶς δικάζειν, τίνος ἔργον σοὶ δοκεῖ; Μέρος τι μερέου πολιτικοῦ τὸ δικάζειν ὀρθῶς. ἀκουσᾶς ἦν ἐ- οἰκασι τῶς τὰ διάρραγόντα ἱμάτια ἀνραίνουσι. ἢ τεί- πω αὐτὸν ἐπαιρέτο, ὅτι τύραννον εἶναι φάσκω, πο- πικόν σοι φαίνεται; φρὸς ἂν ἀπόκρισιν Πλάτων, Σφό- δρα δοικὸν, ὅπυγε καὶ τὰ κυρδυτικὰ μαχαίρια φο- βέιται.

Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὦχος, ἔτη κϛ. Ἄρσης C
* Ὦχη lege. * ὦχ, ἔτη β. Δαρεῖος Ἀρσάμου, ἔτη ς. Ἀλεξάν- δρω ἢ τῶ Μακεδόνος, περὶ ὃ ἐν τοῖς βασιλείοις ἱρήσεται πλατύτερον, Πέρσαις ἐπικειμένου, Δαρεί- ου οἱ περὶ τὸν Βῆσσον ἀναιρῆσιν ἐν Βάκτροις. ἢ κατε- λύτεται ἡ Περσῶν βασιλεία, ἐφ᾽ ὅλοις παρατείνασα ἔτεσι τεσσαρακοσίοις. ὧν τὰ μὲν τῆς μοναρχίας, ἀ. τὰ ἢ ἑξῆς, σλ. κόσμου, ἔτη δ ϕ μ γ΄.

Ἀρχὴ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας.

ΡΩΜΥΛΟΣ καὶ Ῥῶμος, οἱ ἀνεψιδοῦν ὄντε ὑπὸ Ἰουλίας θυγατρὸς Ἀμυλίου, ἱρείας τῶ Ἄρεως ὄν- τος, καὶ ὑπό τινος ἐρανιώτου πορεὐθέντος, δίδυμα ἐ- γεννήθη. ὁ τοίνυν πάππος μὲλλος διὰ ἢ πορείαν παρεξωσθεὶς, εἰς τὰς ὕλας ἀνοὺς ἐξέθετο. ὧς δ᾽ ἐρῶτα γυνὴ πρόβατα νέμουσα, ἐν τῆ ὄρει ἀνεθρέψα- το. εὐθὺς δὲ τοῖς ἐγχωρίοις λυκαίνας τὰς τοιαύτας κα- λῶν γυναῖκας, διὰ τὸ ἐπίπαν ἐν τοῖς ὄρεσι μετὰ λύ- κων διατρίβειν. διὸ καὶ τὰς ὑπὸ λυκαίνης ἀνατραφῆ- ναι μυθολογῆται. ὕστ᾽ ὁ Ῥωμύλος Ῥώμῃ κατασκευά- σε, τῆ οἰκείᾳ προσηγορείᾳ τοὐνομα καλέσας. τοὺς ἢ πρε- σβυτέρους ἢ ἐκ φρονος ἐπιλεξάμενος ἑκατὸν, Πατρεκί- ους αὐτὲς καὶ προύδρους ἐκάλεσεν, ἢ Συνάτορας καὶ βουλάπας διὰ ἢ ἀλικίαν τοὺς ἄνδρας ω- νόμασεν. ἐκ τοῦτων ἢ δίχα τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος, Πα- τρεκίους ἐκάλεσεν, ἐκ μεταφορᾶς ἐκ παίδων. τελεσοί- ους ἢ ἱππεῖς, ἢ τελχιλίους πεζοὺς φρος ἢ ἑ πόλεως φρυ- ραὰν ἀπεγράψατο στρατιώτας. εἰς φυλὰς ἢ πάσαρας τὸ πᾶν δῆμα δίνειμε πλῆθος. πρῆ Διὶ Πίκῳ μέγαν ναὸν φιλοδόμησε. ἢ διρικὸς τὸ τῶ Ἡρακλέος σπλα τὸ ἐκ Πίκου Δὸς γενομένε, ἐκεῖ πᾶσα ἀνέθετο. ἀνώκισε δὲ ἢ τὸ ἀπὸ Πάλαντος καλούμενον Παλάτιον. πρῆ δὲ Ἄρει φιλοδόμησε ναὸν, ἐν ἐγκαινίζοντες ἐν μηνὶ πρῆ παρ᾽ αὐτῆς φρῶτον φρίμῳ καλουμένῳ, Μάρτιον

Helice & Bura Achajæ urbes magnis terræ motibus abſorptæ ſunt: & adhuc earum veſtigia in mari viſuntur, ad dextrum cum a Patris Corinthum navigatur. Scipio Africanus Romanorum dictator, Carthagine deleta regioni nomen Africæ indidit. Galatæ & Celtæ Romam, dempto Capitolio, ceperunt. Ariſtoteles annis LXVII ſuæ ætatis anno Platonis diſcipulus fuit.

Eo tempore Dionyſius Siculorum fuit tyrannus. Ad eum Plato proiectus eſt, Ætnæ dictos ignis crateras contemplandi ſtudio: ac tyranni in notitiam pervenit. Cum tyrannus interrogaſſet, Quis hominum felix eſſet? ſperans ſibi beatitatem aſſignatum iri: reſpondit Plato, Omnium felicitſſimum eſſe Socratem, & qui eius uterentur conſuetudine philoſophos. Rurſus interrogavit Dionyſius, Quodnam officium eſſet hominis reipublicam gubernantis? cupiens ſibi reſponderi, id in recte judicando conſiſtere, qua re gloriabatur ipſe. Sed Plato reſpondit: Id in eo verſari, ut cives boni efficiantur. Tum Dionyſius: Judicia recte facere cujuſnam tibi videtur eſſa officium? Plato: Hanc, inquit, ego exiguam civilis ſcientiæ partem eſſe judico. nam judices mihi ſartorum ſimiles videntur, qui laceras veſtes conſuunt. Tertio Dionyſius quæſivit, Quid rei tyrannidem putaret? Plato, rem admodum miſeram ſibi videri, reſpondit: quod ea etiam novaculas timeret. Edit. Pariſ. pag. 146. Plato.

Artaxerxes cognomento Ochus, annos regnavit XXVI. Aſes Ochus, annos duos. Darius Ariſamis F. annos VI. Enimvero eum Alexander Macedo, de quo ſuſius in regnorum recenſione dicetur, Perſas premeret, Beſſus Bactris Darium occavit: itaque regnum Perſicum delenum eſt, cum quidem annos in univerſum ECC duraſſet: quorum LXX ſunt exilii Judaici, reliqui CCXXX. Pertinuit uſque ad annum mundi quatermilleſimum, ſeptingenteſimum, quadrageſimum tertium.

Initium regni Romani.

ROMULUM & Remum fratres germanos, Ilia Amulii filia, Martis ſacerdos, a quodam milite conſtuprata, uno partu edidit. Avus Amulius ſtupro irritatus, eos in ſylva expoſuit. eos mulier ove paſcens invenit, & in monte educavit. Mos erat eorum locorum hominibus, id genus mulieres lupas appellare, quod perpetuo in montibus inter lupos agerent. inde fabula eſt, gemellos iſtos fuiſſe a lupa enutritos. Is Romulus urbem Romam a ſe denominatam condidit. Centum viros ætate & prudentia præſtantes delegit, quos Patricios, & in reipublicæ tractatione præſides, eoſdemque Senatores ab ætate nominavit. Horum decem primatios delegit, quos a patrum officio ducta tranſlatione, Patres dixit. Conſcripſit etiam exercitum urbi præſidio futurum, trecentis equitibus ac tribus peditum millibus conſtantem. Multitudinem populi in quatuor tribus diſtribuit. Jovi Pico magnum templum condidit. atque ibi Herculis, Jovis Pici filii arma, a ſe alicubi reperta, conſecravit. Inſtaumvit etiam Palatium, a Palante ſic appellatum. Marti quoque ædem ædificavit, quam cum dedicarent eo menſe qui ante ipſis Primus dicebatur, menſi a Deo nomeo Martii impoſuerunt. Ea Romulus. Roma exoriens. Legio. pag. 147.

in æde Palladium, Troja olim allatum, tunc repoſitum fuit. Remus contra Romulum inſurgens, occiſus fuerat. Ex eo Romæ motuum, tumultuum & ſeditionum finis nullus fuit, donec Pithiæ oraculum Romulo ſignificavit hæc ob Remi cædem evenire: neque finem fore, niſi frater ipſi regnanti collega aſſideret. Eapropter Romulus auream ſtatuam fecit, fratris effigiem repræſentantem, eamque juxta ſuam collocari juſſit. idemque proceribus mandavit, & in reſponſis ſuis ſe alterumque auctorem edixit, ita loquens: Juſſimus, decrevimus, permiſimus. Hoc modo urbis motus ac tumultus finiti ſunt. Idem primus equeſtrem aream Romæ condidit, a Romanis Circum dictam, ad Solis feriæ celebrandas. Urbem in quatuor partes divifit, in honorem quatuor elementorum, terræ, maris, aeris, & ignis. Circum ſic inſtituit, ut duodecim Circus. januæ duodecim domos ſigniferi cæleſtis circuli denotarent: ſolum, terram: curſus, mare a terra media interceptum: flexus qui ad fores eſt, ortum ſolis: qui ad fundam, occaſum: ſeptem ſpatia, curſum ſeptem planetarum: aer, cælum. Impoſuitque partibus hæc nomina: terræ viride, qui eſt herbæ color: maris cæruleum, quia is eſt aquarum color: igni roſeum, aeri album: praſini nomen a præſentia eſt deductum, quod nimirum terra perpetuo vireat: venetum, a Venetia. terræ album, id eſt, aerem copulavit, quod utrumque alterius temperatione opus habeat. ita etiam roſeum cæruleo ſubdidit, quia ignis aeri eſt ſubjectus. Brumalia etiam inſtituit, quibus diebus agricolæ operis defuncti, ac quietem nacti viciſſim alii apud alios epulando feſtos dies agunt, pernoctantque alter alterius nomine. Effecit etiam, ut Roma civium prius inopia laborans frequentaretur. Legemque tulit, ut filii ſervorum more patriæ poteſtati ſubjicerentur: quæ lex etiamnum apud Romanos valet. Regno in Romanos functus Romulus annos triginta ſeptem, e vita ſucceſſit. Is urbem a ſuo nomine denominavit: ac gentem, Romanam. Prius enim Latini, & antiquitus Aborigines appellabantur.

Numa. *Edit. Pariſ. pag. 148.*

Poſt Romulum rex factus Numa Pompilius Sabinus, nullum plane bellum geſſit, ſed res urbanas utiliſſime conſtituit. Etenim leges poſuit civiles atque pacatas, quibus ad humanitatem & civilitatem cives adduxit. Anni primus fuit Ianeotor: plurima fana lucoſque deorum dedicavit. Inſtituit etiam Veſtales virgines, quæ ignis atque aquæ curam gererent, virginitatemque toto vitæ decurſu conſervarent: quæ eam prodidiſſet, ea lapidibus obrueretur. Capitolium (id vocabulum caput urbis notat) ex fundamentis extruxit. Anno, qui eouſque fuerat decera menſium uſurpatus, duos appoſuit menſes, Januarium & Sextilem. Ab Iſauris lanæ geſtationem ſumpſit. Primus Romanis * aſſes æreos littera A ſignator largitus eſt, cum ii neceſſitatibus ſuis antehac coriaceis, ligneis, teſtaceiſque pecuniis uſi eſſent: aſſeſque a ſuo nomine nummos nuncupavit. Ita horum duorum regum induſtria urbs celeriter & robur & ornatum eſt

* Aſſes ex argento & ære cuſos I. A. quum antea eorum uſum ſcorrei, lignei, & fidi ni ſupplerent. vid. Scal. ad Euſeb. p. 72.

A μετοίκησιν τῶν μῦθα, ἃ ἁρμόζουσι) Ἄρης. ἐν ᾧ τὸ Παλλάδιον ἐκτίσθη τὸ ἀπὸ Τροίας. Ῥώμος ἐπανεστὰς Ῥωμύλῳ, πεφόνευται. ὅ γινόμενον, ἐκ διάλειπεν ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι στασμοὺς καὶ θορύβους, καὶ ἐμφύλιον πόλεμον. ἔσχεν δὲ ἐκ τοῦ μαντείου τῆς Πυθίας ἐμαθεν, ὅτι διὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ εἰς παῦσιν γενέσθαι. ἧς ἐκ παύσονται, οἱ μὴ συγκαθιδρυσει ἐν τῇ βασιλείᾳ. ποιήσας οὖν εἰδώλιον χρυσοῦν, ἐκτυπῶσαι τὸ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, παρεσκεύασε τίθεσθαι αὐτὸ ἔνθα ἂν αὐτὸς ᾖ. ἐκέλευσε δὲ καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ τοῦτο ποιεῖν· ἧ ἐστὶ ἀνορσίπαξον, ὡς ἀπὸ δύο ἀπίφωνον. εἶον, ἐκαλέσαμεν, ἐθυσίσαμεν, ἐπετρίψαμεν. ἧ τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ στασιασμοὶ ἧ αἱ παραχαὶ τῆς πόλεως ἐπαύσαντο. ὅπως κτίζει φῶτον ἐκπαιδὸν ἐν πόλει Ῥώμῃ, ἃ Καρνάσιον Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, εἰς ἣ ἑορτὴν ἡ πόλις διελὼν ἡ Ῥώμῃ εἰς μέρη τέσσαρα, οἷς νεμεῖν ἐκ πασῶν στοιχείων, γῆς, θαλάσσης, ἀέρος, καὶ πυρός. τυποῦ δὲ τὰς μὲν δώδεκα θύρας, τὰς δώδεκα οἴκους ἡ ζωδιακῆς κύκλου· τὸ δὲ πέλμα, ἡ γῆν πᾶσιν εἶναι, ἐκ ἔρεσσον, τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῆς γῆς μεταζομένης. τὸν δὲ ἐπὶ τὰς θύρας ἀφιπτὸν, ἡ ἀνατολήν. καὶ τὸν ἐπὶ τῇ σφενδόνῃ, τὴν δύσιν. τὰ δὲ ἐπὶ πᾶσι, τὸν δρόμον ἐκ ἐπὶ πλανήτων. ἡ δὲ αἴρα, οὐρανόν. καὶ ἐπέθηκε τοῖς μέρεσι τὰ ὀνόματα ταῦτα· τῇ γῇ τὸ πράσινον, ἃ ἐστὶ χλοώδες. τῇ θαλάσσῃ τὸ βένετον, καθὸ εἰσὶ τὰ ὕδατα κυανᾶ. τῷ πυρὶ τὸ ῥόδινον, καὶ τὸ αἴρι τὸ λευκόν· τὸ δὲ πράσινον ἐκάλεσε διὰ μεταφορᾶς τῷ φυτίνῳ, διὰ τὸ ὄντα παράμενον· ἴδιον γὰρ ἡ γῆς τὸ χλοῶδες διὰ παντός. τὸ δὲ βένετον, διὰ βενετίας. καὶ προσεπέθηκε τῇ γῇ τὸ λευκόν, ὅτι εἰ αἴρα, δῆτι ἐκάτερα ἐλάλων συγκράσεως δέονται. ὁμοίως καὶ τὸ ῥόδινον τῷ κυανῷ ὑπέταξε, διότι τὸ πῦρ ὑπόκειται τῇ ὕδατι. ἐπέθηκε δὲ καὶ τὰ καλούμενα Βρουμάλια, καθάπερ οἱ γεωργοὶ μετὰ τὴν γεωτομίαν ἀναπαυόμενοι, ἀμοιβαδὸν ἑαυτοὺς ἀπέτρεπον πανηγυρίζοντες, καὶ ἀγραυλοῦντες ἐπὶ τοῖς ἀλλήλων ὀνόμασιν. ἀλλὰ καὶ ἡ Ῥώμῃ λαοῦ ἐκύκλωσε, πολιτῶν τὸ φῶτον ἀναπίζουσαν. καὶ νόμον ἔθηκε, τοὺς παῖδας ἐκ εἰσιτῶν μοίρᾳ τοῖς πατράσιν ὑπείκειν· ἧς μέχρι τῶν παρόντων παρὰ Ῥωμαίοις κρατύνεται. ἀνηρχόνησε δὲ λζ ἔτη Ῥωμύλος, καταλύσας βίον. ἔτος μετωνόμασε ἡ πόλιν, καὶ τὸ ἔθνος τῇ ἰδίῳ ὀνόματι Ῥωμαίους, πρότερον λεγομένους Λατίνους, ἀφ' ἧς τοὺς Αβοριγίνας.

Νομᾶς Πομπήλιος Σαβῖνος μετὰ Ῥωμύλον ἐβασίλευσε. Πόλεμον μὲν οὐδένα πώποτε διῳκήσατο, τὰ δὲ κατὰ πόλιν, οἷς τὸ ἀφελιμώτερον διεκόσμει. νόμους τε καθιστὰς πολιτικοὺς ἡμέρους, δι' ὧν αἰσίως τοὺς φιλανθρώπους τοὺς πολίτας ἀπεργάζετο. ἐαυτοῦ τε φῶτος ἔρασε, ἱερά τε πλεῖστα καὶ πρώτην Θεῶν ἱδρύσατο. ἐκ τὰς ἐφεδρὰς παρθένους, τὸ πυρὸς καὶ ὕδατος τὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν ἐπέτρεψε, αἳ διὰ τὸ βίου ἡ παρθενίαν ἐφύλαττον· οἷ δὲ μὰ, λίθοις κατεχώνευτο. ἐκ τὸ Καπιτώλιον (ἔστιν κεφαλὴ πόλεως σημαίνει) ἐκ θεμελίων ᾠκοδόμησε. καὶ τὴν ἑαυτοῦ δύο μῆνας προσέθηκε, τὸν Ἰανουάριον, καὶ τὸν Σεξτίλιον, δεκαμηνιαίου τὸ ἐναυτὸ ἐρὸ τοῦτο χρηματίζοντος. ὅπως ἐκ τῆς Ἰσαύρων ἡ τῆς χλαμύδος στολὴ φορεῖν ἐφώρατο. καὶ ἀσσάρια δὲ ἀπὸ ἀσσαρίου καὶ χαλκᾶ πεποιημένα, φῶτος Ῥωμαίους ἐχαρίσατο, φοῖς διὰ σωτίνων ἐκ ξυλίνων καὶ ὀστρακίνων ἡ χρεῖαν πληρώσαν· ἀπορία τοῦ ἰδίου ἀνόματος τοιαῦτα ἐκάλεσε. ὅπω μὲν οὖν ἐξ ἀμφοτέρων καὶ ἰσχυρὰ

πηχίως ἡ διακοσμος ἡ πόλις ἐγένετο, τὰ μὲν τὰ πολιτικὰ ἡ ἀ
ἐρίμικὰ ἐκτυπώσωπος, τὰ δ' Ρωμύλω τὰ πολεμικά. δυ-
νασεύσας δὲ Νομᾶς τῆς Ρώμης ἔτη μζ', νόσῳ πλάτῃ.

Τύλλος Οστίλιος, ἔτη λβ'. ὅπως τὸ τῆς Ρώμης πόλισ-
μα ἀρύτερον κατασκεύάζει, λιμένα τε ἡ γέφυραν ποιη-
σας, ἀερωῷ βλυθεὶς, αὐτῷ ἅμα τοῖς βασιλείοις κατα-
παλίσκεται.

Ἄγκος Μαρκίων, ἔτα κδ'. βασιλεύει Ρώμης, ὃς ἐκ
Συγατρὸς Νομᾶ Πομπιλίᾳ γέγονε. ὅπως τὸ τῆς Ρώμης
τοίχισμα πρὸς τοῖς ἀρμένοις πλατοῦας, ἡ τὸν πο-
ταμὸν Τίβριν πρὸς τοῖς ἐκβολαῖς τοιχίσας, ἐπ' αὐτῷ
τῆς ῥαχίας αἰείσπο πόλιν, ἣν Οστίαν ἀπὸ τῆς θύσε-
ως προσηγόρδσεν, ὃ σημαίνει θύρας, ἐκκαίδεκά πε
σημείοις ἀπέχουσαν Ρώμης. ὅτες νόσῳ τελευτᾷ.

Πρίσκος Ταρκύνιος Ρώμας ἐβασίλευσε μετὰ τοῦτον,
ὃς τὴν Ρώμλω τείχει μεγάλῳ ἀχύρωσε, περιγράψω
τινὰ μόνον τὸ ἀρχαῖον ἐπισκηνίας. καὶ τὰς ὑποσό-
μους τάφρους, δι' ὧν εἰσὶ ἡ Τίβεως τὸ εἰς τὸ ἐνωτῶν ὕδωρ
ἐκτεύξῃ, ἔργον εἰς παμάλισα τῇ πόλει χρήσιμον, κατεσ-
κεύασεν· ὅτες λθ' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς πράσσας, ὑπὸ τῶ Μαρκίᾳ
παίδων, ἡ πρότερον διωκωσώντος τῆς Ρώμης, ἀναι-
ρεῖται.

Σέρβιος Τύλλιος τὴν ἡγεμονίαν ἐαδέχεται, πχθεὶς
ἐκ γυναικὸς αἰχμαλώτου δὲ ἐ δούλας κατὰ ἡ συμφορὰν γεγονυίας. ὅτις οἰς Ρώμλω ἀχθεῖσα
ἔγκυος, μικρὸν ὕστερον τεκοῦσα, Σέρβιον τὸ τεχθὲν ἐ-
ποιήσατο, ὡς ἂν οἱ ἀπομὴν δάλειον· ὅπως ἔτι προσέ-
θηκε τῇ μεγάθει τῆς πόλεως, ἐ πάρα ὅτι μεγίστω πε-
ρὶ τὸ τεῖχος ἔλασε. καὶ πρῶτος ἁπάντων τὸ ἦβ
Ρωμαίων πλῆθος ἀεθμηθεὶς, ὧριν ἐκτὸ μυριάδας
πολιτῶν ὄντας, σωὶ τειχιλίοις ἀνδράσι, πρὸς τοῖς
ἐπὶ τῇ ἀγρῶν διατεμένοις. ὧς εἰς λόχους κατασείσας,
ἡ τοὺς ἱππικοὺς ἑκάστῳ τιμήματα πρὸς λόγον τῆς δυνάμε-
ως ἐπιθεὶς, δικαιότατον ἁπάντων πολίτευμα ἡ πολιτ-
φελίστατον εἰσηγάγετο. πεντηκὸ τῇ διακοσμήσει, πᾶς
τε τῇ στρατιωτῇ καταγραφὰς, ἡ τοὺς τῇ εἰσφορῶν στο-
πάξεις, ἡ τὰ τιμήματα τῶ βίω ἐποιεῖτο. τέσσαρα γὰρ ὅπως
τὰ τιμηματάτων ἐφ' ὧν ἄρχοιτο. καὶ τεσσαράκοντα ἐπ'
τῆς ἀρχῆς κρατήσας διαφθείρεται, δολοφονηθεὶς ὑπὸ Τα-
κυίνου Σουπέρβου.

Ταρκυίνιος Σύπερβος. ὅτος δ' ὑὸς πάντας ἐκείνους
ἐπὶ τὸ αὐθαδέστερον, ἐ βαρυτέρους τὴν πολιτείαν ἀπέ-
φηνε. τοὺς δὲ νόμους μεταθεὶς, ἡ ἄρχοντας προβαλλόμε-
νος, ἡ δι' αὐτῶν ἐ δῆμον δυσμοῖς παντοίοις καὶ μεγά-
λοις ἡ κολάσεσι ἡ ἐξοχίας αἰκιζόμενος. αὐτὸς γὰρ ἐξ-
ὧρε δυσμὰ, μάστιγας, ξύλα, εἱρκτὰς, φυλακὰς, κλοι-
ὰς, πέδας, αἰκίσεις, ἐξοχίας, μάπελλα, ἡ ὅτι ἄλ-
λο κακόν. Φιλοπόλεμός τε οἱ καὶ τὰς ἄλλος πάντοτε γέ-
γονεν, ὑπερόπτης τε ἡ ἀλαζών· ὅθεν καὶ ἐ ὑπωνυμίαν
τοῦτον ἀπολιπόμενος. Σουπέρβος γὰρ τὸς ὑπερηφάνους Ρω-
μαίους ὀνομάζουσι. ὅτος παρὰ Ρωμαίοις μισηθεὶς διά τε
τ' ἄλλα, ἡ διὰ ἐ ὁμώνυμον αὐτῷ Ταρκυίνιον, ὃς ἡ γυναῖ-
κα Λατίνου Λουκρητίαν λεγομένην ἐγγὺς παρὰ Ρωμαίοις,
ὑιστὸς ἀπὸ τῆ στρατιᾶς παρελθεῖς, πρὸς βίαν ἠχμασ-
ἀδὶ τὸ πιεῖ αὐτὸ ἀδίκημα τῇ ἀνδρὶ μικρὸν ὕστερον ἐπαν-
ελθόντι ἡ τῇ πατρὶ ἡ τῇ λοιπῇ κατηλιώσε συγγενείᾳ·
ἐ ἐπαρασαμένη πολλὰ τοῖς ἐφ' αἵματος, οἱ δ' συμφορὰν
αὐτῆς ἀπαλείπουσι ἀτιμώρητον, ξίφος ἀπασαμένη, ὅπερ
ὑπὸ τοῖς κόλποις ἀφανῶς ἔφερεν, ἑαυτὴν ἐς ὀφθαλμὸν τῇ
πατρὸς κατεργάσατο. τῶν πᾶσιν δὲ πόλιν οἰς ὀργὴν

A adepta, cum prior bellicas res, poſterior civiles & paci aptas inſtituiſſet. Mortuus eſt Numa ex morbo, cum regno Romano annos quadraginta ſeptem præfuiſſet.

Poſt hunc Tullus Hoſtilius, annos triginta duos. Is urbem Romam amTullus. pliorem fecit, portuque & ponte auxit. Poſt fulmine ictus, cum regia conflagravit.

Inde Romæ regnavit annos viginti-quatuor, Ancus Marcius, Numæ PomAncus. pilii ſorore natus. Is pomœrium urbis Romæ poſt ſuperiores protulit, & ad oſtia Tiberis fluvii urbem extruxit, Oſtiæ (quaſi ſi januam dicas) nomine. abeſt ab urbe ſedecimum circiter lapidem.
B Hunc regem morbus ſuſtulit.

Succeſſit et in regnum Tarquinius Priſcus. Hic Romam magno muro munit, Tarquinius. prioris muri tantum delineatione quadam expreſſa. Atque idem ſubterraneos cuniculos feci, per quos aqua ex vicis in Tiberim deveheretur, opus apprime urbi conducibile. Cum regnum per annos triginta novem tenuiſſet, a Marcii, cui ſucceſſerat, filiis interemptus eſt.

Ejus morte regnum ad Servium TulSer. Tullius. lium eſt devolutum. Mater ejus nobilis quidem fuit, ſed captiva & ſerva ob calamitatem habita. Ea cum Romam prægnans eſſet adducta, ac paulo poſt pareret, filium Servium nomiC navit, a ſervili conditione. Is quoque urbis magnitudinem adauxit, foſſamque maximam mœnibus circumdedit. Primuſque omnium cenſum multitudiEdit. Pariſ. nis Romanæ egit. Cenſa ſunt civium pag. 149. octoginta tria millia, præter eos qui rure vivebant. Eam multitudinem in claſſes diſtribuit, ſingulique cenſu pro ipſorum habitu injuncto, juſtiſſimæ juta, longeque utiliſſimæ conſtitutionis auctor fuit: qua & ſcribendi exercitus rationem, & tributi collationem, & facultatum cujuſque æſtimationem expedivit. quatuor enim hic invenit cenſus inſtrumenta. Cum annos quadraginta regnaſſet, per dolum eſt a Tarquinio Superbo necatus.

Tarquinius Superbus regno potitus, Tarq. Superb. omnia pro ſua voluntate agere cœpit, D reipublicæque gubernationem civibus moleſtiorem reddidit: cum & leges refigeret, & magiſtratus conſtitueret, quorum opera populares variis vinculorum generibus, metallariis operis, multis atque exiliis injuriose puniret. Etenim vincula, flagella, ligna, carceres, cuſtodiæ, numellæ, compedes, catenæ, exilia, oetalia, & ſi qua alia ſunt mala, hujus ſuot inventa. Erat autem, ut quiſquis unquam alius, belli ſtudioſus, cootemptor humiuum, & arrogans: unde & Superbi cognomentum et Romani fecerunt. Cum in odio eſſet Romanorum, id quoque ad ea acceE ſit, quod cognominis ejus Tarquinius ooctu ab exercitu reverſus, Lucretiam Collatini uxorem, nobilem matronam, per vim compreſſerat. quod illa flagitium marito paulo poſt reverſo, patrique & omnibus cognatis aperuit: multaque dira propinquis ſuis imprecata, ſiquidem hanc ſuam calamitatem inultam dimittereot, gladio, quem occulte in ſinu geſtabat, educto ſe in conſpectu ipſorum necavit. Id factum totam civitatem odio Tarquinii inflammavit: &

Brutus Lucretiæ propinquus, vir popularis, ac tyrannis iofenſus, majorem in modum cives ad defectionem a rege faciendam commovit. Ita omni poteſtate ſua Tarquinius eſt exutus. Simul enim atque Romæ contra eum cives inſurrexerunt, exercitus quoque Romanus qui tum apud Ardeam erat, tyrannum deſeruit, neque revocantem, neque ut manerent hortantem quicquam moratus. Tarquinius conſilii eo eventu inops, cum Romam contenderet, ſpe adventu ſuo tumultus ſedandi, & regnum recuperandi, a civibus repulſus cum familia diſceſſit, regno annos viginti quatuor geſto. Eo tempore tyrannidis Roma jugum excuſſit.

A ἀνῆλε· ἀλλὰ τὸ Βροῦτον προσήκοντα μὲν κατὰ γένος ἐκείνῳ, ἄνδρα δὲ δημοτικὸν τε καὶ μισοτύραννον, ὃς μάλιστα τὸ πλῆθος εἰς τὸ τῇ βασιλίδι ὄχθῳ ἐπανέστασιν. Ἀφειλετό τε τῆς ἐξουσίας πάσης Ταρκυίνιος. ἅμα γὰρ τῇ κατὰ τὴν πόλιν ἐπαναστάσει, καὶ ἡ πρὸς Ἀρδέαν ὢσα στρατιὰ Ῥωμαίων, ἀπολιποῦσα τὸν τύραννον ᾤχετο, ὑδὲ ὅτι ἀναλοιῶς ὑδὲ μένον διομένη πορρωτέρω.

Ταρκύνιος δὲ τῆς παρούσης ἀμηχανῶν, ἤλασεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ὡς παύσων τῇ παρόδῳ τὴν ταραχὴν, καὶ ἢ διωγείαν μετὰ ποδῶς ἀναλήψόμενος. ἀπωθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς πολιτῆς, ἀπεχώρει σὺν τοῖς οἰκείοις, βασιλεύσας ἔτη εἰδ'. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἡ πόλις ἀπηλλάθη τῆς τυραννίδος.

Edit. Pariſ. pag. 150.

PRINCIPIUM GESTÆ a populo reipublicæ.

Αρχὴ τῆς δημοκρατίας Ῥώμης.

B Δημοκρατία δὲ τὴν Ῥώμην ἐπὶ χρόνους τεσσαράκοντα τρεῖς, δυσὶ στρατηγοῖς ἐναυτοῖς ἐχρῆτο ἀρχαῖς, ἑφύλαττεν, ὡς Κονσύλας, οἷα δὴ στρατηγὸς ἡ προβούλης καὶ ὡρηγόρης, οὐνόμαζον ὑπάτους οἱ Ἕλληνες λέγοντες. ἐπὶ ταύτης τῆς δημοκρατίας οἱ Γάλλοι τυραννήσαντες, τὴν Ῥωμαίων ἦρξαντας. Ἐ Μάλλιον στρατηγὸν οἱ Ῥωμαῖοι κατ' αὐτῶν τίθεσθαι, ὃς ἡ τροπωσάμβους αὐτοῖς ὑπέστρεψεν. διὸ δή τις ἐκ τῶν μέρους τῆδε Γαλάτων καταγόμβους συγκλητικὸς, Φιβρώνειος ὀνομαζόμβος. ὕστερος Μάλλιος, τὸν ἡ Καπιτωλίνε, ἐν Κομίτιῳ ποτὲ εἰσιόντος, ἡ ἀγαθὰ συμβουλεύσαντος, ὁ Φιβρώνειος πικρῶς ὠνείδισε Μάλλιον, ὡς ἀνταρσίαν μελετῶντα. διὸ Ἐ ὑποδεξάμενος Μάλλος, ἡ τῆς ὑπαρξεως δόμενος * Μετὰ ταῦτα τῆδ Γαλάτων νυκτὸς τὴν Ῥώμην καταδραμόντων ἐν χειμῶνι, ἡ τὰς φύλακας λανθανόντων, ἡ ἐς τὴν ἱσόμβην τῆς πόλεως πάντας ἀναρρωώντων, τῆδ δὲ δυναμένων εἰς τὸ Καπιτώλιον φυγόντων, Μάλιος, ὁ Ἐ Καπιτωλῖνος, τῶν διεγνωκὼς, ἀπὸς λελυπακόσιν ἐκπότησεν ἀλλ' ὅσους ἠδυνήθη τῆδ πολιτῶν ἡ ἐγχωρίων συλλέξας, ἡ ἀφόβους τοὺς Γάλλους ἐπιπεσὼν, πάντας μὲν τῶ ῥηγὸς βέλους ἀπέκτεινε, ἡ ἢ πόλιν τῆς συμφορᾶς ἐλυτρώσατο. διὸ καὶ Μάλιος μόνος ἐψηφίθη τὰ τῆδ Ῥωμαίων διοικεῖν· ἡ δ' Ὑὸς τὸν ἐχθρὸν Φιβρώνειον κατέχων, δι' ὃν ἡ ἐπιφυγάδευτο, ἡ ἐκβαλὼν ἔξω τῆ πολιτῶν γνώμου, φάσθη θριάμβῳ περιβεβλημένος, ἡ χρυσίῳ ἡ ὁρῶν περιζωσμένος, ὡς παίγνιον, ἡ ῥάβδους τυπτομένον, τοῖς κατεχθρωνίοις αὐτὸν θεοῖς δοθῆναι θυσίαν προσέπεμψε. Σεξτίλιος δὲ τότε μὴν, ὃν ὡς κολοβὸν ὁ Μάλιος Φιβρωνέον ἐπωνόμασεν. ὅθεν ἡ κατ' ἔτος φασθον ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ὡρτιθύνης Ῥωμαῖοι, τύπτουσι ῥαβδοις ἐπιφωνῶντες, ἔξελθε Φιβρώνειε τῆς πόλεως.

Ἐπὶ τοῖς τῆς δημοκρατίας χρόνοις, ὁ βασιλὲς Αἰγύπτε Νεκτανεβὼ μὴ φέρων τὴν ἰφοδον τῶ Ἀρταξέρξε παραλαβόντος τότε τὴν Αἴγυπτον, κειράμβος τὴν κόμην, ἡ τὸ χᾶμα τῆς βασιλείας ἀμείψας, κατέλαβε τὴν Πέλλαν, πόλιν Μακεδονίας, ἀγχοῦ Θεσσαλονίκης κειμένην, φαντασίας τινὰς καὶ μαγείας Αἰγυπτιακὰς ἐνδεικνύμβος, ἡ παραγωρόντων τὰ μέλλοντα. γονεῖς μός τε ἐντεῦθεν Φιλίππῳ ἡ Ὀλυμπιάδι γαμόμβος, ἐθρυλλήθη ὡς διὰ τινος μαγγανείας τῇ Ὀλυμπιάδι ἐμίγνυτο, ἡ ὡσὲ ἴχνευε ἐξ αὐτῆς τὸν Ἀλέξανδρον. Διόδωρος δέ φησιν, ὅτι Ἀλέξανδρος ἐξ Ἡρακλείας τὸ πρὸς πατρὸς εἶλκε γένος. πρὸς μητρὸς δὲ Ἀχιλλέως. ἔνιοι δὲ πάτερ ὑπὸ Ἄμμωνος τῶ Διὸς συλληφθῆναι μυθεύουσι. τότε ἡ ἡ Ῥόδος ὑπὸ σεισμῶ κατενίχθη, ἡ ἡ σκιὴ τῶ κολοσσῶ.

Φίλιπ-

Conſules.

Manlii & Februarii factor.

C

D

Februa.

Alexandri Magni genus & res geſtæ.

E

pag. 551.

Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδονίας βασιλεύσας χρόνους κα', πολλὰ τῆς Ἑλλάδος κατεπρίαμβος μοῖραν, ἐπὶ τῶ πρὸς Ἀθηναίους καὶ Δημοσθένει πολέμω δεξιὸν ὀφθαλμὸν ἀπολέσας, ὑπὸ Παυσανίου τῶ ἰδίω σώματος διαφθείρεται. καὶ μένει ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τετραετίαν χρόνου.

Ἀρτι δὲ τῶ Φιλίππου παιδὸς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας προελθόντος, οἱ πρῶτοι τῶν Μακεδόνων αὐτὸν αἱροῦνται εἰς βασιλέα. ἐπὶ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν προελθὼν Ἀλέξανδρος, ἀπ' ἀμφοῖν τὸ γένος ἐσήμηνεν. ἀδὲ γὰρ ἐστι ἀρῆν ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἀνδρα ποσέσις ἀπορθώμασι πλεονεκτοῦντα. ὡς γὰ Δείσιππος ἱστορεῖ, πάσαν ἄσκησιν ὑπὲρ ἅπαν σωματικὸν, Ἀριστοτέλης γνησιώτατος μαθητὴς φοιτήσας, εἰς πλέονας ἄεισος, καὶ εἰς ἔργα ἐπαινέμενος ἀρίστα. τὰ δὲ πολεμικὰ θαυμασίως ὑπελθών, πεδὸς ἄξια διεπράξατο. Βασιλεύσας γὰ χρόνους ἐπτὰ, τὰς Μακεδόνας καὶ Ἰλλυρικὰς, ἔ Θρᾴκας ὑπέταξε, ἡ Ἑλλάδα καταστρεψάμενος τὰς τῶ πατρὸς φονέας τιμωρησάμενος, καὶ τὰς Περσῶν ἀπάτας, ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαπεραῖ. καὶ τὴν Περίνθον πόλιν, καὶ τὰς ἐν Λυδίᾳ Σάρδεις ἀποτάξας, ἐπὶ Κιλικίαν ἀφικνεῖται. ἔ ὁ Δαρεῖον καταπελεμήσας καὶ νικήσας, ἀμύθητον φόνον ἐργάζεται. τὰς παραλίους Φοινίκης παραλαμβάνει πόλεις. ἔνθα καὶ σάτυρον βλέπει καθ' ὕπνους, ὃν τῇ πορθήσει Τύρου φήσαντος αὐτῷ τὸ ὀνειροκρίτου, σὰ Τύρος Ἀλέξανδρε. ἐὰν ἄρα Σιδῶνι δώσας, ἐπὶ ἡ Ἰουδαίαν ἐλθὼν, ἔ παύτην ἑλὼν, ὑπὸ τῶ Ἀρχιερέως Ἀδδὼ τιμαθεὶς, θύσας τῷ Θεῷ ὡς παρ' αὐτῷ τὴν οἰκείαν προσειληφὼς, Ἀνδρόμαχον τῶν τότων ἐπιμελητὴν καταίστησιν· ὃν ὕστερον Σαμαρεῖται ἀποστέλλοντες, δίκας ἔτισαν. ἐπὶ πᾶσι Γάζαν καὶ Κυρήνην καὶ τὴν Γαλιλαίαν ἑλὼν, εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀφίκετο. ἔνθα τὴν ἄνυδρον χώραν, καὶ τὴν παραπλησίαν λίμνην, τὸ, τὸ ἱερὸν Ἄμμωνος, ἔ ὅσα παρ' Αἰγυπτίοις μυθεύεται θεασάμενος, καὶ ἱεροῖς ἀναθήμασι τιμήσας, ὡς καὶ ἡ Θαλάσσης σόμασι πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτῆ ὁ Ἀλεξάνδρεια κτίζει, τῇ ἑβδόμῃ τῶν τῆς βασιλείας αὐτῶ. καὶ διὰ τῆς τῶ Νείλου διώρυγος ἐπὶ τὸν τῆδε Λαυρεῖον γῆν ἔρχεται. καὶ πολεμήσας Δαρεῖον, ἑκατὸν λ'. χιλιάδας Λαυρείων διαφθείρει. αὐτὸς δὲ Δαρεῖος φεύγων, ὑπὸ ἰδίου σατράπου (ὄνομα πύτῃ Βῆσος) τῶν ἀσφαλῶν ἀφαιρεθεὶς, πλοντᾷ. ἀλλ' ὁ μὲν σατράπης δίκας ἔτισε· τὸ δὲ Δαρείου σῶμα ἐντίμως ἀνδλίται. τῶν Περσέπολιν διαβὰς, ἔνθα τὰ Περσῶν βασίλεια, αὐτῶν τε εἶλε, καὶ Σοῦσαν, καὶ τὰς Δαρείου θυγατέρας ἅμα τῇ μητρὶ καὶ μάμμῃ· καὶ καταλύσας τῶν Περσῶν ἀρχὴν, διαρίσασα ἀπὸ Κύρου ἔτη σδ'. τὰς τε πόλεις πυρπολήσας, καὶ ὁ ἐν αὐταῖς ἀφελέμενος πλοῦτον, ἀφὸς Μάρδους, καὶ Κεδρωσίους, ἔ Τραπὰς, ἔ τὰς λεγομένας Ἀσσακανὰς (ἐξ ὧν Θαλέστρῶ ὁ Ἀμαζόνα σύμμαχον ἐδέξατο) Παραπανησίους τε καὶ τοὺς περὶ τὸν Θερμώδοντα καὶ τῶν λεγομένων ἄορον πέτραν ὑποσήσας. ἀφὸς τε τῶν Ἰνδῶν χώραν, ἣς Πῶρος ἐβασίλευσεν, ἀνὴρ εἶδός τε καὶ ἔργῳ μέγιστος. ὃς καὶ εἰς χεῖρας ἐλθὼν Ἀλεξάνδρῳ, πολλοὺς τε τῶν Ἰνδῶν ζημιωθεὶς, καὶ τραθεὶς τὸν ἄγκωνα, σὺν τῇ ἐλέφαντι κατέπεσε. πόλιν τε Θραικείας τυχὼν, σύμμαχος Ἀλεξάνδρου γέγονε. ἐκεῖθεν τε διαβὰς εἰς τὰ ἀφόσω τῆς Ἰνδίας μέρη, καὶ τὸν βασιλέα Κανδάκης τῆς χώρας, ὑπ' αὐτῆς σωληφθεὶς τρόπῳ τοιῷδε.

Ἔθος ἦν Ἀλεξάνδρῳ ἀλλάσσοντι τὸ βασιλικὸν *Cedren.*

Philippus, cum regnum Macedonicum annos xxi tenuisset, magnam Græciæ partem subegisset, in bello contra Athenienses & Demosthenem dextrum oculum amisisset, a Pausania satellite suo est interfectus. Quadriennium inde Macedonia rege caruit.

Alexandrum eius filium, ut primum is ex ephebis excessit, Macedonum principes regem sibi delegerunt. Alexander regno inito, majoribus ab utraque parte suis dignum se præbuit. Nemo enim unquam vir ab omni hominum memoria fuit tot tantisque rebus gestis insignis. Deaippus scribit, omnibus corporis exercitationibus fuisse eum exercitatum. Aristotelis diligentissimus fuit discipulus: neque oratione tantum, sed & factis laudem meruit. Re bellica mirum in modum polluit, gesteque res stupendas. Octennio enim sui regni Macedonas, Illyrios ac Thraces subjugavit, Græciam domuit, patris percussores ultus est: Persibusque subactis, in Asiam trajecit. Ibi Ilio & Sardibus captis, in Ciliciam profectus Darium debellavit, ingente hostium edita strage. Tum maritimas Phœniciæ urbes recipiens, in oppugnatione Tyri Satyrum per quietem vidit, quod insomnii conjector ira expositi, Sa Tyros, tua est Tyrus. Tyro ergo ac Sidone vastatis, in Judæam venit: eaque potitus, ab Addone pontifice maximo honorifice exceptus, Deo rem sacram fecit: quod nimirum ab ipso orbe terrarum in suam potestatem accepisset. Ac Judææ Andromachum præfecit: quem Samaritæ postea eum occidissent, impune id factum non tulerunt. Post hæc Gaza, Cyrene, & Galilæa occupatis, in Ægyptum se contulit. Ibi terrem aquæ expertem, amarissimam paludem, templum Ammonis, & quæ alia in Ægypto fabulosa sunt contemplatus, ac sanis donaria largitus, ad fauces maris urbem sibi cognominem Alexandream posuit, anno sui regni septimo. Hinc per Nili fossam in Assyriam advectus, pugna cum Dario facta, cxxx millia Assyriorum delevit. Darius in fuga a Besso satrapa suo, capite truncatus perlit. Sed Bessus pœnas sceleris dedit. Darii corpus Alexander honorifice sepelivit. Porro Persepolin, ubi regia erat Persarum, profectus, eam urbem, ac Susa etiam, & filias, matrem, aviamque Darii cepit. Iis urbibus incensis, Persarumque regno, quod a Cyro annos ccxv duraverat, everso, thesauris urbium earum ablatis, in Mardos, Gedrosios, Hyrcanos, & Arimaspos duxit: ex quibus Thaleutan Amazonem, sociam belli adscivit. Inde Paropanitas, & eos qui ad Thermodontem fluvium ac saxum Aornum habitant, petiit. Ab his in Indiam contendit, ubi Porus regnabat, vir forma factisque summus. Is cum Alexandro conserto prælio, multis Indorum suorum amissis, accepto in cubitum vulnere, cum elephantho concidit: diligenterque curatus, cum Alexandro fœdus & societatem pepigit. Alexander io uiteriorem progressus Indiam, & regnum Candacæ viduæ, ab ea est hoc pacto captus.

Mos erat Alexandro, ut regio habitu

Candace Alexandrum capit.

mutato, cum proceribus ipſi legationes obiret: ſicque formas, conſuetudines, & mores barbarorum in regionibus ipſorum cognoſceret. Id cum audiviſſet Candace, ac notas faciei ejus concepiſſet, in ſua eum regia detinuit, dicens: O rex Alexander, tu mundum, te mulier cepit. Ejus prudentiam admiratus Alexander, pacem compoſuit, & omne maleficium ab ipſius ditione abſtinuit. Inde ad Phaſin, Gades, & Britannicas gentes pervenit: navibuſque mille paratis, ipſe dexteram indici fluvii partem navigavit, ſiniſtra Hephæſtioni mandata. itaque ad Oceanum pervenit. Poſt bello cum Xandame rege facto, eoque pulſo, ad Brachmanes pervenit. Horum admirabilem ac humana potiorem vitam, pietatem & cultum Dei, qui univerſi eſt dominus, eapertus, ſummopere iſtorum hominum eſt admiratus philoſophiam. Quo loco etiam columna poſita inſcripſit: Hucuſque ego rex Alexander Magnus perrexi. Etenim in ea inſula habitant, qui a vivacitate Macróbii dicuntur: quia plerique ipſorum annos circiter CL. vivunt. Fit hoc ob multam aeris puritatem, ac optimam temperiem. neque allo tempore ullus ibi fructus deeſt: ſed allo florente, alias jam matureſcit, alius decerpitur. Ibi etiam maximæ indicæ nuces proveniunt, & quæ ad nos difficulter perveniunt, ac maximo habentur in pretio aromata, & magnes lapis.

Brachmanes.

Brachmanes porro gens eſt religioſiſſima. vitam opum omnino expertem agunt, nudique degentes aſſidue Deum laudant. Apud eos neque quadrupedes, neque agricultura eſt, neque ferrum, neque ædificium, neque ignis, neque aurum, neque argentum, neque panis, neque vinum, neque vestis, neque carnis eſus, neque omnino quicquam eorum quæ ad opus faciendum aut fruitionem pertinent: ſed liquidum, dulcem, optimeque temperatum & pulcherrimum aerem, omnis imbecilluatis aut corruptelæ vacuum haurientes & aliquantulo frugum ac limpidiſſimæ aquæ veſcentes, Deum ſincere colunt, ac perpetuo precantur. Virl quidem ad Oceanum incolunt: mulieres autem inde ad Gangem fluviam Indiæ, qui in Oceanum effluit. Ad mulieres trajiciunt viri Julio & Auguſto menſibus, quibus frigidiores ſunt, ſole ad nos & ſeptentriones evecto. itaque ii menſes temperatiores, eos ad venerem dicuntur ſtimulare. Quo pacto Nilum quoque non eodem quo alios amnes tempore increſcere dicunt, ſed media æſtate Ægyptum inundare: quippe ſole tunc ſeptentrioni viciniorem percurrente zonam, aliosque fluvios vexante & imminuente, a Nilo autem tum longiſſime recedente. Brachmanes quadraginta dies cum uxoribus morati, rurſum ad ſua redeunt. Ad mulierem poſt ſecundum partum, maritus porro non trajicit: atque ipſi cum alio exinde viro rem habere religio eſt. Quod ſi quam ſterilem eſſe contingat, niſque ad quinquennium eam maritus inviſit: & ſi eo circumacto non pariat, ea in poſterum abſtinet. Ita fit, ut non ſit apud ipſos hominum abundantia, cum & pauca deſiderent, & natura continentes ſint. Fluvium autem ſummo cum periculo ajunt trajici, propter odontotyrannum

Edit. Pariſ. pag. 153.

Nili exundatio.

χῆμα, τὰς πρεσβείας ποιεῖσθαι ἅμα τοῖς ἰδίοις ἐξάρχοις, καὶ καταμανθάνειν τὰ εἴδη καὶ θῆ καὶ τρόπους τῆς ἑκάστου χώρας βαρβάρων. ὅπερ ἀκούσασα ἡ Κανδάκη, καὶ σημεῖα τῆς προσώπου λαβοῦσα, συνέρχεται αὐτὸν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ εἶπεν· Ἀλέξανδρε βασιλεῦ, ἅπαντα κατέλαβες, καὶ γυνὴ σε ἐκράτησεν. ὁ δὲ καταπλαγεὶς ἐπὶ τῇ τούτης φρονήσει, εἰρήνην πρὸς αὐτὴν ἐποιήσατο, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς καὶ τὴν χώραν ἀβλαβῆ διεφύλαξεν. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς Ἀφρικὴν καὶ Γάδειρα, καὶ τὰ Βρεττανικὰ ἔθνη γενόμενος, χιλίας τὸ ὁλκὰδας καταπλαγασάμενος, αὐτὸς μὲν τὸ δεξιὸν τοῦ Ἰνδικοῦ ποταμοῦ διέπλευμέρος, Ἡφαιστίωνι δὲ τὸ ἕτερον ἐγχειρίσας, ἐπὶ τὸ Ὠκεανὸν ἀπῆλθε. τὸν δὲ βασιλέα Ξανδάκην πολεμήσας, καὶ νικήσας τροπωσάμενος, πρὸς τοὺς Βραχμᾶνας ἀφίκετο. οὓς δὲ θαυμάσιον, καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον βίον, καὶ θεοῖς τὸν πάντων Θεὸν διὰ σέβασμά τε καὶ λατρείαν μεμαθηκώς, καὶ τὴν πάνυ, καὶ ἀρέσθαι τῆς ἀνδρῶν ἐκείνων φιλοσοφίαν. ἐν ᾧ τόπῳ καὶ στήλην ἔστησας, ἐπιγράψας· ἐγὼ μέχρις Ἀλεξάνδρος βασιλεὺς ἐφθασα μέχρι τούτου. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ νήσῳ κατοικοῦσιν οἱ λεγόμενοι μακρόβιοι. Ζῶσι δὲ οἱ πλείους αὐτῶν περὶ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα ἔτη, διὰ πολλὴν καθαρότητα καὶ εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος. ὑδέ ποτε δὲ ἐν αὐτῇ λείπει ὁπώρα παντοία τὸν ὅλον χρόνον· ὧν τοῦτο μὲν αὐξεῖ, καὶ δὲ ὡμοπαίζει, καὶ δὲ τρυγᾶται. καί γε καὶ τὰ μέγιστα Ἰνδικὰ γίνονται κάρυα, καὶ τὰ δυσόρατα ἡμῖν καὶ πανπάρατα ἀρώματα, καὶ Μαγνῆτις λίθος.

Οἱ τοίνυν Βραχμᾶνες, ἔθνος εἰσὶν εὐσεβέστατον, βίον ἀκτήμονα σφόδρα ἀσκοῦντες, καὶ γυμνοὶ διάγοντες ἀεὶ τὸν Θεὸν δοξάζουσι. παρ' οἷς οὔ τετράποδον ἔστι, οὔ γεώργιον, οὐ σίδηρος, οὐκ οἰκοδομή, οὐ πῦρ, οὐ χρυσὸς, οὐκ ἄργυρος, οὐκ ἄρτος, οὐκ οἶνος, οὐκ ἰμάτιον, οὐ κρεωφαγία, οὐκ ἄλλοτι τῶν εἰς ἐργασίαν συντελούντων, ἃ πρὸς ἀπόλαυσιν συντείνοντα· ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν καὶ γλυκὺ καὶ εὔκρατον ἀγαθὸν καὶ ἀέλλησιν ἄρα, καὶ πάσης ἀρρωστίας καὶ φθορᾶς ἀπαλλαγμένον σπάνιος, καὶ μικρᾶς ὀπώρας καὶ δενδρώδους ὕδατος ἀπολαύοντες, σέβονται γνησίως τὸν Θεὸν, καὶ ἀδιαλείπτως προσεύχονται. καὶ οἱ μὲν ἄνδρες, εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος παροικοῦσιν· αἱ δὲ γυναῖκες ἐντεῦθεν τὸν ποταμὸν Γάγγου, τὸν παραρρέοντος εἰς τὸν Ὠκεανὸν, ἐπὶ τὰ τῆς Ἰνδίας μέρη· οἱ γοῦν ἄνδρες περῶσι πρὸς τὰς γυναῖκας Ἰουλίῳ καὶ Αὐγούστῳ μηνὶ, παρ' οἷς ὑπάρχουσι ψυχρότεροι, ἥλιου πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὸς Βορρᾶν ὑφωθέντος· αἵτε καὶ εὐκρατώτεροι γινόμεναι, πρὸς αἰσχρὰν αὐτὰς κνῆν λέγουσιν. ὥσπερ δὲ καὶ τὸν Νεῖλόν φασιν, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους πλημμυρεῖν καὶ ῥεῖν ποταμούς. ἀλλὰ δὲ μεσοῦντος τοῦ θέρους ἐπελθόντος τὸν Λέοντα, ὡς τὰ γε πάντως ἥλιου τοῦ βορειοτέρου διαθέοντος ζῶνὸν, καὶ τοὺς ἄλλους παροικοῦντος ποταμοὺς, καὶ ἐμπερισσοῦντος, τότε δὲ πλεῖστον ἀπέχοντος· καὶ ποιήσαντες μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν ἡμέρας μ, πάλιν ἀντιπεραῖοι. τῆς δὲ γυναικὸς δύο παιδία γεννησάσης, εἰκέτι ὁ ἀνὴρ ἀντιπερᾷ πρὸς αὐτὴν, ὕτε μὴν εἰκὸς πλησιάζει ἑτέρᾳ ἀκοῖτι, διὰ πολλὴν δι-λάβειαν. εἰ δὲ συμβῇ τοῦναν ἐν αὐταῖς ὑφορᾶσθαι, μέχρι πεντετίας διαπερᾷ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ συγγινομένους αὐτῇ, ἐὰν ᾖ τέκνον, οὐκέτι προσαγάγεται αὐτῇ· διὰ τοῦτο οὐδὲ πολυάνθρωπός ἐστιν ἡ χώρα αὐτῶν, διότε τὴν ὀλιγοδείαν, καὶ τὴν φυσι-

κλῶ ἐγαράσσεται. τοὺς δὲ ποταμοὺς φασι διατραφήσεσθαι εἶναι, διὰ τὸ λεγόμενον ἀδοντοτύραννον. Ζῶον γάρ ἐστι ἀμφίβιον, μέγιστον λίαν, ἐν τῷ ποταμῷ διατρώμενον, καὶ δυνάμενον ἐλέφαντα καταπιεῖν ὁλόκληρον. Ὁ δὲ ταῖς μὲν ἡμέραις ὑπὸ πυραυστῶν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἀφανὴς γίνεται καὶ θείαν ἀφίησιν. ὑ μὲν δὴ ἄλλα καὶ δράσεις εἰσὶν ἐν τοῖς ἐρημοτέροις τῶν τόπων ἐκείνων μέγιστοι σφόδρα, πηχῶν ὃ. τὸ μέγεθος ἐστὶ τὸ πάχος πολὺ καὶ φοβερώτατον, καὶ τῷ σχήματι ὑπὸ δημιουργοῦ καὶ δόξαν φαινόμενοι, προφανῶς ἐκδιηγῶνται. καὶ οἱ μὲν σκορπίοι πάλαι δ' εἶπον) πυγμαῖοι, οἱ δὲ μύρμηκες παλαισταί. διὸ καὶ δυσπόδητοί εἰσιν οἱ ἐρημικοὶ τόποι ἐκεῖνοι, καὶ ἀοίκητοι, διὰ τὰ φοβερώτατα θηρία τε καὶ ἰοβόλα. Ἐλέφαντες δὲ γίνονται κατὰ τὰς χώρας ἐκείνας πλεῖστοι, ὡς καὶ ἀγεληδὸν παραπορεύομενοι βόσκεσθαι.

Ἀμέλει γοῦν ὁ μέγας Καισάριος, ἀδελφὸς τοῦ μεγάλου Γρηγορίου, ἤθεσιν καὶ νόμοις καὶ τρόποις τοῖς νόμον ἐξηγούμενος ἐν ἐπιτομῇ, τοιάδε φησίν· ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἔθνη, ἐν τοῖς μὲν ἐγγράφοις νόμοις ἐστὶ, ἐν τοῖς δὲ καὶ συνηθείᾳ· νόμους δὲ ἁπάντων ἔχουσι. ὧν πρῶτοι Σῆρες, τὸ ἄκρατον τῆς οἰκήσεως, νόμον ἔχουσι τὸ πατρώοις θεσμοῖς, μὴ πορνεύειν, μὴ μοιχεύειν, μὴ κλέπτειν, μὴ λοιδορεῖν, ἀφονεύειν, ἀκακοργεῖν τὸ σύνολον. Νόμος δὲ παρὰ Βακτριανοῖς, ἅτοι Βραχμᾶσιν, εἰς προγόνων παιδεία καὶ δίαιτα, μὴ ἀρωφαγεῖν, μὴ οἰνοποτεῖν, μὴ λαγνεύειν, μὴ παντοίαν κακίαν διαφάττεσθαι, διὰ πολλὴν φόβον Θεοῦ καὶ πίστιν· καίτοιγε τῶν παρακειμένων αὐτοῖς Ἰνδῶν τἀναντία διαφαττομένων ἀδίκως. Ἐν δὲ τοῖς ἐνδοτέροις μέρεσι τῶν ἀνθρωποβορώντων, καὶ τοὺς ἐπιξενουμένους ἁναιροῦντας, κατεθύουσι, ὡς Καβις. Ἔπορος νόμος Χαλδαίοις καὶ Βαβυλωνίοις ἀσελγείας ἀπάντων, καὶ αἰκηρυγίας. Ἄλλος δὲ παρὰ Γαλάταις νόμος, γυναῖκας γαμηγεῖν καὶ οἰκοδομεῖν, καὶ τὰ ἀνδρῶν φαττεῖν, ἀλλὰ καὶ πορνεύειν ὡς ἂν βάλωνται, μὰ κωλυομένας παντελῶς ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν. Ἐν αἷς ὑπάρχουσι, καὶ πολυμετόποις, καὶ θηρῶσι τὰ μάλιστα ἱκνούμενοι τῶν Θεῖων ἀρχοντες δὲ τῶν οἰκείων ἀνδρῶν, γυναικάσιν. Ἐν Βρεττανίᾳ δὲ πλείσοις ἄνδρες μιᾷ συγκαθεύδουσι γυναικὶ, καὶ πολλαὶ γυναῖκες ἑνὶ ἑταιρίζονται ἀνδρί. Ἀμαζόνες δὲ ἄνδρας οὐκ ἔχουσι, ἀλλ' ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἅπαξ τὸ ἔτους περὶ τὰ ἐαυτῶν ἱσημείαν ὑπερόριοι γίνονται, καὶ μιγνύμεναι τοῖς γειτνιῶσιν ἀνδράσι, ὡς παύσωσιν τινὰ τῶν μεγάλων ἑορτῶν τὸν καιρὸν ἐκείνον ἀγομένων· ἐξ ὧν καὶ κατὰ γαστρὸς συλλαβοῦσαι, παλινδρομοῦσιν οἴκαδε πᾶσαι. τῇ δὲ καιρῷ τῆς ἀποκυήσεως, τὸ μὲν ἄρρεν φθείρουσι, τὸ δὲ θῆλυ ζωογονοῦσι, καὶ νεθλωῶσι ἐπιμελῶς, καὶ ἐκτρέφουσιν.

Ὁ μέν γε Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἀπὸ Βραχμάνων ὑποστροφὴν, καταλαβὼν τὴν Αἴγυπτον, κτίζει τὴν μεγάλην Ἀλεξάνδρειαν εἰς ἴδιον ὄνομα, πάλαι Ῥακάτιν λεγομένην· * ἃς ἐπεθύμησε τὴν λίμνην θεάσασθαι, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ μυθευόμενα. πολλὰ μὲν ὧν τέρατα καὶ ὀνείρατα παρεμερίσατο, τῆς τε τῶν Χαλδαίων γνώσεως καταφρονῶν· ἐν σμικραῖς ναυσὶν ἐπὶ τὸν ἐρημίτην λίμνην ἔβαδε, τότε τῆς κεφαλῆς διάδημα ἀπέβαλεν, ὄμβρου καὶ λαίλαπος καταῤῥαγέντος πολλοῦ, καὶ μόλις ἐπὶ τὴν γῆν δυνήσεται. καὶ παραχρῆμα ὑπὸ Κασάνδρου τοῦ ἰδίου στρατηγοῦ φάρμακον δεξάμενος ἐτελεύτησεν. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τοσούτοις κατορθώμασι τὸν βίον μετήλλαξε, δυσὶ καὶ δέκα χρόνοις

Cedren.

A (quaſi ſi denteſævientem dicas) beſtiam. Eſt autem ingens admodum, adeo ut integrum poſſit elephantum deglutire. degit eo in flumine, cum quidem etiam in terra vivere ſoleat: quod genus animalia Græci amphibia dicunt. Ea beſtia Dei juſſu quadraginta iſtos dies, quibus Brachmanes ad ſuas uxores trajiciunt nuſquam exeat. Sunt & in ſolitudinibus locorum iſtorum dracones ingentes, longitudine LXX cubitorum, mole ac craſſitie horribili, qui palam ſe conſpectui offerentes, opificis ſapientiam ac majeſtatem demonſtrant. Inveniuntur etiam ſcorpii cubitales, formicæ palmi magnitudine. Itaque iſtæ ſolitudines tranſitu difficiles ſunt, & deſertæ, propter beſtias ter-
B ribiles admodum, ac venenum ejaculantes. Elephanti iſtis in locis naſcuntur plurimi, ita ut armenta tota ſimul paſcantur.

Eoimvero magnus ille Cæſarius, Gregorii magni frater, diverſarum gentium mores & leges compendio enarrans, ſic ait: Apud omnes gentes, & ubique locorum aut lex ſcripta eſt, aut conſuetudo obtinet. nam a majoribus tradita pro lege habentur. Primi Seres, qui extremum terræ habitant, pro lege habent conſuetudinem a majoribus ad ſe propagatam, ut omni ſtupro, adulterio, furto, convicio, cæde ac maleficio abſtineant. Apud Ba-
C ctrianos ſeu Brachmanas lex eſt, inſtitutio & pietas a majoribus accepta, quod neque carnem edunt, neque vinum bibunt, & quod ob fidem & metum Dei conſtantem omnem laſciviam atque flagitium vitant: cum quidem vicini Indi nullo metu contrariam vitæ rationem teneant, & in interioribus regionibus carnibus humanis veſcaentur, boſpiteſque jugulatos devorent veluti Cabea. Chaldæorum & Babyloniorum leges plenæ ſunt impudicitiæ atque turpitudinis. Agelæis lex eſt, ut mulierea terram colant atque ædificent, & ea quæ virorum ſunt regant, ac ſua libidine nihil impedientibus maritis ſcortentur: ſunt inter eas etiam bellicoſiſſimæ, & quæ feras (niſi quæ ſunt robuſtiſſimæ) venentur: Imperant autem ſuis maritis. In Britannia compluribus viris una
D eſt communis mulier, mulræque mulieres uni viro copulantur. Amazones autem maritos nullos habent: ſed brutorum in morem ſemel quotannis extra ſuos fines profectæ, cum vicinis maribus concumbunt, id tempus ſolemne ac feſtivum agitantes: & poſtquam conceperunt, omnes domum redeunt: ubi pariunt, mares perdunt: femellas rollunt, accurateque alunt & educant.

Cæterum Alexander a Brachmanibus teverſus, Ægypto occupata, Alexandriam de ſuo nomine condidit, antiquitus Racaſtam dictam * cujus paludem videre cupiebat, ob ea quæ de
E ea fabuloſe jactabantur. Itaque multis oſtentis & inſomniis contemptis, ſprota etiam Chaldæorum divinatione, cum paucis navibus paludem eam acceſſit. Ibi imbre ac turbine ſubito exorto, amiſſo capitis diademate, ægre in terram enavit. Statimque a Caſſandro duce exercitus ſui veneno exhibito, doloribus laniatus eſt. Ita Alexander tot rebus præclare geſtis mortuus eſt, cum regnaſſet annos duode-

Variæ varietum gentium leges & conſuetudines.

Edit. Pariſ. pag. 554. 76

Alexandri mors.

cim & ſex menſes, vialſſet autem triginta duos.

Auſpicium refutatum. *Edit. Pariſ. pag. 155.*

Hieroſolymis quondam in Perſidem profectus, quoſdam Judæos in exercitum adſciverat. Fuit inter hos præſtantiſſimus Moſomachus, & ingenio optimo præditus, & ſagitta ſcopum tangendi peritiſſimus. Is cum Babylonem iret, & quidam ariolus auſpicio ſuo exercitum moraretur, cauſam cur ſubſtitiſſet populus ſciſcitatus, cum auſpex ave monſtrata dixiſſet, ſi ea immobilis maneret, bonum univerſis portendi, ut ibi maneant: ſin porro volaret, procedendum: ſin retro volaret, recedendum ipſis eſſe. his auditis, clam ducto arcu avem dejecit. Quod cum ariolus, & reliqui iſto errore capti ægre ferrent, arrepta Moſomachus ave: Quid inquit, infelices me culpatis? quonam modo avis ne ſuam quidem ipſius ſalutem prævidens, vobis commodum veſtrum denunciaſſet? quæ futura prænoſſe quiviſſet, numquam profecto huc veniſſet. Hoc dicto magnum iis pudorem incuſſit.

Dan. 7.

Verum Alexander infinitas alias victorias commemoratu difficiles, & quavis oratione ſuperiores retulit. Itaque eum vates ſanctus prævidit ſpecie volantis pardalis: celeritatem nimirum, ac velut igneam vehementiam prætigiens, quas is erat ſubito mundum victoriis & trophæis ſuis pervolaturus. Idem Alexander cum de quodam philoſopho audiviſſet mundos eſſe infinitos, alte ducto gemitu: Et ego, ait, ne unum quidem adhuc ſubegi. Adeo magnanimus erat atque temperans. erat enim ab Ariſtotele omni doctrina informatus. Non deſunt, qui eum Dario victo in deterius mutaſſe animum, ac ſe voluptatibus corporis dediciſſe affirment: Etenim qui olim Darii filias ne videre quidem ſuſtinuiſſet, is & Perſico amictu poſtea uſus, decem millia juvenum prætilli loco circa ſe habuit, ac ece pellicibus uſus eſt, Macedonicamque regum conſuetudinem prorſus in Perſicam mutavit. qua de cauſa etiam permultos Macedonici exercitus ductores interfecit.

Succeſſores Alexandri.

Mortuo Alexandro, regnum ejus in multas diviſum eſt partes. Perdicæ Macedonicum regnum ſorte obtigit. Ptolemæo Lagi filio Ægyptus & Alexandria. Seleuco, qui & Nicanor dicitur, eo quod ad Babylonem duxiſſet, ac barbaros ſuperaſſet, Syria & Babylon. Antigono Cilicia, quæ eſt ad Taurum. Philoni Media, Pythoni Phrygia & Lydia, Meleagro Paphlagonia, Eumeni Cappadocia, Caſandro Lycia ad Helleſpontum, Lyſimacho Thracia, Antipatro Pontus, Oxyartæ Bactriana, Philippo Dragæna, Poro India, Phratapherni Parthia & Hyrcania, Tripolemo Perſis, Arceſilao Meſopotamia. Neque hi ante finem fecerunt mutuis ſeſe bellis infeſtandi, quam Romanum imperium iſtos principatus omnes abolevit.

pag. 156.

Caſander Theſſalonica Alexandri filia ducta, de ejus nomine urbem Theſſalonicam condidit. Alii ab Ænea conditam ajunt cum is Trojanum bellum fuga evaſiſſet: ideo regioni nomen Ænea eſſe. Alii Theſſalonicam perhibent filiam fuiſſe Philippi, Amyntæ filii. Is arcem, quæ Pallenæ eſt, ab ipſo extructa Ænea cum ex ſubditis cognoviſſet filiam

A τοις ἀφ' ἡμῶν ἐξ τῆς ἀρχῆς ἱστοριοῦσιν, βιώσας δὲ τὰ πάντα ἐτη δύο καὶ τεσσαράκοντα.

Ἀναχρήσμους δέ ποτε ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Περσίδα, ἐλαβέ τινας τῶν Ἰουδαίων ἀφ' ἑαυτοῦ συμμαχίαν. ἐν οἷς καὶ τις ὑπῆρχεν, ὀνόματι Μοσόμαχος· ὃς διόπερ τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα ὁδὸν, καὶ μάντιος τινος ὀρνιθομάντεως, καὶ πάντας ἐπίσχοντος, ἀφέντος τὸν αἴτιον τῆς παραμονῆς τῷ λαῷ· καὶ ὁ ὀρνιθοσκόπος ὑποδυκνὺς ἓν ὄρνιν, ἔφη· ἂν μὲν ἀσάλευτος μένῃ, ἀφορμίσεσι συμφέρον πᾶσι· ἂν δ' ἀνασὰς εἰς τὰ ὀπίσθια πέσηται, ἀναχωρεῖν αὖθις. καὶ παῦτα ἀκούσας Μοσόμαχος παρὰ τοῦ μάντεως, καὶ λάθρα τόξον ἐλκύσας, βάλλει τὸν ὄρνιν. ὁ δὲ εἰς τὸ μάντεως χαλεπήνας, καὶ πάντων τῇ τῆ πλὴν διδλαμένων, λαβὼν εἰς χεῖρας τὸν ὄρνιν Μοσόμαχος, ἔφη· τί μοι μέμφεσθε κακοδαίμονες; πῶς γὰρ οὗτος, μήτε τὸν ἑαυτοῦ σωτήριον προγινώσκων, τὸ ἡμέτερον συμφέρον προσηγγελλε; εἰ γὰρ ἠδύνατο προορᾶται τὸ μέλλον, οὐκ ἂν εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἦλθε. καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, κατηχυώθησαν σφόδρα.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα μνεῖα ξένια, καὶ δυσδιήγητα, ἐλόγων ὑπερβαίνοντα εἰργάσατο. καὶ διὰ τοῦτο πτηνὸν πάρδαλιν ὁ προφήτης αὐτὸν προβλέπει, τὸ ταχὺ καὶ σφοδρὸν καὶ πυρώδες καὶ τὸ ἅρπαγι διαπτῆναι καὶ οἰκουμένην μετὰ τροπαίων καὶ νίκης περιπορεύσαν. ἦσαν δὲ καὶ τινες φιλόσοφοι εἰπόντος, ὅτι ἄπειροι κόσμοι εἰσί· καὶ μεγάλα ἐπιφθέγξασθαι· εἰ ἀπείρων ὄντων μονάδος ἐγὼ κεκράτηκα. οὕτως ἦν μεγαλόφρων, καὶ μεγαλόψυχος, καὶ σώφρων. λεγόντων γὰρ μαθητευθεὶς, πᾶσαν λογικὴν ἐπιστήμην εἰς ἄκρον ἐπαιδεύθη. φασί δέ τινες, ὅτι μετὰ τὴν τῶν Δαρεῖου διαφθορὰς καὶ νοῦν, περὶς τὰς τῶν σωμάτων ἡδονὰς διωλίσθησε, καὶ μᾶλλον ἀναχρήσμους ἀφέπρας τὰς Δαρείου θυγατέρας θαυμάσαι· Περσικὴν τε στολὴν ἐνδυσάμενος, μυρίους νέους ἐδορυφόρει τε, καὶ τεσσαράκοντα παλλακὰς ἔχρητο, ὡς τῶν Μακεδονικῶν πᾶσαν τὴν βασιλικὴν συνήθειαν εἰς Περσικὴν μετελθεῖν. ὅθεν καὶ ἐξάρχους ἄνδρας τῆς Μακεδονικῶν τάγματος πλείους ἀπέλαι.

Μετὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, εἰς πολλὰς ἀρχὰς ἡ βασιλεία αὐτοῦ διῃρέθη. καὶ Περδίκκας μὲν τὴν Μακεδονίας ἐκληρώσατο βασιλείαν. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, Λιγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας. Σέλευκος, ὁ ἐπίκλην Νικάνωρ, διὰ τὸ ἀναβῆναι εἰς Βαβυλῶνα, καὶ κρατῆσαι τῆς βαρβάρου, Συρίας καὶ Βαβυλῶνος. Ἀντίγονος τῆς πρὸς τῇ πύρῃ Κιλικίας. Φίλων Μηδείας· Πύθων Φρυγίας καὶ Λυδίας· Μελέαγρος Παφλαγονίας· Εὐμένης Καππαδοκίας, Κάσανδρος Λυκίας ἐλλησπόντου, Λυσίμαχος Θρᾴκης, Ἀντίπατρος Πόντου, Ὀξυάρτης Βακτριανῆς, Φίλιππος Δραγγαίνης, Πῶρος Ἰνδίας, Φραταφέρνης Παρθίας καὶ Τρκανίας, Τεμπόλεμος Περσίδος, καὶ Μεσοποταμίας Ἀρκεσίλαος. καὶ οὐ διέλιπον οὐ πρὸ πάλαι ἀλλήλων ἐπιστεμμένοι, ἕως ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ τὰς ἁπάσας ἐκείνας ἐπῆλθε.

Ὁ μέντοι Κάσανδρος Θεσσαλονίκην, τὴν τῶ Ἀλεξάνδρου θυγατέρα, ποιησάμενος γυναῖκα, εἰς ὄνομα ταύτης κτίζει πόλιν Θεσσαλονίκην. οἱ δὲ Αἰνείαν παύσαι, μετὰ τὸ ἁλῶναι τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ὅθεν καὶ ἡ χώρα λέγεται Αἰνία. οἱ δὲ φασι, Φιλίππου Ἀμύντου εἶναι θυγατέρα τὴν Θεσσαλονίκην· τὸν δὲ ἐν τῇ Παλλήνῃ φρούριον, παρ' αὐτὸ τὸ Αἰνείου ἀποδομήσαι, ἐπεὶ παρὰ τὴν ὑπ' αὐτὸν ἄκραν γεγενῆσθαι αὐτῇ θυγατέρα,

καὶ Κασάνδραν ὀνομάζεσθαι, καὶ αὐτὸς αὐτὸν τὸν τόπον Κασάνδρειον ὠνόμασε, καὶ τὴν λιθίνην γυναικὸς χῆμα ἔχουσαν, καὶ πρὸς Τροίαν βλέπουσαν ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἵστησε.

Τότε καὶ Αἴσωπος ὁ μυθογράφος ἤκμαζε. καὶ Ἀναξίμανδρος, ὃς εἶπε τὴν γῆν μέσην εἶναι τοῦ παντὸς κόσμου, καὶ τὸ πλεῖον μὲν ἐλάττονα τῆς γῆς, ἀρχὴν τῶν πάντων τὸν ἀέρα, καὶ πάντα ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι, καὶ εἰς ταυτὸν ἀναλύεσθαι. ἐξεῦρε δὲ καὶ τὰς ἰσημερίας, καὶ τὰς τροπὰς τῶν ἐνιαυτῶν, καθὼς ἐμπροσθεν λέξομεν.

Πυθαγόρας δὲ ὁ Σάμιος τὴν ἀριθμητικὴν ἔγραψε, καὶ ἀσωμάτους δυνάμεις καὶ ἀρχὰς ἐδόξαζεν. οὗτος καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη ἔγραψεν, ἅτινα (ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἴπεῖν) διαγορεύουσι πάντα. πρῶτα μὲν προτρέπει τὸ θεῖον τιμᾶν ὡς χρή. δεύτερον, τοὺς καλὰς δυνάμεις ὁμοιωθέντας αὐτῷ. τρίτον, ἑαυτὸν ἀιδεῖσθαι παντὰχῆ. πέμπτον, δικαιοσύνης ἐπιμελεῖσθαι παντὰχῆ. ἕκτον, καὶ ὑπὸ τῆς θείας κρίσεως ἀπονεμαθέντα κλῆρον ἀσπάζεσθαι. ἕβδομον, πρὸς τὸ βέλτιον ἀεὶ τὸν γνώμῃ μεθιςάνειν. ὄγδοον, ἀνεξαπάτους εἶναι καὶ ἀδόλους διάλογους πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς τύρσιν. ἔνατον, βουλὰς πρὸ τῆς ὀργῆς χρῆσθαι, ἐξ ὧν τὰ ἀμεταμέλητον οὐ ποιῆς ὀργὴ παραγίνεται. δέκατον, οὕτως καθαρεύειν. ἑνδέκατον, πρᾶος καὶ ὀργάτης καὶ ἀνεπιτρόπους πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας εἶναι. δωδέκατον τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτὸς πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς σωμφυΐαν μεταρρυθμίζειν.

Ταῦτα (φησὶ) πόνει, ταῦτ' ἐμελέτα, τούτου χρὴ ἐρᾶσαι.

Ταῦτά σοι τῆς θείας ἀρετῆς οἷς ἔχεια θήσει.

Ἀντὶ δὲ, ταῦτα πάντα οἷς ἡ πρακτικὴ φιλοσοφίαν ἐπάξει, ἢ οἷς τὴν θεωρητικὴν ἐπεισάγει, ἵνα δὲ κατὰ τοῦδε ἐνέργειαν, τοῦτα τὰ ποιητά· καὶ ἀρχά σοι πάνυ καλὴν γενήσεται, καὶ ὁμοιωθέντι θεῷ διὰ τῆς ἡμῶν ἐργασίας. δὸ καὶ βιβλόμενος τὸν ἀκροατὴν ὁλοχερῶς πρὸς τὸν τῶν καλῶν ἐργασίαν διανασεῖσαι, ὅρκῳ τὰ λοιπὰ πιστοῦ, λέγων ὅτως·

Ναὶ μὰ τὰν ἀμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
Παγὰν ἀενάου φύσεως.

ὁ δὲ ὅρκος γίνεται αὐτῶς καὶ δόγμα. οὗτος ὁ Πυθαγόρας μετεμψύχωσιν ἐδογμάτιζεν· ἣν θέλων κυρῶσαι, ὤμοσεν ἑαυτὸν πρὸ μὲν Τρωϊκῶν Αἰθαλίδην γεγονέναι, τὸ δὲ τῆς Τρωϊκοῦς Εὔφορβον, μετὰ δὲ ταῦτα Ἑρμότιμον Σάμιον, μεθ' ὃν Πύρρον Δήλιον, καὶ πέμπτον Πυθαγόραν.

Πρὸ πάντων δὲ γέγονε Θαλῆς· ὃς ἐπεχείρησε φιλοσοφίαν φυσικὴν, ἀρχὴν τῶν παντὸς καὶ πέλος τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι φήσας, ἐξ οὗ αὐτῶν τὰ πάντα συνίςασθαι· ἀφ' ὧν καὶ τὰς σεισμὸς, καὶ πνευμάτων συρροὰς, καὶ ἄστρων κινήσεις γίνεσθαι. ὅτι πρῶτος ὁ Θαλῆς τὸ τῶν σοφῶν ἔσχε ὄνομα, καὶ πρῶτος τὴν ψυχὴν ἔφησε ἀθάνατον, ἐκλείψεις τε καὶ ἰσημερίας κατείληφε· καὶ ἀστροφθέγματα πλεῖστα κατέλιπε, καὶ τὸ Θρυλούμενον, Γνῶθι σαυτόν. τὸ γὰρ, Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτη, Χίλωνος μᾶλλον ἐστι, ἰδιοποιησαμένου αὐτὸ καὶ τὸ, Μηδὲν ἄγαν.

Τέταρτος φιλόσοφος Ἐμπεδοκλῆς· οὗτος μετὰ πολλὰς τερατολογίας ἐδογμάτισε καὶ ταῦτα· τὰ τῶν παντὸς ἀρχὰς εἶναι καὶ φιλίαν λέγων· καὶ τὸ τῆς μονάδος νοητὸν, πῦρ τὸν Θεὸν· καὶ ὅτι ἐκ πυρὸς

sibi natam, ac Caſandram nominaram eſſe, ipſe eum locum Caſandream appellavit, ſtatuamque lapideam mulieris formam ad Trojam reſpicientem ſupra murum poſuit.

Eo tempore floruit etiam Æſopus, fabularum conditor: & Anaximander, qui terram in medio univerſi eſſe dixit, ſolem terra non minorem: principium omnium rerum aerem, ex quo omnia oriantur, inque eum diſſolvantur. æquinoctia etiam & ſolſtitia anni expoſuit, & alia quæ deinde referemus. Æſopus.

Pythagoras autem Samius ſcientiam numerorum ſcripſit, opinionſique de facultatibus atque principiis incorporeis auctor fuit. Compoſuit etiam aureum, quod vocatur, carmen: cujus hæc eſt ſumma. Primum caput hortatur ad numen rite colendum. II, Eos qui ei facultate ſunt æquall. III, Jubet ſe ſupra corporeas facultates attollere. IV, Sui ipſius ubique verecundia moveri. V, In omni re juſtitiæ curam habere. VI, Sorte, quæ divino judicio obtigit, contentum eſſe. VII, Semeotiam ſemper ad id quod melius eſt accommodare. VIII, Ita virtutem colere, ut numquam ab ejus cultu abſtrahi, aut alio in ſervitutem abduci te ſinas. IX, Ante factum rationes probe ſubducere. X, Vacare opinione. XI, In conſuetudine cum hominibus placidos ſe, iræ vacuos, & patientes præbere. XII, Corpus & fortunæ bona ita comparare, ut virtuti ſint adjumento. Sic autem claudit carmen: Pythagoræ aurea carmina.

His incumbe animo, his operamque impende, & amorem.
Divinæ hæc te in virtutis veſtigia ducent.

Hoc vult dicere: Hæc te ad philoſophiam, cujus in agendo vis eſt, perducent, & ad contemplatricem ſcientiam: nempe ut mente ſuam vim exercente, ea percipias, quæ ſolo intellectu cernuntur: eruntque tibi præclariſſimum principium, & actionibus virtutum Dei ſimilis fies. Itaque ut auditorem magis ad honeſtarum actionum ſtudium excitaret, juramento dictis fidem conciliat, in hanc ſententiam:

Per tibi ego divum vera eſſe hæc juro tetractyn,
Noſtram animam qui naturæ de fonte perenni
Irrigat.

Hoc juramentum unum eſt ex decretis Pythagoræ. Idem animas de corporibus in corpora migrare ſenſit. Quod ut confirmaret, ſe ante bellum Trojanum fuiſſe Æthalidem dixit, in bello Trojano Euphorbum, poſtea Hermotimum Samium, ac rurſus Pyrrhum Delium, quinto demum loco Pythagoram. Edit. Pariſ. pag. 157.

Prior Pythagora fuit Thales, qui naturam rerum explicare conatus, initium & finem omnium rerum dixit eſſe aquam atque ignem. ex his omnia conſtare: ab his etiam terræ motus, ventorum turbines, & ſiderum motus proficiſci. Primus Thales ſapientis nomen reportavit, primuſque animam immortalem dixit, atque defectus ſolis & Lunæ & æquinoctia deprehendit. Plurima etiam dicteria reliquit: quorum eſt etiam famoſum illud, Noſce teipſum. Nam illud, Spondе, præſto noxa eſt, Chilonis potius eſt, qui id ſibi vindicavit: & illud, Ne quid nimis. Thales.

Tertius philoſophus Empedocles, præter multa alia portentoſa decreta, hoc etiam ſenſit, Univerſi principia eſſe Amicitiam atque Diſcordiam, Unitatem in- Empedocles.

tellectu percipi, ignem esse deum: Omnia ex igne esse compacta, in eumque omnia resolvuntur. Cui fere Stoici adstipulantur, conflagrationem expectantes. Idem censuit, animam in omne brutorum genus transire: ita enim Pythagoræ opinionem secutus ait:

Jamque vale. Deus ecce immortalis & expers
Interius ego sum. Puer, & quandoque puella
Ipse fui: fruticem memini, piscemque marinum,
Pisce neque falsie bovem.

Heraclitus. Quartus, Heraclitus, fere Pythagoræ consonæ pronunciavit. Hæc quoque præterea ejus sunt: Corporis quam minimam omnino habendam rationem, idque simetis objectius censendum: ac quamdiu Deus corpore tamquam instrumento uti præcipiat, ejus necessitatibus quam minimo inserviendum impendio. Vixit tempore Darii Hystaspei. Fuerunt & alii, qui suas de rerum natura opiniones perscripserunt, nihil a dictis discrepantes: quas commemorare non duximus necessarium.

Anaximander. Quintus, Anaximander. Is pro rerum principio quamdam infinitam naturam agnovit, unde & cælum & eo contentus mundus orta sint. hanc esse sempiternam, & senectutis expertem, ab eaque omnes mundos contineri. Idem terram pronunciavit pendere, nemine eam tenente: & loco manere, ideo quod undique æquali intervallo absit: sitam esse eam in medio figura rei mobilis ac teretis & niveæ, lapidis instar. Primus iste & æquinoctium observavit, & solstitia, & gnomones horologiorum in usum produxit, omnineque Geometricas descriptiones ostendit. Stellas dixit esse orbes igneos ab aere comprehensos: porro expirationes esse quasdam aeræ permeatus, ob quas stellæ videantur, & quibus meatibus obturatis defectus existant. ac juxta horum vel apertionem vel obstructionem, lunam modo plenam, modo lumine diminutam videri. Solis circulum ad lunæ orbem, esse proportione vigintiseptupla. In summo esse solem, in imo orbes stellarum fixarum. Animalia nasci, vaporibus a sole elevatis. Veotos, cum tenuissimi vapores ex aere secernuntur, qui collecti commoveantur. Pluvias, ex exhalationibus a sole sursum elevatis: fulgura, cum ventus erumpens nubes scindit. Hominem ab initio piscis similem natum fuisse.

Edit. Paris. pag. 158.

77

Anaximenes. Sextus fuit Anaximenes. Is aerem infinitum statuit rerum principium: ex eo quæ sunt, quæ fuerunt, omnia ortum habere. Esse deos, & res divinas. Terram latitudine sua aeri incumbere. Similiter solem & lunam & reliquas stellas, cum ignea sint omnia, ab aere propter latitudinem gestari. Stellas ex terra ortas, eo quod ex ea humor effertur, quo attenuato ignis existat. Esse etiam terrenas quasdam naturas in loco stellarum, quæ una cum his circumagantur. Hic florüit ætate Alexandri Macedonis, cujus etiam præceptor fuit.

Anaxagoras. Septimus, Anaxagoras, cognomento Mens, quod omnium rerum principium ac conservationem materiæ ac menti adscriberet: ita quidem, ut hæc efficeret, ex illa res fierent. etenim eum omnia essent ejusdem naturæ & consu-

A τὰ πάντα συνίστασθαι, καὶ εἰς πῦρ αὖθις ἀναλύεσθαι. ὃ χεδὸν καὶ οἱ Στωϊκοὶ συνεπόμενοι, ἐκπύρωσιν προσδοκῶντες. ὅτος ὡς πάντα τὰ ζῶα ἐν ψυχαῖς μετενσωματοῦσθαι ἔφασκε, τῷ Πυθαγόρου δόγματι κατακολουθῶν. Χαίρετε γάρ φησιν, ἐγὼ δὲ εἰμὶ θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός. Ἦτοι μὲν πρῶτα κοῦρος ἐγενόμην, κόρη τε καὶ θάμνος, ἰχθύς, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπνους ἐχθύς, καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ βοῦς.

Τίτταρες, Ἡράκλειτος, ὁ αὐτὸς χεδὸν σύμφωνα τῇ Πυθαγόρᾳ φθεγξάμενος. ἵνα δὲ καὶ πάνυ, ὅτι πάντη τὸ σώματος χρεὼν ὀλιγωρεῖν, καὶ νομίζειν αὐτὸ κοσμίαν ἐκβλαπτέρων, καὶ ἐκ τοῦ ῥᾴστου πληροῦν αὐτοῦ τὰς θεραπείας, ἕως ἂν ὁ θεὸς ἄπαρ ὀργάνῳ τῷ σώματι χρῆσθαι ἐπιτάττῃ· ὅτος ὡὶ ἐπὶ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου. ἐγένοντο δὲ καὶ ἕτεροι φυσικὰς δόξας καὶ αὐτοὶ γράψαντες, μηδὲν ἀπιμφαύσας τῶν προειρημένων, ἃς οὐκ ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα γραφῇ παραδοῦναι.

Πέμπτος, Ἀναξίμανδρος. ἔφη ἀρχὴν ἔφη τῶν ὄντων, φύσιν τινὰ τοῦ ἀπείρου, ἀφ' ἧς γενέσθαι τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς κόσμον· παντὶ δ' εἶδον εἶναι, καὶ ἀγήρω, καὶ πάντας περιέχειν τοὺς κόσμους. ὅτος καὶ τὴν γῆν ἀῤῥωτον μενέωρον εἶναι, ὑπὸ μηδενὸς κρατουμένην, μένουσαν δὲ διὰ τὴν ὁμοίαν πάντων ἀπόστασιν. καὶ κύκλον παντὸς μὲν μεταπίπτειν· τὸ δὲ χῆμα αὐτῆς ὑγρὸν, στρογγύλον, κιονώδες, λίθῳ παραπλήσιον. πρῶτος δὲ αὐτὸς ἐν ἰσημερίᾳ ὕρᾳ, καὶ τροπὰς καὶ ὡρολογίας, γνώμονά τε εἰσάγαγε (ὅπερ ἐγὼ τε ἐν τοῖς ἀλιοτρόποις παγκύμβοις) καὶ ὅλως γεωμετρίας ὑποτύπωσιν ἔδειξε· τὰ δὲ ἄστρα φασὶ γνέσθαι κύκλον πυρὸς, πτελληθέντα δὲ ὑπὸ αἴρος. ἐκπνοὰς δέ τινας, πόρους τινὰς ἀυράδεις, καθ' οὓς φαίνονται τὰ ἄστρα· διὸ φησὶ καὶ ἐκλείψεις γίνεσθαι ἑαυτῶν, τοὺς ἐκλείψεις γίνεσθαι. τὸν δὲ σελήνην ποτὲ μὲν φαίνεσθαι πλήρη, ποτὲ δὲ μειουμένην παρὰ τὸν τῆς πόρου ἐπίῤῥαξιν, καὶ ἄνοιξιν. εἶναι δὲ τὸν κύκλον τοῦ ἡλίου, ἑπτὰ καὶ εἰκοσιπλασίονα τῆς σελήνης καὶ αὐτὸν μὲν εἶναι τὸν ἥλιον, καθαρώτατον δὲ τοῦ ἀπλανοῦς ἀστέρων κύκλου. τὰ δὲ ζῶα γίνεσθαι ἐξατμιζομένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἀνέμους δὲ γίνεσθαι, τῶν λεπτοτάτων ἀτμῶν ἐκ τοῦ αἴρος ἀποχωριζομένων, καὶ ὅταν ἀθροισθῶσι κινουμένων. ὑετὸς δὲ ἐκ τῆς ἀτμίδος τῆς ἐκ τῆς ὑφ' ἥλιον ἀναδιδομένης· ἀστραπὰς δὲ, ὅταν ἄνεμος ἐκπίπτων διίσῃσι τὰς νεφέλας. καὶ δὲ ἄνθρωπον καταρχὰς ἰχθύϊ παραπλήσιον γενέσθαι.

Ἕκτος Ἀναξιμένης· ὅτος ἀέρα ἄπειρον τοῦ ἀρχὴν ἔφη εἶναι, ἐξ οὗ τὰ γινόμενα καὶ τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἐσόμενα, καὶ θεοὺς καὶ θεῖα γίνεσθαι. τὴν δὲ γῆν πλατεῖαν ἐπ' ἀέρα ἐγκεῖσθαι. ὁμοίως δὲ ἅλιον καὶ σελήνην, καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα πάντα πύρινα ὄντα, ἐποχεῖσθαι τῷ ἀέρι διὰ τὸ πλάτος. γίγνεσθαι δὲ τὰ ἄστρα ἐκ γῆς, διὰ τὸ ἐξ ἰκμάδα ἐκ ταύτης ἀνίσασθαι, ἃς ἀραιουμένης τὸ πῦρ γενέσθαι· εἶναι δὲ καὶ γεώδεις φύσεις ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἀστέρων, συμπεριφερομένας ἐκείνοις. ὅτος ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, ὅτινος καὶ διδάσκαλος γέγονε.

Ἕβδομος Ἀναξαγόρας, ὃς ἐκαλεῖτο Νοῦς, ἐπειδὰ ὕλῃ καὶ νοῒ πάντων ἀρχὴν τὸ φρονοῦν εἶπε· καὶ τὸν μὲν νοῦν ποιοῦντα, τὴν δὲ ὕλην γενομένην. ὅτι

τῶν δὲ πάντων ὁμοφυῶν, ὁ νοῦς ὑπολαβὼν διακόσμησεν. Α
ὑπόϛασιν, ἐξ ἧς ἄλλου εἴπερ μάδρου διάπυρον, πυρὶ πύ-
ρινον λίθον· μάδρος δ' ἐστὶ, σίδηρος ἀργὸς πυρακ-
τούμενος. τὸδ' ἔπος·

Ἥλιον πυρόεντα μύδρον ποτὶ φάσιν ὑπάρχειν,

Καὶ διὰ τῶν θεῖν μίλλειν Ἀναξαγόρας.

Ὅτι δὲ μείζω ὁ Πελοποννήσου ἥλιον ἔλεγεν. ὧνος
Κλαζομένιος ὢν, ἀγέλας τε καὶ καμήλους τὰ ἑαυτοῦ
ἀνῆκε. περὶ πάντων ὧν Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς, προβά-
τοις μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις φιλοσοφῆσαι. διὸ Θηβαίοις
Κράτης καταπόντωσι νέοι οὐσίαν, ὅτι προβάτοις πεπί-
σας ὑπετέθειτο, ὅτι ἀνθρώποις. ὧνος ἤκμασε κατὰ τὸ
τρίτον ἔτος τῆς π'. Ὀλυμπιάδος· καθ' ὃν καὶ Πλά- Β
των λέγεται γεγενῆσθαι.

Ὄγδοος Ἀρχέλαος· ὗτος ἔφη νοῦν μίξιν ὕλης, ὁ-
μοίως Ἀναξαγόρᾳ, ἧς τὰς ἀρχὰς ἀκούσας. φησὶ δὲ καὶ
πρῶτ' ζῴων, ὅτι θερμαινομένης τῆς γῆς τὸ πρῶτον
ἐν τῇ κάτω μέρει, ἅμα τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ ἐμίσ-
γετο, ἀναφαίνεσθαι πάντα ζῶα, καὶ οἱ ἄνθρωποι· ὕστερον
δὲ αὐτοὺς ἀπ' ἐξ ἀλλήλων γένεσιν ἐπιτελεῖσθαι. ἤκμαζε
δὲ καὶ αὐτὸς κατὰ τοὺς χρόνους Ἀναξαγόρα· συνέπεξε
δὲ καὶ φυσιολογίαν.

Ἔνατος Πλάτων, μαθητὴς Σωκράτους· ὁ δὲ Σω-
κράτης μαθητὴς Ἀρχελάου τοῦ φυσικοῦ. ἔχει δὲ πάντων C
μαθητῶν ἐπιφανέστερον Πλάτωνα. ὗτος ἀρχὰς εἶναι
τῶν παντὸς θεὸν, καὶ ὕλην, καὶ παράδειγμα, ἀ καὶ
ἔννοιαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰδέαν καλεῖ, οἷον εἰκόνισμά τι-
νὰ φασίχων, φησὶν, ὁ θεὸς, τὰ πάντα δημιούρ-
γησε. καὶ ἀ μὲν θεὸν ἀνάμαπτον, καὶ ἀνοίδιον, ἐ
ἀρθαρτον, καὶ μόνοις σοφοῖς ἀνθρώποις ἀναλήπτον·
θεὸν μὲν λέγων ἀ ποιήσαντα καὶ διακοσμήσαντα τόδε
τὸ πᾶν, ἐ φρονούμενον αὐτὸ· ὕλην δὲ τὴν πά-
σαν ὑποκειμένην, ἐν ᾗ γιγνόμενα καλεῖ, ἐξ ἧς ἀφανι-
σθέντος γινέσθαι τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἐξ ὧν συ-
νέστηκε ὁ κόσμος, ὡς ἐν τοῖς νόμοις λέγει. Ο
μὲν δὴ θεὸς, ὥσπερ ἐ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν
τε, καὶ πλήρωσιν, καὶ μέσα τῶν ὄντων ἁπάντων ἔχων,
εὐθεῖαν περαίνει κατὰ φύσιν πορευόμενος. τῇ δὲ
ἀεὶ ξυνέπεται Δίκη, τῶν ἐκλειπόντων τὸ θεῖον νό- D
μου τιμωρός. ἃς ἀ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλων ἐχόμε-
νος, ξυνέπεται πάντως τῷ κοσμουμένῳ. οἱ δέ
τις ἐξαρθεὶς ὑπὸ μεγαλαυχίας ἢ χρήμασιν ἐπαι-
ρόμενος, μεθ' ὕβρεως παρέρπει, ἄρμος ὢν θεῷ
καταλείπεται. Τῶν δὲ ὕλην, σύγχρονον τῷ θεῷ,
καὶ τὸ κόσμον ἀγένητον λέγει. ἐκ γὰρ τῆς ὕλης συνίστα-
σθαι φησὶν αὐτόν. τῷ δὲ ἀγενήτῳ ἀκολουθεῖ πάντως καὶ
τὸ ἄφθαρτον. ὁ αὐτὸς ὑποφαίνεται καὶ ἄλλους ἀοράτους
θεοὺς, ὅταν λέγει· θεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουρ-
γός τε καὶ πατήρ. ἐνίοτε δὲ καὶ ὁρατούς, φάσκων·
ὁ μὲν δὴ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτερὸν ἄρμα ἐλαύ-
νων· καὶ ὅταν γαλαζῃ τοὺς οὐρανοῦ παῖδας καὶ γῆς. Ε
Συσήσας δὲ τὸν ἕνα θεὸν, εἰσάγει καὶ θεοὺς γε-
νητούς. ἐ διὰ μὲν τὸ γεγενῆσθαι αὐτοὺς, πάντως
ἀπόλλυσθαι ἔχειν· καὶ φθαρτοῦς· διὰ δὲ τὴν βούλησιν
τοῦ θεοῦ, ἀθανάτους πάλιν εἶναι· ὁ αὐτὸς καὶ τὸν
τῶν παντὸς δημιουργὸν, δύκνους πυθμένα καὶ μα-
κρόθυμον ἐπὶ πολλὰ ἀδίκων· καὶ τὴν ἐντεῦθεν αὐ-
τοῖς προσγινομένην βλάβην, καὶ τὴν ἰσύσιον
πᾶσιν ἐπιφερομένην παυλὴν δρᾶν. καὶ ὅτι οἱ καὶ
δοκεῖ τισιν εἶναι σφὸς μικρὸν ὁ ἥλιος, αὐτὸ ὃν

sa, mentem superveniſſe, ac ea ſecteviſſe, & in ordinem adduxiſſe. Is eſt, qui dixit ſolem eſſe maſſam ferri candentem, id eſt, lapidem igneum. ea de verſus feruntur tales:

Candentem ferri maſſam quod dixerat eſſe
Solem, vix mortem fugit Anaxagoras.

& quod Solem Peloponneſo majorem dixiſſet. Clazomenis oriundus fuit. Agros ſuos ovibus & camelis paſcendos reliquit. Itaque Apollonius Tyaneus, eum ovibus magis quam hominibus philoſophatum dixit. At Crates Thebanus in mare abjectis ſuis opibus, neque ovium neque hominum utilitati inſervivit. Floruit circa primum annum Olympiadis octogeſimum octavum: quo tempore etiam Plato extitiſſe dicitur.

Octavus Archelaus. hic Anaxagoræ ſententiam de mixtione materiæ & principiis ſecutus eſt. De animalibus dixit, cum primum terra incaluiſſet imis partibus, ubi calidum & frigidum commiſcebantur, extitiſſe & animalia & homines. poſtea iis eveniſſe, ut ſoli ſimile procrearent. Æqualis fuit Anaxagoræ: & librum de natura rerum compoſuit. Archelaus. *Edit. Pariſ.* pag. 159.

Nonus Plato, diſcipulus Socratis, qui Archelaum phyſicum audiverat, & omnium ſuorum diſcipulorum præſtantiſſimum habuit Platonem. Is Univerſi principia ſenſit Deum, materiam, & exemplar: quod & cogitationem Dei, & ideam, quaſi effigiem quamdam, appellat, cui lotentum Deum omnia fabricatum ait. Deum corporis, figuræ, & interitue expertem facit, ac quem ſoli ſapientes cognoſcere queant. ab hoc dicit Univerſum factum eſſe, & temperari, ejuſque providentia regi. Materiam omnium rerum ſubjectum, quam & nutricem nominat; qua formis diſtincta primo quatuor elementa orta, ex his deinde mundum confectum. (Sic in libro de Legibus ſcribit: Deus quidem, ut antiquo etiam ſermone perhibetur, principium, finem, ac medium omnium rerum habens, recta ſecundum naturam progreditur via. Hunc vero ſemper comitatur Juſtitia, eorum qui a divina deſciverunt lege ultrix. Eam, quicumque beatus eſt futurus, obſervans, humiliter ac compoſite ſubſequitur. Si quis vero arrogantia elatus, aut opibus ſuperbiens, petulanter incedat, is a Deo deſeritur.) Cæterum materiam juxta Deo æternam, mundumque ſemper fuiſſe aſſerit, qui ſit ex materia factus. Jam quod numquam cœpit, conſentaneum haud dubie eſt id numquam deſiturum. Alios quoque infinitos deos ſtatuit: ut cum dicit: Dii deorum, quorum ego opifex & pater. Aliquando & definite dicens: Magnus quidem in cælo Jupiter volucrem currum agens. Item cum recenſet ſeriem cœlo ac terra prognatorum. Unico Deo ſtatuto, introducit etiam natos deos: quibus cum intereundi neceſſitatem ortus ſaue imponat, eos voluntate Dei immortales redigi. Idem, Univerſi opificem, curam rerum humanarum gerere, ac patienter quoldam improbos & ſceleſtos ferre oſtendit: tum quid eos damni maneat, ac exitium, quo tandem ſint funditus peritui demonſtrat: docerque, tametetſi aliquandiu videantur beati eſſe ta-

les, eos tamen post aliquod tempus ipsos, domum urbemque pessumdatu-
Edit. Paris. pag. 160. ros. Idem in Phædone scribit: Is quidem qui sacris initiatus & lustratus non est, ad inferos devenit: inde migrans, cum Deo habitabit. & rursus: Qui enim juste ac sancte vixit, is post mortem apud insulas beatorum, omnis mali expers, in summa felicitate vitam ducet. Qui autem impie & injuste vixit, is ad judicii carcerem, quem Tartarum dicunt, atque ad Acherontem & Cocytum proficiscitur. Dæmonas quoque Plato agnovit, alios bonos, malos alios. Animam aliquando ortu interituque carere pronunciat, ut in his verbis: Omnis anima immortalis est. Quod enim semper movetur, id immortale est. Aliquando ei ortum interitumque tribuit, respectu scilicet divinæ voluntatis. alias compositam, natam, interitui obnoxiam: rursus immortalem. Judicium quoque post mortem fieri, & esse apud inferos tribunal affirmat. Ac bonas quidem animas bonam mercedem consequi, malas dignæ supplicia. Tradit etiam, mortuorum animas alias in alia corpora immigrare, pro ut quæque meruit: easque statis quibusdam peractis circuitibus in hunc mundum redire, ut sibi suæ voluntatis specimen exhibeant. Esse quasdam animas cum Jove, quasdam cum aliis diis. Fatum quoque esse, sed non omnia fato fieri. Ac Plato quidem tres totius philosophiæ partes complexus, quarum prima de rerum natura, secunda de moribus, tertia de disserendi est ratione, hujusmodi opiniones tenuit. Nomen Platonis habuit a latitudine pectoris, (est enim Platos Græcis latitudo) vel, ut aliis videtur, a latitudine orationis. Vixit annos octoginta duos.

Aristoteles. Decimus, Aristoteles. Is cum subdivisset Platonem, artem philosophandi constituit. Differendi rationem subtiliorem reddit, principia omnium rerum statuens. Substantiam & Accidentia: quorum illa omnium esse subjectum, hæc in novem classes distinguerentur. Substantiam, ut (verbi causa) Deus, homo, animal. in quibus olmirum accidentia considerantur: Qualitas, ut album, nigrum: Quantitas: ut bicubitum, tricubitale, duplum, dimidium, majus: Relatio, ut pater, filius: Ubi, ut Athenis, Megaræ, domi, in foro: Quando, ut heri, superiore anno, decima Olympiade: Actio, ut scribere, secare, urere, atque omnino agere aliquid: Passio, ut secari, uri, ferirι: Habitus, ut possidere, armatum esse: Situs, ut decumbere, accumbere, sedere, accipere. In plerisque omnibus Aristoteli cum Platona convenit, excepto de anima judicio. manere enim eam post corpus sentit, ac postea cum quinto corpore aboleri. Ponit enim hic, præter quatuor corpora, quintum quoddam, velut spiritum. animam enim totius mundi ait esse immortalem, ipsumque mundum æternum: singulorum autem animas, ut diximus, interire. Vixit Aristoteles annos LXX & fuit tempore Artaxerxis Ochi. Zenonem secuti philosophi a porticu, quæ ob picturæ varietatem Stoa Pœcile Græcis dicitur, Stoici nominantur. Aristotelei autem Peripatetici, a deambulando, quod Græce peripatein dicitur. obambulantes enim in Lyceo disputabant.

A μετά τινα χρόνον ἑαυτὸν τε καὶ οἶκον καὶ πόλιν ἅρδην ἀνάστατον ποιεῖ. ὁ αὐτὸς ἐν τῷ Φαίδωνι φησίν. ὁ μὲν ἀτέλεστος καὶ ἀκάθαρτος εἰς ᾅδου ἀφικόμενος, ἐκεῖ μετοικήσας, μετὰ θεῶν οἰκήσει. καὶ αὖθις· ὁ μὲν δὲ δίκαιος καὶ βίον διελήλυθώς, καὶ ὁσίως, ἐποιήσατο τελευτήν, εἰς μακάρων νήσους οἰκεῖν ἐν παντὶ εὐδαιμονίᾳ, πολλῶν ἐκτὸς· τὸν δὲ ἀδίκως καὶ ἀθέως, εἰς τὸ τῆς κρίσεως τε καὶ δίκης δεσμωτήριον, ὃ δὴ Τάρταρον καλοῦσι, καὶ εἰς τὸν Ἀχέροντα καὶ Κωκυτὸν ἰέναι. ὁ αὐτὸς πεφιλήκασι καὶ φύσεις δαιμόνων, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἀγαθοὺς εἶναι, τοὺς δὲ φαύλους· καὶ ψυχὴν ποτὲ μὲν ἄφθαρτον καὶ ἀγένητον, ὅταν λέγῃ, ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος· τὸ γὰρ ἀεικίνητον, καὶ ἀθάνατον. ποτὲ δὲ γενητὴν καὶ ἄφθαρτον, διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ βούλησιν· ἄλλοτε συνῴδιτον καὶ γενητὴν καὶ φθαρτὴν, καὶ πάλιν ἀθάνατον. καὶ κρίσιν φησὶν εἶναι μετὰ τελευτήν, καὶ ἐν ᾅδου δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς, ἀγαθοῦ μισθοῦ τυγχάνειν· τοὺς δὲ πονηροὺς, τῆς ἀκολούθων δίκης. ὁ αὐτὸς καὶ μετενσωμάτωσιν ψυχῶν δογματίζει, καὶ μεταβαίνειν τὰς ψυχὰς εἰς ἄλλα σώματα, κατ' ἀξίαν ἑκάστης· καὶπάντινας περιόδους ἀφεσμένους ἀναπεμπεσθαι πάλιν εἰς τὸν τόνδε τὸν κόσμον, πεῖραν παρεχομένους τῆς ἑαυτῶν προαιρέσεως. καὶ ὅτι μὲν Διὸς τινὰς εἶναι τῆς ψυχῆς, καὶ ἄλλας μετὰ τῆς ἄλλων Θεῶν. εἱμαρμένην δὲ φησιν εἶναι, ἀ μέν τοι πάντα καθ' εἱμαρμένην γίνεσθαι. ὁ μὲν οὖν Πλάτων συναγαγὼν τὰ τρία μέρη τῆς καθ' ἅπασι φιλοσοφίας, φυσιολογικὸν, ἠθικὸν, καὶ λογικὸν, οὕτως ἐδογμάτισε. Πλάτων δὲ ἐπωνομάσθη, διὰ τὸ πλατὺς εἶναι τὸ στέρνον. ἄλλοι δὲ, ὡς πλατὺν ἐν λόγοις, Πλάτωνα κληθῆναι. ἔτος ἰβίωσεν πβ'.

Δίκαιος Ἀριστοτέλης. οὗτος διορατικῆς μεθόδου τὴν Πλάτωνος, εἰς τέχνην τὴν φιλοσοφίαν ἤγαγε· καὶ λογικώτερος ἐγένετο, τὰ μὲν στοιχεῖα τῆς τέχνης ὑποθέμενος· οἷον τὸν οὐσίαν, καὶ τὸ συμβεβηκός. καὶ μὲν οὐσίαν, μίαν πᾶσι ὑποκειμένην, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐννέα. καὶ τὴν μὲν οὐσίαν τοιαύτην εἶναι, οἷον Θεὸν, καὶ ἄνθρωπον, καὶ ζῶον, περὶ ἃ καὶ τὰ συμβεβηκότα θεωρεῖται· τὸ μὲν Ποσὸν, οἷον λευκὸν, μέλαν· τὸ δὲ Ποσὸν, οἷον δίπηχυ, τρίπηχυ, καὶ δίπλασσον, ἥμισυ, καὶ μεῖζον· τὸ πρός τι, οἷον πατὴρ, υἱός· τὸ δὲ Πῦ, οἷον Ἀθήνησι, Μεγάροις, ἐν οἰκίᾳ, ἐν ἀγορᾷ· τὸ δὲ Πότε, οἷον χθὲς, πέρυσιν, ἐπὶ Δίκαιος Ὀλυμπιάδος· τὸ Ποιεῖν, οἷον γράφειν, τέμνειν, καίειν, καὶ ὅλως ἐνεργεῖν τι· τὸ δὲ Πάσχειν, οἷον τέμνεσθαι, καίεσθαι, τύπτεσθαι· τὸ δὲ Ἔχειν, οἷον κεκτῆσθαι, ὡπλίσθαι· τὸ δὲ Κεῖσθαι, οἷον κατάκεισθαι, ἀνάκεισθαι, κάθηνται, δίχῃ δ' αὐτὸς Ἀριστοτέλης χωρὶς τὰ πλεῖστα συμφωνεῖ τῇ Πλάτωνι, πλὴν τῶν περὶ ψυχῆς δόγματος. ἐπιδαμένειν γάρ φησι, καὶ μετὰ ταῦτα σωματοειδῆ αὐτὴν εἶναι τῷ σώματι· ὑποτίθεται δὲ ὅτος καὶ σῶμα μετὰ τὰ B τέσσαρα σώματα τὰ τέσσαρα, οἷον πνεῦμα· τὸν δὲ ψυχὴν ὅλου τοῦ κόσμου φησὶν ἀθάνατον εἶναι, καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον αἰδιον· τὸν δὲ καθόλου, ὡς φορέσιμον, ἀφανίζεσθαι. ἔτος ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Ὤχου ἦν ὁ Ἀριστοτέλης· ἐτελεύτησε δὲ βιώσας ἔτη ο'. ἐκλήθησαν δὲ οἱ μὲν ἀπὸ Ζήνωνος, ἀπὸ τῆς ποικίλης στοᾶς, Στωϊκοί· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀπὸ τοῦ ἄρχειν Περιπατητικοί. περιπατοῦντες γὰρ ἐν τῷ Λυκείῳ, ἐποιοῦντο τὰς ζητήσεις.

Εὐδι-

Ενδεκάτη αἵρεσις, ἧς Στωϊκῶν. οἳ καὶ οὗτοι ὑπέθεντο ἀρχὴν μὲν τὸν πάντων Θεὸν, καὶ τὸ εἱμαρμένον τὰ πάντα διοικεῖσθαι. τοῦτο συλλήβδην λέγουσιν ἀθάνατον εἶναι, σῶμα δὲ λέγουσι γενέσθαι, ἐκ τῆς πυρώσεως τοῦ ἀέρος τῆ περιοχῆς. διὸ καὶ ψυχὴν αὐτοῦ εἶναι. ὁμολογοῦσι καὶ μετενσωματώσεις, ἀφεσμένων ἐσῶν ἧς ψυχῶν.

Δωδέκατος Ἐπίκουρος. οὗτος σχεδὸν ἁπαντίαν πᾶσαν δόξαν ἔθετο. Ἀρχὰς μὲν γὰρ ὅλων ὑπέθετο ἀτόμους καὶ κενὸν· κενὸν μὲν, εἶον τὸν τόπον ἢ ἐνοικήσουσιν· ἀτόμους δὲ ὕλην ἐξ ἧς τὰ πάντα. ἐκ δὲ τῶν ἀτόμων συναλθροισθῆναι καὶ τὸν Θεὸν, καὶ τὰ στοιχεῖα, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ὡς μηδὲν μήτε γενέσθαι, μήτε γίγνεσθαι, εἰ μὴ ἐκ τῶν ἀτόμων ἦν. ἀτόμους δὲ λέγουσι, τὸ λεπτομερέστερον, καὶ μεθ' ὃν οὐκ ἂν γένοιτο κέντρον, ἢ σημεῖον ἄδιον, ἀδὲ διαίρετις ἀδιαίρετα. ἢ δὲ Θεὸν εἶδος ἄφθαρτον ὄντα, μηδόλως τινὸς προνοεῖν. καὶ ὅλως πρόνοιαν, φασὶν, μὴ εἶναι, μηδὲ εἱμαρμένην· ἀλλ' αὐτομάτισμῷ πάντα γίνεσθαι. τὸ δὲ οὐρανίου τὸ Θεῖ, ἔξω τοῦ κόσμου εἶναι λέγει, ἐν τοῖς μεταξυμίοις τόποις· ἀσυχάζειν γὰρ ἥδεται ἐν τῇ ἀκροτάτῃ διαφορᾷ, καὶ μὴ τῶν αὐτὸς βάλεται πράγματα ἔχειν, μήτε ἄλλῳ παρέχειν· τέλος δὲ ἧς ἀγαθῶν καὶ σοφῶν ἀνδρῶν, τοῦτο ἡδονὴν εἶναί φησι, εἴτε τὴν κατὰ τὰς θυμὸς ἐπιθυμίας, εἴτε τὴν κατ' ἀρετήν· αἷμα δὲ καὶ τὰς ψυχὰς εἶναι, καὶ συνδιαλύεσθαι τοῖς σώμασιν, ὥσπερ καὶ συγγενώντας. κρίσιν φησὶ μὴ εἶναι, μήτε δικαστήρια, ἀλλ' ἀνεδύτους εἶναι πάντελῶς τὰς τὰ ἄθεσμα δράσαντας.

Τεσσαρεσκαιδέκατος, Σέξτος καὶ Πύρρωνος. ὁ μὲν μὴ εἶναι πάντα γνωστὸν καὶ καταληπτὸν ὁ Σέξτος διϊσχυρίζετο, ἐπέχων καὶ ἐνεστάμενος· ὅτος καὶ πρὸς πᾶσαν ἀντεῖπε τέχνην καὶ ἐπιστήμην. ὁ δὲ Πύρρων φιλόσοφος ὢν, ἐφεκτικὸς ἐκαλεῖτο, ἐνεστάμενος κατὰ τὴν ἐξουσίαν, φιλόσοφον καὶ τοῦτο ὄντος. ὅτος πάντα γνωστὰ καὶ καταληπτὰ ἔφασκεν εἶναι· καὶ ὅπερ τὰ ἀλλήλων λογομαχοῦντες ἀγόρευον. Ἀκαδημαϊκοὶ καὶ Πυρρώνειοι, ἄλλαι αἱρέσεις φιλοσόφων. ἐκλήθησαν δὲ Ἀκαδημαϊκοὶ, διὰ τὸ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τὰς διατριβὰς αὐτοὺς ποιεῖσθαι. ὧν ἄρξας ὁ Πύρρων, ἀφ' ἧ Πυρρώνειοι ἐπικλήθησαν φιλόσοφοι, ἢ ἀκαταληψίαν ἁπάντων πρῶτος εἰσήγαγεν, ὡς ἐπιχορεῖν μὲν εἰς ἑκάτερα, μὴ μέντοι καταφαίνεσθαι μηδέν. οὐδὲν γὰρ εἶναι ἔλεγεν ὅτι αἰσθητὸν ἀληθές. ἀλλὰ δοκεῖν τοῖς ἀνθρώποις ὅπως ἔχειν. ὅτοι μὲν οὖν πάντες ἐπὶ τὸ παντὸς φύσεως τε, καὶ γενέσεως πέρι, καθὼς ἐξεθέμεθα, ἐξέπιπτον τῇ αὐτῇ δόξῃ. κάτω δὲ τῶν θείων πάντες χωρήσαντες, περὶ ἧς γὰρ γινομένων ὕστερα ἠχολήθησαν, τὰ μεγέθη τῆς κτίσεως καταπλαγέντες, καὶ αὐτικὰ θεῖον εἶναι νομίσαντες, ἕτερος ἕτερον μέρος τῆς κτίσεως προκρίναντες, τὸν πάντων Θεὸν καὶ δημιουργὸν οὐκ ἐπέγνωσαν. ἡμεῖς δὲ ἧς ἐφεξῆς ἐσομένων πάλιν ἐκ τάξιν ἀναλαβόντες, τῶ λόγω ἐχόμεθα.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη πεντήκοντα (ἐπὶ τούτου Ἐπίκουρος ὁ φιλόσοφος ἐγεννήθη) μετὰ Δαρεῖον Ἀρσάμου, ὃν διὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλεῖς παρελίπομεν, βασιλεύσαντα ἔτη ς'. ὃν καὶ ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρος, καταλύσας τὴν βασιλείαν Περσῶν, διαρκέσασαν ἔτη σ μ'. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πάσης γῆς κρατήσας, ἐν Βα-

Cedren.

A Undecime philoſophorum ſectæ, Stoi- Stoici.
ei. Hi quoque Deum principium omnium rerum ſtatuerunt, contenderuntque omnia fato fieri. Lunam dicunt eſſe immortalem, corpus ejus natum eſſe ex aeris circumdati refrigeratione. unde & Pſychen, id eſt, animam eam appellant: cum pſychos Græce frigus ſignificet. Numerum animarum definitum ſtatuunt, eaſque de corporibus in corpora migrare.

Duodecimus eſt Epicurus. ie fere om- Epicurus.
nia bis contraria cenſuit. Principia rerum poſuit atomos ac inane: hoc, ut locum rebus natis recipiendis: atomos ut omnium materiam. Earum atomorum congreſſu & Deum, & elemente, & quæ in iis ſunt omnia extitiſſe: neque quicB quam eut ortum, aut cnuſtare, niſi ex atomis. ita vocant tenuiſſima corpuſcula, quæ centro aut puncto nullo dividi poſſunt. Deum immortalem nullius omnino rei curam gerere: neque eſſe aut providentiam ullam, aut fatum aliquod, ſed omnia fortuito evenire. Habitationem Den aſſignat extre mundum; in iis quæ ipſe vocat intermundiis: ibi eum otioſum ſumma in voluptate agere: neque eum aut negotia habere velle, eut aliis faceſſere. Finem bonorum, ec in quem ſapientes tendant, voluptatem eſſe: ſive eam quæ mortales ſequitur cupiditates, ſive eam quæ virtutibus comitatur. Animus eſſe ſanguinem: & cum corporibus ut naſci, ſic etiam interire. Nullum judicium exſpectandum, aut tribunal metuendum: ſed impunes
C prorſus futuros qui flagitioſe vixerint.

Decimus tertius, Sextus & Pyrrho. Sextus quicquam cognoſci aut percipi poſſe negavit: itaque ſuſtinendam Pyrrhonii.
aſſenſionem, & reſiſtendum ei: idemque contra omnes artes atque ſcientias diſputavit. Pyrrho autem philoſophus, ephecticus appellabatur, quod aſſenſionem tolleret. diſputabat enim contra alium philoſophum, qui omnia cognoſci ec comprehendi poſſe contendebat. Sic illi verbis altercantes, alter alterius *Edit. Pariſ.*
refellebat opinionem. Eſt ergo Acade- *pag.* 162.
micorum & Pyrrhoniorum Philoſophorum peculiaris ſecta, & Academici vocabantur, quod in Academie commorabantur. Princeps eorum Pyrrho, e quo Pyrrhonii dicti ſunt, nihil percipi poſſe affirmavit: juſſitque in utramque partem
D diſputare, de neutre quicquem pronunciare. nihil enim vere neque animo neque ſenſu percipi, videri tantum hominibus ita habere. Hi ergo omnes de Univerſi natura & ortu ea ſenſerunt ec tradiderunt, quæ retulimus: infreque Dei cognitionem ſubſiſtentes, in rerum caducarum natura ſtudium occupaverunt cognoſcenda, ad magnitudinem rerum creatarum ſtupentes, eaſque pro numine ipſo emplexi. Ita alius aliam creaturæ partem præferentes, Deum, horum opificem non agnoverunt. Nos autem deinceps ſequentes hiſtorias perſequi aggrediemur.

Ptolemæus ergo Lagi filius Ægypti re- Succeſſores
gnum annos XL geſſit (ejus ætate Epicu- Alexandri.
E rus philoſophus innotuit) poſt Darium Arſamis filium quem Romanorum regum ceuſu referendorum omiſimus, regno functum annos VI. Quo interfecto, Alexander Perſicum regnum abolevit, tractum per annos CCXL. Alexander totius prope orbie terrarum imperium adeptus,

Babylone mortuus, regnum ejus inter proceres divisum est. Ptolemæus Lagi F. Ægypti regnum obtinuit: ac post eum Ptolemæi alii XVII. usque ad Cleopatram Dyonisii filiam. Asiam universam Antigonus occupavit. Assyriæ, Babylonis, & Palæstinæ regno potitus est Seleucus Nicanor: cui successit Antiochus filius, & deinceps alii XV, usque ad Antiochum Epiphanem, Seleuci Philopatoris filium.

Hierosolyma ab Antiocho Epiphane capta. 2. Machab. Hoc regnante Hierosolyma denuo capta, & res Maccabæorum gestæ, remplumque (uti prædixerat Danielus) polluta est. Ea enim tempestate impleta est terra calamitatibus, postquam radix peccatorum Antiochus Epiphanes Seleuci Philopatoris filius prodiit. Is Antiochus acer homo, & cupidus, multis rapinis ac deprædationibus usus, argenti auriique magnas opes coegit, ac vesania intemperantiaque eo prolapsus est, ut inter mimos in conspectu omnium impudenter suæ in mulieres libidini obsequeretur. Idem regno prospere eunte, statuit suo regno Ægyptum adjicere. Itaque in Ægyptum cum magno exercitu, curribus, elephantis, ac classe magna profectus, bellum Ptolemæo regi Ægypti intulit: eoque pulso, urbes Ægypti omnes cepit, ac deprædatas est.

Edit. Paris. pag. 163. Eo tempore cum sacra urbs Hierosolyma alta in pace incoleretur, Oniæ summi pontificis pietate, ac in malos severitate: per XL fere dies per totam urbem in aere visi sunt equi auratis armis tecti, acieſque adversæ inter se confligentes, utrinque motus armorum, omnisque generis aureorum thoracum atque integumentorum fulgor. Quod ostentum uti bene verteret, omnes opiaverunt: illud vero infelicem Antiochi adventum designabat. Revertens enim ex Ægypto Antiochus, insigni victoria elatus, efferatoque animo Hierosolyma adortus, vi capugnavit: militibusque imperavit, ut jugularent, in quoscumque incidissent, neque cuiquam parcerent. Ita *Templum polluit.* CLXXX millia Judæorum cæsi sunt. Cæterum eo temeritatis progressus est Antiochus, ut etiam in sanctarium superbissime intraverit, aramque ibi & simulacrum statuerit, abominandum vastitatis signum: templumque impuris prophanatum sacrificiis, ædem Jovis Olympii denominaverit. Sedens porro in sublimi loco, satellites jussit, ut Ebræos singulatim ad carnes suillas ac sacrificia simulacrorum gustanda adigerent, recusantesque interficerent. Inter multos qui tum ejus rei causa comprehendebantur, fuit etiam Eleazarus scribarum princeps, provecta jam ætate. Is cum ad cibum oefarium urgeretur, mortem gloriosam vitæ flagitio contaminatæ prætulit, ac sponte sua in nervum sese abduci passus est: ubi multis prius ac fœdis tortus cruciatibus, vitam finiit, non adolescentibus modo, sed & natu majoribus mortem suam magnanimitatis ac fortitudinis relinquens exemplum. Post eum alii septem fratres una cum matre varie excarnificati, martyrii coronam gloriose retulerunt. Ab hia tyranous turpitudinis convictas, majore furore exarsit: sacrisque omnibus vasis abreptis, aurique & argenti vi immensa, & urbem totam depopulatus, mactatis etjam pecudibus, & cæde hominum magna edita, jactabundus Antiochiam rediit. Post biennium expeditionem in Per-

βυλῶνι τελευτᾷ. διαιροῦνται δὲ τὴν βασιλείαν οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ· καὶ βασιλεύουσι Πτολεμαῖος μὲν ὁ Δάγου, Λιγύπτου, καθεξῆς Πτολεμαῖοι ιγ'. ὧν Κλεοπάτρας θυγατρὸς Διονυσίου. τῆς δὲ Ασίας πάσας Αντίγονος ἐπάρατος. τῆς δὲ Λαυσίας καὶ Βαβυλῶνος καὶ Παλαιστίνης, Σέλευκος ὁ κράτιστος Νικάνωρ. μεθ' ὃν Σελεύκου βασιλεύσων Αντίοχος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἄλλοι ιε'. εἶτα ὁ βασιλεύσων Αντίοχος ὁ Επιφανὴς, υἱὸς Σελεύκου τοῦ Φιλοπάτορος· ὑφ' ὃν γέγονεν ἡ δευτέρα ἅλωσις Ιερουσαλὴμ, καὶ τὰ Μακκαβαϊκὰ ἐπράχθη, καὶ τὸ ἱερὸν ἐμολύνθη καθ' ὃν τὸν τῆς Δανιὴλ προῤῥήσεις. ἐπεὶ γὰρ πλήρωμα τόπων ἐπλησιάσθη ἐν τῇ γῇ τὰ κακὰ, ἀφ' ὧν ἐξεβλάστησε ῥίζα ἁμαρτωλὸς, Αντίοχος ὁ Επιφανὴς, υἱὸς Σελεύκου, καὶ Φιλοπάτορος. ὃς ὑπάρχων δεινὸς ἀνὴρ καὶ πλεονέκτης, καὶ πολλὰς ἁρπαγὰς καὶ λεηλασίας ποιήσας, συνήγαγεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πολὺ, καὶ ἐκ πολλῆς τρυφῆς καὶ ἀσελγείας εἰς τὰς μίμους καθεὶς ἑαυτὸν, ἐνύβριζε πάντων ἀναιδῶς τοῖς γυναίοις ἐπιμαίνων. ὃς καὶ πρόσωπον τὴν βασιλείας χωρήσας, ἐβουλήθη μίαν βασιλείαν ποιῆσαι, τὴν τε Αντιόχειαν καὶ τὴν Αἴγυπτον. καὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον καταλαβὼν ἐν ἅρμασι καὶ ἐλέφασι καὶ στόλῳ μεγάλῳ, συνάπτει πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτου· ἦν καὶ τρέπεται, καταπράττεται πᾶς ἡ Αἴγυπτος πόλεις, καὶ πάσας ἐσυλήσατο.

Τῆς δὲ ἁγίας πόλεως κατοικουμένης μετὰ πάσης εἰρήνης, διὰ τὴν τῶν Αρχιερέων Ονίου μισοπονηρίαν τὴν εὐσέβειαν, συνέβαινε καθ' ὅλην τὴν πόλιν χιδὼν ἐφ' ἡμέρας μ'. φαίνεσθαι διὰ τοῦ ἀέρος ἱππέας τρέχοντας ἐφίππους, διαχρύσους στολὰς ἔχοντας, καὶ προβολὰς ἑκατέρων γυμνάς, καὶ ὅπλων κινήσεις, καὶ χρυσίων κόσμων ἐκλάμψεις παντοίους εἴδεσιν ἁμφιέσεων τεθωρακισμένους· διὸ πάντες εὐχεσθαι, ἵνα ἀγαθὸν γένηται τὸ ἐπιφάνεσαν ὅτις ἐστὶ προειδήλου τὴν πορείαν ἔροδον Αντιόχου. Αναζεύξας δὲ μετὰ τὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ τεθνεωμένος τῷ ψυχῷ, παρέλαβε τὴν πόλιν δορυάλωτον. εἶτα προσέταξεν τοῖς στρατιώταις ἀφειδῶς ἀπτειν τοὺς παρατυγχάνοντας ἀνηρέθησαν χιλιάδες ρπ'. Καταπλήσας δὲ ὅλην, καὶ εἰς τὸ ἅγιασμα εἰσελθὼν ὑπερηφανίᾳ πολλῇ, καὶ σὺς βωμὸν καὶ εἴδωλον, βδέλυγμα ἐρημώσεως, καὶ τὸν ναὸν μιάνας δι' ἀναθέματων θυσιῶν, ἱερὸν Διὸς Ολυμπίου προσαγορεύσας, καὶ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ καθίσας, ἐπέλεσε τοῖς δορυφόροις ἵνα ἕκαστον Εβραῖον καὶ ἀρῶν χοιρείων καὶ εἰδωλοθύτων ἀπογεύσθαι ἀναγκάζειν· εἰ δέ τινες μὴ θέλοιεν, τοῦτο ἀναιρεῖσθαι. πολλῶν δὲ συναρπασθέντων, ἐξ ὧν Ελεάζαρ τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων, ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ἠναγκάζετο μιαροφαγῆσαι· ὁ δὲ τὸν μετ' ἀλογίας θάνατον μᾶλλον, ἢ τὸν μετὰ μύσης βίον ἀναδέξασθαι, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ τύμπανον προσῆγεν· καὶ ἅτε μετὰ πολλῶν φρότερον αἰκισμῶν καὶ μαστίγων ὑπαλλάξας τὸν βίον, οὐ μόνον τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς προβεβηκόσι τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ ἀρετῆς ἀπέλιπε. μεθ' ὃν καὶ ἄλλοι τινὲς ἑπτὰ ἀδελφοὶ, μετὰ μητρὸς διαφόρως βασανισθέντες, τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἐνδόξως ἀνεδήσαντο. ὑφ' ὧν ὁ τύραννος κατασχεθεὶς, καὶ μᾶλλον ἐμανείς, τοὺ ἱερὰ πάντα σκεύη λαβὼν, χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἄπειρον, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν λαφυραγωγήσας, καὶ τὰ στέγη κρεμνήσας, καὶ πολλὴν φονοκτονίαν ποιήσας, καὶ μεγαλορρημονήσας, ἀνεχώρησεν εἰς Αντιόχειαν. καὶ μετὰ δύο ἔτη κατὰ Περσῶν ἐστρατεύσας, ἀπίστευτον ἄρσενα φορο-

λογῆσαι τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ. ὃς παραγενόμενος μετὰ A
πολλῆς δυνάμεως, καὶ λαλήσας εἰρηνικοὺς λόγους μετὰ δό-
λου πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰσελθὼν, ὑπάτιξεν αὐτὴν
πλαγῇ μεγάλῃ, καὶ καθελὼν τὰ τείχη πάσαν ἐνέφρησε· καὶ
τὸ μὲν ἱερὸν μιαρῶν θυσιῶν ἐνέπλησε· τὰς δὲ μὴ προαιρε-
μένας τῶν Ἰουδαίων Ἑλληνίσαι, ἀφεδὸν κατέσπευσε. πολλὰς
οὖν ἀνελὼν ἀπῆλθεν, ἄρχοντα καταλιπὼν εἰς τὸ βασα-
νίζειν τοὺς Ἰουδαίους.

Ματθίας δέ τις ἱερεὺς ἦν υἱὸς πέντε, ἀφ' ὧν Ἰούδας ὁ Matthias.
Μακκαβαῖος ἐτύγχανε, ζῆλου πλησθείς, ὁρμήσας κατὰ τοῦ
ἄρχοντος, ἀπέκτεινεν αὐτὸν, καὶ συναγαγὼν ἅπαντας τοὺς πε-
ρὶ αὐτὸν, ἀπήρχετο καθαιρεῖν τοὺς ἀκαθάρτους βωμοὺς Edit. Paris.
τῶν εἰδώλων, καὶ τοὺς νόσους τοῦ νόμου ἀναιρεῖ. pag. 164.

Ὁ δὲ γε Ἀντίοχος ἀκόσμως τι καὶ ἐπιμόνως ἐπὶ τὴν Περ- B Antiochi Epi-
σίδος τὴν ὑποστροφὴν ποιούμενος, ἐπὶ πολλῇ ἀθυμίᾳ ἀρ- phanis infaus-
ρωστήσας, ἵνα φρὸς τοὺς οἰκείους ἑαυτοῦ ἀφίσταται ὕπνος ἀ- tus.
πὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ συμπίπτουσα ἀπὸ τῆς μερίμνης τοῦ
ὄνου μεμνήσομαι τῶν κακῶν, ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσαλὴμ,
ἔγνωσται χαλεπὸν εἶναι δρον τὰ κακὰ παῦσαι, καὶ ἰδοὺ λοιδ-
λυμαι ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ. καὶ συνέταξε τῷ ἁρματηλάτῃ αὐτοῦ
ἐλαύνειν ἀνυδρεῖ, ἐπαιθαιρόμενος ἐναργῶς τῷ ἄνωθεν
κέντρῳ τῷ τιμωρίᾳ Σωνίχει ὃν αὐτὸν ἀνάγκης ἀλγηδὼν
τῶν πλείγχνων· συνέβη δὲ πεσεῖν αὐτὸν καὶ ἀπὸ τῶν ἅρματος
ῥίζῃ φερομένῳ, καὶ δυσχερεῖ πτώματι περιπεσεῖν, καὶ πάντα
τῷ σώματος ἀποστριβλωθῆναι τὰ μέλη, ὥστε καὶ σκώληκας ἐ-
βράσαι. καὶ ἐν ἰδιώταις μεγίστοις ἀπαπίπτειν αὐτὰ τοὺς
σάρκας, καὶ ὕπως αἰσχίστῳ μόρῳ τὸν βίον ἐπὶ ξένης καταστρέψε.

Μετὰ δὲ Ἀντίοχον, ἐβασίλευσεν Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ, Antiochus Eu-
ὃς αὐτῷ ὑφ' ἓν Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, τὰς φρυάρχας Ἀρ- C patur.
τεμίχου τροπωσάμενος, ἐπιλθὼν καθ' ἑαυτὸ Ἀντίοχον πα-
ρεσκεύασε, μετὰ χιλιάδων ἱππέων εἴκοσι, καὶ πεζῶν χιλιά-
δων ἑκατὸν, καὶ ἁρμάτων τεσσαράκοντα, καὶ ἐλεφάντων ΛΓ, γε-
γυμνασμένων πρὸς πόλεμον. ὃς καὶ διελὼν τοὺς ἐλέφαντας
εἰς τὰς φάλαγγας, παρέστησεν ἑκάστῳ ἐλέφαντι ἄνδρας χι-
λίους τεθωρακισμένους ἐν ἀλυσιδωτοῖς, καὶ περικεφαλαίας
χαλκᾶς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ ἵππους ἐκλεκτοὺς πεντα-
κοσίους ἐξεπαγμένους ἑκάστῳ θηρίῳ. καὶ πύργους ξυλίνους ἐφ'
ἑκάστῳ θηρίῳ ἐξῆς μηχανῆς, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ ἄνδρες δυνάμεως
ἐνόπλους τεσσαρακοντάδυο. ὡς δὲ κατέλαμπεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς D
χρυσᾶς ἀσπίδας καὶ τὰ ἅρματα, ἔστιλβε τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν.
ἐν δὲ ἡ παρεμβολὴ μεγάλη, καὶ ἐκ παντὸς μέρους· καὶ ὡς ἐπέτει-
νεν ἡ μάχη, θαυμάσιος Ἐλεάζαρ ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα πεπυ-
ρωμένης τὰς ἐλέφαντας, καὶ τοξότας ἐπ' αὐτῶν φερομένης,
ἔτρωσε δ' ἐδὼν ὑψηλότερον τῶν ἄλλων, καὶ βασιλικοῖς θώραξι
καθωπλισμένον, καὶ νομίσας ἐπ' αὐτὸν φέρεσθαι τὸν βασι-
λέα, ἐπαθύνας τὸν παραπέξιον, μπλήσ] πρὸ τῶν πολεμίων
ἄθρόος ἀμαυτ· καὶ πολλὰς ἀποκτείνας τῶν περὶ τὸν ἐλέφαντα ὑ-
ποκάτωθεν αὐτῷ ὑπέδυ, καὶ παπάξας εἰς τὴν γαστέρα τὸν ἐλέ-
φαντα, ἐπισπασθέντα καὶ συντρέψαι αὐτὸν τὸ θηρίον ἐποίη-
σεν ὅπερ Ἰούδας θυσάμενος, καὶ κρατιστότερον τῶν πόλεμον
αἰδόμενος, εἰς Ἱερουσαλὴμ ἔφυγε· καὶ ἐπιδιώξας Ἀντίοχος, E
ἐπολιόρκει ταύτην. εἶτα λόγους εἰρηνικὰς μεθ' ὅρκων ποιη-
σαμένην, δέχεται αὐτὴ Ἰούδας ἔνδον τῆς πόλεως. ὁ δὲ εἰσελ-
θὼν, καὶ τὸ ὄρκων παραπατήσας, καὶ τὸ τείχος καθαιρήσας,
καὶ τοὺς εἰσόρους συλήσας, εἰς Ἀντιόχειαν ὑπέστρεψε.
μετὰ δ' ταῦτα Ἰούδας τειχίζει ἐπισκευὴν τῆς Ἰουδαίων θρησκείας ἀλύσαν-
θάσαν τῷ πάτερον ἀνακτήσατο, καὶ πολέμους πολλοὺς
ἐπιδεξάμενος, καὶ τρόπαια μεγάλα στησάμενος, καὶ τὰς χώρας ἅπαντας ἀπελάσας τοῦ Ἀντιόχου, καὶ τὸν ναὸν
ἐκαθάρας, γνώμῃ παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερατεύειν παρέλαβε.

Τὰ δὲ Ῥωμαίων πράγματα διῳκεῖτο ὑφαίλου ὑπὸ ὑπάτων ἐπὶ ἔτη τξδ', ἕως Ἰουλίου Καίσα-

Cedrenus.

uſque ad Julium Cæſarem. Hic quia non fuit natus, ſed matre ejus nono poſt conceptum fœtum mente mortua, ejus utero diſſecto extractus, ab ea inciſione cognomen Cæſaris habuit: quod ab eo in omnes Romanorum reges tranſiit.

Anno mundi v ɛ ι ɔ ɛ ɛ x s, regnum Alexandriæ & Ægypti Ptolemæus Philadelphus inijt, geſſitque id annos triginta octo. Hic ſacras litteras, ſed & reliquos Chaldaicos, Ægyptiacos, Romanos, aliſque linguis ſcriptos libros, opera doctiſſimorum Ebræorum in græcum ſermonem tranſcripſit, libros numero ad ɔ ɔ ɔ ɛ ɔ ɔ ɔ: eoſque in ſua Alexandrina bibliotheca repoſuit. Ebraicorum librorum tranſlatio diebus omnino l x x i i abſoluta eſt. Rea pulcritudine ſacræ Scripturæ ſtupefactus, proceribus præſentibus unaque Menedemo philoſopho & Demetrio Phalereo, quæſivit quidnam eſſet cauſæ, quod ſacrarum litterarum, quarum tanta ſit dignitas, nemo hiſtoricorum aut poetarum mentionem fecerit? Reſpondit Demetrius, neminem eas fuiſſe auſum attingere: quando Theopompus etiam ſcrutari eas aggreſſus, mente captus fuerit: ac per inſomnium monitus, id ſibi accidiſſe, quod curioſe ſacras res inquirere conatus fuiſſet: & Theodectes tragœdiarum ſcriptor, in quadam fabula factorum libtorum facta mentionem, excæcatus fuerit: uterque autem horum ab incœpto deſiſtens Deum placavetit, ac ſanitati reſtitutus ſit.

Ptolemæorum ſucceſſio.

Ptolemæus Evergetes, Philadelphi & Arſinoæ F. regnavit annos x x v i. Eo tempore Jeſus Sirachi F. qui ſapientiam ſcripſit; apud Ebræos celeuris fuit.

Ptolemæus Philopator, Evergetæ F. regnavit annos x v i i. Sub hoc cum populus Judæus eſſet captivus in Ægyptum abductus, mira res evenit. Mandavit rex ſatellitibus ut 10 elephantos vino libanotico inebriatos Judæis immitterent, itaque univerſos obtererent. Sed Judæis Deum precantibus, elephanti in ipſos milites ac Ægyptios ſeſe converterunt, magnamque per furorem multitudinem interfecerunt. Ita Judæi ſervati, cum gratiarum actione in patriam dimiſſi abierunt.

Judæi divinitus ſervati.

Edit. Pariſ. pag. 166.

Ptolemæus Epiphanes, Philopatoris filius regnavit annos viginti quatuor. Hujus filius Ptolemæus Philometor, triginta quinque. Hoc regnante Antiochus Maccabæos, illicito cibo veſci recuſantes, ſupplicius affecit. Tunc ſacerdotio functi ſunt, Judas, Hyrcanus, & Ariſtobulus. Uſque ad hunc Hyrcanum, regnum Iſraelicum duravit. Hujus regnum a Romanis obtinuit Herodes alienigena, Chriſti adventui vicinus. Hircano favebat populus, Ariſtobulo ſacerdotes. Erat autem quidam Onias nomine ioter ſacerdotes, pius ac juſtus, & qui aliquando pluviam precibus elicuerat. Hunc cogerunt victoriam petere a Deo. Is ergo ſic eſt precatus: Domine Deus, neque populo contra facere ſacerdotes, neque his contra populum auxilium fer. Eum ſtatim crudeles illi atque impii lapidibus obruerunt. Inſecuta eſt ſtatim vindicta divina: venitque Romanorum imperator Pompejus, & urbem cepit. Ingreſſuſque in ſactarium intimum, pietate ductus nihil ſacræ ſupellectilis attigit, quamvis eſſet

τ x x. tranſlatio.

78

ρας, τῦ μεγιστοθύτου. τῆς δὲ μητρὸς αὐτῦ θανούσης ἐν τῇ θ'. μηνὶ, ταύτην ἀνασχίσαντες, ἐξήγαγον αὐτόν. Ἔθεν ὁ λόγος Καῖσαρ, ὁ ἐξ ὑστερομήτορος ἀφ' οὗ Καίσαρες οἱ τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖς προσηγορεύθησαν.

Τῷ δὲ ϛσιαʹ. ἔτει τῦ αἰῶνος, Ἀλεξανδρείας καὶ Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἐβασίλευσεν ἔτη λαʹ. ἐξ ἧς μεταβαλὼν τὴν θείων γραφῶν, καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων, Χαλδαίων, Αἰγυπτίων, καὶ Ῥωμαϊκῶν εἰς ἴδια μυριάδας ἀριθμῶν βιβλίων, πάσων τε ἀλλογλώσσων ἱερῶν, εἰς τὴν ἑλλάδα γλῶσσαν μετεποιήσατο, ἤγουν τὴν ε'. φωνήεντον Ἑβραίων· ἃς καὶ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν βιβλιοθήκαις αὐτὸς ἐναπέθετο. Γίγνεται δὲ ἡ μεταβολὴ πάσης τῆς Ἑβραϊκῶν βιβλίων, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ὀβʹ. ἐπὶ τῆς κάτω τούτου τῆς θείων γραφῶν ἐκπλαγέντος τὸν βασιλέα, καὶ πάντων τῆς ἐν πόλει, παρόντος καὶ Μανεθήμου φιλοσόφου, καὶ Δημητρίου Φαληρέως, πρῶτα ὁ βασιλεὺς, ἅτι πῶς τοσοῦτον ὄντων τῶν θείων λόγων, οὐδεὶς ἱστορικῶν ἢ ποιητὴς ἐμνήσθη αὐτῶν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Δημήτριος, ὅτι οὐδεὶς πώποτε τόλμησε τῶν ἁψάσθαι, ἐξ ὧν ὁ Θεόπομπος θελήσαντα ἱστορῆσαι περὶ αὐτῶν, παραφρονεῖν ἀραπθῆναι· καὶ ὄναρ ἰδεῖν, ὅτι ἐξ ὧν αὐτῷ συνέβη, περιεργασάμενος τὰ θεῖα. ὁ Θεόδεκτος ὁ τραγῳδίων ποιητὴς, ἐν ἰνδέρματι μυθεύσας τῶν ἱερῶν βίβλων, τυφλωθῆναι. ἐκπύρους δ' ἀποχρήσαντο, τῷ πλεύματος, καὶ τὸ θεῖον ἐξεμυκτήρισεν ὑγιὴς γενόμενος.

Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, ὁ Φιλαδέλφου καὶ Ἀρσινόης, ἔτη κεʹ. κατὰ τοὺς τοὺς χρόνους Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ, ἐτῶ Σοφίαν συγγράψας, παρ' Ἑβραίοις ἐγνωρίζετο.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ, ὁ τῦ Εὐεργέτου υἱὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη ιζʹ. ἐπὶ τοῦ λαοῦ τῶν Ἑβραίων αἰχμαλωτισθέντος ἐν Αἰγύπτῳ ἀπαχθείς, πλείονι τιμωρίᾳ ὑπεβλήθη. ὃς προστάξας τοῖς αὐτοῦ ὑπασπισταῖς, ἐλέφαντας φ', οἷς εἶχε, ποτίσαι εἶνον λιβανωτὸν, ὅπως ἅπαντας τοὺς Ἰουδαίους δι' αὐτῶν ἀπολέσῃ· ἐξαμείνασι δὲ τοῖς ἐλέφασι τοὺς ἰδίους τραπῆναι καὶ δῆμος ἐμπεσόντας, πολὺν αὐτῶν ἐκλοῦσαι τῇ περιλύσῃ μανίᾳ ἀποφέρων· καὶ οὕτω σωθέντες, μετ' ἀχαριστίας ἀπελυθησαν εἰς τὰ ἴδια.

Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς, ὁ τῦ Φιλοπάτορος υἱὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη κεʹ. Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ, ὁ τῦ Ἐπιφανοῦς υἱὸς, ἔτη λεʹ. ἐπὶ τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Μακκαβαίους μὴ βουλομένους μιαροφαγεῖν, ἰσόπαλον ἐπὶ τῷ τῶν ἱεράτευσιν Ἰούδας, Τρωανὸς, καὶ Λευϊσόβιλος. καὶ ἦσαν αὐτοὶ πέντε τῦ Τρωανῦ ἡ βασιλεία τῦ Ἰσραὴλ ἐῶ. ἡ λαμβάνει τὸν βασιλείαν αὐτῶν Ἡρώδης ὁ ἀλλόφυλος ὑπὸ τῷ Ῥωμαίων, ἃς καὶ πλυτίζει τῇ Χριστῦ παρουσίᾳ. καὶ Τρωανῶ μὲν συμπαχετὸ δημητρίου, Λευϊσόβιλῳ δὲ οἱ ἱερεῖς ἐῶ δὲ τὰς Ὀνίας ἐτόμως ἐν δίκαιος, ὃς ἦν ἱερεὺς, ὃς καὶ ἀπομβρίαν ἔλυσε ποτὲ δέξαμενος παρὰ ἰωάννου εὐξαθαι περὶ αὐτῆς. ὁ δὲ εὐξατο λέγων· Θεὲ Κύριε ὁ δεσπότης, μήτε τῷ δήμῳ κατὰ τῶν ἱερέων σῦ, μήτε τοῖς ἱερεῦσι κατὰ τῦ δήμου βοηθήσῃς. πάντα δὲ τοῦτον οἱ ὦμοι καὶ ἀσυβεῖς ἐλιθασαν. καὶ παρέδωκε ἡ θεία δίκη τοὺς μεταθέντας, ἔλθε κατ' αὐτῶν Πομπήιος Ῥωμαίων στρατηγὸς, καὶ τὴν πόλιν καθέλοντες, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, δι' ὑπερβολὴν εὐλαβείας τῶν ἱερῶν σκευῶν ἅψατο, καίπερ πολλῶν χρημάτων ὄντων· ἀλλὰ καὶ ἀπαγα-

Θάρας τὸ ἱερὸν, καὶ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν προσέτα- A
ξεν. ἔπεμψε δὲ Λευκόβυλος δῶρον Πομπηΐῳ, ἄμ-
πελον χρυσῆν βότρυσιν παλαίστων.

Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος Εὐεργέτης, ἔτη κϑ'. Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων διὰ ὄγκον τοῦ σώματος ἐπικλη-
θείς, ἔτη ιζ'. μῆνας ς'. Πτολεμαῖος Ἀλεξᾶς, ἔτη ι'. Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος Σωτὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ δευτέρου Εὐεργέ-
του, ἔτη κϑ'. Κλεοπάτρα, ἔτη ά. Πτολεμαῖος ὁ νίος Διό-
νυσος ἐβασίλευσεν ἔτη λ'. Κλεοπάτρα ἡ τοῦ νίου Διονύσου θυγάτηρ, παλαιτέρα διαδέχεται τὸν πατέρα, καὶ συμ-
βασιλεύει αὐτῇ Πτολεμαῖος ὁ ἀδελφὸς. τῶν δὲ διαφθάν-
των πρὸς αὐτὸν ἀπέλυσα, μόνη κατέσχε τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεύει ἔτη κβ'. ὅτι δὲ ἐν τῷ ἀριθμῷ τῷ χρόνων, δι' μο-
νὰς ἔτη τῆς βασιλείας αὐτῆς δεῖ ἀριθμεῖν.

Τῆς Ἀσίας πρώτος βασιλεὺς Ἀντίγονος γενόμενος, B
Ἀντιγονίαν ἔκτισε, ἡ πρὸς τῇ Ὀρόντῃ ποταμῷ. μετὰ
τοῦτον Σέλευκος ἐπικτίσας ἡ Ἀντιόχῳ πατρὶ, Ἀντιόχει-
αν αὐτὴν ἐποίησεν. ἃ δείξει ἡ μεγάλη Ἀντιόχεια. ὃς καὶ
Σελεύκεια ἔκτισε, καὶ Σελεύκειαν, Ἀπάμειαν, Εδεσσαν, Βέρροιαν, Πέλλαν καὶ Βαβυλῶνα πα-
ρεσκεύασε. καὶ ἐς ἅπασι πόλεσι Ἰουδαίους συνῴκισεν Ἕλλησι.

Ὅτι Διαφανὴς λεγόμενος Ερασίστρατος ἰατρὸς, δι-
έγνω Ἀντίοχον ἐκ Σελεύκου παῖδα δεῦτερον νοσοῦντα, διὰ
τὸν πρὸς τὴν πατρὸς γαμετὴν ἔρωτα, θυγατέρα Δη-
μητρίου. ὅθεν Σέλευκος τῇ πάθει περιελυπήσας, πα-
ραχωρεῖ τῇ παιδὶ Ἀντιόχῳ τὰς γαμετῆς. ὅτος Ἀν-
τίοχος ὁ λεγόμενος Σωτὴρ, ἔχων ἐκ τῆς θυγατρὸς Δη-
μητρίου, γαμετὴν τὴν Σελεύκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Στρα-
τονίκης, ἄρσενα υἱὸν τὸν ἐπικληθέντα Θεὸν ὃς καὶ ἐβασι- C
λέυσε μετ' αὐτὸν Συρίας καὶ Ἀσίας, ἔτη ιϑ'.

Ἐν τῇ ϛϛπά. ἔτει τοῦ κόσμου, Νικομήδης βασι-
λεὺς Βιθυνῶν, ἀπ' ὀνόματος αὐτοῦ τὴν Νικομήδειαν ἔκτι-
σε, πρώην καλουμένην Ἀσακόν. Ἀντίοχος ὁ Ἐπι-
φανὴς βασιλεὺς Συρίας, τὴν Ἱερουσαλὴμ πορθήσας, καὶ τὸν ναὸν βεβηλώσας, Διὸς Ὀλυμπίου βδέλυγμα ἐν
αὐτῇ ἀνεστήλωσε, καὶ τὰ τῶν Δανιὴλ προφητείαν, ἤγουν
τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως. ὅτι ῥά. ἔτη ἐπιφο-
ρῶν Ρωμαίοις Ἰουδαῖοι, ἀπὸ Σελεύκου.

Ἰούλιος Καῖσαρ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλέ-
ας Κλεοπάτρας, ὑπὸ Ρωμαίων ἀναρρηθεὶς ὕπατος,
εἰς τὴν ἀνατολὴν σὺν πολλῇ δυνάμει, D
καὶ πολλὰς τῇ αὐτόθι προσωπάμβυς, καὶ ὑποφόρους
κατέστησας, ἰδίους τῇ τόπων καθίστησιν ἐπιμελη-
τὰς. Ἀντίπατρον μὲν δὴ τὸν Ασκαλωνίτην Πα-
λαιστίνης κατέστησε διοικητήν. υἱὸς δὲ ἦν Ἀντίπατρος
Ηρώδη τινὸς, τῇ ἐν νεωτέροις ἀριθμουμένων, καὶ
τῇ αὐτόθι τῶ Ἀπόλλωνος ἱεροδούλων. παῖδα δίόν-
τα ποτὲ τὸν Ἀντίπατρον, λῃστὰς ἁναρπάσαντες Ἰδου-
μαῖοι κατέσχον, λύτρα ὑπὲρ αὐτῦ αἰτησάμενοι ὑπερ-
λημφότες. τὸ δὲ πατρὸς αὐτῦ εἰς ἔχαστον πενίας ὑ-
πολαβόντος, ἔμεινε παρὰ τοῖς ἁρπάσασιν δουλεύων, καὶ
τοῖς ἐκείνων ἔθεσι τραφόμενος.

Ἀναιρεθέντος δὲ Ἀντιπάτρου φαρμάκῳ, βασιλεία
ἡ πολλῆς Ἰδουμονίας ὑπὸ Βαλίχου τινὸς Ἰουδαίου, ἔλ-
λαχον οἱ παῖδες αὐτοῦ τῷ ἀρχῷ, Ηρώδης καὶ Φα- E
σάηλος. καὶ ὁ μὲν δὴ Ἰδουμαίων, καὶ δὴ Ἱεροσολύμων ἐπαλ-
ρώσατο χῶν· δὲ Ἰουδαίων καὶ Γαλιλαίων ὁ Ηρώδης.
Γνὺς δὲ, ὡς Τρωικὸς ὁ πρὸ αὐτοῦ βασιλεὺς δὲ τῶ
Δαβὶδ τάφον ἀνέῳξε, τεσσάρια ἄλαβε τάλαντα, ὧν
ἀνοίξε καὶ αὐτὸς, καὶ χρήματα μὲν οὐχ εὗρε, αὐσμοὺς δὲ

permulta ibi. Quin & repagari fanum, & sacrificia peragi jussit. Aristobulus Pompejo dono misit vitem auream, cc talenta appendentem.

Ptolemæus Evergetes secundus, regnavit annos viginti novem. Ptolemæus, qui x tumiditate corporis Physcon est nominatus, xvii. s. Ptolemæus Alexas, annos decem. Ptolemæus Soter secundus, secundi Evergetis filius annos viginti novem. Cleopatra viii. Ptolemæus junior Dionysius, triginta. Cleopatra hujus filia patri successit, collega regni fratre Ptolemæo, quem illa oborto dissidio necavit, annosque viginti duos regnum tenuit. Sed in temporum supputatione, quatuor tantum anni regni hujus Cleopatræ numerandi sunt.

Asiæ regno primus Antigonus potitus, Antigonam urbem ad Orontem fluvium condidit. Hanc Seleucus Antiochi pater refecit, ac Antiocheam nominavit Hæc est Antioches magna. Idem Seleucus condidit etiam Laodiceam, Seleuciam, Apameam, Edessam, Berœam, Pellam & Babylonem recepit, inque novis urbibus Judæos cum Græcis habitare jussit. Antigoni successio.

Erasistratus medicus, cognomine Diaphanes, deprehendit Antiochum Seleuci filium graviter ægrotare, quod novercam deperiret, Demetrii filiam. & Seleucus filii morbum ægerrime ferens, ei uxorem suam concessit. Is Antiochus Seleuci filius ex patris sui conjuge Stratonica, filia Demetrii, filium genuit cognomento Deum, qui post ipsum Syriæ & Asiæ regnum annos xv tenuit. *Edit. Paris. pag. 167.*

Anno mundi v cio ccLxxxs, Nicomedes Bithyniæ rex, Nicomediam urbem de suo nomine condidit, quæ ante Astacus fuit dicta. Antiochus Epiphanes rex Syriæ, Hierosolymis capta ac populatis, templum prophanavit, inque eo abominabile Jovis Olympii constituit simulacrum: quod Danielli vaticinio, desolationis seu vastitatis abominabile signum dicitur. Annos a Seleuco clxx, Judæi Romanorum fuerunt tributarii. Nicomedes.

Julius Cæsar quarto anno regni Cleopatræ consul creatus, cum magno exercitu in Orientem venit, multisque ibi victis & stipendiariis factis suos provinciarum constituit procuratores. Ita Antipatrum Ascalonitam præfecit Palæstinæ. Fuit is filius cujusdam Herodis, inter ædituos censi, & eos qui ibi Apollinis fano inserviunt. atque hunc puerum quondam Idumæi prædones rapuerant, spe pro ipsius missione mercedis accipiendæ: sed quia pater erat pauperrimus, Antipater apud ipsos servus remansit, ipsorumque moribus institutus est. Jul. Cæsar. Antipater.

Cum Balichus quidam Judæus Antipatrum venefico sustulisset, tantam ei felicitatem invidens, filii Antipatri hæreditatem regni adierunt, Herodes atque Phasælus, ea lege, ut hic Idumæam & Hierosolymicum fortiretur territorium, ille Judæam & Galilæam. Et Herodes cognito, Hucusque qui antecessit ipsum regno fuerat functus, Davidi sepulcro aperto tria talentorum millia xbstulisse, ipso quoque sepulcrum id aperuit: sed nihil pecuniæ, verum ornamenta aurea & repositæ donaria multa Herodes.

reperit, atque asportavit. cumque conatus esset interius penetrare, ubi Davidi & Solomonis corpora erant reposita, ignis erupit, duosque satellitum interfecit.

Julius cum in Ægyptum venisset, insidiis evicatis, quas ipsi adversarii tetenderant, Cleopatræ regnum in suam redegit potestatem: rebusque per Orientem constitutis, Romam rediit, solus toti reipublicæ imperaturus.

Julius mensis ante Quintilis dicebatur. Julii nomen ei ab Antonio impositum est ideo, quod isto mense C. Julius natus fuerat. Sextilis, ab Augusto Augustus est denominatus.

Carmentæ fatidicæ mulieri nomen obtigit a vaticiniis, quæ carmina Romanis dicuntur.

Mensium & dierum Romanorum.

Primam mensis diem Romani Kalendas appellant: Nonas, quintam mensis diem: & Idus, decimamtertiam. nisi quod Martii, Maii, Julii & Decembris Nonas septima, Idus decimaquinta die constituunt. Itaque ubi Kalendas Januarias leges, primam Januarii diem intellige. tertia, vocatur A. D. tertium: & quarta pridie Nonas Januarii: quia, ut dixi, quinta est Nonis Januarii. Sextam appellabis A. D. VIIS Idus Januarii. septimam, A. D. VII, octavam, A. D. VI, & cæteras. Quia decimatertia dies, Idus vocatur. Decimamquartam scribes, A. D. XIIS. Kalendas Februarias. Decimamquintam, A. D. XVII. Kalendas Februarias, itaque progredieris usque ad primam Februarii diem, quæ nominatur Kalendæ Februarii. eodemque modo de reliquis mensibus judicabis.

79 *Edit. Paris. pag.* 163.

A cibo, Janus Romanis Cibullius est dictus, quia convivia juvet. Est & Janus Quirinus dictus, veluti propugnator: & Consæus, quasi itinerarius: & Patricius, ut indigena. Dio Romanus antiquum quemdam Heroem nomine Janum ait, eo quod Saturno hospitium præbuisset, præteritorum ac futurorum notitia fuisse præditum. ideo eum a Romanis bifrontem pingi: mensem ab eo Januarium dictum, eumque anni principium esse.

Februam deam quamdam placularem Romani credidêrunt esse. Anysius libro de mensibus, Etrusca lingua februum appellari ait, eum qui est apud inferos. Labeo Februarium a dolore dictum autumat, quia Februs Romanis dolor dicatur. Eo mense defunctos honorabant. Februare porro, est purgare.

Marti nomen Romani imposuerunt a morte, aut quod artium sit motor, aut quod a solis maribus colatur. aut *a μαίνεσθαι*, pugnando, secundum Philoxenum. Lingua Ægyptia vocatur Erroſi, quod vocabulum omnis generis procreationem vitalem designat, vimque omnis naturæ & materiæ permutatricem ac vivificam. Kerdos, Latine lucrum, id quod datur ad tempus, dicitur. Miliarisia autem, a miliris. Scipio enim auro destitutus, & urgente Annibale, militibus ea paravit arque distribuit. Delatores quos Romani vocant, ii Græcis sunt diaboli, & sycophantæ. Spatharius Romanis est corporis custos. Oratio, compellatio. Fabricenses, armorum opifi-

A χύσεων & κειμήλια πολλὰ ἀνείλετο. πειραθέντος δὲ αὐτῷ ἐνδοτέρω χωρεῖν, ἔνθα σώματα Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος ἐτέθαπτο, πῦρ ἐξεβλύθη δύο τῶν δορυφόρων κατέφθειρε.

Γενόμενος δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἰούλιος, τὰς Κλεοπάτρας ἐρατεῖσι τῆς ἀρχῆς, τῶν ἐπιτεθυμένων ἀνασείλας τὰς ἐπιβουλάς. καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἅπαντα διοικησάμενος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην μοναρχήσας.

Ὅτι ὁ Ἰούλιος μὴν Κοιντίλιος ἐλέγετο· μετωνομάθη δὲ παρὰ Ἀντωνίου, διὰ τὸ γεγενῆσθαι αὐτῷ Γάιον Ἰούλιον. ὁ δὲ Σεξτίλιος, ἀπὸ Αὐγούστου Αὔγουστος, ὃ ἐστὶ σεβαστός.

Ὅτι πάρμενα παρὰ Ρωμαίοις λέγεται τὰ ἔπη, ἡ καρμεντία ἡ μαντεία.

Ὅτι ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς Ρωμαῖοι Καλάνδας καλοῦσι· Νόνας δὲ, καὶ εἴδους, ἐπὶ μὲν Ἰανναρείου καὶ Φεβρουαρίου, Ἀπριλλίου τε καὶ Ἰουλίου, καὶ Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου, καὶ Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου, τὰς μὲν Νόνας λέγουσι ἑπτά. τοῦ μηνός, τὰς δὲ εἴδους ἐγ· τοῦ μηνός. ἐπὶ δὲ Μαρτίου καὶ Μαΐου καὶ Ἰουλίου καὶ Δεκεμβρίου, τὰς μὲν Νόνας ἑβδόμην. τοῦ μηνός, τὰς δὲ εἴδους ἑπτά. τοῦ μηνός. Καλάνδαι πάντων Ἰανναρείου δέ εἰσιν, ἡ α'. Ἰανναρείου νουμήσιος. ἔτι δὲ πρὸ τριῶν τοῦ τέλους, καὶ πρὸ μιᾶς νόνων Ἰανναρείων ἡ δ', διὰ τὸ ἡ ἑ. ὡς ἔφαμεν νόνων καλεῖσθαι. μετὰ δὲ ἡ ὀπτὼ ἢ πρὸ ὀ. εἰδῶν Ἰανναρείων, ἤγουν τῇ ς'. πάντως. καὶ πρὸ ἑπτὰ πάλιν τῇ ζ', καὶ ἑξῆς ὁμοίως, διὰ τὸ ἡ ιγ'. Ἰανναρείου, εἰδῶν Ἰανναρείων λέγεσθαι· ἡ δὲ ιδ'. πάντων εἴπως ἂν πρὸ ιδ'. καλανδῶν Φεβρουαρίου, ἡ δὲ ιε'. πρὸ ιε', καὶ ἑξῆς κῆ ἡ τρόπον μέχρις τῆς πρώτης Φεβρουαρίου· εἶτα ἱερὰς καλάνδας Φεβρουαρίου ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ ἄλλων μηνῶν ὁμοίως.

Ὅτι Ρωμαῖοι κίβις ἡ τροφὴ ἐκάλουν· ὀξὺ δὲ καὶ Ἰανὸν Κιβύλλιον, διὰ τὸ διανιστάναι, καὶ Ἰανὸν Κυείτιον, ὡσανεὶ πρόμαχον· καὶ Κοντσῖον, αὐτὶ τοῦ ὁδῖτον, καὶ πατρίκιον, αὐτόχθονα. Δίων ὁ Ρωμαῖος, ἀρχαῖόν τινα ἥρωα Ἰανὸν λέγει, διὰ ἡ τῶν Κρόνου ξένιον λαβόντα νῆσον γνῶσιν τῆς μελλόντων καὶ τῆς προϋπαρχόντων, καὶ διὰ τῶν διπροσώπων ὑπὸ Ρωμαίων πλάττεσθαι· ἐξ οὗ τόν τε μῆνα ἐληθῶσι Ἰανουάριον, καὶ νῦν τὰ ἱερὰ ἀρχῆθεν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς γίνεσθαι.

Φέβρουα θεάν τινα καθαρτικὴν τῆς πραγμάτων, οἱ Ρωμαῖοι παρέλαβον. Λυδὸς δὲ ἐν τῷ περὶ μηνῶν, φήσιν τὸν καταχθόνιον τῇ Θούσκων φωνῇ λέγειν. ὁ δὲ Λαβεὼν, ἀπὸ τοῦ πένθους λέγει ἐληθῆναι τὸν Φεβρουάριον. Φέβρις δὲ παρὰ Ρωμαίοις τὸ πένθος προσαγορεύεται· καὶ αὐτὸν δὲ τὸς κατηχομένους ἐτίμων. καὶ φεβρουᾶρε, τὸ καθάρου.

Ὅτι τὸν Μάρτιον οἱ Ρωμαῖοι μόρτιμ ἐκάλουν, οἱονεὶ θάνατον, ὁ κινητὴν τῆς τεχνῶν, ἢ τὸν παρ' ἀρρένων καὶ μόνων τιμώμενον. ὁ ἐκ τοῦ μάρναθαι, καπὶ Φιλόξενον. καλεῖται δὲ Αἰγυπτιασὶ Ἐρπωσί. τοῦτο δὲ σημαίνει παντὸς γένους ζωογονίαν, καὶ πάσης οὐσίας καὶ ὕλης, καὶ φύσιν καὶ δύναμιν διαπλαστικὴν, ζωογονικήν. ὅτι * αἱρδὸς ἀπὸ καιροῦ δᾶσις λέγεται. μιλιαρίσια δὲ ἀπὸ τῶς μιλιτείας, ὅγουν στρατείας. ὁ δὲ Σκιπίων δὲ ἔνδεως χρυσίου τοῖς στρατιώτας τὰ μιλιαρίσια καπασκεύασας ἐπιδίδωκε, Ἀννίβου τοῖς σφάγμασιν ἐπικειμένου. ὅτι δολόπορας, τοὺς διαβόλους καὶ συκοφάντας καλοῦσι Ρωμαῖοι. ὅτι σπαθάριος, ὁ σωματοφύλαξ ἐστίν. ὁράτωρ, ἡ προσφώνησις. καὶ φαβρίκιοι, οἱ τῆ ὅπλων δημι-

ωργοί. ὅτι Ρωμαῖοι τὰς σώφρονας γυναῖκας, μα-
τρώνας ἐκάλουν· οἱ δὲ Ἕλληνες, οἰκοδεσποίνας. αἱ τοί-
νυν τὸ αἰδοῦς ἐφρόντιζον, ὡς μαδ' ἐν πολλαῖς τῶν γυναικῶν
ὁμιλεῖν, ἀλλὰ τόπους τινὰς ἁγνοὺς ἐν τοῖς βαλανείοις ἐ-
ξω τῆ πλήθους ἑαυταῖς ἀφορίζειν, ἃς ἔτι καὶ νῦν μα-
τρωνίκια καλοῦσιν.

Οτι σώφρονες Ἑλλήνων ἦσαν. Βελλεροφόντης, Σθε-
νεβοίας· καὶ Τέλης, Αλφεσιβοίας· καὶ Πηλεύς, Ἀσυδα-
μείας· καὶ Ἱππόλυτος, Φαίδρας. ἔστι δὲ καὶ παρὰ Χαλ-
δαίοις, ἑρμηνεύεται φῶς νοητὸν τῇ Φοινίκων γλώσσῃ·
καὶ Σαβαὼθ δὲ ὁ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ πόλους, τουτέστιν ὁ δημι-
ουργὸς Θεός. ὅτι νέα ἡ πρώτη τῆ μηνὸς παρὰ Ἀττικοῖς,
νουμηνία δὲ ἡ τελευταία καλεῖται, ἀνουμηνία, ἀπὸ τοῦ καλεῖν ἐν αὐτῇ τὸν δῆμον, καὶ κηρύττειν ἐν ἡμέραις τὰς νόνας· ἐξ ἧς ἐδηλοῦτο ἡ μουνουμηνία, ὧν αὐτοῖ πατέρες εἰώθεσαν προσαγορεύεσθαι. Ισέον, ὅτι Μάρτιος, καὶ Μάϊος, καὶ Ἴουλος, ἓξ Οκτώβριος, ἑβδομαίας ἔχουσι τὰς νόνας, ἓξ πεντεκαιδεκαταίας τὰς εἰδοῦς· οἱ δὲ λοιποὶ, πεμπταίας τὰς νόνας, καὶ τεσσαρεσκαιδεκαταίας τὰς εἰδοῦς. Φορτόνια παρὰ Ρωμαίοις ἐπιδαιμόνια. ὅτι ἡ δικὴ ἀφοσιωσεύεται, ὡς δικτιεῖν τὸ ἀπείρα. ἐ αὐτὸ καὶ κλα-
δοῦχος, διότι ἐξ αὐτῆς οἱ ἀριθμοὶ πάντες ὡς κλάδοι τινὲς φύονται. * Ισπόρια παρὰ τοῖς αὐτοῖς, ἀπυρεῖς, ἃ καὶ φίσκος καλεῖται· κἂν διαρίφωσι, τῇ φίσκῳ μὲν καλεῖσθαι ἢ ῥάβδῳ ἢ πλεκτάνῃ, * ἰσπόρτι δ' ἢ φλοιώδη. ἐξ δὲ ἡ ἐτέρα κατασκευὴ πυρίδος, ἀντὶ πίλου τῆ κιρκλῆ τιθυμένη κάμιλα, ἐξ ἧ καλεῖται δὲ παρ' Ἰταλοῖς κα-
μιλαύκια. Μαππάριον τοῖς Ρωμαίοις ἔδοξε καλεῖσθαι ἐξ αἰτίας τοιαύτης. ἔθος ἦν τοῖς ὑπάτοις, ἐπὶ τῶ θεάτρων διωχε-
θῆναι. μὴ δὲ τὸ παύσασθαι τῆς ἐμαχείου, τὸ ἐν χερσὶν ἐμαχεῖον, ὃ καὶ μάππαν πατρίως καλοῦσιν, ἐξ ἧ καὶ μανδύλιον, ἴρρ ἐπτον. ἄπερ ὑποδεχόμενος ὁ λεγόμενος μαππάριος, ἢ ἀγῶνα παρισωδίζων. ὁ πλέον δὲ τῷ ἵππῳ κύκλων (ἓξ σπάνια, οἱονεὶ σφόδρα, καὶ μίσους, ἀντὶ τῶ ἄθλους) πρὸ ἢ πυραμίδα, ὧν νῦν ἀβελὸν καλοῦσι, διαπλεκτίζοντοι ἀγωνιεῖ, διὰ τὸ τοσοῦτος εἶναι τὸς ἢ πλατεῖαν πόλως, ἓξ Χαλδαῖοι στρώμασι καλοῦσιν, ἄσθ ἢ σιλλιανὸν διὰ τὸ μίζεις αὐτῆς δῆλον τὸ τῆς ὕλης σκύβαλον, καὶ τὸ λόγιον. ὅτι Βιξιλατάριοι οἱ Ρωμαί-
ων ἱππεῖς. καὶ βίξιλα παραπετάσματα ἐκ πορφύρας καὶ χρυσῦ, ἐς πτράγωνον χῆμα πεποιημένα. ταῦτα ἐξαρ-
τῶντες ἐπὶ μακρῶν δοράτων, κύκλῳ παραπορεύομένοι ἢ βασιλέως, καπασκέπτουσιν αὐτός. ἔστι δ' ἃ τὰ λεγόμε-
να φλάμουλα. ἡ παρ' Ελλησιν ἁπλῆ πλίνθος, λατέρ-
κυλος παρὰ Ρωμαίοις λέγεται. ὧν δὲ πλίνθος δημοσία, ἐφ' ἧ πάπ ἢ βυλδῆ, καὶ πᾶ ἢ στρατιωτικὰ ὀνόματα ἀ-
πεγράφετο, καὶ ἐγράφετο ἐπὶ τοίχος ἐς πτράγωνον χῆ-
μα τύπος τις ἓ γραμμὴ πλίνθος. τίτλον ἓ αὐτὸν τι-
νὲς ὀνομάζουσιν, οὐκ εἰδότες ὡς τίτλος ἐυρέως ἀ προσ-
γραφὴ ἢ ἀξιωμάτων λέγεται, ἡ μὲν ἀ τετράγωνος γραμ-
μή. λέγεται παρὰ Ρωμαίοις ματρίκιον, τὸ πλατὺ ξύ-
λον, καὶ παχύ. οἱ δὲ ἀρχαῖοι ξύλους καὶ φλοιοὺς καὶ φιλυ-
ρίνους πίνακι προσγράφοις ἐκέχρηντο. ἔστι δὲ καὶ σανὶς φι-
λυρίνα, ἐφ' ἧς τὰ ῥήματα τῆς ἐλευθερίας ἐώθει γρά-
φεσθαι. τιλία δὲ παρὰ τοῖς αὐτοῖς, ἡ φιλύρα, τὸ ξύ-
λον· ὅθεν καὶ τὸ βιβλίον. καὶδὶς δὲ κυρίως ἡ φιτρὸς παρ' αὐτοῖς καλεῖται· καὶ λίβερ τὸ βιβλίον. λίβερ δὲ ὁ φλοιὸς ἐστι κυρίως. ταῦτα καὶ ματρίκιον. ἓ ματρικάριος, τοὺς ξυλαργοὺς καλοῦσι.

Τεσσάρατον τὸν Γηρυόνα φασὶν, ὐχ ὅτι τοσοῦτοι ἐ-

ces. Romani pudicas mulieres matronas appellant: Græci, dominas familias. Eæ tantopere verecundiæ ſtudebant, ut ne converſarentur quidem cum vulgaribus mulieribus, ſed in balneis extra multitudinem ſibi quieta quædam deligerent loca, quæ etiamnum * Mattonalia dicuntur. * Auctarium, Matronea.

De Græcia caſti fuerunt Bellerophontes, qui Stenebœa: Teles, qui Alphesibœa: Pelus, qui Aſtydamea, & Hyppolitus, qui Phædra abſtinuit. Ao apud Chaldæos interpretatum eſt lumen, quod mente percipitur, lingua Phœnicum: Sabaoth autem is, qui eſt ſupra ſeptem cælos, nimirum opifex. Apud Atticos prima menſis dies Nea, id eſt nova appellatur: & ultima Ene, quaſi tacita. Novilunium Kalendæ uſurpatur, a calando ſeu vocando, Græca origine. tunc enim pontifex convocato populo, Nonarum diem patefecit, quæ menſis medium indicat: quod ipſi patria lingua Idus nominant. Obſervandum eſt, Martium, Majum, Julium, & Octobrem ſuas Nonas ſeptima, Idus xv die habere: cæteri has decimotertio, illas quinto habent. Fortuna Romanis eſt, quæ Græcis Εὐδαιμονία. Denarius apud Græcos dechas a recipiendo dicitur, quod capax ſit infiniti. Eadem daduchos dicitur, quaſi ramos in ſe recipiens: quod ex ea omnes numeri tamquam rami pullulant. Sporta, eorbis, & ſiſcella, apud Romanos fere idem ſignificant: differunt tamen. ſiſcella quippe dicitur, quæ eſt ex virgis contexta: iſporta, quæ ex ſubere. eſt & aliud genus ſportæ quæ pilei loco capiti imponitur, Italis Camela dicta: unde & Camelaucia. * Mappillæ nomen Romanis tali de cauſa uſurpatur. Mos erat, ut conſules in theatro epularentur: ac poſtquam ſaturati convivio erant, mantile quod manibus tenebant, quod & mappa dicitur, projicerent, idque is qui ab ea re mapparius dicitur, arripiens, certamen adornabat. Qui autem curribus certabant, non amplius ſeptem gyris ſeu ſpatiis (ſeu miſſos, id eſt præmia, vocare velis) circa metam ſive obelum conficiebant: quia totidem ſunt planetarum orbes, quos Chaldæi firmamenta nominant, extra lunæ orbem, ad quem uſque repurgamenta elementarium rerum pertinguntur, juxta oraculum. Romani equites appellantur Bexillationes. & vexilla, vela ſunt quadrangula forma, ex auro & purpura contexta. ea longis contis ſuſpenſa, circa regem geſtant, eumque ita tegunt. Sunt autem forte ea quæ & flammula dicuntur. Plinthon Græci vocant * laterem coctum. erat autem plinthus quædam publica, in qua ſenatorum ac legionum nomina inſcribebantur quadrata figura in muro plinthus erat. quidam titulum appellant: cum titulus non ſit quadrangula figura, ſed digitatum præſcriptio. A Romanis craſſum & latum liguum, matrix dicitur. antiqui enim in ligno, corticibus, ac e libro tiliæ confectis tabulis ſcribebant. Eſt & tabula tiliacea, in quam verba libertatis ſolebant inſcribi: Græce tilia, eſt philyra. Liber & codex idem habentur: proprie autem codex truncum ſignificat, liber corticem. eadem matricula nuncupatur: & matricarii, qui ligna conficiunt.

Geryonem tricorporem perhibent fuiſſe, non quod tribus fuerit præditus cor-

Edit. Paris. pag. 169.

80

81

Mapparii.

Laterculum

pag. 170.

poribus : ſed quia tres in Oceano inſulæ ſuppetias ipſi ferebant . Bigæ Romanis appellantur currus bijugi . inde bigarii dicti . Idem Latinos , ſuos incolas : Hellenes , Græcos nominant : & decanos, quos alias ſictores . Septem ſpectacula hæc ſunt :

Priſcorum ſtoanis pyramides ſuperbia,
Saſſavit Aegyptus qualibus ſe callida.
Phariæque turris oſtra tangens ſummitas.
Magnus coloſſus ille , celebris in Rhodo:
Tumulaſque Maſoli , enauditus omnibus.
Et Cyziti domus ruinæ neſcia,
Aedes Dianæ nobiliſque apud Epheſum ,
Cujus perhibetur auctor Artemiſia:
Maſolus olim conjugem hanc miſeram habait.
Lyciæ theatrum in urbe conditum Myrs,
Quod Iſmaelis ſtirps adequarit ſolo.
Rufinaſque dictus lucus Pergami ,
Cujus per orbem pulcritudo cognita eſt.

A χείσαν σώμασιν· ἀλλ' ὅτι τρεῖς νῆσοι ἐν τῷ ὠκεανῷ κείμεναι, συνεμάχουν αὐτῷ. ὅτι Ῥωμαῖοι τὰ δίζυγα ἅρματα, βίγας ἐκάλεσαν , ἐξ ὧν καὶ βιγάριοι . Λατῖνος, τοὺς ἐπιχωριάζοντας· Γραικοὺς δὲ, τοὺς Ἑλληνίζοντας καλοῦσιν. Δεκανοὺς, τοὺς ῥαβδούχους. ὅτι τὰ ἑπτὰ θεάματα ἦσι ταῦτα.

Κιτὸν φρύαγμα τῆ πάλαι πυραμίδος ,
Αἴγυπτος, ὅπερ οὐκ κόμπου ἀ πλάνος.
Καὶ πύργος ἄκρους ἐξισούμενος Φάρω.
Μέγας κολοσσὸς ὁ Ῥοδικὸμβος Ῥόδω.
Καὶ τύμβος ἐξάκουστος ὁ τῶ Μαυσώλω.
Καὶ Κυζίκου φίλιστος ἀρχαῖς δόμος.
Τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας δόμος,
Τὸν ὃν περ ἐξήγειρεν Ἀρτεμισία ,
Ἡ Μαυσώλω πάλαια σύζυγος πάλαι.
Καὶ τὸ θέατρον Λυκίας τὸς τῆ Μύρα ,
Ὅπερ κατεσκάραξεν Ἰσμαὴλ γόνος.
Καὶ Ῥηφίνιον ἄλσος ἐν τῆ Περγάμῳ,
Οὗπερ τὸ κάλλος πᾶσαν ἐφάμιλ χθόνα .

B

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΓΑΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ,

ἔτη δ'. μῆνας ζ.

REGNUM CAII CÆSARIS,

annos IV , menſes VII.

C CAJUS Julius Cæſar regnavit annos quatuor , menſes ſeptem . Cæſar autem ab eo dictus eſt , quod cæſo matris utero natus eſſet . Dictus eſt etiam Dictator , quaſi penes quem unum omnis eſſet poteſtas . Eſt autem Dictatura , magiſtratus nullius legibus ſubjectus . Cæſari natus fuit equus , ungulas habens fiſſas , nullumque alium ſeſſorem admittens : ſicuti Bucephalus ſolum recepit Alexandrum . Is adhuc juvenis per quietem imaginatus eſt ſe cum matre ſua coire.

Idem , ut Plutarchus ſcribit , maximis prælüis Germanos , Gallos & Britannos domuit , urbeſque bonitinibus frequentes quingentas Romanis ſtipendiarias redegit . Ea nocte , quæ cædem ipſius præceſſit , uxor per inſomnium vidit domum mariti ſui Cæſaris corruere , ipſumque multis confectum vulneribus ac cruentum , in ſuum collabi gremium . Et cum ipſe in curiam iturus , janua utrii exiret , imago ejus quæ in veſtibulo ſtabat ſponte ſua decidit . Præterea chartam ei quidam exhibuit , in qua omnes quæ ei parabantur , erant indicatæ inſidiæ : quam ille de aliis ut exiſtimans eſſe , non legit , ſed alii ſervandam dedit . Ipſe in curia eſt a Bruto & Caſſio occiſus , annos natus LVI. Adoptavit & hæredem conſtituit Octavium , filium juliæ ſororis ſuæ , annum agentem XVI.

Edit. Pariſ. pag. 170.

AUGUSTUS. Octavius Auguſtus Cæſar , ſorore Julia natus , annos regnavit LVI. Ab hoc Romanorum reges , & menſis Sextilis, Auguſti nomen habent . Qua nocte natus eſt , pater inſomnis opinatus eſt ex ſinu uxoris ſuæ ſolem orîri : mater autem imaginata eſt , viſcera ſua fibi extracta in cælum ferri . Nigidius ſenator aſtrologus , patrem ejus interrogavit , cur tam tarde domo prodiiſſet ? cumque is reſponderet , filium ſibi natum eſſe : exclamavit Nigidius , O quid egiſti ? dominam nobis genuiſti . Cum

C ΓΑΙΟΣ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη δ', μῆνας ζ. Καῖσαρ δὲ ἐπικλήθη, ὁ λέγεται ἀναπομὶ ὅτι θανόσης τῆς μητρὸς αὐτῦ ἐν τῆ ἐσότερῳ μεινὶ, ταύτην ἀνατεμόντες, ἐξήγαγον αὐτόν. ὅπερ ἐν διαπεπρ ἐκλήθη, ὁ ἐστι μοναρχης . δικτάτωρ δ' ἐστιν ἀρχὴ αὐτοκράτωρος . τοῦτο ἐτέχθη ἵππος, αὐτὶ ὁπλὰς χηλὰς ἔχων· ἐ μοῦνος ἵππον ἀναβάτην δεχόμενος , ἢ αὐτὸν , ὡς Βουκέφαλος τὸν Ἀλέξανδρον. ὅπερ νέος ὢν , ἐδόξεν ἐν τοῖς ὕπνοις συνουσιάζειν τῆ ἰδίᾳ μητρί.

D Ὅτι αὐτὸς Ἰούλιος, ὡς φησι Πλούταρχος, μεγίστοις ἀγῶσι Γερμανὺς τε Γάλλους τε Βρεττανοὺς χειρωσάμενον , ὑποφόρους τοῖς Ρωμαίοις πεντακοσίας πόλεις οἰκημένης κατεσκέσατο. ὅτε ἡ γαμετὴ αὐτῦ , ἐν νυκτὶ μιᾷ· ἣν ἐσφαγε , ἐδόξεν ὁρᾶν τὸν οἶκον Καίσαρος συμπεπτωκέναι, τῆ αὐτὸν κατατετρωμένον, ἐ αἵμασι περιῤῥέμβεσθαι ἐμπεσόν τοῖς κόλποις αὐτῆς. τότε μέλλοντι τὸν ἄνδρον ἐξελθεῖν θύρας ἀπεκρεμάτο ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, εἰκὼν αὐτῦ ἐ Καίσαρος ἐρεσσα τῆ προθύρῳ αὐτομάτως κατέπεσεν. ἡ φρὸς πίστις , χάρτην αὐτῆ τις ἐπιδίδωσι , πᾶσαι ἃ κατ' αὐτὸ μελετωμένων ἐπιβουλὰς ἔχοντα. ἐ νομίσας ἄλλο τι εἶναι , ὡς εὐτυχῶν · ἀλλὰ διδοὺς ἑτέρῳ φυλάττειν , ἐσφαγεῦτο Βρούτῳ ἐ Κασίῳ ἐν τῆ βουλευτηρίῳ , χρόνων ὑπάρχων νε· κληρονόμον δὲ ἣ θετὸν ἑὸν κατέλιπεν Ὀκτάβιον, τὸν ὑὸν Ἰουλίας τῆς ἰδίας ἀδελφῆς, ἔτος ἄγοντα ις'.

Ὀκτάβιος Αὔγουστος Καῖσαρ , ὁ ἀνεψιὸς Ἰουλίας , ἐβασίλευσεν ἔτη νς'. ἀφ' ὗ Αὔγουστοι οἱ Ρωμαίων βασιλεῖς , ἣ ὁ μὲν Αὔγουστος ἐκλήθη , ὅ ἐστι σεβαστὸς , Σεξτίλιος φρὶν ὀνομαζόμενος . ἐν τῆ νυκτὶ ᾗ ἐγεννήθη, ἐδόκει αὐτὸ ὁ πατὴρ καθ' ὕπνους, ἐκ τῆ κόλπου ἢ γυναικὸς αὐτῆ τὸν ὅλιον ἀνατέλλοντα· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆ ἐδόκει, ὡς τὰ σπλάγχνα αὐτὸς ἐξαρπαγέντα εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνεφέρετο· ἣ ὅτι Νιγίδιος βουλευτὴς ἀστρολόγος , βραδὺ προηλθότος τοῦ πατρὸς

πατρὸς αὐτῦ, ἀρώμην τὴν αἰτίαν; ὁ δὲ ἔφα, τὴν αὐτὴν τυχεῖν· καὶ εὐθὺς ἀπέβαλεν. ὧν τιμήσας, διανοίαν ἀμὴν ἐγίνωσκας. ἔτι γραμμένου αὐτῦ ἐν ἀγρῷ, καπαπὰς ἀετὸς, τὸν ἄρτον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῦ ἀφείλετο· εἶτα ἐπανελθὼν πάλιν, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῦ ἔτον καπέθετο. ὅτι ἐν παισὶν αὐτῦ τελευτῶντος, Κικέρων αὐτὸν ἐν ἀνέμοις ἐθάσατο, χρυσῆ ἁλύσει δεδεμένον, καὶ μάγγανα κρατοῦντα ἐκ τῶ ὑρανῦ χαλκεθῶσιν τὸ Καπετώλιον. ἔτι ἐν τῇ τέλει αὐτῦ ἀφανὴς εἰς τὸ οἰκίαν αὐτῦ ἐμπεσὼν, τὸ ἀρῶτον γράμμα τῦ ὀνόματος αὐτῦ ἀφάνισεν. ὡς τὶς μάντες εἰπεῖν, ὅτι τεθνήξεται. συγκαλέσας δὲ τὼς βουλευτὰς εἶπε· πηλίνῳ παραλαβὼν τὸ Ρώμῳ, λιθίνῳ ὑμῖν αὐτὸ καταλέλοιπα· διὰ τὸ πεῖρον τὸ δυνάμεως. ἐν τῇ Σεξτιλίῳ δὲ μηνὶ γενόμενος ὕπατος, τὴ πολλὰς ναυσας, ἐν τύτῳ τὴ πλοῦτᾶ. διὰ τὴ Σεξτίλιος αὐτὸς πάλιν ἐλέγετο, διὰ τὸ τὸν Σεξτίλιον μῆνα ἐπονομασθῆναι Αὔγουστον. Ηγκράτη ὑπ' αὐτῦ Μαικήνας ἀνὴρ σοφὸς, ὃς τὴ ἀρῶτος τὰ σημεῖα ἐφεῦρεν. ὃς ποτὲ διαίζοντος τῦ Καίσαρος, καὶ πολλῶν θάσαπο ασπαφαρισαμένου, μὰ δυνάμενος διὰ τὸ πλῆθος τῦ λαῦ, ἔγραψεν. ἀνάγκα δάμει. τὴ σημειώμενος, ἔρριψεν ἐν τῇ κόλπῳ αὐτῦ. ἔπειτα ἀναγνὺς ὁ Καίσαρ, ἀνέστη, ἀπλώσας ἀργῦσαι τὰ ἀμβόντα παρ' αὐτῦ· ὅτι πάνυ ἐν τῇ φίλων θεραπόντικός. νυνὶ δὲ τῇ συστρατευομένων αὐτῇ διαθέντος ἐ εἰς τὸ βουλευτήριον αὐτῦ παρουσίας, εἰπεῖν· αὐτὸν μὲν ἀκολεῖσθαι, ἐπιστρέψαι δέ τινι τῇ φίλων παρκυνῆσθαι, καὶ ἐ χρείαν πλαρῶσαι. ὃς ἀργιθεὶς ἔφη. ἐγὼ ὁράσας τῆς ἐμὰς ἐπιτυχίας ἐδεήθης, ἵα ἄλλον αὐτ' ἐμὲ ἔπεμψα. καὶ ἐρυθριάσας ὁ Καῖσαρ, ἐ σωπᾶλθε, καὶ συνέπαιξεν· ἐπὶ δὲ τὰς βασιλείας Αὐγύστου Καίσαρος, εἰσῆλθε πλοῖον ἀπὸ Αλεξανδρείας * εἰς ἐ πόρτων Ρώμης, ἐπιφερόμενον σίτε μοδίων χιλιάδας ύ, ἐπιβάπας ασ', ναύτας σ'. πίπερι, ὀθόνας, χάρτᾶ, ὑάλια, καὶ τὸν μέγαν ὀβελίσκον μετὰ τὸ βασιλίως, αὐτὸν τι ἐξώπα ἐν τῇ μεγάλῳ ἱππικῷ, ἔχοντα ὕψος πόδας πζ'. ἤμεσυ. εἶχε δὲ τὴ Αθληώδωρον τὸν Αλεξανδρία, σοφώτατον πάντω. ὃν δὲ Καῖσαρ μανιώδης μὲν περὶ τὰς τῇ ἀλλοτρίων γυναῖκας, ὡς τὴ αὐτὸς ἐξυπηρετῆν τῇ μιάσματι. ἀνίκα γὰρ ἄρχετό τις τῇ βουλευτῇ παρὰ αὐτὸ, ὡραίαν ἔχων γυναῖκα, ἔπεμπε παρὰ πάντα ἐ οἰκέτον δακτύλιον, καὶ ἐξίου ἐκβαλεῖν τὸν γαμετὸν ἐν καπαστίγῳ φορείῳ, καὶ ασπασαμένθαι, καὶ αὖθις ἐ δακτύλιον ἀντιπέμψαι· καὶ ὕπω δηχόμενος τὸν γυναῖκα ἐν τῇ φορείῳ ἀπολαύειν, ἱσορᾶζει, καὶ ἀπαπίσαφον ὅπερ γέγονέ τινι, ὃς μὰ πολμᾶσας ἀντεσεῖν, ἀπωδύρετο τὸ δυσύχημα. εἰς ἐπισὰς Αθληώδωρος ἀλαίνει, καὶ τὸν αἰτίαν μαθὼν, ἑαυτὸν ὑπτιον ἐμβαλεῖν τῇ φορείῳ, καὶ καπασημηναμένους χοτοιῦλαι, γυμνὸν ξίφος ἐπιφερόμενον. ὃ ἀπαχθέντος, εὐθὺς Καῖσαρ τὸν γυναῖκα εἶναι τῦ συγκλητικῦ. καὶ ἀνοίξαντος τὰς θύρας ἐξιθορὰ ξιφήρης Αθληώδωρος, καὶ πάνυ καπέπτηξε τῇ ἀθρόᾳ ἐ Καίσαρα· ἐ διδόνα αὐτὸν ἀναπάσασθαι, καὶ τὰς μηγίστος καπέδυσεν ὄρνις, μαθόπστι πῦρ ἀρπᾶζαι. ὃν ποσῦτον ἀπωθέξατο, ὡς ἐ σύγκλητον συναγαγὼν, πολλὰ τὸν Αθληώδωρον ἐγκωμιάσαι. ἀφεθεῖναι δὲ ἐ πῦτο, ὡς καλὸν βίον ἐχάκοις, ὑπὸ Αθληωδώρου ἐπανορθωθὲν. γηράσας δὲ ὁ Αθληώδωρος, ἤπειρον ἀπελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα. ἔλεγε δὲ, ὡς

Cedren.

rure ageret Octavius, aquila devolans panem ei de manibus rapuit, ac reversa eum rursus in manus deposuit. Cum adhuc puer esset, Cicero per insomnium vidit eum flagellum tenentem, e cælo aurea catena in Capitolium demitti. Sub ejus fulmine tacta est ipsius imago & prima nominis littera abolita. Inde arioli pronunciarunt, non multo post morituram. Convocato senatu dixit, se Romam ex luto conditam accepisse, cæterum eam ipsis lapideam relinquere: potentiæ magnitudinem innuens. Sextili mense consul creatus, diversis annis eodem mense multas victorias obtinuit, eodemque mortuus est: itaque ei mensi est nomen Augusti impositum. Charus ei fuit Mæcenas, vir sapiens: qui & primus rationem per notas Mæcenas. scribendi reperit. Is cum quodam die Cæsar jus diceret, multoque capite damnaret, neque ipse ad eum præ turba hominum accedere posset, in scheda scripsit, Surge carnifex: eamque signatam in gremium ejus conjecit. Ea lecta, Cæsar surrexit, jussitque sententiarum latarum a se executionem differri. Erat autem in amicos admodum officiosus. *Edit. Paris.* Cum quidam cujus militiæ erat Cæsar *pag. 172.* usus opera, ab eo peteret, ut sui in quadam re juvandi gratia in curiam veniret: Cæsarque se occupatum esse, sed misso amico ejus necessitati subserviturum responderet: succensens alter: Ego (inquit) quoties tu auxilium meum requirebas, non alium meo loco misi. ita Cæsar verecundia motus, una ablit, eique in causa sua agenda adfuit. Augusto imperante, navis Alexandrina in portum Romæ est advecta, quadringenta modiorum frumenti millia adferens, classiarios CCIDCC, nautas CC, tum piper, lintea, chartas, vitra: magnumque obeliscum, & imperatorem collocatum in magno circo, altum pedes LXXXVII. Habuit etiam Athenodorum Alexandrinum, sapientissimum virum. Insano a- Athenodorus Augusti libidines castigat. lienarum uxorum amori indulgebat Cæsar: adeoque ipsi flagitio ejus mariti inserviebant. Cum enim aliquis senatorum ad eum veniret, cui uxor esset formosa, ad hunc Cæsar misit suum annulum, postulavitque ut uxorem in lectica ad se mitteret operta obsignataque & una annulum remitteret: itaque mulierem in lectica accipiens, explera libidine eam obsignatam marito remittebat. Petierat aliquando idipsum a quodam Cæsar: qui cum recusare non auderet, suam calamitatem deplorabat. Athenodorus, cum in plorantem incidisset, causa cognita, se cum stricto gladio in lecticam abdi, itaque obsignata ea ad Cæsarem mitri jussit. Cæsar cum senatoris uxorem sibi allatam putaos, janam lecticæ aperuisset, exiluit gladium strictum tenens Athenodorus, subitoque visus admodum perterrit Cæsarem, metuentemque sibi confirmavit rursum: juramentoque adegit promittere, nihil se in posterum raic acturum. Id adeo gratum Cæsari fuit, ut convocato Senatu, Athenodorum multis verbis laudaverit: addideritque, se cum turpem agerer vitam, ab eo fuisse correctum. Jam gravis ætate Athenodorus, in patriam redeundi veniam petiit, quod jam perfectam rerum cognitionem & agendi rationem

* ἐκ τῦ πόρτου. Meurs.

Cæſar eſſet conſecutus. Com ægre veniam impetraſſet, ultimo digreſſu valedicens Cæſari, in aurem inſuſurravit, hortans ut quoties ira commoveretur, non ante agi quicquam maodaret, quàm apud ſeſe xxxv vocabulorum elementa enumeraſſet. orat enim animum Cæſaris ſubita ira caasdeſcere, & facile mutari. Tum Cæſar: Bene (inquit) habet, communiſti me quod nondum ſim perfectus. Itaque nondum patiar te in patriam rédire. Anno Auguſti ſe indictiones inſtitutæ ſunt, & biſextus, legeſque ab eo civiles propoſitæ. Tunc etiam Romæ Virgilius poeta junxit. Sub eo etiam Judam Galilæum, cujus eſt in Actis mentio, ſerunt ſeditionem moviſſe: & Aotipatrum, Herodis patrem, Judææ ſegem a Romaois factum.

Edit. Pariſ. pag. 173.

Act. 5.

Antonius autem conſul & imperator Romanus, uti Dio Coccejus ſcribit, Bruto & Caſſio, qui Cæſarem Julium necaverant, interfectis, exercitus recreandi cauſa in Syriam venit. Inde Cleopatræ amore captus, Auguſto Cæſari ſe oppoſuit: Romamque redire, ne cauſam diceret opus habetet, poſthabuit. Hic Antonius cum Cleopatra Alexandriæ & Ægypti regina inito conſilio, Deaiophane mechanico el opeti præfecto, magnæ hominum multitudinis opera multoque labore & impendio uſus, maris fretum quod urbem Alexandriam & pharum inſulam interfluebat quatuor milliarium latitudine, ingeſta materia ſiccavit; feciteque ut tamquam per continentem liber eſſet ex urbe Pharum aditus.

Antonius.

Chriſtus natus.

Hujus Cleopatræ decimo quarto, Auguſti autem Cæſaris regni xlii anno, Chriſtus Dominus noſter natus eſt. (fuit is annus mundi, ſecundum accuratiorem annales, vcid id vi.) menſis Decembris die xxv, feria quarta. cyclus ſolis erat xviii. lunæ xv. Cum ergo diem volumus explorare, qua Chriſtus verus noſter Deus natus eſt, anni præſentis quatuor ſolis epactas ponimus; iiſque addimus dies quæ ſunt ab initio primi menſis, nempe Aprilis xxx, Maii xxxi, Junii xxa, Julii xxxi, Auguſti xxxi, Septembris xxa, Octobris xxxi, Novembris xxx, Decembris xxv. Summa, dies ccxcv. Hanc per ſeptem divide ita: Septies xl, ſunt ccLxx. hæc de ſumma auſer, reſtant xcv. ab his vii detrahe, remanebunt iv. Ita ergo deprehendimus, qua die luminaria fabricatus fuerat, eadem & natum fuiſſe Chriſtum, verum Deum noſtrum, qui eſt ſol juſtitiæ.

Chriſtus baptizatus.

Anno Tiberii Cæſaris xv, indictione prima, ab Joanne baptizatus eſt in amne Jordane, xxxv die aoni ætatis ſuæ xxxv, ſexta die Januarii menſis. Proinde Chriſtus Deus noſter natus eſt anno ab exordio mundi vcdidvs, baptizatus anno vesdidxxxvs. Cum & univerſus populus eſſet baptizatus, ut ſacræ litteræ tradunt, & Jeſus baptizatus precaretur, cæli aperti ſuot, ac ſanctus Spiritus ſotma corpotea tamquam columba ſupra ipſum ſe dimiſit; & vox de cælo talis audita eſt: (Tu es filius meus dilectus, in te acquieſco.) Porro ſcire cupiens, quota fuerit ſeptimanæ dies, qua baptizatus eſt Jeſus, pone anno 5536. adjice his quadrantem ſuum, fient io ſumma 6920. Hæc ſic per 7 divides: Septies 900. ſunt 6300. rurſum ſepties 80, faciunt 560. tandem ſepties 8, ſunt 56 his omnibus dettactis, reſtabant quatuor epactæ. hia addemus a primo otenſe uſque

pag. 174.

πόλεως ὑπὸ Καίσαρι πᾶσαν φιλοσοφίαν ἐμπράξιν. ὁ δὲ μόλις ἐπέτρεψεν αὖτις τῷ ἀναχώρησιν. ὡς δὲ μέλλων ἀπαίρειν παρέζευ αὐτὸν, ἐμπιαύψας εἰς τὸ ἓς, παρεκάλει ἵν' ὁσάκις ὀργισθῇ, μὴ πρότερον κελεύσῃ τὸ ψυχικὸν, πρὶν ἂν καθ' ἑαυτὸν ἀριθμήσῃ τὰ κδ'. στοιχεῖα. δεῖ γὰρ αὐτῷ τὸ ὀξύθυμον ἐμπεβλῆσθαι. ὁ δὲ Καῖσαρ αἰδόμενος, ἔφη· ἄγε, ὑπέμεινάς με ὡς ἀτελῆ εἶμι, καὶ τὰς διδασκαλίας διέμενες. διὰ τοῦτο ἃ συγχωρῶ σοι τὴν ἐνεγκαμένην τοὺς ἐπιβῶναι. νῦν τῆς ἑδυτέρᾳ ἴτει, αἱ ἐνδιαπεὶ ἐπενεχθήσαν, ἐς τὸ βιοτεύειν, ἐν νόμοις ἐξέθετο πολιτικοῖς. ἐν Βιργίλλιος παρὰ Ρωμαίοις ἐγνωρίζετο ποιητής. ἐπὶ τούτου ἐν Ἰούδαν τὸν Γαλιλαῖον, τὸν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐπαναστάντα τοῖς Ἰουδαίοις γράψαι ἐγκεῖσθαι· ἐς Αντίπατρον τὸν Ηρῴδα πατέρα, τῆς Ιουδαίας βασιλέα ἀποτετάχθαι ὑπὸ Ρωμαίων.

Αντώνιος δὲ ὁ στρατηγὸς ἐν ὕπατος Ρωμαίων, ὥς φησι Δίων ὁ Κάσσιος, ἀπελὼν Βροῦτον καὶ Κάσσιον, τοὺς φονέας Ιουλίου Καίσαρος, ἐς στρατὸν ἀναλαβὼν, ἦλθεν ἐν Συρίᾳ. Ερωτι δὲ βληθεὶς Κλεοπάτρας, αὐτὴν Αὐγούστῳ Καίσαρι. ἔδοξεν ἐπανελθεῖν εἰς Ρώμην οὐκ ἐγνώκει, ὡς λόγον ἀποδώσων. ἔπως ὁ Αντώνιος μὴ Κλεοπάτρας, Αλεξανδρείας ἐν Αἰγύπτου ἀπορσίων βουλεύσαιμι, προσέκοπτε ἐς Αλεξανδρείας τῆς πάλαι ὡς καὶ Φάρου τῆς νῦν μεταξὺ διακείμενον θαλάσσιον περῶμεν, ὠκοδόμησαν μίλια ἔχοντα ἑπτὰ. τοῦτον ὃν ἐς περῶμεν χειρὶ πολλῇ ἐν σπουδῇ ἐν δαπάνῃ, Δεξιφάνης μαχανικὸς ἐς ἔργα ἐγκεχειρισμένος, συμπλησαντες ἄπειρον ἐν βαθὺ εἶναι παρεσκεύασαν, ἄβατον ὄντα τὸ πρότερον, ἐν ἀκωλύτως ἐξέπλει πρὸς ἐς Φάρον διαβαίνειν.

Τούτου τῇ ιδ'. ἴτει, Αὐγούστου δὲ Καίσαρος μβ'. ἴτει τῆς μοναρχίας αὐτοῦ, τίκτεται Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν. ἵτος τοῦτο κτίσεως κόσμου ἐς τὰς ἀκριβεστέρας ἀναγραφὰς, ἐσ'. μεὶ Δεκεμβρίῳ κδ'. ἡμέρᾳ δ'. αὐλὸς ἀλίᾳ ὀκτωκαιδέκατος, ἐν σελήνης αὐλὸς ιέ. ἐπαγωνται ἐς ἡμέραι βουλόμενοι, καθ' ἃς ἐτέχθη Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, τίθεμεν τὰς κατὰ τὸ παρὸν ἔτος δ'. ἐπακτὰς ἐς ἥλιε, ἐν ταύτας προστίθεμεν τὰς ἀπὸ ἀρχῆς τῷ φθίνοντος μηνὸς ἡμέρας, Απριλλίου λ'. Μαΐου λά. Ιουνίου λ'. Ιουλίου λά. Αὐγούστου λά Σεπτεμβρίου λ'. Οκτωβρίου λά Νοεμβρίου λ'. Δεκεμβρίου κ'. ὁμοῦ σὰ πάντες ὕρισται ἐπὶ τῶν ἐπτὰ ἐπακτῶν μ', σπ'. ια ζ'. λοιπαὶ δ'. ἐγνωμεν, ὡς καθ' ἓν ἡμέραν ἐδημιούργησε τὸς φωστῆρας, κατ' αὐτὸ ἐτέχθη Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ὡς ὑπάρχων ἅλιος δικαιοσυνῆς.

Τῷ ιέ. ἴτει Τιβερίου Καίσαρος βαπτίζεται ὑπὸ Ιωάννου, ἐνδικτιῶνι πρώτῃ, ἐν τῷ Ιορδάνῃ ποταμῷ, τῇ ιγ'. ἡμέρᾳ, ἑκλά. ἴτους αὐτοῦ, ς'. ἑ Ιανουαρίου μηνὸς ἐν τῇ ἑσ'. ἔτει τοίνυν τῆς τοῦ κόσμου γενέσιως, ἐγεννήθη Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν. ἐν τῇ παρόντι ἑφλσ'. ἔτει ἐβαπτίσθη, καθὼς λέλεκται. μετὰ δὲ τὸ βαπτισθῆναι ἅπαντα ἑ λαὸν, ἤ φασι τὰ ἱερὰ λόγια, ἐν Ιησοῦ βαπτισθέντος ἐ προσευχομένου, ἠνέῳχθαι τὸν οὐρανὸν, ἐν καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτὸ, ἐν φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν. Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ηὐδόκησα. ἐπαγωνται βουλόμενοι, ἐν παῖσαι αἱ τὰς ἑβδομάδες ἡμέρα, ὅπου ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη, τίθεμεν τὸ ιφλσ'. ἔτος. τοῦτο προστίθεμεν τὸ πέμπτον, ἐν γίνονται ς'. Δ'. παῦται ὑφίλομεν παρὰ τὸ * ἐπτὰ λέγοντες, ἐπτὰ δ', ς'., ἐπτὰ φξ'. ἐπτὰ ἅ, νς. λοιπαὶ δ'. ἐπαγται. τούτους προσάπτομεν τὰς ἀπὸ τοῦ σήτε μέχρις ἡμέρας, ἕως αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ὁ

Κύριος ἐβαπτίσθη, ὅπως ἔχῃς ἑπακτὰς δ'. Ἀπριλίου λ'. Μαΐου λα'. Ἰουνίου λ'. Ἰουλίου λα'. Αὐγούστου λα'. Σεπτεμβρίου λ'. Ὀκτωβρίου λα'. Νοεμβρίου λ'. Δεκεμβρίου λα'. Ἰανουαρίου ς'. ὁμοῦ, παύτας ὑφειλε ἀπὸ τῆ ἑπτά, λέγων ἑπτᾶι μ', σπ', λοιπαὶ ὁ'. ἕγνωμεν οὖν, ὡς ἐν ὁ'. τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ, ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος, καθ' ὣν ἡμέραν αὐτὸς ὁ Κύριος προσέταξεν ἐξαγαγεῖν τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν. αὐτὸς ἀπ' σωτηρίας τῆ αἰώνου ἐβαπτίσθη καὶ ἡγίασε τὸ ὕδωρ, ἐ ζωοποιὸν ἡμῖν ἀπεργάσατο.

Μετὰ δὲ τὸ βαπτισθῆναι, καὶ παραδοθῆναι ὑπὸ τῶ σατανᾶ ἐν τῆ ἐρήμῳ, ἐ νικήσαι τὸν πειράζοντα, παραγένετο εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας. καὶ καλέσας τοὺς μαθητὰς πιστεύσαντας, ἐ δεξαμένους τὸ κήρυγμα τῆς ἀναβάσεως, ἀνελθὼν μετ' αὐτῶ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἑορτάσαι τὸ νομικὸν πάσχα. εἶτα θέλοντες γνῶναι, ποσῆ τῶ μηνὸς ἤφθασεν ἡ τοῦ παρὼν ἐνιαυτὸς ἕως ἀρχὴν εἰληφότα ἀπὸ κά. τῶ Μαρτίου μηνὸς ὰ ιδ'. τῶ αὐτῶ μηνὸς τῆς σελήνης. τὸ ἐνιαυτ'. ὑφείλομεν ἀπὸ τῆ ιθ'. λοιπαὶ ζ'. παύτας ἐπισυναπλασπάζοντες, γίνονται οζ'. ἔβαλε τεσσαράδας δύο, λέγων. δὶς λ', ξ'. λοιπαὶ ιζ'. προσβαλὲ παύτας νηὸς τὰς πρὸ τῆ φασεκῶν, πρὸ σελήνης ζ'. ἐ ζ'. τὰς ἀπὸ κά, ἐ αὐτὰ τῶ Μαρτίου μηνός. ὁμοῦ μδ'. ὕφειλε λ'. λοιπὰς ιδ'. ἐ ἤφθασεν ὰ ιδ'. τῶ αὐτῶ μηνὸς τῆς σελήνης τῆ κζ'. τῶ Μαρτίου μηνός. εἶτα θέλοντες γνῶναι, ἐ ποίᾳ ἡμέρᾳ ἤφθασεν ἡ αὐτὴ ιδ'. τὰς ἐνιαυτ'. προσέθημεν τὸ τέταρτον, ατκδ'. ἐ γίνονται ςφδ'. παῦτα ὑφειλε εἰς τὰ ζ'. λέγων· ζθ', σν'. ζπ'. φξ'. ζί'., σς'. λοιπαὶ δ'. ἑπτανυκτ. παύτας προσβαλὲ τρεῖς τὰς πρὸ τῆ φασεκῶν, ἐ ζ τὰς ἀπὸ κά, ἐ αὖτις τῶ Μαρτίου μηνός. ὁμοῦ ιδ'. ἐ ὑφειλε ζ. λοιπαὶ ζ. ἐ ὣν σάββατον.

Τῆ δὲ ιθ'. ἔτει Τιβερίου Καίσαρος, ὁ Κύριος ἐπὶ τὸ πάθος παρῆν· ἔτους τῶν ἐνιαυτ'. μαΐου Μαρνίφ κγ'. ἡμέρᾳ ς'. ἀνέβη ἐ τῆ κά. τῶ αὐτῶ Μαρτίου μηνός, ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπλήσθη ἡμέρᾳ ἀ. ὅθεν ἐ τὸ Κύριον πάσχα ἑορτάζειν ἡ ἐκκλησία παρέλαβε, τῆ κέ. τῶ Μαρτίου μηνός. ἐν ᾧ χρόνῳ ἐτελέσθη τὸ Ἰουδαίων πάσχα, μηνὶ Μαρτίῳ κδ'. ἡμέρᾳ ζ. κύκλος ἡλίου κγ' ἐ σελήνης ἐ. ἀρχὴν εἰληφότα τῶν κά. τῶ Μαρτίου μηνός, τῆς ἐνεστώσης δ'. ἰνδικτίωνος. ἐ ιέ. ἔτος νῆς κατὰ φύσιν ἐνιαυτοῦ ἐκκαιδεκατημέρου τῆς σελήνης, ἐ κς'. τῆς κατὰ φύσιν ὄντος ἐ εἰκοσαπημέρου τῶ ἡλίου. τότε δὲ τὸ τέταρτον πάσχα ἐσεῖν, ἐν ᾧ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν. μαρτυρεῖ δὲ ἐ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, τό. Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. ἐ ἄυδις· οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τῶ σταυρῶ τὰ σώματα ἐν τῆ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν (ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα ἐκείνη τῶ σαββάτου) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, ἐ ἀρθῶσιν. ἐν ᾧ ὧν καιρῷ κατὰ σάρκα ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Κύριος, τὸ κατὰ νόμον ἐφαγε πάσχα, ἀλλ' αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη. ὅτι δὲ ἃ κατὰ τὸ ιδ'. ἐπετέλεσε τὸ πάσχα, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τὸ μυστικὸν πλῆσαι δεῖπνον, ὅτε ἐ ὁ ἁγιασμὸς τῆ ἀζύμων, ἐ ἡ προετοιμασία τῆς ἑορτῆς ἐγένετο, ὡρίσκεται τοῖς μαθηταῖς μεταδιδοὺς ἑαυτοῦ σώματος, καὶ ἄζυμον, ἀλλ' ἄρτου ἐ ποτηρίου.

Cedren.

id propoſitum diem, ſic habebis 4 epactas, Aprilis dies 30, Maii 31, Junii 30, Julii 31, Auguſti 31, Septembris 30, Octobris 31, Novembris 30, Decembris 31, Januarii 6. Somma, 285. hæc per ſeptenarium divide, hoc pacto. Septies 40, ſunt 280. reſtant quinque. Sic invenimus, quinta ſeptimanæ die Dominum fuiſſe baptizatum. qua enim die ipſe juſſerat aquas producere reptilia, animalia viventia: ea in fine ſæculorum etiam baptiſmatis aquam conſecravit, atque nobis eſſet vivifica effecit.

Poſtquam baptizatus, in ſolitudine a Satana tentatus de eo victoriam retulit, in Galilæam profectus eſt, ibique lætum de regno Dei nuncium dilidit. diſcipulosque qui crediderant, & pietatis præconium amplexi erant, ſecum Hieroſolyma adſcendere juſſit ad paſcha ſecundum legis præfectum celebrandum. Jam ſi velimus cognoſcere, quota die menſis incidiſſet in præſentem annum v ερ ιθ xxxvii, initium nacta a vigeſima Martii die, decimaquarta dies primi menſis lunaris: dividemus 5536 per 19, ſupererunt 7. hujus undecuplum eſt 77 bis triginta hoc eſt 60 inde autem: reſiabunt 17. adde his tres, quæ ante luminarium coitum ſunt: ante lunam 7, & aliæ 7 ab vigeſima primæ Martii die. ſumma, 44, hinc tolle 30, ſuperſunt 14. itaque decimaquarta primi menſis lunæ dies incidit in vigeſimumſeptimum Martii diem. Porro volentes cognoſcere, quota dies ſeptimanæ fuerit, adde quadrantem ſuum ad 5536, qui eſt 1384, ſumma erit 6920. eam divide per 7, ut ſupra: reliquentur quatuor epactæ. his adde 3 dies antegreſſos conjunctionem luminarium, & 7 dies a vigeſimaprima Martii. ſumma 14 divide per 7: nihil ſuperierit, fuit ergo ſabbatum.

Decimonono Tiberii anno Chriſtus ſupplicio ſeſe ſubdidit: anno mundi v ερ ιθ xxxix, die menſis Martii xxiii, ſeptimanæ ſexta. Exitit a mortuis xxv die ejuſdem Martii, die a ſabbato proxima. Inde in eccleſiæ receptum eſt, paſcha Dominicum celebrare vigeſimaquinta die Martii. Quo tempore Judaicum paſcha peragebatur, dies erat Martii xxiv, ſeptimanæ ſeptima, id eſt ſabbatum. circulus ſolis xx, lunæ xv, utrumque ſummatum a xxi Martii præſentia anni, indictione quarta. Et undecimus annus erat naturalis novendecennii lunæ, ac vigeſimus ſextus annus naturalis vigintoctennii ſolis. Hoc autem quartum paſcha eſt, quo pro nobis paſſus eſt Chriſtus, verus Deus noſter. Teſtimonium autem perhibet ipſum quoque Evangelium, his verbis: (Ipſi vero in prætorium non intrabant, ne polluerentur, ſed poſtridie paſcha poſſent ſine comedere.) Item: (Judæi porro, ne eorum corpora in cruce maorerent ſabbato (erat enim pridie ſabbati, quod admodum magna ſolemnitate acturi erant) a Pilato poſtularunt, ut iis oſſa confringerentur, atque deponerentur.) Quo igitur tempore Chriſtus ſuo corpore pro nobis ſupplicium luit, eo legitimum paſcha non edit, ſed ipſe pro nobis victima factus eſt. Quod autem non decimoquarto die paſcha celebraverit, ſed eum anteceperit myſticæ cœnæ inſtitutione, quo tempore infermentatorum panum ſanctificatio & feſtivitatis apparatus aguntur: argumento eſt, quia diſcipulis non de victima & panibus infermentatis, ſed panem & vinum tradidit.

Chriſtus ſupplicio qua die affectus.

Edit. Pariſ. pag. 175.

Joan. 18.

Cap. ſequen.

Qui Chriſtum ſcribunt anno v CCXXX natum, anno v CIↃIↃCXXXIII ſupplicio affectum, errant, neque præciſe annos norunt.

Eo tempore quo in terris homo Chriſtus egit, fuit quidam Edeſſæ regulus, nomine Augarus. ad hunc quoque mirAugari Edeſſeni ad Chriſtum epiſtola. aculorum a Deo noſtro Chriſto editorum undique ſparſa pervenit fama: quorum admiratione perculſus, Chriſtum videre deſideravit. quod ne fieret, inſanabili morbo impediebatur. Itaque ad eum mittit epiſtolam per unum de ſuis curſoribus Ananiam nomine, eique (nam & pingere norat) mandat, ut Chriſti formam in tabula depingeret. Epiſtolæ exemplum infra ſcriptum eſt: (Augarus regulus Edeſſæ arbis, Jeſu ſervatori bono, exiſtenti in urbe Hieroſolyma, Salutem: Allatum ad me eſt, te ſine medicamentis morbos depellere: ferunt enim, abs te cæcis viſum, claudis ingreſſum reſtitui, leprоſos repurgari, verbiſque tuis immundos ſpiritus abigi, eos qui diuturnis morbis torquentur ſanari, mortuos in vitam revocari. Quibus omnibus de te auditis, in eam veni cogitationem, te Deum eſſe cœloque degreſſum iſta facere, aut filium eſſe Dei, qui iſta præſtes. Itaque miſſis litteris, volui hoc abs tua poteſtate & bonitate contendere, uti ad me proficiſcare, ac me morbo meo liberes. Nam & hoc mihi nunciatum eſt, Judæos tibi obloqui, ac inſidias rendere. At mihi urbs eſt, quamquam pereaiguæ, tamen ambobus ſuffectura. Vale.) Curſor Hieroſolyma profectus, Edit. Pariſ. pag. 176. Chriſto epiſtolam exhibuit: eumque diligenter attentit contemplatus oculis, cum a confluente turba propius aſtare non ſineretur, in ſaxum quoddam paululum ſupra terram eminens conſedit: ibique ſtatim oculos Chriſto, manum chartæ intendit, ut apparentis figuræ effigiem depingeret. Verum is conatus fruſtra fuit, Domino ſubinde vultum mutante. Sed Chriſtus, Chriſti faciei in ſindone expreſſa. cui occultæ cordis cogitationes explorata eſſent, propoſito ipſius intellectu, hominem ad ſe vocavit: ac lavare faciem quærens, poſtquam abluiſſet, in pannum quadruplicem ſibi oblatum divinæ ſuæ & immaculatæ faciei ſimulacrum maximo miraculo impreſſit. Eam ſindonem Ananiæ tradidit, mandans ut domino ſuo afferret: ac unam epiſtolam, quam in hæc verba reEpiſtola Auguſti. ſcripſit. (Beatus es Augare, qui mihi non viſo fidem habuiſti. Sic enim de me litteris traditum eſt, eos qui me videant, fidem mihi non habituros: verum eos qui me non vidiſſent, fidem mihi, atque vitam habituros. Quod peris ut ad te veniam, mihi omnia abſolvenda ſunt ea, quorum gratia miſſus ſum: liſque confectis redeundum ad patrem, qui miſerat. Eo facto, mittam ad te unum meorum diſcipulorum, nomine Thaddæum: is & morbo te ſolvet, & vitam æternam pacemque tibi & tuis præbebit, urbſque tua ab omnibus hoſtibus tuta & invicta fiet.) In fine ſigillum poſuit litteris ſeptem Ebraicis notatum: quarum ſenſus eſt, Dei ſpectatum divinum miraculum. Augarus recepto magna cum lætitia tabellario, pronus concidit, divinamque adoravit imaginem magna cum fide & deſiderio: ſtatimque mor-

A Οἱ δὲ τὰ ὑπὸ γῆν γινόμενα τῷ Χριστῷ ἀνεγράφοντες οἱς πεφήνασι, ὡς τὸ πάθος ἐν τῇ ἁλῇ. σφάλωνται, μὴ τῆς ἀληθείας τῶν ἔτυς ἐπισάμβοντες.

Κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐσόμενα ἐπιδημίας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὃν τις παρχης πόλεως Ἐδέσσης, ὀνόματι Λύγαρος διαδοθείσης αὐτῷ παντα χοῦ τῆς θαυμασίων φήμης Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀνέστας τῷ αὐτὸς ὁ ῥηθεὶς παρχης, ἐξέπεμψε πρὸς αὐτὸν, τῷ ὀνόματι διὰ τοῦ Χριστόν. καὶ ἐδεήθη δὲ διὰ τὸ ἀσιάπαυστον. γράφει πίστιν πιστολὴν φὸς αὐτὸ, ὧν ἀπίστολὴ δὲ Ἀνανίᾳ τῷ αὐτῷ ταχυδρόμον, ὃς ἐν πάρᾳ ἐτύγχανε τῷ ζωγραφικῆς τέχνης. παρέγγελε δὲ αὐτῷ ὁ Λύγαρος λαβεῖν ἐν σανίδι τὸ ὁμοίωμα τοῦ Χριστοῦ ἰδιας. ἡ δὲ ἐπιστολὴ τοῦ Λύγαρου κατὰ ῥῆμα δέξασθε παῖδα. Λύγαρος παρχης πόλεως Ἐδέσσης, Ἰησοῦ σωτῆρι ἀγαθῷ, ἀναφανέντι ἐν πόλει Ἱεροσολύμων, χαίρειν. Ηκουσαι μοι τὰ περὶ σοῦ τῷ τῶν ἰαμάτων, ὡς ἄνευ φαρμάκων ὑπὸ σοῦ γινομένων. ὡς γὰρ λόγος, τυφλὸς ἀναβλέπειν ποιεῖς, χωλὸς περιπατεῖν, λεπρὸς καθαρίζεσθαι, καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα λόγῳ ἀπελαύνειν, καὶ τοὺς ἐν μακρονοσίᾳ βασανιζομένους θεραπεύειν, καὶ νεκροὺς ἐγείρειν. Ταῦτα πάντα ἀκούσας περὶ σοῦ, κατενόησα ἢ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰ, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα ποιεῖς· ἃ γράφω σοι ταῦτα. διὰ ταῦτα πέμπω γράψας, ἐδεήθην σοῦ ἵνα κόπον καὶ ἀγανάκτησιν σκυλλῶσαι, καὶ ἐλθεῖν πρός με, ἵνα τὸ πάθος ὃ ἔχω θεραπεύσῃς. ἔχω γὰρ ἄκουσα, ὅτι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι καταγογγύζουσί σοι, καὶ βούλονται κακῶσαί σε. πόλις δέ μοί ἐστι μικροπάντη, ἱκανὴ ἐξαρκέσαι ἀμφοτέροις ἡμῖν. ἐῤῥῶσο. Ὁ δὲ ταχυδρόμος ἀπελθὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοὺς τῷ Κυρίῳ τὴν ἐπιστολὴν, ὡς ἐπιμελῶς ἀπενίζων αὐτῷ, μὴ δυναμένου δὲ πλησίον αὐτοῦ ἐλθεῖν διὰ τὸ συῤῥέοντα πλῆθος, ἐπί τινα πέτραν μικρὸν τῆς ἀνατειλάσης ἀναβὰς ἐκαθέζετο· καὶ ὡδύς ἐκείνῳ μὲν τὰς ὄψθαλμὰς, τῇ δὲ χάρτῃ τὴν χεῖρα προσήρειδε, καὶ τὴν φαινομένην μετέγραφεν ἀμαύνησιν. Ἐν ἀδαμοῦς ἰδιώτου αὐτὴν καταλαβεῖν, διὰ τὸ ἑτέρᾳ τῷ ἑτέρᾳ ὄψει φαίνεσθαι. ὁ δὲ Κύριος, ὡς ἅτε κρυφίων γνώστων καρδιῶν ἐξέτασις, γνοὺς τὴν ἐνθύμησιν αὐτοῦ, μετεκαλέσατο αὐτόν. καὶ ζητήσας νίψασθαι, ἐπεδόθη αὐτῷ ῥάκος πρόσπολος μὴ πονήσασθαι, ἐν ᾧ ἀπεμάξατο τὴν ἄχραντον τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ὄψιν. καὶ ὦ τῷ θαύματος παρέδωκε ἐκτυπῶσθαι τὴν αὐτοῦ μορφὴν τὸ ἀπεικόνισμα ἐν τῇ σινδόνι, ὡς τῷ ἀποδῶναι τῷ Ανανίᾳ τῷ πέμψαντι. ἀπῆλθε, καὶ δοὺς αὐτῷ τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Λύγαρον, ἐπὶ λέξεως ἔχουσαν ὧδε· Μακάριος εἶ Λύγαρε, πιστεύσας ἐν ἐμοί, μὴ ἑωρακώς με. γέγραπται γὰρ περὶ ἐμοῦ, τοὺς ἑωρακότας με, οὐκ πιστεύσειν, καὶ ζήσονται. περὶ δὲ ἡ ἐγραφίς μου ἦλθεν πρός σε, δέονός πάντα πληρῶσαί με, δεῖ σε πάντα πληρῶσαι, καὶ μὴ πληρῶσαί με πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με πατέρα. ἐπειδὰν δὲ ἀνέλθω, ἀποστείλω σοί τινα τῶν μαθητῶν μου, ἀνόματι Θαδδαῖον, ὃς λύσει πάθος σου θεραπεύσει, καὶ ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰρήνην σοὶ παράσχῃ, ἔτι πόλει σοῦ γενήσεται τὸ ἐκεῖσε πρὸς τὸ μηδένα ἐχθρὸν κατισχύσαι αὐτὸ. ἐπιθεὶς δὲ τῇ πλευρᾷ τῇ σφραγίδα γράμμασιν Ἑβραικοῖς ἐσταμωθοῦσαν ἔπεμψε, φέρε μεθερμηνεύσω ταῦτα ἑλλάδι. Θεοῦ θεαδὸν θαῦμα θεῖον. ὁ δὲ ταπαρχης Λύγαρος δεξάμενος περιχαρὴς τὸν Ανανίαν, πιστὸν φροντιστὴν τῶν ἁγίων εἰκόνα ἐζήχρωσεν τῷ Κυρίῳ πίστει τῷ πόθῳ πολλῷ, καὶ παραχρῆμα ἐπάθη ἀπὸ τῆς τόσων αὐτῷ, μεγάλῃ τινὶ λευκάνει ὑπολευ-

δέντος ἐν τῇ μυκήτῃ αὐτοῦ λιθῷ ὃ ὁ Αὔγαρος δυσὶ νοσήμασι παλαιωτάτοις, ἐν μὲν ἀρθρίτιδι χειρὶ ἑτέρᾳ ἢ λέπρᾳ μελαίνῃ, ἐκδαπανώσῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὃς ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀρθρων ὀδύναις σωμοέχετο, καὶ τοῖς τῆς λέπρας ἑτεροιωτάτοις εἴδεσι, ἀφ' ἧς ἐγένετο αὐτῷ ἡ τῆς ἀμορφίας αἰσχύνη, δι' ἣν ὠδὲ θνητὸς ἦν φιδὸν τοῖς ἀνθρώποις

Μετὰ δὲ γε τὸ τοῦ Χριστοῦ πάθος, ἐπὶ πλεῖστος ἱστορεῖται χρόνος διελθεῖν, καταλαβὼν ὁ Ἀπόστολος Θαδδαῖος τὴν Ἔδεσσαν, προσήγαγε τῷ κολυμβήθρῳ τοῦ Αὔγαρον, καὶ πάντας τοὺς αὐτοῦ ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ ἐξέλθοι τοῦ ὕδατος καθαρὸς καὶ ὑγιὴς, ἀπαλοιφθέντος καὶ τοῦ μικροῦ λοιπὸν τὰς λέπρας, τοῦ ἀπαλοιφθέντος ἐν τῇ μύτρᾳ αὐτοῦ. ἔκτοτε δὲ πιστοῖς ἐστέφετο ὁ ἀνίμα τὸ σταθέντος ἐκ τύπωμα τοῦ Κυρίου μορφῆς φοβεῖς καὶ ὧν ὁ παράχρης τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ καλοῖς. ἔκπαλαι τῶν καιρῶν πρὸ τῆς δημοσίας πύλης τῆς πόλεως Ἐδέσσης, ἀγαλμά τι τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν ὑπερθὺν ἀνεστήλωτο, ὃ πάσαι τὸν ἐντὸς τῆς πόλεως βουλόμενοι εἰσίναι, πάντα λιθῷ προσκυνεῖν, καὶ δίχας ἀποδίδοναι, ὅτου εἰστέρχεσθαι ἐν τῇ πόλει. τοῦτο οὖν τὸ ἀνάθεμα τὸν διαμονιῶδες ἄγαλμα καθελών, καὶ τηλείῳ παραδὺς ἀφανισμῷ, εἰς τὸν ἐκείνῳ τόπον τῷ ἀχειροποίητον πανύπλω εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐπὶ σανίδος κολλήσας καὶ καθαπτέας, ἀνέστησεν, ἐπιγράψας ἐν αὐτῇ ταῦτα τὰ ῥήματα· Χριστὲ ὁ Θεός, ὁ ὃς σὲ ἐλπίζων οὐκ ἀποστυγχάνει. καὶ λοιπὸν εὐθέως πάντα ἦν ἡ πύλης ἐκείνης εἰσέρχεσθαι μέλλοντα, τὸ προσκυνεῖν σέβας ἐν τῷ τηλικῷ ἀποκείμενον τῇ πολυθαυμάστῳ καὶ θαυματουργῷ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνι, καὶ ὕπως εἰς τὴν πόλιν εἰσέρχεσθαι. καὶ διετρίβη τὸ τοιοῦτον τῶν ἀνδρὸς ἐνεργὲς θέλημα, μέχρι τοῦ ἐν τῇ βίῳ αὐτοῦ παροικίας καὶ τοῦ ἐκεῖ αὐτοῦ. ὁ δὲ τῶν Ἰαγόνος τοῦ πατρὸς ἀρχῆς διάδοχος γεγονὼς, ἀπελάσκινεν τοῦ ἐσέβειαν, καὶ πρὸς τὰ εἴδωλα τὸν νοῦν ἐπολύνων· καὶ πάλιν ἀβουλήθη ἀναστηλῶσαι δημοσιεύω σήλιν, καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα καθελεῖν. τῶν γοῦν ὁ ἐπίσκοπος Ἐδέσσης ἐξ θείας ἀποκαλύψεως, τῷ ἐνδιχομένῳ ἴδιον ἀφίσιον. ἐπειδὴ δὲ ὁ τύπος ὑπῆρχε κυλινδροειδὴς, θρυαλλίδα πρὸ τοῦ θείας εἰκόνος ἀνάψας, καὶ κέραμον ἐπιθεὶς, ὕπα ἐξωθεν τοιοῦτον καὶ πλίνθους ἀποφαίξας τὸ ἰμβαθὸν, εἰς ὁμαλὸν ἐπιφάνειαν τοῦ τοίχος ἐπιτιθεῖναι· καὶ ἐν τῇ μὴ ὁρᾶσθαι τῷ φθαρμένῳ μορφῷ, ἀπίσῃ ἐγχωρήσεως ὁ διαυγὴς. ἐρρέτο τοίνυν διὰ μέσου χρόνου πολὺς, καὶ τῆς ἐξ ἀνθρώπων μνήμης ἀπορρύη ἡ τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰκόνος ἀποκρυφὴ

Ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς Χοσρόης, πὰς τὴν Ἀσίας πόλεις πορθῶν καὶ καταστρέφεσθαι, κατέλαβε καὶ Ἐδέσσαν ἐπὶ τὴν βασιλείας· καὶ πᾶσιν μηχανῶν κινῆσας πρὸ τῶν ἄλλων τὰς πόλεως, εἶον βελῶν ἀφέσεις, ἀκαταπαύστους τειχῶν, διαθραύσεις πυλῶν, εἰς φόβον καὶ ἀγωνίαν ἐνέβαλε τοὺς τὴν πόλεως οἱ δὲ ἀμηχανίᾳ καὶ ἀπογνώσει καταπεσόντες, πρὸς τὸν Θεὸν καταφεύγουσι, καὶ μετ' ὀδυνῶν καρδίας καὶ δακρύων ἐζήτουν αὐτὸν, διὸ καὶ ὄφελον ἐγγὺς ὁ Κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ, κατὰ τὸν Δαβὶδ φάσκοντα ὁ ὅτι διὰ τὸν τοῦ Εὐλαλίου τὴν ἐπισκοπεύουσαν τὸ ἁγίαν κοσμίαν, χρήσιμον ἀνθρωπον, ἐποτυθυμίσαν αὐτῷ, καὶ λέγουσα· ὅτι ἐκείνου τὴν πόλις τὴν πόλιος, ἐν τῇ δὲ τῇ τοιᾳ, διὰ τὸν δὲ τρόπον, ἀτιμίαν εἰκόνι τοῦ Χριστοῦ ἀπεκίρνησαν. ἐκεῖνος δὲ λαβὼν, πάσας εἰσίως φραξεις ὁ δ' ἐπίσκοπος χαρᾶς ἀφάτου πλησθείς, καὶ τὸν τόπον καταλαβὼν, ἐν τῷ τοῦ διαρρήξας, ὃ τοῦ θαύματος ὧραν νοῦ θείαν εἰκόνα ἐξελάβετον, ἐκ χειρὸς μίλων, καὶ τὴν θρυαλλίδα ἐν τοσού-

bia ſuis liberatus eſt, exiguis in facie remanentibus adhuc reliquiis. Etenim duobus morbis fuerat conflictatus: articulorum ſcilicet diuturnis doloribus, ac lepra nigra: quæ corpus ejus depaſcens adeo deformaverat, ut præ pudore vix unquam ſe cernendum hominibus præberet.

Poſtquam Chriſtus ſupplicio tolerato in cælum rediit, Thaddæus Edeſſam venit apoſtolus: addixitque Augarum ad piſcinam, omneſque qui cum illo erant in nomine Patris, Filii, ac Spiritus ſancti baptizavit. atque Augarus purus ac ſanus de aqua exiit, deleto etiam parvo illo, quod temanſiſſe in ejus fronte diximus, veſtigio. Exinde ſummo ſtudio Augarus venerandam divinæ formæ imaginem coluit: additque hoc aliis ſuis benefactis. Antiquitus ante publicam Edeſſæ portam in ſublimi quædam alicujus Græcorum deorum effigies ſtabat, quam adorare cogebatur, ac ei vota facere, quicumque urbem intrare vellet. Eam Augarus *Edit. Pariſ. pag. 177.* ſuſtulit, atque peſſumdedit: inque ejus locum imaginem illam Chriſti, ſine manuum opera factam, conſtituit tabulis agglutinatam exornatamque, cum tali inſcriptione: (Chriſte Deus, qui in te ſperat, voti ſit compos.) juſſitque, ut quicumque per eam intrare vellet portam, imagini debitum honorem atque venerationem exhiberet. Hoc pio inſtituto obtemperatum eſt, quamdiu Augarus, atque poſt hunc filius vixerunt. Nepos autem cum in avi locum & regnum ſucceſſiſſet, abjecta pietate, ad ſimulacrorum cultum deſcivit: ſtatuitque, ſublata Chriſti imagine, ſtatuam dæmonis reponere. At Epiſcopus Edeſſæ, cum ſibi ea res divinitus eſſet patefacta, quanta licuit providentia malo occurit. Quia enim locus erat cylindri forma, lucernam accenſam divinæ imagini præpoſuit: injectaque tegula, & reliqua capacitate calce ac lateribus obtracta, ita locum complanavit, ut æqualis cætero maro eſſet. Itaque impius ille, cum inviſa ipſi imago non conſpiceretur, ab incœpto deſtitit. Sed longo deinceps temporis tractu prorſus ex hominum memoria ſacræ iſtius imaginis occultatio delata eſt.

Poſt, Juſtiniano imperatore Roma- 83
norum, Choſroes Perſarum rex urbes Aſiæ oppugnans atque vaſtans, etiam *Edeſſa miraculoſe liberata.* Edeſſam obſedit. quam cum omnibus machinis ac conatu tentaret, tormentis, concuſſione murorum, portarum perruptione urgens, magnum oppidanis merum incuſſit. Ii cum jam de ſalute deſperarent, inque extremis eſſent angustiis, ad Deum confugerunt, atque eum ægro corde & lacrymis requirentes invenerunt: quia (ut divinus ceciinit *Pſal. 145.* Davidus) propinquus eſt omnibus ipſum vere invocantibus. proinde nocta Eulalio epiſcopo, apparuit mulier quædam forma & ornatu quam humana fert natura auguſtiore, monuitque eum ſupra portam (locum ac modum ſimul indicabat) latere abditam venerandam Chriſti imaginem: qua inventa & recepta, omnia dextre eſſet actura. Epiſcopus immenſa repletus lætitia, loco invento & aperto, reperit (proh miraculum) divinam imaginem incolu-

mem, lucernamque tanto temporis decurſu noo extinctam : atque adeo in tegula quæ fuerat ante lucernam cuſtodiæ cauſa objecta, aliam exemplari per omnia aſſimilem impreſſam imaginem. Hæc illic ingenti cum gaudio arrepta, ſupplicatione & gratiarum actione peractis, eum locum petiit, qua Perſæ cuniculos agebant : cumque prope illos perveniſſet, ex lucerna oleum inſtillavit in ignem ab iis paratum, iſque ignis hoſtes ad unum omnes conſumpſit. Sed & foris Perſæ ad lædendos oppidanos rogum ſuccenderant : qui ignis cum aleretur copioſiſſima materia, ubi prope cum divina effigie acceſſit epiſcopus, ſubito exortus validus ventus, eum in eos qui ſuccenderant diſtulit eoſque urens abegit. Ita Perſæ non ſemel tantum, ſed ſæpius male accepti, Edeſſa integra, & re infecta maximo cum dedecore diſceſſerunt.

Enimvero cum in urbem quæ Imperii caput eſt omnia undique ſacerrima atque pulcherrima confluerent : ac Dei voluntas eſſet, ut inter alia ibi hæc quoque reconderetur divina imago : Romanus Lacapenus, imperator Romanorum, operam dedit ut ea potiretur, eaque Conſtantinopolim diſaret. Sæpe ejus rei cauſa fruſtra legatos miſerat : tandem cupiditate ejus obtinendi cum Edeſſenis omnia ipſorum poſtulata conceſſiſſet, obtinuit. Dedit cc Saracenos, xtt millia argenti ſignati : aureoque ſigillo confirmavit, numquam legiones Romanas hoſtiliter quatuor illas urbes acceſſuras, aut prædam acturas. Ita voti compos factus, Amera concedente, epiſcopi Samoſatenus, Edeſſeous, aliique pii ſanctam illam effigiem ac epiſtolam a Chriſto ſcriptam Edeſſa auferentes, iter ingreſſi ſunt. Rurſus tum infinita ſunt edita miracula. Cum perveniſſent ad templum Dei genitricis, quod eſt in Optimatum regione, ac Euſebii dicitur : multi fide prædicti accedentes, a variis morbis ſunt liberati. Ibi etiam quidam acceſſit, qui a dæmone vexabatur, atque hæc quaſi divino inſtinctu vaticinatus eſt : Recipe Conſtantinopolis gloriam & lætitiam, tuque Porphyrogennete tuum regnum. ſtatimque ſanatus eſt. Die decimaquinta Auguſti anno mundi v ɔ ctɔ ɛɛɛcLtt, ii qui ſactam imaginem ferebant, Blachernas ad ædem Beatiſſimæ Dei genitricis pervenerunt. ibi accepta eſt reverenter ac magno cum gaudio, adorataque a Cæſaribus, a proceribus, & reliquis omnibus. Poſtridie poſt ſalutationem & adorationem, humeris ſuis ſublatam imaginem Chriſti, ſummus pontifex Theophylactus, & imperatoris filii (ſenex enim imbecillitate detinebatur) ac præterea ſenatores omnes cum univerſa Eccleſiaſticorum turba, quo decet comitatu uſque ad portam Auream deduxerunt. Inde eodem ritu, pſalmis & hymnis adhibitis, ad nobile & maximum divinæ Sapientiæ templum detulerunt. Poſtea ad Imperatorem aſcenderunt, & in Pharo, quæ eſt ædes divæ Virgiois, venerandam atque ſacram Chriſti imaginem depoſuerunt, magnum præſidium Reginæ urbium Urbis & omnium Chriſtianorum. Atque hæc quidem hactenus. Nos ad hiſtoriæ continuationem revertamur.

Chriſti imago Edeſſa Byzantium allata.

Edit. Paris. pag. 179.

τῇ χόρτῳ μὰ ἀποτριβθῆναι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πρὸς φυλακὴν ἐπιθέντι πρὸ τῆς λύχνου κεράμῳ, ἐα τυπωθὲν ἕτερον ὁμοίωμα ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ. τοῦτο λαβὼν ὁ ἐπίσκοπος μετὰ χαρᾶς ἀμύτρῳ, καὶ λιτανεύσας & εὐχαριστήσας, κατέλαβε τὸ τόπον καθ' ὃν οἱ Πέρσαι διώρυττον. ὡς δὲ πλησίον ἀλλήλων ἐγένοντο ἐκ τῆς ὀργματᾶ, ἀπὸ τῆς λυχνίας ἐκείνης ἐλαίου ἐπισάξαντες εἰς τὸ πυρπεπυκμένον πῦρ, πάντας ἀπώλεσαν ἄρδην. ἀλλὰ καὶ ἐξωθεν ἀναφθέντα πυρὰ ὑπὸ τῶν Περσῶν κατὰ ἔνδον, ἰῶ ἄπειρος ὕλη ὑπέτριφεν, ὡς πλησίον αὐτῆς ἐγένετο ὁ ἐπίσκοπος μετὰ τοῦ θείου ἰατυπώματος, ἐξαίφνης βίαιος ἄνεμος ἐγερθεὶς, κατὰ τῆς ἀναλισκόντων παύλαν ἀντέστρεψεν, ὃς καὶ ἐμπυρίζουσα ἀπέσβεσε. πᾶσα παθόντες τὸ μᾶλλον, ἃ δράσαντες οἱ Πέρσαι, οὐκ ἄπαξ, ἀλλὰ δὶς καὶ πολλάκις, μετ' αἰσχύνης ἀπείρου ὑπεχώρησαν ἔφραστοι.

Ἐπεὶ δὲ πρὸς τῆ βασιλεύουσαν τὸ πόλιν παπαχόθν σωμφρύνη τὰ ἀγώνισμα καὶ ἀάλισε (ἰῶ δὲ ἄρα θεῖον βέλημα, καὶ τῶν ἱερῶν ταύτῃ καὶ θείων εἰκόνα μετὰ τοῦ ἄλλου ἀποθησαυρισθῆναι καλῶν) ὁ τῆ Ρωμαίων πυγμαρχῶν Ρωμανὸς ὁ Λακαπηνὸς ἀποδασμὸν ποιεῖται καὶ δυμοιρᾶσαι παύτης, καὶ κατακλυσθῆναι τῆ βασιλεύουσαν. ἐδὲ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐξαπίστελλε πρὸς τῆ Βδέσσαν, μυδὲν ἀνύσας. ὁ μὲν γὰρ ἐπέκειτο αὐτῶν, οἱ δὲ ἀνένδυον καὶ παρεκρούοντο, καὶ τελευτῶν πειθέντες, ἐπένδυσαν. ὁ δὲ ἀναξ Ρωμαίων τῇ ἐφέσει τῶ ποιητῶ καλῶ πρὸς πάντα ὑπείξας τὰ παρ' αὐτῶν προβαλλόμενα, καὶ δὶς αὐτοῖς διακοσίας Σαρακηνὰς, καὶ ἀργύρου ἐπισήμου χιλιάδας δώδεκα, καὶ ἀσφαλισάμενος δὲ σφραγίδος χρυσῆς τὰ μὰ πολεμεῖς ἐπέρχεσθαι τὰ τῶ Ρωμαίων στρατεύματα κατὰ τῶ πατάρων πόλεων ἐκείνων, μηδὲ λαίζεσθαι ταύτας, ἐπέτυχε τῆ αἰτήσεως. ἐπεὶ δὲ σωισχωρεῖν γνώσθαι, καὶ παρεχώρησεν ὁ Αμηρᾶς. λαβόντες οἱ ἐπίσκοποι, ἔτι Σαμοσατῆν. καὶ ἡ Εδέσσης, καὶ ἕτεροί τινες τῶ αὐλαβῶν τὸ ἅγιον ἐκεῖνο ἀπεικόνισμα, καὶ τὸ χειρόγραφον ἐπιστολίδιον, εἰχοντο τῆ ὁδῶ· καὶ πάλιν ἄπειρα ἐπλεῖτο θαύματα· ὡς δὲ κατέλυσαν ἐν τῇ τῶ ἀπτιμάτου θέματι, ἐν τῇ τῆ Θεοτόκου ναῷ, τῇ Εὐσεβίᾳ λεγομένῳ, πολλοὶ προσελθόντες μετὰ πίστεως, ἀπὸ ποικίλων νόσων ἐθεραπεύθησαν· ἔνθα καί τις προσῆλθεν ὑπὸ δαίμονος ἐνοχλούμενος, καὶ τάδε οἰονεὶ ἀπεφοίβασεν· ἀπόλαβε Κωνσταντινούπολις δόξαν καὶ χαράν. καὶ σὺ Πορφυρογέννητε τῶν βασιλείων σου. καὶ παραυτὰ ἰάθη ὁ ἄνθρωπος. τῇ δὲ ιέ. τῶ Αὐγούστου μηνὸς, κατὰ τὸ ςυνβ'. ἔτους ἀπὸ κόσμου γενέσεως, ἀπέλαβον τῆ ἐν Βλαχέρναις ναὸν τῆ ὑπεραγίας Θεοτόκου οἱ τὸ ἅγιον διακομιζόμενοι. ὁ δὲ συνασπασμὸς καὶ πυξιχαρὰς ὑπεδέχθη, & προσκυνήθη παρά τε τῶν βασιλέων, καὶ τῶν ἐν πόλει, καὶ τῶν λοιπῶν πάντων· τῇ δὲ ἐπαύριον μετὰ τῆ ἀσπασμὸν καὶ τῶν προσκύνησιν, ἁράμενοι τῶν τῆ Χριστῶ εἰκόνα ἐπὶ τῶν ὤμων, ὅτε Αρχιερεὺς Θεοφύλακτος, καὶ οἱ παῖζοντες βασιλῆς (ὁ γὰρ γήρως δὶ' ἀδύνατον ἀπῆλθε) ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς γερουσίας ἅπαντες μετὰ πάντος τῶ τῆς Ἐκκλησίας πληρώματος, τῇ προσαύσῃ δορυφορεῖα παρίπτωκον, μέχρι τῆς χρυσῆς πόρτης. ἀφαιδθεν πάλιν ἀναλαβόμενοι ὁμοίως μετὰ ψαλμῶν καὶ ὕμνων, κατέλαβον τὸν περικύκλωμα μεγιστον ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας. εἶτα ἀπῆλθον εἰς τὸν βασιλέα, καὶ ἐν τῇ τῆς Θεομήτορος ναῷ Φάρῳ κατέθυτο τὸ τίμιον καὶ ἅγιον ἐκτύπωμα τῶ Κυρίου ἡμῶν Ιησῦ Χριστῶ, εἰς φυλακτήριον μέγιστον τῆς βασιλίδος τῆ πόλεων, καὶ πάντων τῆ χριστιανῶν. καὶ ταῦτα μὲν ἄνω. πάλιν δὲ τῆς τῆ ἱστορίων ἀκολουθίας ἐξόμεθα.

Τῷ δὲ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ κατὰ σάρκα τηχθέν-
τος, ὁ θὺς Αὔγουστος Καῖσαρ ἐκράτησε πάντων, καὶ τὰς
ἰθναρχίας πάσας καὶ μεγαλὰς βασιλείας καταλύσας,
τοῖς Ρωμαίων εἴαξι πάντας ὑπέταξε. καὶ βαθεῖα εἰρήνη
πανταχῦ γέγονε. τῆς δὲ θείας βοηθείας ἐπιφανείσης;
νῶτα διδόασιν οἱ πολέμιοι, καὶ αἱ πάλαι τάραντίαι φρο-
νῆσαι βασιλεῖαι ὑπέκλινον τὸν αὐχένα, καὶ τὸν σωτήριον
ζυγὸν ὑπεδέξαντο. τῇ δὲ ἀληθείᾳ, καὶ τῷ τῆδε πραγμά-
των μαρτυρίᾳ, οἷόν τινι φωτὶ χρησάμενος ὁ Θεὸς, τὸ εἰ-
κεῖον ὕφος ὑπέδειξε. φησὶ δὲς τοίνυν ὁ Θεὸς τῶν Ἰουδαίων
ἀπόστοιαι, ἵνα ᾖς τὸ προφήτα· σχολάσατε, καὶ γνῶτε
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. ἡμῖν δὲ παραδῶλον, τίς ἄρα
ἐστ, καὶ ὥσπερ σωιδεφραιόμβος ἐπάγει· Κύριος τῶν δυ-
νάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ιακώβ. Τὸ
δὲ Ιακὼβ τῶν μυήμεων ἐκ ἁπλῶς ἐπωνόμασε· ἀλλ' ἐπειδὴ
πρῶτος ἐκεῖνος τῶν τῆδε ἐθνῶν προεθεάσατο κλῆσιν (οὐ
ἐλλείψει γάρ, φησιν, ἄρχων ἐξ Ιούδα, ἕως ἂν ἔλθοτὸ
ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν) τῶν με-
ταβολὴν τῆδε ἐθνῶν κἀντεῦθα προεθεσπίζων, εἰκότως
τὸν τῶ Ιακὼβ Θεὸν τὸ πάππα προσηγόρευσε ἵνα κατορθω-
κέναι.

Τοιγαροῦν ἐν τῇ μβ'. τῆς Αὐγούστου βασιλείας,
ἐν τῇ ερς'. ἔτει ἀπὸ ανίσεως κόσμου, ὑρχθα ὁ κα-
τὰ Αντιόχειαν τῆδε ἐνῶν ἀριθμός. καὶ Ηρώδης μὲν ἐξ
ἐθνῶν ἤδη βασιλεὺς τῆς Ιουδαίας ἀνηγορεύμενος, καὶ
τῶ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ κατὰ σάρκα γεννήσεως, καὶ τὸ
Ηρώδου κακῶς τὸν βίον ἐξαλλάξαντος, πεπλήρωται τὸ,
οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ιούδα ἕως ἂν ἔλθῃ ὃ ἀπόκει-
ται, ὅς ἐστιν ὁ Χριστός. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὁ
Ηρώδης ἀλλόφυλος ὤν, περιτμηθεὶς ἤρξε τῆδε Ιου-
δαίων, καὶ Αρχιερέα κατέστησεν ἄλλογεν τὸν Ανά-
νηλον· δῆθεν ἐπαύθη κατὰ τὴν θείαν φόρρησιν
ἡ ἐξ Ιούδα ἀρχὴ, μέχρι τότε κρατήσασα. οἱ γὰρ
ἱερεῖς φροντίσεσαν τῆδε πραγμάτων, ἄχρις οὗ Πομ-
πήιος ὁ Ρωμαίων στρατηγὸς ἐπισὰς, τὴν μὲν Ιερουσα-
λὴμ κατὰ κράτος πολιορκεῖ, μιαίνει δὲ τὰ ἅγια. τὸν
δὲ ἐκ τῆς προγόνων ἤδοχῆς μέχρις ἐκείνου τὸ καιρῦ
διαφύλαττα βασιλέα τε ὁμοῦ καὶ Αρχιερέα Αριστόβου-
λον, δέσμιον ἐπὶ Ρώμην ἐκπέμψας, τὸ πᾶν Ιουδαίων
ἔθνος Ρωμαίοις ὑποφόρον κατέστησε. καὶ ὕτω πρῶτος ἀλ-
λόφυλος Ηρώδης, ὃς ἦν, τὸ Ιουδαίων ἔθνος ἐγ-
χειρίζεται· κατ' ὃν καιρὸν ἐπαρχῶς τῆς Χριστῦ πα-
ρουσίας ἐνεστώσης, ἐξέλιπον οἱ τῆδε Ιουδαίων Αρχιερεῖς καὶ
ἡγούμενοι.

Γεννᾶται τοίνυν ὁ Χριστὸς, οὐκ αὐτὸς ἐπὶ τῦ αἰ-
σθητῦ θρόνου Δαβὶδ ἐκάθισεν. ἀλλὰ θρόνον λέγει Δα-
βὶδ τὴν ἀκλόνητον καὶ αἰώνιον βασιλείαν. αὐτὸς γὰρ
ἐστ προσδοκία ἐθνῶν, ἐχὶ τῦ ἐλαχίστου μέρους τῆς οἰ-
κουμένης. Ἔσται γάρ, φησιν, ἡ ῥίζα τῦ Ιεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστά-
μενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι· καὶ, Τέ-
θεικά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, καὶ, Θή-
σομαί σε εἰς τὸ εἶναι τὰ αἴωνος τὸ σπέρμα αὐτῦ, καὶ τὸν
θρόνον αὐτῦ ὡς τὰς ἡμέρας τῦ οὐρανῦ. ὅτος ὧν καὶ βα-
σιλεὺς πάσης τῆς γῆς διήμεινε, εἰ καὶ μὰ πᾶσαν τὴν
πατρίδα τῆς Ιουδαίας κατέλαβε, καὶ βασιλεὺς πάσης τῆς
γῆς ἐστὶν ὁ Θεός. καὶ ἡ ἀλήθεια τῦ Ιακὼβ ἐβεβαιώθη,
καὶ ἐνδελογήθησαν ἐν τῇ σπέρματι αὐτῦ πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα τὰ ἔθνη μακαρίζουσι τὸν
Χριστόν.

A Nato Chriſto, ſtatim Auguſtus omnia in ſuam redegit poteſtatem: ac dominationibus gentium, regniſque particularibus abolitis, omnia Romano imperio ſubjecit. Ita tum ſumma pax obtinuit. Quippe Deo rem Romanam adjuvante, hoſtes terga verterunt: & regna pridem adverſa, tum cervices ſubdiderunt jugo ſalutari. Nam Deus veritate & rerum ipſarum teſtimonio, tamquam voce utens, ſuam tunc majeſtatem demonſtravit. Proinde Deus Judæorum vecordiam prævidens, per vatem ita eſt vaticinatus: (Ceſſate & cognoſcite me eſſe Deum, qui & inter gentes & in terra exaltabor.) Nobis autem ſignificans, quiſnam ille ſit, ac quaſi gratulans nobis vates: (Deus, inquit, exercitum Dominus a patribus noſtris eſt: patrocinium noſtri ſuſcipit Deus Jacobi.) Neque vero otioſa eſt Jacobi mentio, ſed ideo facta, quod is primus de vocatione gentium eſt vaticinatus. Verba ejus ſunt: (Non deerit princeps Juda oriundus, donec is veniat, cui repoſita eſt ſumma rerum: is erit ſpes gentium.) Itaque Davidus jam tum mutationem gentium prædicens, convenienter alt, Deum Jacobi, qui iſta fuit vaticinatus, rem præclare geſſiſſe. Gentium vocatio. Pſalm. 46. Gen. 49.

B

Cæterum anno regni Auguſti ALVIII, anno mundi ƆIƆIƆVI, annorum Antiochenſium numerus cœpit. Cumque eo tempore Herodes alienigena Judæorum rex eſſet declaratus, nato Domino noſtro Jeſu Chriſto, Herodeſque vitam miſere cum morte commutaſſet: impletum eſt illud oraculum, quo non ante defuturum principem populi Juda procreatum dicebatur, quam is cui repoſita erat ſumma rerum, id eſt Chriſtus, naſceretur. Quando enim Herodes alienigena poſito præputio regnum in Judæos obtinuit, & Ananilum alienigenam pontificatu maximo affecit: ſtatim Judaicum imperium, quod hactenus obtinuerat, finitum fuit. Etenim ſacerdotes reipublicæ præfuerant, donec Pompejus Romanorum dux Hieroſolymis expugnatis templum polluit: ac Ariſtobulum, qui eo uſque regnum juxta ac pontificatum a majoribus per ſucceſſionem acceptа geſſerat: vinctum Romam miſit, ac populum Judaicum omnem Romanis ſtipendiarium fecit. Eo modo primum Herodi alienigenæ in Judæos regnum commiſſum fuit: quo tempore perſpicue inſtante Chriſti adventu, Judæorum & pontifices & principes defierunt. Edit. Parij. pag. 130.

C

D

Natus Chriſtus, non in viſibili Davidico ſolio rex conſedit, ſed ſolium Davidicum Scriptura appellat æternum & indiſſolubile. Ipſe enim eſt, quem expectant gentes, quæ non ſunt minima pars orbis terrarum. (Erit enim, ait, ſtirps Jeſſæ, & is qui ad imperium in gentes gerendum exoritur: in eo gentes ſpem ponent. Poſui te in fœdus generis, & lumen gentium. in omnia ſæcula propagabo ejus progeniem: neque ante ſolium ejus regium succeſſore carebit, quam dies cælo non oriatur.) Is ergo & rex univerſæ terræ permanſit, quamquam ſceptra Judaica non acceperit: & rex univerſæ terræ eſt Deus, ac libertas Jacobi confirmata eſt, inque ejus ſemine omnes terræ tribus beatæ factæ ſunt, omneſque populi Chriſtum prædicant. Chriſti regno. Pſalm. 131.

E

οἱ δὲ ἐπὶ λύχῳ, παρὰ Ρωμαίων τῶν ἱερωσύνῳ ὠνέμενοι. διὸ ⸂ Δανιὴλ προφητεύει λέγων, ⸂ μὴ πὰς ὁ ἐπὶ ⸂ ἑξήκοντα δύο ἑβδομάδας, ἐξολεθρεύθήσεται χρίσμα, ⸂ καὶ οὐκ ἔσται, ⸂ καὶ τὰ ἑξῆς. διέλας δὲ πὰς ξθ'. ἑβδομάδας ἄπο τὰς μὲν ἑπτὰ μ⸂ τῶν ἐπανόδου τῆς αἰχμαλωσίας, ἕως τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ. πὰς δὲ ξβ'. συναπτομένας ταῖς ζ'. εἰς ⸂ χρόνον δὲ κατῆρχον οἱ Χριστοὶ ἀγέμονες. τῶν δὲ μίαν ἑβδομάδα, αὐθ' ὧν ὁ Κύριος ἐκήρυξε τὸν καινὸν διαθήκην, ἧς ἑβδομάδος ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται θυσία καὶ σπονδή. καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα ἐρημώσεως συντελεία δοθήσεται ἐπὶ τῶν ἐρήμωσιν Ἰερουσαλήμ· καὶ τὰ λοιπὰ ὁράσεις ἐν τῇ βασιλείᾳ Τίτου.

Ογδοῷ Αὔγουστος τῶν ἐξ Ἰταλίας συναθροίσας δυνάμεις, κάτεισιν ἐπὶ Αντώνιον. καὶ συμβολὰς γενομένης, νικᾶται Αντώνιος, ⸂ φεύγει μ⸂ τῆς Κλεοπάτρας εἰς Αἴγυπτον. ⸂ ὁ μὲν Αντώνιος ἑαυτὸν διεχειρίσατο· ἡ δὲ Κλεοπάτρα ἀλλαβομένη ⸂ ἐν τῇ Ρώμῃ θέαμβον συγκροθῆσα, αἰσχύνη τῷ θηρίῳ ἑαυτὴν προσιεμένη τελευτᾷ. Ηλιος δὲ ⸂ Σελήνη τὰ τέκνα αὐτῶν συγκροθέντα, προσήχθησαν τῷ θριάμβῳ Ρώμης.

Ἐπὶ τούτου τοῦ Αὐγούστου, ὡς φησιν Εὐσέβιος ⸂ Παμφίλου, ἀρχὴν τετάρτην λαμβάνει βασιλεία· ὧν ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ ⸂ τετάρτῳ θηρίῳ ὀπτασίᾳ, τέταρτον θηρίον φοβερὸν ὀνομάζει. τὸν πρῶτον ἐπὶ τῆς δ'. βασιλείας ἐμπεράρχοντα Αὐγούστου, ὅτε ⸂ ὁ Κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, τὸν ἐκ γυναικὸς ἀσπαρθένου γέννησιν δι' ἡμᾶς κατεδέξατο. ὁ δ' αὐτὸς φησιν Εὐσέβιος, ὅτι ἔτος ὁ Αὔγουστος ἀπελθὼν εἰς Δελφὰς, ἐρώτησε τίς μετ' αὐτὸν βασιλεύσει; τῷ δὲ πυθίᾳ μηδὲν ἀποκριναμένου, ⸂ τῷ Αὐγούστῳ πάλιν ἐρωτήσαντος, διατί σιγᾷ τὸ μαντεῖον; ἔφη ἡ Πυθία ταῦτα.

Πᾶς Εβραῖος αἰδεσταί με θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσων
Τόνδε δόμον ταχέως λιπεῖν, καὶ ὀδὸν αὖθις ἱκέσθαι.
Ἀπίθι λοιπὸν ἐκ δόμων ἡμετέρων.

Τῷ δὲ ιεσ'. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου, μβ'. δὲ Αὐγούστου, ἐξῆλθε δόγμα παρ' αὐτοῦ, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ἐν ᾧ ἔτει καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη, Ηρώδου βασιλεύοντος τῆς Ιουδαίας, ὃν ὁ Καῖσαρ Αὔγουστος προεχειρίσατο. ἔτος ὁ Καῖσαρ ⸂ κόσμον ἑαυτῷ ἅπαντα καθυποτάξας, ἐν τῇ μέλλειν αὐτὸν ἐν Ρώμῃ ὄντα ἀποβιῶναι, παρηγγύησε τοῖς ἐν τέλει πᾶσιν ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ, χαίρας ἀρετῶσαι ⸂ γελάσαι, ὡς ἐπὶ μίμῳ τελευτῆς. τοῦτο δὲ ποιῆσαι διεγείσατο, ἀποσκῆψαι εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὡς γέλωτος ἄξιον.

Οτι Ηρώδης μὲν διὰ τοὺς ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντας ἐπὶ τῇ ⸂ τοῦ Χριστοῦ μανίᾳ παῖδας, παιδοκτόνος ὀνομάζεται. αὐτὰ δὲ διὰ τοὺς ἰδίους τρεῖς υἱοὺς ἀποκτείναι, ⸂ ἐν ⸂ μητέρα τούτοις ὧν σφάξαι, καὶ ⸂ τοὺς γυναικὸς ἀδελφὸν, ἑτέρους τε πολλοὺς τῶν οἰκείων, ⸂ πλῆθος ἐν ὀλίγῳ ἰουδαίων ἀποκτείναι, ἐν τῇ αὐτοῦ τελευτῇ.

Ισέον δὲ, ὅτι τρεῖς ἔσχεν ὁ μέγας Ηρώδης υἱοὺς· Ηρώδην τὸν καὶ Αντίπατρον, τὸν ἀποστόμωτα τὸν πρόδρομον. (ὃν ὁ καὶ ὁ Κύριος ἐσταυρώθη, ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος) Ηρώδην τὸν καὶ Φίλιππον, ᾧ φωνὴ Ηρωδιὰς ἐγαμήθη· ἐξ ἧς ἔσχε θυγα-

Cedren.

aliis aliis ratione, redemptum a Romanis pecunia. Ideo Danieli quoque oraculum ait: ⸂ (Post VIS & post LXII ſeptimanas abolirum iri unctionem, neque fore judicium, & cærera.) Sic autem dividendæ ſunt LXIX ſeptimanæ. VII a rediru ea exilio, uſque ad templi abſolutionem. Reliquæ LXII his ſine intervallo ſuccedentes, in tempus quo Uncti rerum potiti ſunt. Una autem in tempus quo Chriſtus novum fœdus pronulgavit: qua media, nobis ſalutiferum Chriſtus ſubiit ſupplicium, & ſublatum eſt e medio reſtamentum quod fuerat per Moſen traditum. (Rurſus: Corroboravit fœdus multis una ſeptimana: ejuſque dimidio, tolletur ſacrificium & libatio, & in templo abominandum vaſtitatis ſignum ponetur, ac eacidium Hieroſolymorum periclietur.) Reliqua ibi invenies, ubi regnum Titi deſcripſimus. *Edit. Paris pag 182.*

Cæterum Auguſtus collectis per Italiam copiis, contra Antonium movit. Victus prælio Actunico, cum Cleopatra in Ægyptum fugit, ibique ſibi ipſe mortem conſcivit. Cleopatra cum comprehenderetur, ne Romam in triumpho introduceretur, aſpidi ſerpenti ſeſe mordendam præbuit, itaque perit. Sul & Luna, liberi ipſorum, in triumpho Romam ducti ſunt. *Antonius. Cleopatra.*

Sub hoc Auguſto, ut Euſebius Pamphili ait, quartum regnum cœpit, quod in quatuor animalium viſione Danielus animal quartum terribile nominat. Tunc primum, imo jam quarto regno, Auguſtus ſolus omnem poteſtatem geſſit. Quo tempore etiam Dominus noſter Jeſus Chriſtus, noſtri cauſa naſci ex muliere perpetuam virginitatem conſervante ſuſtinuit. Idem Euſebius narrat, Auguſtum Delphos profectum, de ſucceſſuro ſibi oraculum conſuliſſe. & cum vates nihil reſponderet, ſcitatum cautam cur oraculum conticuerit, hoc reſponium tuliſſe:

* *Me puer Ebræas jubet hoc diſcedere templo,*
Rex divum, & Stygiam rurſum remeare ſub orcum.
Ta tacitus noſtra hæc jam nunc altaria linqae. * *Vid. Not. 24*

Anno mundi 5199 ſ. v. qui regno Auguſti fuit XLII, decretum ab ipſo exiit, ut totus mundus cenſeretur. Eo anno Chriſtus natus eſt, Herode Judææ regnum ſibi ab Auguſto conceſſum tenente. Auguſtus cum totum ſibi mundum ſubjeciſſet, morte jam appetente, Romæ proceribus omnibus mandavit, ut ſe defuncto plauderent, ac riſum tollereot, ſicut in mimorum fine fieri aſſolebat. Eo mandato vitam humanam, ut pote ridiculam rem, ſubſannavit. *Vita hominis*

Herodes puericida appellatur non modo ob pueros Berhlehemæ ab ipſo, cum contra Chriſtum ſæviret, interfectos, ſed etiam quod ſuos ipſius tres filios jugulaſſet, facinuſque matrem eorum necando cumulaſſet, & fratrem uxoris, ac reliquos domeſticorum complures iis addidiſſet. Non parvam etiam Judæorum multitudinem moriturus necavit. *pag. 183.*

Notandum eſt, Herodi magno tres fuiſſe filios; Herodem, qui & Antipas appellatur, qui cervicem præcidi præcurſori Chriſti juſſit: (eo regnante Chriſtus crucifixus eſt, imperante Tiberio Cæſare:) Herodem cognomento Philippum, cujus primum uxor fuit Herodias, eique *Herodis filii.*

Salomen filiam peperit, eam quæ saltavit: Herodem denique Agrippam, qui Jacobum Zebedæi F. necavit.

Herodes magnus mortuus est septuagenarius. Annos XXXVII regnum in Judæam illegitimum tenuit: inque ipso impletum est patriarchæ Jacobi vaticinium, qui non ante defuturum Juda ortum principem, & ducem semine ejus cretum ediderat, quam is veniret cui reposita omnia erant: id est, Christus. Primus enim alienigena Judæis imperavit Herodes, Idumæus Arabs: primumque alienigenam pontificem constituit Ananilum, ut Josephus narrat.

Herodes parricida præter multas cognatorum nuces, etiam Hyrcanum interfecit, antiquum pontificem maximum, ejusque & filium, & socrem, quam ipse uxorem habebat: item duos filios, jam ad virilem ætatem provectos, socrum, Salomes suæ sororis maritum, ac rursus alterum cum quo illa fecundas nuptias fecerat. Addidit & divinæ legis enarratores, & qui patrios ritus amplectebantur. Divinitus autem aqua inrerere penitus, erumpentibus ex corpore ejus vermibus, gravissimis doloribus cruciatus periit.

Christus ab Ægypto rediit annos natus quinque.

Archelaus. Archelaum Herodis F. Augustus Judææ genti præfecit. reliquam regionem in IV partes distribuit, eisque reliquos Archelai fratres præposuit, tetrarchas a quadripartito imperio appellatos. Horum nomina sunt, Herodes patri, Antipater avo cognomines, Lysanias, & Philippus. Tanta eo tempore fuit Romæ penuria, ut modius aureis XAVII sit venditus.

Agrippa. Anno mundi ϡϡϡ ιϡ ϡιϡ, incarnationis autem div.næ αϡιι, tertius Herodes, cognomine Agrippa, regnum in Judæos obtinuit, alienigena, Herodis F. frater Archelai. regnavit ann. XXIV. Nam Archelaus cum IX ann. regnasset, a Romanis est Viennam Galliæ urbem in exilium missus. Hic Heroces, qui & Antipas anno sui regni αιιι, Joannem Baptistam necavit, Christo XXXII agente annum. Sub eodem Christus propter nos sponte supplicium pertulit. Sub hoc Panosus urbs, Cæsarea Philippi denominata est: quod eam Philippus tetrarcha refecisset. Is in honorem Tiberii Cæsaris urbem Tiberiadem condidit: & Gabiniorum urbem, olim Samariæ nomine notam, instauravit: ac Sebastem, hoc est Augustam nuncupavit. Ejusque navale turrim Stratonis muro cum cinxisset, Cæsaream ab ipso Cæsare appellavit. Post & Antipatridem condidit: & Panæade, quæ nunc Cæsarea Palæstinæ usurpatur, Pani sanum, nomine Paneum posuit, ac templum Hierosolymitanum duplum ædificavit. Missus autem in exilium Lugdunum Galliæ urbem, vita cum adultera Herodiade summa in egestate exacta, mortuus est. Filiam, quæ saltando impetrarat at præcursori caput amputaretur, terra vivam absorpsit. Alii ferunt eam, cum in glacie paludi inderet, rupta glacie ita in fundum decidisse, ut caput abscissum supra glaciem extaret.

Herodis & Herodiadis mors.

Herodis tempore impletum est Danielis oracului. Nam ad eum usque uncti, hoc est summi pontifices Judæos rexerant, ab instaurato Darii opera templo usque ad Hyrcanum (nomen huic a subactis Hyrcanis fuit)

a Vid. Joseph. Scal. ad Euseb. Chr. p. 150.

A πρὸ Σαλώμης, ἡ ὀρχησαμένη. ὑφ' Ἡρῴδου τοῦ καὶ Ἀγρίππα, ἀπελήφθη ἡ Ζεβεδαίου Ἰάκωβος.

Ὅτι Ἡρῴδης ὁ μέγας ἐτελεύτησεν, ἑβδομήκοντα ἔτη ζήσας· ἐξ ὧν ἐβασίλευσε τῆς Ἰουδαίας, ἔτη λζ'. παρανόμως ἐπὶ αὐτῇ δὲ ἡ προφητεία τῶ πατριάρχου Ἰακὼβ ἐπληρώθη, ἡ λέγουσα· οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, ὁ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀπόκειται, καὶ ὁ Χριστός. πρῶτος δὲ ἀλλόφυλος Ἡρῴδης Ἰουδαίων ἦρξεν, Ἀραψ ὢν Ἰδουμαῖος, ὃν πρῶτος ἀλλόφυλον Ἀρχιερέα κατέστησεν Ἀντίπατρον, ὃς Ἰώσηπος λέγει.

Ὅτι Ἡρῴδης ὁ μιαιφόνος, πρὸς ταῖς πολλαῖς τῆς συγγενῶν φονοκτονίαις, ἀναιρεῖ καὶ Ὑρκανὸν τὸν πάλαι Ἀρχιερέα, καὶ τὸν υἱὸν, καὶ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ, ἑαυτῷ δὲ γαμβρὸν, τοὺς δύο σταδίους υἱοὺς εἰς ἄνδρας τελουμένους, καὶ τὸν πενθερὸν, ἔτι δὲ Σαλώμης τῆς ἰδίας ἀδελφῆς τὸν ἄνδρα γήμαντος δὲ αὐτὴν ἕτερον, καὶ πάντας φοβεῖσθαι. πρὸς δὲ τοῖς ὑφηγηταῖς τῶν ἱερῶν νόμων, καὶ τοῖς τὰ πατρῷα ζηλοῦσι. θαλάττῃ τε πλήρει καὶ ὕδατι συχνῷ θερμῷ, καὶ λάσεις ἀπὸ τοῦ σώματος ἐξέβρασε, καὶ ὕπνου δεινῶς ἐδυνάσθη πεθῆναι.

Ὅτι πεντετὴς ὁ Χριστὸς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἀνήρχεται.

Ὅτι Αὔγουστος Ἀρχέλαον μὲν υἱὸν Ἡρῴδη, Ἰουδαίων ἐθνάρχῃ κατέστησε· τοὺς δὲ ἄλλους ἀδελφοὺς αὐτοῦ τέσσαρας ὄντας, Ἡρῴδην ὁμώνυμον τῷ πατρὶ, καὶ Ἀντίπατρον τὸν πάππον, Λυσανίαν τε καὶ Φίλιππον, εἰς πέντε μέρη διελὼν τὸν χώρον, ἑκάστῳ δίδωσι, καὶ τετράρχας αὐτοὺς ὠνόμασε. τότε καὶ λιμὸς ἐν Ῥώμῃ γέγονε, ὡς πραθῆναι τὸν μόδιον χρυσίου καλ'.

Ὅτι τῇ ιεϡθ'. τοῦ κόσμου, τῆς δὲ θείας σαρκώσεως ἔτει ιγ', Ἰουδαίων τετρὰς Ἡρῴδης ἐτελεύτησεν, ὃς καὶ Ἀγρίππας ἐλέγετο, ἀλλόφυλος ὤν, υἱὸς Ἡρῴδου, ἀδελφὸς Ἀρχελάου, ἔτους δ' ὁ καὶ Ἀρχέλαος μετεθ. τῆς ἀρχῆς ὢν, εἰς * Βίεννα πόλιν τῆς Γαλλίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐξωρίσθη. ὅτος Ἡρῴδης, ὁ καὶ Ἀγρίππας, Ἰωάννην τὸν & Βαπτιστὴν ἀνεῖλε, τῷ γ'. μὲν ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, λβ'. δὲ τοῦ Κυρίου σαρκώσεως· ὑφ' οὗ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἑκουσίως δι' ἡμᾶς τὸ σωτήριον ὑπέστη πάθος. ὑπὸ τούτου ἡ Πανεὰς, Καισάρεια Φιλίππου μετωνομάσθη, διὰ τὸ ἀναστηλῶσαι παρὰ τὸ πατράρχῃ Φιλίππου. ὅτος δὲ Τιβεριάδα πόλιν, διὰ Τιβέριον Καίσαρα ἔκτισε. τὴν δὲ τῶν Γαβινίων πόλιν, τὴν ποτὲ Σαμάρειαν ἐκτίσας, Σεβαστὴν αὐτὴν προσηγόρευσε. τὸ δὲ ἐπίνειον αὐτῆς, τὸν Στράτωνος πύργον πολίσας, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Καίσαρος Καισάρειαν ἐκάλεσεν. ὕστερον δὲ τὸν Ἀντιπατρίδα ἀτίζει. τὸν Πανεῶν εἰδωλεῖον κατασκάψας ἐν Πανειάδι. τῇ Πανὶ, ἐν τῇ νῦν λεγομένῃ Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης & τὸν ὑπερόλυμπον διπλοῦν ἀφιερώσας. ὅτος ἐξορισθεὶς ἐν Λουγδούνῳ τῆς Γαλλίας, ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ συνῆν τῇ μοιχαλίδι Ἡρωδιάδι θυήσκει· τὸν δὲ ὀρχησάμενον κόρην ἐπὶ τῇ ἅλσει τοῦ φοβερὸν μέν, ζῶσαν καταποντίσαι γῆ· οἱ δέ φασι, ὅτι ὡς πάγον πωλίζουσα ἐπάνω λίμνης διαῤῥαγέντος κατέλθοι κάτω, καὶ τὰς πτερνὰς ὑποσφαλεῖσα, τὸ μὲν σῶμα ἄπαν εἰς τὸν βυθὸν κατῆλθεν, ἡ δὲ κεφαλὴ ἐπάνω τοῦ πάγου ὑπελείφθη.

Ὅτι ἐπὶ Ἡρῴδου πεπλήρωται ἡ προφητεία Δανιήλ. μέχρι γὰρ Ἡρῴδου Χριστοὶ ἡγούμενοι ἦσαν, οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, ἀρξάμενοι μὲν ἀπὸ τῆς ἐπὶ Δαρείου ἀνακτίσεως τοῦ ἱεροῦ, λήξαντες δὲ ἐπὶ

Digitized by Google

Ῥαμνὺν τὸν ἀρχιερέα · ὃς διὰ τὸ ὑποπτεύειν Ῥωμαῖοι, ὅτιος ὠνομάσθη. ἔτη ὑπγ'. τὰ μεταξὺ τούτων, ὁπόσα καὶ ἡ τῶν Δανιὴλ προφητεία διασήζει λέγοντα · καὶ γνώσῃ & συνήσεις ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἰερουσαλὴμ, ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδας ἑπτά, καὶ ἑβδομάδας ξβ'. αὗται αἱ ξθ'. ἑβδομάδες, συμπληροῦσι χρόνους ἑπτὰ ὑπγ'. ὁπόσα ἔτη τυγχάνει ἡ ἀρχὴ τῶν Χριστοῦ ἡγουμένων. ὧν πλουτεῖος τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ Πάρθων αἰχμαλωτισθέντος, Ἡρῴδης ὁ Ἀντιπάτρου τοῦ βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων, μηδὲν προσήκουσα αὐτῷ, ὑπὸ Αὐγούστου, καὶ τῆς συγκλήτου Ῥωμαίων παραλαμβάνει, κἀπειτα οἱ τούτου παῖδες μέχρι τῆς ὑστάτης Ἱεροσολύμων πολιορκίας. ἔτος δ' ἑνὸς Ἡρῴδης ὁ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἀσκαλωνίτου παῖς, καὶ μητρὸς Κύπρου Ἀραβίσσης. καθ' ὃν καιρὸν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως πλησιαζούσης, ἡ ἐκ προγόνων διαδοχὴ, ἀρχιερωσύνη τε, καὶ ἀρχὴ τῶν Ἰουδαίων κατελύθη, συμπληρουμένης τῆς προφητείας Ἰακὼβ.

Ἐξῆς δὲ ὁ Δανιὴλ προφητεύει λέγων · καὶ μετὰ τὰς ἑξήκοντα δύο ἑβδομάδας, ἐξολοθρευθήσεται χείσμα, καὶ κρίμα οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ἅγιον διαφθαρεῖ λαὸς ἡγουμένου ἐρχομένου, καὶ κοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ πολέμου. καὶ ἕξῆς φησί · καὶ ἐπὶ ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεως. καὶ ἕως συντελείας καιροῦ, συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. τὸ δὲ ἐξολοθρευθήσεσθαι χείσμα, καὶ κρῖμα μὴ εἶναι ἐν αὐτῷ, & τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθαρήσεσθαι δηλοῖ. δῆλωται δὲ γενήσεσθαι τοῦτο ἐπὶ τῆς Χριστοῦ. ἐλθόντος γὰρ αὐτοῦ εἰς τὸν & ἴδιον σωτηρίαν, διὰ & εἰς αὐτὸν παρανομίαν καὶ ὕβριν, ὅτε ἱερωσύνη αὐτοῦ καθόλου καὶ ὁ ἁγιασμὸς, καὶ ἡ πόλις αὐτανήρηται. μιᾶς δὲ ὅσης ἑβδομάδος φησὶν ὁ συμπλήρωσιν, τὸ ἥμισυ μὲν αὐτὰς ὁ τῶ κηρύγματος τοῦ εὐαγγελίου τοσοῦτο χρόνος. τελεῖ γὰρ ἕνεστι καὶ ἡμίσει τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς πεπληρωκὼς ὁ μονογενὴς, ἀνελήφθη. πνεύματι δὲ ἁγίῳ τοὺς ἁγίους ἐμπλήσας μαθητὰς, ἐπ' ἀληθείας τελείους ἔτεσιν καὶ ἡμίσει εἰς Ἰερουσαλὴμ παρακατῆχεν αὐτούς · ὁμοῦ μὲν φόβος & μέγιστον ἄθλος, καὶ τῆς ἐθνῶν τότε ἀγῶνα παρασκευάζοντος · ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς οἷς ζωὴν τεταγμένους ἐκ τῶν ἐθνῶν, διὰ πίστεως προσλαμβανομένους, καὶ τῆς σωῶν καὶ τῆς τύπων τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἀρισῶν, καὶ τῇ ἀληθείᾳ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῆς καινῆς διαθήκης προσαγόμενος. διὸ ἓξ ὁ ἱερὸς φησι λόγος · καὶ δυναμώσουσι διαθήκην πολλοῖς ἑβδομάς μία. διὰ τῆς εἰρημένων δηλονότι ἑπτὰ ἑβδομάδων, τοῖς πιστώσασι τῷ Χριστῷ.

Ὅτι τῷ ιϛ'. τοῦ κόσμου ἔτει. & δὲ Αὐγούστου Καίσαρος μβ'. Ἡρῴδου δὲ λβ'. ἑβδόμῳ μηνὶ καθ' Ἑβραίους Δυσὶν, ἤτοι Σαπτεμβρίου κγ'. Ζαχαρίας θυμιῶν εἰς τὸ ἅγιασμα, κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ, εἶδε τὸν Ἀρχάγγελον Γαβριὴλ, τὸν τοῦ μεγάλου προδρόμου καὶ Βαπτίστου Ἰωάννου σύλληψιν εὐαγγελιζόμενον αὐτῷ,

Ὅτι Ἰωακείμ ἦτοι π'. πλάστης · ἡ δὲ Ἄννα εβ'. ἡ θυστόκος δὲ ὑπ' αὐτῶν τελετίζουσα οἴσιχθη εἰς & ναὸν τοῦ Κυρίου. Ἐνδικα ἠγωνισμένη τῷ, ἀπωφασίθη. Οὐδόλως ἠξίωσε τοῦ ναοῦ ἀλλ' οἱ ἐν χείμασι εἰσχωροῦσι, οἷς μόνῳ ἄφεσις τὴν Ἐλισάβετ, ὡς συγγενίδα, καὶ πλησίον τοῦ ναοῦ οἰκοῦσαν. τὰ μέντοι Ἑβραϊκὰ γράμματα ἔτι ζῶντος τοῦ Ἰωακείμ ἤμαθεν. ἀφωρισμένος δὲ ἦν τόπος ἐν τῷ ναῷ πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου, ἔνθα μένειν ἔσαντο αἱ παρθένοι · καὶ μὲν ἄλλαι, μὴ τὴν ἀπόλυσιν ἀπήσαν πρὸς τοὺς ἰδίους · ἡ δὲ παρθένος προσκαρτέρει τῷ ναῷ,

Cedren.

A per annos quadringentos octuaginta tres, quos etiam Danieli oraculum eaprimit. (Cognoſces & lotelliges ab exitu ſermonis, quod decretum fiet, & ædificabitur Jeruſalem uſque ad Chriſtum ducem, ſeptimanæ ſeptem, & ſeptimanæ ſexaginta duæ.) Hæ ſeptimanæ ſexaginta novem, annos conficiuot CCCCLXXXIII: totidemque annos imperium Judæorum penes unctos fuit, quorum poſtremus Hyrcanus eum eſſet a Parthis captus, Herodes Antipatri F. regnum in Judæos, nihil ad ſe pertinens, ab Auguſto & Senatu Romano accepit: idque in ejus deinceps ſtirpe uſque ad excidium Hieroſolymorum permanſit. Is ergo Herodes Antipatri Aſcalonitæ F. fuit, matre Cypride Arabica. Quo tempore natalibus Chriſti appetentibus Judæorum in ſacerdotium & regnum ſucceſſio ceſſavit, impleto Jacobi vaticinio. *Dan. c. 9.*

B

Danielus porro ita prædicit: Poſt LXII ſeptimanas, abolebitur unctio, neque erit judicium: templumque & ſacrarium corrumpentur a populo, cum dux advenerit: cædenturque inundatione belli. His addit: Et in templum abominabile vaſtitatis ſignum. Et dum tempus implebitur, vaſtitati conſummatio dabitur) Quod onctionem abolitum iri, neque in urbe fore judicium, aut: id urbis ac templi excidium denotat. Poteſt etiam de Chriſto intelligi. Cum enim is ad ſalutem populo ſuo reparandam veniſſet, hic quod eum injurioſe ac per contumeliam habuiſſet, una cum ipſa urbe & ſacerdotium & ſanctitatem amiſit. Jam quod ad ſummam LXX ſeptimanarum una adhuc requiritur: ejus dimidium intelligi debet impenſum Evangelii publicationi. nam unigenitus Dei F. cum annos III. & a patre ſibi demandatum negotium geſſiſſet, in cælum receptus eſt. Inde cum Spiritu ſancto diſcipulos ſuos implevisſet, III. & annos eos Hieroſolymis detinuit, cum ut eos ad maximum certamen convertendarum ad Deum nationum præpararet: tum ut de Judæis eos qui erant vitæ deſtinati, interim fide imbueret, atque ab umbris & exemplis veteris Teſtamenti ad veritatem Evangelii & repræſentationem novi Teſtamenti adduceret. Itaque etiam oraculum ita habet. (Et una ſeptimana reſtamentum multis confirmabit:) nimirum iis qui Chriſto credent, ſpatio iſtius ſeptennii. *Edit. Pariſ. pag. 185.*

C

D

Anno mundi MMMMCCVI, anno regni Auguſti XLVIII, Herodis XXXII, menſe Ebræorum ſeptimo, qui eſt Septembr, Zacharias cum in ſacrario adoleret fecundum ordinem ſuæ claſſis, principem angelorum Gabrielem vidit, ſibi partum magni præcurſoris ac Baptiſtæ Joannis annunciantem. 85

Joachimus octogenarius deceſſit: Anna annos nata undeoctuginta vitam finiit. Ab iis in templum deducta Dei genitrix, anno ætatis ſuæ tertio, undecim annos nata parentes amiſit. Neque vero umquam templo excedebat: ſed ſi qua re opus haberet, ad ſolam Eliſabetam ibat, cognatam, & templo vicinam. Literas Ebraicas ſuperſtite etiamnum Joachimo didicit. Erat in templo ſecretus locus aræ vicinus, ubi ſolæ virgines ſtare ſolebant. ac reliquæ ſane, populo dimiſſo, domum ſuam redibant: Maria autem in templo permanebat, atque ab angelo nutriebatur. Erat ſtatura media- *B. Mariæ genus, forma, & vita.*

E

eri, ſubfuſca, fulvo crine, oculis fulvis ac mediocribus, magno ſupercilio, naſo mediocri, manibus ac digitis longis, veſtes ample abatur nullo colora tinctas. Anno ætatis ſuæ XII, media nocte cum precaretur, divinitus editam ad ſe vocem audivit: Paries filium meum. neque hoc ex ea quiſquam reſcivit, ante Chriſti in cælos adſcenſum.

Edit. Pariſ. pag. 136. Cum annum XLVIII attigiſſet, Judæi eam uſitata mulierum imbecillitate laboraturam rati, in templo eam deinda morari non ſunt paſſi. Porro ſacerdotes ejus cauſa Deum precati ſunt. Ibi Zacharias pontifex maximus, Baptiſtæ pater, duodecim ſenum cognatorum Mariæ ferulas accepit, inque ara poſuit, dicens: Oſtende Domine, cui virgo hæc debeat copulari. Florui autem virga Joſephi fabri, atque huic octogenario in matrimonium tradita eſt, iſque eam domum ſecum abduxit. Maria in mariti domo jejunans, ac progreſſu in publicum abſtinens, cum duabus Joſephi filiabus vixit.

Elapſis autem ſex menſibus, prineaps angelorum Gabrielis ei apparuit, lætumque de ſalute mundi nuntium attulit. id ea, donec peperiſſet, occultum habuit. Res acta eſt primi, qui eſt Martius, menſis die XXV, prima & ſeptimanæ & lunæ die. Is menſis ſeptus fuit conceptu Joannis.

Maria digreſſo archangelo, in montanam, nimirum Bethlehemam, profecta (nam ea urbs editiori quam Nazareta loco ſita eſt) Elisabetam conſobrinam inviſit: eique angeli apparitionem, quodque maſculum concepiſſet, hemque de viſione Zachariæ expoſuit, quam voce Zachariæ intercluſa ea ignorabat: & exactis tribus menſibus, in Galilæam redit.

At Joſephus cum peregre domum reverſus, virginem uterum ferre deprehendiſſet, perturbatus eam clam dejerare ſtatuit. Sed angeli apparitione confirmatus, eam retinuit. Deinde cum finitimi calumniarentur, acerbeque obtrectarentur, eum virginem non ad nuptias, ſed cuſtodiæ cauſa templo abduxiſſe, itaque eam matrimonio ſubtraxiſſe: uterque aquam experimenti biberunt, & in montana miſſi ſunt: unde cum eos incolumes, nihilque mali paſſos, accuſatores viderent, crimine abſolvetunt.

Porro cum cenſus jam ageretur, Joſephus cum Maria in Judæam abiit: anguſtiaque temporis prævenit, diverterunt in ſuburbium Bethlehemæ, quod poſſidebat Salome obſtetrix, Mariæ conſobrina. Ibi ex Maria natus Emmanuelis, octavo die circumciſus, poſt quadraginta dies Hieroſolymam adductus eſt, ut Domino ſecundum legem ſiſteretur: acceptuſque eſt a juſto Simeone. Is Dei receptor Simeon Judæus, unus erat de LXX illis interpretibus, qui Ptolemæo Philadelpho Ægypti regi Ebraicum vetus teſtamentum in Græcum tranſtulerant ſermonem, ante Chriſti advenum: ſicut D. Chryſoſtomus in ſuo de ſex diebus opere tradit. Atque hic Simeon cum Eſaiæ vaticinium legiſſet, virginem gravidam fore, partuque filium Emmanuelem nomine edituram: fidem dicto prorſus derogavit, quod humana natura omnino virginem parere non admitteret. Sic ei animato divinitus pateſactuo

86 pag. 187. Hieron.

A ὑπ' ἀγγέλου τριφυῆ· ἰδοὺ δὲ τῇ ἡλικίᾳ μέση, σπυχνὸς, ξανθόθριξ, ξανθόμματος, ὑποφθαλμος, μεγαλόφρυς, μυσόρρις, μακρόχειρ, μακροδάκτυλος ἱμάτια αὐτόχροα ἀγαπῶσα. ἰδοὺ δὲ γίγαντι τῷ δώδεκα, ὃν μυστικτέῳ προσευχομένη, ἄκουσι φωνῆς λεγούσης αὐτῇ Θεόθεν, πῦξ ἢ υἱὸν μυ. ἀθρεῖ δὲ τῶν ἀπαγγελων, ἵως ὁ Χριστὸς εἰς ἀρανὸς ἀνελήφθα.

Γενομένης δὲ αὐτᾶς ἐτῶ ιδ'. ᾗ δοκοῦντων τῷ Ἰουδαίων ὅτι μέλλει γινέσθαι αὐτῇ ἀ σωλέσθαι ἡ γυναικείας ἀδενείας, λοιπὸν ἀσωιχωρῆσαι εἶναι ἐν τῷ ναῷ. ἔνσωμ ᾗ οἱ ἱερεῖς εἰς σχοσευχὰς περὶ αὐτῆς· ᾗ Ζαχαρίας ὁ Ἀρχιερεὺς, ὁ τῶ Βαπτιςᾶ πατὴρ, ἐλαβεδώδικα ῥάβδους χειρότων συγγενῶν αὐτῆς, ᾗ ἔθεντο ἐν τῇ θυσιαςηρίῳ λέγων· δεῖξον Κύριε, τίνος ἔσται ἡ παρθένος. Ἐβλάςησεν ἡ τῶ Ἰωσὴφ τῶ τέκτονος ῥάβδος· ᾗ ἁρμόσαντο πᾶσι αὐτῶ, ὅτι ἐτῶν π' ᾗ κατηγαγο αὐτῶ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ, ᾗ διῆγεν ἐσύσα ἀ ἀπόρτος σὺν τᾶς δυσὶ θυγατράσιν αὐτῶ.

Καὶ μῆ μῶν ἦς, ὧρθη αὐτῇ ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ, διαγγελίζουσος τῶ τῶ κόσμα σωτηρίαν. ἀθρεῖ δὲ ἀπάγγελον, ἵως κύπαν. ἐγένετο ᾗ πᾶσα τῇ ὡρᾴᾳ μῶν, ἤγουν Μαρτίῳ τῇ αἱ τῇ α'. ἡ ἑβδομάδος ἀμέρα, ᾗ ἀ. ἡ σελῶνος. αὐτὸς γὰρ ἦν ἡ ἔτος μῶν ἡ συλλήψως Ἰωάννα.

B

Ἡ δὲ Θεοτόκος, ἰδοῦσα ἀπιχώρησιν ὁ ἀρχάγγελος, ἐλθὲν εἰς ἡ ὀρεινῶ, ὕπου ἡ Βαθλεὲμ, (ἐνταῦθα γὰρ ἡ Ναζαρὲτ ἄκος ὁ τόπος) ᾗ πανάκεσο ἡ Ἐλισάβετ, ἐξαδέλφῶ αὐτῆς ὄσαν. Ἐ ἐγνώρισον αὐτῇ τῶν ὀπτασίαν τῶ ἀγγέλα, ᾗ ὅτι ἄρρεν ἔχει, ᾗ ὅτι Ζαχαρίας ὀπτασίαν ἑωρακεν (ἃ γὰρ ἐγίνωσκεν Ἐλισάβετ, τῶ Ζαχαρία σιγήσαντος) ᾗ μετὰ μῶν τρεῖς ὑπέστρεψεν εἰς τῶν Γαλιλαίαν.

C

Ἰωσὴφ πίνων ἀπὸ ἡ Ἰουδαμίας ἐπανῆλθεν, ᾗ εὗρεν τῶν Παρθένον ἐν γαςρὶ ἔχουσαν, ᾗ δυρυβάθης, ἐβουλεύθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτῶν· ἀλλὰ τῇ ὀπτασίᾳ τῶ ἀγγέλα θαρρήσας, ἀπέχει αὐτῶν. ὕπα διαβαλλομένων αὐτὸν, ᾗ πικρῶς λοιδορημένων ὑπὸ ὁμοεθνῶν, ὡς ἐαυτὸν γάμῳ, ἀλλ' ἐπὶ φυλακῇ ἡ παρθένον ἐα τῶ ἱερᾶ λαβέντα, Ἐ κλεψιγαμήσαντα, τὸ ὕδωρ ἡ ἐλέγξως ἀμφοτέροι πίνουσι, Ἐ εἰς ἡ ὀρεινῶν πίμποντα. μῆ ναῦτα ὡς εἶδον αὐτὸς ὑποφέρ-ξαντας, Ἐ μηδὲν παθόντας πονηρὸν, ἀπέλυσαν αὐτὸς.

D

Τῆς ἀπογραφᾶς ᾗ γινομένης, ἀνέβησαν ἡ Ἰωσὴφ εἰς ἡ Ἰουδαίαν· μήφθάσαντες δὲ, ἀπέλυσαν εἰς προάστειον ἡ Βαθλεὲμ, ὃ ὢν ἀνῆκε Σαλώμας ἡ μαίας, ἡ ἐξαδέλφης ἡ Θεοτόκου. κἀκεῖσε ἔτυχε ἡ Ἐμμανουὴλ, ᾗ τῇ ὀγδόῃ ἀμέρᾳ περιέτεμε τὸ παιδίον. ᾗ μῆ μ'. ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτὸ εἰς Ἱεροσόλυμα, παραςῆσαι τῇ Κυρίῳ ᾗ ἡ νόμον, Ἐ ὑπεδέχθα παρὰ τῶ δικαίου Συμεών. ἦτος ᾗ ὁ Θεοδόχος Συμεών, Ἰουδαῖος ὤν, ὃς ὑπῆρχε τῇ ὁ. τῇ καὶ Ἑβραϊκῶς σωτηθεμίου τῶν παλαιῶν θείαν γραφὴν οἱ τὸν Ἑλλάδα γλῶσσαν μεταβαλόντων ἐπὶ Πτολεμαίου τῶ Φιλαδέλφου βασιλέως Αἰγύπτου, πρὸ χρόνων ἡ Χριστοῦ πανσίας, ὡςὰ θεὸς Χρυσόστομος ἐν τῇ ἑξαημέρῳ λόγῳ. ὃς ἐντυχὼν τῇ τῶ προφήτου Ἡσαΐα ῥητῇ, τῷ λέγοντι, ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαςρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτῶ Ἐμμανουὴλ· διπίστησε πατρὶ, ἀδύνατον εἶναι λέγων, ἵσον ἐπ' ἀνθρωπίνῃ φύσει, τὸ παρθένον παῖδι. ὕπως οὖν ἔχων, ἀποκαλύψεως ἔτυχε θείας, ἕως τότε τῇ βίῳ περιεῖναι, ἕως ἂν τελι-

E

δῦ τὸ θεῖον τῶ προφήτου ῥητόν· ὃ δὲ ἡμῖν τὸ θεῖον ἡμᾶς διδάσκει σαφῶς Εὐαγγέλιον, λέγον· Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτῷ. Ὃς ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ βρέφος νηπιαγωγοῦσθαι σήμερον, καὶ δεξάμενος αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδόν σου τὸ σωτήριον, χαίρων, εἶπε, κεχρηματίσθαι Ἰωσὴφ φεύγειν εἰς Αἴγυπτον.

Μετὰ δὲ δύο ἔτη ἐποίησε τὸν βρεφοκτονίαν Ἡρῴδης, καὶ Ζαχαρίαν ἐσώθη τῶ θυσιαστηρίῳ ἀπειλὴ λειτουργοῦντα. καὶ δὲ Ἐλισάβετ λαβοῦσα τὸν Ἰωάννην, ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἔρημον, καὶ ἐκρύβη ἐν σπηλαίῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ ἐπλήσθησαν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν τῇ ἐρήμῳ ὠδηγηθεὶς ὑπὸ τῶ ἀγγέλου, καὶ ἐν αὐτῇ ἀναστραφεὶς, ἕως ἦν τῆς τοῦ Κυρίου ἀναδείξεως.

Μετὰ δὲ πεντετῆ χρόνον, ὑπέστρεψεν Ἰωσὴφ εἰς Ναζαρὲτ ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε καὶ γυναῖκα αὐτοῦ Μαρίαν Κλωπᾶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος. καὶ ἐξ αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Συμεών, ὃς μετὰ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου ἐπίσκοπος γέγονε Ἱεροσολύμων, ἐπὶ Δομετιανοῦ μαρτυρήσας ἐσταυρώθη· Ἰούδας δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐγέννησε δύο υἱούς, Ζωκήρα καὶ Ἰάκωβον.

Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης λα'. χρόνῳ, ὅτε ἐξῆλθε τὸ ἐρήμου. καὶ κηρύσσοντι ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης. Ὧ τῷ μὲν λεχθέντων ὅτι ὁ Χριστός ἐστι, τῷ δὲ ὅτι προφήτης, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἦλθον πολλοὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρα Βηθαβαρᾶ, καὶ ἐβαπτίζοντο. ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἰησοῦ, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ Ἰωάννης, εἶπεν· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἀκούσας Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης, ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. μεθ' ὃ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν εἰς Ναζαρὲτ, ἐπελθόντων Ἰωσὴφ, ἐτῷ ρ'. ἔδοξε. πληρώσαντος δὲ Ζαβεδαίου, ἤγαγον Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος τὸν μητέρα αὐτῷ, καὶ σωθὲν τὸ Θεοτόκῳ· τὸν δὲ κτῆσιν αὐτῷ πωλήσαντες Καϊάφα, ἠγόρασαν τὸν Σιών· ἔνθα τὸ μυστικὸν πάσχα ὁ Χριστὸς ἐποίησε, καὶ τῷ θυρῶν κεκλεισμένων εἰσῆλθε. Μετὰ τοῦ τῶ Κυρίου ἀνάληψιν ἡ Θεοτόκος ἐν Σιὼν διέτριβεν, ἕως τῆς πλάτης αὐτῆς. πρὸ δὲ ἡμερῶν τ'. ἤγγελε τὸν ἔξοδον αὐτῆς. πρὸ δὲ τελῶν ἡμερῶν ὁ Ἀρχάγγελος παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, καὶ βραβεῖον κομίζων. παρέδωκε δὲ τὸν ἁγίαν αὐτῆς ψυχὴν τῷ Κυρίῳ καὶ υἱῷ τῷ Θεῷ αὐτῆς, ἐτῷ ὑπὲρ οβ'. οἱ δέ φασι, νδ'. ὥστε μετὰ τὸν ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ εἰκοσιτέσσαρας χρόνους ἐπεβίωσεν.

Ὅτι ἐν τῇ ιά'. ἔτει Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου, ὁ Ἀρχιερεὺς Ἅνανος ἐπλήσθησε· μεθ' ὃν ἐνιαυσίοις Ἀρχιερεῖς καθίσαντας, ὡς Ἰώσηπος ἱστορεῖ. καὶ τὰ θεῖα εὐαγγέλια αὐτῷ μαρτυρεῖ ἀληθεύοντι, ἐν οἷς περὶ τοῦ Καϊάφα λέγει. τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλ' Ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφήτευσεν.

Ὅτι τῆς παραδόξου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀναστάσεώς τε καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως τοῖς πλείστοις ἤδη περιβόητου καθισώσης, Πιλάτος ἀγωνιάσας ὡς μὴ ἀνενίκητος τῇ βασιλεῖ τοιαῦτα γενόμενα θαύματα, τέλος ἀναγκαθεὶς, ὡς μὴ λάθῃ, ἀπεκοινώσατο τῇ βασιλεῖ Τιβερίῳ τὰ περὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶς τε ἄλλας τερατουργίας αὐτοῦ, καὶ ὡς ὅτι μετὰ

A est, victurum eo uſque dum vatis oraculum impleretur. Id nos ſacrum etiam docet Evangelium his verbis: (E- Luc. 2.
rat Spiritu ſancto præditus, ab eoque oraculum acceperat, ſe non ante moriturum, quam unctum Domini vidiſſet.)
Eum ergo in templo videns, puerulum quadraginta dierum, in ulnas accepit, ſaruſque, Nunc Domine ſervum tuum dimitte in pace, ſecundum verbum tuum: lætus ad eum binc emigravit. Deinde Joſephus divinitus eſt in Ægyptum fugere juſſus.

Poſt biennium Herodes pueruloſ necavit, Zachariamque ſacris operantem intra altare interfecit. At Eliſabeta aſſumpto Joanne in ſolitudinem exiit: in-
B que ſpelunca dies quadraginta cum delituiſſet, diem ſuum obiit. Joannes in ſolitudine ab angelo inſtitutus atque enutritus, ibi manſit donec Chriſtus in publicum prodiit.

Poſt quinquennium Joſephus ex Ægypto Nazaretam revertit. Ejus filiam Marism Cleophas, frater Joſephi ex utroque parente, duxit uxorem: ex eaque Simeonem ſuſtulit, qui poſt Jacobum Domini fratrem Epiſcopus fuit Hieroſolymis: ac Domitiano imperante in crucem actus, divinæ veritati ſuo ſupplicio teſtimonium perhibuit. Judas autem frater ejus, duos genuit filios, Zoſterem & Jacobum.

Annum agens Joannes xxxi, ſolitudine egreſſus eſt, eumque concio- Joannes Bapnantem multi ſecuti ſunt: quorum e- tiſta.
rant etiam Andreas ac Joannes. alii autem eum Chriſtum, alii vatem puta-
C bant. Die quadam multi Bethabatam, qui eſt trans Jordanem locus, venerunt, ac baptizati ſunt. Eo cum Jeſus advenisſet, videns eum Baptiſta dixit: En agnus Dei. Quo audito, Andreas & Joannes Jeſum ſecuti ſunt. Eo Nazaretam reverſo, Joſephus moritur, annos natus ex. Cum autem Zebedæus quoque mortuus eſſet, adduxerunt Joannes & Jacobus matrem ſuam, eaque eum Maria habitavit. Bonis porro ſuis Cajaphæ venditis, Sionem emerunt. is eſt lo- Sion.
cus, ubi myſticum paſcha Chriſtus celebravit, & foribus elauſis ingreſſus eſt: ibique, Chriſto in cælum aſſumpto, Maria uſque ad finem vitæ egit.
Ea quindecim ante diebus ſuum exitum B. Mariæ exi-
D cognovit. triduoque ante archangelus ad tus.
eam venit, præmium portans. Tradidit Edit. Paris.
ſanctam ſuam animam Domino, ac filio pag. 128.
& Deo ſuo, annos nata ſeptuaginta duos. (quidam tradunt quinquaginta octo.) vixit ergo viginti quatuor annos poſt Chriſti in cælos adſcenſum.

Undecimo anno Herodis tetrarchæ, ſummus pontifex Ananus moritur. Poſt hunc annua fuit ea dignitas, quod & Joſephus refert: & eum vere dicere, ſacra Evangelia teſtantur, ita de Cajapha loquentia. (Id vero non de ſua dicebat, Joan. 11.
E ſed quia erat pontifex maximus anni iſtius, vaticinabatur.)

Cum admirabilis in vitam reditus, atque in cælos aſcenſio Servatoris noſtri fama jam longe lateque increbuiſſet: Pilatus animi anxius, quod de his quæ evenerant miraculis nihil ad Imperatorem retuliſſet, tandem neceſſitate adactus Tiberio Cæſari perſcripſit, Tiberius de
Chriſtum mortuum vitam recepiſſe, Chriſto quid
tum quæ is miracula ediderat, utque ſenſerit.
de morte in vitam reverſus jam a mul-

tis Deus esse credatur. Ac Tiberius quidem nomeo Christianorum per orbem jam propagatum sectiens, de ea re ad Senatum retulit: neque obscure tulit sibi religionem Christianam probari. Senatus autem, quod eam improbaret, ipse quoque repudiavit. Vera causa ejus rei est, quod divinum salutis præconium humanam approbationem atque commendationem nequaquam requirit. Hæc Tertullianus refert. Idem Tiberius mortem Christianorum accusatoribus minatus est.

87

Anno Tiberii undevigesimo Joannes Baptista capite truncatur a juniore Herode & Cleopatra, propter Herodiadem, ut Josephus scribit libro Antiquitatum decimo octavo. Tunc quoque bellum suscipitur contra Aretam, qui filiam suam ab Herode contumeliose habitam querebatur. Eo in bello, ait, propter Joannis necem, Herodis exercitum universum periisse.

Anno Tiberii regni undevigesimo, Dominus noster Jesus Christus supplicium adiit, sicuti de eo vates prædixerant. Quo tempore hæc ab Græcis commentariis annotata, ipsis verbis referemus. (Solis extitit defectus, omnibus prioribus major: noxque diei sexta hora oborta est, ita ut & stellæ in cælo conspectæ sint.) Terræmotus quoque ingens in Bithynia fuit, qui magnam Nicææ partem prostravit. Hæc Phlegon. Africanus etiam narrat, quo die Christus est supplicio affectus, tenebras admodum terribiles per totum mundum obortas, tectæ motu saxa dirupta, multumque terræ prostratum. Eas tenebras Judæi Solis defectum appellant, absurde id quidem (meo judicio) & repugnante veritate. Nam secundum lunæ motum Ebræi pascha instituunt. pridie autem Paschatis Christus in cruce supplicium passus est. Jam Solis defectus non fit, nisi cum eum Luna subit: neque potest nisi in novilunio, cum luminaria coeunt, aut proxime, evenire. Quomodo igitur istæ tenebræ defectus Solis fuerint, cum eo tempore Luna pene e regione Soli opposita fuerit? Sed esto tamen id, quod multis probatum fuit: erroremque vitus secuti, tenebras toti mundo injectas defectum Solis putemus. Quid interim rei est defectui Solis cum terræmotu, saxorum fissione, mortuorum in vitam reditu, ac tanta mundi commotione? Certe nemo quisquam tale aliquid tanto temporis decursu evenisse commemoravit. Enimvero tenebræ erant a Deo creatæ, quod ea die Dominus moreretur. hæc est verissima ratio. Exactus etiam tempus salutaris istius supplicii a Romanis est annotatum; evenisse nimirum Gemino consule. Fuit hoc, primo anno Olympiadis ducentesimæ secundæ. Atque argumento ei rei est etiam testimonium Evangelii a Joanne conscripti: quod scriptum post decimum quintum Tiberii annum docendo triennium consumpsisse perhibet.

De solis defectu, Christo moriente.

Edit. Paris. pag. 189.

88

Anno Herodis trigesimo tertio, Cyrenius a Senatu in Judæam missus, incolas & facultates censuit. Eodem anno Christus Bethlehemæ nascitur, urbe Judææ.

Ab Abrahamo usque ad Christi natales, anni sunt ΣΙΖΓΘΕΥ.

Θάνατον ἐκ νεκρῶν ἀνασὰς, Θεὸς ὢν παρὰ πολλοῖς εἶναι πιστεύεται. Τιβέριος οὖν, ἐφ' ᾧ τὸ τῶν Χριστιανῶν ὄνομα εἰς τὸν κόσμον εἰσελθεῖν μαθὼν, τῇ συγκλήτῳ ἀνεκοινώσατο, δῆλος ὢν ἐκείνος ὡς τῷ δόγματι ἀρέσκοιτο. ἡ δὲ σύγκλητος, ἐπεὶ οὐκ αὐτὴ διδοκιμάκει, ἀπώσατο. τῇ δὲ ἀληθείᾳ, ὅτι μηδὲ τῶς ἐξ ἀνθρώπων ἐπιψηφίσεώς τε καὶ συσάσεως ἡ σωτήριος τοῦ Θεοῦ κηρύγματος ἐδέετο διδασκαλία. ταῦτα φησι Τερτυλλιανός. ὅτος ὁ Τιβέριος Θάνατον ἠπείλησε τοῖς Χριστιανῶν κατηγόροις.

Ὅτι ἐν τῷ ιθ'. ἔτει Τιβερίου, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἀφαιρεῖται νῦν κεφαλὴν, ὑπὸ τοῦ υἱοῦ Ἡρῴδου τοῦ Κλεοπάτρας διὰ Ἡρωδιάδα, καθὼς ἱστορεῖ Ἰώσηπος ἐν τῷ ιη'. τῶν ἀρχαιολογίας. Ἐνθα καὶ πόλεμος αἴρεται κατὰ τὸν Ἀρέτου, ὡς ἀτιμασθείσης αὐτῷ τῆς θυγατρός· ἐν ᾧ πολέμῳ πάντα φησὶ τὸν Ἡρῴδη στρατὸν διαφθαρῆναι διὰ τὸν Ἰωάννου θάνατον.

Ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ προφητείας, ἐπὶ τὸ πάθος παρῆν ἔτους ιθ'. τῆς Τιβερίου βασιλείας. καθ' ὃν καιρὸν, καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἑλληνικοῖς ὑπομνήμασιν εὑρεῖν ἱστορίαν ταῦτα κατὰ λέξιν. ἐγένετο ἔκλειψις ἡλίου μεγίστη τῆς ἐγνωσμένων πρότερον, καὶ νὺξ ὥρας ἓξτης τὴς ἡμέρας ἐγένετο, ὡς καὶ ἀστέρας ἐν οὐρανῷ φανῆναι· σεισμός τε μέγας κατὰ Βιθυνίαν γενόμενος, καὶ πολλὰ τῆς Νικαίας κατερρίφατο· ταῦτα Φλέγων φησί· καὶ Ἀφρικανὸς δὲ ἱστορεῖ κατ' αὐτὰ τὸν ἡμέραν τὸ πάθος, σκότος καθ' ὅλην τὸν κόσμον φοβερώτατον γενέσθαι. σεισμῷ τε αἱ πέτραι διερρήγνυντο, καὶ πολλὰ τὰς γῆς κατερρίφη. τὸν τὸ σκότος ἔκλειψιν ἡλίου οἱ Ἰουδαῖοι καλοῦσιν, ἀλόγως, ὡς ἐμοὶ καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ· Ἑβραῖοι γὰρ ἄγουσι τὸ πάσχα κατὰ σελήνην· φησὶ δὲ τὰς μιᾶς τὸ πάσχα τὰ περὶ τὸν σωτῆρα συμβῆναι· ἔκλειψις δὲ ἡλίου, ἡ σελήνης αὐτὸν ὑπελθούσης, γίνεται. ἀδύνατον δὲ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, πλὴν ἐν τῇ μεταξὺ τεσσαρεσκαιδεκάτης καὶ τῆς πρὸ αὐτῆς, κατὰ τὰς σύνοδον· αὐτὴ δὲ παρέλκουσα πῶς ἂν ἔκλειψις τοιαύτη, κατὰ διάμετρον χρόνου ὑπαρχούσης τῆς σελήνης ἡλίῳ; ἴσως δὲ συναρμόζον ποιεῖ τὸ γεγενημένον, καὶ κοσμικὸν τέρας ἡλίου ἔκλειψις ὑποτεθεῖσα ἐπὶ τῆς κατὰ ὅλην πλάνης· τίς δ' ἡ κοινωνία σεισμῷ καὶ ἐκλείψει, πέτρας τε ῥηγνυμένας, καὶ ἀνασάσει νεκρῶν; τοσαύτη τε κίνησις κοσμικὴ; ἐν γοῦν τῇ μακρῷ χρόνῳ τοιούτου συμβάσεως μεμνήμεθα. ἀλλ' ἴσως σκότος θεσπισθὲν, διότι τὴν δὲ τὴν ἡμέραν ὁ Κύριος σωθῆναι παθεῖν· καὶ ὁ λόγος ἀναθήσατος, καὶ χρόνος τοῦ σωτηρίου πάθους παρὰ Ῥωμαίοις μάλιστα σεσημείωται. ἐν ᾧ τῇ Γεμίνου ὑπατείᾳ πεποιθέναι αὐτὸν ἰσημερίσαντα, ἥτις γέγονε ἐν τῇ ά. τῆς σβ'. Ὀλυμπιάδος. τεκμήριον δ' ἂν γένοιτο τὸ κατὰ πάθος τοῦ ἔτους πεποιθέναι τὸ Σωτῆρα ἡμῶν, ἡ τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου μαρτυρία, ἥτις μετὰ τὸ ιε'. ἔτος Τιβερίου τελευτὴν χρόνον τὸ διδασκαλίας αὐτὸ διαγενέσθαι μαρτυρεῖ,

Ὅτι ἐν τῷ λγ'. ἔτει Ἡρῴδου, Κυρηνίου ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἀπεσταλμένος εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀπογραφὰς ἐποιήσατο τῆς οὐσίας τῆς οἰκητόρων. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας γεννᾶται.

Ὁμοῦ συνάγεται ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως τοῦ Χριστοῦ γέννησιν, ἔτη βρί.

Ὅτι Ἡρώδης ὕδρωπι δυσῷ παθεὶς, σκώληκάς τε ἐκβράσας ἀπὸ τοῦ σώματος ἀσπερέρει τὸν βίον. Αὔγουστος δὲ μὴ θάνατον Ἡρώδου, Ἀρχέλαον μὲν τὸν υἱὸν Ἡρώδου Ἰουδαίων ἐπάρχειν καθίστησι, δυς αὐτῷ τὰ περὶ Ἱεροσόλυμα ἔθνη, ⁋ Σαμαρίων τὸ ἔθνος, ⁋ Σεβαστὴν, ⁋ Καισάρειαν, ⁋ Ἰόππην, ⁋ Αντιπατρίδα, ⁋ Λύδδαν, ⁋ τὸ πεδίον. Φιλίππῳ δὲ, τὰ περὶ τὴν νῦν Πανεάδα, ⁋ Βατκαίαν, ⁋ Τράχωνα, ⁋ τὴν Ακραβατίνην, ⁋ Γαυλανίτιν, ⁋ Γάλαθα, ἔνθα καὶ Γαμάλα πόλις. Ἡρώδη δὲ τὴν Γαλιλαίαν, ⁋ τὸ ὑπὸ τὴν Πάρ-
* Γαμαίαν lege. ραν πεδίον, ⁋ Νάρβαθον, ⁋ τὴν * Περαίαν. ὅπως ἔκτισε Τιβεριάδα. πρὸ δὲ Αυσανίᾳ τὴν Ἰδουμαίαν, ⁋ Ζιφληνὸν, ⁋ τὰ πάντας χωρία, ⁋ Αβιλίνην.

Γίνονται οὖν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ, ἔτη δισχίλια σμβ'. ⁋ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως τοῦ Φάλεκ ⁋ τῆς πυργοποιΐας, ἔτη φλή. καὶ ἀπὸ τοῦ Φάλεκ ⁋ τῆς πυργοποιΐας ἕως ἦλθεν Αβραὰμ εἰς γῆν Χαναάν, ἔτη χιζ'. ⁋ ἀπὸ Αβραὰμ ἕως τῆς τελευτῆς Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, ἔτη φκε'. ⁋ ἀπὸ τῆς τελευτῆς Ἰησοῦ ἕως παρέλαβε Δαβὶδ τὴν βασιλείαν τῆς Ἰουδαίας, ἔτη υπ'. ⁋ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως Σεδεκίου υἱοῦ Ἰεχονίου, ⁋ τῆς ἐκ Βαβυλῶνος μετοικεσίας, ἔτη υμή. ⁋ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας ἕως Ζοροβάβελ, ἐπὶ προτου ἔτους Κύρου βασιλέως Περσῶν, ἔτη ο', ⁋ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους Κύρου ἕως Αὐγούστου Καίσαρος, ἐφ' ᾧ χρόνῳ ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν ⁋ Θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς, ἔτη φιβ'. ὁμοῦ ἔτη ͵εφε',

Μετὰ δὲ Αὔγουστον ἐβασίλευσε Τιβέριος ἔτη κγ'. ὃς ἔκτισε πόλιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ Τιβεριάδα· ⁋ ἐν μὲν τῷ ιε' ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίθη, ⁋ τὸ διαγγελικὸν κηρύγματος ἤρξατο. ἐν δὲ τῷ ιθ' ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐσταυρώθη ὁ Κύριος. ἀνέστη δὲ τῇ κδ'. Μαρτίου ἐπιφωσκούσῃ κυριακῇ, ἥτις ἐστὶ μία ⁋ πρώτη ἀπὸ τοῦ πάσχα κυριακόν. ἐν ταύτῃ γὰρ ὁ Θεὸς τὸ φῶς ἐδημιούργησε· ⁋ ἐν ταύτῃ τὸ ἀληθινὸν φῶς, ὁ Χριστὸς ἐκ πάσης ἀνέτειλεν.

Ος ⁋ ἐπισφράγισε τὴν τῶ Δανιὴλ προφητείαν, μέσου τῆς ἑβδομάδος τὸν χρόνον ἐλθὼν ἐπὶ τὸ σωτήριον πάθος. φησὶ γάρ· ⁋ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα ἐρημώσεως, σωτηρία δοθήσεται ἐπὶ τοὺς ἐρημωσαν. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ διαθήκῃ, δίδοται καινὴ τοῖς πεποιθόσι, ⁋ δυνάμεως ἄπασης αὐτὸς ἐπλήρωσεν. ἐπειπερ μεσούσης τῆς ἑβδομάδος ταύτης ἀπὸ νόμου ἔρρηξε θυσία· * τῆς τε ἀληθινῆς προσφερομένης θυσίας. σημεῖα δὲ τῆς ἐρημώσεως προσυπεφήνατο λέγων ὁ Κύριος· ὅταν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τὸ προφήτου, γινώσκετε ὅτι ἤγγικε ἡ ἐρημωσις αὐτῆς. ⁋ ἵνα μὴ νομίσωσιν οἱ Ἰουδαῖοι πάλιν ἀνοικοδομῆσθαι τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν, ἐπάγει· καὶ ἕως συντελείας καιροῦ, συντέλεια δεδόσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. ἕως δὲ, φησὶ, τῆς τοῦ κόσμου συντελείας, ἡ τῆς ἐρημώσεως συντέλεια μένει, μεταβολὴν ἢ διχομήνιν. πότε καὶ Δαβὶδ ἔφη· ἐν ὀργῇ συντελείας, ⁋ μὴ ὑπάρξωσι· ⁋ γνώσονται ὅτι δεσπόζει τοῦ Ἰακὼβ, ⁋ τῆς περάτων τῆς γῆς. ⁋ τότε μᾶλλον γνώσονται, ὅταν ἴδωσι τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ ξύλου εἰσῆλθεν ὁ θάνατος, καὶ διὰ ξύλου ἡ ζωή. ἐπειδὴ ἑπτάκις πεκρῶν ἀνέστασιν εὑρομεν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ· καὶ μετὰ τοὺς ἑπτὰ, ὄγδοος ἐκπεκρῶν ἀνέστη ὁ Κύριος, ὁ ἐγείρας τοὺς ἑπτά.

A Herodes hydrope vehementi excruciatus, vermibus de corpore ipſius ſcaturientibus, vitam cum morte commutavit: Ejus filium Archelaum Auguſtus Judææ genti præpoſuit: eique attribuit montana circum Hieroſolyma, Samaritanam gentem, Sebaſtam, Cæſaream, Joppen, Antipatridem, Lydam, & campeſtria. Philippo loca Paneadi nunc vocatæ finitima, Bataneam, Trachonem, Acrabatinam, Gaulonitidem, ac Gaiatha, ubi erat urbs Gamala. Herodi Galilæam, & planiciem Parnæ ſubjectam, Narbathum, Peræam. is Tiberiadem condidit. Lyſaniæ Idumeam, Ziphenen, & quæ ejus ſunt ditionis, atque Abilenam. Judæa filius Herodis datur.

B Ab Adamo uſque ad diluvium ſunt anni omnino ſ ϡ ες ϡ ecxlϑ. Inde uſque ad Phalecum & turris ædificationem, anni ϡxxxvιιι. Hinc uſque ad Abrahamum in Chananaicam terram adventum, ιϡ cxvι. ab hoc uſque ad mortem Joſuæ Navis filii ιϡxxϑ. Porro uſque ad tempus, quo Judaicum regnum Davidus occepit, anni ecccxxc. Hinc uſque ad Sedechiam Jechoniæ filium, & exilium Babylonicum, anni cccclxvſιι. inde uſque ad Zorobabelem, ac primum annum Cyri in Perſas regni, anni lxx. Denique a primo anno Cyri uſque ad annum Auguſti, quo Chriſtus natus fuit, anni ιϡxcι. Summa anni ͵ϡϡ-ιϡvι. Computus. *Edit. Pariſ. pag.* 190.

C Poſt Auguſtam Tiberius regnum tenuit, annos xxsϑ. is in Judæa urbem Tiberiadem condidit. Ejus regni anno xv baptizatus eſt Chriſtus, & prædicare Evangelium cœpit. Anno ejus xvιϑ ejus regni, cruci affixus eſt. Vigeſimaquinta Martii die de mortuis exſtitit vivus, illuceſcente die Dominica, quæ eſt a ſabbatho proxima, ac prima ſeptimanæ dies, dieſque Paſchatis Dominici. Ea die principio Deus lucem creaverat: tunc autem vera lux de ſepulcro orta eſt.

D Ac confirmavit Chriſtus vaticinium Danielis, mediante annorum ſeptimana ſupplicium ſubiens, ita dicentis: (In templo erit abominabile vaſtitatis ſignum, eique vaſtitati caplendæ tempus dabitur, &c.) In hac enim ſeptimana novum credentibus teſtamentum eſt datum, iique omni facultate impleti, cum mediante illa ſeptimana legis Moſaicæ ſublatum eſt ſacrificium, vera victima Deo mactata. Ipſe autem Dominus ſigna futuræ vaſtitatis prædixit, (Cum, inquit, abominabile vaſtitatis ſignum videbitis, de quo Danielus vates prædixit, tunc intelligite imminere vaſtitatem ejus.) Ac ne putarent Judæi, ſe templum atque urbem recuperaturos, additur in vaticinio: vaſtitatis ejus finem ante finem ſæculi non futurum. ut intelligerent, in fine demum mundi, finem ei vaſtitati futurum, nullam aliam ejus mutationem. Idem & Davidus prædixerat his verbis; (In ira conſummationis, & non erunt: cognoſcentque quod Deus Jacobo dominatus, & finibus terræ.) Matth. 24. Luc. 21. Pſalm. 58.

E Idque tunc eo magis intelligent, cum videbunt ſignum filii hominis in cælo. Sicut enim per lignum mors, ita etiam vita per lignum intravit. Nam ſepties in ſacris litteris legitur, aliquem ex morte vitam recepiſſe. Poſt eos ſeptem, octavus Chriſtus de mortuo vivus exſtitit, qui & ſeptem illos in vitam revocaverat. Mortui ut reviviſcerent.

Edit. Paris. pag. 191. Ante enim quam Chriſtus reviuit, tantum
septem numero mortales in vitam reſtituti
fuerunt. Primus in veteri teſtamento fuit
3. Reg. 17. Sareptanæ viduæ filius, ab Elia ſuſcitatus.
Secundus, Sunamitidis filius, quem Eliſæus
4. Reg. 4. In vitam reduxit. Tertius, miles, qui prope
4. Reg. 13. Eliſæi cadaver ſepultus, quaſi ex igne
exiluit. Quarta, in novo teſtamento filia
Matth. 9. Luc. 7. præfecti ſynagogæ. Quintus, viduæ filius.
Ioann. 11. Sextus Lazarus. Septimo, quod multa
Matth. 27. ſanctorum qui obdormiverant corpora reſurrexerunt. Octavus, Chriſtus poſt toleratum ſalutis cauſa noſtræ ſupplicium, ex morte in vitam rediit. Inventum eſt in multis Græcorum commentariis, quo tempore Chriſtus in cruce mortem obiit, terram motu fuiſſe ingenti concuſſam, tenebraſque toti terrarum orbi inductas fuiſſe, ita ut ſtellæ etiam apparuerint.

Belli Jud. l. 6. Præterea Joſephus narrat, oraculum quoddam fuiſſe in ſacris litteris inventum, quo Judæis prædiceretur, eo tempore quemdam ex ipſorum patria imperium totius orbis habiturum: hoc ille Veſpaſianum impleviſſe interpretans, tota (quod ajunt) via a vero aberravit. neque enim Veſpaſiano totus mundus ſubditus fuit. Reliquum ergo eſt, id a Domino noſtro Jeſu Chriſto impletum fuiſſe, quem ita affatur pater: Poſce a me, dabo tibi gentes
Pſalm. 2. loco hæreditatis, ac terminos terræ tibi muncipabo. Inde factum, ut ſonus ſanctorum ejus Apoſtolorum in univerſam terram exiret, ac ferme eorum ad fines uſque orbis pertingeret. Quoniam ergo eo temporis articulo mundum fabricatus eſt Deus, cui rei teſtimonium arbores tunc florentes exhibent: ideo eodem
Pſalm. 18. tempore Iſraelem quoque Ægyptiaca ſervitute liberavit, lætumque poſt nuntium Gabrielus angelorum princeps Mariæ attuliſt. Quare conſentaneum erat, eodem etiam tempore Chriſtum nobis ſalutare ſupplicium luere.

Cæterum Pilatus Chriſto crucifixo, poſtea nocte in templum imagines Cæſaris intulit: quod cum prima luce Judæi vidiſſent, tantus eorum fuit motus, ut Pilatus territus alio eas tranſtulerit. Tiberius porro juſtitiæ obſervantiſſimus, præfectis urbium miſſis litteris mandavit, ut ſi quid ſcribens ipſe contra leges fieri juberet, ne tum ſibi obtemperarent, quippe ignoratione lapſo. Itaque Pilatus, cui Imperatoris ſtudium veritatis & juſtitiæ cognitum erat, miracula Chriſti omnia, ejuſque de religione doctrinam compendio ad eum perſcripſit: ut auctor eſt in defenſione Chriſtianorum Tertullianus. Simulq; indicavit eum morte obita revixiſſe, & ab omnibus jam pro Deo haberi. Tiberius attonitus eo nuntio, totam rem ad Senatum retulit. Senatus *pag. 192.* legi ſe antiquæ obtemperare potius dixit, qui niſi ex S. C. non patiatur quemquam pro Deo haberi. Imperator ea lege approbata, edixit tamen, ne quis præconium de Chriſto impediret: mortem etiam minans, ſi quis eam doctrinam accuſare auderet.

At Pilatus odio in Judæos ſtimulante, cum ſacrum theſaurum (Corbanem ipſi nominabant) diripuit, tum multos eorum interfecit: quin & Cæſaris ætate, quorumdam ſacrificia ipſorum ſanguine miſcuit. res ita acta eſt. Galilæi doctrinam Judæ cujuſdam Galilæi (cujus etiam in Actis meminit Lucas) ampleni, vocabula ex eo rerum inania errorem-que hauſerunt, ut ait Joſephus. quippe

Luc. 13. Act. 5.

A πρὸ δὲ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως, ἑπτὰ μόνοι ἀνεστάντες νεκροὶ ἐγένοντο. πρῶτος μὲν, ὁ ἐν τῇ παλαιᾷ, ὁ τῆς υἱὸς τῆς χήρας τῆς Σαρεπτίας, ὃν ἤγειρεν Ηλίας. δεύτερος, ὁ τῆς υἱὸς τῆς Σωμανίτιδος, ὃν Ελισαῖος ἤγειρε. τρίτος, ὁ τῆς στρατιώτης, ὃς ἐγγὺς Ελισαίου θάψαντες, ὡς ἀπὸ πυρὸς ἐξεπήδησε. τέταρτη δὲ ἐν τῇ καινῇ, ἡ τῆ ἀρχισυναγωγοῦ τῆς θυγατρός. πέμπτη, ἡ τῆ υἱὲ τῆς χήρας. ἕκτη, ὁ τῆ Λαζάρου. ἑβδόμη, ὅτι πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἀνέστη. ὀγδόη, ὁ τῆ Κυρίε ἀνάστασις μᾶ τῶ σωτήριον πάθος. καθ' ὃν καιρὸν τὰ πάθη γνωρίζει σεισμῶ, ἐν πολλοῖς διρίθη ἑλληνικοῖς ὑπομνήμασιν, ὅτι σεισμὸς ἐγένετο μέγας ἐν σώμῳ ἐφ' ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, ὥστε ἐ ἀστέρας φανῆναι. Ισορεῖ δὲ ἐ Ιώσηπος χρησμὸν τινα ἐν ἱερεῖς γράμμασιν διρεθῆναι, πιεζόντα ὡς κατὰ καιρὸν ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς αὐτῶν χώρας ἄρξει τις ἄνθρωπος τῆς οἰκουμένης πάσης, ὃν αὐτὸς μὲν ἐπὶ Οὐεσπασιανῶ ἐξειλαφε πεπλανῶθαι· διάμαρτι δὲ τῆς ἑρμηνείας ἐν διαμέτρου. ὁ γὰρ πάσης ὅλος ἦρξε. λείπεται δὲ ὅλω, ἐπὶ ἐ Κύριον ἡμῶν Ιησοῦ Χριστὸν τοῦτο πληρῶθαι, ᾧπερ ἂν φησὶν ὁ πατήρ· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη ἐ κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατοχήν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. ὅθεν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθε ὁ φθόγγος τῶν ἱερῶν ἀποστόλων αὐτῶ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν καιρὸν τοῦτο ὁ Θεὸς τὴν κτίσιν ἐδημιούργησε, καὶ μαρτυρεῖ τῶν δένδρων ὁ βλάστησις, διὰ τοῦτο ἐ τὸν Ισραὴλ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτο ἠλευθέρωσε τῆς Αἰγυπτιακῆς δουλείας, καὶ τῇ παρθένῳ Γαβριὴλ ὁ Αρχάγγελος διηγγείλατο. εἰκότως δὲ καὶ ἐ αὐτὸς καιρὸν καὶ Χριστὸς ὑπέμεινε τὸ σωτήριον πάθος.

B

Ο πιλᾶτος μετὰ τὴν τῆ Χριστῆ σταύρωσιν, εἰκόνας τῶ Καίσαρος εἰς τὸ ἱερὸν νύκτωρ εἰσήνεγκε· ὄρθρου δὲ γενομένου οἱ Ιουδαῖοι θεασάμενοι, πτοηθέντες ἐταράχθησαν, ὥστε Πιλᾶτος ἐκφοβηθεὶς, ἀλλαχοῦ ταύτας μετέθηκε. Τιβέριος δὲ λίαν τῶ δικαίου φροντίζων, ἔγραφε τοῖς ἄρχουσι τῶν πόλεων, ἐάν τι γράφῃ παρὰ τοὺς νόμους φροντίσαντας γενέσθαι, μὴ προσέχειν, ὡς ἠγνοηκότι. Διὸ δὴ Πιλᾶτος εἰδὼς αὐτῶ τὸ φιλάληθες καὶ φιλόδικαιον, τὰ τεράστια Χριστῆ πάντα, καὶ τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα ἀκριβῶς διὰ ἱστορίας ἀνεκινήσατο (καθὼς ἱστορεῖ Τερτυλιανὸς ἐν τῇ ὑπὲρ Χριστιανῶν ἀπολογίᾳ) καὶ ὅτι μετὰ θάνατον ἀνεβίωσε, καὶ ἤδη παρὰ πᾶσι Θεὸς εἶναι πιστεύεται. Καὶ ὅτι Τιβέριος ἀκαταπλαγεὶς, ἀπήγγειλε πάντα τῇ συγκλήτῳ. καὶ ὃ, καὶ προσέταξε. πεισθαρχεῖν γὰρ παλαιῶ λέγεται, μή τινα θεοποιεῖσθαι τινὰ, εἰ μὴ ψῆφῳ ἐ δόγματι παρ' αὐτοῖς ἐκρεθείη. ὁ δὲ, ἐ μὲν νόμον τῶν ἰδίζατο· ἐπήλθεσι γὰρ, μηδένα ἐμποδίζειν τῇ Χριστῆ παρύγματι· καὶ μέντοι καὶ θάνατον προσεπέλεσι τοῖς κατηγορεῖν τολμῶσι τὰ παρύγματος.

C

D

Ο δὲ γε Πιλάτος μίσει τῇ φωὸς Ιουδαίως, καὶ ἐ ἱερὸν θησαυρὸν ἐ κελεύθρων Κορβανᾶν διήρπασε, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν. ἔμιξε δὲ καὶ τινων ἐξ αὐτῶ ἐν ἐ ἡμέραις ἐ Καίσαρος, τὸ αἷμα ἐ θυσιῶν, τρόπῳ τοιῷδε· οἱ Γαλιλαῖοι τοῖς δόγμασιν ἐξακολουθήσαντες Ιούδα ἐ Γαλιλαίου, ὃ καὶ Λουκᾶς ἐν ἐ Πράξεσι ἐ ἀποστόλων μέμνηται. νεοφωτίαν καὶ πλάνην ἔμαθον ἐξ αὐτῆ, καθὼς

E

ἔφη

ἵνα Ἰώσηπος φησὶν ὁ δ' οὐσίας δῶθυ, κύριον μὲν δὴ μή τις φόμενος ἔφασκε δεῖν τινὰ λέγειν, μήτε αὐτὸ τιμᾶν, μήτε φιλοφρονεῖσθαι, ᾧ τῷ Θεῷ μόνῳ πρέπουσα τιμὴν τὴν δόξαν ἀνθρώπους ἀποδίδομεν. ὅθεν καὶ πολλοὶ αὐτῶν πικρῶς τὸ μὴ εἰπεῖν Καίσαρα Κύριον ἐβάσανίσθησαν, χαλεπαῖς αἰκίαις ὑπόσχοντα. οἵ τινες λοιπὸν ἐδίδαξαν, μηδὲν παρὰ τὰς διαπεπραμένας ἐν τῇ Μωσέως νόμῳ θυσίας ἀναρίθμους τῇ Θεῷ. ἀφιστῶσι πάντα κωλύοντες τὰς ὑπὲ τὴν γαμετὴν τοῦ λαοῦ παραδιδομένας γίνεσθαι περὶ τῆς βασιλείας σωτηρίας, ᾗ τῶ Ῥωμαίων ἔθνος θυσίας, εἰκότως ἐπὶ πᾶσι δυσκαπεῖ πρὸς Γαλιλαίους Πιλάτος· καὶ κελεύει παρὰ τὴν θυσίας ἃς ἐθέσαν κατὰ νόμον προσφέρειν ἀναρίθμους, ὥστε ἀναμιχθῆναι τὴν προσφερομένας θυσίας τὸ αἷμα τῶν προσφερόντων.

Ὁ γὰρ Τιβέριος πάσης ὑπάρχων ἐν τούτοις, ἄρτιος, καὶ * πρὸς γὰρ ἐλθὼν, * λόγοις φιλοσόφοις καὶ ῥητορικοῖς καὶ βουλευτικοῖς τρόποις καὶ ἔργοις κομῶν ἐγκράτως, * αἰσχρὸν εἰς τὸν χείρονα μεταβληθῆναι γνώμην· ὥστε καὶ παραφρονῆσαι αὐτὸν νομισθῆναι, ὡς ὑπὸ δαίμονος ἐλαυνόμενα πρὸς πάσαν ἀσωτουργίαν καὶ μιαιφονίαν τὸ δ' εἰς φρενῶν ἀλλοίαν. καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς καθ' ἡσυχίαν ἐβαβύλωσε καθ' ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ ἀδείᾳ καὶ τυραννίδι. ὥστε ὅταν τὴν ἀρχὴν διέπασας, καὶ ἐξ ἀγαθουργίας εἰς κακουργίαν κατενεχθεὶς, φθορᾷ τὸν ὅλον τρόπον, μυσαρᾷ δὲ πλεονεξίᾳ καὶ αἰσχρουργίᾳ καταστρέφει τὸν βίον, μηδὲν ἐκ τῆς ἀγωλαβείας ἀλλαχαθεὶς καὶ ἀρετῆς ἀφιλήθεις, ἀλλὰ δὲ μᾶλλον ὑπὸ πάντων μισηθεὶς, ὡς ἐν τῇ τέλει τὸν πᾶν ἐξυβρίσας καὶ ἀφροθείρας, καὶ εἰς αἰσχύνην κόλασιν μὴ τῶν αὐτὸ ὁμοίων ἀσεβῶν ἀπενεχθεὶς. Τὰς δὲ ἰπελίνοντας εἰς τὰς ἐραγγελίας, ἀπάξει Κύριος μὴ ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν εἰκότως ὧν ἀμὴν Ἀπόστολος ἔλεγεν· ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει· ὁ δὲ Κύριος φυτὸς ὑπομένας εἰς τέλος, ὅτος σωθήσεται.

Ὁ τοίνυν πολυμαθὴς καὶ πολύϊστωρ Εὐσέβιος, ἐν τοῖς χρονικοῖς κανόσι, περὶ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων, ἔτι μὴν τῶν Ἑβραίων καὶ Συγχρονισμῶν Ἀρχιερέων διεξιὼν ἐν ἐπιτομῇ, ταῦτα φησιν· ἐγὼν Ἀλέξανδρος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἔτος ἕκτος ἄγων τῆς βασιλείας, Δαρεῖον τὸν Ἀρσάμου χειραγάμβρος, καθελὼν τὸν Περσῶν δυναστείαν, διαπράσας τὸν Κύρου μέχρι Δαρείου τοῦ τελ'. καὶ ἦν τῶν Μακεδόνων βασιλείας κατάρχουσα ἀπὸ Κρανοῦ ἕως Ἀλεξάνδρου ἐτῶν ἑξ. ἐν ᾧ τῶν τελευτήσαντος ἐν Βαβυλῶνι, ἐβασίλευσεν ἡ ἀρχὴν μὲν Μακεδονίας Φίλιππος, ἡ δὲ Ἀσίας Ἀντίγονος, ἡ δὲ Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἡ δὲ Συρίας Σέλευκος ὁ Νικάνωρ· ἐς ἣν πόλεις δύο ἔκτισεν εἰς τὰ μέρη Κιλικίας, τὴν ἑτέραν εἰς Συρίαν· καὶ ἡ μὲν Σελεύκειαν ἐκάλεσεν εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα, γλυκὺ δὲ Ἀντιόχειαν εἰς τὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ, ἡ δὲ Λαοδίκειαν εἰς τὸ τῶν συγγενῶς αὐτοῦ. καὶ οἱ μὲν ἡ Συρίας βασιλεύσαντες μὴ Ἀλέξανδρον ἐξῆς ὑπὸ Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, Ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς Σωτὴρ, Ἀντίοχος ὁ θεὸς, Σέλευκος ὁ Καλλίνικος, Ἀλέξανδρος Ἀντίοχος, Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ· Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς, ὃς Οὐσίαν τὴν Ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων παύσας τῆς ἱερωσύνης, ὥρμηθη μεταστῆσαι τὸ πᾶν ἔθνος τῆς πατρῴας θρησκείας· καὶ τὸ μὲν ἱερὸν μιάνας, Ὀλυμπίου Διὸς ναὸν προστήσατο· τὴν δὲ Ἰδίαν κολάσεις ἀνηκέστους ἐπάγων, ἐλλιπίζετο ἀπάγαζεν· ἐφ' ᾧ καὶ οἱ Μακκαβαῖοι ἐμαρτύρησαν. τὸ δὲ ἱερὸν ἔτεσι τρισὶν ἠρημώθη, Ἰούδας ὁ ἐπικληθεὶς Μακκαβαῖος

Cedren.

pietatis præteatu, neminem omnino ne verbis quidem Domini appellatione dignandum asserebant: neque id vel honoris, vel comitatis ergo faciendum: omnimodoque honorem soli Deo debitum, nulli hominum debere tribui. Itaque horum multi, quod Cæsarem nomine Domini afficere nollent, gravia sunt perpessi supplicia. Tandem id quoque docuerunt, non alia esse sacrificia peragenda, quam quæ offerri Deo Moses in lege jussit. Itaque sacrificia quæ jussu Senatus pro salute Imperatoris & P. R. fiebant, impedire aggressi, Pilatum irritarunt: isque Galilæos jussit apud sacrificia quæ secundum legem videbantur agere, necari: itaque victimis cruor offereotium eas permixtus est.

B Ar vero Tiberius, qui in juventute re- *Tiberius a virtute defecisse.*
ctissime vixerat, philosophia & eloquentiæ arte optimisque moribus institutus ac florens, jam provecta ætate subito desciit ad vitia, ita quidem ut de potestate mentis exisse putaretur, & a malo aliquo genio ad omnia flagitia, parricidia, insaniamque exagitari. Non enim omnibus modo & naturalibus & naturæ adversis majorem in modum sese polluebat libidinibus, sed iis insuper omne injustitiæ ac crudelitatis genus addebat. Ita ergo gesto imperio, ut a virtute ad turpitudinem prolapsus, terribili sævitia, fœdaque avaritia & obscœnitate infamis esset, vitam finiit nullo pristinæ virtutis percepto fructu: sed tanto magis C eansus omnibus, qui ad extremum libidinose omnia derurpasset atque pervertisset. Is ergo ad æterna supplicia, eum omnibus ipsius similibus toleranda abiit. (Qui enim in falsitas declinant, eos *Psalm. 124.* Dominus cum flagitiosis abducet.) Proinde convenit huc, quod Apostolus dixit: (Is qui auctor vobis fuit recte agendi, is etiam perficiet.) & Dominus: (Qui *Matth. 10.* ad finem usque perseveret, is servabitur.)

Eusebius, multæ vir eruditionis, plerimamque rerum cognitione insig- *Edit. Paris. pag. 193.*
nis, in sabulis Annalibus, de Antiochis, Seleucis, Ptolemæis, & pontificibus qui post reditum ex Babylone, populo Judaico præfuerunt, hæc compendio scribit. Alexander Macedonum rex, anno sui regni sexto Darium *Aurelius de Alexandri successoribus.*
Arsamis F. devicit, Persarumque imD perium destruxit, quod ad eum a Cyro duraverat annos CCXXX. Macedonicum regnum a Cranao usque ad Alexandrum obtinuit per annos XXXIII. Eo Babylone mortuo, regnum Macedoniæ Philippo obtigit, Asiæ Antigono, Ægypti Ptolemæo Lagi F. Syriæ Seleuco Nicanori. Hic duas arbes condidit, in Cilicia Seleuciam suo de nomine, in Syria Antiocheam filio suo cognominem: itemque Laodiceam a filia sua sic dictam. Regnum ergo Syriæ post Alexandrum hi gesserunt: Seleucus Ni- *Syriæ reges.*
canor, Antiochus Soter, Antiochus Nothus, id est spurius: Seleucus CalE linicus, Alexander Antiochus, Seleucus Philopator, Antiochus Epiphanes. Hic Oniam pontificem maximum Judæorum depulit sacerdotio, conatusque est totum populum a patriis ritibus detrudere: ædem Dei a se prophanatam, Jovis Olympii fanum appellavit, Judæosque gravissimis supplicils ad Græcos ritus adegit: quo tempore etiam Maccabæi carnificati sunt. Templum tres annos vastatum, Judas Maccabæus impio cultu ex Judæa profliga-

* Non huc pertinent. * hic ponerem.

to inſtauravit. Succeſſit Epiphani Antiochus Eupator: inde Demetrius Seleucas: Alexander Balle F. Demetrius Nicanor, Antiochus Tryphon, Ptolemæus, Antiochus Sidita, Demetrius, Antiochus Grypus, Antiochus Cyzicenus, Seleucus Grypi F. Eo regnante Romani Antiocheam ceperunt, Syriæque regnum eſt abolitum, cum id duraſſet annos CC L.

Ægypti reges.

Ægypti reges poſt Alexandram fuerunt, Ptolemæus Lagi F. cujus ætate Menander comœdiarum ſcriptor claruit & Theophraſtus philoſophus. Ptolemæus Philadelphus, cujus juſſu LXX Ebræorum doctiſſimi legem tranſtulerunt. Ptolemæus Evergetes, ſub quo Jeſus Sitachi F. innotuit, qui libram de Sapientia præſtantiſſimum Ebraïs compoſuit. Ptolemæus Philopator: is ex Ebraicum populum, qui captivus in Ægyptum fuerat abductus, perdere ſtatuens, ſatellitibus mandavit, ut 500 elephantos inſtruerent eoſque vino libanoco inebriatos Judæis immitterent. Sed his Deum precantibus, elephanti in reges milites

Edit. Paris. pag. 594.

& Ægyptiacam turbam impetu dato, pet furorem magnam hominum multitudinem eliſerunt. Itaque præter omnium ſpem ſervati Judæi, incolumes in patriam ſunt dimiſſi, Deo ſuo benefactori gratias agentes. Poſt hunc regnum functus eſt Ptolemæus cognomine Soter. Inde Ptolemæus Alexander, Ptolemæus frater ejus, Ptolemæus Dionyſius, Cleopatra hujus filia; quam Auguſtus annum XXIII imperans interfecit: Ægyptoque potius regnum Ptolemæorum delevit, quod duraverat annos CCXC.

Pontifices poſt reditum ex Babylone.

Porro qui a reditu ex Babylone populum Judaicum gubernaverunt Pontifices maximi, hi ſunt. Jeſus, Joſedecus cum Zorobabelo, Jacobus Jelu F. Hii ſimul Jacimi F. Jodaſus Joſebi F. Joannes Jodaæ F. Jadus: quo pontificatum gerente, Alexander Hieroſolymis Deum adoravit. Verum admonitus habitu Pontificis inſolente, ſolus a curru deſcendit, nomenque Dei adoravit, pontificemque maximum ſalutavit, ab eoque & univerſis Judæis viciſſim eſt ano ore ſalutatus. Cum autem Syriæ ac cæteri reges id factum mitarentur, atque mente abalienatum Alexandrum putarent ac præſertim Parmenio exercitus ductor miraretur quid rei eſſet, quod inſtar ſubditorum alicujus ſe in certam rem præſtaviſſet: reſpondit Alexander, hunc ſe honorem non pontifici detuliſſe, verum Deo quem is coleret, ac qui ſibi auxilium contra hoſtes promiſiſſet. Quo enim tempore bellum contra Perſas meditatus, eorum ingentem potentiam reformidaſſet, Deum ſibi per ſomnium ſpecie hujus pontificis viſum, bono eſſe animo juſſiſſe, & alacriter inſtitutum exequi; nam ſuo nutu Perſarum regnum in ipſum Alexandrum deferutum. Itaque ſibi pontifice in hoc habitu conſpecto, in memoriam inſomnium redactum; ſeque haud abs re adoraſſe. Hæc farus, dextra ſummo pontifici injecta, comitantibus cæteris ſacerdotibus Hieroſolyma intravit. Ibi ſacrarum litterarum doctores allato Daniali libro, ejus vaticinium expoſuerunt, quo prædicebatur, fore ut Macedo Perſarum regnum everteret. Qua ex re Alexander eum ingentem cepiſſet lætitiam, templum Dei adiit, Deoque rem ſacram præſcribente omnia pontifice maximo fecit,

καθάρας τ' ἀσυβείων, τὴν χώραν ἀνεπαύσατο. ὕστερον ἐβασίλευσεν Αντίοχος ὁ Εὐπάτωρ, Δημήτριος Σέλευκος, Αλέξανδρος ὁ τοῦ Βαλῆ. Δημήτριος ὁ Νικάνωρ, Αντίοχος ὁ Τρύφων, Πτολεμαῖος, Αντίοχος ὁ Σιδήτης, Δημήτριος, Αντίοχος ὁ Γρυπὸς, Αντίοχος ὁ Κυζικηνὸς, Σέλευκος ὁ τοῦ Γρυπὸς· ἐφ' οὗ Αντιόχεια ὑπὸ Ρωμαίων ἥλω, καὶ συνέβη ἀρχὴν καταλυθῆναι, διαρκέσασα ἔτη σλ'.

Οἱ δὲ τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσαντες μετὰ Αλέξανδρον εἰσὶν οἵδε. Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἐφ' οὗ Μένανδρος ὁ κωμῳδοποιὸς ἐγνωρίζετο, καὶ Θεόφραστος ὁ φιλόσοφος. Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, ἐφ' οὗ οἱ ο'. Εβραίων σοφοὶ τὸν νόμον ἡρμήνευσαν. Πτολεμαῖος ὁ Ευεργέτης, ἐφ' οὗ καὶ τὰ παράδοξα σοφίαν σωτάξας Εβραίοις Ιησοῦς ὁ τοῦ Σειράχ ἐγνωρίζετο. Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ, ἐφ' οὗ ὁ τῶν Εβραίων λαὸς αἰχμάλωτος ἀχθεὶς ἐν Αἰγύπτῳ, πάσῃ τι πίστευθε. προσέταξε δὴ τοῖς αὐτῷ ὑπασπισταῖς ἐλέφασιν φ'. ἐκτρῖψαι, καὶ τὸν μαθόντα αὐτῷ λιβανωτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τοὺς Ιουδαίους. τῇ δὲ Ιουδαίων δεξαμένων, εἰ ἐλέφαντες εἰς τοὺς ἑαυτῶν στρατιώτας τὸν ὄλεθρον ἐξορμήσαντες, πολλὴν αὐτῶν ὄχλον ἐν τῇ περιοχῇ μιᾷ διέφθειρον. τοῦ δὲ παραδόξως οἱ Ιουδαῖοι περισωθέντες, ἀβλαβεῖς ἀπελύθησαν εἰς τὰ ἴδια, τῷ ἐκείνην Θεῷ εὐχαριστοῦντες. εἶτα βασιλεύει Πτολεμαῖος ὁ ἐπιλεγόμενος Σωτὴρ, Πτολεμαῖος ὁ Αλέξανδρος, Πτολεμαῖος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Πτολεμαῖος ὁ Διονύσιος, Κλεοπάτρα ἡ τούτου θυγάτηρ· ἣν Αὔγουστος ἀνελὼν ἐν τῇ ιδ'. ἐνιαυτῷ αὐτοῦ βασιλείας, ἐκράτησε τῆς Αἰγύπτου, καθεῖλεν τὴν βασιλείαν τῶν Πτολεμαίων, διαμείνασαν ἐν ἔτεσι διακοσίοις ξ'.

Οἱ δὲ μετὰ ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καθηγησάμενοι Αρχιερεῖς, εἰσὶν οὗτοι· Ιησοῦς, Ιωσεδὲκ ἅμα Ζοροβαβὲλ. Ἰάκωβος υἱὸς Ιησοῦ. Ιλιάσιμος Ιαείμου. Ιωδαὲ Ιωϊβοῦ. Ιωάννης ὁ τοῦ Ιωδαὲ Ιαδοῦς, ἐφ' οὗ Αλέξανδρος ἐν Ιερουσαλὴμ τῷ Θεῷ προσεκύνησε. καταπλαγεὶς δὲ ἐπὶ τῇ ξένῃ θέᾳ τῆς στολῆς τοῦ Αρχιερέως, ἀπὸ τοῦ ἅρματος καταβὰς μόνος, προσεκύνησε τὸ θεῖον ὄνομα, καὶ τὸν ἀρχιερέα ἠσπάσατο. ὃν πάντες Ιουδαῖοι μιᾷ φωνῇ σὺν τῷ ἀρχιερεῖ γνησίως ἀντησπάσαντο. τῇ δὲ γῇ τῆς Συρίας βασιλέων καὶ τῶν λοιπῶν καταπλαγέντων, καὶ διαφθάρθαι νῦν δοκούντων Αλεξάνδρου ὑπολαμβάνοντων, καὶ Παρμενίωνος τοῦ στρατηγοῦ μᾶλλον θαυμάσαντος, διότι καθάπερ τις τῶν ὑπηκόων πρὸ τοῦ προσεκύνησεν, εἶπεν Αλέξανδρος· οὐ τὸν Αρχιερέα προσεκύνησα, ἀλλὰ τὸν αὐτοῦ τιμώμενον Θεὸν, καμοὶ τὸν βοηθοῦντα κατὰ τῶν ἐναντίων ὑποχόμενον. ἰδοὺ γὰρ νῦν καὶ Περσῶν διανοούμενος στρατείαν, καὶ δεδοικὼς τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ὤφθη μοι κατ' ὄναρ κατὰ τὸ χρῆμα τοῦτο τοῦ Αρχιερέως, ὁ Θεὸς, καὶ θαρρεῖν μοι παρεκελεύσατο, καὶ τῆς πρεσβυτέρας στρατιᾶς ἡγεῖσθαι, λέγων· εἰς σὲ γὰρ καταλαζὼν ὁ Περσῶν δυναστείαν. Διὸ τῶτον θεασάμενος ἐν πομπῇ σεμνῇ, καὶ τὸν κατὰ τὰς ὕπνους ὑπομνηθεὶς ὄψιν, εἰκότως προσεκύνησα. ταῦτα εἰπὼν, καὶ τὸν Αρχιερέα δεξιωσάμενος, τῷ ἱερέων παρεπορεύετο, εἰς τὴν πόλιν Ιεροσόλυμα παραγίνεται. οἱ δὲ γραμματεῖς τὴν βίβλον τοῦ Δανιὴλ προσενεγκάντες, τὴν προφητείαν αὐτῷ διηρμήνευσαν, ὡς δὴν τινα τῷ Μακεδόνι τὴν βασιλείαν Περσῶν χειρώσασθαι. ὃς ἐπὶ τούτῳ μάλιστα ἥδεως, καὶ περιχαρὴς γενόμενος, καὶ ἐπὶ τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς ἱερεῦσι θῦσαι μὲν τῷ Θεῷ κατὰ τὴν τοῦ Αρχιερέως ὑφήγη-

σιν· αὐτὸν τε τὸν Ἀρχιερέα καὶ πάντας τοὺς ἱερεῖς ἀξιοπρεπῶς τιμήσας, καὶ λαμπροῖς καὶ μεγίστοις ἀναθήμασι τὸν ναὸν ἐξεκόσμησας, κατὰ τῶν Περσῶν ἐχώρησε. μετὰ Ἰαδδοῦ, Ἰωνίας Ἰαδδοῦ, Ἐλεάζαρος, Ἰωνᾶς, Σίμων, Ἰωνᾶς Σίμωνος. Ἰαννῆς, ὁ καὶ Τραχεῖς. Λεοντόβολος, ὃς καὶ πρῶτος ἐπέθετο διαδήματι βασιλικὸν φορεῖν τὴν ἀρχιερωσύνην. Ἰωνίας, ὁ καὶ Ἀλέξανδρος, βασιλεὺς ἅμα καὶ Ἀρχιερεύς. μέχρι τούτου οἱ ἀπὸ Κύρου Χριστοῦ ἠριθμήσαντες ἔτη υπγ'. ἃ εἰσιν ἑβδομάδες ἐτῶν ξθ'. καθὼς ἦρα καὶ Δανιὴλ, τὸ καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις λόγου τοῦ ἐξελθεῖν λόγον τοῦ ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἰερουσαλὴμ ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά, καὶ ἑβδομάδες ξβ'. ἃ τινα εἰσὶν ἔτη υπγ'. ἀπὸ δὲ Κύρου ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐκείνου, ἔτη εἰσὶ τ ϟ δ'.

Εἶτα διδάσκει ἡμᾶς πόθεν ἀριθμεῖν δεῖ· ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπανόδου, ἀλλ' ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ χρηματίσαι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἰερουσαλήμ. οὐκ ἐπὶ Κύρου δὲ φάσκοντός ἐστι, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μακροχείρου Ἀρταξέρξου. μετὰ γὰρ τὴν πάθοδον ἐπανῆλθε Καμβύσης, εἶτα οἱ μάγοι, εἶτα μετ' ἐκείνους Δαρεῖος ὁ Τσάπου, μεθ' ὃν Ξέρξης ὁ Δαρείου, καὶ Ἀρταβάνης. εἶτα Ἀρταξέρξης ὁ μακρόχειρ ἐβασίλευσε τῆς Περσίδος. ἐν δὲ τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, Νεεμίας ἀνῆλθεν τὴν πάλιν ἀνοῖσαι, καθὼς Ἔσδρας διηγήσατο. ὀγδοηκοστὸν υπγ'. ἔτη γεγόνασι, ἕως τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως, καθὼς Ἰώσηπος ὁ Ἑβραῖος μαρτυρεῖ. Ἰώσηπος ἱστορεῖ, ὅτι κζ' τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς τοῦ Κυρίου σταυρώσεως, πτύπος τοῦ ἱεροῦ ἀκουστὸς ἐγένετο ὡς ὑπὸ πολλῶν ἀκουσθέντος· ἔπειτα φωνὴς ἀδρὰς ὑποδὺς ἀνῆκεν ἀπὸ τοῦ ἐσωτάτου ἱεροῦ, μεταβαίνουσι ἐντεῦθεν.

Ὅτι ὁ Πόντιος Πιλάτος ἐπὶ Γαΐου Καίσαρος ποικίλας περιπετείας συμφορᾶς, ὧς φασιν οἱ τὰ Ῥωμαίων συγγραψάμενοι, αὐτοσχεδιάσας ἑαυτῷ ἐγένετο. οἱ δὲ Μαγδαληνὸν λέγουσι κατ' αὐτοῦ τῇ Καίσαρι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ φρενηλατῆσαι. ὃς δίρματι βοείῳ νεοδάρτῳ τῶν μετὰ ἀλεκτόρος καὶ ἐχίδνης (ὡς ἔστιν ἰδεῖν Ῥωμαίοις) ἐγκλείσας, καὶ εἰς κύτος ἀλλοδαπὲς ἀπέκρυψεν. οἱ δέ, ὡς ἀκριβῶς μᾶλλον αὐτὸν λέγουσι ἐκδαρῆναι, καὶ ὕπως ἀποθανεῖν.

Ὅτι ἀπὸ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ Ἰουδαίων βασιλεία, ἕως τοῦ μεγάλου Ἀγρίππα, ἐκράτει χρόνους ἑκατὸν ὕστερος. Ἡρῴδης πρῶτος ὁ τὰ νήπια ἀνελών, ἔτη λζ'. Ἀρχέλαος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, θ'. Ἡρῴδης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, κδ'. Ἡρῴδης ὁ καὶ Ἀγρίππας ὁ σκωληκόβρωτος, ἑπτά. Ἀγρίππας υἱὸς αὐτοῦ ὁ μεγάλος, ἔτη κζ'.

Ὅτι ὁ Ἑβραίων σελληναικῶς τὸν μῆνα ψηφιζόντων, ἤτοι κθ'. ἡμέρας, ἡμέρας τὸ καὶ κυκλικὸν ἐνιαυτὸν τὰ κδ' ἥλιον, ὑπάρχοντος ἡμερῶν τξδ'. τοῦ κατὰ σελήνην δωδεκάμηνον παραλάσσειν ἡμέρας ιαδ'. διὸ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς μῆνας ἐμβολίμους ἐν ὀγδόῳ ἀκτὼ παρεμβάλλουσιν. ἀκριβῶς γὰρ τὰ ιαʹ. καὶ ηʹ. δ'. ποιοῦσι τεσσαράκοντα.

Τιβέριος ὁ υἱὸς τοῦ Καίσαρος ὁ προμνησθεὶς, ὅτος ἦν Γαΐου ἀνεψιός. Ἀστρολόγου δὲ τοῦ Θρασύλλου γέγονε Τιβέριος φοιτητής. ὃς τοσοῦτος ἦν τοῦ τέχνου, ὡς ἀγανακτήσαντος ποτὲ τοῦ Τιβερίου κατ' αὐτοῦ, καὶ βουληθέντος ἄφνω ῥῖψαι τοῦ τείχους αὐτὸν ὠθῆσαι, συνθρασύνας φασὶ τὸν Θράσυλλον

Cedren.

A cumque pontificem ac reliquos omnes ſacerdotes dignis muneribus donavit, templum ſplendidis ac magnificis donariis exornavit, atque ita demum contra Perſas movit. Deinceps ſummi pontifices ac populi rectores fuerunt Jonias Jadu F. Eleazarus, Jonias, Simon, Jonaas Simonis: Janes, qui & Hyrcanus: Ariſtobulus, qui primus regium diadema pontificali ornatui ſuperaddidit: Janeas, qui & Alexander, rex idem & ſacerdos. Ad hunc uſque a Cyro Uncti rerum ſumma tractarunt, per annos CCCC-LXXXIII, quæ ſunt ſeptimanæ LXIX, ſicuti Danielus erat vaticinatus: (Cognoſces inquiens, & intelliges ab exitu ſermonis, quo decernetur ut ædificetur Hieroſolyma uſque dum Chriſtus imperet, ſeptimanas VII, & ſeptimanas LXII, qui ſunt anni CCCCLXXXIII.) A Cyro uique ad Antiochum Epiphanem, & urbi excidium ab eo illatum, anni ſunt CCCXCV.

Edit. Paris. pag. 195.

Danielis ſeptimanæ.

B Porro autem nos docet, unde initium numerandi ſit ſumendum: nimirum non ab eo die quo in patriam reditum fuit: ſed ab exitu ſermonis, quo decretum factum eſt de inſtaurandis Hieroſolymis. At urbs ea non eſt ſub Cyro reſecta, ſed ſub Artaxerxe Longimano. Reverſis enim in patriam Judæis, ſupervenit Cambyſes, inde Magi, poſt hos Darius Hyſtaſpis F. poſt hunc Xerxes Darii F. & Artabanus. ſecundum hos, Artaxerxes Longimanus regnum Perſicum obtinuit. Eo annum vigeſimum regnante, Neemias adſcendit, urbemque inſtauravit: ſicuti Eſdras narravit. Inde autem CCCC-LXXXIV. anni elapſi ſunt uſque ad excidium urbis: quemadmodum Joſephus Ebræus teſtatur. Idem memoriæ tradidit, ea ipſa die qua in crucem ſublatus eſt Chriſtus, primum in templo fragores auditos fuiſſe: deinde ex intimis penetrallibus vocem exauditam ingentem, Abeamus hinc.

C Pontius Pilatus imperante C. Cæſare, ut Romanarum rerum ſcriptores perhibent, variis calamitatibus circumventus, manus ſibi attulit. Alii ajunt, eum apud Cæſarem Chriſti cauſa accuſatum a Maria Magdalena, pelli recens bovi detractæ inſutum, una cum gallo, vipera & ſimia (ut eſt Romanis conſuetudo) radiiſque ſolis expoſitum periiſſe. Non deſunt, qui eum urris inſtar excoriatum obiiſſe perbibeant.

Alienigenarum in Judæos regnum uſque ad Agrippam minorem, obtinuit annos C, hoc modo. Regnavit primus Herodes infanticida, annos XXXVII. Ejus filius Archelaus, annos IX. Herodes frater ejus, annos XIV. Herodes Agrippa, is qui a vermibus conſumptus eſt, VII. Agrippa minor, filius ejus, annos XXVII.

D Ebræi menſem lunarem ſupputant, ondetriginta nimirum dierum, cum ſemiſſe diei. Et cum ſolaris circuitionis annus ſit dierum CCCLXV. ac quadrantis: itaque duodecim lunares menſes XI. diebus, dieique quadrante ſaperet: ideo Judæi tres menſes (qui a re Græcis Embolimæi dicuntur) iotercalant octavo quoque anno. nam octies undecim dies, & octo quadrantes diei, efficiunt tres menſes.

89 pag. 196.

E Tiberius prædictus frattem habuit, quo natus eſt Cajus. Tiberius aſtrologi Thraſylli fuit diſcipulus aſſiduus. Tanta fuit Thraſyllo peritia, ut cum eum Tiberius iratus quodam die ſubito præcipitem de muro agere ſtatuiſſet ſecum, illico vultu mœſtitiam Thraſyllus præ-

Thraſyllus aſtrologus.

tuleric : cauſamque a Tiberio interrogatus, eam ſibi notam vel maxime ſcanſili annorum lege periculoſum ſe intelligere dixerit : itaque Tiberium admiratione captum, ei pepercifſe · auctor Plutarchus.

Scripſit Tibetius ad urbium præfectos, ne ſibi aliquid legibus adverſum pet reſectptu mandunti, obtemperarent, ſed ignorationi id tribuerent. Idem præfectis tardius ſucceſſores miſit, ſubditis ea in re parcens. Cauſamque rogatus, fabulam protulit. Novi præfecti. Cujuſdam vulneribus muſcas inſediſſe, ſupetveniſſe quemdam, qui eus vellet abigere : ſaucium vero id prohibuiſſe, quod diceret, in metu ſe eſſe, ne earum in locum aliæ ſanguinem etiamnum ſitientes ſuccederent.

Tradit Euſebius, anno Tiberii κ ν. Chriſtum baptizatum : quod cum Evangelio congruit. paſſumque anno Tiberii ιϛ, mundi ͵ϛϡϡ ιϛ ͵ϡϡϰα. Idem de Joanne Baptiſta ſic ſcribit. Joſephus de Joanne & Chriſto, lib. 18. Cap. 7. Quidam Judæi eaiſtimaverunt, Herodis exercitum a Deo fuiſſe deletum juſta ſalmodam vindicta, ob cædem Joanni cognomento Baptiſtæ illatam. Hunc enim necari Herodes juſſerat, virum bonum, & Judæos ad ſtudium virtutis eahortantem, juſtitiamque in vitæ communis uſu, & ad pietatem Deo præſtandam, intelligendumque baptiſmum. Rurſum de Chriſto idem hæc · (Fuit eo tempore Jeſus, vir ſapiens, ſi quidem eum virum appellare licet. nam & mirabilia facta fecit, & homines docuit veritatem libenter amplectentes, multoſque etium de Græcis diſcipulos habuit. Eum, cum eſſet a Piluto in crucem actus, prædicare non deſtiterunt diſcipuli, qui ſemel ipſum dilexerunt. Tertia enim ab obitu ſuo die redivivus eis apparuit : cum quidem divini vates hæc & alia de comiraculoſa jam ante teſtati ac vaticinati fuiſſent.) Voluit Tiberius, miraculorum a Chriſto edixorum fama excitarus, imperatotio edicto eum inter Deos referre : ſed a Senatu impeditus fuit · auctor Euſebius.

Eodem Tiberio imperante, in locum proditoris ſuhrogatur ab Apoſtolis Matthias. Judæ proditoris exitus. Judas, cum ſeſe ſuſpendio affeciſſet, quotidie ad reſipiſcentiam exhortantibus Apoſtolis non obtemperans, ut Domioum cælo ſubiiſſe audivit, illico ita intumuit, ut medius crepans perierit. Edit. Pariſ. p. 45. 197. Qui ſi facti pœnitentiam egiſſet, numquam profecto eum aſpernatus fuiſſet is, qui omnes vult ſalvos fieri.

Tiberius ingenio truculentus fuit, vinoque deditus. ideo a Romanis Biberius denominabatur. Suffocavit eum Cajus, ſtatre ipſius natus, ægrotanti multam injiciens veſtem.

C. Caligula exinde regnavit annos ϛϛ, homo ſtupris ſupra modum deditus. C. Caligula imperator. Is in forum progreſſus, cum cœnum conſpexiſſet, eo accivit Flavium Veſpaſianum, tunc ædilem, ſed qui poſtea Imperator eſt factus : inque ejus, ut rempublicam negligentis, veſtem cœnum conjici juſſit. Eo deſignabatur, eum rempublicam conturbatam receptorum. Eodem Caligulæ impetio Agrippa rex Judææ & Simon Magus baptizantur a Philippo, qui fuit unus de ſeptem diaconis.

Caligulam Claudius necat. Sub hoc Cornelius, primus omnium de gentibus

παρ᾽ αὐτοῦ. ἐρασθέντος δὲ Τιβερίου τοῦ αἴτίου, ἵνα αἰθανίσθαι ἀλαμπαδίαν ἐγγὺς αὐτοῦ μίγιστον ταύτῃ τῇ ὥρᾳ. καὶ τὸ Τιβερίου θαυμάσαντος, ἐάσαι αὐτὸν, φησὶ Πλούταρχος.

Ὅτι Τιβέριος ὁ τῶν πόλεων ἄρχουσι ἔγραφεν, ὡς εἴ τι παρὰ τοὺς νόμους γράψει, μὴ προσέχειν φασὶν, ὡς ἀγνοήσαντι. ὅπως δὲ βραδέως τοὺς ἄρχοντας διαδέχεται, φασὶ τὸν ὑπηκόων. ἐρασθεὶς δὲ τοῦ αἴτίου, εἴπερ τοῦ παροιμιώδους τῶν ἐπισταθμίων μυῶν τῷ τραύματι, καὶ τὸ θελήσαντος λοιπὸν βόσκεσθαι πάντας καὶ καλοῦντος ὑπὸ τὸ τραύματος, εἰπόντος· ἵνα μὴ ἄλλοι πεινῶσαι ἥμασιν ἐπέλθωσιν.

Φησὶ δὲ Εὐσέβιος, ἔτει τῆ ιϛ. ἔτει Τιβερίου βαπτίζεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς (σωμφὰ τῷ διαγγελίῳ) ἐν τῇ ιά. τὸ συνάδειν τὸ πάθος, ὃν ἔτει τῷ κόσμου ϛφλθ᾽ Γράφει δὲ καὶ Ἰώσηπος περὶ μὲν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ταῦτα· τισὶ δὲ Ἰουδαίων ἔδοκει, διολωλέναι τὸν Ἡρώδην στρατὸν ὑπὸ Θεοῦ, καὶ μάλα δικαίαν τιννυμένη δίκην, διὰ ποινὴν Ἰωάννου τοῦ καλουμένου Βαπτιστοῦ· τὸν μὲν Ἡρώδης ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἀρετὴν ἀσκοῦσι ἀρετὴν ἐπασκεῖν, δίκῃ τε πρὸς ἀλλήλους διακοσιοῦν, καὶ τὰ πρὸς Θεὸν εὐσεβείᾳ χρᾶσθαι, ἓ συνιόντας βαπτισμόν. περὶ δὲ τοῦ Χριστοῦ πάλιν ὁ αὐτὸς φησιν· ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον Ἰησοῦς ὁ σοφὸς ἀνὴρ ἦν, εἴγε ἄνδρα λέγειν αὐτὸν ἐχρῆν· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, καὶ διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ παλαθὰ δεχομένων· πολλοὺς δὲ καὶ τοὺ Ἑλλήνων ἠγάγετο Χριστὸς, ὃν Πιλάτου σταυρώσαντος, μὴ ἐπαύσαντο ἀπράσκοντες περὶ αὐτοῦ οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες μαθηταί. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἀμέραν ἔχων, πάλιν ζῶν· τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια, καὶ ἔρρητον. ὅπως ὁ Τιβέριος αὐτὸς τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ θαύματα, ἀβούλητα διὰ βασιλικὴν τύπα ἀναγορῶσαι αὐτὸν Θεόν· ἀλλ᾽ ἀντιπράξαι τῷ παρὰ τὸ συγκλήτου· καθὼς καὶ Εὐσέβιος λέγει.

Ὅτι ἐπὶ Τιβερίου μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων Ματθίας ἀντὶ τοῦ προδότου. ὃς Ἰούδας μετὰ τὴν ἀγχόνην, καθ᾽ ἑαυτὸν ἀμέραν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων παρακαλούμενος καὶ νουθετούμενος πρὸς μετάνοιαν ἐλθεῖν, καὶ μὴ πειθόμενος, ἐπεὶ ἀνελήφθη ὁ Χριστὸς, ὡς ἔπεσεν, ἐξὸν ἐγκαθεὶς ἐλάκησε μέσος, καὶ ἀπώλετο. οἱ δὲ μετάνοιαν ἦλθεν, ἵνα ἂν αὐτὸν ἀπώσατο ὁ πάντας θέλων σωθῆναι.

Τιβέριος δὲ τῷ τρόπῳ καὶ τῇ γνώμῃ, ἀπιστὸς ἦν, καὶ οἶνῳ ἐλάττων. διὸ καὶ βιβέριον αὐτὸν Ῥωμαῖοι ἐκάλουν, ὃ σημαίνει παρ᾽ αὐτοῖς τὸν οἰνοπότην. τοῦτον Γάϊος ὁ ἀδελφιδοῦς, ὃν τῇ νόσῳ αὐτοῦ ἐμάνια πολλὰ πτελθεὶς, ἀπέπτιξεν.

Ἐκράτησε δὲ Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ἔτη ζ᾽. ὅπως ἦν μοιχικώτατος πάνυ· ὃς προῆλθε ποτὲ τοῦ ἀγορᾶς, καὶ ἰδὼν πυλὴν ἐν τῇ ὁδῷ, ἤγαγε Φλάβιον Οὐεσπασιανὸν, ἀγορανόμον τότε ὄντα, τὸν μὲν παῦσαι βασιλεύσαντα· καὶ ὡς ἀμελοῦντα τῆς κοινῶν, τὸν πυλὸν ἐκτοῦ ἰδόντα βλαθῆναι ἐαίλδεσιν· ὅπερ ἐσήμανε, τὰ κοινὰ τεταγμένα αὐτὸν παραλήψεσθαι· ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ αὐτοῦ Γαΐου βασιλείας, Ἀγρίππας βασιλεὺς ὁ Ἰουδαίας, καὶ Σίμων ὁ Μάγος βαπτίζεται ὑπὸ Φιλίππου, ἑνὸς τῶν ἑπτὰ διακόνων.

Γαΐος δὲ ὑπὸ Κλαυδίου σφάζεται. ἐπὶ τούτου Κορνήλιος πρώτος ἐξ ἐθνῶν βαπτίζεται ὑπὸ Πέτρου.

καὶ Παῦλος τὸ τῆ ἐκλογῆς σκεῦος, δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποστόλου ἀναδείκνυται. Κλαυδίου βασιλεύσαντος ἔτη ιγ'. μᾶλλον δ'. ὤν δειλὸς ὤν, πάντας τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐποίει ἱρδιῶσθαι, μή τι ξιφίδιον ἔχωσι. καὶ ἐν τοῖς συμποσίοις ὡπλισμένοι εἰς φυλακὴν παρίκειντο αὐτῷ. ἐξ οὗ καὶ οἱ τοῖς λοιποῖς βασιλεῦσι ἄθεσις γέγονε τοῦτο. ἐπὶ τούτου καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς ἐν φιλόσοφος Πυθαγόρειος, στοιχειομαντικός. ἦλθε εἰς Βυζάντιον παραλαθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων, ἐστοιχείωσεν, ὥρεις μὲν καὶ σκορπίους μὴ πλάσειεν, κώνωπας μηδὲ παρῆναι, ἵππους μὴ καπορρωῶσθαι, μήτε μὴν ἐγκλίνεσθαι κατ' ἀλλήλων, ἢ καὶ πάντινος. καὶ Λύκον ἦ τὸν ποταμὸν ἐστοιχείωσεν, ὥστε μὴ πλημμυρήσαντα τὸ Βυζάντιον καταλυμῆναι.

Τότε Αἰγύπτιος λῃστὴς ἐξήγαγεν εἰς τὴν ἔρημον τὰς σικαρίας· ἃς μετῆλθε Φῆλιξ ἡγεμών. σικαρίους δὲ αὐτοὺς ὠνόμασεν, ἀπὸ τῶν σικαρίων, εἶδος ἐστὶ μαχαίρας μικρᾶς, ἃ ὑποφέροντο κρυφῆ, εἰς τὸ λαθραίως τοὺς παραντυγχάνοντας πλήττειν. καθ' ἃν καιρὸν μεταξὺ Θήρας καὶ Θηρασίας, νῆσος ἀνερρώγη σφοδρά.

Οὗτος πόλιν ἔκτισεν, ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι καλέσας αὐτὴν Κλαυδίαν πόλιν, καὶ Ἰουδαίους τοὺς Ῥώμης ἀπήλασεν. ἐπὶ τούτου καὶ ἑορτὴν τῶν πάσχα συγχύσεως γενομένης ἐν Ἱεροσολύμοις, μέσοι πανδήμου καὶ λοιθορούντος εὑρέθησαν τελεσθέντες. Οὗτος μόνον Ἰουδαίους ἐτυράννει, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἐν Ῥώμῃ ἐπισήμους ἀναιρῶν, ἐλάμβανεν αὐτῶν τὰς οὐσίας. φῶς τούτου καὶ διλοκαρπάσω νομοθετήσας, ἐπέτρεψε κατηγορεῖν τῷ δικαίῳ, ἃ τι συμέβοιεν αὐτοῖς πλαμμέλημα. πρόπυθεν δοκεῖ συμφορὰ κατολήρου τὸν οἰκουμένῳ πᾶσαν, τῷ οἰκείῳ μεγάλως τιμωρίας ὑποδεδόντων τοὺς δικάτας. ἐμὲν ἄλλα καὶ εἰς μοιᾶν ἰατραπεῖς, ἄθεσμά τινα διεπράττετο. φονεύσας δὲ τοὺς φονεῖς Γαΐου, ἀγρίθη ὑπὸ τῆ ἰδίας γυναικὸς φαρμάκῳ.

Ἐπὶ τούτου Ἰάκωβος ὁ Ζεβεδαίου ἐμαρτύρησε, καὶ Μάρκος δὲ ὁ εὐαγγελιστὴς τὸ κατ' αὐτὸν εὐαγγέλιον ἀπεστειλε Πέτρου συνιγράψαντο. καὶ ὁ Αἰγύπτῳ ἐλθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, πρῶτος ἐκκλησίαν πηξάμενος, πολλὰ μοναστήρια συνεστήσατο, ἅπερ σημεῖα τινὰ προσηγορεύθησαν, καθώς φασιν Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου. ὅτι Μάρκον πρῶτον ἴσμεν ὁ Αἰγύπτῳ τὸ εὐαγγέλιον συγγεγραφέναι, καὶ ἐκκλησίαν πρῶτον ἐν αὐτῇ Ἀλεξανδρείας συστήσασθαι τοσαύτην δὲ τῷ αὐτοῦ πιστευσάντων πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐν πρώτῃ ἐπιβολῇ συνῆγεν, δι' ἀσκήσεως φιλοσοφωτάτης καὶ σφοδροτάτης, ὡς καὶ συγγραφῆς ἀξιῶσαι τὰς διατριβάς τε καὶ συναθροίσεις καὶ πᾶσαν ἄλλην τὴν ἀρίστου βίου διαγωγὴν, Φίλωνα τε σοφώτατον, ὡς καὶ αὐτοπτῆσαι τὸν ἀποστόλου Πέτρου, ἐν αὐτοῖς ἐν συνόμιλον ἐν Ῥώμῃ γενόμενον. τῷ δὲ παρ' ἡμῶν ἀσκητῷ ἀποδεχόμενος τὸν βίον, ἐκθειάζει σφόδρα, καὶ συμπλέκει τοὺς κατ' αὐτὸν ἀποστολικοὺς ἄνδρας, ἐξ Ἑβραίων, ὡς ἔοικε, γεγονότας καὶ τῷ Ἐσσαίων ἀσκησιν καὶ πολιτείαν δ' μάλα προκατειλῆφότων.

Ἧτις γε τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων ἡ δικαιοσύνη ἐξ ἐπιμέτρου διεκρίνατο. ἀπὸ δὲ Ἰωνάδαμ υἱοῦ Ῥηχὰβ καταγόμενοι ἔτυχον ἡ παράρσιον ἀκριβοτάτην καὶ δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ σκληραγωγίαν ἐπίστευσαν. καθώς φησι καὶ Ἰώσηπος περὶ αὐτῶν. ὅτι Ἐσσαῖοι Ἰουδαῖοι μὲν εἰσὶ τὸ γένος, φιλάδελφοι δὲ, καὶ τῶν ἄλλων δικαιοτέρων πλέον. οἱ ἡ μὲν ὑδρίαν ὡς ἀσκίαν ἀποστρέφονται, τὴν

A baptizatur a Petro: & Paulus inſtrumentum electionis, Chriſti pateſactione Apoſtolus deſignatur. Imperavit Claudius annos XIII, menſes IX. Is adeo fuit meticuloſus, ut omnes ad ſe accedentes excuti juberet, ne quis forte ſicam geſtaret. Atque in convivis armato utebatur præſidio: quod ab eo cœpcum, reliqui etiam deinceps uſurpaverunt imperatores. Eo impetante Apollonius fuit, patria Tyaneus Philoſophus Pythagoreus, qui magicis notis mira præſtabat. Cum enim Byzantium profectus ab incolis rogaretur, ſuis magicis artibus effecit, ne ſerpentes eo, aut ſcorpii accederent: neque culices, ne equi ferocirent, neve illi vel mutuo vel in alios animantes rabie ſævirent. B Lycum quoque amnem compeſcuit, ne ſuis exundationibus Byzantio noceret. Claudius Imperator. Apollonius Tyaneus. 90

Tunc Ægyptius latro ſicarios in ſolitudinem eduxit: quos Felix præfectus ulcus eſt. Eodem tempore inter Theram & Therafiam inſula enata eſt, ſtadiorum XXX.

Claudius urbem condidit de ſuo nomine Claudiopolin: & Judæos Roma expulit. Ejus tempore cum iater paſchatis celebrationem tumultus exiriſſet, XXX millia hominum tantum eliſi atque interfecti ſunt. Neque in Judæos modo ille ſæviit, ſed & Romæ nobiliſſimum quemque trucidavit, ejuſque bona ſibi rindicarit. Ad hæc, ſervili poteſtate legibus confirmata, ſervis permiſit ut dominos ſuos accuſarent, ſi cujus eorum delicti eſſent C conſcii. quæ res atroces pet orbem terrarum calamitates excitavit, cum omnes paſſim ſetvi dominis ſuis graria ſupplicia conelliatent. Quin & eo vecordiæ eſt prolapſus, ut ſummis ſeſe flagitiis polluereet. Tandem cum Caii percuſſores necaſſet, venenco eſt ab uxore ſua ſublatus. Edit. Pariſ. pag. 993.

Hoc rerum potiente, Jacobus Zebedæi F. ſupplicio ſuo veritati teſtimonium tulit. & Marcus Evangelium Petri monitu conſcripſit: miſſuſque ab eo in Ægyptum, primus fundata eccleſia, ibi multa monaſteria inſtituit, quæ a gravitate vitam ibi degentium Semnæa tunc appellabantur: quemadmodum Euſebius Pamphili ſcribit: Primum Marcum ſcimus in Ægypto Evaogelium conpoſuiſſe, primumque Eccleſiam apud ipſam Alexandream inſtituiſſe. Tanta autem primo eo aggreſſu multitudo rirorum muliertumque fidem Evangelio adhibens, exercitationi virtutum vehemeoriſſimæ & quam maxime philoſophicæ ſeſe dedit, ut eorum conſuetudines, conventus, cætetamque optimæ vitæ rationem deſcribere dignatus ſit Philo doctiſſimus vir, qui Romæ Petrum Apoſtolum vidit, audivit, cumque eo eſt eollocutus. Is enim noſtrorum, quos ab exercitatione bonorum operum Aſcetas vocabant, probans ritam, mirum in modum laudibus tollit, ac magnifice prædicat Apoſtolicos ſuæ ætatis viros, ab Ebræis (ut videtur) oriundos, ac Eſſæorum moribus & diſciplina præclare prius inſtitutos. D Metaſ. Evangelium. Prima monaſteria. E

Eſſæorum ſecta, ſcriharum & Phariſæorum juſtitiam magno poſt ſe reliquit intervallo. Ii a Jonadabo Richabi F. genus ducentes, præſtantiſſimam longe nihil poſſidendi rationem, juſtitiam, temperantiam, atque duriter agendæ vitæ inſtitutum intenderunt: ſicut & Joſephus de iis ſcribit. Eſſæi natione Judæi ſunt. Ii amore mutuo, & religione aliis antecellunt, ro- Eſſæi. 91

luptatem tamquam flagitium averſantur : remperantiam , continentiam & affectuum vacuitatem virtutis loco ſectantur . matrimonia ipſi negligunt , alienos autem liberos tenera adhuc ætate ſuſcipientes docent, ac pro ſuis habent , ſuiſque eos moribus formant . Legitimas caſtaſque nuptias , & ſucceſſionem iis propagatam probant : vitioſos autem & Deo invilos concubitus ac laſciviam ſummopere abominantur . Divitias & opulentiam contemnunt : nihil poſſidere gaudent , quod id præſtet ut vita a ſtudio virtutis nequaquam abſtrahatur , aut impediatur . Nullum prophanum verbum ante ſolis ortum edunt : preces autem & pſalmorum cantum a media nocte ad lucem uſque Deo religioſe ac cum gravitate offerunt . eo facto , quiſque ad ſuum munus a præſide dimittitur . Id cum quiſque pro ſe jejunus atque intet divinarum rerum conſiderationem obiit , hora ſexta ad prandium in commune conveniunt , magna cum modeſtia atque ſilentio . Ibi piſtor panes ordine ſingulis propooit , ac cocus vaſculum de unico cibi genere ſingulis affert . ante autem quam cibum , purum eum & caſtum , capiant , ſacerdos preces fundit . nam nefas putant guſtare aliquid , Deo non ante invocato . Idem precandi mos eſt prandio finito : omninoque & principium & finem ſuarum actionum habent Dei aſſiduam venerationem . Finito prandio , ad opera ſua digreſſi , ea uſque ad veſperam tolerant : cœnaque conſueto ſilentio & modeſtia teſecti , rurſum ad preces conveniunt , breviſſimo & leviſſimo ſomno excuſſo . cujus rei cauſa eſt continuum jejunium , & quod eis certa menſura datur cibus porusque exilis & vulgaris ac parcus : neque enim apud eos ulla eſt ſatietas , aut veneris repletio : ſed magnas defectus , & pauciſſima requirere didicerunt . Si quis ad eos ſe conferat , eamdem vitæ rationem ſectandi cauſa , is non ſtatim exploratione aut exercitatione nulla præmiſſa admittitur : ſed per annum foris jubetur eodem victu iiſdemque moribus uti . ſecuris ei datur , & ſubligaculum , ac tunicula miſera : itaque operibus & dictis optimis exercetur . Poſtquam tolerantiam ſuam probavit , alio biennio de moribus ejus & obedientia omnibus in rebus ſit periculum : ita tandem dignus atque idoneus judicatus, in ſacrum cœtum recipitur . Ante omnia terribili jurejurando obligare ſe cogitur , primo ad pietatem obſervandam , Deumque pura mente & corpore colendam : deinde ad juſte cum omnibus hominibus ac ſine perſonæ ullius reſpectu agendum , quod neque læſurus quemquam dedita opera , neque injuſtis ſe ſocium præbiturus ſit : quod pro virili & culturus & defenſurus ſit juſtitiam : voluptatibus, rebus non neceſſariis ac molliciei deditam vitam ad mortem uſque declinaturus . Ruſus præter hæc jurant , nemini ſe quicquam omnino ſacræ iſtius doctrinæ ac venerabilium ſtudiorum ſecus traditurum , quam ipſi acceperint : omnem diverſam opinionem ac religionem vitaturos : huic divinæ religioni anice uſque ad ſanguinem ſe pie ac reverenter operam navaturos . Conſequuntur hoc multi ipſorum perpetua exercitatione atque puritate , ut divino nutu atque gratia etiam futura prævideant , dum jugi ſtudio vatum oracula & reliquum ſacrarum litterarum lectitantes , precibuſque incumbentes , ita eruditun-

Edit. Pariſ. pag. 299.

A δὲ σωφροσύνῃ ἐγκράτειαν ἐν τῷ μὴ τῆς πάθους ὑποπίπτειν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. καὶ γάμους μὲν παρ' αὐτοῖς ὑπεροράται· τὰς δὲ ἀλλοτρίους παῖδας ἔτι τρυφερὰς λαμβανόμενοι ἐν διδάσκοντες, ὡς συγγενεῖς ἡγοῦνται, καὶ τοῖς ἤθεσιν ἑαυτῶν ἐκτυποῦσι. καὶ τὸν μὲν ἔννομον καὶ σώφρονα γάμον, καὶ ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν ἀποδέχονται· τὰς δὲ πορνικὰς καὶ θυσυγεῖς μίξεις καὶ ἀσελγείας πλέον ἀποστρέφονται καὶ ἀποβδέλλονται. καταφρονοῦσι δὲ παρ' αὐτοῖς πλούτου καὶ πολυτελείας, καὶ ἓν ἀκτημοσύνῃν ὡς ἀπειράκαστον καὶ εὐάρεστον ἀσπάζονται. καὶ φῶς μὲν ἀνίσχοντος ἥλιου, ὕδωρ ἀρχὴν φθέγγονται, προσευχὰς δὲ καὶ ψαλμῳδίας ἐκ μέσης νυκτὸς μέχρις αὐγῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀναφέρουσι μετ' εὐλαβείας καὶ σεμνότητος. καὶ ὅπου πρὸς ὧν ἕκαστος ἔχει πρῶτον, ὑπὸ τῶ προεστῶτος ἀποστέλλεται. καὶ μέχρις ὥρας * ἕκτης μετὰ νήψεως καὶ θεολογίας, ὅπως ἐπὶ τὸ δεσπνητήριον συναθροίζονται, μετ' εὐλαβείας καὶ ἡσυχίας πολλῆς. καὶ ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθησιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἓν ἀγγεῖον ἑξ ἑνὸς ἰδίσματος πάντων προσάγει. καὶ προκατεύχεται δὲ τῆς τροφῆς ἀρχῆς ὕσης καὶ καθαρᾶς ὁ ἱερεύς. ἀθέμιτον γὰρ νομίζουσιν ἄρξασθαι τι. καὶ πάλιν ἀεὶ πράττων, ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται. καὶ ἀπλῶς ἀρχόμενοί τι καὶ παυόμενοι, χαιρίσιοι τῷ Θεῶν ἀδιαλείπτως. καὶ ἔνθις ἐπ' ἔργα μέχρις ἑσπέρας διαπαρτράσαντες, καὶ δειπνήσαντες μικρὰ πρὸς σωτῆρος καὶ συμπαρεπῆς κατασκόπως, ἐπ' ἰυχὰς πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχονται, πρὸς βραχυτάτης ὕπνου καὶ κυροτάτης ἐκτιναξόμενοι. ὑπέρ ἐστιν αἴτιον ἡ δίαιτας νῆψις, καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ πόσιν λιτὴν καὶ ἀπειέργον καὶ ἀναίζωτον. ὠδὲς γὰρ παρ' αὐτοῖς πόρος, καὶ χορτασιὰ κοιλίας, ἀλλ' ἔνδεια πολλὴ καὶ ἐλιγοδεία. τὸν δὲ προσερχόμενον ζηλῶσαι τὸν βίον, μὲ ὡδὲς ἀδοκιμάσας καὶ ἀγυμνάσας παραδέχονται· ἀλλ' ἐκεῖνον ἔξω μένοντι, τλὴ αὐτῷ ὑποτίθενται δίαιταν καὶ κατάσκεψιν. ἀξιπάθειόν τι καὶ περίζωμα δέντες, καὶ πενιχρὸν ἱμάτιον, γυμνάζονται ἐπ' ἔργοις ἀείποις καὶ λόγοις. εἶτα μετὰ τλὴ τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν, δυσὶν ἔλλοις ἔτεσι τὸ ἦθος καὶ τὸ εὐπάθειαν ὑπήκοον δοκιμάζονται. καὶ φανεὶς ἄξιος καὶ δόκιμος, ὅπως εἰς τὸν ἱερὸν ὅμιλον ἐγκρίνεται. πρόγε μὴν πάντων ὅρκῳ φρικώδει ἀπαιτοῦσι, φῶτων μὲν ἀσεβῶν καὶ θεραπεύειν ἐξ ὅλης καὶ καθαρᾶς ψυχῆς καὶ σώματος τὸ θεῖον· ἔπεσθαι δὲ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάττοντα ἅπαντα καὶ ἀνυποστόλυτα, καὶ μὴ κατὰ γνώμην βλάψαι τινά. μήγε μὴν συγκοινωνῶν ἀδίκοις, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν τῶ δικαίῳ καὶ φρονεῖζον καὶ βιαζεῖσθαι πάντας, καὶ τὸν ἐπάδοντα καὶ ψευδῆ καὶ ὑγρὸν ἀποστρέφεσθαι βίον μέχρι θανάτου· πρὸς δὲ τούτοις ὀμνύουσι πάλιν, μηδενὶ μὲν τὸ παράπαν μεταδώσειν τῆς δογμάτων, καὶ τῆς ἀγιογραφικῶν τύπων ἐκπεμπόμενον ἢ ὡς ἀκριβῶς αὐτὸς παρέλαβεν· ἀφίξεσθαι πάσης ἑναντίας δόξης καὶ λατρείας, καὶ ταύτης μὴν προσανέχειν τῇ θείᾳ, μέχρις αἵματος θρησκείᾳ καὶ κατασκάσει. ἐκ τῆς πολλῆς δὲ ἀσκήσεως καὶ καθαρότητος πολλοὶ καὶ τὰ μέλλοντα προγινώσκουσι ἐκ θείας ἐπιπνοίας καὶ χάριτος, ἀκαπαύστῳ μελέτῃ προφητῶν καὶ λοιπῶν ἱερῶν λογίων, καὶ προσευχῇ ἐμπαθυτερβυμένοι.

B

C

D

E

* τέμπτης, Joſeph.

Ταύτῃ ἄν ὁ Ἰώσηπος ἄκρος ἀσκήσας τὴ φιλοσοφίαν, ἐπὶ μεῖζονι προκόπτειν ἐσπούδαζε. ἀσκήσας γάρ τινα ἡμιφόρητον ἀσκητὴν κατὰ τὴν ἔρημον Λίββαν ὀνομαζόμενον, ἐθάνει μὲν ἀπὸ δένδρων καλυπτόμενον, τροφὴ δὲ ἀκρίδας φυομένη χαμόθεν· ᾧ καὶ ἄκρως ἐσπούδασεν αὐτὸν ζηλώσας, ὡς αὐτὸν ἀφίκετο. καὶ τρεῖς παρ' αὐτῷ ποιήσας ἐνιαυτὸς εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψε, καὶ τῇ τῆς Φαρισαίων ἐπολιτεύσατο δικαιοσύνῃ.

Ὁ δέ γε Φίλων, ὡς ἤρκται, περὶ τῆς ἐξ Ἑβραίων ἡμέτερον ἀσκητῆς ἀναφαίνεται, μέμνηται σαφῶς ἐν τῷ λόγῳ, ὃν ᾧ ἐπέγραψε περὶ θεωρητικοῦ βίου. ὡς Θεραπευτὰς, καὶ τὰς ὁμοσκήνους καὶ ὁμοτρόπους γυναῖκας Θεραπευτίδας ὠνόμασε. Θεραπευταὶ μὲν (φησὶ) ἰατρεύουσι, τὴν περὶ τὰς ψυχὰς τῆς προσκόπτουσιν αὐτοῖς ἀπὸ κακίας παθῶν, ἰατρῶν δίκην, ἀπαλλάττοντας θεραπείαις καὶ ἡδρύνουσι τὴν περὶ τὸ θεῖον καθαρὰς καὶ εἰλικρινεῖς θεραπείας καὶ θρησκείας ἕνεκα. εἶτα φησὶ πρῶτα μὲν ἀρχόμενοι φιλοσοφεῖν, ἐξίστανται τῶν προσόντων, καὶ τῆς ὑπαρχόντων· εἶτα δὲ πάσας ἀποταξάμενοι τὴ βίῳ θρεπτοῖσι, καὶ ἔξω τειχῶν προιλθόντες, ἐν μονάγροις καὶ ἄκροις καὶ ὄρεσι τὰς διατριβὰς ποιοῦνται, πάσι τὴν ἀνομοιοπάθειαν ἀλυσιτελῆ τε καὶ βλαβερὰς εἰδότες, τὴ φρονήσεως ζηλοῦσι καὶ ἀσκοῦσι βίον. ἔπου πολλαχῇ μὲν τῆς οἰκουμένης ἐστὶ τὸ γένος, (ἴδοι γὰρ ἂν ἀγαθὰ πλείου μεταχεῖν καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν βάρβαρον) ἐν Αἰγύπτῳ δὲ πλεονάζει, καὶ μάλιστα περὶ τὴ Ἀλεξάνδρειαν. καὶ ἐν ἑκάστῃ συμμορίᾳ οἴκημα ἐστὶν ἱερὸν, ὃ καλοῦσι σεμνεῖον καὶ μοναστήριον, ἐν ᾧ μυοῦνται τὰ τῶν σεμνὰ βίων μυστήρια τελοῦνται, μηδεὶς μηδὲν εἰσφέρων, μὴ ποτὸν, μὰ σῖτον, μηδέ τι τῶν ἄλλων ὅσα πρὸς τὴ τῶν σώματος χρείαν ἀναγκαῖα· ἀλλὰ νόμος καὶ λόγια θεσπίζοντα διὰ προφητῶν καὶ ὕμνους καὶ τἄλλα, οἷς ἐπίσταται καὶ δι' εὐσέβειαν συναύξονται καὶ τελειοῦνται. τὸ δὲ ἐξ ἐθισμοῦ μέχρις ἑσπέρας διάστημα· σύμπαν αὐτοῖς ἐστιν ἄσκησις. ἐντυγχάνοντες γὰρ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι, φιλοσοφοῦσι τὴν πάτριον φιλοσοφίαν ὑγιαρέστερον δὲ ὥσπερ τινα θυμέλιον προσπαβαλλόμενοι τῇ ψυχῇ, τὰς ἄλλας ἐπισωδομώσι τάφρους. Σιτίον δὲ ἢ ποτὸν ἡδὺς αὐτῶν προσοίγνυται πρὸ ἁλίου δύσεως· ἐπειδήπερ τὸ μὲν φιλοσοφεῖν ἄξιον φωτὸς κρίνουσι, σκότους δὲ τὰς τῶν σώματος ἀνάγκας. ἔνιοι δὲ καὶ ἡμερῶν τεσσάρων ὑπομένουσι βρῶσις, οἷς πλοῦτος πόθος τῆς ἐπιστήμης ἐνίδρυται. Τινὲς δὲ καὶ πλέον ἐνδιαφέρονται καὶ τρυφῶσιν, ὑπὸ σοφίας ἐσιώμενοι πλουσίως καὶ ἀφθόνως τὰ δόγματα χορηγούσης, ὡς καὶ πρὸς ἁπλησίασιν χρόνου αὐτοῖς μηχεῖ, μηχὶ δὲ ἡμερῶν ἓξ ἀπογεύσασθαι τροφῆς ἠθέλησαν. αἱ δὲ ἐγκρατεῖς τῆς ἱερῶν λογίων γίνονται αὐτοῖς δὲ ὑπονοῶν ἐν ἀλληγορίαις. πᾶσα γὰρ ἡ νομοθεσία δοκεῖ τοῖς ἀνδράσι τούτοις ζωῇ εἰκάζειν· καὶ σῶμα μὲν ἔχειν τὰς ῥήτας ἑρμηνείας, ψυχὴν δὲ ἀποκεῖσθαι ταῖς λέξεσιν ἀόρατον νοῦν. ὡσαύτως δὲ τῆς αὐτῆς εἶναι ἰδέας πολιτείας καὶ κατασκήνωσις καὶ γυναῖκας, ὧν αἱ πλεῖσαι γηραλέαι τυγχάνουσι, καὶ παρθένοι, καὶ τὴν ἀγνείαν ἐκ ἀναγκῆς, καθάπερ ἕνεκα τῆς παρ' Ἕλλησιν ἱερεῖσι φυλάττεσθαι διὰ φρονήσεως ἕνεκεν, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως ἀγαθῆς ὀρεχθέντα τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ καὶ αἰώνια.

Ὅτι δὲ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τῆς κατὰ τὸ διαγγέλιον διδασκαλίας, τάτε ἀρχῆθεν πρὸς τῶν Ἀποστόλων παραδιδομένα ἤθη καταλαβὼν ὁ Φί-

In hoc ſtudio cum Joſephus ad ſummam perfectionem provectus, majores adhuc facere progreſſus cuperet: audito quendam in ſolitudine vitam degere, Abbam nomine, cui ſub arboribus latibula, veſtis, cibus quem terra ultro educeret: ductus æmulatione ejus tam abſolutæ exercitationis, ad ipſum ſe contulit, trienniumque cum homine verſatus in urbem rediit, Phariſæorumque juſtam vitam coluit. Joſephus Aſceta. Edit. Pariſ. pag. 200.

Cæterum Philo de Ebraicis noſtris Aſcetis perſpicuam facit mentionem, in libro quem de vita contemplationi dedita inſcripſit. Mares therapeutas, fœminas habitu & moribus utentes iiſdem therapeutidas nominat: idque nominibus eis ait inditum, vel quod animas eorum qui ſe ad ipſos conferunt, a vitiis medicorum inſtar ſanaret, quod Græce eſt therapeúin: vel quod Deo pure atque ſincere colendo ſerviunt. nam ſervire etiam, ſeu famulum eſſe, Græcum vocabulum ſignificat. Addit deinde Philo: Hi ergo cum primum ad ſapientiæ ſtudium applicant, bona ſua atque poſſeſſiones relinquant: deinde omnibus vitæ curis valere juſſis, urbes egreſſi, in ſolitariis villis, hortis, aut montibus vitam degunt. quippe contuetudinem peccantium damnoſam ſcientes, vatum priſcorum æmulantur atque imitantur vitam. Hoc genus hominum eſt in diverſis mundi partibus: bonum enim perfectum oportebat & ad Græcos perveoire, & ad barbaros. In Ægypto autem magna eſt ejus copia, maxime apud Alexandriam: & ibi quavis claſſe domus eſt ſacra, quod Semneum dicitur, & Monaſterium, quod in ea ab hominum turba ſeclaſi venerabilis vitæ myſteriis initiantur, nihil quiſquam afferentes, non potum, non cibum, non quidquam aliud eorum quæ ad uſus corporis ſunt neceſſaria: ſed legas & oracula vatum, hymnos, atque alia quibus Dei cognitio & cultus augentur atque perficiuntur. Quicquid eſt ab aurora ad veſperam uſque temporis, id omne iis exercitationibus impenditur. Sacras enim litteras legentes, philoſophiam paternam exercent. Continentiam tamquam fundamentum in animo ſuo locant, ſuperque eam reliquas extruunt virtutes. Nemo eorum cibum potumve guſtat ante ſolis occaſum. Etenim philoſophari dignum luce putant, tenebras corporis neceſſitatibus congruere. Quidam ſcientiæ ardentiori deſiderio alimenta tertio tantum quoque die admittunt. alii tantum lætitiæ ac voluptatis ſtudio ſapientiæ immotando percipiunt, abunde doctrinæ ſuppeditantis, ut eo veluti convivio detenti, ægre ſexto demum die cibum ſumere aſſueverint. Cæterum divinorum oraculorum expoſitio per allegorias, quas vocant, ab iis fit, cum tectus verborum ſenſus elicitur. Tota enim lex ſacra iis hominibus videtur animali ſimilis: cujus corpus verba referant: animam autem, qui abditus ſub iis conſpectum fugit ſenſus. Eadem eſt & ſacrarum mulierum converſatio. Pleræque earum virtutis jam, virginitatem non coactæ, ſicuti quædam apud Græcos ſacerdotes momentaneæ laudis cauſa, ſed inſtituto bono, ac cupiditate futurorum atque æternorum bonorum conſervarunt. pag. 201.

Conſtat autem Philonem hæc ſcripſiſſe, quo tempore primum Evangelii præconium divulgatum eſt, cum inſtituta Apoſtolo-

rum prima ipſe vidiſſet. Idque Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica, & ad Marinum ſcribens teſtatur. Eodem modo etiam magnus ille Athanaſius ſcribit. Cum enim, inquit, duo ſint vitæ genera, mediocre unum, & humanæ vitæ accommodatum, quod eſt in matrimonio: alterum angelicum & Apoſtolicum atque incomparabile, quod eſt virginitatis atque monaſticæ vitæ: ſi qvis ſane mundanum, id eſt conjugii, ingreſſus fuerit, culpandus non eſt, dona tamen tanta non accipiet: accipiet tamen, quia is eſt qui trigecuplum fructum fert. Quod ſi quis caſtum illud mundoque ſupetius amplectatur, tametſi id principio aſperum atque difficile videatur, tamen legitime confecto certamine, toleratiſque arumnis dona conſequetur majore digna admiratione: tulit enim fructum centuplum, perfectum & pleniſſimum, ſplandidum omnino, atque ſancta dignitate inſignem. Quo igitur modo antiqua lex in duo vitæ genera ſint diſtincta, alterum Phariſaicum & ſublime, alterum eo deterius & hujus vitæ neceſſitatibus obnoxium: ita & Chriſtianorum nova lex in monaſticam ac ſublimem, & in vulgarem vivendi rationem tribuitur.

Vitæ monaſticæ commendatio, ex Athanaſio. Matth. 19.

Phariſæi & Scribæ.

Phariſæi nomen a ſeparatione habent, quod ſeſe ab omnibus aliis ſejunxiſſent, ac vitam puriſſimam atque accuratiſſimam ſecundum legis præſcriptum poſſent agere. Eandem vitæ rationem etiam legis doctores, Scribæ dicti, tenuerunt. Eadem utrinque ſtudia continentiæ, virginitatis, jejunii bis in ſeptimana, ſexta-riorum patellarum atque poculorum ablutionis, decimationis & primitiarum, aſſiduarum precum, ac reliqua omnia. Mirabiles autem Eſſæi iis potiores ſunt, qui longe his antecellunt. Sane Paulus Phariſaicam vitam ut præſtantiſſimam ſectatus, haud obſcure eam rem jactat: Ebræum ſe ex Ebræis, & Phariſæum ſecundum legem nominans. Itaque Dominus noſter perfectiorem & angelicam vitam perſpicue præſcribens, haud injuria denunciavit cæleſtem hæreditatem appetentibus, eos in regnum cælorum non intraturos, niſi juſtitiam Phariſaica & ſcribarum juſtitia ampliorem conſecuti fuiſſent. Atque hinc Dionyſius illa apoſtolicus, ſacrum monachorum ordinem prædicans, ita loquitur. Omnium ſacrorum ordinum ſupremus eſt celſiſſimus monachorum ordo, purgatus exactiſſima ſecundum univerſam facultatem, omnique ornatus caſtitate ſuarum actionum. Itaque beati noſtri majores ſacris ſeipſos nominibus affecerunt, Therapeutas & Monachos appellantes, eo quod Deo caſte ſerviunt. Hæc pauca de multis neceſſe habui colligere ac referre, propter eos qui diſputant, quando & unde monachorum ceperit ordo, atque vitæ inſtitutum. Ubi ſunt ergo imaginum oppugnatores, qui monaſticam vitam una cum aliis Apoſtolicæ Eccleſiæ traditionibus atque conſtitutionibus impie & ſtolide rejiciunt atque conſpuunt, recentes Judæi? qui impium ac aliis inviſum ſuum initiatorem Coponymum ſecuti, novum eſſe atque recentem hanc ordinem aſſerunt, ſumma inſania, dementia ac ſtultitia decepti, neque vel quid dicant, vel de quibus aſſeverent intelligentes? Nos autem doctrinam ſanctorum patrum ſecuti, credimus eum vetuſtum atque antiquum eſſe.

Phil. 3.

Edit. Pariſ. pag. 202.

Matth. 5.

Monachatus laus.

A λων ἴχραψε ταῦτα, παντὶ δῆλον. ὡς καὶ Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ ταῦτα λέγει. ὁ αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς πρὸς Μαρῖνον γράφει φησίν· ὁ μέγας Ἀθανάσιος φησί· δύο γὰρ ὄντων τῶν πολιτειῶν ἐν τῷ βίῳ, μιᾶς μὲν μετριωτέρας καὶ βιωτικῆς, τὸ γάμον λέγω· ἑτέρας δὲ ἀγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς καὶ ἀνυπερβλήτου, τῆς παρθενίας, ἥτις τῆς μοναδικῆς πολιτείας· εἰ μέν τις τὴν κοσμικὴν, παῖδες τὸν γάμον ἔλοιτο, πάμφυρις οὐκ ἔχει· τοσαῦτα γὰρ χαρίσματα ἡ λήψεται, λήψεται μέντοι, ἑκατονταπλᾶ λέγω, φασὶν ὁ ἀγγελικὸς πάντως ἐγκαπίσηται. οὐκοῦν ὥσπερ ὁ παλαιὸς νόμος εἰς δύο βίους ἐῶ διῃρημένος, εἷς τε τὸν Φαρισαϊκὸν, καὶ ὑψηλὸν, καὶ εἰς τὸν ὑποδεέστερον καὶ κοσμικόν· ὅπερ δὴ καὶ ὁ κατὰ Χριστιανισμὸν νέος διῃρεῖται νόμος εἰς μοναδικὸν ὑπεροχὴν, καὶ βιωτικόν.

Φαρισαῖοι τοίνυν, ἀρμοδιώτατοι ἀφορισμοῖ καὶ μεμερισμένοι, παρὰ τὸ μεμέρισθαι καὶ ἀφορίζειν ἑαυτοὺς τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἐλέγοντο, εἰς τὸ καθαρώτατον τὸν βίον καὶ ἀκριβέστατον, καὶ εἰς τὰ νόμιμα ἐπιτήδευμα. ἧς δὴ αὐτὴ βίου μετέσχοντο καὶ οἱ γραμματεῖς, παρ' οἷς καὶ πολιτεία ἡ αὐτὴ, ἐγκράτειά τε καὶ παρθενία, ὁσία δὲς τὸ σαββάτου, ξύσεων καὶ πιάκων καὶ ποτηρίων καθαρισμοὶ, ἀποδεκατεύσεις τε καὶ ἀπαρχαὶ καὶ ἐκδικήσεις δίκαι, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὑπεξῃρημένων δηλονότι τῶν θαυμασίων Ἐσσαίων, οἷς ὑπερτέρων σφόδρα καὶ λίαν ὑπῆρχεμεν. ἵνα δὲ φαιδρύνωμαι ὡς ἄριστον πολιτείαν ὁ Παῦλος ζηλώσας, δι' ἧς μάλα συμπύστας, φάσκων. Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων κατὰ νόμον Φαρισαῖος. ὅθεν εἰκότως ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν τελειότερον καὶ ἀγγελικὸν ὑποτυπούμενος ἐναργῶς βίον, ἔφασκε πρὸς τοὺς ἐρασὰς τῆς ἀρετῆς πληρεστέρας ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὅθεν γέ τοι καὶ ὁ ἀποστολικὸς Διονύσιος, ἀποτελεσμένων τῶν ἱερῶν τῶν μοναχῶν τάξιν, ὅπερ φησίν· Ἡ δὲ τῶν πλημμύρων ἁπασῶν ὑψηλοτέρα τάξις, ἡ τῶν μοναχῶν ἱερὰ δικαίσμασις, πᾶσαν μὲν ἀποκεκαθαρμένην κάθαρσιν ἀλαζὼς δυνάμει, καὶ παντελεῖ τῶν οἱασοῦν ἐνεργειῶν ἀγνότητι· ἔνθεν οἱ θεῖοι καθηγεμόνες ἀμωμοτέκνους ἑαυτοὺς ἐκείνων ἠξίωσαν, εἰ μὲν θεραπευτὰς, οἱ δὲ μοναχὸς ὀνομάσαντες, ἐκ τῆς τοῦ θείου καθαρᾶς ὑπηρεσίας καὶ θεραπείας. Ταῦτα δὲ πολλῶν ἐρασαμένοις ὀλίγα, ἀναγκαίως οἱμαι συμπέσοντα, διὰ τοὺς ἐπαπορήντας ποτὲ καὶ πόθεν ἀρξαμένου καὶ ἡ τῶν μοναχῶν ἄσκησις καὶ τάξις. τοιγαροῦν εἰσὶν, οἱ τὴν μοναδικὴν πολιτείαν μὴ τῶν ἄλλων ἀποστολικῆς ἐκκλησίας θείων παραδόσεων καὶ θεσμῶν εἰσομόχοι δυσεβῶς καὶ ἀσόφως ἀπαβαλλόμενοι καὶ διαπτύοντες, ἀρτιφανεῖς Ἰουδαῖοι; καὶ οὐ τὴν ἀσεβῆ καὶ θεοτυγῆ μυσαγωγὸν αὐτῶν κοσμοῦμεν, νέαν καὶ ἀρόσφατον ταύτην δογματίζοντες ἐξ ἄκρας μανίας τε καὶ ἀσεσίας καὶ ἀβελτερίας· μὴ νοοῦντες μή τι ἃ λέγωμεν, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιούμεθα; ἡμεῖς δὲ ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων ἐπόμενοι, καὶ ἀρχαίαν ταύτην καὶ παλαιὰν πιστούμεθα ὑπάρχειν.

Ἀλλὰ

* Scriptum erat etiam ανευαγ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος περὶ * ὑποταγῆς καὶ μοναδικῆς πολιτείας ἐξῶν, ὅπως ἔφη· διὰ τοῦτο καὶ ὁ φιλάνθρωπος Κύριος, κηδεμόνας ἡμῶν ἡ σωτηρίας, εἰς δύο βίους διεῖλε τὸ τῆς ἀνθρώπου, συζυγίαν καὶ παρθενίαν. ἵνα ὁ μὲν δυνάμενος ὑπενεγκεῖν ἡ ἡ παρθενίας ἡ ἀσκήσεως ἄθλον, ἔλθῃ εἰς σωφρονισμὸν γυναικός, ἐκείνη εἰδυῖα, ὡς ἀπαιτηθήσεται λόγον σωφροσύνης καὶ ἁγιστρυῶ, καὶ ἡ ὡς τὰς ἐν συζυγίαις πενητρφίας ἁγίας ἐμείσωσιν, τίς τε ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ νέᾳ. πάντες γὰρ ἀνθρωποι ἀπαιτηθησόμεθα τὸν ὡρὸς τὸ διαγγέλιον ὑπακοὴν, μονεχοί τε, καὶ οἱ ἐν συζυγίαις. ἀρκέσει γὰρ τῇ ἐπὶ γάμον ἐλθόντι εἰς συγγνώμην, τὸ ἀκρασίας, καὶ τῆς ὡρὸς τὸ θῆλυ ἐπιθυμίας καὶ συμμιξίας. τὰ δὲ λοιπὰ τῆς ἐντολῆς πᾶσιν ὁμοίως νομοθετημένα, οὐκ ἀκίνδυνα τοῖς παραβαίνουσι, καθὼς φησιν ὁ Κύριος ὡρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς· ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος, καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι τῶν θείων καὶ μακαρίων πατέρων, ἐν διαφόροις αὐτῶν λόγοις διαβεβαιοῦνται ἀρχαίαν καὶ ἀποστολικὴν εἶναι τὴν τῶν μονήρους βίου παράδοσιν. εἰ δὲ καί τινας τῆς θύραθεν εἰς παύτην τὴν μαρτυρίαν παράξομεν, μηδεὶς μεμφέσθω ἡμῖν. οὐκοῦν ὅτι ὁ Πλάτων ὑπεμφαίνων τὴν τελείαν τὸ ἀνθρώπου μακαρίσεις τε καὶ εὐδαίμονος γενέσθαι, πλὴν ὀλίγων. μέχρι πῦρ ἂν ζωμεν, πᾶν διεξέρχομεν· παρθενοφόροι μὲν γὰρ πολλοί, φιλόσοφοι δὲ ἀνὰ καὶ ὀλίγοι. καλὴ δὲ πρᾶξις καὶ πίστις, πολυπόνητα τυχεῖν ἁπάντων. ὅθεν ἐπήγαγεν, ἄνδρα ἁπλοῦν καὶ γνησίον * κατ' Αἰσχύλον. ἴσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ, δοκοῦντι πιστῷ εἶναι. ἄδηλον γὰρ ἐπὶ τῷ δικαίῳ, εἴτε τῆς δωρεᾶς καὶ τιμῆς ἕνεκα πιστὸς ἐστι. γυμνοῦσι δὲ πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποικίλης ἐναντίως ἐξελέγχουσι τὴν φαντασίαν. μηδὲν γὰρ ἔχων, δόξαν ἐχέτω μεγίστης ἀδικίας, ἵνα βεβασανισμένος ἢ εἰς δικαιοσύνην, τὸ μὴ τιθέσθαι ἐπὶ κακοδοξίας, ἢ φιλοδοξίας ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῆς γινομένων, ἀλλ' ἴσα μισούμενος μᾶλλον ἀγαπᾶν δοκῶν ἄδικος εἶναι διὰ βίου. Καὶ δὴ καὶ Σωκράτης ὁ διδάσκαλος αὐτῶν, ὡς αὐτὸν ὅπως ἔφη· πόθεν ἢ τῶν πολλῶν δόξαν δεῖ ἡμᾶς πρίεσθαι καὶ φοβεῖσθαι, ἢ ἡ τὸ ἐνὸς, ὅτις ἐστὶν ἐπαίων ἢ δεῖ καὶ φοβεῖσθαι καὶ αἰσχύνεσθαι μᾶλλον, ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, δεινῶς λωβησόμεθα, οὐκ ἄρα γε, ὦ βέλτιστε, φρονητέον ὑμῖν τι ἐρῶσιν ὑμῖν οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστὶν τῇ δικαίῳ καὶ ἀδίκῳ, ὅπως ἐχόν ἡ ἀλήθεια. ταῦτα δὴ φανερῶς τοί πασι τοῖς ὑμετέροις μαθηταῖς ἱεροῖς καὶ ἀποστολικοῖς λόγοις, ἐν οἷς φησιν ὁ μέγας Παῦλος, διὰ τῆς ὅπλων τὴ δικαιοσύνης τῆς δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας. ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς νουθετούμενοι καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, καὶ τὰ ἑξῆς. τοιούτῳ οὖν τινὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ διαίρεσι πολιτείας πάνυ Σωκράτης καὶ Πλάτων διδασκαλίαν ἐποιήσαντο, θαυμαστὸν ὅπως καὶ ἀξιάκουστον ἀληθῶς τῇ λογικῇ φύσει τῆς ἀνθρώπων συμφέρουσαν. τὸ γὰρ ἠθικὰ μαθήματα πάσης ἀνθρώπου ἡ φύσις ἐπαίδευτο. ἔπλασας γάρ τοι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος ὁ Θεὸς, ἐντίθεις τῇ φύσει τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων τὸν διάγνωσιν. ὁ καὶ

Cedren.

Sed & magnus Baſilius, de bonorum ſuorum diuiſione, & vita Monaſtica ſic diſſerit. Itaque etiam humanus noſter Dominus noſtræ ſaluris curam gerens, in duo vitæ genera diviſit homines, virginitatis nempe, & conjugii: ut qui impas virginitatis & exercitationis eſſet certamini, is matrimonium coorraheret: id ſciens, fore ſibi de temperantia, ſanctimonia, & ſimilitudine eorum ſanctorum qui in veteri novoque teſtamento in matrimonio vixerunt, rationem reddendam. Omnes enim homines rationem poſtulabimur de præſtita Evangelio obedientia, ſive monachi, ſive mariti. Sufficiet enim ei qui nuptias habuit, ad venlam incontinentia, mulieris appetitio & concubitus. Reliqua præcepta omnibus ex æquo impoſita qui violaverint, non impune ferent, ſicut Dominus ſuis diſcipulis ait: (Quæ vobis dico, omnibus dico.) Quin & magnus ille theologus Gregorius, lanctuſque Joannes Chryſoſtomus, aliique plurimi de beatis patribus, hinc inde ſuis in ſcriptis confirmant, antiquam eſſe atque Apoſtolicam vitæ monaſticæ traditionem. Quod ſi quos etiam extraneos teſtes laudemus, vitio nobis id verti non debet. Plato profunde, quam rara ſint ea quæ abſoluta ſiunt indicans, haud abſurde ita ſcribit. Non mihi videntur homines, niſi pauci, beati ac felices fieri poſſe, quantiſper hanc vitam ducimus. Multi enim ſunt virgiferi, pauci autem & rari philoſophi. Recte autem tradirus ac creditur, mortuos bona conſequi. His inſerit. Vir ſincero animo atque generoſo, (qualem Æſchylus deſcribit) præmiis ac donis afficietur. Qui videtur talis eſſe. Atqui in iocerto eſt, juſtitiæne, an vero munerum & honorum cauſa talis ſit. Nudandus igitur eſt, itaque redigendus, ut ſit ejus quem prius deſcripſimus contrarius. nulla enim re præditus, opinionem babeat ſummæ injuſtitiæ: ut ita exploratum ſit, eum eſſe juſtum, cum non cedat ſiniſtræ famæ, neque ambitione, aut iis quæ inde oriuntur propellatur: ſed ſit mutabilis, toto vitæ ſpatio cum putetur eſſe injuſtus. Et quidem etiam Socrates, ejus præceptor, ita eum interrogavit: An debemus vulgi de nobis judicia metuere? aut potius ſpretis omnibus aliis, ejus judicium revereri, qui ei quod rectum eſt obtemperet? cui niſi pareamus, ingens ſimus damnum percepturi. Non equidem, heus ru, curandum nobis eſt quid plebs judicet: ſed quid veritas probet, quæ juſtum ab injuſto diſceroit. Hæc perſpicue magis conveniunt noſtris ſacris atque Apoſtolicis ſermonibus.) Nam Paulus ita loquitur. Armia juſtitiæ dextris & ſiniſtris, per gloriam & ignominiam, per opprobria & mœſtitiam: tamquam impoſtores, cum quidem ſimus veraces: tamquam ignoti cum ſimus noti: tamquam morientes, cum quidem vivamus: ut qui caſtigamur, nequa tamen necamur, &c.) Hanc de juſtitia ac vitæ ratione Deo acceptæ doctrinam principes philoſophorum Socraten ac Plato tradiderunt, admirabilem profecto, & laude dignam, ut quæ ſit ſationi hominis naturali conſentanea. Etenim doctrina morum omnes homines ab ipſa natura inſtituuntur. Quippe Deus cum humanum genus condidiſſet, ejus naturæ bona ac mala diſcernendi rationem indidit: idemque gentes erudiit, &

A

B

C

D

E

92

Matt. 19.

Edit. Pariſ. pag. 203.

1. Cor. 6.

hominem cognitione imbuit. Itaque non tantum Socrates, Plato, aliique nonnulli Græci injuſtam ſunt abominati vitam, ſed & barbarorum multi. Quippe Hyperboreos etiam perhibent habitaſſe trans Riphæos montes juſtitiæ ſtudio aſſiduo incumbentes: nam neque carnibus veſcuntur, & arborum fructibus aluntur, aquamque bibunt. Et Brachmanas in ſylvis degere, corpora ſoliis teſtos ac virtutis majorem quam pro humana conditione ſtudio deditos. Anacharſin quoque Scytham philoſophum fuiſſa ajunt, ita amore ſapientiæ inflammatum, ut ob inſignem ejus exercitationem atque temperantiam ſit celeberrimus. Non enim vigilans modo animi motibus obluctabatur tacens atque quieſcens, ſed etiam dormiens ſigna temperantiæ atque continentiæ edebat. ſolebat enim læva manu pudenda, dextra labia tenere: innuens, multo gravius eſſe adverſus linguam certamen, ac ad ſecuritatem ab eo præſtandam majori opus eſſe præſidio. Chitonem quoque Centaurum Græci narrant juſtitiæ fuiſſe atque caſtitatis magiſtrum. id quod Homerus etiam teſtatur, qui eum Centaurorum ait extitiſſe juſtiſſimum: nimirum ob eximiam tolerantiam atque continentiam, corporiſque ſubactionem & concinnam cutem. Unde turſus Plato evidenter ſic præcipit. Curam corporis gerere oportet eam, ut cum anima ſervet harmoniam: propter quod & vivit, & recte vivens, & veritatis præconium faciens. Sic & B. Paulus ait, ſuum ſe corpus affligere & ſubigere: hoc eſt, exercitatione ſe id ad ſtatum rectum ſcienter prudenterque parare, ut id ſibi in tebus præſtantibus adjumento ſit, non ai proſpicere quæ faciant ad laſciviam. Quo loco cum noſtris præclare convenit Platoni, qui nos jubet neceſſariam ac debitam corporis curam gerere. Idem monſtravit atque patefecit, quomodo pravi affectus animi oriantur, augeanturque cupiditates malæ & in conſuetudinem abeant. Initium, inquit, amoris eſt a viſu: auger autem eum affectum ſpes, narrit memoria, conſervat conſuetudo. Itaque Socrates docebat vitare conſpectum & oſcula formoſorum, quod hæc virus ſcorpiorum & ſerpentum veneno damnoſius immitterent. Ideoque cernens quemdam formoſo adoleſcenti oſculum dare: Hic, inquit, vel in gladium inſiliret, vel in ignem ſe abjiceret: ſcilicet, qui tantum in ſeipſo rogum accendere auſus eſſet. Diogenes autem adoleſcentulum videns laſcivius quam eum ſexum decet ornatum: Siquidem, inquit, viris te ita ornas, infortunatus es: fin mulieribus, injuſte facis. nam viri mulieres ornatu captant, mulieres autem & ſemiviri viros. Sane Ageſilaus quoque formoſum amabat puerum, eumque oſculum ſibi facientem rejecit, evitans damnum. Alexander Darii filius, formoſas virgines ne videre quidem voluit: turpe ratus, eum qui viros viciſſet, a mulieribus vinci. Ita Cyrus quoque Perſarum rex, neque invenri ſuſtinuit puellam quamdam ipſi exemptam, cujus admirabilis forma prædicabatur: quin & ei qui ſa eam crebro videre, neque inde quicquam mali habere dictitabat, ſuaſit ne hoc vel faceret, vel diceret. ignem enim omnino adſtantes urere, amoris incendium etiam ad remotos pertinere. Quoniam igitur ex viſu amor naſcitur, iſque conſenſum,

Barbari virtutis ſtudioſi.

Edit. Pariſ. pag. 204.

Fine Ilia A.

2. Cor. 9.

pag. 205.

παιδίων ἴδιη ἡ διδάσκων ἀνθρωπον γνῶσιν. Διοπερ ἁ μόνον Σωκράτης καὶ Πλάτων, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶ Ελλήνων τὸν ἄδικον ἐβδελύξαντο βίον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶ βαρβάρων. Καὶ γάρ τὸς ὑπερβορίους μὲν οἰκεῖν ὑπὲρ τὰ Ριπαῖα ὄρη φασὶν, ἀσκεῖν δὲ δικαιοσύνην μὲ ἀριστοφαγοῦντας, ἀλλ' ἀπορδρύσις τῶ ὕδασι χαμαίτυς. καὶ τὸς Βραχμᾶνας ἐν ταῖς ὕλαις διάγειν, φύλλοις τὸ σῶμα καλύπτοντας, καὶ ὑπὲρ ἀνθρωπον ἀσκεῖν. καὶ Ανάχαρσιν δὲ τὸν Σκυθῶν φιλόσοφον γεγενῆθαι λέγουσι, τῶ ὕπνος αὐτὸν ἀπὸ φιλοσοφίας ἔρως ἐπύρωσεν, ὡς ἐνομασέσθαι διὰ πολλῶ ἄσκησιν τῶ σωφροσύνην γενέθαι. ἐ γὰ μόνον γρηγορῶν πρὸς τὰ ψυχῆς ἠγωνίζετο παθήματα τῶ ἀσυχάζον, ἀλλὰ καθεύδων τὰ ἀπὸ σωφροσύνης τῶ ἐγκρατείας ἰδίλα σημεῖα. εἰώθει γὰ τῆ μὲν λαιᾶ χεῖρὶ τὰ αἰδοῖα κατέχειν, τῆ δὲ δεξιᾶ δὶ τὰ χείλη συνέχειν. ὑπομφαίνων, ὡς πολῶ μεῖζον ἐςὶν ἡ ἀγωνία ἡ γλώττης, τῶ πλείονος ἐπικρείας εἰς ἀσφάλειαν δέονται. ἐ δὲ * Χειρώνειον δὶ κένταυρον ἱστοῦσιν Ελληνες, διδασκαλον δικαιοσύνης τῶ ἀγνείας γενέθαι διδάσκαλον, ὡς τῶ Ομηρος μαρτυρεῖ τῶν δικαιότατον πεφυκέναι κενταύρων, διὰ πολλῶ ὑπομονῶν καρτερίαν τῶ ἐγκράτειαν, τῶ σώματος δυλαγωγίαν, ἐ σύμμετρον ἐπιμέλειαν. ἔθεν δὴ Πλάτων ἐναργῶς αὐθις ἐκδιδάσκων φησὶν· ἐπιμελεῖσθαι ἢ σώματος ψυχῆς ἕνεκα * ἁρμονίας, δι' ἣ βίου τὸ ἐῦ, τῶ ὀρθῶς βιῶν, ὡ καταγγέλλων τὴ ἀληθείας τὸ κήρυγμα. τῶτο τῶ ὁ Θεῖος ἔφα Παῦλος, ὑποπτεύω μὴ τὸ σῶμα, τῶ δυλαγωγῶ τοῦτο, φησὶ, ἀσκῶν τῶ σύσσιτον αὐτὸ μὴ ἐποιῶμαι τῶ φρονήσεως γυμνάζω, τῶ φησὶν ἵν' ἀρετοτόνον συνεργίαν, ὡ φησὶ σὺν λόγων, προσομιλῶμεν. Συμπιφύκασι τοίνυν τῶ τοῦτο ὁ Πλάτων ἅμαλα τοῖς ἡμετέροις, ἢ ἀναγκαίαν τῶ δίκαιον ἐπιμέλειαν ποιεῖθαι παρεγγύησας τῶ σώματος. ὑπέδειξέ τε πάλιν τῶ διαφόρων, ὅπως ἄρχεται τῶ αὔξεται τῆς φαύλης ἐπιθυμίας τῶ κακίστης συνεθείας τὰ πάθη, φάσκων ὕπως· ἀρχὴ μὲν ἔρωτος ὄρασις· αὔξει δὲ τὸ πάθος ἐλπίς. τρίφι δὲ μένει· πρωῒ δὲ συνήθεια. διὸ τῶ Σωκράτης τὰ βλέμματα τῶ τὰ φιλήματα τῶ ἐμόρφων ὡς χαλεπώτατα σκορπίων τῶ ὄφεων ἐὰν ἐκένοις πεφυκότα ἐκφεύγειν ἐδίδασκεν. ἴδων ἐδών τινὰ νέον φιλόσοφον ὥσπερ, ὕπως (ὦν) ῥᾳδίως ἀν τῶ εἰς μαχαίρας ἐκβεσίσῃ, τῶ εἰς πῦρ ἐμπέσῃ· ὁ ἑαυτὸν βλεπόντα πυρὰν ἐν ἑαυτῶ κατακλίνας ἀνάψαι. Διογένης δὲ διασάμενος μειράκιον ἀσελγέστερον ἢ κατ' ἄνδρα κεκοσμημένον εἶπεν· εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς· εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀθλιᾶς. Θαρσῶν δικὰ τῶ καλλωπισμῶ οἱ μὲν ἄνδρες τὰς γυναῖκας, αἱ δὲ γυναῖκες τῶ οἱ ἀνδρόγυνοι τὸς ἄνδρας. τῶ μὲν τοι τῶ Αγησίλαος εὐμόρφου ὄρα παιδὸς, τῶ βουλόμενος αὐτὸν φιλῆσαι, διεκώλυεν ἑαυτὸν, φεύγων τὴν βλάβην. ὁ δὲ Αλέξανδρος οὐδὲ ἰδεῖν τὰς Δαρείου θυγατέρας ἠθέλησεν ἄγαν τῶ παρθένους ὔσας, λυσιτελῶς. αἰσχρὸν νομίσας τὸν ἄνδρα ἑλόντα, ὑπὸ γυναικῶν ἡττηθῆναι. Οὕτω δὲ τῶ Κῦρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐδ' θελῆσαι πάρεν τινὰ θαυμασίαν ἀφελέσθαι αὐτῆ, τῶ ἀμύητον κάλλος ἴχνη μαρτυρομένην, κατιδέζαι. κἀκάνα τῶ τῆ ὁρῶντι συνεχῶς, τῶ μηδὲν ἐκ τῶν δεινῶν πάσχειν λέγοντι, παρῆναι, μήτε λέγειν τῶν, μήτε πράττειν. τὸ μὲν γὰ πῦρ (φησὶ) τὸς πλησίον πάντ ἐσῶπας καίει, τὸ δὲ κάλλος ἐ τὸς πόρρωθεν ἐσῶπας. ἐπεὶ οὖν τὸ ἐ-

* Χείρωνα scribe.

ρᾶν ἐκ τῶ ὁρᾶν νίκησαι, καὶ ἐκ τῶ ἑρᾶν ἡ συγκατάθεσις γένηται, καὶ ἐκ τῆς συγκαταθέσεως ἡ πρᾶξις ἐπιτελεῖται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς τὸν ἀκολάστως ἐπιθυμοῦντα τὰς ὄψεις μοιχὸν ἔκρινεν, ἡ τὴν πρᾶξιν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν προαναιρῶν. καὶ ὁ Σωκράτης δὲ πάλιν, φυλάττεσθαι σφόδρα καὶ παραπροῖδθαι τὴν ἀκρασίαν διδάσκων, ἔφη. μὴ πεινῶντας λίαν μὴ ἐσθίειν, μηδὲ διψῶντας πολλὰ μὴ πίνειν· καὶ ὁ Κύριος ἐμακάρισεν τοὺς τοιούτους ἐν τοῖς μακαρισμοῖς.

Μετὰ δὲ Κλαύδιον ἐβασίλευσε Νέρων, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν ἐφ'. περὶ οὗ λέγειν ἔδω.

Ἐκατὸν Λίνειάδων μητρακτόνος ἐγκωμιάσεται.

καπέτωσ ὃν ἐκ τῆς γενεᾶς Αἰνείου, καὶ Ῥωμύλου καὶ Αὐγούστου. ὑπὸ πρατομένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς, οἷς ἀσεβῆς πράξεις ἐξέμαθε, καὶ ἀλλότρια τῆς βασιλείας ἐπεισόδια φρένασι, κιθαρίζων καὶ τραγῳδῶν, καὶ ὀρχούμενος ἐπὶ τῷ θεάτρῳ. ἐπρὸς τούτοις, ἐν πᾶσιν αὐτῷ ἀθεμιτουργίαις, ἐπὶ τῇ θεομαχίᾳ προσέθηκε μύσος, διώκτης πρῶτος γενόμενος τῷ θείῳ λόγῳ. μεθ' ἃ δὲ ταῦτα, ἐπιβουλῆς κατ' αὐτοῦ μεμαθήκεις αὐτῷ, οἷς ἄρσεν μανίας ἐλάθων, ἀνεῖλε τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἄλλους μυρίους τῆ γένει προσήκοντας, καὶ τοὺς ἐν Ῥώμῃ ἐπισήμους, τὴν ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν ἐφορώμενος. μεθ' ὃν τὸν ἀνελὼν τὴν γυναῖκα, ἐγκυμονοῦσαν ἔκλυσεν. ὑπὸ ἀνεῖλε τοὺς κορυφαίους ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, καὶ πολλοὺς ἑτέρους μάρτυρας ἐφ' ᾧ ἐν Ἰουδαίοις τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον ἀπέκτεινεν. ὃς ἀγνὸς ὑπάρχων ἐκ κοιλίας μητρὸς, οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἔπιεν, ἐμψυχον οὐκ ἔφαγε κρέας, ξυρὸς ἐπὶ τὴν ἀφαλὸν αὐτοῦ οὐκ ἀνέβη, ἐλαίῳ οὐκ ἠλείφετο, βαλανείῳ οὐκ ἐχρήσατο. ὑπὸ ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας κατέστη. τὰ δὲ γόνατα αὐτοῦ ἴσα ἀπεκλεύτα ὡς καμήλου, ἐκ τοῦ ἀεὶ κάμπτειν αὐτὸν, ἐν τῷ Θεῷ προσευχόμενον. ὅθεν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν Σωκρατικῆς πολιτείας, ἐκαλεῖτο δίκαιος καὶ Ὀβλίας, ὅ ἐστι περιοχὴ λαοῦ καὶ δικαιοσύνη. ἐπὶ οὗν αἰδέσιμος καὶ σεβάσμιος καὶ σφόδρα περιβόητος ὑπῆρχεν ὁ ἁγγελος Ἰάκωβος, ὡρῶν γενομένην τοῦ πάσχα, ἐν πολλῶν μυριάδων συνελθόντων τῇ Ἰουδαίων, τῶν ἀπὸ γραμματεῖς καὶ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, ἵστασθαι βουλόμενοι τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, εἶπον μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἀξιοῦμέν σε δίκαιε, οὗ πᾶσι τῷ λαῷ, ἵνα μὴ πλανῶνται ὀπίσω τοῦ λεγομένου Χριστοῦ. σοὶ γὰρ πάντες πειθόμεθα, γινώσκοντές σε δίκαιον, καὶ ἀπροσωπόληπτον. αὐτὸ ἡμῖν τὸ ἴσον ἡ θύρα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, ἔφη· τί μὲ ἐπερωτᾶτε περὶ τοῦ Χριστοῦ; καὶ αὐτὸς καθέζεται ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ὑρανῷ, καὶ αὖτος μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ ὑρανοῦ, καὶ καθέσται ἐκάστῳ κατὰ τὰ πράξεις αὐτοῦ. πολλοὶ γοῦν πληροφορηθέντες ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Ἰακώβου, ἔκραξον λέγοντες, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ παράνομοι Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ἔκραξαν· ὦ ὦ, καὶ ὁ δίκαιος πεπλάνηται. καὶ μαίνεται ἐρίψαντες αὐτὸν κάτω. πετρῶν δὲ ἐκ ἀπέθανε, ἐπ ἔρξατο λιθάζειν αὐτὸν· ὁ δὲ θεὶς τὰ γόνατα, προσηύχετο λέγων· παρακαλῶ σε Θεὲ πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί πράττουσιν.

Εἷς δὲ τῶν υἱῶν Ρισὰβ, ἔκραξε λέγων. παύσασθε.

consensus facinus gignit : Ideirco Christus eum qui oculos intemperanter pascit, adulterum judicavit : non a facto tantum, sed maturius etiam a cogitatione factî dehortans. Rursum Socrates, cum docet: intemperantiam summopere vitare, nisi admodum esurientem non edere, neque bibere nisi vehementi urgente siti jubet. Ac Christus quoque tales beatos prædicat, in beatitudinum enumeratione. A

Post Claudium imperavit Nero, filius ejus, annos a 1 v. De hoc extabat oraculum: *Matth. 5.*

Ultimus Æneadum matricida imperitabit. Deducebat enim genus ab Ænea per Romulum & Augustum. Is, cum ei confirmatum esset imperium, turpibus sese flagitiis dedidit, studiisque ab officio Imperatoris prorsus alienis. Fidibus enim ludebat, tragœdias agebat, inque theatro saltabat. Porro autem reliquis suis sceleribus hoc addidit, ut Deum oppugnaret, primusque persecutor verbi Dei extitit. Post, cum ei insidiæ adversus ipsum structæ essent detectæ, matrem, sororem, uxoremque suæ extremæ incitatus insania interfecit, aliosque innumeros suos cognatos, virosque illustres Romæ, metuens ne ab iis per seditionem impeteretur. Interfecta uxore, eunuchum uxoris loco duxit. Is Nero principes Apostolorum Petrum ac Paulum, multosque alios martyres interfecit. Eo imperante, etiam Judæi Jacobum fratrem Domini necavêrunt. Is ab utero matris castus fuerat, vinum aliosque inebriantes potus nunquam biberat, animans nullum ederat, novacula caput ipsius nunquam tetigerat, oleo unctus & balneo usus non fuerat. Is jam inde ab reditu Christi in cœlos episcopus Hierosolymæ fuerat creatus. Genua porro ipsius callos camelî instar genium obduxerant, quod is ea identidem adorandi Dei causâ consideret. Itaque ob excellentem justitiam, admirabilemque vitæ rationem Justus appellabatur: & Oblias, quod populi complexum denotat. Hunc Jacobum, virum venerabilem, honoratum, & celeberrimum angelorumque similem, cum Paschatis festivitas ageretur, ac permulta Judæorum millia in urbem confluxissent, scribæ & sacerdotes in templi pinoculo constituerunt: atque Christi prædicationem abolerent, magna voce ita sunt affati. Te Juste hortamur, ut universo populo dicas, ne errore abducti, eum qui Christus usurpatur sectentur. tibi enim nos omnes fidem habemus, quem scimus justum esse, & personarum rationem nullam ducere. dic ergo nobis, quæ est janua Jesu? Ad hæc ille: Quid me, inquit, de Christo interrogatis? Is quidem in cœlo ad dexteram Dei sedet, indeque veniet vectus nubibus cœli, reddetque unicuique ea quæ meritus fuit. Multi ergo certissime vera esse quæ Jacobus diceret credentes, exclamaverunt: Hosanna filio Davidi. Quod cum audirent impii sacerdotes atque scribæ, vociferati sunt: Obe etiam justus in errorem lapsus est. actique in furorem, eum deturbaverunt. Neque tamen eo ex casu mortuus est: & cum lapides in eum conjicere cœpissent, flexis poplitibus ita est precatus: Oro te o Deus genitor, condona hoc illis: non enim sciunt quam rem agant. B

Nero imperator.

Jacobi Justi vita & martyrium.

C

93

Edit. Paris. pag. 208.

Unus autem de progenie Richabi ex- D

clamavit : Definite , quid agitis ? juſtus pro vobis precatur . Interim quidam ſullo accurrens , ligneo ſuo inſtrumento Jacobum in caput impoſita plaga occidit . Sepelierunt eum pone templum , ac columnam in monumento ejus poſuerunt . Necem ejus ſtatim ſubſecuta eſt Hierosolymorum obſidio . ait enim Joſephus : Hæc Judæis acciderunt , ut primas luerent necis, quam Jacobo , qui frater Jeſu cognomento Chriſti fuit , homini juſtiſſimo intulerant.

Simonis magi & B. Petri certamen.

Imperante Neroue Romam profectus Simon magus , cum artibus magicis multa ediditet prodigioſa , ſibi Dei nomen aſſumſit . Quo tempore magnus ille apoſtolus Petrus Romam cum veniſſet , ſtatuit Simeonem adire . Erat ad fores Simonis canis prægrandis catena vinctus , cujus opera Simon arcebat quoſcumque ad ſe accedere nolle , idque primum miraculum occurrebat ad Simonem intraturis . Petrus canem ira magnum & efferatum cernens , cognito multos ab eo fuiſſe interfectos , quod ante juſſum Simonis ingredi conati eſſent : apprehendit eum , lulutumque intrare ad Simonem juſſit , eique humana voce dicere , Petrum ſervum Chriſti cupere ipſum conventum . Cum canis ſtatim intro accurriſſet , itaque eſſet locutus , obſtupuerunt qui cum Simone erant : percontatique ſunt , Quinam iſte Petrus , & quæ ejus tanta poteſtas eſſet . Simon reſpondit : non debere hoc eos mirari . nam ſe idem præſtaturum . ſimul canі mandat , ut humana voce Petrum intro venire jubeat . Quod cum canis feciſſet, ita ad Simonem intravit Petrus: cumque edendis miraculis certarent , Petrus ſanandis morbis ſuperior fait : multique fidem amplexi , baptizati ſunt . Eras autem Romæ magnus tumultus ; ob Petri & Simonis certamen , cum alter alterum miraculis edendis ſuperare contenderet : quæ præfectus urbis ad Neronem retulit . Nero ambos ad ſe juſſit adduci , & ex Simone quæſivit , ipſene eſſet is quem Chriſtum appellant ? Aſſebat . Petrus eadem de re interrogatus : Abſit , ioquit , ut iſte ſit Chriſtus. Ego diſcipulus ſum Chriſti crucifixi , qui redivivus in cælos eſt ſublatus . Nero eos ſtatim ex conſpectu ſuo juſſit abire , ut qui prodigioſe nugarentur . Illi Romæ degentes , miraculis certabant . Quodam die Simon ingentem taurum ad ſe adduci juſſit , cumque ei in auram aliquid dixiſſet , is illico mortuus eſt . quem taurum Petrus , Deum comprecatus , in vitam revocavit . Quod populus cernens , admiratus eſt : falſuſque , majus eſſe viviſcandi quam necandi miraculum . Alia quoque miracula ediderunt , neque id Romæ modo , ſed ante etiam in Syria . quæ Clemens Romanus , vir ſapientiſſimus , Petri diſcipulus atque comes , recitavit . inde paucula huc ponemus .

Diſputatio Petri & Simonis.

Cum beatus Petrus apoſtolus populam doceret colere & adorare unicum verum Deum , omnia in ſua poteſtate habentem , Simon , qui extra turbam adſtabat , clamavit : Quid conaris mentiendo in errorem abducere rudem multitudinem , tibi circumfulam ? perſuades ais , deos neque purandum , neque omnino eſſe . Atqui Ebræorum libri multos eſſe deos affirmant . Jam quem tu prædicas Deum , quid ſi ego oſtendam eum

A σαῦδι, τί ποιεῖτε; ὁ δίκαιος μᾶλλον ὑπὲρ ὑμῶν εὐχέται. τῷ δραμόντι τις ἀσφδὶς, ἐλάσας εἰς τὸν ἀφαλὲν αὐτοῦ μὲ ξύλου κναφικῷ, ᾗ ἐθανάτωσεν αὐτόν· θάψαντες δὲ αὐτὸν πλησίον τῆς ναοῦ, ἀνέγειραν τὸν στῆλον αὐτῷ. μετὰ γὰρ τὸ μαρτύριον αὐτοῦ παρακόδας πολιορκῆται Ἱεροσόλυμα· φησὶ γὰρ Ἰώσηπος· ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις κατὰ δίκην τοῦ Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον ὄντα Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν.

Ἐπὶ τούτου τοῦ Νέρωνος Σίμων ὁ μάγος ἐλθὼν εἰς Ῥώμην, ἐ πολλὰ σημεῖα διὰ γοητείας ἐπιτελῶν, ἑαυτὸν Θεὸν ὠνόμαζε. τῶ μεγάλῳ δὲ Ἀποστόλῳ Πέτρῳ τότε τὴν Ῥώμην καταλαβόντος, ᾗ φῶς τὸν μέγαν ἀπελθόντος, ὕφρ τότε παμμιγεῖσι διδιμίοις ἀλάσσει ἐν τῇ πυλῶνι, ἐν ᾧ Σίμων διετρίβετο, διὰ τοῦτο ἰσχυρὰ πάσας ὡς οὐκ ἦθελε φῶς αὐτὸν εἰσιέναι· ᾗ τοῦτο δὲ πρῶτον θαῦμα τῇ μέλλοντι φῶς Σίμωνα εἰσέρχεσθαι. ἃ δὲ Πέτρος ἰδὼν τὸν κύνα ὄντα μέγαν ἐ ἀπηγριωμένον, ᾗ μαθὼν ὅτι πολλοὺς ἀνεῖλεν ἐπιχειρήσαντας εἰσελθεῖν φῶς τῆς ἐπιτροπῆς Σίμωνος, κρατήσας εἶπεν αὐτῷ λόγῳ· ὑστελθε φῶς Σίμωνα, ᾗ εἰπὲ αὐτῷ ἀνδράποδόν φησιν, Πέτρος ὁ δοῦλος Χριστοῦ εἰσελθεῖν φῶς σὲ θέλει· ᾗ τῷ κυνὶ οὐθὲς δρόμῳ εἰσελθόντος, ᾗ ὑπὸ λαλήσαντος, καταπλαγέντων, οἱ μὲν Σίμωνος λέγοντες· τίς ἐστι Πέτρος, ἐ τίς ἡ τοιαύτη δύναμις αὐτῷ; φῶς ὃς φασιν ὁ Σίμων· τοῦτο ἡμᾶς μὴ ξενίζετε, ὅτιπερ κ' γὼ ποιῶ· ᾗ φοιτήσατε τῇ πυλῇ, ἀνδράποδον φωνῇ εἰπεῖν τῇ Πέτρου εἰσελθεῖν· ᾗ τοῦτο ποιησάντος πάλιν τῷ αὐτῷ, εἰσῆλθε Πέτρος φῶς Σίμωνα· ᾗ συμβαλὼν μὴ τῷ Σίμωνος εἰς θαυματουργίαν, ἐστάντο Πέτρος ἴσους ποιῶν, ᾗ πολλοὶ πιστεύσαντες ἐβαπτίσθησαν· ᾗ ἐν τῇ Ῥώμῃ παραχὴ πολλὰ τοῖς σύγχυσις ἐγένετο Πέτρῳ ἐ Σίμωνος, ὅτιαπόντες ἀλλήλων ὑποῖοι θαύματα. ὅτιπερ ἀκούσας ὁ ἔπαρχος τῆς Νέρωνι. ὃς καλέσας ὁ Νέρων ἠρώτα ἐνώπιον αὐτῷ, λέγει φῶς Σίμωνα· σὺ εἶ ὁ λέγων Χριστόν; ἐ δόφησεν, ἐγὼ εἰμι. ἀμοίρας δὲ ᾗ Πέτρου ἐπιφάσκοντος, εἰ ἀληθῶς ὑπὸς ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀπεκρίθη Πέτρος, οὐκ ἴσον ὑπὸς, μὴ γένοιτο. ἐγὼ δὲ ἐκείνου εἰμὶ μαθητὴς, ᾧ σταυρωθέντος, ᾗ ἀνελθόντος, ᾗ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀπελθόντος. ὁ δὲ Νέρων ὡς πανοῦργος, ἀμφοτέρους ἐκ προσώπου αὐτῷ θᾶττον ἐξέλασεν. ὅτι ἐ διάγοντες ἐν Ῥώμῃ, ἐποίουν θαύματα κατὰνυκτὶ ἀλλήλων· μεθ' ἡμέραν προσέχοντες τῷ Σίμωνος ἀγχθῆναι αὐτῷ παῦρα παμμιγῆν, ἀλλήλων εἰς τὸ ὡς αὐτῷ, ᾗ παρεθρύπτοντες ὀπαῦρος. ἃ δὲ Πέτρος ἐξέμβησε, λέγων ἀληθῶς τὸ ζωγονῆσαι ὑπὲρ τὸ θανατῶσαι μεῖζον θαῦμα ἐστί. ᾗ μέντοι ᾗ ἄλλα σημεῖα ἐποίησαν πολλὰ, οὐ μόνον ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ ᾗ ἐν Συρίᾳ πρότερον, ὅτινα Κλήμης ὁ Ῥωμαίος ᾗ πάνσοφος μαθητὴς Πέτρου ᾗ φιλόκτημος διηγήσατο, ἃ ἂν ὀλίγα συμπεξαμὲν ὑποτάξω.

Τῶ μακαρίῳ Πέτρῳ τῷ Ἀποστόλῳ διδάσκοντος ἡμᾶς, τὸν βοῦν ᾗ προσκυνεῖν ἕνα μόνον ἀληθινὸν Θεὸν ὁ Σίμων ἴξω τῶ ὄχλου ἐστὼς, ἐβόησε· τί φλοδόμους ἀπατᾶν θέλεις ᾗ παρεστῶτας σοι ἰδιώτας ὄχλους, πείθων αὐτοὺς, θεὸς μὴτι νομίζειν, μὴτ' εἶναι; καὶτοι τῇ παρ' Ἑβραίοις βιβλίοις λεγόντων, πολλοὺς θεοὺς εἶναι; πόλιν

ὁμιλεῖ ὁ ἱερὸς Θεῦ, οὐ δείξει ἐγὼ μὴ εἶναι τὸν A
ἀκατάληπτον καὶ παντοδύναμον Θεὸν, καθὸ ἀπρόγνωστός ἐ-
στι, καὶ ἀτελὴς, καὶ ἐνδεὴς, καὶ οὐκ ἀγαθὸς, καὶ πολλοῖς ὑ-
ποκειμένοις πάθεσι καθ' ἑαυτὸν ὑμετέρα γραφὴ ἑνέρες πάν-
τας ἀπελέγχεται προγνώσεως, πλήρους, ἀτυφοῦς, ἀ-
γαθοῦς, καὶ παντὸς πάθους ἀπηλλαγμένης· ὧν δὲ οὐ φῆς
δημιουργὸν καὶ ὑπάρξαν, τοῖς ἀκαιρίοις ἀτελείαις ὑ-
πάρχει. αὐτίκα γὰρ ὁ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ γιγονὼς Ἀδὰμ,
καὶ τυφλὸς ἀπέζησε, καὶ γνῶσιν ἀγαθοῦ οὐκ ἔσχεν, B
παραβάτης εὑρέθη, καὶ τῷ παραδείσῳ ἐκβέβληται,
καὶ θανάτῳ παιδεύεται, ὁμοίως τοῖς πλάσασιν αὐτὸν,
ἐπὶ πολὺν παπτῶν βλέπει, ἐπὶ τῇ τῶν Σοδόμων κα-
τασφαγῇ λέγει· καπιῶ ὄλομαι οἱ καπὶ ἁμαρτίαν αὐ-
τῶν τῶν ἐρχομένων πρός με σωτελῶνται· εἰ δὲ μὴ, ἵνα
γνῶ· καὶ αὐτὸν ἀγνοοῦντα δείκνυσι· καὶ τὸ εἰπεῖν πρὸς τὸν
Ἀδὰμ, ἐκ βάλωμεν αὐτὸν, μήποτε ἐκτείνας τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, ἅψηται καὶ λάβῃ τοῦ ζῶν, καὶ φαγὼν ζήσεται
εἰς τὸν αἰῶνα· ἀγνοοῦντος καὶ φθονοῦντος ἐστι σύμβο-
λον. ὥσπερ καὶ τὸ, ἐνεθυμήθη ὁ Θεὸς ὅτι ἐποίησε τὸν
ἄνθρωπον, μεταμελείας ἐστὶ καὶ ἀγνοίας τιμήεντα τὴν
μελόντων. καὶ τὸ, ὠσφράνθη Κύριος ἐσμὸν διανο-
δίας, ἐνδεῦς ἐστι σημείων. ὡς καὶ τὸ πειράζειν τὸν Ἀβραὰμ
καὶ ἄλλως, ὡς ἀγαθὸν ἐστὶ ἐπίδειξις, καὶ τὸ πλοῦτος τῆς ὑπο-
μονῆς προσιδοὺς.

Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη πρὸς τὸν Σίμωνα· εἰ τυφλὸς ἐπλάσθη ὁ
Ἀδὰμ, ὡς λέγεις, πῶς ἐστελλόμενος αὐτῷ ὁ Θεὸς ἔλεγε
δεικνύων, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τῶν γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν μὴ C
φάγεσθε; καὶ ὁ Σίμων φησί· τυφλὸς ἦν ὡς αὐτός. καὶ ὁ
Πέτρος εἶπε· πῶς δὲ τοῦτ' ἦν τυφλὸς ὤν, ὃ πρὸ τοῦ γεύσα-
σθαι τοῦ καρποῦ προσφόρως πᾶσι τοῖς ζώοις ἐπιθεὶς ὀνόματα;
ὅτι δὲ καὶ τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματος ὀφθαλμοὺς ἄχον ἀ-
νοιγομένους, καὶ βλέποντες ὅσαν ὅ, τε Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα,
δῆλον ἐστὶ τοῦτο· εἶδε γὰρ (φησὶν) ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύ-
λον εἰς βρῶσιν, καὶ ὡραῖον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ
ὡραῖον τὸ ἀστεῖόσαι· καὶ λαβοῦσα τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφα-
γε, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· οἱ γοῦν καλὸν διασά-
μενοι τὸ δένδρον καὶ τὸν καρπὸν ἔφαγον, δῆλον ὅτι καὶ
πρὸ τοῦ καρποῦ βρώσεως γνῶσιν μὲν οὐκ εἶχον καλοῦ τε καὶ
κακοῦ, ὅλως τε οὐδ' ἐπιγνώσεως ὀρθῆς ἔτυχον διωαμένου,
ἀκαιρῶ, οὐκ ὡς μὴ τοῦ βρῶσιν καὶ τοῦ παράβασιν ἀνα- D
βλεψάσης, ὥρηται τὸ, διηνοίχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-
μοί (δεικνυται δὲ, ὃ πρὸ τῆς βρώσεως ὁρῶντες, ὡς
ὁρῶν) ἀλλ' ὡς τὸ ἀπορώτατον ἀπολωμένων διὰ τὴν παρα-
βάσεως, ὃ καὶ τοῦ γνῶσιν ἀδιάφορον παρέχειν, ὁρᾶ-
σθαι, ἵνα διηνοίχθησαν αὐτοῖς οἱ ὀφθαλμοί. πέφυκε δὲ
ὁ ὀφθαλμὸς ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ διεγείρεσθαι πρὸς ἃ βλέπει,
διὸ καὶ σωίσων αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐαχεν, καρτοῦσθαι πολ-
λάκις πρὸς ἄτοπα τῆς ψυχῆς ἀχολουμένης, τυφλοῦ
δῆλον ὡς ὅτι παρεχόμεθα καὶ τὸ πάνυ γνώσεμον·
καὶ ἐπειδὴ ἐγκαλυπτόμεθα, τῇ ἀχολίᾳ τοῦ λογισμοῦ τὸ
αἴτιον ἀναπτύσσεις, ἀπολογούμεθα. οὕτω δὲ ὁ Ἀδὰμ
καὶ ἡ Εὔα τῇ αἰδήσει τοῦ τοῦ πρὸς τὸν ὄφιν διε-
γέρθησαν· τὸ δὲ, διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, E
καὶ, ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν, ἀποκαλυπτικῶς δη-
λοῖ τὸν ἐγγενομένου τῇ λογισμῷ, ὡς ἀναβλέψαν
ὀφθαλμῶν· ὥστε τὸν μετὰ τὸν ἁμαρτίαν αἴδη-
σιν, οὗπω πέπλωκεν ἡ γραφὴ, παρέδωδε δὲ μετὰ
τὸν ἁμαρτίαν, τὸ συνειδὸς πλήττουσα. Καὶ ὁ
Σίμων φησὶν· εἰ πρόγνωσιν ἔχεν ὁ Ἀδὰμ, ἆρα
τί ἂν προέγνω τὸν διὰ τοῦ ὄφεως καὶ τῆς γυναικὸς

non esse supremum, neque omnipotentem? cum & futuri ignarus sit, & imperfectus, & carens aliquibus rebus: non bonus, sed variis obnoxius perpessionibus. Certe, si vestris literis creditis, relinquetur, alium esse Deum futuri præscium, perfectum, nullius rei indigum, bonum, nulli perpessioni obnoxium: quorum contraria sunt in eo, quem ut opificem mundi, summumque Deum jactas. Jam primum Adamus, qui ad tui Dei imaginem est conditus, cæcus fuit creatus, cognitioneque boni & mali carens: peccatique manifestus paradiso ejicitur, & morte damnatur. Simulator is qui istum finait, non ubiq; videns. itaque de excidio Sodomorum sic ait: (Descendam visum ac cognitum, an ita agatur apud eos uti Gen. 18.
ad me clamor pervenit, nec ne.) Quibus Edit. Paris.
sane verbis suam ignorationem prodit. pag. 208.
Jam quæ de Adamo dicit, (Ejiciamus Gen. 3.
eum, ne aliquando suam manum arbori vitæ intendat, eujusque fructu vescens immortalis fiat) certa sunt ignorantiæ invidiæque signa. Sicut hæc, (Pœnituit Gen. 6.
sive consideravit Deus quod hominem creasset:) argumento sunt, eum pœnitudini obnoxium, ac futurorum nescium esse. Tum hæc, (Olfecit Deus odorem suavem:) demonstrant, aliquibus Gen. 8.
eum indigere. Et quod Abrahamum aliosque tentavit, non est signum boni, & qui constantiam eorum præsciverat.

Ad hæc Petrus: Si cæcus erat, inquit, Adamus, quomodo mandans ei Deus monstravit arborem cognitionis boni & mali, & ea abstinere jussit? Respondit Simon, mentis fuisse eam cæcitatem. Tum Petrus: Qui vero cæca ei fuerit mens, qui ante esum veriti fructus nomina omnibus animalibus apte imposuit? nam Adamum Evamque habuisse & animi & corporis oculos apertos, ex his liquet: (Videt (scilicet um Gen. 3.
est) mulier arborem, quod fructus ejus esui aptus, atque adspectu gratus, eleganique esset: fructumque ea ea decerptum edit, atque etiam marito dedit.) Si ergo cum conspicati essent arboris atque fructus pulchritudinem, ederunt: constat, ante esum istum eos & boni malique notitiam, & visam acutissimum habuisse, quo singula cernerent. Ea proinde verbo, *Aperti sunt eorum oculi*, non in hanc sententiam suot posita, quasi post esum demum atque peccatum visu fuissent donati, quo ante præditos fuisse docui: sed quod peccato simplicitatem amisissent, mali omnis nesciam, quæ cognitionem indifferentem præbebat: ideo dictum est, oculos eorum fuisse apertos. Oculus enim ea est natura, ut a mente ad ea quæ cernit excitetur: ipse quippe per se oculus non intelligit. itaque sæpenumero aliis rebus occupato intentoque animo, cæcorum instar etiam notissimos præterimus: cumque id nobis vitio vertitur, culpa in animi occupationes rejecta non purgamus: Sic ergo Adamus etiam ac Eva, sensu mentis ad videndum excitati sunt. Hæc enim, *Aperti sunt eorum oculi*: &c, *Cognoverunt se nudos esse*: pœnitentiam in intellectu obortam designant, non oculorum novum obtutum. Sic ergo nominavit scriptura sensum peccati. statim enim a peccato commisso conscientia ferit. Intulit Simon: Cur ergo Adamus, si prænotione fuit præditus, non præ-

Edit. Paris. pag. 209.

glit fraudem ſerpentis & mulieris? Immo, inquit Petrus, niſi futura præcivit, qua ratione potuit filiis ſuis, ut primum nati ſunt, ea nomina imponere, quibus futuræ actiones deſignarentur? Primo filio Cainī nomen indidit, quæ vox emulationem aut invidentiam notat: qua ille impulſus, occidit fratrem ſuum Abelum, cujus nomine luctus ſignificatur. nimirum enim in luctu fuerunt parentes, eo primum necato. Jam ſi Adamus Dei opus atque creatura, præſcientia fuit præditus: haud dubie magis etiam ea opifici ejus Deo tribui debet. Et vero futura ſe prævidere Deus demonſtrat, cum ita Abrahamum alloquitur: (Certo intelliges, poſteros tuos in alieno ſolo exulaturos, ſervientque barbaris ſervitutem annos CCCC. Ego autem gentem, quæ eos ſervitio premet, ulciſcar. atque tum huc revertentur magnis cum opibus quarta poſt ætate. tu autem placida morte ſenex ad majores tuos aggregaberis.) Quid autem? Nonne & Moſes & reliqui vates peccata Iſraeli, ejus incredulitatem, & in Chriſtum contumaciam, utque eſſent Judæi per gentes diſſipandi, prædixerunt? Quod ſi Moſes & reliqui vates, Dei dono futurorum cognitione ſunt inſtructi: quo pacto Deus, qui per eos locutus eſt, futura ignoraret? Porro illud, *Conſideravit Deus*, id eſt, pœnituit eum: &, *Deſcendam viſum*: dicta ſunt ad humanum captum accommodata. Quod etiam tentaviſſe Abrahamum dicitur, & odoratus, & quæ horum ſunt ſimilia, eo dicta ſunt noſtræ imbecillitatis cauſa, verbis ad naturæ noſtræ morem compoſitis. Nam ſacrificia a ſe non expeti, Deus Davidi verbis ſic exponit: (Egone ut carnes taurorum edam, aut ſanguinem hircorum bibam?) Hunc filius Dei, ante ſæcula ex ipſo genitus, & ultimis temporibus noſtræ ſalutis cauſa de virgine natus, hæc & alia id genus rudibus quaſi interpretatus eſt. Quod Deus & pater omnia præſciat, ſic. (Novit pater veſter cæleſtis, vos iſtis omnibus indigere, idque antequam ipſum rogetis. Et qui eum non ubique omnia videre putarent, eo refutantur: (Precamini in abdito: & patet veſter qui occulta videt, vobis reddet in aperto.) Qui eum putarent non eſſe bonum, ſic refelluntur: (Quod ſi vos, qui mali eſtis, liberis veſtris noſtis bona dona præbere: quanto magis pater veſter cæleſtis, bona largietur iis qui a ſe poſcent?) Qui eum ſacrificiorum cupidum putarent, iis differte edixit: (Miſericordiam a Deo requiri, non ſacrificium.) Qui putarent eum eſſe malum, eos ſic cohortatur: (Miſericordes eſtote, ſicut & pater veſter cæleſtis.) Qui per errorem exiſtimarent multos eſſe deos, eorum cauſa hæc ait: (Ut cognoſcant te ſolum verum Deum, & quem miſiſti Jeſum Chriſtum.) Item: (Prædicn te patet, Domine cæli & terræ.) Atque etiam Scribæ interroganti, quodnam eſſet primum legis præceptum? reſpondit: (Audi Iſrael, Dominus Deus tuus unicus eſt.)

Genes. 15.

Pſalm. 49.

Matth. 6.

Matth. 7.

Matth. 9. Matth. 5.

pag. 210. Joann. 17. Matth. 11.

Matth. 22.

Cæterum Simon videns, a Petro ſe ſacrarum litterarum teſtimoniis in diſputatione de Deo in arctum cogi, nolens judicium de controverſia fieri, victus cum magno dedecore ſeſe ſubduxit. Erat enim ſceleſtiſſimus ille, diabolicarum effectionum inſtructiſſimus peritia, ſed ſpiritualis doctrinæ expers.

A ἀπάτλιος; ὁ δὲ Πέτρος· οὐ πρόγνωσιν οὐκ εἶχε, πῶς τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ, πρὸς τὰς ἰσομοίρας πράξεις, ἅμα τῇ γεννήσει, ἐπέθηκεν ὀνόματα; ἢ ὃν πρωτότοκον ὠνόμασε Κάϊν, ὅ ἐστι ζῆλος· ὃς ὑπὸ ζηλώσας, ἀνεῖλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἄβελ, ὃ ἑρμηνεύεται πένθος· ἐπ' αὐτῷ γὰρ πρώτῳ φονεύθεντι ἐπένθησαν οἱ γονεῖς. εἰ δὲ Ἀδὰμ ἔργον Θεοῦ ὑπῆρχε ποίημα πρόγνωσιν εἶχε, πολλῷ μᾶλλον ὁ δημιουργήσας αὐτὸν Θεός. ὅτι γὰρ ὄντως προγινώσκει ὁ Θεός, φησὶ πρὸς τὸν Ἀβραάμ· γινώσκων γνώσῃ, ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, ᾗ δουλώσουσιν αὐτὸ ἔτη υ'. τὸ δὲ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλώσωσι, κρινῶ ἐγώ. μὴ δὲ πᾶσα ἐξολόθρευται ὧδε μὴ ἀποκτενῶ πολλούς· σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου, μετ' εἰρήνης τραφεὶς ἐν γήρει καλῷ. πάρτυ δὲ γυναῖ ἀποτραφώσονται ὧδε. νέ δέ; ἔχει Μωϋσῆς ἐν οἱ λοιποὶ προφῆται τὰ ἁμαρτήματα τῶ Ἰσραὴλ, ᾗ τλῶ ἀπεῖθεια αὐτῶ πρὸς τὸν Χριστόν, ἐν τλῶ εἰς τὰ ἔθνη διασπορὰν αὐτῶ προεδήλωσαν; Εἰ δὲ Μωϋσῆς ἐν οἱ ἄλλοι προφῆται ἐα τῆς τῶ Θεῶ χάριτος τὰ μέλοντα προεγίνωσκον, πῶς αὐτὸς ὁ ἐν αὐτοῖς λαλήσας Θεὸς ἠγνόησε τὰ ἐσόμενα; ὥστε ὧν οἰκειοτατῶς εἴρηται τὸ, ἐπεθυμήθη, πεῖρε μεμελήθη. ᾗ τὸ, καταβὰς ὄψομαι· ἐν μὲν γε τὸ, ἐπείραζε τὸν Ἀβραάμ, ᾗ, ὠσφράνθη Κύριος, ᾗ ὅσα παῦτα, συγκαταβατικῶς διὰ τλῶ ἡμετέραν ἀδύνειαν λέλεκται.

B C εἰπεῖ ὅτι γε θυσιῶν οὐ ἐρίζεται, διὰ τῦ προφήτου Δαβὶδ ὑπομφαίνει λέγων· μὴ φάγομαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τράγων πίομαι. ὅθεν ὁ ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῆ αἰώνων γεννηθεὶς, ᾗ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς παρθένου διὰ τλῶ ἡμετέρων σωτηρίαν τεχθεὶς, ταῦτα δὲ τὰ τοιαῦτα, ἄκαιρα δηρμηνεύων τοῖς ἀγνοῦσιν, ὅτι ὁ Θεὸς ᾗ πατὴρ πάντα προγινώσκει, ἔλεγεν· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρήζετε τούτων ἁπάντων, πρὶν αὐτὸν αἰτῆσαι ὑμᾶς. ᾗ τοῖς νομίζουσιν ὅτι μὴ πάντα βλέπει, ἔφασκε· προσεύχεσθε ἐν τῷ κρυπτῷ, ᾗ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει ἐν τῷ φανερῷ· ᾗ τοῖς ὁμοίως αὐτὸν μὴ ἀγαθὸν εἶναι, ἐπέπληττε λέγων· εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν· πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; ἐ τοῖς δοκοῦσιν αὐτὸν θυσιῶν ὀρέγεσθαι, διηγόρευσεν· ὁ Θεὸς ἔλεος θέλει, ἐ ὐ θυσίας. ἐ τοὺς ὑπολαμβάνοντας κακὸν αὐτὸν εἶναι, παραινῶν ἔβοα· γίνεσθε οἰκτίρμονες, ὡς ᾗ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. διὰ δὲ τὰς ἀπαπαμένους πολλὰς θεὰς ὑπάρχειν, ἔφη· ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, ᾗ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ᾗ, ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ Κύριε τῦ οὐρανῦ ᾗ τῆς γῆς. ἐ μέντοι πρὸς τὸν ἐπιτρέψαντα γραμματέα, ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολῶν, ἀπεκρίθη· ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός σου Κύριος εἷς ἐστι.

D

E

Matth. 22.

Ο δὲ Σίμων σωιδὼν, ὅτι ὁ Πέτρος αὐτὸν συνάγει ταῖς γραφαῖς εἰς τὸν περὶ Θεῦ λόγον, ἐξεπαιδεύθη γνῶναι μὴ θέλοντας, ἀνεχώρησε μετὰ πολλῆς αἰσχύνης ᾗ ἥττης. ἰῶ δὲ ὁ ἐξάγιστος πολύπειρος μὲν ἐν ταῖς ἐβολικαῖς ἐνεργείαις, ἄπειρος δὲ ἐν ταῖς πνευματικαῖς διδασκαλίαις. ᾗ δὲ οὕτως ἐξηπατημένος ἰῶ ἐν ταῖς μαγείαις

τῇ μαθοδείαις τῶν Σατᾶν, ὡς οὐκ ἄλλος τις πρὸ αὐτοῦ A
χειρὰν περὶ τὰς διαβολικὰς ἐπινοίας καὶ κακουργίας
διαβεβοημένων. ἀνδριάντας δὲ ἐποίει περιπατεῖν,
εἰς πῦρ κυλιόμενος οὐκ ἐκαίετο, εἰς ἀέρα ἵπτατο, ἐκ λί-
θων ἄρτους ἐποίει, δράκων ἐγίνετο, εἰς χρυσὸν μετα-
βάλλετο, καὶ εἰς ὄρνις καὶ ἕτερα ζῶα μετεμορφοῦτο, δυσ-
πρόσωπος ἐγίνετο, θύρας κεκλεισμένας καὶ μεμοχλ-
μένας λύων τε, σιδηρᾶ δεσμὰ δίκην, ἐν δείπνοις εἴδω-
λα παιδαπῶν ἰδίων παρεῖχε· πάντοτε σκιὰν αὐτο-
μάτως φέρεσθαι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐποίει, τῷ φαίνεσθαι οὐκ
ὀρθμένων· στείας πολλὰς προηγεῖσθαι αὐτῷ παριστά-
ζων, ἅπερ ψυχὰς ἢ πνεύματα ἔφασκεν εἶναι· πολλῶν δὲ
λάπτα καὶ πλάνον αὐτὸν ἐλέγχειν παρωμένων, διαβάλλε-
σθαι πρὸς ἑαυτὸν, ἵνα τὰ προφάσει δῆθεν θύσας, καὶ B
ἐσθίσας αὐτὸς ἔφαγε, δυσιάτους νόσους καὶ δαίμονσι
ὑπέβαλε· καὶ ἄλλα πλεῖστα εἰργάσατο, καθυπουργοῦ-
των αὐτῷ τῶν δαιμόνων. ὃ γοῦν ποτὲ ζηλήμονος ὑπὸ τοῦ
Καίσαρος ὡς πλάνος, ἀπέδρα, τὴν μορφὴν αὐτῷ περι-
θεὶς Φαύστου μαθητοῦ Πέτρου. καὶ ὅτος ἐπανελθὼν
πρὸς τὸν Πέτρον, ἰδόντα ὑπὸ πάντων, διὰ τὴν ἀπό-
στασιν ἰδίαν, ὧν περίκειτο. ἐμβλέψας δὲ ὁ Πέτρος εἰς
αὐτὸν, καὶ ἰδὼν λυπούμενον καὶ δακρύοντα, ἔφη· ὑπὸ
Σίμωνος, ὦ Φαῦστε, τὸ μέγιστον ἡ παραλλαγὴ τῆς μορ-
φῆς σου γέγονε· ζηλήμονος γὰρ ὑπὸ Καίσαρος, φοβηθεὶς
ἔφυγες, τὴν ἑαυτοῦ σου μορφὴν περιθεὶς, ἵνα σὺ συχ-
θέντος καὶ ἀναιρεθέντος, λύπην μεγάλην καὶ θλῖψιν ἡ-
μῖν προξενήσῃς· ἀλλ' ὁ θεὸς ὡς τὸ λασπλάνου καὶ ἐχθροῦ C
ὡς ἀληθοῦς Σίμωνος ἀπαλλάξας σε μορφῆς, τὴν προ-
πάρουσαν καὶ ἰδίαν σοι παρέζει τὴν ἰσχύν. ὅπερ δὴ καὶ σωὶ τῇ
λόγῳ γέγονε, πάντων ἡμῶν θεωρούντων. ταῦτα μὲν
καὶ ἕτερα τοιαῦτα γεγράφασιν, ὡς ἔφη Κλήμης, ἐληλυ-
θέναι καὶ πραχθῆναι ἐν Συρίᾳ.

Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ, μετὰ τὴν ἐκβληθῆναι αὐτὸν ἀπὸ
προσώπου Νέρωνος, ὡς προεῖπται, εἶπε Σίμων τῷ
Πέτρῳ· ἴφης ὅτι Χριστὸς ὁ θεός σου ἀνελήφθη. ἰδοὺ κἀ-
γὼ ἀναλαμβάνομαι. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Πέτρος κουφιζόμε-
νον διὰ τῆς μαγείας εἰς τὸν ἀέρα, ἐκ μέσου τῆς πό-
λεως Ῥώμης εὔξατο. καὶ δὴ τοῦ πνεύματος ἀπὸ Σίμωνος, καὶ
συντριβεὶς, ἀπέθανεν. ὁ δὲ τόπος ἔκτοτε ἀπὸ δέκα- D
τος αὐτὸ βίβλους καὶ παμμίαρον σῶμα, ἐκλήθη
Σιμώνιον. περὶ οὗ ἐν ταῖς ἀποστολικαῖς διατάξεσιν
ὁ μέγας Ἀπόστολος Πέτρος οὕτω φέρεται· ἡ δὲ κα-
τὰρχὴ τῆς ἰσων αἱρέσεων γέγονεν ἀπὸ Σίμωνος τοῦ
μάγου· ὃς καὶ ἐν Συρίᾳ πολλὰ διαπραξάμενος ἄ-
τοπα, καὶ ἐν Ῥώμῃ γενόμενος, πολὺ τὰ ἐκκλη-
σίαν ἔσυλε διὰ μαγείας καὶ διαβολικῆς ἐνεργείας
καὶ ἐμπειρίας. ἐν μὲν οὖν Καισαρείᾳ τῇ Στρατωνος
ἐμοὶ Πέτρῳ συνεχῶν, ἐπειράτο διαστρέφειν τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ, συμπαρόντων μοι τῆς ἱερᾶς τάξεως,
Ζακχαίου τοῦ ποτὲ τελώνου, καὶ Βαρνάβα, καὶ Α-
κύλα ἀδελφοῦ Κλήμεντος τοῦ Ρωμαίου, μαθητεύ-
σαντος δὲ καὶ Παύλῳ τῷ συναποστόλῳ ἡμῶν καὶ
συνέργῳ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· καὶ πείσαντος ἐν αὐτοῖς E
διαλεχθεὶς αὐτῷ ἐκ τῆς διὰ τῆς προφητῶν λόγων,
καὶ περὶ Θεοῦ μοναρχίας, ἔπεισα αὐτὸν δυνάμει
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς ἀφυΐαν κα-
τίβαλον, φυγάδα τε αὐτὸν εἰς Ἰταλίαν κατέστησα·
γενόμενος δὲ, ὡς ἔφην, ἐν Ῥώμῃ πολὺ τὰ ἐλα-
σσίαν ἐποίησε, πολλὰ ἀναστρέψας καὶ ἑαυτῷ πε-
ριεποιήσατο, τὸ δὲ ἔθνη ἐξεράσαι μαγικῇ τέχνῃ

Quippe adeo fuit magicis artibus ac ſatanæ præſtigiis exercitatus, ut eorum qui ante diabolicis inventis ac maleficiis celebres fuerunt, nemo facile cum eo conferri poſſet. nam ſtatuæ ut incederent efficiebat, & in ignem volutatus non ure- Simonis præbatur, in aerem ſubvolabat, lapides in panes convertebat, draco fiebat, in aurum & in angues aliaque animalia mutabatur, duas facies gerebat, fores occluſas & vectibus firmatas aperiebat, ferrea vincula ſolvebat, in convivils ſimulachra omnigenum formarum ſtatuebat: efficiebat ut domi inſtrumenta ſua ſponte ad miniſterium ferrentur, nemine apparente qui ea geſtaret: efficiebat etiam, ut ſe multæ umbræ præcederent, quas dicebat eſſe animas defunctorum. Multos qui ipſum præſtigiatorem & impoſtorem demonſtrare cnnati fuerant, ſimulato cum iis in gratiam redita ad convivium invitavit: ac bove mactato vatie iis tractatis, morbos difficillimos & malos genios immiſit, ac plurima alia fecit miniſterio dæmonum. Cum aliquando a Cæſare quæreretur ad ſupplicium ut impoſtor, aufugit, ſua forma Fauſto Petri diſcipulo impoſita: iſque Fauſtus ad Petrum reverſus, ab omnibus pro Simone habitus exagitabatur. Quem Petrus intuitus, ut triſtem lachrymantemque vidit: Simon, inquit, magus tuam Fauſte formam pervertit. metuens eum ſibi, quod a Cæſare quærebatur, aufugit, ſua forma tibi impoſita, ut te capto atque necato in magnum eos dolorem & calamitatem conjiceret. Sed Deus mox te, illius populum ſeducentis, veritatiſque adverſarii forma liberatum, tuæ reſtituit. idque ita factum, Petro adhuc ioquente, omnibus nobis cernentibus. Hæc & alia ſimilia horum in Syria dicta atque facta fuiſſe, Clemens ſcripſit. *Edit. Pariſ.*

Sed Romæ, cum (uti rerulimus) Petrus atque Simon a Nerone eſſent egreſſi, Simoo Petro ait: Ta Chriſtum Deum tuum inquis in cælum fuiſſe ſublatum? En ipſe quoque in cælum attollor. Cum autem Petrus eum magicis artibus ſublimem in aerem efferri videret in medio urbis Romæ, Deum precatus eſt: atque confeſtim Simon decidit, comminutiſque eo caſu membris periit. Locus, qui impurum ejus & ſceleratum corpus excepit, jam inde Simonium nominatur. De hoc magnus ille apoſtolus Petrus in Conſtitutionibus Apoſtolicis ita differit: Principium onmarum hæreſium a Simone mago ducitur. Is & lo Syria multa prodigioſe fecit: & Romæ magicis diabolicilique artibus & calliditate Eccleſiam majotem in modum vexavit. Ac Cæſareæ quidem, quæ Stratonis dicitur, mihi Petro congreſſus, conatus eſt verbum Dei pervertere: cum eſſent mecum ſancti filii, Zachæus, qui olim publicaous fuerat, Barnabas, & Aquila Clementis Romani fratet: qui Aquila etiam diſcipulus fuit Pauli, in Apoſtolico munere & Evangelio docendo collegæ noſtri. Tertium cum illo diſputavi iis præſentibus ex ſcriptis divinorum vatum, de unius Dei imperio: & eum vi Domini noſtri Jeſu Chriſti ſuperatum uſu vocis privavi, inque Italiam exulatum abegi. Romæ autem cum eſſet, Eccleſiam, ut dixi vehementer perturbavit, multa pervertens, ac ſibi arrogans, geoteſque magicis artibus ac dæmonum effi-

Simonis mortis narratio. Petri narratio de ſe & Simone.

cacitate fallens. Quin & aliquando media die in theatrum progreſſus, promiſit ſe per aerem ſurſum evolaturum, omnibus id mirantibus. Ego autem mecum tacitus Deum precabar. Et quidem Simon a dæmonibus ſublevatus, in aerem ſublimis efferebatur, profitens in cælum ſe adſcendere, indeque bona populis ſuppeditaturum. Dæmones veto ei tamquam Deo fauſtis acclamationibus plaudebant. Tunc ego manibus ſurſum intentis, ſuppliciter a Deo petii, ut hanc hominum peſtem deturbaret: ac Simonem, in eum defixis oculis, ita fum allocutus. Si ego Apoſtolus ſum Jeſu Chriſti, & non impoſtor, ſicuti tu es o Simon, impero malis geniis ut te miſſum faciant. Hæc me dicente, magno ille cum ſonitu decidit, confractiſque membris interiit. Tum populo acclamante, Unum eſſe Deum qui a Petro prædicetur: ita eo tempore prima Simonianorum hæreſis Romæ everſa, ac prorſus extincta eſt. itaque etiam illius ſabbati diem Romani ſolemnem agunt.

Petri & Pauli martyrium. *Edit. Pariſ. p. 5. 122.*

Nero autem Simonem a Petro interfectum eſſe inaudiens, moleſte id factum tulit, Petrumque in crucem agi juſſit. Petrus ab urbis præfecto obtinuit, ne recto corpore ut magiſter ſuus Jeſus, ſed capite ad terram demiſſo crucifigeretur. Mortuo Petro, ut Euſebius eſt auctor, Paulus apoſtolus ſecundum primam defenſionem ex Judæa vinctus miſſus, cum apud Neronem cauſam dixiſſet, ad prædicandum Verbum miſſus fuit. Atque inde (ut videtur) acta Apoſtolorum Lucas ad id uſque tempus perſcripſit, quamdiu fuit cum Paulo. nam Paulo non adfuit, quo is tempore ſupplicio eſt affectus. quod Apoſtolus diſerte ait: (Nemo mihi in prima defenſione adfuit, ſed omnes me deſeruerunt. non imputetur ipſis.) Poſteriorem epiſtolam ad Timotheum ſcripſit captivus: ubi ſimul mentionem facit primæ ſuæ apud Neronem defenſionis. quem & leonis nomine affecit, inhumanitatem ejus atque feros mores præclare notans, & imminentem ſuum obitum mox indicat (Ereptus ſum, inquiens, ori leonis. ſed & in poſterum me Dominus ſervabit ab omni mala re, inque ſuum cæleſte regnum aſſeret.) innuens, propediem ſuo ſupplicio ſe veritati teſtimonium perhibiturum. Quod etiam apertius in eadem epiſtola prædicit, in hæc verba: (Ego enim nunc immolor, inſtatque tempus meæ ſolutionis.) Poſt primam defenſionem dimiſſus eſt, ut rurſus Evangelium prædicaret. Denuo autem in vinculis Romam adductus, itemque Neroni traditus, gladio truncatus martyrii coronam accepit, die Junii XXIA: eodem die, quo ante annum Petrus in crucem fuit actus. quo ſupplicii genere affecti ſunt etiam Marcus & Lucas evangeliſtæ, ac Jacobus Domini frater, de quibus ante retulimus. Divo Lucæ pro cruce fuit olea frugifera, cum ad paranda crucem nullum iis in locis aridum lignum reperiretur. Ejus corpus quidam ſublatum, inter multa alia ſepulchra reconditit: itaque effecit, ut in obſcuro ejus ſepulturæ locus eſſet. Cum autem poſtea diſcipuli eam requirerent, atque propter ſepulchrorum multitudinem non deprehendere poſſent: eorum precibus motus Deus, ea nocte collyria

2. Timot. 4.

A ἐξ δαιμόνων ἐνεργείᾳ. ὃς καί ποτε μεσούσης ἡμέρας προελθὼν εἰς τὸ θέατρον, ἐπηγγείλατο δι' ἀέρος ἁνα-πτήσεσθαι, πάντων θαυμαζόντων ἐπὶ τούτῳ. ἐγὼ δὲ Πέ-τρος καθ' ἑαυτὸν εὐχόμην. ὁ δὴ μισοπονηρότατος ὑπὸ δαιμόνων, ἅτε μισόχριστος εἰς τὸν ἀέρα, λέγων εἰς τὰς οὐρανοὺς ἀνίσταν, αἴρεσθαι πᾶς λαὸς τὰ ἀγαθὰ ἐπιχορηγήσων. τῇ δὲ δαιμόνων ἐπιφημισμένων αὐ-τῷ ὡς Θεῷ, ἐκτείνας ἐγὼ τὰς χεῖρας εἰς ὕψος, ἐπῄτουν τὸν Θεὸν, καταβάλλειν τὸν λυμεῶνα. Α-πιόσας οὖν εὐθὺς τῷ Σίμωνι· σὺ Ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶμι ἐγὼ, ἐ οὐκ πλάνος, ὥσπερ σὺ Σί-μων, προστάσσω τοῖς πονηροῖς δαιμόσιν, ἀφεῖναί σε τῆς ἀρτίσεως· ᾗ πᾶσα ἐπόντος μου, κατακλίθη μετ' ὀλίγα πολλῶ, καὶ συντρίβη· ἢ τῶ ὄχλω βοή-σαντος, εἷς Θεὸς, ὃν Πέτρος καταγγέλλει. οὕτως ἡ αρώτα κατελύθη τῇ Σιμωνιανῶν αἱρέσει ἐν Ῥώμῃ, ᾗ πλέον ἀπέσβη. διὸ δὴ καὶ τὴν ἡμέ-ραν ἐκείνου τῶ σαββάτου ἐπίσημον ἄγουσι Ῥω-μαῖοι.

Ο μὲν τοι Νέρων ἀκούσας, ὅτι περιῄρηται Σίμων ὑπὸ τῶ Πέτρου, ᾗ ἀγανακτήσας, ἐκέλευσεν αὐτὸν σταυ-ρωθῆναι. ὁ δὲ Πέτρος παρακαλέσας ἑ ἐαρχον, ἵνα μὴ σταυρωθῇ ὄρθιος ὡς ὁ Κύριος, κατὰ κεφαλῆς ἐσταυρώθη. Μετὰ δίγα τὴν Πέτρου τελευτὴν, ὡς φησιν Εὐσέβιος, Παῦλος ὁ Απόστολος τῇ μὲν τὴν πρώτην ἀπολογίαν ἐλθὼν ὑπὸ τῆς Ιουδαίας δέσμιος, ἀπολογησάμενος Νέρωνι, ἐπὶ ἑ ᾗρκείαν τῶ απο-ύγματος ἐτάλη. κἀντεῦθεν, ὡς ἔοικε, τὰς τῇ Απο-στόλων πράξεις ἐπ' ἐκείνου τὸν χρόνον Λουκᾶς ἐ-γραφε, μέχρις ὅτε συνῆν τῇ Παύλῳ· καθ' ὃν ᾗ καιρὸν ἡμαρτύρησεν, ἡ συμπαρῆν αὐτῇ, τῶ Απο-στόλου σαφῶς πᾶσι λέγοντος· ὅτι οὐδείς μοι ἐν τῇ πρώτῃ ἀπολογίᾳ συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγ-κατέλιπον, μὴ αὐτοῖς λογισθείη. τὴν δὲ πρὸς Τι-μόθεον δευτέραν ἐπιστολὴν αἰχμάλωτος ἔγραφεν, ὁμοῦ σημαίνων τίνητε πρότερον αὐτῶ απολογίαν πρὸς Νέ-ρωνα· ὃν ᾗ λέοντα διὰ τὸ ἀπάνθρωπον ᾗ θηριώδες ἑ τρόπου καλῶς ὠνόμασε, ᾗ τὴν περὶ πόδας τελείαν αὐτοῦ ἐπάγει φάσκων· ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος· ἀλ-λὰ ᾗ ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, ᾗ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ὑ-πομφαίνων τὸ παρασπόνδημα μαρτύριον, ὃ ᾗ σαφέστερον ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ προαγορεύει λέγων· ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, ᾗ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. Ἰουλογησάμενος πίνειν τὴν πρώτην ἀπολογίαν, ᾗ αὖθις ἐπὶ τὴν τῶ απο-ύγματος διακονίαν ἐπελαμβάνε, ἐπὶ πάλαι τὸ δεύτερον ἐπιβὰς τῇ Ῥώμῃ δέσμιος, ᾗ ὑπατίνε Νέρωνι παραδοθείς, τὸν διὰ ξίφους τῶ μαρτυρίου στέφανον ἀνεδήσατο, μᾶλλον Ἰουνίῳ κβ'. καθ' ἣν ἡμέραν ᾗ Πέτρος ἐσταυρώθη, μᾷ περιό-δου χρόνου ἑνός. καθάπερ ᾗ Μάρκος, ᾗ Λουκᾶς αἱ διαγγελεῖαι, ᾗ Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος, ὡς ἔμ-προσθεν εἴρηται. Ο δὲ μακάριος Λουκᾶς ἐπὶ ἐλαίας παρασφόρου ἐσταυρώθη, μὰ ἐξευρεμένη ξύλω ξηρῶ ἐν τῇ τόπῳ, πρὸς τῷ γενέσθαι σαφῶς. ᾗ λαβών τις τὸ σῶμα αὐτῶ, ᾗ μεταξὺ πολλῶν μνημείων θά-ψας, ἄδηλον ἐποίησε τὸν τάφον. τῇ δὲ μαθητῶν ἀναζητησάντων μετέπειτα, ᾗ μὴ ἐξευρόντων αὐτοῦ τὸν τάφον διὰ τὸ πλῆθος τῇ μνημάτων, προσευξαμένων αὐτῶν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, κολούσας

ἔβρεξεν

ἐβριζεν ὁ Θεὸς ἀτελεῖ τὸν τάφον τῶ Ἀποστόλω, σύμβολα τῆς ἐπισήμης αὐτῆ. καὶ ἐκ τότου ἐγένετο γονέμος ὁ τάφος. ὑ τὸ τί μὲν τὸ ἅγιον λείψανον ἀνακομιδὲν ἐπὶ Κωνσταντίν, τῶ υἱῶ τῶ μεγάλω Κωνσταντίνου, ἐν τῶ ἁγίω Ἀρτεμίου, ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῷ ἁγίων Ἀποστόλων, ὑποκάτω τῆς ἁγίας τραπέζης, μετ' Ἀνδρέου καὶ Τιμοθέου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Οἱ τοίνυν Ἰουδαῖοι μὴ ἐν τῶ Κυρίω ἀπόλαυσιν ἀπολείποντοι δώρεαν ἐπὶ μ. μετανοίας αὐτοῖς καιρὸν ἐμακροθυμίας ἀποπνέοντος τῶ Θεῶ, ἵνα γνωτιμαχήσαντες, ἐν ἰδίαν ἀναπαλίσωνται πλημμέλειαν. οἱ δ' μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον κλίναντες τὴν ὀργὴν, καὶ τοὺς ἁγίους ἀνῄρουν, Στέφανον, Ἰάκωβον τὸν τῶ Ζεβεδαίου, Ἰάκωβον τὸν ἀδελφόθεον, καὶ λοιπούς. διὸ καὶ ἀξίως ἐφ' ἑαυτοὺς τὸν θάνατον ἐπεσπάσαντο πανωλεθρίαν. ὅθεν αὐτοῖς φοβερὰ σημεῖα ἐν οὐρανῶ ἐπεδείκνυτο, τὸν μέλλοντα καταλαμβάνειν αὐτοὺς ἄλωσιν προμηνύοντα. ἐν δὲ τῆ τῶν ἀζύμων ἑορτῆ, περὶ ὥραν θ'. τὴν νυκτὸς, ποσῶν φῶς τὸν ναὸν περιέλαμψε, ἐν τὸν βωμὸν περὶ ὥραν μίαν, ὡς δοκεῖν ἡμέραν γενέσθαι. ἔπειτα ἀστὴρ ὑπερθεν τὴν πόλεως ῥομφαίᾳ παρομοιος, ὠφθη στὰς. ἄλλοτε ἡ ἀναπλεὼν πύλη χαλκῆ τῆς πόλεως, σιδηροδέτους κλεισμένη μοχλοῖς, ἐν μόλις ὑπὸ ἀνδρῶν κ'. ἀνοιγομένη, ὤφθη περὶ ὥραν ι'. τὴν νυκτὸς ἀνοιγμένη. πάλιν ὁράθησαν ἁρμα πυρὸς δίκην ἀμφιφορα, καὶ στρατόπεδα ἱππικα περὶ τὸν ἀέρα ἅμα τρίχοντα, ἐν τὰς πόλεις τὴν Ἰουδαίας φοβερῶς περιεχόντα. πρὸ ἑπτὰ δὲ πασῶν τὰς ἀλώσεως, ἐν τῆ ἑορτῆ τῆς σκηνοπηγίας, ἔτι τῆς πόλεως εἰρηνευούσης, ἀνδρωπός τις Ἰησοῦς ὀνόματι, ἐξαίφνης ἐν μέσῳ τῶ λαῶ παρελθὼν ἐβόα· φωνὴ ἀπὸ ἀνατολῶν, φωνὴ ἀπὸ δυσμῶν, φωνὴ ἀπὸ τῶν πασῶν ἀνέμων, φωνὴ ἐπὶ Ἱεροσόλυμα καὶ πάντα τὸν λαόν. ἐν πάσῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας περιερχόμενος ὅλην τὴν πόλιν ἀνεβόα. διὸ καί τινες τῶν δημοτῶν ἀγανακτήσαντες, μάστιξιν αὐτὸ γαίζοντο. ὁ δὲ πρὸς ἰσχὺν τῶν πληγῶν ἐπραζεν· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν ἑορτὸν βοᾶς ἀχθεῖσα πρὸς θυσίαν, παραδόξως ἔπεσεν ἄρνα ἐν μέσῳ τῶ ἱερῶ· ἅτις οἶμαι σαφῶς ἐνέφαινε τὸν γενησομένον αὐτοῖς ἄρδιν πανωλεθρίαν.

Τῶν δὲ Ἰουδαίων ἐπὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑποπτεύων ἀθυμότατον, ἀπέστειλε Νέρων Οὐεσπασιανὸν τὸν υἱὸν αὐτῶ, καὶ Τίτον τὸν ἔκγονον αὐτῶ. οἱ δὲ ἐπόρθησαν αὐτὴ, πάσῃ τὴν Χερσαίαν δὲ ἀπεκαλύψαν θείας τὴν Ἱεροσολύμων ἐξελθόντων, μόνον δὲ τὴν Ἰουδαίων ἐκ πάσης τῆς χώρας ἐν τῆ τῶ Πάσχα ἑορτῆ, ὥσπερ ἐν εἱρκτῆ, τοῖς Ἱεροσολύμοις συγκλεισθέντων, ὡς ἀμφὶ τὰς τεσσαράκοντα μυριάδας τὸ πλῆθος ἀριθμεῖσθαι. ἐ πάντες ἐπερπμένον αὐτοῖς ὅλεθρον πρὸς Θεῶ διὰ τὴν εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν τολμηθεῖσαν αὐτοῖς θρασυχείαν, καὶ μιαιφονίαν, ἐσθίειν καταδίκασεν. Οὐεσπασιανὸς γὰρ ἐν τῆ Παλαιστίνῃ μετὰ θάνατον Νέρωνος ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς ὑπὸ τῶ στρατῶ, πρὸς Ῥώμην ἀπῆλθε, Τίτον τὸν υἱὸν αὐτῶ καταλείψας ἐκεῖσε. Ὁ δὲ ἐλεπόλεις ἐ πύργους πασσεὶς πανταχόθεν, δεκὰς τὴν τείχη Ἱεροσολύμων κατεπολέμει. ἐξελαύνει γὰρ τῶ ἔξω τείχους τὴν Ἰουδαίους. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον καταφυγόντας, ἀφαιρεῖται σφέδρα βιαίως πολέμῳ ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸ ἔσχατον καὶ τεῖχον σωιζθεὶς χωρεῖν· ὅπου καὶ καρτερᾶς ἡμάχης γενομένης, ἐξ ἑκατέρας παρατάξεως πλεῖστοι ὅσοι ἀγρωιῶτο.

Cedren.

medica super ejus tumulum depluit, notam artis quam exercuerat. atque hoc modo sepulchrum Lucæ innotuit. Hujus sanctæ atque venerandæ reliquiæ sub Constantio, Constantini Magni F. beati Artemii 94
opera Constantinopolim relatæ, depositæ sunt in templo D. Apostolorum, infra sacram mensam, una cum Andrea & Timotheo beatis Apostolis.

Cæterum Judæi a Christi in cælum *Edit. Paris.*
receptione pacem habuerunt annos qua- *pag. 213.*
draginta, cum eis divina lenitudo id ad resipiscendum largiretur tempus, ut sua damnantes peccata, factum mutarent. Ii vero in deterius ruentes, invidia eo adducti sunt, uti sanctos interficerent, Stephanum, Jacobum Zebedæi filium, Jacobum Domini fratrem, & alios. Itaque suo merito divinitus profectam sibi attraxerunt internecionem. Et ipsis est terribilibus atque perspicuis denunciata portentis. Nam quo tempore azymorum solemnis agitur festivitas, circa horam octavis nonam, tantum aram templumque circumfulsit lumen quod per integram duravit horam, ut dies videretur facta. Deinde stella supra urbem, ensis specie, apparuit. Alio tempore porta urbis, quæ porta Orientalis dicitur, ærea ac ferratis obdita vectibus, & quam ægre triginta viri possent aperire, circa octavam noctis horam visa est aperiri. Rursus ante solis occasum visi sunt in sublimi currus & exercitus armati per aerem discurrentes, atque urbibus Judææ terribiliter circumfusi. Quatuor etiam ante excidium annis, festo Tabernaculorum die, urbe adhuc pacata, vir quidam Jesus nomine, subito in medium populi progressus, clamavit: Vox ab ortu solis, vox ab occasu, vox a quatuor mundi cardinibus, vox adversus Hierosolyma & totam gentem. Hæc ille per aliquot dies, totam circumiens urbem, sine intermissione vociferabatur. Quod quidam de populo indigne ferentes, flagris eum ceciderunt, ad singulos ictus exclamantem, Væ væ væ Hierosolymam. Eadem festivitate bos ad sacrificium adducta, agnam partu edidit in medio templo. quo quidem prodigio, ni fallor, funditus exitium Judæis aperte fuit præmonstratum.

Cum ergo Judæi a Romanis defecissent, misit Nero Vespasianum filium, & Titum, nepotem suum, qui Hierosolymam expugnarent. Divina tum patefactione admoniti Christiani, universi Hierosolymis excesserant, solique Judæi in urbe erant, ad paschatis solemne sacrificium ex tota Judæa eo profecti, ibique tamquam in carcere inclusi. multitudinis numerus fuit ad ter millena millia: qui omnes divina vindicta rebellionis suæ cootra Christum Dominum nostrum, cædisque in eum statutæ, exitio sun pœnas dederunt. Etenim Vespasianus in Palæstina degens, a morte Neronis Imperator ab exercitu creatus, Romam abiit, Tito filio suo ibi relicto. Is *pag. 214*
machinas ad oppugnandum aptas, omnisque generis turres fabricatus, bifariam muros Hierosolymorum oppugnavit, Judæosque muro exteriore abactos ad secundum compulit. Inde quoque magnis certaminibus eos ad tertium redegit murum: ubi acri commissa pugna, plurimi ab utraque parte occubuerunt.

αἰχμαλώτους ἀπάγεσθαι φαθυμοτέρους διετάξατο. τότων δὲ μόνον τὸν ἀεὶ μὲν ἐξ Ὀ. μυρίαδας ἀνδρῶν συνθεωρεῖσθαι.

Τότε δὲ καὶ λοιμὸν ἀπὸ τοῦ Ῥώμου φασὶ γενέσθαι τοιοῦτον, ὡς ὑπὲρ μυρίους ἐφ' ἡμέρας πλείονσι παθημέρου ἀποθνήσκειν. τότε καὶ Κολοσσὸν φασὶ τὸν Ῥόδιον ἀναστῆσαι χάλκεον τῷ Διΐ, ἑκατὸν εἰκοσιπέντε ποδῶν. μετὰ τοῦτο τὴν Ἱερουσαλὴμ ἄλωσιν Σμιεὼν, ὁ τῶ Κλεόπα, τὸν θρόνον Ἱεροσολύμων ἐδέχεται.

Οὗτος ὁ Νέρων μανίας ἀλόγου πλησθεὶς ἀνεῖλε μὲν τοῦ αὐτοῦ μητέρα, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, & τοῦ γυναῖκα, καὶ τοὺς ἐκγόνους αὐτῶν προσήκοντας πάντας, καὶ τῷ ἐπισημοτάτων Ρωμαίων πλείους. τῷ δὲ διὰ τὸν μοιχὸν καὶ ἀσελγᾶ βίον αὐτοῦ τῇ τραπέζῃ περαιτέρω ἐπιπίπτει. καὶ ὑφ' ὧν ἐπεβούλευται αὐτῷ τινὲς τῷ ἐν τέλει ἀναιρήσοντες, ὁ δὲ παρεπάλλει τοὺς συνόντας αὐτῷ, ἀναλεῖν αὐτόν. ὡς δὲ ὑδεὶς ἐβούλετο τοῦτο φονεῦσαι· ἐγὼ μόνος, ἔφη, ὅτι φίλον ἔχω τὸν σώζοντα, ὅτι ἐχθρὸν τὸν ἀναιρησόμενόν με. ἀποθανεῖν θέλει ὁ ψυχῇ, & ἀ χεὶρ οὐκ ὑπηρετεῖ· καὶ πλειόνων ἐπιόντων, ὦ Ζεῦ, πῶς τηλικοῦτος καθαρμὸς ἀπόλλυται, ἑαυτὸν ἀνεῖλεν. ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ, τινὲς πιλία ὡς ἐλευθερώμενοι ἐφόρεσαν. περὶ δὲ Βάλβιος, περὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐπιβούλης, ὡς εἰκὸς αὐτὸ ἦν, ἐρωτηθεὶς παρὰ Νέρωνος, ὡς καὶ αὐτὸς εἰ κατ' ἐμὲ; ἔφα· ἐφίλησά σε πάντως μᾶλλον, καὶ ἐμίσησα. ἐφίλησα, ἐλπίσας ἀγαθὸν αὐτοκράτορα ἔσεσθαί σε· μισῶ δὲ, ὅτι πάντα ποιεῖς. ὅτε γὰρ ἁρματηλάτην, ὅτε κιθαρῳδὸν ἐλλέεν ἐθέλεις.

Ἐπὶ Νέρωνος ὑπὸ Ῥώμῃ πάπας Λόβιος Κόϊντος Κλαυδίου, ἄρχοις ἐδιάχθη. τοῦτον ὁ βουλὴ ἐπεμψε τοὺς παραληφομένους ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. ἐντυχὼν δ' ἐκείνοις ἄρτι ἐργαζόμενος εἰς ἄστεως, & ἀπολυθῶν τοῖς βυσσίνοις, ἀχίτωνα, περιζωμάτιον ἔχων, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πίλον. προβραμόντος δέ τινος, καὶ κελεύσαντος ἐπὶ τὸ κοσμιώτερον ἑαυτὸν ποιῆσαι, παριὼν εἰς τὴν καλύβην, καὶ ἀμφιασάμενος ἐκπλαγεὶς. οἱ δὲ ἀπασάμενοί τε αὐτὸν ὡς ὕπατον, καὶ τὴν πορφύραν ἐδῶκαν περιθέσασαι. ὁ δὲ μικρὸν ἐπιχών, & δακρύσας. ἆ ἄστορ ἄρα μοι (ἔφη) τὸ χωρίον ἔσαι τῶν τοιούτων, καὶ κινδυνεύσομεν οὐχ ἕξειν πόθεν διατραφῶμεν;

Ὅτι ἡ ἐπανοδία τῶ ἐνιαυσίου κύκλου, ἣ μὲν Ρωμαΐζουσα φωνὴ τὸ μέσον σημαίνει· μένουσι γὰρ ἀρχὴν & περίοδον. καὶ τοῦτο ἐστὶν ἀ Ἰνδικτιών. ἡ δὲ Ἑλλὰς φωνοῦμεν ἔθνος & ἐπινέμεσιν. ὑ γὰρ εἰς ἀπαράβατον καὶ ἀσυμβίνον βάρος τὸ παλαιὸν οἱ φόροι τοῖς ὑπηκόοις ἐπέτασσον, ἀλλ' ἀ τῷ χαρακτῆρ γένεσις τοῦ συμπαξιν αὐτοῖς ἐφιλανθρωπέσατο. ἀναιζουσαν γὰρ ἐλάφρυνον, & ἀθλιώσας δὲ ἀνέβαινον. & διὰνεμῆ ἀλύπως τοῖς φορολογημένοις τὸ ἀνάλογον, καὶ ὅτε, ὅτε χρεία ἐπάλει. μυδιοὶς δὲ ὄντος τῶ φορολογημένου, ἀδόλως ὁ φόρος ἐφράττετο, ἀλλ' ἐγίνετο πέρας ὁ πόνος ὅλως τοῖς γεωργήσασι.

Γάλβας ἐβασίλδευμῆνας θ'. ὁ μέρας ιγ'. ὃν ἦ & δ' πατρικίων, ὃς εἶχε παραδυναστεύοντα τὸν Ὄθωνα. τοῦτον καὶ ἰδὼν & Γάλβαν, λύκους εἰς ὑποθυσίαν παραλαβόντα, φθονήσας, καὶ τὸ σφάγιμα κατ' αὐτὸ αἰσήσας, ἀπίστευσε αὐτῷ. ἀπαιτήσας δὲ ὁ Ὄθων χρήματα παρὰ τοῦ στρατιοῦ, ἃ ὑπέχειν αὐτοῖς, ἔφη· ὑ δεῖ αὐτοκράτορα ἀναιδεύεσθαι.

Ὄθων ἐβασίλδευσε μῆνας τρεῖς, ἡμέρας ιδ'. ὃν

Cedren.

A rant, eos in ſervitutem abduxi, ne dividi juſſiſſe Titum: & virorum fuiſſe numerum, qui mancipia abducerentur, xc millia.

Tunc etiam Romæ natum tantam extitiſſe peſtem, ut per multos dies quotidie ſupra cc100 hominum efflata fiut. Tunc & Rhodios ferunt Coloſſum ſtatuiſſe, æneam ſtatuam Jovi, centum viginti ſeptem pedes altam. Poſt captam Hieroſolymam, Simeon Cleopæ filius epiſcopus ejus urbis factus eſt.

Nero plenus rabidi furoris, matrem, ſororem, uxoremque ſuas necavit, & omnes ſuos cognatos, plurimoſque nobilium Romanorum. Propter turpem ac libidinoſam ejus vitam, menſa ipſius eſt de cælo tacta. Statim quidam primarii viri inſidias ei ſtruxerunt. Itaque B ſuos ipſe hortatus eſt, ut ipſi manus inferrent. quod cum omnes recuſarent: Ego, inquit, ſolus neque amicum qui me ſervet habeo, neque inimicum qui me occidat: mori cupit animus, & manus ei non infervit: tandem ſatus, O Jupiter quantus artifex & citharœdus perit: ſe ipſum jugulavit. Eo ſublato, quidam pileos, ut libertatem adepti, geſtaverunt. De eo Flavius, unus eorum qui ei inſidias fecerunt, ſic pronunciavit. Interrogatus a Nerone, cui erat admodum familiaris, cur ſe quoque ipſi adverſum præberet? Majore, nit, te quam ullum alium & amore & odio ſum proſecutus. amore, quod ſperabam te bonum fore imperatorem: nunc autem odi te ob tua facta, non enim poſſum aurigæ, venatori, aut fidicini ſervire. C

Nero

95

Edit. Pariſ. pag. 216.

Nerone imperante, Romæ conſul fuit L. Quinctius Cincinnatus, vir optimis habitus. Is, cum Senatus mitteret qui eum ad occipiendum magiſtratum vocarent, inventus eſt ſine tunica arans, bovesque ſequens fabilgaculo cinctus, ac pileum geſtans. Cum accurriſſet quidam, juberetque eum ſe ornare, in caſam ingreſſus veſtem ſumpſit: progreſſuſque ſaluratus eſt conſul, & purpura prætexta veſte amictus. Quinctius paululum moratus, flevit, dicens: Ergo ne hoc anno ager mihi non conſeretur, & periculum erit de penuria?

Nomen annui circuli indictio eſt apud D Latinos: quia principium circuitu indicat. Græcia ab eventu nomen impoſuit, ut epinemeſin appellaret. Antiquitus enim tributum ſubditis non ita impoſitum erat, ut ejus fixa eſſet & immutabilis ratio: ſed juxta frugum proventum humaniter iis imponebatur, ita ut eo tenuiore minus penderent, neque uberiore eo cenſus augeretur. Itaque exactoribus pro portione tributum, idque tunc, quando neceſſitas poſtulabat. Cum autem nemo axigeret, prorſus cenſum non pendebant, ſed omnis laboris fructus agricolis relinquebatur.

Indictio. Tributum.

Galba imperavit menſes VII. dies XIII. Fuit patricius, habuitque imperii æmulum Othonem. qui cum Lucium a Galba videret adoptari, invidia ductus, exercitum adverſus hunc concitavit, eumque interfecit. Otho autem a militibus pecuniam, quam promiſerat, poſtulatus, reſpondit: Imperatorem non debere cogi. E

Galba Imperator.

Imperavit Otho menſes III, dies VI SS. Otho Imperator.

Natus fuit obſcuro genere. Aliquando rem ſacram in templo faciens, carmina Venerea ſacris permiſcuit. Ideoque adverſus ipſum a Vitellio mota ſeditione, gladio ſuo ſe interfecit, dicens: Quorum enim attinebat me quoque longis cantare tibiis.

Vitellius Imperator.

Vitellius unum annum imperavit, illuſtri familia ortus. Is aſtrologos, aſtronomos, præſtigiatoreſque omnes intra certum diem Italia excedere juſſit. Atque ii libellum ſparſerunt, quo illi finem vitæ ad certum tempus prædicebant. quam prædictionem exitus comprobavit, Vitellio a militibus occiſo.

Veſpaſianus Imperator.

Veſpaſianus Neronis filius annos decem, dies octo imperavit. Imperium ei delatum eſt in Palæſtina, adhuc Judæorum urbes oppugnanti. Is Joſephum hiſtoricum fecit. Romam profiſciſcens, cum eſſet ab exercitu Imperator declaratus, Titum ad bellum in Palæſtina gerendum reliquit. Primo Veſpaſiani anno templum Capitolinum conflagravit: & quinto anno id reficere ipſe cœpit.

Edit. Perſ. p. 9. at 7.

TITUS Imperator.

Veſpaſiano ſucceſſit filius Titus, imperavitque annos tres. Is expugnavit Hieroſolyma, urbemque & templum incendit. Is minis, non ſuppliciis fontes terrebat. Nulla dies eo imperante ablit, qua non aliquem ſubditorum dono aut beneficio aliquo afficeret. Dicere enim ſolebat: Regium eſſe benefacere, & precibus facile annuere. Omnium qui ipſum compellarent petitionibus annuebat. & cum quidam familiarium percontaretur, cur id faceret, cum tamen ſæpe promiſſa non impleret? reſpondit: Quia ab imperatore nemo debet mœſtus diſcedere. Hic Titus cum æſtate totum diem iter feciſſet, eique ſanguis per nares erupiſſet, atque a ſole uſtus in animi deliquium incidiſſet: adhuc ſpirantem frater Domitianus in ciſtam ligneam nive plenam conjecit, tamquam remedium adhibiturus: atque ita interfecit. Ille igitur dignus admiratione Titus Philoſophia apprime formatus, eloquentiſſimus, bellicoſiſſimus, atque moderatiſſimus, beneficentiaque, temperantia, juſtitia & prudentia inſigni ornatus, in exidio maxime Hieroſolymorum ſuam miſerandi promptitudinem demonſtravit. Vehementer enim tunc a Deo exagitatos deploravit Judæos: magiſque etiam illacrymavit, cum ædem Dei videret incendi: precatuſque eſt a Deo veniam, quod non ſua hæc voluntate, ſed ob impiam Judæorum perverſitatem evenirent. Cumque urbe exciſa eum ſui victorem atque triumphalem prædicarent, reſpuit eas appellationes, dicens: Non ſe iſta geſſiſſe, ſed divinæ iræ manus accommodaſſe, ac adminiſtrum fuiſſe. Inde cum virtute ſua & animi demiſſione in honore & amore omnium eſſet, eo quo diximus modo interiit. Tantus autem ejus morte Romæ luctus obortus fuit, ut multo tempore virtutes ejus commemorantes atque reputantes, publice & privatim per domos tamquam ſuo quiſque infortunio accepto plorarent.

Anno ejus ſecundo magnum fuit Romæ incendium. Ac S. conſulto Ti-

A δὲ γένος ἀσαφὲς. Θύων δέ ποτε ἐν τῷ ἱερῷ, τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἄσματα τοῖς ἱεροῖς παρέμιξε. Ϛ διὰ τοῦτο Οὐιτελλίου αὐτῷ ἐπαναστάντος, ξιφιδίῳ ἑαυτὸν διεχειρίσατο. εἰπών, τί γάρ με ἔδει μακροῖς αὐλοῖς ᾄδειν Ϛ αὐλεῖν;

Οὐϊτέλλιος, ὁ Βιτέλλιος, ἔτος ἕν, γένος ἐπιφανὲς ὤν. ὅστις ἀστρολόγους ϗ ἀστρονόμους Ϛ γόητας ὅσους ῥητῶς ἡμέρας πάντας ἐκχωρῆσαι τῆς Ἰταλίας προσέταξεν. οἳ δὲ ἀφόρισμα ἔρριψαν, προαγγέλλοντες ὅσας ἡμέρας ῥητῶς ἀπαλλαγήσεσθαι αὐτὸν τοῦ βίου, ὃ δὴ ϗ γέγονε· ἐσφάγη γὰρ ὑπὸ στρατιωτῶν.

Οὐεσπασιανὸς, υἱὸς Νέρωνος, ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα, ἡμέρας ὀκτώ. αὐτοκράτωρ δὲ γέγονεν ἐν Παλαιστίνῃ ἔτι τῶν πόλεων τῶν Ἰουδαίων πολιορκουμένων. ὅσις ϗ Ἰώσηπον τὸν συγγραφέα ὑποχείριον ἐποίησατο. ἀπέβη δὲ ἐν Ῥώμῃ ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ βασιλεὺς, καταλιπὼν Τίτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὴν Παλαιστίνην πολιορκεῖν. τῷ ἑπομένῳ ἔτει Οὐεσπασιανὸς, ὁ ναὸς τοῦ Καπιτωλίου ἐνεπρήσθη, Ϛ τῷ ε΄. ἔτει οἰκοδομεῖσθαι παρ' αὐτοῦ ἤρξατο.

Μετὰ Οὐεσπασιανὸν, Τίτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη τρία. ὅτος πολιορκεῖ τὰ Ἱεροσόλυμα, ϗ ἅπασαν τὴν πόλιν ϗ ἅπαντα ναὸν ἐμπιπρᾷ, καθὼς Ἰώσηπος ἱστορεῖ. ὅτος ἀπειλαῖς, ϗ οὐ τιμωρίαις τοὺς ὑπαθυμοῦντας ἐφόβει. Βασιλεύοντος δὲ αὐτοῦ, οὐ παρῆλθεν ἡμέρα, ἐν ᾗ δῶρον τι τῷ ὑπηκόων τινὶ, ἢ διῳκησίαν οὐ παρέσχεν. ἔλεγε δὲ, βασιλέως εἶναι γνώμῃ τὸ διῳκεῖν, ϗ ἐν ταῖς αἰτήσεσιν ἀνυπήκοον εἶναι. πάντας δὴ τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτῷ, αἰτιώμενός τι, σωπᾶν ἔφη ὅτε μὴ βάλλοιτο. καί τινος τῷ συνήθων ἐρωτήσαντος, ὅτι χάριν τῶν πειθῆς, πολλοῖς μὲν ἐπλήρου τὰς ὑποσχέσεις; οὐδένα, εἶπεν ὁ Τίτος, ἀπὸ βασιλέως δεῖ σκυθρωπὸν ἀποπέμπεσθαι. ὅτος ὁ Τίτος ὥρᾳ θέρους πεπιεσμένου ὁδοιπορήσας ϗ αἱμορραγήσας ἐξ ἑνὸς μυκτῆρος, ὑπὸ ἡλίου τε φλεχθεὶς, ϗ πάνυ λειποθυμήσας, ὑπ' ἐμπίστου αὐτοῦ, ἐνέβαλεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δομετιανὸς εἰς λάρνακα ξυλίνην χιόνος γέμουσαν, ὡς ἔνθεν θεραπεύσων. ϗ ἀπέκτεινεν. ὁ γοῦν θαυμάστος Τίτος φιλοσοφώτατος, ϗ δίγλωττότατος, ϗ πολεμικώτατος, ϗ μέτριος ἄγαν ὑπάρχων, ϗ ἀγαθοεργίᾳ πολλῇ Ϛ σωφροσύνῃ ϗ δικαιοσύνῃ ϗ φρονήσει κοσμούμενος, ἐκβολὴν ἅπασι ποιούμενος τῶν ἑαυτοῦ συμπαθειῶν ἐν τῇ ἁλώσει τῆς Ἰερουσαλὴμ. Σφόδρα γὰρ ἐπένθησε τοὺς θεηλάτους Ἰουδαίους τότε. ϗ μάλιστα ἐν Θεοῦ ναὸν πυρπολούμενον ὁρῶν, ἐδάκρυσε. Ϛ ἐν Θεὸν ἐδυσώπησε τυχεῖν ἐλέους ϗ συγγνώμης, δι' ὧ οὐ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ταῦτα γέγονασιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκείνων θεοστυγῆ δυσπραξίαν. ὅθεν δήμιτα τῶν ἁλόντων ὡς ἀναπηδῶντας αὐτῷ σπαθίοις ϗ τροπαίοις, διωθεῖτο τὰς ἀναῤῥίψεις, ὡς οὐκ αὐτὸς αἰχμάλωτα ταῦτα φύσας, ἀλλὰ θυμάτων ϗ θείᾳ ὀργῇ καθυπαρχήσας, ϗ τὰς χεῖρας ἐπιδεδωκὼς ἀστυθιτίνων διὰ δ' ἀρετὴν αὐτοῦ ϗ πικροφροσύνῃ παγχύρατος ϗ πανπέρασος γενόμενος, ὕτως ἐτηδύετος. τοσοῦτος δὲ θρῆνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ αὐτοῦ κατέσχε τῶν Ῥωμέων, ὡς ἐν χρόνῳ πολλῷ τῶν ἀπομνημονεύοντες, ϗ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἀναλογιζόμενοι, δημοσίᾳ ϗ κατ' οἴκους κλαίειν, ὥσπερ οἰκείᾳ πάθει κατεχόμενος ἅπας.

Τῷ δευτέρῳ ἔτει τούτου μέγας ἐμπρησμὸς ἐν

Ῥώμῃ ἐγένετο. καὶ νῦν συγκλείσφορσαμένης, Τῖ- A
τος Θεὸς ἀνηγορεύθη. ὅτος ὁ Τῖτος ἐν δυσὶν ἔτεσιν
παραλαβὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ, πᾶσαν ἐκαφανε καὶ ὑ-
φείσει, καθὼς ἤρητας. καὶ τὸν ναὸν ἐκέφωσε, κα-
τὰ τὴν τοῦ Κυρίου προαγόρευσιν. εἰπόντων γὰρ ἡμῶν
Διδαχῇ πρὸ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλαῖς ἐκαθήμα-
σε κεκόσμηται, ἔφη. ταῦτα πάντα ἃ θεωρεῖτε, ἐ-
λεύσονται ἡμέραι, ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται· ὅταν δὲ ἴδητε κυκλ-
μένην τὴν Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ στρατοπέδων, τότε γνῶτε
ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. καὶ δὲ παῖς ἐν γαστρὶ
ἐχούσας, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις. ὅτε γὰρ ἀνάγκη μεγάλη καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ
καὶ πεσοῦνται ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ αἰχμαλωτι- B
σθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πα-
τουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.
καὶ ἔσται θλῖψις τοιαύτη, οἵα οὐ γέγονε πώποτε, οὐ-
δ' οὐ μὴ ἔσται. ταῦτα δὲ πάντα πεισόθασι οἱ ἐχθροὶ τῆς
ζωῆς αὐτῶν Ἰουδαῖοι, κερδηθέντες ὑπὸ τῆ Ῥωμαίων,
ὡς ἀπεσάμβοι Χριστὸν τὸν βασιλέα τῶ παντὸς καὶ τῶν
τῆ Ῥωμαίων βασιλείαν δυσιβῶς ἐπιπασάμβοι,
κράζοντες· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα·
καὶ, τὸ αἷμα Χριστοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέ-
κνα ἡμῶν. διὸ καὶ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰ-
ὼν τὰ ἔθνη πάντα ἐξαναστήσει καὶ παλαιπωρίαν ἔξουσι
αὐτῶν τὰ τέκνα, καθάπερ τινες δραπέται μαστι-
γίαι, μηδὲν τῆ νομίμων ἐπιτελεῖν δυνάμβοι. ὑ-
ποφόρους γὰρ ἔχοντες αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, οὐκ εἶσοι τοῖς C
ἰδίοις αὐχρῆθαι δικαιώμασιν. ἐπειδήπερ ἐκείνους
ἐκπαίσαντο τῶν δικαίων, αὐτοὶς· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. καὶ· ἐὰν μὴ ἀποστε-
νομεν τὸν Χριστὸν, πάντες οἱς αὐτὸν πεισώσει,
καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσι ἡμῶν τὸ πο-
τος, καὶ τὸ ἔθνος. οἳ γε καὶ ἄκοντες ἀποφήθε-
σαν· καὶ γὰρ ἐπίσθοσαν οἱς αὐτὸ τὸ ἔθνη· καὶ αὐ-
τοὶ τῶν ἐξωτίαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀμφιθέντων, καὶ
τῶν λατρείαν, κεκωλυμένοι δὲ εἰσὶ καὶ ἀπαρέν
οἷς θέλωσι, καὶ θύειν ὅτε βέλονται. διὰ δὲ ἐπι-
κατάρατοι εἰσὶ, μὴ δυνάμβοι ποιῆν τὰ ἐφαγμέν-
να. ἐπικατάρατος γὰρ, φησὶ, πᾶς ὃς οὐκ ἐμμέ- D
νει πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῆ βιβλίῳ τῶ νό-
μου, τῶ ποιῆσαι αὐτά. ἀδυνάτων δὲ ἐστ ἐν ἡμέ-
ρᾳ μιᾷ τοὺς ἔθνος ὄντας πάντας ἐπιτελεῖν αὐ-
τοὺς τὰ τῶ νόμου, καὶ τὰν λατρείαν ἐν οἱ τόπῳ
περιγεγραμμένῳ, ὡς ἐν λόγῳ Κυρίου Μωσῆς διε-
τάξατο.

Τί ὖν πρὸς ταῦτα φατὲ, ὦ Ἰουδαῖοι; καὶ τί
τὸ αἴτιον τοσούτων καὶ τηλικούτων ὑμᾶς κατει-
ληφότων κακῶν; ἆρά γε συνίκατε, ὅτι οὐκ εἰς
ἀμέθυλον, ἀλλ' εἰς Θεὸν ἡμαρτικατε, οὐκέ-
τος ταῦτα πεπόνθατε, καὶ ἀσύγγνωστα πέφυτε;
Ησαΐας γὰρ περὶ ὑμῶν οὐκ ἀφασίτω Θεῶ φησίν·
υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν. καὶ E
τί ποιῆσω τῆ ἀμπελῶνι μου, καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῆ;
διότι ἔμενα ἵνα ποιήσῃ σταφυλὴν, ἐποίησε δὲ ἀκάν-
θας. ἐξ ἔμενα ἵνα ποιήσῃ κρίσιν, ἐποίησε δὲ ἀνομίαν,
καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν· ποίας δὲ ἀκάν-
θας λέγει, καὶ ποίαν ἀνομίαν καὶ κραυγήν; ἃ ἀλλο-
τόνει, αἷς πῦρ ἐξαφανίσαι αὐτὸν ἀνόμως ἐπὶ τῶ
πάθους, κράζοντες, ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. ὡς

tus Deus appellatus eſt. Is Titus biennali obſidione Hieroſolyma cepit eamque totam cremavit atque delevit: templumque incendit, ſicuti Dominus prædixerat. Cum enim ei diſcipuli dicerent, templum pulchris lapidibus & donatiis eſſe exornatum, dixit: (Tempus erit, cum de hoc quod videtis templo, non ſupererit lapis altari lapidi junctus. Cum autem cingi exercitibus Hieroſolyma videbitis, tum cogitatote, appetiſſe ejus excidium. Væ autem prægnantibus & lactantibus, iſto tempore. Magnam enim ira Dei neceſſitudinem huic populo immittet: & eadent acie ferri, ac captivi abducentur ad omnes gentes, conculcabiturque Hieroſolyma a barbaris, donec tempus gentium impleatur. tantaque erit calamitas, quanta neque prius extitit, neque poſtea exiſtet.) Hæc omnia perpeſſi ſunt hoſtes ſuæ ipſorum vitæ Judæi, a Romanis in ſervitutem acti, quod regem univerſi Chriſtum reſpuerant, Romanoque imperio impie ſeſe ſubjecerant clamando: (Regem, præter Cæſarem, nullum habemus. Item: (Sanguis Chriſti nobis, noſtriſque imputetur liberis.) Itaque etiam ad extremum uſque poſteritas eorum per nationes diſpergetur, & affligetur, inſtar fugitivorum & notis compunctorum ſervorum, nihilque ſecundum legem agere iis permittetur. Romani enim cum eos habeant ſtipendiarios, non ſinunt propriis uti legibus: ideo quia ultro ils ſe in ſervitutem addixerant, cum vociferarentur, ſe non alium habere regem quam Cæſarem. item: (Niſi Chriſtum occidamus, omnes ei fidem adhibebunt, venientque Romani, & urbem gentemque noſtram ſubigent. Et quidem non ſponte ſua, tamen vaticinati ſunt. Nam & nationes Chriſtum fide ſunt amplexæ: & ipſis Romani imperium cultumque ſacrorum eripuerunt: & neque interfecere iis licet quos volunt, neque ſacrificare quoties cupiunt. Qui fit, ut execrationi ſint obnoxii, cum obire ea quæ legibus jubentur non poſſint. Ita enim lex ait; (Execratus eſto quicumque non omnia quæ in libro legis ſcripta ſunt, obſervat atque præſtat.) Jam fieri nullo modo poteſt, ut qui hinc inde per populos diſperſi ſint, il omnem Dei cultum lege Moſaica præſcriptum, eumque uni locn affixum obeant.

Edit. Pariſ. pag. 218.

Matth. 24. Luc. 21.

Matth. 27.

Joann. 19.

Deut. 27.

At vos Judæi, quid ad hæc dicitis? quæ cauſa eſt tot tantorumque malorum, quæ vobis evenerunt? Intelligitiſne eam eſſe, quod non in conſervum, ſed in ipſum Deum offendiſtis, ideoque tam graves ſine venia pœnas penditis? Nam Eſaias quidem de vobis ſub perſona Dei ſic loquitur; (Filios genui, & extuli, ipſi autem me ſpreverunt.) Item: (Quidnam reſtat quod adhuc in venim iſtam laboris impendam, quod nondum impenderim? Expectavi dum uvas produceret; ecce autem ſpinas protulit: expectavi dum juſte agerent, ſed injuſtitiam illi & vociferationem ediderunt.) Quas vero ſpinas, & quam injuſtitiam, ac quem clamorem notat? nimirum ſpinas, ex quibus contextam ei coronam inter injuſta ſupplicia impoſuiſtis, vociferantes: Tolle, tolle, in crucem eum age) Sic & Jeremias; Heredikas mihi mea facta

In Judæos.

pag. 219.

Cap. 12. eſt inſtar leonis in ſylva : adverſus me ea vocem ſuſtulit , ideoque eam odi .) Solomon quoque dicit : Exite o filiæ Sionis , ac videte coronam quam ei mater ejus impoſuit die nuptiali .) Cant. 3. Matrem ejus vocat , ſecundum carnem , Judæorum ſynagogam . dicit enim : (Caro mea ex ipſis .) Dies autem nuptiarum ejus eſt , quo ſibi gentium Eccleſiam deſponſavit . Tum vero fatua illa ſynagoga coronam ſpineam ejus capiti impoſuit , illudenſque ei dixit : Salve o rex Judæorum . Quos etiam minacius objurgat Eſaias his verbis : (Filii perditi , ac ſemen injuſtum , cuinam per libidinem illuſiſtis , ac contra quem Cap. 57. linguæ veſtræ laxaviſtis ? Atque ipſe etiam Dominus apud Oſeam eos deplorat , ita inquiens : (Væ ipſis , Cap. 7. quoniam a me refiluerunt . miſeri ſunt , quia adverſum me impie egerunt , malaque in me conſilia inierunt : itaque Iſraelus abſorptus eſt , atque ad nihilum redactus , factuſque inter gentes inſtar vaſis perditi .) Rurſus per Jeremiam Cap. 2. Deus dicit : (Caſtigabit te tua defectio, & malitia tua te convincet : cognoſceſque acerbum tibi eſſe quod me deſeruiſti .) At beatus Davidus acerrimo dolore compunctus in vos , ira execratur ob petulantes a vobis vexatum Dominum : (Obtenebrentur oculi eorum , Pſal. 68. ne videant : ac tergum eorum uſquequaque curva . Effunde in eos iram tuam , & excandeſcente animo eos adorire : adde eorum peccatis peccata , ne tuam juſtitiam attingant . expungantur de libro viventium , & inter juſtos eorum nomina non ſcribantur . Diſſipa eos vi tua , ac dejice eos protector meus Pſal. 58. o Deus . Deprehendentur in faſtu ſuo, & in ira excidii , ne extent . ita experientur Deum Jacobo & finibus terræ imperare .) Nimirum hoc innocens , ipſos juſto Dei judicio diſperſos , intellecturos Chriſtum eſſe Deum patris ipſorum Jacobi . Eodem etiam modo vos traducit Moſes , is qui Deum vidit , Edit. Pariſ. ut impuros , & ſtolidos , & ingratos : pag. 220. (Filii , inquit , reprehenſione digni , pravum genus ac perverſum , hæccine Domino rependitis ? Populus iſte fatuus eſt neque ſapit . An non Deus pater eſt tuus , Deut. 32. qui te ſibi paravit , qui te fecit , te formavit ?) Eapropter recte pronunciat Deus : (Dixi , disjiciam eos , ebolebo ex hominibus eorum memoriam .) Et quidem inclytus ille Jeremias admodum diſerte exprimit , quiſnam ſit ille qui ita a vobis tractatus Thren. 4. eſt : (Spiritus , inquit , faciem veſtram præcedens Chriſtus , comprehenſus eſt perverſitate veſtra . is de quo diximus , ſub umbra ejus nos inter gentes ambulaturos .) Ac rurſus Solomon in perſona veſtra , quo- Sap. 2. modo effetis Deo adverſaturi , prædicit (Inſidientur , inquit , juſto . Eſt enim nobis incommodus , atq; factis noſtris adverſatur , noſtraque ex lege peccata nobis exprobrat : notitiam Dei ſibi ſumit , ſeque filium Dei nominat . arguit noſtras cogitationes , & vel aſpectu nobis moleſtus eſt . diſſimilis aliorum vitæ eſt vita ejus , moreſque ejus inſitati nobis . habet nos pro adulterinis , & a noſtris moribus perinde atque ab immunditia abſtinet . beatum prædicat finem juſtorum , Deumque patrem ſuum jactat . Experiamur vera ne ſint ejus verba , exitumq; ejus exploremus . Si enim juſtus eſt & filius Dei , tutelam ejus ſuſcipiet Deus , eumque ex adverſariorum manibus liberabit . In-

A ἢ ἐπὶ Ἱερεμίᾳ ἐγένετο ἡ πληροφορία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν δρυμῷ . ἔδωκεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἢ διὰ τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν . ἢ Σολομὼν λέγει . ἐξέλθετε θυγατέρες Σιών, ἢ ἴδητε ἐν τῷ στεφάνῳ, ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφώσεως αὐτοῦ . μητέρα μὲν αὐτοῦ κατὰ σάρκα λέγει ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγή . σὰρξ μου γάρ , φησιν, ἐξ αὐτῶν . ἡμέρα δὲ νυμφώσεως αὐτοῦ , καθ᾽ ἣν τὴν ἐξ ἐθνῶν εὐμφωσατο ἐκκλησίαν . ἡ δὲ ματαιόφρων ἐκείνη συναγωγὴ, στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θεῖσα , ἐμπαίζουσα αὐτῷ ἔλεγε . χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων . ὡσὰν ὡς ἀκατανόμαστος Ἡσαΐας , ἐπιπλήττων κἀκείνοις φησὶν· ἐκ τίνι ἐστερράσατε ; ἢ ἐπὶ τίνι ἐχαλάσατε τὴν γλῶτταν ὑμῶν ; τέκνα ἀπωλείας, ἢ σπέρμα ἄνομον . ὅθεν αὐτὸς ὁ Κύριος δι᾽ Ὡσηὲ τοῦ προφήτου κατλιαστικῶς εἶπεν· ναὶ αὐτοῖς , ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ . δείλαιοι εἰσιν , ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμὲ, ἢ πονηρὰ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο . ἢ διὰ τοῦτο κατεπόθη Ἰσραὴλ , ἢ εἰς ὕβριν ἐγένετο , ἢ ὅτι ἄσπερ σκεῦος ἄχρηστον ἐν τοῖς ἔθνεσιν . ἢ διὰ Ἱερεμίου πάλιν φησὶ παιδεύσει σε ἡ κατασπάσα σε, ἢ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε . ἔγνωσι δ᾽ ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ . ὁ δὲ γε Θεὸς Δαβὶδ , ὥσπερ ἐξαριθμῶν καθ᾽ ὑμῶν , ἐπαράται πρὸς τὸν παροινοῦντα Κύριον λέγων . σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν , ἢ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον . ἐκχεον ἐπ᾽ αὐτὸς τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβῃ αὐτούς . πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν , ἢ μὰ εἰσελθέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου , ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων , ἢ μὴ δικαίων μὴ γραφήτωσαν . ἐκστρέψατον αὐτὸς ἐν τῇ δυνάμει σου , ἢ καταβαλὲ αὐτὸς ὁ ὑπερασπιστής μου Κύριε . ἢ συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν ἐν ὀργῇ συντελείας, ἢ ὁ μὴ ὑπάρξωσι . ἢ γνώσονται ὅτι ὁ Θεὸς δυναζεσται Ἰακὼβ , ἢ τῆ πέρατων τῆς γῆς . ἐφ᾽ οἷς δίκαιον ἐκδικήσεις ἐκδίκας , ἐπιγνώσονται πάντες , ὅτι Θεὸς ἐστι ὁ Χριστὸς τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἰακώβ . ὅτε γάρμοι ἢ ὁ διώκτης Μωϋσῆς φιλτάτους ὑμᾶς , ὡς βδελυρὰς καὶ ἄφρονας καὶ ἀγνώμονας, ἔφη· τέκνα μωμητὰ , γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη , ταῦτα Κυρίῳ ἀνταποδίδοτε ; ὑπερλαὸς μωρὸς , ἢ οὐχὶ σοφὸς . οὐκ αὐτὸς ὅτος σου πατὴρ ἐκτήσατό σε , ἢ ἐποίησέ σε , ἐπλασέ σε; κἀντεῦθεν εἰκότως φησὶν ὁ Θεός· εἶπον , ἐξανερῶ αὐτὸς , παύσω δὲ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μεμοσύνον αὐτῶν . ἐμέντοι καὶ ὁ πλουσὸς Ἱερεμίας μάλα σαφῶς λέγων, τίς ὅτος ἐστι ὁ ταῦτα πεπονθὼς ὑφ᾽ ὑμῶν , λέγει· Πνεῦμα πρὸ προσώπου ὑμῶν Χριστὸς Κύριος , συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ὑμῶν , ἢ ἐπομβρῶ , ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσι. τοιαῦτα γοῦν ἢ ὁ Σολομὼν αὖθις ἐκ προσώπου ὑμῶν τῶν Θεομάχων ἁρμόδιον ἄδει προσαγορεύει φάσκων· ἐνεδρεύσωμεν τὸν δίκαιον , ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι, ἐναντία τοῖς ἔργοις ὑμῶν , ἢ ὀνειδίζει ὑμᾶς ἁμαρτίας νόμου . καὶ ἐπαγγέλλεται γνῶσιν ἔχειν Θεοῦ, ἢ παῖδα Κυρίου ἑαυτὸν ὀνομάζει . ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐνοιῶν ἡμῶν , βαρύς ἐστιν ἡμῖν ἐκ βλεπόμενος . ὅτι ἀνόμοιος ἐστὶ τοῖς ἄλλοις ὁ βίος αὐτοῦ, ἢ ἐξηλλαγμέναι αἱ τρίβοι αὐτοῦ. ὡς κιβδήλων ὁλογὶ ἀπέχεται ἢ ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν , ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν . μακαρίζει δὲ ἔχατα δικαίων , ἢ ἀλαζονεύεται πατέρα Θεόν . ἰδωμὲν εἰ ἀληθῆ λόγοι αὐτοῦ εἰσὶν ἀληθεῖς , ἢ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβάσει αὐτοῦ . εἰ γὰρ ἐστὶ δίκαιος ὁ υἱὸς Θεοῦ . αντιλήψεται αὐτοῦ , ἢ ῥύσεται αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἀνθεστηκότων . ὕβρει καὶ

βασάνῳ ἐπίσαμεν αὐτὸν, ἵνα γνῶμεν υἱὸν ἐπιείκειαν A
αὐτῷ, καὶ δικαιώσωμεν τὴν ἀπέχειαν αὐτοῦ θανάτῳ
ἀχρήμονι καταδικάσωμεν αὐτὸν, καὶ ἴδωμεν εἰ ἔσαι αὐτῷ
ἐπικουρία λέγων αὐτῷ. ὃν δὲ παράνοιαν νε καὶ δυσμε-
νείας μᾶλλα αἰρημῶν ἐπάγαγε· πάντα λογίσασθε,
καὶ ἐπλασάθησαν. ἀπεσύφλωσε γὰρ αὐτὸς ἡ κακία αὐτῶν,
καὶ ἵνα γνῶσαι μυστήρια Θεοῦ. ὡς δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Ησαΐας
θρῆνῶν, σωκδόντως λέγει· καὶ τὴ ψυχὴ αὐτῶν,
διότι ἐβουλεύσατο βουλὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν, εἰπόντες
δικαίωμα ἢ δίκαιον, ὅτι δύχρηστος ἀμῖν ἴσι. διδάκται
πάντων ἐναργέστατα ἡ αἰνία τῆς ὑμῶν ἀπὸ Θεοῦ ἀλλο-
τριώσεως καὶ ἐγκαταλείψεως, καὶ νῆς δίκαιας καὶ ἀπρά-
κτα παλαιπωρίας, ὅπερ βουλῆς ἀκούοντες ἐπιγνῶναι.
καὶ περὶ μὲν ἢ ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίας ὑμῶν, ὠ- B
σεμένον χρόνον εἶπον οἱ προφῆται, καὶ μὲν τοι γε καὶ ἢ
ἐπάνοδος καὶ ἢ οἰκοδομὴ τῆς πόλεως προαπήγγελκε. ἀ-
κούσατε δὲ Ιερμίου πρὸς ὑμᾶς λέγοντος ἐκ τὰς ἁμαρτίας
ἃς ἡμάρτατε ἀπέναντίον ἢ Θεοῦ, ἀχθησόμενοι εἰς Βα-
βυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ Ναβυχοδονόσορ βασιλέως Βα-
βυλῶνος. εἰσιλθόντες οὖν εἰς Βαβυλῶνα, ἐνταῦθα
ἐκεῖ ἔνη ἐ. μετὰ δὲ τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐκεῖθεν μετ'
εἰρήνης, λέγει Κύριος. καὶ πάλιν· καὶ δουλεύσουσιν ἐν
τῇς ἐθνεσιν ἔτη ὁ. ἐκ τῆ πληρωθῆναι τὰ ὁ. ἐπ ἔσχα-
τα ἐπισκέψομαι τὸν Ισραὴλ εἰς τὸν τόπον αὐτῶ, λέγει Κύριος.
καὶ περὶ ἢ οἰκοδομῆς ἢ πόλεως Ησαΐας ἐφ ὧν λέγει Κύ-
ριος τῷ Χριστῷ μου Κύρῳ, ὃ ἐκράτησα ἢ δεξιᾶς, ἐπακοῦσαι
ἔμπροσθεν αὐτῷ ἐθνη. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, C
καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶ λαῶ μου ἐπιστρέψει. περὶ δὲ οἰ-
κοδομῆς ἢ Αγγαῖος φάσκει· τῇ δαρείῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου
ἐβδόμῳ ἢ Κύρος πρός με, λέγων· εἶπον δὴ πρὸς Ζοροβάβελ,
καὶ πρὸς Ιησοῦν τὸν ἱερέα, ἐ πρὸς πάντας τὸς
καταλοίπους ἢ λαῶ, λέγων· τίς ἐξ ὑμῶν, ὃς οἶδε τὸν οἶ-
κον τοῦτον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ τῇ ἔμπροσθεν; καὶ πῶς τοῦ βλέ-
πετε αὐτὸν, ὡς οὐκ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κα-
τίσχυε Ζοροβάβελ ἐ Ιησοῦ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ οἰκοδομήσα-
τε ἢ οἶκον. καὶ δόξω ἐν αὐτῷ, καὶ ἔσαι ἡ δόξα τοῦ οἴκου τού-
του οἰ χάτη ὑπὲρ ἢ πρώτου, λέγει Κύριος. ὥσπερ πέπαυ
Σολομὼν ἢ πρῶτος οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ γέγονε δόμημα, ὕ-
στο Ζοροβάβελ ἢ δόμος καὶ ἐχάτης. φησὶ δὲ Ζαχαρίας
οἰ χεῖρες Ζοροβάβελ ἐθεμελίωσαν ἢ οἶκον τοῦτο, ἐ αἱ
χεῖρες αὐτοῦ ἐπιτελέσουσιν αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἔμελε πάλιν D
ἀνασκευάζειν, εἶπεν ἂν ὁ προφήτης, καὶ ἔσαι ἡ δόξα τοῦ οἴκου
τούτου οἰ χάτη ὑπὲρ τὰ ἔμπροσθεν. τὸ δὲ εἰπεῖν, ὑπὲρ ἢ
πρώτου, νῦν δόμος, ἐχάτου ὑπέρτερος, καὶ πολύτιμος.
ὡς δὲ ὰ ἴζι ἢ πρώτης πρότερα, ὅπως οὐδὲ τῆς ἐχάτης
ἐχατότερα. ὥστε οὖν εἰ μὲν εἶπεν ἡ δόμος ὑπὲρ ἢ
πρώτου, εἰκὸς ἦν τὸ νεώτερον εἰκοδομῆ προσδοᾶν. οἱ
δὲ ἢ δόμος ἐχάτου ἐκάλεσε, πολύτιμον ἐπέτηδεν οἰκο-
δομῆ προφανῶς τῆς πόλεως καὶ ἢ ναῦ περιβόλου.
καὶ μάτην ἀπατᾶσθε, ὦ Ιουδαῖοι, ἢ πολυγλωσσίαν τῶν
μὴ τὸν Οὐσπασιανὸν καὶ Τίτον καθαίρεσιν ἀπονεμο-
δοκοῦντες. ἀλλὰ μᾶν καὶ ὁ ἱεροψάλτης Δαβὶδ πρὸ τού-
των, ἐκ προσώπου τῆς αἰχμαλώτου φησίν· ἐπὶ τῶ
ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσα-
μεν, ἐν τῇ μνησθῆναι ἡμᾶς ἢ Σιών. καὶ ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώ- E
τησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς ὕμνους. καὶ ἐπά-
γει ἐπάνοδον ἐπὶ τῆς πόλεως λέγων. οἰκοδομῶν Ιερ-
ουσαλὴμ ὁ Κύριος, τὰς ἐξωσμένας ἢ Ισραὴλ ἐπισυνάξει.
καὶ πάλιν ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ φάσκων· ἐν τῇ ἐπιστρέ-
ψαι Κύριον ἢ αἰχμαλωσίαν τῶ λαῶ αὐτῶ, ἀγαλλιά-

jurilis & cruciatibus eum probabimus, ut æquitatem ejus cognoſcamus, patientiamque perſpiciamus. Morte ignominioſa eum damnabimus: videbimuſque utrum, ſicuti dicebat, inventurus ſit patrocinium.) Has veſtram dementiam ac malignitatem præclare luſectans, hæc addit: (Ita illi ratiocinati ſunt, atque falſi. excæcavit enim eos malitia, ne arcana Dei cognoſcerent.) Quos quidem etiam divinus Eſaias deplorans, iſtis convenientia dicit: (Væ animæ ipſarum, quia contra ſe ipſos malum iniverunt conſilium, agentes: Vinciamus juſtum, eſt enim nobis incommodus.) Proinde manifeſtiſſime demonſtrata eſt cauſa vaſtræ a Deo abalienationis & defectionis, ac continentium & finem nullum habituraram miſeriarum: modo vos hæc audientes, intelligere velitis. Nam Babylonici quidem exilii veſtri definiverunt rempas divini vates, reditumque & inſtaurationem urbis prædixerunt. Audite unim Jeremiam, ita vos alloquentem: (Propter peccata veſtra, quæ commiſiſtis contra Deum, captivi Babylonem abducemini a Nabuchodonozore Babylonico rege. Babylone degetis anons LXX. Ita exactis, vos pacatu inde educam, ait Dominus.) Et alibi: (Servient barbaris annos ſeptuaginta, quibus xompletis, Iſraelum in locum ſuam reſtituam, inquit Dominus.) Et de inſtauratione arbis Eſaias ſic vaticinatur: (Hæc ait Dominus Chriſto meo Cyro, cujus deatram apprehendi, ut ei gentes obediant. Is ædificabit urbem meam, captivumque populum meum dimittet.) De eadem ſic Aggæus: (Anno ſecundo Darii, Dominus ita mu eſt affatus: Agedum ita dicito Zorobabelo, & Jeſu pontifici, reliquiſque omnibus de populo ſuperſtitibus? Quis veſtrum vidit ædem hanc in majeſtate priſtina ſua? & quomodo nam nunc videtis, quaſi non ſit coram vobis? Nunc itaque tu Zorobabele, tuque Juſu, & omnis populus, fortes eſtote & ædem extruite: ego eam approbabo: eritque poſtremi hujus templi majeſtas ampliot primo, inquit Dominus.) Quemadmodum igitur prius templum Solomon, ita poſterius, & poſt quod nullum aliud erit, remplum Zorobabelus ædificavit. Sic enim Zacharias: (Manus, inquit, Zorobabeli templi hujus fundamenta poſuerunt: idque eædem perficient.) Quod ſi denuo inſtaurari templum deberet, utiqua vates diciſſet: Erit majeſtas hujus domus poſtrema prioribus major. Nunc ſecundum remplum primo præferuns, oſtendit illud eſſe extremum atque ultimum. Sicut enim primo nullum prius, ita poſtremo nallum eſt poſterius. Ut ergo ſi tecundum tumplum cum primo comparaſſet vates, tertium templi ſtructuram expectare fuiſſet conſentaneum: ſic cum ſecunda ædes poſtrema dicitur, ultima ea urbis ac fani ædificatio perſpicue prædicitur. Falſo itaque & fruſtra eorum, poſtquam a Veſpaſiano & Tito exciſa ſunt, inſtaurationem iperatis. Quietiem divinus pſalmus Davidus ante Illos in perſona captivi populi ſic dicit: (Ad fluvium Babylonis ſedebamus, ac Sionis recordantes plorabamus. Ibi il qui nos captivos tenebant, a nobis hymnum exigebaot.) Alio loco de urbe ſic vaticinatur: (Dominus Hieroſolyma ædificat, & diſperſum Iſraelicum populum recolliget.) Alibi in perſona populi: (Cum, inquit, Dominus captivum populum in patriam reducet, exultabit tunc Jacobus & læ-

Cap. 25. & 29.

pag. 221.

Cap. 45.

Cap. 2.

Cap. 4.

Pſal. 136.

Pſal. 125.

tabitur Iſraelus .) In magno itaque vos errore verſamini , ſcripturas ignorantes , iiſque contentas arcanas & divinitas inſpiratas prædictiones . At vero ultimo hunc exilio neque tempus certum definivit Deus , neque reſtitutionem ullus vates promiſit . Sed exilium quidem & regni abolitionem , ac urbis excidium omnes vates : reditum , & urbis inſtaurationem , nequaquam : verum ejus excidium , veſtræque gentis exitium , ac continuum ſupplicium , & diſſipationem per omnes populos tantummodo prædixerunt . Sic enim princeps angelorum Danielo dicit : (Abolebitur unctio , & definet judicium . urbem imperator ſuperventurus exſcinder atque templum . Tamquam in diluvio , ita prodentur . tolletur de medio ſacrificium & libratio : ſtatueturque in templo abominandæ ſignum vaſtitatis , esque perficietur .) Unctione nimirum ſacerdotium , judicio regnum & reipublicæ adminiſtrationem deſignavit , reliquorumque omnium exitium indicavit . diluvio autem , & profectione extremam proditionem notavit . Cum ergo , Judæ cæce , audis conſummationem , quid porro expectas ? Quod ſi ea legens non animadvertis (ſicuti revera non animadvertis) de inopinata tua revocatione , atque ideo non intelligens rem vetitati repugnas , audi in digreſſione hac voces vatum , atque inſanum contendendi ſtudium depone . Vates Oſeas ita fatur . (Finem imponam regno domus Iſraelicæ , neque poſthac miſerabor eam domum , ſed omni opere ei adverſabor , inquit Dominus . Quippe propter ſtudia ſua mala mihi invifi ſunt , domoque eos mea ejiciam , neque porro eos diligam , inquit Dominus . Radices Ephraimi vitiatæ ſunt : exaruit , neque præterea fructum feret . Repellet eos Deus , quia ejus dicto nudientes non fuerunt : vagique inter gentes oberrabunt .) Etiam Malachias ita loquitur : (Non placetis mihi , inquit Dominus omnipotens , neque ſacrificium de veſtris manibus accipiam . Nam ab ortu ſolis aſque ad occaſum , nomini meo apud populos magnifice gloria defertur , &: ubique adoletur nomini meo , ſacrificiumque offertur purum : quia apud gentes nomen meum magni fit , ait Dominus omnipotens . Vos autem id prophanatis : ideo vos ad nihilum redigam , inque popalos dejiciam , propterea quod meis præceptis non paraiſtis .) Ideo , inquit Jeremias : (Hæc ait Dominus omnipotens : Ecce juravi per nomen meum magnum , non fore porro ut quiſquam Juda oriundus nomen meum in ore habeat .) Cum dicit ſe nomen ſuum ea Juda fablaturum , liquet idem de lege ſacrificiiſque iurelligendum eſſe . Non ergo præcipue Dei ſententia hæc fuit , leges de ſacrificiis ferre . Nam propterea poſtmodo per vates ita pronnciavit : (Quis enim hæc de manibus tuis requiſivit ?) Item : (Num nam vota & carnes tua peccata abolent ?) Et : (Num ſacrificaſtis mihi , & victimas obſtuliſtis per XL. annos in ſolitudine ?) Item : (Quorſum mihi thus ex Saba affers , & cinnamomum de terra longinqua ?) Item : (Sacrificium & oblationem nolebas .) Et : (Anne Deus malit ſolidum ſacrificium & victimas , quam ſibi obediri ? Item : (Obedientia ſacrificio præſtat .) Et : (Si ſacrificium voluiſſes , utique tibi exhibuiſſem . (Et : (Victimas integras probabis .) Quin & feſtas ſolemnitates re-

Dan. 9. Edit. Pariſ. pag. 222.

Cap. 2.

Cap. 9.

Cap. 1.

Cap. 44.

Sacrificia.

Pſa. 1.

Amos 5.

Hierem. 6.

Pſalm. 39. 1. Sam. 15.

pag. 223. Pſal. 50.

A σεται Ιακὼβ καὶ Ἐφραὶμ Ἰσραήλ . ὑμῶν ὑμεῖς πολὺ πλανᾶσθε, μὰ εἰδότες τὰς γραφὰς, μήτε τὰ ἐν αὐταῖς μυστήρια τῷ Θεοπνεύστων πρόρρησιν . περὶ γὰρ τῆς ἐσχάτης αἰχμαλωσίας πάντως ἀπὸ χρόνου ἔφασαν ὁ Θεὸς, ἀπὸ δὲ τοῦ καταλύσειν ἐδήλωσεν ὁ προφήτης . ἀλλὰ τὰ μὲν αἰχμαλωσίαν, καὶ τὰ βασιλείας ὑμῶν καταπαῦσιν, καὶ τὰ πόλεως ἁρπαγὴν, πάντες οἱ προφῆται προεκήρυξαν . τὰ δὲ ἐπανόδου, καὶ τὰ πόλεως ἀνόρθωσιν, οὐδεμίαν· πλὴν μόνον τὰ παντελῆ παύσης ἀφανισμὸν, καὶ τὸν ὁλοθρευμὸν, καὶ τὰ διὰπαντὸς τιμωρίαν καὶ ἀμφορὰν εἰς πάντα τὰ ἔθνη. φησὶ γοῦν ὁ ἀρχάγγελος πρὸς τὸν Δανιὴλ . ἐξολοθρεύθησεται χρῖσμα, καὶ ἀξίωμα οὐκ ἔσται, καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον ἁρπάσεται, σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐπερχομένῳ. καὶ ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ, καὶ ἀνθήσονται θυσία καὶ σπονδὰ, καὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βδέλυγμα ἐρημώσεως συντέλεια δοθήσονται. ἐν μὲν γοῦν χρίσματος, τὴν ἱερωσύνην ἐδήλωσε· ἐν δὲ τῷ κρίματος, τὰ βασιλικὸν καὶ πολιτικὸν ἀκτήσασθαι, καὶ γὰρ ἄλλων ἁπάντων τῶν ἀνώτερον ὑπῆρχε. ἐν δὲ τῷ κατακλυσμῷ καὶ τῆς ἐκκοπῆς καὶ τῆς συντελείας, τὴν ἄρδην ἅπασιν καὶ παντελῆ σήμανε ἐτήμησιν. ὅταν δὲ ἄνεσις, ὦ Ἰουδαῖε τυφλὲ, συμπλέκειν, τί λοιπὸν ἕτερον προσδοκᾷς; οἱ ἀναγινώσκων οὐκ ἐπιγινώσκεις; ὥσπερ οὖν ἐκ τῶν ἐπιγινώσκεις ὕπνος περὶ τῆς ἀπροσδοκήτου σου ἀνακλήσεως, καὶ ἐξ τούτου πρὸς τὰ ἀλλόφυλα ὑπομαχόμενος ἀνεῖς, ἄκουσον ἐν παραβάσεις τῆς φωνῆς τῶν προφητῶν, καὶ παύσαι τῶν λοιπῶν φιλονεικῶν καὶ ἀσυμφόρων. ὁ προφήτης Ωσηὲ οὕτω λέγει· καταπαύσω βασιλείαν οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ οὐ μὴ προσθῶ ἔτι τοῦ ἐλεῆσαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἢ ἀντιπαρόμενος ἀντιπάξομαι αὐτῷ, λέγει Κύριος. ἐξ ἁμάρτων αὐτῶν ἐξ τῆς κακίας τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ μὴ ἐκβαλῶ αὐτὸς, καὶ οὐ προσθήσω τοῦ ἀγαπῆσαι αὐτὸς, λέγει Κύριος. ἐπάνω Ἐφραὶμ· τὰς ῥίζας αὐτῶ ἐξήρανθα, καὶ καρπὸν οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἐνέγκῃ. καὶ ἀπώσεται αὐτὸς ὁ Θεὸς, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτῶ, καὶ ἔσονται πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσι. ἴδε γοῦν καὶ Μαλαχίας· οὐκ ἔστι μοι θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει Κύριος παντοκράτωρ, καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν· διότι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου, καὶ θυσία καθαρὰ· διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, λέγει Κύριος παντοκράτωρ. ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτό. ἐξ τοῦτο δώσω ὑμᾶς ἐξουθενημένους καὶ παρειμένους εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐφυλάξατε τὰς ἐντολάς μου. διό φησιν Ἱερεμίας . τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· Ἰδοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου τῷ μεγάλῳ, οὐκ ἔσται πίνυν τὸ λοιπὸν ὀνομαζόμενον τὸ ὄνομά μου ἐν παντὶ στόματι Ἰούδα. εἰ δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐφ' ἡμῖν ἐπιμαρτύρουσιν ἀπὸ Ἰουδαίων, ἐδάλου ὅτι καὶ τὰ νόμου καὶ τὰς θυσίας. καὶ τοίνυν προηγουμένως καὶ θείαν γνώμην οὐ περὶ τῶν θυσιῶν ἐδίδου νομοθεσία· κατὰ τοῦτο μὲν πάντα ἐξ τῶν προφητῶν ἐφα· τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν σου; ἢ, μὴ δι' χαὶ καὶ ἀρέσατε ἁμαρτίαι τὰς ἁμαρτίας σου; ἢ μὰ σφάγιον καὶ θυσίας προσωλὴ κατέμοι ἐν τῷ ἱερῷμῳ ἐν μ'; καὶ ἵνα τί μοι λίβανον ἐκ Σαβᾶ φέρεις, καὶ κιννάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν; διὸ, φησὶ, θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας. καὶ, μὰ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας θέλει ὁ Θεὸς, ἢ τὸ ὑπακούειν αὐτῶ; καὶ, κρεῖσσον ἀγαθὸ ὑπὲρ θυσίαν. καὶ, εἰ ἐθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν. καὶ ὁλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. καὶ δὴ καὶ τὰς ἑορτὰς ἐβδελύττετο, ἐπάγει λέγων· μισεῖ ἡ ψυχή μου τὰς ἑορτὰς

Digitized by Google

τὰς ὑμῶν. καὶ, ἀπέστραπται ἀπ' ἐμοῦ ἄχον φδῶν σου, καὶ ψαλμῶν ὀργάνων οὐκ ἀκούσομαι, ϛ ἐμίσησα μιγάλως ἐν ἀσὶ χορμι, καὶ συσσίαν καὶ ἀργίαν μισεῖ ἡ ψυχή μου, καὶ ἐ πανηγύρεις ὑμῶν ἐξιλεξάμιν. καὶ, δώσω ὑμῖν προσάγματα οὐ καλά, ἐν οἷς ἐ ζήσεσθε ἐν αὐτοῖς. ὥστιδιον κατὰ πλῶ σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ ἐ κατὰ ἀγαθότητα δέδωκεν ὑμῖν ἐκεῖνα τὰ προσάγματα πάντες· καὶ ἀλλοίωσις οὐκ ἦσιν. ἐποίουν ἀγοράμων καὶ λίαν ἀχάριστος ὁ Ισραὴλ ἐπικαλεῖ γενόμινος, καὶ ἀπαλείφας ἔ δυνατὸν τὸ, καὶ φοβεῖται Θεόν, τὸν ποιήσαντα καὶ δημιουργήσαντα αὐτὸν πολυμερῶς ϛ πολυτρόπως, καὶ πλέον δοκοῦς ἀπὸ Θεὸν σωτῆρος αὐτῶ, ἔθυσι τοῖς υἱοῖς καὶ τοῖς θυγατράσι αὐτῶ τοῖς δαιμονίοις, ϛ λατρεύσας καὶ προσκυνήσας τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, λέγων τῇ ξύλῳ καὶ τῇ λίθῳ, Θεός μου εἶ, σὺ μὲ γεγέννηκας· ἐκ ἔφεξεν ὁ πλάσας ϛ ἀποπλανᾶς ἀπαρνήσασθαι ἔ γνῶναι αὐτὸ Θεὸν ζῶντα ϛ ἀληθινὸν, ϛ ἐπιλαθέσθαι τῆ τρίφοντος αὐτὸν Θεῶ· διὸ δὴ λοιπὸν, ὡς ἔχρηστο προσώχθισεν αὐτῇ ὁ Θεὸς, καὶ ἀπεστράφη παυπλῶς, διὰ τὸ μὴ Δαβὶδ φάσκων· καὶ ἐκ ἔκρυψεν ὁ λαὸς μου ἔ φωνῆς μου, καὶ Ισραὴλ ἐ προσέχε μοι. καὶ ἐξαπέστειλε αὐτὸς κῆ τὰ ἐπιτηδεύματα ἔ καρδιῶν αὐτῶν πορδιεθαι. ὡσαύτως ϛ διὰ Ζαχαρίου φησί· ϛ ἔπτον, ὁ ποιμαίνω αὐτὸς· ἀλλὰ τὸ ἀποθνῆσκον ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἀπολλύμινον ἀπολλύσθω· καὶ τὰ λοιπὰ. κατεθύπτω ἔκρεας τὰς σάρκας τῶ πλησίον αὐτῶ· καὶ ὕπω μισηθὲν καὶ διαφθαρμένον, καὶ οἷς ἅπαξ ἐβδιλυγμένον διὰ τῆ αἰρέσεων καὶ θρησκῶν ἐπιτηδεύματα ἑαυτὸν ἀπορῆσας, οὐκέτις οὐ μάλα δικαίως εἰς πλος καταβλήθη ϛ ἀπολείφθη, καθὼς πάλαι ὁ Θεὸς Μαλαχίας φησίν· ἔπεσεν Ισραὴλ, ϛ ἡ μὴ ἀναστήσει τὸ ἀναστῆναι. ὅπω καὶ ὁ Ησαΐας φάσκων· τίς φείσεται ἐπί σοὶ Ισραὴλ, ἢ τίς ἀνακάμψει σε εἰς εἰρήνην; λέγει Κύριος· ὀπίσω πορεύσῃ, καὶ ἰατρῶ ἔ χεῖρά μου, καὶ ἐξερθίρω σε, καὶ ἐξαπορῶ σε, καὶ ἀπὸ τότε ἀπόσω σε. καὶ ἰδὲ ἐγὼ λαμβάνω, καὶ ῥάσσω ὑμᾶς, ϛ πλῶ πόλιν ἐῶ δῶκα ὑμῖν, καὶ δώσω ὑμῖ ὀνειδισμὸν αἰώνιον, ϛ ἀτιμίαν αἰάνιον, ἣν τις οὐκ ἐπιλησθήσεται· τὸς πόνους ἐχάρις ἀλώσιως πάσης ϛ πλάσεως τὰ δεινὰ καὶ φοβερὰ προσχορδίσας ἅ, τὰ μίγας καὶ θαυμάσιος πάλιν Μωϋσῆς, ϛ οἱ μετ' αὐτὸν θυγάτηρ Ιεζεκιὴλ καὶ Ιερεμίας, ἐκεῖνα λίαν καὶ σαφῶς ἅπλα τοῖς πᾶσι καὶ τοῖς ἄγαν ἰδιώταις αὐτὰ πεποίηται. ὁ μὲν γὰρ Μωϋσῆς ἐν τῇ Δευτερονομίῳ φησί· Καὶ ἐπάξει Κύριος ἐθνη ἐπί σε μακρόθεν, ἐπ' ἐσχάτου ἔ γῆς, ὡσεὶ ὥρμημα ἀετοῦ· καὶ ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, καὶ ἐλεήσει σε ἐν πάσαις ἔ πόλεσί σου, ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τείχη σου τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀχυρά, ἐν οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς. καὶ φάγῃ πᾶν ἔγγονα ἔ κοιλίας σου, κρέα υἱῶν καὶ θυγατέρων σου, διὰ τὸ μὴ καταλελεῖφθαι ὑμῖν μηδὲν ἐν τῇ συσχασείᾳ ϛ θλίψει, ἐὰν θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου ἐν πάσαις ἔ πόλεσί σου. καὶ ἀπαλὴ ἐν ὑμῖν ϛ τρυφερὰ γυνὴ τοῖξυλθεν διὰ τῆ μαρῶν αὐτῆς, καὶ τὸ τέκνον ὃ ἂν τέκῃ καταφάγεται κρυφῆ, διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων ἐν τῇ συσχασείᾳ ϛ θλίψει. ϛ ἔσῃ ἐν αἰνίγματι καὶ παραβολῇ, καὶ ἐν διηγήμασι πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οἷς ἂς ἀπαγάγῃ σε Κύριος ἐκεῖ ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε καὶ καταλειφθήσεθ ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, ἀνθ' ὧν ὅτι ἂν ὡς τὰ ἄστρα ἔ οὐρανῦ τῆ πλήθει, καὶ οὐκ εἰσακούσατε τῆς φωνῆς Κυρίε τῶ Θεῶ ὑμῶν. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐ-

jicit, ita inferens: (Odi & repudio festos dies vestros, amove a me sonitum tuarum cantilenarum, nolo audire tuorum musicorum instrumentorum carmen. Solemnitates vestras non fero, jejunia & ferias odit anima mea: non elegi tale jejunium.) Item: (Dabo vobis præcepta non bona, quibus servandis non vivetis.) Omnino itaque istas leges de cæremoniis Deus non ut bonas per se, sed propter pervicaciam vestram vobis dedit. Quia ergo beneficia non agnoscebat, ingratissimusque jam inde ab initio erat Israelus, verumque & æternum Deum deserebat, a quo creatus tamque variis & multiplicibus erat affectus beneficiis, ac prorsus deficiens a Deo servatore suos filios & filias suas dæmonibus immolabat, honoremque & cultum Creatori debitum creaturæ deferret, lignum & lapidem Deum suum a quo genitus esset appellans: neque miser & stupidus populus horruit suum genitorem inficiari Deum vivum, ac verum, oblivisque Dei a quo erat educatus: ideo tandem Deus istum populum, ut nauci homines, aversatus est, prorsusque repudiavit. Id quod magnus ille Davidus his verbis expressit: (Non fuit dicto meo audiens populus, neque animum mihi advertit Israelus: itaque eos dimisi, ut sua sectarentur studia.) Ita etiam Zachariæ ore loquitur: (Dixi jam * non pascam eos amplius: sed quod moritur, moriatur sane, & pereat quod periit, & cætera.) Devoret quisque carnes proximi sui. Ita ergo corruptus, turpissimisque, & impiis studiis eatreme polluta a se ipso, & Deo invisus redditus populus meriro & justissime randem abjectus atque desertus est. Sicut rursum Malachias ait: (Cecidit Israelus, neque posthac resurger.) Et Isaias: (Quis tibi parcet Israele, aut quis re in pacem reponat? inquit Dominus. Retro abibis, egoque mana mea extenta perdam te, ac dissipabo te, oeque re missum faciam. Ecce ego vos arripiam, ac disrumpam, urbemque vestram quam vobis dedi: & exponam vos ignominiæ æternæ, ac opprobrio sempiterno, cujus memoria numquam aboleatur.) Enimvero extremum illud excidium, ejusque horrenda mala, cum magnus ille os Dei Moses, tum post eum Ezechielus ac Jeremias vates divini, ita prædixerunt, ut facile admodum quilibet, quamvis rudis, ea de re judicium facere possit, Mosis hæc sunt verba in repetitione legis: (Adducet Dominus contra te nationes de longinquo, ab extremis terræ partibus, impeta aquilino: gentem impudentem facie, ea te in omnibus tuis urbibus obsidione urgebit, donec dejiciahtur muri tui alti atque validi, quibus tu freus es. Vorabunt fœtus ventris tui carnes filiorum & filiarum tuarum, at oihil de vobis supersit, cum te affliget, atque in extremas angustias compellet hostis per omnes tuas urbes. Tenesa ac delicata mulier de vobis, fœtum sui ureteri, suum ipsius partum occulte comedet: tanta erit omnium rerum penuria istis in calamitatibus. Eris autem proverbii loco, & fabula inter populos omnes, ad quos Deus te exulatum mittet, donec te prorsus exfaindat. & qui ante numero stellas cæli æquabatis, perexiguo numero supereritis. Hæc vobis evenient, quia non paruistis voci. Domini Dei vestri. Et quemadmodum ante lætitiæ Domi-

A Psal. 50.

B Psal. 80.

C * gubernabo.

D Deut. 28.

E Edit. Parisf. pag. 224.

no fuiſtis, ita vos rum peſſumdabit, atque ea bona hac terra ſubjectos diſperget per omnes populos ab uno termino terræ uſque ad alterum. Quin & apud illas gentes nullam tibi concedet requietem, neque patietur te veſtigium pedis firmare. dabit tibi Deus ibi cor mœſtum, oculos deficientes, animamque dolore tabeſcentem: eris in metu dies noctuſque: mane præ timore cordis optabis veſperam, & veſperi diluculum.) Cap. 5. v. 12. Ezechieli hæc ſunt: (Ita loquitur Dominus Deus: En ego ipſe aggrediar, inque medio tui eorum gentibus te condemnabo. ea in te ſtatuam, quæ neque ante in quemquam ſtatui, neque poſtmodo ſtatuam: idque propter ſummam tuæ impietatis. Patres liberis, & liberi a parentibus comedentur in medio tui. Ulciſcar te, & ſuperſtites omnes diſpergam in omnes mundi plagas: ideo quod præter reliqua quibus me offendiſti, templum quoque meum polluiſti. Itaque te repellam a me, neque omnino miſerebor tui. Quadrans tui peſte abſumetur, & quadrans in medio tui in conſpectu tuo fame peribit: quadrans circum te gladio cadet, & quadrantem in omnes terrarum plagas diſjiciam. Foris bellum & gladius vaſtabit, intus fames & peſtis perdet. Qui ex fugient, ii captivi ducentur: ii quos non abſumet gladius, fames & peſtis at in omnibus nationibus ſua omnia peccata narrent, intelligantque me eſſe Dominum qui percutio.)

Propterea etiam B. Chryſoſtomus dicit: Non omnes internecione abolet, ſed quoſdam diſpergit. id enim divinus Pſal. 58. Davidus jam ante innuens, ita Deum alloquitur: (Non interfice eos (nimirum univerſos) ſed quoſdam eorum diſſipa) (ſcilicet virtute tua.) Jam de ſecundo adventu Domini, ac pareſactione, Edit. Pariſ. pag. 225. & Judæorum gravi & inſanabili calamitate Zacharias vaticinatus ita eſt: (Tunc Zach. 12. veniet Dominus Deus noſter, magnuſque erit ejulatus Hieroſolymæ.) Cernent enim quem compunxerint. At quem compunxerunt? Crux fuit, quam compunxerunt. Nam ante Domini terribilem adventum, quomodo ſignum præferri regi aſſolet: ita tunc quoque ſignum ſi præcedet, & ab angelis prædicabitur atque laudabitur. apparebit eorum crux a terra, ſolem occultans, & lunam obſcurans, ut Dominus his verbis prædixit: (Tunc in cælo conſpicietur ſignum filii Dei.) Utque verbum Zachariæ impleatur, ipſix vocabulis eis Dominus uſus eſt ad confirmandam veritatem dicens, (Et videbunt quem compunxerint.) Similiter & Jeremias loquitur: Cap. 19. (Hæc ait Dominus Deus Iſraeli! Ecce immittam huic loco res adverſas, adeo ut quicumque de iis inaudierit, ejus autes tinniant: idque ideo, quia me deſeruerunt, ac locum hunc abalienarunt. Jugulabo ſenatum Judæ, & ſenatum Iſraelicum hoc loco, ſternamque eos gladio ante hoſtes ſuos, & cadavera ipſorum escis avibus atque terreſtribus beſtiis devoranda eaponam: efficiam ut urbs hæc aboleatur, ſitque ludibrio in perpetuum. Quicumque ea præteribunt, obſtupeſcent, frontemque contrugabunt, & caput movebunt memoris calamitatis illorum. Diſpergam eos coram hoſtibus ſuis inſtar venti, aut æſtus aeris: atque maſtabo illos exitio. Edent fuorum fi-

A φησὶν Κύριος ἐφ' ὑμῖν, ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, καὶ ἐξαρθῆναι ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς ἐκείνης. καὶ διασπερεῖ σε Κύριος ὁ Θεὸς σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς, καὶ ἕως ἄκρου τῆς γῆς. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐ ἀναπαύσει σε, οὐδ' ἢ μὴ γένηται στάσις τῷ ποδὶ σου. καὶ δώσει σοι Κύριος ὁ Θεὸς ἐκεῖ καρδίαν ἀθυμοῦσαν, καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμοὺς, καὶ πεκομένην ψυχήν· καὶ φοβηθεὶς ἡμέρας καὶ νυκτὸς· καὶ ἔρεις τὸ πρωὶ· ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου, ὃν φοβηθήσῃ, πῶς ἂν γένοιτο ἑσπέρα· καὶ τὸ ἑσπέρας ἐρεῖς, πῶς ἂν γένοιτο πρωί, ὁ δι' οὗ ἐλάλησεν Ἰεζεκιὴλ ἐφ' ὑμᾶς λέγων Κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί σε Ἰερουσαλὴμ, καὶ ποιήσω ἐν μέσῳ σου κρίμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν. καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ ἃ μὴ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς. ἕνεκα διὰ τὰ βδελύγματά σου πάντα, διὰ τοῦτο πατὴρ φάγονται τέκνα αὐτῶν ἐν μέσῳ σου, καὶ πατέρες φάγονται τέκνα αὐτῶν. καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασπερῶ πάντας τοὺς καταλοίπους εἰς πάντα ἄνεμον, καὶ ὃν τρόπον ἐμίανας ἐν πᾶσι τοῖς προσχύσμασί σου κἀγὼ ἀπώσομαί σε, καὶ οὐ μὴ λυπήσω σε ἔτι. καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν θανάτῳ ἀναλωθήσεται, καὶ τὸ τέταρτόν σου, ἐν λιμῷ συναλιθήσεται ἐν μέσῳ σου, ἐν μέσῳ σου. καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται κύκλῳ σου, καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἄνεμον διασκορπιῶ. καὶ ὁ μὲν πόλεμος καὶ ἡ ῥομφαία ἔξωθεν, ὁ δὲ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν ὀλοθρεύσει. οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν διασωζόμενοι ἀναλαλωθήσονται καὶ ὑπολήψομαι ἐξ αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν λιμῷ καὶ θανάτῳ, ὅπως ἀνεκδιηγῶνται πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ τύπτων.

Διὰ δὲ τοῦτο φησὶ καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος· οὐκ ἀναιρεῖ πάντας ἅρδην, ἀλλὰ διασκορπίζει. τοῦτο δὲ ἀνύπεμφαίνων ὁ Θεὸς Δαβὶδ, ἔλεγε πρὸς αὐτόν· μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, ἵνα πάντας, ἀλλὰ διασκόρπισον ἐξ αὐτῶν δὲ παιδεύσῃ ἐν τῇ δυνάμει σου περὶ δὲ γε τῶν δεδιπόρας αὐτὰ ἐλάσεως καὶ φυσιρώσεως, καὶ πολλῆς καὶ ἀπαραμυθήτου θλίψεως αὐτῶν, εἶπε Ζαχαρίας· τότε ἥξει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔσται κοπετὸς μέγας ἐν Ἰερουσαλήμ. ὄψονται δὲ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. ἀλλ' εἰς ὃν ἐξεκέντησαν; τί δ' ἐστὶ τὸ εἰς ὃν; σαφῶς δὲ, εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. σφὸν δὲ τὸ φοβερὰς παρουσίας τοῦ Κυρίου, καθάπερ βασιλικὸν σημεῖον, τὸ λεγόμενον σίγνον κατὰ κοινὸν συνήθειαν, φιλοτιμεῖται τῆς Χριστοῦ παρουσίας, ὑπὸ τῶν ἀγγέλων δοξαζόμενον καὶ ἀνευαγγελιζόμενον. καὶ φανήσεται ὁ σωτὴρ ἀπὸ τῆς γῆς ἀπαυγάζοντων τῶν ἡλίων, καὶ ἀμβλυόντων τὰ σελήνια, ὡς φησιν ὁ Κύριος· τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ. Εἶτα πληροῦ τὸ ῥῆμα Ζαχαρίου, τοῦ λέξιν αὐτοῦ μεταγαγὼν ὁ Χριστὸς, λαβὼν εἰς ἀλήθειαν, λέγων· τότε ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. ὁ δὲ γε Ἱερεμίας ὁμοίως φάσκει· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐπάγω ἐγὼ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ, ὡς πάντας ἀκούοντας αὐτὰ ἠχεῖσθαι ἀμφοτέρα τὰ ὦτα αὐτῶν, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσάν τὸν τόπον τοῦτον. καὶ σφάξω τοὺς βωμοὺς Ἰούδα, καὶ τοὺς βωμοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῇ πόρνῃ αὐτῶν, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ θήσω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν αἰώνιον, ἵνα πάντες οἱ παραπορευόμενοι δι' αὐτῆς ἐκστήσονται, καὶ συνθρυπτήσουσι, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ αὐτῆς ἐπὶ πάσας τὰς πληγὰς αὐτῆς. καὶ ὡς ἄνεμον καύσωνα διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ δείξω αὐτοῖς ἡμέραν ἀπωλείας. καὶ ἔσονται αἱ σάρκες τῶν νεκρῶν αὐτῶν

καὶ θυγατέρων, καὶ ἔκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔδηται ἐν τῇ πιέσει καὶ ἐν τῇ πολιορκίᾳ ᾗ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον, ὃ οὐ δυνήσῃ ἰαθῆναι ἔτι. Οὕτω ποιήσω (λέγει Κύριος) τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ, καὶ δοθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν Τηφὲθ παντὶ, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς διασκορπισμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν, καὶ εἰς μῖσος, καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἂν ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ. Τί οὖν λοιπὸν τῷ Θείῳ ῥημάτων τούτων ἐκφωνεῖν πρέπει ἢ ἀλυθέστερον γένοιτ' ἄν; ὅρα οὖν ἀνάντη καὶ ἀλόγιστε Ἰουδαῖε, εἰ μὴ πεπλήρωνται ταῦτα πάντα ἀπαραλείπτως, καὶ πᾶς ἱερὸς προφήτης εἰς ὑμᾶς κεκραγγυῖα ἐστὶ καὶ ὑπὸ Χριστοῦ προκατηγγελμένα ἐστὶ προπεπληρῶσθαι. φησὶ γοῦν περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ· οὐ μὴ μείνῃ λίθος ἐπὶ λίθου. ἀραμεμένηκεν, ὦ δαιμῶν; καὶ δι' ἀφίσταται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ἆρα οὐ κρίνομαι; καὶ σφόδρα γε. καὶ ἔσται θλῖψις οἵα οὐ γέγονε. ἆρα οὐ γέγονε; ἀναγνῶθι ἢ ἱστορίαν Ἰωσήπου, ἀνδρὸς Ἰουδαίου καὶ φιλαλήθους· καὶ δὲ ἀναπτῦξαι λοιπὸν δυνήσῃ, εὑρήσεις μόνον ἅπερ ἔπαθον οἱ ἄθλιοι τλημοπαῖται Ἰουδαῖοι, διὰ τὸν κατὰ Χριστοῦ μανέντα καὶ λύσαντα. ἵνα δὲ μαθὼν ἅπερ Ἰουδαῖοι ἀπεκύησαν, οὐκ ἀκόφυλον νοῦν, ἀλλ' ὁμόφυλον καὶ ὁμόπιστον καὶ ζηλωτὴν παρεισδύσωσι καὶ ἀληθείας, τὰ ἑλεεινὰ ἐκεῖνα καὶ δυσιξήγητα ἐπιγραφῆσαι πάθη. τοιαύτην δὲ θήλασεν ὑπέστησαν ἄλωσιν, οἵαν οὐδ' ὁ σύμπας αἰὼν χρόνος, ἀφ' οὗ γέγονεν ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος ἀναπόπεσε. ὧν μὲν δὴ οἷς τοῖς ὁμοδούλοις ἡμάρτησαν, συγγνώμης ἐτύγχανον. ἵνα καὶ δὴ οἷς τὸν κοινὸν δεσπότην ἐξέθεμαντο, ἀσυγγνώστως ἐκολάσθησαν. ὅτι δὲ ὁ Χριστὸς αὐτοῖς πεποίηκε ταῦτα, ἄκουσον αὐτῷ πάλιν καὶ διὰ παραβολῆς φάσκοντος· τοὺς δὲ μὴ βουληθέντας με βασιλεύσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε. διὸ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔλεγεν· ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ πρὸς μὲν τὴν Ἱερουσαλὴμ φησίν· ἥξουσιν ἐπὶ σὲ ἡμέραι, καὶ περιβαλοῦσοί σοὶ οἱ ἐχθροί σου χάρακα, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί. πρὸς δὲ τοὺς ἀποθεὶς Ἰουδαίους ἐπάγει λέγων· ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Θεῖος Δανιὴλ προεθλῶν λέγει· καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ· τουτέστιν, ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων Ἰουδαίων τὸ σωμα καὶ περίβλεπτα ἀνατρέψει. ἀλλὰ δὲ ὁ υἱὸς ὁ Χριστός, ὁ παρ' αὐτῶν ὡς λυτρωτὴς προσδοκώμενος, καὶ σωτήρ. καὶ γὰρ οὗτος, διαφθαρήσεται ἡ πόλις καὶ ὁ ναὸς σὺν τῷ ἡγουμένῳ, καθὼς ἄλογος οἱ σπαῖ νῦν· ἀλλὰ, ἔκφυγεν ὁ πατὴρ τὸν ναὸν καὶ τὴν πόλιν, συμπράττοντος βουλῇ καὶ τῷ παρεισδύσαντος ὑπ' αὐτῶν ἡγουμένου. περὶ οὗ φησιν ὁ Ἰακὼβ πρὸς τὸν Βηθλεὲμ· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενος· καὶ πάλιν. καὶ μήτε καὶ πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ὅπου διηγόρευεν· ὅταν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ὡς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω. ὃ δὴ καὶ πεπλήρωται, φησὶν μὲν καιρὸν τῆς ἀλώσεως καὶ ἐρημώσεως ἐξ οὗ τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον εἰσελθὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὴν πόλιν εἶλον, κατὰ τὴν ἐρήμωσιν, ὡς νῦν τὸ ῥᾴδιον βδέλυγμα ὅπως ἐξαλήφεσιν. ἀπεστράπωσι δὲ καὶ βδελυκτοὶ κατὰ τὸν νόμον ὑπάρχοντες, εἰκότως προείρηται βδέλυγμα ἐρημώσεως. ἔπειτα δὲ, καὶ οἷς ὅπερ ἔτεκεν Ἀδριανὸς ὁ βα-

A liorum filiarumque carnes, ac proximi quisque sui tempore obsidionis qua ab hostibus prementur. Ita conteram populum hunc, urbemque hanc, ut vas restaceum conteritur, quod reficī non poteſt. Sic (inquit Dominus) agam cum urbe hac, & ejus habitatoribus, ut urbs hæc exſcindatur, & populus diſſipetur per omnia regna. erunt opprobrio, & loco adagii, omnium odiis & execrationibus obnoxii, quocunque locorum eos expellam.) Et quid his divinis ſermonibus apertius poteſt, aut verius fieri? Proinde tu, fatue & rationis inops Judæe, vide an non divinæ iſtæ prædictiones, nulla re omiſſa, omnes impletæ ſint veſtris calamitatibus: atque adeo etiam ea quæ Chriſtus prædixit? Nam
B is de Hieroſolyma, & templo quod in ea fuit, pronunciavit, lapidem lapidi junctum non relictum iri. idque ita eveniſſe tu negabis? non puto. Item: (Ecce domus veſtra deſerta manebit.) Nonne deſerta eſt? & quidem prorſus. (Erunt ærumnæ, quales ante non fuerunt.) Aiſne eat non fuiſſe? Lege hiſtoriam a Joſepho conſcriptam, homine Judæo, ſed veritatis ſtu- *Edit. Pariſ. pag. 826*
diioſo: non poteris reſpirare, tantum auditis iis quæ miſeri Judæi tunc ſunt perpeſſi, ob rabidum furorem quo in Chriſtum deſæviere. Quippe, ne quis Judæorum in dubium iſtas res vocaret, non alienigenam aliquem, ſed populatem, & ejuſdem cum Judæis religionis, ejuſque ſummopere ſtudioſum ſubornavit Veritas, qui miſerandas iſtas, enarratuque difficiles calamitates tragice deſcriberet. Tantum enim iis divinitus excidium eſt inflictum,
C quantum ab hominum memoria nullum umquam fuit. idque merito. Quantiſper enim in conſervos ſuos deliquerunt, condonata eis culpa eſt: ac vero communem omnium Dominum impetierunt, ſine ulla venia ſupplicio addicti ſunt. Id autem a Chriſto ipſis fuiſſe illatum, intelliges ex parabola ab ipſo propoſita, (Eos, inquit, qui me ſuum regem eſſe noluerunt, huc adductos interficite.) Atque iccirco iisdi- *Luc. 19.*
xit: (Adimetur vobis regnum, dabiturque genti fructus ſuos reddenti.) Urbem *Matth. 21.*
quoque ita alloquitur: (Tempus erit, cum te hoſtes tui vallo & obſidione cingent, & *Luc. 19.*
undequaque prement, liberoſque tuos intra te ſolo allident.) Incredulis quoque Judæis dixit: (Ecce relinquitur domus veſtra deſerta.) Id quod etiam Danielus prædixit. (Urbem inquit, & ædem ſacram *Dan. 9.*
perdet cum principe venturo.) Hoc eſt, Deus pater omnia quæ Judæi magnifica atque præclara habent, evertet: & cum eo filius Chriſtus, quem illi ſervatorem liberatoremque expectabant. Non enim dixit, Exſcindetur urbs & templum cum ductore, ſicuti quidam abſurde opinantur: ſed hoc vult, Exſcindet pater templum ac urbem; una operante nimirum eo ductore: quem Judæi contumeliis affecerant. de quo ductore Jacobus Bethlehemam affatur: (Ex *Mich. 5. 46 la-*
te egredietur ductor, &c.) Ac diſcipu- *tin.*
lis quoque ſuis Chriſtus ita mandavit: (Cum videbitis abominandum vaſtitatis ſignum ſtare in loco ſancto tunc is qui legit animadvertat.) Id ſane impletum eſt, Primum quidem, tempore exeidii Romanus exercitus ingreſſus in ædem Dei eſt, cum urbs caperetur & vaſtaretur. atque ideo quidam de eo ſignum vaſtitatis accipiunt: quippe milites iſti cum ſint prophani ac ſceleſti, recte in vaticinio abominabile vaſtitatis ſignum dicuntur. Deinde poteſt accipi de ſta-

tua, quam ſibi Adrianus imperator poſuit, urbemq; prorſus devaſtavit. Rurſus Theodoritus Danielicum oraculum exponens, (Abolebitur ſacrificium & libatio medio ſeptimanæ, & in templo ſtatuetur abominandum vaſtitatis ſignum, ac vaſtitas conſummabit.) Imagines, inquit, quædam Cæſaris, quibus lege divina erat interdictum, in templum a Pilaro illatæ
Edit Pariſ. pag. 227. ſunt. Ac ne exiſtiment Judæi ſe ædem, urbem, regnumque recepturos, ait vates, vaſtitatis ſore perfectionem uſque ad finem ſæculi: oſtendens, vaſtitatem extremum ſine ulla mutatione uſque ad finem mundi permanſuram. Quod & Davidus indicavit: (In ira, inquit, conſummationis,
Pſal. 58. & non erunt amplius: atque cognoſcent, Dominum Jacobo & terminis terræ imperare.) De hac extrema miſerorum Judæorum in ſervitutem abactione, etiam Theologus ſic loquitur: Cruce eos ad extremam adigente væſaniam, qua udverſus Servatorem Deumque noſtrum uſi ſunt, Deum humanam amictum natura ignorantes, ſceptrum ferreum eminus ipſis minans contra ſe acciverunt. De nunc obtinente imperio loquor, & Judæorum extremo exilio, eorumque hodierna ſervitute, ac diſſipatione, qua a Romanis oppreſſi ſunt. Quam & duratutam diutiſſime, oraculis divinis credimus. Quiſnam eorum qui lamentationes ſcribere norunt, & miſerias verbis æquare, iſtorum ſatis deploret fortunam? qui libri iſta capiant? Totus orbis terrarum in quem diſperſi ſunt, iis pro columna eſt, in qua eorum calamitas incidatur: tum abolitus cultus, & ſolum urbis cognitu difficile. Joſephus quidem, qui ibi bello interfuit, ter cccc2000 Judæorum periiſſe ſcribit. De his plenius in Neronis imperio retulimus.

B Porro Chryſoſtomus Judæorum væcordiam redarguens, inter multa alia etiam hæc habet: Quod ſi, Judæe, de fine rixaris, ex præteritis diſce præſentia. Sic enim conſidera. Deſcendiſti in Ægyptum: ſed id fuit ante annorum* cc. ac mox
* leg. cccc. ex iſta ſervitute te Deus aſſeruit, quumquam impie viveres, & ſcortatione peſſima te polluiſſes. Ex Ægypto eductus, vitulum adoraviſti, filios tuos filiaſque Beelphegori & dæmonibus immolaſti, templum polluiſti, naturam perverſiſti: ubominandis ſacrificiis montes, lucos, colles, fontes, flumina, bortos oppleviſti; vates trucidaſti, aras deſtruxiſti, omne improbitatis genus exercuiſti, neque quicquam ibi malitiæ atque impietatis reliquum feciſti. Et tamen per annos LXX Babyloniis ſubjectus, rurſum deinde es reſtitutus libertati, tibique patria & templum reddita ſunt, & priſtinum vaticinii donum, rurſuſque vates habuiſti, & Spiritus ſanctigratiam: imo vero ne captivus quidem dum eſſes, iis deſtitutus es. nam & ibi Danielus ac Ezechielus, & in Ægypto Jeremias, atque ante illa tempora Moſes atque Aaron in ſolitudine. Secundum hæc
exod. 32. ad uſitatam tibi improbitatem te te retuliſti: bacchatuſque impio furore, Græcam religionem ampleaus es, Antiocho impio regnante. Atque huic tum triennium dediti, mox Maccabæorum opera rurſum præclara ſtatuiſtis trophæa. Nunc nihil tale, ſed prorſus omnia contraria fiunt: quod maxime mirandum eſt. nam & flagitiorum minus eſt, & plus pœnarum, neque ulla mutationis ſpes. Neque enim LXX tantum anni elapſi ſunt, ſed multo plures: neque vul umbram ſpei licet invenire. Et

A σιλεὺς εἰδωλον αὐτῶ, ᾗ τ πόλιν τέλειον ἠρήμωσεν. ὁ δὲ Θεοδώρητος αὐδις φησὶν εἰς τ Δανιὴλ· ἀρθήσεται θυσία ᾗ σπονδὴ ἐν τῆ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος. ᾗ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγμα ἐρημώσεως, σωτήλεια δοθήσεται ἐπὶ τῶ ἠρήμωσιν, εἰκόνες τυὰς τῶ Καίσαρος, ἀπηγορευμέναι τῆ νόμῳ, εἰς τ ναὸν εἰσκομιζόμεναι παρὰ τῶ Πιλάτε. καὶ ἵνα μὴ τοῖς ἐσομένοις οἱ Ἰουδαῖοι πάλιν ἀποκλῃσθῶσι τ ναὸν ἢ τ πόλιν ᾗ τ βασιλείαν, ἐπάγαγε· ἕως συντέλειας καιρῶ σωτήλεια δοθήσεται ἐπὶ τ ἐρήμωσιν. ἕως γάρ (φησι) τ τ κόσμου σωτηλείας, ἡ τ ἐρημώσεως σωτήλεια μένει, μεταβολὴν ἡ διχομένη. πῶς ᾗ Δαβὶδ ἔφη· ἐν ὀργῆ σωτηλείας, ᾗ ἡ μὴ ὑπάρξωσι· ἢ γνώσονται ὅτι ὁ Θεὸς δεσπόζει τῶ Ἰακώβ, ᾗ τῶν περάτων τῆς γῆς. περὶ τούτης ᾗ τῆς ἐσχάτης αἰχμαλωσίας τ παλαιπώρων Ἰουδαίων ᾗ ὁ Θεολόγος ἔφη γλώττα· φησὶ γὰρ, τῶ σταυρῶ προσ τ ἐσχάτῃ αὐτῆς ἐλαύνοντος ἀπόστασιν, ἵνα καὶ τ σωτῆρος ᾗ Θεοῦ ἡμῶν ἐπιωνήθησαν, τ ἐν ἀνδρώπῳ Θεὸν ἀγνοήσαντες, ᾗ τ ῥάβδον τ σιδηρᾶν πόρρωθεν ἀπειλημένῃ αὐτοῖς ἐφ ἑαυτοῖς εἵλκυσαν· τ νῦν ἐπιπαρῶσαν ἀρχαιολόγῳ, ᾗ βασιλείαν, ᾗ τ τελευταίαν αὐτῶν ἀπαγωγὴν ᾗ μετανάσασιν, ἓ τὸν νῦν ἐπαειρόμενον αὐτῆς τ δουλείας ζυγὸν, ᾗ τ περιβόητον ὑπὸ Ῥωμαίοις πατείωσιν, ᾗ ἀφανισμὸν, ὃν πανῦ ἔχει, ᾗ ὃν ἐπὶ πλέιστον ἔξωσι. πείθομαι δὲ τοῖς περὶ αὐτῶν προρρήσεσι· νῦς δρόμησε πρὸς ἀξίαν τ δρήνης γράφειν εἰδόσιν, ᾗ λόγως ἐξισωῦν πάθεσι. ποῖαι βίβλοι πᾶσι χωρῆσαι; μία γὰρ πάντες τ συμφορᾶς ἡ οἰκουμένη πᾶσα, καθ ἣν ἐσπάρησαν, ᾗ ἡ λατρεία πεπαυμένη, ᾗ αὐτὸς τ Ἱερουσαλὴμ τὸ ἐδαφος μόλις γνωσόμενον. ὑόιον Ἰώσηπος ἐν Ἱερουσαλὴμ παρὼν τῆ πολέμῳ, συνέγραψε μυριάδας τ' ἀπολωθῆναι τ Ἰουδαίων. περὶ δὲ πάντων ἐν τῆ τῶ Νέρωνος βασιλείᾳ ἐξηγησάμεθα.

Ὁ δέ γε Θεὸς Χρυσόστομος τ πάντων ἄνεσιν διελέγχων, πρὸς πλείονα ἄλκεις ᾗ ταῦτα φάσκει. εἰ ᾗ φιλονεικεῖς ὦ Ἰουδαῖε, περὶ τ τέλους, ἀπὸ φ τ παρόντα σκόπει ξ κατέβης εἰς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἐγένετο ἔτη * σ'. ἓ πολέμου σε τῆς δουλείας ἐκείνης ᾗ Θεὸς ἀπύλαξε, καὶ πῦρ ἀσβῆναι ᾗ παρθένοι πορείαν τ χαλεπωτάτην ἀπηλλάξω Αἰγύπτου, ᾗ προσεκύνησας μόσχῳ, ᾗ θύσας τοῖς υἱοῖς ᾗ ταῖς θυγατράσι σου τῆ Βεελφηγὼρ ᾗ τοῖς δαιμονίοις, τ ναοὺς ᾐδώλωσας, τ φύσιν ἠγνόησας· τὰ ἔρη, τὰς πάπας, τὰς βουνὸς, τὰς πηγὰς, τὰς ποταμὸς, τὰς ἀπάτης τ μυσαρῶν θυσιῶν ἐπλήρωσας· προφήτας ἐφόνευσας, θυσιαστήρια κατέσκαψας, πᾶν εἶδος ματαίας πύλης, ᾗ πᾶσαν ὑπερβολὴν ἐπιδείξω ποιείας ᾗ ἀσεβείας. ἀλλ' ὅμως ἑβδομήκοντα ἔτη σὶ παραδὺς Βαβυλωνίοις, πάλιν ἐπὶ τ προτέραν ἐπανάγαγον ἐλευθερίαν, ἓ τ πατρίδα ᾗ τὸν ναὸν ἀπέδωκα, ᾗ τὸ πάλαι τ προφητείας χάρισμα, ᾗ πάλιν προφῆ, ἓ πνεύματος ἁγίου χάρις. μᾶλλον ᾗ ὑδ' ἐν τῆ λειρῶ τ αἰχμαλωσίας ἐγκαπελείφθης· ἀλλ' ἓ ἐκεῖ Δανιὴλ ἓ Ἰεζεκιὴλ, ᾗ ἐν Αἰγύπτῳ Ἰερμίας, ἓ μέντοι ᾗ πρὸ τούτων Μωῦσῆς ᾗ Ἀαρὼν ἐν τῆ ἐρήμῳ. ᾗ μετ' ἐκεῖνα πάλιν ἐπὶ τ προτέραν ἐπανῆλθες κακίαν, ᾗ ἐξέβακχεύθης, ἓ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν μετέπιξω πολιτείαν ἐπὶ τ ἀσεβῆ Ἀντίοχον. ἀλλὰ γεῦ πῶ παρεδόθητε Ἀντιόχῳ ἐπιτεία, τὰ λαμπρὰ διὰ τ Μακκαβαίων αὐθις ἐστέσατε τρόπαια. ἀλλὰ νῦν τοῦτον ὑδέν, ἀλλὰ πολλαπλάσιον ἄπαν γέγονεν. ὃ καὶ μάλιστα ἐκεῖ θαυμάσαι· ὅτι τὰ μὲν τ κακίας ἐλάττω, τὰ δὲ τ τιμωρίας ἐπιτέτακται, ᾗ ὑδ' ἐλπίδα νῦν μεταβολῆς ἔχει· ᾗ δὲ ἐπὶ παρηλθεν μόνον, ἀλλὰ ᾗ πολλῶ

Digitized by Google

πλείονα, καὶ οὐδ' ἐλπίδος σωτὰν ἔτι εὑρεῖν. καὶ ταῦτα οὐδὲ A quidem neque ſimulacrorum cultu id vobis
εἰδωλολατρούσασιν ὑμῖν, ὅπερ ἄλλό τι ποιοῦσιν ἄπερ merentibus, ut olim, neque aliis ſolitis
ἔμπροσθεν ἐπλημμέλει. facinoribus.

Ἵνα δὲ σαφέστερον καὶ διεξοδικώτερον τὰ περὶ τούτων ἐκ- Ut autem apertius atque plenius iſta Judæi quater
πωμφθῶ, ἄνωθεν πάλιν ἀρξώμεθα. τρεῖς δουλείας ὑπέ- enarremus, altius paulo res repetenda in ſervitutem
στησαν οἱ Ἰουδαῖοι χαλεπωτάτας, καὶ οὐδ' μίαν χωρὶς eſt. Ter in ſervitutem acti ſunt Judæi, acti.
προρρήσεως αὐτοῖς ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς δίκη, ἀλλὰ προ- numquam non prædictam: nam divina
λεχθείσαι παρεσκεύασαν αὐτοῖς, καὶ τόπον καὶ χρόνον καὶ juſtitia iis & tempus & locum, & modum,
τρόπον, καὶ κάκωσιν καὶ τὴν ἀπώδυνον, ἐν' ἄλλα πάντα μὴ & afflictionem, & reditum, aliaque omnia
πολλῆς ἀκριβείας. καὶ περὶ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ φρώσης accuratiſſime prædici curavit. De pri- Gen. 15.
ἠλιγυμβος ὁ Θεὸς, ὅπως ἔφη τῷ Ἀβραάμ· γνώσκων γνῶθι, ma ſeu Ægyptiaca Deus Abrahamum
ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, ita præmonuit: (Hoc certo ſcias, pro-
καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ, καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. τρί- geniem tuam in peregrino ſolo inquiſil-
τῃ δὲ γενεᾷ ἐλεύσονται ὧδε. nam ſore, ſervituteque preſſum & afflictum iri annos CCCC. Sæculo quarto huc
redibunt.

Περὶ δὲ τῆς δευτέρας εἶπεν Ἱερεμίας· ὅπως εἴπῃ Κύριος, B De ſecunda Jeremias ita vaticinatus fue- Cap. 29.
ὅταν μέλλῃ πληρῶσθαι τὴν Βαβυλῶνα ἔτη, ἐπισκέψομαι tat: (Sic fatur Dominus. Exactis Baby-
ὑμᾶς, καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς, τοὺς ἀγαθοὺς λόγους μου, τοῦ lone LXX annis vos inviſam, ac læta mea
ἐπιστρέψαι εἰς τὸν τόπον ὑμῶν· καὶ ἐπιστρέψω τοὺς αἰχμαλω- promiſſa implebo: reducam vos in
σίαν ὑμῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν πάντων, καὶ ἐκ τῶν patriam ſervitute liberatos, colligamque
ὑμῶν τόπων πάντων, ὅθεν διέσπειρα ὑμᾶς ἐκεῖ, φησὶ Κύ- vos ex omnibus populis & locis quo vos
ριος. καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς τὸν τόπον, ὅθεν ἀπῴκισα ὑμᾶς ἐκεῖθεν. disjeceram, inquit Dominus. ac reſtituam
δύο μὲν τοιαῦτας δουλείας ὁ λόγος δηλοῖ σωτῆρα ὑπισχνού- vos eo, unde vos abduxi.) Hæc ergo duo
μενα ἐπιδοῦναι, μετὰ φροντίσεις ἐπιλύσεως αὐτοῖς, καὶ οὐκ exilia compendio ſunt explicata: atque
ἁπλῶς, οὐδ' ἀπροσδοκήτως. λείπεται οὖν δὴ λοιπὸν τὴν juxta ea oracula evenerunt ipſis neque
τρίτην ἐπαγαγεῖν. εἶπα καὶ περὶ τῆς νῦν τετάρτης κατ- gravia adeo, neque inſperata. Reſtat ut
σχούσης αὐτοὺς εἰπεῖν δεῖ, καὶ δεῖξαι σαφῶς ὅπως οὐδὲ ὡς tertiam referamus calamitatem eorum,
προφήτης ἐπαγγείλατο λύσιν ἔσεσθαι νυνὶ ἢ ἐπικούπτων ac deinde de quarta dicamus, in qua
αὐτοὺς κακῶν, ἢν μὴ ἀπολλαγὴν τὸ σύμπλον. hodieque ſunt: demonſtremuſque aperte,
neminem vatum iis malorum vel mitigationem, nedum finem promiſiſſe.

Τίς οὖν ἐστὶν ἡ τρίτη; ἢ ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς. ἐπει- Quæ ergo eſt tertia? in quam ab
δὴ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ ἢ Μακεδόνων βασιλεὺς, Δαρεῖον Antiocho Epiphane ſunt conjecti. Mor-
καθελὼν εἰς ἑαυτὸν περιέστησε τὴν ἀρχὴν, πολλάσαντος tuo enim Alexandro Macedonum re- C
τὸν πολλοὶ μετ' ἐκεῖνον ἐγένοντο βασιλεῖς. ἀφ' ὧν εἷς καὶ ge, eo qui Dario victo rerum ſum-
ἦτος ὁ Ἀντίοχος μετὰ πολλοὺς ὕστερον χρόνους, τό, τε ἱερὸν mam ad ſe tranſtulerat, multi poſtea
ἐπόρνευσε, καὶ τὰ ἅγια ἢ ἁγίων ἐμίανεν, καὶ τὴν θυσίας reges exciterunt. Ex quibus ortus et-
καθεῖλε, καὶ τὴν Ἰουδαίων ὑπέταξε, καὶ τὴν πολιτείαν lam Antiochus ille, longo poſt tempora
αὐτῶν κατέλυσε πᾶσαν. καὶ ταῦτα πάντα μὴ ἀκριβείας templum combuſſit, ſanctum adytum ra-
πάσης καὶ μέχρι μιᾶς ἡμέρας προηγόρευσε παρὰ τῷ Δανιὴλ, ſtarit, ſacrificia abolevit, Judæos ſubeg-
καὶ πῶς ἔσται, καὶ πῶς, καὶ παρὰ τίνι καὶ τίνι ἕξει, καὶ πῶ it, eorumque rempublicam evertit. Hæc
τελευτήσει, καὶ τίνα λήψεται μεταβολὴν, εἰσιδὼν σαφέ- omnia exactiſſime, etiam dierum nu- Danielis vatici-
στερον αὐτῆς ἀκούσαντος τὰς ὁράσεις, ἃ διὰ παραβολῆς ὑ- mero præciſe annotato, Danielus præ- nium exposi-
μῖν ὁ προφήτης ἐπήγγειλε. κριὸν μὲν καλεῖ, τὸν ἢ Περσῶν dixit, quando ſingula, qui, per quem, tor.
βασιλέα Δαρεῖον. Τράγον δὲ, ἢ ἢ Ἑλλήνων Ἀλέξανδρον, & quo modo eſſent futura, quem fi- *Edit. Pariſ.*
βασιλέα ἢ Μακεδόνων. τέσσαρα δὲ κέρατα λέγει τοὺς μετ' nem, quam mutationem habitura. *pag. 229.*
ἐκεῖνον ἀναστάντας, ἀφ' ὧν ὕστερον κέρας αὐτὸς ὁ Ἀντίοχος Hæc liquidius cognoſces, ſi Danielicam
ἦν. φησὶ γὰρ· εἶδον ἐν ὁράματι, καὶ ἰδοὺ κριὸς ἑστηκὼς, καὶ viſionem audias exponi. In qua rates
αὐτῷ κέρατα ὑψηλὰ, καὶ τὸ ἓν ὑψηλότερον, τὸ ἐπέρχον. καὶ τὸ per ambages nomine arietis Darium re-
ὑψηλὸν, ἀνέβαινον ἐπ' ἐσχάτων· καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατί- gem Perſarum notat, hirci Græcorum
ζοντα πρὸς θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα Macedonumque regem Alexandrum, & D
τὰ θηρία πάντα οὐκ ἔστησαν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἐκ χειρὸς cornuum reges qui ei ſucceſſerunt: de qui-
αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν κατ' τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐμεγαλύνθη. ἐν bus poſterius cornu enatum eſt, Antiochus
δυνάμει λέγει ἢ Περσικὴν, ἃ πᾶσαν ὑπέδραμεν ἢ γῆν. nimirum. Verba ejus ſunt: (Vidi divini- Cap. 8.
εἶτα περὶ τὸ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου ἐξαλεγόμενος, φησί· tus apparentem viſionem. Ecce ſtabat
καὶ ἰδοὺ τράγος αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ Λιβός, καὶ ἐπὶ πρόσωπον aries cornibus elatis, quorum unum erat
πάσης ἢ γῆς, καὶ οὐκ ἐφάπτετο ἢ γῆς. καὶ ἢ τράγος ἐμίσησε altero ſublimius, idque poſteriore loco ſur-
τὸν κέρας τὸν ἐνδοξον ἀνὰ μέσον ἢ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. εἶτα gebat. Vidique eum cornibus ictum eden-
λέγων τὸν πρὸς Δαρεῖον προσβολὴν καὶ συμβολὴν καὶ αὐ- tem adverſus mare, aquilonem & auſtrum:
τὸν γινομένην, καὶ τὸν κατὰ κράτος νικῆσαι ἦλθε, φησὶν, neque ullam animal poterat eum ſubſiſte-
ὁ τράγος ἕως τοῦ κριοῦ τοῦ τὰ κέρατα ἔχοντος, καὶ ἐγκεῖσθαι, re, neque erat qui ab eo defenderet. Ita-
καὶ ἔπαισε τὸν κριὸν καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ κέρατα αὐ- que ſuo arbitratu agebat, ac magnificus e-
τοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ περ.) His verbis exprimitur regnum Per-
ſicum, cujus potentia orbem terrarum
pervagata eſt. Inde loquitur de Alexan-
dro Macedone: (Ecce autem hircus ca-
prinus ingrediebatur a parte qua ſpirat Afri-
cus, ſuper univerſam terram, neque tamen E
terram attingebat: conſpicieburque in-
ter oculos ejus cornu extans.) Poſtea con-
flictum ejus cum Dario, ac victoriam de eo
deſcribens: (Venit, ioquit, hircus iſte uſ-
que ad cornutum illum arietem, & efferatus
eum percuſſit, amboque ejus cornua
contrivit, neque erat qui rim ejus ab arie-
te deſcoderet.) Inde Alexandri exitum
depingens, quatuorque regum ſucceſſionem,
hæc infert: (Cum autem hircus magnam
eſſet potentiam adeptus, magnum cornu

ejus ſtringitur : atque infra illud erumpunt alia quatuor cornua ſpectantia ad quatuor plagas mundi .) Porro ad Antiochi tegnum perveniens , illumque monſtrans ex uno illorum quatuor cornuum extitiſſe , rurſum dicit : (Et exiit de uno illorum cornu validum , ingenſque factum eſt verſus meridiem & ortum .) Tum indicans ab eo Judaicam rempublicam xbolitum iri , addit : (Ille peccato ſacrificium conturbxbit , contraque id rem proſpere geſſit , ac templum vaſtabitur , & loco ſacrificii erit flagitium .)

Cap. 10. Nam Antiochus altari ſubverſo , ſacriſque conculcatis , in templo ſimulacrum ſtatuit , ac contra legem dæmonibus ſacrificavit . ideo vates dicit : (Et humi proſtratx eſt juſtitia , contraque illam rem proſpere geſſit .) Rurſum deinde ipſum illud Antiochi Epiphanis regnum , Judæorumque eladem & excidium atque vaſtationem templi referens , tempus etiam commemorat . Nam rurſus initio petito ab Alexandri regno ſub finem libri , eaque omnia perſecutus oratione quæ ab eo Ptolemæi & Seleuci inteſtinis bellis congreſſi invicem facturi eſſent , eorumque ductores , dolos , victorias ,

Edit. Pariſ. pag. 230. expeditiones , navalia & terreſtria prælia : progreſſus ad Antiochi uſque tegnum , ita concludit : (Et brachix ex eo exiſtent , quæ ſacrarium prophanabunt , & juge ſacrificium abolebunt xtque polluent , & eos qui teſtamentum violant (hoc eſt , Judæos a lege deficientes) abducent , in lubricitatibus ſuis xtque transferent : Superxbitque eos populus qui Deum cognoſcit (Maccabæos innuit , & res x Juda Simone xc Joanne geſtas) ac prudentes de populo multa intelligent . Atterentur autem cædibus & incendiis (incendium urbis rurſum deſignat) & ſervitute xc direptionibus . xtque in ſuis xnguſtiis modicum eis ferretur auxilium (indicans eos inter ſua mala reſpirare poſſe , & ex iis aliquatenus emergere .) Et accedent iis multi in lubricitatibus , multique prudentum deficient (innuens , etiam eorum qui ſtabant multos lapſuros) deinde etiam cauſam ſeſert , cur Deus eos paſſus ſit in tantas calamitates devenire . (Ut inquit , eos igne exploraret , xc probaret , & uſque xd definitum tempus purgaret) (hoc indicat, Deum iſta fieri ſiviſſe , uti eos expurgaret , & qui inter eos probi eſſent oſtenderet .) Deinde ejuſdem Antiochi potentiam demonſtrxns , ait : (Agerque pro libito ſuo , exaltabitur , & fiet magnificus .) Impietatem quoque ejus expreſſit : (Superbe (inquit) Deo deorum obloquetur : & tebus ſecundis utetur , dum iræ finis fiat .) oſtendens , Antiochum non x ſe ipſo , ſed propter Dei iram xdverſus Judæos concepexm , tantum potentiæ adepturum . Inde pluribus verbis compleaus quæ is mala Ægypto Palæſtinæque injuncturus , quomodo rediturus , quo vocante , & qua neceſſitate urgente : tandem etiam mutationem iſtxrum ſerum exponit . & quod Judæi iſtis omnibus cladibus puniti , tandem auxilium conſequentur , miſſo ad eos tutandus xngelo . (Eo , inquit , tempore exurget Michaelus magnus princeps , pxtronus populi tui . Ad eum uſque diem calamitatis tempus erit , quæ tanta ingruet , quanta ab omni hominum memoria nulla fuit . Eo autem die magna ſervabitur multitudo , ſcripta in libro .

A γάμους ἢ Αλεξάνδρου τελεύτ , καὶ ἢ τῶν τεσσάρων βασιλείων ἐξαδοχὴν , ἐπάγει λέγων· Ἐ ἐν τῇ ἰσχύσαι αὐτὸν , συντρίβη τὸ κέρας τὸ μέγα . καὶ ἀνέβα κέρατα τέσσαρα ὑποκάτωθεν αὐτῆ , εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ . ἐκ τούτων λοιπὸν ἐπὶ τὴν Αντιόχου βασιλείαν ἐλθών , καὶ δεκανὸς ἕτερ ἐξ ἑνὸς ἐκείνων τῶν τεσσάρων ἐγένετ , πάλιν φησί . καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἑνὸς ἰσχυρὸς , καὶ ἐμεγαλώθη πλεονάσας ἕως ἀνατολῶν . Ἐ σημαίνων ὅτι τὴν Ιουδαίων πολιτείαν καθελεῖ , φάσκει· καὶ δι' αὐτὸν θυσία ἐπαρήχθη παραπτώματι , καὶ ἐγκάθη καὶ κατευοδώθη αὐτῷ . καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται) , καὶ γενήσεται ἀντὶ ἢ θυσίας ἁμαρτία . τὸ δὲ βαμῶ καθαιρεθέντος , καὶ τῶν ἁγίων καταπατηθέντων , εἰδωλον ἵστησιν ἐνδον , Ἐ θυσίαν ἐπιτίλει τοῖς δαίμοσι παρανόμως . ἔδωκ φησίν· ἐρρίφη χαμαὶ ἡ δικαιοσύνη , καὶ ἐποίησε , καὶ εὐοδώθη. εἶτα πάλιν ἐκ δευτέρου ἢ αὐτὸν βασιλείαν Αντιόχου Επιφανοῦς λέγων , καὶ ἢ αἰχμαλωσίαν , καὶ τὴν ἅλωσιν , καὶ τὴν ἐρήμωσιν τοῦ ἱεροῦ , προσέθηκε καὶ ἢ χρόνον. Αρξάμενος δὲ ἀπὸ ἢ Αλεξάνδρου βασιλείας , αὖθις φησὶ πρὸ τῆλε τῇ βιβλίῳ καὶ τὰ μεταξὺ πάντα διηγησάμενος, ὅσα οἱ Πτολεμαῖοι καὶ οἱ Σέλευκοι συρραγέντες ἀλλήλοις ἐποίησαν , καὶ οἱ στρατηγοὶ πόσων εἰργάσαντο , τοὺς δόλους , τὰς νίκας , τὰς στρατείας , τὰς μάχας , τὰς ναυμαχίας , τὰς πεζομαχίας , προϊὼν εἰς Αντίοχον τελευτᾶ πάλιν , καὶ φησί· βραχίονες ἐξ αὐτῆ φήσουσ) , καὶ βεβηλώσουσι τὸ ἁγίασμα , Ἐ μεταστήσουσι ἢ ἐνδελιχισμόν (τὰς συνήθεις λέγων θυσίας καὶ καθημερινάς) καὶ δώσουσιν εἰς αὐτὸ βδέλυγμα , καὶ τοὺς ἀσεβοῦντας ξῶθήσων . (πάντες τοὺς παραβαίνοντας ἢ Ιουδαίων ἀπάξουσιν ἐν ὀλιθρίμασι μεθ' ἑαυτῶν , καὶ μεταστήσουσι) καὶ λαὸς γνώσεται ἢ Θεὸν αὐτὸ κατισχύσουσι (τὰ ἐπὶ ἢ Μακκαβαίων λέγων , καὶ τὰ ἐπὶ Ιούδα Ἐ Σίμωνος καὶ Ιωάννη) Ἐ οἱ συνετοὶ λαοῦ συνιοῦσιν εἰς πολλὰ καὶ αἰθυσιάσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ (ἢ αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν πυρκαϊᾷ ἢ πόλεως ἐξηγιάμενος πάλιν) καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν ἡμέραις ἡμερῶν· Ἐ ἐν τῇ αἰθυπεσαι αὐτὸς , βοηθήσουσ) βοήθειαν μικρὰν (ἐμφαίνων ὅτι μεταξὺ ἢ κατῶν ἐκείνων δυσκόλων) ἀναπνεύσασι καὶ ἀνοιγκέων ἐκ ἢ κατειλημμένων αὐτοὺς δεινῶν) καὶ προσθήσουσ) φησὶ αὐτὸς πολλοὶ ἐν πλιθρίμασι , καὶ τῷ ἐν τῷ συνιόντων αἰθυπεσουσι (δεικνὺς ὅτι πολλοὶ καὶ τῷ ἐν τῶν πεσοῦνται) εἶτα καὶ ἢ αἰτίαν , δι' ἣν συμπεχώρησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν πονηροῖς κακοῖς γίνεσθαι . τίς ἢ αὐτῶ ; ἢ πυρῶσαι , φησὶν , ἐν αὐτοῖς , καὶ ἢ ἐκλέξασθαι , καὶ τὰ ἱλάσκεσθαι ἕως καιροῦ πέρας· τοῦτο γάρ φησιν , ὁ Θεὸς συνεχώρησεν , ὥστε αὐτοὺς ἐκκαθάραι , καὶ δεῖξαι τοὺς ἐν αὐτοῖς δοκίμους . εἶτα διηγούμενος αὐτῶ ἐκείνου ἢ δύναμιν , ἣν ἐ ποιήσει κ' τὸ θέλημα αὐτοῦ , καὶ ὑψωθήσ) καὶ μεγαλυνθήσεται . καὶ μὴν τοι καὶ ἢ βλασφημον αὐτῶ γνώμην λέγων , προσέθηκεν· ὅτι ἐπὶ ἢ Θεὸν ἢ Θεῶν λαλήσει ὑπέρογκα . καὶ κατευθυνεῖ μέχρι συμπλεωθῆναι ἢ ὀργὴν (δεικνὺς , ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ ἰδίου γνώμης , ἀλλὰ διὰ ἢ ἀρχὴν τοῦ Θεοῦ ἢ κ' τῷ Ιουδαίων ὕπνος ἐκείνος ἐκράτει καὶ ἰσχύν) εἶπεν οὖν δι' ἑτέρων πλεόνων , ὅσα καὶα ἐργάσ) ἢ Αἴγυπτον , ἢ Παλαιστίνην , καὶ πῶς ἐπανήξει , καὶ τίνος καλοῦντος , καὶ ποίας αἰτίας καταναγκαζούσης , λέγει λοιπὸν καὶ ἢ μεταβολὴν τῶν πραγμάτων τότων . καὶ ὅτι δι' ὧν δέοντες οἱ Ιουδαῖοι , διὰ τούτων ἀπάντων τυχόντες τινος ἀντιλήψεως , ἀγγέλου πεμφθέντος εἰς ἢ ἐκείνου βοήθειαν . ἐν τῷ καιρῷ γάρ , φησὶν , ἐκείνῳ ἀνὰς ἕσται Μιχαὴλ ὁ μέγας ἄρχων , ὁ φύσει κὸς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου . καὶ ἔσται καιρὸς θλίψεως οἷος οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ ἢ γῆς , καὶ ἕως ἢ καιροῦ ἐ-

ἀεὶν. Ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου σωθήσεται λαὸς σὸς, ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ. τοῦτον, οἱ σαπρίας ὄντες ἄξιοι. ἀλλὰ τὸ ζητούμενον, ἕως τοῦ τοῦτο λυτοδιδόναι. τί δὲ τοῦτ' ἐστιν; ἐν χρόνῳ ὡρισμένῳ ἐν ταῖς καιρίαις τοῦταις, ἀσεβημένοι ἐπὶ τὸ τετραπλάσιον, καὶ μὴ πάντα. ἐδωμεν τοίνυν ἐν ἑκατὸν ἔτεσι, εἴ τινα χρόνον δείξει. τοῦ δὲ τοῦτ' ἐστι ῥηθέν; ἐν ταῖς μὴ πάσαις λεχθησομέναις. ἐπειδὴ γὰρ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἥμαρτε λαὸς, ἢ ἐμφυλιοῦται ἡ πόλεως, ἢ ἀναστροπὴ ἢ νόμου, ἢ αἰχμαλωσίαν, ἐπιδυμεῖ λοιπὸν τὸ τέλος αὐτῶν μαθεῖν, καὶ εἴ τις ἔσαι ἢ συμφορὰν τοῦτο μεταβολή· καὶ διηρώτᾳ ἑλεγόντων· Κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπε δεῦρο Δανιὴλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι εἰσὶν οἱ λόγοι ἕως καιροῦ πέρας. τὰ σαφῆ ἢ ἐρμήνευε αἰνιττόμενος. εἶπε καὶ ἢ αἰτίαν τῆς συγχύσεως ἢ κακῶν· ἕως ἂν ἐκλεγῶσι καὶ ἐκλευκανθῶσι καὶ πυρωθῶσι πολλοί, ἓ ἀσεβήσουσιν ἀσεβεῖς, καὶ οὐ συνήσουσι πάντες ἀσεβεῖς, καὶ πάντες τοῦτο ἔσονται· ὅπερ ἢ καιρὸν προλέγων, ὅσον μέλλει κατέχειν αὐτὸς τὰ δεινά, φησίν· ἀπὸ καιροῦ παραλλάξεως ὁλοθλιψισμοῦ· ἐκθλιψισμὸς δ' ἐκαλεῖτο ἡ καθημερινὴ θυσία· τὸ δὲ ἐκθλιβές, τὸ πυκνὸν καὶ συνεχές ἐστιν. ἔθος δὲ ἦν τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Θεᾷ θύειν. καὶ διὰ τοῦτο ἡ θυσία ἐκείνη ἐκθλιψισμὸς ἐλέγετο· καὶ ἄλλαξε. διὰ τοῦτο φησὶν ὁ ἄγγελος, ὅτι ἀπὸ καιροῦ ἀλλάξεως τοῦ ἐκθλιψισμοῦ, τουτέστιν ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς θυσίας, αἱ δὲ ἡμέραι αὗται, ὅπερ ἐστὶν ἐνιαύσιον ἦμεσον. ἄπαι δυοῖν ἔτεσι καὶ λύσις ἢ κακῶν τοῦτο ἔσται, καὶ ἀπαλλαγὴ, ἐπάγαγε· μακαρίως ὑπομένοντες, καὶ φθάσαντες εἰς ἡμέρας ἀπλᾶ. ἢ ἀπλᾶ, μὴ προθῆς· ἐπειδὴ ἐν μέσῳ καὶ ἦμεσον μέσως ἢ συμβολὴν ἐνεσιβῶ γενέσθαι, ἐν γὰρ γένοιτο καθαρὰ ἑπτά. ἓ ἐν παντοίᾳ ἢ ἐπακτῶν κακῶν ἀπαλλαγή. εἶπεν δὲ, μακαίρας ὑπομένοντας, καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας ἀπλᾶ, ἢ ἀπαλλαγὴν ἐθέλησον. καὶ ἐχ ἁπλᾶς εἶπε, ὁ φθάσας. ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ ἢ ἀσυθωτάτων εἶδον ἢ μεταβολὴν, ἐκ ἐκείνης μακαρίζει, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ καιρίᾳ ἢ κακῶν ὑπομείναντας, καὶ μὴ ἀρνήσαντας ἢ ἐθνίσαντας, καὶ ἢ ἀνίσεως τυχόντας. ἆρα τί πάντων σαφέστερον γένοιτ' ἄν; Ὥρα δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὸ ζητούμενον ἐλθεῖν, καὶ ἢ παρῶσαν αἰχμαλωσίαν καὶ δουλίαν, διὰ ἣν καὶ πάντα κεκτέπαμεν πάντα, ὅτι μὲν ὧν αἱ τρεῖς προσυγεγράφθησαν αἰχμαλωσίαι, μία μὲν ἔτη ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἡ δὲ δευτέρα ἦμεσον, ἱκανῶς ἐντέθειν ἡμῖν, ὡς οὖσα, ἀποδέδεικται.

τετάρτης Φέρε δὴ λοιπὸν καὶ περὶ * πάσης εἴπωμεν. ὅτι δὲ καὶ περὶ τῆς ἑκάστης τετάρτης καὶ τελευταίας φροντεφάνευσε προφήτης ἡμῖν, αὐτὸν παρέξομεν ἢ Ἰώσηπον μάρτυρα, τὰ τοῦ ἐκείνου φρονοῦντα. ἐπειδὴ γὰρ, εἶπε, τὰ περὶ ἢ Ἀντιόχειαν αἰχμαλωσίας, ἓ μάρτυρα ἢ προφήτην παρέχεται, ἐκάγει καὶ περὶ πάσης, ἓ φησὶ ἢ αὐτὸν γένοι τρόπον Δανιὴλ, καὶ περὶ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀνέγραψε, καὶ ὅ τοῦδ' αὖ πόθ' ἱεραμωθήσεται τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ ναὸς καταλυθήσεται. σὺ δ' ἐμοὶ σκόπει τὸ φιλάληθες τῷ ἀνδρὸς, ὃς οὐ καὶ Ἰουδαῖος ἦν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐζήλωσε τὰ Ἰουδαίων φιλοτιμίαν καὶ ψευδολογίαν. εἶπεν δὲ ὅτι ἱερμωθήσεται ἢ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ ναὸς καταλυθήσεται, ἔγραψεν· ὅτι δὲ ἔσεται καὶ τὰ τῆς ἐρημώσεως, ἐκεῖνό φησιν. ἐπειδὴ μηδὲ τὸν προφήτην ὧδε εἶπεν τι τοιοῦτο τὸ προδήπτα· τῷ τοίνυν εἶπε Δανιὴλ, ὅτε ὁ ναὸς ἐρημωθήσεται, ἄκουσον. ἐπειδὴ δὲ ἢ προσευχὴν ἐκείνου ἢ ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ ἐποίσατο, ἦλθε Γαβριὴλ πρὸς αὐτὸν, καὶ φησίν· ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ ἢ πόλιν ἢ

A Id est, ii qui salute digni sunt.) Sed quod præcipue quærebatur, nondum demonstravimus: nimirum tempus malorum istorum. Nam sicut prænæ calamitati cccc annos definivit Deus, secundæ lxx: ita videamus an hic quoque certum tempus statuatur. Id ergo invenimus in iis verbis quæ apud vatem sequuntur. Postquam Danielus inaudivit de calamitatibus istis multis atque magnis, de incendio urbis, *Edit. Paris.* legis abrogatione, & servitute populi: cupit randem eorum finem cognoscere, & si *pag.* 231. qua sit futura istorum malorum mutatio. Itaque sic interrogat. (Domine, quis horum erit finis? *Cap.* 12. Et respondetur: (Vade Daniele: quis sermones isti usque ad exitum temporis obsignati sunt.) (ita obscuritas dictorum innuitur.) Additurque

B causa cur permissum sit ea mala incidere: Donec, inquit, eligantur, atque igne perpurgentur multi, & impii impie agent, neque sapient scelesti: prudentes autem sapient.) Inde tempus nominat, quamdiu mala ista essent Judæos pressura. (Ab eo (inquit) tempore, quo sacrificium juge mutatum fuerit) (juge seu assiduum sacrificium vocatur, quotidianum. Quotidie enim Judæi mane ac vesperi solebant Deo rem sacram facere) ab ejus ergo mutatione, hoc est ab ejus abolitione, dies sunt ϛϡϑ ϛϛ, nimirum anni ϡϡϡ. ϛ. Deinde malorum istorum finem fore, infert: (Beatus qui perfert, &c. sustinet usque ad dies ϵϡϑ ϛϛϵ αχν.) ad-

C dens prioribus dies χλν. nam mense toto & dimidio exacto, pugna est commissa, solidaque victoria parta, & omnibus malis prorsus liberati Judæi. Dicens enim, (Beatus qui perfert, & sustinet dies ϛϡϑ ϵϵϛ αχχν.) liberationem a malis declaravit. Neque simpliciter eum vocat beatum, qui ad eum usque diem pertigerit. nam multi etiam impii mutationem istam viderunt: neque tamen eos felices dicit, sed eos tantum, qui in istis calamitatibus patientia usi, pietatem non prodiderunt, atque tunc sublevati sunt. Hisne aliquid evidentius dici potest? Tempus ergo est, ut ad institutum revertamur, cujus gratia hæc adduximus, & de ultimo Judæorum exi-

D lio dicamus. Satis enim perspicue demonstravimus, trium priorum calamitatum tempora expresse prædicta fuisse, annorum cccc, annorum lxx, annorum ϡϡϡ. ϛ.

Dicamus ergo etiam de quarta. nam de hac etiam quarta atque postrema Danielam vaticinatum, vel Josephum, hominem ab ipsorum partibus, testem ejus rei licet. Cum enim de excidio Antiochico locutus, Danieli testimonio sua confirmasset, de quarto sic infert: (Eodem modo Danielus etiam de Romanorum imperio vaticinatus est, Hierosolymam ab iis vastatum, templumque aversum iri.) Ac mihi veritatis studium in eo viro considera, qui tametsi Judæus erat, Judaicam tamen contendendi & mentiendi libidinem imitari noluit. Cum enim

I. excidium urbis & templi scripsisset, non addit quando ei calamitati finis sit *pag.* 232. futurus: quia ipsum quoque vatem nihil tale addidisse videbat. Audi vero, ubi Danielus vastationem templi prædixerit. Postquam sacco indutus, & cinere conspersus Deum deprecatus fuit, venit ad eum Gabrielus, ac dicit: lxx septimanæ decidunter populo tuo, & urbi sanctæ. Ecce tempus, quo non ipsius ca-

lamitatis mora, ſed quando eſſet futurum ea deſignatur. Mox expreſſius ait: (Cognoſces atque intelliges, ab exitu ſermonis, cum decretum fuit de inſtauranda Hieroſolyma, uſque ad Imperium Uncti, erunt ſeptimanæ VII, & ſeptimanæ LXII.)

Atque hic mihi diligenter animam adverte: hic enim eſt id quod quæritur. Septimanæ VII, & aliæ XLII, annos rediguut CCCCLXXXIII. (non enim dierum, non menſium, ſed annorum ſeptimanæ intelliguntur.) Jam a Cyro uſque ad Antiochum Epiphanem, & arcem ab eo captam, anni ſunt CCCXCIV. Docet porro nos, a quo initio anni ſint numarandi, non a die reditus, ſed a publicatione decreti de inſtauranda urbe. Atqui non Cyro, ſed Artaxeraa demum Longimano regnante, ea eſt teſecta. Nam a redita Judæorum ſupervenit Cambiſes: deinde Magi, poſt eos Darius Hyſtaſpis filius, inde Xerxes Darii filius, & Artabanus, tandem Artaxerxes Longimanus regno Perſico eſt potitus. Ejus regni anno vigeſimo, Neemias profectus urbem reparavit: quod Eſdras nobis accurate narrat. Inde ſi numeremus annos CCCCLXXXIII, prorſus ad excidium ejus pertingemus. Sicut rurſum his verbis teſtatur Joſephus: Urbis autem & templi vaſtationem ſecundum Danielicum oraculum avenire contigit ante annos CCCCVIII. Propterea inquit, ædificabitur platea & murus. Cum ergo teſecta fuerit urbs, ſuamque formam receperit, tunc inelpe numerare LXX ſeptimanas: quibus finitis, delebitur Unctio, & ceſſabit judicium uti prius diximus. Enimvero poſt excidium urbis, quod Veſpaſiano & Tito imperantibus fuit, Adriano imperante Judæi collecti irrito contra Deum conatu aggreſſi ſant rem publicam priſtinam inſtaurare. Sed Adrianus eos armis domuit, urbemque ſunditus evertit, & reliquias ejus omnes abolevit: eliamque iode ibi urbem condens, de ſuo nomine Æliam dixit. Itque Chriſtus poſt Antiochi tempora exhibitus, & futurum excidium prædicens, oſtendenſque de eo Danielum eſſe vaticinatum, ait:

Edit. Pariſ. pag. 233. Cum videbitis abominandum vaſtitatis ſignum, de quo Danielus vates locutus aſt, ſtare in loco ſancto: qui legit, animum advertat. Quia enim omne ſimulachrum & effigies humana e Judæis abominatio dicitur, per ambages illam ſtatuam innuens, ſimul & quando & a quo urbs eſſet exſcindenda monſtravit. Atque id de Romanis aſſe dictum, etiam Joſephi teſtimonio docuimus. Quid argo Judæis ſupereſt quod dicant? quando vates eolamitarum ſimul tempora prædicentes definita, hujus nullum terminum conſtituerunt, ſed contra vaſtitatem eam uſque ad finem mundi duraturam pronuntiaverunt. Satiſque eſt e nobis demonſtretum, ſi quidem finis eſſet futurus huic ultimo exilio, vates divinos eum fuiſſe prædicturos, & nequaquam ſilentio præterituros. Quippe ſuperiores miſerias omnes cum ita prædixerint, ut ſimul ſpatium quod duraturæ eſſent definirent, modoſque & tempora exprimerent, (ſicuti ex Scriptura doeuimus) huic ultimæ nemo eorum tempus conſtituit. Id quidem urbis &

A ἀγίῳ. ἰδὺ ἡ ἐρημῶδα χρόνος ἔρηται ὑ ἡ αἰχμαλωσίας, ἀλλὰ μυῦ ὅσον χρόνον ἤμελλε ἡ αἰχμαλωσία ἀπατησεῖθαι. εἶτα πάλιν φησὶν ἀκριβέστερον· Ἓ γνώσῃ, Ἓ συνήσεις ἀπὸ ἐξόδυ λόγου τῦ χρηματισθῆναι ἡ τῦ οἰκοδομῆσαι Ἰερυσαλὴμ, ἕως Χριστῦ ἡγεμόνος, ἑβδομάδας ἑπτὰ, ἡ ἑβδομάδας ξβ'.

Ἐνταῦθά μοι σοφιστοῦ φρόντιζε. τὸ δὲ πᾶν ἐνταῦθα ἐστὶ τὸ ζητούμενον. ἑβδομάδες ἐκεῖ ἑπτὰ ἡ ἑβδομάδες ξβ'. πεντακόσια πγ'. ἔτη εἰσίν. ἑβδομάδας δὲ οὐχ ἡμερῶν ἐνταῦθα λέγει, οὐδὲ μηνῶν, ἀλλ' ἑβδομάδας ἐνιαυτῶν. ἀπὸ ἡ Κύρυ ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ, Ἓ ἡ αἰχμαλωσίας ἐκείνυ, ἐν οἷσι τῦδ'. εἶτα διδάσκων ἡμᾶς πῶς ἀριθμεῖν δεῖ, ἄτινα ἀπὸ ἡμέρας ἡ ἐνιαυτὸς, ἀλλ' ἀπὸ ἐξόδυ λόγου ἡ ἐπανελθεῖν ἡ ἡ οἰκοδομῆσαι Ἰερυσαλήμ. ἀλ' ἐπὶ Κύρῳ δὲ φασὶ δομῆσθαι, ἀλ' ἐπὶ τῦ Ἀρταξέρξυ ἡ μακρόχειρος. μετὰ ἡὸ ἡ καθοδον ἐνιαυτὸν Καμβύσης, εἶτα οἱ μάγοι, ἡ μετ' ἐκείνους Δαρεῖος Ὑστάσπυ· μεθ' ὃν Ξέρξης ὁ Δαρείυ ἡ Ἀρταβάνης· εἶτα Ἀρταξέρξης ὁ μακρόχειρ ἐβασίλευσε ἡ Περσίδος· ἐφ' ᾧ ἔτυς ἡ βασιλείας αὐτῦ, Νεεμίας ἀπελθὼν τὴν πόλιν ἀνέκτισεν, ἄπερ ὁ Ἔσδρας ἀκριβῶς ἡμῖν διηγήσατο. ἀπὸ τύτυ ἐνταῦθα τὴν ἀκρίβειαν ἐγδέχεσθαι γ'. Σῶμεν ἔτι, ἔχομεν πάντως ἐπὶ τὴν καταστροφὴν ταύτης. ὡς ἡ Ἰώσηπος αὐθις μαρτυρεῖ λέγων· τὴν ἡ τῆς πόλεως καὶ τὸ ναὸν ἐρήμωσιν συνίβη γενέσθαι κατὰ τὴν Δανιὴλ προφητείαν, περὶ ὑ. ἡ ἠγορεύκει ἔτη. ἦν τῦτο φησὶν, οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα ἡ τεῖχος. ἑπτὰδὶς δῶν ἑπτὰ, τὸ δὲ οἰκεῖον ἀπολαῦν χρῆμα, ἀπ' ἐκείνης τὰς ὁ. ἑβδομάδας ἀριθμοῦμεν· μετὰ δὲ τὰς ἑβδομάδας ἑξηκονθρδεθήσεται χρίσμα, καὶ κεῖται οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ, καθὼς προεῖρηται. μετὰ ἡὸ τὴν Οὐεσπασιανὸν ἡ Τίτυ γενομένην ἐρήμωσιν, ἐπὶ Ἀδριανῦ συστάντες οἱ Ἰυδαῖοι, ἐπανάζειν ἐπὶ τὴν πατρίαν πολιτείαν ἐπανέλθειν οἱ μάταιοι θεομαχοῦντες. χειρωσάμενος δὲ αὐτὺς ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν πόλιν πᾶσαν καταστρέψας, καὶ τὰ λείψανα ἀφανίσας πάντα, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτὴν ἀνοικίσας, Αἰλίαν αὐτὴν προσηγόρευσε, ἀσεβῶν αὐτὴ ἐπωνυμίαν· ὕθεν ὁ Χριστὸς μετὰ Αντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ παραγενόμενος, καὶ προαναφωνῶν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι αἰχμαλωσίαν, Ἓ δείκνυς ὅτι ὁ Δανιὴλ περὶ αὐτῆς προεῖπε, φησίν· ὅταν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τῦ προφήτυ, ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω. ἐπειδὴ γὰρ ἅπαν εἴδωλον, καὶ πᾶν ἐκτύπωμα ἀνθρώπυ βδέλυγμα παρὰ τοῖς Ἰυδαίοις ἐκάλεσεν, αἰνιγματωδῶς ἐμφαίνων τὸν ἀνδριάντα ἐκεῖνον, ὃν ἡ ποτε ἡ τίνος ἔσται ἡ αἰχμαλωσία προαπήγγειλεν. ὅτι δὲ περὶ τῆ Ρωμαίων ἔρηται ταῦτα, ἡ Ἰώσηπος μαρτυρεῖ, καθὼς προέφημεν. τίς οὖν αὐτοῖς ὑπολείπεται λοιπὸς λόγος; ὅταν τοῖς μὲν αἰχμαλωσίας οἱ προφῆται φαίνωνται μετὰ διαφερισμένων χρόνων εἰπόντες, ταύτῃ δὲ μηδένα χρόνον ὁρίσαντες, ἀλλὰ πυϊαντίον εἰπόντες, ὅτι μέχρις συντελείας ἔσται ἡ ἐρήμωσις. ὅτε μὲν γὰρ σὺν τέλος ὑπαρῦσα ἤμελλε δυλοῦσθαι, ἡ πῶς ἂν προῦπον οἱ προφῆται, Ἓ ἐκ ἐσίγησαν, ἐκανῶς ἀπηδιξάμην, τὰς αἰχμαλωσίας ἁπάσας μετὰ προρρήσεως δύξαντες ὑποχθόνιας αὐτῆς. ἐκάστης ἡὸ τύπον ἡ ἔθνος ἡ χρόνου προαναπυχθέντας διὰ τῆ θείων γραφῶν ἀπηδείξαμεν. τῆ παρύσῃ δὲ ὐδὲς προφήτης ὥρισε χρόνον· ἀλ' ὅτι μὴ ἥξει ἡ ἐρημώσει πάντα, ἡ μετασήσει τὸν πολιτευόμενον,

ἡ μὴ

καὶ μᾶ πόσον χρόνον τῆς ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανόδου συμ- A
βάσεται, φησὶν ὁ Δανιὴλ. ὅτι δὲ πλὴς ἔξει ἡ
ζημιὰ τῶν τὰ κακὰ ποιοῦντας, ἵνα ἐκείνος ἐδήλωσεν,
ἵνα ἄλλος τις προφήτης. ἀλλὰ καὶ πάντες, ὡς εἴ-
ρηται, φασὶν· ὅτι ἕως σωτηρίας καθίζει αὐ-
τοῖς ἡ παλαιωσία αὕτη. καὶ μάλα εἰκότως. καὶ γὰρ
μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις ὁ τοσοῦτος ἐξαγενόμενος χρό-
νος, καὶ ὑπ' ἔχνος, ἵνα φασίμεν χρηστὰς μεταβολὰς
ἐνδεξάμενος. καὶ ταῦτα, πολλάκις ἐπιχειρασάντων
αὐτῷ ἀνασῶσαι τὸν ναὸν, ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Κωνσα-
τίνου καὶ Ἰουλιανοῦ, καὶ ἐξωκοδομήθησαν πρῶτον μὲν ὑπὸ
στρατιωτῶν, ὕστερον δὲ ἐπὶ τῶ παραβάσει, πυρὸς τῆς
θεομήνιδος ἐκπεσόντος, ἐπ' ἀνατρόπῳ αὐτοῖς τῆς α-
καίρου φιλοτεχνίας τε καὶ παραβάσεως. ἔθεν πάντως λε-
γόντων ἡμῖν, τίνος ἕνεκα ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοσοῦτον B
ἐξετείνατο χρόνον ἐν κακοτυχίᾳ, ἐλεῶς ἔτυχον· καὶ
εἰς Βαβυλῶνα πάλιν ἀπενεχθέντες, ἐπανῆλθον εἰς
τὰ ἴδια· καὶ ὑπ' Αντιόχου τοσαῦτα κακὰ παθόντες,
αὖθις πρὸς τὸ πρότερον ἐπανῆλθον ἀξίωμα· ναῦ δὲ
οὐδὲν τοῦτον γεγένηται· ἀλλὰ πεντακοσίων ἐπῶν, νῦν
δὲ χιλίων ἐξ ἐκείνου διελθόντων, οὐδὲ αὐτηγμα τοιαύ-
της μεταβολῆς ὁρῶμεν φανέν, οἷον τὸ πρότερον. εἰ
δὲ πᾶς ἁμαρτίας αὐτῶν προβάλοιντο, καὶ εἴποιεν, ἐπεὶ
ἡμάρτομεν τῇ Θεῷ, διὰ τοῦτο οὐκ ἐπολαμβάνομεν τὴν
πάλαι χώραν· πάλιν δ' ἀνείκοτος αὐτοὺς ἐρήσομαι·
διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν, ὦ Ἰουδαῖοι, ἔξω τῆς Ie- C
ρουσαλὴμ ἐξετέβητε χρόνον τοσοῦτον; καὶ τί τὸ καινὸν
καὶ παράδοξον; μὰ δι' οὐδὲν ἐκ ἁμαρτίας ζητῶ μόνον;
παρὰ δὲ τὸν ἀρχὴν ἐκ δικαιοσύνῃ καὶ κατορθώμα-
σιν; οὐκ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς συναστράφητε παρα-
νομίαις; οὐχὶ τῆς θαλάσσης χιζομένης, καὶ τῶν πε-
τρῶν ῥηγνυμένων, καὶ τοιούτων θαυμάτων γινομένων
περὶ τὴν ἔρημον, προσκωπήσατε μόχθῳ, καὶ τὸν Μω-
ϋσέα λίθοις βάλλοντες, καὶ ἑτέρους μυρίους τρόπους
ἀπειθῆ ἐπιχειρήσατε πολλάκις, καὶ τὸν Θεὸν παρορ-
γίζετε βλασφημοῦντες; καὶ τῇ Βηλφεγὼρ ἐτελέσθη-
τε; καὶ τοῖς ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἐδύσατε
τοῖς δαιμονίοις, καὶ τοὺς ἀλλοτρίους Θεοὺς ἐθεραπεύ-
σατε; καὶ πᾶν εἶδος ἁμαρτίας καὶ κακίας ἐπεδείξα- D
σθε; πῶς οὖν ὑμᾶς οὐκ ἀπεστράφη τότε ὁ Θεός; ἀλ-
λὰ μᾶ τοὺς παιδοκτονίας καὶ τὰς εἰδωλολατρείας, μᾶ
τὸν πολλὸν αἰγυπτιασμόν, καὶ προφήτας ἀφῆκε παρ'
ὑμῖν εἶναι ἐξαφορᾶς, καὶ σημεῖα ἐφέροντας καὶ θαυ-
μάτα παράδοξα; τίνος χάριν ἔτιμα πάλαι μὲν ἀσε-
βοῦντες καὶ μυρία ἐξαπατῶντες δεινὰ, τοσαύτης
ἀνοίας ἀπολαύσατε παρὰ Θεοῦ, καὶ προσασίας
καὶ προμηθείας; νῦν δὲ ὑπ' εἰδωλολατρευόντες,
οὐκ παιδοκτονοῦντες, ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ πλανη-
σείᾳ ἐζῆτε; μὰ δι' ἕτερος ἢ Θεὸς τότε, καὶ
ἕτερος νῦν; ἀλλ' αὐτὸς ἐστι καὶ ὁ ἐκεῖνα οἰκονομῶν,
καὶ ταῦτα νῦν ἐργαζόμενος; ἐξ τί, ἵνα μείζω μὲν
ἐῶ τὰ ἁμαρτήματα, πολλὰ δύο ὑμῖν ἐῶ παρὰ E
Θεῷ; ὅτι δὲ ἐλάντοτε πλημμελοῦντες νῦν, πωπο-
λῶς ὑμᾶς ἀπεστράφα ἐ ἀτιμίᾳ παρέδωκεν ἀπράν-
τῳ; ἀλλὰ κἂν ὑμεῖς σιγήσατε, οἱ λίθοι κεκρά-
ξονται. ἐπειδὰ δὲ χεῖ ἔ Διαπόντιος πῖς χεῖρας ἐξε-
τείναπ, ἐξ ἵνα μὲ ἐκ ἴσαι ὑμῖν διόρθωσις, οὐδὲ συγ-
γνώμα λοιπὸν, οὐδὲ ἀπολογία. τότε μὲν ἐξ εἰς δύλως
ἐῶ τὰ τολμώμενα. νῦν δὲ πάντα ἐκείνα τὰ παλαιὰ,
σαφῶς ἀπεκρύψαπ ἐξ τῆς εἰς τὸν κοινὸν δι-

reipublicæ fore excidium, addito quot annos poſt redirum ex Babylone id eventurum eſſet, vaticinatus eſt Danielus: finem autem iſtis malis aliquem fore, neque ille, neque quiſquam omnino vatum prædixit: imo, uti dicimus, contrarium pronunciaverunt, uſque ad finem mundi in iſtis miſeriis futuros Judæos. Idque admodum conſentaneum fuit: & tantum ab illo excidio temporis elapſum, iis teſtimonium perhibet, quo toto de veſtigium quidem ullum aut principium bonæ mutationis eſſe oſtendit. Et quidem Judæi ſæpe conati templum taficere ſub Adriano, Conſtantino, & Juliano, prohibiti ſunt: primum quidem a militibus. ſub Juliano autem, igne ex fundamentis erumpente, eorumque intempeſtivum atque impium conatum avertente. Dicant vero nobis, quidnam cauſæ ſit, quod & in Ægypto tantum tempus in magnis miſeriis verſatos Deus miſeratus eſt, & in Babylonem captivi abducti, inde in patriam reduci ſunt, & toe malis ab Antiocho affecti, tamen priſtinam recuperarunt dignitatem: nunc autem tale nihil fit, ſed τo, imo cso jam exactis ab excidio annis, nc ſpeciem quidem ullam priorum mutationum videmus? Quod ſi peccatx ſua cauſentur, dicantque ideo ſibi patriam non reddi, quia delictis ſuis Deum offenderint: haud xbs ta fuerit, ita eos rogare. Propter peccata veſtra, o Judæi, tanto tempora Hieroſolyma catorres degitis? Quid hoc oovi & inauditi eſt? Scilicet antiquitus juſte viaiſtis, & officii rationes tenuiſtis ac non jam inde ab initio innumera inter delictx vitam egiſtis? Nonne cum & mare ſcindi, & ſaax rumpi, totque alx miracula vidiſſetis in ſolitudine, tamen vitulum xdoraviſtis? nonnc Moſen lapidibus obruere, multiſque aliis modis interficere læpenumern aggreſſi eſtis? nonnc Deum impus dictis irritaſtis? Nonne Beelphegori ſoitiati eſtis? nonne filios & filias veſtras dæmonibus immolaſtis? noonc alienos deos coluiſtis? nonnc omnc flagitiorum ac malitiæ genus exercuiſtis? Qui ſit ergo, quod tunc Deus vos non ell averſatus? Sed poſt infanticidia veſtra, poſt impios deaſtrorum cultus, poſt extremam ingratitudinem eum vates vobis miſit varios, tum miraculx & prodigia intuſitata edidit? Cur olim tacta impietata obſtricti, & tot flagitiis ac ſceleribus cooperti, Deum ita benevolum, propitium atque tutotam habuiſtis? nunc autem ncque impio cultu, neque infantium cædc eum irritantes, in ſervitate & miſeriis vitam degitis? Niſi fortaſſis alius nunc eſt quam quondam Deus, neque idem & illa & hæc egit. Alloqui cur vos tanto in pretio habuiſſet, cum graviota committeretis peccata? nunc vero cum minus delinquitis, omnino averſatus, infinitæ igominiæ exponeret? At enim, vobis tacentibus vel lapides vociferabuntur. Ex quo enim manus Domino intuliſtis, porro neque correctio vobis reliqux eſt, neque venia, neque defenſioni locus eſt. Nam priores veſtræ injuriæ, in ſervos erant profectæ x vobis: Chriſto xutem per inſxniam necando, priora veſtra ſceleta novi magnitudinx obliteraſtis. Ea de cauſa nunc gravioribus ſuppliciis xfficimini. Et tamen ne ſic quidem majorum veſtrorum væcordiam atque rxbiem deponitis: ſed et-

Edit. Pariſ. pag. 234.

iamnum Chriſtum impoſtorem atque legis violatorem appellatis. Qui ſi talis fuiſſet, qualem vos dicitis, propter necem ai illatam vos majori etiam quam ante in exiſtimatione aſſe conveniebat. Si anim Phinees uno legis violatore trucidato iram Dei, quæ contra totum axarſerat populum, placavit: (ſtabat enim, ait Scriptura, Phinees, & placabat Deum, ac deſiit occidio: aaque res illi juſtitiæ loco imputata eſt) quanto magis vobiſcum ita agi debuit, ſi quidem is quem in crucem egiſtis, legis erat violator? Audes tamen adhuc quærere, unde conſtet, Deum vos omnino averſari: cum quidem res ipſa clamet, & vocem tuba clariorem edat, urbis excidium, templi vaſtatio, & reliqua omnia. Ab hominibus, ajunt, non a Deo, iſta ſibi mala impoſita. Quod ſi non ira Dei, ſed homines horum eſſent malorum auctores, utique excidium ea finiſſet, neque ultra ignominiæ atque miſeriæ ventum eſſet. Verum eſto ita, uti dicitis, ac muros, urbem, & altare dejecerint homines. Num & homines hominum vi axiſtare ceſſaverunt? num homines gratiam ſpiritus, aliaque apud vos magnifica abſcoverunt? cujus generis eſt, quod nunc neque (ut quondam) vox a propitiatorio effertur, neque ſua unctioni conſtat efficacitas, neque lapis ſacerdotis dicet. Nam Judaica religio, ſua principia non omnia de rebus terreſtribus habebat, ſed pleraque & præcipua cælitus. Exempli cauſa: Sacrificia Deus præſcripſerat: atque ara quidem, ligna, culter, & ſacerdos, terrena erant. ignis autem qui in adyto arſuras, & ſacrificium conſumpturus erat, cælitus habebat ortum. non enim homo ignem templo inferebat, ſed flamma de cælo lata ſanctificium perficiebat. Item, ſi qua de re certiores fieri cuperent, inter Cherubimos & propitiatorium voa quædam edebatur, futura prædicens. Eodem modo de lapide qui ſupra pectus ſacerdotis ſummi pendebat, fulgor exibat, qui futura detegeret: unde ei nomen patefactionis. itemque, ſi quis inungeretur, gratia ſpiritus in eum inſillebat, & oleum reſiliebat. Iiſque rebus vates erant adminiſtri, ac ſæpe nebula & fumus adytum occupaverunt. Na igitur pro impudentia veſtra, calamitates veſtras hominibus acceptas ferretis, non urbis modo & templi aacidium fieri Deus permiſit: ſed & eas res, quarum de cælo principia arant, e medio ſuſtulit. Cur enim nunc & prophetis, & omnibus iſtis divinis rebus deſtituimini? nonne in promptu eſt, id fieri, quia Deus vos averſatur? Unde, dicis, id liquet? inde, quod quondam admodum impii fuiſtis: nunc autem poſt cruci affixum Chriſtum, cum videamini ſectius vivere, graviores pendiris pœnas, nihilque priorum bonorum vobis adeſt: neque vero umquam oderit, quemadmodum divinæ prædictiones peripiesque oſtendunt. Vultiſne, ut plures etiam vates contra vos ad auxilium advocemus, qui diſerte pronuncient, finem eſſe rerum veſtrarum, noſtras res floriturus, ac pes totum orbem propagatum iri præconium: alumque ſacrificandi modum inſtituendum, veſtro ſubiaro? Sane non producam teſtem Eſaiam aut Jere-

Num. 25.

Judæos a Deo eſſe rejectos,

Edit. Pariſ. pag. 235.

Varum teſtimonia, de Judæos eiusdem abolendos.

A αὐτὸν Χριστὸν μιαίας. ὅθεν καὶ μᾶλλον κολάζεσθε, ἢ εἰ ἕτερος ἀπέκτεινε τῆς παρ' ἡμῖν ἐμβροντησίας τὸ κεφάλαιον, πλὴν αὐτὸν τὸν παράνομον ἀνασκολοπίσαντες. εἰ γοῦν πλὴν ἐκεῖνος ὁ Χριστὸς, ὡς φατὲ, καὶ παράνομος, ἐχρῆν μᾶλλον ὑμᾶς ἐξευμενίσασθαι, ὅτι αὐτὸν ἀπεκτείνατε. εἰ δὲ Φινεὲς ἅπαξ τινὰ παρανομήσαντα ἀπέκτεινε, ἱλάσκετο τὸν θεὸν ἡ τῶν ὅλων ἐργάσασα κατάπαυσις (ἔστι δὲ Φινεὲς, καὶ ἱλάσασθαι B τὸν θεὸν ἐκ πάσης ἀνάγκης ἡ θρᾶυσις, καὶ ἱλεοῦσθαι αὐτὸν ὡς δυνατόν ἐστιν) πολλῷ μᾶλλον ἐφ' ὑμῶν ἐδεῖ τοῦτο γενέσθαι, εἰ γε παράνομος ἦν ὁ ὑφ' ὑμῶν σταυρωθείς· καὶ πόθεν ἄλλοθεν, φησὶν, ὅτι πλέον ἀπεστράφη ὑμᾶς ὁ Θεός; ἢ φραγμάτων αὐτῇ βοώντων, καὶ σάλπιγγος λαμπροτέρων ἀράντων φωνὴ, ἢ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως, διὰ τῆς ἐρημώσεως τοῦ ναοῦ, ἢ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἀλλ' ἄνθρωποι (φησὶν) ἐπήγαγον, οὐχ ὁ Θεός. εἰ γὰρ ἀνθρώπων ἦρχε πᾶσα, καὶ οὐχὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Θεοῦ, ἴδοι μέχρι C ἀλώσεως τὰ ὑμέτερα ἕστηκε, καὶ μὴ πεφεύγει φροντὶς ὑμῖν ἡ ἀσφάλεια καὶ κάκωσις. πλὴν ἴσως καὶ ὑμέτερον λόγον, ὅτι τὰ νεῖκα ἀοράτως ἄνθρωποι, ἢ ὁ πόλεμος κατέθελγε, καὶ ἡ βωμὸν ἀνέτρεψαν. μὰ ἢ τὸν ἀνθρώπινον ἄνθρωπον κατέπαυσαν; μὰ καὶ ἢ ἡ πνεύματος χάρις, καὶ πάλαι τὰ σημεῖα τὰ παρ' ὑμῖν αὐτὰ κατέλυσαν; οἶδα τι φατὲ ἐκ τῶν ἱλαστηρίων φέρεσθαι, ἢ ἐπὶ τῷ χάσματι γινομένου ἐπέργεσθαι, ἢ ἐπὶ ἢ λίθου τῶν ἱερέως δάλασσαν· καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς πολιτεία, οὐχὶ κάτωθεν εἶχε τὰς ἀρχὰς ἁπάσας, ἀλλὰ τὰς πλείστας καὶ συμπεφόρας ἀπὸ τῶν ὁρωμένων εἶναί λόγῳ, θυσίας γίνεσθαι συγχωρήσας, ἃ μὲν βωμὸς ἦν κάπο, καὶ τὰ ξύλα, καὶ ἡ μάχαιρα, καὶ ὁ ἱερεύς· τὸ δὲ πῦρ τὸ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀδύτου τοῦ ἁγίου εἶναι, καὶ δαπανᾶν τὰς θυσίας, ἄνωθεν ἢ ἀρχὴν εἶχον· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἰς ἢ ναὸν εἰσῆγε πῦρ, ἀλλὰ φλὸξ ἄνωθεν καταπεχθεῖσα, ἢ ἐπὶ ἢ ἥδιστον ἀπλάρα θυσίαν. πάλιν εἴποτε ἐδεῖτο μαθεῖν, ἀναμένων τὸν Χερουβὶμ καὶ τὸ ἱλαστήριον φωνὰ τις ἐφίετο, καὶ τὰ μέλλοντα προλέγεια. ἀναύτως ἐπὶ ἢ λίθου ἢ ἐπὶ τὰ στῆθος ἢ Ἀρχιερέως, ὅπερ ἐκάλουν λόγιον, ἐγίνετό τις ἴλαμψις, καὶ τὰ μέλοντα προσήμαινε· ἐμοίως δὲ καὶ χεῖσθαι ἔδει τινὰ, πνεύματος ἐφίστασθαι χάριν, καὶ τὸ ἔλαιον ἀπεπίδα. καὶ προφῆται διαδόσεως τῶν πράγματι τύπος, καὶ ταῦτα παλαιὰς καὶ ἀσπὸς τὰ ἄδικα καταλάμβανε. ἵνα τοίνυν μὰ ἀναχωρῆτε, μηδὲ ἀνθρώπους λογίζωθε ἢ ἐρήμωσιν αὐτὴ· οὐχὶ ἢ πόλιν μόνην ἀφεῖναι πιστὸν, καὶ ἢ ναὸν ἐρημωθῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ἅπερ ἐκ ἢ οὐρανοῦ τὰς ἀρχὰς εἶχον, ἐκ ποδῶν γενέσθαι πιστοῦται. τίνος οὖν ἕνεκεν ἐκ ἔχετε καὶ προφήτας, ἐδέ τι ἢ λοιπὸν ἐκείνων θείων; ἐκ δῆλον, ὅτι τὸ Θεῖ τὸ καθ' ὑμᾶς ἀποστραφῆτε; καὶ πόθεν, φατὲ, τοῦτο δῆλον; ἀφ' ὧν πρὸ πάντα μὲν ἀσεβοῦντες ἐτυγχάνετε πάντες· καὶ δὲ δοκοῦντες ἐπιεικέστερον ζῆν μᾶλλον ἢ σεμνὸν, μείζονα τιμωρίαν ὑπομένετε, καὶ ὑδενὸς ἀπολαύετε τῶν προτέρων· ὑπὲ μὲν ἀπολέλυσθε, καθὼς καὶ θεῖαι προφῆτειαι ἐναργῶς δηλοῦσιν. εἰ δὲ βούλεσθε, καὶ ἑτέρας προφήτας ἐφοπλίσωμεν, λέγοντας φανερῶς, ὅτι τὸ μὲν ὑμέτερα τέλος λήψεται, τὰ δὲ ὑμέτερα ἀνθήσει, καὶ πανταχοῦ ἢ οἰκουμένης ἐκπεδήσεται τὸ εὐαγγέλιον, καὶ θυσίας ἑτέρας προσενεχθήσεται ξένας, ἑκείνων ἢ παρ' ὑμῖν καταλυθεισῶν. οἶδε δὲ Ησαΐας παρέγω

πῶς μάρτυρα, ὅτι Ἱερεμίαν, ὑπὲρ τὴς ἄλλης φορᾶ τῆς αἰχμαλωσίας· ἵνα μὴ λέγητε, ὅτι τὰ δεινὰ ἐκεῖνα ἃ ἔλεγεν, περὶ τῆς αἰχμαλώσεως ἐξέβη. ἀλλὰ Μαλαχίαν, ἢ μᾶλλον ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον καὶ ἐκ πόλεως ἀποκατάστασιν σαφῶς περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῶν προφητεύοντα. ἐπειδὴ γὰρ ἐπανῆλθον, καὶ τὴν πόλιν ἀπέλαβον, καὶ ναὸν ᾠκοδόμουν, καὶ τὰς θυσίας ἐπετέλουν, ἢ μᾶλλον παντελῶς οὐκέτι καὶ πλάνησιν ἐρήμωσιν καὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν θυσιῶν φησὶν ὁ λόγος· εἰ λήψομαι ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν θυσίαν· λέγει Κύριος παντοκράτωρ. ὅτι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου, καὶ θυσία καθαρά. ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτόν. πότε δὲ ταῦτα πεπλήρωται, ὦ Ἰουδαῖοι; καὶ πότε ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσφέρεται τῷ Θεῷ, καὶ θυσία καθαρά; οὐκ ἂν ἔχοιτε εἰπεῖν ἕτερον καιρὸν, ἀλλ' ἢ τοῦτον ἢ μὴ ἢ τὸν Χριστοῦ παρουσίαν. ὡς εἰ μὴ τοῦτον φαλλόμενον καιρὸν, μηδὲ ἡμέτεραν θυσίαν, ἀλλὰ ἢ Ἰουδαϊκὴν, παράνομος ἦσὶν ἡ προφητεία. εἰ δὲ ἢ Μωσέως καλλίστης εἰς μηδένα τόπον ἀνάγεσθε θυσίαν, ἀλλ' ἢ εἰς ἢ τόπον ὃν ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς, καὶ εἰς ὃν χρεὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ συγκλείοντος τὰς θυσίας ἐκείνας, ὁ προφήτης λέγων ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα μέλλειν προσάγεσθαι, καὶ θυσίαν καθαρὰν ἑαυτῷ καὶ μάχεται τῇ Μωσέως. ἀλλὰ μὴ γένοιτο. περὶ δὲ ἑτέρας ἐκεῖνος ἐπὶ θυσίας, καὶ περὶ ἑτέρας ὕπες. ἀκούσατε δὴ Σοφονίου, φωνήντος τὰ αὐτὰ, καὶ λέγοντος. ἐπιφανήσεται Κύριος ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ τοῦτο οὐκ ἐφέτο, ἀλλ' εἰς ἕνα τόπον ἐθέλησε Μωσῆς λατρεύειν. ὅταν οὖν ἀκούσητε τῶν προφητῶν φαλλόντων καὶ προσαφωνούντων, ὅτι οὐκέτι εἰς μίαν πόλιν, οὐδὲ εἰς ἕνα τόπον ἀναγκαθήσονται ἄνθρωποι πάντοτε συνάγεσθαι, ἀλλ' οἶκοι καθήμενος ἕκαστος θυραπεύσει τὸ θεῖον, νῦν ἂν ἔχοιτε εἰπεῖν ἕτερον καιρὸν, ἀλλ' ἢ ἢ παρόντα τοῦτον, καθ' ὃν τὰ μὲν ἡμέτερα διαλάμπουσι καὶ πᾶσαν ἢ οἰκουμένην, τὰ δ' ὑμέτερα κατεσβέσθη, καὶ ἐσκότωται ἀπορθεύθη καὶ πᾶσαν ἢ οἰκουμένην; ὅτι δὲ πάλαι ἐκ παρὰ ἢ ἀρχῆς ὑμῖν δῆλα τὰ τοιαῦτα ἐβούλετο θυσίας, ἀκούσατέ τί φησιν Ησαΐας· τίμιοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; λέγει Κύριος. ἢ τίς ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; εἰ δὲ ταῦτα παρὰ ἢ ἀρχῆς ἐζήτει, καὶ τοὺς παλαιοὺς πάντας τοὺς παρ' ὑμῖν λάμψαντας, φράσας ἄνεις ἢ πολιτείαν ἤγαγε ταύτην. πῶς οὖν ταῦτα (φησὶν (ἐπέτρεψε; τῇ ὑμετέρᾳ συνεπαβαίνων ἀσθενείᾳ καὶ καθάπερ ἰατρὸς πυρίττοντα ἰδὼν ἄνθρωπον δυσαρεστόν τε καὶ ἀκαρτέρητον, ἐπιθυμοῦντα ψυχροποσίας, καὶ ἀπολοῦται εἰ μὴ λάβοι ἑαυτῷ ἀναιρέσεως, βουλόμενος τὸ μεῖζον κωλῦσαι κακὸν, τὸ ἔλαττον δίδωσι, πρὸς ἀλλαγὴν πλείστης βλάβης· οὕτω δὴ κἀ ὁ Θεὸς ἐποίησεν. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε μανιώμενες, ἀγχομένους, ἐπιθυμοῦντας θυσιῶν, καὶ παρασκευασμένους εἰ μὴ λάβοιεν, ἀπομαλύνειν πρὸς τὰ εἴδωλα, (μᾶλλον δὲ οὐ παρασκευασμένους, ἀλλὰ καὶ ἀπομαλύναντας ἤδη) ἐπέτρεψε τοῖς θυσίας· καὶ ὅτι ἄνω ἰσχὺν ἡ αἰτία, δῆλον ἐντεῦθεν. μετὰ γὰρ τὴν μυρίαν ἱερουσαλὴμ, ὧν ἐπεῖλεν τοῖς δαιμονίοις μαχεσαμένους, τότε τὰς θυσίας ἐπέτρεψε, μονονουχὶ λέγων· μαίνεσθε, καὶ βούλεσθε θύειν;

Cedrin.

A miam, aut alios qui ante Babylonicum vinerunt exilium: ne eo impleto fuiſſe dicatis, quæ illi mala minuti ſunt: ſed Malachiam, qui poſt veſtrum ex Babylone reditum, & urbis inſtaurationem, evidenter de veſtris rebus eſt vaticinatus. Is ergo, cum Judæi in patriam reverſi urbem recepiſſent, templum ædificaſſent, ac ſacrificarent ex lege, de poſtrema hac & perfectiſſima vaſtatione, ſacrificiorumque abolitione ita prædixit. (Scilicet ut ego de manibus tuis ſacrificia accipiam, inquit Dominus omnipotens. Ab ortu ſolis uſque ad occaſum nomen meum magnifice prædicatur, eique omnibus locis adoletur, & ſacrificium offertur purum. Vos autem ſacrificium contaminatis.) Quando autem, o Judæi, iſta impleta ſunt? quando ubique Deo purum ſacrificium & ſuffitus oblatus eſt? Certe tempus aliud dicere non poteſtis, quam quod fuit ab adventu Chriſti. Quod tempus niſi vates indicavit, neque noſtrum, ſed Judaicum ſacrificium intelligi voluit, legi Dei ejus adverſabitur oraculum. Nam cum Moſes non alibi, quam eo loco quem Deus elegerat, inſtituerit ſacrificari, & omnia ſacrificia Hieroſolymam compegerit: vates ille ait omnibus locis Deo ſacrificium purum & ſuffitum oblatum iri. Ita Moſi videtur repugnare. Verum hoc abſit ut dicamus. nam alter de altero eſt locutus ſacrificio. Audite etiam eadem dicentem Sophoniam. (Apparebit, inquit, Dominus omnibus nationibus & exſcindet omnes earum deos, adorabuntque eum omnes, quiſque ſuo loco.) Atqui hoc non permittebat lex, ſed in uno tantum loco jubebat Moſes ſacrificari. Cum ergo audiris vates tanto ante tempore pronunciare, non fore neceſſe ut omnes in unam urbem, unumve locum undique confluant, ſed quemque domi ſuæ Deo cultum exhibiturum: quodnam aliud tempus ei rei deputabitis, quam hoc ipſum, quo res noſtræ per totum terrarum orbem vigent, veſtræ autem diſſipatæ ſunt, voſque in tenebris per totum orbem erratis? Jam quod ab initio ſacrificia talia a vobis Deus non exegerit, ex Eſaiæ verbis cognoſcite. (Quid ad me multitudo veſtrorum ſacrificiorum, inquit Dominus: quis ea de manu veſtra requirit?) Profecto enim ſi hæc initio deſideraſſet, priſcos illos qui de veſtra gente illuſtres fuerunt, primos omnium ad eos ritus adegiſſet. Quæritis cauſam, cur ea vobis injunxerit? Ea eſt veſtra imbecillitas. Sicut enim medicus hominem cernens febricitantem, morioſum & incontinentem, qui frigidæ potum ita poſtulet, ut eo negato minetur ſe ſibi manus illaturum: ſtudio majus malum avertendi, minus concedit ut eum a violento exitio conſervet. Ita etiam Deus vobiſcum egit. Cum enim videret vos inſana ſacrificandi cupiditate ardere, paratoſque, niſi eam explere vobis concederetur, deficere ad falſos deos: (quid dico paratos? imo autem cum jam deſeciſſetis) ſacrificia permiſit. Atque hanc eſſe veram cauſam, inde fiet manifeſtum, quod poſt inceſtum illud demum ſacrificium, quod dæmonibus ad vitulum a vobis conflatum obtuliſtis, ſacrificandi vobis poteſtatem fecit, perinde ac ſi diceret; Inſanitis ſacrificandi ſtudio? mihi ergo po-

Edit. Pariſ. pag. 236.

Cap. 1.

Cap. 2.

Cap. 3. Sacrificii cur Judæis præcepta.

pag. 237.

tius ſacrificate. Neque tamen immenſam vobis ſacrificandi licentiam permiſit, ſed ſcitiſſima via atque ratione vos revocavit. Ac quemadmodum ille medicus cupiditati ægrotantis indulgens, poſt poculo domo allato ei perſuaderet, ati non ullo ea vaſe frigidam biberet: eoque parente, occulte ejus familiaribus mandaret ut confringerent vitrum: itaque ille non animadverteret, & tacite ab ſua cupiditate abduceretur. ſic Deus quoque ſacrificia permiſit, ea lege, ut non alibi terrarum quam Hieroſolymis fierent. (Hinc Davidus ait: Tc, o Deus, hymnus Sione decet, tibique vota ſolventur Hieroſolymis.) Deinde cum aliquandiu ſacrificaſſent Judæi, urbem eam evertit: eoſque ejus vacidio urbis, veluti medicus vitro confringendo, etiam nolentes a ſacrificiis retraxit. Quia enim aperte eos jubenti deſinere ſacrificandi morem Deo non erant facile obtemperaturi, loci neceſſitudine obſtricti: ideo eos occulte ab ea væſania revocavit. Comparem ergo Deum medico, urbem poculo, Judæum populum morioſum atque refractarium ægrotanti, frigidæ potui ſacrificandi licentiam. Nam niſi Deus hoc ipſum machinatus eſſet, quæ cauſa erat cur tantum ſacrificium unico loco circumſcriberet, qui ubique præſens adeſt, & omnia replet? cur cultum in ſacrificium, ſacrificium in locum, locum in certum tempus, atque hoc in unicam urbem includens, eam deinde urbem evertiſſet? Idque maxime mirabile eſt, & communi opinioni adverſum, quod toto orbe terrarum Judæis conceſſo, ubi ſacrificare non licet, ſolis Hieroſolyma vaſta ineulta que jacent, in qua urbe ſola ſacrificare leges ſinebant. De quibus ſane etiam divinus ſermo in Apoſtolicis conſtitutionibus ita loquitur. Jam Chriſto in carne rem gerente, evidenter Deus Judæorum repulit ſacrificia, cum ii tam ſæpe contra eum peccaſſent, putarentque ſe ſacrificiis, non reſipiſcentia, Deum placare poſſe. Ita enim Deus per ſuos vates dicit. (Quorſum mihi thus ex Saba offertis, & cinnamomum ea longinqua terra? Jerem. 6. Edit. Pariſ. p. 1. c. 38. Solida veſtra ſacrificia non ſunt mihi accepta, & victimæ væ non delectant veſtræ. Conducite in unum ſacrificia & victimas veſtras, atque edite carnes: non enim præcepi vobis quicquam de ſacrificiis ſolidis & cruentis, cum vos ex Ægypto educerem. Quorſum mihi multitudo ſacrificiorum veſtrorum? ſatur ſum immolatorum arietum, adipem agnorum ac ſanguinem taurorum hircorumque nolo: non veniatis in conſpectum meum. Quis enim hæc de veſtris manibus exegit? Porro atrium meum non calcabitis. Fruſtra mihi ſimilam offertis, abominor ſuffitum, novilunia veſtra & ſabbata & feſtum diem non ſero: jejunium, feſtas & ſolemnitates veſtras odit anima mea: ſatieras veſtri me cepit.) Item: (Amove a me ſonitum canticorum veſtrorum, pſalmum organorum tuorum nolo audire.) Item: (Non accipiam de domo tua vitulos, neque hœdos ea caulis tuis. Mea enim eſt terra, & quicquid eam implet. Num ego taurorum carne veſcar, aut ſanguinem hircorum bibam? Offer Domino ſacrificium laudis. (Et:) Sacrificium Deo acceptum eſt ſpiritus contritus.) In ſumma, paſſim in Scriptura Deus ſacrificia reſpuit, quod Judæi

Pſalm. 64.

Pſalm. 49.

Pſalm. 50.

μενοιχὶ λόγων· μαίνεσθε, καὶ βούλεσθε θύειν; ἐκεῖνοι ἐμοὶ θύσετε. ἀλλ' ὅμως ἡ πάντα ἐπιτρέψας, οὐ μέχρι πέλους ἀφῆκεν· ἀλλὰ δι' ὀφθαλμῶν μεθόδου πάλιν ἀπήγαγε. καὶ ὥσπερ ὁ ἰατρὸς ἐκεῖνος συγχωρήσας τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶ πάσχοντος, εἶτα φιάλην ἐκέλευσε κομίσαι, καλέσας παύτῃ μόνῃ τὴς ψυχροποσίας μεταλαβεῖν· καὶ τῶ πάσχοντος πειθόντος, λάθρα τοῖς ἐπιτηδείοις ἐπιτάξαι συντρίψαι τὴν φιάλην αὐτὴν, ἵνα λανθανόντως καὶ ἀνεπάφτως αὐτὸν ἀπαγάγῃ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς· ὕτως ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε θύειν ἐπιτρίψας, ἐν οὐδενὶ τόπῳ τῆς οἰκουμένης εἶναι πᾶν γινόμενον, ἀλλ' ἢ ἐν τῇς Ἱερουσαλήμ, καὶ μόνον. ὅθεν φησὶν ὁ Δαβίδ. Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ Θεὸς ἐν Σιὼν, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλήμ. εἶτα ἐπειδὴ χρόνος τινὰς ἔθυσαν, ἀπέθελε τὴν πόλιν. ὥσπερ ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς τῶ σκεύους συντελείας, ἵνα καὶ ὁ Θεὸς διὰ τῆ ἀπαστροφῆς τῆς πόλεως, καὶ ἀκοντας αὐτὸς ἀπήγαγε τῶ πράγματος. ἐπεὶ γὰρ οὐ φανερῶς εἶπεν, λέγοντι, ἵνα ἀν μὴ χρόνο ῥᾳδίως, διὰ τῆς τῶ τόπου ἀνάγκης, λανθανόντως αὐτὸς ἀπήγαγε ἀπὸ τοῦ πράγματος μανίας. ἴσω πάντως ὁ μὲν ἰατρὸς ὁ Θεὸς· ἡ δὲ φιάλη, ἡ πόλις· ὁ δὲ νοσῶν, ὁ δυσάρεστος δῆμος τῆ Ἰουδαίων· ἡ δὲ ψυχροποσία, ἡ τῆ θυσιῶν ἐπιτροπὴ καὶ ἐξουσία. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἀβούλητο κατασκεδάσαι, τίνος ἕνεκεν τόπον ἕνα συνάλλυσι τῶν τοιούτων θυσίων, ὁ παντοχῦ παρὼν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν; τίνος χάριν ἡ μόνλατρείαν εἰς θυσίας, πᾶς δὲ θυσιας εἰς πόπας, ἢ ἡ πόσους καιρὸν, ἢ δι' αἰρόσεις μίαν πόλιν συναγαγὼν, αὐθ πάλιν ἐκείνῃ καπέστρεψε ἡ πόλιν; καὶ τὸ δὴ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον, ὅτι πᾶσα μὲν ἡ οἰκουμένη τοῖς Ἰουδαίοις ἀνεῖται, ἔνθα ἐᾶ ἔξεστι θύειν· μόνη δὲ ἡ Ἱερουσαλὴμ, ἐν ᾗ καὶ μόνον ἐξῆν, ἄβατος καὶ ἔρημος γέγονε. περὶ ὧν μέντοι κἀν τοῖς ἀποστολικοῖς διατάξεσι φησιν ὁ Θεῖος λόγος· ἴδια δὲ περὶ τῆς εὐσεβείας οἰκονομίας ἐναργῶς ὁ Θεὸς δι' μάλα παρωτέτο τοὺς ἐν Ἰουδαίων θυσίας, ἐξαμαρτανόντων εἰς αὐτὸν πολλάκις, ἐ οἰομένων δεῖ θυσίας, ἀλλ' ἡ δεῖ μετανοίας αὐτὸν ἐξιλάσκεσθαι. φησὶ γὰρ διὰ τῆ προφήτη· Ἵνα τί μοι φέρετε λίβανον ἐκ Σαβᾶ, καὶ ἀνοσμίαν ἐκ γῆς μακρόθεν; τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ ἔστι δεκτὰ, καὶ αἱ θυσίαι ὑμῶν οὐχ ἁδυνάσουσι. ἐ συναγάγετε τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν μετ' τῶν θυσιῶν ὑμῶν, ἐ φάγετε κρέα· ὅτι οὐκ ἐνετειλάμην ὑμῖν περὶ τούτων ἐξάγαγε ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου περὶ θυσιῶν καὶ ὁλοκαυτωμάτων. καὶ, τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ ἀρνῶν, καὶ αἵματα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναι μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν ἐ αὐλὴν μου οὐ προσθήσετε ἔτι. οὐ φέρητε μοι σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα, βδέλυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα ἐ ἡμέραν μεγάλην οὐ ἀνέχομαι. νηστεῖαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου. ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονήν. καὶ ἀπόστασον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου, καὶ ψαλμῶν ὀργάνων σου οὐκ ἀκούσομαι. καὶ, οὐ δέξομαι τὰ σίκατα ἐκ μόσχων, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους. ἐμὲ γὰρ ἔκτισεν οἰκουμένη, ἐ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. μὴ φάγομαι ἀρεῖα ταύρων, ἢ αἷμα τράγων πίομαι; θύσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως. καὶ, θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον· ἐ ἁπλῶς, ὁ πάσας ἡ γραφὰς ὁμοίως τὰς θυσίας ἀπαναίνεται, διὰ τὸ ἐξαμαρτάνειν αὐτὸς εἰς αὐτὸ ἐξ ἄκρας

Pſalm. 50.

κακίας τῆ ἀπειθείας καὶ σκληροκαρδίας. Θυσίαι δὲ ἀσεβῶν βδέλυγμα Κυρίῳ. καὶ δὴ παρανόμως προσφέρουσιν αὐτὰς, καὶ θυσίαι αὐτῶν ὡς ἄρτος πίνθος αὐτοῖς, καὶ πάντες οἱ ἐθίοντες αὐτὰς μολυνθήσονται. διὸ δὴ καὶ τῷ Σαὺλ ὁ θεὸς Σαμουὴλ ἔλεγεν· ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν, καὶ ἀρόσαμα ὑπὲρ στέαρ ἀρνῶν. ἰδοὺ γὰρ θέλει Κύριος θυσίαν, ὡς τὸ εἰσακούειν αὐτῷ. εἰ πίνων ἦλθε πρὸ τῆς παρουσίας αὐτῷ ὑπὲρ θυσίαν καρδίαν καθαρὰν ἀπέχοντι, καὶ πνεῦμα συντετριμμένον· πολλῷ μᾶλλον ἐλθὼν ἔπαυσε τὰς δι' αἱμάτων θυσίας, καὶ πάλαι δύσμικρος αὐτῶν, ὡς ὁρᾶται, ἀλλ' εἰ βουλοῖτο συγχωρῶν καὶ εἰ ἀπὸ γνώμης ὀρθῆς προσέφερον· εἰ θύειν ἐπιθυμεῖς, οὐ διαμένῃ μοι θύειν· οὗτοι δὲ πάσι ἀμύητοι ἐγένοντο, καὶ μόχθον αὐτοῖ Θεοῦ Θεὸν ἐπεκαλέσαντο, καὶ πάντῃ δ' αἰτίαν τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας ἐπιγράφοντο, λέγοντες· οὗτοί σε Θεοί σε Ἰσραὴλ, οἱ ἐξαγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἀπαρνούμενοι Θεὸν δ' διὰ Μωσέως ἐπισκεψάμενον αὐτοὺς ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, καὶ τὰ σημεῖα πρὸς χεῖρας καὶ ῥάβδου ποιησάμενον, τὸν Αἰγυπτίους διακαλύψαντα παράξασπα, τὸν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις διελόντα, καὶ ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος ὡς διὰ ξηρᾶς, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν βυθίσαντα, καὶ Μερρὰν καὶ πικρὸν τὸν πάρος γλυκάναντα, τὸν ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ εἰς πλησμονὴν ἀναβλύσαντα, καὶ στύλῳ νεφέλης καὶ στύλῳ πυρὸς αὐτοὺς ἡγεμονεύσαντα, καὶ τὸν θάλασσαν ἄμβροτον, καὶ φωτίζοντα καὶ ὁδηγοῦντα τοῖς ἐκ εἰδότας ὅπα πορεύωσι, καὶ ἐξ οὐρανοῦ μαννοδότησαντα αὐτοῖς, καὶ ἐκ θαλάσσης ἀριθοτόκησαντα ὀρτυγομήτρας, καὶ ἐν τῇ ὄρει νομοθετήσαντα αὐτοῖς, καὶ πηγὴν ἐκ βροντῶν φωνῆς ἠχιώδησαν ἀκοῦσαι· τῶν ἀπειθησάντων, εἰκόντες τῇ Λαρὼν, ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν. καὶ ἐμοχθοποίησαν χαλκῶν, καὶ ἐθύσαν τοῖ εἰδώλῳ. κἀντεῦθεν ὦν ὀργισθεὶς ὁ μακρόθυμος θεὸς, ἅτε δὴ ἀχαριστηθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἐδέσμοις αὐτοὺς δεσμοῖς ἀλύτοις, ζιβάσι φορτισμοῖ καὶ σκληροῖσι κλοιοῖ· καὶ ἀπέστη αὐτῶν, τὰν ποιέσης, ὡς πρὸ τῆς μοχθοποιΐας ὄφιεν· ἀλλὰ, ποίησον θυσιαστήριον, ἐ θύε δίκαιος. ἐπιλέσμων δὲ ὑπάρχοις, καὶ ἀχαριστίας, ἵνα σωτικῶς ἐπιμμνήσκη μου· ἐπεὶ δὲν τῇ ἐξουσίᾳ κακῶς ἐχρήσαντο οἱ πάλαι καὶ ἀγνώμονες, ἀσεβαλὲς ἐπίθηκε λαικὸν ζυόν, ἐ βραμάπαν ἀπέχεσθαι τινῶν καὶ ζώων διαφορὰς καθαρῶν ἐ ἀκαθάρτων δίχεσθαι, καὶ τοῖ πᾶσι ζώοι καθαρῖ τυγχάνοντος. πάντα δὲ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς, καλὰ λίαν· καὶ δὴ καὶ ἀφορισμοὺς προσέταξε, καὶ καθαρισμοὺς, καὶ βαπτισμοὺς, ἐ διαπεσμοὺς, καὶ ἁγνείας, καὶ ἀργίας διαφόρους, ὧν παρακούσαντι σημεῖον ἐκέκραται· ἵνα πεζόμβοι, καὶ ὑπὸ τὸ κλοιὸν ἀγχόμενοι, τῆς πολυθέου πλάνης ἐκστῶσι· ὑποῖ διὰ τὴν σκληροκαρδίαν αὐτῶν ἐπέδοτον αὐτοῖς, ὅπως ἐξ τὸ θύειν καὶ ἀργεῖν ἁγνίζωσι, καὶ τὰ πάντα δι παρεπορεύθησαν, εἰς ἔπαυσε ἐρχόντα Θεοῦ, τὰ πάντα ἐξαπέλαυσεν αὐτοῖς, ἐ νομοθετήσαντος. οἷα μοχθοποιήσαντες, καὶ ἀπολέμησάμενοι, καὶ ἀπολλύμενοι ἀναῦλον τῆ ἐξ ἀρχῆς μίσει· ὅλως ἐπιλαθόμενοι τοῦ Θεοῦ, καὶ παραξασόμενοι προστάγμασι αὐτοῦ ἐ κτίσει ἐ κτίσαντι ἐ ποιεῖ μὴν, ὡς ὁρᾶται, μοχθοποιήσαντες, πρὸ τῆ Βηλφηγὼρ φρασσάμενοι, ἄλλοι δὲ τῆ Βάαλ, καὶ τῆ Καμὼς, καὶ τῆ Σιδωνίᾳ Ἀστάρτῃ, καὶ τῆ Μολχὼμ· καὶ ποτὲ τῆ ἡλίῳ καὶ τῆ σελήνῃ καὶ τοῖς ἄστροις, ἃ ὁ θεὸς εἰς φαῦσιν ἀνθρώποις ἔκτισεν, καὶ οὐκ εἰς προσκύνησιν· ποτὲ δ

adverſus ipſum peccarent ſumma malitia, cootumacia atque pertinacia. Quippe impiorum ſacrificia Deus abominatur: nam impie ea offerunt, ſuntque ipſi tanquam panis luctus: & quicunque de iis edunt, contaminabuntur. Itaque etiam Saulo Samuelis dixit, (Obedientiam ſacrificio atque adipi arietino præſtare, atque a Deo lis præferri. Qui ergo ante adventum ſuum cor purum & animam contritam ſacrificio poriora habuit: is utique poſtquam in carnem vanit, multo magis ſanguinaria iſta abolevit ſacrificia, quæ ne pridem quidem requiſierat, ſed ſacrificare cupientibus liberam rem permiſerat, modo ea corde recto offerrent. Ideo dicit, (Si ſacrificare cupis, mihi non requirenti ſacrifica.) Cum vero Dei obliti, ejus loco vitulum invocaverunt, eique reditum ex Ægypto acceptum tulerunt, dicentes, (Ecce dii tui Iſraele, qui te ex Ægypto eduxerunt:) diffitentes Deum, qui eos afflictos Moſis opera ſublevarat, qui manu & virga Moſis miracula ediderat, qui Ægyptiis decemplicem pœnam infligerat, qui rubrum mare in portiones diſciderat, ipſoſque per medias aquas ut per continentem traduxerat, qui hoſtes eorum ſubmerſerat, qui fontem Merræ de amaro dulcem redegerat, qui de cacumine ſaxi icto aquas abunde elicuerat, qui columna nubis eos obumbrans nimiam aeris æſtum avertebat, qui columna ignea præluceret, viamque eos ignocam docebat, qui eis cælitus manna præbebat, qui a mari communicibus miſſis carne eos ſaturabat, qui in monte legem ipſis dederat, qui eos auditione ſuæ divinæ ex tonitribus vocis dignatus fuerat. Hunc illi diffidentes, Aaronem juſſerunt ſibi deos fabricari, itineris duces ſuſoque vitulo ſacrificaverunt. Ea ipſorum ingratitudine Deus ira, quantumvis ad eam lentus, exarſit, eoque vinculis inſolubilibus ligavit, oneribus gravibus & duris preſſos compedibus: neque, ut ante confectum vitulum, permiſit iis ſacrificare, ſed imperavit uti altari condito continentes ſacrificarent, hominesque oblivioſi alioquin & ingrati, ita Dei perpetuo colerent memoriam. Quoniam igitur miſeri, obnoxioque prædita animo Judæi, licentia ſua male uſi ſunt, neceſſitatem eis exinde impoſuit Dominus ſacrificandi, & cibis quibuſdam abſtinendi, diſcriminenque mundorum & immundorum animalium ſtatuit (quamquam omnia animalia munda ſint, omnia enim quæ Deus creaverat, valde bona erant) injunxit etiam quaſdam ſeparationes, purgationes, ablutiones, decimationes, caſtimonias, feriaſque varias, pœnis etiam ſancita omnia: ut preſſi ac compedibus adſtricti, errorem de multis diis vitarent. Sic ergo Deus eos ob animi obſtinationem devinxit, ut ſacrificiis, ſeriis, caſtimoniis, aliiſque id genus cæremoniis obſervandis Dei memoriam retinerent, qui omnia iſta præcepiſſet, atque legibus deſcripſiſſet. Illi tamen perverſitate morum & animi ingratitudine ea jam inde a principio ad finem uſque fuerunt, ut identidem Dei oblivi ſcerentur: devianteſque a recto, creatoris loco creaturam adorarent. Itaque alias vitulum, uti diximus, conflarunt, alias Beelphegori ſupplicarunt, alias Baali, Chamoſo, Sidoniæ Aſtartæ, Molocho: alias Soli, Lunæ, & ſtellis, quæ Deus non ut colerentur, ſed ut lumen præberent ho-

minibus creuretat : ulius bruta unimantiu
cultu Dei affecerunt, ut in Ægypto Apin
borem, & hircum Mendeſium : ulias ur-
genteos & ureos deos, ut in Judæu. Eam
ob rem perſpicoe iis Deus voce ratis ſui
ita minatus. (Parumne hoc Judææ ſumi-
liæ ridetut, quod tum multa abominanda
fecerunt, terramque impletatis repleverunt,
ut me irritarent ?) Merito igitur eu-
ciſi ſunt, eum Dei iram provocarent, ſu-
cramque terrum ub initio polluerent iden-
tidem, uſque ud poſtremum illud ſuum ſub
Veſpaſiuno & Tito excidium. Cum enim,
Hieroſolyma quemadmodum capta. *Edit. Pariſ. pag.* 240. inquit Theodoritus, diverſi Hieroſolymam
cepiſſent atque deſtruxiſſent, ſemper ea
priſtinæ dignituti eſt ucque formæ reſti-
tuta, dempto poſtremo excidio. Primus
Thelaphalaſur majorem decem tri-
buum partem captivam ubduxit. Secun-
dus, Salmanaſur Samarium & circum-
poſitas urbes ſubegit, & incolas in ſer-
vitutem ubegit. Tertius, Senacherimus
ſeliquus Judææ urbes oppugnavit, mul-
toſque ſervitum in ſuum regnum miſit.
verum Hieroſolymam quoque adortus,
uc ſuperbe & impie contra Deum u-
lucus, juſtus ſuæ impiæ muledicentiæ
pœnas dedit, exercito divinitus exſo
coactus cum dedecore obſidionem ſolve-
re, domumque reverſus a filiis ſuis eſt
interfectus. Poſt hunc Nabuchodonoſor, Joachimo Joſiæ F. tertium unnum
regnante, copias in Judæam ubduxit:
multiſque uori & argenti talentis uccepis, multis qui regii erant ſanguinis cu-
pivis ubductis, ablata etiam ſacrorum
vaſorum parte, impoſitoque tributo do-
mum rediit. Paulo poſt Joachimo ttibu-
tum non ſolvente, Nabuchodonoſor unno
ſegni ejus undecimo, ſui autem octuvo, rurſum Hieroſolymam oppugnavit, Joachimumque necatum de muto pro-
jici, & aliquamdiu inhumutum ſeliquiſ
Cap. 21. imperavit : (de quo & Jeremias di-
cit : (Hæc pronunciut Dominus de Joa-
chimo Joſiæ regis Judæ F. Væ ei viro :
inter plungendum ſupes eo non dicent,
Heu fiater : neque inter deflendum di-
cent, Heu domine, & heu fratet : ſed
uſioi ſepultura ei obtinget, ac putrefac-
tus projicietur trans muros Hieroſoly-
mitanos ?) proceres omnes captivos ub-
duxit, conſtituitoque ibi reliqtis rege Je-
chonio Eliuchimi F. Babylonem ie recep-
pit. Poſt tres menſes hunc quoque de-
fectionem moliri ſentiens, redit, eum-
que in compedibus cum multis juveni-
bus captivum ubduxit, regno Sedechiæ
ejus patruo tradito, cum is per
Deum juraſſet ſe fidem ſervaturum.
Sed & hoc perjutii ſeſe obligante ; ac
neque umicitiam ſervante, & tributum
ubnegante, & ad Ægyptios confugiente, denuo Hieroſolymam udvenit. Ibi Se-
dechiæ cupto oculos eruit : urbeque &
hominibus poſtea, regiam, ædem Dei,
omneſque domos incendit, & quod a
fame & bello hominum erat reliquum,
captivos, ſimulque præcipuu templi vaſa
Cap. 52. ubduxit. Joelus ſane multitudinem ca-
lamitatum enarrans, primo ait erucam
venturam : quod eu non abſumpſerit,
id locuſtum perdicuram : ſi quid ea reli-
quum fecerit, id bruchum vuſtutuum :
ud extremum ſuperventarum subiginem,
eamque nihil omnino integrum reliſtu-
sum. ſic enim uit : (Reſidua eru-
cæ comedit locuſtu) & quæ ſequuntur.
pag. 241. Hæc mututis nominibus de Aſſyrio &
Babylonico ſegno ſunt inteiligenda.

A καὶ ἄλογα ζῶα ἐτίμων, ὡς παρ' Αἰγυπτίοις ὁ Απις
βοῦς, & ὁ Μενδήσιος τράγος, & θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς,
ὡς ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ταῦτα τοι προδήλως ἀπειλῶν αὐτοῖς ὁ
Θεὸς, ἔλεγε δι' ὧν προφήτου· μὴ μικρόν τοῦτο τῷ οἴκῳ Ιού-
δα, ποιεῖν τὰ βδελύγματα ταῦτα, ἃ ἐποίησαν, ὅτι ἐπλη-
σαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ παροργίσαι με. διὸ τοιοῦτοι τρόπος
ἐξολοθρεύθησαν, ὡς ὁ Θεὸν παροργίζοντες, καὶ ἀφ' ἁγίων
γῆν ἐκείνην καταμιαίνοντες ἀπ' ἀρχῆς ἕως ὁ ἐχάτης καὶ
πολυτελοῦς ταύτης αἰκίσεως ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου.
καὶ ὃν ἁβρόφορον ταύτην ὀλόπυρον καὶ καθελόντων (φη-
σὶ Θεοδώρητος) πάλιν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀπεκατέστησαν
ἀξίωμά τε καὶ κῦρος. ἀλλὰ πῶς ἐκεῖνα. πρῶτος μὲν ὁ
Θιλαφάλασαρ δορυάλωτον ἔλαβε τὴν δέκα φυλῶν τὸ
πλεῖστον. δεύτερος δὲ Σαλαμανασαρ, ὁ Σαμάρειαν καὶ
B πᾶς περὶ αὐτὴν ἐξανδραποδίσας πόλεις. τρίτος δὲ ὁ
Σιναχηρείμ, πάσας μὲν ἄλλας τὰς Ιουδαίας ἐπολέμησε
πόλεις, & πολλὰς μετήγαγεν αἰχμαλώτους. ἐπιστρατεύ-
σας δέ τις Ιεροσολύμοις ἀλαζονικῶς τε καὶ δυσεβῶς,
ἐκομίσατο δικαίως τῆς βλασφημίας τὰ ἐπίχειρα, θει-
λάτῳ πληγῇ ὁ φρατιὰν ἀπολέσας, καὶ μετ' αἰχμῆς ἀπε-
ζόξεξας, ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων ἀναιρεῖται. μᾷ δὲ τοῦτο
Ναβυχοδονόσορ ὁ τῇ τρίτῳ ἔτει ὁ βασιλέως Ιωαχείμ
τοῦ υἱοῦ Ιωσίου, μᾷ δυνάμεως εἰς ὁ Ιουδαίαν ἀφικόμενος, καὶ
πολλὰ πάλαπα χρυσίου καὶ ἀργύρου λαβών, καὶ ἐκ ὁ βα-
σιλικοῦ γένους αἰχμαλώτους πολλὰς, καὶ μέρος ἐκ τῶν ἱερῶν
σκευῶν ὑπέσπασε δασμὸν ἐπιθείς. καὶ μετ' ὀλίγον
χρόνον, ὁ μὲν Ιωαχείμ ὁ φόρον ἀθέτησεν. ὁ δὲ Ναβυχοδο-
νόσορ τῇ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς τοῦ βασιλέως, οὐδὲν δὲ τῆς
C οἰκείας ἀγωγῆς, πάλιν ἐκστρατεύει τοῖς Ιεροσολύμοις,
τὸν μὲν Ιωαχεὶμ ἀναιλεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ῥιφῆναι
κελεύσας, ἄταφον ἐπὶ γῆς χρόνον κατέλιπε. περὶ οὗ
καὶ Ιερεμίας φησί· πάσι λέγει Κύριος ἐπὶ Ιωαχεὶμ
υἱὸν Ιωσίου, βασιλέως Ιούδα. οὐκ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον.
οὐ μὴ κόψονται αὐτὸν, ὦ ἀδελφέ, οὐδ' οὐ μὴ κλαύσονται αὐτόν,
οἴμοι Κύριε, ἢ οἴμοι ἀδελφέ. ἀλλὰ ταφὴν ὄνου ταφήσε-
ται, καὶ συμψηφισθεὶς ῥιφήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης
Ιερουσαλήμ. τὸν δὲ ἐν πόλει πάντας αἰχμαλώτους λα-
βών, καὶ τοῖς ὑπολειφθεῖσι χειροτονήσας βασιλέα Ιε-
χονίαν υἱὸν Ελιακείμ, ἀπήγεν εἰς Βαβυλῶνα. ἔστα καὶ
τοῦτον μαθὼν ἐφυσίασται μετὰ μῆνας τρεῖς πάλιν ἔρ-
χεται, καὶ τοῦτο πολιόρκησας μετὰ πολλῶν στρατῶν ἐφεξῆ-
λατον ἄγει, καταστήσας αὐτὶ αὐτοῦ βασιλέα τὸν ὑπολοί-
D πων Σεδεκίαν πατράδελφον αὐτοῦ, ὅρκοις καὶ τῷ Θεῷ πει-
θὸν μὴ λυτοῦναι καταδουλώσας. ἀλλὰ καὶ τοῦτο παραβάν-
τος τοὺς ὅρκους, καὶ μήτε τὸν δασμὸν ἀποδοῦναι θελήσαν-
τος, μήτε μὴν ἐν οἷς φυλάξαντος, ἀλλ' Αἰγυπτίοις προσφυγόντος, αὖθις παραγίνεται· καὶ ὁ μὲν Σεδεκίαν χειρω-
σάμενος καὶ ἐκτυφλώσας, καὶ ὁ πόλιν αὐτανδρον εἰλημώς,
τὰ τε βασίλεια καὶ ὁ θεῖον ναὸν καὶ πᾶσαν ἐμπρήσας οἰκί-
αν, αἰχμαλώτους ἀπήγαγε τοὺς ὑπολειφθέντας ἐκ τοῦ λιμοῦ & τῆς πολέμου. καὶ τὰ ὑφαρπασθέντα σκεύη τοῦ ναοῦ Κυρίου. τὸ πλῆ-
θος τοίνυν τῆς συμφορᾶς δυσῶν καὶ Ιωαλ δηλοῦμένης, ὁρᾷ-
τον μὲν ἐπελεύσεσθαι κάμπην λέγει. τὸ δὲ ὑπ' αὐτῆς
μὴ ἀναλωθέντα, ὑπὸ ἀκρίδος ἀναλωθήσεσθαι. ὅσα
δὲ τούτων ὑφαιρεθέντα, δαπανήσειν τὸν βρύχον. ἔχα-
πον δέ ὁ ἰρυσίβην ἐπαχθέντα, μυδὲν παντελῶς
καταλείψειν ἀλοίβητον. φησὶ γάρ, τὸ κατάλοιπον
τῆς ἀκρίδος κατέφαγεν ὁ βρύχος, καὶ τὰ ἑξῆς.
πᾶσα γὰρ τροπικὸς εἰς τὸν Αστερον καὶ Βαβυλῶνιον
ἐυλαπτέον, κάμπην μὲν τὸν Θιλαφαλασὰρ ὑπονοοῦσι

τας, ἀκρίδα δὲ τὸ Σαλαμανασάρ, βρῦχον δὲ τὸ Σενναχηρείμ, ἐρυσίβλιν δὲ τὸν Ναβυχοδονόσορ, τιλδιταῖον ἐπεστρατεύσαντα, καὶ τοὺς Ἰουδαίων ἡγησάμενα, καὶ τὰς τῶν Θεράπων ἀφορμὰς αἰχμαλωτίσαντα, καθὼς ἄρτιται. πλειστάκις μὲν οὖν πάλιν συμβέβηκε ἀλῶναι τὴν Ἰουδαίαν, ὥς φασι πάλιν οἱ μέγας Κύριλλος, ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Αἰγυπτίων, Σύρων τε καὶ Μωαβιτῶν, Ἰδουμαίων, καὶ τῶν λεγομένων Φυλιστιείμ, πρὸς Παλαιστινῶν. ἀλλ' ὀλίγα παθοῦσα, καὶ συμμέτρως ἐκ τοῦ ἔτι περιπεσοῦσα συμφοραῖς, πάλιν ἀνῆκεν, ἱκαμύνοντος Θεοῦ, τοῦ δὲ παιδεύσαντος. ἀπόλωλε δὲ πᾶν ὁλοχερῶς, μετὰ τὸν τοῦ Κυρίου σταυρωσιν.

Ὥσπερ οὖν τὰ μὲν τῶν Ἀσσυρίων βασιλεία ἀπλώθη ὑπὸ Βαβυλωνίων, ἡδὲ Βαβυλωνίων ὑπὸ Περσῶν, ἡ δὲ Περσῶν ὑπὸ Μακεδόνων, ἡ δὲ Μακεδόνων ὑπὸ Ῥωμαίων. ὅτως ἡ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τὸν Ἀντίχριστον καταλυθήσεται, ἐν ᾧ τὸν Ἀντίχριστον ὑπὸ Χριστοῦ ἀφθαρήσεται· ἐν μὲν οὖν τῷ πατρὶ ἀπίμων. τὰς μεγάλας τέσσαρας βασιλείας ὁ μέγας διδάσκων Ζαχαρίας· τὴν Χαλδαίων, τὴν Περσῶν, τὴν Μακεδόνων, καὶ τὴν Ῥωμαίων· τὰ δὲ δύο ὄρη, τὰ δύο κλίματα τῆς γῆς μηνύει. εἰς δύο γὰρ τέμνεται, εἴς τε Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην. καὶ οἱ μὲν πυρροὶ ἵπποι, τὸ μιαιφόνον τῆς Χαλδαίων σημαίνουσιν. οἱ δὲ μέλανες, ἡ ἐπιπροθέσει παρὰ Περσῶν καὶ Μήδων τοῖς Βαβυλωνίοις θέσπιν· οἱ δὲ λευκοὶ, τὸ σαφὲς τῆς δύξης τῶν Μακεδόνων· οἱ δὲ ποικίλοι. τὸ ἱππικὸν καὶ ἔθνος τῶν Ῥωμαίων βασιλείας δηλοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ καταστρατεύοντο Μῆδοι καὶ Πέρσαι καὶ Βαβυλώνιον, πάντα χάος προβλήματι, καὶ διὰ καπαύσαι λέγονται τὸν θυμὸν Κυρίου. ἐπειδὴ δὲ σκληροὶ γεγόνασι καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐξ ὧν παρεδόθησαν εἰς χεῖρας Κύρου τοῦ Πέρσου. τὸ δὲ καὶ τοὺς λευκοὺς ἵππους, τουτέστι τοὺς Μακεδόνας καταπιεῖν τὸ μελανὸν πορεύεσθαι, συμαίνει, ὡς καὶ οἱ Μακεδόνες τὴν Περσῶν βασιλείαν χειρώσαντες. τὸ δὲ τοὺς ποικίλους ἐπὶ νότου ἔρχεσθαι, δῆλοι ὡς ἐμέλλοσι Ῥωμαῖοι στρατεύειν κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ. ἐν ᾗ τοῦ νότου κεῖται ἡ πόλις. τὸ δὲ προσαχθέντας αὐτοὺς πεποιηδέναι τὴν γῆν, διδάσκει πάλιν, ὡς ἀφ' οὗ Θεοῦ πᾶσα βασιλεία σωμίσεται.

Γίνονται οὖν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως τῆς ἐκπάτας ἁλώσεως Ἱερουσαλὴμ, ἔτη ͵ϛξβ'. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης οἰκοδομῆς τοῦ Σολομωντείου ναοῦ, καὶ τῆς πόλεως, ἔτη απη'. ἀπὸ δὲ τῆς ἀθλιότερας οἰκοδομῆς, ἔτη φιϛ'. ἀπὸ δὲ τῆς Αντιόχου πολυορκίας, σμά. ἀπὸ δὲ τῆς ἀναλήψεως Χριστοῦ, ἕως τοῦ ὑπὸ Τίτου ἁλώσεως, ἔτη μβ'.

Τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Τίτου, υἱοῦ Οὐεσπασιανοῦ, τὸ Βέσβιον ὄρος ἐν τῇ δύσει καὶ κορυφῆς ῥαγὲν, ἐξερεύσαν πῦρ πολὺ, ὡς καταλῖξαι τὴν παραπεμίσιον χώραν καὶ τὰς πόλεις. ὅπερ θεασάμενοι οἱ Ἕλληνες, καὶ σφόδρα καταπλαγέντες, ἠρώτων τινὰς τῶν ἐλλογίμων Χριστιανῶν, πῶς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθε τὸ πῦρ ἐκ τῆς μυχουπάτου τῆς γῆς; οἱ δὲ φασιν, ἐκ τῆς ἀπομασμένης τῇ ἀβύσσῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ τῇ πᾶσι τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀσεβέσιν ἀνθρώποις γέεννης ἀνοδίᾳ, πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς ἁμαρτανόντων. ᾧ δῆλον, ἐξ οὗ καὶ ὁ περίβλεπτος ὑμῶν διδάσκαλος Πλάτων ἔφη, διϊξερχόμενος ἐν τῇ Φαίδωνι περὶ τῆς λέξεως καὶ ἀπολήρωσιν τῶν ψυχῶν, ὅτι οἱ κακῶς βιβιωκότες καλάζονται ἐν τῇ Κωκυτῷ, καὶ ἐν τῇ Πυριφλεγέθοντι, καὶ ἐν τῇ ταρτάρῳ, ἃ τινά εἰσιν ἐν τῇ βάθει τῆς γῆς. καὶ πῶς

A Eruca enim Thelaphalaſarem notat, locuſta Salmanaſarem, bruchus Senacherimum, rubigo Nabuchodonoſorem, qui ultimo Judæam depopulatus eſt, eoſque qui mortem evaſerant in ſervitutem abegit, ſicut diximus. Perſæpe igitur, ut magnus ait Cyrillus, Judæa ab hoſtibus eſt vaſtata, ab Aſſyriis, ab Ægyptiis, a Syris, a Moabitis ab Idumæis, a Philiſtiis, qui ſunt Paleſtini. Verum ea mediocri percepto damno, & non magnis interdum afflicta calamitatibus, rurſum liberata fuit, Deo tantum caſtigante, ac rurſum tutante populum. Nunc autem poſtquam Chriſtus fuit crucifixus, funditus eo inrerit.

B Quemadmodum ergo Aſſyriorum regnum a Babylonico, hoc a Perſico, idque a Macedonico, rurſumque hoc a Romano eſt delerum: ita & Romanum imperium ab Antichriſto everteretur, & Antichriſti a Chriſto. Proinde pet quatuor veotos, Zacharias quatuor magna regna deſignavit: Chaldaicum, Perſicum, Macedonicum, & Romanum. duo montes, duas orbis terrarum partes indicant. is enim in duas partes ſcinditur, Aſiam nempe, & Europam. Ac ruſi quidem equi, Chaldæorum homicidia notant: nigri, necem iis a Perſis & Medis illatam: albi, illuſtrem Macedonum gloriam: (non enim ſimile fuit cæterorum regnorum ad regnum) variegati, robur Romani regni. Quoniam vero Medi & Perſæ expeditionem in Babylonios fecerunt, eapropter ire dicuntur, & quidem etiam placare Dei irum. Quia enim Babylonii populum Dei duriter tractarunt, ideo in manus Cyri Perſæ traditi ſunt. Quod autem albi equi nigros a tergo ſubſequuntur, id oſtendit, Macedonas Perſarum regnum everſuros fuiſſe. Et quod variegati ad Auſtrum veduot, eo Romanorum contra Hieroſolymam expeditio adumbratur. ad Auſtrum enim urbs ſita fuit. Quod terram jubeantur circuire, docet, a Deo omnia regna conſtitui.

Ab Adamo uſque ad extremum Hieroſolymæ excidium, ſupputantur annorum quinque millia & ducenti ſexaginta duo. A prima templi Solomonis & urbis ædificatione, anni mille octuaginta octo. ab inſtauratione quingenti nonagiota ſex anni. Ab oppugnatione Antiochi, ducenti quadragiota octo. A Chriſti in cælum adſcenſu, uſque ad excidium urbis ſub Tito, anni quadraginta duo. Temporum ſupputatio.

Tertio anno Titi, Veſpaſiani F. Beſbius mons in Occaſu a vertice ſummo ruptus, tantum ignis effluxit, ut eo regio urbeſque circumjacentes incenſæ fuerint. Quod cum vidiſſent Græci vehementer admirati, quoſdam Chriſtianorum primarios interrogarunt, quonam modo atque unde ignis ex penetralibus terræ erupiſſet? Hi reſponderunt, eum admonendorum reſipiſcentiæ cauſa peccatorum editum fuiſſe ex geheona, quæ diabolo ejuſque angelis & omnibus peccatoribus parata eſt. Idque munifeſtum eſſe etiam ex his quæ celebris ipſorum doctor Plato in Phædone, de animarum ordioibus atque ſtatu narrat: nimirum eos qui male viviſſent, in Cocyto, igneo Phlegetonte, & tartaro ſuppliciis affici, quæ ſint in Veſuvii incendium. *Edit. Pariſ. pag.* 242.

viſceribus tertæ . Atque hæc quidem iſti tunc Græcis rei cauſam ſciſcitantibus reſponderunt . Beatus autem Patricius Pruſæ epiſcopus & mertyr , a proconſule judice coram univerſo populo cauſam thermarum , id eſt aquarum quæ ſua ſponte calidæ terra erumpunt , interrogatus , ita reſpondit : Cum Deus ignem & aquam ex nihilo condidiſſet , verbi ſui vi ex igne lucem , ſolem , & reliquas ſtellas fecit , juſſitque ea dies noctesque lumen præbere . Tantum quippe ei eſt poteſtatis , quantum voluntatis . Porro ex aqua firmamentum cæli compegit , terramque ſupre equaa ſtatuit : effecitque io his omnia efficacitate futuri providente , ut homo , quem erat formaturus , nulla ſuis neceſſitatibus uſibuſque commoda re deſtitueretur . Rurſum in his duo loca condidit ſempiterna ; quorum alterum luce illuſtrem , infuſtis bonis replevit : alterum tenebris obſitum æterni ignis ſupplicits deſtinavit : ut qui ei ſeſe probaſſent , neque e diabolo ſe in fraudem illici ſiviſſent , ii vitæ reſtituti , inque locum lucis & bonorum refertum recepti , æternam cum ipſo regnent : qui vero ipſum irritaſſent , communi hoſti obſecuti , cum hoc in tenebricoſo iſto carcere ſine fine ſupplicia luentes plorent . Proinde cum aquam ab igne (ſicut & tenebras a luce) diviſiſſet , ea per omnem ſuam creaturam minutis partibus diſtribuit . Itaque & aqua ſupra firmamentum eſt æther : & eſt ignis atque aqua infra terram . Et aqua quidem ſuperior ſic uonm colleta , mare dicitur : quæ autem infre tertam reſidet , abyſſus nominatur , unde veluti rabuli quidam emittuntur fontes , ad vitæ noſtræ & animalium omnium uſus : atque indidem etiam calidæ ebulliunt . Nam quæ , Dei providentie ſic ordinante , longius ab igne iuferiore abſunt aquæ , eæ frigidiores eduntur ; quæ igni propiores ſunt , ab eo calorem concipiunt , & admodum ſervidæ ſurſum efferuntur . quæ autem nou prope iguem ſunt , tepidæ exeunt . Atque ignis qaidem qui iufra terrem eſt , dæmonam & peccatorum hominum ſupplicio inſervit . aqua etiam imo infre terram loco , ite frigida , ut in glebas glacici congelet , qui & tarteros dicitor , ipſa etiam tacit ed cruciandos eos qui Dei præcepta violaverunt . Eſſe autem ignem ſubtet terram , perſuadere tibi debet ignis qui in Sicilia , Lycia alliſque locia manifeſto eromprit : quo nimirum præmooſtratur , in horrenda Gehenna omnes uri , qui ignem ſuis factis meruerunt . De hoc igne etiam magnus ille Moſes in perſona Dei loquitur : (Exarſit ignis me eacandeſcente , cujus incendium pertinget uſque ad infimæ inferorum , conſumet terram , & ejus proventus, comburet fundamenta montium .) Sic etiam Eſaias exclamat , peccatoribus diſerte prædicens inextinguibilis ignis pœnas , jampridem eos maneutis : (Quis , inquit , vobis nunciabit , ignem jam ardere ? quis vobis locum æternum demonſtrabit ? Ambalate in lumine ignis veſtri , & flamma quam concepiſtis . Et exibunt alii , ac videbunt membra hominum eorum qui contra me deliquerunt : quia vermis eorum nou morietur , & ignis non extinguetur , oſtentuique erunt omnibus hominibus .) Sed & divioo præditus eloquio Chryſoſtomus dicit : Ratium mihi aliud admirabile conſidera . Congrediuntur duæ natu-

Patricius de thermis & ignis.

Edit. Pariſ. pag. 243.

Ignis infra terram.

Deut. 32.

Caput 66.

μὴν ἑαυτοῖς πρὸς τὰς κατ' ἐκεῖνο καιρὸν ἐγκαλούσας Ἕλλησιν. ὁ δὲ θεῖος Πατρίκιος ὁ τῆς Προύσης ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς, πρὸς τὸν δικαστὴν ἀνθύπατον, ἐρωτηθεὶς ἐπὶ παντὸς δήμου περὶ τῆς αἰτίας ταύτης, πόθεν ἐξέρχεται, ὅπως ἀπεκρίθη· ὁ κτίσας θεὸς πῦρ καὶ ὕδωρ ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ μὴν τὸ πυρὸς φῶς καὶ ἥλιον καὶ τὰς λοιπὰς ἀστέρας κατασκευάσας λόγῳ, προσέταξεν αὐτοῖς ἡμέρας καὶ νύκτας διαδεχέσθαι. τοσαύτη γὰρ αὐτῷ ἡ δύναμις, ὅσον καὶ τὸ θέλημα. ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ συμπήξας, καὶ γῆν ἐπάνω τοῦ ὕδατος ἱδρύσας, ἐποίησε τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα προγνωσίᾳ συνεργείᾳ, ἵνα ὁ μέλλων παρ' αὐτοῦ πλασθήσεσθαι ἄνθρωπος, μηδενὸς τῶν ἀναγκαίων καὶ συμφερόντων εἰς χρῆσιν ἐνδεὴς εἴη. ἐκείνοις δύο τόπους ὑποστήσας πάλιν ἀϊδίους, τὸν μὲν φωτὶ καταλάμπεσθαι, καὶ ἀπεράντων ἀγαθῶν ἔμπλεων καταπαύειν· τὸν δὲ σκότει καὶ ἀλασκέτῳ πυρὶ αἰωνίῳ κατακαίειν. ἅπαξ οἱ μὲν διαρτήσαντες αὐτῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ ἀγγέλῳ μὴ καταλιθήσαντες ἀπάτῃ, τὸν τῆς φωσφόρου ἀγαθῶν μετοχὴν ἀναξίως ἀπολαβόντες τόπον, αἰωνίως αὐτῷ συμβασιλεύσουσιν. οἱ δὲ παροργίσαντες αὐτὸν, καὶ τῷ κοινῷ ἐχθρῷ ἑαυτοὺς ἐξακολουθήσαντες, σὺν αὐτῷ καὶ τῇ τῆς σκοτεινοφόρου κολαστηρίου ἀπειληφότες χώρου, ἀπλήκτως ἀπολακύσουσι. διέχωρισε, δὲ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ ὕδατος, ὥσπερ τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος, κατεκερμάτισε ταῦτα κατὰ πάντας αὐτὸ ἐπίσους, καὶ ἔστιν ὕδωρ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος, ἐέστω αἰθὴρ, καὶ ἔστιν ὕδωρ καὶ πῦρ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ τὸ μὲν ὑπάνω τῆς γῆς ὕδωρ, συναχθὲν εἰς συναγωγὴν μίαν, θάλασσα προσηγορεύθη τὸ δ' ὑποκάτω τῆς γῆς ἀπεκεύναε, ἄβυσσος ἐλαθη· ἐξ ὧ καθάπερ σιφωνίς τινες ἀναπέμπονται πρὸς ζωὴν ἡμῶν, καὶ παντὸς ζώου καὶ πηγαί. ἀφ' ὧ καὶ τὰ θερμὰ ἀναγονται. καὶ τὰ μὲν πόρρωτέρω τοῦ κάτω πυρὸς αὐτοῖς χωρία ψυχρὰ θεὶς, ἀναδίδοῦ ψυχέπρα· τὰ δὲ πλησίον τοῦ πυρὸς ἐκεῖθεν ἀναπυρώμενα, ζέοντα λίαν ἀναφέρονται ὅσα δὲ ἀ πολὺ πλησιάζουσι χλιαρὰ ἀναδίδονται. καὶ τὸ μὲν ὑποκάτω τῆς γῆς πῦρ, κολαστήριον ἐστὶ δαιμόνων καὶ ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων· τὸ δὲ καπνάτον τὸ ὕδωρ, ψυχρότερον ὄν, καὶ εἰς βόλους πρυσάλλου πεπηγὸς, ὁ δὲ πάρταρος λέγεται, βασανιστήριόν ἐστιν ὡσαύτως καὶ τοῦτο τῇ μὴ φυλαξάντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου. ὅτι δὲ πῦρ ἐστὶν ὑποκάτω τῆς γῆς, πεισθέντα σι τὸ ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Λυκίᾳ προφανῶς ἀναδιδόμενον, καὶ μὲν τοι καὶ ἐν ἄλλοις ἐμφόροις τόποις ὁμοίως παραδεικνύμενον πῦρ, εἰς ἃ φοβερὰν γέεννα, προδήλως πάντας καταικίζει, ὅσοι τὰ τοῦ πυρὸς ἔργα πεφράσασι. περὶ ὧ καὶ ὁ μέγας Μωσῆς ἐν προσώπῳ τοῦ Θεοῦ φησιν· ὅτι πῦρ ἐκαύσατται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου, καυθήσεται ἕως ᾅδου κατωτάτω, καταφάγεται γῆν, καὶ τὰ γεννήματα αὐτῆς, φλέξει θεμέλια ὀρέων. ὅπου δὲ καὶ Ἡσαΐας ἐμφερῶδῶς προφαίνων τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀσεμέσιν ἀνεμπαρέπτως αὐτοῖς ἔσῃ τὸ ἄσβεστον πυρὸς κέλασιν, ἰαβεῖ τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν ὅτι πῦρ καίεται, καὶ τίς ἀπαγγελεῖ ὑμῖν τὸν αἰώνιον; περιόδεται γὰρ φησὶ τὸ πυρός ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ἐξεκαύσατε καὶ ἐξελύσησται ἐν ὕφανται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκότων ἐν ἐμοί, λέγει Κύριος. ὁ γὰρ σκώλαξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν πάσῃ σαρκί. καὶ δὲ καὶ ὁ θεηγόρος Χρυσόστομος φησίν· Ὅρα παράδοξον αὐθις ἕτερον, ἐναντίας φύσεις συνιούσας. ὅτι γὰρ ἀέρος τί πυρωδέστερον, οὐτε ὕδατος ψυχρότερον, ἀλλ'

ἀλλ' ὅμως ἀναμίγνυται, καὶ ἡ συγχεῖται · ὧδέ πῃ φαίνονται, ἀλλὰ τὰς οἰκείας ἑκάτερα ζώπυρὰ ὁρᾷ . τὸ πῦρ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ πυρί, ἓν ὑπ' ἀμφοῖν ἐξηρασμένον, ὑπ' οὐδενὸς κατέσβεστο τούτου. καί τοι ἀστραπὴ τὴν ἠλιακὴν πυρὸς ὀξύτερον καὶ φαιότερον. καὶ μαρτυρεῖτην αἱ ὄψεις αἱ τοῖς ἀκτῖσι δῆλωσιν καταλαμπόμεναι, ἐκείνης δὲ τῶν φορὰν οὐδὲ πρὸς βραχὺ δυνάμεναι ἐνεγκεῖν. καὶ ὁ μὲν ἥλιος διὰ πάσης ἡμέρας ζωτρέχει τὸν οὐρανόν· αὐτὴ δὲ ἐν μιᾷ καιρῷ ῥοπῇ τῶν οἰκουμένων ἅπασαν, ὡς καὶ Χριστὸς μαρτυρεῖ λέγων· ὥσπερ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἐξ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν. οὕτω φησίν· ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. αὖτε πάλιν ὑπέρ φύσιν, ἡ μικρὰν ἡμῖν παρέχουσα χρείαν, ἀλλὰ πανταύτῃ, ὥστε εἰς τὸ πολύτροπον ζωῆς ἡμῖν συμπλοῦν, καμνούσης ἀναπαύεσθαι τὰ σώματα. πάντῃ γὰρ ἔργον ἀνέμων ἀναζωπυρεῖν τὸν ἀέρα, ὥστε μὴ ἀκίνητον ὅπως διαφθείρεσθαι· πνεύμασιν δὲ τοῖς καιρικοῖς, καὶ τρόφιμα τὰ σώματα. τί ἂν τις εἴποι τοῖς ἐν ναυτιλίᾳ χρείας αὐτῇ, καὶ τοῖς καιροῖς οἷς πραγμάτων ἐφίστανται καὶ παραχωρήσεων ἀλλήλοις χορδόπους ἐν τῇ πλάγει, καὶ τοῖς πλωτῆρας διαβιβάζουσι; καὶ ὁ μὲν παρέπεμψεν, ὁ δὲ διελίξατο. καὶ ἐναντίας ἀλλήλοις ὁδοὺς καὶ διασπῶντων, ἡ μαχομένων πάλιν τῇ βιογένεται χρησίμοις. καὶ μυρία ἄττα εἰπεῖν τῆς ἀνέμων ἔργα. ἀλλ' ὅμως πάντα ταῦτα παραδραμὼν ὁ προφήτης, καὶ καταλιπὼν ἀναλόγιδαι, αὐτὸ μόνον τὴν εὐκολίαν τῆς δημιουργίας παρίστησι. τὸ γὰρ εἰπεῖν, ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ, ἡ πῶς δηλοῦσιν ἐστί, ὅτι θησαυροί τινες εἰσὶν ἀνέμων· ἀλλὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ἐπιπόντων, καὶ τὸ ἕτοιμον τῆ βωλῆς, καὶ παρασκευασμένον. ὥσπερ γὰρ ὁ ἔχων ἐν θησαυρῷ μετὰ ἀδείας ἐξάγει πάντα, καὶ ὅτι βάλεται πάλιν εἰσάγει· οὕτως ὁ τῶν πάντων δημιουργὸς, πάντα εὐκόλως ἐποίησε, καὶ τῇ φύσει παρέδωκεν. οὐδὲν γὰρ πάσπερ ἀέρι διαφορᾷ, καθάπερ καὶ ἐν πνεύματι καὶ ἐν ὕδατι πολλαὶ ἐναλλαγαί. καὶ γὰρ τὸ ὕδατος τὸ μὲν ἐστι πηγαῖον, τὸ δὲ θαλάττιον, τὸ δὲ ἀέριον, τὸ δὲ ὑφιλαίας, τὸ δὲ ὑπερμράνιον, τὸ δὲ ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ ὑπόγειον. ἀρ' οὖν τὰ θερμὰ ὕδατα ἐν διαφόροις τόποις ἀνάγω;] , διὰ τὸ ὑπογείου πυρὸς θερμανθέντα παραδέξεως. καὶ τὸ πυρός τὸ μὲν ἐστιν ἐν ἡλίῳ, τὸ δὲ ἐν σελήνῃ, τὸ, δὲ ἐν ἀστραπαῖς, τὸ δὲ ἐναίσιον, τὸ δὲ ἀπὸ ξύλων τὸ πυρὶ ἡμᾶς, καὶ τὸ λυχνικὸν, τὸ δὲ ἀπὸ γῆς (ἐν ᾧ ἐστι πολλαχοῦ τὸ τοιοῦτον ἀπὸ γῆς ἀναδιδόμενον ἰδεῖν, ὥσπερ αἱ πηγαὶ τῷ ὑδάτων) τὸ δὲ ἐν λίθοις παραξιβομένοις, τὸ δὲ ἐν κόμαις δένδρων καὶ αὐτῷ παραξιβομένων, τὸ δὲ ἐν κιρνωσῖς ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, τὸ δὲ ἐξ ὑδάτων καὶ ὑέλων διαυγεστάτων καὶ καθαρωτάτων ἐξαλλαθαι πέφυκεν. ὅτου δὲ καὶ ἐν ἀέρι πάλιν, ὁ μὲν ἐστι παχύτερος ὁ πνεῖ ἡμᾶς, καὶ φθορποιός, καὶ νόσων ποικίλων ἐπικινδύνων αἴτιος. ὁ δὲ λεπτότερος, ἐν σωμάτων ὑγιεινὰς ἐν ὑγιοῖς ἀφίξεως. ὁ δὲ αὐστηρός, καὶ πυρώδέστερος ὡς ἂν εἴποι καὶ τῷ ἀνέμων πολλαὶ διαφοραί· ὁ μὲν γὰρ ἐστι λεπτότερος, ὁ δὲ παχύτερος, ὁ μὲν ψυχρότερος, ὁ δὲ ξηρότερος, ὁ μὲν ὑγρότερος, ὁ δὲ θερμότερος. ὅθεν οὖν ὁ προφήτης ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἄβυσσον τῆς σοφίας τοσούτων καὶ τοιούτων, ἐν οἷς ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις καὶ σοφία δείκνυται, καὶ ἰδὼν πέλαγος ἀχανές, ἀπεπτόησε μέγα βοήσας· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας· καὶ σοφίας ἐπλήρωσας πᾶσαν τὴν κτίσιν ἄψυχα καὶ ἔμψυχα.

Μετὰ δὲ Τίτον ἐβασίλευσε Δομετιανὸς ὁ ἀ-

Cedrea.

A tæ contrariæ : quid enim ſit aut fulgure magis igneum , aut aqua frigidius? tamen ita coeunt , ut neque confundantur , neque temperentur : ſed & aqua in igne , & ignis in aqua , ſuas utrumque ſervat proprietates . Nam neque aquam ignis exſiccat , neque ignem aqua extinguit . Et ſane fulgur etiam ſolari igne acutius eſt , & lucidius : quod teſtantur oculi , qui cum perpetuo radiis ſolaribus illuſtrentur , fulguris ſplendorem ne exiguo quidem tempore poſſunt ferre . & ſol totum diem permeando cælo inſumit : fulgur uno momento totum orbem pervadit , quod & Chriſtus teſtatur , inquiens : (Sicuti fulgur ab ortu exit , & uſque ad occaſum videtur .) Deinde addit : (Qui ventos educit ex eorum theſauris .) Quæ rurſum alia eſt natura , non parvam nobis B utilitatem conferens : ſed tantam , ut ad plurimam vitæ partem nobis conducat , ad reficiendum fatigata corpora . Ventorum enim officium eſt , aerem excitare , ne motu carens vitium capiat : itemque coquere fructus , & alere corpora . Quis explicet , quantum navigationibus profint ? & eorum tempora , quibus ordine ingruunt , aliuſque alii cedunt , choreas in mari ducentes , alii que eorum navigantes quo volunt deducentes , alii excipientes ? Quin & contrariis incedentes viis , atque miniſteria ſua obeuntes , utili vitæ noſtræ pugna inter ſe decertant . Sexcenta poſſent commemorari ventorum officia : ſed tamen vates his omnibus enumerandis ſupersedens , facilitatem tantummodo opificii expreſſit . Qui enim dicit , *de theſauris ipſorum* , is non dicit quoſdam eſſe ventorum theſauros : ſed ſignificat , quam facile ſit ei qui mandat , omnia pro ſuo arbitrio in promptu habere . Quemadmodum enim rem , quam in theſauro habemus , facile ex eo vel promimus : vel , ſi viſum ſit , recondimus : ita univerſi opifex omnia nullo negotio effecit , ac naturæ tradidit . Vidiſti quanta ſit in aere varietas : ſicut & in aqua & in igne multæ ſunt varietates . Aquarum enim alia eſt fontana , alia marina , alia aerea , alia in nebulis , alia ſupra cælos , alia ſupra homines , alia infra terram , ex qua eriam diverſis locis aquæ ebulliunt , mirabiliter ab igne qui ſub terra eſt caleſactæ . Ignis alius in ſole eſt , alius in luna , alius in fulguribus , alius in D aere , alius qui ex lignis a nobis & lucernis exit , alius qui ex terra erumpit (multis enim locis eum edi videmus , non ſecus quam etiam fontes) alius ignis eſt qui attritu lapidum efficitur , & alius qui attritu frondium arborearum , alius in fulminibus ex æthere , alius ex aqua & vitris pellucidiſſimis ac puriſſimis exiſtere ſolet . Sic & quod ad aerem attinet , alius eſt craſſior , qui nos ambit , iſque corruptionis cauſa eſt , & multorum periculoſorum morborum : alius tenuior , qui corporibus bonam temperiem & firmitatem conciliat : alius ſiccior & ſervidior . Sic & ventorum ſunt differentiæ , ſecundum tenuitatem , craſſitiem , frigus , ſiccitatem , humiditatem , caliditatem . Itaque vates cum in inexhauſtam tot tantorumque Dei beneficiorum abyſſum incidiſſet commemorandam , E quibus Dei potentia atque ſapientia demonſtratur , videnſque immenſum ſe mare ingreſſum , reſiluit hac cum exclamatione : Magnificentiſſima ſunt tua , Domine , opera : ſapienter omnia feciſti , ſapientiaque omnia & animata & inanimata impleviſti .

Tito ſucceſſit in imperium frater

Fluminis ni-ſi rum.

Matth. 24. Pſalm. 134. Hieron. 100.

Venti.

Edit. Pariſ. pag. 244.

Aquarum , ſerris , & ignium diverſitas.

Imperium DOMIT.

ejus Domitianus : idque tenuit annos xv, menſes x i. iſque in templo Romæ eſt interfectus, inſidiis ſuæ uxoris. Neque patris hic, neque fratris ſectatus eſt mores : ſed contra Tiberii ac Neronis ſcelera imitatus eſt. Cum ſe omni genere flagitiorum homicidiorumque, & libidine in mares ſeminaſque effuſa polluiſſet, tandem homo Deo ſibenus Deum ſeipſum appellavit. Indeque cum ſe ob truculentiam, immanitatem, ac flagitioſa conſilia omnibus inviſum & contemptum reddidiſſet, miſer meritas domeſticis inimicitiis pœnas dedit, turpiſſimaque morte ſceleratum clauſit vitam. Is principum Romæ virorum indugans nativitates, cum non paucis promiſiſ magnam potentiam deprehenderet, eos captata occaſione ſuſtulit. Edixit per urbes, ne quis vires plantaret. Idem genere Davidum & Chriſtum attingentes conquiri juſſit, exemplo Herodis infanticidæ ſibi a Chriſti adventu metuens. Mandatum ejus miniſtri executi, adduxerunt Chriſti cognatos ad Imperatorem. Ii interrogati a Domitiano, an a Davido & Chriſto genus ducerent, ita eſſe juſſi ſunt. Quantæ ergo (inquit Domitianus) vetitæ ſunt facultates? Reſponderunt, univerſis eſſe novem denarios, & pauca agri jugera, unde tributum ſolvant : ſimul & manus, quæ callos duxerant, opere faciundo oſtenderunt. Tum Imperator : Et quodnam eſt Chriſti regnum, ac quando appetet? Reſponderunt, non eſſe mundanum, neque terrenum, ſed cæleſte, & Chriſtum in fine mundi id ipſum, ubi de vivis ſit & mortuis judicaturus. Ob hæc Imperator iſtis hominibus ſpretis, libertate donavit eos, & a perſequendis Chriſtianis deſiſti juſſit. Is Domitianus Nervam quendam rei capitalis damnatum, vivum in ignem conjici juſſit : Aſtrologi autem prædicentibus eum a cane laniatum iri, ſtatim largus imber obortus rogum extinxit : & immiſſi Nervæ adhuc manus ligato cani, eum devoraverunt. Largius vero aſtrologus in faciem Domitiano dixit, eum die quam nominabat moriturum. Domitianus eum ſervari in vinculis juſſit, ut ea die exacta, poſtridie necandum. Sed imperatore, uti prædixerat, occiſo, ſuit a Stephano liberto illius fine noxa dimiſſus. Is Domitianus Apollonium Tyaneum tonſum vinctumque ad trihunal adduxit, quo tempore ſerunt id fuiſſe ab Apollonio dictum, quod omnium deinde ſermone eſt celebratum :

Me non interimes : non hoc tibi fata dederunt.

97 Simulque ſubito conſpectui hominum ſubductum fuiſſe : inventumque eadem hora Puteolis, triduo a Roma itinere, diſcipulo ſuo Damidi ibidem reperto, quid ſecum fuiſſet actum expoſuiſſe. auctor Philoſtratus. Hic Apollonius Nervæ, qui fuerat Domitiano ſucceſſurus, exitum propriis litteris prædixit. Domitiano imperante, doctrinam Chriſtianam Timotheus apoſtolus, & Onefimus, ſuo ſupplicio confirmarunt : itemque Cletus, & Joannes evangeliſta damnatus, in inſulam Patmon eſt deportatus.

Apollonii miracula. pag. 246.

Cæterum Apollonius Roma Byzantium profectus, roganti civium ea urbe multitudinem anguium ac ſcorpiorum expulit, ne qui porro homini nocerent. Equorum etiam in conventibus principum confuſe ferocientium intemperiem refrænavit. Idem ab eo Antiochiæ, cum

Edit Paris. pag. 245.

Davidi poſteritas fruſtra ei ſuſpecta.

Apollonius Tyaneus.

Martyres Chriſti.

A δίλφος αὐτῷ, ἔτι νέ. μιᾶς ἰα', ἐν ἰσφάγῃ ἐν τῇ ναῷ Ῥώμης, καὶ ἐπιβωλὴ ἡ ἰδιωτὶ γυναικός. διάδοχος δὲ γενόμενος τῷ ἀδελφῷ, ὁ ἢ πανηγυρὶ τι ἐν ἀδιλφειλῷ ἐζήλωσεν ἄρχειν πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Τιβερίου ἐν Νέρωνος ἀνοσιωργίαν ἐκ μέρους. ἐπὶ δὲ πᾶν εἶδος κακίας ἐπιλθών, μιαιφονίας τε ἐν γυναικομιξίαις ἅμα ἐν ἀνδρομανίας ἀνάπλεως γενόμενος, ἑαυτὸν ὁ ἄθεος πλάνητα ἀπιδείκνυ. κἀντεῦθεν ἐχθίστων ἅπασι ἐν ἀσέβητον διὰ τὸ φονικόν τε ἐν ἀνελεῶδες ἐ μιαρὰς γνώμης ἑαυτὸν ὑ πάλαι ἀποφώλιος, εἰσέτι μᾶλα τὰ ἐπίχειρα τῆς οἰκείας δυσμενείας κομιζόμενος, αἰχίστῳ μέρει ἐ μισαρῷ ἐν βίβλου κατεγράφει βίου, ὡς εὕρηται. ὕστερ τὰς γνώσεις τῷ φρόνιμοι τῆς Ῥώμης ἰρόντων, ἐκ ὀλίγους δείσαντο ἐν δυνάμει ἔσεσθαι, ἀγρὶς διὰ φροάσεως. ὅπως διέταξεν ὁ ἐ πόλεσιν, ἀμπέλους μὴ φυτεῦσαι. ὅπως τὰς ἀπὸ γένους Δαβὶδ ἐν Χριστὸν ἀναιρῆσθαι φροσέταξεν. ἐδηδίει ἐν τῶν παρουσίαν τῦ Κυρίου, ὡς ἓ Ηρώδης ὁ παιδοκτόνος. τῦ κηρύγματος δὲ ὧδε διώκαμεν λαμβάνοντος, ἤγαγον συγγενῆς ἐ Κυρίου φρὸ Δομετιανόν. ὃς ἐν ἐπηρώτησεν, εἰ ἐν Δαβὶδ ἐν Χριστῷ εἰσι; τῶν ὡμολόγησαν. τῶν πόσων (ἦν) χρημάτων κυριδίαι; ἐνέκα, φασὶ, δίκαιόν εἰ πάντες, ἐν πλίθρων γῆς ὀλίγων, ἐξ ὧν τὸς φόρους ἀναφερομεν. ἐν τὰς χεῖρας σκληρὰς ἐκ ἐ ἐργασίας ἐπιδείκνυσαν. ὁ δὲ, ἐν ὁποία τίς ἐστι ἡ τῦ Χριστῦ βασιλεία, ἐν πότε φανερομένη; ὡς ὁ κοσμικὸ, ὠδὶ ἐπίγειος, ἔφασαν, ἐπουράνιος δὲ, ἐν ἐπὶ σωτηλείᾳ τῇ αἰώνων ἐν δόξῃ ἐρχομένη κρῖναι ζῶντας ἐν νεκρούς· ἐφ' οἷς αὐτὸς τῶν καταφρονήσας, ἐλαθρίως μὲν αὐτὸς ἀφῆναι ἐκέλευσε, ἐ δὲ τὰς ἐκκλησίας διωγμὸν κατέπαυσαι. ὕστ ὁ Δομετιανὸς Νέρωνα νικὰ ὑπεδύσετο ἐκέλευσε ζῶντα βληθῆναι εἰς πῦρ. ἔτ ἐ ἀστρονόμων εἰπόντων, ὑπὸ κυνὸς τῶν ἀναλωθήσεσθαι, ἀδὺς ὑστὸς κατηχθεὶς πολὺς, ἐ πυρκαϊὰν ἔσβεσε. ἐν διδομένου ἵνα τῷ χεῖρι κύνες ἀφεθέντες, τῶν κατέφαγον. Λάργιος δὲ ἀστρονόμος ὑπὸ εἰς ὄψιν τῇ Δομετιανῷ, πθηξάμενος ἡμέρᾳ τῇδε. ὁ ἐν ἐκέλευσεν αὐτὸν φυλαχθῆναι ἐν δεσμοῖς, ὡς ἂν τῆς ἡμέρας ἐκλθούσης, τῇ ἐπαύριον ἀναιρήσῃ. ἀλλὰ σφαγέντος αὐτῷ ὑπὸ Στεφάνου ἀπελεύθερου αὐτῷ, ἀπελύθη ἀβλαβής. ὕστος Ἀπολλώνιον ἐ Τυανέα ἀπέπεμψε, τῶν δέσμιον εἰς δικαστήριον ἤγαγε. τὸν φασὶ τῶν πολυθρύλητον ὕστος ἐκεῖνο ἐ Ἀπολλώνιος εἶπεν.

Οὐ μάν με κτενεῖς, ἐπεὶ οὐδὲ μόρσιμος εἰμί. ἐν ἄφαντος γενέσθαι παραχρῆμα, καὶ αὐτὸν ἐν ἐ ὥραν ἐμπεθῆναι εἰς Ποτιόλους ἡμερῶν τεσσάρων διάστημα. ὃς ἐμὸν ἐκεῖσε ἐ μαθητὴν αὐτῷ * Δάμωνα, ἀνέγγελτον αὐτῷ τὰ κατ' αὐτὸν, καθὰ Φιλόστρατος ἱστορεῖ. τῶν τῇ μὲν Δομετιανὸν μέλλοντι βασιλεῦσαι Νέρωνα νῦν τελθεῖν γράμμασιν οἰκείοις προεσήμανεν. ἐφ' ὧ Τιμόθεος ὁ Ἀπόστολος ἐ Ονήσιμος ἐμαρτύρησαν, ἐν Κλήμης ὑπὲρ Χριστῦ ἀναιρεῖται, ἐν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Πάτμῳ νῆσῳ ὡς ὑπεύθυνος ἐξορίζεται.

Ο ἓ Απολλώνιος ἀπὸ Ῥώμης ἐλθὼν εἰς τὸ Βοζάντιον, ἐν παρακληθεὶς ὑπὸ ἐ ἐποικίων, ἐπέμνυε πάντας, πυγαδίους τὸ πλῆθος ἐ ὄφεων ἐν σκορπίων ἐκ τῆς πόλεως, ὥστε μηδὲν δεδιέναι ἐτ' αὐτὸ τὸς ἀνθρώπους· ἐν ἐ ἵππων ἐ ἀκρίδων χαλινώσας, ἐν ἐ συναλύσασι τῷ ἀρχόντων. ἀσαύτως ἐν εἰς Ἀντιόχειαν παραγενό-

μῶς, δυσωπηθεὶς ἐποίησε. τυραννημένων δὲ τῶν Ἀντιοχέων ὑπὸ τῶν σκορπίων καὶ κωνώπων, ποιήσας χαλκοῦν σκορπίον, καὶ χώσας αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μικρὸν ὑπισχνήσας ἐπάνω αἴσσης, βαστάζειν προστάξει καλάμους τῷ λαῷ, καὶ περιερχομένους ἐν τῇ πόλει ἀράζειν τοὺς καλάμους ὑπισούντας, ἀκώνωπα τὴν πόλιν. καὶ ὕπως ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τῆς πόλεως οἵ τε σκορπίοι καὶ οἱ κώνωπες. αἰτηθεὶς δὲ περὶ τῶν ὑπισχνημένων αὐτῷ σεισμῶν, συνάξας ἔγραψεν ἐν διηγήσει ταῦτα· οὐαί σοι πάλαι ἡ πόλις, ὅτι σεισμοῖσι πολλοῖς καὶ πυρσοῖς ἀπειλήθησαι. κλαύσεται δέ σε καὶ ὁ παρ' αἰγιαλοῖς Ὀρόντης. περὶ δὲ μέχρι καὶ ὁ μέγας Ἀναστάσιος Θεοπόλεως φησίν· Ἀπολλωνίου μὲν χρεῖα νῦν ἔν τισι τόποις ἐνεργοῦσι τὰ ἀποτελέσματα ἐστήκασι, τὰ μὲν εἰς ἀποτροπὴν ζώων πεζῶν καὶ πτηνῶν βλάπτειν δυναμένων ἀνθρώπους, τὰ δὲ εἰς ἐποχλοῦσι ῥόμβου τοπικοῦ αἰτίας φερομένου, καὶ ἄλλα εἰς ἑτέραν ἐπὶ φθορᾷ καὶ βλάβῃ ἀνθρώπων ὑπάρχοντα ἀπεξόπισθεν ἴσασται. καὶ μόνον δὲ τῇ ζωῇ αὐτοῦ ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰργάσαντο οἱ δαίμονες δι' αὐτοῦ, ἀλλά γε καὶ μετ' αὐτὸν τελεθτὴν αὐτοῦ παραμείναντες τῇ μνήμῃ αὐτοῦ, σημεῖά τινα ἐξ ὑσόματος αὐτοῦ ἐπιτέλεσαν πρὸς ἀπάτην τῶν ἐλεεινῶν ἀνθρώπων, ἃ ῥᾳδίως ὑποκλεπτομένων εἰς τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν ζηβόλων. τί δὲ τις εἴποι περὶ τοῦ κατὰ Μανέθωνα μαγικῶν ἔργων; ὃς τοσοῦτος ἀκρος γέγονε τῇ μαγικῇ ἀπάτῃ, ὥστε καὶ ἐσκαπτε προσθήλως τῷ Ἀπολλωνίου, ὡς μὴ ἀκριβῆ τινὰ κατ' αὐτὸν φιλοσοφιὰν ἐμπειρίαν ἐχνεύτα. ἔδει γὰρ αὐτὸν, φησίν, ὥσπερ ἐγὼ, λόγῳ μόνῳ ποιεῖν ἅπερ ἐβούλετο, καὶ μὴ ἀποτελέσμασιν ἐπιτρέπειν τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα. ταῦτα δὲ πάντα συγχωρήσει τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργείᾳ δαιμόνων γίνονται, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ τοιούτων πραγμάτων δοκιμάζεσθαι τὴν ἀμετέραν ὀρθοδοξον πίστιν, εἰ ἑδραία ἐστὶ, καὶ παγία προσμένουσα τῷ Κυρίῳ, καὶ μὴ ὑποσυρομένη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διὰ τῆς φαντασιωδῶν πράξεων καὶ σκαπτικῶν ἔργων, τῷ φαντομένων ὑπὸ τῶν δίκην ὑπηρετῶν τῆς ἀπάτης. ὃ μὲν δὴ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁρμὴν Κυρίου προφήτευσε τινὸς, ὡς Βαλαὰμ, Σαοὺλος, καὶ Καϊάφας· καὶ δαιμόνια πάλιν ἐξέβαλον, ὡς Ἰούδας, καὶ οἱ υἱοὶ Σκεύα· ἀλλὰ καὶ εἰς ἀσεβεῖς ἡ χάρις ἐνεργεῖ πολλάκις, ἵν' ἔπερ ἰσχύσῃ. καὶ ὁ Βαλαὰμ ἀμφοτέρων ἀλλότριος ὢν βίου ἀρίστου καὶ πίστεως· ἀλλ' ὅμως ἐνέργησεν εἰς αὐτὸν ἡ χάρις, διὰ τοὺς ἑτέρων αἰσχυνομένους. καὶ Φαραὼ τοιοῦτος ὢν, ἀλλὰ καὶτοιγε τὰ μέλλοντα προεδείξε. καὶ ὁ Ναβυχοδονόσορ παρανομώτατος, ἀλλά γε καὶ τοῦτο πολλῆς ὕστερον ἰσόμενα γνώσεως ἀπεκάλυψεν. ὅθεν δῆλον, ὅτι πολλοὶ ἐν τῷ ἐναντίον ἐχόντων φρόνημα ἐπὶ τῷ προχείματι τῷ Χριστοῦ πράξεα ποιῆσαι ὑπὲρ τύχης τινὸς, ὡς ἄπαντων ἀνθρώπων ἀπειροκάλων. οἷος ἐγένετο Σίμων ὁ Μάγος, καὶ Μένανδρος μετ' ἐκεῖνον, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. δι' ὧς εἰκότως ἔφη· μὴ θαύμασιν ἀπατᾶσθαι προσήκει, μᾶλλον δὲ τῇ λεγομένων ἐν ἀληθείαν. ἐν ᾧ καιρῷ δὴ, φησὶν ὁ Κύριος, αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Νέρουας ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν, μῆνας δ'. ἡμέρας θ'. σώφρων ὢν, ἐπιεικὴς. ἐκ Παννονίας δὲ ἀγγελία ἐπιτυχίαν ἐλθοῦσα παρὰ Τραϊανοῦ, ἀνελθὼν εἰς τὸ Καπιτώλιον καὶ λιβανωτὸν ἐπιθύσας, σὺς ἐπὶ βωμοῦ μεγάλα βοῶν, ἧς τε βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων παρόντων, ἔφα, ἀγαθῇ τύχῃ Νέρουας Τραϊανὸν ὑιοποιοῦμαι. ὅτος ἀπηγόρευσε τοῖς ἐπιβ-

eo veniſſet, efflagitatum eſt. Cum enim Antiochenſes a ſcorpiis & culicibus diveexarentur, æreum ipſe ſcorpium conflavit, ſuprague eum in terra depoſitum parva erecta columna, populo juſſit ut calamos geſtarent, perque urbem circuirent, & calamos concutientes inclamarent, Vacet urbs culicibus. Eo modo & ſcorpii & culicea ea ex urbe profligati ſunt. Cum autem peteretur ab eo, ut terræmotus quibus affligebantur averteret, ingemiſcens, in tabulis ita ſcripſit: Væ tibi miſera urbs, quoniam terræmotibus multis, incendiiſque proſterneris, teque Orontes ad ripas ſuas deflebit. De hoc magnus Anaſtaſius Theopolis epiſcopus ita ſcribit: Quibuſdam in locis ad hunc uſque diem Apollonii opera ſtwot, & ſuam habent efficacitatem: alia quadrupedibus ac volueribus damnoſis avertendis, alia ad inordinatos animorum excurſus inhibendos, alia aliis rebus quæ hominibus detrimentum afferent, arcendis. Neque eo tantum vivo dæmones per ipſum tot ac talia egerunt, ſed ipſo etiam mortuo ad monimentum ejus perſeveraverunt, atque ipſius nomine miracula quædam ediderunt, ad decipiendum miſeros homines, qui facile hujuſmodi rebus ſe a diabolo in fraudem induci patiuntur. Quid enim dicam de Manethonis magicis operibus? qui tantus fuit iſtarum impoſturarum artifex, ut ſemper paſam Apollonium irriſerit, ut non perfecta ejus doctrinæ peritia inſtructum. Oportebat enim (ajebat) eum, ſicuti ego ſoleo, ſolis verbis perficere quæ vellet, non operum effectionibus ad ea uti. Hæc autem omnia Dei permiſſu, & dæmonum efficacitate fiunt: ut hujuſmodi rebus vera noſtra exploretur fides, firma ne ea ſit & fixa, Dominoque adhærens, neque ab eo ſe avelli ſinens præſtigiis iſtis ac diabolicis prodigiis, quæ miniſterio ſervorum improbitatis eduntur. Quippe etiam Dei prætexentes oomen nonnulli, vaticinati ſunt: ut Balaamus, Saulus, & Cajaphas, alii malos genios abegerunt: ot Judas, & filii Scevæ. Ita gratia divina etiam per indignos aliquando operatur, ut aliis beneſaciat. Nam Balaamus neque recte vivebat, neque vera erat fide præditus: & tamen Dei gratia per eum egit, propter aliorum utilitatem. Fuit & Pharao malus: atque huic tamen futura indicavit. Et impiiſſimo Nabuchodonoſori othilominus ea præmonſtrata ſant, quæ multis poſt eſſent eventura ætatibus. Unde conſtat, multos etiam veræ adverſos religioni, ſub Chriſti nominis præcriptione alio artificio miracula edere ad decipiendos imperitos. qualis fuit Simon Magus, & Menander, ac poſt eos alii eorum ſimiles. Itaque præclare dictum eſt: Neque decipi miraculis convenit, nedum nuda pollicitatione: ſed exploranda eſt veritas eorum quæ dicuntur. (Ex fructibus enim eorum judicabitis ipſos, ait Dominus.)

Nerva imperavit annum unum, menſes tres, dies ſex, homo temperans & æquus. Hic, cum ei ex Pannonia nuncius de victoria Trajani eſſet allatus, in Capitolium progreſſus, thure incenſo, inde conſcenſo ſuggeſto, præſente S. P. Q. R. alta voce: Quod felix (inquit) ſauſtumque ſit, ego Nerva Trajanum mihi fi-

De præſtigiis.

Manetho magus.

Vaticinia impiorum.

Edit. Pariſ. pag. 247.

Matth. 7.

NERVÆ Imperium.

lium adopto . Vetuit Nerva , ne quis Romæ caſtraretur . Morbo periit . Idem Joannem theologum ab exilio revocavit , permiſitque ut Epheſi habitaret , cum is tum ſolus de xxx diſcipulis in vivis ſupereſſet . Is Joannes Evangelio ſuo conſcripto , pacare deceſſit . De eo narrat Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſticæ : Thomas autem Parthiam ſortitus eſt , Joannes Aſiam , in qua etiam Epheſi vitam finit . Et rurſus : Eo tempore etiam Joannes evangeliſta Epheſi Aſiæ urbe moritur , & a Chriſtianis ejus loci ſepelitur . Similiter & Philippus , unus de ſeptem diaconis , Hierapoli defunctus , cum filiabus ſepelitur . De his Polycrates , Epheſinæ parœciæ epiſcopus , ita ſcribit ad Victorem epiſcopum Romanum : Nam & in Aſia ſepulta ſunt magna elementa , quæ ultimo adventus Domini die reſurgent . Joannes , qui in pectore Chriſti accubuerat : qui & pileum geſſit , & Epheſi docuit , ibi eſt humatus . & Philippus , ſeptem diaconorum unus , Hierapoli vita functus eſt . Is eſt qui eunuchum baptizavit , & Simoni principia religionis tradidit . Sed & D. Hippolytus Romæ epiſcopus , præconium divini verbi & Apoſtolorum obitus enarrans , ita ait : Joannes Jacobi frater , cum in Aſia verbum Dei propagaret , imperante Romæ Domitiano in Patmum inſulam eſt deportatus . Inde a Nerva revocatus Epheſum , conſcripto Evangelio , & pareſactione quam conſpexerat , vita exceſſit , annos natus eentum & ſex . Reliquiæ ejus requiſitæ , inventæ non ſunt . At magni Gregorii frater Cæſarius * Conſtantinopoli de iis interrogatus , ita reſpondit : ipſe Joannes ſub finem Evangelii eam rem explicavit his verbis . (Ita fatus Jeſus , Petro ait , Sequere me . Petrus autem converſus , cernit diſcipulum , qui a Chriſto diligebatur ſequentem , & inquit : Domine , quid iſte ? Reſpondit Jeſus : Si velim hunc manere uſque ad adventum meum , quid hoc ad te ?) Quoniam ergo piſcantes eos offendens , Petro ſoli juſſit ſequi , iſque Joannem volens comitem habere , quæſivit ex Domino quid iſte eſſet acturus , Dominus reſpondens , Joannem piſcationi immoraturum dixit : Si eum volo manere hic , & piſcari , dum huc revertar , quid tua refert ? Et ipſe Joannes falſam eorum ſuſpicionem optime corrigit his verbis : (Non dixerat Dominus , hunc non eſſe moriturum .) Etenim Apoſtoli ſæpenumero interrogationes & reſponſiones Chriſti non aſſecuti ſunt , ideoque ignorancio eis eſt a magiſtro & ſtupiditas objecta : donec Spiritus ſanctus venit , eoſque omni veritate inſtituit , ſicuti Dominus promiſerat . Quod ſi quis contenciose & temere ſacras illas voces arripiens : intempeſtive ex iis colligere velit , Joannem in hac vita ad poſtrationem Chriſti adventum annunciandum Enochi & Eliæ exemplo permanſiſſe : is ſciat , Joannem in pateſactione ſolos iſtos duos ſub perſona Chriſti dicere teſtes ſibi futuros . (Producam , inquit , duos meos teſtes Enochum & Eliam , iique facecos amicti vaticinabuntur dies cclx . Hi ſunt duæ oleæ & duæ lucernæ . ignis ea eorum ore egreditur , & hoſtes eorum

De Joannis Thomæ & Philippi obitu. Lib. 3.

Edit. Pariſ. pag. 448

Apoc. 11.

νειν τινῶν τὰ αἰδοῖα ἐν Ῥώμῃ . νόσῳ δὲ πλάτῃ . οὗτος ὁ Νέρνας ἀνεκαλέσατο τὸν θεολόγον Ἰωάννην ἐκ τῆς ἐξορίας , ἀπέλυσεν οἰκεῖν ἐν Ἐφέσῳ , μόνον πᾶσι παρέσται τῇ βίῳ ἐκ τῆς αβ . μαθητῆς . ὃς συγγραψάμενος τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον , ἐν εἰρήνῃ ἀπεπαύσατο . περὶ οὗ ὁ Πολυκάρπου Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ φησί · Θωμᾶς δὲ τὴν Παρθίαν ἔλαχεν , Ἰωάννης δὲ ὁ Λσίας · ὃς καὶ ἐν τῇ ἤπειρος , ἐπιδήμησεν ἐν Ἐφέσῳ · ἐν πάλαι · ἐπὶ πᾶσι οὖν ἐν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν Ἐφέσῳ τῆς Λσίας πλάτῃ , ἐν θάπτεται ἐφ' ἑνὸς τῶν αὐτοῦ μαθητῶν . ὁμοίως δὲ καὶ Φίλιππος ὁ ἐκ τῆς ἑπτὰ ἡμερῶν , ἐν Ἱεραπόλει πλεῖται , ἐν θάπτεται μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ . περὶ οὗ ἐν ἐν Πολυκράτης ὁ τῆς ἐν Ἐφέσῳ παροικίας ἐπίσκοπος , Οὑτοσὶ γὰρ ἐπισκόπῳ Ῥώμης γράφων , ὅπου φησὶ · ἐν δὲ καὶ τῆς Λσίας μεγάλα στοιχεῖα κεκοίμηται , ἃ ἀναστήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου . Ἰωάννης ὁ ἐπικληθεὶς Χριστὸς , ὃς ἐν τὸ πέταλον περφορικὸς , ἐν διδάσκαλος ἐν Ἐφέσῳ γενόμενος , κεκοίμηται · ἐν Φίλιππος ὁ ἐκ τῆς ἑπτὰ ἡμερῶν , ἐν Ἱεραπόλει πλάτῃ . οὗτος οὖν ἐν ἐν τῷ βαπτίσας , ἐν Σίμωνα κατηχήσας . ὁ μὲν δὲ ἁγιὰς ὁ θεῖος Ἱππόλυτος Ῥώμης περὶ τοῦ θείου κηρύγματος ἐν πλειόστους τῆς οἰκουμένης διεξιὼν ἔφη · Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου , κηρύσσων ἐν τῇ Λσίᾳ τὸν λόγον , ἐξωρίσθη ἐν Πάτμῳ νῆσῳ ὑπὸ Δομετιανοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων , κἀκεῖθεν πάλιν εἰς Ἔφεσον ἐκ τῆς ἐξορίας ἀνακληθεὶς ὑπὸ Νέρνα , ἐν τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον συγγραψάμενος , ἐνθάδε ἐν ἀποκάλυψιν θεασάμενος , ἐπιδήμησεν ἐπὶ ἔτη ἱκανὰ ἕξ . ἃ τὸν λεῖψανον ζητῶν , οὐκ εὑρέθη . ὁ δὲ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου ἀδελφὸς Καισάριος * ἐπισκ ..... ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου , ὅπως ἀπεκρίνατο λέγων · αὐτὸς Ἰωάννης ἐν τῷ κατ' αὐτὸν εὐαγγελίῳ φησὶς τῷ τέλει διεσάφησε τοῦτο φάσκων · ἐν τοῦτο εἶπεν ὁ Ἰησοῦς , λέγει αὐτῷ (τοῦτο τῷ Πέτρῳ) ἀκολούθει μοι . ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος , βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς , ἀκολουθοῦντα , ἐν φησί · Κύριε , οὗτος δὲ τί ; φησὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς · ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν , ἕως ἔρχομαι , τί πρὸς σέ ; ἐπεὶ οὖν ἀλλοῖόν τινα αὐτὸν κατέλιφε , τῷ Πέτρῳ μόνῳ προσέταξεν ἕπεσθαι αὐτῷ . ὁ δὲ ἐν ὁ Ἰωάννης συμπορεύεσθαι βουλόμενος , ἔφη · Κύριε , οὗτος δὲ τί ; ὃν θανεῖσας ὁ Ἰησοῦς παραμένειν αὐτὸν ἐκ ἀλείας , φησίν · ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕπεσθαι , ἐν ἀλλοῖόν τινα ἐν ὑποστρέφας ἔρχομαι πάλιν οὐδέ , τί πρὸς σέ ; ὥστε οὖν ἀεῖτα διορθώμενος τὴν ἐσφαλμένην αὐτῶν ὑπόνοιαν , ἐπόπως ἔφη · ἐν οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς , ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει. τοῦ δὲ ἐν πολλοῖς πολλάκις ἐσφάλματο περὶ τῆς πίστεως Χριστοῦ , ἐν τῆς ἀπορείσεως , ἐν ὕπνου ἀσωμένου καὶ βραδὺς τῇ καρδίᾳ · ἕως ἐλθὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐδήγησεν αὐτοὺς εἰς πᾶσαν ἐν ἀλήθειαν , κἀ ἐν τὸν Κυρίου λόγον . οὐδέ τις ἱερατικῶς ἐν φρενικῶς ἀποκεινόμενος τὰς ἱερὰς ταύτας φωνὰς ἐν μαρτυρίας , ἀκαίρως ἂν θυσυλογιζόμενος εἴποι , φησὶ τὸ καταγγέλλει ἐν δεύτερον Χριστοῦ παρουσίαν καταλείφθη ζῶν ἐν σαρκὶ μέχρι Ἐνὼχ καὶ Ἠλία · ἀκούσω , ἵνα τοῦ μόνος ἐν ἐν ἀποκαλύψεως αὐτοῦτος ἐκείνης τὰ φρονήσου λέγει Κυρίου τοὺς δύο μάρτυρας γνώσεσθαι , Ἐνὼχ καὶ Ἠλίαν , τοιαῦτα φάσκων · ἐν δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου , ἐν προφητεύσουσιν ἡμέρας μστ . περιβεβλημένοι σάκκους . ὅτοι οὗτοί εἰσι αἱ δύο ἐλαῖαι , καὶ αἱ δύο λυχνίαι , πῦρ ἐκπορεύεται τὸ στόματος αὐτῶν , καὶ

κεπθίει τὰς ἐχθρὰς αὐτῷ. ᾗ ὅτων πλέσωσι τὰν μαρ- A
τυρίαν αὐτῷ, ποιῆσαι τὸ ἀναβᾶνον θηρίον ἐκ τᾶ ἀβύσσω πόλεμον μετ' αὐτῷ. ᾗ νικήσαι ᾗ κτανεῖσα αὐτὰς, ᾗ τὰ σώματα αὐτῷ ἐπὶ τᾶ πλατείας τᾶ μεγάλας πόλεως ἴσον) ἡμέρας τρεῖς ἄμισυ ἄταφα, ὅπα ἔ ὁ Κύριος αὐτῷ ἐσταυρώθη. μάτλω ὢν παραλαρῆσαι νηὸς, φάσκοντες αὐτὸ ζῶν ἔτι ἔν σαρκὶ, ᾗ μὰ νοῦσος μήτε ἀλέγωσι τᾷ ἄντι, μήτε περὶ νέκυων ἀβεβαιῆντας, ἀλλὰ θὼ νῶν, ᾗ ἐκ τᾶν ἱερῶν ἐξηγητᾶν μᾶλλον ἢ δυσχερῶς ἄντας πρατεύομες.

Μετὰ δὲ Νέρωνα ἐβασίλευσε Τραϊανὸς ἔτη ιθ'. μῆνας ς'. ἡμέρας ιά'. οὗτος ἦν μισοπόνηρος, ἔ φιλοδίκαιος. γυμνώσας γὰρ ποτε ξίφος ἐνώπιον τᾶ ἐπὶ πᾶσιν, ἔδωκε τᾷ ἐπάρχῳ εἰπὼν· δέξαι τοῦτο. ᾗ εἰ μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἐμοῦ· εἰ δὲ μὰ κατ' ἐμὲ αὐτᾷ χρῆσαι. προχειρίζεται δ' ὑπὸ Νέρωνα ἐκ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ὡς πολεμικώτατος, ᾗ πολλὰ κατορθώματα ἐν Ῥώμᾳ ᾗ παντᾷ γᾶς πεποιηκώς. Φίλων δέ τινος αὐτῷ ποτε ἐκβληθέντος ὡς ἐπιβούλου, ᾗ τὸς τι ὀφθαλμὸς ἐκκοπησθέντος ὑπὸ τῶν ἰδίων χειρῶν, ᾗ τὸ γένειον ἀποτετραμένου, ἐπεὶ τυφλὸς ὢν ὁ Τραϊανὸν εἰσήχθη, πολλὰ λυπηθεὶς ἐπὶ τᾷ αὐτοῦ φίλῳ, πόλιν ἰδίᾳ ἔκτισεν ἐπὶ τᾷ ὁνόματι αὐτοῦ ἔ τοῦ Τραϊανόπολιν, ὥστε κατοικτείρας, ὡς διασώσῃ ἔ πόλεως ἐκείνοις ἀπέχειλεν εἶναι, ἕως ἔ αὐτοῦ τελευτᾶς θεραπείαν αὐτοῦ πᾶσαν ποιούμενος. ὧν προσέταξε τὸν Χρυσοστόμου φίλον μὴ ἐκζητεῖσθαι, ἐμπεσὸν δὲ κολάζεσθαι. ἐπὶ αὐτοῦ Σίμωνα τὸν μάγον Μένανδρος διάδεξατο, γόης ᾗ ἀπατεών, Σαμαρεὺς τὸ γένος, ἑαυτὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἐπὶ δὲ ἔ Κήρινθος αἱρεσιάρχης. τότε ᾗ Νικόλαος, εἷς τῶν ἑπτὰ διακόνων, οὗ αἱρεσιάρχαι ἔ ἐχθροὶ τᾶς ἀληθείας. ἐπὶ τούτου ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, ᾗ Συμεὼν ὁ τῶ Κλωπα. Θνήσκει δὲ Τραϊανὸς, Ἀδριανὸν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ προχειρισάμενος βασιλέα.

Ἀδριανὸς Αἴλιος ἐβασίλευσεν ἔτη κδ'. ἐπὶ δὲ Λέοντος τὸ γένος, φιλόλογος, ἐπιτήδειος ἔν τε τᾷ πεζᾷ λόγῳ, ᾗ τᾷ ἐμμέτρῳ, συγγενὴς ᾗ ὑποπεπτωμένος τᾷ Τραϊανῷ. οὗτος ἐκ Μυσίᾳ Θυράσας, ἀνοδόμησε πόλιν, ᾗ μετωνόμασεν αὐτὸν Ἀδριανοῦ Θήρας ἐκ τοῦς μετέπειτα. ἀσκητὴς ᾗ ἐπέρας πόλις ἐν Θρᾴᾳ, προσαγορεύσας αὐτὸ Ἀδριανόπολιν. ᾗ ναὸν ἐν Κυζίκῳ, ἐφ' ᾧ ἐφονεύσαντο τῶν Ἰουδαίων, ᾗ ἐν Ἱεροσολύμοις τῶν οἰκοδομῆσαι βουλόμενον, ὀργίζεται, κατ' αὐτῶν σφόδρα. ᾗ πολέμῳ γενομένῳ μεταξύ, ἀνεῖλεν ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, μυριάδας τρεῖς. ἔ τε μὴν παλαιὰ λείψανα ἔ πόλεως ᾗ τὸν ναὸν κατεσκεύασας, ἀνίζει νέαν Ἰερουσαλήμ, ἣν δὲ ᾗ Αἰλίαν προσηγόρευσε. ᾗ τύπον τὸν ἑαυτοῦ εἰδωλον ἐν τᾷ ναῷ, οἷπερ Ἕλληνας ἐν τᾷ πόλει προσέταξε. Συμεὼν δὲ γίνεται ἀλώσεως αὐτῆ, ὡς τὸ τῶ Σολομῶντος * σημεῖον αὐτόματον ᾐφανίσθαι. Σίμωνα δέ τινα ἔν τε φρονήσει ᾗ ἐπιστήμῃ ᾗ ἀρετᾶς πολλᾶς ἀποφαίνεσθαι πάνυ ἔντιμα, ᾗ ἐν μεγάλῃ ἀρχᾷ κατέστησεν αὐτόν· ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ἔ ἀρχᾶς κρατήσας, ἀπέστη αὐτῆ, ᾗ ἐν ἀγρῷ ἐπὶ τὸν ἥμισυ τελέσας ἐτελεύτησεν, ἐπιγραφῶαι προσέταξε τᾷ μνημείῳ αὐτοῦ. Σίμωνος ἐπαύθη κατέπειτα, βιώσας μὲν ἔτη πολλὰ ζήσας δὲ ἐπὶ. ὧν Ἀδριανὸς χρέων ὀφειλὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν πόλεων ᾗ πολιτῶν τᾷ δημοσίᾳ λόγῳ ἀνεκήσας, ἀπέφλα καύσας τὰς χάρτας. Νικαιᾶν τε ᾗ Νικομήδειαν σεισμῷ πτωθεῖσαν ἀνεκτίσατο. ἐπὶ τούτου Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος κα-

devorabit. Cumque teſtimonium ſuum totum dixerint, beſtia quæ ex abyſſo aſcendit, bellum eis faciet, vincetque eos, & interficiet, & cadavera eorum in platea urbis jacebunt dies ɪɪɪɪ inſepulta, ubi & Dominus eorum crucifixus eſt.) Fruſtra igitur ouſantur quidam, Joannem adhuc in corpore vivere: revera ignoratores quid dicant, & qua de re contendant: da ſuo illud commentum audacter profecto & confidenter proferentes, non ex ſacris habentes interpretibus.

Poſt Nervam, Trajanus imperavit annos xɪx, menſes vɪ, dies xv. Fuit iſte malis infeſtus, & juſtitiæ amans. Aliquando ſtrictum enſem in omnium procerum conſpecto præfecto tradidit, ita inquiens: Accipe hunc gladium, eoque, ſi recte impero, pro me: ſi male, contra me utitor. A Nerva ob virtutem eſt ad imperium evectus, quod vir bellicoſiſſimus, Romæ & ubique terrarum rem ſæpius præclare geſſiſſet. Cum quidam amicorum eſſet apud eum delatus, quod ipſi inſidias feciſſet, iſque ſuis manibus ſibi oculos eruiſſet, mentumque raſiſſet, itaque excæcatus eſſet ad eum adductus: Trajanus magno amici caſu dolore percepto, urbi a ſe conditæ Trajanopoli eum præfecit: eoque ablegatum, ad mortem uſque omni cultu fovit. Idem ediait, ne Chriſtiani conquirerentur, oblati autem punirentur. Sub eo, Simoni mago Menander Samarienſis magus atque præſtigiator ſucceſſit, qui ſeipſum Chriſtum nominavit. Fuit & Cerinthus eo tempore, & Nicolaus, unus ex ſeptem diaconis, principes ſectarum, & hoſtes veritatis. Sub eodem Ignatius, divino inſtinctu præditus vir, ſupplicio affectus eſt: & Symeon Cleopæ filius. Trajanus moriens, Adriano genero ſuo imperium reliquit.

Ælius Adrianus imperavit annos viginti quatuor, genere Afer, homo eruditus, qui & proſa oratione & carmine ſcribendo valeret. Fuit Trajano affinis, ab eoque eſt adoptatus. Cum in Myſia venaretur, urbem condidit: eamque Adriani theras, id eſt venationem in mitatis appellavit. Aliam quoque in Thracia, nomine Adrianopolin, & ſacrum Cyzici. Sub eo rebellantes Judæi, Hieroſolymæ templum reficere aggreſſi ſunt. Quare vehementi ira correptus Adrianus, eis bellum intulit, unaque die ɪɔxxc millia interfecit. Urbis quoque & templi reliquias omnes complanavit, & novam condidit urbem ibi cui Æliæ nomen indidit: inque templo ſua ſtatua poſita, urbem Græcos habitare juſſit. Excidium hoc urbis portendit, ſponte ſua diſjectum Solomonis monimentum. Plurimo honore affecit Adrianus Simelum quemdam prudentia, æquitate, multiſque virtutibus ornatum virum, eumque ad magnam evexit potentiam. Sed Simelus non diu geſto imperio, ſe contulit: ibique ſeptennium privatus cum viciſſet, mortuus eſt: cum quidem juſſiſſet ſuo ſepulcro hæc inſcribi. Simelus hic eſt ſitus, qui annos ætatis adeptus multos, non niſi ſeptem annos vixit. Idem Adrianus cum audiviſſet rationes, quantum & urbes & cives ærario deberent, omnia iſta debita, juſſis cremari chartis, condonavit. Nicæam & Nicomediam terræmotu dejectas refecit. Eo imperante, Juſtinus philoſophus fortiter omnibus ſe hæreſibus op-

TRAJANUS imperator.

Edit. Pariſ. pag. 249.

Menander, Cerinthus, Nicolaus, hæretici.

Ignatius & Symeon martyres.

ADRIANI imperium.

Bb iij

* μνημεῖον alias.

posuit. Num (ut Clemens tradit, qui » scriptorum suorum materiæ varietate Stromateus usurpatur) hæretici eo tempore fidei Christianæ infensi erant, Saturninus, Basilides, & Carpocrates. Morbus Adrianum necavit, cum præ vi ejus exclamasset: O Jupiter, quam miserum est expetere mortem, neque voti fieri compotem. Moriens, Antoninum sibi suffecit. * Trajano enim mortuo epistolam finxerat, tamquam ab ipso scriptam ad Senatum, qua eum filium & successorem declararet.

Edit. Paris. pag. 250.

ANTONIN. Pius imperator.

Antoninus imperavit annos viginti quatuor, adoptatus ab Adriano. Hic primus imperatorum Pius est cognominatus, ob omnis generis virtutes, quibus erat præditus. Scribit Clemens, ejus tempore Romæ nobiles fuisse sectarum principes, Valentinum, Cerdonem, & Marcionem: & apud Phryges Tatianum & Bardesanem, ac Priscillam & Maximiliam falsas vates. Fuit tunc in admiratione etiam Galenus medicus. Et erat quidam Bardesanes, natione Syrus, disputator subtilissimus, ac doctus homo, cujus de fato orationem Antoninus miratus est. Marcio Polycarpum Smyrnæ episcopum obviam sibi factum interrogavit, Agnoscine nos egregie Polycarpe? Respondit Polycarpus: Agnosco te filium primogenitum. Moriens Antoninus, imperium genero suo M. Antonino mandavit. Sub eo Polycarpus Joannis Evangelistæ discipulus, & Justinus philosophus, ac Dionysius Corinthi episcopus, ob divinæ veritatis professionem supplicio sunt affecti.

Bardesanes.

Martyres.

ANTONIN. philosophus, Imperator. 101

M. Antonino imperavit annos novemdecim: de his cum Vero genero suo annos decem, menses novem. Is cum adversus Germanos ac Sarmatas bellum geteret, exercitusque sibi pressus periclitaretur: Melitenæ legionis milites, qui Christiani erant, » Deo contentis precibus impetraverunt, ut fulmine hostium exercitus feriretur, imberque Romanas copias recrearet. Quam rem Imperator valde admiratus, edicto Christianis honores detulit, legionique Fulminatricis cognomentum indidit. Ejus imperio, quidam Ebræus per solitudinem iter cum Christianis faciens, cum in gravem morbum delapso jam vitæ discrimen imponeret, Christianos per Dei nomen obtestatus ut uti se baptizarent. Cum vero neque aqua ad manum esset, neque facerdos Christianus, vestibus hominem nudarunt, & ipsorum quidam manibus aterum haustam tertium ejus capiti infudit, tertium dicens: Baptizatur Theodorus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Atque ille Ebræus simulatque ita baptizatus est, confestim morbo suo prorsus est liberatus. Postquam Alexandream perveneruntres ea Dionysio Papæ ad dijudicandum expositæ est. is hominem denuo aqua baptizari jussit: atque eum qui arena illum baptizaverat, diaconum, ut eo munere dignum, delegit. Neque hoc injuria. Magnus enim Gregorius baptismorum genera sic enumerat: Baptizavit Moses aqua, atque ante in nube & mari. Baptizavit & Joannes, non jam Judaico more, neque sola aqua, verum ad resipiscentiam. Baptizat & Jesus, sed spiritu: eo est perfectio. Novi & quartum baptismum, qui fit, cum ob veritatis

Christianorum miraculum.

pag. 255.

Baptismus triplex.

Α τὰ πασῶν αἱρέσεων ἰώδεξίτο. ὡς γάρ φησι Κλήμης ὁ στρωματεὺς, ἐπὶ Ἀδριανοῦ ὑπῆρχον αἱρετιῶται, ἐχθροὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, Σατορνῖνος, Βασιλείδης, καὶ Καρποκράτης. Θνήσκει δὲ Ἀδριανὸς βίᾳ τῆς νόσε, κράζων· ὦ Ζεῦ, πόσον κακόν ἐστι ἐπιθυμοῦντα τινὰ ἀποθανεῖν, καὶ μὴ τυγχάνειν. τελευτῶν δὲ προχειρίζεται Αντωῖνον. τελευτήσαντος δὲ Τραϊανοῦ, ἐπλάσατο ἐπιστολὴν, ὡς δῆθεν παρ' αὐτοῦ γραφεῖσαν πρὸς τὴν βουλὴν, ἐνθα υἱὸν καὶ διάδοχον τῆς βασιλείας ἀπέφαινεν.

Αντωῖνος ὁ εὐσεβὴς ἐβασίλευσεν ἔτη κδ'. ὑποτοπηθεὶς τῇ Ἀδριανῷ, καὶ φρῶτος αὐτοκράτωρ εὐσεβὴς ἐπεκλήθη· πᾶσαν γὰρ ἀρετὴν ἐκτήσατο. ὡς φησι δὲ Κλήμες, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ Οὐαλεντῖνος ἐξ Κέρδων τε Μαρκίων ἐν Ῥώμῃ αἱρετίσαντο ἐγνωρίζοντο τε Τατιανὸς τε Βαρδισάνης, τε Πρίσκιλλα τε Μαξιμίλλα αἱ ψευδοπροφῆτιδες τῶν κατὰ Φρύγας ἐγνωρίζοντο. τε Γαλλιανὸς ὁ ἰατρὸς τότε ἐθαυμάζετο. τε Βαρδισάνης δέ τις Σύρος διαλεκτικώτατος τε σοφὸς ἦν, ὥστε θαυμάζεθαι αὐτὸν πρὸς τὸ Αντωίνε τὸν κατ' εἰμαρμένης λόγον. Πολύκαρπος δὲ ἐπίσκοπος Σμύρνης εἰς ἦν ἐλθὼν Μαρκίωνι, ἔφασκεν, ἐπιγινώσκεις ἡμᾶς, ὦ καλὲ Πολύκαρπε; ὁ δὲ, ἐπιγινώσκω σε, ἔφη, τὸν πρωτότοκον τῷ Σατανᾷ. Θνήσκει δὲ Αντωῖνος πραβαλόμενος εἰς βασιλέα Μάρκον Αντωῖνον, τὸν ἴδιον γαμβρόν. ἐπὶ τέτε Πολύκαρπος ὁ μαθητὴς Ιωάννε τῷ εὐαγγελιςῷ, τε Ιωςῖνος ὁ φιλόσοφος, καὶ Διονύσιος ὁ ἐπίσκοπος Κορίνθε ἐμαρτύρησαν.

Β

C

Μάρκος Αντωῖνος ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ'. μῆ μὲν Σεβήρε τῷ γαμβρῷ αὐτε, ἔτη ί. ἐ μῆνας θ'. πολεμεμένης δὲ Γερμανίας τε Σαρματίας, δίψει τ' στρατιᾶς πιεζομένης, τε διὰ τῶν κυδωνιάσεως, τῆς ἐπὶ τ' Μελιτινῆς ἔτη καλυμένης λεγιῶνος, Χριστιανὸς ὄντας, δι' εὐχῆς ἐκτενῆς πρὸς τ' Θεὸν γενομένης, τὰς μὲν πολεμίας κεραυνῷ βληθῆναι, ὕμβρε δὲ τὰς Ρωμαίας παραμυθέσαθαι. ὅπερ σφοδρῶς καταπλήξας τὸν βασιλέα, γράφει τιμῶν Χριστιανὸς, τὸν τε λεγιῶνα κεραυνόβολον προσαγορεῦσαι. ἐπὶ τέτε Ἑβραῖός τις συνοδοιπόρων Χριστιανῶν κατὰ τὸν ὅρμον, τε ἀρρωστίᾳ συχνὴ θείς βαρυπάθη, κινδυνεύων ἤδη μᾶλλον, παρακάλει τὰς Χριστιανὰς, ὁπόσων εἰς τὸ τε Θεοῦ ὄνομα βαπτίσαι αὐτόν. ὕδατος δὲ μὴ ὄντος, μήτε ἱερέως τε Χριστιανῶν, λουσάντων αὐτὸν, ἐς ὃς αὐτὸ πλήσας τὰς χεῖρας ψάμμε, ἐκ τρίτε ἐπέχεεν ἐπὶ τε κεφαλῆς, τρίτον λέγων· βαπτίζεται Θεόδωρος εἰς τὸ ὄνομα τε πατρὸς, καὶ τε υἱε, καὶ τε ἁγίε πνεύματος. καὶ παραχρῆμα ἀνορρώσθη ὁ ἄνθρωπος, πλείας ἀπαλλαγεὶς τῆς νόσε ὑράμενος. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ἐν Αλεξανδρείᾳ, καὶ συζητήσεως παρὰ τὸ πάπα Διονυσίε γενομένης περὶ τέτε, πάλιν ἐβαπτίσθη δι' ὕδατος. τὸν δὲ προβαπτίσαντα αὐτὸν διὰ τῆς ψάμμε, ἄξιον ὑπάρχοντα, διάκονον ἐχειροτόνησαν. ἐ εἰκότως. ὁ γὰρ μέγας Γρηγόριος ἀπαριθμησαι ποιοτήτας τ' βαπτισμῶν, ὅτω φησίν· Εβάπτισε Μωσῆς ἐν ὕδατι, καὶ πρὸ τέτε ἐν νεφέλῃ καὶ Θαλάσσῃ. ἐβάπτισε καὶ Ιωάννης, οὐκέτι μὰν Ιουδαϊκῶς· ἡ γὰρ ἐν ὕδατι, μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς μετάνοιαν. βαπτίζει καὶ Ιησῦς, ἀλλ' ἐν πνεύματι. τέτο ἡ πλείστης. εἶδα ἐ πάρτον βάπτισμα, τὸ διὰ μαρτυρίε καὶ αἵματος. εἶδα καὶ πέμπτον, τὸ γὰρ

D

E

* μηνῶν alias.

δακρύων. ὥστε διὰ τὸ μηδέτερον πίστιν εἶναι, δικαίως ἀπαρνήσχθαι. ἐπὶ τούτου τὸν Ὀππιανὸς ἀλεξιτήλιον συνεγράψατο. οὗτος ὁ Μάρκος πάνσοφος ἦν, καὶ ἐπαίδευτο, καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐκ πολλῶν πολίτων ἀγαθωτάτους ἀγαπᾶν σφόδρα ὑπὸ τῆς πολιτείας. ἀπέθανε δὲ φαρμακευθεὶς ὑπὸ Κομόδου, τοῦ ἰδίου υἱοῦ. τοῦτο δὲ μνήμῃ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ ἡ βουλὴ ἔγνωσα, καὶ τοῦτο αὐτῷ πλάστην, χρυσῷ ἀνδριάντι αὐτὸν ἐτίμησε.

Κόμοδος, υἱὸς Μάρκου, ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ'. μῆνας θ'. οὗτος εἶχε τρίχας ξανθὰς, εἰκαπρίνας χρυσῷ. καὶ δὲ φιλοῦσηγος, ἐ μαχιμώτατος πάνυ, ὃν καὶ φασὶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δώδεκα λέοντας φονεῦσαι. Γέγονε δὲ καὶ ποδάλγης, καὶ κατωβαρὴς. συνέβαινε δὲ πολλὰ κακὰ παθεῖν τοῦ Ῥώμῃ, ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ. λιμὸν δὲ γενόμενον, διχίλιοι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐπλούτησαν. Ἀφρικανὸς δέ φησιν ὁ χρονογράφος, ὅτι περὶ τούτου Κλήμης ὁ γραμματεὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγνωρίζετο. Κλήμης ἦ φασὶν Ὠριγένης ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ Μοντανὸς αἱρεσιάρχης τότε ἦν, ἃς ἑαυτὸν παράκλητον ἔλεγεν εἶναι. οὗτος ὁ Κόμοδος τὸν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ἡ κεφαλὴν ἀφεῖλεν, καὶ ἑαυτοῦ ἐκέλευε ποιῆσαι. τοῦτον Νάρκισσός τις τῶν οἰκείων αὐτοῦ, ἐν λουτρῷ ἀπέπνιξε.

Περτίναξ ἐβασίλευσεν ἡμέρας πζ'. μήτε υἱὸν γυναῖκα, μήτε τὰ τέκνα εἰς τὸ Παλάτιον εἰσαγαγών, ἀλλ' ἐάσας παρὰ τῇ πάππῳ διατρῖβαι. ἐπὶ τούτου, ὡς φησὶν Εὐσέβιος, ἦν ὁ Σύμμαχος, εἷς τῶν ἑρμηνευτῶν τῆς τῶν Ἑβραίων γραφῆς, ἰβιωναῖος τὴν αἵρεσιν. ἀλλὰ καὶ Πορφύριος ὁ φιλόσοφος, ὁ κατὰ Χριστιανῶν γράψας, καὶ Ἀφρικανὸς ὁ χρονογράφος. ἐπὶ τούτου Λεωνίδης, ὁ τοῦ κακόφρονος Ὠριγένης πατὴρ, ἐμαρτύρησεν. ὅτος Περτίναξ ἰσφάγη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν.

Ἰουλιανὸς Δίδιος ἐβασίλευσεν ἡμέρας ξς' Δίδιος δὲ ἐπεκλήθη, διὰ τὸ ὑπὸ δώρων λαβεῖν τὴν βασιλείαν. φονεύσαντος δὲ ἐν τοῖς τρόποις, καὶ τοῖς ἔργοις ἀνοσιουργὸς, καὶ χημάπαν ἰρασὺς. ὃς διὰ τὸ αἰσχρῶς βίον, καὶ ἀπανθρώπως, ὑπὸ τῆς βουλῆς θανάτῳ καταψηφισθεὶς ἰσφάγη.

Σεβῆρος ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ'. μῆνας ι'. Σεβῆρος δὲ ὁ αἱρετικὸς λέγεται. ὅτος ἐν Βρεταννίᾳ νικήσας πόλεμον, ἀπὸ Θαλάσσης εἰς Θάλασσαν πεμετείχισε τὸ τεῖχος, σταδίους χιλίους. ὅτος τὸ Βυζάντιον παρελαβών, τὸ τεῖχος αὐτοῦ καθεῖλεν. ᾠκοδόμησε δὲ τὸ Βυζάντιον πύργους ἐπτὰ, ἐκ τῶν Θρακικῶν πυλῶν ἀρχομένους, καὶ ἐπὶ τὴν ἀρκτικὴν θάλασσαν καθήκοντας. καὶ τοῦτον ὅστις ἐν ἑτέρῳ πύργῳ προσέλθοι, ἠθμία ἤκουσε παῖς ἄλλους ἐγείρων. εἰ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ πύργῳ ἀκροάσαιτο, ἃ λέγει ἐσάλπιγξεν, αὐτὸς τι ἔχει, καὶ σιωπήσας τῇ δευτέρᾳ μεταδίδωσι τὰς ἠχάς, καὶ οὗτος τῇ τρίτῃ, καὶ ἑξῆς ὁμοίως. οὕτως καὶ τὸ Ζεύξιππον λουτρὸν ἔκτισε Βυζαντίοις. καὶ τὸ ἀρχαῖον κτίσμα τῆς ἱπποδρομίας παρέδωκε, ἐ κυκλίσιν καὶ θέατρον αὐτὸς κατεσκεύασεν. ἐπὶ τούτου Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς τὴν Ἀρτέμωνος αἵρεσιν ἀνεκαίνισε. ὅτος ὁ Σεβῆρος ἐν παλαιαῖς χαλάζαις, τόπῳ πλουσίῳ, κατέλιπε παῖδας τρεῖς.

Ἐπὶ τούτου ἤκμαζεν Ὠριγένης, ἄνθρωπος Ἀλεξανδρεὺς ὢν, μαγίστου εἰς τὰ θεῖον λόγον αὐτοῦ καταβάλλοντος· ὃ μόνον δὲ τοῖς πιστοῖς φρόνιμος ὠφελείας μεγάλης ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ τῶν αἱρετικῶν οὐκ ὀλίγους. ὑπ' αὐτοῦ δὲ παιδευθέντες τῆς πίστεως παραλαμβάνοντες δόγματα, ζηλωταὶ ἀληθείας

confeſſionem ſanguis funditur. Novi & quantum per lacrimas. Ergo quia nihil horum fuit, juſte non eſt receptus. M. Antonino imperante, Oppianus opus ſuum de piſcibus compoſuit. Marcus iſte admodum fuit ſapiens, ac virtutibus ornatus: reque Romana multis bellis conſervata, chariſſimus civibus fuit. Veneno eſt necatus a filio ſuo Commodo. Senatus memoria virtutis ejus, morteo ſtatuam auream honoris cauſa poſuit.

Commodus Marci filius annos imperavit duodecim, menſes novem. Fulvos is crines habuit, auro ſimiles. Erat ſtudioſus venationis, & in feris oppugnandis admodum ſtrenuus. Ferunt eum una die duodecim leones necaſſe. Laborabat autem ex pedibus, & inferiores partes habebat graves. Multa eo imperante adverſa Romæ evenerunt. Et inter alia, tanta fuit peſtis, ut una die duo millia hominum perierint. Africanus in Annalibus auctor eſt, ſub hoc Clementem Stromateum Alexandriæ floruiſſe, quem audivit Origenes. Fuit tunc etiam Montanus hæreticus primarius, qui ſe paracletum eſſe jactabat. Commodus caput coloſſi Rhodii ſublatum ſuæ ſtatuæ impoſuit. Narciſſus eum, unus ex domeſticis, in balneo ſtrangulavit. COMMOD. Imperator.

Pertinax imperavit dies LXXXVIII. is neque uxorem, neque liberos in Palatium introduxit, ſed apud avum reliquit. Sub hoc Euſebius ait fuiſſe Symmachum, unum ex interpretibus Ebraicarum litterarum, ſecta Ebionæum. Fuit tum & Porphyrius philoſophus, qui contra Chriſtianos ſcripſit: & Africanus, Annalium conditor. Tunc & Leonides, vaccordis Origenis pater, religionis Chriſtianæ cauſa ſupplicium pertulit. Pertinax a militibus eſt jugulatus. PERTINAX Imperator.

Julianus Didius imperator fuit dies LXV. Didit cognomentum habuit, quod dandis muneribus imperium comparaſſet. Moribus erat praviſſimis, flagritioſiſſimus, & avarus. Itaque ob turpem & inhumanam vitam a Senatu mortis damnatus eſt, & jugulatus. DIDIUS JULIANUS Imperator.

Severus imperavit annos XVII, menſes VIII. Severus Latinis eſt, qui Græcis hæreticus. Is in Britannia bello victor, murum in ea inſula a mari uno ad alterum mare perduxit, per CCXX ſtadia. Byzantium cepit, ejuſque muros dejecit. Byzantium ſeptem habuit turres, quorum initium a Thracica parte, finis ad mare aquilonare. Si quis ad aliquam reliquarum turrium accederet, in reliquis id non ſentiebatur. Si autem in prima turri clamorem ſuſtuliſſet, aut lapidem moviſſet, is ſonus eo etiam tacente ad alteram turrim perferebatur, indeque ad tertiam & reliquas. Is & Zeuxippum balneum Byzantiis condidit: ac circum inchoavit: ſed & venationem eis, ac theatrum ædificavit. Sub hoc Paulus Samoſatenus Artemonis errorem renovavit. Severus bellis vacans, ex morbo deceſſit, relictis tribus filiis. SEVERUS Imperator. Edit. Paſſ. pag. 252. Hæretici.

De Origene.

Sub hoc floruit Origenes: qui cum Alexandreæ eſſet, magnum ſtudium rebus ſacris impendit. neque tantum Chriſtianis magnæ fuit utilitati, ſed & non paucos juvit hæreticos. nam ab ipſo fidei doctrinam accipientes, veritatis ſtudio ſeſe dabant. Inter quos præcipuus fuit

Ambroſius, vir illuſtris, ac litterarum ſtudiis addictus: qui operam dans ut in notitiam Origenis perveniret, a Valentini & Marcionis ſecta deſcivit, eum ſatis eaploraſſet divinam hominis doctrinam. Plurimi quoque philoſophorum qui Chriſtum non agnoſcebant, ad eum commeantes, plurimum ex eo ad ſuas artes adjumenti percepernnt. Magni enim ab iis fiebat, cum Geometricam, Arithmeticam, & alias quæ ad eruditionem faciunt ſcientias eos doceret: qua re non pauci Græcorum philoſophorum, ejus, ut magiſtri ſui, in ſuis ſcriptis honeſtam faciunt mentionem.

Fuit Origenes jam inde a tenera ætate ingenio acri, & ad indagandum procliví: ac puerum etiamnum, cum de ſacræ Scripturæ ſenſu ut abſtruſiore inquireret, pater increpando monuerat, ne ſua ætate ſublimiora quæreret: ſeque ipſum beatum judicaverat, cui talis proles obtigiſſet. Ad caſtitatem & continentiam ita a puero ſeſe adſuefecit, ut ei quatuor ſoli oboli ad victum quotidianum ſufficerent. Eumque is morem multos per annos tenuit, ſolo & florea indormiens, ſomnoque noctis non magnam partem decidens, majorem meditandis divinis oraculis impendens. His intentus, inedia, vigiliis & nuditate ita ſe maceravit, ae vigorem corporis adeo attrivit, ut plane videretur exaruiſſe. Vino, oleo, reliquiſque id genus abſtinens, pectoris maximam ſubverſionem pertulit. His rebus vnæ doctrinæque eximium nomen conſecutus, efficit ut multi Græci falſorum deorum cultum abominantes, coronam ſuſo in veritatis teſtimonium ſanguine mererentur. Itaque ingenti ejus præſtantiæ fama late divulgata, multiſq; ad eum ea remotis locis confluentibus, non tantum Græcos philoſophos & hæreticos præcipaos ad veram religionem traduxit, ſed & ipſos Chriſtiaoos magis ſolida doctrina confirmavit. Ab hoc Ambroſius, quem diximus, Cæſareæ multis precibus, ac tautum non vi obtinuit, adhibitis ei ſeptem celeribus ſcriptoribus, ac pluribus qui eleganter ſcriberent, at ſacram Scripturam interpretaretur. Origeni Ambroſius neceſſaria omnia ſuppeditavit: iſque per otium verſionem celeribus ſcriptoribus dictavit: librarii autem & mulieres, ſcite ſcribere ſcientes, in plura exinde exemplaria tranſcribebant. Abſolvit eam verſionem annis ΧΥΕΕΙ. Fertur porro librorum ſex milliа conſcripſiſſe Origenes. Tantam autem fuit, ac tani ardens Ambroſii hujus ſtudium enarrationis ſacrarum litterarum, ut Origenes ei quadam in epiſtola hujuſmodi ſerat teſtimoniam: Sanctus, Deoque ſincere deditus Ambroſius, multam tibi S. D. Is cum me exiſtimet laborum talerantem eſſe, & ſacræ Scripturæ cognoſcendæ avidum, ſuo laborum ſtudio & amore ſacras res diſcendi id eaploravit. Tanto autem me poſt ſe reliquit intervallo, at periculum ſit, ne deſolvendis quotquot is mihi proponit quæſtionibus deſperare cogar. Neque cœnare nos exemplarium inter ſe collatio ſinit: neque a cœna ambulare, aut corpus quiete relaaare darur: ſed illo etiam tempore litteris vacare, & emendare exemplaria cogimur. Neque vero corporis reficiendi cauſa totam nnbis noctem dormire concedieur, labore in multam noctem ſe extendente: ne dicam de matutinis laboribus, qui ad nonam, non-

Edit. Pariſ. pag. 253.

A ἐγένετο. ἐξ ὧν ὑπῆρχε θεοφιλέστατος Ἀμβρόσιος, ἀνὴρ ἐπίσημος καὶ φιλολόγος, ὃς εἰς γνῶσιν τῶν ἀνδρὸς ἀριστέα παιδεύσας, ἀπέστη τῆς Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος αἱρέσεως, πεῖρα τῆς ἐνθέου αὐτοῦ παιδείας ἁρπάσας ἀπεράντου. πλείστοι δὲ τῶν ἔξωθεν φιλοσόφων πρὸς αὐτὸν φοιτῶντες, μεγίστην καὶ αὐτοὶ πρὸς τὰ οἰκεῖα μαθήματα τὴν ὠφέλειαν ἐκαρπώσαντο. τὴν δὲ παρ' αὐτοῖς μέγας ἐνομίζετο, παραδιδοὺς γεωμετρίαν καὶ ἀριθμητικὴν, καὶ τἄλλα προπαιδεύματα. διόπερ οὐκ ὀλίγοι τῶν παρ' Ἕλλησι φιλοσόφων μαρτυροῦσιν αὐτὸν, μνήμην ἐν τοῖς ἰδίοις ποιήμασι συγγράμμασιν ὡς διδάσκαλον.

Καὶ ὁ Ὠριγένης παιδόθεν ὑπῆρχε σοφὸς, καὶ ζητητικὸς ἄγαν. ὃν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ τῶν τῆς θείας γραφῆς βάλλοντα πυνθανόμενον ὡς βαθύτερον ἢ ἐξετάζοντα, ἐπιπλήττει ὁ πατὴρ, μικρὸν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν περιεργότερον ζητοῦντα. ὃς δὲ τὴν εὐσέβειαν ἑαυτὸν ἐμακάριζεν. ἀγνείαν δὲ τὴν ἐγκράτειαν τοσαύτην ἐπὶ νέῳ τῷ σώματι ἤσκησεν, ὡς ἀβόλοις τισὶ μόνοις πρὸς ἡμέραν ἐφόδιον ἑαυτοῦ χρῆσθαι. τὴν μέντοι γε τῶν πολλῶν ἕνεκα τῶν ποιῶν διετέλει, καὶ ἐπ' ἐδάφους τὴν ψιάθην καθώδων, ὀλίγον ἀεὶρ τὴν νυκτὸς ἀναπαυόμενος, ἢ πλείονα εἰς τὴν μελέτην τῶν ἱερῶν λογίων δίδους, ἑαυτὸν ἐπεκτενόμενος. ἐπί τε ἀσιτίᾳ καὶ ἀγρυπνίᾳ καὶ γυμνότητι ἑαυτὸν πλέον, τοσοῦτον καταδάμασε τὸν ἀκμαῖον τοῦ σώματος, ὡς ἐρᾶσθαι παντελῶς αὐτὸν ἀπεσκληκέναι. οἶνον δὲ καὶ ἐλαίου καὶ τῶν λοιπῶν ἀπεχόμενος, ἀνατροπὴν τῷ θώρακος μεγίστην ὑπέμεινεν. ὥστε γέ τοι διαβόητος γενόμενος ὡς διαφθείρων ἔργῳ καὶ λόγῳ, πολλοὺς Ἕλληνας τῶν εἰδωλομανίαν βδελύττεσθαι πείσας, μαρτυρίου στέφανον ἀναδήσασθαι παρεσκεύασε. πολλῆς οὖν φήμης περὶ αὐτοῦ τριχόθεν, καὶ πολλῶν μαρόθεν πρὸς αὐτὸν συρρεόντων, ὁ μὲν Ἕλληνας φιλοσόφους καὶ αἱρετικοὺς ἐλλογίμους πρὸς εὐσέβειαν εἵλκυσεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς ὄντας Χριστιανοὺς μᾶλλον στηρίσας ἐπεβεβαίωσεν. ὃν ὁ προλεχθεὶς Ἀμβρόσιος ἑαυτοῦσας πολλὰ, καὶ παραβιασάμενος ἐν Καισαρείᾳ, καὶ ταχυγράφους μὲν αὐτῷ παρασχὼν ἑπτὰ, πλείους δὲ καλλιγράφους, ἑρμηνεῦσαι τὰς θείας γραφὰς αὐτὸν ἐποίησε. καὶ ὁ μὲν τὴν δίκαιαν χρείαν αὐτῷ παρεῖχον· ὁ δὲ ἐπὶ σχολῆς γινόμενος, ὑπηρέτει τοῖς ταχυγράφοις, καὶ οἱ βιβλιογράφοι σὺν γυναιξὶν ἔγραφον, καλλιγραφῆν ἐξησκημένοι. πᾶσάν τε θείαν γραφὴν ἡρμήνευσεν ἐπὶ ἔτη ιε'. λέγεται δὲ, ὅτι ἑξακισχιλίας βίβλους συνέταξε. ποσοῦτον δὲ ζῆλον εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν θείων λόγων ὁ Ἀμβρόσιος ἐπεδείκνυτο, ὥστε καὶ πολλὴν αὐτῷ σπουδὴν Ὠριγένης μαρτυρῶν, γράφει πρός τινα λόγον· Ὁ ἱερὸς καὶ Θεῷ γνήσιος ἀναπεπταμένος Ἀμβρόσιος πολλά με προτρέπεται εἶναι. ὅτις νομίζων με φιλόπονον εἶναι, καὶ πάνυ διῆκον τῷ θείῳ λόγῳ, πλεῖστα τῇ ἰδίᾳ φιλοπονίᾳ τῆς πρὸς τὰ ἅγια μαθήματα ὁρμῆς. ὅθεν ἐπὶ ποσοῦτον με παρελήλυθεν, ὥστε κινδυνεύειν ἀπαυδᾶν πρὸς τὰς αὐτῷ προτάσεις. οὐκ γὰρ δεδυνῆσαι ἔστιν ἡμῖν ἀντιβάλλειν, ὅπου δεδυνήσανται ἔξεσι πλεοπαῖσαι καὶ ῥηναπαῦσαι τὰ σώματα· ἀλλὰ καὶ ὁπότε τοῖς καιροῖς ἐκείνοις φιλολογεῖν καὶ ἀναγινώσκειν τὰ ἀντίγραφα ἀναγκαζόμεθα. ὅπου μὲν ἄλλου ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος τοῦ ἡμᾶς ἔξεστιν ἡμῖν κοιμᾶσθαι, ἐπὶ πολὺ τῆς ἑσπέρας τῆς φιλολογίας παρεκτείνομεν. τὸν δὲ λόγον καὶ τὰ ἑωθεν μήκει ἢ δ'. ἴδ' ὅτι ἐκ δείκτης ὥρας. πάντες γὰρ οἱ δι' ἀγάπην φιλοπονεῖν, τοὺς καιροὺς ἐκείνους τῇ ἐξετάσει

B

C

D

E

τῆ θείων λογίων ἑ τῶς ἀναγνώσεσιν ἀνατιθέασι· πα- A
σαν τοίνυν ἱρμωσάσης ἑ θείαν γραφὴν, ἐτελέσθη ἐπ'
ὧν ξϑ'. περὶ ὃ μέγας Ἐπιφάνιος ὁ τοῖς Παφείοις
λέγει· τῶ μὲν Ἀμβροσίω πρὸς τροφὴν αὐτῆ τε καὶ
τοῖς ὑπογράφοις, καὶ τοῖς ὑπηρέταις ἐξαρκοῦσης, χάριτας
τε καὶ τιμὰς τῆ ἀναλωμάτων, τὰ δὲ Ὠριγένης ἐν τῆ
ἀγρυπνίαις καὶ πολιτείαις ὑπερβαλόμενος, καὶ χολῆ με-
γίστη τὸν περὶ τῆς γραφῆς διανύοντος κάματον, καὶ πάσαν
τινὰ καλημόνην τῆ Ἑξαπλῶν πραγματείαν καὶ τῆ λοι-
πῶν ὁ ἀνὴρ μετὰ κάματον πφιλοτίμηται. ὃ μόνον
δὲ τὰς ἐκτισμένας ἐκδόσεις κατὰ ταυτὸν συνήγαγεν,
ἀλλὰ καὶ πίμπτην καὶ ἕκτην κατὰ τὰς χρόνας τύπος
ἐν Ἱεριχοῖ παρευρὼν ἔν τινι πίθῳ, ταύτας συνέ-
ταξεν, ἐπὶ ταυτὸν ἑνὶ πάσας συναγαγών, διελὼν
δὲ καὶ ἀντιπαραθεὶς ἀλλήλων μετὰ αὐτᾶς τῆς Ἑβραίων
σημειώσεως τὰ τῆ λεγομένων Ἑξαπλῶν ἀντιγράφων
ἀκριβῶς μάλα καὶ ἐπιστημόνως ἐκ πολυπειρίας κατα-
σκεύασεν.

Ἀλλ' ὦ εἰς πόλος ἄσβεστον αὐτῶ τὸ κλέος διέμει-
νε. συμβέβηκε δὲ αὐτῆ τὸ τῆς πολυπειρίας δρασέ-
ρον, πτῶμα ἐξαίσιον καὶ μέγα τινὰ σκάνδαλον πολλοῖς,
καὶ ἀπωλείας πρόξενος γέγονε. βληθέντος δὲ μηδὲν ἐάσαι
τῆ θείων γραφῶν ἀπέλιπτον, εἰς ἐπαγωγὴν ἑαυτὸν
περιβαλὼν ἁμαρτίας, καὶ θανάσιμα ἐξεπόνησε ῥάμα-
τα. ἐξ αὐτῆ δὲ καὶ Ἄρειος τὰς ἀφορμὰς εἴληφε, καὶ
οἱ καθεξῆς ἀσεβοῦσι τὰ ἐ αὐτοῦσι, καὶ οἱ λοιποὶ πάν- C
τες. φασὶ δὲ ὅτος τολμήσας κατὰ τινὰ ἀρχὴν, ὅτι ὁ
μονογενὴς υἱὸς ἑρᾶν τὸν πατέρα οὐ δύναται, ὅτι τὸν
υἱὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅτε οἱ ἄγγελοι τὸ πνεῦμα,
ὅτε οἱ ἄνθρωποι τὰς ἀγγέλους. καὶ ἐν τῆς οὐσίας τὸ
πατρὸς ὁ Θέλει εἶναι τὸν υἱὸν, ἀλλὰ κτίσμα, καὶ
κατὰ χάριν υἱὸν λέγεθαι. τινὰ δὲ ἀνθρωπίνων ψυ-
χινὸ προυπάρχειν. καὶ τῆ δαιμόνων τινὰ εἰς τὰ ἀρχαῖον
ἀποκατάστασιν, καὶ πλοις τῆς κολάσεως, καὶ τὰ ἐξῆς τῆ
βλασφημιῶν αὐτῶ. πολλὰ γοῦν πεποίηκε συνέταξεν
εἰς ἑκάστω γραφὴν. καὶ ὅσα μὲν ἐν προσομιλίας καὶ
δῆ προσμιῶν εἰς ἕβα τε καὶ εἰς φύσεις ζώων τε καὶ ἀ-
λόγων εἶρηκε μέσος φερόμενος, πολλάκις χαείντος
διηγήσατο. ὅσα δὲ περὶ πίστεως ἐδογμάτισε, τῆ D
πάντων ἀποπίπτειν δεῖσκεται, ἔδοξε δὲ καὶ ἀσκητι-
κὸν βίον ἐπαγγεῖθαι, καὶ κατὰ τὸ σωμάτων ἐπιτευκ-
κέναι τὶ. οἱ μὲν, ὅτι νεῦρον ἀποτετμηκέναι, διὰ τὸ
μὴ τῆ ἀδοῦ παρεγκλῖδαι, οἱ δὲ φάρμακον ἐπι-
πεδῶναι τοῖς μορίοις εἶπον παρ' αὐτῶ, ἑ λανθάνει-
ται. ἄλλοι δὲ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρουσι· ὡς ὅτι καὶ
βοτάνην ἐπεζήτησε διὰ μνήμης ἴσχυε. ὅτος πολλὰ
λέγεται πεπονθέναι ὑπὸ Χριστῶ, λόγιος ὢν σοφὸς,
καὶ ἐν τῆ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένος. φθόνῳ δὲ διά-
βλαθείς πρὸς τοὺς τῆς οὐσίας ἄρχοντας, κακομα-
χαίρᾳ διαβολικὰς ἐπινοίας εἰς αἰσχρότερον ἄνδρα
φασὶν ἐπιτεθῆναι παρὰ τῆ τῆς ἀκαίας ἐργαῖῆ
τύπου ὑποβαλόν. Λιθόπα δὲ αὐτῆ παρεσκεύασαν, E
εἰς παράχρησιν τῶ σώματος αὐτῶ· ὁ δὲ μὴ φέρων
τινὰ τοσαύτην βδελυρὰν ἐπίνοιαν, ἔρριξε φωνὰ
ἀμφοτέρων αὐτῆ φοτεθέντων πραγμάτων. ἐπεὶ δὲ
τῶν καθωμολογησε θῦσαι, βαλόντες ἐπὶ χεῖρα
αὐτῆ λίβανον, εἰς τινὰ τῶ βωμῶ πυρὰν καθῆκαν,
καὶ ὕπω τῶ μαρτυρίω ὑπὸ τῆ ἀεικάτων ἀπεβλή-
θη, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξώσθη. τινὰ Ἀλεξάνδρειαν
δὲ λιπὼν, διὰ τὸ ἄτοπος, τινὰ Ἰουδαίαν κατέλαβεν.

Cedren.

numquam vero decimam horam porriguntur. Quicunque enim volunt occupationibus filis inservire, tempora ista examinandis divinis orsculis & lectioni impendunt. Origenes ergo cum universam sacram scripturam esset interpretatus, mortuus est annos natus LXIX. De hoc magnus Epiphanius in Panarii sic scribit: Suppeditavit Ambrosius alimenta & ipsi & scriptoribus & ministris, aliosque sumptus liberaliter fecit. Origenes autem vigiliis ac industria incredibilibus opus divinæ Scripturæ elaboravit: ac quæ appellantur Hexapla, & reliqua omnia magno labore confecit. Non enim tantum insignes istas editiones collegit, sed & V. & VI. Jerichunte in dolio cum Inventas *Edit. Paris.*
adjecit: omoibulque in unum compositis, *pag.* 54.
B dispositisque, ita ut ordine inter se omnia sibi, Ebraicoque etiam quem addebat textui responderent, Hexapla ista scite admodum atque docte pro sua peritia concinnavit.

Non tamen gloria ejus viri ad finem usque illibata permansit. nam illa tam multiplicis peritiæ efficacitas, ad extremum gravissimo eum casu afflixit: multisque offendiculo fuit, & eatii auctor. Dum enim nihil de sacris litteris incaplicatum vult relinquere, se ipsum in peccatum introduxit, verbaque lethalia scripsit. nam ab eo & Arius ansam sui erroris mutuatus est: & reliqui deinceps, qui filium patri similem, ejusdemque sub- 202
C stantiæ negant, & alii. Principio e- Errata Origenis.
oim Origenes ausus est hæc verba ponere: Unigenitus filius patrem videre non potest, neque filium Spiritus sanctus, neque angeli Spiritum sanctum, neque homines angelos. Negat etiam filium de natura Patris esse: sed afferit eum creatum esse: ac quod Filius dicatur, id dono accepisse. Docet etiam, animam hominis homine prius exsistere, diabolos in pristinum statum restitutum iri, aç finem fore supplicio: aliaque præterea impie tradit. In quodvis autem volumen Origenes multa congessit. In quibus ubi certis cum hominibus colloquitur, aut præfando de moribus, de naturis animantium & ratione carentium disputat, medium tenens sæpenumero eleD ganter differit. Ubi autem de fide decreta condit, ibi quovis alio absurdior est. Videtur autem etiam vitam quæ in domando corpore occupatur amplexus, & ad eam rem aliquid excogitasse. Nam quidam ajunt, eum sibi nervum præcidisse, ne sibi a voluptate negotium exhiberetur: alii, eum genitalia impositio medicamento exsiccasse: alii alia et adscribunt quale & hoc, quod herbam invenerit, qua memoriam acueret. Fertur Christi gratia multa esse perpessus; quippe homo doctus, & in Ecclesia educatus. Sed cum apud magistratus per calumniam traductus esset, diabolicis artibus inventum est, quomodo circumventus a recto detrudi posset. Subornaverunt enim quemdam E virum turpem, Æthiopem, qui ejus corpore, si sacrificare abnuisset, ad obscœnam abuteretur libidinem. Eam turpitudinem hujus machinationis non ferens Origenes, cum esset ei soluta optio, in hanc vocem erupit, Velle se sacrificare. Statimque ei thus in manus est injectum, quod ille in rogum aræ immisit. Ea propter a judicibus a martyrii dignitate repulsus, ecclesiaque ejectus, cum dedecus hoc non ferret, Alexandrea relicta in Judæam se con-

Edit. Paris. pag. 255. tulit. Cum autem Hierosolymam perveniſſet, ſacerdotum ab eo collegium, ut homine docto atque interprete flagitavit, uti aliquid pro concione diceret. Erat enim presbyter. Itaque cum admodum urgerent pontifices; ſurrexit, atque hoc modo dictum pronunciavit: (Peccatori autem dicit Dominus, Cur tu enarras mea jura, & meum teſtamentum in ore habes?) ſtatimque clauſo libro, conſedit ejulans atque lacrimaos, omnibus qui aderant hominis miſeratione una flentibus. Sunt & multa alia quæ de eo dicuntur atque canuntur, de eruditione ejus, & librorum compoſitione: a quorum multitudine Syncellus, quaſi Compoſitor, dictus fuit. Apparet eum non paruiſſe Solomonis dicto, ita præcipientis: (Fili, cave ne multos libros facias. neque feſtina loqui, neque properet animus tuus coram Deo verba facere. Nam Deus in cælo ſupra eſt, tuque ſolus in terra. Itaque ſermones tui ſint pauci. eorum enim multitudine augetur vanitas. Neque ſis nimium juſtus. aliquando enim juſtum ſua perdit juſtitia. Neque nimium ſape, nequando ad impietatem prolabaris.) Enimvero has ille ſacras admonitiones aſpernatus, neque divini Pauli ſapientiam in ſcribendo ſecutus eſt. Paulus enim in tanto omnis generis ſermonum apparatu, breviſſimas epiſtolas ſcriptas reliquit: cum quidem infinita & arcana poſſet litteris tradere, ut qui uſque ad tertii cæli ſpectacula elatus, inque ipſum divinum paradiſum abreptus, ibique ineffabilia verba audire dignatus eſſet. Quin & reliqui Chriſti auditores, duodecim numero Apoſtoli, & ſeptuaginta diſcipuli, ac præter hos innumeri alii, quamquam non indiſerti eſſent, tamen ex tanta turba Matthæus tantum & Joannes commentarios de vita & dictis atque factis Chriſti ſcripſerunt: neceſſitate (ut fertur) ad ſcribendum compulſi, ſicuti & poſtea temporis Marcus atque Lucas. Ideo magnus ille Maximus ſic ait: Qui libros ſcribit, facit hoc aut ſibi commentarium parandi cauſa, aut utilitatis aliorum gratia, aut utriuſque ergo, aut ad nocendum aliis, aut oſtentandi ſtudio, aut coactus.

ANTONINI Caracallæ imperium. Poſt Severum, filii ejus Antoninus & Geta imperaverunt, menſes duos. Severus deinde, cum fratrem in ſinu matris necaſſet, ſolus imperium geſſit annos VI. Quidam vero mathematicus, Serapion nomine, prædixit, Antoninum non multo poſt periturum, eique Macrinum ſucceſſurum, quem etiam cum ſenatoribus adſtantem digito demonſtravit. Sed *pag. 256.* Antoninus præ ira, aut potius fortunæ nutu, Macrinum non cognovit, aliumque ipſi adſtantem pro eo juſſit necari. Macrinus vero operam dedit ut Antonini conatum anteverteret: & eum, cum in venatione ventris exonerandi cauſa de equo deſcenderet, immiſſo centurione occidit, dicente, Sicuti tu fratrem, ita ego te neco. Eo tempore primus Byzantii epiſcopus conſtitutus eſt Philadelphus, & annos XXX. præfuit. ante enim per octennium Eccleſiæ præfuit quidam presbyter.

MACRINUS Imperator. Antonino ſucceſſit Macrinus, patria Maurus Cappadox: & imperavit annos VSSS. Quidam vero Eutychianus 103

A ἀπῆλθεν δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς ἐξηγητὴς τοῦ λόγου, προτρέπεται ὑπὸ τῶν ἱερατείου, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἰπεῖν. φαρισβύτερος γὰρ ὑπῆρχε. καὶ πολλὰ κατηναγκάσθη ὑπὸ τῶν ἱερέων, αἰτούμενος, καὶ τότε μόνον τὸ ῥητὸν εἶπεν· Τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ Θεός, ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου, καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου; πτύξας τὸ βιβλίον, ἐκάθισε μετὰ κλαυθμοῦ καὶ δακρύων, πάντων ὁμοῦ συναλαλούντων αὐτῷ. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερα τὰ περὶ αὐτὸν λεγόμενά τε καὶ ᾄδόμενα, ἀφ' τὸ πλῆθος τῆς γνώσεως αὐτοῦ, καὶ συντάξεως τῶν βιβλίων· ὅθεν καὶ συντιτιεὺς ὠνομάσθη, ἀφ' τὸ πολλὰ πεποιηκέναι βιβλία· μιμήσεως, ὡς ἔοικε τῶν σοφωτάτου Σολομῶντος λόγους. Τὰ, φύλαττε μὲ ποιεῖν βιβλία πολλά, καὶ μὴ σπουδὴ ἐπὶ στόματί σου, καὶ καρδία σου μὴ ταχυνάτω τοῦ ἐξενεγκεῖν λόγον ἔναντι προσώπου τοῦ Θεοῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω, καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω. ἀφ' τοῦτο ἔσονται οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. εἰσὶ γὰρ λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητας. καὶ μὴ γίνου δίκαιος πολύ· ἵνα γὰρ δίκαιος ὑπολήμψῃ ἐν διανοσιωμένῳ αὐτῷ καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μή ποτε ἀσεβήσῃς. Τούτοις τοίνυν παραγραψάμενος τὰς ἱερὰς παραινέσεις, καὶ παραγκωνισάμενος, οὐδὲ τῷ θειοτάτῳ προσέσχε Παύλῳ τῇ ἐντολῇ τε καὶ συνέσει ἐν τοῖς συντάγμασιν. ὁ γὰρ τελεσμακάριος Παῦλος ἐν παρασκευῇ λόγων παντοδαπῶν, βραχυτάτας ἐπιστολὰς τῇ γραφῇ παραδέδωκε, καίπερ μυρία ἔ ἀπόῤῥητα λέγειν ἔχων, ἅτε τὰ μέχρις οὐρανοῦ τείνα θεωρήματα ἐπιφθάσας, ἐπ' αὐτὸν δὲ τὸν θεοφυτὸν παράδεισον ἁρπαγείς, καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀπορρήτων ῥημάτων ἀκοῦσαι ἀξιωθείς. καὶ μέντοι οὐδ' οἱ λοιποὶ τῶν Χριστοῦ φοιτηταὶ δώδεκα μὲν Ἀπόστολοι, οἱ δὲ μαθηταὶ, καὶ ἄλλοι πρὸς τούτοις μυρίοι, ἀλλ' ἄπειροι λόγων ἐτύγχανον. ἐκ ὅμως ὅλης ἐξ ἁπάντων τῆς τῶν Κυρίου ἀῤῥητείων τὰ ὑπομνήματα Ματθαῖος ἁπλῶς καὶ ἰδιωτικῶς ἀπελιλοίπασιν, ὡς ἔ ἐπάναγκες ἐπὶ τὸ γράφειν ἐλθεῖν τινὰ τὸν λόγον, ὥσπερ ἐκ Μάρκου καὶ Λουκᾶ ὕστερον. διὸ δὴ φησὶν ὁ μέγας Μάξιμος. ὁ λόγος συγγραφόμενος, ἢ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ὑπόμνημα συγγράφεται, ἢ πρὸς ὠφέλειαν ἑτέρων, ἢ καὶ ἄμφω, ἢ πρὸς βλάβην τινῶν, ἢ πρὸς ἀπόδειξιν, ἢ ἐξ ἀνάγκης.

D Μετὰ δὲ Σέβηρον ἐβασίλευσεν Ἀντωνῖνος, υἱὸς Σεβήρου, ἔ Γέτας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, μῆνας δύο. ὁ σφάξας τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἐν τῇ κόλπῳ τῆς μητρὸς, ἐμπαρέχων ἔτη ς'. Σεραπίων δέ τις μαθηματικὸς λέγων, ὡς πεθάξεται ὑπ' ἐκείνου Ἀντωνῖνος, ὁ Μακρῖνος αὐτὸν ἐδείκνυεν· ὁ ἰδεῖν αὐτὸν τῇ δακτύλῳ παρεστῶτα μετ' ἄλλων συγκλητικῶν. ὁ δὲ ὑπὸ θυμοῦ, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῆς τύχης, ὁ σωθεὶς τὸ πρόσωπον Μακρῖνα, ἀλλ' ἕτερον τῶν πλησίον ἐκέλευσεν ἀποκτανθῆναι. ὁ δὲ Μακρῖνος ἐπιθέμενος τῷ Ἀντωνίνῳ προκαταλαβὼν ἐν ὑπνῷ τῷ ἔπνῳ κατελθόντα ἐν κυνηγίοις ἀπόπατον, ἐαυτόπαρχον ἀποστείλας, ὃν τῇ ξίφει ἀνεῖλεν, εἶπεν πρὸς αὐτὸν, ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέσφαξας, οὕτω χαρᾷ σε. ἐπὶ τούτου πρώτου ἐπίσκοπος κατέστη Βυζαντίου Φιλάδελφος, ἔτη τρία· πρόεστο δὲ πρότερον ὁ ἐκκλησίας ἔτη ὀ. πρεσβύτερος τις.

E Μετὰ Ἀντωνῖνον ἐβασίλευσε Μακρῖνος, ὃς ἦν τὸ γένος Μαῦρος Καππαδόκης, ἔτη ε'. Εὐτυχιανὸς δέ τις παραλαβὼν τὸν Ἄβιτον, ὡς Ἀντωνίνου

ἰὸν ἔτη μείχεσι, περιῆπτε ἄγδημα, ἓ αὐτοκράτορα ἀνηγόρευσε· καὶ δὺς χρυσίον τοῖς στρατιώταις, ἀντῆρε, καὶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ Μακρίνου· καὶ ἡττηθεὶς Μακρῖνος ἔφυγε, καὶ ἀποφάγων μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

Αβιτος, ἤτοι Ψευδαντωνῖνος (οἱ δὲ Αὐρήλιον Αντωνῖνον Ηλιογάβαλον αὐτὸν λέγουσι) ἐβασίλευσεν ἔτη γ'. μῆνας θ'. ἡμέρας δ'. ὗτος περιετετμημένος ἦν, καὶ χοιρείᾳ οὐ μετελάμβανεν. ἤρξε δὲ καὶ εἰδώλου, ὅπερ ὁσημασιν Ηλιογάβαλον. γυναικώδης δὲ ὢν, πεύσας ἦν πρὸς τὴν ἀσελγείας παθος ἐχκείμενος, ὥστε καὶ τὸν Ιεροκλέα ἔνομον αὐτοῦ ἄνδρα ποιῆσαι. ὡς δέ φησι Δίων, ὅτι Αβιτος τὸν ἑαυτὸν ἰατρὸν ἰώτιβόλει, δίψαν αὐτὸν δι' ὑστομῆς ἐμαφροδίας τῇ πόχῃ ποιῆσαι. ὃς ἐχ' τὰς ἀκαθαρσίας καὶ μιαιφονίας ἓ ἀκολασίας αὐτοῦ ἴσφαξεν, κακῶς τὸ ζῆν ἀποῤῥήξας.

Αλέξανδρος ὁ Μαμαίας υἱὸς, ἐξάδελφος Αβίτου, ἐβασίλευσεν ἔτη ιγ'. μῆνας ι'. ἐπὶ αὐτοῦ γέγονε λιμὸς ἐν Ρώμῃ, ὥστε καὶ κρεῶν αὐτοὺς ἀνθρωπείων ἅψασθαι. ὗτος ἐστρατεύσας κατὰ Περσῶν, ἡττήθη καὶ κράτος, καὶ καταφρονηθεὶς σφάττεται ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· ἧτις καὶ Χριστιανὴ ἐτύγχανε, καὶ τὸν Ωριγένην ἐν Αντιοχείᾳ ἐχτείνοντα μετεπέμψατο πρὸς ἑαυτὴν, διδαχθῆναι τὰ κατὰ Χριστὸν μυστήρια. ἐφ' ᾧ Νάρκισσος ἐπίσκοπος Ιεροσολύμων, ἐν τῷ βαπτίζειν ἐλαίῳ τὸ χρίσματος λείψαντος, ἐκέλευσεν ὕδωρ ἐν τῷ κρατῆρι βληθῆναι· καὶ ὕτω προσδεξάμενος, εἰς ἔλαιον μετέβαλε.

Μαξιμῖνος ἐβασίλευσεν ἔτη ς'. ὗτος ποιμὴν ὢν πρότερον, εἶθ' ὕστερα στρατιώτης γεγονὼς, καὶ μετὰ ταῦτα στρατηγὸς Αλεξάνδρου, δι' ἀνδρείαν σώματος, καὶ συνέσεων καὶ φρόνησιν, ὑπὸ τῶν δήμων καὶ τῆς βουλῆς προεχειρίσθη βασιλεύς. ὃς ἔχθει τῇ πρὸς Αλέξανδρον, πολλοὺς Χριστιανοὺς ἔκτεινε, καὶ τιμωρίαις, διαγμοῖς ὑγεροῖς μέγαν κατὰ Χριστιανῶν. ἐπάξειν δὲ τὰς αὐτῶν ἀσεβουργὰς γνώμης τὸ τέλος ὕβρατο, σφαγεὶς δολίως παρὰ Μαξίμου τοῦ καὶ Βαλβίνου.

Μάξιμος Βαλβῖνος καὶ Γορδιανὸς μῆνας δύο, καὶ ἀποφάγε ὑπὸ στρατιωτῶν. ὁ δὲ Γορδιανὸς πρεσβύτερος Καῖσαρ παρὰ Μαξιμίνου. Φίλιππος δὲ ὁ ἔπαρχος τῶν σίτου ἐχκομιδῶσαι τῇ στρατῇ ἐκώλυσεν. ὗτος δὲ ὢν παρὰ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐγενείας. ἐπὶ τούτου ὢν ὁ ἅγιος Βαβύλας ἐπίσκοπος Αντιοχείας· καὶ οἱ ἅγιοι Λαυρέντιος καὶ Κυπριανὸς ἐμαρτύρησαν. ἓ Εὐγένιος γέγονεν ἐπίσκοπος Βυζαντίου, ἔτη κέ'.

Μετὰ Βαλβῖνον ἐβασίλευσε Πυπλιανὸς μῆνας β'. καὶ ἴσφαξεν ἐν πολέμῳ.

Μετὰ δὲ τοῦτον ἐβασίλευσεν Ιουνίωρ μῆνας τρεῖς, ἓς ἀρῶτος ἐποίησε καισαρίδατος, καὶ πραιτώτωρας, καὶ τὰ τάγματα τῷ χολαρίων συνεκόμισεν, ἐκάλεσεν αὐτὸ Ιουνίωρων, εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα.

Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Γορδιανὸς, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη δ'. καὶ ἐν πολέμῳ συμπεσὼν τῇ ἵππῳ, καὶ θλασθεὶς τὸν μηρὸν, ἀπέθανε.

Μετὰ δὲ Γορδιανὸν ἐβασίλευσεν Οὐήνερος, υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη δύο. καὶ ὑδιεκίσας ἀπέθανεν. ἐφ' οὗ Σαβέλλιος ὁ αἱρεσιάρχης ἐγνωρίζετο.

Μετὰ τοῦτον Μάρκος ἔτη γ'.

Μετὰ δὲ Μάρκον Ιουστιανὸς ἔτη δύο· καὶ φλε-

Cedren.

A Avitum, tamquam Antonini filium adulterinum, arripuit, eumque diademate ornatum, Imperatorem appellavit: ac militibus pecunia conciliatis, pugnam cum Macrino conseruit. Macrinus victus, in fuga una cum filio occisus est.

Avitus, sive Pseudantoninus (falsus Antoninus) quem alii Aurelium Antoninum Heliogabalum nominant, regnavit annos III, menses IX, dies IV. Fuit is circumcisus, & porcina carne non vescebatur: simulacrum colebat, quod appellabat Heliogabalum. Adeo fuit effeminatus, & libidinibus obscœnis deditus, ut Hieroclei quoque liberto nupserit. Et ait Dio, postulasse Avitum a medico, ut se utero fecto utrique sexui aptum arte efficeret. Hic propter impuritatem ac B flagitiosam vitam jugulatus, male malus perit. HELIOGAB. Imperator.

Alexander Mamææ filius fratre Aviti genitus, imperavit annos tredecim, menses octo. Tanta sub eo Romæ fuit fames, ut etiam humanis vescerentur carnibus. Is cum in Persas expeditione facta magno prælio victus esset, contemptus a suis, & cum matre occisus est. Fuit ea Christianæ religionis: & Origenem Antiochiæ degentem ad se vocavit, ut ex eo Christianæ fidei mysteria disceret. Eo tempore Narcissus Hierosolymorum episcopus, cum inter baptizandum oleum unctionis sacræ defecisset, aquam crateri imponi jussit, eamque Deum precando in oleum transmutavit. ALEXANDER Mamææ F. Imperator.

C Imperavit deinde Maximinus annos sex. Fuerat initio pastor, inde miles, & post sub Alexandro tribunus militum, ob fortitudinem ac prudentiam imperio est a Senatu Populoque Romano præfectus. Odio autem Alexandri, qui multos Christianos secum honorifice habuerat, gravem Christianorum vexationem instituit. Deditque dignas impietatis pœnas, a Maximo & Balbino per fraudem interfectus. MAXIMIN. Imperator. *Edit. Paris. pag. 257.*

Maximus Balbinus & Gordianus, menses duos: & interfectus est a militibus. Gordianus autem jam ante fuerat a Maximino Cæsar appellatus. Philippus autem præfectus alimenta in castra deferri prohibuit. Is fuit pater sanctæ martyris Eugeniæ. Ea tempestate episcopus Antiochiæ fuit sanctus Babylas: & sancti Laurentius ac Cyprianus pro veritate supplicium pertulerunt. Et Eugenius episcopatum Byzantinum occepit, ac gessit annos viginti quinque. 104

Post Balbinum imperavit Pupienus menses II. occisus est in bello.

Post hunc junior * menses III. Is primus instituit candidatos, & protectores, & ordinem Scholariorum, quem Juniorum a se nominavit. *Gordianus.

Post hunc filius ejus Gordianus imperavit annos VI. in bello cum equo corruens, fracto femore mortuus est. E

Successit ei filius Uniorus: qui cum biennium imperasset, aqua intercute necatus est. Sub eo Sabellius hæreseos auctor innotuit.

Post Uniorum, Marcus imperavit annos III.

Post hunc Hostilianus, biennium. is cum venam incidisset, in somnis ea rur-

ſum aperta ſanguis effuſus, atque ita exanimatus ipſe ſe eſt.

PHILIPPUS Imperator.

Poſt hunc Philippus imperavit annos VI S. In Chriſtianæ religionis ſuit ſtudioſus, prudentia & æquitate inſigni. Ortus fuit Boſtris Europæ urbe: ubi & urbem condidit, a ſe Philippopolin dictam. Pactum iclt cum Sapore Perſarum rege. Is ob corporis magnitudinem admirationi fuit, cum io eum uſque diem tantus homo viſus non fuiſſet. Interfectus eſt Philippus una cum filio, contra Decium pro Chriſtianis propugnans.

VALERIAN.

Valerianus imperavit annum: eſtque a populo ſuo occiſus. Sub eo ita Dei peſtis univerſo terrarum orbi immiſſa, humanum genus attrivit. Num & a terra, & a mari vapores exhalabant, veotique pœtetea & auræ a fluviis atque a paludibus ubi vapores ſpirabant, reliquæ ſaniei mortuorum ſimilis appærebat. Itaque continens abique peſtilentiu, morbique gruvet & inſanubiles innumeram hominum multitudinem abſumpſerunt, adeo ut pleraque cadavera inhumata jacuetint.

GALLUS & VOLUSIAN. *Edit. Pariſ. pag. 538.*

Poſt Valerianum Gallus & Volufianus imperuverunt annos II. menſes VIIII. Eo temporu peſtis iovaluit, ab Æthiopia in occiduam aſque terræ partem propagata: neque ulla fuit urbs ejus expers, maltæ etiam bis ea lue infeſtatæ. Obtinuit annos XV. cœpit autumno, & deſiit ſub ortum Caniculæ. Propagabator morbus iſte etiam veſtimentis, ſoloque adeo aſpectu, neque fuit domus io qua nemo eſſet otiotuus. Alii metu eootagionis eudavera relinquebunt inſepulta. pii autem ægrotos ſecure curanter, luem ſibi adſciſcebaot, cumque lir aut poſt eos ipſi quoque moriebaotat. eo tempore Scythæ trajecto Iſtro, omoem occidentem, Italiamque totam incurſionibus depræduti ſunt, & Aſiam occupaverunt, ſolis Ilio & Cyzico urbibus exceptis. Voluſianus Gulli filius erat. Gallus a ſua uxore dormiens jugulatus eſt: Voluſianum milites trucidaverunt.

Peſtis.

DECIUS Imperator.

Declur imperavit biennium. Is multos ſanctos ſupplicio affecit, ac occi tradidit. Sub eo B. Cyprianus, & beata Juſtina, cum Epheſi ſeptem pueri, magnaque ſanctorum multitudo ob veræ religionis profeſſionem necati ſunt. Is edixit, ne Romæ mulieres Chriſtianæ caput velureot: ſperans eu turpitudine, ficuti putabatur, ad falſam religionem pertrahi eas poſſe. Verum eæ maluerunt oudo capite prodire. Inde eſt, quod ia hunc uſque diem Chriſtiaoæ perfectæ mulieres audo locedunt capite, Judææ autem & Ethnicæ tecto. Sub Decio Babylas Antiochenæ, Flavianus Romæ, Alexander Hieroſolymæ, Dionyſiuſque Alexandriæ epiſcopi, vetitati divinæ teſtimonium toleranda nece tulerunt. Et Novatus presbyter ab Eccleſia defecit, eos qui in perſecutione diis immolaſſent, pœniteotiam agentes non recipiens. Tunc & Elceſæus hæreſeos princeps ianotuit. Decius Gulli artibur eſt a Scythis una cum filio io palude ſuffocatur, corporaque eorum inventa non ſunt. ita ſuæ ſævitiæ pœnas dedit.

ÆMILIAN. Imperator.

Æmilianus unnum anum Imperavit: eſtquu a militibus io palatio occiſus.

βοτομηθεὶς, ὲν τῇ καθύδῳ ἐξεχύθη τὸ αἷμα αὐτῶ, ἢ λεπτυθυμήσας ἀπέθανε.

Μετὰ τοῦτον ἐβασίλδευσε Φίλιππος ἔτη ζ'. ὃς ὑπῆρχε τῶν τ Χριστιανῶν πίστεως ασυδαῖος, σωφρονεῖ ἢ ἐπιεικείᾳ κεκοσμημένος. ὡρμᾶτο δὲ ἀπὸ Βόστρας τῆς Εὐρώπης, ἔνθα ἢ πόλιν φκοδόμησεν, ἀπομάσας αὐτὴν Φιλιππόπολιν. ὗτος ασυδὰς εἰρήνευε ὑποίει μὲν Σαπώρη βασιλέως Περσῶν, ὃς ἐθαυμάζετο ἐπὶ μεγέθει σώματος· μέχρι δὲ ἐκείνου τ χρόνου πολλοὶτος ἀνθρωπος οὐκ ὤφθα. ἀπρὶ δὲ ἅμα τῇ υἱῷ, ὑπὲρ Χριστιανῶν τῇ Δικίᾳ ἀγωνιζόμενος.

Οὐαλεριανὸς, ἔτος ἓν· ἢ ἐσφάγη ὑπὸ τῶν λαῶ αὐτοῦ. ἐφ' ὃ ἐπὶ πᾶσαν πλὴν οἰκουμένην τῷ Θεῷ ὀργὴν μεγάλην ἐκπέμψαντος, λοιμώδης νόσος τὸ ἀνθρώπινον γένος διέφθειρεν. ὑπὸ δὲ τ γᾶς ἢ τῆς θαλάσης ἀτμοὶ τινὲς ἀνίεσαν, ἐ σφὲς τότοις ἄτμοις ἢ αὖραι τῷ ποταμῶν ἐ λιμνῶν ἀναμίσους ἀπέπνεον, ὡς νομίζειν πεφρῶν ἐ χώρας εἶναι τὰς δρόσους. σωμχεῖς ἓων ἐκ τότου λοιμοὶ πλὴν ὀλίγων σωνέχεν, ἢ βαρία ἢ ἀνίατα σώματα, ἢ ἄπειρος ἢ ἀναρίθμητον γενέθαι τῷ ἀνθρώπων τὸ πλῆθος, ὥστε τὰς πλείονας τ πνθνώτων ἀτάφους ὑπολιμπάνεθαι.

Μετὰ δὲ Οὐαλεριανὸν ἐβασίλδσε Γάλλος ἢ Βολουσιανὸς, ἐτ β'. μῆνας κ'. ἢ ἐπεκράτει λοιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀπὸ Αἰθιοπίας μέχρι τῆς δύσεως, ὡς μηδεμίαν πόλιν μείναι τότε ἄμοιρον. πολλοὺς δὲ ἢ δὶς τῆς πόλεως ἐπῆρχεν. ἐκράτει δὲ ἔτη ιε'. ἀρχόμενος ἀπὸ φθινοπώρου, ἢ λήγων τῇ τ κυνὸς ἐπιτολῇ. μετεδίδου δὲ ἡ νόσος αὕτη ἀπό τι ἱματίων, ἢ ψιλῆς θέας. ἢ ὃ λῶ οἰκίας, ἐν ᾗ τεθνηκὼς ἦν λῶ. ἢ εἰ μὴ φόβῳ τῶ μὴ μεταλαβεῖν τῆς νόσου, ἄταφος ἦαν τοὺς τεθνηκότας. οἱ δ' εὐσεβέστεροι δὲ ἀπαραφυλάκτως τοὺς νοσοῦντας θεραπεύοντες, οἰκείαντὲς τὴν νόσον ἐπεσπῶντο, ἢ συὼ ἐκείνοις, ἢ μετ' ἐκείνους τὸν βίον μετήλλαττον. ἐπὶ τότου οἱ Σκύθαι τὸν Ἴστρον περάσαντες, πᾶσαν τὴν δύσιν ἢ Ἰταλίαν, ἀναπλῶν τε ἢ Ἀσίαν ἐπόρθησαν ἢ παρέλαβον, δίχα μόνης Ἰλίου ἢ Κυζίκου. λῶ δὲ Βολουσιανὸς υἱὸς Γάλλου. ἢ ὁ μὲν Γάλλος ἐσφάγη, καθύδων ὑπὸ τ ἰδίας γυναικὸς· ὁ δὲ Βολουσιανὸς, ὑπὸ στρατιωτῶν.

Δέκιος ἐβασίλδσεν ἔτη β'. ὗτος πολλὺς ἁγίους ἐτιμώρησατο, ἢ θανάτῳ παρέδωκε. ἔν ἁγίοις Κυπριανὸς, ἔν ἁγία Ἰουστίνα ἐμαρτύρησαν, ἢ οἱ ἐν Ἐφέσῳ ἑπτὰ παῖδες, ἢ πλῆθος ἁγίων πολὺ ὗτος ἐθάνατσεν ἐν Ῥώμῃ, τὰς Χριστιανὰς γυναῖκας μὰ ἐξεῖναι καπαλύπτεθαι τὴν κεφαλὴν, οὐόμενος ἐξ' τ νομιζομένης αἰσχύνης ταύτης εἰς εἰδωλολατρείαν ἑλκύσαι. αἱ δὲ μᾶλλον ἀκαπακάλυπτοι φοίτησαν, δόξαν ἠγόμεναι τὴν ὑπὲρ Χριστῦ δουῆσαν ἀτιμίαν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· ἔθνη ἄχρι τ τοῦ αἱ μὲν ἀκριβεῖς Χριστιανῶν γυναῖκες ἀκαπακάλυπτοι φοίρχονται, αἱ δὲ Ἰουδαῖαι ἢ ἄπιστοι καπακαλύπτονται. ἐφ' ᾧ ἢ Βαβύλας Ἀντιοχείας, ἢ Φλαβιανὸς Ῥώμης, καὶ Ἀλέξανδρος Ἱεροσολύμων, ἢ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας, ἐμαρτύρησαν. ἢ Νοβάτος πρεσβύτερος ὢν τῆς ἐκκλησίας ἀπέστη, ὃς τοὺς ἐπιθύσαντας ἐν διωγμῷ μετανοοῦντας οὐκ ἐδέχετο. ἐπὶ τότε Ἐλκησαῖος αἱρεσιάρχης ἐγνωρίζετο. ἀπρὶ δὲ Δέκιος ὑπὸ Σκυθῶν, ὑποθήκας Γάλλου ἐν τέλματι ὑποστηγεὶς μ' τῶ υἱοῦ, ὠδίς μηδὲ τὰ σώματα αὐτῶν εὑρεθῆναι· ἄξιον τῆς θηριωδίας αὐτῶν τὸν θάνατον εὑράμενος.

Αἰμιλιανὸς ἐβασίλδσεν ἔτος ἕν, ἢ ἐσφάγη ἐν τῷ Παλατίῳ ὑπὸ τῶ στρατιωτῶ.

Ουαλεριανὸς ἡ Γαλλιῶνος ἔτη ιέ ὑφ' ὧν ὁ Ουαλεριανὸς πόλεμον μὲν Σαπώρῃ τῷ Πέρσῃ ποιήσας, καὶ δορίαλωτος γενόμενος ἐν Καισαρείᾳ, ἔχων μυριάδας β'. ὑπὸ Σαπώρου ἐνδαρεὶς ἐπλάτυνεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Γαλλιῶνος μὲν ἦν πατὴρ, φεύγειν δὲ τὰ πολλὰ οἱ στρατιῶται τῷ Ρωμαίων ὑπῆρχον. ἐφάνη δὲ ἡ αὐτὸς ὑπὸ στρατιώτῃ, πλησίον Μεδιολάνων· ἐπὶ τούτου ἤκμαζε Γρηγόριος ὁ Θαυματουργὸς καὶ οἱ αἱρεσιάρχαι Αρτέμων καὶ Συνέπων ἐγνωρίζοντο.

Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. ὗτος πάππος γέγονε Κωνσταντίνου, τοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου Τ' ἁγίου καὶ μεγάλου. ἐπὶ τούτου οἱ Σαῦθαι περάσαντες, καὶ τὰς πόλεις περθήσαντες, παραλαβόντες δὲ καὶ τὰς Αθήνας, συνάγαγον πάντα τὰ βιβλία, καὶ ἐβούλοντο καῦσαι, εἷς μή τις ἐξ αὐτῶν ἀρέσαν τῷ ἄλλων καὶ πολὺ φρονῶν, ἐκώλυσεν αὐτούς, εἰπών, ὅτι περὶ ταῦτα οἱ Ρωμαῖοι σχολάζοντες, τῷ πολέμων ἀμελοῦσι· ὗτος Αὐρηλιανὸν εἰς τὸν βασιλείαν προαγαγὼν τελευτᾷ.

Κυιντιλιανὸς ἀδελφὸς Κλαυδίου ἐβασίλευσεν ἡμέρας ζ'. ἐπειδὴ δὲ ἤγγιζεν Αὐρηλιανὸν ἐπιβαίνειν μέλλοντα τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ, ἑαυτὸν ὑπεξάγει τοῦ βίου, τὸν φλέβα τμηθεὶς τῆς χειρὸς ὑπὸ τινος ἰατροῦ, μέχρις ἂν λειποψυχήσας ἀπέθανεν.

Αὐρηλιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη ς'. αἱρεθεὶς ὑπὸ στρατιωτῶν μεταξὺ Ηρακλείας καὶ Βυζαντίου, ἐν τῇ καλουμένῃ καινῇ φρουρίῳ, ὅπερ ἐγχωρίως αἰνοφλωρεὶν λέγεται. εἶχε δὲ ὑπακουστὴν Αὐρηλιανὸς τινά, ὃς ἀείφρων αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα καὶ λεγόμενα· ἀπειληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ποτὲ παρ' αὐτῷ δή τινα αἰτίαν, καὶ φοβηθείς, ἐμιμήσατο τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγγράφως ποιησαμένου ὀνομασίας δωρεῶν ὡς ἐπὶ θάνατον ἀχθησομένων, ὅπως φοβηθέντες ἀπέλθωσιν αὐτόν. ἐπὶ τούτου ὁ ἅγιος Χαρίτων ὡμολόγησε, καὶ Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς τοῦ θρόνου Αντιοχείας καθῃρέθη. ἐφ' οὗ Μάνης ὁ μιαρὸς καὶ τετσαρακοντάρπος ἀνὴρ, Χελχὼν ἑαυτὸν καὶ Παράκλητον ἄγιον μορφαζόμενος, καὶ ἐν πᾶσι κἀρίστοις εἴ τι κακὸν ἐραυζόμενος, ἐκ Περσίδος εἰς τὴν Ρωμαίων γῆν κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν εἰσήνεγκεν.

Οὗτος οὖν ὁ μιαρὸς Μάνης, ὁ καὶ Σκυθιανὸς λεγόμενος, Βραχμάνης ὢν τὸ γένος. διδάσκαλον ἔσχε Βοῦδαν, τὸν πρώην καλούμενον Τερέβινθον· ὃς παιδευθεὶς ὑπὸ Σκυθιανοῦ τὰ Ελλήνων δοξάζοντος, τὴν Εμπεδοκλέους ἀγάπησεν αἵρεσιν, δύο ἀρχὰς λέγοντος, ἀντικειμένας ἀλλήλαις. εἰσελθὼν δὲ ἐν Περσίδι, ἐκ παρθένου ἑαυτὸν ἔφασκε γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀνατεθράφθαι. καὶ συγγραψάμενος βιβλία τέσσαρα, τὸ μὲν ἐπονύμασε τοῦ μυστηρίων, τὸ δὲ τὸ εὐαγγέλιον, τὸ δὲ τοῦ Θησαυρῶν, τὸ δὲ τοῦ περαλαίων. καὶ ὁ μὲν Βούδας, ὁ καὶ Τερέβινθος, ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου συντριβεὶς ἀπώλετο. γυνή δέ τις, παρ' ἣ κατέλυσε, καὶ κατοπτεύσασα, τὰ χρήματα καὶ τὰς βιβλίους βίβλους πληρονομήσασα, ἀγοράζεται παιδάριον ἐξ ἐπιτυμβίου Κούβρικον· ὃν καὶ διδάξασα γράμματα, καὶ ἐλευθερώσασα, πληρονόμον τῆς ἑαυτῆς πάντων καθίστησιν· ὁ δὲ λαβὼν τὰ βιβλία τοῦ Βούδα, καὶ τὰ χρήματα, διῆρχετο τὴν Περσίδα, μᾶλλον ἑαυτὸν ὀνομάζων· καὶ τῆς πλάνης τοῦ Βούδα σωτῆρα γενόμενος,

Valerianus & Gallienus imperarant annos quindecim. Hic Valerianus cum Sapori Periæ bellum intulisset, ab eo captus est apud Cæsaream, viginti millia hominum in exercita ducens: estque ei pellis detracta, atque ita periit. Filius autem ejus Gallienus ei succedens, primus equitum turmas instituit, cum hactenus Romani milites fere pedites fuissent. Interfectus est a militibus apud Mediolanum. Sub hoc floruit mirificus Gregorius, & inortuerunt Artemon atque Synepon hæresium auctores. VALER. & GALIENUS Imperatores. 105 Edit. Paris. pag. 259.

Claudius imperavit annos 1r. Is avus fuit Constantini ejus, qui sanctum Constantinum Magnum filium reliquit. Sub hoc Scythæ in Europam effusi, multas arbes, inque his etiam Athenas vastarunt. Athenis captis, omnes libros in anum congesserunt, ut eos comburerent. Sed ab hoc eos consilio quidam reliquis longe prudentior detraxit, quod diceret, Romanos libris deditos, bellicam rem neglecturos. Mortuus est, successore Aureliano sibi designato. CLAUDIUS Imperator.

Quintilianus Claudii frater Imperium dies VII. tenuit. qui eum audiret Aurelianum ad occupandum imperium advenire, seipsum vita privavit, venam brachii a medico secari jusso, neque lohibito sanguine, ut ex animi deliquio moreretur. QUINTIL.

Aurelianus imperavit annos sex. necarus est a militibus inter Heracleam & Byzantium, in loco qui Novum castrum, ipsorum lingua Kenophlorium nuncupatur. Habebat Aurelianus auricultatorem quemdam, qui omnia ad ipsum deferebat quæ fierent aut dicerentur. Is sibi metuens ab Imperatore, nescio qua de causa minis ab eo sibi intentatis, manum ejus imitatus, schedam conscripsit, qua primores neci destinarentur; ac primores illa lecta, ut suum periculum effugerent, imperatorem occiderunt. Sub hoc beatus Chariton confessus est, Paulusque Samosatenus episcopatu Antiocheno dejectus. Eodem imperante impurus ille & detestabilis Manes exstitit, qui sibi Christi & Spiritus sancti speciem fingebat: atque ex hæresibus omnibus mali aliquid corradens, Dei permissa ex Persida in Romanorum ditionem irrepsit. AURELIAN.

Manes ille vasanus, qui & Scythianus appellabatur, Brachman erat natione. Præceptorem autem habuit Budam, qui olim Terebinthi nomen gesserat: hic Græcas opiniones amplexus, Empedoclis decreta sectatus est, qui duo contraria principia statuerat. In Persidem Budas cum venisset, de virgine se natum, & in montibus educatum dixit. Scripsit libros quatuor: quorum tituli sunt, De mysteriis, Evangelium, Thesaurorum, Capitum. Atque is quidem Budas Terebinthus ab impuro genio contritus periit. Mulier autem quædam, cujus utebatur hospitio, & apud quam sua deponebat, impios istos libros hæreditario consecura, puerulum septennem emit, nomine Cubricum: quem litteras docuit, libertateque donatum hæredem omnium suarum rerum instituit. Is ergo Cubricus libros Budæ, pecuniamque nactus, Persidem peragravit, Manetem sese nominans, ac Budæ errorem spargens, libros ejus a se Manetis & Manichæorum origo. pag. 260.

elaboretos jactabat. Hunc rex Perſarum vivum excoriari juſſit, quod filio ejus mortem attuliſſet. Cum enim regis filius ægrotaret, & a medicis multa induſtria curaretur, Manes polliciſus eſt ſe eum ſanitati abſque medicina reſtituturum: itaque ſubmotis mediis, incuſia & nugis ſuis puerum necavit. Ideoque dignam mercedem tulit, detracta miſero corpori cute. Enimvero vaecors ille Manes vetus Teſtamentum sepudiat, mundique & hominis creationem impie calumnietur, a Deo non bono factam, quod interitui ſit & mutationi obnuxia. Novum, utpote boni Dei, admittit. Chriſtum noe revera, ſed opinantibus tantum hominibus apparuiſſe, ac ſpectrum fuiſſe affirmat. Ad hæc ſceleratas quaſdam occultationes, nocturna ſacra, & illicitos concubitus, atque infanda flagitia uſurpavit. Fatum, migrationes animarum in alia corpora, multaque alie profeſſus eſt, Græcorumque pravas & vanas opiniones tueri Deo adverſus inviſuſque ille docuit. De eo ſic Theodorus Raithenſis presbyter: Manes, inquit, tenebsarum luci adverſarum inventor, imo figmentum poteſtatis tenebrarum, imaginatus eſt atque ſomniavit Chriſtum nudo ſimulacro, & ſpecie humana corporis vacua epparuiſſe: viſumque modo ea agere proptes nos, atque pati, quæ ſcripta ſunt, cum revera nihil eorum faceret, ſed is impoſture atque opinione homines lactaret, inter quos verſari putatus ſit. Ea de cauſa dues Chriſti naturas negat, ſolam ei Deitatem concedens.

Paul Samoſatenus hæreſiarch. Fuit autem coætaneus hujus Manetis Paulus quidam patria Samoſetenus, epiſcopus autem Antiochiæ magnæ. is Chriſtum nudum fuiſſe hominem impie aſſeruit: inque eo Verbum Dei ita inhabiteviſſe, ut in quovis alio prophetarum. Inde duas naturas a ſe invicem diviſas, nullaque omnino copula unitas in Chriſto fuiſſe ſtatuit, ut alius fuerit Chriſtus, aliud Verbum in eo inhabiteus. Hæ primum igitur duæ ſunt enatæ hæreſes, quæ duas & unam naturam Chriſtn, non quomodo oportuit, ſed male & impie adſcribunt: alteraque earum deitatel Chriſti, altera humanitati derogat.

Apollinarii error. *Edit. Pariſ. pag. 361.* Poſtea temporis Apolinarius quidam extitit, epiſcopus Laodiceæ Syriæ, noverem euctor vanitatum. Cum enim Ariani corpus Chriſti prorſus inanimum dicant: illa a Chriſto carnem anima vitall animatam fuiſſe aſſumptam perhibuit: ſed qai mentem noſtram minime adſciverit. nihil quippe ei corpori opus fuiſſe humana mente, cum a deitate in id illapſa gubernaretur. Ac ne potuiſſe quidem recipi in id corpus eliam intelligeodi facultatem, præter divinam. His poſitis, contendit unam fuiſſe Verbi & carnis eſſumptæ naturam: quippe ad hominis conſtitutionem cum caro non ſufficeret, neque hominis nomen mereretur.

Theodori error. Poſt hos prodiit quidam Theodorus Mopſæ Heſtiæ, quæ urbs eſt Ciciliæ, antiſtes. Is plane Apolinario adverſus, intrepide Chriſtum contumeliis non levibus auſus eſt afficere: fuiſſe eum vulgarem, neque nobis potiorem natura

A ἢ τὰ βιβλία πονήματα ἴδῃ ἴλιγγι εἶναι. ὃν ὁ βασιλεὺς Περσῶν ἐξέδειρε ζῶντα, ὡς θυγάτηρ γινόμενον τῷ υἱῷ αὐτοῦ φόβητρον. τοῦ δὲ βασιλικοῦ παιδὸς νοσοῦντος, ἢ πολλῆς ἰατρικῆς ἐπιμελείας λαμβανούσης, ἐπηγγείλατο Μάνης χωρὶς ἰατρείας ἀνασῶσαι τοῦτον· ἢ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν λυπούσας, ἰθανάτωσε τὸ παῖδα ἀμελείᾳ & παραλογίᾳ, ἢ ὑπὲρ τῶν μισθὸν ἐπάξιον εἰκότως κομίζεται & ἐκδαρεὶς τὸ πασθλίαν αὐτοῦ σώματος. ὁ τοίνυν ἀμβρότατος ἐκεῖνος Μάνης, ὁ παλαιὸν βιβλιοβαλόμενος & παλαιὰν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ καινὴν ποιούμενος πᾶσαν, ἢ τὸ ἀνθρώπου κατασκεύασμα, ὡς ἀγαθοῦ τινὸς Θεοῦ γεγονέναι βλασφημῶν, ὑπὸ φθορὰν ἢ ἀλλοίωσιν ὑπάγειν· & τίνας ὡς ἀγαθοῦ δῆθεν ἀρεσκόμενος Θεῷ, ἢ καθαρσίαν ἢ δόκησιν & Χριστὸν παρεισάγει πρατθεῖν. καὶ πρὸς τούτοις καταδύσεις τινὰς ἐναγεῖς ἢ νυκτερεινὰς τελετὰς, & παρανόμους ἐπισυνάξας μίξεις & ἀρρενοποιίας, ἢ εἱμαρμένης ἢ μετεμψυχώσεις, ἢ ἄλλα πλείονα φλυαρήσας, ἢ διδάξας τὰ τῆς Ἑλληνικῆς πονηρὰ ἢ μάταια δόγματα, ἀρτιωθεὶς ἐπαίδευσε ὁ Θεομισὴς & Θηλαῖος. περὶ οὗ φησὶ ἢ Θεόδωρος ὁμοεθνὴς Ραιθῆ Μάνης ὁ τῶ ἀντιθέτου σκότους ἐφευρετὴς, μᾶλλον δὲ τῆς ἐξουσίας τὸ σκότος ἀνάπλασμα, φαντασίᾳ ψιλῇ ἢ χρήματι ἀχράντῳ σώματος ἀνθρωπείου πεφαντάσθαι & Κύριον ἐφαντάζετο ἢ ὠείραττε· ὥστε φαίνεσθαι μὲν ἄττα ἐκεῖνον, ἢ πάσχειν, ἢ πράττειν ἅπερ ἦρα, ἢ πιπονθὸς καθ' ἡμᾶς· μηδὲν δὲ τούτων ἀληθείᾳ & ἀράγματι ὑπάρξαι, ἀλλὰ δοκήσει μᾶλλον ἢ ἀπάτῃ ἀποβιαζόμενον τοὺς ἀνθρώπους, οἷς ἢ συνεπλάσθαι νενόμισται. ἐξ οὗτοι ἢ φύσεις δύο παραπέπτωκε λέγειν ἐπὶ τῶ Κυρίῳ, ἀλλὰ μίαν & τὴν Θεότητος.

Παῦλος δέ τις τῇ Μάνητι πάτρῃ σύγχρονος γεγονὼς, ὃ γένος μὲν Σαμοσατεὺς, Ἀντιοχείας δὲ τῆς μεγάλης ἀρχιερεύς, ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι & Χριστὸν ἐδυσφήμησεν. ἅπερ δὲ οἱ ἕκαστον τῶν προφητῶν, ὅπως ἢ ἐν αὐτῷ γενηθῆναι τὸ Θεῦ Λόγου τῶν οἰκεῖον. ἐνθεν δὲ & δύο φύσεις διῃρημένας ἐχούσας ἢ ἀκοινώνητους αὐτὰς ἑαυτὰς εἶναι πανταχοῦ ἐν Χριστῷ, ὡς ἄλλο αὐτὸ εἶναι τὸ Χριστὸ, ἢ ἄλλο τὸ κατοικοῦντος ἐν αὐτῷ Θεοῦ Λόγου. αὗται μὲν οὖν αἱ πρῶται φυαὶ τῶν μίαν φύσιν, ἢ τὰς δύο κακῶς & δυσφήμως ἐπὶ Χριστῷ λέγουσι· τὸ μὲν ἐκ ἀναιρέσει τῆς Θεότητος, τὸ δὲ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν ᾗ τῆς ἐξῆς χρόνοις Ἀπολινάριος τὶς ἐφύη, πρόεδρος Λαοδικείας τῆς Συρίας, ματαιοφροσύνης ἐπάρας εἰσηγητάμενος. τῷ δὲ Ἀρειανῶν ἄψυχον πάντῃ λεγόντων τὸν τῶ Κυρίου σάρκα, αὐτὸς ἐφη, ὅτι σάρκα μὲν ἐμψυχωμένην ψυχῇ ζωτικῇ ἀνέλαβεν ὁ Κύριος. νοῦν δὲ & ἀμέτοχον ἀνθρωπικοῦ· μηδὲ δὲ διὰ τὴν σάρκα φησὶν ἐκείνην ἀνθρωπείου νοὸς ἠγεμονεύεσθαι ὑπὸ τῶ αὐτῶ ἀνθρωπείου νοὸς ἐγκρατεύεσθαι ὑπὸ τῶ αὐτῶ ἐνοικοῦντος Θεῦ Λόγου· ἀλλὰ μηδὲ χωρεῖν αὐτῶ ἄλλην τινὰν δύναμιν παρὰ & θείαν. ταῦτα ὑποθέμενος, ἰσχυρίζεται μίαν εἶναι τὴν φύσιν τῶ λόγου ἢ τῆς σαρκώσεως, ὡς ἅτε τῆς σαρκὸς ἁπλῶς οὔσης εἰς τὸ εἶναι ἄνθρωπον, ἢ μὴ & ἕτερον μὲ ἄξιον φησὶν ὀνομάζεσθαι.

Μεθ' ὃν ἀναφαίνεται τὶς Θεόδωρος, τῆς Μόψου ἐπίσκοπος, πόλεως ἐν τῇ Κιλικίᾳ, τὸν ἐγκυρίαν λαχών. ἢ ἐπ ἰθρμότερα τῇ Ἀπολιναρίῳ φερόμενος, ὕβρεις ἐπὶ τὸν τυχόντας πλημμελῆ ψυχῇ ἢ ἀφόβῳ καρδίᾳ κατεχίει τῶ θεοπέσου Χριστοῦ, ἄνθρωπον ἴσα

τῷ καθ' ἡμᾶς ἢ κοινὸν ἀπακαλῶν · ἐξ ἐκ προκοπῆς λαβόντα τὴ χάριν τοῦ Θεοῦ, Θεὸν ἀνομάζεσθαι, ἐξ ἐκ τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίσματος ἀξιωθῆναι, καὶ τὴ ἁγίου πνεύματος δωρεᾶς, ἐν τρόπῳ εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος βαπτιζόντος. τὸν δὲ Θεὸν Λόγον ἐξ ἐκ ὑπερβάλλουσαν ἀρετὴν αὐτοῦ κατ' ἐξοχὴν ἑαυτῷ καταπιόντα, μεταδῶναι τῆς θείας ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκυνήσεως ἐσόμενον μετὰ καὶ πλουσίως. ταῦτα καὶ ὑπαρκτὰ πολλὰ τοιαῦτα δυσφημέσας, δύο φύσεις ἰδιοπροσώπους ἐδογμάτισεν ἐπὶ Χριστοῦ χρόνοις τοῖς, καὶ μόνον ἀλλήλαις ἑνωμένας. δεσπόζειν δὲ αὖθ βλάσφημος, τὴν μίαν φύσιν καὶ δύο φύσεις ἐν Χριστῷ μὴ χρὴ καὶ ὀρθὸν λόγον ὁμολογεῖσθαι.

Μετὰ δὲ τοῦτον γίγνεταί τις ὀνόματι Νεστόριος, ἀπὸ Γερμανικείας τῆς Συρίας, τὸν θρόνου Κωνσταντινοπόλεως δραξάμενος, ὁμοίως τῇ φωνῇ τῶν ἐν Χριστῷ δύο φύσιων καταχρήσασθαι. Παύλου καὶ Θεοδώρου τοῖς ἑαυτοῦ προγόνοις ἑπόμενος. ὡς μὲν γὰρ ἐν τῇ Κιλίκων, ἀπόγονος δὲ τῶν Σαμοσατέων, καὶ ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἁγίαν Παρθένον, ἄπονόν ἁρπον πόλεμον, ἐξαρνούμενος τὸν ἑαυτοῦ Κύριον, καὶ ἀτιμάζων καὶ ἑαυτῆ δέσποιναν, ὁ δίκαιος δῆλος ἐξ ἀναίσχυντος. ἅτος ὅτι ὁ δεινὸς Νεστόριος, προσάπτης γεγονὼς τῆς Ἰουδαϊκῆς παίπης αἱρέσεως, ἄλλον εἶναι παρ' ἑαυτοῦ τὸν Χριστὸν, καὶ ἄλλον τὸν Θεοῦ λόγον καὶ πατρικὸν αὐτῷ πλάσμα ἐδογμάτισε.

Τῆς δὲ κατὰ Μάνητα καὶ Ἀπολιναρίου ἀντιθέτου μοίρας τρίτος πάλιν ὑπαντιστὴς Εὐτυχὴς, ἡγούμενος μοναστηρίου Κωνσταντινοπόλεως ἀναδείχθη· ὃς μὴ ἀντιχόμενος ὁμοίως ἡμῖν τῇ ὁμοφυᾶ καὶ σάρκα καὶ Κυρίου διομολογῶν, ἀπορρῆτο, σαλεύεσθαι λέγων ἐν τῇ Χριστῷ δύο φύσεις μὴ καὶ τούτων ἑνώσεως τε καὶ συμφυΐας. ὑ μὲν δὴ ἀλλὰ, καὶ τεραπόδη τινὰ καὶ ἀλλόκοτα παρίπλαττεν, ἐξ ἱεροῦ λόγου καπνίζεσθαι τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, καὶ ὡς ἐξ σωλῆνος τῆς Παρθένου παραβαμεῖν καὶ Θεὸν Λόγον, ἱεράσθαι τὸν ἐνδυόμενον, ἵνα δόξειεν γεγενῆσθαι ἐκ γυναικὸς καίπερ μὴ γεγενημένος. Μανιχαῖος ἦτος ὁ λόγος, καὶ πεφασπασμένος πολλῷ μᾶλλον ἐκείνου, μίαν φύσιν καὶ ἦτος διεγραμμένην παρδίᾳ καὶ Χριστὸν πρίσβδιον.

Εἶτα Σεβῆρος τις λεγόμενος, ἁρπάσας καὶ θρόνου Ἀντιοχείας, τὸν ΚΗ Μάνητα αὖθις, Ἀπολιναρίου τε καὶ Εὐτυχοῦς διεκδικῶν αἵρεσιν ἐπειρᾶτο, κυκᾶν ὅσα δυνάμεις αὐτῷ καὶ τῆς ἐκκλησίας εἰρήνην. ἐξελαθεὶς δὲ τῆς Ἀντιοχείας ὁ σασιώδης καὶ παραξίας, τῇ Ἀλεξανδρέων κυρόντι λαίλαπος καὶ θυέλλης δίκην ἐνέσκηλεν· ἔνθα καὶ ἑτέρας καταιγίδος ἀντιπνεούσης αὐτῷ τε καὶ τῇ λαῷ, συμίσχει πάντας, καὶ ἐθέμβυσε. διαπίδασε δὲ αὐτοὺς Ἰουλιανὸς τῆς καλύμβης, Ἁλικαρνασσεῦ μὲν τῆς Ἀσίας ἐπίσκοπος, τῆς δὲ Εὐτυχιανῆς κακοδοξίας προσάπτης δύθυμότατος. Σεβῆρον δὲ μίαν φύσιν εἶναι λέγοντος καὶ Χριστὸν, καὶ καὶ ἐν Χριστῷ διαφορὰν διχομένου, Ἰουλιανὸν δὲ μίαν μὲν αὖπω καὶ Σεβῆρον φάσκοντος φύσιν, ἀναιρουῦντος δὲ καὶ διαφοράν, αἴτιοι πάσης ταραχῆς καὶ ζάλης γεγόνασιν οἱ ἀνόητοι, μᾶ τοσοῦτος (κατὰ τὸ δὶ λεγόμενον) μικτὸ ἄ λόγοισι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. οἵ τινες πρὸς ἡμᾶς διμάχονται, λαμβάνοντες εἰς παράδειγμα καὶ θείας ἐνώσεως, τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἄνθρωπον· καὶ φασὶν, ἐκεῖθ τρεῖς ὁμολογεῖται φύσεις. ἀλλ'

A hominem, dicens: profecisse autem eum, illique profectibus gratiam Dei adeptum, Deum fuisse nominatum: inque Jordane cum in primis in nomen Patris, Filii, & Spiritus sancti baptizaretur, dono Spiritus sancti fuisse dignatum. Ob ejus porro excellentem virtutem, Verbum Dei io ipso arbitrio suo inhabitasse, eumque divina dignitate impertivisse, atque adorandum post mortem redegisse. Hæc & alia id genus multa ille impie asserens, tradidit in Christo duas naturas: quarum utraque per se & seorsim circumscripta sit, respectu tantum quodam inter se conjunctas. Hoc alterum est germen, unam naturam & duas naturas in Christo, non ut veritas postulat, confitentium.

Successit his quidam Nestorius, a Germanicia Syriæ ad solium Constantinopolitanum occupandum profectus. Is quoque vocabulis duarum in Christo naturarum perverse est ubusus, Paulum & Theodorum majores suos imitatus. Erat enim Cilicis ipsius filius, auctoremque stirpis Samosatenum habebat, ideoque bellum implacabile contra D. Virginem gessit; malus servus atque impudens, qui & Dominum suum differeretur, & Dominam contumelia afficeret. Is ergo perniciosus Nestorius, ducem se Judaicæ hæresi præbuit; alium per se esse Christum, aliumque rursus Verbum Dei, errorem avitum sequendo statuens. Nestorii hæresis.

C Jam Manetis atque Apollinarii adversis partibus tertius propugnator extitit Eutyches, monasterii Constantinopolitani princeps. Is carnem Christi ejusdem fuisse cum nostra naturæ atque substantiæ, confiteri non sustinuit: negavitque in Christo duas permanere naturas, post earum unionem atque concrerionem. Quin & inaudita alia atque monstrosa confinxit, corpus Christi ex cælo delapsum ajens, eoque in cœlis indutum Verbum Dei, per Virginem veluti per canalem transisse, uti natus ex muliere videretur, cum non nasceretur tamen. Manichæi istu est opinio, & quidem Manetis etiam deliriis absurdior. Is quoque igitur perversa corde unicam Christi naturam afferuit. Eutychis hæresis. *Edit. Parisi. pag. 262*

D Postea Severus quidam irrepto Antiochenæ episcopatu, turbas Manetis, Apollinarii, & Eutychetis errores defendere intendit: quantumque in ipso fuit virium, id paci ecclesiæ conturbandæ impendit. Antiochea autem pulsu homo seditiosus, & rebus turbandis inrentus, instar procellæ atque turbinis Alexandrinorum levitati incubuit. Ubi cum ex adversa parte contra eum vehemens ventus tempestatem concitasset, ingenti tumultu totus populus confusus fuit. Disturbavit enim eum Julianus quidam, Halicarnassi Asiæ urbis episcopus, unimosissimus Eutychianæ salsitatis propugnator. Nam cum Severus unam in Christo naturam esse diceret, ne differentiam agnosceret: Julianus itidem unam naturam affirmabat, sed differentiam negabat. Ita impii illi, ingenti turbæ atque tempestati causam præbuerunt: vere ignorantes (ut ait Apostolus) & quid dicerent, & quibus de rebus contenderent. Pugnant contra nos, cum pro divinæ unionis exemplo hominis ex anima & corpore constitutionem usurpamus, ajuntque nos tres in Christo naturas statuere. Scire autem debebant ignari isti atque indocti homines, Severus hæreticus. Julianus Halicarnasseus. 2. Tim. 2. De duabus naturis in Christo unitis.

nos, cum de duabus loquimur naturis, non loqui de Deo & corpore, neque de Deo & anima, ſed de Deo & homine. Neque enim proprie hominis natura id appellatur, quod humanæ naturæ pars eſt. Quippe tam corpus, quam anima, partes ſunt hominis: atque ipſæ partes rurſus in alias ſuas partes dividuntur, repetitis etiam deinceps diviſionibus in alias minores. Ita partes Chriſti diſtinctæ ſunt divina atque humana natura: anima autem & corpus aliæ ſunt partes, partis nimirum. Porro partes partium hominis, quod ad animam attinet, ſunt, ſubſtantia ratione prædita, & qualitas corporis expers. Et animæ aliud eſt quod imperat, aliud quod iraſcitur, aliud quod appetit, & quod intelligit, cogitat, meminit, atque conſulit; itemque quod appetit & attrahit, tum quod deſendit, diverſa ſunt, hiſque rurſus diviſis alia amergunt. Neque in præſeuria quærimus, partesne iſta ſint animi, an vero facultates.

Edit. Pariſ. pag. 263. Corpus quoque dividitur in partes, quarum aliæ partibus idem nomen & eamdem ſpeciem ſervantibus conſtant: aliæ diſſimilibus. ut primum in caput, manus, pedes: hæc deinde in oſſa, nervos, carnem: hæc rurſus in quatuor elementa, & ea demum in materiam aeformam. Multa porro alia philoſophantur medici de facultatibus naturalibus, quarum alism tractricent, aliam alteratricem, aliam expultricem dicunt. Multa etiam de ſenſibus, de imaginandi facultate, de vitali ae per inſtrumenta ſua dicto ſpiritu, qui animalis vitam conſervat, quem ab intellectui ſerviente diverſum ſtatuant. Quemadmodum igitur ad iſta ſimul univerſa commemoranda ſufficit nominare vel carnem vel corpus hominis: ita mentione animæ rationæ præditæ facta, ſatis etiam intelliguntur ejus partes, in quas dividitur, & ex quibus conſtat. Verum iſti, non ut hominem omnibus numeris abſolutum pronunticent: ſed ut Chriſtum calumnientur, eumque a noſtra natura alienum faciant, ne vel ne aſſumpſiſſe quidem initio noſtram naturam credatur, vel id integrum non ſervaſſe quod a nobis acceperat: propterea hujuſmodi captioſis utuntur ratiocinationibus, exemplumque propoſitum mala fide pervertentes, ineatricabilibus & exitum non habentibus ſeſe inſinuaverunt labyrinthis.

Variæ hæreſes. De his & eorum ſimilibus impiis erroribus ita ſcribit Theodoritus. Sunt quidem, inquit, nonnulli etiam nomine Chriſtiani, qui palam veritatem oppugnant. Horum alii id quod genitum non eſt, in tria partiuntur: in Bonum, Malum, & Juſſum. Alii duo numquam nata principia depingunt, invicem quam maxime contraria. Alii, qui ſe impiis iſtis opinionibus adverſari profitentur, aliam impietatis viam ingrediuntur. Unigenitum enim Dei Verbum cum fateantur eſſe Filium, tamquam factum creaturis annumerant, inque eorum ordinem conditorem rediguot. Sanctum quoque Spiritum impio ſermone divina eaterminant natura. Alii alio a recto itinere divertentes, dum veſtigiis antegreſſorum inſiſtere detrectant, longe a veritate aberraverunt. Eorum nonnulli Chriſti in carne diſpenſationem pro nobis factam prorſus inficiantur. Quidam Verbum in carnem veniſſe fatentur ii quidem, ſed ab eo tantum corpus faiſſe aſſumptum

A ἴσασιν οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀπαίδευτοι, ὅταν δύο φύσεις λέγωμεν ἡμεῖς, ἢ Θεοῦ καὶ σαρκός, ἢ τὸ μὲν Θεὸν καὶ ψυχῆς, ἀλλὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. οὔτε γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου φύσις, ἢ τῶν μέρους φύσις. μέρη μὲν γὰρ ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ σῶμα, μέρη δὲ τῶν μερῶν αἱ περὶ αὐτὰ διαιρέσεις τε καὶ ὑποδιαιρέσεις. καὶ μέρη μὲν Χριστοῦ ἀσύγχυτα, Θεότης καὶ ἀνθρωπότης. ψυχὴ δὲ καὶ σῶμα, ἄλλα μέρη τοῦ μέρους· μέρη μὲν τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ μὲν ψυχῆς, οὐσία λογικὴ καὶ ποιότης ἀσώματος· ὧν τὸ μὲν ἡγεμονικόν, τὸ δὲ θυμικόν, τὸ δ' ἐπιθυμητικόν. τούτων τὸ μὲν ἐνεργητικὸν, ὀρεκτικὸν, μνημονευτικόν τε καὶ βουλευτικόν· τὸ δὲ ὀρεκτικόν τε καὶ ἑλκτικὸν, τὸ δὲ ἀμυντικὸν καὶ πολλὰ ἕτερα τύποις ὑποδιαιρούμενα. ἀριθμοῦ τε νοῦ ζητεῖν, πότερον ὡς μέρη ταῦτα εἰσὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἢ ὡς δυνάμεις. ἀ δὲ τῶ σώματος πάλιν διαιρέσις γίνεται εἰς ὁμοιομερῆ, ἔτυπον ἴσι εἰς ἀστοιχεῖα καὶ χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ταῦτα εἰς ὀστέα καὶ νεῦρα καὶ σάρκα, καὶ ταῦτα εἰς τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ ταῦτα εἰς ὕλην καὶ εἶδος. πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα φιλοσοφοῦσιν ἰατρῶν παῖδες περὶ φυσικῶν δυνάμεων, ὧν τὴν μὲν ἑλατικὴν τὴν δὲ ἀλλοιωτικὴν, τὴν δὲ ἀποκριτικὴν ὀνομάζουσι. πολλὰ δὲ καὶ περὶ αἰσθήσεως καὶ φαντασίας, καὶ τὸ σωλῆνος τὸ ζῶον ζωτικὸν καὶ ὀργανικὸν πνεῦμα, ὅπερ παρὰ τὸ λογικὸν, ὡς φασὶν, ὑπάρχοντες· ὥστε πάντων λόγον περὶ τὸ παρέσεσθαι τούτων πάντα, καὶ σάρκα εἰπεῖν ἢ σῶμα ἀνθρώπου καὶ ἀπόρροια πάλιν καὶ τὸ λογικῆς ψυχῆς τὸ εἰς ἃ διαιρεῖται μέρη, δηλοῦσαί τε παρεῖναι τὰ ἐξ ὧν συνέστηκεν ἐν οἷς γνωρίζεται. οἱ δὲ, οὐχ ἵνα τὸν ἄνθρωπον πλήρη λοιφώσωσι, ἀλλ' ἵνα τὸν Κύριον συκοφαντήσωσι, καὶ τὸ ἀμίγητον αὐτὸ ἀλλοτριώσωσι φύσεως, καὶ ἃ μὴ προσειλήφατο τὸ ἀρχῆθεν τὸ ἄμικτον, ἢ μὴ φυλάξαντα σῶον, ὅπερ ἔχε παρ' ἡμῶν, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα σοφιζόμενοι, καὶ περὶ τὸ παράδειγμα κακουργοῦντες, εἰς ἀφύκτους καὶ ἀδιεξόδευτους ἀπαπίπτουσι λαβυρίνθους.

Ἀμέλει γοῦν Θεοδώρητος ἔφη περὶ τούτων, καὶ τῆδε τοιούτων ἀνοσίων οὕτως· εἰσὶ μέν τινες, οἳ καὶ Χριστιανῶν μὲν ὀνομαρίαν ἔχουσιν, ἀντιαρχὰς δὲ τῆς ἀληθείας δόγμασι πολεμοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ τὸ ἀγέννητον τρία τέμνουσι, καὶ τὸ μὲν καλόν, τὸ δὲ κακὸν, τὸ δὲ δίκαιον. οἱ δὲ δύο ἀρχὰς ἀγεννήτους ζωγραφοῦσι, τῇ λόγῳ ἀλλήλαις ἐναντίας ἐν ἄκρῳ. ἄλλοι δὲ, τοῖς μὲν ἀσεβέσι τούτοις πολεμίοις ἐπαγγέλλονται δογμασιν, ἕτεραν δὲ δυσσεβείας ἐπιτρίβουσιν ὁδόν. τὸν γὰρ τοῦ Θεοῦ μονογενῆ Λόγον ὁμολογοῦντες υἱὸν, ὡς ποίημα τῆ κτίσει συναριθμοῦσι, καὶ τὸν ἅγιον ἴσως μετὰ τῆς κτίσεως, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῇ δυσσεβεῖ λόγῳ τῆς θείας ἐξορίζουσι φύσεως. ἄλλοι δὲ ἄλλως τῶν ἐνθέων ἐδῶν ἐκπίπτουσι, καὶ τοῖς τῶν προφητῶν ἴχνεσι ἀκολουθῆσαι μὴ βουληθέντες, πόρρω πάντες τῆς ἀληθείας ἐγένοντο· καὶ οἱ μὲν τῶν ὑπὲρ ὑμῶν γεγενημένων οἰκονομίαν παντελῶς ἀπαρνήσαντο· οἱ δὲ ὁμολογοῦσι μὲν ἐνανθρωπῆσαι τὸν Θεὸν Λόγον,

γον, σῶμα δὲ μόνον ἀνειλῆφναι· οἱ δὲ ἔμψυχον μὲν καλοῦσι τὸ ληφθὲν σάρκα, ἀ τῷ λογικῷ δὲ ἢ νοερὸν ἐν αὐτῇ γεγονέναι ψυχὴν· ἴσως τῷ αἰνεῖν ἄσεσι πάντα τετιμέρειν ἔχοντες. ἡμεῖς δὲ ἀνθρώπου ψυχὴν οὐδεμίαν ἴσμεν ἑτέραν, ἢ τὸν λογικὸν καὶ ἀθάνατον. καὶ ἄλλοι μὲν πάλιν εἰς δύο τὸν Χριστὸν διαίρουσι, καὶ ἕτερον μὲν εἶναι φρονοῦσιν τὸν ἐκ Παρθένου τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς Λόγον· καὶ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίᾳ τιθέντες καὶ κατὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς Θεὸν φύσει τὴν ἀληθείᾳ Θεὸν ὁμολογοῦσιν. ἄλλοι δὲ παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς Λόγον εἰς ὀστέων καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν· πάντα πάντα δυνατῶς δογματίζοντες.

Τάκιτος ἐβασίλευσεν ἔτη β'. ὗτος Μαξιμῖνον συγγενῆ αὐτῷ ἐπίσης τῇ Ἀσσυρίᾳ. ὃν ἐξ ἧς ὑπ' αὐτῷ γενομένης ἀδικίας ἀπελθόντες οἱ στρατιῶται, εἶτα φοβηθέντες μὴ ἐκδικήσῃ αὐτὸν ὁ Τάκιτος, ἀπέκτειναν καὶ αὐτὸν ὑποθέμενοι Φλωριανόν.

Πρόβος δὲ Φλωριανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη δύο, μῆνας δ'. ὗτος ὁ Πρόβος παράφορος ἑαυτὸν ποιήσας, ἀνεῖλε τὸν Φλωριανόν. ἐπὶ αὐτῷ βροχῆς γεγονέναι, σῖτος μεμιγμένος τῷ ὕδατι πολὺς κατενέχθη, ὃν συναγαγόντες σωροὺς μεγάλους ἐποίησαν. ἀσταφὶς δὲ ψακάδας ἀργύρου κατενεχθῆναι φασί. Βικτωρῖνος δὲ φίλος τῷ Πρόβῳ, ὕστερον φίλον αὐτὸν ἄρχοντα γενέσθαι εἰς Βρεττανίαν. ὁ δὲ ἀπελθὼν αὐτόθι. ὀνειδιζόμενος δὲ ὁ Βικτωρῖνος δι' αὐτὸν, ἀποστάλη παύσων τὴν ἀνταρσίαν. προαποπεμψάμενος δὲ λάθρᾳ πρὸς αὐτὸν φύγων τὸ βασιλέως, ὡς φίλος τῷ ἀποστάντος ἀπεδέχθη, καὶ ἀνεῖλεν αὐτόν. ὑποψίᾳ δὲ, ὡς ἔχοι τὸ πλοῖα, λύσας ἑαυτὸν ζώνῃ, ἐρίψας εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰσῆλθε νυστάζοντος εἰς τὴν βασιλέα. ὁ δὲ ὠργίσθη, δοκῶν ὑφ' ἑαυτὸν τὸν πεποιῆσθαι. Βικτωρῖνος δὲ ἐφυβρίσθαι ἑαυτὸν τὸν γενέσθαι, αἰτησάμενος μικρὰν ἀρξαι πράγματος· ἀρχὴ δὲ πᾶσα, ἔφη, μικρὰ κινδύνων καὶ πλημμυρῶν. ἃ δὴ καὶ συνέβη αὐτῷ ἐκ παρέσπασε, καὶ δωρεὰς πολλὰς παρέσχεν. ἀπέκτεινε δὲ πάντας τοὺς ὑποπτεύσαντας Τάκιτον, καὶ Αὐρηλιανὸν ἐν τῇ Περσίδι ἐπὶ ἐξόδοις αὐτὸν καλέσας. ἀνῃρέθη δὲ καὶ αὐτός.

Κάρος καὶ Καρῖνος καὶ Νουμεριανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη β'. ὗτος ὁ Κάρος τὴν Περσῖδα καὶ Κτησιφῶντα παρέλαβε, τέταρτον τῶν πεποιημένων, ὑπὸ Τραϊανοῦ, ὑπὸ Βάρου, καὶ Σεβήρου, καὶ Κάρου. τελευτήσαντος δὲ Κάρου ὑπὸ λοιμικῆς, καὶ Νουμεριανοῦ τυφλωθέντος, ἀνεῖλεν αὐτὸν Ἄπρος ὁ αὐτοῦ πενθερός. καὶ ἐβασίλευσε Νουμεριανὸς δυσὶ συγχάνων Μυσίας. ἐπὶ αὐτοῦ ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Βαβύλας ἐν Ἀντιοχείᾳ. τοῦτον ἀνεῖλε Διοκλητιανός.

Διοκλητιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη κβ'. τῆς γένει Δαλμάτης. περιγενόμενος δὲ τῶν πραγμάτων προβάλλεται Μαξιμιανὸν Ἡρακλιον, γαμβρὸν, καὶ φίλον αὐτῷ ὄντα· ὑφ' ὧν μέγας διωγμὸς κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη. προσέταξαν δὲ κατὰ πόλιν καὶ κατὰ χώραν τὰς μὲν Χριστοῦ ἐκκλησίας καταπρησθῆναι, καὶ τὰς θείας αὐτῶν γραφὰς κατακαῆναι, τοὺς δὲ Χριστιανοὺς ἀξιεπιμόνους ἀναγκάζεσθαι θύειν τοῖς δαίμοσι. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν τῆς ἀθλήσεως ἀνηνύσαντο στέφανον. ἐξ ὧν εἰσι Πέτρος Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἀνθιμος Νικομηδείας, καὶ Προκόπιος, καὶ Γεώργιος οἱ ἀοίδιμοι μάρτυρες· καὶ Σαββάτιος ὁ τῶν

Cedren.

contendunt. Sant qui carnem eam animatam fuiſſe concedant, ſed animum mentemque præditam fuiſſe negent: ſuæ fortaſſe amentiæ argumento adducti. Nos vero nullam ullam hominis novimus animam, quam ratione præditam & immortalem. Rurſus alii unicum Chriſtum in duos diſſecant, contenduntque alium eſſe cum qui perfecte homo natus eſt ex virgine: alium, Verbum Dei Patris. atque illum quidem, utpote hominem, ſeorſum collocant: hunc, naturæ Deum & Filium nominant. Alii Verbum in naturam oſſium, nervorum & carnis commutatum affirmant: quæ omnes opiniones ſunt impiæ. *Edit. Pariſ. pag. 264.*

Tacitus imperavit annos 11. Is Maximinum cognatum ſuum Aſſyriæ præfecit. quem, quod injuſte multa ageret, milites crucidaverunt: metuentesque ne eum cædem Tacitus ulciſceretur, ipſum quoque Floriani ſuſu interfecerunt. TACITUS Imperator.

Probus & Florianus imperarunt annos 11. & trientem. Probus ſimulata infania, Florianum interfecit. Sub eo pluvia decidit, in qua frumenti multum fuit aquæ permixtum, magnique ejus congeſti ſunt acervi. Ferunt etiam guttis argenti pluiſſe. Victorinus porro amicus Probi, apud eum pro ſuo quodam amico interceſſit, ut is in Britanniam præfectus mitteretur. Miſſus, contra Imperatorem ſeditionem movit. Victorino ea rebellio probro data, miſſuſque eſt ad eam ſedandam. Simulans ergo ſe ab Imperatore profugiſſe, receptus amici loco eſt a rebellionis auctore, eumque interfecit. Reverſus inde, eum exirer navi, zonam ſeam ſolvit, ac in mare abjecit, & ſine cinctu ad Imperatorem ingreſſus eſt. Imperator, ab alio ita eum fuiſſe tractatum ſuſpicans, iratus eſt. Victorinus autem ſe ultro hoc feciſſe dixit, rogavitque ne ulli poſthac rei præficeretur, quod omnia imperia periculoſa & certæ pernicieſ obnoxia eſſet expertus. Imperator & otium ei conceſſit, & magnis muneribus donavit. Omnes etiam Taciri atque Aureliani percuſſores necavit, Periothi ad convivium invitatum. Ipſe quoque interfectus eſt. PROBUS & FLORIAN. Imperatores. *105*

Carus, & Carinus, & Numerianus imperaverunt annos 11. Carus Perſidem & Teſiphontem cepit, quartum rum captam. Naro eam urbem & Trajanus occupavit, & Verus, & Severus, & Carus. Caro peſte ſublato, Numerianum oculis cupcum ſocer ejus, Aper nomine, interfecit. Et imperavit Numerianus dux Myſiæ. Sub eo B. Babylas Antiochenæ martyr eſt factus. Numerianum Dioeletianus interfecit. CARUS, CARINUS, & NUMERIANUS Imperatores.

Dioclitianus imperavit annos viginti duos, Dalmata. Is Imperio potitus, Maximianum Herculeum, generum ſuum & amicum, Cæſarem declaravit. His imperantibus, ingens Chriſtianorum perſecutio fuit. Nam per regiones atque urbes juſſerunt Chriſti templa deſtrui, ſacras quæ penes ipſos eſſent Scripturas comburi; & qui Chriſtiani deprehenderentur, vi ad divinum dæmonibus præſtandum cultum adigi. Ea de cauſa multi coronam ſacri certaminis ſunt adepti. Quorum de numero ſunt, Petrus Alexandriæ & Anthimus Nicomediæ epiſcopi, & Procopius atque Georgius inclyti martyres. Tunc etiam innotuit Sab- DIOCLETIANUS Imperator. *pag. 265.*

batiæ, in qui hæresin Quatuordecimanorum confirmavit.

Mulieris Christianæ virtus.

Eodem tempore sacra quædam mulier, atque admiratione digna, pulcritudine formæ insigni, & quæ virginitatem servasset, comprehensa, ac malitis tyrannorum ut dæmonibus sacrificaret tormentis frustra tentata, mihil cuidam ad concubitum dedita est, ea conditione, ut si eum non admitteret, capite plecteretur. Tantis ille inclusa angustiis, Aathimum Nicomediensem, qui nondum supplicio fuerat deditus, uterum horum optaret in consilium adhibuit. Atque is, ut erat vir revera bonus, & dispensator Verbi Dei fidelis atque prudens, ita ei respondit: Filia, præclarum ac divinum est castitatis conservandæ officium: præstat tamen ei fidei præceptum, quod est bonorum e pietate proficiscentium fundamentum. Noli ergo deteriora præstantioribus anteponere. Sicut enim in periculo aliquis constitutus, vestem potius suam scindi quam corpus velit: ita in tentationibus quoque, animæ a contaminatione servandæ causa corpus capedit libidini hominum exponere, potius quam ejus generositas prodatur. His illa auditis, mente anaia abiit, quia utrumqua bonum expetebat. Divina tamen benignitas virginitatem ejus hoc pacto conservavit. Inclusa in domum cum milite, rogavit eum ut sibi parceret, dignam recepturus mercedem. Se enim esse medicam, ipsique medicamentum præbiturum quod mortis foret amuletum. nam eo inunctum, in bellis fore invulnerabilem. Utque ejus rei periculum facere posset, rogavit ut sibi ejus medicamenti conficiendi potestatem faceret. Id cum miles admodum lætus permisisset: illa ceram oleo permiscuit, atque subegit, colloqre suo ea re inuncto, militem omni robore ferire jussit, vim medicamenti experturum. Ita miles valido gladii ictu illato, venarandum caput statim amputavit: atque illa victa adversariorum malitia, martyrii coronam castitatis corona auair.

Aliud *Edit. Paris. pag. 268.*

Eadem modo alia quædam puella, virgo formosissima, & virginitatis servandæ studiosa, delata quod in Deos contumeliosa fuisset, cum capta & flagris cæsa non cederet bestium impietati, in lupanar est tradita: lenonique cibum ei suppeditanti mandatum, ut ab ea quotidie tres nummos exigeret. Ab eo prostituta, omnes ad se ingressos averiit, ulcus sibi esse secreto loco mentiens, utque ejus sanationem expectarent orans. His ita deceptis, Deum precata est, ut suam virginitatem impolluram sibi servaret. Estque ab eo sui voti compos facta. Nam alte nocte adolescens quidam illustris etque admodum pius ad lenonem accessit, eique dedit quinque nummos, ut ad puellam hanc admitteretur * vestes ejus, capiteque velato intactam dimisit. Facta luce res deprehensa est, & adolescens morta multatus. Itque eo facto implevit divinum oraculum illud: (Majorem charitatem nemo potest præstare, quam ut vitam pro amicis impendat.)

Joan. 15.

Monachi constantia.

Alius monachus ab impiis correptus, cum multis cruciatibus atque flagellis non esset victus, tandem ad castitatem ejus vitiandam hoc ast a malis initum consilium. Lectum in quodam

ἄϊρειν τῆ παναγιωτάτη κρατώσας ἐγκωμίοις

Καὶ γυνή τις ἱερὰ τῷ θαυμασίᾳ, τὸ βίον διοπάρθενος, τῷ ὡραίᾳ πάνυ, συμφθῖσα, τῷ πολλαῖς μηχαναῖς δῦσαι τὴν τυράννων αὐτὴν ἀναγκαζόντων μὴ ὑπομθῖσα. ἐφεστᾶσα ἐαθθλιῶναι τρατιώτη πρὸς αἰσχρὰν μίξιν, ἓ μηθὲ ὑπομθομένῳ, ὑποβαλέσθαι ἀσφαλεῖαν τιμωρίᾳ. τῷ πιεζομένῃ θῖσα λίαν, ἐβίῳ τῷ Ἀαθίμῳ Νικομηδείας, μᾶλλον πλουθθίσης τῆ μαρτυρίᾳ, συμβουλθσαι αὐτῇ, τί ἂν αἱρήσοιτο; ὁ δὲ χρηστὸς ὄντως ἀνὴρ τῷ οἰκείῳ, τῷ πιστῶς ἐπιτρόπῳ τὰ λόγια Κυρίου παιδόμενος, φησί· καλὸν μὲν, ὦ πάντων, τὸ κατόρθωμα τῆς ἁγνείας, καὶ θαυμαστὸς· μείζων δὲ ἐστὶ πίστεως ἐντολὴ, κρατεῖ ὧν τῆ καλῶν τῆς διαθέσεως. μὴ ὧν προαιρέσεως τῆ ἀρετῶν τὰ δεύτερα. ὥσπερ γὰρ ἐν πιεζόμενον τινὰ γενόμενον, αἱρετώτερον ἐστὶν ὑπὲρ τῶν σώματος διαρπαγῆναι τὸ ἱμάτιον ὑπὸ μᾶλλον ἐστὶν ἐν τοῖς πειρασμοῖς, ἄσυλον παρέσπαται τῶν ψυχῶν, προδοῦναι τῶν σάρκα τοῖς πασιν ἐνυβρίζειν ἐθέλουσι, ἢ λυπῆσαι τῆς ψυχῆς τὸν δεσπότην. ὁ δὲ πᾶν ἀπώσατο, ἀπῆλθε παλαιστροῦντα τὸν τοιοῦτον, ὡς δύο καλῶν ἀπεστερημένη. ἀλλ' ἡ θεία χάρις παῦσαι διεφύλαξεν τῶν παρθενίαν, τρόπῳ τοιῷδε. ὡς γὰρ ἐφ' ἑαυτῆς οἶδεν σωτηλεῖθε, λέγει τῆ στρατιώτῃ· μηδὲν ἄπορον φράζεις ἐμὶ, ἀνθρωπε, καὶ παρέξω σοι μηδὲν ἐπάξιον· δώσω γάρ σοι φάρμακον, ὃ πᾶσα φαρμακὶς, ἀθανασίας φρόξυνον. ᾧ χρίσμενος, ἄτρωτος μενεῖς ἐν τοῖς πολέμοις. τῷ οἱ βάλῃ τότε λαβεῖν πεῖραν, ἐπίστρεψον μι σκέλασαι αὐτὸ. τῶ δὲ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπιτρέψαντος, λαβοῦσα κηρὸν ἡ μακαρία, καὶ ἐλαίῳ συμμίξασα, καὶ μαλάξασα, καὶ τὸν ἑαυτῆς αὐχένα πιεζεῖσασα, λόγου αὐτῷ· πάπαξον, ὡς δυΐῳ. ὁ δὲ μετὰ δυνάμεως ἀπηνίγκας τὸ ξίφος, ἀπέτεμψε θῶσιν τὸν τιμίου αὐτῆς ἀσφαλῶ. τῷ ὕπνου γενόσασα τῆ δυσμενῶν τῶν κακουργίαν, διπλοῦν τὸν στέφανον τὸν τῶ μαρτυρίου καὶ τῆς ἁγνείας ἀνεδήσατο.

Ὡσαύτως δέ τις ἄλλη γυνὴ διαπρεπέστη, πόρνη ὄσα, καὶ παρθενίαν ἀσκῆσα, διαβλθθη, ὡς τὰς Θεὰς ἐνυβρίζουσα. ἣν συλλαβόμενοι τῷ μαστιγώσαντες, μὰ ὑπείκουσαν τῇ τῶν δυστυβείᾳ, παρέδωκαν εἰς πορνεῖον, ἐντελλάμενοι τῇ παύνῳ πόρνῃ, ἀργύριον ὑπὲρ αὐτῆς ἐμπρίασιν νομίσματα τέσσαρα. ὃς ἐαδέως αὐτὴν ἔσχεν τοῖς βουλομένοις. ἐν πολλῶν πρὸς αὐτὴν εἰσπορεύοντων, πάσας ἀπεκρύπτο, προφασιζομένη ἕλκος ἔχειν ἐπὶ ἀρμοῦ τόπου, ἐν τῶν τὸν ἀσελλαγχνὸν ἐαδέξασθαι. ὅπως ἐῶν τινὰς ὑποβυκολῶσα, τὸν Θεὸν ἱκέτευεν, ἄσυλον τὴν παρθενίαν αὐτῆς φυλάξαι. ἐν δὲ ὑπέκρυπτεν αὐτῆς ὁ Θεός. ἐν ἔρχεταί τις νεανίσκος πιεφανὴς, ἐν λίαν ἐυσθὴς ἐπέρας βαθείας πρὸς ἃ πορεβοσκὸν, ἐν δίδωσιν αὐτῇ νομίσματα τέσσαρα, λέγων. ἔασόν μοι ταύτην ἐν κόρην * τὰ ἱμάτια αὐτῆ, ἐν πιεκαλύψας τὸν κεφαλὴν αὐτῆς, ἐξέπεμψεν αὐτὸν ἀφθορον ἐν ἀπὸ παφον. ἡμέρας δὲ γενομένης, ἐν τῶ δράματος γνωσθέντος, ἐκρίθη ὁ νεανίας ἀπερθῆναι· ἐν νὺξ γενομένη, ἐπλήρωσε τὸ κυεμικὸν λόγιον, τὸ φάσκον· Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς τὸν ψυχὸν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτῶ.

Ὁμοίως ἐν ἑτέρα μοναζούσης κατορθώσης ὑπὸ τῆ ἀσεβῶν, ἐν πολλὰς ποινὰς ἐν μάστιγας, πλείσταις πονηρὰν ἐπενόησαν ἐπίνοιαν οἷς φθορὰν τῆς σωφρο-

συὼς ἢ δικαίου. ὧν τινι ὃν ἐκπῶ κλίνειν τρόπαιος, ἐξ ἄγιον ἐν αὐτῇ διαμένοντος, ὑπαφῆναι αὐτῷ γλώσσαν ἄσημον, ὡς ἂν μὴ δυναμένους τὰς ἐκ παύτης μαχαιρὰς διαφυγεῖν, ἢ ἄκων εἰς ἢ πονηρὰν καθελκυσθῆναι πρᾶξιν. τῆς δὲ πίτῳ περιπλακομένης, ἢ καπφιλύσης αὐτὸν, ἢ ἑαυτῇ γλῶσσαν ἀποτεμὼν τοῖς ὀδοῦσι, πρανέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὸν ἑαυτῇ μὲν πόνος ἢ ἀλγηδόνας αὐτὶ ἡδονῶν ὑπεστήγαγε. δὶ σφόδρα καπιπλαξε, ἢ ἀνδίας ἐκίπλησε τῇ ῥεύματι τῶ αἵματος. ἄπιρ ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, ἐθαύμαζον ἢ τὸν μοναζόντων σωφροσυνὴν ἀκρίβειαν.

Ητανθήτης ὧν οἱ δυσεβεῖς τύραννοι Διοκλητιανὸς ἢ Μαξιμιανὸς τῇ πλήθει τῶ ἀναριθμήτων, δόγμα ἐξέθεντο, ὥστε τὸν δεξιοκερίτην Χριστιανὸν ἐξορύτταδαι τὸν δεξιὸν τῶ ὀφθαλμῶν, ὑ μόνον διὰ ὄδυνηρὸν, ἀλλὰ ἢ διὰ τὸ ἄτιμον ἢ πρόδηλον, ἢ τῆς τῇ Ρωμαίων πολιτείας ἀλλότριον.

Τῶ ζ'. ἔτει αὐτῶν, ἢ Βούσιρι ἢ Κοπτὸν, πόλεις ὧν Θήβαις τῆς Αἰγύπτου, ἀποσπάσας τῆς τῇ Ρωμαίων ἀρχῆς, εἰς ἴδιαρχ κατέστησαν τῇ. ἔτει, ὡς ὃ σὺν ξυγγραφεῖς οἱ δυσεβεῖς καθ' ἡμῶν, ὡς πάντων ἀναιρεθέντων Χριστιανῶν, πάσης ἀδικίας ἢ ἀκρασίας ἡ Ρωμαίων πολιτεία πλαθύνεται· * καθὼς ὑπελάμβανον οἱ ἀλάστορες· διὸ ἢ λιμὸς ἢ λοιμὸς, ἢ αὐχμὸς, ἢ πᾶν ὁτιοῦν ἐφι κακὸν εἰπεῖν, τὰς ἀνθρώπους μετῆλθε, ἓ τινες ἐτέρου τρόπου μοῖρα. Ελιος δὲ ὧν φρονίμως ἢ πυρώδης ἀνθρακος λιγόμενον, καθ' ὅλον μὲν ἕρπον τὸ σῶμα, σφαλερὰς δὲ πῆς πιπτούσης ἐνεποίει κινδύνους. ὑ μὴν δὲ ἀλλὰ ἢ κατὰ τῇ ὀφθαλμῶν ἐξαίρετος ἐπὶ πλέον γινόμενον, μυίους ὅτως ἀνδρας ἅμα γυναιξὶ ἢ παισὶ πύρας ἀπεργάσατο. ἢ συὼ τύπος φρονπανίσπατος τῇ τυράννῳ ὁ πρὸς Αρμενίους πόλεμος, ἀθρόας ὑφ' ἕνα ἢ τὸν αὐτὸν καιρὸν συρρύσπατα, ὡς τὸ δυσεβεῖς θρασύπητος, ὡ χῇ τῶ Θεῶ μεγαλαυχίαν. ὅτε δὴ τῆς περὶ τὰ εἴδωλα σπουδῆς αὐτῶ, ἢ τῆς καθ' ἡμῶν ἔνεκα πολεμικῆς, μὴ λιμὸν, μηδὲ λοιμὸν, μήτε μὴν πόλεμον ἐπὶ τὸν αὐτῶ συμβῆναι καιρὸν ἐνόμιζον. τότε δὲ ὧν ἅμα ἢ κατὰ τοῦτο ἐπῆλθον, ἢ τῆς κατ' αὐτὸν καπεφροῆς πεμελήφει τὰ φρονήματα. αὐτὸς μὲν ὧν ἢ πρὸς Αρμενίους πόλεμον, ἅμα τοῖς αὐτῶ τραπεζίταις, καπεπονήπει. τὰς δὲ λοιπὰς ἢ τῆς ὑπ' αὐτὸ πόλεις ἢ χώρας οἰκούντων, δεινῶς ὁ λιμὸς ἅμα ἢ ὁ λοιμὸς καπέτρυχε. ἢ μυρίοι μὲν ἐνύγχανον οἱ κατὰ πόλεις ἐνίστασπες, πλείους δὲ οἱ κατ' ἀγρὰς ἢ κώμας, ἀπάντων χαλεῶ τροφῆς ἐνδεία ἢ λοιμώδει νόσῳ διαφθαρμένων. ἢ ἦν οἱ μὲν χόρτοις ἐβρωπασίμοις, ἢ νεωθέντων λωπασιόμενοι διήλλαπτο. οἱ δὲ ἀνεπλήπτος, ὥσπερ εἴδωλα ἀερρὰ ὧδὶ κρέπεσι φοχορῆ ἀγωνίης, ἐνεσωμενοῖς ἢ περιελιθαίνοντες, καπέπιπτον ἐν ταῖς πλατείαις. ὅθεν πυρὰ σώματα ἢ γυμνὰ, ἰῷ ἡμέρας πλείσιν ἄπορα διῤῥιμμένα, θέας οἰκτρὰν ἢ ἐλεεινὴν παρεῖχον τοῖς ὁρῶσιν, ἕδα τὸ τοιῦ κυνῶν τινὶς ἐγίνοντο βορά. οὐχ ἧπτα δὲ ἢ ὁ λοιμὸς πάντας οἴκους ἐπνέμετο, μετ' ὀ πολὺ δὲ ἢ αὐτοῦ οἱ τύραννοι ἄξια τῆς δυσεβείας αὐτῶν τὰ ἐπίχειρα ἐκομίσαντο, αἰσχεὶ ἀῤῥαβῶνα τῇ μελλόντων αὐτοῖς μῆ θάπαν ἐξαλείφεσθαι τιμωριῶν ἐστῶθεν κομιζόμενοι. νόσῳ ἢ δεινοπάτῃ ὁ Διοκλητιανὸς μῆ ἢ ἀπόθεσιν τῆς βασιλείας περιπεσών, ἀλγηδόσιν ἰχωρώδεις τὸν σάρκα πᾶσαν διελυμαίνετο, ἢ τὰ μὲν ἔγκατα διεφ-

Cedren.

horto ſternuot, eique ſanctum iſtum hominem illigant: immittuntque ei impudicam mulierem, ot cum ejus tentationes ſubterfugere non poſſet, ita iovitus quoque ad obſcœnam rem pertraheretur. Ia ergo, cum amplexa eum mulier deoſcularetor, linguam ſuam deotibus præciſam in faciem mulieris expuit: quo facto & dolores ſibi loco voluptatis intulit, eamque vehementer perterrefecit, ſanguiſque fluxio plurimum actulit moleſtiæ. Græci porro his aaditis, monachorum continenciam & perfectionem admirari.

Victi autem impii tyranni Dioclotianus & Maximianus multitudine necatorum, edixerant, ut Chriſtianus ſi quis eſſet ioventus, ei oculus dexter eruoretur: quod ſupplicium non modo propter dolorem, ſed & propter conſpicuam ignominiam, inuſitatumque Romanis moribus pœnæ genus, grave ſore arbitrabantur.

Septimo Imperii ſui anno Buſiris & Coptum, quæ urbes Ægypti ſunt, & ad Thebas pertinent, quod eæ a Romano imperio defeciſſeot, ſolo æquaveruot. Nono anno Io ſtatua ediderunt, omnibus Chriſtianis ioterfectis, Romanum imperium rebus proſperis affluxurum. Secus autem evenit, quam furiis iſtis viſum ſuit. Nam & fames, & peſtis, & ficcitas homines infeſtavit: ac ulcera quos carbunculos vocant, per totum ſerpentia corpus pericalooſos morbos afferebant: præſertim autem oculis ut plurimum occupatis, multa virorum, mulierum, puerorumque millia mutilaverunt. Simul & bellum Armenium tyranno incidit. Tot tantaque ſimul mala eodem tempore iogruentia, impiam adverſus Deum audacemque ejus jactantiam rufuraveraos: cum is eo quod ſimulacris divinum cukum exhiberet, Chriſtianoſque oppugnaret, nullum eorum, nedum ſimul omnia, ſibi metuendum ſecure putaviſſet. Hæc ergo confertim irruerunt, principiumque ſimul exitii tyranoo apperiit. Atque is quidem cum ſuis legionibus bello Armenio incumbebat. Reliquos autem ei ſubditas urbes inhabitantes, graviter fames, juxtaque peſtis affligebant: ac innumeri per urbes, plures etiam per agros & pagos peribant, & prope univerſi cum alimentorum defectu, tum peſte extinguebantur. Quippe alii gramioe veſcentes, corporis habitum vitiabant, itaque ſe perdebant; alii macie conſumpti, umbris mortuorum aſſimiles hinc inde delinquentes animo oberrabant, titubanteſque in plateis concidebant. Inde nuda cadaveta complures dies ſepulturæ expertia ſparſim jacebant, ac ſpectaculum cerneotibus miſerabile exhibebant: quædam etiam a canibus diripiebantur. Caterum peſtis omnes domos depopulabatur. Neque multo poſt ipſi tyranni dignam impietatis ſuæ mercedem tulerunt, veluti arrabonem accipientes eorum ſuppliciorum, quibus eraot poſt mortem afficiendi. Nam Dioctetianus, cum ſe imperio abdicaviſſet, graviſſimum in morbum incidit, cujus doloribus vebementibus totum corpus affligebatur, viſcera inflammatione acerrima corrumpebantur, ca-

Peſtis, fames, morbi & bella ſub Dioclotiano.

Edit. Paris. pag. 267.

Dioclotiani exitus.

roque universa cerae in morem colliquebatur. Quin & luminibus miser coeptus atque mutilatus est. Exinde miserabiliter putredine absumptus, ea faucibus multitudinem vermium ipsa cum lingua, quae computruerat, ejecit: atque adeo in sepulcris confectorum cadaverum foetore nihilo melius foetuit. Inter haec ille spiritu atque gemens mortem invocabat, atque extremo spiritu haec verba edidit. Vae miserabili mihi, & digno qui lugeatur: quam justas meorum in Christianos impiorum conatuum poenas pendo. Haec scelesto illi postea temporis evenerant.

Edit Paris. pag. 168. Nono autem & decimo sui imperii anno Constantium, qui a pallore faciei Chlori cognomeo tulit, & Maximianum Gallerium Caesares creaverunt Diocletianus & Maximianus: iisque persuaserunt, ut dimissis quas habebant uxoribus, filias ipsorum ducerent. Theodoram duxit Constantius, Valeriam Gallerius Diocletiani filiam.

Decimo anno cum Alexandria & Aegyptus duce Achille rebellassent, impetu Romanorum magna est edita strages.

Undecimo anno terribilem in Christianos persecutionem excitarunt, moltaque sunt millia martyrum facta. Fuit is annus mundi ΙΔϞΙϠϹϹϠΧΧΧVII. 307 Tunc, ait Eusebius, Adanctum Magistrum fuisse religionis causa supplicio affectum, uxorem autem ejus, & duas filias, cum quaererentur, ne pudicitia ipsarum violaretur, sese in omnem abjecisse. Quaestio igitur est, fimne ex martyribus annumerandae.

Duodecimo anno, Maximianus Herculeus Galliam & Britanniam, Constantius Alaniam & Africam obtinuerunt.

Decimotertio anno Christianos milites exauctorarunt.

Persica victoria. Decimoseptimo Gallerius Maximianus cacursinne contra Narseo Persarum regem facta, eoque in fugam acto, uxorem ejus omniaque bona cepit: magnaque caede peracta ad Diocletianum redit, adferens etiam loculos lapidum pretiosorum & unionum plenos. Exinde veste ac calceis auro gemmisque ornatis Diocletianus uti coepit, seque contra pristinum morem adorari jussit, ac triumphavit. Triumpho nomen est a carminibus, quibus Bacchus celebratur: thriasin enim furorem poeticum vocant, vel a Thrias, hoc est folii ficus, Baccho sacra. Tunc etiam magnus Silvester Romanae Ecclesiae per annos XXVIII. praefuit.

Gallerius porro Constantinum Chlori filium secum in Oriente & Palaestina degentem, Christianis favere intelligens, eumque prudentia, robore ac doctrina augeri subinde animadvertens, praesagienique ab eo tyrannidem suam & impiam superstitionem abolitum iri, dolo necare instituit. Divina autem providentia factum est, ut is fuga sibi consuleret, salvusque ad patrem perveniret, Christo salutis suae auctori cum eo magnas agenti gratias.

Anno decimooctavo Gallerius Theotecni praestigiatoris suasione in Christianos persecutionem excitavit. In Theotecnus. Theotecnus jussu Maximiani rem a Christo apud Pilatum gestam compo-

A Θείρατο ὑπὸ τ σφοδροπάτης φλογώσεως, ὁ δὲ σὰρξ πᾶσα ἀπὸ δίχης διεπίπτετο, ἡ σωὶ τένος ἐκτυφλοῦται, καὶ πηρὸς ὁ δείλαιος ἀποκαθίσταται. κἀντεῦθεν ἰλιγγιῶς ἐμφορούμενος, ἡ δεινῶς κατασπώμενος, σκωλήκων πλῆθος ἐκ τῦ φάρυγγος ἀνέφερε σὺν τῇ γλώσσῃ· αὐτὸ κατεσαπέσῃ. τοιαύτῃσι δὲ δυσωδίαις ἐξέπιπτεν, ὡς ὑδίοις ἐν τάφοις ἐμβληθέντων νεκρῶν ἐμφέρειν. ὁ δὲ τύραννος ἐν πόνοις ἀμηχάνοις συνέχεις, θάνατον ἐπεκαλεῖτο, ἡ τὰ τελευταῖα πτύων ἔφη· εἰ μοι τῇ ἀληθῇ, ἡ θρλίων ἀξίως, ὁποίαν Ϝ εἰς Χριστιανὸς μοι πολλαπλασίονα ἀσεβειῶν ἀξίαν ὑπέχω τλῶ τιμωρίαν· ἡ ταῦτα μὲν ὕστερον συμβέβηκε τῇ ἀλιτηρίῳ.

Τῷ δὲ θ'. ἡ ι'. ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ, Κωνσάντιος τὸν λεγόμενον Χλωρὸν ἐμ τῶ ἀχρόπτι τῦ προσώπυ αὐτῦ, ἡ Μαξιμιανὸς Γαλλήριος Καίσαρας ἐποίησαν, πείσαντες τὰς ἰδίας αὐτῶν καταλιπόντας γαμετὰς, τὰς αὐτῶν εἰλκρίνει θυγατέρας. Θεοδώρα μὲ τῷ Κωνσαντίῳ, ἡ Βαλερία ὁ τῷ Γαλληρίῳ ὅπερ τῦ Διοκλητιανῦ θυγατρ.

Τῷ δεκάτῳ αὐτῦ ἔτει, τῆς Ἀλεξανδρείας συὶ τῇ Αἰγύπτῳ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀποστατησάσης, τῇ προσβολῇ τῇ Ῥωμαίων πλείστοι ἀπῤῥίφησαν.

Τῷ ια'. ἔτει φοβερὸς διωγμὸν κῇ Χριστιανῶν ἐξήραττε, πολλὰς μυριάδας μάρτυρας ἐποίησαν. τῦτο ἔτος μὲ τῦ κόσμυ ϡπζ'. ἡ φησὶν Εὐσέβιος, ὅτι Ἀδάγατος Μάγιστρος ἐμαρτύρησε. τῆς δὲ γυναικὸς αὐτῦ ἡ Ϝ θυγατέρων ζητεμένων, ἵν' τὸ μὲ ἄῤῥβαρθῶσι τλῶ σωφροσύνῃλω, ἑαυτὰς ἔῤῥιψαν κῇ τῶ ποταμῶ. ζητῶν δὲ ὧν, οἱ ἀριθμοῦνται εἰς μάρτυρας.

Τῷ ιβ'. ἔτει Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκύλιος Γαλλίας ἡ Βρεττανίας, Κωνσάντιος δὲ Ἀλανίας ἡ Ἀφρικῆς ἐκράτησαν.

Τῷ ιγ'. ἔτει τὰς ἐν στρατοῖς Χριστιανὰς ἐξέβαλον.

Τῷ ιζ'. ὁ Γαλλήριος Μαξιμιανὸς, κῇ Ναρσέως τῦ Ϝ Περσῶν βασιλέως ἐκδραμὼν, πάντα μὲν ἐδίωξε, τλῶ δὲ γυναῖκα αὐτῦ ἀφελόμενος, ἡ πάντα τὰ αὐτῦ, ἡ σφαγλῶ μεγάλῃ ποιήσας, ὑπέστρεψε πρὸς Διοκλητιανόν, Ϛ βαλάντια πεπληρωμένα ἔχων λίθων τιμίων ἡ μαργαριτῶν, ἃ ἀπ' ἐκείνων Διοκλητιανὸς ἐδύνη ἡ ὑποδήματα λίθοις τιμίοις, ἡ χρυσῷ κεκοσμημένοις ἐχρήσατο, πρωτευσάσθαι ἐαυτὸν παρὰ τὸ ἔθος ἐκέλευσε, Ϛ θείαμβον ἐπέτελεσεν. Ὠνομάσθη δὲ θείαμβος, ὅτι τῷ ἐνιαυτῷ εἰς τὸν Δία σὺν θείαν ἦν τλῶ τῷ ποιητῶν μαίαν λέγουσι. ὁ ἀπὸ τῦ θρία, τὰ φύλλα τῆς συκῆς ἀσκεμένης τῷ Διονύσῳ. τότε κῇ ὁ μέγας Σίλβεστρος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐκράτει, ἐπὶ χρόνυς κϛ'.

Κωνσαντίνυ δὲ τῦ υἱῦ Κωνσαντίυ, ἐν τῇ ἀνατολῇ κῇ Παλαιστίνῃ μ῍ Ϝ Γαλληρίῳ τυγχάνοντος, ὡς αὐτὸν ὁ Γαλλήριος ἐώρα τὰ Χριστιανῶν φρονοῦντα, συνίσων νεφχῆς, ἡ Ῥώμῃ σώμασος, ἡ τῇ πρὸ τλῶ παίδων διφῦᾳ προσέχοντα, μανθάνοντάμὸς τε πᾶσιν καπηλεύειν ἐοικότα τὰς τυραννίδος ἡ τῇ δογμάτων αὐτῦ, δόλῳ θανατῶσαι πᾶσιν ἐπεφύκει. θείᾳ δὲ προμηθείᾳ, φυγῇ τλῶ σωτηρίαν ποιεῖται· ἡ πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα διασώζεται, πολλὰ συὶ αὐτῷ, τῇ σώσαντι δι' χαρισῶν Χριστῷ.

Τῷ ιδ'. ἔτει Διοκλητιανῦ, Θεοτέκνῳ γόητι προσθέμενος ὁ Γαλλήριος, διωγμὸν κατὰ τῶ Χριστιανῶν ἤγειρεν. ὅπερ ὁ Θεότεκνος ὑποθέμενος Μαξιμιανῦ τὰ ἐπὶ Χριστῷ δῆθεν παρὰ Πιλάτῳ πραχθέντα

πλασάμενος, ὑπομνήματα πάσης βλασφημίας ἀνάπλεα πανταχοῦ πόλει τῇ καθ' ἡμᾶς ἔστελλε, Μαξιμιανῷ προσέταττε τοῖς γραμματοδιδασκάλοις τοῦτα τοῖς παισὶν ὑποδιδάσκειν, ὡς ἂν ἐξευτελίσῃ τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον.

Τῷ ιθ'. ἔτει πρόσταγμα ἐδόθη βασιλικὸν, τοὺς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐξαφανίζεσθαι, καὶ τὰς θείας βίβλους κατακαίεσθαι· καὶ πάντα Χριστιανὸν ἢ θύειν τοῖς εἰδώλοις, ἢ ὑπὲρ βασάνους ἀνυποστάτους ἀποθνήσκειν.

Τῷ κ' ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Ἡρακλέους ἐξ ἀποσίας ὑπ' μιᾷ ἡμέρᾳ ἡ βασιλείαν ἀπέθεντο, καταστήσαντες ἀντ' αὐτῶν βασιλεῖς τῆς μὲν ἑῴας Γαλλέριον Μαξιμιανὸν τὸν Διοκλητιανοῦ γαμβρὸν, τὴν ἑσπερίαν δὲ Κωνστάντιον τὸν Ἡρακλίου γαμβρόν. καὶ ὁ μὲν Διοκλητιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη εβ'. τὰς γλώσσας αὐτῶ σαπείσης μὴ τῷ φάρυγγι, καὶ πλῆθος σκωλήκων ἀναβρασάσης, τὸ πνεῦμα ἀπέρρηξεν. ὁ δὲ Ἡρακλέους τὴν βασιλείαν ἀναλαβέσθαι βουληθείς, καὶ μὴ ἐπιτυχὼν, ἀπήγξατο. ὁ δὲ Γαλλέριος σκωληκόβρωτος γενόμενος, ἐξέψυξεν.

Ὁ δὲ Κωνστάντιος, λίαν ἀγαθὸς ὢν καὶ εὐσεβὴς, καὶ τὸν υἱὸν Κωνστάντινον ὁμοίως ἐπαίδευσε, καὶ τὴν καθ' ἡμῶν διωγμῶν ὑδαμῶς ἐκοινώνησεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν Χριστιανίζειν ἀδείως καὶ ἀκωλύτως ἐπέτρεπε· τιμιάτῃ δὲ ἐν Βρεττανίαις, βασιλεύσας ἔτη δύο. Κάισαρ δὲ ὢν ἔτη ιγ'. ἐξ ἐγένετο ἐξ Ἑλένης τῆς φρύτις αὐτοῦ γαμετῆς, Κωνστάντιον τὸν μέγαν καὶ ἄγιον, περὶ τὴν τῶν Δακίας πόλιν, ὃν καὶ ἀναγορεύει αὐτὸ αὐτοῦ βασιλέα ἐν Ῥώμῃ, ἐπ' ὄψιν πάντος τοῦ λαοῦ, πρεσβύτερον ἐξ ὧν λοιπῶν αὐτοῦ παίδων, Κωνστάντιον φημὶ τὸν πατρὸς Ἰουλιανοῦ, καὶ Γάλλου τοῦ καὶ Δαλμάτου· μεθ' ὧν καὶ Θυγατέρα εἶχε Κωνστάντιον τοῦ Λικινίου γαμετὴν, ἣν Θεοδώραν τὴν Θυγατρὸς Ἡρακλίου γνησίαν θύγατρα. ἔτος δὲ ἀ Κωνστάντιος, ἀ τὸν μεγάλου Κωνστάντινα πατέρ, Θυγατρεδῶς ὑπὸ Κλαυδίου τοῦ βασιλέως.

Ἦν δὲ τῇ ἰδέᾳ ὁ μέγας Κωνστάντινος μετρίως, εὐρύτερος τοὺς ὤμους, καὶ παχὺς τὸν αὐχένα· ὅθεν καὶ Τραχηλᾶν αὐτὸν ἐπωνόμαζον. τοῦτο χροιᾶς ἐρυθρὸς, τοῦτο τρίχα τῆς κεφαλῆς ἀδρείαν, ὑδὲ ὄλβιον ἔχων· τοῦτο δὲ τὸ γένειον ψιλὸν πως, καὶ ὀφρῦς τὸ μικρὸν φύσει πολλαχοῦ τοῦ προσώπου. τοῦτο ῥῖνα ἐπίγρυπον, τὸ δὲ ὄμμα παραπλήσιον λέοντι χαρίεις, καὶ φαιδρόπους, παιδείας μεταποιῶν μετρίας. τὸ δὲ ἐγκρατὲς περὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς γαστρὸς εἰς ἄκρον κεκοσμημένος· ὃν πάντως τὸ πολλὰς ἠφόδευεν τοῦ σώματος νόσους ἐκ ὑγιοῦς αὐτοῦ ἐξερευνήσεως, ἀπειλουῦτος τὸ λοίβιον, καὶ φύσεως πλεῖσα μοχθηρά.

Γαλλέριος τοίνυν Μαξιμιανὸς ἐπὶ Ἰταλίαν ἐλθὼν, ἐχειροτόνησε Καίσαρας δύο· Μαξιμιανὸν μὲν τὸν ἑαυτοῦ ἐφ' ἑῴαν τὴν τοῦ ἰδίου υἱὸν, ἐφ' ᾧ καὶ οἱ πρὸς πατρὸς τῆς μεγάλης Βασιλείου πατέρες ἠξιώθησαν διωγμοῦ, οἷς ἐφάμιλλος μαχόμενος ἐφιγαδεύθησαν· Σεβῆρον δὲ ἐπὶ τοῦ Ἰταλίαν. οἱ δὲ ἐν Ῥώμῃ στρατιῶται ἀνηγόρευσαν Μαξέντιον, τὸν υἱὸν Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἡρακλίου, βασιλέα.

Κρατήσας δὲ ὁ Θεόπιστος τοῦ Χριστιανικώτατος βασιλεὺς Κωνστάντινος, ἐβασίλευσεν Γαλλιῶν καὶ Βρεττανίας· τῆς φρύγης ὢν αὐτοῦ ἔτει, τῆς δὲ Θείας σαρκώσεως διακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ πρώτῳ, τῆς δὲ κοσμικῆς ἑφῆς'. τετάρτῳ ἔτει συμβασίλευσεν αὐτῷ, Μαξιμιανὸς, ὁ Γαλλέριος, σὺν δυσὶ Καίσαρσι Σε-

fuit, commentariosque suos omnis generis blasphemiarum plenos per omnes urbes atque pagos circumisit: Maximiano ludorum magistris præcipiente ut eos pueris proponerent, quo nostra religio derideretur. A *Edit. Paris pag. 269.*

Decimonono edixerunt Imperatores, ut templa Christianorum solo æquarentur, libri sacri comburerentur, Christianique aut simulacris sacrificarent, aut tormentis intolerabilibus enecarentur.

Anno vigesimo, Diocletianus & Herculeus, vaecordia impulsi, una die Imperio se abdicarunt, suo loco imperium Orientis Galerio Diocletiani genero, Occidentis Constantio Herculei genero mandantes. Ac Diocletianus quidem cum privatus annos duodecim vixisset, lingua ei & faucibus putrefactis, cum magnam vim vermium ejecisset, extinctus est. Herculeus Imperium recuperare aggressus, cadente ad irritum conatu, suspendio vitam finiit. Galerius a vermibus corrosus obiit. B

Constantius autem, cum vir esset optimus atque pissimus, iisdem artibus filium Constantinum imbuit. Numquam fuerat socius consilii de vexandis Christianis: sed & suos subditos aperte ac libere nostram religionem colere passus est. Mortuus est in Britannia, cum imperasset biennium; Cæsar fuisset annos XIII. Ex Helena, prima sua uxore, genuit Constantinum, qui Magnus est cognominatus, apud urbem Daciæ: eumque Romæ coram universo populo, suo loco Imperatorem designavit; cum superessent etiam reliqui ejus filii, Constantius inquam pater Juliani, ac Gallus, qui & Dalmata, junioris Dalmatæ pater. Habebat etiam filiam Constantiam, quæ Licinii uxor fuit, nata Herculii filia Theodora. Ipse pater Magni, filia Claudii Imperatoris natus fuit. C CONSTANTIUS Imperator Magni pater.

Constantinus Magnus statura fuit mediocri, latus humeros, cervice crassa: unde & Cervicosum nominabant. ruber fuit, capillo non denso, neque crispo: barba rara, & faciem paucis locis tegente: naso aliquantum incurvo, oculis leoninis, gratiosus, ac vultu serenissimo. Litteris mediocriter tenuit, continentia ad frænandas ventris cupiditates perfectissima ornatus: qua etiam usus, multos corporis evitavit morbos, cujus non salubris constitutio lepram minabatur, & prava multa efferebat. D

Gallerius ergo Maximianus in Italiam reversus, Cæsares duos creavit: Maximianum filium suum, qui Orientem regeret (sub quo etiam, qui cum magno erant Basilio patres, propter ejus persecutionem in solitudines longe fugere coacti sunt) & Severum, qui Italiæ imperaret. Milites autem Romæ Maxentium Maximiani Herculei filium, Imperatorem constituerunt. *pag. 270.* E

Constantinus ergo Magnus, Imperator pissimus, imperium Galliæ ac Britanniæ obtinuit. Primo ejus anno, qui fuit a natali Christi CCXXX, ab exordio mundi MMMCCCXVII, habuit in imperio quatuor collegas: Gallerium, hujus filium Maximianum, & CONSTANTINUS Magnus Imperator.

Severum, Cæſares hos duos, & Maxentium Herculei filium, Romæ a militibus Imperatorem deſignatum. Hi certatim Chriſtianos perſequentes, vitam per omne ſcelus ac libidinem habebant. gravidarum quoque fœtus enecabant, iiſque ad divinationem utebantur: rapinis, cædibus, aliiſque flagitiis dediti.

Mortuo Severo, Romani Licinium Cæſarem creant io gratiam Conſtantini, cujus ſororem Conſtantiam uxorem is habebat, falſoque ſimulabat ſe Chriſtianum. At Maxentii atroces erant in Romanos injuriæ: facultates, uxores, filiaſque eorum rapientis, varieque ipſos trucidantis, dæmonibuſque ad quævis flagitia obeunda obtemperantis. Ideo Romani Conſtantinum, miſſis legatis adverſus Maxentium evocaverunt. Maxentius fluvium qui Romam præterfluit, ponte ex navibus confecto junxit, caſtraque caſtris Conſtantini oppoſuit. Conſtantino præſtigias Maxentii metuenti, ideoque gravi ſollicitudine detento, ſexta diei hora venerabilis crux ex luce apparuit, cum inſcriptione ex ſtellis facta: In hoc vince. Noctu quoque ei Dominus apparuit adſtans, promittenſque ei, ſi demonſtrato uteretur ſigno, victoriam. Itaque Conſtantinus auream crucem (quæ etiamnum extat) tumultuario opere confectam, præferri in pugnam juſſit: eaque commiſſa, victus eſt Maxentii exercitus, ac plerique occiſi. Ipſe cum reliquis fugiens Maxentius, cum in pontem veniſſet, is divina vi ruptus, univerſos in fluvium dejecit, atque ſubmerſit. Romani tyrannide ſcelerati Maxentii liberati urbem coronis ornant, victoremque Conſtantinum læti in eam recipiunt, una cum cruce victoriæ datrice, ſervatoremque eum fauſtis acclamationibus prædicant.

Bellum contra Maxentium.

Edit. Pariſ. pag. 271.

Septimo imperii ſui anno Magnus Conſtantinus Roma potitus, nihil antiquius habuit quam reliquias ſanctorum martyrum honeſte ſepelire, & exules revocare. Tunc etiam a Silveſtro ſanctiſſimo Romæ Papa baptizatus, lepraque hoc pacto liberatus eſt. Cum victo Maxentio Romam intraſſet, medicos ad ſe convocat, qui morbum depellerent. Ecce autem judæi quidam Imperatorem accedunt, qui lavacrum lactentium puerorum ſanguine impleri, in eoque ablui juberent, ita lepra liberandum. Conducuntur itaque ejus rei cauſa infantes cum matribus: quarum ejulatus, crinium evulſiones, aliaque, qualia intimus dolor hominibus eripuit, quid referre attinet? Sane Conſtantinus iſta videns, ipſe quoque illacrymavit, dixitque: Præſtat me ſolum malo mori, quam iſtos infames, præſertim incerto rei exitu. ſimulque his dictis matres benigne donatas, indemnes dimiſit. Mox per inſomniam vidit duos magnos illos apoſtolos Petrum & Paulum, a quibus monebatur, uti Urbis epiſcopum Silveſtrum requireret: ab hoc el lavacrum demonſtratum iri, quod & animæ & corporis mala poſſet eluere. Redit ergo Silveſter Romam, qua ob ingraveſcentes perſecutiones exulaverat: & Conſtantinum Chriſtianæ religionis doctrina imbuit, atque baptizat. Qui cum de ſacro adſcenderet lavacro, illico corpore ejus quædam ſquamas pli-

Conſtantinus baptizatur, & lepra liberatur

A βίῤῥῳ τῷ Μαξιμιανῷ τῇ Γαλερίου υἱῷ, & Μαξεντίῳ τῷ υἱῷ τῷ Ἡρακλίου, ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀναγορεύεσθαι βασιλεῖ. ὅτοι ἀλλήλους ἐπαιδεύοντο ὑπερβάλλειν εἰς τὸν κατὰ Χριστιανῶν πόλεμον, πάσῃ τε κακίᾳ τὴν θηλυμανίᾳ συζῶντες, ἀναπαιδεύτοις βρέφων τῆς ἐγκυμοσυνῶν γυναικῶν ἐκ μητρείας ἐχρῶντο, ἁρπαγαῖς τε καὶ φόνοις, καὶ ὅσα πιαῖνε.

Τῶ δὲ Σεβήρου τελευτήσαντος, Λικίννιος ὁ Ρωμαίων Καίσαρα ἀναγορεύουσι, Κωνσταντίνῳ χαριζόμενοι γαμβρῷ αὐτῶ ὄντι εἰς ἀδελφὴν Κωνσταντίαν, ᾗ ὑποκειμένην ψεύδως τῷ κατ' αὐτῶν ἐμάνη διαβεβαιοῦτο. Μαξέντιος δὲ πάντα τὰ Ρωμαίοις ἐπιόντα κακὰ. πᾶς τε ἦν ὁσίας αὐτῶν, καὶ γυναῖκας καὶ θυγατέρας ἁρπάζει, καὶ αὐτοὺς πολυτρόπως ἀναιρεῖ, καὶ ἄμετρα τοῖς δαίμοσιν ἐξακολουθῶν ἐπιτέλει. ὅθεν καὶ πρεσβείαν οἱ Ρωμαῖοι πρὸς Κωνσταντῖνον ποιοῦνται, καὶ τὸν διαιτᾶσθαι Μαξεντίου τῶνδε δίκην. ὁ δὲ Μαξέντιος τὸν παραῤῥέοντα τὴν πόλιν ποταμὸν ναυσὶ γεφυρώσας, καὶ τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ ἀντιπαρετάξατο. ἃ δὲ δείσας τὰς τοῦ Μαξεντίου ἐπιβουλείας, ἐν πολλῇ ἀγωνίᾳ ἦν. φαίνεται ἐκείνῳ αὐτῷ ἐν ὕπνῳ ἄρτι ἡ ἀμίαντος καὶ τίμιος σταυρὸς, ἐκ φαντασίας ἀστεροδαστμίου ἔχων ἐπιγραφὴν δι' ἐπῶν, ἐν τούτῳ νίκα· ἐν ᾧ καὶ νυκτὸς ἐφίσταται αὐτῷ ὁ Κύριος, λέγων· χρῆσαι τῷ δυνάμει σοι σημείῳ, καὶ νίκα· ποιεῖ σταυρὸν χρυσοῦν χειρίσας, ὃς ἦν μίσχος καὶ ὕλη· ἐπέλθοι πρόσωπον ἐν τῇ παλάμῃ καὶ συμβολὴν γενομένης, ἐτράπησαν οἱ περὶ Μαξέντιον, & τῶ πλήθει ἀναριθμήτῳ, Μαξέντιος σὺν τοῖς λοιποῖς τὰ γεφύρα ἐπίβα φεύγων. ἅτις θεία δυνάμει διαῤῥαγεῖσα, ἐν τῷ ποταμῷ πάντας κατεπόντισεν. οἱ δὲ Ρωμαῖοι λυτρωθέντες τῆ τοῦ τυράννου Μαξεντίου τυραννίδος, τὴν πόλιν στεφανώσαντες, εἰσεδέξαντο μετὰ χαρᾶς τὸν εὐσεβῆ Κωνσταντῖνον, σὺν τῇ νικοποιῷ σταυρῷ, σωτῆρα αὐτὸν ἀνθρωποῦσιν.

Τῷ ζ'. ἔτει τῆ βασιλείας αὐτῶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τὴ Ῥώμην ἀρατήσας, πρὸ πάντων τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων τῆ ὁσίᾳ παρῆν παραδόσει, καὶ τοὺς ἐκ ἐξορίας ἀνεκαλέσατο, καὶ ὑπὸ Σιλβέστρου, τοῦ ὁσιωτάτου πάπα Ρώμης βαπτίζεται, καὶ ἡ λέπρα ἐξελεύθεροῦται τρόπῳ τοιῷδε. εἰς Ῥώμην εἰσελθὼν μετὰ τὸν Μαξεντίου νίκην, ζητεῖ ἰατρὰς, θεραπεύθῆναι τὴ νόσε. καὶ δὴ Ἰουδαῖοι τινὲς ἔρχονται, λέγοντες· ὅτι κολυμβήθραν χρὴ ποιῆσαι αἵματος ὑπομαζίων βρεφῶν, καὶ ἐν αὐτῇ λουσάμενον καθαρισθῆναι. συναίγονται οὖν τὰ βρέφη μετὰ τῶν μητέρων. καὶ τί δεῖ λέγειν τὰς τῶν μητέρων ὀδυρμὰς, καὶ τὰς ἐκ τειχῶν ἐκκλησίας, καὶ πάλαυσα τοῖς ἐκ ψυχῆς ὀδυνωμένους ἰδεῖν; πᾶσι ἰδὼν ἐκεῖνος, καὶ σύνδακρυς γενόμενος, εἶπε· καλὸν ἐμὲ μᾶλλον ἑνὶ μόνῳ κακῷ μόρῳ ἀποθανεῖν, ἢ πᾶσι τὰ βρέφη. ἀλλὰ καὶ τὰς οἰδὶ τὸ πλοῦ ἀποῖσιν; πᾶσι εἶπεν, & τὰς μητέρας δώρας φιλοφρονησάμενος, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. ταύτῃ τοι καὶ ταῦ ὕπαρ ὁρᾷ τοὺς δύο μεγάλους ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον παρεστηκότας αὐτῶ, Σιλβέστρου ζητῆσαι τὸν ἐπίσκοπον τῆ πόλεως· καὶ αὐτὸς ὑποδείξει σοι κολυμβήθραν, δι' ἧς ἡ τῆ ψυχῆς τὴς νόσους καὶ τῶ σώματος θεραπεύθῆσῃ. ἔρχεται οὖν ὁ Σιλβέστρος πρὸς τὰς ἐπισκοπὰς δυναμὰς ἐν φυγαδίᾳ τυλῶν, καὶ βαπτίζει καπνίσας πῦρ. δίδυς ἐκ τοῦ τῆς θείας κολυμβήθρας ἀπερχομένου τοῦ Κωνσταντίνου, ἐξέπεσον ἀπὸ τῶ σώματος αὐτῶ ὡσεὶ λεπίδες, καὶ ἐκαθαρί-

δα, καὶ γέγονεν ὅλως ὑγιὴς ὡς παιδαρίου μικροῦ. πᾶν τὸ ἰδόντες οἱ λαοὶ ἐβαπτίσθησαν ἄπαυροι, καὶ Κέλσος ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου.

Οἱ δὲ λέγοντες, ἐν Νικομηδείᾳ καὶ ἀυτῷ θάνατον βαπτισθῆναι ὑπὸ Εὐσεβίου Νικομηδείας τοῦ Ἀρειανοῦ, ψεύδονται. φασὶ γὰρ, ἀναβάλλεσθαι αὐτὸν τὸ βάπτισμα, ἵνα τὴν ἐλπίζων αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτισθῆναι νῦν δὴ καὶ αὐτὸς καὶ ἐμπόδων, τῆς Γαλλικείου ἐν τῇ ἀνατολῇ καταπολεμοῦντι καὶ εἰς Περσίαν πάλιν ἐπὶ δεύτερον εἰσελθόντι, μὴ ἀπελθὼν καὶ βαπτισθῆναι ἐν τῷ Ἰορδάνῃ; ἀλλὰ καὶ τὸ ὡς νόθον ἐβεβάλλετο αὐτὸν, πάσης κακίας ἐσίν. ἦν δὲ γνησία αὐτοῦ βασιλικὴ ὑπάρχει, καὶ πρὸ Διοκλητιανοῦ καὶ δὴ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κωνστάντιος, θυγατριδοῦς ὢν Κλαυδίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκ τῆς Ἑλένης τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς ἔχει ἡ μέγας Κωνσταντῖνος, καθὼς λέλεκται. τότε οὖν βαπτισθέντος, μεγάλα θαυμάσια ἐποίησεν ὁ Θεὸς, διὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Σιλβέστρου. πάντα δὲ παρὼν, ἓν μόνον φράσω. ἐν τῇ Καπιτωλίῳ Ρώμης βαθμὸς ἔχοντι τεσσαράκοντα ἑξακοσίους ἐστὶν, ἐν τῇ καταβύσσῳ δὲ βαθμῶν ἓ τῇ θεμελίων, δράκων φοβερὸς παμμεγέθης, ᾧ ἐθυσίαζον ἀθυμέραν Ἑλλῆνες. οἱ δ' ὑ, ἀλλὰ ἐξαίφνης ἐπιστὰς, πολλοὺς ἐλυμαίνετο. ἐαῦτοῦ Σίλβεστρος ἀναβὰς, καὶ οἰκίσκου μικρὸν ἔχοντα πύλας χαλκᾶς ἔρων, ἃ ἦν ἀ θράσων, κλείσας τὰς θύρας τῇ ἐπικλήσει Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦτο ἀπέκτεινε.

Τῷ δ'. ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, Μητροφάνης ἐπίσκοπος Βυζαντίου δ'. γέγονε· οὗτος τοίνυν ὁ τῆς ὑφ' Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέως ἀυτόχρ, ἢ καὶ Χριστιανῶν ἀνδρὰς πόλεμον. ἐν τῇ ί. ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος σὺν Λικιννίῳ Καίσαρι καὶ τῷ Γαλλικείῳ ἀθροίζει πόλεμον, καὶ τοῦτον τροπάμενος, πάντας κατασφάττει. αὐτὸς δὲ ὁ Γαλλέριος τὸ ἄθυμα ῥίψας, ἓ μετ' ὀλίγων ἀνυστάτων ἡμέρας, ἀπὸ κώμης εἰς κώμην φύγει, ἓ τοὺς ἱερεῖς τῶν εἰδώλων καὶ μύστας. ἓ προφήτας καὶ μάντεις ὡς ἀπατεῶνας ἀπέσφαξεν. ἐν δὲ τῇ ιά. ἔτει μέλλοντος ἀρτεθλεῖσθαι τοῦ Μαξιμιανοῦ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, προλαβοῦσα θεία ὀργὴ, καταλαβὲν αὐτὸν. φλὲξ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐλαίας τοῦ ναοῦ τῆς μελλὼν ἀναφθέσθαι, ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐκπυδῆσαι ποιοῦσιν. αἱ δὲ σάρκες αὐτοῦ σαπεῖσαι, τῆς ὄψεως ἐξέπεσον· ᾧ ὕπω ἓξ πεδοὺς ; ἡ διομάχου αὐτοῦ ἀπέρρηξε ψυχὴν. τῇ αὐτῇ ἡ ἕωρᾳ τῷ Μαξιμίνος, ἃ τοῦ μαρὼ μαρώτατος υἱὸς μελέα ὅσα ἓ ἀρρητα καὶ τῆς Χριστιανῶν ἐπισκόπους, ἀναριθμήτους ἀνηκαῖς ὑπεβλήθη, καὶ νόσους παρὰ φύσιν καὶ πληγὰς ἐξαισίους ποικιλοπήμονας ἐξέψυξε. τῇ ιβ'. ἔτει Λικίνιος, ἓ θάνατος ἀπατήσας, τὸ μεθὺ καὶ Χριστιανῶν φαύστου ναοὺς, βασιλεία ἀναγορεύει, καὶ ἀφορίσας μοῖραν τῆς Ρωμαίων γῆς δίδωσι· ἐντεῦθεν ὁ κατὰ Χριστιανῶν χάρκι Θεοῦ πέπαυται διωγμὸς. ἐπὶ ἔτους τοῦ Λικινίου ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Θεόδωρος. τῇ δ'. ἔτει μοναρχήσας ὁ μέγας Κωνσταντῖνος πάσης τῆς Ρωμαίων γῆς γενόμενος, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἔννοιαν εἰς θείας φροντίδας μετήγαγεν, ἐκκλησίας ἀνεγείρων, φιλοτίμως πάσας πλουτίζων.

Γράφει δὲ ἓ πρῶτον νόμον, τοὺς τῶν εἰδώλων ναοὺς ἀποδίδοσθαι τοῖς τῇ Χριστῷ ἀμεμφομένοις ναοῖς. δεύτερον, Χριστιανοὺς μόνους στρατεύεσθαι, ἐθνικοὺς δὲ μηδαμῶς. τρίτον, τοὺς ἐν ἀγρῷ καὶ κώμαις ἔτι θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. τέταρτον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. πέμπτον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. ἕκτον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. ἕβδομον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. ὄγδοον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. ἔνατον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι. δέκατον, τοὺς ἐν πόλεσι καὶ ἀγοραῖς θύοντας, ἐκ τῆς ἀγνοίας ἐλευθεροῦσθαι.

scium similitudine attingentia deciderunt, fuitque purgatus, & totus ita mundus, ut solet mundas esse infans recens natus. Id cum videret populus, ingens multitudo baptizata est, atque etiam Crispus Constantini filius.

Qui autem dicunt, Constantinum morte demum appropinquante ab Eusebio Nicomediæ episcopo Ariano fuisse Nicomediæ baptizatum, errant. Dicunt ab eo baptismum dilatum, quod speraret se in Jordane baptizatum iri. Quid vero obstabat, cur non jam tum in Jordane baptizaretur, cum & Gallerium in Oriente debellaret, & denuo in Persiam proficisceretur? Jam quod eum nonnulli iporum calumniantur, extremæ est improbitatis: cum ejus stirpe Imperatoria fuerit etiam ante Diocletianum. Pater enim Magni Constantini fuit Constantius, filia Claudii imperatoris natus: is ea prima sua uxore Helena Constantinum sustulit, veluti, indicatum a nobis fuit. Baptizato Constantino, Deus per beatum Silvestrum magna edidit miracula: de quibus omnibus unicum commemorabo. Ad fundamenta Capitolii Romæ, descensu graduum cccLxv, inferne habitabat draco quidam, cui Græci quotidie rem factam faciebant: absque enim hoc esset, subito irruens multos lædebat. Eo Silvester descendit, & inventa exigua cella, quæ ærea apta erat foribus, has obdens in nomine Jesu Christi draconem interfecit. Draco a Silvestro occisus. Edit. Paris. pag. 572.

Nonum annum imperante Constantino, Metrophanes s v. episcopus Byzantii creatus est. Hæc cum in Oriente Maximianus Gallerius audivisset, bellum adversus Christianos movit. Decimo anno sui imperii, Constantinus Magnus & Licinnius Cæsar contra Gallerium arma psaraverunt. Et Constantinus fuso exercitu Gallerii, universos occidit. Ipse Gallerius projecto diademate, cum paucis fidissimis fuga elapsus, a pago ad pagum discurrit, sacerdotesque simulacrorum, mystas, vates & arinlos, ut impostores trucidavit. Undecimo anno, cum jam Constantinus Maximianum esset in suam potestatem redacturus, Dei ira imperatoris conatum corripiendo isto antevertit. Flamma enim ea intestinis Gallerii & membris exorta, utrumque ei oculum elisit: carnesque ab ossibus deciderunt. Sic ille affectus, Deo adversatorem animam egit. Eodemque modo Maximinus, sceleroti hujus sceleratissimus filius, qui infinita & ineffabilia contra Christianos excogitaverat, innumeris pœnis subjectus, morbisque innaturalibus & inauditis miseriis exacrnificatus obiit. Duodecimo anno Licinnium, cum is pacto isto stipulatus esset, nihil se contra Christianos tentaturum, imperatorem declaravit, partemque ei Romani imperii attribuit. Tunc Dei beneficio, vexatio Christianorum finita est. Sub hoc Licinnio B. Theodorus martyr passus est supplicium. Anno decimoquarto Constantinus, cum ad ipsum annum omnis imperii potestas devenisset, omnes suas cogitationes ad sacras res convertit, templa extruxit, ac magnifice ditavit. Gallerii & Maximiani exitus.

Tulit etiam leges. Prima fuit, ut templa fana simulacris consecrata, Christo dedicatis templis addicerentur. Secunda: Soli Christiani militent, nationibusque Leges factæ Constantini.

& exercitibus imperent. Qui in cultu falſorum deorum perſeverat, capite plectatur. Tertia: Per duas ſeptimanas, quarum altera antecedit, altera ſequitur Paſcha, feriæ ſunto. Menſuram quoque cubitorum adſcenſionis Nili, juſſit in templum referri, non (ut ſolebant Græci facere) in fano Serapidis. Verum hoc loco oportet pauca quædam de S. Silveſtri colloquio inferere.

Diſputatio Chriſtianorum cum Judæis. *Edit. Pariſ. pag. 873.*

Annus erat quartus Imperii Conſtantini magni, cum Romæ inter Chriſtianos & Judæos colloquium fuit. Chriſtianorum cauſam agebat Silveſter ille magnus, Papa Romanus: Judæorum, inter plurimos alios legis peritos, Zambres rem tuebatur magus, Ebræus impoſtor, in quo Judæi omnem ſpem ſuam repoſuerant. Judæi: Eligite duodecim Chriſtianos, quos apud nos oportet cauſam dicere. Silveſter: Nos de potentia Dei pendemus, unus enim eſt, quem ſic compellamus: *Pſalm. 73.* Surge Deus, & cauſam tuam aſſere. quanto enim magis nobis humani auxilii deeſt, tanto plus in divino auxilio fiduciæ reponimus. Ad hæc Abiathar Judæus: Hæc, inquit, verba ſunt noſtri vatis. Subjecit Silveſter: Nos hodie omnia quæ adverſus vos proponemus, ex veſtris libris ſtatuimus proferre. tunc enim illuſtris eſt victoria, cum adverſa pars ſuæ ipſorum doctrinæ auctoritate vincitur. Imperator pronunciavit, juſtum id eſſe judicium, cum alterutra pars ſuæ quam profiteatur religionis auctoritate cogitur ſe victam *Deut. 32.* oſtendere. Abiathar: Suo ore dixit omnipoteos noſter Deus: Videte, vi- *Iſa. 45. 46.* dete: Ego ſum Deus, neque alius eſt præter me Deus. Quomodo ergo Chriſtiani apud tres eſſe adorandos? Patrem, in quem & nos confidimus: Filium, quem majores noſtri in crucem egerunt: ac tertium, Spiritum ſanctum? Ergo neceſſe eſt, ut cum illi jubeant tres adorari, hunc offendant, qui ſe unicum eſſe Deum dixit. Silveſter: Nos unicum Deum & colimus, & profitemur. Neque tamen ita deſertam cenſemus Deitatem, ut non habeat filium quo gaudeat. Jam filium ejus hunc eſſe dici- *Pſal. 2.* mus, de quo vates veſter ait, (Verbo Domini cœlos eſſe fundatos, omnemque eorum vim ſpiritu oris ejus.) Hunc Filium appellamus, quem apud vatem *Pſal. 2.* veſtrum pater ſic alloquitur: (Tu es filius meus, ego te hodie genui.) At qui Deus cum temporis expers ſit, quippe eo præſtantior, hodiernum aut craſtinum in ſe nihil habet. quo conſequitur, & filium, & patrem quoque, ſine principio eſſe. Ad quem enim dixit, (Faciamus hominem ad imaginem *Gen. 1.* & ſimilitudinem noſtram?) nam ſi dixiſſet, Faciam: poterat videri unitatem ſuam innuere. Cum autem dixit, Secundum noſtram imaginem, perſpicue filium, eumque ſibi æqualem indicat. Nihil enim ſe majus accipere poteſt, cum magnitudinis incrementum non admittat: ac ne minus quidem aliquid adſciſcit. Rabi Jonas: Humanæ ratiocinationi non *pag. 274.* eſt adhibenda fides. Qualem enim conſulit ea Deum credi, qui & Pater dicatur, & Filius & Spiritus? Silveſter: Cum in ſacris litteris legis de patre ſuum filium compellante, (Filius meus es tu:) & alibi, (Is me patrem ſuum invocabit:) tunc evidens ui-

A νῶν τι ἢ τρατοπίδων ἄρχειν. τὰς ἢ ἐπιμένοντας τῇ εἰδωλολατρείᾳ, ἀφαλιαῶς τιμωρεῖθαι. τρίτον, τὰς πασχαλίας δύο ἑβδομάδας ἀπράκτως τελεῖν, τὴν τε πρὸ τῦ πάσχα, ἢ τὴν μετ' αὐτό. τὰ δὲ τῆ πηχῶν τῆς ἀναβάσεως τῦ Νείλυ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνομοθέτησεν ἀναφέρεθαι, καὶ ὐκ ἐν τῷ Σαραπίδι, ὡς εἴθιτο τοῖς Ἕλλησιν. ἀλλὰ δέον ἐστὶ, περὶ τῆς τᾶ ἁγίου Σιλβέστρυ ὀλίγα τινὰ εἰπεῖν.

Τῷ δ'. ἔτει τῆς βασιλείας τῦ αὐτοκράτορος ἢ μεγάλα Κωνσταντίνυ, ἔλυσις γέγονεν ἐν Ῥώμῃ Χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων. ἢ τῆ μὲν Χριστιανῶν ὁ μέγας ἦν τότε Σίλβεστρος, Πάπας ὢν τῆς Ῥώμης· Ἰουδαίων δὲ σὺν ἄλλοις πλείστοις νομομαθέσι, ἢ Ζαμβρῆς ὁ μάγος, Ἑβραῖος καὶ γόης, ἐν ᾧ πᾶσαν τὴν πεποίθησιν εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι. λέγουσι τοίνυν Ἰουδαῖοι· ἐκλέξαθε δώδεκα Χριστιανούς, οὕ τινες ὀφείλουσι δικαιολογηθῆναι ἡμῖν. ὁ δὲ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· Ἡμεῖς εἰς τὴν τῦ Θεῦ δύναμιν ἀφορῶμεν. εἰς γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος· ἀνάστα ὁ Θεός, δίκασον τὴν δίκην συ. ὅσον ὖν ἐστὶ τῆ ἀνθρώπων βοηθείας ὑστερούμεθα, τοσοῦτο τῇ τῦ Θεῦ δυνάμει συνεχόμεθα. πρὸς ταῦτα Ἀβιάθαρ Ἰουδαῖος ἔφη· πῶς ἡμῖν ὁ ἡμέτερος ἔφα προφήτης. ἢ ὁ ἅγιος Σίλβεστρος· πάντα σήμερον ἐπιτρέπεται ἐκ τῆ ὑμετέρων βίβλων προσυγγράφειν ἔχομεν καθ' ὑμῶν αὐτῶν· τότε γὰρ λαμπρὰ γίνεται νίκη, ὅταν τὸ ἐξ ἐναντίας μέρος τῇ τῆ οἰκείων διδασκαλῶν αὐθεντίᾳ ἡττᾶθαι· ὁ βασιλεὺς ἔφη· ἄντι δικαίως ἀρέσκει, ἐν ᾗ καταναγκάζεται ἕκαστος τῇ τῆς ἰδίας θρησκείας αὐθεντίᾳ ἡττᾶθαι. Ἀβιάθαρ εἶπε· Ὁ παντοκράτωρ Θεὸς, τῷ ἀμετέρῳ λέγω, ἰδίῳ σώματι λέγοντι· ἴδετε, ἴδετε, ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός, καὶ ὐκ ἔστι πλὴν ἐμῦ, πῶς αὖτοι λέγουσι τρεῖς ὀφείλειν προσκυνεῖθαι; Παῖρις ἡμῶν ἐσαύρωσαν· τέλος, Πνεῦμα τὸ ἅγιον; τρεῖς ὖν προσκυνοῦντες, πῶς τῇ εἰρηκότι ἕνα μόνον εἶναι Θεόν, ἐξ ἀνάγκης προσαρμόσει. ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφα· ἡμεῖς ἕνα Θεὸν σέβομεν καὶ ὁμολογοῦμεν. ἀλλ' ὐκ ἴσμεν ἕραμον αὐτῦ τὸν Θεότητα φαμέν, ὅστε μὰ ἔχειν ἀγαλλίασιν υἱῦ. υἱὸν δὲ αὐτῦ τοῦτον λέγομεν, περὶ οὗ ὁ ὑμέτερος προφήτης ἔφη· τῇ Λόγῳ Κυρίυ οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῇ πνεύματι τῷ στόματος αὐτῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. υἱὸν δὲ ἐκεῖνον λέγομεν, παρὸ ὃν ἔφη ὁ ὑμετέρου προφήτου ὁ πατὴρ βοᾷ λέγων· υἱός μα εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Θεὸς δὲ χθὲς καὶ σήμερον, ὡς ἔχει τέλος, ἐπειδὴ ὑπέρχρονός ἐστιν. ἄναρχος ἄρα ὑπάρχει, ἄναρχος ἄρα καὶ ὁ πατήρ. ἐπεὶ τίνι εἶπε, ποιήσωμεν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν; εἰ γὰρ εἶπεν, ποιήσω ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἐμαυτῦ, ἐδόκει ἂν τὸ τῆς μετοπτου αὐτῦ σημαίνειν. τὸ δὲ, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν, σαφῶς καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν ἅγιον ἐνόμισεν. οὐ γὰρ μεῖζόν τι προσλαβεῖν δύναται, ἐπειδὴ ἐλικίας αὐξησιν οὐκ οἶδεν· ἐλάττωσιν πάλιν οὐ δέχεται· Ἰωνᾶς ῥαβὶς εἶπεν· ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ οὐ ἔστι δοτέα ἡ πίστις. ποῖον ὖν Θεὸν συμβουλεύει τοῦτος πιστεῦθαι, ὃν καὶ Πατέρα καὶ υἱόν, καὶ Πνεῦμα ἅγιον ὁμολογεῖ; ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· ὅταν ἀναγκῶς ἐν ταῖς βίβλοις περὶ μὲν τῦ Πατρὸς, ὑπέρ λέγει περὶ τῦ ἰδιοουσίυ· υἱός μου εἶ σύ,

οἱ σύ. ὑμοίως δὲ καὶ ἐν ὑπερῳ τόπῳ· αὐτὸς ὑπομαλίσειέ A bi fiet quod dicimus, neque ſuſpicaberis nos de ſacra Trinitate aliquid novi dicere. De ſpiritu autem ſancto, rurſum audi varem tuum inter precandum ſic dicentem: (Spiritum Pſal. 50. tuum ſanctum ne auferas a me.) & alibi: (Spiritu oris ejus omnis Pſal. 32. illorum vis.) loquitur autem de poteſtatibus cæleſtibus. Conſtantinus Auguſtus dixit: Miror Judæorum impudentiam, qui multis modis ex univerſa ſua Scriptura convicti, rameo adhuc contra veritatem aliquid volunt conquirere. Proinde quia de Patre, Filio, & Spiritu ſancto ſatisfactum eſt, proferant, ſi qua habent alia. Godolias Judæus. Nos, inquit, de eo loquimur, qui natus fuit, qui (ut in ejus Evangeliis deſcribitur) ſtatura & ſapientia crevit: qui a diabolo tentatus, poſtea temporis a ſuo proditus diſcipulo, traditus, captus, illuſus, flagellatus, felle mixtum acetum potatus, ſpinis coronatus, nudatus, veſtibus ſuis ſorte diviſis, ipſe cruci affixus, mortuus, & ſepultus eſt. Silveſter: Hodie demonſtrabimus, hæc a va- Vaticinia de tibus de Chriſto omnia eſſe prædicta ac præſcripta. De nativitate Chriſti Iſaias: (Ecce virgo utecum feret, & filium pariet, cujus Iſa. 7. nomen dicetur Emmanuel.) Quod autem inter homines fuerit verſaturus audi Baruchum vaticinantem: (Hic eſt Deus noſter, neque alius Baruch. 3. reſpectu ejus reputabitur. Hic invenit omnem vitam ſcientiæ, & eam tradidit Jacobo filio ſuo, & Iſraelo dilecto ſibi. Poſt hæc in terris viſus eſt, interque homines verſatus.) Quod autem fuerit a diabolo tentandus, & eum ſuperaturus, Zacharias vates ita prædicit: (Vidi Zach. 3. Jeſum ſacerdotem magnum ſtantem, adſtabatque ad ejus dexteram diabolus, ut ipſum tentaret.) Dixitque ei Jeſus: (Diabole, Dominus te increpet.) Comprehenſum iri, Sapientia verbis Solomonis oſtendit: (Dixerunt inter ſe impii, Vinciamus Sap. 2. juſtum, quia nobis eſt incommodus.) Prodendum a diſcipulo ſuo, prædixit Pſalmorum auctor: (Is qui Pſalm. 40. meo veſcitur pane, calcem mihi impegit.) Idem vaticinatus eſt, veſtibus Edit. Pariſ. Chriſtum ſpoliandum, eaſque ſorte di- pag. 275. viſum iri: (Diviſerunt, inquit, veſtes meas, & ſorte amiculum meum duxerunt.) Accuſatum iri a falſis teſtibus, Pſal. 22. idem vates demonſtravit: (Inſurrexerunt, inquit, contra me teſtes injuſti. Spinis coronandum, Jeremias prædixit his verbis: (Populus hic ſpinis Pſal. 26. ſuorum peccatorum me circumdedit.) Quod autem fel pro cibo, & acetum pro potu ei exhibendum aliquando eſſet Davidus hoc oraculo præmonait: (Fel in cibum meum immiſerunt, ſitientique acetum hibendum obtulerunt.) Ludibrio habitum iri, Jeremias Pſal. 68. rurſum indicat: (Ludibrium (inquit) factus ſum huic populo.) Quod Judæi eum vinciturl & in lignea crucem acturi eſſent, Eſdras prædixit: (Ligaſtis me non ut patrem, qui vos ea Ægypto liberaſſet: clamore ad tribunal judicis me oppugnaſtis, oppreſſiſtis me, ac tradidiſtis in ligno ſuſpendendum.) Sepulturam quoque

μι, πατήρ μου εἶ σύ· τότε εἴση σαφῶς τι λεγόμενον, B fuit, qui (ut in ejus Evangeliis deſcribitur) ſtatura & ſapientia crevit: qui a diabolo tentatus, poſtea temporis a ſuo proditus diſcipulo, traditus, captus, illuſus, flagellatus, felle mixtum acetum potatus, ſpinis coronatus, nudatus, veſtibus ſuis ſorte diviſis, ipſe cruci affixus, mortuus, & ſepultus eſt. Silveſter: Hodie demonſtrabimus, hæc a va- Vaticinia de tibus de Chriſto omnia eſſe prædicta ac præſcripta. De nativitate Chriſti Iſaias: (Ecce virgo uterum feret, & filium pariet, cujus Iſa. 7. nomen dicetur Emmanuel.) Quod autem inter homines fuerit verſaturus audi Baruchum vaticinantem: (Hic eſt Deus noſter, neque alius Baruch. 3. reſpectu ejus reputabitur. Hic invenit omnem vitam ſcientiæ, & eam tradidit Jacobo filio ſuo, & Iſraelo dilecto ſibi. Poſt hæc in terris viſus eſt, interque homines verſatus.) Quod autem fuerit a diabolo tentandus, & eum ſuperaturus, Zacharias vates ita prædicit: (Vidi Zach. 3. Jeſum ſacerdotem magnum ſtantem, adſtabatque ad ejus dexteram diabolus, ut ipſum tentaret.) Dixitque ei Jeſus: (Diabole, Dominus te increpet.) Comprehenſum iri, Sapientia verbis Solomonis oſtendit: (Dixerunt inter ſe impii, Vinciamus Sap. 2. juſtum, quia nobis eſt incommodus.) Prodendum a diſcipulo ſuo, prædixit Pſalmorum auctor: (Is qui Pſalm. 40. meo veſcitur pane, calcem mihi impegit.) Idem vaticinatus eſt, veſtibus Edit. Pariſ. Chriſtum ſpoliandum, eaſque ſorte di- pag. 275. viſum iri: (Diviſerunt, inquit, veſtes meas, & ſorte amiculum meum duxerunt.) Accuſatum iri a falſis teſtibus, Pſal. 22. idem vates demonſtravit: (Inſurrexerunt, inquit, contra me teſtes injuſti. Spinis coronandum, Jeremias prædixit his verbis: (Populus hic ſpinis Pſal. 26. ſuorum peccatorum me circumdedit.) Quod autem fel pro cibo, & acetum pro potu ei exhibendum aliquando eſſet Davidus hoc oraculo præmonait: (Fel in cibum meum immiſerunt, ſitientique acetum hibendum obtulerunt.) Ludibrio habitum iri, Jeremias Pſal. 68. rurſum indicat: (Ludibrium (inquit) factus ſum huic populo.) Quod Judæi eum vincturi & in lignea crucem acturi eſſent, Eſdras prædixit: (Ligaſtis me non ut patrem, qui vos ea Ægypto liberaſſet: clamore ad tribunal judicis me oppugnaſtis, oppreſſiſtis me, ac tradidiſtis in ligno ſuſpendendum.) Sepulturam quoque

σιλέως Ασσυρίων. καὶ ἀβακὰμ· ἀναπλεῖ ἄρρον ἐξ
Ισαὰβ, καὶ αἰασθήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ισραὴλ, καὶ
θραύσει τὰς ἀρχηγὰς Μωὰβ, καὶ προσμένουσι τοὺς υἱοὺς
Σὴθ, καὶ πατταυειδώσει ἐθνῶν πολλῶν. ἔτι μὲν οὖν
ἀνθρωπος φαίνεται, διὰ τῶν προαπαγγέλλεται.
ἔτι δὲ Κύριος πάντων, προσημαίνει πάλιν εἰ προ-
φῆται, φάσκοντες· ἰδοὺ Κύριος καθῆται ἐπὶ νεφέλης
κούφης, καὶ ἥξει εἰς Αἴγυπτον, καὶ σαλευθήσονται τὰ
χειροποίητα Αἰγύπτου. καὶ ἰδοὺ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν
ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς, τότε ἀνοιγήσονται ὀφθαλμοὶ
τυφλῶν, καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται, καὶ ἀλεῖται ὡς ἔ-
λαφος ὁ χωλὸς, καὶ τραυὴ ἔσται γλῶσσα μογγιλάλων.
Ἡ μὲν οὖν προφητεία Θεὸν ἐπιδημῶν λέγει· τὰ δὲ
σημεῖα καὶ τὸν χρόνον τῆ παρουσίας γνωρίζει. τότε γὰρ
τοῦτο πεπλήρωται, ὅπερ ἐδόκουν γεγόνασιν ἐν τῇ
Ισραὴλ φράτρᾳ. περὶ δὲ τῶ πάθους αὐτῶ πάλιν
φησίν· ἄνθρωπος ἐν πλαγῇ ὤν, καὶ εἰδὼς φέρειν
μαλακίαν, ἠτιμάθη, καὶ οὐκ ἐλογίδη. Αὐτὸς τὰς ἁ-
μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται.
καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ, καὶ
ἐν πληγῇ, καὶ ἐν κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίδη
διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς
ἀνομίας ἡμῶν. παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτῷ·
τῇ μώλωπι αὐτῶ ἡμεῖς ἰάθημεν. καὶ ἔτι ἄρτιος
ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτῶ. τίνι δὲ γενέαν αὐτῶ τίς
διηγήσεται; Καὶ ὁ Μωϋσῆς· ὄψεσθε τὸν ζωὸν ὑμῶν
ἀπεναντίον ὑμῶν, καὶ οὐ
μὴ πιστεύσατε. καὶ Δαβὶδ ἐκ προσώπου τοῦ Χριστοῦ
λέγει· ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου, καὶ δι-
ετμήσαντο τὰ ἱμάτια μου ἑαυτοῖς, καὶ τὰ ἱξῦς. Ο-
τι δὲ καὶ τῆ ἐθνῶν ἐλπὶς ἦν, ἃ μὲν Ιακωβ εἶπεν·
οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ιούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ
τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, καὶ
αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. ἃ δὲ Ησαΐας ἔφα· καὶ ἔ-
σται ἡ ῥίζα τοῦ Ιεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθ-
νῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι. καὶ ταῦτα μὲν ὀλίγα
κρὶς ἀποδεῖξαι τῆ γενομένων. πᾶσα δὲ ἡ γραφὴ
πέπληρται, διελέγχουσα τὴν ὑμετέραν ἀπιστίαν.
τίς γὰρ ποτὲ τῆ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἐστερημένων
δικαίων καὶ προφητῶν ἁγίων, ἐκ παρθένου μέλλε-
χε τὸν γέννησιν; τίνος δὲ πῶς γενέσεως προέφαν-
μὴν αὐτὸν ἐν ἱρατείᾳ, καὶ τὸν γεννηθέντα διετήμεν
τῇ εἰκυμένῃ; τίς δὲ βασιλεὺς, πρὶν ἐχθοῦσαι
καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, ἐβασίλευσε, καὶ τρό-
παια κατὰ τῆ ἐχθρῶν ἔλαβε; τίς οὖν ἄρα
γέγονε βασιλεὺς ἐν Ισραὴλ, ἐφ' ᾧ τὰ ἔθνη πάν-
τα τὸν ἐλπίδα πέθεντο, καὶ οὐχὶ μᾶλλον αὐ-
τῆ ἰωυτοισιν πανταχόθεν; ἕως γὰρ συνί-
στατο Ιερουσαλὴμ, πόλεμος ἄσπονδος ἦν αὐ-
τοῖς, καὶ διμάχοντο πρὸς τὸν Ισραὴλ, Ασσύ-
ριοι μὲν Θλίβοντες, Αἰγύπτιοι δὲ δώκοντες,
παλαιστῶντες. ἢ οὐχὶ ὁ μὲν Δαβὶδ τοῖς Μωα-
βίταις ἐπολέμει, καὶ ἐπολεμεῖτο; ὁ δὲ Ιωσίας
τὸν πλησίον παρεφυλάττετο; καὶ μέντοι καὶ Εζε-
κίας ἐδειλίασε τὸν ἀλαζόνα τὸ Σενναχηρεὶμ; καὶ
τῆ μὲν Ιωσὺ οἱ Αμορραῖοι ἰωυτοισιν, τῆ
δὲ Μωϋσῆ ὁ Αμαλὴκ ἀντεπαπάτητο; καὶ ὅτ-
τως ἄσπονδον ἦν τῆ Ισραὴλ πρὸς τὰ ἔθνη τὸ
τῆς φιλίας, ὡς μέχρι νῦν μαρτυρῶσι τὰ γράμ-
ματα; καὶ οἱ γραμματεῖς ἀναμελέτητος ἐστιν·

Cedren.

ac regem Assyriæ vincet.) Baluami
præterea hoc est vaticinium : (Sidus ex Num. 24.
Jacobo orietur, homoque de Israele
enascetur, qui principes Moabitas con-
teret, & Sethi filios incursionibus læ-
dat, imperiumque in multas gentes oc-
cupet.) His vaticiniis denunciatum est,
eum hominem futurum. Quod autem
omnium rerum Dominus futurus esset,
rursum his verbis vates prædixerunt : Isa. 19.
(Ecce Dominus insidet nebulæ levi,
suoque in Ægyptum adventu manufactos
eorum deos concutiet. Item : (Ecce Ibid. 35.
Dominus Deus noster veniet, nosque
eripiet. Tunc aperientur oculi cæco-
rum, aureique surdorum, & claudus
cervi instar saltabit, balbique diserte
loquentur.) Hoc sane oraculum Deum
in terris ambulaturum ostendit, simul-
que certa signa temporis quo Christus ad-
venturus esset indicat. tum enim ea im-
pleta sunt, quæ ante in Israelo num-
quam facta fuerant. (De ærumnis por- Isa. 53.
ro ejus ita dicitur : Homo plagis subje- Edit. Paris.
ctus, & miserias ferendi peritus, igno- pag. 277.
minia affectus est, ac pro nihilo habi-
tus. Is peccata nostra portavit, no-
strique causa in doloribus fuit. Ac nos
quidem existimavimus eum laboribus,
verberibus ac miseriis subjectum: ipse ve-
ro sauciatus fuit peccatorum nostrorum
causa, & propter delicta nostra ægrotavit.
Castigatus est, ut nobis pacem pareret,
ejusque vicibus nos sumus sanati. Au-
fertur a terra ejus vita : sed quis genus
ejus enarrabit?) Moses quoque ait : (Vi- Deut. 28.
debitis vitam vestram suspensam ante
oculos vestros, & fidem non habebitis.)
Davidus porro in Christi persona sic Psal. 21.
loquitur : (Perfoderunt manus meas,
& pedes meos, vestesque meas inter
se diviserunt. &c.) Præterea in eo fuisse
gentibus spem repositam, Jacobus Gen. 49.
his verbis testatur : (Numquam deerit
princeps Judæ ortus, & ductor ea fe-
more ejus egressus, ante quam is veniat,
cui repositæ omnia sunt : in eo spem po-
nent gentes.) Esaias quoque : (Existet ra- Cap. 11.
dix Jessæ, & surget qui nationibus impe-
rabit : in eo spem ponent gentes.) Hæc
pauca ad eorum quæ facta sunt demonstra-
tionem protulisse sufficiat. Porro autem
tota Scriptura plena est demonstrationum
vestræ infidelitatis. Quis enim umquam
eorum sanctorum aut vatum, qui sacris lit-
teris celebrantur, ex sola virgine natus
perhibetur? Cujus natales præcessit in
cælo stella, quæ mundo genitum indica-
ret? Quis vestrorum regum, antequam
parentes nominatim appellare posset, re-
gnavit, & de hostibus trophæa statuit?
Quia denique rex fuit Israelicus, in quo
spem suam gentes collocarent? Imo au-
tem omnes nationes undiquaque vestrum
gentem bellis infestarunt, numquam de-
sinentibus quamdiu Hierosolyma stetit.
Israelum enim assiduo Assyrii oppresse-
runt, Ægyptii aliique populi bellis vexa-
runt. Nonne & Davidus Moabitas bel-
lo petiit, vicissimque ab eis est bello
petitus? Nonne Josias vicinos metuit?
Nonne Senncheribi jactantiam Ezechias
extimuit? Nonne & adversum Josuam
Amorræi, & Amalecus contra Mosen ad-
versa signa tuletunt? Adeo nulla un-
quam in hunc usque diem pax inter Is-
raelum & gentes potuit componi : quod
doceri potest ex commentariis. Tam
respondentes Scribæ, dixerunt : Non
inficiamur ista omnia esse scripta : ex-

pectamus autem Verbum Dei, quod nondum in catnem venit. Silvester dixit. Et quomodo non audivistis Danielem diserte tempus designantem, quo in terras Servator adventurus esset? Sic enim el dicit angelus, qui cum ipso colloquebatur: (Decim sunt populo tuo urbique sanctæ LXXX septimanæ quibus peccatum perficiatur. & delicta expientur, obsigneturque peccatum, & iniquitas delcatur, ac æterna justitia introducatur: obsignetur visio, & sanctus sanctorum ungatur. Cognoscesque & intelliges ab eo tempore, quo decretum edetur de Hierosolymis instaurandis, usque ad ducem Unctum, effluere septimanas VII, & septimanas LXXX.)

Dan. 9. Edit. Paris. pag. 378.

Cætera quidem, quæ sacris consignata sunt litteris, fortassis causabimini alio esse implenda tempore. His autem quid habetis quod opponatis? cum & Ungens nominatur: & is qui ungitur non homo sed sanctus sanctorum appellatur. Ad eumdem usque adventum Hierosolyma stetit. postquam advenit, neque vatem ex eo ullum Judæi habuerunt, neque visiones eis apparuerunt. Sane pridem & Davidus fuit unctus & Solomon, & Ezechias, sed iis vivis, & urbs stetit, atque facet locus, & vates oracula ediderunt: tum uncti illi, Sancti quidem homines, non tamen Sancti sanctorum sunt appellati. Vates autem & visiones quando desiit habere Israelus, quam nunc, adventu vatis & Sancti sanctorum Christi? Id vero apprime evidens signum atque indicium est adventus Verbi Dei, quod neque Hierosolyma hodie stant, neque vates inter Judæos ullus, ullave visio exstat. quod quidem erat consentaneum. Cum enim jam exhibitum esset id quod indicabatur, ac vaticiniis prædicebatur. signis & vatibus quorsum porro usus erat? Ideo vaticinati sunt illi tantisper, dum venit is quem adfore prædicebant, omniumque abolevit peccata. Jam quis fuit ille princeps, qui e Bethlehema exiit, qui Israelum gubernavit, cujus exitus ab initio fuit, ab ipsa æternitate, cujus nomen sole antiquius est, & nativitas inenarrabilis? hæc enim Scriptura el attribuit. Sanctorum quidem omnium ortum scimus, memoriæ proditum: principumque Israelicorum omnium exstant & natales & obitus, monimentis litterarum consignati. Porro meminisse debes Judæe, me hoc dixisse, Filium Dei totum non fuisse perpessionibus subjectum, sed hominem, cujus ei substantia citra naturarum confusionem in utero beatæ virginis Matiæ unita fuit. Quem Deus Abrahamo promittens, ita fuerat fatus: (In semine tuo omnes populi beabuntur.) Davidoque similiter promisit: (Fructum ventris tui collocabo in solio tuo.) Hunc nos tentatum dicimus: ut diabolum, a quo tentabatur, victum captivumque redigeret. Passum dicimus, ut omnia adversa subjiceret: mortuum, ut eum dejiceret qui mortis potentiam habebat. Judæus autem dicit: Ergo Dei duo sunt filii: unus, quem beata virgo peperit: alter, quem omnipotens Deus genuit? Silvester: Unus est filius, Christus. Sicut enim vere filius Dei invisibilis, ita est etiam filius hominis visibilis. qui enim perfectus erat Deus, perfectus homo immutabiliter factus est, ut perfectæ salu-

Mich. 5.

Gen. 22.

Psal. 131.

οὐκ ἀριθμῶ, ὡς παῦτα μὲν πάντα γέγραπται· προσδοκῶμεν δὲ ἔτι μηδέπω παραγενόμενον Θεὸν Λόγον. ὁ δὲ Σίλβεστρος ἔφη· καὶ πῶς οὐκ ἀκούσατε τοῦ Δανιὴλ, προλέγοντος φανερῶς καὶ τὸν καιρὸν, καὶ ἐν θείᾳ τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίᾳ; φησὶ γὰρ ὁ προσλαλοῦμενος αὐτῷ ἄγγελος· ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συντμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν σου τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ ἐξιλάσασθαι ἀδικίαν, καὶ τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίαν, καὶ τοῦ ἀπαλεῖψαι ἀδικίαν, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον. καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν, καὶ τοῦ χρῖσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ, καὶ συνήσεις, ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἰερουσαλὴμ ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ξβ'.

Καὶ ἁρὰς μὲν τοῖς ἄλλοις ἴσως προφασιζόμενος, εἰς μέλλοντα χρόνον ἀναβάλλεσθε τὰ γεγραμμένα. νῦ δὲ πρὸς ταῦτα λέγων, ἢ ὅλως ἀπιστήσατε διωλεῖτε; ὅπου τε ἐξ ὁ χρίων δηλοῦται, καὶ ὁ χριόμενος οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἅγιος ἁγίων καταγγέλλεται, καὶ ἕως τῆς παρουσίας αὐτοῦ Ἰερουσαλὴμ σωζήσεται, ἐξ λοιπὸν ἅπας προφήτης πέπαυται, καὶ ὅρασις ἐν τῇ Ἰσραὴλ; ἐχρίσθη μέντοι πάλαι Δαβὶδ, καὶ Σολομὼν, ἐξ Ἐζεκίας. ἀλλ' Ἰερουσαλὴμ καὶ ὁ τόπος σωζεσθήκει, καὶ προφῆται προφήτευον. ἄλλως δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ χρισθέντες, ἅγιοι ἄνθρωποι, καὶ οὐχ ἅγιοι ἁγίων ἐκλήθησαν. πότε δὲ καὶ προφήτης ἐπαύσατο, καὶ ὅρασις ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ; εἰ μὴ νυῦ, ὅτε ὁ προφητούμενος, καὶ ὁ ἅγιος ἁγίων ὁ Χριστὸς παρεγένετο; σημεῖον δὲν ὅτι μέγα προδήλων ἐγνώρισματῶν Θεοῦ Λόγου τῆς αὐτοῦ παρουσίας, τὸ μηκέτι τὴν Ἰερουσαλὴμ ἑστάναι, μήτε προφήτην ἐνεργεῖσθαι, μήτε ὅρασιν ἀποκαλύπτεσθαι τινος. καὶ εἰκότως. ἐλθόντος γὰρ τοῦ σημαινομένου καὶ προφητευομένου, τίς ἡ χρεία τῶν σημαινόντων καὶ προφητευόντων; ἕως γὰρ τοῦτο προεφήτευον, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ προφητευόμενος, καὶ λυτρώσηται τὰς ἁμαρτίας πάντων. ποῖος τοίνυν ἡγούμενος ἐξῆλθεν ἐκ Βηθλεὲμ, ἐξ οὗ Ἰσραὴλ ἐποίμανεν; ὃ καὶ ἐξόδους ἀπ' ἀρχῆς ἀφ' ἡμερῶν αἰώνος, πρὸ τοῦ ἡλίου ὑφεστῶτες τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐξ ἀνεκδιηγήτου ἡ γονὴ αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται; ἔτι γὰρ ἁγίων πάντων ἴσμεν τοῦ γένους ἰσορροπούσης, καὶ τῶν ἀρξάντων τοῦ Ἰσραὴλ παρεισῶσαν τοῦ γένους καὶ ἔτι θάνατον. μεμνῆσθαι οὖν ὀφείλεις, ὦ Ἰουδαῖε, εἰρηκέναι με τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, πάθει τὸ σωμάτιον μὴ ὑποπίπτοντα, ἀλλὰ τὸν ἐνωθέντα αὐτῷ ἄνθρωπον καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτως ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ λέγων· Ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη. καὶ τῷ Δαβὶδ ὁμοίως λέγων· Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου. τοῦτον παραδοῦναι φαμὲν, ἵνα τὸν πειράζοντα αὐτὸν νικήσας διάβολον αἰχμαλωτίσῃ· πεποιθέναι δὲ, ἵνα πάντα τὰ πάθη ὑποτάξῃ· πεθνάναι δὲ, ἵνα τὸ κράτος τοῦ θανάτου καταλύσῃ. ὁ Ἰουδαῖος εἶπεν· ἀκουὸ δύο εἰσὶν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ· ἑὸς μὲν ὁ ἐκ τῆς παρθένου τεχθείς. ἕτερος δὲ, ὃν ὁ παντοκράτωρ Θεὸς ἐγέννησε; ὁ ἅγιος Σίλβεστρος εἶπεν· υἱὸς εἷς ἐστιν ὁ Χριστός. ὥσπερ οὖν ἀληθῶς ἐστὶ Θεοῦ υἱὸς ἀόρατος, ὕπως ἐστὶ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου ὁρατός. τέλειος οὖν ὢν Θεὸς, τέλειος ἄνθρωπος ἀτρέπτως ἐγένετο, ἵνα τελείαν σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις πα-

ράχῃ. ἀ Ἰωδᾶς εἶπε· πῶς ἐγχωρεῖ τὸν ληφθέντα ἄν-
θρωπον πάσχειν χωρὶς τοῦ ἀναλαβόντος αὐτόν; ὁ ἅγιος
Σίλβεστρος εἶπεν· ἐκεῖνο ὑποδείγματί σοι ἀρκέσει δι-
δαχθῆναι, ἵνα γνῷς, ὅτι δύο ἀπὸ πάντων ἡνωμένων φύ-
σεων, ἡ μὲν μία πεισπίπτει τῇ ὕβρει, ἡ δὲ ἑτέρα παύτῳ
διαφέρει· ἔστι γὰρ ἐν Ἑβραϊκοῖς ἔφη· ἀδύνατόν ἐστι πεῖσαί με,
ἐν ἑνὶ δύο εἶναί τινα, ἕν ἅμα μὲν κατακαίεσθαι, ἅμα δὲ πάσχειν, ἐὰν τύπτων τις ὕδωρ ὑπομένειν. ἀ ἅγιος Σίλβεστρος
εἶπεν· ἄκουε ὦ Ἑβραῖε. δυνατόν ἐστι, τὸ δένδρον ἔχειν ἐν
ἑαυτῷ τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου τμηθῆναι; θάρρα λέγω, δυνα-
τόν ἐστιν. ἀ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· δεῖξόν μοι τὸν ἀποκο-
πέντα τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα, ἐν τῇ τμηθεῖσαι αὐτό;

Τοῦ δὲ Θάρρα σιωπῶντος, ἀ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· οὐκ
ὁρᾷς, ὅτι τοῦ πληγέντος τοῦ τμηθέντος σιδήρου ἡ ἀκτὶς φωτὸς
ὑποδέχεται, φησὶν ὑπὸ ξύλου ὑποδέχεσθαι; ἀ δὲ λαμπη-
δὼν καὶ ποιεῖ ὅσα, ὑπὸ τμαθῆναι, ἢ τι διακοπῆναι δύ-
ναται; ἆρα τοίνυν ἡ ὁ Θεὸς ἀχώρητος τοῦ Ἐμμανουὴλ ὅσα,
παθεῖν ἢ τμηθῆναι ἠδυνήθη. πῶν γὰρ ὑπέμεινε
τῷ πάθει, ἀ καθάπερ τὸ ξύλον ἐδεδύνατο ὑποστῆναι ἀραιωθῆναι
ἠδυνήθη. ἐφ' ᾧ καὶ κατεξίωσεν ἀ Κύριος ἀναλαβέσθαι
σάρκα ὅτι ἐμψυχωμένην ἐμπύρου φαράγγος, ἵνα
κοινωνὸς ἡμᾶς θείας ἀπεργάσηται φύσεως, ἐν ἑνώσῃ
ἑαυτῷ ἐμπύρου φύσιν. ἕνωσιν δὲ λέγω. ἀσύγχυτον
ἐν ἀτρέπτῳ, ἐν ἀσχίστῳ, ἐν ἀδιαιρέτῳ. ἐκ γὰρ δύο ἐστὶν ἓν
ἐσται. ἀποκριθεὶς δὲ Συμεὼν εἶπεν· εἰ περὶ τοῦ ἐμπύρου
Χριστοῦ οἱ ἐμπροσθεν προφῆται προεφήτευσαν, τίς αἰτίας
ἡ τοσαύτης ὕβρεως, τοῦ ἐμπαιγμοῦ, τοῦ πάθους ἐν τῷ
θανάτῳ ξύσασθαι, ἵνα πάντων εἶναι τὸν ἐπηγγελμέ-
νον Χριστὸν ἐν ἡμῖν ἅμα ὑμῖν ὁμολογήσωμεν. ὁ
ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· ἐξ ἀρχῆς τοῦ αἰῶνος, ἀφ' οὗ ὁ
ἄνθρωπος ἐν τῷ παραδείσῳ φθόνῳ ἐβλήθη ἐξεβλήθη,
ἐν θανάτῳ κατεδικάθη, ἐν τοῦ φαράγματος πάσης τῆς
ἀνθρωπότητος, Ἀβραὰμ ἅγιος καὶ πιστὸς ἀριθεὶς,
πῶν τοῦ ἐπαγγέλματος ἀξιωθῆναι παρὰ Θεοῦ, τοῦ ἐν τῇ
σπέρματι αὐτοῦ εὐλογηθήσεσθαι πάντα τὰ ἔθνη. ἐκλε-
γεὶς οὖν διὰ τοῦ πίστεως ἀξίαν, ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ἐν
Ἰσαὰκ ἐγέννησε τοῦ Ἰακώβ. ἐν ὅπερ ἀμεμπτος ἀριθησαι,
ὅτε τὸν παντοκράτορα Θεὸν ἐνδιάθετον ἀξίᾳ βούλεσθαι
τὸ ἴδιον ὄνομα ἐν πᾶσι ἀνομάζεσθαι, λέγοντα· Ἐγὼ
εἰμὶ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, ἐν ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, ἐν ὁ Θεὸς
Ἰακώβ, τοῦτο μου ὄνομα αἰώνιον εἰς γενεὰς γενεῶν.
ἀπερύσατο οὖν αἰτίαν, ἂς νῦν μακρὸν ἂν εἴη κατα λέ-
γειν, ὅτε τὸς υἱὸς Ἀβραὰμ κατῴκησεν ἐν γῇ Αἰγύ-
πτῳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Φαραώ. ἀλλὰ μεμνημένος τῆς ἐ-
αυτοῦ ἐπαγγελίας ὁ Θεὸς, ἐξήγαγεν αὐτὸς ἰσχύϊ Θεοῦ ἐν
χειρὶ ἀραιᾷ, ἐν ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, πανθὼς πάν-
τες ἴσμεν. ὕστερον δὲ ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ τὸ κατὰ σαρ-
κα, ἐτέχθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου,
ἵνα ἡμᾶς ἀπαγοντισθῶμεν ἐκ γαστρὸς τῆς Παρθένου ἐκ-
κλησίας. ἐπειράθη, ἵνα ἡμεῖς λυτρωθῶμεν. ἐπρά-
θη, ἵνα ἡμᾶς ἐξαγοράσῃ. ἐπατέπονσεν ἑαυτὸν, ἵνα ἡ-
μᾶς ἀνυψώσῃ. ἐπρατήθη παρὰ ἀνθρώπων, ἵνα ἡμᾶς
ἐλεύθερώσῃ ἐκ δαιμόνων αἰχμαλωσίας. ἔχανε, ἐν
τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ θυσιάθη, ἵνα τὸν τοῦ παντὸς κόσμου
ἁμαρτίαν ἀπαλείψῃ. ἀπέθανε, ἵνα ἡμῖν ζωὴν παράσχῃ.
ἀνέβη εἰς οὐρανὸς, ἵνα ἡμᾶς συνανύσῃ. Κάθηται νῦν
ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, ἵνα ἐκλησίας τοῖς πιστοῖς ἐπι-
νεύσῃ. ἐλεύσεται δὲ ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος, κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρὸς, ἐν ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ. ἐπὶ πολὺ οὖν διαλεχθέντος τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου,

A tis auctor hominibus fieret. Judæus: Et quomodo fieri potest, uti patiatur assumptus homo, sine eo qui ipsum assumpsit? Silvester: Exemplo igitur doceri debes: duabus natuis unione constrictis, alteram supplicio subjici, altera id effugiente. Ebræus dixit: Persuaderi mihi nullo modo potest, in uno esse duo quædam, quibus simul constrictis, atque aliquid patientibus, alterum tantumodo male tractetur. Silvester: Audi Ebræe. Potestne arbor scindi, lo quam solis radii incidunt? Tharras ait, Potest. Silvester: Ostende mihi ubi radius solis abscissus sit, dum arbor secaretur? Unio naturarum, & alterius passio, altera nil patiente.

Silente Tharra, hæc addidit: Nonne videtes ictum ictudentis ferri primum a radio excipi, antequam is ictus ad lignum pertingat? & tamen fulgor qui ibi est, neque secari neque scindi potest. Sic & Deitas cum ab Emmanuele divelli non possit, pati tamen aut scindi nequit. id modo perpessioonibus sit obnoxium, quod instar ligni istius comprehendi & vinciri potest. Idcirco enim dignatus est Deus humanum corpus anima & mente præditum assumere de nostra massa, ut nos divinæ naturæ faciat participes, secumque nostram uniat naturam. Unitionem autem dico confusionis & mutationis expertem, ipsique soli cognitam. Respondit Simeon: Si de vero Christo nostri vates cecinerunt, causas mihi aperias velim, cur is tot injuriis affici, illudi, cruciari, ac mori debuerit: ut eum esse istum qui promissus est, nos quoque vobiscum confiteri possimus. Silvester: Ab exordio mundi, ex quo invidia diaboli circumventus homo paradiso ejectus, mortique addictus fuit: ea tota humani generis massa, Abrahamum sanctum & fidelem repertum Deus ista promissione dignatus est, fore ut ejus semeo omnibus populis beatitarem conciliaret. Is ergo ob fidei dignitatem electus, Isaacum genuit, Isaacus Jacobum. Ita autem inculpatos sese illi gesserunt, ut eum Deus omnipotens nominis sui dignitatem expresse testatam vellet facere, eorum se Deum esse dixerit. (Ego, inquiens, sum Deus Abrahami, Deus Isaaci, ac Deus Jacobi. hoc est nomeo meum sempiternum per omnes ætates.) Causæ proinde eatiterunt, quas hic commemorare prolixum sit, propter quas posteri Abrahami in Ægyptum devenerunt, regnoque Phataonis subditi fuerunt. Sed suorum memor promissorum Deus indx eos eduxit manu valida, eaertoque brachio fieuti omnes ooftis. Postea remporis ea Abrahami femine Christus quod ad carnem attinet, natus est de beata virgine: uti nos de novo virgo Ecclesia gigneret. Tentatus est, ut nos liberaremur: venditus, ut nos redimeret: seipsum demisit, ut nos artollerer: captus est ab hominibus, at oos a dæmonum captivitate liberaret: deoique in ligno crucis pro victima oblatus est, ut totius mundi peccata expiaret. In vitam e mortuis rediit, ut nobis vitam largiretur. In cælum adscendit, ut nos secum eveheret. Sedet nunc ad dextram patris, ut fidelibus precantibus annuat. Veniet autem in fine mundi, judicatum vivos & mortuos, ac cuique dignam suis factis mercedem redditurus. Cum differuisset prolixe Silvester,

Pseud. 3. Edit. Pariſ. pag. 280.

φωνηρά σε τῆς ὑποκρίσεως γευτέα διὰ δαιμόνων πεφάχθαι. φησὶ δὲ καὶ ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· ἄκουε, ὦ Ἰουδαῖε, ἀπὸ τῆς σῶν γραφῶν ἃ ἀλήθεια. ἐν τῷ Δευτερονομίῳ αὐτὸς ὁ Θεὸς λέγει· Ἴδετε, ἴδετε, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῶ ποιήσω· πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι. δικαίρως σὺν ἐπικληθεὶς ἀποκτείνει, καὶ δικαίρως πάλιν ζωοποιεῖ. ἐπικάλεσαι οὖν αὐτὸν ἐπὶ ἄλλῳ ἀκολῷ τῷ ταύρῳ, καὶ ἐὰν αὐτὸν ἐγείρῃς, πιστεύομέν πάντες, καθὼς σὺ φῂς. πῶς ὁ Ζαμβρῆς λέγει· οὐ αὐτὸν σοι ἐπικέκραται βασιλεῦ, ὅτι ἐν λόγοις Σίλβεστρον οὐδεὶς δύναται νικῆσαι; ὀλίγον οὖν αὐτῷ μὴ ῥήμασιν, ἀλλ' ἔργοις ἐπιδείξατι ἡμῖν. ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἔφη· θέλεις οὖν, ὦ Ἰουδαῖε, ἐγὼ τῇ ἐπικλήσει τοῦ δεσπότου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγείρω τὸν ταῦρον; Ζαμβρῆς λέγει· τοῦτο ἐποίησε, εἰ ἐν πτωχοῖς πεπαιδευκὼς ὁ βασιλεὺς εἶπε· θαυμάζω τὴν ἀναισχυντίαν σου, Ζαμβρῆ· σὺ εἶπας, σχολάζοντας οἱ λόγοι, καὶ ἔργους ἀγωνίζεσθω. ὅτος δὲ ὑπισχνεῖται ποιῆσαι, ὅπερ σὺ λέγεις παντελῶς εἶναι ἀδύνατον. ὥστε δίκαιόν ἐστιν ὁμολογῆσαι σε, τοῦτον εἶναι Θεὸν ἀληθῆ, τὸν πεφυκότας ἀναστῆσαι δυνάμενον. ἐκεῖνον δὲ πλάνον καὶ διάβολον, τὸν ἀποκτείναντα, καὶ ζωοποιῆσαι μὴ δυνάμενον.

Τότε ὁ Ζαμβρῆς ὡμολόγησεν ἐὰν Σίλβεστρος ἐγείρῃ τὸν ταῦρον ἀναστῆναι, πάντες τὸν Ἰουδαϊκὸν καταλείψαντες νόμον, ὡς ἐν Χριστιανῶν ἀπομολήσωμεν πίστιν. ὁ δὲ μακάριος Σίλβεστρος ἐστράπη ἐπὶ πολὺ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μετὰ δακρύων τοιαῦτα ποιήσας, πρὸς τὸν ταῦρον ἀπελθὼν, εἶπε φωνῇ μεγάλῃ· ἐγὼ, Δέσποτά μου Ἰησοῦ Χριστὲ, τὸ παράγγελόν σου ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ πάντων, ἵνα μάθῃ ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι διαβόλου μὲν ἔργα ἀφανίζεται ταῦρος, ἐν δὲ ζωοποιοῖς καὶ φανεραῖς σου ὀνόματος ἐπικλήσει ἐζωοποιήθη. καὶ πλησιάσας τῷ ταύρῳ, λέγει μετὰ κραυγῆς μεγάλης· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν οἱ παράνομοι Ἰουδαῖοι ἐσταύρωσαν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἀνάστηθι μὴ σεμνύπτος· καὶ παρέστη ὁ ταῦρος ὅλον ἑαυτὸν κινήσας ἀνέξη· καὶ λύσας αὐτοῦ τὰ δεσμὰ ὁ ἅγιος Σίλβεστρος, ἀπέλυσεν αὐτὸν λέγων. πορεύου ὅθεν ἦλθες, μηδένα κῆ ὧδε ἀδικήσας. ὅπερ μέγα θαῦμα Ἰουδαῖοι θεασάμενοι, καὶ σφόδρα ἐκπλαγέντες, αὐτίκα προσέπεσον εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου πάντες, αἰτήσαντο τὸ ἅγιον βάπτισμα. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ μακαριωτάτη βασίλισσα Ἑλένη προσπεσοῦσα τοῖς ποσὶ τοῦ ἁγίου Σιλβέστρου, παρεκάλεσε τόπον αὐτῇ μετανοίας παρασχεθῆναι. καὶ τότε γνωμίσας, ἐχάρη μεγάλως, ὅ, τι φιλόχριστος βασιλεὺς, καὶ ἡ μακαριωτάτη Αὐγοῦστα, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ὡσεὶ ἐπὶ ὥρας δύο κράζειν ἅπαντες· μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν. καὶ ὅπως ἐθαυμάσθη ὑπὸ πάντων ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὁ τότε θεράπων ἅγιος Σίλβεστρος. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ πολλοὶ δαιμονῶντες ἐθεραπεύθησαν διὰ εὐχῶν τοῦ ἁγίου Πάπα, ἐξ ἄλλα δὲ πάθη πολλὰ καὶ νόσοι ἰαθεραπεύθησαν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δοξαζομένου ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων βαπτισθέντος, μεγάλη χαρὰ γέγονεν ἐν πάσῃ τῇ Ῥώμῃ, καὶ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς.

Τῷ ιδ'. καὶ ιε'. ἔτει, Λικίνιος ὤρξατο κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν κινεῖν, λύσας λαβὼν τῆς προγεγονότων σωθέντων. ἣν δὲ γράμματον τοιοῦτον ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἀποδίδωσι τὴν κακίαν ἀκίνητον. τῆς. καὶ ις'. καὶ ιε'. ἔτους,

A ptu eſt, diabolicis præſtigiis te uſum fuiſſe. Sed & Silveſter: Audi, inquit, Judæe, veritatem ex tuis libris propoſitam. In Deuteronomio Deus fatur: (Videte, videte, quod ego ſum, & extra me non Deus. Ego interficiam, & vitæ reddam: ego feriam, idemque ſanabo.) Itaque tempeſtive invocatus necat, tempeſtive invocatus turſus in vitam reſtituit. Proinde in alteram aurem tauri nomen Dei inclame: & ſi is revixerit, fidem verbis tuis adhibebimus. Zambres: Nonne dixi, optime Imperator, verbis Silveſtrum a nemine vinci poſſe? Jube igitur eum non verbis, ſed facto aliquo ſua comprobare nobis. Silveſter: Vis ergo Judæe, ut ego invocando nomine

Deut. 32.

Edit. Pariſ. pag. 282.

B Domini mei Jeſu Chriſti, taurum excitem? Zambres. Id non efficies, ne ſi alii quidem ſubvoles. Imperator: Tuum, o Zambres, impudentiam miror. Petiiſti ut verbis omiſſis certamen factorum inſtituatur. Jam Silveſter promittit id ſe facturum, quod tu fieri non poſſe contendis. Per eſt ergo te confiteri, hunc eſſe rerum Deum, qui mortuos in vitam reducere velet: hunc autem impoſtorem eſſe, & diabolum, qui necat, & vitam reddere non poteſt.

Tum Zambres juravit: Siquidem Silveſter taurum excitabit a morte, univerſi Judaica lege deſerta Chriſtianam amplectemur fidem. At beatus Silveſter, manibus aliquandiu in cælum intentis, & cum lacrimis precatus, od taurum edit, magnoque voce ait: C Ego Domine mi Jeſu Chriſte, coram omnibus ſanctiſſimum tuum nomen invoco, ut univerſi intelligant taurum hunc a diabolo necatum, invocato tuo vivifico & illuſtriſſimo nomine in vitam teductum eſſe. Simul propius taurum adſiſtens, alta voce inclamavit: In nomine Jeſu Chriſti, quem impii Judæi opera Pontii Pilati in crucem egerunt, ſurge cum majeſtate. Illico taurus totum corpus commovens ſurrexit. quem Silveſter vinculis ſolutum, abire unde venerat, & inter eundum neminem lædere juſſit. Hoc tam ingens miraculum Judæi cernentes, eoque perculſi, ſtatim ſe ad pedes beati Silveſtri univerſi abjecerunt, ac ſanctum baptiſmum eum flagitaverunt. Ipſa quoque feliciſſime regina Helena ad pedes Silveſtri occidit, locumque ſibi pœnitentiæ concedi petiit. Eo facto, vehementer gaviſus eſt Imperator Chriſti amans, beatiſſimaque Auguſta, & totus populus univerſique per duas horas vociferati ſunt, Magnus eſt Deus Chriſtianorum. Ita ob omnibus admirabilis eſt prædicatus Chriſtianorum Deus, hujuſque miniſter beatus Silveſter. Eodem hora ſuis precibus ſanctus Papa multos a dæmonum vexatione liberavit: multique alii morbi ſanati ſunt vi Domini noſtri Jeſu Chriſti, magnifice per ſuos agentis ſanctos. Baptizato autem Judaica multitudine magnum fuit Romæ & in tota vicinia gaudium.

Anno imperii Conſtantini XXV & XV, Licinius pactorum oblitus, perſecutionem adverſus Chriſtianos molitus eſt. Quem per litteras officii monens Conſtantinus, ut a malitia deſiſteret non perfecit. Annis ſexdecim, ſeptemdecim, & octo-

Edit. Pariſ. pag. 283.

decim res contra Implum Arium geſta eſt, conciliumque ſactum primum ex toto terrarum orbe collectorum, quæ Oecumenica nominant Græci, Nicææ, a trecentis decem & octo ſanctis ac Dei ſpiritu plenis patribus celebratum, Arium ejuſque ſectatores proſcripſit. Tunc imperator etiam eos qui Judæorum more paſcha celebrabant, opera ſanctiſſimi Cordubæ epiſcopi inhibuit: & Conſtantem filium ſuum, Cæſarem deſignaeum in Gallias miſit. Ipſe iſto tempore recordatus, ſibi quondam prope Romam in ſomnis a Domino mandatum, uti eo loco, quem ipſe ei eſſet indicaturus, Dei genitrici urbem conderet: dum regiones iſtas & loca contemplatur, Theſſalonicam veniet. Quo loco delectatus, biennium ibi commoratus, urbem magnificis templis, balneis, & aquæductibus exornavit. Sed peſte ingruente eam relinquens, inde Chalcedonem Bithyniæ urbem ſe contulit: eamque ſolo proſtratam a Perſis inveniens, inſtaurare aggreſſus eſt. ſtarim autem aquilæ lapidea fabria ereptos ad urbem Byzantium projecerunt. Id cum ſæpenumero fieret, omniumque animos ſuſpenſos teneret: quidam regiorum miniſtrorum, Euphratas nomine, explicavit rem: nempe Deum ibi velle urbem ſuæ matri condi. Imperator ſtatim trajecit eo: cumque locum inſpexiſſet, & probaſſet, Euphratam operi præfecit, magnis copiis opibuſque inſtructum. Ipſe in Perſas proficiſcitur. Ibi cuos in hoſtium manus devenisſet, divina providentia procurante eaa effugit, ac ad Byzantiuon reverſus eſt. Euphratas canalibus ſubterraneis paratis, omnes ſontea obſtruxit, muroſque cœpit moliri. Rurſus Perſis in Romaniam impreſſionem facieotibus, imperator Euphratæ de templi ſtructura demandato negotio, ipſe etiam de frequentanda hominibus urbe curam geſſit. nam domibus magnificis extructis annulos primarii cujuſque viri recepit, eorumque uxores liberos ac totas familias in regiam urbem traduxit. Ipſe rurſus in Perſas expeditionem fecit, iiſque pulſis redlit.

Anno ſui imperii ιτ, Conſtantinus Licinium videns Chriſtianos inſanius vexare, ac ſibi quoque beneiactori ſuo inſidiari, contra eum terra marique bellum paravit. Id bellum cum duraſſet annum atque octo menſes, tandemque in Birhyoiam delatum eſſet, ibi flagitioſus ille Licinius in urbe Chryſopoli captus, Theſſalonicamque in cuſtodiam datus eſt. Et quidem prius Philippia, ac deinde Adrianopoli rebellarat, victuſque fuerat. Verum ut Theſſalonicæ etiam barbaros mercede conducere, noraſque res eum moliri Conſtantinus ſenſit, gladio ei caput ronputari juſſit. Ita demum perfecte omnia ſuerunt pacata. Tunc Conſtantinus ſuos filios Cæſares deſignat: & ad convertendos ad Chriſtianam religionem populos paſſim in honorem Dei templa ponit.

Anno vigeſimo imperii Conſtantini, urba abſoluta, ejuſque thema juſſu Imperatoris a Valente aſtronomo deſcriptum eſt, octavo ſeriarum dedicationia die, qui fuit Maii undecimus, ſeptimanæ ſecundus, indiſtione tertia: anno a mundi origine ϛϡϡ ιϛ cccc-

Arius in Nicæna ſynodo damnatus.

408

Conſtantinopolis cõditur.

Licinii exitus.

409

pag. 284.

110

Ἐπὶ τῆ Ἀρείου τῦ δυσεβῦς ἐφάχθη. ὡς ἡ ἐν Νικαίᾳ πρώτη ἁγία ϗ οἰκυμενικὴ συνοδος τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων θεοφόρων πατέρων ἐγένετο, ὅτις τὸν Ἄρειον ϗ τὺς ἀμόφρονας αὐτῦ ἀνεθεμάτισεν. ἐν τύτῳ ϗ τὺς Ἰουδαϊκῶς τὸ πάχα ἑορτάζοντας, διὰ τ ἀσωπίαν ἐπισκόπου Κορδούβης ἐπέτρεψε· τὸν Κώνσταντα ϗ υἱὸν αὐτῦ προβαλόμενος Καίσαρα, εἰς Γαλλίας ἀπέστειλεν. ἐν πάσαις ταῖς ἀμέραις ἐν αἷς μέλλω ἔρχεσθαι τὸ γνωμένω πλασέον Ῥώμης ὑπὸ τῦ Κυρίυ πρὸς αὐτὸν ϗ τὺς ὕπνυς προστάγματος, ὅπερ ἰῶ λέγοντος, οἰκοδομῆσαι τῇ Θεοτόκῳ πόλιν ἐν ᾧ τόπῳ αὐτὸς ὑποδείξει σοι. καὶ δὴ τὰ ϗ χώραν ϗ τόπυς ἱδρυῶν, τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐπιβαίνει. ϗ τῷ τόπῳ ἀριθεὶς, δυσὶ χρόνοις ἐκεῖ διετέθει. εἶτ᾽ τ θαυμασίως ϗ λυτρὰ ϗ ὑδάτων εἰσαγωγὰς κατασκευασάμενος, ὡς αὐτὸ λοιμὸν ἐπιγενόμενον, τύτῳ μὲν κατελιμπάνει, ἐπὶ δὲ ϗ Βιθυνῶν Χαλκηδόνα ἔρχεται, ὑπὸ ϗ Περσῶν ἐξανδραποδισμένην ὑρᾶν, ἀνοικοδομεῖν ἤρξατο. ϗ εὐθέως αὐτοῖ τὺς τῆ πηχυῆ λίθυς ἁρπάζοντας, τῇ Βυζαντίῳ προσήρμοττον. τότε δὲ πολλάκις γενομένυ ὑπὸ πάντων ἐξαπορεμένυ, εἷς ϗ ὑπηρετημένων τῇ βασιλεῖ Εὐφράτας λεγόμενος διεσάφησεν, ὡς ἐκεῖ φίλαι ἐγὶ τῇ Θεῷ, τῇ μητρὶ αὐτῦ κτισθῆναι πόλιν. ἀθέως δὲν ἐξαπράσας, ϗ ϗ τόπον κατιδὼν ϗ ἀποδξάμενος, ϗ Εὐφράτᾳ ἐπισκήπτει τὸ ἔργυ καταλιμπάνει μετὰ βαρείας δυνάμεως ϗ πλύτυ πολλῦ· ϗ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ϗ Περσῶν ὑποδραμεῖ. ἔνθα δὴ ϗ κρατηθεὶς, Θεῦ προνοίᾳ τὰς τύπων ὑποδιδράσκει χεῖρας, ϗ ὡς τὸ Βυζάντιον ἐπανεχώρησε. ὁ μέντοι Εὐφράτας τὺς κανάλης ὑπονόμυς κατασκάς, ϗ πάσας πηγὰς ὑδάτων ἀναχωμίσας, τῆ τειχῶν ἤρξατο· ϗ πάλιν οἱ Πέρσαι ϗ Ρωμαίας. ὁ δὲ βασιλεὺς τῆ Εὐφράτᾳ περὶ τῦ κτίσεως προσέταξε, αὐτὸς ϗ περὶ ἑκαστάσεως φροντίσας. ϗ τὺς δακτυλίυς ἑκάστυ τῶν ἀρίστων ἀρχόντων ἀναλαβόμενος, οἷς δεομένοις περιφανεῖς, τὰς γυναῖκας αὐτῶν μ ϗ παίδων ϗ πάντων τῶν ὑπ᾽ αὐτὺς εἰς ϗ βασιλίδα αὐτῶν ἀνήγαγε. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν ἐπὶ Πέρσας ἐκστρατεύει. ϗ τύπις τροπωσάμενος, πάλιν ὑπέστρεψε.

Τῷ ιθ. ἔτει, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος Θεωρῶν Λικίννιον μανιώτερον ϗ τ Χριστιανῶν τῇ διωγμῷ χαίροντα, ϗ ἐπιβυλὰς ϗ τῦ εὐεργέτυ μελετῶντα, ἐπολίζεται κατ᾽ αὐτῦ τῆς ξηρᾶς τε ϗ θαλάσσης. ἔνδεκα δὲ ϗ ὀκτὼ μησὶ τὸν πόλεμον μεταξὺ Κωνσταντίνυ ϗ Λικιννίυ ἐταμέσατο, ὃς πόλεμος ϗ ϗ Βιθυνίαν ἐφαπτόμενος, ζῶν ὁ ἀλάστωρ συλλαμβάνεται ἐν Χρυσοπόλει, ϗ εἰς Θεσσαλονίκην ἐκπέμπεται φρυρεῖσθαι, πρότερον μέντοι ἐν τῇ Φιλίππυ πόλει πολεμήσας ϗ ἡττηθείς. ὡς δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐτέθη, ϗ πάλιν ἐκεῖσε πανοικεσίᾳ ἐμελλε βαρβάρυς μισθόμενος, τύτυ χεῖρας ἀποτμηθῆναι ὁ βασιλεὺς κελεύει· ϗ ὕτω λοιπὸν πλείας ἀπέλαυσε γαλήνης τὰ πράγματα. τότε καθιεροῖ Κωνσταντῖνος τὺς ἰδίους παῖδας καίσαρας, τὴν κυριακὴν ὡς ἐπιστρεφὼν τῇ ἑαυτῶν ϗ πᾶσαν εἰς τιμὴν τῦ Θεῦ ποιεῖ.

Τῷ κ. ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνυ, πληρωθείσης τῆς πόλεως, ἐθεματίσθη ὑπὸ Οὐάλεντος ἀστρονόμυ, ἐν τῇ ὀ. ἡμέρᾳ τῇ ἐγκαινίων αὐτῆς, ἡ προσάξτως τῦ βασιλέως Κωνσταντίνυ, μηνὶ Μαΐῳ ιά, ἡμέρᾳ β. ἰνδίκτῳ γ'. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμυ ϛωλη'. περιέχει δὲ ᾧ ὅλον συμπέρασμα

ἐπι

ἐπ᾽ ἔτ. μὲν τῇ ἑπτ. ἡ Κρίσπος ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου Χριστιανὸς ἐνοσήθη. Ἡ Ἑλένη ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως εὐσεβῶς ἐπὶ πίστεως, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀπέρχεται, καὶ τὸν ἅγιον τόπον φανερώσασα, καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν εὕρισκε· καὶ ναὸς οἰκοδομήσασα ἐν αὐτοῖς, περιφανῶς τύπῳ ἐκαλλώπισεν. ἐν τύπῳ τῶν παρῶν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, καὶ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ τοῦ ἁγίου Ἀγαθονίκου, καὶ τοῦ Ἀρχισρατήγου ἐν τῇ Ἀναπλῳ καὶ Σωσθενίῳ, ὅθεν καὶ θείας ὁμφὰς θαυμασίως ἤκουσέ τε καὶ ἐθεάσατο ἡ φιλόχριστος βασιλίς, ᾠκοδόμησε. τοὺς δὲ τῶν Ἑλλήνων εἰδωλικοὺς ναοὺς προσέταξε καταλυθῆναι, καὶ ἐκκλησίας οἰκοδομηθῆναι, καὶ τοὺς πάντων προσόδους αὐταῖς δωρεῖσθαι. ἐπὶ τούτοις τῷ βασιλέως πολλὰ τῶν ἐθνῶν τὸν Χριστιανισμὸν προσεδέξαντο, ἀπό τε Κελτῶν καὶ Γαλατῶν τῶν ἑσπερίων· ἀλλὰ καὶ Ἰνδοὶ οἱ ἐνδότερον, Ἰβηρές τε καὶ Ἀρμένιοι ἀρχῆθεν τὴν Τιριδάτου λαβόντες. τότε γὰρ ὁ μέγας Γρηγόριος, ὁ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, ἐκ τοῦ φοβεροῦ λάκκου ἐκείνου ἐκβέβληται, καὶ ἀπὸ τὸν βασιλέα Τιριδάτην γίνεται, ὃς ὑπὸ πᾶσα Ἀρμενία εἰς τὸν τοῦ Χριστοῦ πίστιν μετατίθησι. καὶ Πέρσαι ὡμοίως, ἐπὶ Συμεῶνος ἐπισκόπου ἀλλὰ καὶ Οὐθαξάδ ὠνόχος παιδαγωγὸς Σαπώρου, ἐμαρτύρησεν.

Οὗτος ὁ μέγας βασιλεὺς ὑπὸ φιλοσόφων Ἑλλήνων ἐνοχλούμενος, ὡς νεωτερίζων ἐν θρησκείᾳ, ἵνα τῶν φιλοσόφων αὐτῶν παρέσχηται ἐξελεγθῆναι Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐπισκόπῳ περὶ πίστεως. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος θεῖος μὲν ἦν ἀνὴρ, λόγων δὲ ἄπειρος· ὡς οὖν εἶδε τὸν φιλόσοφον γλωσσαλγοῦντα, ἔφη· ἐπίτασσε σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ἀληθείᾳ Θεῷ ἡμῶν, σιωπᾶν, καὶ μὴ φθέγγεσθαι, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐφιμώθη, καὶ γέγονεν ἄλαλος. καὶ σεισμὸς γέγονε πλησίον ἐν Καμπανίᾳ, ὡς τ. πόλεις πεσεῖν· καὶ ἡλίου ἐκλείψεις πολλαὶ, ὡς ἀστέρα φανῆναι ἐν ἡμέρᾳ. τότε καὶ ὄφεων πολλῶν γένος ἐπὶ τῶν Μελιτηνῶν φανῆναι· οἳ καὶ μαχησάμενοι, κατέπεσον ἑαυτούς, ὡς καὶ ἡ χώρα ἐπόζησε. καὶ Ἰουδαίους περὶ τὸν οἰκοδομεῖν τὸν ναὸν πάλιν σασιάζοντας, Κωνσταντῖνος ὁ μέγας τιμωρησάμενος, διεσκόρπισεν.

Ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπανελθοῦσα, ἐν πολλῇ τῇ υἱῷ αὐτῆς τῷ βασιλεῖ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐντελαμένη, ἐπλήρωσεν, ἐτῶν π᾽. ἐν ἔτει ἐν τῇ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. πάσαις τίμιον ἡ μακαρία ἀρετῆς κεκοσμημένη, ἐν ᾧ τῷ χριομένῳ τετελευτηκότι ἐν πάσῃ μὲν, ἐξαιρέτως δὲ περὶς τὰς μονάζουσας. συνάγουσα γὰρ παρθένους, καὶ ἐπὶ σιβάδων καταλίνουσα, αὐτὴ δι᾽ ἑαυτῆς καθυπούργει, ὅτε παρατιθεῖσα, καὶ κύλικας πρίσουσα, καὶ ὕδωρ εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐπιχέουσα, θεραπαίνης ἔργον ἐπλήρου. τῶν δὲ καὶ τῶν ἀείμνηστον ὑπ᾽ αὐτῆς ἐξεπαιδεύσαν, ἄτυφον ἔχειν φρόνημα, ἁπλῆς καὶ πολιτείας ἀκεραίως ἐπιμελεῖσθαι, δουλεύειν δὲ τῷ Κυρίῳ μετὰ φόβου καὶ τρόμου. ὃς φυλάττων ἀκεραίως τὰς αὐτῆς ἐντολὰς, ἐκαρποφόρει ἐκατονταπλασίως.

Τῷ κ᾽. ἔτει γέγονεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πρώτη συνόδος ἐν Νικαίᾳ, συνελθόντων τῷ ἁγίων τετρακοσίων τ᾽. πατέρων. ὃς ἡγεῖτο Σιλβέστρου πάπα Ῥώμης τοποτηρητὴς, Βίτων καὶ Βικεντίου Ceδτεω.

xxxvtit. Contioet autem tota complexio annos ɪ ɔ c x c v ɪ. Eo anno Criſpus Conſtantini F. Chriſtianus vita decaſſit. & Helena mater Imperatoria inſomnio admonita, Hieroſolymam profiſciſcitur: ibique ſacris locis datectis, venerandam Crucem invenit, omnisque reſtituit, & templa iis locis ædificavit, ac ſplendide exornavit. Eo tempore Conſtantinus ædem S. Sophiæ (id eſt, Sapientiæ) & S. Irenæ (id eſt Pacis) & SS. Apoſtolorum, tam beatorum Mocii & Agathonici, & coplarum præfecti in Anaplo & Sosthenio extruxit: ubi etiam miraculoſe audivit divinarum vocum omina, atque vidit. Juſſit etiam Græcorum ſimulacris dedicata fana deſtrui, eorumque reditus templis Chriſtianorum a ſe ædificatis addixit. Hoc imperatore, multi populi Chriſtianam religionem amplexi ſunt, Celtarum & Galforum occidentalium: tum Indi interiores, Iberesque & Armenii, Teridate ejus ral principe. Tunc enim Gregorius magnus, Armeniæ magnæ epiſcopus, ex terribili iſto lacu eductus, ad regem Teridatem acceſſit, & univerſa Armenia in Chriſti fidem conceſſit: nec non Perſæ, Simeona epiſcopo aos docente. Sed & Uthanadas eunuchus, Saporis Perſarum regis pædagogus, ob Chriſtianæ religionis confeſſionem capitali eſt affectus ſupplicio. Gentes Chriſtianiſmum amplexæ.

Conſtantinus porro, cum ei philoſophi Græci axprobrarent, quod religionem innovaſſet: quemdam philoſophorum ad diſputandum de fide cum Alexandro epiſcopo produxit. Erat is Alexander homo divinus, cæterum indoctus. Is cum philoſopham videret garrientem: Impero, inquit, tibi in nomine Jeſu Chriſti, veri Dei, ut fileas, neque loquaris. Adhuc ea Alexandro dicenta, philoſophus obmutuit, verbumqae facere nequivit. Ea tempeſtate in Campania urbes xiii. terræ motu proſtratæ ſunt: tantuſque fuit ſolia defectus, ut meridie ſtellæ viderentur. Et in Melitena omnis generis angues exiterunt, qui ſe invicem pugnando necaverunt, ex iiſque gravis ea in regione eſt ortus fœtor. Judæos quoqae rurſum tumultuantes, ac templum ædificare conantes, Conſtantinus ultus eſt, atque diſperſit. *Edit. Pariſ. pag. 285.*

Beata autem Helena Hieroſolymis domum reverſa, cum filio multa de Chriſtiana pietate mandaſſet, vitam finiit, anno ætatis l x x x: ſepultaque eſt in templo Apoſtolorum. Beata. iſta mulier omnibus ornata virtutibus, Chriſti imitatione etiam, animi. demiſſione uſa eſt cum erga omnes homines, tum maxime eos qui ſolitariam vitam agunt. Nam virgines cogens, & in toris collocans, ipſa ais ancillæ in morem miniſtrabat, eibos apponens, & pocula porrigens, manibaſque earum aquam effundens. Ita. & inelytum ſuum filium inſtituebat, utl faſtu vacaret, virtutique exacte laudabili ſtuderet, Dominoqae enm metu & tremora ſerviret. Atqae is matris præceptis accurate parens, centupium. protulit fructum. Helenæ mors & laus.

Anno Conſtantini vigeſimo, ſanctum primumqae Oecumenicum Concilium Nicæ actum ſuit, congregatis eo trecentis. decem & octo ſanctis patribus. Præfuerunt ei Silveſtri Romani Papæ locum tenentes Vitun & Vincentius preſbyteri: Metrophanes Byzaotii, Alexan- Nicæa Synod.

der Alexandreæ, Euſtathios Antiochenæ, Macarius Hieroſolymæ, epiſcopi. Actum contra Arium, qui Alexandreæ presbyter fuerat, impieque pronuntiabat verbum Dei creaturam, neque ejuſdem cum patre eſſentiæ eſſe, ac fuiſſe tempus quo verbum non fuerit. Eum Concilium cum ſectatoribus ejus proſcribens, decrevit, Filium eſſe ejuſdem cum Patre eſſentiæ, ſimiliterque principio carere: & eſſe verum Deum atque omnium conditorem. Cum Niczam ECCXVIII. iſti patres publicis vehiculis perveniſſent, eodem etiam Imperator ſe contulit, cupiens videre eam frequentiam pontificum multitudinem. Domum in regia ampliſſimam poſitis ſolliis adornari, ioque eam Patres convenire juſſit. Ipſe cum paucis poſtremus intravit, inque medio adititit, ac conſidere Patres mandavit, juſſuque eorum poſita ſella ultimus omniom ſedit. Tantum Imperator Patribus reverentiæ ac honoris deferebat. Ac Patres quidem floribus laudationum caput imperatoris coronantes, fauſtis comprecationibus ſtudium ejus rerum ſacrum compenſaverunt. *Edit. Pariſ. pag. 286.* Imperator habita oratione, qua eos ad concordiam & unanimitatem cohortaretur, multos ipſorum verbis ac muneribus proſecutus, multos toros parari juſſit, omneſque ad ooom convivium vocavit, ita ut præſtantiores ſuæ menſæ adhiberet, reliquos in cæteras menſas diſtribueret. Videns autem quibuſdam oculum dextrum eſſe erutom, accipienſque id eos a Diocletiano & Maximiano paſſos quod Chriſtum eſſent confeſſi, cicatrices eorum labiis admoris deoſculatus eſt, ſperans ſe ſe oſculis inde feliciratem hauſturum. Tantum fuit in iſto imperature fidei, obſervantiæ erga ſanctos & modeſtiæ. Poſtridie epiſcopi oniverſi & impera ur in unum locum collecti, Arium ad ſe vocant lo concilium cum ſuis ſectatoribus, eique ſuas opiniones afferendi poteſtatem faciunt.

Arii hæreſes. Hæc autem eraut impii atque execrandi Arii decreta. Deus oon ſemper fuit pater: ſed fuit cum Deus non eſſet pater. Non ſemper fuit verbum Dei: ſed ex eo quod nihil erat, creatum eſt. Deus enim qui erat, is Deum qui non erat, ex nihilo creavit. Aliquando igitur Verbum non fuit. nam Filius creamra eſt, & res effecta. Neque vero quod ad eſſentiam attinet, Filius Patri ſimiliſeſt: neque genuinum & naturæ ejuſdem cum Patre Verbum eſt, neque vera ejus ſapientia. Sed Verbum eſt de numero creaturarum, genitum: improprie autem Verbum & Sapientia dicitur, cum ipſum quoque conditum ſit a proprio Dei Verbo & ſapientia quæ in Deo eſt, qua a Deo omnia & verbum quoque ipſum facta ſunt. Ideo verbum etiam mutabile eſt, ac oaturæ alterabilis, ſicorl omnia ratione prædita: alienumque eſt verbum a Dei ſubſtantia, ab eaque diſtinctum. Neque videre poteſt Patrem Filius: neque perfecte & præciſe eum cognoſcere, neque videre poteſt. nam ſuam ipſius quoque ſubſtentiam non novit, quomodo ſit Filius. Propter nos enim factus eſt, ut Deus nos ipſius tamqaam inſtrumenti opera createt, neque omnino extitiſſet, niſi Deus nos facere voluiſſet: Interrogatus etiam Arios a quodam, poſſetne Verbum mutari, quomodo diabolus eſt mutatus? non veritus eſt affirmare, poſſe id mutari: eſſe enim mutabilis naturæ, ut pote geoitum & creatum.

A πρεσβύτεροι· Μητροφάνης τῆ Βυζαντίω, Αλέξανδρος Αλεξανδρείας, Εὐστάθιος Αντιοχείας, Μακάριος Ιεροσολύμων, κατὰ Αρείου πρεσβυτέρα γεγονότος Αλεξανδρείας, βλασφημοῦντος τὸν Θεὸν Λόγον κτίσμα καὶ ἑπρούσιον τῶ Παζρὸς, Ϛ ὅτι ἰῶ ποτε ὅτε οὐα ἰῶ δοξάζοντος. ὃν καθελοῦσα, ἀναθεμάτισε σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶ. τὸν δὲ υἱὸν ὁμούσιον καὶ συναΐδιον τῆ Πατρὶ, καὶ Θεὸν ἀληθινὸν ἁπάντων ἐδογμάτισε. μεθ' οὗ τὸ συναθροισθῆναι πάντας τοὺς ῥηθέντας τὸν πατέρας ἐν Νικαίᾳ δημοσίοις ὀχήμασιν, ἀφίκετο καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφιππεύων ἐδεῖν τὸν πλῆθος τῶ Αρχιερέων, καὶ δὴ εἶναι μέγιστον ἐν τοῖς βασιλείοις καταστιβάσας, θρόνους πολλοὺς ἐν αὐτῆ πεθεῖναι προσέταξε, καὶ ὅπως εἰσιλθόντες οἱ Αρχιερεῖς ἐπιτρέψωσιν ἕκαστος δὲ σὺν ὀλίγοις εἰσιλθὼν καὶ αὐτὸς τῆ ἐσχάτη δὲ τῶν μέσων, προετρέψατο πάντας καθίσαι. εἶτα θρόνου μικροῦ τεθέντος, καθεσθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἐκάθητο ἔμπροσθεν πάντων, τοσοῦτον τοῦ δέους ἔχοντες καὶ αἰδοῦς τῆ ἀνδρῶν ἀστεῖα τὸν βασιλέα. καὶ οἱ μὲν τοῖς ἄνθεσι τῆ ἐγκωμίων τὸν ἀφαλῶ αὐτῶ στεφανώσαντες, τὸν περὶ τὰ θεῖα σοφὸν εὐλογίαις ἠμείψατο. ὁ δὲ τὸν περὶ τῆς ὁμονοίας καὶ συμφωνίας προσαγαγὼν λόγους, πολλοὺς μὲν ἐφιλοφρονήσατο καὶ λόγοις καὶ δώροις. πολλοὺς δὲ στιβάδας προστάξας διαστρωθῆναι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ἐκάλεσε, τοὺς μὲν ἀξιολογωτέρους ὁμοτραπέζους λαβών, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τὰς ἄλλας τραπέζας διέλαβε. Διεσκέμμην δέ τινας τῶν δεξιῶν ἐφθαλμῶν ἐκκεκομμένους, καὶ μαθὼν ὡς ὑπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν τῶν πεπόνθασι, τὰ χείλη τοῖς τραύμασι προσενέχει καταπασάζόμενος, ἐλπίσων ἐκεῖθεν διλογίαν τῆ φιλήματα πίστεων. ὅπως ἰῶ ὁ Σωμάδιος ἀπὸ ἑαυτοῦ, διλαβεῖα καὶ πίστει καὶ μετεμφρονεσυμῆ λελαμπρυσμένος. ἐξ δὲ ἐπαίνων ἐπίσκοποι πάντες Ϛ ὁ βασιλεὺς εἰς ἕνα τόπον συναθρόησε, καλέσαι δ' Αρειον σὺν τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶ εἰς τὴν σύνοδον, ἐπιτρέπουσι αὐτῆ συζῆται τοῖς εἰρεσίοις δόγμασιν.

Ην δὲ τὰ δόγματα τῶ ἀσεβοῦς καὶ τετσαπράτου Αρείου πατρὸς· οὐκ ἀεὶ ὁ Θεὸς Πατὴρ ἰῶ· ἀλλ' ἰῶ ὅτι Θεὸς Πατὴρ οὐκ ἦν. οὐα ἀεὶ ἦν ὁ τῶ Θεῶ Λόγος, ἀλλ' ἐξ οὐκ ὄντων γέγονεν. ὁ δ' ὢν Θεὸς, τῶν μὴ ὄντα ἐκ τῶ μὴ ὄντος πεποίηκε. διὸ ἰῶ ποτε, ὅτε οὐα ἦν. κτίσμα γὰρ ἐστι καὶ ποίημα ὁ υἱός. οὔτε δὲ ὁμοιός ἐστιν ὁ υἱὸς τῆ Πατρὶ κατ' οὐσίαν. οὔτε δὲ ἀληθινὸς καὶ φύσει τῶ πατρὸς Λόγος ἐστὶν, οὔτε ἀληθινῆ σοφία αὐτῶ ἐστι· ἀλλ' εἷς μὲν τῶ ποιημάτων καὶ γενητὸς ἐστι. καταχρηστικῶς δὲ λέγεται Λόγος καὶ σοφία, γενόμενος καὶ αὐτὸς τῆ ἰδίῳ τῶ Θεοῦ Λόγῳ καὶ ἐν τῆ Θεῆ σοφία, ἐν ᾗ καὶ τὰ πάντα καὶ αὐτὸν ποιήσαν ὁ Θεός. διὸ καὶ τρεπτὸς ἐστι, καὶ ἀλλοιωτὸς τὴν φύσιν, ὡς καὶ πάντα τὰ λογικά. Ξένος τε καὶ ἀλλότριος καὶ ἀπηχθισμένος ἐστὶν ὁ Λόγος τῆ Θεῆ οὐσίας καὶ ἀόρατος ὁ Πατὴρ τῆ υἱῶ. ὅτι δὲ τελείως καὶ ἀκριβῶς γινώσκει ὁ Λόγος τὸν Πατέρα, ὅτι τελείως αὐτὸν ὁρᾶν δύνα[ται]. καὶ δὲ ἑαυτὸν τὴν οὐσίαν οὐκ οἶδεν ὡς υἱὸς ἐστι· διὰ ἡμᾶς γὰρ ποιεῖται, ἵνα ἡμᾶς διὰ αὐτῶ ὡς διὰ ὀργάνου κτίσῃ ὁ Θεός· καὶ οὐα ἂν ὑπῆρεν, εἰ μὴ ἡμᾶς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς ποιῆσαι. Ηρώτησεν δὲν τις αὐτὸς, εἰ δύναται ὁ τῶ Θεῶ Λόγος τραπῆναι, ὡς ἐτράπη ὁ διάβολος; καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν εἰπεῖν, ὅτι ναὶ, δύναται τραπῆναι. τρεπτὸς γὰρ ἐστι φύσεως, γενητὸς καὶ κτιστὸς ὑπάρχων.

Ἀλλὰ τὸ μὴ ἡ σιώπων γενόμενος θαῦμα, ὦ δίκαιοι ἀνδρες παραπίμψαι. πρὸς δὲ τὸ παράδοξον τῦ βασιλικῦ ζητήματος, ἔ φιλόσοφοι ἐν ῥήτορες ἐν τῇ συνόδῳ παρῆσαν, ἐλληνικῆς ἐμπειρώτατοι· ἐν οὐχ ὑπάρχει τῖς Ἕλλησι, παρὰ πάντων αὐτῶν θαυμαζόμενος, ὥστε μεγάλων ἀφορμὴν ἐκ τ συμβολῆς γενέσθαι πλήθυς ἐπισυντρέχοντος. ἐδὲ δὲ οἷοί τε ἦσαν οἱ ἐπίσκοποι τὸν φιλόσοφόν τι καὶ ῥήτορα πυκτρίψαι τίνος ἐλεγόμενον, ὅτι πᾶσι τοῖς ἐπαγομένοις ῥᾴστα ἀποστρέφετο, ἐπιλύων ἐρωτῶν τὰ προτεινόμενα, ἐ δίκλω ἐγχέλυος ἀκατάσχετος διεκπίπτων. ἐ εἷς δὲ ἐδύνατο συνέχεσθαι, διολισθαίνων, ἐπιπαττόμενος ἀντιφέρετο τῇ τῆδ νοημάτων διαύγειᾳ, καὶ ῥημάτων ἐλληνιστὶ τι ἐ σαμνλίᾳ. ἀλλ' ἵνα δείξῃ ὁ Θεὸς, ὅτι οὐ ἐν λόγῳ ὁ βασιλεία τῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει, ἄνδρωπός τις ἐκ τῆδ ἀγέλης ὀνόματι Σπυρίδων, ἐπίσκοπος Τεμιθοῦντων, ἁπλούστατος δὲ τὴν φύσιν ἐ ἰδιώτης τὸν λόγον, αἰτεῖται χώραν αὐτῷ δοθῆναι ἐλλέξεως πρὸς τ φιλόσοφον. οἱ δὲ πάσης τὸ ἁπλοῦν τι καὶ ἰδιωτικὸν τῦ ἀνδρὸς εἰδότες, ἐκώλυον αὐτόν. τῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου, πρόσεισι τῷ ἀνδρὶ, καὶ φησιν· Ἐν ὀνόματι τῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἄκουσον, ὦ φιλόσοφε, τὰ τῆς ἀληθείας δόγματα. Θεός ἐς ἐστιν, ὁ τὸν οὐρανὸν ἐ τὴν γῆν ποιήσας, ὁ τὸν ἄνδρωπον ἐκ γῆς πλάσας, καὶ τὰ ὁρατὰ πάντα καὶ ἀόρατα τῇ λόγῳ αὐτῦ καὶ τῷ πνεύματι συστήσας. τοῦτον τὸν Λόγον ἡμεῖς φαμὲν Θεὸν εἰδότες προσκυνοῦμεν, πιστεύοντες ἐπὶ τ ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τ Παρθένου σαρκωθῆναι, καὶ ἐν σταυρῷ καὶ θανάτῳ ἐκ ἀναστάσεως ἀλλαθρωπίσαι τὸ γένος τῶν ἀνδρώπων, ἵν ἐκ ἐλπίζομεν ἐλθόντα πάλιν ἐξ ἴσης πάντας ἐν δικαιοσύνῃ πιστεύσαι τοῖς, φιλόσοφε; Ο δὲ, ὡς ἂν τις μηδέποτε πεῖραν λόγων ἔχων εἰς ἀντίθεσιν, ἀπιστεῖ· ἐ ὡς κωφὸς ἐ ἄλαλος ἀποκωπάσας, τῦτο μόνον ἐφθέγξατο, ὅτι κρεῖττόν πῶν ὕπνος ἔχειν δοκεῖ. ἐ ὁ γέρων φησὶν· ἀκουῶ ἀνάστας ἀκολούθει μοι πρὸς τ ἐκκλησίαν, καὶ λάβε τὸ σημεῖον τῆς πίστως πάντες. ὁ δὲ φιλόσοφος ἐπιτραφεὶς λόγοις τοῖς μαθηταῖς αὐτῦ. Ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες, ἵνες ὅτι λόγων ἐποτέμνου αὐτοῖς, λόγος λόγοις ἀντιτίθεται, ἐ τὰ προτεινόμενα τέχνῃ τῦ λέγειν ἀνέξεται· ὅτι δὲ αὐτὸ λόγων δύναμις τις ἐξῆλθεν ἐκ τ στόματος τοῦδε τ γέροντος, ὡς ἴσχυσαν οἱ λόγοι τῇ δυνάμει ἀντιπάξασθαι. ἀλλ' ἵνα ὅτος τὸ ἐστιν ἄνδρωπος ἀντιτῶναι Θεῷ. ἵνα τοι πῶν εἴτις ὑμῶν δύνατ' σωτῆναι ὡς κρεῖττον, πιστεῦσαι εἰς τ Χριστὸν, ἐ ἀκολουθῆσαι σοὶ ἐμοὶ τῷ γέροντι τούτῳ, ἐν ᾧ ἐλάλησεν ὁ Θεός. τοῦτῳ ἅπαν τῇ ἕδρᾳ γενόμενος ὁ φιλόσοφος Χριστιανὸς, ἔχαιρεν ὑπισχνούμενος ὑπὸ τ γέροντος.

Παρῆν ἐ τηνικαῦτα ἐν ὁ Θεοῦ Παφνούτιος, ἐ πρεσβύτερος, ἐ ὁμολογητὴς, ὃν δεξιὸν ὀφθαλμὸν Μαξιμιανὸς ἐξώρυξεν. ὃς, τῆς συνόδου κωλυούσης θηλύνεις, ὥστε κληρικὸν μὴ συνέρχεσθαι γυναικὶ πρὸς γάμον, ὡς βαρὺν ἡ λόγον ἀνέξεσθαι, ἐ μόνος ἐπεσκόπησεν ἐτ' πᾶσι τοῦτο παραφυλάττεσθαι.

Μετὰ γοῦν πολλὰ τῆς σκέψεως ἀκριβοῦσαι, ἔδοξε πᾶσιν ὁμῦ δεῖν ὁμόσαι, τὸ Ὁμούσιον ἐπὶ τῆς Ὀρθοδόξου πίστως, πᾶσι τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐ φύσιως τῇ πατρὶ ἡ τ υἱὸ ὁμολογεῖν. ἐῦ δὲ ἐ τῇ κρίσις ἐ συμφώνως ἐβεβαίωσαν, πάρεξ Ἀρείῳ τῷ ἀσεβοῦς, ἐ ἑπέραν ἐξομοροῦσαν αὐτῷ. ὃς ἀνεθεματίσθησε ὑπὸ τ θείων τότε. πατέρων, ὁ βασιλεὺς ἐξώρισε.

Μετὰ δὲ πῶτα φιλαπχθήμονες ἄνδρες κατὰ τ-

Cedren.

A Cæterum miraculum eo in concilio factum, jure prætermitti silentio non potest. Novitate decreti imperatoris moti convenerant ad concilium philosophi, oratoresque artis differendi peritissimi. Inter eos quidam erat Græcus in omnium admiratione, & ad cujus disputationes magna hominum accurreret multitudo. Neque enim eum confutare volebant episcopi, cum & facillime quibusvis objectionibus occurreret. & argute dissolveret proposita, instarque anguillæ comprehendi nequiret: *Edit. Paris. pag. 237.* sed cum maxime videretur constrictus, elaberetur se validius instaret adversatio. tanta in eo erat ingenii vis, verborumque copia & volubilitas linguæ. Deus tamen tunc ostendit, regnum suum

B non verbis, sed potestate niti. Quidam enim de sanctis, nomine Spyridon, episcopus Trimithuntius, simplicissimo ingenio, ac differendi rudis, petiit sibi cum philosopho isto disputandi locum concedi: nihilque moratus Petres, qui ejus ruditatem & simplicitatem scientes prohibebant, aggressus eum: In omnem, inquit, Jesu Christi, audi philosophe veritatis decreta. Unicus est Deus, qui cælum & tetram creavit, & hominem ex terra finxit, & reliqua omnia tam quæ visum sagiunc, quam quæ in oculos incurrunt, verbo spirituque suo condidit. Hajus verbum nos scimus Filium

C Dei esse: ideoque adoramus, credentes nostræ salutis causa eum postremo tempore ex Virgine natum, sapplicio, morte, atque in vitam redita suo humanum genus libetasse: eumdemque speramus rediturum, justeque universos judicaturum. Credisne hæc philosophe? Ille vero, velati si namquam disputare didicisset, muri instar obticuit: hoc unum fatus, Mihi quoque ita res habere videtur. Tum senex Spyridon: Ergo, inquit, surge, & me ad templum sequere, ibi tesseram fidei hujus accepturus. Philosophus autem versus ad discipulos suos: Audite, ait. Quamdiu res verbis agebatur, dicta dictis opposui, arteque differendi objecta refutavi.

D Postquam autem pro verbis vis quædam ex ore hujus senis exivit, nihil adversus vim verba valuare. non enim potest homo resistere Deo. Itaque si quis vestrum ita potest intelligere uti ego, is in Christum credat, mecumque senem hunc sequatur, cujus ore Deus est locutus. Hoc modo philosophus Christianam pietatem amplexus, se a sene isto victum gavisus est.

Interfuit ei Concilio etiam divinus Paphnutius, mirificus homo, & confessor, *Paphnutius calibatum clericorum improbat.* cui Maximianus dextrum eruerat oculum. Is, cum vellet Concilium decernere, ut clerici nuptiis abstinerent, eam sententiam ut duram refutavit, auctorque fuit ut cælibatus solis injungeretur Episcopis.

E Re accuratissime examinata, ea fuit omnium sententia, veram fidem statuere Filium consubstantialem, hoc est, ejusdem cum Patre essentiæ atque naturæ. Eam sententiam firmiter omnes utque uno ore approbarunt: excepto impio Ario, & sex aliis cum eo sentientibus. quos a divinis CCCXVIII. patribus proscriptos, Imperator exulare jussit. *pag. 288.*

Secundum hæc, cum inimicitiarum

ferendatum ſtudioſi homines ſcriptas contra epiſcopos quoſdam accuſationes Imperatori tradidiſſent, is eas acceptas colligavit, ſuoque annulo obſignatas aſſervari juſſit. Poſtea diſcordiis pacificatione ſua ſublatis, eas accuſationes in conſpectu omnium cremavit: juramento fidem faciens, nihil ſe in iis ſcriptum legiſſe. non enim (dicebat) debent ſacerdotum delicta multitudini exponi: ne homines inde offenſæ ſumpta occaſione, ſine metu peccent. Ego ſi meis oculis viderem ab Epiſcopo adulterium committi, vel purpura meu vellem flagitium obtegere, ne ejus conſpectus alios læderet. Ita tum Imperator eos qui recte ſentirent victores prædicans, veritati repugnantes placide ad conſentiendum adhortans effecit, uti univerſi de rebus controverſis idem ſentirent. Atque ita collaudatos omnes honoribus ac donis proſecutus, ad ſuum ſingulos gregem redire juſſit. Conſtituit etiam, ut ſacrum Paſcha eo, quo nunc receptum eſt, modo celebraretur. ante enim quidam κς'. luna id agebant.

Conſtantini modeſtia in vitiis præſulum erlandis.

Arius revocatus, & Athanaſius relegatus.

Aliquanto poſt tempore, ſuaſu Conſtantiæ filiæ ſuæ, Arium ab exilio domum redire paſſus eſt, teſtimonio eum putans. Arius reverſus, ab Imperatore eſt interrogatus, An ne decreto & expoſitioni Concilii Nicæni ſtaret? ſtatimque hoc ille affirmavit. Quod admiratus Imperator, juramento adactum, non diſſentire ab eo Concilio, dimiſit, ita fatus; Siquidem recta eſt fides tua, bene juraſti: ſin impia & perverſa, celeritet in te Deus ſtatuat. Proinde Conſtantinus a magno etiam Athanaſio poſtulavit, ut eum veluti qui reſipuiſſet reciperet: & cum id recuſaret, quippe Arii pervetſitatem perſpiciens, fidem adhibens Arianorum calumniis, quibus Athanaſium impetebant, epiſcopatu ejecit. Neque id mirum ſuit. Sæpe enim etiam divini homines, calumnias piis intentatas re non explorata admittentes, a vero aberravetunt, pioſque iniuriis ac damnis affecerunt. Quomodo etiam divinus homo Davidus a ſervo Siba deceptus, qui falſo Memphiboſthum dominum ſuum deſerebat, quaſi is Abſalomi partibus ſe addixiſſet, facultate domino injuſte eripuit, ſervoque mancipavit. Quare opportet magna cum attentione animi, atque deliberatione crimina explorare, neque temere accuſatoribus credere, utcumque ii fide digni habeantur. In quam ſententiam Nicodemus quoque injuſtos Judæos gravitet objurgat, loquiens: (Numnam leges veſtræ aliquem indicta cauſa, & non explorata re damnant?) Nimirum & prophani philoſophi idem perſpicue docent, ita præcipientes: Si cauſam controverſin diſceptat, ſuſpendatur. Si judicium, probationes explorentur. Si quæſtiones, id quod æquum eſt præſcribatur, termini definiantur, ſcripta rata ſint: quæ ſcita ſunt, ea facto impleantur. ita omnis tollatur contentio, rurſuſque amicitia obtineat. Tum in Apoſtolicis conſtitutionibus divinum Verbum ſic mandat: Judex aſt vacuus perſonarum reputationis, qui neque divitem revereatur, aut aduletur æquo amplius, neque pauperi pareat. Scriptum eſt: (Non reſpicies ad potentis dignitatem, neque miſeraberis pauperem in judicio.) Dei enim judicium juſte juſtitiam perſequetur:

Calumniæ non credendum.

2. Sam. 16.

Edit. Pariſ. pag. 989.

Joan. 7.

A των ἐπισκόπων ἐγγράφως ἐπίδοναι τῷ βασιλεῖ κατηγορίας. ὁ δὲ πάντας δεξάμενος, & διμάσας, καὶ τῇ δακτυλίῳ σημηνάμενος ἐκέλευσε φυλάττεσθαι. εἶτα φῶς εἰρήνης αὖτις ἐν ἀμέτοκω συμβιβάσας, πάντας ἐνώπιον πάντων κατέκαυσεν, ὅρκῳ πληροφορήσας αὐτὸς μηδὲν ἀναγνῶναι τῶν ἐν αὐταῖς γεγραμμένων. διὰ δὲ ἵνα χρῆναι τὰ πλημμελήματα τῶν ἱερέων δῆλα γενέσθαι τοῖς πολλοῖς, ἵνα μὴ σκανδάλῳ πρόφασιν ἐντεῦθεν λαμβάνοντες, ἀδίκως ἁμαρτάνωσιν. ἐγὼ δὲ εἰ αὐτόπτης ἐγενόμην ἐπισκόπου γάμον ἀλλότριον διορύττοντος, συμκαλύψα ἂν τῇ πορφυρίδι μου πάντη τὸ παρανόμως γινόμενον, ὡς ἂν βλάψαι τὰς ψυχὰς τῶν δρωμένων τὴν ὄψιν. οὕτω τοίνυν τοὺς μὲν ἐπαίνοις ἀναπρύτοις, τοὺς δὲ ἀντιλέγοντας παρακλητικῶς εἰς ὁμόνοιαν ἑλκύσας, τοὺς πάντας ἁμογνώμονας τῇ ὁμοδόξῳ τῶν ἀμφισβητουμένων ἅπασι καθίστησι. τῇ οὖν παρούσῃ πάσῃ, τῇ παλῶς τιμᾶς τε & δωρᾶς ἀξιώσας, ἵναγεν παρεγγύησε καταλαβεῖν νῦν ἰδίαν ποίμνην. ἐτύπωσε δὲ τὸ ἅγιον πάσχα ἑορτάζειν ἡμᾶς τῇ νῦν νῦν κρατούσῃ συνηθείᾳ. νενὶς γὰρ τῷ πρώτῳ, κατὰ τὴν ιδ'. τῆς σελήνης ἑορτάζον.

B

Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ τῆς Συγκλήτου αὖτε Κωνσταντίας παρακληθείς, ἀνῆλθε τὴν Ἀρειον ἀπὸ τῆς ἐξορίας, ὡς δῆθεν μετανοήσαντα. ἃ παραγενομένη, τὴν ἱεραπόλιν ὑπὸ τῶ βασιλέως, εἰ γοιχεῖ τοῖς ὅροις τῆς τῆ ἐυθύσει τῆ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ; παρεδρὺ κατέστησε πιστεύειν ἅπας. ἃ δὲ Θεμιάσας, ὅρκον ἐπάγειν μὲ φρονεῖν ἑκατέρα τῆ συνόδῳ· τῆ τῶν ποιήσας, ἀπέλυσεν αὐτὸν εἰρηκὼς αὐτῇ, οἱ μὲν ὀρθῶ συνέχειν πίστεις, καλῶς ὤμοσας· εἰ δὲ ἀσεβὴς τῆ διτεραμένη, κείνοι Κύριος ὁ Θεὸς τὰ κατὰ σὲ θάττον. τοῦτο τοι τῆ & μέγας Αθανάσιος τοιαυτίας αὐτὸν δίκαιον παρεκελεύσατο, ὡς ἂτε μανεσόντα. τῶ δὲ μὴ κατασχόμενα, γινώσκοντος ἀκριβῶς τὸν Αρειν δυσκρασίαν, ἐξορίζει τὸ Θρόνε τὸν ἅγιον, πιστώσας τῆς κατ' αὐτῶ γενομένας ὑπὸ τῆ Λευκῶν λοιδορίας· τῆ & Θεῖμα. πολλάκις γὰρ καὶ Θεῖοι ἄνδρες κατά τινων ἀνοσίων ἀβλαβῶν ἀκρίτως παραδεξάμενοι, παρεστράπησαν τῆς ἀληθείας, τῆ τὰς ἀνοσίους παρίβλαψάν τε τῆ παρελύπησαν. ὥσπερ οὖν τῆ

C

D Δαυὶδ ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῶ εἰκότι Σιβᾶ, τῆ τῶ διαπόρε Μεμφιβοσθὲ ψευδηγορωῦντος, ὡς ὅτι τὰ τῶ τυράννε Αβεσαλὼμ φρονεῖ, τῶν παρίβλαψε, καὶ τῆ ἰδίου ὑποστήσας, τῆ εἰκότη προσελάρασεν. ὧδιν γὰ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας τε & σκέψεως ἐρεύνησε τὰς κατηγορίας, τῆ μὰ ὡς ἔτυχε πιστεύειν τοῖς κατηγοροῦσι, κᾶν ἄγαν ὦσιν ἀξιόπιστοι. διὸ δὴ τῆ Νικόδημος πρὸς τὰς παρανόμως Ιουδαίους καπφερεκῶς τε τῆ ἐστρατικῶς ἔφα· μὰ ἃ νόμος ὑμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὰκούσῃ παρ' αὐτῶ πρῶτον, καὶ γνῶ τι ποιεῖ; Αμέλει γέ τοι τῆ αἱ τῆ ἔξω σοφοὶ τῶν φιλόσοφοι ὁπεμφαίνοντες ὧν φασίν· οἱ μὲν ἀμφισβάσεις κρίνει, ἀναπαίδω· εἰ δὲ κρίσις, τὰς ἐλέγχως βασανιζέτω. εἰ δὲ βάσανος, τὸ δίον σκοπείτω· ἃ δ' ὅρος, γεγράφθω. τὰ δὲ γεγραμμένα κυρούσθω, τὰ δὲ κυροῦντα βεβαιούσθω τοῖς ὅρκοις· τῆ πάσα ἀμέμπτως εἰσέισθω, καὶ πάλιν φιλία χορδέσθω. Καὶ ὁ ταῖς Αποστολικαῖς διατάξεσιν ὁ Θεῖος λόγος οὕτω φησίν· ἴσα δὲ ὁ κρινὼς ἀπροσωπόληπτος, μήτε πλούσιον ἐντρεπόμενος ἢ κολακεύων παρὰ τὸ προσῆκον, μήτε πένητος φειδόμενος. ὁ λέγε γάρ φα-

E

σι φρόνιμον δικάσῃ, καὶ πίνηται ἐκ ἐλαίου ἐν κρίσει, ὅτι τῷ Θεῷ ἡ κρίσις, δικαίως τὸ δίκαιον δικάσει, καὶ ἐκ ἀρίσῃ τῇ δικαίῳ ἀδίκῳ ἄδικον. ὅθεν ἐ δεῖ πιστεῦσαι ὡς ἔτυχε τῆς καταγράφου ἀκρίτως καὶ ἀβασανίστως· ἐγχωρεῖ γάρ τινας ὑβριστὰς ἐκ διὰ ζῆλον ἢ φθόνον κατά τινος ἀδελφὸν ἐπιτηδεῦσαι ψευδηγορίαν, ὡς οἱ δύο πρεσβύτερι κατὰ Σωσάννης, καὶ ἡ Αἰγυπτία ἐπὶ τῷ Ἰωσὴφ. σὺ οὖν ὡς Θεοῦ ἄνθρωπος, τὰ παιδία μὲ προχείρως παραδέχου, ἐ μὲν ἀνδρὸς ἢ ἀθῶον, ἐ μὲν ἀπατεῶνος τὸν δίκαιον, μηδὲ λήψῃ δῶρα ψυχῶν παπίζων. τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, ἐ λυμαίνονται ῥήματα δίκαια. εἰ οὖν ἀπροσωπολήπτως κρίνει, ἐπιγνώσεθε τὸν καταγορεῦντα κατὰ τὸν πλησίον αὐτῦ μαρτυρίαν ψευδῆ· ἐ ἀποδείξαντες αὐτὸν συνοφάντην, ποιήσατε αὐτῷ καθ' ὃν ἔδόκησε ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι τῷ πλησίον, ἐ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐκ μέσου ὑμῶν. ὅσον γὰρ ἐκ αὐτῷ, ἐφόνευσε τὸν ἀδελφὸν, προκαταλαβὼν τὸ ὦκα τῷ κρατεῖ· γέγραπται γάρ, ἡ ἐχίων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τὸ αἵματος ἐκείνου ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτῦ. ἀλλὰ μηδὲ ὡς παραδέχεσθε μαρτυρῶν κατά τινος, κἂν λίαν ᾖ ἀξιόπιστος· ἐπὶ στόματος γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων πᾶν ῥῆμα βεβαιωθήσεται, εἶπεν ὁ Κύριος. εἰ πίνων τὸ μὲν ὕδρῶρ τὸ δίκαιον, ἔργον, τὸ δὲ μὴ διαφθεῖρον ἐργαδίτερον ἐπειδὰν ἀριθῇ, ἡ δεῖ ἐπιρρίπτειν ἑαυτὸν τινὶ τῇ κρίσει. πῶς γὰρ ὀρθῶς ὕρος τῆς διαστυίης σώζεται, ὅταν τῇ μὲν αἰτίᾳ ἡ κρίσις, τῇ δὲ κρίσει ἡ ἔλεγχος, τῇ δὲ ἐλέγχῳ ἡ ψῆφος ἡ φρὸς ποιήσηται τὸ ἁμαρτήματος υἱὸν νιμωρίαν ὑρίζωσα.

Ἰσέον πίνων, ὡς ἐν τῇ παλαιᾷ ξυθήκῃ περὶ τ ἁγίας ἢ ὁμοσίου ἢ ζωοποιᾶ Τριάδος μυστικῶς ἡ διδασκαλία ἐγκατέσπαρ[ται]· ὡς ἢ Φίλωνα καί πε γε Ἰουδαῖον ἄνδρα ὑπάρχοντα, καὶ ζηλωτὴ, δι' ὧν καταλέλοιπε συγγραμμάτων, ἐκπεμάχεσθαι τῇ οἰκείᾳ θρησκείᾳ. Βασανίζων δὲ τὸ εἰρημένον, ἐν οἷσιν Θεὸς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον, ἰδαγκάδη ὑπὸ τ ἀληθείας, ἐ ἐξεβιάδη καὶ τὸν τ Θεοῦ Λόγον θεολογῆσαι. τί δὲ οἱ καὶ δεύτερον τὸν σωκάδιον Λόγον τῇ Πατρὶ ἢ ἀεὶ συμὼ καὶ χρόνον ἀνάπαρτον ὅπερ καλεῖ, τ ἀληθείας μὴ ἀφικνεῖμενος; ὅμως ἔννοιαν ἴχει ἐ ἑτέρᾳ πρωσώπου. ἐκ ἐνταῦθα δὲ μόνον ἴσασι τοῦτο, ἀλλὰ ἐ τὸ Θεὸς ἢ τὸ Κύριος ἀρμόνιόσαι πειρώμενος, τ βασιλικωτάτης τριάδος ἔννοιαν ἴχει. φάσκων δὲ ὅτι εἷς ἐστι ὁ Θεὸς, ἡ φρὸς τ ἀριθμὸν κατάδραμε τῆς μονάδος, ἀλλὰ φρὸς τὸ μυστήριον τῆς ἁγίας τριάδος, τὸ τῷ μὲν πάντα διαφερῆ ἀνικώτερον, τῶν δ' ὄντως μοναδικῶν ἀρθονώτερον. καὶ ὅπου κατὰ κράτος εἶλεν αὐτὸ τῶν ψυχῶν, ὡς ἀναγκαδίως διαρρήδην τοῦτο φάναι, καὶ ἐν γράμμασι καταλῦσαι. δύο μὲν δὲ εἰσὶ τὰς τῦ ὄντος δυνάμεις, ὧν ἡ μὲν ποιητικὴ ἢ εὐεργετικὴ, φύσει καλεῖται Θεός. ἡ δὲ βασιλικὴ ἢ τιμωρητικὴ, Κύριος. ἡ πρῶτα βαίνων τ φύσεως, Χριστὸς Θεοῦ δύναμις, καὶ Θεοῦ σοφία· Δυνάμις μὲ ἀνυπόστατος, ἀλλ' ἐνυπόστατος, ἢ παντοδύναμος, καὶ ὑποστάσεως δημιουργὸς, ἢ ἰσοδυνὶς ἐκείνῃ ἡ δύναμίς ἐστι. ἢ πάλιν ὁ αὐτὸς Φίλων περὶ Θεοῦ θυμάτος, ἡ ὁδὶ Μωϋσῆς ἐκ τῇ βάτῳ, ἐκφράζων, ἔφη· θέαμα ἐκπληκτικώτατον. εἶτα ὄρᾳ μετ' ὀλίγον κατὰ μέσον τ φλογὸς, μορφήν τινα πυρικαλλεστάτην, ἐμφερῆ οὐδενὶ τ ὁρατῶν, neque juſto quicquam injuſtum probabitur. Non ergo leviter credendum eſt quibuſvis criminationibus re noo explorata. Fieri enim poteſt, ut odio nue invidia aliquis impulſus, fratrem falſo crimine[tur]: ſicut Suſannam duo ſenes, & Joſephum Ægyptia mulier. (Tu ergo homo Dei, hujuſmodi ne prompte admiſeris, ne inſootem occidas, & interficias juſtum. Neque donis te ad necandum corrumpi ſinas. Num munera excæcaot oculos juſtorum, & juſti ſermonibus officiunt.) Si ergo oulium cujuſquam perſonæ rationem habentes judicia obitis, deprehendetis eum qui falſo crimine proximum ſuum oppugnavit: eumque calumniæ convictum eo malo afficietis, quod ille alteri molitus fuit: multoſumque tolletis a medio, qui quaotum in ipſo fuit, auribus judicis occuparis fratrem necavit. Scriptum eſt enim: (Qui ſanguinem fuderit, eum proprio ſanguine luat.) Neque omnino unius hominum teſtimonium contra alium, utcumque fide digni, pro certo habendum eſt. (Duorum enim, inquit Dominus, aut trium teſtium ore quævis res confirmanda eſt.) Quod ſi ergo difficile eſt, id quod juſtum ſit invenire: adhuc difficilius, inventum tueri: nemo judicium præcipitare debet. Tunc autem recte fines juſtitiæ ſervantor, cum cauſæ judicium, judicio probationes, probationibus ſententia, ſupplicii qualitati reſpondentem pœnam infligens ſuccedit.

Sciendum porro eſt, etiam in veteri teſtamento de ſacra conſubſtantiali & vivifica Trinitate doctrinam arcane diſperſam eſſe. idque adeo, ut Philo etiam tametſi Judæus, & Judaicæ religionis ſtudioſiſſimus, in ſuis tamen commentariis quos poſteritati reliquit, ſuam ipſius religionem oppugnet. Expendens enim illud dictum, Ad imaginem Dei hominem condidit: vi veritatis eo eſt compulſus, ut non potuerit non etiam verbum Dei aſſerere. Quid enim refert, quod in eo veritatem non eſt aſſecutus, dum verbum patre oumero & tempore poſterius ſcribit? Saltem in alterius perſonæ notitiam pervenit. Neque illud ipſum tantummodo movit: ſed & vocabula Deus ac Dominus interpretari conatus, regiſſimam Trinitatem agnovit. Cum enim dixiſſet unum eſſe Deum, non ad unitatis numerum, ſed ad ſancti Ternionis confugit myſterium: qui ad unitatis naturam propius accedit, quam ea quæ omnino dividi poſſuot; & oberior tamen eſt, quam quæ prorſus ſunt ſolitaria. Tanta autem vi unimum ejus iſta ſcotentia occupavit, ut eam palam profiteri, ac ſcriptam quoque relinquete coactus fuerit. Duas enim ait eſſe ejus quod eſt ſuculates, quarum altera effectrix & benefica, natura Deus appelletur: altera regia & ultrix Dominus. Quod ejus dictum non procul abeſt ab eo, quod in Scriptura Chriſtus Dei poteotia & ſapieotia Dei dicitur. Potentia ſcilicet, ſeu facultas non carens ſubſtantia: ſed ſubſtantialis, omnipotens, ac ſubſtantiarum effectrix, ejuſdemque cum eo potentiæ cujus eſt facultas. Rurſus idem Philo ſpectaculum euplicans quod in rubo Moſes vidit, ita loquitur: Spectaculum vidit quam maxime terribile. Cernit paulo poſt in medio flammæ quamdam pulcherrimam formam, nullius viſibilis rei ſimilem, ſimulacrum divinæ ſpeciei admodum conforme, lucem nimirum quæ ipſa flamma ſplendidius effulgebat: quam ſi

Edit. Pariſ. pag. 290.

De Trinitate Philo.

quis imaginem ejus qui Est arbitretur, is recte judicaverit. Qua de imagine si quis exacte vult cognoscere, is audiat Paulum sic de Filio loquentem: (Qui est invisibilis Dei imago.) Neque vero Philo vereis theologiæ decreta affecutus est: neque est cur ab eo tantam perfectionem requiras, ut putes eum sincera intelligentia perspicere veritatem potuisse, & suam religionem abjicere. Sed hoc considera, quod disputationem de Deo non ad unicam adstrinxit personam, sicut indocti ac male feriati Judæorum magistri sachunt, a majoribus per manus traditam opinionem sectantes. Neque hæc ego tantum, quamquam plurimum habeant momenti, censeo Philoni causam ita sentiendi præbuisse, sed etiam hæc: (Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.) Item: (Pluit Dominus ignem a Domino.) Et: (Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis.) Et: (Quoniam in te Deus est, & tu es Deus.) Eos enim qui dicunt, Deum infinitis modis esse sanctum, audentque in alium quam de Trinitate sensum interpretari illud, (Sanctus, sanctus, sanctus Dominus:) eos hæc dicta aperte refellunt, (Quæsivi faciem tuam, faciem tuam Domine requiram: ne avertas faciem tuam a me.) Nisi enim auctor his verbis mystice sanctam Trinitatem indicasset, merito supervacaneorum verborum inculcationis damnari posset. Neque in hoc tantum (arbitror enim apertius adhuc dictum aliquod proferendum) sed & in hoc: (Sactificium laudis Domino exhibe, ac vota tua Altissimo persolve. Invoca me tempore arumnarum tuarum, & eruam te, ac prædicabis me.) Nam si hic Trinitas non aperte prædicaretur, ita fuerat dicendum: Sacrificium laudis Domino exhibe, ac vota tua Altissimo persolve: & invoca eum cum premeris, & eruet te, ac prædicabis eum. Sed non hoc modo, verum ita, ut retuli, vates locutus est. Perspicue enim his & aliis multis locis vetus testamentum exprimit, se Imperium non uni personæ attribuere, sed tribus substantiis, quarum unica sit natura, & eadem essentia: ut Judæorum de unica persona non sanam sententiam traduceret. Atque Judæos quidem Sabellius videtur secutus, nisi forte dum multitudinem deorum Græcanicam exagitat, nimium æqualitati Filii ac Patris intentus ad opinionem de unica persona prolapsus fuit. Græcorum sectatores deprehensum est fuisse Arium & Eunomium, qui ex discrimine personarum, diversas essentias absurde intulerunt. Quod si quis roget, cur non ab initio statim hæc manifesto fuerint indicata, respondeam, iis qui scienter audirent, demonstrationem istam atque doctrinam fuisse apprime perspicuam: ut etiam sapienti visum fuit Philoni.

Quod autem ista obscurius promulgata sunt, cogitandum est, vatibus, cum Judæis ad multitudinem deorum statuendam proclivibus leges præscriberent, non consultum visum fuisse differentiam personarum commemorare: ne ii diversas etiam naturas personarum opinantes, ad falsam religionem descisicerent: sed potius ab initio statim edocti unum esse mundi dominum, paulatim deinde de personis doctrina instrueretur, quæ ipsa ad unitatem naturæ redit. Ita quæ unitatis numero de Deo dicuntur, unitatem naturæ confirmant: quæ eum numerum excedunt, proprietates personarum in una essentia comprehensarum indicant. Diversas enim in Deitate

Col. 1.

Gen. 1.

Gen. 18.

Pſal. 109.

Edit. Pariſ. pag. 291.

Pſal. 6.

Pſal. 26.

Pſal. 49.

A Θεοειδέστατον ἄγαλμα, φῶς αὐγοειδέστερον τοῦ πυρὸς ἀπαστράπτουσαν· ὧν εἰ τις ὑπειρόπτευσε εἰκόνα τοῦ Ὄντος εἶναι, καλῶς ὑπείληφεν. εἰ δέ τις περὶ τὸ εἰκόνος ἀκριβῶς μαθεῖν βούλοιτο, ἀκουέτω Παύλου λέγοντος περὶ τοῦ Υἱοῦ· ὃς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου. ἀκουέτω κἀκεῖνος θεολογίας ὀρθοδόξου ἅπτηται. μὰ γὰρ τὸ ἀκριβεστέρου ζητεῖν παρὰ τῶν δυσπειθοῦς ὅλως διὰ σωφέστερον εἰλικρινῶς κατανοῆσαι τὴν ἀλήθειαν, ἢ τῇ ἰδίᾳ θρησκείᾳ ὑπομάχεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο ἐντεῦθεν, ὅτι εἰς ἓν πρόσωπον ἡ συνέλκουσι τὴν θεολογίαν, ὡς οἱ ἀπαίδευτοι τῶν καλουμένων τοῦ Ἰουδαίων καθηγηταί, παραλαβόντες τινὰ κατὰ χεῖρα δογματίζουσιν. ἐκ τῶν τόπων δὲ μέγιστον πλεονεκτήσασιν ἔστιν εἰς τοῦτο προσέχθη, ὡς τὸ ἐγὼ μὲν, τὴν ἔννοιαν· B ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ, Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἐκ τοῦ, Ἔβρεξε Κύριος πῦρ παρὰ Κυρίου. καὶ ἐκ τοῦ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου. καὶ ἐκ τοῦ, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός, καὶ σὺ εἶ ὁ Θεός. τοὺς δὲ λέγοντας, ὅτι μεμιάνθη ἐστὶν ἄγιος ὁ Θεός, καὶ τὸ, Ἅγιος, ἅγιος, Ἅγιος Κύριος παρορμῶσι πλημμύρας, λαμπρῶς ἐλέγχει τὸ, Ἐξζήτησα τὸ πρόσωπόν σου, τὸ πρόσωπόν σου Κύριε ζητήσω, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. εἰ μὴ γὰρ ἡ ἁγία ἀναπαύτρια μυστικῶς τελεῖται ὁ φράσας, περιττολογίας δίκαιος ἂν εἶη ἅπαντα θλίβειν λόγον. ἃ μέντοι δι' ἓν τόπου (χρὴ γὰρ εἰπεῖν καὶ σαφέστερον ὁρμῆσαι ῥητόν) ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ, Θῦσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος τῷ Ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου, καὶ ἐπικαλέσαι με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, C καὶ ἐξελοῦμαί σε καὶ δοξάσεις με. εἰ μὴ γὰρ ἡ Τριὰς ἐνταῦθα σαφῶς ἐκηρύττετο, ἴδοι ῥηθείσαι, Θῦσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος τῷ Ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου, καὶ ἐπικαλέσαι αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελεῖταί σε, καὶ δοξάσεις αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν ἂν ἐρρήθη· εἴρηται δέ, ὡς εἴρηται. σαφῶς γὰρ ἐξ ὧν, καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν, ἀπαλαιὰ δηλοῦται κηρύττων, ὅτι οὐχ ὑὸς προσώπα σημαίνει διαστατὰ, ἀλλὰ τελεῖ μὲν ὑποστάσεων, μιᾶς δὲ οὐσίας· ἵνα καὶ Ἰουδαίων συλλιτώτερον τὸν εἰς ἐφ' ἑνὸς προσώπου κήρυγμα ἔνστῃ. εἷς δὲ Σαβέλλιος ἀκολουθῆσαι. ἴσως δ' ἐὰ τὸς ἄγαν τῷ Υἱῷ πρὸς τὸν Πατέρα ἰσότιμος, εἰς ἓ μίαν ὑπόστασιν δογματίσαι ἐκρυθείς, τῶν πολυθέων Ἑλλήνων ἐξωτέρω τὸν Ἄρειος καὶ Εὐνόμιος ἐάλωσαν εἶναι φανέντες, D τῶν ἐκ τὴν ὑποστάσεων διαφορὰν εἰς τὸν οὐσίαν παραλόγως ἐλκύσαντες. εἰ δέ τις φαίη, μὴ σαφῶς ἐκ ἀρχῆς ταῦτα κεκήρυκται, φαίην, ὅτι μᾶλλον τοῖς σωτηρίοις ἀκούσαι, λαμπρὰ ἦσαν αὐτὰ καὶ δίδασκαλία, ὡς καὶ τῇ σοφῷ ἔδοξε Φίλωνι.

Εἰ δὲ καὶ σωτηριασμένοις ἐρρέθη, ἐκεῖνο λογίζεσθαι χρὴ, ὅτι Ἰουδαίοις τοῖς εἰς πολυθέων ῥέπουσι τερπνότητας, ἐκ ἐδοκίμασαν ἐκφορεῖν προσώπων εἰσαγωγὴν· ἵνα μὴ ἐκφορὰ φύσιν ἐν ταῖς ὑποστάσεσιν εἶναι δογματίσωσιν, εἰς εἰδωλολατρείαν E ἐλκυθῶσιν· ἀλλὰ τὸς μοναρχίας ἐξ ἀρχῆς μαθόντες μάθημα, καὶ μικρὸν τὸ ἐκ ὑποστάσεων ἀναδεχθῶσι δόγμα, τὸ πάλιν εἰς ἑνότητα φύσεως ἐπιτρέχον. ὡς εἶναι τὰ μὲν ἰσαῖς λεγόμενα, τῆς παντότητος τῆς φύσεως παρασταικά· τὰ δὲ ὑπερβαίνοντα τὸν ἴσων ἀριθμὸν, τῆς ἐ ὑποστάσεων ἰδιότητος εἰς μίαν οὐσίαν συναγομένης. τὸ μὲν γὰρ ἐκφορεῦς φύσεις ὑποτίθεσθαι, Ἑλληνικὸν· τὸ δὲ ἓν,

πρόσωπον, ἄγουσι μίαν ὑπόστασιν, Ἰουδαϊκὸν τοῦτ', πλατύνοντες εἰς τὸν ἅγιον Τριάδα τὰς ὑποστάσεις εἰς μίαν θείαν συναγαγεῖν, ὀρθότατον ἐστι καὶ ἀληθινὸν τὸ δόγμα. Κεφάλαιον δ' ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, οὐκ ἔστι φυσικὰς ἐπιδείξεις καὶ πάντα παρατεῖναι ἐπὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν πράγματα. τὸ γὰρ σὰρξ ἀληθὴς ὁ Λόγος ἐγένετο, ἀλλ' ὁ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς ἐνανθρώπησας, μᾶλλον δὲ Θεὸς ἐξ ἑκατέρων τῶν φύσεων εἰς ὑπάρξεως ὑιὸς Θεοῦ Θεὸς ὑπερούσιος· εἰ δὲ ἐξερρύηνται οἱ τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον ἐπὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ συγκρίνοντες, ὑπερούσιον τὸν Υἱὸν τοῦ Πατρὸς καὶ ἀσύμετον δογματίζοντες. ὃ δὲ ἴσασιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι μεῖζον καὶ ἔλαττον ἐπὶ τῆς ὁμοουσίου ζητεῖται καὶ ἀρίθμηται· ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπου μεῖζον, καὶ βοὸς βοῦς, καὶ ἵππος ἵππου, καὶ ἁπλουστέρως ὁ κανὼν τῆς συγκρίσεως τοῖς ὁμογενέσιν ἁρμόζει. ὁ τοίνυν τὸν τοῦ Θεοῦ πλημμελῶς περιεργαζόμενος, καὶ μεῖζονα λέγων τοῦ Υἱοῦ τὸν Πατέρα, τὸν σύγκρισιν ὡς ὁμοούσιον προσίεται, κἂν μὴ βούληται· ὑπερούσιον γὰρ ἀλλήλοις συγκρίνεσθαι οὐ δύναται. ὅτε λέγεται μεῖζον ἄνθρωπος βοός, ἢ μεῖζον ἄνθρωπος καμήλου, ἢ μεῖζον ἄνθρωπος ἰχθύος· τὰ μὲν τοι τε τῶν ἐτεροῦ ἀριθμῶν ὑπερβαίνοντα ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, ὡς τῆς ὑποστάσεων ἰδιότητες εἰσὶ παρεστικὰ· τὰ δὲ ἑνικῶς ἐξωνυγμένα, τῆς ταυτότητος τῆς φύσεως. τὰ μὲν γὰρ εἴρηται, ἵνα Σαβέλλιος καὶ Ἰουδαῖοι ἐπιστομίσωσι· τὰ δέ, ἵνα Ἄρειος καὶ Εὐνόμιος καὶ Ἑλλήνες φαλήσθωσιν. οἱ γὰρ πλατύνοντες μὴ εἰς τὸν ἁγίαν Τριάδα τὸν τῆς ἰδιότητος ἀριθμὸν, συσέλλοντες δὲ εἰς μίαν οὐσίαν, ὀρθότατα δογματίζουσι, καὶ ταῖς τῆς ἀρειανῶν χρησμῶν ἔπεται διδασκαλίαις, μήτε εἰς πολυθεΐαν διὰ τὰς φύσεως ἐξορᾶν ἐκπίπτοντες, μήτε εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐξ ἑ τῶν ἑνὸς προσώπου σύγκρισιν ὀλισθαίνοντες. πῶς δὲ οὐ ἁρμόσωσι, ἀτόμοις προσκιωμῶσι, καὶ πρὸς ἑαυτῶν μαχόμενοι ψήφοις; ἀπαγορεύοντες γὰρ τὸ μὴ τῇ κτίσει προσαιωνᾶν, ὡς Ἑλληνικὸν, αὐτοὶ τῷ δρῶντες ἑαυτὸς λανθάνετε. χρὴ δὲ καὶ τοῦτο εἰδέναι, ὡς ἡ τὰ αὐτὰ ὀνόματα πάντως καὶ τὰ αὐτὰ μηνύειν πράγματα, ὅτι ἡ ὁμωνυμία συνωνυμίαν ἐκ πολλοῖς τρόποις ἐμφαίνει. ἐπεὶ μὲν γὰρ τοῦ Υἱοῦ Κυρίος λέγεται ἡ γένησις, ἐπὶ δὲ τῆς κτισμάτων καταχρηστικῶς· ὑπ' ἐκείνου μὲν, τῆς ἀληθείας ἕνεκεν, καὶ τῆς ὁμοουσίου. ἐπὶ δὲ τούτων, τιμῆς χάριν καὶ υἱοθεσίας. βουλθεὶς γὰρ ἀπειράκις ἡμᾶς, λόγῳ ἀληθείας· μὰ τοίνυν ἡ ὁμωνυμία τὴν ὁμοιμερίαν ἐπισπᾶσθαι τολμήσῃ, μηδὲ τὰ καταχρηστικῶς εἰρημένα κυρίως λεχθῆναι νομιζέσθω. ἐπεὶ δὲ τὸν θυμὸν, καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ πάντα τὰ τῇ θείᾳ μὴ πρέποντα φύσει, καταχρηστικῶς λελεγμένα, ἵνα ἂν τις ἄφρονων κυρίως περιράθαι φαίνει. δῆλον γάρ ἐστιν, ὅτι ἑκάστῳ χωρίῳ ἑκάστη λέξει ἡ προσήκουσα καὶ ἁρμόζουσα διασάφησις προσαγομένη, τὴν ἀληθείαν ᾠδίνει.

Εἰ πάντων δὲ γε καὶ οἱ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημοῦντες, καὶ τὴν θείας οὐσίας αὐτὸ χωρίζοντες, πῶς ὁ Θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν ἐνανθρώπησας παρίδωκε συμπληρωτικὸν εἶναι τὴν ἁγίας Τριάδος, τὸ παράκλητον Πνεῦμα, ἐν τῷ ἐπιπλύσει τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ ὡς ἰλαστηρίου τῆς ἁμαρτιῶν τοῖς ἀνθρώποις ἀριθμούμενον. καὶ ἐπὶ τῆς μυστικῆς τραπέζης τὸ σῶ-

naturas ſtatuere, Græcum eſt: unicam perſonam, Judaicum: cæterum ſanctam & unam eſſentia Trinitatem diducere in tres perſonas, haſque in unam naturam recolligero, rectiſſimum eſt, & vera ſententia. *Edit. Paris. pag. 292.* His in ſumma addo, rerum naturam excedentiam demonſtrationes naturales non poſſe ubique dari. Nam tametſi verbum Dei vera caro factum eſt: non tamen nudus homo ſum Chriſtus in carne degens: ſed potius Deus ex utraque natura unus extitit filius Dei Deus, natura rerum creaturarum ſuperior: vel ſi rumpantur qui Patrem cum filio ratione majoris & minoris comparantes, diverſæ ſubſtantiæ a Patre Filium, eique diſſimilem ſtatuunt. Quos apparet non animadvertiſſe, quod majus & minus tantum in his quæruntur & judicantur, quæ ejuſdem ſunt naturæ: ut homo homine major, itemque bove bos, & equus equo dicitur: omninoque regula ea comparandi in iis locum habet, quæ ſunt ejuſdem generis. Qui ergo audaci curioſitate Deum patrem Filio majorem dicit, is invitus etiam eamdem naturam atrinſique admittit. Quæ enim natura differunt, ea comparari non poſſunt: neque homo bove, camelo, aut piſce major dicitur. Sane quæ in ſacris litteris de Deo ſupra ſingularem numerum dicuntur, ea ad perſonarum diſcrimina monſtranda faciunt: ſingulari numero effata, unitatem naturæ docent. Atque illa quidem, ut Sabellio & Judæis oſa obturari poſſent, dicta ſunt: hæc, ut Arius, Eunomius, & Græci notarentur. Qui vero ſanctam Trinitatem in perſonarum ternarium extendunt, ita ut has in unam compingant naturam: li rectiſſime ſentiunt, cæleſtiumque auctoritatem oraculorum ſequuntur: ac neque ad multitudinem deorum ſtatuendam diverſitate naturarum conficta adigunrar, neque unius perſonæ commento, in Judaiſmum prolabuntur. Quomodo autem non erubeſcunt hæretici, creaturam adorantes, ſibique ipſis refragantes? Cum enim vetent creaturam adorare, Græcanicum quippe: ipſi imprudentes idem committunt. Id quoque ſciendum eſt, non ſemper iiſdem vocabulis eaſdem res ſignificari: neque ſtatim eodem modo notari ea quæ communi vocabulo indicantur. Nam proprie dicitur. Filium eſſe genitum: de creatura idem improprie dixeris. Filio enim tribuitur hoc veritatis cauſa, & quia ejuſdem eſt cum Patre naturæ: creaturis autem, honoris & adoptionis gratia. (Sua enim voluntate motus genuit nos, verbo veritatis.) Non igitur nominis communitas hic eamdem dignitatem atrinque adferre, aut quod improprie dicitur, proprie uſurpatum putetur. Quando exeandeſcentiam etiam, & iram, & alia divinæ naturæ nequaquam convenientia, nemo ſanus Deo propgie adſcribi cenſebit, cum abuſa vocabulorum ei adſcribantur. Conſtat enim, cuivis loco & vocahulo convenientem & quadrantem interpretazionem adhibitam veritatem parturire. *Jacobi 2.* *pag. 293.*

Jam qui de ſancto Spiritu impie loquuntur, eumque divina natura exterminant, reſpondeant, quomodo Servator noſter Deus in humano corpore obverſans, ſanctum illum Spiritum voluerit complementum eſſe Trinitatis: idque in baptiſmo una cum Patre & Filio, ut qui homines a peccatis liberent, numerari atque invocari? Et in myſtica Cœna, cum Spiritus ſanctus corpus incarnati Verbi dicatur formaſſe, quomodo poſſit factus eſſe, aut creatus, aut ſervilis conditionis, non impera- *Spiritum ſanctum eſſe Deum.*

tricis naturæ, quæ omnes res efficit atque gubernat? Si enim ſervili eſt ſtatu, non debet annumerari Domino: ſi creatura, non debet cum Creatore poni. Certe autem unitus ei eſt, & annumeratur, ſiquidem rectum eſt Chriſto harum rerum accuratiſſimo doctori fidem adhibere, firmiter & conſtanter divinam naturam enarrandi. Tametſi Spiritus impugnatores ſibi eo ſapientiores videntur, rerumque ſibi cæleſtium majorem quam in Deo ſit cognitionem arrogant: ſive ea potius temeraria eſt & impia garrulitas. Quod ſi Danielus angelo conſpecto, pulchritudinem ejus & magnitudinem miratus, pronus in faciem procubuit, attonitus inuſitato ſpectaculo: quidnam eacuſationis afferent, qui audacter ſe Patri, Filio, ac Spiritui ſancto ingerunt, ineffabilemque naturam verbis trutinare atque explicare conantur? Cæterum ſacræ litteræ temporis expertem, æternum, nullo medio interceptum, omnique ratione & intellectu ſuperiorem Filii a Patre progreſſum, Geniturum vocant: non ut accidens aliquod deſignent, ſed ut unitatem naturæ exprimant. Reveta enim quæ gignuntur, & quæ gignunt, ejuſdem ſunt inter ſe naturæ. Ac ne tu accidens aliquod imagineris, Filius verbum ſeu Ratio dicitur: ne Patre poſteriorem putares, ſcriptum eſt, in principio erat Verbum. Additur reſpectus ad Patrem: Et Verbum erat apud Deum. Subjicitur dignitas: Et Verbum erat Deus. Vocabulo Filii, eſſentia eadem: Verbi, vacuitas perfectionum. In principio fuiſſe, æternitas cum Patre ei communis indicatur: Apud Patrem fuiſſe neceſſitudinem: Deum eſſe, dignitatem ejus. Quibus conſideratis, ac de ſingulis ea quæ non conveniunt, neque decent, amolientes: ut de Filio, poſteriorem: de Verbo propria ſubſtantia carens: ita quidem Filium æternum Deum ejuſdem cum Patre ſubſtantiæ, bonum, & qui extra tempus a patre progreſſus ſit, agnoſcemus ac venerabimur.

Filius genitus.

Mortuo Antiochiæ epiſcopo ſanctiſſimo Euſtathio, Flavianus magnus ſubrogatur. Iis temporibus Meſſalianorum hæreſis initium habuit: qui & Euchitæ, a precibus, & ab inſtinctu numinis Enthuſiaſtæ, ac præterea Lamperiani atque Bogomili nominantur. Principes ſectæ fuerunt Adelphius, Dadoa, Saba, & Simeon. De hac ſecta Flavianus multos monachos congreſſus: cumque ii ſe in ea eſſe hæreſi negarent, ita eos coarguit. Quemdam magni inter ipſos nominis ſenem ſeorſim abductum aſtute ſic compellavit: Nos, o ſenex, qui diutius viximus, accuratius etiam humanam cognovimus naturam, & adverſariorum dæmonum machinas præclare competimus: cum experientia dilucidus gratum Spiritus ſuppeditari. Iſti autem adoleſcentes nihil horum perfecte habentes cognitum, paulo ſpiritualiores ſermones audire non ſuſtinent. Edifſere ergo mihi, Quomodo dicitis adverſum Spiritum veſtris precibus arque exercitatione depelli, ſanctique Spiritus gratiam introduci? His verbis ſenex demulſus, occultum ac animis lethale venenum omne evomuit. Nullam, inquit, a baptiſmo utilitatem cenſemus conferri: ſolam ſeriam precationem facere ad dæmonem qui in homine inhabitat, ejuſque ſubſtantiæ unitus eſt, abigendum.

Flavianus Meſſalianorum ſeu Euchitarum hæreſiarcha. *Vide Pariſ. p. 394.*

μα ἰδικὸν ἢ τὸ ὑπὸ σαρκώσεως ἀποφαῖνον, πῶς ἂν εἴη ποιητὸν ἢ κτιστὸν, ἢ τῆς δουλικῆς φύσεως, ἀλλ' ὢ τῆς δεσποτικῆς καὶ δημιουργοῦ καὶ βασιλίδος οὐσίας συγγενὲς καὶ ὁμοούσιον τὸ ἅγιον Πνεῦμα; εἰ γὰρ δοῦλον, μὴ συναριθμεῖσθω τῇ κτίσει· ὥσπερ οὐδὲ, ᾧ συνεῖδμεν, ἐπειδὴ νῷ ἀκεραίῳ τῇ πίστει δογματιστῇ χρεὼ πείθεσθαι προσῆκε, βεβαίως δὲ ἀσφαλῶς τὰ περὶ τῆς οἰκείας οὐσίας διδάσκοντι. εἰ δὲ τοῖς πνευματομάχοις δοκεῖ, σεφατέρως εἶναι, καὶ τὰ ὑράνια πλέον εἰδέναι θεῖα κομπάζουσιν, ἢ μᾶλλον πλημμελῶς τε καὶ δυσεβῶς ῥιπτοῦσιν. εἰ οὖν ὁ θεῖος Δανιὴλ ἄγγελον θεασάμενος, καὶ θαυμάσας τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος τὸ ὀφθέντος, ἁπλοῦς ἦν, ἁπλαγεὶς πρὸς τὸ παράδοξον ἡ θέας· ποίαν ἕξουσιν ἀπολογίαν οἱ Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι μισητῶαι πλημμῆται, καὶ τὴν ἀῤῥητον φύσιν λόγοις ζυγοστατεῖν ἐπιχειροῦντες καὶ φυσιολογοῦντες; ἢ τοίνυν ἄχρονον καὶ ἀΐδιον, καὶ ἀμοίστητον καὶ παντὸς λόγου καὶ τῆς κρείττονος φράσεως τὸν Υἱὸν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς, γίνωσκε καλοῦσιν αἱ γραφαί· οὐχ ἵνα πάθος ὑπογράψωσιν, ἀλλ' ἵνα τὸ ὁμοούσιον ὑποδείξωσιν. ὁμοούσια γὰρ τοῖς ὄντι τὰ τικτόμενα τοῖς τίκτουσιν. ἵνα δὲ μὴ φαντασίαν πάθους εἰσνοήσῃς, Λόγον προσαγορεύουσιν. ἵνα δὲ μὴ ὑπόστασιν ὑπονοῇς, ἐν ἀρχῇ λέγει ὁ Λόγος, φασίν. εἶτα καὶ πρὸς τὸν Πατέρα χάσιν κυρίωτατος, καὶ ὁ Λόγος λέγει πρὸς τὸν Θεόν. εἶτα καὶ τὴν ἀξίαν, ἐ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. ἵνα μὲν τοῦ Υἱοῦ τὸ ὁμοούσιον, ἐκ δὲ τοῦ Λόγου τὸ ἀπαθὲς, καὶ ἵνα μὲν τῷ ἐν ἀρχῇ εἶναι τὸ συναΐδιον, ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα εἶναι τὸ πρὸς αὐτὸν οἰκεῖωται, διὰ δὲ τοῦ Θεὸν εἶναι, τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καταμαθόντες. καὶ ἐξ ἑκάστου ὀνόματος τὸ μὴ ἐπορριπτοῦν καὶ ἀσφαλὲς ἀποσημαίνοντες (οἷον ἀπὸ μὲν τοῦ Υἱοῦ, τὸ γνήσιον· ἀπὸ δὲ τοῦ Λόγου, τὸ ἀνυπόστατον) Θεὸν αἰδιοούμενον καὶ ἀγαθὸν, καὶ ἀχρόνως ἐκ τοῦ Πατρὸς προελθόντα, εὐδοκιμήσει τε καὶ προσκυνηθήσῃ.

Μετὰ τὸν θάνατον Εὐσταθίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, Φλαβιανὸς ὁ μέγας προχειρίζεται. τούτοις τοῖς χρόνοις ἀνεφύη καὶ ἡ τῆς Μασαλιανῶν αἵρεσις, εἴτ' οὖν Εὐχιτῶν καὶ Ἐνθουσιαστῶν, καὶ Λαμπετιανῶν, καὶ Βογομίλων· πολυώνυμος γὰρ ἐστιν αὕτη· ἀπὸ Ἀδελφοῦ, καὶ Δαδοῦ, καὶ Σάβα, καὶ Συμεῶνος, τῶν αἱρεσιαρχῶν. ἀφ' ὧν ὁ μέγας Φλαβιανὸς μοναχοὺς συναθροίσας πολλοὺς, καὶ τὰ αἱρέσεως ἐξαρτιμένους, τὸν δὲ τὸν ξύσιον διέλεγχεν. ἐπίσταμαι γὰρ τινα παρ' αὐτοῖς γέροντα παραλαβὼν κατ' ἰδίαν, ὧν πρὸς αὐτὸν μετὰ παῤῥησίας· Ἡμεῖς μὲν, ὦ φιλούτατε, τὸν πλέον βεβιωκότες βίον, ἀκριβέστερον καὶ τὴν ἀνθρωπείαν ἐμάθομεν φύσιν, καὶ τὰς τῶν ἀντιπάλων δαιμόνων ἐγκομπεύσαμεν μάλα μηχανήματα. πόθεν δὲ καὶ νέοις τοῖς χθὲς καὶ ἐξ ἐχθὲς τοῦτο τὸ ἐναρέτου πνεύματος νέμειν χάριν ἐπιφέρειν δικαίως τοῖς ὑμετέραις ψυχαῖς καὶ ἐπιδώσεως; Ὁ δὲ τοῖς λόγοις τούτοις καταθελχθεὶς, ἐξέμεσεν ἅπαντα τὸν κεκρυμμένον ἰὸν καὶ ψυχοφθόρον, καὶ φησι· βαπτίσματος ἴσμεν ὠφέλειαν τοῖς ἐξεμένοις ἐγγίνεσθαι. μείζω δὲ τὴν σπουδαίαν δίχῃ, τὸν ἔντονον καὶ συ-

τατον

ωτισμένων δαίμονα ἐξελαύνειν. ὅλως δὲ ἕκαστον τῆ A
τιμωρίᾳ ἐκ τῆ προπάτορος ἤπερ τῆ φύσιν, ὑπὸ
δὲ τῆ τῆ δαιμόνων δουλείας. ὧν ὑπὸ τῆς παιδαι-
ας δίκης ἐλαυνομένων, ἐπιφοιτᾷ λοιπὸν τῷ ἁγίῳ Πνεῦ-
μα, ὁρατῶς τῇ αἰθητῶς, τῇ τῆ οἰκείαν παρουσίαν
φανεροῦντα σημείοις, τὸ μὲν σῶμα τῆς ἐμπαθῶς κι-
νήσεως ἐλεύθερον παντελῶς· ἡ δὲ ψυχὴ τῆς ἐπὶ τὰ
χείρω ῥοπῆς πλέον ἀπαλλάττεται, εἰς μηδὲν δεῖσθαι
λοιπόν, μήτε τροφῆς πιεζούσης τὸ σῶμα, μήτε διδα-
σκαλίας χαλεπούσης τῆ ψυχῆ τῇ τὸν νοῦν ἀπὸ πά-
σης ἐνεργείας πονηρᾶς τῇ ἐνθυμήσεως. οὐ μόνον δὲ τ
τῆς ψυχῆς τῇ τῶ σώματος ὁ τοιοῦτος ἀπαλλάττεται αἰ-
σχίστων παθῶν τῇ συμπτωμάτων, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα
σαφῶς προλέγει, τῇ τῆ ἁγίαν Τριάδα ὀρθολογοῦ- B
νῶς θεωρεῖ, τῇ θεολογίας τῇ θείων μυστηρίων ἐξίστα-
ται. ὁ θεῖος Φλαβιανὸς τῆ δαιμονιώδη αἱρεσιν ἀπορύ-
ξας, ἔφη πρὸς τὸν δυσεβίσαντα γέροντα· πεπαλαιωμέ-
νῃ κακῶν ἡμερῶν, ἤλεγξέ σε τὸσον μιαρώτατον στόμα, τῇ
οὐκ ἐγώ. τῇ τὰ σὰ διεφθαρμένα τῇ ἀνάθεμα χείλη ἀ-
ταμαρτυρήσει σου· φανερωθέντος δὲ τῆς σατανικῆς τῇ βδε-
λυρᾶς ἀπάτης τῇ αἱρέσεως ταύτης, τῆς μὲν Συρίας ἐξε-
λάθοντο εἰς τὴν Παμφυλίαν ἀπεχώρησαν, τῇ ταύτῃ τὴ
λοιβὴς ἐπλήρωσαν νῦν τῇ χριστιανῶν τῇ τὰ πλείονα δύσεω.

Τῷ αὐτῷ ἔτει τῆς βασιλείας τῶ μεγάλω Κωνσταντίνου, Annum vigeſimum primum imperante Chriſtiani pa-
διαβάλλουσι Σαπώρην τὸν βασιλέα Περσῶν τῇ Χριστι- Conſtantino, Sapores Perſarum rex ca- tiuntur.
ανῶν. τῇ γίνεται διωγμὸς, ὡς πλείους τῆ δεκαπεντ χι- lumniis contra Chriſtianos exaſperatus, *Edit. Pariſ.*
λιάδων ὑπ' αὐτῶ ἀναιρεθῆναι. ἡ δὲ αἰτία τῆς ἐξλύσε- C graviter eos perſecutus eſt, & ſupra *pag. 295.*
ως τ μεταξὺ Ῥωμαίων τῇ Περσῶν γενομένης εἰρήνης, γέγο- xvitr millia eorum Interfecit. Cauſa pacis inter Romanos & Perſas
νεν δι' αἰτίαν τοιαύτην. Μητρόδωρός τις Περσογενὴς, ſuprà hæc fuit. Metrodorus quidam
πρεσβευσάμενος φιλοσοφεῖν, ἀπῆλθεν ἐν Ἰνδίᾳ, τῇ πρὸς Perſa, ſub prætextu philoſophandi in
Βραχμᾶνας· τῇ χρυσάμβους ἐγαρτεῖᾳ πολλῇ, γέγο- Indiam ſe ad Brachmanes contulit:
νεν αὐτοῖς σεβαστός. εἰργάζετο δὲ ὑδρομύλας, τῇ λου magnaque uſus continentia, venera-
τρὰ, μέχρι πτερὰ γνωρίζεσθαι παρ' αὐτοῖς. οὗτος ἐν bilis eſt eis factus. Molas quoque a-
τοῖς ἀδύτοις ὡς ὑσεβὰς εἰσιὼν, λίθους τιμίους τῇ μαρ quaticas & lavacra extruxit, ipſis
γαρίτας πολλὰς ὑρέλετο. ἔλαβε δὲ ἐπαρὰ τῶ βασιλέ hactenus ignotas tes. Is Metrodorus
ως τῆ Ἰνδῶν, ὥστε τῇ βασιλεῖ δῶρα κομίσαι· ἐπανελθὼν quod pii hominis exiſtimationem ſibi
εἰς τὸ Βυζάντιον, δείξας ταῦτα ὡς ἴδια τῇ βασι- paraſſet, in penetralia ſacrarii ingreſ-
λεῖ. θαυμάζοντι δὲ αὐτῇ ἦρα τῇ ἄλλα δὶς γᾶς ἁρ- ſus, multos lapides pretioſos & marga-
πάσμως, ἀλλ' ἁρπαρεθῆναι ὑπὸ Περσῶν. γράφει οὖν D ritas ſuſtulit: accepit eriam a rege
ἀπόπεμψας Κωνσταντίνῳ πρὸς Σαπώρην, ἀποκαλῶν αὐ- Indiæ, quæ dono Imperatori ferret.
τὸ, τῇ δεξάμενος ἐκ ἀπαπίσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ Inde Byzantium reverſus, tamquam de
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ὁ δὲ Περσῶν τύραννος ſuo ea regi obtulit: mirantique, alia
ἀπέπεμψε Κωνσταντίνῳ πρὸς Σαπώρην, ἀποκαλῶν αὐ quoque rerra ſe acculiſſe dixit, ſed ea ſi-
τὸ, τῇ δεξάμενος ἐκ ἀπαπίσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ bi a Perſis adempta. Itaque Conſtanti-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ mus ſevere Saporì ſcribit, mitti ſibi ea
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ poſtulans: & accepta non remiſit. Ideo
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ pax diſſiluit. His ea lapidibus opus con-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ fecit Imperator, miſitque populis trans
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ Danubium colentibus munere ei qui cæ-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ teris præſtaret inſcripto. quæ inſcri-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ ptio barbaris exitioſa fuit. Ferunt eum
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ primum omnium Imperatorum diadema-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ te uſum margaritiſque & gemmis ſu-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ perbius fuiſſe ornatum. Quin & aurea
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ Evangeliorum volumina unionibus &
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ pretioſis lapidibus ornata confecit, in-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ que magno templo poſuit, digna ad-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ miratione. Eo tempore etiam ſancta at-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ que beata Helena ad Dominum commi-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ gravit, annos nata LXXX, ac prima om-
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ nium eſt in templo Apoſtolorum ſepulta. An- E
μῇ ἐπιτρέψας, ἐκ ἀπαιτήσεσθε. ἐξ ὧν τοιούτῳ ἀφορ te obitum multa de pietate filio præceperat.

Τῷ κβ'. ἔτει Κωνσταντῖνος ὁ δυσεβίσας κατὰ Γερ Anno XXII. Conſtantinus facta in
μανῶν τῇ Σαυροματῶν τῇ Γότθων ἐκστρατείας, πλείω Germanos, Sauromatas & Gotthos ex-
ρατο ἀραταιὰν, ἐξ ἧς τῶ ἔθνους διωκήσεως· τῇ πάν pedition, Crucis vi magnam teporta-
εἰς ἑκατὸν ὑγαγε δουλείαν. τῇ Δρεπανὰν τὴν ἐν Νι vit victoriam, eaſque gentes in ſervitu-
κομηδείᾳ ἐπικτίσας εἰς τιμὴν Λουκιανῶ τῶ ἐκεῖσε tem egit. Drepanam quoque apud Ni-
μαρτυράσαντος, Ἑλενόπολιν ἐξ τῆν μητέρα ἐκάλεσεν. comediam in honorem Luciani, qui ibi
capitali ſupplicio veritati teſtimonium
perhibuerat, condidit, & a matre Hen-
opolin appellavit.

Cedrea.

Annis xxiii, xxiv, & xxv Antiochenæ templum octangulum ædificari cœptum eſt. Conſtantinus Danubio trajecto, ponte eum lapideo inſtravit, Scythas ſubegit. Forum quoque condidit cum binis amplis roſtris: eoque in foro columnam Romæ allatam poſuit, uno ſolido lapide conſtantem, qui totus erat purpureus: atque eam æreis cingulis cinxit inſcriptis. in ejus autem ſummo ſtatuam ſibi collocavit cum hac inſcriptione: CONSTANTINUS. ſplenduit ſolis inſtar, opus fuit Phidiæ, Athenis adductum. Ad baſin columnæ poſuit ſeptem corbes, ac duodecim ſportas Chriſti miraculis inſignes. Miniſterio etiam ſancti martyris Artemii, reliquias ſanctorum apoſtolorum Lucæ, Timothei, & Andreæ in Urbem attulit.

Edit. Pariſ. pag. 296.

Xxvi & xxvii annis, ſimulacris, eorumque fanis evertendis operam dedit: reditus eorum Eccleſiis Dei tranſcripſit. Tunc & baſilica Nicomediæ de cælo tacta conflagravit.

Anno xxviii, impius Arius ficta reſipiſcentia ac fallacibus ſermonibus, poſt ſuam damnationem aurea placidiſſimi Imperatoris demulſit: ſumptiſque duobus libris, alterum qui perverſam ipſius opinionem continens ipſius manu ſcriptus erat, occulte ſecum habuit: alterum aliena manu ſcriptum de ſententia Nicæni concilii, Imperatori tradidit: juraviteque ſe ita ſentire de religione, quemadmodum ſua manu ſcripſiſſet. Hac fraude imperatorem ita decepit, ut Arium juſſerit ſine mora ab Alexandro pontifice ſummo in Eccleſiam recipi. Verum Alexander anxius, ut par erat, animi, totam noctem ad Dominum precibus fuſis Arium peſſumdedit. Nam Arius cum poſtridie magno cum faſtu & oſtentatione ad Eccleſiam procederet, cum in foro non procul a curia abeſſet, ventre ſtimulante ad latrinam abiit: ibique ab angelo ictus, inteſtina in latrinam egeſſit, atque exanimatus eſt.

Arii finis & interitus.

Eodem anno fames magna fuit in Oriente: quam penuriam Imperator ſubevavit, multo frumento immiſſo. Sola Antiochea annuos modios xxxvi mille accepit. Terræmotu porro Salamin urbs Cypri dejecta, multique mortales extincti ſunt.

Anno xxix, Dalmatius Cæſar deſignatus eſt. Is Tarſi Ciliciæ Kalokærum, qui in Cypro tyrannidem geſſerat, virum combuſſit.

Anno ſui imperii xxxvii Conſtantinus Magnus moritur. Facta in Perſas expeditione a Nicomedia, ad thermas Pythias pervenerat. inde male affecto corpore, per Helenopolin * in caſtra cum veniſſet, vehementi febre correptus vitam cum morte commutavit, nono poſt conditam dedicatamque Conſtantinopolim anno. Sepultus eſt in area Porphyretica ſeu Romana, & mater ejus Helena eodem repoſita: ac Fauſta uxor, filia Maximiani Herculei, quæ duodecim annis ante mariti obitum deceſſerat. Imperium tribus filiis reliquit, Conſtantio, Conſtantino, & Conſtanti, ita diviſum, ut Conſtantius Thraciam & Orientem teneret; Con-

Mors Conſtantini Magni.

* vel Charaſem, *in tr χώρᾳ xi.*

pag. 297.

A Τῷ κγ'. ᾧ δ'. ᾧ ε'. ἔτει, τὸ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀνάγωγον κυκλικὸν ἤρξατο οἰκοδομεῖσθαι. ᾧ αὐτὸς τὸν Δάνουβιν περάσας, γέφυραν ἐν αὐτῷ λιθίνου πεποίηται, ᾧ τοὺς Σκύθας ὑπέταξε, καὶ φόρους ἐτάξατο μετὰ γε τῶν δύο μεγάλων ἐμβόλων· ᾧ ἐν αὐτῷ τῷ φόρῳ, κίονα μονόλιθον ἐξ ὁλοπόρφυρον ἔστησεν, ἃν Ῥώμης ἀγαγών, ἐκόσμησε αὐτὸν ᾧ χαλκοῦς ζώνας γεγραμμένους. ἱδρύσατο δὲ καὶ πάνυ αὐτῷ ἀνδριάντα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἐν ᾧ γέγραπται, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ. ἔλαμψε ἅλιος δίκαιος, ὃς ἰδίῳ ἔργον μὲν Φειδίου, ἤχθη δὲ ἐξ Ἀθηνῶν. ᾧ πὰς ἐπὶ σανίδας, ᾧ πὰς ιβ'. κορίνας, ἐν οἷς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐθαυμάτουργησεν, ὑπὸ τὴν βάσιν τῆ κίονος ἔθετο. ᾧ παλείψανα δὲ ἁγίων ἀποστόλων Λουκᾶ ᾧ Τιμοθέου καὶ Ἀνδρέου, ᾧ τῆ ἁγίου μάρτυρος Ἀρτεμίου ἐν τῇ πόλει ἀπήγαγε.

B Τῷ ας'. ᾧ κζ'. ἔτει αὐτῷ ἡ κτῆ τῶν εἰδώλων, ᾧ τῶν ναῶν αὐτῶν κατάλυσιν ἐπέτευξε· πὰς ᾗ εἰσόδους αὐτῶν, ἢ ἐκλησίας τῷ Θεοῦ ἐκόσμησε. τότε ᾧ ἡ ἐν Νικομηδείᾳ βασιλικὴ πυρὶ θείῳ ἐφλέχθη.

Τῷ κθ'. ἔτει αὐτῷ, ὁ δυσεβὴς Ἄρειος ἐπιπλάσῳ μετανοίᾳ ᾧ λόγοις ἀπλοῖς μᾶ ἢ κεθαίρεσιν αὐτῷ ἀπαγορεύσας πὰς αὐλὰς τῷ γαλιωτάτῳ βασιλέως, ᾧ δύο βιβλία λαβών, τὸ μὲν ἓν ἢ ἰδίᾳ διεγραμμένον πυκίλῃ δόξῃ ἢ ἰδίας χειρὶ γράψας ἐν κρυπῇ κατέχει· τὸ δ' ἕτερον δι' ἀλλοτρίας χειρὸς ὁμοφώνως τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει γεγραφὸς, ᾧ τῷ ἐπιδοὺς τῇ βασιλεῖ, ᾧ διομόμενος, ἃ μὲν ἀπὸ πιστεύων ἄρτι δι' ᾧ ἔγραψεν· ἅπερ συνάρπασε τῇ αὐτῷ δολιότητι ἢ βασιλέα, ὥστε αὐλῶσαι ἕνα τῶν ἀντιερθίμως ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἢ Ἀρχιερέως εἰς κοινωνίαν περὶ ἢ ἐκλησίας προσδέχθῆναι. ἀγωνιάτας πάντως ὡς εἰκὸς ὁ Ἀρχιερεὺς, ᾧ δι' ὅλης ἢ νυκτὸς δυσθυμῶν ἢ Θεῷ, δικῆς ἔργον αὐτῷ ἐποήσατο. τῇ δ' ἑξῆς ὁ αὐτὸς μᾶ φαντασίας ᾧ ταυριάματος ὡς ἢ ἐκλησίαν ἀφορχόμενος, ἐπεσὰ ἐν τῷ φόρῳ πλησίον τῷ λεγομένῳ Σπάτᾳ ἐγένετο, ἢ γαστρὸς ἐκβάσης αὐτῷ, πᾶς ἐκεῖσε ἀφεδρῶσι ἀποκεχωρακώς, ἀγγελικῇ καπασάται χειρὶ, ἢ τὸ κουλὸς αὐτῷ ᾧ ἧπ ἀπλάγχνου σωῷ τῇ ψυχῇ ῥαγέντων, καὶ εἰς ἀφεδρῶνας ἀκαθλαθέντων.

D Τῷ κθ'. ἔτει λιμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ ἀνατολῇ· ὁ δὲ βασιλὰς σῖτον πολλῷ ἀποστέλλας, τῶν ἠμβλων. μόνα δὲ ἀ Ἀντόχεια γλδ'. χιλιάδας σίτου κατεπελάβετο. σεισμῷ δὲ ἐν Κύπρῳ γενομένῳ, Σαλαμὶς ἡ πόλις ἀπέπεσεν, ᾧ ἀνθρώπων πλῆθος διέφθειρε.

Τῷ λδ'. ἔτει, Δαλματίου Καίσαρ ἀνηγορεύθη. Καλοκαιρος δὲ ἐν Κύπρῳ τυραννήσας, ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας ὑπὸ Δαλματίου ζῶν κατακάπτεται.

Τῷ λζ'. πὰς αὐτῷ βασιλείας, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τελευτᾷ. κινήσας ᾗδ κατὰ Περσῶν ἀπὸ Νικομηδείας, ἐν πὰς Πυθίοις ἀνθρώπους θερμοῖς παραγένεται· ᾧ κακωθεὶς, ἐκεῖθεν τὸ δὲ Ἑλενοπόλεως ἐν τῇ χάραι ἐλθών, πυρετῷ λάβρῳ κατασχόντος αὐτὸν ἐτελεύτησε, μετὰ θ'. ἔτος τῷ οἰκισμῷ ᾗ ἐγκαινισμῷ Κωνσταντινοπόλεως. ᾧ ἀπετέθη ἐν λάρνακι πορφυρᾷ, ἣν Ῥωμαίᾳ, αὐτός τε ᾧ ἡ μήτηρ αὐτῷ Ἑλένη· ἣν δύο ἔτη τῆς αὐτῷ τελευτῆς ἀποθανοῦσα καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ Φαῦστα, θυγάτηρ Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἡρκουλίου· καταλείψας ἐν βασιλείᾳ τρεῖς υἱοὺς, Κωνστάντιον ᾧ Κωνσταντῖνον ᾧ Κώνσταν· διοικεῖσθαι, Κωνστάντιον μὲν ἔχειν τὰ Θρᾴκης ᾧ ἑῴας μέρα. Κωνσταντῖνον δὲ τὰ κατὰ Ὡκεανὸν ἑσπέρια·

Κώνσταπα δὲ, Κρίσπου, Ἀφειλὼ, καὶ τὸ Ἰλλυρικόν. δόξα δ' ἀπῆρε, πλάττεσαι μὲν τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον φαρμάκῳ δολερῷ, ἐπιβουλῇ δὲ τῇ ἀδελφῶν. διὸ καὶ αὐτὸν τοῦτο δι' ἀντιγράφου ἐπισταλῆναι τῷ παιδὶ, ἐκδικᾶσαί τε καὶ φυλάξασθαι τὰς ἀνελόντας αὐτὸν θεούς. λαβόντα δὲ τὸ πιστευθὲν γράμμα Εὐσέβιον τὸν Νικομηδείας ἐπίσκοπον, ὑποδυόμενα Κωνσταντίῳ ἐκ τῆς ἑῴας ἄρτι παραγενόμενῳ· ἐνθὺς τε γενέσθαι αὐτὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. τὸ δὲ τοὺς ἀναιρεθῆναι, ἐπεὶ μὲ ἀλόγιστος σαφῶς ἡ αἵρεσις τοῦ ἐδόκει, δέον ἔφασκε μὰ ἀνὰ λόγα τῶν ποιῆσαι. ἐτελεύτησε δὲ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος δικαίως βασιλεύσας ἔτη λβ. καὶ μῆνας ἰ. ζήσας τὰ πάντα ἔτη ξί.

Κωνστάντιος ἐβασίλευσεν ἔτη κδ'. Κώνσας ἔτη ιζ'. Κωνσταντῖνος δὲ πρὸ πολλοῦ πεπλώτηκε, τρόπῳ τοιῷδε· παρὸς τὸν ἀδελφὸν Κωνσταντίου κοινωσάμενος περὶ τούτου μετὰ πολλῆς ἰσχύος καὶ δυνάμεως. ὃ δὲ Κωνσταντιος εἰσάγων εἰς ἐπιβουλὴν μή τι νεωτερίσων ἀφικνεῖται εἰς αὐτὸν· καὶ παντοίων συμβάλλων ἐπιτυχόντων, καὶ παρὸς πόλεμον ἐρεθίζοντων αὐτὸν, ἐξεβάλετο κατ' αὐτοῦ καὶ συμμαχίτους πολέμου, ἐς τοὺς ἐχθρούς τε φιλίους ἀγείρεσθαι ἀ Κωνσταντίος ἀναιρεῖται, τέλος ὢν ἀδελφός. καὶ γίνεται Κωνστάντιος ἐγκρατὴς πάντων τῶν ἑωθινῶν. ἐπὶ δὲ Κωνστάντιος τὸν τὰ σώματος ἀνεδραμὼν δίμαχος, καὶ ἐπίξαντος, χαροπὸς τὸν ὄψιν, καὶ μετάβολος τὸν γνώμην, σωφρων τὰ πρὸς ἀφροδίσια, φίλοις συμπαραφερόμενος, ἐγκρατὴς τὰ πρὸς τροφὴν, καὶμενὸς πρὸς τὰς αἰσθήσεις καὶ ἀρίστος τῇ ὑπηκόων· ὁπωσῶν καθάπαξ ἀρίστευεν. ἐν δὲ ταῖς τῶν ἀγεμόνων φιλοτιμίαις τὸ σφῆτον ἀεὶ διήκρα. ἀδύνατ δὲ μὴ παιδείας μετέχοντα τῇ γραμτικῇ κατέλεγεν. ὡς δὲ τὸ εὖρον λόγον καὶ μέτρους γράφειν ἐπίστασθαι. ἐπὶ μόνῳ τοσήματι, τῇ ἀπροσδοκίᾳ πτοίμενος.

Τῷβ' ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ Δαλμάτιος Καῖσαρ ὑπὸ στρατιωτῶν ἀναιρεῖται, ἀπολύσαντος Κωνσταντίου, ἀλλ' οὐδὲ κωλύσαντος τοῦ σφαγῆναι. ἔμελλον δὲ συναναιρεῖσθαι Γάλλος καὶ Ἰουλιανὸς, οἱ Κωνσταντίου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου παῖδες. ἀλλὰ τὸν μὲν Γάλλον νόσος, τὸν δὲ Ἰουλιανὸν ἡ νεότης διέσωσεν· ἀκμαιότης γὰρ ἦν. Κωνστάντιος δὲ πρότερον διχόμβιον τὸ ἀμφότερον, ὕστερον μετέθετο ἀφέστηκε γνώμης, καὶ ἀπάτῃ τοῦ Ἀρειανοῦ φρονοβαρέος, καὶ Εὐσεβίου τοῦ τῶν εὐνούχων πρωτεύοντος, καὶ Εὐσεβίου Νικομηδείας.

Τῷ γ'. ἔτει Κωνσταντῖνος ἐπελθὼν τοῖς Κώνσταντος τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ μέρεσι, καὶ συμβαλὼν πόλεμον, ἀγρίθη ὑπὸ τῆς στρατιᾶς, ὡς προλίπεται. Κωνστάντιος δὲ τὰς Ἑῴας βασιλέων, Γάλλου καὶ Ἰουλιανοῦ παιδευθῆναι παρέδωκεν ἐς χώρᾳ καλουμένῃ δὲ Μακελλῷ, πλησίον Καισαρείας Καππαδοκίας. ὅπου οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀναγνῶσαι γεγόνασι, ἐκκλησίαν κτίσαι τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Μάμαντι προθυμηθέντα· ἐν ᾧ δὲ μέρει ἀνίζειν Ἰουλιανὸς ἤλαχε, τοῦτο ἡ γᾶ ἀκίδνητο. ὑποκεφάλιος δὲ τὰς τείχας, μοναχικῶν ἄσκησιν ὑπεκρίνατο. Κωνστάντιος δὲ καὶ Κώνστας ἐνομοθέτησαν, Ἰουδαῖον μὴ ὠνεῖσθαι δοῦλον· ἐπεὶ ἀφαιρεῖσθαι αὐτὸν εἰς τὸν δημόσιον λόγον. εἰ δὲ καὶ περιτεμών πλησίον δοῦλον, ξίφει νεμαρρεῖσθαι, καὶ τῶν τοῦ δημοσίου ὑσίαν.

Τῷ δ'. καὶ ε'. ἔτει, Ἀντιόχεια ὑπὸ σεισμοῦ μεγάλου ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις ἐταράχθη.

Cedren.

stantinus, quæ Occidentis sunt ad Oceanum: Constans, Cretam, Africam, & Illyricum. Creditum fuit, Constantinum a suis fratribus exhibito lethali veneno extinctum fuisse: ideoque eum sua manu scriptis litteris mandasse filio, ut a patruis sibi caveret, eosque ulisceretur. Eas litteras Eusebium Nicomediæ episcopum accepisse, & Constantio recens ex Oriente reverso tradidisse, indeque etiam Constantinopolitano episcopatu potitum. Visum autem fuit absurdum, patruos istos simul universos velle occidere: ideoque decretum est, rem caute agendam. Diem autem suum pie obiit Constantinus magnus, cum imperasset annos triginta duos, menses decem, vixisset annos septuaginta quinque.

Constantius imperavit annos viginti quatuor, Constans annos septemdecim. Constantinus cito pertit, idque hoc pacto. Accedebat ad fratrem Constantium, ut cum eo de re quadam communicaret, magnis comitatus copiis. quod suspicionem Constantio movit, ne quid frater novi moliretur. Atque hic malis consultoribus usus, ad pugnam exhortantibus, contra eum exercitum eduxit in aciem. commissoque prælio, Constantinus inter extremos in fuga comprehensus, & interfectus est. Ira Constantius Occidente toto potitur. Statura fuit Constantius procera, flavus, adspectu truci, animo inconstanti, rei Veneree abstinens, comis erga amicos, in cibo continentiam adhibens, subditorum petitionibus & causis benignus: fructibus prorsus abstinebat, in contentionibus ducum semper decorum servabat, neminem inerudirum in senatum recipiebat, ipse & prosam orationem scribere, versus pangere didicerat. Unum ei vitium adfuit, pravæ de religione opiniones.

CONSTANTIUS & CONSTANS Imperatores.

Anno Constantii imperii secundo, Dalmatius Cæsar a militibus necatur: neque jubente id Constantio, neque vetante. Erant etiam una interfecturi Gallum & Julianum, filios Constantii ejus qui Constantino magno frater fuit: sed Gallum morbus neci subtraxit, Julianum ætas, octo tantum annos natum. Constantius autem cum ante sentiendum de Filio Consubstantiali esset amplexus, post ab ea defecit, levitate ingenii, ac fraude Ariani presbyteri, & Eusebii eunuchorum principis, & Eusebii Nicomediensis episcopi.

Edit. Paris. pag. 298.

Tertio anno Constantinus cum in ditionem fratris Constantis advenisset, commissa pugna a militibus est interfectus, ut diximus. Constantius Orientis imperator Gallum & Julianum erudiendos tradidit in loco qui Macellum appellatur, & non procul abest a Cæsarea Cappadociæ. Hi duo fratres Lectores (Anagnostas vocant) fuerunt, interdumque templum sancto martyri Mamanti condere. Quæ autem pars Juliano ædificanda obtigerat, ibi solum materiam non recepit. Julianus tonso capillo, monasticam vitam se degere velle simulavit. Constantius & Constans legem tulerunt, Ne quis Judæus servum emeret: emptum publicari jusserunt. Si quis circumcidere servum ausus esset, gladio feriri, & bona ejus publicari.

Annis quatuor & quinque, Antiochea triduum magno terræmotu periclitata est.

Sexto anno Conſtantius de victis Aſſyriis triumphavit. Sapores Perſarum rex Chriſtianos eſt perſecutus. Conſtans in Occidente Francos oppugnavit. Eo anno Didymus quidam, vir præclarus, oculis captus, innotuit. Ad hunc magnus ille Antonius Alexandriæ accedens: Non eſt, ait, cur ob jacturam oculorum perturberis. tales enim amiſiſti oculos, quos etiam muſcæ ac culices damno afficere poſſunt. Gaude potius, quod oculos habes qualibus angeli vident.

Didymus cæcus.

Septimo anno, ingenti terræmotu Neocæſarea mari abſorpta eſt: tantum epiſcopi ſede & Eccleſia ſuperſtitibus. Tunc etiam Paulus confeſſor, epiſcopus Conſtantinopolitanus deligitur.

Octavo anno, magno terræmotu Rhodus inſula proſtrata eſt.

Nono anno, Dyrrachium Dalmatiæ urbs terræmotu periit. Ac Roma etiam per triduum periculoſe tremuit: duodecim Campaniæ urbes perierunt. Conſtantius ut Byzantium venit, epiſcopatum Pauli ademit, impiiſſimumque Euſebium (minime ſuo nomini reſpondentem) introduxit, latrocinio injuſto malis aſylum aperiens. Idem Euſebius magni Dei templum a Conſtantio abſolutum, ſicuti Conſtantinus teſtamento mandaverat, dedicavit: atque Anthiochea allatos ſanctorum Pamphili martyris, & ſociorum Theoduli Porphirii ac Pauli reliquias, in eo depoſuit. Alexandrini autem Gregorium, qui epiſcoparum latrocinio occupaverat, magnumque Athanaſium per ſexennium inde arcuerat, interfecerunt. In ejus locum ſubrogatur ab Arianis Georgius eorum ſectæ, monſtrum Cappadox.

Edit. Paris. p. 299.

Decimo anno Conſtantius portum Seleucæ Syriæ conſtruxit, montis magna parte caciſa, urbemque refecit. Condidit etiam Antaradum in Phœnicia, & Conſtantiam nominavit. Eodem anno defectus ſolis fuit, ſexta menſis Deſii die, hora diei tertia. Et epiſcopi veram religionem tuentes, qui in exilium acti erant, cum Athanaſio Romam pervenerunt.

Undecimo anno, illorum litteris Julii Papæ Romani freti, ſua ſolia recuperaverunt. Conſtantius autem Antiochiæ degens, inſtinctu Arianorum eos abegit.

Duodecimo anno, terræmotus majorem Beryti (urbs eſt Phœniciæ) partem evertit.

Anno ARIS Sapores Perſa Niſibin urbem omnis generis oppugnatione tentavit: amnem quoque adverſus urbem concitavit, atque omnigenis machinis oppugnavit. victus tamen maxima copiarum parte amiſſa domum receſſit.

Anno decimoquarto, Conſtantius Gallum conſobrinum ſuum Cæſarem deſignavit, nomine Conſtantii indito, & in Orientem miſit.

Judæorum rebellio.

Anno AV, Judæi in Paleſtina rebellaverunt: multoſque Græcos, Samaritas, & alienigenas trucidaverunt. mox ipſi a Romanis occidiona occiſi ſunt, urbiſque eorum Dioceſarea deleta. Eodem anno magnus Athanaſius a Conſtantio in Britanniam deportatur, eique Felix ſubſtituitur. Mediolani quoque Concilium Patrum congregatum, re infecta ſolutum eſt.

Athanaſius.

Gallus cæſar.

nAno XVIIII, Gallus tyrannidem

A Τῷ ς'. ἔτει, Κωνστάντιος Λαυσείως νικήσας ἐθελάμβασε. Σαπώρης δὲ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, τὰς Χερσαιοὺς ἐδίωκε. Κώνσταν δὲ ἐν τῇ δύσει Φράγγους ὑποθῆται. πέρι τοῦ ἔτει Δίδυμος τις ἐλλόγιμος ἀνὴρ, τὸν ὀμμάτων ἐγυμνέζετο· πέρι ἑστυχὼν ὁ μέγας Ἀντώνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἶπε πρὸς αὐτὸν· μηδὲν παραπέμπου σε ἡ ἀσυβολὰ τῶν ὀμμάτων. τοῦτοι γὰρ σε λείπουσι ὀφθαλμοί, οὓς καὶ μῦαι καὶ κώνωπες βλάψαι ἰσχύουσι. χαῖρε δὲ, ὅτι ἔχεις ὀφθαλμὸς, οἷς ἔ ἄγγελοι βλέπουσι.

Τῷ ζ'. ἔτει σεισμὸ μεγάλω γενομένω, Νεοκαισάρεια ποτισθῆσα καπεπτώθη, πλὴν ἡ ἐπισκοπὴς ἔ ἡ ἐκκλησία. τότε καὶ Παῦλος ὁ ὁμολογητὴς, χειροτονεῖται ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως.

B Τῷ η'. ἔτει, σεισμοῦ μεγάλου γενομένου, Ῥόδος ἡ νῆσος καπέπεσε,

Τῷ θ'. ἔτει, Δυρράχιον πόλις ἡ Δαλματίας ὑπὸ σεισμῶ διεφθάρη· καὶ Ῥώμη ἐν τρισὶν ἡμερωδώδεκα ἡμέραις σεισμένα. ἡ δὲ Καμπανίας ιβ'. πόλεις διεφθάρησαν. ἐλθὼν δὲ Κωνστάντιος εἰς τὸ Βυζάντιον, Παῦλον τὸν ἐπίσκοπον τῶ Θρόνω ἀπέλασε, καὶ τὸν ἀπεθέσατο τὸν Νικομηδείας, εἰσήγαγε λῃστικῶς ἔ Εὐθύσιμος τὸ τῶν κακῶν καπαγώγιον. καὶ σωπληθῆσα ἡ τῶ Θεοῦ μεγάλω ἐκκλησίαν ὑπὸ Κωνσταντίν, καὶ ἡ ἐνεξθησα ὑπολὼ ἡ μεγάλου Κωνσταντίνα, Εὐσέβιος ἐγκαινίζει· καὶ τὰ λείψανα τοῦ Ἀντιοχείας ἀρμίζει, καὶ ἐν αὐτῇ καπατίθησι, τὰ ἁγία μάρτυρος Παμφίλα, καὶ τῶ συὼ αὐτῇ, Θεοδούλα, Πορφυρίω ἔ Παύλα. Ἀλεξανδρεῖς δὲ Γρηγόριον λῃστικῶς ἐπιβάντα τὸν Θρόνα Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἀποδιώξαντα ἐπὶ ἒξ ἔτεσιν, ἀπέκτειναν. καὶ χειροτονεῖται ὑπὸ Ἀρειανῶν, Γεώργιος Ἀρειανὸς, πρᾶος τι Καππαδόκων.

C Τῷ ι'. ἔτει Κωνστάντιος τὸν ἐν Σιλδικείᾳ τῆς Συρίας λιμένα πεποίηκεν, ὄρος ἐπὶ πολὺ ξέσαντων, καὶ ἡ πόλιν ἀνοικοδόμησε. καὶ ἡ Ἀντάραδον ἐν Φοινίκῃ ἔκτισεν, ἣν Κωνσταντίαν ὠνόμασε. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἔκλειψις ἐγένετο ἡλίου, μηνὶ Δεσίῳ ς'. ἡμέρᾳ ὥρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ ἀποκλεισθέντες ἀρθόδοξοι ἐπίσκοποι ἅμα Ἀθανασίῳ τὸν Ῥώμην καπελαμβάνουσι.

D Τῷ δὲ ια'. ἔτει γράμμασιν Ἰουλίου τοῦ πάπα Ῥώμης Θαρρήσαντες, τὰς ἰδίας Θρόνας καπέλαβον. Κωνστάντιος δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν, τοὺς ἀπέλασεν ὑποβολῇ ἔ Ἀρειανῶν.

Τῷ ιβ'. ἔτει σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν Βηρυτῷ τῆς Φοινίκης, ὡς τὸ πλέον τῆς πόλεως πεσεῖν.

Τῷ ιγ'. ἔτει, Σαπώρης Πέρσης ἡ Νίσιβιν πόλιν ποικίλως παρακαθιθείς, τὸν τε ποταμὸν κῇ ἡ πόλιν κτίσας, καὶ πᾶσαι μηχανῆς ποιήσας ἐπέθη. καὶ φόλεων οἷς ἡ οἰκίαν ὑπεχώρησεν, τὸ πλῆθος τῶ λαῶ αὐτῆ ἀπόλεσε.

Τῷ ιδ'. ἔτει, Κωνστάντιος ἡ αὐτοὺν Γάλλον Καίσαρα ἀναγορεύσας, καὶ Κωνστάντιον μετονομάσας, ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀπέστειλεν.

E Τῷ ιε'. ἔτει, οἱ ἐν τῇ ἀνατολῇ τῆς Παλαιστίνης Ἰουδαῖοι ἀπόστασε, καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐθνῶν τε καὶ Σαμαρειτῶν ἀνέλον. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ παγγενεῖ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνῃρέθησαν, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν Διοσπολίτανα ἐφαντάθη. τῇ αὐτῇ ἔτει ὁ μέγας Ἀθανάσιος ὑπὸ Κωνστάντιν κῇ ἡ Βρεττανίαν ἐξορίζεται, καὶ Φῆλιξ ἀντ' αὐτὸ χειροτονεῖται. ἐν Μεδιολάνοις δὲ συνόδος τῶν πατέρων συναθροισθῆσα, πάλιν ἄπρακτος ἐλύετο.

Τῷ ιη' ἔτει Γάλλος τυραννίδα μελετήσας, κτεί-

νει Δομετιανὸν ὕπαρχον τῆς ἑῴας, καὶ Μάγνον ἀναίρωσι, τὸν A affectans, Domitianum Orientis præfectum necat: & Magnum quæſtorem, qui inſidias Conſtantio indicaverat. Conſtantius Gallum evocatum apud inſulam Thalamonem interficit: Julianum fratrem ejus in cuſtodia detinet. quem Euſebia Imperatoris uxor precibus liberatum, Athenas mittit. Julianus permiſſu Conſtantii Græciam peragrans, ariolos conſulebat, & fatidicos, an conſecuturus foret id quod in animo habebat. Incidit autem in quendam hominem impium, qui ſe talia prædicere profitebatur. Is eum in ſpecum quandam ſuperſtitioni dedicatam impie abduxit, impoſtoreſque dæmones advocat: qui cum ſolita apparerent pompa, Julianus metu compulſus frontem Crucis ſigno affecit: quo viſo dæmones illico B ex conſpectu abierunt. ſed impoſtor fugæ cognita cauſa, Julianum reprehendit; non fugiſſe, ut ipſe putaret, ſed abominatos crucem abiiſſe eos dicens. Itaque Julianum captivum decipiens, initiavit impiis ſacris, eaque impietate implevit. Adeo autem miſerrimum hominem cupiditas imperii pietate nudavit, ut divinum baptiſmum cruoribus abominandis eluerit.

ſta

Julian impietas.

Edit. Pariſ. pag. 300.

Haud poſt imperium adeptus Julianus impiiſſimus, aperte jam inde atque impudenter pietati bellum fecit. Principio fontes, qui & intus & extra urbem erant, infandis ſacrificiis polluit: ut quicunque aquæ fieret particeps, etiam flagitii ejus conſors fieri cogeretur. Deinde, quæ in foro venum euponebantur, impietate ea implevit: cum & panes, & C carnes, & fructus, & olera, & omnia quæ eſui ſunt, conſpergerentur. Hæc videntes Chriſtiani, gemebant ſane, & deplorabant: tamen iis veſcebantur, Apoſtolicam tenentes legem, quæ jubet edere quidquid in macello venditur, neque conſcientiæ cauſa diſcrimen ſtatuere. Flagitioſiſſimus iſte Julianus, Judæos quoque in Chriſtianos armans, interrogavit, cur non ſacrificarent, cum lex eis id juberet? Cum reſponderent, ſua ſacrificia Hieroſolymæ templo circumſcripta eſſe: Julianus confeſtim mandavit, ut id templum, quod ira ac decreto Dei erat dejectum, inſtaurarent. Quod mandatum Judæi magno cum gaudio audientes, gentilibus ſuis per totum orbem ſignificaverunt. Ita undique magnus Judæorum eo concurſus, alacriter pecuniam & operam ad inſtaurationem templi conferentium. Sed & Julianus eis præfectos, famulos, magnamque turbam miſit, nec non argenteos ligones & urnas. Poſtquam fodere cœperunt impii Judæi, ſubito vehementes venti incubuerunt, qui eos diſſiparunt: ac quæ porro iis mala evenerint, ad tertium Juliani imperii annum progreſſi dicemus.

1. Cor. 10.

Judæi templi juſſu Juliani inſtaurant.

Cæterum Julianus in Perſidem ingreſſus, dæmonem in Occidentem miſit, qui ei inde celeriter reſponſum perferret. Eum dæmonem quidam monachus progreſſu per decem dies prohibuit, ita ut dæmon progredi non valens, ad Julianum redierit. Juliano cauſam moræ ſciſcitante: Non modo, inquit dæmon, tarde, ſed etiam re infecta redii. Eupectabam enim dum Publius quidam monachus precandi finem faceret. qui cum decem dies continenter precaretur, non potui juſſum tuum exequi. Hoc audito, Julianus gravi indignatione concitus, minatus eſt ſe a redi-

Monachus diabolum præſidio impedit.

Edit. Paris. pag. 301.

tu gentem monachorum deleturum. Hoc cum quidam procerum ejus inauditum esset, admiratione summa ductus, post reditum suum omnia sua pauperibus distribuit: atque ad senem illum profectus, præclarus monachus evasit, omnibus prædicatus monachorum vim ac potestatem qua adversus tenebriones dæmonas sunt prædit.

Porro Julianus Carris, quæ urbs est a Caro Imperatore condita, iter in Persas faciens, speluncam quamdam subiit: ibique sceleribus sacris operatus, sorea ferit occlusit, ac consignavit, appositâ custodiâ. Quibus foribus ao interfecto apertis, inventa est mallercula capillis suspensa, extentis manibus: cujus crudelis ille ventre dissecto, victoriam scilicet de Persis suam ex jocinore didicerat. Aotiocheæ autem in regia multæ arculæ inventæ sunt humanis capitibus plenæ, multique putei cadaveribus repleti. Nam & innumeras gravidas mulieres Julianus dissecuerat, ut fœtuum jocinora contemplaretur: & multos infaotes jugulatos ad bases simulacrorum defoderat, quibus impenie erat deditus. Magnum quoque alium gregem ratione prædictorum animantium, diversarum ætatum, variis mortis generibus sustulit, Neptuno eos & aliis dæmonibus, quorum se homo Deo invisus cultui addixerat, immolans. Quin & albis equis soli, rufis igni ac ventis sacrificavit. nec uno assidue canes, simias, eorvos, atque omne propemodum genus quadrupedum, avium, natantiumque mactabat, omnisque modi sacra excogitabat, plura & deteriora iis, quæ apud Græcos recepta sant. Ea enim re omnibus qui ante ipsum Græcam religionem sectati fuissent, palmam præripere studebat, propterea se in Deorum numerum relatum iri homo a Deo alienus sperans. Verum ejus res nos ordine annorum, quibus imperavit quam brevissime deinceps referemus: nunc reliqua attexamus prioribus.

Annum Constantio imperante xrz. die Pentecostæ, lo cœlo signum vivificæ crucis apparuit, lucidum, atque extentum a Golgota (quo loco Christus in crucem sublatus fuit) usque ad mootem Olearum, unde idem Christus in cœlum subiit. cingebatur per orbem circulo arcus cœlestis simili. Eadem die etiam Constantio apparuit, Cyrillo Hierosolymæ tum episcopo.

Arianorum tumultus.

pag. 302.

Anno xxe, mortuo impio Eusebin Constantinopolitano episcopo, Romam denuo ad Julium Papam & Constantem imperatorem, Constantii fratrem, redierunt Athanasius & Paulus. Cum autem Constantinopoli Christiani Paulum episcopum designare vellent, Ariani contra Macedonium deligerent, conseruere manus factiones, multique utrimque ceciderunt. Hermogenes quoque ductor exercitus, a Coostantio ad exturbandum Paulum missus, a Christianis necatus, inque mare abjectus fuit. Qua re cognita Constantius Constantinopolim occupat, Paulum in exilium agit: non tamen Macedonium episcopatui præfecit. Post Roma Paulus veniens cum litteris Julii Papæ, Thessalonicæ in exilio esse jubetur. Macednnius autem prædnnis in morem invadit ecclesiam, cæsis viris etc

A ἄπειρ μαθὼν τις τῷ μεγίσάνων αὐτῶ, ᾧ θαυμάσας, ἐπανελθὼν δίνεμι τὰ ὑπάρχοντα αὐτὸ πάντα πένησι, ᾧ ἀπῆλθε πρὸς τὸν γέροντα. ᾧ γενόμενος δόκιμος μοναχὸς, πᾶσιν ἔλεγε τῶν ἐμὲ τῷ μοναζόντων, ὧν ἔλαβον κατὰ τῷ σκοτεινομόρφων δαιμόνων.

Ἐν δὲ Κάραις, τῇ παρὰ τὸν Κάρα τὸν βασιλέως κτισθείσῃ πόλει, τὸν ὁρὸς Πέρσας ποιούμενος πορείαν, εἰσελθὼν, ᾧ ἐν τινι καταδύσει θυσίας ἀναθάρσας ἐπιτελέσας, κλεῖθρα τῇ σίμαντρα τοῖς θύραις ἐπέθηκε, ᾧ φύλακας ἐπέστησεν. ὧπερ ἀνοίξαντες μᾶ τὸν ἐκείνε πᾶσιν, εὗρον γυναῖκα ἐν τῷ τειχῶν κρεμάμενον, ἓ ἐκπεπαίνας ἔχον τοῖς χεῖρας. ὃς ἀναχίσας ὁ ἀσπλαγχνος τὸν γαστέρα, τὸν κῇ Περσῶν δίπυθεν ἔγνω ᾧ τὸ ὕπατος νίκην. ἐν δὲ Ἀντιοχείᾳ, πολλὰ μὲν κιβώτια ἐν τοῖς βασιλείοις κεφαλῶν ἀνθρώπων πεπληρωμένα, πολλὰ δὲ φρέατα νεκρῶν σωμάτων ὕδωρ πεπλησμένα. τοὺ δὲ μυρίας μὲν γυναῖκας ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἀσεπμὸν, τοὺς ἐν τοῖς ἐμβρύοις ἐπασπασπώμενος, ᾧ πολλὰ παιδία κατασφάξας, ὑπὸ τὰ εἴδωλα καπνίζων ὁ φιλεἰδωλος Ἰουλιανός. πολλοὺ δὲ ἕ ἄλλου λογισμοὺ ἀχθέντα ἐκ ποικίλων ἁλιτῶν, ᾗ φόρος ὑπέβαλε θανάτους ἐπ' ἀνόματι Ποσειδῶνος, ᾧ τῷ λοιπῶν δαιμόνων ὁ δαιμονιώδης ᾧ θυμέστατος. ὑμοὺ δ' ἅμα ἕ ἵππος λάθρᾳ τὸ ᾧ πυρρὸς ἴδυε, τὸς μὲν τῷ ἁλίῳ, τὸς δὲ τῷ πυρὶ ᾧ τοῖς ἀνέμοις. ᾧ πρὸς τούτοις, κύνας, ᾧ πτῆνας ἕ κόρακας, ᾧ πᾶν φυλὸν ἑρπετῶν ἄλογ, ᾧ πτερωτῶν θηρίων τε ᾧ τῷ ἄλλων πτηνῶν ᾧ ἀκρῷ ὁ διέλεπε καταφάτων. ᾧ τελετὰς παντοίας ἐπινοῶν πλείας ᾧ χεῖρας τῷ παρ' Ἕλλησι νενομισμένας, πρὸς τὸ πάσας τὰς παρ' αὐτὸ Ἑλληνίσασπας ὑπεραποτίσαι, ᾧ τῷ ποιῶν εἰάμενος ὁ Θεὸς ἀποθνῆσκε, ᾧ θεὸς νομιζόμενος. ἀλλὰ τὰ περὶ τούτε ἐν τῇ πάλει τῆς αὐτὸ θεοσεβοῦς βασιλείας, ὡς εἶον τε ᾗ βραχέων λέξομεν. ὁ δὲ λόγος πρὸς τὰ ἑξῆς βαδίζετω.

Τῷ Κωνσαντίου τῇ ιθ'. ἔτει, ἓ τῇ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς, ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφάνη τὸ σημεῖον τῷ ζωοποιοῦ σαυρῷ ἐν οὐρανῷ, φωτεινὸς, πεμπόμενον ἀπὸ τῷ Γολγοθᾶ (ὕνθα ἐσαυρώθη ὁ Χριστὸς) ἕως τῷ ὄρους τῷ ἐλαιῶν, ἄθεν ᾧ ἀνελήφθη· κύκλῳ δὲ τοῦ στέφανος, ὡς ἶρις τὸ εἶδος ἔχων. τῇ αὐτῇ δ' ἡμέρᾳ ᾧ Κωνσαντίῳ ὤφθη, Κυρίλλῳ τότε Ἱεροσολύμων ἐπισκοποῦντος.

Τῷ κα'. ἔτει ὁ βασιλέας Κωνσαντίου, τελευτήσαντος Εὐσεβίου τῷ δυσεβοῦς Κωνσαντινοπόλεως, κατῆθον εἰς Ῥώμην πάλιν πρὸς Ἰούλιον ὁ πάπαν ᾧ Κώνσαντα τὸν τῷ βασιλέως Κωνσαντίου ἀδελφὸν, Ἀθανάσιος ᾧ Παῦλος. οἱ ὀρθόδοξοι τότων Κωνσαντινοπολίτας Παῦλον σροβαλόμενοι, ἐπεὶ οἱ Ἀρειανοὶ Μακεδόνιον ἀντεχειροτόνησαν, συμβολῶν ἀλλήλοις, ᾧ πολλοὶ ἀμφοτέρωθεν πίπτουσιν. Ἑρμογένης δὲ ὁ στρατηλάτης παρὰ Κωνσαντίου πεμφθεὶς εἰς τὸ ἐξελάσαι Παῦλον, παρὰ τῶ ὀρθοδόξων ἀνῃρέθη, ᾧ εἰς τὸν θάλασσαν ῥίπτεται. τῶν ὁ Κωνσάντιος μαθὼν, καταλαμβάνει ὁ Κωνσαντινόπολιν. ᾧ τὸν μὲν Παῦλον ἐξορίζει, ὑμοὺ δὲ ἐνθρονίζει μακεδόνιον. ὕστερον δὲ παρὰ Ἰουλίου Ῥώμης μετὰ γραμμάτων ὁ Παῦλος ἀπελθὼν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξορίζεται. ὁ δὲ Μακεδόνιος τῇ ἐκ-

κλυτίᾳ λησεικῶς ἐπιβαίνει, ὑφ' ὧν ἀναιρουμένου ἀνδρὸς ξιχίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα· ἐν ὅπῳ τ ἐκκλησίας Ἀρειανοὶ κρατοῦσι· ἐν Ἀθανασίος ἢ ἐν Παύλος τλὼ Ῥώμλω πάλιν καταλαμβάνουσιν· οἱ δ' προσελθόντος τῇ Κώνσταντι, πέντε διηγήσατο. ὁ δ' ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσας, γράφει τῇ ἰδίῳ ἀδελφῷ, λυπούμενος Κωνσταντίου Παῦλον ἐν Ἀθανασίῳ τὸς ἰδίους θρόνος. Μαγεντίου ἢ ἐν Γαλλίαις τυραννήσαντος, ἐ Κώνσταντα τὸν δίκαιον ἀνελόντος, ἐπεὶ Κωνστάντιος ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν τῶν ὕβρεσθαι, παρέδυ τ πόλιως τὸν Παῦλον ἐξοχέζει ἐν Κουκυσῷ· ἡμέᾳ ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν τῇ ἰδίῳ ὠμοφόρῳ ἀποπνίγεται, ἐ Μακεδόνιος πάλιν τ Θρόνε ἐπιλαμβάνεται. ὁ δὲ Ἀθανάσιος πάλιν φυγῇ τ σωτηρίαν πραγματεύεται. Ἰουλιανὸν δὲ τὸν ἀδελφὸν Γάλλου ἐν τ φυλακῆς ἐξαγαγών, Καίσαρα προβάλλεται, ἐν ᾗς Γαλλίαις ἐπέμπει, ζεύξας αὐτῷ πρὸς γάμον τ ἰδίαν ἀδελφὴν Ἑλένλν, τλὼ ἐν Κωνσταντίαν γαμετὴ δὲ Κωνσταντίλω Εὐσεβία ἡ περιώνυμος, ἓς τὸ κάλλος ἐς πᾶσαν ἐξῆλθε τ γλῶ· ἀλλ' ὁ πάππος ἀνὴρ μαλθακώτερος ὑπάρχων τ ἀρίστου, ἴτε δὲ ἐν γυναικομόρφοις, ἐκ ἠδύνατο θηρᾶσθαι τλὼ ἄνθρωπον. ἡ τῇ τ κάλλει τ φύσεως ὑπῆρξεν, τῇ τ μιξοφοβίας περιέπλεκε πάθει. φθίνουσα δὲ ἐν μικρὸν ἐπλεύσασε, ἐν ὅπῃ τὸ κάλλος, ἐπ τῆς ἡλικίας, ὅπ τ βασιλείας ἀπέπαυε.

Τὰ μὲν ᾧδ' ἄλλα, διὸπερ ἐν πάροιγεν·
Ἀνδρὸς δ' ἁμαρτόντος, ἁμαρτάνει βίος.

Euripidis sunt.

Τῷ κβ'. ἔτει, ὦ Ἀρειανοὶ τ βασιλέα Κωνσταντίου ἐν Ἀθανασίᾳ παρέπεισαν, ὡς ἀσφαλεῖλω τιμωρίαν αὐτῷ καταψηφίσαιεν. ἀλλὰ ἐν ὅπῃ φυγῇ ὁ ἅγιος τλὼ σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο. σωτηρία δὲ μεγάλη ἐν Νικομηδείᾳ γινομένε, περὶ ὥραν ἐνάτην τελείλν, τλὼ πόλιν κατέλαβε, ἐν πλῆθος πολλὰ διέφθειρε μέχ τῶν ἐπισκόπων Καρπίνιν. Μακεδόνιος τοίνυν τ Θρόνε τ Κωνσταντινουπόλεως κατέχων, μετήγαγε τὸ σῶμα τῶ μεγάλου Κωνσταντίνου εἰς τὸν ἅγιον Ἀκάκιον, ἀπὸ τῶ ναοῦ τ ἁγίων Ἀποστόλων, πᾶσιν προφανεζόμενος τ ναῦ· τ δὲ λαὸς κωλύοντος, φόνος γέγονε πολὺς, ὥστε πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα τῶ μάρτυρος, ἐν ταῖς πλατείαις ἐν τλὼ αὐλλὼ αἵματος. ὅπερ γνοὺς Κωνστάντιος, τῶπον μὲν καθῄρηκε, ἐν Εὐδόξιον ἀντικατέστησε, μοίζονι κακῷ μέγα κακὸν ἀμειψάμενος. ὑπὸ δ' Εὐδόξιος ἐκκαίνισε τὸ δεύτερον τὸν ναὸν τῆς ἁγίας σοφίας, ᾗ τὸ μὲ τ αὐτοῦ ἀπαρτισμὸν αὐτῷ ἐν τ ὀγδοηκοστῷ τὸ δ' Εὐσεβίε πάλιν πεσῶν, ἐν αὖθις οἰκοδομηθῆναι ᾗ τῶ αὐτῷ Κωνσταντίω. ἐπὶ τούτε τ Εὐδόξίε τ μαθητὴ Εὐνόμιος ἐν ἁγίοις Ἑρμᾶ ὁ Σύρος λῶ, μέγας ἐν ἔργῳ ἐν λόγῳ, ὃς πολλὰ ὠφέλιμα ἐγγράφως καταλέλοιπε.

Τῷ κγ'. ἔτει τῶ Κωνσταντίν, Φλαβιανὸς ὁ Ἀντιοχείας, τὸς τ ψαλλόντων χορὸς διελὼν, ἐκ ἑβδοχῆς τλὼ Δαβιτικλὼ ἐδίδαξε πρῶτος ᾄδειν μελῳδίαις. μετ' δὲ τοῦτον Πέτρος ὁ Κναφεὺς, τυραννικῆς τῆ θρόνῳ Ἀντιοχείας ἐπιβάς, σφῶν ἐπινόησε τὸ μέρος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ πάντος τ λαὸ ἀγωνίζεσθαι, ἐν τλὼ ἐπὶ τ ὕδατων ἐν τοῖς ἁγίοις Θεοφανίοις ἐπίκλησιν ἐν ἰαπέρα γίνεσθαι, ἐν ἐκ ἐκάστε ἐκκλησίε τλὼ Θεοπάτορα ὀνομάζεσθαι, ἐν ἐπὶ πάσῃ σωάζει τὸ σύμβολον τ πίστεως λέγεσθαι, πρότερον τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ τοῦ μόνου λεγόμενον.

Ἀκμάζων τοίνυν Κωνστάντιος, ὅτε Ἰουλιανὸς ἐν Γαλλίαις ἐν πολέμοις διδοκιμάσας, ὑπὸ τ στρατῶ βασιλεὺς ἀνηγορεύθη, ἐν Ἀντιοχείᾳ ᾤχετο ἐπὶ τὸν Περσικὸν πόλεμον, ἐξώρμησε κατ' αὐτῶ.

A CIↃ CL. atque ita Ariani eccleſiam occupant. Athanaſius autem & Paulus Romam rurſus ſe conferunt ad Conſtantem, eique omnem rem narraor. Conſtans indigne rem ferens, fratrem per litteras jubet Paulo & Athanaſio ſua folia reddi. Sed cum Magnentius in Gallia occupata tyrannide Conſtantem Pium interfeciſſet, Conſtantius id Antiochiæ reſcienſ, ſtatim urbe Paulum expitit, & Cucuſi caulare jubet. Ibi is ſuo humerali ab Arianis ſtrangulatur. Macedonius rurſus ſedem epiſcopalem occupat, Athanaſius autem fuga ſibi conſulit. Conſtantius Julianuio Galli fratrem cuſtodia liberatum Cæſarem declarat: inque Gallia n mittit, tradens ei in matrimonium ſororem ſuam
B Helenam, quæ & Conſtantiæ nomen tulit. Conſtantio uxor fuit inciyta Euſebia, cujus pulcritudinis fama orbem terræ pervagata eſt. Verum maritus mollior quam expediret, ac præterea morboſus, non potuit mulierem curare. Itaque flore ætatis naturæque vigore exardeſcens ea, in matricis lævos cruciatus incidit, paulatimque contabeſcendo perit, nulla neque formæ neque ætatis neque imperii percepta utilitate. Euſebia Conſtantii uxor

Utcumque enim mulier reliqua omnia ſubſtinet.
Vitæ viro ſed cum periculo excidit.

Anno CCCLII, Ariani Conſtantio perſuaſerunt, ut capitale ſupplicium Athanaſio decerneret. Sed tunc quinque
C is vitam fuga ſervavit. Noctis hora tertia tetræmotus Nicomediæ obortus, magnam hominum maltitudinem, atque cum his epiſcopum Cecropium oppreſſit. Macedonius epiſcopatu Conſtantinopolitano poſitus, corpus Conſtantini magni ab Apoſtolorum templo ad ſanctı Acacii ſanum etranſferre agreſſus eſt, præſcriptione ea u- *Edit. Pariſ.*
tens, quod templum Apoſtolorum cor- *pag. 303.*
ruiſſet. Populo autem obſiſtente, magna extitit cædes, ita ut ſanguine &
D puteus teſtimonii, & plateæ, & aula oppleremur. Conſtantius rei indicio accepto Macedonium depoſuit: eique Eudoxium ſubſtituit, magnum malum minore commutans. Is Eudoxius denuo templum S. Sapientiæ dedicavit, quia poſt primam abſolutionem ab Euſebio dedicatum corruiſſet, eſſetque a Conſtantio eodem inſtauratum. Hujus Eudoxii, qui Eunomii fuit diſcipulus, S. Ephremus.
tempore, S. Ephremus Syrus fuit, vir magnus dictis factiſque, & qui multa utiliter conſcripta reliquit.

Anno CCCLIII Conſtantii, Flavianus Pſalmodiæ.
Antiochiæ epiſcopus cantorum chorus
E dividens, primus inſtituit, ut Pſalmi Davidici alternis cantarentur. Poſt hunc Petrus cognomento Cnapheus (id eſt fullo) per tytanoidem eo epiſcopata occupato, primus auctor fuit nnguenti in Eccleſia coram anıverſo populo conſecrandi, ac ut in ſacris Theophaniis aquarum conſecratio veſperi fieret, ac ad ſingulas preces nominatim Dei genitrix cieretur: & in cœnæ myſticæ celebratione quavis Symbolum fidei recitaretur, cum id tantum in Vigilia magna diceretur.

Enimvero Conſtantius Julianum in Gallia bellis præclare geſtis audiens ab exercita Imperatorem appellatum, tunc belli Perſici cauſa Antiochiæ degens, contra eum expeditionem ſuſcepit. Sed

cum ad Mopſucrenas (Mopſi ſcaturigines) veniſſet, ibi vitam finiit, tertio die Novembris, cum tuam ignorationem valde viruperaſſet. Baptizatus fuit tanc Antiochiæ, ab Euzoio Ariano. Corpus ejus Jovianus, qui poſtea temporis ad Imperium evectus, tanc Protector fuit, ſublatum depoſuit in Hermo lacello juxta patris corpus, & Eutebiæ prioris ejus uxoris.

JULIANUS Imperator.

123

Simulatque in Gallis Julianus eſt Imperator ſalutatus, ſtatim trullæ ſacri magni Deo dedicati templi, quæ fornicibus conſtabat, corruit, atque ambonem & ſolcas de lapide onychite confectas in pulverem redegit. Id remplum cum Julianus poſtmodo vidiſſet, dixit: Jam templum habent Chriſtiani. Sed ego ubi a Perſico bello rediero, medium ejus fœno reponendo, partes ab utroque latere ſtabulum equorum parabo, ut videam obinam ſaltem ſpem collocent.

Erat Julianus ſtatura brevi, barbatus, capillo nigro, ſomni, luxuriæ, reique venereæ apprime abſtinens: cæterum ambitioſiſſimus, & impius. Is ad ſe onum toto imperio delato, impudens Græcam religionem uſurpavit, ſanguine ſacrificiorum ſacrum baptiſmum eluens, omniaque agens quibus dæmones colunntur. Oribaſium medicum ac quæſtorem Delphos miſit, ut oraculum Apollinis inſtauraret. Is cum eo perveniſſet, opuſque inchoaſſet, tale a dæmone accepit oraculum:

Edit. Pariſ. pag. 304.

Oribaſium oraculum conſtat.

Corruit artifici varie cortina labore
Conſtructa: hoc regi redeuntes dicite veſtro:
Nec caſa, nec Phœbi reddens oracula lauras
Ulla ſuper, nullæ veniunt a fonte loquelæ
Extincti Lateſque profunda ſilentia ſervant.

Primo imperii Juliani anno, cum is ante mortem Conſtantii diadema ſibi ſumpſiſſet, ſtatim ira Dei Romanorum ditioni immiſſa mala ſunt. Tum impius iſte, ut Conſtantium injuſtam ac legibus adverſum fuiſſe oſtenderet, juſtitiam præ ſe ferre cœpit: epiſcopos ab exilio revocare: Euſebium regiorum eunuchorum principem, utpote fontem necare: reliquos etiam eunuchos palatio ejicere, ob dimiſſam ac repudiatam a ſe uxorem, ſibi ab ejus fratre Conſtantio deſponſatam, coqnos etiam dimittere, ut fragalins vivererur: & puerulos, quod unum multis ſufficere diceret. Publico etiam curſu camelos, aſinos & mulas ejicere, ſolisque equis ad miniſteria uti concedere, avaritia impulſus, cui erat mancipatus. Tunc io orieore Græci ſublatis animis, ſtatim Alexandreæ Geotgium epiſcopam raptatum interfecerunt. Athanaſius autem qui diu apud virginem quamdam delituerat, in publicum progreſſus Cuocilium convocavit, decretiſque Nicænis confirmatis eccleſias recuperavit. Ariani autem Georgio ſublato Lucium ſibi præfecerunt, inque communi domo convenius egerunt.

Perſecutio Chriſtianorum.

Græcæ autem religioois æmuli multos Chriſtianos in cruces ſuſtuleruot, atque jugularunt. Nam Gazæ & Aſcalone presbyteros, & qui virginitatem conſervaſſent, interfecerunt, eorumque viſcera aperta hordeo impleverunt, & porcis objecerunt. Phœnice Cyrilli diziconi necati jecur guſtaverunt. Qui autem diaconum iſtum diſſecuit, & jecur ejus deguſtavit, is & linguam ſuam ipſius putredine confectam evomit, &

A ἡ ἐλθὼν ἐν Μόψου κρήνας πλάτῃ, μηνὶ Νοεμβρίῳ γ'. πολλὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀγνοίας καταγνούς. ἐβαπτίσθη δὲ τότε ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὑπὸ Εὐζοΐου τοῦ Ἀρειανοῦ. ὃ τὸ σῶμα Ἰοβιανὸς ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεὺς, προνίκων τότε ὤν, κομίσας, ἀπέθετο πλησίον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Ἡρῴῳ, μετὰ Εὐσεβίας τῆς αὐτοῦ πρώτης γυναικός.

Ἁμα δὲ τῇ ἀναγορεύσει Ἰουλιανὸν ἐν Γαλλίαις, εὐθὺς ἐβεβαπτίσθη ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, φρυγικὴ οὖσα, ἔπεσε, τότε ἄμβωνα καὶ τὰς σολέας ἐξ ὀνυχίτου λίθου ὅπερ συνέτριψε, καὶ εἰς χοῦν ἀπέλυσε. τοῦτον δὲ ναὸν ἰδὼν μετὰ ταῦτα Ἰουλιανὸς εἶπεν· ἀκμὴν οἱ Χριστιανοὶ ἐκκλησίας ἔχουσιν. ἐὰν ὑποστρέψω ἐκ Περσῶν, τὸν μὲν μέσον χορτοβολῶνα, τὰ δὲ ὕθεν κἀκεῖθεν μέρη σταύλους τῶν ἵππων μου ποιήσας, ἐλπίζω αὐτοὺς τὴν ἐλπίζειν.

Ἦν δὲ Ἰουλιανὸς τὸ σῶμα βραχὺς, δίπωγων, μελανόθριξ, ὕπνου καὶ τρυφῆς καὶ ἀφροδισίων ὄντι μάλα ἐγκρατὴς, φιλοδόξοτάτος τε, καὶ τῆς κατ' ἀσέβειαν πρόπας πονηρός. οὗτος μονοκράτωρ γενόμενος, ἀναδῶς Ἑλληνίζειν, αἵματι ζωτικῷ τὸ ἅγιον βάπτισμα ἀποπλυνόμενος, καὶ πάντα ποιῶν, οἷς οἱ δαίμονες θεραπεύονται. πέμπει δῶν Ὀριβάσιον τὸν ἰατρὸν καὶ κοιαίστωρα ἐν Δελφοῖς, ἀνιγεῖραι τὸν ναὸν τῷ Ἀπόλλωνος. ἀπελθὼν δῶν αὐτὸς, ἐκ τῆς ἐργασάμενος, λαμβάνει χρηστὸν παρὰ τοῦ δαίμονος·

Εἶπατε τῇ βασιλῆι, χαμαὶ πίπτει δαίδαλος αὐλά.
Οὐκέτι φοῖβος ἔχει καλύβαν, ἢ μάντιδα δάφνην,
Οὐ πηγὰν λαλέουσαν, ἀπέσβετο καὶ λάλον ὕδωρ.

Τῷ αὐτῷ πάνυ ἔτει ξήνθημα περιθέμενος ἀπὸ τῆς τοῦ Κωνσταντίου τελευτῆς, τοὺς θυλάκους ὠργὰ τῶν Ῥωμαίων γλῶ κανοειδέστατα. δεῖξαι δῶν θέλων τὸν Κωνσάντιον ἄδικον καὶ παράνομον, ὑποκρινόμενος δικαιοσύνην ὁ ἀσεβὴς, πᾶς ἐκ ἐξουσίας ἐπισκόπους ἀνακαλέσατο. Εὐσέβιον δὲ τὸν αὐτῶν τῆς βασιλικῶν δυσκόλων ἀπέλυσε, ὡς δῆθεν ἄδικον. ἐδίωξε δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς δυσκόλους τοῦ παλατίου, ξήν τὸ ἀπεβαλεῖν τοὺν γυναῖκα, ἣν συνῆψεν αὐτῷ Κωνσάντιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ μαγείρους, ξήν τὸ λεπὸν τῆς διαίτης· καὶ κυρίσκους, ξήν τὸ ἀεὶ παλοὺς ἀρκεῖν, ὡς ἔλεγε. τὰ δὲ δημόσια δρόμου πᾶς τε καμήλους καὶ ὄνους καὶ ἡμιόνους ἐξέβαλε, μόνους ἵππους συγχωρήσας ὑπαρχεῖν ξήν πολλὴν φιλαργυρίαν, ἧς ἄλλος ἦν. τότε οἱ κατὰ ἀνατολὴν Ἕλληνες ἐπαρθένησε δ' ὑὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γεώργιον ἐπίσκοπον σύροντες ἀπέκτειναν. τότε Ἀθανάσιος φυγὰς ἐκ παρθένων κρυπτόμενος χρόνον πολλὸν, ἐξελθὼν συνόδου ἐκρότησε, καὶ τὰ κατὰ Νικαίαν κυρώσας δόγματα, πᾶς ἐκκλησίας ἀπέλαβεν. οἱ δὲ Ἀρειανοὶ μετὰ Γεώργιον, Λούκιον ἀρχιερέα ἐστήσαντο ἑαυτοῖς, καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ συνήγοντο. οἱ δὲ Ἕλληνες πολλοὺς Χριστιανοὺς ἀνεσταύρωσάν τε, καὶ κατέσφαξαν. καὶ γὰρ ἐν Γάζῃ καὶ Ἀσκάλωνι πρεσβυτέρους καὶ ἀειπαρθένους ἀναιρούμενος, ἀνέπτυσσον τὰ σπλάγχνα αὐτῶν, καὶ κριθῆς πλαρούμενος τοῖς χοίροις παρέβαλλον. ἐν δὲ Φοινίκῃ Κυρίλλου διάκονον ἀνελόντες, τὸ ἧπαρ αὐτοῦ ἀπεγεύσαντο. ὁ δὲ ἀναιμῶν τὸ διάκονον, καὶ τὸ ἧπαρ αὐτοῦ ἀπογευσάμενος, τὴν μὲν γλῶσσαν σαπεῖσαν καπέρδυσε, καὶ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ἀπέβαλε, τὸ τε ὀφθαλμὸς ἐπι-

ἐπηρώθη, καὶ πικρῶς βασανιζόμενος ἐτελεύτησε. καὶ τι δεῖ λέγειν τὰ κατ' ἐκάστην πόλιν καὶ χώραν καὶ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γενόμενα; ὑπερβαίνουσι γὰρ ἅπαντα λόγον πάντα, καὶ γραφὴν φεύγει. τοῦτο καὶ ὁ μέγας Βασίλειος τῆς Καππαδοκῶν ἐκκλησίας ἀρχιερεὺς ἦν, καὶ Λιβάνιος ὁ σοφιστὴς, καὶ Πρόκλος καὶ Μάξιμος οἱ φιλόσοφοι.

Τῷ δὲ ἐπηρῶντι ὁ διαβολὴς Ἰουλιανὸς ἐνομοθέτει, μὴ μετέχειν Χριστιανοὺς Ἑλληνικῶν μαθημάτων. Ἀπολινάριος δὲ τῇ θείᾳ γραφῇ ὅλῃ χρασάμενος, πάσῃ τε ποιητικῇ τε καὶ χαρακτῆρας μιμούμενος, ἔγραψε παιδεύεσθαι παρὰ τῶν Χριστιανῶν. ὁ δὲ παραβαίνης τὰς τῶν Χριστιανῶν διατάξεις μιμήμασι, ἐπήλυσι ξένοις τὸ ἕπτυχον τὰ πρὸς τὴν χρείαν χορηγεῖσθαι, ἀπαιτῶν τὰς ἀπλουστέρας. ταῖς δὲ εἰκόσιν αὐτῶν Δία καὶ Ἄρεα καὶ Ἑρμῆν συγγράφεσθαι προστάξας, καὶ τοὺς λοιποὺς δαίμονας. τοὺς δὲ ἀναβαλλομένους τῶν τότε προστιμήσας, ὡς ἐχθροὺς βασιλικοὺς τιμωρεῖσθαι. τῷ δὲ θυμιᾶν τῷ βωμῷ διανέμων, πῦρ ἐπιδοὺς, καὶ λιβανωτὸν, ἐθυμιᾶν τοὺς στρατιώτας ἀναγκάζων.

Ἐν Καισαρείᾳ δὲ τῆς Φιλίππου, τῇ νῦν Πανιάδι, ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ θεραπευθεῖσα αἱμορροοῦσα ἀνδριάντα ἵστατο τῇ θύρᾳ τοῦ Χριστοῦ· ἐν βοτάνῃ φύοντι ἐπὶ τῷ βάσει τοῦ ἀνδριάντος, πᾶσαν νόσον ἀλεξιφάρμακον. τὴν οὖν βοτάνην φυτεύσας, τὸν ἀνδριάντα καθεῖλε ὁ βασιλεύς, καὶ αὐτὸ αὐτοῦ ἕδρασεν Ἰουλιανοῦ ἵστησι. ἐν τῷ μὲν τοῦ σωτῆρος ἀνδριάντι οἱ Χριστιανοὶ λαβόντες, εἰς ἐκκλησίαν ἔθεντο· τὸν δὲ τοῦ Ἰουλιανοῦ, πῦρ κατελθὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνάλωσεν.

Ἐν δὲ Νικοπόλει τῆς Παλαιστίνης τῇ Ἐμμαοῦς, πηγὰ ἐστι παντοίων παθῶν ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἴασις. ἐν αὐτῇ γάρ φασι τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν τοὺς πόδας ἀπονίψασθαι ἐξ ὁδοιπορίας. ἐν Ἑρμουπόλει τῆς Θηβαΐδος δένδρον ἵσταται περσέα· ταύτης φύλλον ἢ κάρφος οἱ λάβοι τις, πρὸς πᾶσαν νόσον ἐστὶν ἰάσιμον· ὅπερ δένδρον, φασὶ, κλιθὲν, προσκυνεῖ τῷ Χριστῷ, εἶτα πρὸς Αἴγυπτον ἔφυγε, καὶ σκιὰν αὐτῷ ποιοῦνται. καὶ τῇ μὲν πηγῇ φθονήσας ἀπέχωσε. τὸ δὲ δένδρον ἔκοψεν. ὕστερον ὁ μιαρὸς τῶν τῆ προσφόρως θυμὸν ἀνοίξας, πυρὶ παλέψασι παραδέδωκε, καὶ τῶν κόνιν διελίμανεν.

Φασὶ δὲ, ὅτι ἐν τῇ κατὰ τὸν Καισάρειαν τῆς Φιλίππου, ἐν τῇ ἀρκτικῇ θέσει τῆς φάραγγος, ῥίζαν γίνεσθαι φλογοειδῆ, ἣν καλοῦσι Βαττάριτιν. ἀφ' ἧς περὶ τὸν ἑσπέραν ὀξυτάτου φωὸς, ἀπροσπέλαστον εἶναι καὶ ἀπρόσιτον παρακελεύζει, διὰ τὸ παραχρῆμα τὸν ἐγγίζοντα ἀποθνήσκειν. κυκλόθεν οὖν αὐτῆς περορύξαντες, κοῖλα διορύσσουσι ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς. ὁ κύων δὲ τῆς αὐτὸν δυσπότους ἔπεσθαι ἵέμενος, ἐπὶ πολὺ σύρων ἀνασπᾷ τὴν ῥίζαν. καὶ αὐτὸς μὲν θνήσκει παρ' αὐτὰ, ἡ ῥίζαν δὲ περιάπτοντες τοὺς δαιμονιζομένους θεραπεύουσι. καὶ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ δὲ φασὶ πόλιν εἶναι παράλιον πάντῃ ἀπὸ σταδίων δύο, διαῤῥεῖ ποταμὸς· ὑπὸ ἔχει τόπον ἐν αὐτῇ ὑποσοδῆ, ἀφ' οὗ πηχῶν ἑκατὸν τὸν περίμετρον· ἣ ἡ ἄρχη ψάμμος διὰ τῶν ἀνέμων ἐκφορεῖται, εἰς ὕλαν δὲ δὺς μεταπεσοῦται· καὶ πάντῃ ἀφαιρουμένης, πάλιν αὖθις ἀναπληροῦται.

Διερχόμενον δὲ τὸν Ἰουλιανὸν τῶν Χαλκηδόνος πόλιν, Μάρις ὁ τότε ἐπίσκοπος πολλὰς ὕ-

Cedren.

dentes amiſit, atque oculos, & diris tortus doloribus periit. Quid vero commemorem, quæ iſto tempore per urbes & agros a Græcis perpetrata fuerint? cum ea neque verbis poſſint, neque ſcribendo unquam æquari? Fuit tum Baſilius magnus Cappadociæ eccleſiæ presbyter: & Libanius ſophiſta, Proclus Maximuſque philoſophi claruerunt. Baſilius.

Anno ſecundo Julianus lege lata edixit, Ne Chriſtiani Græcis diſciplinis inſtituerentur. Quo tempore Apolinarius ſcribendi materiam ſumens, ſacram Scripturam atque omnes poetarum formas imitans, ea compoſuit quæ Chriſtiani diſcerent. Cæterum Julianus veræ religionis deſertor, Chriſtianorum beneficentiam imitans, peregrinis & mendicis neceſſaria ſuppeditari juſſit, ſimpliciores decipiens. Imaginibus ſuis Jovem, Martem & Mercurium, reliquoſque dæmones appingi juſſit. de iis qui adorare ea diſtuliſſent, ſupplicium ſumi tamquam hoſtibus Imperatoris. Conglarium exercitui largiens, ignem poni mandavit, ac thus, ac adolere milites coegit. *Edit. Pariſ. pag. 105.* Apolinarius.

Cæſareæ Philippi, quæ nunc Panais dicitur, mulier quam Chriſtus profluvio ſanguinis liberaverat, Domino Chriſto ſtatuam poſuerat, ſub cujus baſi herba enaſcebatur præſens quorumvis morborum remedium. Ejus herbæ invidia motus Julianus, ſtatuam eam depoſuit, ac Juliani imaginem ſculptam iſtius loco poſuit. Chriſtiani, ſtatuam Servatoris ſublatam in templo collocaverunt: Juliani, ignis de cælo miſſus conſumpſit. Prodigioſa quædam.

Nicopoli Palæſtinæ, quæ & Emmaus dicitur, fons erat omnis generis morbos bominum brutorumque ſanans. Eo enim fonte ferunt Chriſtum ex itinere pedes abluiſſe. Hermopoli, quæ eſt arbs Thebaidis, Perſica arbor fuit, cujus ſolium aut cortex cujvis morbo mederetur. Eam ferunt arborem ſeſe inclinaſſe, & Chriſtum adoraſſe, in Ægyptum fugientem, eique umbram præbuiſſe. Eum fontem invidia ſtimulante Julianus ingeſta materia obſtruxit, arboremque iliam excidit. Idem aperto Præcurſoris Chriſti monimento, reliquias ejus cremavit, cineſque diſſipavit.

Ajunt in vallis quæ ad Cæſaream Philippi eſt, ſeptentrionali parte, flammeam quamdam radicem naſci, Battaritidem nomine, a qua ſub veſperam effulgens lumen inacceſſam eam reddat: quod ſi quid accedat, id ſtatim moriatur. Girea eam radicem in orbem terram effodiunt, ac radici canem alligant: qui dum dominos ſuos ſequi cupit, eam evellit, atque ipſe illico moritur. Cæterum ea radice appenſa eos ſanant, qui a dæmonibus vexantur. In Galilæa etiam ferunt urbem quamdam eſſe maritimam, a qua ſtadiis duobus præterfluat amnis, in quo ſit inſula quædam ambito cubitorum circiter centum: cujus * alba arena ventis egeſta ſtatim in vitrum muretur, atque arena ſablata locus confeſtim alia expleatur. Battaritæ herba. * ἄρχη, Otiola. *pag. 306.* Maridis in Juliannm libertas.

Juliano Chalcedonem tranſeunti, atque in ſano Fortunæ ſacrificanti, Maris ejus loci epiſcopus in faciem convicia permulta fecit, deſertorem appellans, & fariam, & a gloria Dei alienum. Sed

Julianus, ut qui philoſophum præ ſe ferret, uno hoc dicto Marim ultus eſt: Abi, inquiens, miſer, tuamque deplora cæcitatem: cui Nazarænus, quem tu adoras, cæcum non tulit. nam Matis ſuffuſionem oculorum perpeſſus erat: iſque reſpondit: Gratias ago Domino meo Chriſto, qui mihi hoc pacto proſpexit, ne impudentiſſimum tuum atque impiiſſimum videam vultum.

Idem Julianus, Græcis inſtigantibus, magnum Athanaſium Eccleſia expulit. Qui abiens, Chriſtianos ſuper ipſo flentes bono eſſe animo juſſit: nubeculam enim hanc brevi tranſituram.

Apollinis Daphnæi templum conflagrat.

Degens Antiochiæ Julianus, ac ere bro in Daphna obambulans, Apolliniſque ſimulacrum colens (quod ibi erat, opus Bryaxidis ſtatuarii admirandum, quod imitando æquare nemo potuerat) oraculum ab eo poſcebat. Cum vero nihil reſponderetur, reliquias ſancti martyris Babylæ, quæ in Daphna erant repoſitæ, in cauſa eſſe ratus, transferri eas inde juſſit. Quo facto, eadem nocte ignis confeſtim cælo delatus, ædem ſimulacrumque combuſſit, ita ut ne veſtigium quidem ejus ſupereſſet. Ea re impius ille perculſus, inſidiiſque Chriſtianorum factum putans, ſacerdotes torſit, variiſque ſuppliciis affecit, ita ut etiam aliquot de iis morerentur. Hoc autem tantummodo ex iis retulit reſponſi: Neque Chriſtianorum, neque ullius omnino hominis opera, ſed igne cælitus delato ædem atque ſimulacrum conflagraſſe. Propterea iratus, magnaos Antiochiæ ædem reclauſit, omniaque templa deprædatus eſt. Miſſi autem duo comites Felix & Julianus avunculus Imperatoris, cum diſcerent ſe putaviſſe, quamdam facultatem rerum inſpectricem eſſe, quæ ipſos impediviſſet, ſubſannavit eos Julianus.

Artemias porro dux Alexandreæ, qui Imperium Conſtantio gerente, magno ardore cultores falſorum numinum oppugnaverat, poſt multos cruciatus propter fidem Chriſtianam capite truncatus eſt, & bona ejus in publicum redacta. Similiter actum cum duobus presbyteris, Eugenio & Macario.

Edit. Pariſ. pag. 307.

Tertio ſui imperii anno Julianus multos profeſſos Chriſtianam religionem ſuppliciis affecit. Judæos quoque templum ſuum inſtaurare juſſit. Quod opus cum eſſet inchoatum, primum venti turbo calcem dirjecit ſupra ducenta millia modiorum. & cum Judæi denuo opus aggrederentur, igneis ex fundamentis erumpens eos combuſſit. atque ita opus illud omiſſum eſt. Impius ille Julianus ſcripſit etiam Evangeliorum depravationem: quæ magnus Cyrillus Alexandreæ epiſcopus, aliique Chriſtiani correxerunt. omnes autem ſacras litteras Julianus, ejuſque ſimiles, corrupere: quorum adulterinam ſcripturam pii deleverunt.

Judæi templi reſtituere conantur.

Eo tempore in cælo lucida crux apparuit, cincta lucida corona, a Golgotha uſque ad montem olearum pertinens, ſplendidior quam ſub Conſtantio. Porro autem crucis ſignum in altarium mappis, libris, ac veſtimentis: tum in veſtibus non Chriſtianorum modo, ſed & Judæorum, extiterunt crucis ſigna: ne-

A βρος τῷ Ἰουλιανῷ ὡς ἐπ᾽ τῆς Τύχης ναὸν θύοντι, κατὰ πρόσωπον ἐπάγαγε, παραβάτῃ ὄντι κανόνων, καὶ ἀλάστορα, καὶ τῆς τῶν Θεῶν δόξης ἀλλότριον. ὁ δὲ, ἅτε φιλόσοφον προσποιούμενος, ἐπὶ τῷ Μάρει ὠνείδισε λέγων· ἄπελθι, λέγων, παλαίπωρε, καὶ ἀποδρᾶναι τὸν σαυτῆ τύφλωσιν· καὶ δὴ ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ προσκυνεῖς, τὸ πάθος ἴασατο. διὸ καὶ ὁ Μάρις ἐπίχυσιν πτύσας. ὁ δὲ φησι πρὸς τὸν παραβάτην· εὐχαριστῶ τῇ δυνάμει μου Χριστῷ, τῷ μοι προσπαμένῳ, ἵνα μὴ τὸ ἀναιδέστατον καὶ ἀσεβέστατόν σου θεάσωμαι πρόσωπον.

Οὗτος τὸν μέγαν Ἀθανάσιον τῆς ἐκκλησίας ἐξελάσαι ἐπείθετο, τῷ Ἑλλήνων αὐτὸν παροξυνάντων. ὁ δὲ ἐξερχόμενος, θαρρεῖν εἶπε Χριστιανοῖς, τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένοις· θαρσεῖτε, φησί, λαοὶ τοῦ Χριστοῦ· νεφέλιόν ἐστι, καὶ παρέρχεται.

Διάγων δ᾽ Ἰουλιανὸς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ σωρηδὸν ἐν Δάφνῃ ἀνδριάντων, ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος θεραπεύων εἴδωλον, (διὸ δὴ ἐκεῖνος θαυμαστὸν ἔργον Βρύξιδος ἀγάλματος τοῦ, ὃ μόνος ἄλλος ἴσχυσεν ἁμιλλᾶσθαι) παρ᾽ αὐτοῦ χρησμοὺς ἐζήτει, ἀλλ᾽ οὐδὲν μιᾶς ἀποκρίσεως ἔτυχε. νομίσας δὲ, ὅτι διὰ τὸν ἐν τῇ Δάφνῃ κατακείμενον λείψανα τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα ἀποσιωπᾷ, ἐκέλευσεν ἅπαντα μετατεθῆναι. ἀγνοεῖ, ἀθρόως πῦρ ἐκ θείας κατενεχθὲν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, τόν τε ναὸν κατέφλεξε, καὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα, ὥστε μηδὲ ἴχνος αὐτῶν φανῆναι. ἐκπλαγεὶς οὖν ἐπὶ τούτοις μιαρὸς, καὶ νομίσας αὐτὸ ἐπιβουλὴν Χριστιανῶν γενέσθαι, ἐπ᾽ ἐξέτασιν τῶν ἱερέων ἐχώρει. καὶ παντοίως τιμωρησάμενος, ὥστε καί τινας αὐτῶν ἀποθανεῖν, τοῦτο μόνον ἔγνω παρ᾽ αὐτῶν, ὅτι ἀπὸ Χριστιανῶν, οὐδ᾽ ὑπ᾽ ἄλλης ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ θείου πῦρ ἀπλοῦν ἐνέσκηψε καὶ τὸν ναὸν καὶ τὸ ἄγαλμα. θυμωθεὶς οὖν ὁ παραβάτης καὶ θεομάχος, καὶ μεγάλων ἐκκλησιῶν Ἀντιοχείας ἀπέκλεισε, καὶ πάντα τὰ ἱερὰ ἐσύλησε. τῷ δ᾽ ἀπεκλείσθαι ἀομένῳ Φίλιππος καὶ Ἰουλιανὸς τὰ θεῖα αὐτῷ, λέγοντες ὅτι νομίζομεν ἐποπτείαν τινὰ εἶναι δαιμόνων, τὴν κωλύσασαν ἡμᾶς, ὁ μιαρὸς ἐπαίδαζεν.

Ἀρτέμιος δ᾽ ὁ δοὺξ Ἀλεξανδρείας, ἐπειδὴ πρὸ ἐπὶ τοῦ Κωνσταντίου ζῆλον πολλὰ ἐνεδείξατο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τῶν εἰδωλολατρούντων, ἐδημεύθη τε κεφαλῆς ἀπενηνθείς, μετὰ πολλὰς βασάνους ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. ὁμοίως δὲ καὶ δύο πρεσβύτεροι, Εὐγένιος καὶ Μακάριος.

Τῷ τρίτῳ ἔτει τούτῳ, πολλοὺς νιφοφορήσαντος καὶ μάρτυρας ποιήσας, καὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ναὸν οἰκοδομεῖσθαι προσέταξε. καὶ τὸ ἔργον ἐγχειρίζεται, τὰ μὲν πρῶτα λαλᾷ, τὸν τε θεμέλιον ἐξεφόρησεν ὑπὲρ μυριάδας εἴκοσι μοδίων ὄντα. τῶν δ᾽ Ἰουδαίων ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἐπιχειρούντων, πῦρ ἐξελθὸν ἐκ θεμελίων, πάντας ἀπέκαυσε· καὶ ὅπου τὸ ἔργον ἐπαύσαντο. ἔτος δ᾽ δυστυχὲς, καὶ τῶν θείων ἀγγελίων ἀνατροπὴν ἔγραφεν· ὧν ὁ μέγας Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, καὶ ἄλλοι φιλόχριστοι ἐπανορθώσαντο. καὶ πᾶσαν δὲ ἄλλην γραφὴν αὐτός τε ἐκ ἀμοιρεῖ αὐτῆ διέβαλεν· ὑπὸ δὲ τῆς ὀρθοδόξου ἐξεβλήθησαν καὶ τύπον τοῦ θυμοῦ.

Ἐπὶ τούτοις ὤφθη ὁ θεῖος σταυρὸς ἐν τῷ οὐρανῷ, φωτοειδὴς κυκλούμενος ὑπὸ στέφους φωτεινοῦ, ἀπὸ τοῦ Γολγοθᾶ ἕως τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν ἐλαιῶν, λαμπρότερος μᾶλλον ἢ ἐπὶ Κωνσταντίου. αὐτομάτως δὲ τοῖς ἀπλώμασι τῶν θυσιαστηρίων, καὶ βίβλοις, καὶ ἄλλοις ἐνύμασιν· ἀλλὰ καὶ ἐν ἱματίοις οὐ μόνον Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ Ἰουδαίων, ἐπανέλαζε

τὸ σημεῖον τῦ σταυρῦ, οὐ μόνον ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ
καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσι· καὶ ὃν ἀναχύδην
ἐπίστευον Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες, δ' ἐστιν ἐν τοῖς ἱματίοις
αὐτῶν. ἔνθεν δὲ καὶ ἐμελάνιζον. Ἰουλιανὸς δὲ μαντείαις καὶ θυσίαις καὶ ἐπῳδαῖς δαιμόνων & ἀπάταις φαρμάκων, ὡς φησὶν Ἀγαθίας, καὶ Περσῶν ἐφάνησαν· ὅτι καὶ χρησμὸν ἔλαβεν, ἔχοντα ὕπω· Νικᾷ μὲν πάντες ἀρηιθύμῳ θυσί, νίκης τροπαῖα νομίσασθαι παρὰ θυσὶ πεπρωμένῳ. τῷ δὲ ἐγὼ ἡγεμονεύσω θώρηξ πολεμόκλονος Ἄρης. Ἐν δὲ τῇ εἰσιέναι αὐτὸν εἰς Περσίδα, ἐν οἰκίᾳ τινὸς γυναικὸς Χριστιανῆς, ὑφ' ἣν ὑδρεύσατο ὕδατος ἐσῶσα πλήρης, ἥτις καὶ ἀθρόως εἰς οἶνον γλυκὺν βραζάντα μεταβλήθη. ἴσως δὲ καὶ τοῦτο σύμβολον ὕπτιας τῆς εἰς τὸ ἄδοξον τῆς πραγμάτων μεταβολῆς, διὰ τῶν τῦ Τυράννου μὴ μικρὸν καταφρονῆ.

Στρατεύσας δὲ εἰς Πέρσας, ἐδηλάθη ὑπὸ τινων αὐτομόλων εἰς φυγὴν τοὺς τοὺς. εἶτα δὲ ἐρημίας καὶ ἀνομάλων χωρίων τῶν πορείαν ποιούμενος ἐφ' ἑαυτοῦ, πάντων ἀπολελειπότων τῆς χρειωδῶν, καὶ τῆς ἀναγκαίων, καὶ πολλὰ πελασπωρησάντων τῆς μετ' αὐτῦ, ἐπεδὴ καιρὸς τῦ πολέμου ἀφίκετο, περιερχόμενος ἀεὶ τὸ στρατόπεδον & ἐρεθιστούμενος, ἐπλήγη δόρατι ἀφανῶς εἰς τὸ ὑποχόνδρια, ὥστε ἀναιμωξαι αὐτόν. καὶ τῇ χειρὶ τὸ αἷματος λαβόμενος, ἐρρανεν εἰς τὸν ἀέρα, λέγων. Νενίκηκας Χριστέ, καρίδωκι Ναζωραῖε. & ὕπω τὸν μικρὸν αὐτῦ ψυχὴν ἀπέρρηξε, πολλὰ δυσφημήσας εἰς ἑαυτῦ θεούς, ἀπατεῶνας καὶ πλάνους & ψύχας ἀποκαλῶν. ἃ τὸ δύσνουν σῶμα ἀπεκομίσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐτέθη ἐν λάρνακι πορφυρᾷ κυλινδροειδεῖ, ἐν ᾗ ἐπεγράφη ἐλεγεῖον τόδε·

Κύδιστε ἀργυρόεντι, ἀπ' ὄρρητον ῥοάων
Περσίδος ἐκ γαίης ἀπλάτῳ ἐπὶ ἅρματι
Κικᾶσα στρατιὴν, τόδε Ἰουλιανὸς λάχε σῶμα,
Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κραπνός τ' αἰχμητής.

Τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντος Ἰοβιανοῦ τῷ ἀλεξιτήριος ὄπιθεν πεφυτευμένος, ἀκουσίως πατήσαντος ἐν τῇ ἐπιβολῇ τινὰ κατέναι τόπον, ἐπιστραφεὶς Ἰουλιανὸς, καὶ τὸ συμβὰν πρῖνος, αὐτὸ μετ' ἐκείνου τῆς βασιλείας κρατήσειν, ἔφη· εἰθε, κἂν γοῦν ἄνθρωπος.

Ἰοβιανὸς ἐβασίλευσε μῆνας θ'. ἡμέρας ιδ'. ὅτος χιλίαρχος ἦν, ἀνὴρ φρονιμώτατος, καὶ ὀρθόδοξος Χριστιανός. ὃς ὑπὸ στρατοῦ τῦ στρατῦ βασιλεὺς ἀνηγορεύθη, ἐν ᾧ τόπῳ ὁ παραβάτης ἀνῃρέθη. ἦν δὲ τῶν ἡλικίαν μέσος, ὥστε μηδὲν ἐν τῇ βασιλικῶν ἐμπιέσαι ἀρμόζειν αὐτῷ. μὴ μέντοι δὲ συμβολὴν τῦ πολέμου, εἰρήνην ὡς ἀπὸ Θεῦ συμφώνως ἀνεβοήθη ὑπό τε Ῥωμαίων καὶ Περσῶν. καὶ ᾠχήθη ὧν λ'. ὁ δὲ παρευθὺ τῶν βασιλέων, λέγων μὴ δυνάσθαι αὐτὸν ἄρχειν στρατῦ Ἑλληνίστου. παρὸ ὃν πάντες ὁμοφώνως ἐβόησαν· Χριστιανοί ἐσμεν, αὐτοκράτωρ τετσαύγουστε. ὅθεν νόμους ἐξέπεμψεν εἰς πᾶσαν τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων γῆν, εἰς παρεπόμενον τῶν τῦ Θεῦ ἐκκλησιῶν· καὶ πῶς ἐν ὀξυόρῳ Χριστιανὸς ἀπαλλάξατο, γράψας καὶ τῇ ἱερᾷ Ἀθανασίῳ, σημάνας αὐτῇ ἐγγράφως τὴν ἀμωμήτῳ πίστως τῶν ἀκρίβειαν. οὗ γενομένου, βεβαιότερος εἰς ὀρθοδοξίαν γέγονεν. ὅτος ὑποστρέψας ὃν Ἀντιοχείᾳ, πολλὰς κιβωτὸς ἐν τοῖς βασιλείοις εὗρε κεφαλῶν ἀνδρῶν πεπληρωμένας, πολλὰ δὲ

Cedren.

A que Hieroſolymæ tantum, ſed Antiochiæ etiam, atque aliis in urbibus. & quem impudenter negabant Judæi atque Græci eum ſignatum in ſuis veſtibus reperiebant. Cruces iſtæ apud quoſdam fuerunt nigræ. Interim Julianus vaticiniis, ſacrificiis, incantationibus dæmonum atque fallaciis munitus, ut ait Agathias, in Perſas movet. Inter alia tale etiam oraculum ei redditum erat:

Jam nunc ad Tigrin fluvium proficiſcimur omnes
Cœlicolæ, & regi præclara trophæa paramus,
Mars ipſe ad pugnam ſuperos ego duce Gradivus.

Intrante eo Perſidem, ſitula aquæ plena in domo mulieris cujuſdam Chriſtianæ inB venta eſt: ea aqua ſubito in vinum ſuave ac uberrim fluens tranſiit. Quod videtur fuiſſe ſignum rerum in optimum ſtatum mutationis, paulo poſt morte tyranni eventuræ.

Is cum in Perſas expeditionem feciſſet, transfugarum quorumdam ſuaſu deceptus, naves ſuas combuſſit: atque inde longo itinere per ſolitudines & iniqua loca facto, omnibus neceſſariis rebus carere cœpit, magna exercitus miſeria. Ut tempus pugnæ appetiit, dum aciem circuit atque inſtruit, haſta incerto auctore hypochondria vulneratur. Ibi ejulatum tollens, ſanguinem ſuum cava manu exceptum in aerem ſparſit, dicens: Viciſti Chriſte, ſatiare Nazatene. atque ita ſceleſtam ſuam animam exſpiravit, cum prius deos ſuos multis maledictis proſciciſſet, impoſtores eos & mendaces dictitans. Cadaver ejus miſeram Conſtantinopolim allatum, repoſitumque eſt in arca porphyretica cylindri forma, * eique inſcriptum tale carmen:

Julianus interfectus.

C

* Edit. Pariſ. pag. 308. 114

Inclytum bello Perſas aggreſſus inani
Rex idem bonus, & fortis bellator in armis
Julianus, tumidis jacet hic Euphratis ab undis
(Qua volvit Cydnus turgentem argenteus amnem)
Advectus, tumuloque ſub hoc poſt fata quieſcit.

Julianus, cum ejus aliquando purpuram declivi loco ambulantis Jovianus imprudens pede calcaſſet, converſus, conjicienD queque eum ſibi in imperio ſucceſſurum: Eſto (inquit) dummodo homo ſit.

Jovianus imperavit menſes ſex, dies xv. Erat tribunus militum, homo manſuetiſſimus, & verus Chriſtianus. Ab univerſo exercitu Imperator eſt dictus, quo loco Julianus periit. Fuit procero corpore, adeo ut nulla regia veſtis ei convenerit. Poſt unicum conflictum, pacem velut divinitus concitî inclamaverunt & Romani & Perſæ, & pax ad triginta annos eſt confirmata. Jovianus autem Imperium recuſavit, negans ſe Imperare poſſe exercitui Græcam religionem amplexo. at milites uno ore clamorem ſuſtulerunt: Chriſtiani ſumus, auguſtiſſime Imperator. Edicta ergo per totum Romanum imperium emiſit, quibus eccleſias Dei reſtitui juberet, Chriſtianoſque exulantes revocaret. Ab Athanaſio etiam per litteras petiit, ut is inculpatæ fidei doctrinam accurate ſibi ſcripto conſignaret. Quo facto, majorem in modum eſt in fide Chriſtiana confirmatus. Reverſus Antiocheam, multas arcas in regia invenit capitibus humanis plenas multoſque puteos cadaveribus humanis oppletos.

JOVIANUS Imperator.

E

Quippe innumeras Julianus prægnantes mulieres diſſecuerat, eorumque fœtuum jocinora inſpexerat. multoſque infantes jugulatos infra ſimulacra deſoderat. Quin & albos ac rufos equos, aliaque varia animantia ſoli, igni, ventis, aliiſque dæmonibus ſuis immolaverat. Itaque non eſt incredibile, quod ferunt, terram ejus ſepulti cadaver ejeciſſe, idque impurorum animalium oſſibus permixtum ſuiſſe humatum: ea re demonſtrante, hominem & a dis & hominibus alienum fuiſſe. Cæterum Jovianus Antiochea Conſtantinopolim proficiſcens, cum Ancyram Galatiæ urbem attigiſſet, unius diei iter progreſſus, Dadaſtana oppidum pervenit. Ibi cum obdormiviſſet in cellula ſecens incruſtata, calce gravem vaporem edente, ſubito eſt ſuffocatus eo vapore. Alii fungi venenati eſu extinctum aiunt. Uxor ejus fuit Charito, quæ eum Imperatorem non vidit.

Edit. Paris. pag. 309.

VALENTINIANUS Imperator.

Valentinianus ab exercitu eſt Imperator dictus Nicææ, quæ eſt urbs Bithyniæ. Imperavit annos XIII. Ad imperium eum evexit, quod ſub Juliano in exilium actus fuerat ob confeſſionem fidei Chriſtianæ. Fuit corpore magno, ruber, rufo crine, oculis pulcris, & aliquantulum cæſiis. (itaque multi dicebant eum Davidi ſimileum eſſe: nam & hunc Scriptura rit rufum fuiſſe, & oculis pulcris præditum.) Auſteritati ejus laudem conciliavit juſtitia, atque admirationem. non enim temere auſteritatem adhibebat, ſed primam ſemper juſtitiæ rationem ducebat, ab eaque ſe nullam rem dimovere patiebatur. Quæ ſemel decrevitſet, non mutabat. Ingreſſus Byzantium, cum eum nonnulli hortarentur ut collegam imperii adſciſceret, reſpondit: Collegam aſſumam, quem voluero. Dagalipho autem ſenatore dicente: Si tuos diligis, habes fratrem: ſin rempublicam, vide cui purpuram circumponas. Imperator naturæ plus fidens, fratrem Valentem imperii conſortem delegit, eique Orientem tribuit, ipſe Occidentem tenuit.

1 Tim. 5. 22.

VALENS fratris collega.

Primo anno ſui imperii, Valentinianus Gratianum filium ſuum Cæſarem declaravit. Cumque Concilium Lampſaſci eſſet actum, & Arii dogma improbaſſet: impius Valens, qui Arianus ſervidiſſimus erat, acta concilii ejus reſcidit: epiſcopos qui eo convenerant extorres egit: Conſtantinopolitanum epiſcopatum Eudoxio ſecum ſentienti tribuit: Chriſtianis tum & templis & paſtore deſtitutis. Antequam Imperator fieret Valentinianus, a Salluſtio quodam pecunia fuit adjutus, promiſitque ei omnia. Imperator autem factus, cum ab eo provinciam poſtularet, reſpondit: Promiſis non eſſe ſtandum, ubi res ad detrimentum ſpectatet reipublicæ. Eo anno infans cætra urbem Antiocheam natus eſt, ſed vita carens, ſcaus fœminei, habens duo capita a collo diviſa.

Anno imperii Valentiniani ſecundo, Liberius Romæ, Athanaſius Alexandreæ, & Euſebius Samoſatorum epiſcopi, ab exilio revocati, veræ fidei doctrina clarueruut. Arianis Alexandreæ præfuerunt Lucius Antiochus, & Euzoius, Chriſtianis in duos greges diviſis, alterum Paulinus, alterum Meletius rexit.

A φρίατα νηπίων σωμάτων ἀνθρωπίνων πλάρα· ἐξ οὗ μυείας μὲν γυναῖκας κύουσας ἀνασπῶν ὁ Ἰουλιανὸς, ἐν τοῖς αὐτῶν ἐμβρύοις ἀνασκέπτων· ἐξ παιδία δὲ πολλὰ κατασφάττων, ὑπὸ τὰ εἴδωλα κατόρυττεν. ἐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἵππους λευκοὺς ἐξ πυρρούς, ἐξ ζῶων εἴδη πολλὰ τῇ τῶν ἀλόγων ἐξ πυοῖ, ἐξ τοῖς ἀνίμοις, ἐξ πᾶσιν αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις ὁ ἐνάγιστος ἔθυεν. ὅθεν κἀδὲν ἄπιστον, ἐξ παρ' ἐκείνου τῶν τοῦ γῆς ἀναρρίπτεσθαι. διὸ ἐξ ἀκαθάρτων ζώων ὀστέοις συμμίξαντες αὐτὸν κατέθαψαν, ἅ φησι Θεὸν ἐξ ἀνθρώπους ἀλλοτριώσαι αὐτὸν διανοίας τε πράγματος. ἐξ Ἀντιοχείας δὲ Ἰοβιανὸς ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὁρμήσας, ἐλθὼν ἐς Ἀγκύραν τῆς Γαλατίας, * ὕπατος τὸ δεύτερον πρόεδρος. φθάσας ἦ ἐν προαστείῳ Δαδαστανᾷ, ἐκοιμήθη ἐν οἰκίσκῳ τινὶ ξυλοπαγεῖ. τῆς δὲ ἀσβέστου βαρὺν ἀτμὸν ἀναδίδοσας, αἰφνίδιον ἐπλύθησαν, ἀπεπνίγησαν ἀπ' ἦς καύσεως. ἀς δέ τινες γράφουσι, μύκητα πεφαρμαγμένα φαγών, ἀπέθανε. τὴν γυνὴ Χαρίτω, ἥτις οὐδὲ βασιλέα αὐτὸν ἐθεάσατο. *Zonaras, & recte.*

B Οὐαλεντινιανὸς ἀνηγορεύθη ἐν Νικαίᾳ ἡ Βιθυνίας παρὰ τῶ στρατῶ, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη ιγ'. ἧς τὸ ἀξιοκτίσθαι αὐτὸν ἐν τῷ ὁμολογίᾳ ὡς Χριστιανὸν ἐπὶ Ἰουλιανοῦ, ἐξ ἐξορισθῆναι. ἦν δὲ τῷ σώματι μεγίστης, νέα χροιᾶ ἐρυθρός, ἡ τρίχα ξανθὴν ἐπίξανθον ἔχων, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὠραίους, μικρὸν ἐπιγλαυκίζοντας, ὡς λέγειν πολλὰς παρόμοιον εἶναι τῷ Δαβίδ· καθὼς φασὶν ἀγραφα περὶ ἐκείνου. ἐ αὐτὸς ἦν πυρράκης, μετ' κάλλους ὀφθαλμῶν. ὃ ἐξ τὸ αὐχηρὸν ἐξ τὸ δίκαιον ἐπρεῖτο, ἐξ ἐθαυμάζετο. ὃ δ' ἀνὴρ λόγῳ τὸ αὐχηρὸν ἐκίνησε, ἀλλ' ἀεὶ τῇ δικαίᾳ τὰ πρῶτα παρεῖχεν, ὑπ' οὐδενὸς ἐκ τῶν περιεστώτων, οὐδὲ μεταθέμενος ἐξ ὧν ἅπαξ ἐβεβούλευσατο. μετὰ δὲ τὸ εἰσελθεῖν ἐς Βυζάντιον, ἐπεί τινὲς ἠξίουν συγκοινωνὸν προσεκφέρεσθαι τῆς βασιλείας, ἔφα· λάφυρα ὧν ἂν ἐθέλω κοινωνόν. πρὸς ὃν Δαγαλάϊφος συγκαλέσας ἀπεκρίνατο· εἰ τὰς σὰς φιλεῖς, ἔχεις ἀδελφόν· εἰ δὲ τὴν πολιτείαν, σκόπησον ὅτῳ ἂν τὴν ἀλουργίδα περιβάλεις. ὁ δὲ τῇ φύσει μᾶλλον πιστεύσας, τὸν ἀδελφὸν Οὐάλεντα προσελάβετο. ἐ βασιλέα ποιήσας, τὰ ἀνατολικὰ μέρη αὐτῷ ἀπένεμε, αὐτὸς ἦ καθ' ἑσπέραν διῆκε.

C Τῷ πρώτῳ ἔτει ἀὐτῦ, Οὐαλεντινιανὸς ὁ Αὔγουστος Γρατιανὸν τὸν υἱὸν αὐτῦ ἀνηγόρευσε. Συνόδου δὲ ἐν Λαμψάκῳ γενομένης, ἐξ τὰ τῷ Ἀρειανῶν ἀσεβούσης, ἐπεὶ Οὐάλης ὁ δυσσεβὴς Ἀρειανὸς διάπυρος ἦν, τὰ ἐν Λαμψάκῳ πραχθέντα ἀπέστρεψε, ἐξ τοὺς συνελθόντας ἐπισκόπους ἐξώρισεν. Εὐδόξιῳ ἦ ὁμόφρονι αὐτῦ, τὴν τῶν Κωνσταντινοπολιτῶν ἐκκλησίαν παρέδωκεν· οἱ ἦ ὀρθόδοξοι ὅτε πεμφθέντα ὅτε ἐαλκηδόνα εἶχον. πρὸ ἦ βασιλεύσαι Οὐαλεντινιανὸν, παρὰ Σαλουστίου τινὸς ἐχρηματίθη. ὁ δὲ ὑπέχετο μηδενὸς ἀποστύξασθαι ὧν ἐαυτὸς δέοιτο. γενομένου ἦ βασιλέως, ἐξ ἀπαιτοῦντος ὑπ' αὐτοῦ τὴν ὑπαρχίαν χρῶ, ἔφη, μὴ δοῦν τὸ ἐπαγγελιῶν φυλάττεσθαι πίστιν, ὅταν τοῦτο βλάβην φέρῃ τῇ πολιτείᾳ. τότῳ τῇ ἔτει ἐγεννήθη παιδίον γυναῖκα Θηλυκὸν ἔξω τοῦ πόλεως Ἀντιοχείας, ἔχον δύο κεφαλὰς, διεσταλμένας ἀπὸ τραχήλου.

D Τῷ δευτέρῳ ἔτει ἡ βασιλεία Οὐαλεντινιανὸς, Λιβέριος ἐπίσκοπος Ρώμης, Αθανάσιος Αλεξανδρείας, Μελέτιος Αντιοχείας, ἐξ ὁ Σαμοσατέων Εὐσέβιος, ἡ ἐξορίας ἀνακληθέντες, ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ διέπρεπον. ὧν ἦ Αρειανῶν προέστανται ἐν Αλεξανδρείᾳ Λύκιος, Αντιόχου, ἐξ Εὐζώϊος. Παυλῖνος δὲ τῶν ἑτέρων μέρος, ὧν ὀρθοδόξων ἓς δύο δόγματα, ἐξ τὰ ἄλλα Μελέτιος προέστατο.

E

Τῷ τρίτῳ ἔτει Προκόπιος ἀντῆρεν, ἀνῳλίας Ἰουλιανῦ. ϗ ἐπὶ Νικωπολίας ἐλθών, ϗ πλείσῳ σφαγῇ φραξάμενος, φόβον ἐνεποίησε τῇ Οὐάλεντι Ϛ τὸν ϗ᾽ τῷ ἐκκλησιῶν διωγμὸν ἀπῆκεν. ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἕως Προκόπιον φονεύσαντας οἱ ἴδιοι στρατιῶται, Ἄγγελος ϗ Γόμαρις. ϗ ὁ μὲν Προκόπιον εἰς δύο καταδήσαντε δένδρα, βιαίως καπασείσαντ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφέσαντας, ἔφησε τῷ δίκαιον κεῖμαι τῷ Θεῷ, ἔτι ἀναξίῳ δόξαν. τὸν ϗ Χαλκηδόνος τὰ ὑπολειφθέντα τείχη καθεῖλεν, ὑπεραπειλούμενον τῷ Χαλκηδονίων τὸ Προκοπίου. ὧν περ καπαλυομένων, εὑρέθη εἰς τὰ θεμέλια ἐπὶ πλακῶν γεγραμμένος χρησμὸς ὅτος·

* ἱερὸν Zon.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ νύμφαι * ἱερὸν κατὰ ἄστυ χορεύσῃ
Τερπόμεναι φάσγανα ἐφεστῶσαι κατ᾽ ἀγυιάς,
Καὶ τοῖχος * λιξοῖσι πολύφονον ἔσσεται ἅλμαρ,
Δὴ τότε μυελὸς φῦλα πολυσπερίων ἀνθρώπων,
Ἀγελαι μαργαίνοντα, κακὸν ἐπιειμένα ἀλκὴν,
Ἰσρευ * Κιμμερίοιο πέρην ἐβάπτισε σιὼ αἰχμῇ,
Καὶ σκυθικὴν ὀλέσει χώραν ϗ Μυσίδα γαῖαν.
Θρῄκιός δ᾽ ἐπιβάσῃ σιὼ ἑλπίσι μανομένοισιν,
Αὐτῶ κεν βιότου τέλος κηὐ πότμον * ἐπίσπῃ.

* λιξοῖσι Socr.
* λαυτροῖο Socr.
* καλλιρόοιο Socr.
* ἐπίσπου. Zon. Socr.

Καὶ δὴ ἐῖχεν ἅπαντα ὕπως. ὡς δὲ μετὰ τὴν εἴκην Προκοπίου ἐπαλῆλθεν Οὐάλης, φιλοτιμεῖται τὴν πόλιν ὑδάτων πλῆθει, καπασκευασάμενος ὀλκόν, ὃν Οὐάλεντα ὠνόμασε. ϗ ὁ τότε τῆς πόλεως ἔπαρχος Ϛ ἐκ τῶ γεγονότος τῇ πόλει χαρὰν ἐπιδεικνὺς, συμφώνων καπασκευασάμενος ἐν τῇ Ταύρῳ, τῇ μιγίθει τῆς πόλεως ἄξιον, ἱερομηνίαν ἐπέλασεν, ἀναχώσας ἅπαντα τὸν λαόν. ϗ τότε ὁ μαυρὰν τὴν ἐκ τῆ βαρβάρων ἀκολουθησεν ὕδη, καθὼς τὸ γράμμα ἐχρησμολόγησεν, ἐπιχυθέντων μὲν τῇ Θρᾴκων, μῆ δὲ πάντα δαπανηθέντων περὶ αὐτὸν. Ϛ πάλιν νῦ τὸ ἐκκλησιῶν Οὐάλης κτίσιτας σεισμὸς ϗ γίγνεται καθ᾽ ὅλης τῆς μίγας, ὡς Ϛ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πλοῖα προσορμισμένα τῇ αἰγιαλῷ, ἐπάνω γενέσθαι τῆ μεγάλων τειχῶν. Ναυτικοὶ δὲ τινες ἐξηγήσαντο, ὡς κατ᾽ ἐκείνην τὴν ὥραν μέσον τὸ Ἀδρία πελάγους πλέοντας, εἰς πυθμένα καθῆσαι τὰ πλοῖα, ϗ μῆ βραχὺ πάλιν ἐλθεῖν τὸ ὕδωρ, ϗ ὕπω πλεῦσαι.

Τῷ δ᾽. ἔτει πὸ ἀγωγὸν τῶ ὑδάτος οἰκοδομεῖ, ὃν Οὐαλεντιανὸν ὠνόμασε. πότῳ τῇ Οὐαλεντινιανῷ γαμὶ προσῆλθε, Βερνίκη λεγομένη, λέγουσα ὑπὸ Ῥοδωᾶ φαπροσίτε ἐξῃρπαγῆναι ϗ οὐσίαν. ὡς κείνης ὁ βασιλεὺς, ἀποδοῦναι αὐτῇ τὰ ἴδῃ προσέταξε. τῶ ϗ φαπροσίτε μὴ πειθομένε, προσῆλθε ϗ γυνὴ τῇ βασιλεῖ ἐπὶ ἱπποδρομίᾳ, ϗ Ϛ ἀπείθειαν ἐξέπεσε τῇ βασιλεῖ κελεύσαντος ὁ βασιλεὺς πυρὰν ἐν τῇ σφενδόνῃ ἀναφθῆναι, κηὐ τὸν φαπροσίτε αὐτὸς ἁρπάσας ἐν αὐτῇ καπαλέαι, τῇ δὲ γαμικὴ τῆ οὐσίαν αὐτῶ πᾶσαν ἀποδοῦναι.

Τῷ ε. ἔτει Οὐαλεντινιανὸς, χείρονα διωγμὸν Οὐάλης μῆ Εὐδοξίῳ τῶ ἀσεβῦς, ὑπὲρ Ϛ Ἑλληνισῶν φρὸς τοὺς ὀρθοδόξους ἐποίησε.

Καὶ τῷ ἕκτῳ ἔτει, φρεσβείας ἀπέστειλαν οἱ ὀρθόδοξοι φρὸς Οὐάλεντα, ἄνδρας ἱερατικὺς π᾽. ὧς πάντας σιὼ τῇ πλοί φυφαφθῆναι Οὐάλης ἐκέλευσε. ϗ πάντες σιὼ τῇ πλοί καπεφλέχθησαν, μέχρι Δακιβύζου τὸ πλοῖα ἐξηρτίσαντος.

Ἐν τῷ ζ᾽ ἔτει, Οὐάλης ὁ μιαρὸς πᾶς Ἕλλησι δόσιας δίδωκε, θυσίας ϗ πανηγύρεις ἐπιτέλειν. ὡσαύτως κηὐ Ἰουδαίοις ἐτίμα. μόνος ϗ τῶς ὀρθοδόξους, ϗ τὰ τῆς λατρείας ἐκκλησίας ἐν δεινῶς διώκων.

Τῷ ὀγδόῳ ἔτει Οὐαλεντινιανῦ, ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς

A Tertio anno Procopius conſobrinus Juliani ſeditionem movit : maximoque cum exercitu ad Natolium uſque progreſſus, Valenti terrorem incuſſit : quæ res ejus contra Eccleſium furores aliquantum repreſſit. Mox a ſuis ducibus Angelo & Gomare Procopius proditus fuit : & a Valente duobus arboribus alligatus, violenter diſcerptus. Idem proditores ferra diſſecuit, divina eos vindicta inſequente, quod homini indigno tuviſſent. Chalcedonis quoque, quod cives Procopium tutati eſſent, reliquos muros dejecit. quibus proſtratis, ad fundamenta repertum eſt oraculum hoc tabulis inſcriptum.

Procopii rebellio. Edit. Pariſ. pag. 320.

Cum ſertis vedimita ſacræ per compita ducent
Urbis lætitia Nymphæ exhortante chorearum :
Auxiliumque ferent mutæ cum triſte lavacris :
Tum ſævi vario populi ſermone loquentes,
Immenſa turba, etudeli robore freti,
Cimmerium armati tranſmittent protinus Iſtrum,
Vaſtabuntque agros Scythicos, & Myſida terram.
Poſt ubi Threjciot ſpes turbida tangere fines
Juſſerit, exitio mox conſumentur atroci.

B

Omnia ex impleta ſunt. Num victo Procopio, Valens reverſus, magnifico Urbem aquæductu exornavit, quem Valentem appellavit, unde magna aquæ copia urbi fuit. Ac tunc præfectus urbis gaudium ejus beneficii cauſa obortum ut oſtenderet, Nymphæum condidit in Tauro magnitudine urbis dignum, diemque feſtum egit, ac populum convivio excepit. Neque multo poſt barbaricæ gentes, ut in oraculo erat, in Thraciam eſſatæ, ibique conſumptæ ſunt. Rurſum Valens inde eccleſiam infeſtat. Terræmotus tunc per totum orbem ingens fuit, adeo ut ad litus Alexandreæ ſubductæ naves, ſupra magnum murum fuerint elatæ. Et nautæ narravetunt, cum medium Adriaticum mare navigarent, naves ipſorum ad fundum deſediſſe, mox que revertæ aquæ navigationem confeciſſe.

C

Quarto anno aquæductum extruxit, cui Valentiniano nomen eſt. Valentinianum acceſſit mulier, Berenice nomine, conquerens ſuas facultates ſibi eſſe a Rodano præpoſito ereptas. Imperator cauſa cognita, mandavit ut mulieri ſua redderentur. Cum autem præpoſitus non faceret Imperata, rurſus Valentinianum in Circo mulier compellavit, ac de contumacia præpoſiti retulit. Eam Imperator * rogo in Funda extructo, ut erat veſtitus, comburi juſſit, mulierique ejus bona omnia adjudicavit.

D

Rodanus præpoſitus punitus.

* in τῇ σφενδόνῃ. pag. 311.

Quinto anno, Valens cum Eudoxio Græcorum cauſa Chriſtianos acerbius quam ante perſecutus eſt.

Sexto anno, Chriſtiani ad Valentem legatos miſerunt, viros pontificiæ dignitatis x & c. quos ille omnes una cum navi juſſit eremuri, quæ uſque ad Dacibyzam perduravit.

E

Valens Chriſtianos vexat, 376

Septimo anno, ſceleſtus Valens Græcis licentiam dedit ſacrificandi, & feſtos dies agendi. Quin & Judæis in honore habuit. Solos Chriſtianos & Apoſtolicas eccleſias graviter vexabat.

Octavo Valentiniani anno, Valens Antiocheam Syriæ veniens, Chriſtia-

nis atrocia maleficia intulit, multos gladio trucidans, alios [in profluente Oronte mergens. Sic & Edeſſæ Chriſtianos turmatim capiens necavit. Quo tempore quædam Chriſtiana mulier ſuum filiolum propere trahens: Eam, inquit, mea proles, tempus eſt veritatem ſanguine noſtro obſignandi, moriamur Chriſti cauſa. Hoc factum Valenti padorem incuſſit, & malum ſedavit, Deo numinum ita dirigente. Similiter eriam in Cappadocia eccleſias Arianis tradere ſtuduit, arrepta controverſiæ occaſione, quæ interceſſerat magno Baſilio, tunc presbytero Cæſareæ, cum Euſebio epiſcopo, qui ad æmulationem veræ religionis inſtigabat.

Athanaſii mortis

Nono anno, cum laborioſus ille Athanaſius quadraginta annos epiſcopatu functus, multis perſecutionibus & certaminibus propter Chriſtum vexatus, ad Dominum commigraſſet, Petrus in epiſcopatum eſt ſubrogatus. Hunc Ariani abegerunt, multique eo tempore Chriſtiani impie ſunt excruciati, multique inter torturas expiraverunt. Eodem anno Baſilius Magnus Cæſareenſis eccleſiæ epiſcopatum adeptus eſt, Euſebio pie defuncto.

D. Ambroſius.

Decimo anno, Ambroſius Mediolani in epiſcopatu Eudoxio ſucceſſit, cum ibi degeret Valentinianus imperator. Quippe Ambroſium, cum is miſſus eſſet ad rixas hæreticorum componendas, eriamnum cathecumenum, populus depopoſcit, baptizaroque epiſcopatum Mediolanenſem eredidit. Id cum Valentiniano Imperatori eſſet indicatum, Gratias, ait, tibi ago Domine Deus omnipotens, quod cum ego huic viro corpora hominum commiſiſſem, tu ei animas commendaviſti, iraque meum ſuffragium approbaſti. Cum autem totus Occidens Trinitatem conſubſtantialem profiteretur, Valentinianus rogatus concilium in Illyrico coegit, inque eo fidem Nicænam confirmavit. Edictum quoque miſit ad Aſiæ, Phrygiæ, omneſque Orientis epiſcopos, quo mandabat, ut ſtarent Concilii decretis: ſocios ſibi eo in edicto adſcribens. Valentem fratrem, & Gratianum filium ſuum. Tunc & Gregorius theologus Conſtantinopolitanæ eccleſiæ præfectus eſt Baſilio, Meletio, ac reliquis, qui pro vera religione propugnabant auctoribus. Quod niſi la mature urbem revocaſſet, utique totam Ariana & Eunomiana lues occupaſſet, cum jam tum omnia templa ea infecti obtinerent, excepto ſanctæ martyris Anaſtaſiæ oratorio. Arianorum tunc fuit epiſcopos Demophilus. Eodem tempore Gregorius Nyſſenus, & Petrus, fratres Baſilii, clarnerunt. Cæterum Valentinianus fratri Valenti pravas de rebus ſacris opiniones exprobravit: neque ei poſtulanti auxilium adverſus Gothos miſit, homini contra Deum pugnanti auxilium ferendum eſſe negans.

Edit. Pariſ. pag. 322

Greg. theolog.

Valentiniani mors.

Anno ſui imperii XI Valentinianus magnus hoc modo deceſſit. Sauromatæ ab ipſo victi, petendæ pacis cauſa legatos miſerant. Quos cum ipſe examinaret, reſponderunt ſe omnium eſſe primos neque potiſſimos. Imperator, cum iſti dicerent ſe omnium præſtantiſſimos in conſpectum ejus veniſſe, magna vi ex-

A Συρίας ἐλθὼν Οὐάλης, πάνδεινα κακὰ τοῖς ὀρθοδόξοις ἐνεδείξατο, πολλοὺς μὲν ἄντλῳ μαχαίρᾳ, ἄλλους ὑποβρύχιους ἐν παραῤῥύτῳ ποταμῷ Ὀρόντῃ ποιήσας. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν Ἐδέσσῃ τὸ πλῆθος τῶν ὀρθοδόξων συλλαβὼν, ἐφόνευσε. ἔ τις γυνὴ ὀρθόδοξος, τὸ ἴδιον παῖδιον ἕλκυσα σπουδῇ ἔλεγε· δεῦρο παῖον, καιρὸς μαρτυρίας, μαρτυράσωμεν ὑπὲρ τῆ Χριςῦ. τότε τὸν Οὐάλεντα ὄκνος ἔσχε, καὶ τὸ ἄλογος ἐκώλυσε, διὰ δηλαδὴ τοῦτο οἰκονομήσαντος. ἐμοίως καὶ ἐν Καππαδοκίᾳ τὰς ἐκκλησίας Ἀρειανοῖς παραδοῦναι ἐπιθέμενος, ὡς ἐναντιώσεως δραξάμενος, ἃς ἔχε παρὰ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ Ἰουλιανὸς, ἀρισβυτέρῳ τότε τυγχάνοντος τῆς ἐκκλησίας Καισαρείας, καὶ Εὐσεβίῳ τῷ ἐπισκόπῳ διηγείραντος εἰς ζῆλον ὀρθοδοξίας.

B Τῷ δὲ θ'. ἔτει, τῆ πολυαθλου Ἀθανασίου πρὸς τὸν ἴδιον ἐκδημήσαντος, ἐπισκοπήσαντος ἔτη μς'. ἐν διωγμοῖς δὲ ἐ πὸς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶσι, Πέτρος τὴν ἐπισκοπὴν διεδέξατο. ὃν οἱ Ἀρειανοὶ ἐπέλασαν. τότε πολλοὶ τῶν ὀρθοδόξων ἀθλίως ἐκάθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἐν βασάνοις ἐτελειώθησαν. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει καὶ ὁ μέγας Βασίλειος τῆς Καισαρέων ἐπισκόπησεν ἐκκλησίας, τῶ Εὐσεβίου εὐσεβῶς κοιμηθέντος.

C Τῷ ί. ἔτει, Ἀμβρόσιος μετὰ Εὐδόξιον τῆς ἐκκλησίας Μεδιολάνων ἦγήσατο, Οὐαλεντινιανῶ τῶ βασιλέως ἐκέσει ἐλθόντος. ἦ γὰρ τὸν Ἀμβρόσιον ἐπὶ τῆ ῥαδιουργῆσαι τῶν ἀμφισβατουμένων αἱρετικῶν τὰς ἔριδας λυσείλαπα, ἔτι κατηχούμενον ὄντα ἐξαιπσάμενος ὁ λαὸς ἐβάπτισε, καὶ ἐπίσκοπον Μεδιολάνων ἐποίησεν. ὅπερ ἀκούσας Οὐαλεντινιανὸς ὁ βασιλεύς· χάρις σοι, ἔφη, ὦ δέσποτα Θεὲ παντοκράτωρ καὶ σῶτερ ἡμέτερε, ὅτι τῷδε τῆ ἀνδρὶ ἐγὼ μὲν σώματα, σὺ δὲ ψυχὰς ἀνθρώπων ἐνεχείρησας, ἔ πιστῆ τὰς ἐμὰς ψυφους διοικίας ἀπέφηνας. τῆς δὲ δύσεως πάσης Τελέδα ὁμοῦσιον ἀποβέβυσης, χειροῦται Οὐαλεντινιανὸν, καὶ ἐποίησε σωίοδον ἐν τῆ Ἰλλυριῶ, καὶ τλῶ ἐν Νικαίᾳ πίσιν ἐκύρωσεν. Ἐδίκτον δὲ ἔγραψεν Οὐαλεντινιανὸς πᾶς ἐν Ἀσίᾳ ἔ Φρυγίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῆ ἀνατολῆ ἐπισκόποις, ἐμμένειν τοῖς ὡρισμένοις παρὰ τῆς συνόδου παρεγγυώμενος, κοινωνὸς αὐτῶ ἔ Οὐάλεντα τὸν ἀδελφὸν καὶ Γρατιανὸν τὸν υἱὸν ἀποκλαβόμενος ἐν τῆ ἐδίκτῳ. τότε καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τῆς Κωνσταντινοπόλεως ἐκκλησίας ἀρχὴν, παῖς Βασιλείου τῶ Μελετίου καὶ τῶ λοιπῶν τῆς ὠσιβείας ὑπερμάχων εἰσηγήσατο. ὧ εἰ μὴ φθάσας τλῶ πόλιν ἀνακαλέσατο, πᾶσα ἂν τῆς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου λοίβης ἐπλήρώθη. πάσας γὰ τὰς ἐκκλησίας αὐτοὶ κατέσχον, πλὴ τῆ τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἀναστασίας. ἐπίσκοπος δὲ τῶ Ἀρειανῶν τῶ Δημόφιλος. Γρηγόριος δὲ καὶ Νύσσης, καὶ Πέτρος, ἀδελφοὶ Βασιλείου, διέλαμπον. Οὐαλεντινιανὸς δὲ αἰτιᾶται Οὐάλεντα τὸν ἀδελφὸν, ὡς κακόδοξον, μὴ πέμψας αὐτῆ βοήθειαν κατὰ τῶ Γότθων αἰτοῦντι, ἀλλ' εἰπὼν, ὡ θέμις ἐπαμύνειν ἀνδρὶ θεομάχῳ.

D Τῷ ιδ'. ἔτει, Οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ἔτη ιά'. ξόπῳ τοιῶδε. οἱ Σαυρομάται ὑπ' αὐτῶ ἀττηθέντες, αἰτιᾶσθαι πρὸς αὐτὸν ἔπεμψαν, αἰτοῦντες εἰρήνην. αὐτὸ δὲ τούτους ἐρωτῶντος, εἰκότες οἱ Σαυρομάται, πῶπι εἰσὶν ἀριστοι, ἔ αὐτῶν εἰπόντων, ὅτι τοὺς κρείττονας πάντων ἀνδ ἔχεις καὶ ἐρᾷς· ἀπαράξας βαίας

ἔρη· διὰ Ρωμαίων ἡ βασιλεία ὑπομένει εἰς Οὐα- A
λεντινιανὸν λήξασα, οἱ Σαυρομάται τοιοῦτοι ὄντες
οἱ ἀφόρητοι, Ρωμαίοις καπηλεύσονται. ἐκ δὲ τῆς
τοιαύτης τῆ τε φωνῆ τῆ χειρῶν φλοιβὸς ῥαγείσης,
καὶ πλείονα ἀναδύντος αἵματος, ἐν τινι φρουρίῳ
Γαλλίας ἔπεσεν.

Καὶ ἀναγορεύεται Ρωμαίοις Οὐάλεντα τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ Αὔγουστον, ὃς ἐφάπαξ ἔτη γ'. ἐπὶ αὐτοῦ οἱ
Γότθοι περάσαντες τὴν Μαιώτιδα λίμνην, ἐλάσαν
ἀγριαμένης αὐτοῖς, ἦλθον εἰς τὴν Θρᾴκην· καὶ δύο
γίγνονται μέρη, ἀλλήλοις ἐμάχοντο. ἐν συμπαχίαι
αἱμάσσεται οἱ τοῦ ἑνὸς μέρους παρὰ Οὐάλεντος, ἔτυ-
χον ὑποχίσεως τῷ Χριστιανῶς; γινόμενοι. ὅθεν καὶ βαπτι-
σθέντες, Ἀρειανοὶ ὄντες ἐπίστευσαν, καθὼς ἦν καὶ Οὐά- B
λης. μετὰ τοῦτο ἄνω ἐν Συρίᾳ τοῦ Οὐάλεντος ἡγε-
μεύοντος, οἱ Σκύθαι περάσαντες κατὰ τῆς πόλεως
εἰσέρρηξαν, τὰς ἀπωθὲν μὴ φυλάξαντες μετὰ τὸ βα-
πτισθῆναι αὐτούς. τοῖς αὐτοῖς ἔστιν ἃ τῶν Μασσαλι-
ανῶν αἱρέσεις (ἀγνῶ Εὐχιτῶν, ἢ Ἐνθουσιαζῶν, τῶν
καὶ Βογομίλων) ἐφύη. Οὐάλης δὲ πάσας τὰς ἐκκλη-
σίας πορθῶν, ἦλθεν εἰς Καισάρειαν, κατὰ τὸ μεγά-
λα Βασιλεία μανούμενος. ἔφραξε δὲ, οἷα καὶ
ὁ μέγας Γρηγόριος εἰς τὸν ἐπιτάφιον τῷ μεγάλῳ Βασι-
λείῳ ἔλεξεν. ὅτε τὴ Γαλάτης, υἱὸς Οὐάλεντος, τὴ ἡ
σύμβιος Δομνίκα, νόσῳ χαλεπῇ ἐχειμάθη. φῶς C
τινες, Δημοσθένης τινὸς τῶν ὀφφικίων Οὐάλεντος, ἐν
τῇ ἀμιλίᾳ τῇ φῶς Οὐάλεντα μεμφομένῳ Βασίλειον,
τὴ βαρβαρίσαντος, εἰπεῖν τὸν διδάσκαλον· ἰδοὺ ἐδεσ-
σάμεθα τὴ Δημοσθένους ἀγράμματον.

Τῷ τρίτῳ ἔτει, πάλιν ἐξῆλθον οἱ Γότθοι εἰς τὴν
Ρωμαίων γῆν, ἐ ἀριθμὸν πολλὰς ἐπαρχίας, Σκυ-
θίαν, Μυσίαν, Θρᾴκην, Μακεδονίαν, Ἀχαΐαν, ἐ
πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὑπὲρ τὰς ἑκάστου ἐπαρχίας. ἐ-
θεάθησαν δὲ ἐν τῇ ἀέρι ἄνδρες ἵππαλοι, ἐσχηματισμέ-
νοι ἐν ταῖς περίλαις. ἐγεννήθη δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ παι-
δίον ἑπτάλιες μὲν τὰ ἀλομυρῆ, ὀφθαλμὸν δὲ ἔχον ἕνα
ἐν μέσῳ τῷ μετώπῳ, χεῖρας δὲ τέσσαρας, τὴ πόδας
δ'. τὴ πώγωνα. Λιβάνιος δὲ ὁ σοφιστὴς, ἐ Ἰάμβλι-
χος ὁ Πρόκλου διδάσκαλος, ἐπεύσαν τὴν λεγομένην D
ἀλεκτοριμαντείαν. γράψαντες γὰρ τὰ αδ'. γράμματα
ἐπὶ κόνεως, τὴ ἐπιθέντες καθ' ἕκαστον γράμμα κόκκον
σίτου, ἀπέλυσαν ἀλέκτορα ἐπὶ τὰ γράμματα, τὴ
ἔλαβεν ὁ ἀλέκτωρ τὸν ἐν τῇ Θῆτα κόκκον, ἔφαγε τὸν
ἐν τῇ ι', τὴ ὁ, τὴ τὸν ἐν τῇ δ'. ἐξέφρησε ἃ πᾶσαν μαν-
τείαν ἀμφίβολος. ταῦτα δὲ τὰ τοιαῦτα ἀπατηλά-
τῶν μαθὼν Οὐάλης, πολλὰς Θεοδοσίους τὴ Θεοδότους
τὴ Θεοδώρους, τὴ τὰς ὁμοίως ἐγκειμένους τοῖς γράμμα-
σι τούτοις ἀπὸ τῆ ὁμοίου ἀσεβείας ἐκόλασεν. Ἰάμ-
βλιχος δὲ φοβηθεὶς, φάρμακον πιὼν ἀπέθανε. μα-
θὼν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Οὐάλης περὶ τῆ Γότθων, ἦλ-
θεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. ὑβριζον δὲ αὐτὸν οἱ Βυζάν-
τιοι, ὡς ἀναιδῆν τὴ συγκολάκων. ἐξερχόμενον δὲ αὐ- E
τὸν φῶς τὸν Γότθων πόλεμον, Ἰσαάκιος τὶς μο-
ναχὸς τῆ μεγάλου χαλινὸν τοῦ ἵππου Οὐά-
λεντος, ἔφη φῶς αὐτόν· πῦ ἐξέρχῃ βασιλεῦ, κατὰ
Θεοῦ τραπεύμενος, τὴ Θεὸν ἔχων αὐτίπαλον; τοῦτον
ἐργάσεις Οὐάλης φωρᾷ παράδοκον, ἀπελάσας δά-
νατον εἰ ἐπαείλθοι· φῶ ᾧ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, ἐθαύ-
μασεν κατ' ὄναρ ἄνδρα τινὰ, λέγοντα αὐτῷ.

Τάχος βάδιζε φῶς Μίμαντα τὸν μέγαν,

clamavit: Male agitur cum Romano imperio, quod Io Valeotinianum desiit, cum Sauromatæ, tali homines conditione, omniumque mortalium maxime miserabiles, adversus illud insurgunt. Qua ex contentione vocis & manuum plausu vena rupta, cum sanguinis plurimum ejecisset, in quodam Galliæ castello vitam reliquit.

Exinde Romani Valentem ejus fratrem Augustum salutant: is imperavit triennium. Eo imperante, Gothi trajecta Mœotide palude, præeunte cerva, in Thraciam veneruot: Inque duas divisi partes, bellum altera alteri fecerunt. Altera pars a Valente suppetias postulavit, promittens se Christo nomen daturam: iisque potiti, baptizati Arianam religionem sunt secuti, quam & Valens colebat. Postea Valente in Syria agente, Scythæ amne transmisso, urbem, violatis post baptismum pactis, adorti sunt. Iisdem annis Massalianorum hæresis, quæ & Euchitarum & Enthusiastarum & Bogomilorum dicitur, orta est. Valens autem omnes ecclesias devastans, Cæsaream venit, contra Basilium Magnum furore incitatus, ac cum ea egit, quæ Gregorius Magnus in oratione Basilii funebri refert. Quo tempore etiam Gallus Valentis F. & Dominica Valentis uxor, gravi morbo afflicti sunt. Ad hæc, cum in colloquio cum Valente habito, quidam de coquis ejus, nomine Demosthenes, Basilium reprehendisset, essetque barbarice loquutus, ferunt Basilium dixisse: En vidimus etiam Demosthenem illiteratum.

Tertio anno rursus Gothi in Romanorum ditionem impressione facta, provincias viginti plures depopulati sunt, Scythiam, Mysiam, Thraciam, Macedoniam, Achajam, & universam Græciam. Viæ sunt etiam in aere effigies virorum armatorum, in nubibus expressæ. Et Antiochiæ puer natus est omnibus membris constans, sed oculum oculum in frontis medio habens, manus quatuor, totidemque pedes, ac barbam. Tunc Libanius sophista, & Jamblichus Procli magister, galli gallinacei divinationem instituerunt. Scribentes enim in pulvere ΑΑΙΝ elementa, ac cuivis granum frumenti imponentes, gallum iis immiserunt. atque is granum de littera ΤΗ, item de Ε, de Ο, & de Δ abstulit, itaque ambiguam designationem reliquit: quemadmodum id genus res solent impostorarum esse plenæ. Valens autem re intellecta, multos Theodosios, & Theodotos, & Theodoros, aliosque quorum nomina ab iisdem litteris inciperent, insontes supplicio affecit. Jamblichus metuens sibi, hausto veneno sibi mortem conscivit. Porro Valens Antiochiæ de Gothis certior factus, Constantinopolin venit: ibique eum cives, ut effœminatum & bellifugam conviciis proscidерunt. Eumdem ad bellum contra Gothos exeuntem, Isaacius, unus magnorum monachorum, arrepto equi fræno ita monuit: Quorsum vadis Imperator, contra Deum expeditionem faciens, eumque habens adversarium? Iratus Valens, eum in custodiam tradidit, minatus se a reditu supplicium de ipso sumpturum. Ante suum interitum Imperator per quietem vidit virum quemdam, ita sibi dicentem.

Celeriter ad magnum Mimantem miser abi,

VALENS fratris collega.

Edit. Paris. pag. 383.

Gallus.

Basilius.

Gallicinii divinatio.

Stacii monachi libertas.

Mimas.

Te mortis atrox ibi terripuit exitus.

Somno ſolutus, quæſivit, quiſnam eſſet ille Mimas? quemdamque doctum ad ſe vocatum, percontatus eſt ea de re. Is reſpondit, Mimantem eſſe maximum Aſiæ montem, qui non procul inſula Chio in mare procurrat, cujus & Homerus fecerit mentionem in Uliſſea, his verbis:

——— *Ventoſum pone Mimantem.*

Lib. 9.

Tum Imperator: Quid, inquit, attinet me ad eum montem proficiſci, ut ibi moriar? Hæc eſt dæmonum impoſtura, & fallacium ſimulacrorum infomnium. Paulo poſt in Thraciam eduxit, ibique cum Scythis acie congreſſus, ingenti prælio victus, in quemdam pagum confugit: Ingreſſuſque cellam in qua paleæ repoſitæ erant, cum iis quos fugæ habebat comites, ibi ſeſe abdidit. Scythis autem, qui occultatos ibi ignorabant, ignem domui iſti injicientibus, quorquot ibi latebant, omnes cremati & in cineres redacti ſunt. Poſtea digreſſis hoſtibus cum quidam corpus Imperatoris quærerent, repererunt in domo in quam ſe abdiderat ille, ſepulchrum antiqui cujuſdam ita inſcriptum: HEIC SITUS EST MIMAS MACEDO DUCTOR EXERCITUS. Divinus autem Iſacius in cuſtodia detentus, puritate animæ ſenſit fœtorem, dixitque: Ita miſer Valens jam comburitur, quod ejus dictum, ab iis qui a fuga redibant confirmarum eſt. Fuit Valens ſtatura mediocri, moribus contumacibus & ſuperbis, & ad fundendum ſanguinem promptiſſimo animo, ac ab omni miſeratione & humanitate alieno: rationique ſua auſteritate tenebras obducebat, homo nullius diſciplinæ particeps. Uxor ejus Dominica, Arianam ſectam ſervidiſſime colebat.

Edit. Pariſ. pag. 374.

Valentis interitus.

GRATIANUS Imperator.

Gratianus Valentiniani filius Imperavit ſolus annos tres, & alios totidem Theodoſio collega. Nam Byzantio miſſi ad Gratianum legati fuerant in Pannoniam, imperatorem urbi poſcentes. Datus eſt ergo Theodoſius Magnus, Imperator declaratus. Is imperavit annos XVIII, menſes V, dies IV. Sub Gratiano tantus fuit terræmotus Alexandreæ, ut aqua maris procul ſe a littore ſubduxerit, naveſque in ſicco deſtiterit. Ad quod inſolitatum ſpectaculum cum magna hominum multitudo accurriſſet, aqua ſubito magna vi rediit, & ΣΟΟΟ mortales ſubmerſit. Eodem tempore magna etiam pars Cretæ, Achajæ, Bœotiæ, Epiri, ac Siciliæ periit, maris alluvione, cum quidem naves in montes ſunt ejectæ ad centum utique a littore ſtadia.

Terræmotus.

Cæterum Maximianus quidam Britannus, cum ſe præterito, nulloque honore affecto, videret Theodoſium a Gratiano Imperii conſortem aſſumptum, Britannos in Gratianum excitat, mittitque contra eum Andragathium. Andragathius lecticæ operta vectus, rumorem ſpargit Gratiani uxorem ex Britannia, ea advehi. Uxoris ergo amore Gratianus ad lecticam aggreſſus, cum eam aperuiſſet, Andragathium intus offendit, cujus juſſu a militibus ad hoc comparatis illico trucidatur. Gratianus tanta fuit jaculandi peritia, ut quidam dicerent, ejus ſpicula eſſe mente prædita. Corpus ejus in Imperatoria monimenta Theodoſius retulit.

Gratiani mors. pag. 315.

Frater autem Gratiani ſuperſtes,

Ενθα μόρος σε δεινὸς ἁρπάσει πάλαι.

Διαπιπθεὶς οὖν ἀράπα, τίς ἐστι Μίμας; προσκαλισάμενός δέ τινα τῶν σοφῶν, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτοῦ, τίς ἐστι Μίμας; ὁ δὲ ἔφα αὐτῷ· ὄρος ἐστὶ, διάπυρα, μέγιστον τῆς Ασίας, προσεγγίζον τῇ Θαλάσσῃ, πλησίον τῆς νήσου Χίου· ὅ τινος καὶ Ομηρος μέμνηται, φάσκων ἐν Οδυσσείᾳ, παρ' ὑπημόντα Μίμαντα. καὶ ὁ βασιλεὺς τίς ἐμοὶ χρεία φησὶ τὸ τὸ Μίμαντος ὄρος, ἵνα ἐκεῖ τελευτήσω ἀπολλύων; τῶν πλείστη δαιμόνων, καὶ εἰδώλων ἀπατηλῶν ὄνειρος. καὶ μετὰ μικρὸν ἐξῆλθε τῆς Θρᾴκης, πολεμήσων τοῖς Σκύθαις. καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ ἡττηθεὶς κρᾶτος, φεύγει εἰς τινα χωρίον· καὶ εἰσελθὼν ἐν ἀχυρῶνι, μεθ' ὧν συνῆντο ἐκρύπτετο. τῶν δὲ Σκυθῶν πῦρ ἐμβαλόντων ἀγνοίᾳ τῶν κεκρυμμένων, πάντες οἱ ἐν τῷ οἰκήματι φυγόντες ἀπεπρώσθησαν, γενόμενοι σποδός. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν πολεμίων ἀναχώρησιν ἀναζητούντων τινῶν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, εὑρέθη ἐν ᾧ ἐκρύπτετο οἰκήματι, πάρος ἀρχαίου τινὸς ἐπιγεγραμμένος τύπος·

Ενταῦθα κεῖται Μίμας Μακεδὼν στρατηλάτης.

Ο δὲ Θεῖος Ισαάκιος ἐν τῇ φρυκῇ ὤν, τῆς δυσωδίας ἀπελάβετο τῇ τῆς ψυχῆς καθαρότητι. Ἐ ἔφα· ἴσως ὁ ἄθλιος Οὐάλης ἄρτι κατακαίεται. ὅπερ δὴ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπαληθύσθη ἐβεβαιώθη. διὸ ὁ Οὐάλης νῦν ἀλειτέαν δικαιοπραίαν ἔχων, αὐθάδης τὸν ζῆτον, καὶ ὑπερήφανος, καὶ πρὸς αἵματον χύσεις ἑτοιμότατος, ἦν τὰς φρένας ἀσυμπαθεῖς, ἡ πάσης ἐλέους ἀλλοτρίας, ἀυσκεία τὸν λογισμὸν σκοτιζόμενος, ἡ πάσης παιδείας ἀμέτοχος. γυνὴ δὲ τῶν Δομινίκα, Αρειανὴ ἠκριβωκυῖα.

Γρατιανὸς, ὁ υἱὸς Οὐαλεντινιανοῦ, αὐτοκράτωρ, ἐβασίλευσε μόνος ἔτη γ'. ἡ μὴ Θεοδοσίου ὕστερα τεῖα. ἀπὸ δὲ τῶ Βυζαντίου ἐπιμεθέντων πρέσβεις πρὸς Γρατιανὸν ἐν Παννονίᾳ καταρχόμενον, δοθῆναι αὐτοῖς βασιλέα. ἡ ἰδόντι αὐτοῖς ὁ μέγας Θεοδόσιος, ἀναγορεθέντες βασιλέα. ἡ ἐβασίλευσε ἔτη ιγ'. μῆνας ι'. ἡμέρας δ'. ἐπὶ Γρατιανῦ σεισμὸς ἐν Αλεξανδρείᾳ γέγονεν ἐπὶ πολὺν, ὡς ἐπὶ πολὺ ὑποχωρῆσαι τὸν Θάλασσαν, ἡ τὰ πλοῖα ἐπὶ ξηρᾶς ἑστάναι. πλῆθος δὲ πολὺ ἐπὶ τῇ παραδόξῳ θεάματι συνδραμὸν πόος, ἔ ὕδατος αἴφνης ἐπαναρύντος, πάντα μεγάλης ἀνθρώπων καταποντίσθησαν· ἡ τῆς Κρήτης δὲ ἡ Αχαΐας ἡ Βοιωτίας, Ηπείρου τε ἑ Σικελίας πλεῖστα μέρη ὑπολέσθαι, τῆς θαλάσσης ἀναθούσης, καὶ ἐπικλυσάσης αὐτὰ· ὡς ἡ ἐπὶ ἔ ὁρίων ἀπορριφῆναι πλοῖα, ἄχρι σταδίων ἑκατόν.

Μάξιμιανὸς δέ τις Βρεττανὸς, ὅτι τὸν Θεοδόσιον ὁ Γρατιανὸς βασιλέα ἐποίησεν, αὐτὸ μηδὲ μιᾶς τυχόντος τιμῆς, διήγειρε τοὺς ἐν Βρεττανίᾳ ἀπάρας Γρατιανῷ. ἡ Χαυσίλλιον Ανδραγάθιον κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἰσήλθεν ἐν φορείῳ κατασήμῳ, φαιζόν τὴν γυναῖκα Γρατιανοῦ εἶναι, ἐκ Βρεττανίας ἐπικόμισεν, ἧς τῇ ἀγάπῃ Γρατιανὸς κρατηθείς, τῇ φορείῳ προσῆλθε· ἡ ἀνακαλύψας, βλέπει τὸν Ανδραγάθιον, ὃς παραυτὰ ὑπὸ στρατιωτῶν παρεσκευασμένων ὕπνου ἐπὶ πᾶσι, Γρατιανὸν διεχειρίσατο. ὃς ἐπὶ ποσὸν διέσχως ἐπῆλθεν, ὡς λέγειν τινάς, τὰ Γρατιανῦ βέλα φρένας ἔχειν. μετεπέμψατο δὲ ὑπὸ Θεοδοσίου εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας.

Αδελφὸς δὲ Γρατιανῦ ὁμώνυμος τῇ πατρὶ Οὐαλε-

λυτιανῷ, ἔτι παιδὶ, τὸς ἐξορίᾳ ἐπισκόπους ἀνακαλέσατο, καὶ τὰς ἰδίας ἐκκλησίας ἀπέδωκεν αὐτοῖς, ἐκδιώξας τὸς Ἀρειανὸς, Δαμάσου τοῦ πάπα Ῥώμης αὐτῷ συμπράττοντος. τότε δὲ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος παῤῥησιαζόμενος τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἐδίδασκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς τὸ διάπλεων τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, ἔτι μικρὸν τυγχάνον, διὰ χρόνου δέ τινος μικρόν τι φῶς ἐκάστοτε ποιοῦντος. ἔνθα καὶ παράδοξα γίνεται θαύματα, ἐξ ἐμφανείας τῆς παναχράντου θεομήτορος ἡμῶν Θεοτόκου. διὸ καὶ ὧδε λέγεται ὁ ἐπώνυμος τοῦ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ναὸς ἀναστασις μὲν, διὰ τὸ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας λόγον ἐν αὐτῷ ἀναστῆναι. Ἀναστασία δὲ, διὰ τὸ συμβὰν εἰς αὐτὸν θαυματόργημα. λέγεται γὰρ, γυναῖκα τινὰ δοκεῖν πιστῶς ἀποθανεῖν. γνομένης δὲ κοινῆς ἐκφορᾶς τῶν ὀρθοδόξων, παύεται ἀναστᾶσα. μικρὰ δ' ὕστερον τοῦ τῶ δικηγόρου, ὕφορον ἐπὶ τῷ ὑιῷ Μαρκιανὸς ἀνοικοδομῆσαι, καθὼς ὁρᾶται.

Θεοδόσιος μέντοι βασιλεὺς, τῇ γένει μὲν Ἴβηρ ἦν, τῇ Εὐσεβείαν, ὠγυνὶς δέ τις, ἐξ Ἀμαισίας περὶ τὸς πολέμους. ὗτος δὲ θὸς τὸς ἐν Θρᾴκῃ βαρβάρους κατὰ κράτος ἐνίκησεν, δύσβιὸς ὤν, καὶ ὀρθόδοξος. ὗτος ἦν μὲν ἀνδρομιὴ τὸ σώματος σύμμετρος, ἄμεμπτος ἀπὸ ποδῶν ἕως ἀφελῆς, ὑπέρυθρος τῇ ὀφρυώπῃ, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα, τὴν ῥῖνα λεπτὴν καὶ ἐπίγρυπον, χαρίεις τὴν ὁμιλίαν, τὸν ξῆπον δὲ χαρίσασθαι. ἔσχε γυναῖκα ὀνόματι Πλακίλλαν, ἐξ ἧς ἔσχε Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον. ἧς πλάσασης, Γάλλαν ἀδελφὴν Γρατιανὸ ἔγημεν. ἐν Θεσσαλονίκῃ δὲ ὢν, τέσσαρσι πυρέτοις, βαπτίζεται ὑπὸ Ἀχολίου τοῦ ἐπισκόπου. ὃς νόμον ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξων τῆ ὁμοουσίᾳ ἔγραψεν, ὃν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπέστειλεν. ἐλθὼν δὲ ἡ αὐτὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Δημοφίλῃ ἐδίδασκεν, ὃ ὑποστὰς ὁ Ἀρείᾳ πλάνης, ἢ ταχέως τῆς ἐκκλησίας ἐξελθεῖν. ὁ δὲ ὑπὸ πλῆθος τῆ Ἀρειανῶν συνάξας, ἔξω τῆς πόλεως ἐκκλησίαζεν, ἔχων τὸν Λούκιον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον Ἀρειανὸν σαφῶς αὐτῷ. τῇ δ' ὕστερον ὁ Θεὸς Γρηγόριος, μεθ' ὧν αὐτὸς τῶν ὀρθοδόξων πίστιν ἐφύτευε, τὰς ἐκκλησίας πάσας παρέλαβε, πεσοῦσαν ὑπὸ τὸν μικρόν τι χρὸς ἀσεβοῦντων αὐτὰς τῶν Ἀρειανῶν.

Τῷ ἑ. ἔτει Θεοδοσίᾳ, ἐν Ἀντιοχείᾳ ἔτεκε γυνὴ ἐν ταυτῇ παιδία τέσσαρα ἀῤῥενικά· ἐπέζησε δὲ μόνως δύο, καὶ ἀπέθανεν ἓν ἐπὶ ἑνὶ τὰ τέσσαρα.

Τῷ ἑκτῷ ἔτει, ἡ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία δευτέρα συνόδος, τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, ἐν Κωνσταντινουπόλει συνῆλθεν, ὅρος βεβαίωσιν τῶν ἐν Νικαίᾳ δογματισθέντων, καὶ κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου· ὑπῆρχον δὲ Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, Μελίτιος Ἀντιοχείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. ἀναθεματίζεται δὲ Μακεδόνιος, καὶ τὸ ἁγίῳ Πνεύματος βλασφημῶν· καὶ συὺ αὐτῷ Σαβέλλιος καὶ Ἀπολινάριος, ἔτι δὲ Ἄρειος καὶ Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, Εὐζώϊός τε καὶ Ἀκάκιος, Θεόγνις καὶ Εὐφρόνιος, καὶ οἱ λοιποὶ αἱρετικοί. ἀπέσχε δὲ ἡ δευτέρα συνόδος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἔτη ξ. Γρηγορίῳ δὲ τῷ Θεολόγῳ τῶν ἐπισκοπῶν Κωνσταντινουπόλεως ἡ συνόδος ἐκύρωσεν, ὡς πολλὰ καμόντι, καὶ τῆς λύσης τῶν αἱρέσεων τῆς ἐκκλησίας ἐλευθερώσαντι. τινὰς δὲ τῶν ἐξ Αἰγύπτου μαθὼν ὁ μακαρίτατος, τῇ πράγματι φθονήσαν-

Cedrea.

Patris Valeotiniani nomen gerens episcopos ab exilio revocat : suasque iis reddit ecclesias, profligatis Arianis . qua in re est a Damaso Romano Papa adjutus . Tunc & theologus Gregorius majori eum libertate vectitatem Constantinopoli docuit , in oratorio sanctæ Anastasiæ , quod adhuc erat exiguum , decenolum ibi & paulo amplius moratus . Ibi quoque inaudita miracula sunt edita a castissima Dei genitrice . duplex enim perhibetur ratio nominis templi sanctæ Anastasiæ . Una, quod ibi resurreait veræ religionis doctrina : altera , a miraculo ibi edito. fertur enim , quamdam mulierem de sublimi lapsam expiraſſe , & Christianorum publicis precibus in vitam revocatam . Id oratorium cum eo tempore esset parvum , postea temporis pius Imperator Marcianus ad eam molem extruxit , qua nunc visitur. VALENTINIANUS junior Imp. N. Anastasia sanctum.

Theodosius Imperator natione fuit Hispanus , nobilis , & bello admirandus , pius & veræ religionis professor . Is statim Barbaros in Thracia magno prælio superavit . Statura fuit mediocri , a calce ad verticem usque inculpara : subrusus faciem , fulvo capillo, naso tenui & incurvo , gratiosus in colloquio , moribus venustissimis . Uxorem habuit Placillam , quæ eum Arcadio & Honorio patrem fecit . Ea mortua , Gallam duxit , Gratiani fratrem . Thessalonicæ degens , cum in morbum incidisset , baptizatus est ab Aschollo episcopo . Legemque tulit pro Orthodoxis , de Filio Patris consubstantiali , eamque Constantinopolin misit . Ipse quoque eo eum venisset , Demophilum aut ab errore Arii desistere , aut mox ecclesia decedere jussit . Demophilus multitudine Arianorum conductu , conciones extra urbem habuit : eratque cum eo Lucius , Alexandreæ episcopus Arianus . Ita demum beatus Gregorius , & quos ille vetæ fidei doctrina illuminaverat , omnia templa receperunt , ab Arianis paulo amplius quadraginta annis occupata. THEODOSIUS Imperator.

Quinto anno Imperii Theodosiani , quædam mulier Antiochea uno partu quatuor masculos edidit : supervixit mense duos , infans unus post alium obiit.

Sexto anno , magnum secundum sacrum Oecumenicum Concilium Constantinopoli celebratum est a CL. orthodoxis episcopis , ad confirmanda Nicæa Synodi decreta : ac contra Macedonium , Spiritus sancti impugnatorem , Præfuerunt , Timotheus Alexandreæ , Meletius Antiochea , Cyrillus Hierosolymorum , episcopi : & Gregorius theologus . Damnati sunt , Macedonius , Impie in Spiritum sanctum contumeliosus : cumque eo Sabellius , Apolinarius, Arius , Eusebius Nicomediæ episcopus , Euzojus , Acacius , Theognis , Euphronius & reliqui hæretici . Secunda Synodus a prima abfuit annis sexaginta . Ea Gregorio theologo episcopatum Constantinopolitanum decrevit , ut qui multos labores pertulisset , ecclesiamque hæreticorum labe exputgasset . Sed cum is videret quosdam Ægyptios rei invidia correptos : pronuntiata de constituenda concordia oratio- *Edit. Paris. pag. 316.*

ne, ultro se sollo tegiæ urbis abdicavit, cum bieonium episcopatum ejus gessisset. Ejus in locum Imperator & Concilium Nectarium deligunt, nondum adhuc baptizatum. Id Concilium Symbolo adjecit doctrinam de Spiritu sancto: & Canones edidit, in quibus sedi Constantinopolitanæ post solium Romanum primus locus adsignatur. Tum etiam caput Joannis Baptistæ, & corpus Pauli confessoria Constantinopolin advecta sunt.

Anno VIII, Theodosius Augustus Honorium, suum ex Placilla F. consulem creavit, seque ad bellum tyranno Maximo faciendum paravit.

Mostrum.

Anno VIII, Emmaunte Palæstinæ pago infans natus est ab umbilico sursum dissectus in duo pectora, duoque capita, & utraque para sensu erat prædita. edente altera, aut bibente, altera abstinebat: una dormiente, altera vigilabat: aliquando inter se colludebant, flebant simul, altera alteram percutiebant. Vixerunt annos duos: & altera mortua, quatriduo post altera decessit.

Rursum de Synodo Constantinopolitana.

Sextum annum imperante Theodosio magno, secundum sacrum Occumenicum Concilium Constantinopoli actum est a CL patribus, Damaso tum Romæ Papa. Præfuerunt Timotheus Alexandreæ, Meletius Antiochiæ, Cyrillus Hierosolymæ episcopi & Gregorius theologus. Res gesta contra Macedonium, qui fuerat episcopus Constantinopolitanus, adhuc superstitem. Is & Arii errorem sequebatur, & Spiritum sanctum negabat esse verum Deum, sed creaturam esse judicabat, post exiguum tempus Gregorius animadvertens quosdam Ægyptios dignitati suæ invidere, oratione de Constituenda ecclesia edita episcopatu se abdicavit, & ad suum in Cappadociam prædium rediit, ubi aliquantulum quiete refectus, tumultibusque variis subductus, ac rerum divinarum contemplationi majori otio deditus, senex vitæque satur decessit. Vir fuit spiritu, omnisque cognitionis & contemplationis plenus. Cæterum sanctum Concilium damnavit Macedonium: cumque eo Sabellium Afrum, qui unam tantum Trinitatis personam asserebat: & Apollinarium Laodicensem, qui verbum in homine mentis vacuo habitasse tradebat, ac loco mentis animæ verbum fuisse. Pronunciavit autem concilium, Spiritum sanctum esse Deum vivificum, ejusdem cum Patre essentiæ, ac cum Filio: addiditque symbolo de Spiritu sancto hæc verba, Dominum, vivificum, &c.

Edit. Paris. pag. 307.

Sabellium & Apollinarium damnati.

Amphilochii laus.

Eo tempore magnus ille Amphilochius ab Imperatore contendit, ut omnibus urbibus Arianos ejiceret. Sed cum rex id negaret, ut cui crudelior illa petitio videretur, tacuit tum vir sapientissimus. Non multo post autem cum in tegiam venisset, Imperatorem, uti par erat, honorifice salutaos, filium patri regio habitu adstantem, inhonoratum præterit. Imperator id oblivione factum credere, hortarique Amphilochium, ut filio quoque qui tegi debetur salutaodi honorem exhiberet: Amphilochius dicere, privatam ei salutationem satis esse. Cum indignaretur Imperator, & filio illatam contumeliam ad se spectare diceret, Amphilochius alta voce: Videnr, inquit, Imperator,

A ας, τὸν συμπαπέρων ἐπιδεξάμενος λόγον, ἐκυρίευσε τῆ θρόνε τῆς βασιλίδος ὑπιχώρησε, δύο χρόνους μόνον τούτης ἐπισκοπήσας. Νικτάριον ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ συνοδος προχειρίζονται, ἀβάπτιστον ἔως τότε τυγχάνοντα. προσίθασι δὲ τῆ συμβόλῳ ἔ ἡ θεολογίαν τῦ πνεύματος. ἐξίδοτο δὲ καὶ κανόνας, ἐν οἷς τῆ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως τὸ πρωτεῖον Ρώμης ἀπένεμε. τότε καὶ ἡ κεφαλὴ τῦ Προδρόμου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦλθε, καὶ τὸ σῶμα τῦ ἁγίου Παύλου τῦ ὁμολογητῦ.

Τῷ ζ. ἔτει τότε, Θεοδόσιος ὁ Αὐγουστος Ονώριον ἐκ τῦ αὐτῦ τὸν ἐκ Πλακίλλης, ὕπατον ἀπέδειξε, καὶ πολεμεῖν τῆ τυράννῳ Μαξίμῳ παρεσκεύασε.

B Τῷ η. ἔτει, ἐν Παλαιστίνῃ, ἐν κώμῃ Εμμαοῦς λεγομένῃ, παιδίον ἐγεννήθη τέλειον ἀπὸ ὀμφαλῦ, ἔ ἄνω διηρημένον, ἔ εἶχε δύο στόμα, δύο κεφαλὰς, καὶ ἕκαστον τὰς αἰσθήσεις εἶχε. τὸ μὲν ἕδεται καὶ πίνει, τὸ δὲ ἕτερον οὐχί. τὸ μὲν ἐκάθευδε, καὶ τὸ ἕτερον ἐγρηγόρει. ἔστι δὲ ὅτε καὶ συμπαίζον πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐλαιον ἀμόπαρα, καὶ ἐτύπτον ἄλληλα. ἔζησαν δὲ ἔτη δύο. καὶ τὸ μὲν ἓν ἀπέθανε, τὸ δὲ ἕτερον μετὰ πάσαρας ἡμέρας ἐτελεύτησεν.

Τῷ θ. ἔτει τῆς βασιλείας τῦ μεγάλυ Θεοδοσίυ, γέγονε ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ δευτέρα συνόδος τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων. ἐπὶ Δαμάσυ πάπα Ρώμης· ὡς ἡγεῖτο Τιμόθεος Αλεξανδρείας, Μελέτιος Αντιοχείας, Κύριλλος Ιεροσολύμων, καὶ Γρηγόριος
C ὁ Θεολόγος καὶ Μακεδονίυ γεγονότος ἐπισκόπυ Κωνσταντινουπόλεως. ὃς ἔτι περιὼν, ὡσαύτως τῷ Αρείῳ ἐβλασφήμει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι Θεὸν ἀλυθινὸν, ἀλλὰ κτίσμα καὶ αὐτὸ ὑπειλάμβανεν. ὀλίγυ δὲ καιρῦ παρεγχύπτος, μαθὼν ὁ Θεὸς Γρηγόριος τινὰς ἐξ Αἰγύπτυ τῷ λογῳ αὐτῦ φθονήσαντας, ἔ Σωσπατέρων ἐπιδεξάμενος λόγον, ἐπισκοπὰς διεκόσμησε ὑπατεχώρησε. καὶ πρὸς τὸν Καππαδοκίᾳ κτῆμα αὐτῦ ἀπῆλθε, μεθ' ὅτι ἡσυχάσας ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ πολλῶν ἐριμάσας θορύβων, καὶ ἐν μείζοσι γενόμενος θεωρίᾳ,
D ἔ βίον ὑπαλλάττει, πρεσβύτης ἔ πλήρης ἡμερῶν τῆ τῦ πνεύματος, ἀπάσης γνώσεως καὶ θεωρίας ἐμπλεως. ὁ δὲ ἁγία συνοδος Μακεδονίυ ἀνεθεματίζει· συὼ αὐτῷ καὶ Σαβέλλιον ἔ Λίβυον, ὃν πρόσωπον ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος δοξάζοντα. ἔτι δὲ καὶ Απολινάριον ἔ Λαοδικέα, λέγοντα ἔ ἐνανθρωπήσαντα λόγον, ἀνθρωπον εἶναι· αὐτὶ δὲ νοὸς, ἔ λόγον ἀρκεῖν τῇ ψυχῇ· ἐκήρυξε δὲ, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι ζωοποιὸν, καὶ ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, προσθεωρία εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον περὶ τῦ ἁγίυ Πνεύματος, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιὸν, ἔ τὰ ἑξῆς.

Τότε ὁ μέγας Αμφιλόχιος ἐδυσώπει ἔ βασιλέα, ἐξελαθῆναι τὺς Αρειανὺς ἐκ πασῶν τῶν πόλεων. ὁ δὲ ἀπιστείρας ὑπολαβὼν τὴν αἴτησιν, οὐχ ὑπήκουε. καὶ τότε μεὶ ὁ σοφώτατος Αμφιλόχιος ἐσίγησε. μετ' ὀλίγυ δὲ ἐντὸς τῶν βασιλείων γενόμενος, ἔ μὴ βασιλέα ἀπάσατο, ὡς εἰκός· τὸν δὲ υἱὸν αὐτῦ συὼ αὐτῷ ἐσῶτα βασιλικῶς, ἀγέρασεν ἀσπάσασθαι. καὶ ὁ βασιλεὺς νομίσας ὑπερηφανῆσθαι ἔ Αμφιλόχιον, ἀπασάσθαι τὸν ἔ τὸν βασιλικῶς προσείπειν. ὁ δὲ, Χαῖρε, ἔφα, ἔ παρ' αὐτῦ προσεγχθεῖσαν αὐτῷ ἰδιωτικὴν τιμὴν. ὃν ὁ βασιλεὺς χαλεπήνας, οἰκείαν ἔλεγεν εἶναι τὴν τῦ υἱῦ ἀτιμίαν. καὶ ὁ Αμφιλόχιος ἐξεβόησεν· ὁρᾷς, ὦ βασιλεῦ, πῶς οὐ φέρεις τὴν τῦ υἱῦ

ἀτιμίαν, πίστωσον ἔτι, ἢ τὸν Θεὸν τὸν τὸν ὑὸν αὐτῦ βλασφημοῦντας βδελύττεσθαι τε, καὶ ἀποτρέπεσθαι. τῶν δὲ εἰπόντων ὁ βασιλεὺς, καὶ σφόδρα θαυμάσας, νόμον ἔγραψεν ἀθέους τοὺς τῆς αἱρετικῶν συνόδους κωλύοντα. πίστει τῆ ἀγαθῆ φθονήσας ὁ μισόκαλος δαίμων, ὠμόν τι καὶ ἀπάνθρωπον περιεσκέψατο γενέσθαι. ἀπὸ γὰρ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ Ῥώμην ὁ βασιλεὺς τὴν ὁδὸν ποιούμενος, ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ παρόδου γέγονε. τῶν δὲ ὑπ' αὐτῷ παροξύνων τὴν πόλιν ἔξω μετάπεμψε, ἐφασίασεν οἱ Θεσσαλονικεῖς· ὁ δὲ τὴν μὲν βασιλικὴν ὕβρισεν, τινὰ δὲ τῶν ἀρχόντων αὐτῷ ἐλιθοβόλησεν. ὁ βασιλεὺς δὲ ταῦτα μαθὼν, καὶ τῷ Ῥώμης τῷ θυμῷ μὴ ἐνεγκὼν, τῆ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως ἐκείνης τῷ ἡγεμόνι τῆς νομοφυλακίας ἐπέτρεψε· ὃς δὲ τοιαύτην ἐξουσίαν εἰληφὼς, οὐκ ἐπὶ αὐτόνομος τύραννος, ἄδικα ξίφη κατὰ πάντων ἐγύμνωσε, καὶ τοὺς ἀθῴους μετὰ τῶν ὑπαθθύων κατέκτεινε χιλιάδας ἑπτά, ὡς δέ τινες, πεντακισχίλια. ταύτῃ δὲ συμφορᾷ ὁ μέγας Ἀμβρόσιος ἀκηκοὼς, Μεδιολάνων ἐπίσκοπος (πόλις δὲ τῆς Ἰταλίας αὕτη) εἰς ἣν ἀφικομένῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ σωνήθως εἰς τὸν ναὸν βουλομένῳ εἰσελθεῖν, ἐξαίφνης τὸ προθύρων στωμυλήσας ὁ ἅγιος, ἐκώλυσε τὴν εἴσοδον, λόγων αὐτῷ μετὰ παῤῥησίας· οὐκ οἶδας, ὡς ἔοικε, βασιλεῦ, τὸ εἰργασμένης παρανομίας τὸ μέγεθος· οὐδὲ γὰρ ἐᾷ σε τῆς βασιλείας ἴσως ἡ δικαιοσύνη τὸ ἁμαρτίαν ἐπιγνῶναι. ὑπὸ γὰρ τῆς ἀλυρηίδος ἀπατώμενος, ἀγνοεῖς τὸ κεκτημένον σώματος τὸ αἰδέσιμον. ἀλλ' ἴθι, ὡς φθαρτὸς ὢν καὶ ῥάδιος, τοιοῦτον σοι ὑπάρχει καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης κράτος· μικρὸν ἔτι ὕστερον, λόγον ἀποδώσεις τῆ βασιλεῖ τῶν βασιλέων. ποίοις οὖν ὀφθαλμοῖς ὄψει τὸν τῶ κοινῶ δεσπότου ναόν; ποίοις δὲ ποσὶ τὸ δάπεδον ἐκεῖνο πατήσεις τὸ ἅγιον; πῶς δὲ ταῖς χερσὶ ἁπτεῖς, ἀποστόμωσας ἵνα τῶν αἰδίων φίνων τὸ αἷμα; πῶς δὲ καὶ τοιαύτας ὑποδέξῃ χερσὶ τὸ ἄχραντον τῶ δεσπότου σῶμα; πῶς δὲ καὶ τῆ σόματι προσοίσεις τὸ τίμιον αἷμα; ποσὸν δὴ τὸ τῶ θυμῶ λόγον ἐκχέαντι παράνομον αἷμα; λοιπὸν ἄπιθι, καὶ μὴ πειρῶ τοῖς δεσπόταις τὸ ἀρχαῖον αὔξειν παρανομίαν. καὶ δὴ τοῦτο τὸ δικαιοσύνης, ᾧ θεὸς ὕπωθεν γίνεται σύμμαχος. πῶς οὖν εἶχας ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις; ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἐκείνου βασίλεια, σίγων καὶ δακρύων. μόνων δὲ διελθόντων ἀπὸ, καὶ τῶν βασιλέως μὴ ἐξελθόντος, ἀθρόως μυκασάμενος, κατέλαβεν ἑαυτὸν τῶν Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γενέθλιος ἑορτή. καὶ θεασάμενος Ῥουφῖνος ὁ μάγιστρος, ὅτι μὴ ἐθέλει ὁ στωμύλος φησὶ βούλεται ποιῆσαι ὁ βασιλεὺς, λέγει αὐτῷ· εἰ ἀλυσίτους δέσποτα, δραμοῦμαι, καὶ τὸ Ἀρχιρίαι πείσω λῦσαί σε τῶ δεσμῶ· ὁ δὲ, οὐδὲ ἐγὼ, φησὶ, τὸ Ἀμβροσίου ἀκρίβεια. ἐπεὶ δὲ πλείοσι λόγοις χρησάμενος ὁ Ῥουφῖνος, πεῖθαι οὐκ ἴσχυεν, ἀπιθεῖν ἐαίλαβε. τῆ ἐλπίδι δὲ βουλευθείς, ἐκελεύσθησε καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον. αὐτίκα τοίνυν ἰδὼν τὸ Ῥουφῖνον Ἀμβρόσιος, ἔφη· τὸ κυνὸν ἀναίδειαν, ὦ Ῥουφῖνε, ζηλοῖς, τοσαύτης μιαιφονίας γινόμενος μέτοχός τε καὶ σύμβουλος. ἀλλ' ἐγὼ τὸ πάλιν αὖτον κωλύσω τῆ ἱερῶν ἐπιθῆναι φορέων. ταῦτα ἀκούσας Ῥουφῖνος, ἐβάλετο τῆ βασιλεῖ ταχίως. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ μίσος τῶν τοῦτο μαθὼν ἀπέλθω, φησὶ, τὸ δικαίας δίξομαι παροιμίας. εἶτα παραγενόμενος εἰς τὸ ἐκκλησίαν, ἐβουλήσατο τὸ Ἀρχιρέα λυθῆναι τῶ δεσμῶ καὶ ἀ μὲν τυραν-

te non ferre ignominiam filio tuo factam? proinde Deum quoque credere debes aversari & odisse eos, qui Filio ejus impie obtrectaot. Hoc audito Imperator valde miratus, statim legem ferr, qua coonventus hæreticorum prohibentur. Hunc bono diabolus, omnis boni osor, invidens, sævi atque inhumani facinoris auctor fuit; Nam cum Imperator Constantinopoli Romam proficiscens, eo itinere Thessalonicam divertisset, militesque urbem quibusdam rebus conturbassent, Thessalonicenses seditione facta imperatorem injuriis affecerunt, & quosdam ejus præfectos lapidibus obruerunt. Imperator re inaudita, iræ impetum non sustinens, præfecto urbis ejus facinus id vindicandum commisit. Is tantum potentiæ adeptus, ut erat legibus solutus tyrannus injustos gladios contra cives strinxit, iosontesque una cum sontibus trucidavit, millia hominum v v s, vel (ut alii tradunt) x v. Hanc cladem cum percepisset clarus ille Ambrosius, Mediolani (urbs ea est Italiæ) episcopus, Imperatori, eum is Mediolanum venisset, ac de more templum ioire veller, ante vestibulum obviam se dedit, introituque prohibuit, libere dicens: Ignoras, ut apparet, Imperator, perpetrati flagitii gravitatem: neque te fortassis Imperii potestas finit peccatum agnoscere. oam u purpura deceptus, corpotis ea velati imbecillitatem nescis. Sic habe: quemadmodum corpus tuum fluxum est atque caducum, tale etiam esse tui imperii robur: ac te paulo post factorum tuorum Regi regum rationem redditurum. Quibus veno oculis intueberis communis Domini templum? quibus pedibus sacrum illud solum calcabis? quomodo manus iotendes, etiamnum injustarum iltarum cædium sanguinem stillantes? Quomodo talibus manibus excipies inviolatum Domini corpus? quomodo veneraodum sanguioem ori tuo admovebis? cojus sermone ab ira furore profecto tantum sanguinis per oefas fudisti? Proiode abi hinc, neque conare priori flagitio novum addere: sed vinculum parere, quod Deus superne comprobat. His verbis cedena Imperator, in regiam ejus urbis recessit, gemens atque plorans. Mensibus inde octo elapsis, & sege in publicum non prodeunte, sed pœnitentia sele afflictante, feriæ natalitiæ Domini appetierunt. Ibi Rufinus magister, videns ne de more quidem proditurum, ita affatur: Si vis, Domioe, accuram ad episcopum, eique persuadebo ut te vinculo solvat. Novi, inquit imperator, Ambrosii præcisam justitiam. Tandem Rufinum multa locutum de re, ac pollicitum se solutiooam imperaturum, dimisit: ac non multo post, ipse lactatus spe subsecutus homioem est. Ambrosioa simulatque Rufioum conspexit: Æmularia, ait, canum impudentiam, Rufine, qui tam sceleste cædis socius ac suator fuisti. & quidem ego denuo Imperatorem foribus templi prohibebo. Hæc audita celeriter Rufious Imperatori nunciavit. Imperator media jam via confecta, ouocium accipiens: Adibo, ioquit, meritasque perferam contumelias. Ut in templum venit, ab episcopo majorem in modum flagitavit, ot se vinculis solveret, Ambrosius vero, tyrannicum esse hunc adventum, & Imperatorem contra Deum

128

Edit. Paris. pag. 318.

Ambrosii adversus Theodosii libertas.

furere, dixit. Sed Theodosius gravi mœstitia ac dolore cordis compunctus, respondere: Non se sacris canonibus ferociter repugnandi causa adesse, sed liberationem vinculorum efflagitandi. Interrogatus ab episcopo, quam post tantum facinus resipiscentiam demonstrasset, qualibusve remediis sanatu difficilia ista vulnera procurasset? Tuum est, inquit, medicamenta docere atque temperare, meum imperata facere. Ibi demum Ambrosius ait; Quoniam in judicando iram es securus, legem nunc pone, quæ iræ decreta rescindat, ut sententiæ capitales & de publicatione bonorum perscriptæ suspendantur per triginta dies, dum recta ratione examinatæ dijudicentur. Cum legem eam statim dictaret Theodosius, & sua manu subscriptam confirmaret: Ambrosius vinculo eum solvit, passusque est in templum intrare. Theodosius ingressus, prono in pavimentum procubuit, altaque voce clamavit: (Anima mea solo affixa est, vivifica me Domine secundum verbum tuum.) Manibus quoque crines capitis evellit, faciem feriit, terram lacrimis humectavit, usque ad horam oblationis Deum deprecans. Tunc surgens, & ad cancellos progressus eum intrare vellet, ab Ambrosio est prohibitus, ita monente: Scias Imperator, interiora solis sacerdotibus adire fas esse: a reliquis quibusvis ea adiri aut tangi religio est. exi igitur, & latet alios adsta. Purpura enim non pontifices facit, sed Imperatores. Hoc quoque æquo animo tulit Theodosius: docuitque se non superbia adductum intrare voluisse, sed quia hunc morem Constantinopoli didicisset. Egitque hujus quoque correctionis nomine gratias Ambrosio. Tanta & Imperator & episcopus virtute illustres fuerunt. Quinetiam Constantinopolin reversus, solemni sacrificio cum in sacra mensa munus suum obtulisset, statim exivit sacrario. & cum a Nectario, qui tum patriarcha erat, causam facti rogaretur: vix tandem, inquit, discrimen Imperatoris & sacerdotis didici. unicum enim Ambrosium novi, qui episcopi nomen merito suo gerat. Tantum utilitatis confert objurgatio, ab homine virtute insigni profecta.

Edit. Paris pag. 319.

Psal. 118.

Habebat porro Imperator aliam etiam oppositatitatem. Uxor enim Placilla assidue divinarum eum admonebat legum. Non ea ob imperii majestatem animo efferebatur: sed beneficii magnitudo faciebat, ut tanto impensius benefactorem diligeret. Christianos fratres qui morbis tractati, aut membris mutilari fuerant, ipsa omni studio curabat, calices eis suis manibus porrigens, & cibos apponens. Hospitales etiam ecclesiarum domos invisens, decumbentibus ministrabat: eaque obibat munera, quæ servorum aut ancillarum habentur. Inculcabat identidem hæc marito suo: Semper te, mi vir, reputare convenit quis fueris, & quid factus sis. Guberna ergo imperium hoc legitime: sic honorabis eum qui dedit. Hanc omni admiratione & laude dignam Imperatricem contigit ante maritum ex vivis excedere. Aliquando post Theodosius continentibus bellis coactus est novam civitatibus tributum imperare. Antiochæ cives cum exactionem non

Placillæ virtus

619

pag. 320.

καὶὼ ἀπικάλει τὼ παρεσίαν, ᾗ χῇ Θεῦ μεμνῆναι. ἁ ᾗ μᾗ σωφρονέστερος τῇ πολλῆς καταύξεως; ὁ θρασυνόμενος, ἔφα, χῇ τῷ ἁγίων καίνειν, ἀλλὰ λῦσαί με τῷ δεσμῶν ἐξιόντων ἄλυθα. ᾗ ποίαν, φησὶ, μετάνοιαν ἔδειξας μᾗ παρανομίαν τοσαύτην; ἃ ποίοις φαρμάκοις ἐξίας ἰσθραπεύσας τὰ δοίακτα τραύματα; ᾗ ὁ βασιλεὺς, σὸν ἔργον ἐσί, τὸ δοῖξαι μὲν Ϲ κρᾶσαι τὰ φάρμακα· ἐμὸν δὲ, τὸ δέξασθαι. τὸν λοιπὸν Ἀμβρόσιος λέγει· ἐπειδὴ τῇ θυμῷ τὸ δικάζειν ἐπιτρέπεις, γράφον νόμον τῷ θυμῷ τὰς ψῆφους ἀργὰς ποιοῦντα· Ϲ ἀμέρας λ'. αἱ φονικαὶ τῷ ᾗ δημόσιαι μηνύσουν γνώσεις ὑφ γράμμασι, τὸν ἀρθῆ λογισμῷ ἐκδικούμενα κρίσιν. ὧν δ' ὑθὺς τῷ βασιλέως καλιόσαντος γραφῶσαι, ᾗ ἅμ' ἡ οἰκείας χειρὸς βεβαιώσαντος, δίλυσε ἡ θεσμὸν Ἀμβρόσιος, ᾗ εἰσιλθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπέτρεψεν. ἁ δὲ εἰσελθὼν, σφικὶς, ἐπ' ἐδάφους πέσων, ἐβόα μᾗ κραυγῆς· ἐκολλήθη τῇ ἐδάφει ἡ ψυχή μου, ζῳόν με κῇ ἐν λόγον σου Κύριε. ᾗ ταῖς χερσὶ τὰς τρίχας ἡ κεφαλῆς ἔτιλλε, τὰς ὄψεις ἔτυπτε, ᾗ ἐν γῇ τὸν δάκρυσιν ἔβρεχε, ᾗ τὸν Θεὸν ἐδυσώπει ἄχρι τῆς ὥρας τῆς μεσημβρίας. τότε δὲ ἐξιόντας, ᾗ πλησίον τῷ κιγκλίδων ἐλθὼν, βουλόμενος εἰσελθεῖν, ἐκωλύθη παρὰ τῷ Ἀμβροσίου, δηλώσαντος αὐτῷ· ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, ὡς μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν ὑπάρχουσι τὰ ἔνδον εἰσιέναι· τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν ἄβατά ἐσι, ᾗ ἄψαυσα· ἔξιθι τοίνυν, ᾗ τοῖς ἄλλοις κοινώνει τῆς ςάσεως. ἀλουργὶς γὰρ βασιλέας, οὐχ ἱερεῖς ποιεῖ ἄνθρωπον. ἐ δὲ ᾗ πῶς δεξάμενος ἀσμένως, ἀπεδέλωσεν, ὡς ἂν αὐθαδείᾳ χρώμενος πῶν πεποίηκα, ἀλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ ἔθος εἶναι τῶν μεμάθηκα. χάριν δέ σοι ὀφείλω Ϲ πᾶς ᾗ πᾶς ἰατρείας. τοιαύτη δὲ ᾗ πλειόνων δήλαμπον ἀρετῇ, ἃ, τὸ Ἀρχηρδὸς ᾗ ὁ βασιλεὺς. ἐπανιλθὼν ᾗ ὁ βασιλεὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ᾗ ἱερᾶς γενομένης, Ϲ ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ τὰ δῶρα προσενεγκὼν, εὐθὺς ἐξελήλυθεν. Νεκτάριον δὲ ἡ τότε ταύτης πατριάρχου διδαλαικότος μαθὼν τὸν αἴτιον· μόγις, ἔφα, βασιλεῦς ᾗ ἱερέως ἐξηφορᾶν ἐδιδάχθη. Ἀμβρόσιον γὰρ οἶδα μόνον ἄξιον ἐπίσκοπον καλούμενον. τοιοῦτον εἰπόντος ἤλεγχος, παρὰ ἀνδρὸς ἀρετῇ λάμποντος προσφερόμενος.

Εἶχε δὲ ᾗ ἄλλων ἀφορμὴν ἡ βασιλεὺς ὠφελείας. ἡ γὰρ τότε σύζυγος, ᾗ Πλακίλλα ὄνομα, Ϲ θεῖον αὐτὸν συνεχῶς ἀνεμίμνησκε νόμον. ὁ γὰρ ἐπηρεάνων ἡ βασιλείας ἡ δυναστείᾳ, ἀλλὰ ἡ ὑπεργείας τὸ μέγεθος μεῖζον τὸ περὶ ἡ ἀρχήτου εἰργάζετο φίλτρον. τῇ γὰρ λελυμημένων ἀδελφῶν, ᾗ τῇ ἄλλως τὸ σῶμα πεπηρωμένων, παντοδαπὴν ἐποιεῖτο φροντίδα, ἀυτουργὸς αὐτῶν γινομένη, ᾗ δι' ἑαυτῆς ἐρίγματα κύλικας, ᾗ τροφὰς παρατιθοῦσα. τοὺς γὰρ ξενῶνας τῇ ἐκκλησιῶν περιοῦσα, τοὺς κλινοπετεῖς δι' ἑαυτῆς ἰσθραπεύε· ᾗ ὅσα οἰκετῇ Ϲ θεραπαινίδων ἔργα νενόμικε, αὐτὴ ἐξεπλήρου. Ϲ τῇ ἀμίζυγι δὲ ᾗ βασιλεῖ συνεχῶς ἐπέλεγεν· Ἀεί σε, ὦ ἀνερ, προσῆκεν λογίζεσθαι, τίς μὲν ἦθα, τίς δὲ γέγονας νῦν. κυβέρνησον οὖν ᾗ βασιλείαν τοιοῦτον ἐνόμως, ᾗ ὅπω θεραπεύσεις τὸν δεδωκότα. τοιοῦτον τὸν θαυμασίαν ᾗ ἄπας ἐξέπαινον βασίλισσαν συνέβη πρὸ τῷ ἀνδρὸς ἀποβιῶναι. μετὰ τινα δὲ χρόνον ὑπὸ τῇ συνεχῶν πολέμων βιαζόμενος ὁ βασιλεὺς, εἰσφοράν τινα ξένην ταῖς

πόλιν ἐπιτίθεται. ἡ δὲ Ἀντιόχου πόλις τὸ παλαιὸν τέλος ἦν ἰώνων. ἐρῶν δὲ ὁ δῆμος τὰς οἰκίας πραττομένας τιμωρεῖται, ἀρχὴν ἀπαξίας ἐλάμβανεν, ἐν τῷ χαλκῷ εἰκόνα τοῦ παιδαγωγοῦ Πλακίλλης κατορυχέντα, ἐν πολλῷ τῆς πόλεως ἔσυρε. ταῦτα πυθόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐν λίαν χαλεπήνας, πάντα τῆς πόλεως ἀφείλετο προνόμια, καὶ τῇ γειτνιαζούσῃ πόλει τὴν ἡγεμονίαν δέδωκεν. ἐζηλοτύπει δὲ ἡ Λαοδίκεια τῷ Ἀντιόχου ἄνωθεν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐμφύλιον ἐπόλει, καὶ οἱ κώμην τὸ ἄχυ κατασκάψαι. οἱ δέ γε ἄρχοντες καί τινας ἀνεῖλον, παρ' αὐτὸ συμβαῖνον τὸ πλημμα, πρὶν γνῶναι τὸν βασιλέα τῷ τραγῳδίαν. ταῦτα δὲ πάντα ὁ βασιλεὺς προσέπαττε μὲν, ὡς ἐγίνετο δὲ, ἦ νόμῳ κωλύοντος, ὃν Ἀμβρόσιος ὁ μέγας παθίωσαι παρήνεσε. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο οἱ τὰς ἀπειλὰς ἐκείνας κομίζοντες, ἐν δίῳ μὲν ὄντων ἅπαντας, τὰς ἀπειλὰς πεφευκότες· ἐν φυγῇ τῷ σωτηρίαν ἐποιήσαντο. οἱ δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκοῦντες τῆς ἀρετῆς ἀσκηταὶ (πολλοὶ δὲ ἦσαν ὄντες, ἓξ ἄκρους) πολλὰς τὰς παραινέσεις ἐν παραλήσεσι τοῖς ἐν τῷ βασιλέως ἀποσταλεῖσι προσήνεγκαν. ἀλλ' ἐν Μακεδόνιος ὁ Θυσίππου, ἰδίᾳ μὲν ἦ νῷ ἦ βίῳ ἐπισκήμβας, ἐν τῇ θείων δὲ λογίων πάντων ἄπειρος ὤν, ἐν δὲ ναοῖς ἦ ὁρῶν χοροφαῖς διατρίβων, ἐν νύκτα ἐν ἡμέραν ἦ θεῷ δεόμενος, ἀ τῷ βασιλέως τῷ ὀργῷ ἀκαπλαγεὶς, ὑπ' τῇ ταλάντων τῷ ἐξουσίαν, ἐν μέσῃ τῇ ἄκρᾳ γενόμενος, τῆς χλαμύδος θατέρου τῶν ἀποσταλέντων λαβόμενος, ἕνα βλῶναι τῷ ἵππῳ κελεύει. οἱ δὲ μικρὸν γηρύσειν ἰδόντες αὐτολῇ ῥᾴκια περιβεβλημένον, πρῶτα μὲν ἐχαλέπηναν. ἐπειδὴ δέ τινες τῷ τῷ ἀνδρὸς ἐβάλοσαν ἀρετῷ, ἀπέβησάν τε τῶν ἵππων, ἐν τῶν ἐκείνου γονάτων ἐπιλαβόμενοι, συγγνώμην ᾔτουν. ὁ δὲ ἦ θείας σοφίας ἐμφορηθείς, τοιῶδε πρὸς αὐτὸς ἐχρήσατο λόγῳ· Εἴπατε, ὦ φίλοι ἄνδρες, τῇ βασιλεῖ· οὐ βασιλεὺς εἶ μόνον, ἀλλὰ ἐν ἄνθρωπος· μὴ τοίνυν μόνῳ ὅρα τῷ βασιλείαν, ἀλλὰ ἐν τῷ φύσιν λογίζου. ἄνθρωπος γὰρ ὢν, ὁμοιρῶν βασιλείας καὶ εἰκόνα δὲ θείαν ἐν ἐμοίωσιν ἀ τῶν ἀνθρώπων διδημιούργηται φύσις. μὴ τοίνυν ὡμῶς ὕπω καὶ ἀκτῶς τὴν Θεοῦ τῷ εἰκόνα καταφαγεῖν κελεύσῃς. παροξύνεις γὰρ ἦ δημιουργὸν, τὸν ἐκείνου πολλάζων εἰκόνα. σκόπησον γὰρ, ὡς ἐν σὺ χαλκῆς ἴσχυα δυσχεραίνων εἰκόνος πᾶσι ποιεῖς ὅσον δὲ ἦ ἀψύχου ἄφρονι ἡ ἐμψύχῳ πρὸ ζῶσα ἦ λογικὴ ἅλλον ἅπαντι τῶν ὑπ' ἐχόντι πρὸς δὲ τούτοις λογίσαι κἀκεῖνο· ὡς ἁμὴν μὲν ῥᾴδιον αὖτε τῆς μιᾶς εἰκόνος πολλὰς δημιοργῆσαι χαλκᾶς· αὖτῃ δὲ πάντων ἀδυνάτου, μίαν γοῦν ἦ ἀναριθμήτων δημιοργῆσαι τεῖχα. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Θεσσάλοσι ἄνδρες ἐκπλήττοντες, διπόρθμευσαν τὰ εἰρημένα τῇ βασιλεῖ, ἐν ἦ ἦ θυμῷ κατέσβεσαν φλόγα· ἦ αὐτὶ τῶν ἀπειλῶν ἐκείνων ὁπολογίαν ἔγραψε, ἐν ἦ ὀργῆς τῷ αἰτίαν ἐδήλωσεν. ἀκ ἴδη γάρ (φησιν) ἐμὲ πλημμελήσαντος, γεγαῖκα πάσης ὑφημίας ἀξιοπένθη, τοσούτῳ μετὰ τῶν πολιτῶν δέξασθαι παρουσίαν. κατ' ἐμὲ δὲ ἐχθρὸν ἦ θυμὸν τὸν ἀγανακτοῦντος ὁπλίσαι. προσῆκεν αὐ δὲ, ὡς ἀλύει ἦ αὐτὸς, τινὰς ὑπὸ ἦ ἀρχόντων ἀγρηθῆναι μαθών. ἐγὼ δὲ ταῦτα διεξῆλθον, ἐν τῷ παιδαγώγησε ἦ παῤῥησίαν ἐκ ἠγνόημος δίκαιον παραδοῦναι λύθη· ἐν τὸν νόμον κεῖνον ὑπεισφέρον δοκοῦς, ὃν ὁ μέγας Ἀμβρόσιος γραφῆναι παρήνεσεν.

A tulerunt: cumque ſupplicio ſufficerent qui dependere recuſaſſent, rumultu ex citato, aream laudatiſſimæ Placillæ ſtatuam dejecerunt, & magnum per urbis partem ruptaverunt. Hoc audito facinore Imperator graviſſima exarſit indignatione: & Antiocheum privilegiis ſuis ſpoliavit, principatumque Laodiceæ vicinæ jampridem æmulæ aſſignavit: Præter hæc incendium quoque urbi, & ſe eam in pagum mutaturum minatus eſt. (præfecti enim quoſdam in ipſo deprehenſos facinore interfecerunt, priuſquam tragœdia Imperatori exponeretur.) Cæterum hæc omnia Imperator mandavit quidem, non tamen perfecit, lege impeditus, quam monitu Ambroſii tulerat. Ut Antiocheam venerunt iſtarum minarum denunciatores, ſane earum metu univerſos magnus terror invaſit, & fuga ſalutem quæſiverunt. At monachi qui in montibus virtutem exercebant, qui iis locis erant & plurimi & optimi, miſſos ab imperatore multis verbis deprecati ſunt. Quo tempore eorum divinitſimus Macedonius, nullius earum quæ ad vitam hanc degendam faciunt artium gnarus, utque ſacrarum eorum prorſus imperitus litterarum, ſolitus in verricibus mortium degere, ac Deum noctes dieſque deprecari; nihil ſtrum Imperatoris metuens, aut ejus legatorum potentiam, in medium urbem ſe contulit: alterumque eorum chlamyde apprehenſum, equo deſcendere juſſit. Leguit homuncionem ſenem inſpicientes, pannis vilibus obſitum principio indignari: mox a quibuſdam de virtute hominis certiores facti, ab equis deſcenderunt, genuaque ejus tangentes veniam rogarunt. At Macedonius divina impletus ſapientia, ita eos eſt affatus: Dicite, amici, meis hæc verbis Imperatori: Non Imperator tantum es, ſed etiam homo: non itaque imperium modo, ſed natutum quoque reputa. Quippe homo cum ſis, in ejuſdem naturæ participes imperium tenes. Jam hominum natura ad imaginem & ſimilitudinem Dei effictu eſt. Noli igitur tam crudeliter & immaniter imaginem Dei neci deſtinare. opificem enim irritabis, ejus imaginem vaſtando. Conſidera enim, te æreæ imaginis cauſa iratum hæc agere. Neque vero cuiquam ſanæ mentis hominum ignotum eſt, quantum inanimæ huic præſtet animatu, vivu, & ratione prædita imago. Ad hæc id quoque cum animo reputate, quod nobis facile eſt loco unicæ illius multas fabricari imagines: Imperator vero ne pilum quidem ullrus occiſorum poteſt ullo modo efficere. Hæc verba præclari illi viri ad Imperatorem detulerunt, flammamque iræ iis reſtinxerunt. Nam Imperator loco minarum iſtarum purgationem ſcripſit, iræque cauſam manifeſtavit. Noo, inquiens, me delinquente, ideo tanta contumelia debuit poſt mortem affici mulier omni laude dignitſima: in me potius debuit ira indignantium debacchari. Addidit etiam, graviter ſe moleſteque ferre, quoſdam a præfectis occiſos eſſe. Hæc ego commemoravi, tum quia celeberrimi iſtius monachi libertas mihi ſilentio non videbatur juſte poſſe præteriri: tum ut oſtenderem utiliterem legis ejus, quæ magno Ambroſio auctore lata fuit.

Macedonius monachus ira Theodoſii placat.

Edit. Pariſ. pag. 325.

Theodoſio imperante, etiam venerendum caput Joannis, Chriſti præcurſoris ac Baptiſtæ, Conſtantinopolin allatum eſt, inventum quondam apud quoſdam monachos Macedonianos, qui Hieroſolymis profecti in Cilicia degebant. Inde e Valente, cum eſſet ea de re a Mardonio eunucho admonitus, Conſtantinopolin juſſum vehi, cum ed pegum eui Coſilai nomen eſt pervenifſet vehiculum, porro progredi noluerunt mulæ, quantumvis flagellis urgereotur. atque ita tum eo in pago caput repoſitum fuit, cum Deus tento-dono Velentem indignum judiceret. Theodoſio eutem hoc pietetis præmium lergitus eſt, ut id Conſtantinopolin adferret, inque fano Joannis Baptiſtæ deponeret.

Theodoſius Eugenio tyranno victo, cum advorſa valetudine premeretur imperium inter filios Arcadium & Honorium dviſit, ita ut major Conſtentinopolitanum impetium, elter Europæ ſcepira gereret. Utrumque ad verum pietatem exhortatus eſt, monens ea & pacem ſervari, & bella confici, & hoſtes fundi, & trophæa ſtatui, & victoriam parari. His & ſimilibus præceptis cum filios ſucceſſuros ſibi inſtituiſſet, vivendi finem fecit, æterna & omeibus edmiranda glotia poſt ſe relicte. Theodoſii exitus

In victoriatis nomiſmatis litterarum N. v. o. hoc deſignant, Civitates Omnes Noſtræ Veneretiuni Obedient. In Pittacils columna ſtatuem habet Leonis, qui fuit Verinæ maritus. In prætorio eſt tripos Hecatæ: ac Conſtantinus magnus eques, erucem geſtans. Æreæ ſplendidem ædem Ætherius faber poſuit, & ſepiens Anaſtaſius ſenator. Supra milliarii fornicem duæ ſunt ſtatuæ, Magni Conſtantini & mettis ejus, & in harum medio crue. A tergo earum Trajanus eques, & juxte hunc Ælius Adrianus eques. In Lauſi erant domunculæ variæ & quædam hoſpitum receptacule, ebi hoſpitalis illa aquam ſuggerebat, unde habebet nomen. Stabat etiam ſimulacrum Minervæ Lindiæ ex lapide ſmarugdo, altum cubitos quatuor, opus Scyllidis & Dipæni ſtetuariorum: quod olim donum miſit Seſoſtris Ægyptiorum tyrannus Cleobulo Lindi tyranno. Et Cnidia Venus ex albo lepide, nuda, pudenda mano tegens, opus Praxitelis Cnidii. Et Samie Juno, opus Lyſippi & Bupali Chii. Et Cupido elatus, arcum tenens, Myndo allatus. Et Phidiæ eburneus Jupiter, quem Pericles in templo Olympico dedicarat. Et Occeſionis ſimulacrum occipitio calvo, ſincipite crinito. Monocerotes etiam, & tigrides, & vultures, & cameloparði, taurelephantus, Centauri, Panes. In fornice fori ad ortum ſolis ſpectante Magni Conſtantini eſt ſtetua, aliaque mattis ejus, & in medio eorum crux. In foro porphyrtica columna ab illo eſt poſita, ſtatuaque ipſius eſt, cui ſunt quatuor verſus inſcripti:

Tibi Chriſte mundi Domine, veſtorque optime,
Urbem hanc tibi quæ ſervat modo ſubdidi,
Et ſceptra, Romanamque omnem potentiam.
Hanc tu mallis defende ſemper ab omnibus.

Ἐπὶ τούτου τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἡ τιμία ἐφαλὴ τοῦ τιμίου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἐχθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀνευρεθεῖσα μὲν πρότερον παρά τινι μοναχοῖς τῆς Μακεδονίας αἱρέσεως, οἵ τινες ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς Κιλικίαν ἐλθόντες διέτριβον. Μαρδονίῳ δὲ τῷ εὐνούχῳ τούτου μαθόντος, καὶ μεμυσταγωγημένου Οὐάλεντι, μεταπεμπόμενος ἐκ προσέξεως αὐτὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει. ὡς δὲ κατέλαβεν ἐν εὐμῆ Κοιλαδι, ἐκ ἔτι μετῆλθε τὸ ἄχημα τὸν τόπον, καίτοι πολλὰς ἐμούνων μαστιγουμένων. τότε μὲν οὖν ἀπεπέμθη ἡ ἁγία ἐφαλὴ ἐν τῷ προρρηθείσῃ κώμῃ, κρίνοντος τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦτο δῶρον ἀξιωθῆναι ἡ Οὐάλεντα. Θεοδόσιον δὲ τὸν εὐσεβείας ἀμοιβόμενος ὁ Θεός, μεταγάγειν αὐτὴν τῇ βασιλίδι συνεχώρησεν, διὸ καὶ ἐν τῇ τοῦ Προδρόμου ἀπέθετο ναῷ.

Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ τυράννου Εὐγενίου, ἀρρωστήσας ὁ βασιλεύς, τοῖς υἱέσιν αὐτοῦ Ἀρκαδίῳ καὶ Ὁνωρίῳ τὴν βασιλείαν διένειμε. καὶ τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ τὴν ἑῴαν ἔδωκεν ἡγεμονίαν, τῷ νεωτέρῳ δὲ τὴν Εὐρώπης πᾶσαν ἤπειρον. ἔχειν δὲ τὸν μὲν Θεὸν εὐσέβειαν ἀφροτέρους παρῄνεσε. ἕξειν δὲ πάντας ὁμοῦ, ὅρια καὶ ἀρχὰς φυλάττειν, καὶ πόλεμοι κατάλυσιν, καὶ πολέμιοι τρέπεσθαι, καὶ τρόπαια ἀνίστασθαι, καὶ νίκη βραβεύειν. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ὑῶσι παραινέσας, καὶ βίου πέρας ἔθετο, ἀθάνατον κλέος καὶ ἀξιάγαστον τοῖς πᾶσι καταλιπών.

Ὅτι τὰ ἐν τοῖς νικητηρίοις τῶν νομίσματος ὑποκείμενα Ῥωμαϊκὰ γράμματα δηλοῖ ταῦτα· τὸ κ. πιβιτάτις. τὸ ὁ. ὅμως. τὸ ε. ὑπήκοοι. τὸ ὁ. ἀβίδιοντ. τὸ β. βιωφρατίσιν πατέρων, αἱ πόλεις πᾶσαι τὴν ἡμετέραν πειθαρχοῦσαν προσκυνοῦσι. ὅτι ὁ εἰς τὰ πετάλια κίων σῴζων ἔχει Λέοντος, τοῦ τῆς Βιθύνης ἀνδρός. ὅτι ἐν τῇ στρατηγίδι τὸν ὁ τείχους Εὐάγης, καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἱππεύς, φέρων σαυρόν. ἀτὲ δὲ χαλκῆς ἢ λαμπρᾶς δύσεως Αἰθίοπος ἵδρυται ὁ μηχανοργός, καὶ σορὸς Ἀναστάσιος βιλιαρίους ὅτε ἐπάνω ἢ τοῦ μιλίου ἀψὶς ὅσον ἕξανται σῴλαι δύο, ἐπὶ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ ἡ μηδὲς αὐτοῦ, μέσον ἔχουσα σαυρόν· ὄπισθεν δὲ Τραϊανὸς ἵππος, ἔχων σωύγγυς ἢ Αἴλιον Ἀδριανὸν ἐπὶ πλατῶσι ἐν τοῖς Λαύσου ὅσον εἰσέρχεται πανοικεσίᾳ, καὶ ξυοδοχεῖα τινά, ὅπου ἐ φιλόξενος χορήγει πάντων, ὀνόματι ἔχει ἢ ἐλεῆσαι. ἵστατο δὲ καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Λινδίας Ἀθηνᾶς τῆς ἀπεχούσης λίθου σμαράγδου, ἔργον Σκύλλιδος καὶ Διποίνου ἢ ἄγαλματοργῶν· ὕψει ποδῶν ἑπτὰ ἐμφ Σέσωστρις Αἰγύπτου τύραννος Κλεοβούλῳ τῷ Λινδίῳ τυράννῳ. καὶ ἡ Κνιδία Ἀφροδίτη ἐκ λίθου λιθαῖς, γυμνή, μόνῃ ἢ αἰδῶ τῇ χειρὶ περικαλύπτουσα, ἔργον ἢ Κνιδίου Πραξιτέλους καὶ ἡ Σαμία Ἥρα, ἔργον Λυσίππου καὶ Βυπάλου τοῦ Χίου. καὶ Ἔρως τοξεύων ἔχων, πτερωτός, Μυνδόθεν ἀφικόμενος. καὶ ὁ Φειδίου ἐλεφαντίνεος Ζεύς, ὃν Περικλῆς ἀνέθηκεν εἰς τὸν Ὀλυμπίαν καὶ τὸ ἄχθος μεμέλυσεν ἄγαλμα, ἔργον Δυσίππου, ὄπισθεν μὲν φαλακρόν, ἔμπροσθεν δὲ κόμων. καὶ μυοκέφαλοι, καὶ τίγρεις, καὶ γῦπες, καμηλοπαρδάλεις, πυρελέφαντοι, καὶ κένταυροι, καὶ πᾶνες. ὅτι ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς ἀψῖδι τοῦ φόρου ὁ μέγας ἵδρυται Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μέσον ἔχοντες σαυρόν. ὅτι ἐν τῷ φόρῳ ὁ πορφυροῦς κίων παρ' αὐτὸ ἕστρασται· καὶ ἡ σῴλη αὐτοῦ ἐστιν, ἐν ᾗ γεγραμμένοι εἰσὶ τέσσαρες.

Σὺ Χριστὲ πάσης κοίρανος καὶ δεσπότης,
Σοὶ τῇδε προσκλίνω, τὴν δὲ σὴν δούλην πόλιν,
Καὶ σκῆπτρα ταύτῃ, καὶ τὸ τῆς Ῥώμης κράτος,
Φύλαττε, ταύτην σῴζε τ' ἐκ πάσης βλάβης.

* forte κεῖται.

ὑσόνων) δὲ τῇ κίονι ᾗ οἱ δώδεκα κόρινοι. ὁρὸς δὲ τὰ Βόρεια τῆ φόρα ἔστι τὸ συνέχον, ὅπερ ἐκαύθη ὑπὸ Λέοντος Ϝ ϟ Βηρέως. ἐν ᾧ πύλε ἐστὶ ϟ Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, Τραϊανῦ δῶρημα, τᾶς Σκυθῶν μάχης ἔχοντα τὰς αἰτίας, τλιὰ τῆβ Γιγάντων μάχιω, Ϝ τᾶς κερανὸς τᾶ Διός, καὶ τὸν Ποσειδῶνα σὺν τᾷ τριαίνει, ᾗ τὸν Ἀπόλλωνα τόξον ἐσπλασμένον. κάτω δὲ τὸς γίγαντας, ὡς δράκοντας ἐπερχομένος, χερσὶ βάλλως ῥιπτευῦσας εἰς ὕψος, καὶ βλοσυρὸν εἰσορῶντας. ἵστανται δὲ ὁρὸς τλιὰ τᾶ φόρα πλατείαν ἀγάλματα δύο. ὁρὸς μὲν δύσιν τῦ ϟ Λυδίας Ἀθίωᾶς, ὁράνος ἔχων, ᾗ τὸ Γοργόνειον πρᾶς, ᾗ ὄφις περὶ ϟ τράχηλον ἐμπεπλεγμένος. ὕπω ζῶ τᾶ εἰδώλων αὐτῖς οἱ παλαιοὶ ἱσόρεων. ὁρὸς δὲ τλιὰ ἀνατολὰν ἡ Ἀμφιτρίτη, χαλὰς ἔχοντα καρκίνα ἐπὶ τᾷ κροπίοων. ἦχθε δὲ ᾗ αὐτὰ ἀπὸ Ῥόδυ. ὄνα ὁ Κωνσταντῖνος ἔστασε τὸν μέγαν ταυρόν. ὅτι τὸ πᾶσκιλὲς πέχρασμα, ὃ δεῖ λέγωσιν ἀνέμων, ἔγειρεν ὁ μέγας Θεοδόσιος, πυραμίδος χᾶμα ζωγραφοῦν, καὶ ζώοις πλασοῖς ἀσκοσμεμένον, βλασοῖς τε καὶ καρποῖς ᾗ ῥοΐσκοις. γυμνοὶ τε ἔρωτες ἵστανται ἀροτριλάντες ἀλλήλοις ἅμαρας, ᾗ τοῖς κάτω πειρῶσιν ἐμπαίζοντες. ἄλλοι δὲ ἐποπλάζοντες ἐμπαλιν νέοι, σάλπιγξι χαλκαῖς ἐμφυσῶντες ἀνέμως. χαλκοῦν δὲ βρίτης ὑψόθεν πεπόμφων, πτοὰς λαγέας δεικνύον τᾷ ἀνέμων. ὅτι τὸν τῶ ταύρω κέρνα ἔστασεν ὁ μέγας Θεοδόσιος, ζῶπαια ᾗ μάχας ἔχοντα κατὰ Σκυθῶν ᾗ βαρβάρων τῶ αὐτῶ. ἔχει δὲ ὕπο ὑποδθεν καὶ ὀδὸν ἄνω φέρουσαν. Ϝ ὁ κατὰ τὸ ἄμφοδον δὲ ἑσὼς ἱππότης, αὐτὸς ἔστιν ὁ μέγας Θεοδόσιος, χεῖρα τείνων δεξιὰν πρὸς τλιὰ πόλιν, ᾗ δεικνὺς τὰ ἐγγεγραμμένα τᾷ σύλῳ ζῶπαια. ὅτι ὁ χαλκεὺς βῶς ἐκ Περγάμε ἦλθε. κάμινος δὲ ἰῶ, ἐν ᾗ πέρλεκται ὁ ἅγιος μάρτυς Ἀντίπας. ὅνα τὰ Ἀμαζεμὼ λίγεται, εἴτε ἀπό τινος δίτλοῦς παξίδα ἔχοντος τλιὰ Ἀμαστρι, ἐλθόντος τε κᾷ ποίαν ἐν τᾷ πόλει, ἀμοὶ τελλάνσαντος· εἴτε ἀπὸ ἐνεργῦς τᾶς τῶ τόπω δυσφημίας, ὅνι πᾶς κακοῦργος ᾗ φονεὺς αὐτόθι τινύει δίκαν, κλᾶσιν ἔλαχεν αἰχίσιν, τᾶς Παφλαγόνων ἔνεκεν βδελυρίας. ἰῶ δὲ ποτὶ ναὸς μέγιστος αὐτόθι Ἡλίυ ᾗ Σελλίως, ὃ ὁρὸς ἄρκτο κίονες εἰκοσὶδν εἰσίκεσαν. μέσον δὲ κόλπος ἐκ κόγχις δίγυρος, ὕπερθν δὲ αὐτᾶς Ἡλιος ἐπὶ λάβᾶ ἅρματος, ἐ δὲ αὖ Σελλὶν νυμφικῶς ἐστεμμένη, ἐφ ἁρμαμάξες ἦγετο. Βύζαντος ἔργα ταῦτα, τᾶ Φειδαλείας ξυνδρίτα. κάτω δὲ ὁρὸς Θέμιθλα δόμυ ἐκάθητό τις σαπτοῦχος ἐπὶ θρόνυ, ᾗ λαοῖς ἐκέλευτος πρᾶσσειν ὑπείκειν. αὐτᾶ δὲ ὁρὸς γῶν ἰῶ βρίτης Διὸς ἐκ λιθοῦ λίθυ, ἔγον Φειδίω, ἰζάνον τᾷ δοκεῖν ἐπὶ κλίνης. ὅτι ὁ ξυρόλοφος ἔργον ἐστὶν Ἀρκαδίυ, ὅμοιον κᾷ πάντα τᾷ ταύρῳ. ὄνι οἱ ἐλίφαντες οἱ ἐν τᾷ χυσῇ πόρτᾳ ἅμοιοί εἰσιν, ὧν πάλαι Θεοδόσιος ἐπιβὰς εἰς τλιὰ πόλιν εἰσέλασεν.

Ο αὐτὸς μέγας Θεοδόσιος ἐπεθύμησε καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα. καὶ περιβαλόμβως χᾶμα ἰδιωτικόν, ἦλθεν ἐν τᾷ πύλᾳ τᾶς ἁγίας Ἀναστασίας. ᾗ ἀράσαντος, ἰῶοιξέ τις ὑπερθῆβ. πάππον δὲ τᾷβ λύχνον σβιδέντα, τᾷβ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα, αἰρίδιον πάλιν ἀνάφθησαν ὡς πανηγύρει. ἁ δὲ θυρωρὸς ἐκπλαγεῖς, ἀπήγαγεν αὐτὸν πρὸς Ἰωάννλω τὸν Ἀρχιερέα. ὁ δὲ δι' ὄνειρος ἐπίγνω αὐτὸν, ᾗ ἐμακάρισεν, ἅνι βασιλεὺς ὤν, ἐν ποίᾳ χάματι παρεγένετο προσκυνῆσαι τὰς ἁγίας τόπως.

Οὗτος ὁ μέγας Θεοδόσιος πολεμῶν τᾷ τυράννῳ

A Subter eam jacent duodecim corbes. In ſeptentrionali parte fori Curia eſt, quam Leo Verinæ maritus incendit. Ibi porta eſt Dianæ Epheſinæ, munus Trajani. in ea ſunt expreſſæ cauſæ belli Scyrbici, Gigantum pugna, fulmina Jovis, Neptunus tridentem geſtans, Apollo arcu inſtructus. infra Gigantes draconum io modum irruentes, manibus gigas in ſublime jactantes, torvum tuentes. Ad fori porro plateam ſtant duæ ſtatuæ. Una verſus occaſum Lindiæ Minervæ, caſſide armata, & monſtro Gorgoneo, circa collum anguibus complicatis. ſic enim imaginem ejus priſci referebant. Ortui oppoſita altera, Amphitrite eſt, concri forfices habens ſuper temporibus Rhodo adducta ſuit. Conſtantinus

Edit. Pariſ. pag. 323.

B poſuit magnam crucem. Quatuor pedibus ſuffultum opus, quod contentionem ventorum vocant, Theodoſius Magnus ereſit, pyramidis formam depingens, & fictilibus animalibus exornans, germinibus, fructibus, atque malis punicis. Stant & nudi Amores, invicem ſibi blande arridentes, & infra tranſeuntibus illudentes. Rurſum alii adoleſcentes ſubſidentes æreis tubis Ventos inflant. & imago cerea in ſublimi volans, ocutos flatus ventorum denotat. Tauri ſtatuam poſuit magnus Theodoſius, ſuas contra Scythas continentem pugnas, & de iis ſtatuta trophæa; habet intus viam ſurſum ferentem. Eques porro io bivio poſitus, ipſe

C eſt magnus Theodoſius, dextram verſus urbem intendens, ac monſtrans inſcripta ſtatuæ trophæa. Bos æreus Pergamo fuit allatus. caminus fuit, in qua uſtus eſt Antipas ſanctus martyr. Amaſtriana autem dicuntur, ſive a quodam paupere qui Amaſtri oriundus, in urbem paupertatis cauſa veoit, ibique mortuus eſt; ſive ab infamia loci ejus maxima, quod ibi malefici & homicidæ ſupplicio afficiuntur, turpiſſimam denominationem accepit, propter Paphlagonum ſceleratam vitam. Fuit aliquando ibi maximum templum Solis & Lunæ, in quo verſus ſeptentrionem ordine ſtatuæ ſtabant: in medio antem ſinus erat conchæ ſimilis rotundæ, ſuper quem Sol in albo

D curru, cum Luna oymphæ in morem coronata bigis vehebatur. Byzantis iſta erant opera, Phidaliæ mariti. Inferne autem ad ædis fundamenta ſedebat qaidam ſceptriger in ſolio, populumque jubebat magiſtratui parere. Ibidem ad terram Jovis erat ſimulacrum ex albo lapide, quod videbatur in lecto ſedere, opus Phidiæ. Xerolophna Arcadii opus eſt, tauro per omnia ſimile. Elephanti ad æream portam, ſimiles ſunt eorum quibus olim in urbem invectus ſuit Theodoſius.

Idem magnus Theodoſius Hieroſolyma intrare cupiens, eo habitu privati hominis ſe contulit: veniſque ad portam ſanctæ Anaſtaſiæ. eam cum pulſaſſet, famulus quidam aperuit. Cum vero

E omnes lucernæ eſſent extinctæ, Imperatoris lotroitu univerſæ accenſæ ſubito ſunt, ut in ſolemnitate. Janitor autem ottonitus miraculo, eum ad Joannem pontificem maximum adduxit. qui eum ut agnoſceret, Deum precando eſt conſecutus, beatumque prædicavit: qui cum eſſet Imperator, tali habitu veniſſet odoratum ſacra loca.

Eugenius a Theodoſio domitus.

Idem Theodoſius bellum gerens con- *pag. 324.*

tra Eugenium tyrannum, in monte oratorium cum inveniſſet, in pavimentum ſeſe proſtravit, ac lacrymans Deum opem poposcit. Inde eum præ animi ægritudine paululum obdormiviſſet, vidit in ſomnis duos quoſdam albis equis inſidentes, a quibus jubebatur bono eſſe animo, & exercitum ad pugnam excitare. Eorum alter ſe Joannem, alter Philippum, apoſtolos nominabant. Idem cuidam militum viſum appatuit, iſque rem Imperatori expoſuit. Commiſſa autem pugna, exercitus Eugenii ad Theodoſium tranſiit. Antelibat Eugenii exercitum imago Herculis, Theodoſii veneranda crux. Conſtituit porro Theodoſius columnam tauri. Et in Thracia urbem condidit, quam a ſe Theodoſiopolin nominavit: cum ante Apron diceretur, ab auctore ſuo Apro, ſocerum Carini, & ſal generi interfectore. Aliam quoque urbem condidit, ac de filii nomine Arcadiopolin dixit, cum ante appellaretur Bergulian. 121

Cum Eugenius tyrannidem invaſiſſet, Arbogaſtus etiam Gallus ſocium ſe ejus tyrannidi præbuit. Id cum Romæ percepiſſet Valentinianus junior, Valentiniani Magni F. ſuſpendio ſeſe vita edaxit. Ad quem ulciſcendum Theodoſius expeditionem movens, non eſt propriis viribus confiſus: ſed Joannis cujuſdam Ægyptii magni monachi hacnlum pro haſta, cuculiam pro galea uſurpans, Eugenium, cæſo ejus comitatu, vivum in poteſtatem redegit. A victoria profectus Romam, plurima in urbem beneficia contulit: abolevitque conſuetudinem, qua mancipia in locum beſtiarum pereuntium in piſtrina dedebantur, & molere uſque ad ſenectutem cogebantur; itemque eam, qua adulteraruin mallerum ſcortatoiner nolæ tinnitu publicabantur.

Undecimo anno Maximum tyrannum necavit, & ejus copiarum ducem Andragathium, utpote interfectorem Gratiani. Ut Romam venit, Honorium filium ſuum coronatum imperio inauguravit. Inde Conſtantinopolin reverſus, poſtulante Alexandreæ epiſcopo Theophilo omnia ſalſorum numinum fana dejici, & ſimulacra conflari, ac in pauperum uſus erogari curavit. Quo tempore etiam Marcellus Apameæ (Syriæ urbs eſt) epiſcopus, Græcanica templa demoliens, a Græcis eſt necatus. Cæterum templo Serapidis Alexandreæ deſtructo, ſacræ litteratum notæ inventæ ſunt, crucis forma. Eas cum vidiſſent Græcæ religionis homines, fidem Chriſtianam amplexi ſunt, dicenter hieroglyphico ſenſu crucem deſignata, vitam ſaperevenientem. Hunc Serapin alii, Jovem eſſa perhibent: alii Nilum, ideo quod modium habet in capite, & cubitum. Alii Apin quemdam ajunt hominem divitem fuiſſe in Ægypto, qui urgente fame Alexandrinis de ſuo ſuppeditaverit. Et defuncto ſanum fuiſſe & ſtatuam poſitam, ejuſque bovem publice nutritum, ac domini ſui nomine affectum. Id fuiſſe ſymbolum agricolæ: ſed & viri ejus nomen in Goraſin, ſtatuæ in Serapin mutaverunt. In templo hajus Serapidis ſtatua fuit ingens atque terribilis, diverſa ex materia conſtans, & duabus manibus duos templi muros attingens. Intra hanc aliud fanum, ſimulacrum, & ſtatua ænea, non magna. Hujus capiti infixerant ferrum, & e regione ſupra in tecti laqueatibus lapidem magnetem: itaque effece-

A Εὐγενίῳ, ἅρμα διαφέρειν τῇ τέχνῃ, ἵππον ἐπὶ τῷ ἑδάφει κλαίειν, τῷ τὸν Θεὸν ἱκετεύειν ἐπικαρᾶσαι αὐτῷ. ᾧ μικρὸν ἀφυπνώσας ἐξ ἀθυμίας, ὁρᾷ δύο νεανίας ἐφ' ἵπποις λευκοῖς καθημένους, λέγοντας αὐτῷ, θαρσεῖν, καὶ τὸν στρατὸν διεγείρειν εἰς πόλεμον. τῷ δὲ φαντάσματι ὁ μὲν ἕλεγεν ἑαυτὸν Ἰωάννην, ὁ δὲ Φίλιππον, τοὺς ἀποστόλους. παύτῳ δὲ ἄρασιν τῷ οἷς τῷ στρατιωτῇ ἰδών, ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. καὶ πολέμου συγκροτηθέντος, προσῤῥύη ὁ στρατὸς τῷ Εὐγενίου τῷ βασιλεῖ. ἡγεμονεύετο δὲ ἐν τῷ στρατῷ τῷ Εὐγενίου ἡ εἰκὼν τοῦ Ἡρακλέους, Θεοδοσίου δὲ ἡ τίμιος σταυρός. ἵνα δὲ ἴσχυσε ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος τῷ τὸν κίονα τοῦ ταύρου. κτίζει δὲ καὶ πόλιν ἐν Θράκῃ, Θεοδοσιόπολιν ὀνομάσας, τὸν πρὶν λεγόμενον Ἄφρων, ἀπὸ τοῦ κτίσαντος αὐτὴν καὶ ἀρχιὼ Ἄφρου, ὃς ἦν πενθερὸς Καρίνου, ὃς δὲ ἀπέλιπε αὐτόν. ἕτερον δὲ ᾧ ἑτέραν πόλιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἰδίου αὐτοῦ, τὸν πρὶν Βεργούλων λεγομένην.

Εὐγενίου τυραννήσαντος, ἀντιγράφει ὁ Ἀργάβαστος ὁ ἀπὸ Γαλατίας, συνὼν αὐτῷ τυραννήσαι. ἀκούσας δὲ ἐν Ῥώμῃ ὁ μπρὸς Οὐαλεντινιανὸς, ὁ τοῦ μεγάλου Οὐαλεντινιανοῦ παῖς, ἀγχόνῃ ἐχρήσατο. ἔπεισε δὲ ὁ μέγας Θεοδόσιος εἰς ἐπιδίκασιν αὐτοῦ. ἐξιὼν δὲ κατὰ τυράννου Εὐγενίου, καὶ ἰδίᾳ ἰσχύι ἐπαῤῥῶν, Ἰωάννην δέ τινος Αἰγυπτίου μοναχοῦ μεγάλου, νεῦράβδον ἀντὶ δόρατος, τένιν ἐπωμίδα δὲ ἀντὶ κράνους ὁπλισάμενος, καὶ κράνος τε ἀλιτήριον χειρώσατο ζῶντα, καὶ τὸν σὺν αὐτῷ ἀνεῖλε. μετὰ δὲ τὸν νίκας τὰς εἰσελθὼν ἐν Ῥώμῃ, πλεῖστον τῇ πόλει ἐχαρίσατο. ᾧ τε ἐν τοῖς μαγγανείοις τε καπηλείοις ζώων ἄχρι γήρως τῶν μύλωσι συναλουμένων, ᾧ ἀληθῶν καπηλευομένων, πεφεύλε· ᾧ τῶν τε μονχευομένων γυναικῶν ὕβρεις, τῶν τε πορνείας ἐξ αὐδώνος ἐλεγχομένων, πεφεύξε.

Τῷ τε ἐπ' ἔτει τελευτᾷ Μάξιμον ὁ τύραννος, ἀνεῖλε· ᾧ Ἀνδραγάθιον τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ, ὡς φονέα ὄντα Γρατιανοῦ. ἐλθὼν δὲ εἰς Ῥώμην, ὑπέφηνε Ὀνώριον τὸν υἱὸν αὐτοῦ βασιλέα, ᾧ ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν. ᾧ τὰ Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου αἰτησαμένου, τὰ ἱερὰ πάντα τῶν Ἑλλήνων καθαιρέθησαν, ᾧ τὰ εἴδωλα ἐχωνεύθησαν, ᾧ εἰς χρείας ποικίλας ἐδόθη. τότε ᾧ Μαρκέλλος ὁ ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Συρίας, ναοὺς Ἑλληνικοὺς καταῤῥήξας, τῶν Ἑλλήνων ἀναιρεῖται. τῶν δὲ ναῶν τῶν Σαραπίδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λυομένων, ἱερογλυφικὰ γράμματα εὑρέθη, σταυροῦ τύπον ἐπέχοντα, ἅπερ οἱ ἐξ Ἑλλήνων θεσπέσιοι, ἐπίστασθαι, λέγοντες σημαίνειν τὸν σταυρὸν, καὶ τῶν τῆς ἱερογλυφικῶν, γραμμάτων ἔπεσθαι, ζωὴν ἐπερχομένην. τοῦτον τὸν Σάραπιν οἱ μὲν τὸν Δία εἶναι λέγουσιν, οἱ δὲ τὸν Νεῖλον, διὰ τὸ μέδιμνον ἔχειν ἐν τῇ κεφαλῇ, καὶ τὸν πῆχυν. οἱ δὲ Ἄπιν τινὰ ἄνθρωπον εὔπορον ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενον, ᾧ ἐν καιρῷ λιμοῦ ἐπαρκέσαντα τοῖς ἰδίοις ὑπάρχουσιν Ἀλεξανδρεῦσιν, ᾧ ἐπὶ πλείστοις ναοὺς καὶ σῖτον ἀνήσασθαι· καὶ βοῦς αὐτὸν ἐθρέψατο, ὃν καὶ Ἄπιν καλεῖν, ὁμωνύμως τῇ βασάνῳ· σύμβολον ὄντος ἐκείνου τῷ γεωργῷ. μεταποιήσασι δὲ τὸ ἀνθρωπικὸν εἰς τὸν Γόρασιν, καὶ Σάραπιν τὸν σῖτον. ἐν τῷ ναῷ γὰρ τῶν ἀγαλμάτων μέγα καὶ φοβερὸν, οἷον ἐκ ξύλων ποικίλων συνηρμοσμένον ὕλης ἔστο, ὡς ἑκατέρας χερσὶν ἑκατέρων ἐχέσθαι τοῖχων. ὑπὸν δὲ τῶν τῷ μεγίστῳ ἀγάλματος, ἄλλος ναὸς καὶ εἴδωλον, καὶ ξόανον ἀπωρυγμένον χαλκοῦν, ὑμέγα δὲ. τοῦτο τῇ κεφαλῇ σίδηρον εἰσήρτητος, τοῖς φατνώμασι δὲ τοῦ στέγης ἀνωθεν μαγνῆτιν λίθον ἀπὸ κάθετον ἐνδεδεμένον, μετέωρον τοῦτον τὸν σίδηρον ἀφεῖναι ὁρᾶ-

Edit. Pariſ. pag. 325.

θαι

δικαι χρεμέμφων, ᾗ ὅπ γῆς, ὅτ' αὐτὸς ἡ στέγης ἐφαπτόμενον.

Ἰτέον, ὅτι τὸ μὲν εἴδωλον οὐδαμοῦ οὐδενός ἐστιν ἔχον. τὸ δ' ἔνδαλμα τινός ἐστιν ὁμοίωμα ἢ ἀπεικόνισμα. ᾗ εἴδωλον μὲν, σφίγγες, κένταυροι, κυνοκέφαλοι, ᾗ βυκέφαλοι, ἢ ὧν τὰ μὲν ὑφεστῶτα. ὁμοιώματα δὲ τὰ ὑφεστῶτα εἰκάσματα, οἷον ἡλίου, σελήνης, ἄστρων, ἀνθρώπων, θηρίων, ἑρπετῶν, ἢ τῶν πάντων παραπλησίων.

Ἰτέον, ὅτι Χαλδαῖοι τὸ πῦρ ὡς πάντων ἀναιρετικὸν σέβονται, ᾗ πάντας τοὺς Ἑλλήνων θεοὺς καπέδραμον. προσῆλθον δὲ ᾗ τῷ Κάνωπος ἱερεῖ, ᾗ αὐτὸς μηχανᾶταί τι τοιοῦτον. εἰς τύπον ἀγάλματος ὑδρίαν ὀστρακίνην κατασκευάσας, τρήσεις ὑπέθηκε λεπτάς, ἃς κηρῷ φραξάμενος, ᾗ χρώματι καλύνας, καλῶς ἀγάλματος ἀποτομὴν ἀφεκάλλω, ᾗ ἐφαρμόσας τῇ σκιᾷ δι' ὑφῶν, ᾗ τῷ πυρὶ προσαγαγών, ἔλειξεν αὐτῷ τὴν ἰχμὴν, κἀμικρὸν ᾗ τὸ ὕδωρ ἀποσβεσθέντος.

Τῷ ιέ. ᾗ ις'. ἔτει αὐτῷ, Θεοδόσιος νόμον γράφει, γυναῖκα εἰς ἀγῶνας μὴ προβαίνειν, εἰ μὴ ὑπερβῇ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς αὐτῆς ἔτει Πλακίλλα ἡ γαμετὴ Θεοδοσίου εἰκοστὴν, δύσβιος οὖσα, ᾗ φιλόπτωχος, οἰκείαις χερσὶ λωβοῖς ᾗ νοσοῦσιν ὑπηρετοῦσα. πᾶσι τὸν κινδύνοις κατέλεξοι Ἀντιοχεῖς, ᾗ τὰ ἐπιτάφια δημόσια παρὰ τῶ βασιλέως τελεῖν αὐτούς. ὅτε ᾗ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πρεσβύτερος ὢν Ἀντιοχείας, λόγους περὶ τούτου θαυμασίους ἐξέθετο, ὧς ἀνδρίαντας ἐπέγραψε τῇ γυναικὶ ὁ Θεσσαλονίκης σφαγὴν τῇ ἐπὶ χιλιάσιν τῷ λαῷ, ὑπὸ Θεοδοσίου γένεται, ἐπὶ παρὰ τῷ ἁγίῳ Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων εἰς αὐτὸν βασιλέα πραχθέντα. Διὸ ᾗ νόμον ἐκτίθεται, τοῖς καταδικαζομένοις θανάτῳ ἀναβολὴν δοῦναι, τριάκοντα λ'. ἡμερῶν εἰς ᾗ σκέψιν δίδοσθαι.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, ἐπὶ ποταμῷ Νείλου ᾗ τὸ ἔθος μὴ ἀναβάντος, ἔχαιρον οἱ Ἕλληνες, λέγοντες αὐτὸν οὐκέτι πίνειν, τὸ κωλυθῆναι θύειν τοῖς θεοῖς αὐτῶν. ὑπὲρ μαθὼν ὁ δυσσεβὴς βασιλεύς, ὅτι μὴ γέγονεν πότε ποταμὸς θυσίας χαίροντας, ἐπὶ τοῦτο γέγωθε πλημμυρῆσαι. ἐπὶ δὲ θεὸς τὸν κατοδεξάμενος, εὐλογητὸν τὸν ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, ὥστε ἅπαντας τοὺς κατ' Αἴγυπτον φοβηθῆναι, μὴ αὐτῶν τὸν Ἀλεξάνδρειαν καταλούσῃ ᾗ πλημμύρα τοῦ ὕδατος.

Ἐν Μεδιολάνῳ ὑπάρχοντος τῷ βασιλέως Θεοδοσίου, οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Ἰουδαῖοι, ἐπὶ προσλήψεως Ὀνωρίου ἐπάρχου συναγωγοῦ ἐν τοῖς χαλκοπράτοις πολλῶν καλάντων εἰργάσαντο. ᾗ δὲ Χριστιανῶν δυσφημούντων ᾗ τὸ ἐπάρχῳ, αὐτὸς ἐν προσέχων. ὧν ᾗ Ἕλλην. πῦρ ὧν ἐμβαλόντες νυκτὸς, πάντων κατέκαυσαν. γράφει τοῦτο ὁ ἔπαρχος πρὸς Θεοδόσιον, ἐγκαλῶν τοῖς πολίταις. ὁ δὲ ζημίαν ὑποτίθεται τοῖς τοῦτο δράσασιν, ᾗ κτισθῆναι τὴν συναγωγήν. προσφεύγουσι οἱ πολῖται πρὸς τὸν μέγαν Ἀμβρόσιον. ὁ δὲ τῆς ἑορτῆς ᾗ Χριστοῦ γενεθλίου ἐσώσης, ᾗ τῷ βασιλέως εἰσόδου ποιουμένου, δημηγορεῖ ὁ μέγας Ἀμβρόσιος ὀλίγα μὲν περὶ τῆς ἑορτῆς, τὰ πλείω δὲ τῷ βασιλέως καθυποβάλλων σφοδρῶς, φάσκων ὅτις ὡς, ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Οὐκ ἐγώ σε ποίμενα ὄντα προβάτων ἐξέπιδιον ᾗ λοχαμοίνων ἥλαβον, ᾗ τῷ λαῷ μου ποιμένα ᾗ βασιλέα κατέστησα; οὐκ ἐγώ σου ᾗ κεφαλὴν ἀνεμώσας ᾗ φθειρίωσα, χρυσῷ στεφάνῳ κατεκαλλώπισα, ᾗ τοῦτο χρυσοπορφύρῳ ἐκόσμησα; ᾗ ἵνα

Cedren.

A rant, ut ſtatua in aere videretur ſuſpenſa, neque terram tangens, neque tectum.

Inter idolum & indalma hoc intereſſe noveris, quod idolum nullius eſt rei in natura extantis ſigoum: indalma autem, alicujus ſimilitudo atque effigies rei. Idolum eſt, ut verbi gratia, Sphinges, Centauri, vultu canino, aut capitibus bovillis prædiți: ea enim nuſquam ſunt. Simulacra autem ſuot: ut Solis, ut Lunæ, ut aſtrorum, ut hominum, ferarum, repentium, & aliorum id genus.

Nota, Chaldæos igoem, ut quo omnes res conſumantur, pro Deo coluiſſe, & omnes Græcorum deos refutaſſe. Hi cum ad Canopi etiam ſacerdotem perveniſſent, is tali uſus eſt aſtu. Situlam fictilem in ſtatuæ formam apparavit, quam tenuibus B foraminibus cera oppletis pertuſam aqua implevit, inductoque colore, & ſtatuæ capite artificioſe impoſito, igni admovit, itaque vim ignis refellit, paulatim aquæ defluxu extincti.

Anno ſui imperii xv & xvi, Theodoſius legem tulit, ne qua mulier ad diaconiſſæ munus reciperetur, niſi annum L x egreſſa. Eodem anno moritur Placilla Theodoſii uxor, pia, & pauperum ſtudioſa, quæ ſuis manibus ægrotis atque male affecto corpore hominibus miniſtrabat. Hujus ſtatuam conſregerunt Antiocheni, ob exactionem Imperatoris. (Quæ de re Joannes Chryſoſtomus, eo tempore Antiochiæ presbyter, mirandas edidit orationes, Statuarum titulo.) Tunc etiam idcirco Theſſalonicæ Theodoſius xv hominum millia interfecit: & Ambroſius Mediolani epiſcopus ea cum Imperatore egit, quæ retulimus. quibus motus Imperator legem tulit, quæ recognoſcendæ ſententiæ cauſa damnato mortis aut publicationis xxx dierum dilationem concedebat.

Eo ipſo anno, cum Nilus pro more non exundaſſet, Græci leoti hanc dixerunt eſſe cauſam, quod diis ſuis ſacrificare interdictum ipſis eſſet. Theodoſius eorum ſermone cognito: Abſit (ait) ut fluvius ſacrificiis gaudens terram irriget. Deus autem id ejus reſponſum ita probavit, ut Nilum exundare juſſerit adeo, ut univerſi Ægyptii in metum venerint, ne ipſam quoque Alexandream eluvio iſta perderet. *Edit. Pariſ. pag. 326.*

D

Dum Mediolani degit Theodoſius, interim Judæi qui Conſtantinopoli vivebant, mandato Honorati præfecti multis talentis conſtantem in Chalcoprato ædificant ſynagogam. Præfectus ex Chriſtianis ejus rei cauſa objurgatus, utpote Græcæ religionis ſectator, animum eis non adverſit. Itaque ii noctu eam igne injecto cremant. Præfectus eo de facto ad Imperatorem ſcribit, cives accuſans: imperatque ut is jubeat mulctari cives, & refici ſynagogam. Cives opem Ambroſii implorant. Is cum natalitium Chriſti feſtum tempus adveniſſet, rege templum ingreſſo. pauca quædam de ea ſolemnitate concionatus, majorem orationis partem acriter increpando Imperatorem inſumpſit, ita in Dei perſona eum compellans. Nonne te ego de paſtore ovium, inſidiantibus ereptum, populi mei paſtorem ac imperatorem conſtitui? Nonne caput tuum ſqualore & pediculis deforme, aurea corona redimivi, ac tænia auro purpuraque inſigni exornavi? Quare igitur filii mei interfectores, primas tuo judicio tenent partes? quare po- *Judæorum ſynagoga a Chriſtianis cremata.*

E

pulum meum, & hæreditatem meam mulctis atteris? Ad hæc Imperator: Quid agis, inquit, episcope, qui solemnitatis omissa materia, totam in me dirigis orationem? Non adversum te, inquit Ambrosius, sed pro te hoc fit. quid enim gravius in Christianos potuit statui, quam ut Judæorum synagogas reficiant? Tum Theodosius: Justumne ergo tibi videtur, turbam hominum incompositam in regia ache pro sua libidine agere? Respondit Ambrosius: Quid? justumne putas esse, piissime Imperator, ut in urbe quæ arx est Imperii, Judæi in Deum contumeliosa carmina decantent? Ne hac via ingrediare, optime Princeps. Judæorum enim vota, in Deum maledicta sunt, & contumeliæ, atque infandæ execrationes. His Ambrosii motus verbis Imperator, Christianis mulctam remisit: legemque sustulit, ne Judæi Byzantii synagogam haberent, neve in publico preces facerent.

Olympiorum initium & finis. *Edit. Paris. pag. 327.*

Tum Olympiorum defit festivitas, quarti cujusque anni exitu solita celebrati: instituta eo tempore, quo Manasses Juda rex fuit, & usque ad imperium Theodosii perducta. cœperuntque numerari indictiones, quarum principium in xv annum imperii Augusti. Nomen habet Indictio ab Actiaca victoria, & est Actium promontorium Nicopolis, urbis in Epiro sitæ: quod eo tempore Augustus ibi devictis Antonio & Cleopatra, totius rerum summam obtinuit.

Arsenius.

Enimvero Theodosius principio sui imperii Roma abduxerat magnum illum Arsenium, cum de ejus rerum humanarum divinarumque peritia inaudivisset: eique suos filios Arcadium & Honorium sacris litteris instituendos commendavisset, ac Cæsarum patrem constituerat. Is Arsenius Deum quadam nocte invocans, vocem audivit ita præcipientem: Arseni, fuge homines, & salvus eris. Idem Theodosius templa fictitiorum deorum, quæ tantum occiudi Constantinus Magnus jusserat, omnia fundibus evertit. Mediolani ex morbo decessit sexagenarius, postquam imperasset annos xvi. duobus filiis relictis: quorum majorem Arcadium Orienti præfecit, Honorium cum Placidia Occidenti. Ac Honorius quidem Ravennæ regiam suam constituit: Placidia autem Graciani filia, Romæ. Patris corpus Arcadius Constantinopolin detulit, atque in fano Apostolorum deposuit. Episcopatum tenuit Nectarius, anno mundi ιϡτcccciiiκε; incarnationis divinæ cccxciv.

Theodosii mors.

ARCADIUS Imperator.

Arcadius Theodosii Magni F. imperavit annos xiv. Is quinto imperii sui anno Rostra magna e regione prætorii extruxit. Fuit Arcadius corpore admodum deformi, niger, statura parva, id unum præclarum habens, quod bene scribebat, ita ab Arsenio edoctus. Sub eo reliquiæ B. Joannis Baptistæ Alexandream translatæ sunt. Etiam peculiarem numerum Constantinopoli instituit, quos Arcadianos appellavit.

Chrysostomus.

Sextum Arcadio annum imperante, Chrysostomus Constantinopolis episcopus deligitur: cujus facundiæ etiam Libanius testimonium tulit. Interrogatus namque ab auditoribus, quemnam suo loco scholæ præficeret? Joannem, respondit, se præpositurum ei fuisse, ni-

τί μὲ σφαγίας τῶ ὑῶ μω, προκρίνως ἄγεις; καὶ ἐμὸν λαὸν καπατρύχεις, ποσσιλατῶν ἢ κληρονομίαν μω; καὶ ὁ βασιλεὺς· τί ποιεῖς ἐπίσκοπε; τὼν ἑορτὼν ἀκπολιπὼν, ὄλω ἐπ' ἐμὲ ἢ δαμηγορίαν ἐξήρπασας; καὶ ὁ Ἀμβρόσιος· ἀκπὸ σῦ βασιλεῦ, ἀλλ' ὑπὲρ σῦ. νῦ γὰρ ἴσω Χριστιανοὶς ἄλλο δυσπόρον, ἴνα ἢ Ἰουδαῖων συναγωγὰς ἀπαρτίζωσι; ἢ ὁ βασιλεύς· καὶ δίκαιον ἐστιν, ἵνα ἢ ἐν δόξῃ δήμῳ ἀπάτῳ ἐπὶ βασιλικῆ πόλει κατεργάζηται; καὶ ὁ Ἀμβρόσιος· καὶ πῶς δίκαιον ἐστι, βασιλέων θεοσεβεστάτων ἐπὶ πόλεως βασιλευούσης Ἰουδαῖοι βλασφήμως ᾠδὰς ἀναπέμπωσι; μὰ πῦρ συγχύσης βασιλέων παιδευτὰ. αἱ γὰρ ἐκείνων ἀρχαὶ, βλασφημίαι, καὶ ὕβρεις καὶ ἀρρητολογίαι τυγχάνωσι. καὶ πῶπε λίγοπος Ἀμβρόσιος, ἀφαὰν ὁ βασιλεὺς τὸ ἐπιτίμιον, νόμω ἐαθέμβος, μὰ ἔχων Ἰουδαίους ἐν Βυζαντίῳ συναγωγὼ, μήτε πολμᾶν δημοσίᾳ ρ-σεύχεσθαι.

Ἐν πάσι ἦτι τῇ Ὀλυμπιάδων ἀπόσβη πανήγυρις, ἥτις ἀπὸ πτραιτῆ χρόνου ἐκπελεῖτο. ἤρξατο δὲ ἀ τοιαύτη πανήγυρις, ὅτε Μανασσῆς τῆ Ἰουδαίων ἐβασίλευσε, καὶ ἐφιλάνθρωπεῖως τῆς ἀρχῆς αὐτῶ τῶ μεγάλω Θεοδοσίω. Ἐ ἄρξατο ἀριθμεῖσθαι αἱ ἰνδίκτιοι, ἀρξάμεναι ἀπὸ Αὐγούστου Καίσαρος ἐν ἔτει ια'. ἡ ἀρχὴ αὐτῶ. καλεῖται δὲ ἰνδίκτιων, πάρ' ὃν Ἰκάκιων, ἤ πτερὶ τὸ Ἄκτιον νίκη. Ἄκτιον δὲ ἐστιν ἀκρωτήριον Νικοπόλεως ἡ Ἠπείρω, ἔνθα μαχισάμενος Αὔγουστος τότε Ἀντώνιον καὶ Κλεοπάτραν ἐνίκησε, μόναρχος ἀναδειχθεὶς τῆ τότε χρόνω.

Ὁ δὲ μέγας Θεοδόσιος ἤρξατο ἀπὸ Ῥώμης ἐν ἀρχῆ τῆς βασιλείας αὐτῶ ἢ μέγαν Ἀρσένιον, ἀκούσας πτερὶ τῆς σοφίας αὐτῶ, καὶ θείας γνώσεως· καὶ πάτερ Ἀρκάδιον καὶ Ὁνώριον τὼς υἱὼς αὐτῶ δίδωσι, παιδεύεσθαι ὑπ' αὐτῶ πὰ ἱερὰ γράμματα, ἦν Ἐ βασιλεοπάτρα πιστεύσαν. ὅτος ἐνυκτὶ διόμβος ἢ Θεῦ, ἤκουσε φωνῆς λεγούσης αὐτῶ· Ἀρσένι φεῦγε τὼς ἀνθρώπως, καὶ σωθήσ. ὅπερ καὶ Θεοδόσιος τὼς εἰδωλικὼς ναοὺς, ὧς ὁ μέγας Κωνσταντῖνος κλοιθάνει μόνον προσέπαξε, πάντας ὡς ἰδέφος καταλῦσαι. ἐν Μεδιολάνῳ δὲ ἀρρωστήσας, ἐκοιμήθη ἐν αὐείῳ, ὑπάρχων ἐτῶν ξ'. βασιλεύσας ἔτη ις'. ἀπολείφας τὼς δύο υἱὼς αὐτῶ, Ἀρκάδιον μὲν ἢ πρεσβύτερον ἢ ἔφας, Ὁ ᾠέσιον ἢ τῆ Ἐσπερίων σὺν Πλακιδίᾳ. καὶ ὁ μὲν Ὁνώριος ἔχε πὰ βασίλεια ὡς Ῥάβεννα, Πλακιδία δὲ ἡ θυγάτηρ Γρατιανῦ ἐν τῆ Ῥώμῃ. μετήνεγκε ἢ τὸ σῶμα αὐτῶ ἐν Κωνσταντινοπόλει Ἀρκάδιος, θεὶς ἐν τῆ ναῶ τῆ ἁγίων Ἀποστόλων. τὼν δὲ τῆς ἀρχιπρεσβύτης καθέδραν κατέσχε Νικτάριος, κόσμω ἔτη ιϡτκ ἡ. τῆς θείας σαρκὸς τ ἡ δ'.

Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς τῶ μεγάλω Θεοδοσίω, ἐβασίλευσεν ἔτη ιδ'. ὅτος ἐν τῆ ε'. ἔτει ἢ μέγαν ἐμβολὸν ἀπτηρὺ τῶ Πραιτωρίω ἔκτισεν. ἦν ἢ Ἀρκάδιος ἢ θέσει τῶ σώματος εὐθυχθέστατος, μέλας, ἢ χειρὶ, τὼν ἀλλέων φαυλότητος· ἐν μόνοις ἔχων πλεονέκτημα, τῶ καλῶς γράφειν, ὃ παρὰ τῶ μεγάλω Ἀρσενίω ἐξεπαιδεύθη. ἔτι πάνυ μετπεῖθε πὰ λείψανα τῶ ἁγίω πρωτομάρτυρος καὶ Βαπτιστῶ Ἰωάννου, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. ποιεῖ δὲ καὶ ἰδίων ἀριθμὸν ἐν Κωνσταντινοπόλει, ὧς ἐκάλεσαν Ἀρκαδιανούς.

Τῷ ς'. πάνυ ἐσιανῷ, χειροτονεῖται ὁ Χρυσόστομος ἐν Κωνσταντινοπόλει, ὧ καὶ Λιβάνιος ἐμαρτύρησε. πεισθομένων γὰρ τῆ αὐτῶ φοιτητῶν, τίνα αὐτ'

αὐτῷ προῖσιν τῇ διδασκαλείῳ ; Ἰωάννῃ (ἔφ) εἰ A μὴ συλᾶθαι ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει γαμεῖται Ἀρκαδίῳ υἱὸς, ἐξ Εὐδοξίας τῆς Αὐγούστης, Θεοδόσιος ὁ μικρός, ὃν ἀνεδέξατο Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῇ ἁγίᾳ βαπτίσματι.

Τῷ ια'. ἔτει, Γαϊνᾶς τυραννεῖ κατὰ Ἀρκαδίου, καὶ πολλὰ κακὰ τῇ Βυζαντίῳ ἐπεδείξατο. ἔρχεται δὲ λαβὼν καὶ δόξαν ἐν τῇ ἁγίᾳ Εὐφημίᾳ, τῇ ἐν Χαλκηδόνι, πίστις παρίβη. καὶ εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει, ἐχώρησε πρὸς ἁρπαγάς, καὶ ἐπέρας ἀπιστίας. ὅπως ἐξελθὼν εἰς τὴν Χερρόνησον Θρᾴκης καὶ χιλίας ποιήσας, ὡρίας τὰς ἀναπλησὰς πόλεις χωρεῖ. πολέμῳ δὲ πολλῷ συρράξαντος καὶ πρὸς θάλασσαν, ἀπώλεσε σὺν τοῖς ἑαυτοῦ στρατόμασι.

Τῷ δὲ Χρυσοστόμῳ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἰθύνοντος, προσῆλθεν αὐτῷ τις τῆς τῶν Μακεδονιανῶν αἱρέσεως μετανοήσας. παρασίσας δὲ αὐτῷ τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἐπιτρέψαι, καὶ μετανοῆσαι, καὶ κοινωνῆσαι, μόλις ὡς δῦσιν ἔπεισεν. ἃ δὲ δῶσα τῇ παιδίσκῃ κοινωνίαν τῶν Μακεδονιανῶν, ἐπέλαβεν ἔχειν μεθ' ἑαυτῆς. ἡ δὲ προσελθοῦσα τῇ Χρυσοστόμῳ, καὶ δεξαμένη τὴν ἀγίαν κοινωνίαν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ὑποκριθεῖσα πάντως μεταλαμβάνειν, δίδωκε τῇ παιδίσκῃ· καὶ τὴν τῶν Μακεδονιανῶν λαβοῦσα, προσάγει τῷ στόματι, καὶ ἀφεῖσαι αὐτὴν λίθον γεγονέναι. φρίξασα δὲν, προσέπτυσε τῇ ἁγίᾳ ὑπόστρωμα, ἐξαγορεύσασα τὸ πλήμμα, καὶ εἰλικρινῶς προσερχομένη τῇ ἁγιωσύνῃ.

Κύριλλος δὲ, ὁ ἁγιώτατος Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος, ἀντιφιλοτιμούμενος Θεοφίλῳ καὶ σάρκα. ἔως δὲ χρόνου τινὸς καὶ αὐτὸς προλήψει δυλδίων ὡς ἄνθρωπος, καὶ τῷ Θεοφίλου Θείῳ ἐπακολουθῶν, πονηρὰ καὶ τὰ Χρυσοστόμου ἐφρόνει τε καὶ ἐφθέγγετο· ἐπειδὰ δὲ ζῆλος ἦν, εἰ καὶ μὰ κατ' ἐπίγνωσιν, ἀλλ' ὀφθὸς δὲ, ἀλλ' ἴσως ἔβαλλε τὰ μαχόμενα, ἅτε ὑπὸ ἀξιοῦ διορθώσεως ἐλεῖν, ὑπεκαλύψατο τινὶ μυστικῇ· ἐν ᾗ ἐδόκει ἁρπάζεσθαι ἐν τινι φοβερῷ καὶ περικαλλεῖ τόπῳ, ἐν ᾧ πλῆθη ἁγίων ἀγγέλων παρεστήκασι τῇ Θεομήτορι. σωίγγυς δὲ πάντας ἦν μέγαν Χρυσόστομον ἐνδα δὲ περαθέντα Κύριλλον πλησιάσαι, ἐξωθεῖσθαι προσάξει τῷ Ἰωάννῃ. τὴν μητέρα δὲ τοῦ Κυρίου πρεσβεύσασαν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ παραδέχεσθαι αἰτησασαν, ὡς μὰ ὀλίγα ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτῆς πεπεισμένης, εἰς τὸ θεοτόκον αὐτὴν νομίζεσθαι. εἰς ἑαυτὸν δὲ ὁ ἱερὸς Κύριλλος γενόμενος, καὶ πάγυ μὴ ἑαυτῷ. πᾶς δὲ τῷ Χρυσοστόμῳ ἐπόμενος πᾶσι, καὶ δώδεκα ἀφαλαῖα ἐξέθετο δογματικὰ, καὶ Νεστορίῳ ἐπεμψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει· ὧν ἐκεῖνος καταφρονήσας, τὴν κατ' αὐτὸ τρίτην σύνοδον γενέσθαι παρεκινήσατο. Ἀρσένιος δὲ ὁ μέγας ἡρ τῶν κόσμων πάντων καταφρονήσας, καὶ τῷ κόσμῳ ἀναχωρήσας, τὴν θείαν φιλοσοφίαν ἐν Αἰγύπτῳ μετέρχετο ἐν μοναδικῷ σχήματι.

Τῷ ι'. ἔτει Ἀρκαδίου, ἡ πρώτη ἐξορία τοῦ Χρυσοστόμου γέγονε. ἀφ' ἧς ὑποστρέφει, ἐξέκεντα ἐπισκόπων συνελθόντων, καὶ ἄκυρα πάντα τὰ κατὰ τὸν Θεὸν Ἰωάννην παρὰ τοῦ Θεοφίλου καὶ σὺν αὐτῷ ποιησάντων δικαίως.

Τῷ δὲ ια'. καὶ ιβ'. ἔτει, πάλιν τὰ κατὰ τὰς ἐπιβουλὰς αὔξεται τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἐν δὲ ιγ'. ὅτε καὶ τὸν λόγον ἐποίησεν, ἧ ἡ ἀρχὴ, πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται· τὸν ἴχθυα τελέως τῆς βασιλίσσης κατ' αὐτὸ γίνεται, καὶ πάλιν καθαίρεσις καὶ

si hunc surripuissent Christiani. Eodem anno Theodosium juniorem Eudoxia Augusta Arcadio peperit, quem de sancto lavacro Joannes Chrysostomus suscepit.

Anno octavo Gainas tyrannidem contra Arcadium occupavit, multaque mala Byzantio intulit. Qui cum ultro citroque dato juramento Chalcedone ad sanctam Euphemiæ pacem iciſſet, eo violato in urbem ingreſſus, direptiones & alia mala perpetravit. Inde ad Thraciæ Chersoneſum proſectus, ratibus conſectis ad urbes Oricotis curium inſtituit. Sed terra marique coronatis pugnis, perſit cum ſuo exercitu. Gainas. Edit. Pariſ. pag. 328.

Cum orthodoxæ eccleſiæ præeſſet Chryſoſtomus, acceſſit ad eum quidam, qui a Macedoniana ſecta in viam redierat: B & uxorem quoque ad idem operoſe exhortatus, impetraſſe ab ea videbatur, ut ipſa quoque ad veram ſecum eccleſiam rediret, ac ſacramentum communicaret. Hæc particulam Macedonianam ancillæ dat, jubetque ſecum adſervare: & ad Chryſoſtomum aggreſſa, cum ſacram particulam de manibus ejus acceperiſſet, fingens ea ſe veſci, ancillæ eam porrigit: Macedonianamque ab ea repetens, cum hanc ori admoveret, ſenſit in lapidem mutatam. Exhorreſcens ergo, tremebunda ſe ad pedes ſancti epiſcopi abjecit, facinus ſuum confitens, ac tum vere ad eccleſiam ſe conferens. Hypocriſis miraculo retorta.

Cyrillus autem ſanctiſſimus Alexandreæ archiepiſcopus, conſobrinus erat C Theophili: & aliquandiu præſumptioni ſervienti, ut homo, ac Theophilum avunculum ſequens, de Chryſoſtomo male & ſentiebat & loquebatur. Quia autem fervens hoc erat ſtudium pugnandi, non a notitia veri, neque tamen ab invidia aut diabolica pervicacia ortum, dignus eſt habitus qui in viam revocaretur, myſtica quadam pateſactione. Imaginatus enim eſt Cyrillus, ſe eſſe quodam terribili ac pulcherrimo in loco, ubi multitudo angelorum genitrici Dei aſſtaret, propeque eam Chryſoſtomus. Se, cum accedere conaretur, ab eo repelli: matrem autem Dei intercedere pro ſe, & poſcere ut admitteretur: quia non parum propter ipſam lahoris pertuliſſet, dum omnem Dei genitricis vindicaret. Poſtquam ad ſe rediit Cyrillus, ſui ipſius pœnitentia ductus, ea omnibus Chryſoſtomum eainde eſt ſecutus. Edidit etiam duodecim Capitula, decreta eccleſiæ continentia, miſitque Neſtorio Conſtantinopolio. quæ is contemnens, cauſa fuit ut tertia contra ipſum Syoodus conſcriberetur. Magnus autem ille Arſenius, mundo contempto atque relicto, divinam Philoſophiam in Ægypto coluit, habitu monachi. Cyrillus Chryſoſtomo conciliatus. 223

Arſenius.

Decimo Arcadii anno Chryſoſtomus primum eſt relegatus, revocatuſque deinde, cum LA epiſcopi conveniſſent, juſtoque judicio reſciditſent quæ contra eum Theophilus cum ſua factione egerat. Chryſoſtomi vitæ periculo.

Anno CCCXI & XII, rurſus Chryſoſtomo inſidiæ majorem in modum tenduntur. E pag. 329.

Anno CCCXV, cum orationem compoſuiſſet, cujus initium, Rurſum Herodias furit: odium Imperatricis in eum prorſus exarſit. rurſumque epiſcopatu dejectus, relegatur primo Cucuſum, in-

de Pitiuntem. Cumque obiter Comana Armeniæ oppidum pervenisſet, ad Dominum ex hac vita commigravit. De hoc ſancto patre noſtro, & orbis terrarum illuminatore, videtur operæpretium paucula altius repetere, quod fortaſſis honeſti ſtudioſis non videbitur a te alienum eſſe.

Is ergo annum ætatis agens duodevigeſimum, deſerens magiſtrum ſuum Libanium ſophiſtam, a Meletio Antiocheæ ſanctiſſimo epiſcopo baptizatus, ad Lectoris munus deſignatus eſt. Ibi cum triennium Eccleſiæ adfuiſſet, ad monachorum quemdam præfectum ſeceſſit, nomine Carterium: apudque eum quadriennium moratus, monachas ſub eo fuit: inſtitutuſque eſt ſacris litteris, & accurata vitæ ſolitariæ degendæ ratione. Poſtea quietis cupiditate ductus, in ſpeluncam abiit, inque ea biennium ſolus exegit. Quo toto biennio cum neque noctu neque interdia recubuiſſet, enecavit lenes & paries infra ventrem ſitas, frigore eas perdente. Porro non contentus ſibi ipſi profuiſſe, rurſum divina providentia hoc ad multorum ſalutem procurante ad Eccleſiam rediit. Meletius tunc eum diaconum creat. Cumque altari triennium inſerviſſet, & jam ejus in docendo virtus innotuiſſet, a Flaviano epiſcopo presbyter conſtituitur. Inde in Antiochena eccleſia quadriennium verſatus, vitæ ſuæ virtutibus eam exornavit. Erat ſumma continentiæ & toleratiæ exercitatione, pervigil, & quietis ſtudioſiſſimus, ac temperantiæ æmulatione in dicendo liber: alioquin irritabilis, iræ quam pudori obſequentior, immodica dicendi libertate utebatur adverſus interpellantes. In docendo utiliſſimus habebatur, in colloquiis
124 arrogans videbatur & contemptor hominum, iis qui eum non norant. Itaque eſtam ad epiſcopatum evectus, majori ſupercilio adverſum ſubditos utebatur, ad ſalutem & correctionem ſingulorum geſtus ac orationes immutans. Nemo igitur hunc arrogantiæ damnabit, niſi adulator: neque mediocri animo laſſe eredet, qui ipſe adulator ſit, & parvi animi. Verum ita habendum eſt, eum ſtatum hunc temuiſſe, qui liberum decet. (Magnanimum enim eſſe convenit, non ſuperbum: fortem, non temerarium: æ-
Edit. Pariſ. p. 330. quanimum, non abjecti animi: moderatum, non humilitatis ſimulatorem: liberalem, non ſervilem.) Quemadmodum & Officium præſulis. ipſe Chryſoſtomus dicit: Propterea vatium eſſe oportet paſtorem atque doctorem. Varium dico, non ſubdolum: neque adulatorem aut inſultatorem, ſed plenum magnæ libertatis: qui & concedere utiliter poſſit, ubi rei argumentum id requiret: & tam lenem ſe, quam auſteram præbere. Neque enim omnes eodem modo ſunt tractandi ſubditi: quando neque medici ad omnes morbos eodem utuntur remedio: neque gubernatori unica eſt ventis reſiſtendi ratio. Conſidera ergo qualem oporteat hunc eſſe, qui tantam ſuſtinere tempeſtatem debeat, tantumque æſtum atque tot fluctus, ut omnibus omnia fiat, quo omnes lucretur. Oportet enim hunc eſſe gravem, faſtus expertem, terribilem, placidum, imperio utentem, communicantem, corruptelas reſpuentem, demeredi gnarum, humilem, animi nequaquam obnoxii, bilarem ac manſuetum, ut contra iſta pugnare expedite poſſit. Ergo qui virtute præditus eſt, ac eordatus, is cavere de-

A ἐξορίας εἰς Κυκισὸν, ἐκεῖθεν εἰς Πιτιοῦντα· ἐν γυρόμῳ δὲ Κομάνους τῆς Ἀρμενίας καὶ πάροδον, ἐπλεύσθη ἐς Κυζίκ. ἄξιον δέ ἐστι μικρὸν ἐπαναλαβεῖν τὴν λόγῳ περὶ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν, καὶ φωστῆρος τῆς οἰκουμένης Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· ἴσως δ' οὐ πᾶσι φιλομαθέσι δόξει πάντ' ἄμοιρον.

Ὀκτωκαιδέκατον ἄγων ὁ ἡλικίας ἔτος, καταλιπὼν δ' διδάσκαλον αὐτῷ Λιβάνιον σοφιστὴν, ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Μελετίου βαπτισθείς, χειροτονεῖται ἀναγνώστης. εἶτα παραμείνας τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπ' ἔτεσι τρισί, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπῆλθέ πρός τινα μοναχὸν τὸν ἡγούμενον Καρτέριον τοὔνομα, ἐφ' ᾧτινι προσμείνας ἐπ' ἔτεσι τέτταρσι, γέγονε καὶ αὐτὸς μοναχός. καὶ τὰς θείας γραφὰς ὑπ' αὐτῷ παιδεύθεις, καὶ τὰ μοναχικὰς πολιτείας τέλη ἀκριβῶς χρόνου τινὸς, ἀνεχώρησεν ἐν σπηλαίῳ μόνος ἐπὶ δύο, ποθῶν τὴν ἡσυχίαν. μὴ ἀναπαυσάμενος δὲ τὸν δυσὶ χρόνον, μὴ νύκτωρ, μὴ μεθ' ἡμέραν, κατρῆται τὰ ὑπογάστρια, πλευρῶν λέπι τὰ κρύους τὰς περὶ τὰς κοιλίας δυνάμεις. μιᾷ παρειῶν δὲ ἑαυτὴ χρησιμεύουν, πάλιν καταλαμβάνει τὴν ἐκλησίαν ἐπὶ θείας ἀρωμοθείας εἰς πολλῶν σωτηρίαν. ἐντεῦθεν χειροτονεῖται ἐξάρχους ὑπὸ τοῦ θείου Μελετίου, ὑπηρετήσας τῇ δυσιαστηρίῳ τέλει ἐπ'. ὧδε ὁ διδασκαλικὸς αὐτῷ ἀρετῆς ἐξέλαμπεν, ἀριστοβύτορος χειροτονεῖται ἐπὶ Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου. ἐν πάσαρε ἐπ' ἐξαρέσεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας, ἀποτιμώμενος τὸ ἐκεῖσε ἱερατεῖον τῇ τοῦ βίου ἀρετῇ. ἦν δὲ ἀσκητὴς ἄκρος, καὶ πολυάγρυπνος, καὶ φιλήσυχος λίαν, καὶ ἐξ ὑλοσωφροσύνης ἀπαρρησίαστος, καὶ ἀπρόσκοπος, καὶ θυμῷ μᾶλλον ἢ αἰδοῖ ἐχαρίζετο. ἐλαθιροσαμία τε πρὸς τοὺς ἀτυγχάνοντας ἀμέτρως ἐκέχρητο. καὶ ἐν μὲν τῇ διδάσκειν πολὺς ἦν πρὸς ὠφέλειαν, ἐν δὲ ταῖς συντυχίαις ἀλαζονικός τις καὶ ὑπερόπτης ἐνομίζετο τοῖς αὐτὸν ἀγνοοῦσι. διὸ καὶ ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν προβληθείς, μᾶλλον ὀρρώδει καὶ τὴν ὑπεικόν ἐαυτὸν χρῶτο, πρὸς διόρθωσιν ἑαυτοῦ καὶ σωτηρίαν καὶ τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους μεταβάλλων. καὶ τοίνυν, εἰμή τις ἦν κόλαξ, πάντ' ἀλαζόνα εἶναι νομίζει. διὸ δ' αὖ πάλιν, εἰ κόλαξ εἴη, καὶ ἀγωνᾷ, πάντ μετεώφρονα καλέσει, ἀλλὰ δ' ἐν φρονήσει τάξει τοῖς ἐλαθέρως ἀριστεύ ἑαυτὸν φυλάττοντα. μεγαλόψυχον δ' εἶναι προσήκει, οὐχ ὑπερφανῆ· ἀνδρεῖον, καὶ θρασύ· ἀπερισκεπῆ· καὶ δολοφρονῆ· μετεώφρονα, καὶ πανουργοφρονοῦλλω ὑποκειμένου· ἐλαθέριον, οὐκ ἀνδραποδώδη, ὥσπερ δὲ καὶ αὐτὸς ὅτος ὁ Χρυσόστομος λέγει· δεῖ γὰρ ποικίλον εἶναι δεῖ τὸν ποιμένα καὶ διδάσκαλον. ποικίλον δὲ λέγω, οὐχ ὕπουλον, οὐδὲ κόλακα καὶ ὑβριστὴν, ἀλλὰ πολλῆς ἐλαθερίας καὶ παῤῥησίας ἀνάμεσον· εἰδότα καὶ συγκατάνευσιν χρησίμως, ὅταν ὁ τῆς πραγμάτων ὑπόθεσις ἀπαιτῇ τοῦτο· καὶ χρηστὸν εἶναι ὁμοῦ καὶ αὐστηρόν. ὁ γὰρ ἐπὶ τρόπῳ χρῆσθαι τοῖς ἀρχομένοις ἅπασι δέον. ἐπεὶ μηδὲ ἰατρῶν πᾶσιν ἑνὶ φαρμάκῳ πᾶσι τοῖς νάμασι προσφέρεσθαι καλόν, μηδὲ κυβερνήτας μίαν ὁδὸν εἰδέναι τοῖς πρὸς τὰ πνεύματα μάχης. ἐπείσθω δ' ὅτι, οἱοῦόν τινα εἶναι χρὴ τὸν μέλλοντα πρὸς χειμῶνα τοσοῦτον ἀνθίζειν, καὶ πλοῦτον ζάλην καὶ τοσαῦτα, πρὸς τὸ γενέσθαι τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντας κερδήσῃ. καὶ δ' σεμνὸν εἶναι δεῖ τὸν ποιητὴν, καὶ ἄτυφον, καὶ φοβερὸν, καὶ προσηνῆ, καὶ ἀρχοντικὸν, καὶ ποιητικὸν, καὶ ἀδέκαστον, καὶ διηκριβωτικὸν, καὶ τακτικὸν, καὶ ἀδέκαστον, καὶ φιλόρφανον, καὶ ἤμερον, ἵνα πρὸς πᾶσι διαλέγεσθαι δυνάμενος. ἀκεῖνο δεῖ τὸν ἐπαίρειν καὶ ἐγκρατῆ

φόγου τὸ καλακεύειν ἢ καλακεύεσθαι· ἢ μήτε ἀλαζονικὸν εἶναι, μήτε κόλακα· ἀλλ' ἀμφοτέρων τῶν κακῶν πόρρω καθάζειν τὸν ἀμπτεῖνα, ἢ ἐλεύθερον εἶναι, μήτε εἰς αὐθάδειαν ἀποκλίνοντα, μήτε εἰς δουλοφρόνημα κατακίπτοντα. πρὸς μὲν οὖν χρεὼν πεπαιδευμένον ὑπάρχειν καὶ, πρὸς δὲ θρασεῖς ὕφηλον. ἐπιτήδειοι αἱ μὲν ἀρετὴν εἶναι τὸν ἐπιείκειαν ἀγοῦνται, αἱ δὲ ἀνδρείαν τὸν θρασύτητα. κρείττους μὲν τὸν πεπαιδευμένον δεῖν προσφέρειν, πῶς δὲ ἢ ἀνδρείαν σβεννύοντα αὐτῷ τὸν ἀπὸ τῆς θρασύτητος δόξαν· ἵνα τοὺς μὲν ὠφελήσῃ, τῷ δὲ πατεινὸν τὸ φρόνημα.

Ὅπερ ὢν ἢ ὁ μέγας βασίλειος δηλῶν ἔρα τὸ ἢ σοφώτατος Σολομῶντος, καιρὸς πᾶ παντὶ πράγματι, εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἢ πατεινότητος, ἢ ἐξουσίας, ἢ ἐλέγχου, ἢ παρακλήσεως, ἢ φειδῦς, ἢ παῤῥησίας, ἢ χρηστότητος, ἢ ἀπονομίας, καὶ ἀπαξαπλῶς καιρὸς ἔστ παντὸς πράγματος ἴδιος. ὥστ παντὶ μὲν τὸ ἢ πατεινότητος δικαίου, ἢ μιμεῖσθαι ἐν πατεινώσει τὰ παιδία, καθ' ἃ ἀναπαύλῃ φωνῇ ποτὲ δὲ τῇ ἐξουσίᾳ κεχρῆσθαι, ὡὶ ἐδαιεν ὁ Κύριος εἰς ἐκδρομὴν, ἢ μὴ εἰς καθαίρεσιν, ὅταν ἡ χρεία ἐπέχῃ τὸν παῤῥησίαν. ἢ ἐν καιρῷ μὲν παρακλήσεως τὸ χρηστὸν ἐνδείκνυσθαι, ἐν καιρῷ ἢ ἀπονομίας τὸν ζῆλον ἐμφαίνειν, ἢ ἐφ' ἑκάστῳ τῷ ἄκρων ἐμέτρως, ἢ ἐκκεῖσθαι ἢ δίκαιον λογισμὸν ἀποφέρεσθαι. λογισμοὶ ἢ δικαίων κρίματα.

Καὶ δὴ ἢ ὁ Θεοφόρος Ισίδωρος, ἢ τὸ μακαρίου φοιτητὴς, ποτὲ λέγει· τὸν ἄρχοντα ἢ ἀγαθὸν εἶναι δεῖ ἢ φοβερὸν, ἵν' οἱ μὲν δὶ βιότητος θαῤῥοῦντ, οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες ἐκπλήττ. θάτερον ἢ θατέρῳ χωρὶς, ἀναρχία μᾶλλον ἐστὶν, ἢ ἀρχή. οἱ μὲν γὰρ πάντες ἦσαν ἀκακοῦντες καὶ φιλάρετοι, ἀγαθύνοιμι ἂν μόνοι· οἱ δὲ φιλαμαρτήμονες, φόβου. ἐπειδὴ δὲ ἀγαθοὺς καὶ πανηρὸς ἀνάγκη ἐν τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, ἀμφοτέρα μεταχειρίζειν τὴ ἄρχοντι καὶ προϊσαμένῳ· ἵν' ἡ μὲν ἀγαθότης ευελίζῃ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ σώφρονας, ἡ δὲ φόβος τρεπαγίζῃ τῷ κακίαν τὰ πτυσμάτα. τοῦτο μέντοι, ὡς ἴσασιν, ἀγνοοῦντες, ἢ τὰ πόνου ὅμοια μὲ κακὼς ἐπεσάμβρει ζήμεῖναι ἢ συγχεῖναι οἱ ἐχθροὶ τῦ Θεοσεβοῦς Ιωάννε, ἄλογως καὶ ἀνοήτως ἐμίσουν αὐτὸν, ἢ διέβαλλον, ὡς τραχὺ τινα ἢ ὀργίλον.

Διὸ δὴ ἢ καὶ γυναικῶν ὁ Ιωάννης ἐν ἐκκλησίᾳ λόγον ἐπεδείξατο. ἦν οἱ δυσμενεῖς κατ' Εὐδοξίας εἰρῆσθαι θρυλήσαντες, ταύτῃ τὸν λόγον εἰσήγαγον. Η δὲ πρὸς Αρκάδιον ἢ δεινῶς πεπονθέναι λέγουσα, κατὰ Ιωάννε τῦ παρώτρωτ. παρασκευάζει δὲ μεταλλᾶσαι Θεόφιλον, ὡς πρόδηλον ἐχθρὸν τῦ Ιωάννε ὑπάρχοντα. ὃς παραγενόμενος ἐν τῇ Δρυῖ, τῇ τῶν Ρυφινιανῶν, τὸν κατὰ Ιωάννε ἐπιβουλὴν κατειργάσατο. ὅπερ γνοὺς ὁ λαὸς, φάσιν μεγάλην ἐποίησε, μὴ συγχωρῶν αὐτὸν ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως. ἐπισαμφθέντα δὲ Εὐδοξίαν τοὺς ἀδρομοὺς τῦ λαοῦ, πέμψασα Βείσσωα τὸν δίκωχον, ἀπὸ Πρασίνε τὸν Ιωάννην εἰσήγαγον, ὡς Θεόφιλον ἢ τοὺς σὺν αὐτῷ φοβηθέντας φυγῇ τὸν σωτῆρίαν ποείσασθαι. ἐξέπεσε δὲ ἐπίσκοπος Δρυφέντης σωθεὶς, ἢ ἄκρα τὰ ἐν τῇ Δρυῖ πραχθέντα ἅπαντα ψηφισάμενοι, Ιωάννῃ τὸν ἐπισκοπὴν δικαίως ἐκύρωσαν.

Επεὶ δὲ αὖθις σωμβὰ τὰ κατὰ τὸν ἀργυρᾶν

bet, ne vel adulari ſe ſinat, vel alios adu- A
letur: & neque arrogans eſſa, neque adulator, ſed medium lotra utrumque vitium ſervare libertate retenta, ita ut neque ad inſolentiam declinet, neque ſerviles mores admittat. Quippe erga bonos ſubmiſſum, erga feroces elatum ſe gerat opus eſt: cum illi æquitatem pro virtute, hi ferociam pro fortitudine habeant. Ideo illis tractandis adhibenda eſt animi quædam demiſſio: his autem fortitudo, quæ eorum feroces ſpiritus reprimat, quo & illis proſit, & animos horum dejiciat.

Idem Baſilius Magnus indicans, Solo- *Eccleſ. 3.*
monis verbis moner, in omni re ſuam
eſſe vel humilitatis, vel alationis, vel B
objurgationis, vel conſolationis, vel indulgentiæ, vel ſeveritatis, vel lenitatis, vel auſteritatis, & in ſumma cujuſvis rei ſuam opportunitatem. Itaque nonnum- *Matth. 16.*
quam utendum eſt demiſſione animi, puerulorumque imitanda humilitas, ſicut Dominus monuit: aliquando poteſtate utendum eſt quam Dominus conceſſit, ad ædificandum, non ad detnolienduin, cum libertate uſus eſt. Ita & ubi con- *2. Cor. 13.*
ſolationem tampus requiret, benignitas exercenda, & ſeveritatem occaſione poſtulanta ſerium pietatis ſtudium demonſtrandum aſt: ſimiliterque cæteris omnibus re accurate & juſta conſiderata utendum aſt. Nam cogitationes juſtorum, judicia ſunt.

Sed & divinus Iſidorus, qui all- *Iſidorus.*
quando diſcipulus fuit Chryſoſtomi; *Edit Pariſ.*
Principem, inquit, & benignum eſſe *pag. 331.*
oportet, & terribilem: at qui recte vivunt, rebus fidant: & qui mali ſunt, delinquere metuant. Nam ſi horum alterutrum abſit, non imperium eſt, ſed confuſio. Si anim omnes obedientes eſſent, ac virtuti dediti, ſoli locus fuiſſet benignitati. ſi omnea vitioſi, ſolo terrore opus erat. Quia autem neceſſe aſt ſubditorum alios eſſa bonos, alios malos: oportet principem utraque re inſtructum eſſa, ut & benigoitate ſua bonos ac modeſtos confirmet, & a peccando mali detarreantur. Hæc, ut apparet, & horum ſimilia ignorantes, & recte diſcernera ac inter ſa comparare neſcientes inimici Joanois Chryſoſtomi, abſurde & inepte eum odio habuerunt, ac calumniati ſunt tamquam aſperum & iracundum.

Oratione in mulieres Invectus pro ſa- *Chryſoſtomo periculum creatum.*
cra concione fuerat Chryſoſtomus. Eam æmuli vulgantes eſſe in Eudoxiam Inſtitutam, rem ad ipſam detulerunt: atque ea apud maritum Arcadium queſta gravibus ſe affectam injuriis, eum in Chryſoſtomum exaſperavit: deditque operam ut Theophilus accarſeretur, manifeſtus Chryſoſtomi hoſtis. Is cum adveniſſet, in Quercu, qui locus nunc Ruſinianæ dicitur, contra Joannem inſidias comparat. Populus re cognita, magnum concitavit tumultum, non concedens ut Joannes urbe pellereturn. Cæterum Eudoxia lamentis populi flexa, miſſo Briſone eunucho Joannem Pronecto revocat: qua re territi Theophilus & ejus conſpirationis populares, fuga ſalutem quæſiverunt. Lx autem epiſcopi Inventi ſuot, qui convenirent, & acta in Quercu reſcinderent, Joannique epiſcopatum juſtis ſanctentiis adjudicarent.

Novorum inde odiorum atque ira-

ſum materiam præbuerunt argentea Eudoxiæ ſtatua, & vinea vidua. rurſuſque orationem habuit Chryſoſtomus, cujus initium, Rurſum Herodias furit. Inde qui ab ipſius ſtabant partibus epiſcopi, prævidentes fore ut relegaretur, ad eum convenerunt, multoque cum fletu dixerunt: Cogimur Domine, qui Eccleſias obtinemus, participes fieri decreti adverſum te, eique ſubſcribere. Reſpondit Joannes: Eſtote participes, ne diſcerpatis Eccleſiam. Subſcribere autem nolite: nullius enim mihi rei ſum conſcius, qua meruerim epiſcopatu dejici. Diſcipulus habuit qui epiſcopi fuerunt, Proclum, & Palladium, & Briſonem, & Theodoretum: qui monachi, Marcum, Nilum, & Iſidorum Peluſiotam.

Edit. Pariſ. p. 15. 332. Interim Epiphanius Magnus Cypri epiſcopus Hebdomum venit, ac contra Joannis ſententiam cœtus egit, ac ſuffragia accepit. Cui cum Joannes cedere vellet, hortareturque eum ut ad ſe in epiſcopales ædes commigraret: Epiphanius renuit, præoccupatus Theophili calumniis. Proinde Chryſoſtomus, cum epiſcopatum annos quinque & beſſem geſſiſſet, in Cucuſum eſt relegatus, atque inde poſt tricennium & duos menſes Pityuntem: cumque obiter Comana veniſſet, mortuus eſt ibi in magnis calamitatibus annos natus quinquaginta duos. At Papa Romanus Innocentius, Joannis in exilio morte percepta, in hanc ſententiam ad Arcadium ſcripſit, Vox ſanguinis fratris mei Joannis contra te Imperator, Deum appellat: quomodo olim Abeli juſti ſanguis adverſus Cainum fratricidam. Dabis autem omnino pœnas, qui injuſtam adverſus Eccleſiam Dei perſecutionem molitus es, & contra ejus ſacerdotes: expulſiſtique ſolio epiſcopatus ſui injuſte & indicta cauſa deturbatum, magnum orbis terrarum illuminatorem ac doctorem, unaque cum eo Chriſtum abegiſti. Nova autem iſta Dalila Eudoxia, quæ te paulatim novacula impoſtoræ taſit, diris ſeipſam execrationibus ſubjecit, atque odio juſto & ſempiterno. ea falcem peccatorum geſtatu difficillimum colligavit, eumque priſtinis ſuis gravibus ac plurimis peccatis ſuperaddidit.

Innocentius Papa.

Magnus autem Iſidorus cuidam ſcribens: Quæris, inquit, tragœdiam beati Chryſoſtomi? atqui eam verbis explicare non poſſum: ebrietas enim ſancti mentem ſuperat. Audi tamen pauca Ægyptiæ ignorationis facinora. Moſen repudiavit, Pharaonem adſcivit: humiles flagellat, & labore atteritos affligit: urbes extruit, mercede defraudat: atque in hunc uſque diem his ſtudiis intenta, Theophilum auri inſano amore atque cultu occupatum produxit, quatuor ſociis flagitii atque deſertionis ſtipatum, horumque opera vere Deo charum & ejus inſignem cognitione virum debellavit: qui atcem ſuæ duriticiinvenit, odium ac malevolentiam adverſus mihi cognominem. Verum enimvero domus Davidica confirmatur & creſcit: Sauli autem infirmatur & pudeſit, atque impeditur, ut vides: tametſi homo Dei tempeſtati ei ſubductus eſt, victorque & coronatus cœleſtem adiit tranquillitatem.

μεῖν, ſotte μεγαλοψυχία.

126

Epiphanius in Cyprum reverſus, cum

Α σήλου τῆς Εὐδοξίας, καὶ τὸν τῆς χήρας ἀμπελῶνα, πάλιν μῖσος καὶ πάλιν ὀργὴ, πάλιν ἔχθρα καὶ λόγων ἐπίδειξις, οὗ ἕνεκα ἀρχά. πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται κἀντεῦθεν οἱ τῆς μίτρας αὐτῷ ἐπίσκοποι τὴν ἐξορίαν αὐτῷ μέλλουσαν ἔσεσθαι βλέποντες, συναθροισθέντες πρὸς αὐτὸν, μετὰ πολλῶν δακρύων ἔλεγον· ἐπάναγκες ἡμῖν ὦ δέσποτα ἐσὶ, τοῖς ἐκκλησίας κατέχουσι, συναναθεῖναί καὶ κοινωνῆσαι, καὶ ὑπογράψαι. ὁ δὲ μακάριος πρὸς αὐτούς· κοινωνήσατε μὲν, ἵνα μὰ χίσματι τὴν ἐκκλησίαν. μὴ ὑπογράψητε δὲ, ἐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἄξιον καθαιρέσεως. εἶχε δὲ μαθητὰς, ἐπισκόπους μὲν, Πρόκλον καὶ Παλλάδιον καὶ Βρίσωνα καὶ Θεοδώρητον. ἀσκητὰς δὲ, Μάρκον, καὶ Νεῖλον, καὶ Ἰσίδωρον τὸν Πηλουσιώτην.

Β Ὁ δὲ μέγας Ἐπιφάνιος Κύπρου, ἐν τῇ Ἑβδόμῳ ἐλθὼν, χειροτονίας καὶ συναξεις παρὰ τὴν Ἰωάννου γνώμην ἐποιήσατο. καὶ τὸν Ἰωάννην μὴ συγχωρήσαντα θιλάσασθαι, καὶ προτρεψαμένου αὐτὸν, συμβιῶναι αὐτῷ εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ἀπαγωγὴν, οὐκ ἐθέλησε τοῦτο ποιῆσαι Ἐπιφάνιος. ταῖς δὲ ὑπὸ Θεοφίλου ἐξβολαῖς προσκατέλαβε. ὁ γὰρ ἀοίδιμος Ἰωάννης ἐπισκοπεύσας ἔτη πέντε καὶ ἅμηνα, ἐξωρίσθη εἰς Κουκουσὸν· ἀφικόμενος μετ' ἔτη γ'. καὶ μῆνας δύο μετενηχθεὶς εἰς Πιτιοῦντα, καὶ γενόμενος κατὰ πάροδον ἐν Κομάνοις, ἐτελεύτησεν, ἐν πολλῇ θλίψει τε καὶ ἀκηδίᾳ, ὑπάρχων ἐτῶν πεντηκονταδύο. Ὁ δὲ γε πάπας Ῥώμης Ἰννοκέντιος, ἀκούσας τὰ ἐν ἐξορίᾳ τελούμενα αὐτῷ, γράφει πρὸς Ἀρκάδιον παῖδα· Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἰ-

C άννου βοᾷ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ σὲ βασιλέα, ὡς ποτὲ Ἄβελ τὸ δίκαιον κατὰ τοῦ ἀδελφοκτόνου Κάϊν. καὶ πάντως ἐκδικηθήσεται παντοίῳ τρόπῳ, ὅτι διωγμὸν ἤδικεν καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἱερέων αὐτῆς συνεστέσω, καὶ ἐξώσας τὸν μέγαν τῆς οἰκουμένης φωστῆρα τε καὶ διδάσκαλον ἐκ τοῦ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, παρανόμως τε καὶ ἀκρίτως συνδήσας αὐτῷ καὶ τὸν Χερσόν. Ἡ δὲ νέα Δαλιδὰ Εὐδοξία, καὶ μικρὸν πρὸ ξυρῶ τῆς ἀκάκου ξυρήσασά σε, καπήλου ἐπάγαγον ἑαυτῇ καὶ μῖσος, ἐνδικόν τε καὶ ἀνεξάλειπτον δυσμισήσασα φορτίον ἁμαρτημάτων δυσβάστακτον, καὶ προσθεῖσα τοῖς πρώην αὐτῆς δεινοῖς καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασιν.

D Ὁ δὲ μέγας Ἰσίδωρος πρός τινα γράφων, ἅπερ φησὶν· ἐρωτᾷς τὸν περὶ τοῦ θειοτάτου Ἰωάννου τραγῳδίαν; ἀλλὰ φράσαι ταῦτα ἀπορῶ. Νικᾷ γὰρ τὸν νοῦν ἡ μέθη τῶν πράγματος. μικρὰ δὲ μάθετε, ἅπερ ἡ Αἴγυπτος ἠγνόησε, Μωσέα μὲν παραπεμψαμένη, τὸν δὲ Φαραὼ εἰσποιησαμένη· τοὺς ταπεινοὺς μαστίζουσα, καὶ τὰς κοπιώσας θλίβουσα· πόλεις οἰκοδομοῦσα, καὶ τοὺς μισθοὺς ἀποστεροῦσα. καὶ μέχρι νῦν πάσης ἐμμελετῶσα, τὸν χρυσοῦν καὶ χρυσοκάτριν φροβαλλομένη Θεόφιλον, πάσαρσι συναιροῦσι, καὶ συναποστάταις ὀχυρωθέντα, τὸν ὄντως Θεοφιλῆ καὶ Θεολόγον κατατολμῶντα ἀνθρώπου, τὴν περὶ τὸν ἐμὸν ὁμώνυμον ἀπέχθειαν καὶ δυσμένειαν ἀμαυρῆσαι τῆς οἰκείας ἀρετῆς οὐκ ἀφεκτός. ἀλλ' ὁ μὲν οἰκεῖος Δαβὶδ ἀρατεῖται καὶ παρδεύεται, ὁ δὲ οἶκος Σαοὺλ αἰθυσσῇ καὶ κατασχύνεται, καὶ συμπολίζεται, καθὼς ὁρᾷς. οὐ γὰρ ἐ ζῆλος ὑπῆλθεν ὁ ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ, σκιρτήσας καὶ πεπόρος, καὶ πρὸς τὴν ἄνω γαλήνην μετεχώρησεν.

Ὑποστρέφοντες δὲ Ἐπιφανίου ἐν Κύπρῳ, καὶ

τῷ ἑαυτῦ πλοιτίῳ παρὰ Θεοῦ μιμαθημένος πλησιάζουσαν, λέγεται ἐρωτῆσαι τὸς αὐτὸν παραπέμπουσι· ἀπιόω ἐγὼ, ἀπιόω. ἀφίημι δὲ ὑμῖν τὰ βασίλεια, καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὴν ὑποκειμένην. ὃς γε ὁ Ἰωάννης τὴν ἐν ἐξορίᾳ πλοῦτον ὁ πάλαι ἰδιλαμένος· καὶ Ἰωάννης ἐρωτᾷ Ἐπιφάνιον ἐν τῇ πλοίῳ κοιμώμενον· ἐκ θείας ἐπιπνοίας ταῦτα προμυθούμενος οἱ μακάριοι, ἵνα μὴ τις ἔχθραν ἔχων αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων ὑποπτάσῃ. κἀγὼ ἂν οἱ τοῦτον θεηγόρον καὶ θεοφιλῆ ἄνδρα καὶ διδάσκαλον, καὶ τὸ αἱρεσιῶτον Χριστῷ μαθητὴ γενέσθαι, τὸ φάσκοντος, ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι μαθηταί μου ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε μετ' ἀλλήλων, ἔχθραν καὶ κακίαν ἔχοντες ἐπλάτυναν· ἄπαγε· εἰ δὲ καὶ μικρὸν σκάνδαλον τὸ προφητῶν γένος μιπαῖν, τὴν ἀνθρωπίνην ἀδύναμον ἐλέγχων φύσιν, ἀλλ' ὧν γε πάντων εἰς τὴν ἀρετὴν τῇ ἀρετῇ ἤχθησαν τὸν ἀγάπην. περὶ ἧς λέγει Παῦλος ὁ Ἀπόστολος· ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν· ᾗ ἔστι ἡ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει.

Μετὰ δὲ τὸν Ἰωάννου τελευτὴν, ἐπίσκοπός τις ἅγιος, Ἀδελφιὸς ὄνομα αὐτῷ, ἔλεγεν· ὅτι λύπην εἶχον ἀφόρητον, διότι ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὁ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος, ὁ τοῖς λόγοις ἀφράτας τὸν ἀκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἔξω τῶν θρόνων αὐτὸν ἐκομιζόμην. ἐδόμην οὖν τῷ Θεῷ μετὰ πολλῶν δακρύων, ἵνα δείξῃ μοι αὐτὸν, ἐν ποίᾳ κατασάσει ἐστὶ, καὶ οὐ μετὰ τῆς πατριαρχῶν ἀπαγ. ἐπὶ πολλὰ οὖν χρόνον τοῦτο ἐζήτουν, ἐν μιᾷ γίνομαι ἐν ἐκστάσει· καὶ θεωρῶ ἄνδρα τινὰ πάνυ ἔνδοξον, ἁρπάσαντά με τῇ δεξιᾷ χειρὸς. ὃς ἀπαγαγών με εἰς τόπον λαμπρὸν καὶ ὑπερόδοξον, ἐδείκνυό μοι τὰς τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους. ἐγὼ δὲ (φησι) περιεσκόπουν ἰδεῖν ὃν κατεδυμίως εἶχον, τὸν μέγαν Ἰωάννην, τὸν ἐμὸν ἀγαπητόν. ὡς οὖν ἐδείκνυό μοι πάντας, καὶ ἑκάστου τὸ ὄνομα εἶπε, ἁρπάσας με πάλιν ἡ χειρὸς, εἰσήγαγέ με ἔξω. ἐγὼ δὲ λελυπημένος, ἠκολούθουν αὐτῷ, μὴ ἰσχυρὰς μετὰ τῆς πατρῶν τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην. ὡς οὖν ἐξερχόμην, ἀπ' ἐρεως τῇ θύρᾳ ἐπιχὼν με, λέγει μοι· ἐδεὶς εἰσερχόμενος ὧδε, λυπούμενος ἔνδον ἐξέρχεται. τότε λέγω αὐτῷ· αὐτὸν μοί ἐστι λύπη, ὅτι τὸν προσφιλέστατόν μοι Ἰωάννου τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἐώρακα μετὰ τῆς ἄλλων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων· ὁ δὲ πάλιν λέγει μοι· Ἰωάννην τὸν τῆς μυστικῆς λόγους; λέγω αὐτῷ, ναί. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει μοι· ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐν σαρκὶ οὐ δύναται, ἐκεῖ δὲ παρέσεται, ἅπερ ὁ θρόνος ὁ διαστολὸς ἐστιν· ὅπως ὁ τελεσμακάριος Ἰωάννης μετὰ μυρίους κόπους καὶ πόνους τὸν βίον ἐξήνυσε, πρὸς τὸν οὐράνιον μετῆλθε μακαριότητα, ζήσας ἔτη πθ'. τὰ πάντα· ἐν δὲ τῇ ἐξορίᾳ αὐτῷ τὸν ἐκκλησίαν ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐπίστευον· ὡς δὲ ἄλλοι φασὶν, ὅτι πῦρ ἐξελθὸν ἐκ τῶν θυσιαστηρίου, πάντα κατέκαυσε· καὶ πολλοὶ ὑπὲρ Ἰωάννου ἐκινδύνευσαν. ἐξεδέχετο δὲ τὸν Χρυσόστομον Ἀρσάκιος.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει τελευτᾷ καὶ ἡ Εὐδοξία, ἅτις συνῴκησε πρὸς γάμου τῷ βασιλεῖ Ἀρκαδίῳ, καὶ πολ-

A a Deo eſſet monitus, ſibi finem vitæ inſtare, ſeruæ iis qui ipſum comitati fuerant diciſſe: Feſtino ego, feſtino. relinquo aurem vobis imperium, & urbem, & ſubulæ actionem. Simul etiam iis Joannis Incantio victorioſam mortem expoſuit: & ſimiliter Joannes Epiphanio in navi finem vitæ indicavit: divino afflatu beati de iis præmoniti, ne quis eos inimiciriam ſuſpiti inter ſe caerculiſſe putaret. Abſit enim ut Dei præcones atque cultores iſti, atque populi doctores, pacificique Servatoris diſcipuli genuini, qui diaerat (Hoc indicio univerſi intelligent vos eſſe meos diſcipulos, ſi invicem dilexeritis) odium aut malevolenciam uſque ad finem vitæ conſervaverunt. Nam tametſi exigua quædam iis offenſa intervenit, humanæ imbecillitatis argumentum, tamen moa ad charitatem, virtutum faſtigium ſeſe retulerunt, de qua apoſtolus Paulus dicit: (Charitas ad iram tarda eſt, benigna eſt, non irritatur, non reputat malum.) Item: (Deus eſt charitas, qui in charitate permanet, is in Deo perota-net.)

Epiphanius & Chryſoſtomus in aetiam ſe-

Joann. 13.

B

1 Cor. 13.

1 Joan. 4.

Mortuo Chryſoſtomo, ſanctus quidam epiſcopus, nomi e Adelphius, cum (ut quidem ipie refert) incredibilem dolorem ex eo cepiſſet, quod tantus vir, orbis terrarum doctor, ac qui ſuis ſermonibus eccleſiam Dei exhilaraverat, extra ſuum epiſcoparum obliſſet: multo cum fletu a Deo poſtulavit, ut eum ſibi oſtenderet, quo ſtatu eſſet, & utrum inter patriarchas relatus. Tum aliquando extra ſe raptus, virum vidit inſigni pulcritudine, qui dextra manu appreheoſum abduxit in locum quemdam ſplendidum, ac majeſtatis plenum, ibique ei doctores Eccleſiæ oſtendit. Ego autem (inquit Adelphius) circumterebam oculos meos, ſicubi cernerem deſideratum a me Chryſoſtomum. Verum ille omnibus mihi ſingularim demonſtratis, nominibuſque indicatis, rurſus me manu correptum eduxit. Ego eum ſequebar mœſtus, quod ſanctum Chryſoſtomum inter Patres non vidiſſem. Egredientem me janitor inhibuit, dicens: Neminem qui hoc intraſſet, triſtem egredi. Reſpondi, hanc mihi triſtitiæ cauſam eſſe, quod chariſſimum mihi Joannem Conſtantinopolitanum epiſcopum inter reliquos Eccleſiæ doctores non vidiſſem. Tum ille: Joannemne, ait, dicis Pœnitentem? Affirmanti: Homo, inquit, in carne adhuc degens videre eum nequit. adſtat enim iſte ſolio Dominico. Sic ergo beatiſſimus Joannes ſoſoniris ærumnis atque laboribus defunctus, cæleſtem adiit felicitatem. Vixit annos LII. Exulante eo, populus templum Urbis incendit. Alii igne ab ara egreſſo conflagraſſe dicunt. Multi Joannis cauſa pericula adiverunt. Chryſoſtomo ſuccedit Arſacius.

C

D

Joannem Conſtantinopolitanum epiſcopum

pag. 334. 227

E Eodem anno Eudoxia etiam mortuitur, uxor Arcadii, multorumque ei malorum cauſa, mulier barbara & ferora. Habuit ex ea liberos, Pulcheriam, Falcillam, Arcadiam, & Marinam, quæ cœlibes longo vixerunt tempore. præterea Theodoſium ultimum, qui poſt patrem Imperium eacepit. Elapſis annis triginta quinqoe,

Eudoxiæ mors

Chryſoſtomi corpus Comanis in Urbem reportatum eſt, juſtam adhibente diligentiam Proclo Conſtantinopolis epiſcopo.

Eudoxia autem, ſicuti commemoravi, non multo poſt mortua eſt, cum ſupervixiſſet Joanni tres ſolum menſes. Nam cum uterum ferret, jamque partui eſſet vicina, fœtur in utero extinctus eſt: ac cum eum vellet eniti, id fruſtra fuit. totoſque dies quatuor mortuus fœtus in utero retentus computruit, atque uteri quoque abſceſſum effecit. Cum neque exiret fœtus, & dolorum ſtoli non eſſet, quidam ei litteras magicas ſuperpoſuit: qua re & ſtatim ejecit mortuum fœtum, & ſimul animam miſerimæ efflavit.

Anno ϰϛʹ, Romæ terra ſeptem diebus mugiit. Mortuus eſt etiam Arcadius, anno ætatis ϡϰϛ, imperavit annos ιγʹ. Filio ſuo Theodoſio tutorem conſtituit regem Perſarum Iſdigerdem, honorariumque ei deſtinavit ͵ε τοσ argenti libras. Præſtantiſſimos autem ſuorum moriturus necari juſſit, quod eorum eſſent altiores ſpiritus. Inter hos fuit etiam Rufinus, qui plurimum apud Imperatorem potuerat. Sepultus eſt in templo Apoſtolorum, in porticu meridiana, cum Eudoxia uxore.

Iſdigerdes. Iſdigerdes Arcadii teſtamento approbato, Theodoſio imperium pacatum conſervavit: miſitque ei procuratorem & pædagogum Antiochum, virum præclarum & doctiſſimum. ſcripſit etiam ad ſenatum Romanum, uti puerum ab inſidiis tutum præſtarent, alioqui ſe Romanis bellum implacabile illaturum. Ita pax inter Romanos atque Perſas tum fuit, præcipue Antiocho multa pro Chriſtianis ſcribente. atque hoc modo etiam in Perſidem Chriſtianiſmus eſt propagatur.

Antiochus.

THEODOSIUS junior Imperator. Theodoſius minor, recte de religione ſentiens, Imperium in Romanos tenuit annos ϡμϛ, menſer ιγ. Initio imperium præclare adminiſtravit ſoror ejus Pulcheria virgo ætate annorum ϰιϛ. eaque fratrem cum religione Chriſtiana, tum aliis rebus inſtituit. Fuit hic Theodoſius ſtatura mediocri, oculis palpebrar ſuperantibus, nigris, & acute videntibus, naſo tenui & recto, flavo crine, gnarus fuit omnium diſcipliaarum, atque etiam Aſtronomiæ: equitandi ac jaculandi ſupra modum peritus. multar etiam artes dexteritate naturæ addidicerat, earum quæ manibus tractantur: ut eſt pingendi, fingendi, aliaſque complures. moribur fuit comibus admodumque facilir. Iraque culpatur, ut qui ob verecundiam eunuchis ſubditus, haud parum de re publica diminui paſſus ſit. Primo enim patre orbatus, Antiocho ab Iſdigerda tutoris loco miſſo ſervivit. Inde ſub Eutropio domino fuit: poſt Lauſus Calapodius, Chryſaphiuſque eo pro mancipio abuſi ſunt. Pulcheria vero multa templa, pauperum multa & peregrinorum hoſpitia, ac monaſteria etiam inſtituit,

Edit. Paris. pag. 135.

Pulcheria.

Α λῶν αὐτῷ προξενος ἐγεγόνει, βάβαρος ὢσα γενὴ, ἐ θρασυκάρδιος. παῖδας ϑ ἔχειν ἐξ αὐτῆς, Πυλχερίαν, εἶτα Φλακίλλαν, Αρκαδίαν τι, ἐ Μαρίναν, αἱ ἀπείρατοι γάμων ϰϑ τὰς χρόνας ἀπεβίωσαν· ϑ σὺν αὐταῖς γενῇ Θεοδόσιον ὕστατον, ὃς ἐ διαδέξατο τὴ πατρὸς βασιλείαν. μϑ παραδρομὴν ϑ λέ. ἐτῶν, ἐπανῆλθον ἀ μέγας Χρυσόστομος ἀπὸ Κομάνων, δικαίᾳ χρησαμένου αὐτοῦ Πρόκλῳ, τῷ τὴ Κωνσταντινοπόλεως ἐπισκόπῃ.

Η δὲ Εὐδοξία, ὑπ' οἰς μακρὰν ἐπλάνᾶτο, καθὼς λέλεκϑ, ἕως νὺξ μόνος αὐτῇ ἐπιφώσασα μᾶνας. ἐγκύμων ὖσα αὐτ, ϑ ὡρὰς αὐτὸ τὸ τεκεῖν ἤδη ἐπογεμίνης, πόθεκε τὸ βρέφος ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς ϰϑ ἀρξαμένης ὠδίνειν, ὑπ' ἀρχὰς τὸ βρέφος ὡς τοκετὸν, ἀλλ' ἔμβρυον ἔνδον τυγχανόμενον ἐπὶ ὅλας ἀμέρας πέντε. πάνυ πίνων σκληρὸς, ἀπίστ ϑ ἡ γαστὴρ, ϑ διέξοδος τῶ ἐμβρύου ϑ ἐ πόνων λύσις ὐκ ἦν. ἀνθρώπου δέ τινος ἐπιθέντος αὐτῇ γράμματον γεγενημένον, ἀθέως ἐξέβαλεν, ἐ σὺν τῇ ἀπορροῇ τῶ ἐμβρύου συναπέρριψε ϑ ἐ ἑαυτῆς ψυχὴν ὑ τερπίλαστα.

Τῷ ιδʹ. ἔτει ἐν Ρώμῃ ἐμυκήθη ἀ γῆ, ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά. πλὴν δὲ ϑ Αρκάδιος, βιοὺς μὲν ἔτη λαʹ. βασιλεύσας δὲ ιεʹ. ἐς ϑ διεπέξατο τῇ Περσῶν βασιλέϊ Ισδιγέρδῃ κήδεσθαι τ παιδὸς Θεοδοσίου· ϑ λαμβάνειν αρισβεῖον χρυσίου λίτρας ἑκατοντάδας δέκα. ἐν ϑ τῇ αὐτῇ τελευτῇ, πάντας τὰς κατ' αὐτὸν ὄπως ἀείσης φροντίσειν, ὡς τὸ μεῖζον εἶναι τὸ ἐκείνου φρόνημα. ἐν οἷς ἦν καὶ Ρυφῖνος, ἀ παρ' αὐτῷ μέγα δυνάμενος. Επεθη δὲ σῶμα αὐτῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Αποστόλων, ἐν τῇ μεσημβρινῇ στᾷ, ἔνθα ϑ ἡ γυνὰ αὐτῦ Εὐδοξία.

Ο τοίνυν Ισδιγέρδης τὸν Αρκαδίου ϑῇ παῖδα διδάσκων, Θεοδοσίῳ τῷ βασιλέως ἐφυσικῶς διαθέσεται. ϑ Αντιόχου τινα θαυμαστὸν ϑ λογιώτατον ἄνδρα ἐπίτροπον ἐ παιδαγωγὸν δοὺς εἶλας, γράφει τῇ συγκλήτῳ Ρωμαίων, φυλάττειν τὸ παιδίον ἀντιβύλοις, ἵνα μὴ πόλεμον ἄσωσδον κατὰ Ρωμαίων ἀνακινήσῃ. ϑ δὴ ἐφ' ὑμῖν μεταξὺ Ρωμαίων ϑ Περσῶν, μάλιστα ἐ Αντιόχου παλαὶ ὑπὲρ Χεισιανῶν γράφοντος. ϑ οὕτως ἐπλατύνθη ἐ ἐν Περσίδι ὁ Χεισιανισμός.

Θεοδόσιος ἀ μικρὸς βασιλὶς Ρωμαίων ὀρθόδοξος ἐβασίλευσεν ἐτῶν μβ. μῆνας δύο. οὗ αὐτοκρατορεύοντος, Πυλχερία ἡ τοῦ αδελφῦ, παρθένος ιϑʹ. ἐτῶν ὖσα, τὸν βασιλέων καλῶς διώκει. ἥτις Θεοδόσιον ἐ ἀδελφὸν εἰς τὸν ϰϑ Θεὸν ἀνέβεσεν εξεπαίδευσε, ϑ εἰς πάλλα ἄτεσπα. Ην ϑ τῷ σώματι μέσος τῦ δύμηκους, ὀμμασιν ἐν κύκλῳ τῶν βλεφάρων μείζοσι ἔχων, μέλανά τε ϑ εξὺ βλέποντα· ῥὶς λεπτὴ ϑ ὀρθὴ. μελίθρεξ, πάσης παιδείας μεταχων, ϑ αὐτῆς ἀρρενομίας· ἱππικὸν τε ϑ τοξικὸν ἀσκηθὲς ἐπίσαν τῦ μετρίου. ϑ πολλὰς τῶν ἐν χερσὶ τεχνῶν δεξιότατα φύσεως ἀναμαξάμενος, οἷον γραφικὴν ϑ πλαστικὴν, ϑ ἑτέρας πλείσας, μειλίχιος τὸν τρόπον, ϑ εισάγων ἐπιεικὴς. ἔθεν ϑ ἐβάλλεται πολλὰ τῶν κοινῶν ἐπιστεῖν τῇ αρᾷ τὰς δυσώχους χρημάτων αἰδοῖ. ἐπεὶ ϑ τὸ πατρὸς ἐκπεσὼν, παρὰ

Ισδι-

Ἰσδιγέρδε Ἀντιόχῳ σαλίπῃ ὡς κηδεστῇ, ἐδήτδιν, εἶπε Εὐξόπιον ἀγήσατο Κύεμν. μετ' αὐτὸν Λαῦσον τὸ Καλαχόδιον, τοῦ ἀφ' ἑσπέρας Χρυσάφιος αὐτὸν κατεδυλώσατο. πολλὰς δὲ ἐμελησίας ἐπηχεῖα, ξυνῶνές τι τῷ μάσεφεμ ἀ Πυλχερία κατασώσασα, πάσι τοῖς ἁρμοδίοις φροσόδοις βασιλικῶς ἀπίσεμβρ. ὁ δὲ Σωζόμβρος φησὶν, ὅτι τοῦ θείας ἐμφυσίας ἀξιοῦσιν.

Τῷ δευτέρῳ ἔτει, Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ἰουδαῖόν τινὰ παράλυσιν νοσοῦντα, πείσας τε τοῦ βαπτίσας, ὑγιῆ ἐκ τῆς κολυμβήθρας ἐξήγαγε.

Τῷ τρίτῳ ἔτει, Ὀνωρίου τῆς Ῥώμης βασιλεύοντος, ἔτει τῷ Εὐσεβίου, ὅπως αὐτὸ ὁ Ῥαβέννης, Θεοδοσίου δὲ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἐσφάγη Σπλιχωνὸ λαμπρότατος ὁ Ῥαβέννης, τοῦ ἄλλοι δυνάσαι. ὧν δὲ πιστὸς Ὀνωρίου, τοῦ τῷ ὅλων τῆς βασιλείας πραγμάτων φροντάμβος. παρελήφθη δὲ τοῦ ἡ Ῥώμη ὑπὸ Ἀλαρίχῳ τῷ Γότθῳ, τῶν τῷ Οὐανδίλων ἐξάρχοντος ἡ τοσαύτη τοῦ πλησμονὴ, τοῦ παντὶ τῷ κόσμῳ περιβόητος, ἐξαγγελθεῖσα μὲν τοῦ πολλῶν ἐς ἄπειρον εἰπεῖν ἢ αἰώνα· χίλια δὲ καὶ ἑκατὸν ἐξήκοντα ἐπὶ παραγκάπει, ἐν οἷς αὐτὴν πειραθῆναι πολλῶν μειζόνων συμβὰ πολεμίων, ποτὲ δὲ ἀλούσης τῆ πατρωμένῃ ἐξ τῆς τῷ ἀρετωύτων διανθείας; εἰγε τοῦ ἔστιν εἰπεῖν τί παρὰ τοῦτο γενέσθαι. οἱ δὲ Σαπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν ἐπιπλαθέντα, φασὶν, ὁπηνίκα καθῄρει τὰς Καρθαγένης τείχη, ἐπιδακρύσαντα εἰπεῖν ἐπὶ τῇ Ῥώμῃ τὸ Ὁμηρικὸν ἔπος ἑαυτῷ.

Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή.

Τοῦτο γοῦν εἰς πύρας ἦχθη. τοῦ ἡ τοσαύτη τοῦ ἀρέτης, καὶ πάντα τὰ μέγιστα διαπράσασα, τοῦ πάσαι, ὡς εἰπεῖν, δυλωσαμένη τῷ οἰκουμένῳ, καθάπαξ ἀρέμενο Ῥώμη· Ἐπαθε δὲ τῷ τοιαῦτα ἄλωσιν μὲν Αὐγούστῳ κε'. ἰνδίκτῳ θ'. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵ϛ͵ξ. ἀκουθέντος δὲ τότε ὑπὸ Ῥαβέννης, ἀπάγγελλε τις τῷ Ὀνωρίῳ διαφυρρούσῃ τοῦ ποτνιώμενος· Ὦ δέσποτα, ἁλὼ Ῥώμη ὑπὸ Ἀλαρίχῳ τῶν τῶν Οὐανδίλων ἄρχοντος. Ὁ δὲ σωσαβὼς, ἐκ τῆ χειρὸς ἁρπάσας, ἔφη· ἄδε ὦν ἔως ἄρτι, καὶ πῶς παρελήφθη ὑπὸ τῷ Γότθων. ὁ δὲ συνέξας εἶπεν· οὐ τὴν ὄρνιν λέγω, δέσποτα, ἀλλὰ τὼν πόλιν. ὁ δὲ ἀνέφα· ἐξέπνευσάς μοι, ἄνθρωπε. ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι τὴν ὄρνιθα λέγεις. εἶχε γὰρ ἀλικτοείδα, ἐφ' ᾗ ἀγάλλετό, ὅπερ ἐκάλει Ῥώμην. ποσῶν πιεῖν αὐτῆ τὸ ἀβελτερίας, ἵνα μὴ λέγω ἀνοίας πικρόν. καὶ θαυμαστὸν, εἰ τοιοῦτος ὢν ἐβασίλευεν· ἐποίησε δὲ ἄλλοι τινὲς προηγήσαντο Ῥώμης, ὧν τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς ἄλλους ὁρμὰς ἀμίχανον ἄκρῳ παραδίξασθαι· τοὺς Νέρωνας, καὶ τοὺς Ἀβίτους μοι νοεῖ, καὶ Γάλβας, καὶ Ὄθωνας, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐτὶ τούτων ἰσμός. μὴ δὲ ἄλωσιν Ῥώμης πλάτα Ὀνώριος, ὑβρίσασα; βιώσας ἔτη μ'. βασιλεύσας δὲ λε'. μνήμῃ λειπὼν τῇ βίῳ δυσκλεᾶ καὶ ἀσήμων. διωθείσης δὲ τῆς αὐτῆ τελευτῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις ἡμέρας ς'. Θεοδόσιος δὲ ὁ τῷ ἦ καιρὸν τῆς Ὀνωρίου τελευτῆς, ἔγε δὲ ἡλικίας ἔτος κδ'. τῆς δὲ βασιλείας ιζ'. ὁ δὲ τούτου τροφεὺς Ἀντίοχος, τῷ τῶν κωμῳδίαν,

Ἡγρύπνει, ἐβρόντα, συνεύκα τὰ φάγματα.

ἐγγὺς τοίνυν ἀναρχίας, τῷ λῃστῶν πλήρη τὰ πάντα.

Cedrea.

omniaque sufficientibus reditibus regia magnificentia ditavit. Sozomenus perhibet, eam etiam divina visione dignatam fuisse.

Secundum Theodosio minore imperante annum, Atticus Constantinopolis episcopus Judæum quemdam luxatione membrorum affectum, cum persuadendo ad Christianam religionem perduxisset, baptizatum a se sanum lavacro eduxit.

Tertio anno, Constantinopoli de gente Theodosio, cum Honorius Romæ imperium tenens, & Occidentis, Ravennæ ageret, Stilico vir illustrissimus ibidem cæsus est, socer Honorii, ac totius Imperii rebus præfectus: cumque eo etiam alii præripui sunt. Eodem tempore capta est Roma ab Alarichо Gotthо, Vandalorum duce, urbs tanta, & toto mundo celeberrima, ac quæ infinito prope tempore istam calamitatem evitavetat. anni enim tam ab ejus exordio præteriерant DCLX. Atque interea quidem temporis multo majoribus fuerat tentata bellis: tunc autem capta est, sicuti in fatis fuerat, ob imperantium stoliditatem. Sunt qui tradant, Scipionem Africanum, cum muros Carthaginis dejiceret, illacrimantem de Roma pronuntiasse Homericum versum istum:

Æquatura solo facram tua appetet urbem. Iliad. 6.

Id tunc impletum est: tantaque urbs, quæ summam obtinuerat potestatem, & omnium rerum copia abundaverat, totumque prope orbem terrarum subegerat, tunc subito vastata. Accidit hoc excidium Romæ, die vigesima sexta mensis Augusti, indictione nona, anno ab exordio mundi MMMDCCCLXV. Ejus rei fama cum esset Ravennam perlata, quidam plotans ac quiritans Honorio dixit: Domine, Roma Alarichus Vandalorum dux potitus est. Honorius dolore correptus, complosis manibus: Hactenus (inquit) ea hic fuit, quomodo ergo in Gothorum manus pervenit? tum alter ingemiscens: Non, ait, loquor de ave, sed de urbe. Ibi Honorius: Perculisti, inquit, animum meum; nam de ave putabam te loqui. Habebat enim Honorius avem, qua delectabatur, quam Romæ omine afficerat: ingens stoliditatis, ne dicam infantiæ hominis argumentum. Neque est quod miretis talem hominem Imperium tenuisse: cum alii quoque Romæ imperaverint, quorum facinora & infamæ cupiditates auditum offendunt. Considera enim Neriones, Avitos, Galbas, Othones, & si qui alii hujus farinæ fuerunt. Capta Roma, Honorius ex aqua intercute moritur, cum vixisset annos quadragiota, imperasset triginta unum, vitæ suæ relicta infami & illaudabili memoria. Morte ejus Constantinopolin annuntiata, tumultuatum tota urbe est per dies sex. Quo tempore Honorius decessit, Theodosius annum agebat ætatis vigesimum quartum, Imperii decimum septimum. Ejus autem pædagogus Antiochus, id quod in Comœdia est,

Turbabat omnia fulgurans, & tonans.

Itaque imperium prope nullum fuit, omniaque latronum plena.

Roma a Gothis capta.

HONORII imperatoris stoliditas. *Edit. Paris. pag.* 336.

128

129

Judæi Christianis insidiati.

Anno quinto Judæi Alexandreæ Christianos pessime tractaverunt. Cum enim tesseræ loco composuissent annulli de palmæ fronde gestationem, noctu per præcones exclamari curaverunt, ecclesiam esse incensam: & Christianos ad restinguendum incendium concurrentes interfecerunt. Re comperta, magistratus Christiani Judæos Alexandrea expulerunt, eorumque bona publicaverunt. Eodem anno, beata Pulcheria toti rerum summæ præfuit, submoto Persa Antiocho. Eodem anno, Magi in Persida multos Christianos martyrio affecerunt, & magnum templum ab incendio refectum est.

Septimo anno, Judæi in campo Immo Christianum puerum eapcum, ludibrii ac crucis deridendæ causa excarnificatum, de ligno suspenderunt. Quos Imperator, re patefacta, dignis ultus est supplicis.

Zonaras. Athenais.

Anno xiv fames fuit in Ponto tanta, ut Paphlagones suos filios castraverint, itaque vendiderint. Eodem anno mortuus est Athenis Leontius philosophus. Is testamento suo omnes facultates filiis legavit, Athenaidi filiæ tantum aureos c, addita hac causa, sua ei sufficiet fortuna. Hanc Athenaidem Athenis Constantinopolin adductam eum videret Pulcheria, & forma corporis præstare, & ingenio esse egregio atque facundia ornatam, ad archiepiscopum urbis Atticum missam baptizavit, Eudociæque nomen fecit, Imperatorique fratri suo nuptum tradidit. Eodem anno Atticus episcopus, Joannis Chrysostomi nomen in sacras tabulas retulit. Attico patriarcha mortuo, subrogatur Sisinius.

Edit. Paris. p. 337.

Enimvero Eudociæ, tali ac tam præclaræ fœminæ, facinus invidiæ hujusmodi actionem incentavit, Paulinus quidam magister, eruditionis ac elegantiæ causa ab Eudocia diligebatur, solebatque eum eo crebro & seorsim colloqui, ut a quo esset in nuptiis contrahendis adjuta. Accidit autem, ut solemni Divinæ apparitionis die, Imperatori ad magnum templum eunti pauper quidam ex Asia pomum inusitatæ magnitudinis offerret: quem is e numeris donavit, ac pomum Eudociæ Augustæ misit. Ea ægrotanti Paulino transmisit, eoque illum munere imprudens exitio obstrinxit. Paulinus rei ignarus, biduo post pomum illud Imperatori mittit. Qui cum id agnosceret, eo occultato ingressus ad Augustam, rogaru, ubi esset malum ei a se missum? Se id edisse dicenti, juramentum per salutem Imperatoris deferre, quo id neminl abs se missum ea confirmaret. Cum eo modo jurata io eo persisteret, id se comedisse: iratus Imperator, malum adferri, Paulino vero ea ipsa nocta accito caput amputari jubet. Iode Imperatoris adversus Augustam simultas ac abstinentia. Et Eudocia causa intellecta, injuriæ pudore mota, profectionem in sacru loca instituit, ac Hierosolymæ moritur. Sepulta est in æde D. Stephani. Moriens juravit, se falso, nullaque sua culpa suspectam Paulini causa fuisse. Sunt qui scribant, implevisse eam oraculum hoc: (Beneſac favore (Græci Eudociam habent) tuo Sioni, & Hierosolymæ muri instaurentur.) nam post Helenam Constantini Magni matrem, ea plurimum beneficii Hierosolymis præstitit.

Psalm. 50.

A Τῷ ϛ'. ἔτει, Ἰουδαῖοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πολλὰ κακὰ Χριστιανοῖς ἐπεδείξαντο. σωδίμβριον γὰρ αὐτοῖς ἀλλάλους γνώσεσθαι, φοινὸν βάϊτύλιον ἀπὸ φοίνικος, τῇ κατὰ βοῆν παρασκεύασαν αὐρύας, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀνεφλέγη. τῇ δὲ Χριστιανῶν συνδραμόντων, κτείνουσι οἱ Ἰουδαῖοι καπηλεῖα. φωραθέντες οὖν τῶν δράμασιν, οἱ Χριστιανοὶ ἄρχοντες τῶν τῆς Ἀλεξανδρείας ἐξέλασαν, καὶ τὰς ὑποστάσεις αὐτῶν ἐδήμευσαν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει ἡ μακαρία Παλχερία πλείους τῆς φραγμάτων ἐκράτει, τὰ Πέρσα Ἀντιόχου ἐκποδὼν γεγενῆσθαι. πότε τῆς ἑσπερίας, πολλοὶ ἐν Περσίδι Χριστιανοὶ ὑπὸ τῶν μάγων μάρτυρες γεγόνασι. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει, πάλιν ὑπὸ τῶν ἐμφρισμοῦ ἀπεκαύθη ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκκλησία.

Τῷ ζ'. ἔτει, Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Ἰμμον παῖδιον, Χριστιανὸν παῖδα συλλαβόντες, ὡς παίζοντες δῆθεν, τὸν σταυρὸν ἐξευρόντες, τὸν ἐκρέμασαν ἐπὶ ξύλου, ἀπλόντες βασάνοις τὸν γονεῖς ὁ βασιλεὺς, τοὺς Ἰουδαίους φονεύσαντας ἐκόλασε.

Τῷ ιϐ'. ἔτει λιμὸς γέγονεν ἐν Πόντῳ, ὥστε τοὺς Παφλαγόνας δυσχέσαντας τὰ ἴδια τέκνα, πιπράσκειν. πότε τῆς ἔτει ἐτελεύτησεν ἐν Ἀθήναις Λεόντιος ὁ φιλόσοφος. ὃς ἐγράψατο ἐν τῇ ἐκθέσει, ἃ μὲν οὐσίαν μὲν πᾶσαν καταλιμπάνω τοῖς υἱοῖς μου· Ἀθηναΐδι δὲ τῇ ἐμῇ θυγατρὶ, ἀφίω δισχίλιαν χρυσίου νομίσματα ἑκατόν. ἀρκεῖ δὲ αὐτῇ ἡ τύχη αὕτη πατρίδι Ἀθηναΐδα ἐξ Ἀθηνῶν εἰσαχθεῖσα θεασαμένη ἡ Πουλχερία, κάλλει σώματος ἐξαρέσασα, τῷ σωφρονεῖν ψυχῆς κεκοσμημένην, ὡς λόγῳ κεκοσμημένην, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Ἀττικὸς ἀποδείλασα, ἐβάπτισεν, Εὐδοκίαν μετονομάσασα· ὧν γένος καὶ τῆς παύσης ἀδελφῆς βασιλεῖ συνίζυξεν εἰς γυναῖκα. πότε τῆς ἔτει Ἀττικὸς ὁ ἐπίσκοπος, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου τὸ ὄνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις συνέταξε. τελευτᾷ δὲ Ἀττικὸς ὁ πατριάρχης, καὶ χειροτονεῖται Σισίνιος.

Ἀλλὰ τοσαύτη καὶ τηλικαύτη ὄντι τῇ Εὐδοκίᾳ, λοξὸν ὁ φθόνος ἐμβαλὼν ἄμμα, τοιοῦτο κατεργάσατο δρᾶμα ἐπὶ σφᾶς. Παυλῖνος τὶς μάγιστρος ἀγαπᾶτο παρὰ τῆς Εὐδοκίας, ὡς ὧν λογιώτατος καὶ ὡραιότατος, ᾧ τινι συχνὸς τῷ καὶ ἰδίως συνεστύγχανεν, ὡς συμπράξαντι τοῖς γάμοις αὐτῆς. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων Θεοφανείων, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀπιόντος τοῦ βασιλέως, ἀφιεροῦται τις αὐτῇ ἐξ Ἀσίας πέπων μᾶλον μέγα καὶ ὑπέρῤῥυτος, ἄπιρ ἀπέστειλε τῇ Αὐγούστῃ, δεδωκὼς τῇ πίστιν ὅμως ἐκπόν. αὐτὴ δὲ νοσοῦντι τῷ Παυλίνῳ ἀπέστειλεν ἀρράβωνα τοῦτο τελοῦσα ὁ δὲ Παυλῖνος ἀγνοῶν, μὴ δύο ἡμέρας ἀπέστειλε αὐτῷ τῇ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ γνωρίσας, ἐκφυλῇ, καὶ εἰσελθὼν λέγει τῇ Αὐγούστῃ· πῶς ἔφαγε μᾶλον, ὅπερ σοι ἀπέστειλα; ἡ δὲ ἔπνω, φάγον αὐτό. καὶ πάλιν ὤρκωσεν αὐτὴν ἡ σωτηρία αὐτῆς, λέγων, μή τινι δῷς πόμφας; ἡ δὲ πάλιν ὄμοσε, φαγεῖν αὐτὸ, φοβεῖσα καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ βασιλέως. τότε εἰς ὀργὴν κινηθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐκέλευε τὸ μᾶλον αἰσυνεχθῆναι. ἡ δὲ Παυλῖνον ἐκποιεῖται, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἀπικεφάλισεν. ἐκ τοῦ δὲ γέγονε μεταξὺ αὐτῶν λύπη, καὶ ἀπομεμισμός. γεῦσα δὲ τοῦ ἡ Αὐγούστα, ἐκ αἰχμωθεῖσα ὡς ὑβρίσθη, ἐξώρμησεν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους, ἐκ πλευτᾷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐκ θάπτεται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου. ἐν δὲ τῇ πλάτει τούτῳ, ἐπωμόσατο μὴ συνειδέναι τῇ κατ' αὐτὴ κατηγορίᾳ, ἔνιοι Παυλίνου γράφουσι δέ τινες, πληροῦσθαι ἐπ' αὐτῇ, τὸ Ἀγαθυνθῆναι ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιὼν, καὶ οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη Ἰερουσαλήμ· ἐξ ὧν τὰ πολλὰ ἀγαθὰ ἐν Ἱεροσολύμοις αὐτὴ πεποιηκέναι, μετ' Ἑλένην τὴν μεγάλου Κωνσταντίνου μητέρα

Τῷ ιθ'. ἔτει, τῶ προφήτα Ζαχαρίου τὰ λείψανα, ἢ τὸ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἢ Λαυρεντίου ἀπεκόμισαν. τότε πρώτως ἡ μνήμη τῶ μεγάλω Χρυσοστόμου ἐπιτελέιται.

Τῷ κ'. ἔτει, Θεοδόσιος χρήμασιν † μακαρίας Πυλχερίας, πολλὰ χρήματα τῇ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἱεροσολύμων ἀπέστειλεν, εἰς δόσιν τῇ κρείττονι ἐχόντων τὸν σταυρὸν χρυσῶν διάλιθον, φορὸς τὸ παγῶναι ἐν τῇ κρανίῳ. ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος ἀντέδωρον ἀπέστειλε, λείψανα τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῶ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. τότε δὲ εἰς Χαλκηδόνα φθάσαντος, διωρεᾶ μακαρίᾳ Πυλχερίᾳ τῇ αὐτῇ νυκτὶ † ἁγίου Στέφανου, λέγοντα· ἰδὺ ἡ προσδοκή σου εἰσηκούσθα, ἢ ἡ αἴτησίς σου γέγονε, ἢ ἦλθον εἰς Χαλκηδόνα. ἃ δὲ ἀσπάσα, ἢ τὸν ἀδελφόν αὐτῆς λαβοῦσα, ἐξῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον εἰσαγαγοῦσα, κτίζει οἶκον ἐνδοξον τῇ πρωτομάρτυρι, ἐνθεὶ τὰ ἅγια κατατίθεται λείψανα.

Τῷ κά. τότε ἔτει, ἀγαθότατι πολλῇ κυβέρνησε Θεοδόσιος, καίπερ νικήσας τοὺς Πέρσας, εἰρήνην ἀπολάβετα, φειδοῖ τῇ καπνικόντων Χριστιανῶν ἐν Περσίδι. ἢ ἀποστέλλει φροσβευτὰς, ἢ παύτης γενομένης, ὁ τῇ Χριστιανῶν ἐπαύσατο διωγμός.

Τῷ κβ'. ἔτει, Σισίνιος ὁ πατριάρχης ἐτελεύτησε.

Τῷ δὲ κγ'. μετὰ τὸν τότε τελευτὴν, Νεστόριος † ἐπισκοπὴν δέδεκται Κωνσταντινοπόλεως, Γερμανικὸς τῇ γένει. ἢ ἅμα τῇ θρόνῳ ἐπέβη, παραυτίκα ἢ ἐν αὐτῷ κακοπιστία, ἢ τὸ ἐν πᾶς δόγμασιν διεγραμμένον φρόνημα ἐδείκνυτο. Ὁμιλίαν δὲ πρὸ πίστως ἐκδέδωκε τῇ ἑαυτῇ Συγκέλλῳ, κελεύσας πάντων ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκρύζαι, ἔχουσαν ὕπο. Θεοτόκον τὴν Μαρίαν καλεῖτο μηδείς. Μαρία γὰρ ἄνθρωπος ἦν, ἐ ὑπὸ ἀνθρώπου † Θεὸν τεχθῆναι ἀδύνατον. πόθεν ἐπελάβετο φρόνου † φωνῆς Εὐσεβίου τῆς χαλκηδόνος * τῆς βασιλίσσης. ὅθεν πολλοὶ ἐν Βυζαντίοις ἐπράχθησαν. ὁ δὲ Νεστόριος † λόγον κρύπτων ἀπρεπῆ, παπαχοῦ τινὰ ἑαυτῷ μαθητὴν φλυαρίαν ἐξέβαλε, φιλόν ἄνθρωπον λίαν † Κύριον. ἐν μιᾷ ἢ συνελθὼν φροκαθίζομένῳ Νεστορίῳ, φοτραπεὶς Πρόκλος τὸ ἐξηγήσασθαι ἤρξε. Ὁμιλία εἰς † Θεοτόκον, ἥς ἡ ἀρχὴ Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον ἀδελφοί. τότε μετὰτος ἐγένετο παρὰ πᾶσι ὁ δυσεβὴς Νεστόριος, δῆ τύφου ἢ κακοπιστίαν. εἶχε δὲ Ἀναστάσιόν τινα φρεσβύτερον Ἀντιοχέα, ὃν σφόδρα πιστεποιῆτο ὡς ὁμόφρονα ἄνδρα, ἢ πλημμόρατα ἐπ' ἐκκλησίας βλασφημοῦντα τὴν ἀειπάρθενον Θεοτόκον. τότε δὲ Εὐσέβιος ὁ τῆ Δορυλάου φρῶτον κατῆχεν. ὕστω δὲ δῆ φραττόμενος, πολλὰς θορύβις ἤγειρε, ἢ ταραχάς. τῇ δ'. αὐτῇ ἔτει ἡ τῆ φρβρὸν θαῦμα † ἁγίων ἐπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ γέγονε. ἀνεζάσπων αὐτῶν δῆ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα χρόνων.

Τῷ κδ'. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ἢ Κελεστῖνος Ῥώμης, γράφουσι Νεστορίῳ, ἀπογράφειν μὲν τῶν διεστραμμένων δογμάτων, ἢ † ὀρθῆς πίστως ἀντέχεσθαι. εἰ ἢ μὴ, μὴ εἶναι αὐτῷ κοινωνικὸν ἱερέα. ἀλλὰ ἢ ἄλλοι τινὲς ὁμοίως αὐτῷ ἔγραψαν. αὐτὸς δὲ ὁ Νεστόριος γνοὺς ὅτι οὐκ ἀνέχονται παρασιωπῆσαι, παρεκάλεσε τὸν βασιλέα γράψαι πρὸς Κύριλλον σύαραν δεισμάτων, ἢ δοκῶν αὐτὸν ἐκ τῶν κτυπῶν, μᾶλλον διώγειν. ἢ γράφει τῇ βασιλεῖ ἐ ταῖς τῶν ἀδελφαῖς περί τε τῆς ὀρθῆς πίστως, ἢ τῆς Νεστορίου κακοδο-

Cedren.

Anno undevigeſimo, reliquiæ Zachariæ vatis, ac principis martyrum Stephani & Laurentii depoſitæ ſunt. Tunc primum memoria Joannis Chryſoſtomi ſolemniter celebrata eſt.

Vigeſimo anno, Theodoſius imitatione Pulcheriæ multum pecuniæ miſit ad archiepiſcopum Hieroſolymitanum egenis diſtribuendæ: ac crucem auream lapidibus pretioſis exornatam, quæ in Cranio figeretur. Archiepiſcopus viciſſim ei dono miſit reliquias dextræ manus Stephani primi martyris. Eæ cum eſſent Chalcedonem perlatæ, ea ipſa nocte Pulcheria S. Stephanum vidit ſibi dicentem: En impetrati quod precibus petebas, & ego Chalcedonem veni. Itaque ea aſſumpto fratre, obviam facris reliquiis iſtis profecta eſt: inque in Palatium illatis, magnificum templum B. Stephano condidit, inque eo reliquias depoſuit. *Edit. Par. pag. 338*

Anno xxi, Theodoſius magna pietate ductus, cum Perſas deviciſſet: tamen habita ratione Chriſtianorum in Perſide viventium, paci ſtuduit, eamque miſſis legatis confirmavit. ea tes Chriſtianorum perſecutionem ſedavit.

Anno xxii, Siſinnius patriarcha moritur.

Anno xxiii, ei ſuccedit Neſtorius Germanicenſis patria. Simulatque ille ſolio conſedit, ejus ſe mala fides & opinionum perverſitas exeruit. Nam orationem de Fide, ſuo Syncello tradidit, jubens eam publice in templo pronunciare, in qua hæc continebantur: Nemo Mariam appellet Dei genitricem. fuit enim Maria homo: atqui non poteſt Deum homo patere. Hanc vocem primus reprehendit Euſebius quidam * Auguſtæ ſcholaſticus. itaque multi Byzantiorum turbari ſunt. Neſtorius autem orationeio eam confirmare ſtudens, ubique impuram ſuam loquaciratem profudit, Chriſtum nudum hominem dictitans. Quodam Dominico die cum Neſtorius prædiceret, Procius ad exponendum excitatus, orationem habuit de Dei genitrice, cujus initium: Hodie, fratres, convenimus agitur de Virgine. Ex eo inviſus eſſe omnibus impius Neſtorius, ob faſtum & malam fidem. Habebat enim Anaſtaſium quemdam presbyterum Antiochenum, quem valde ſibi conciliabat, ut ſecum ſentientem, audaciſſimeque in eccleſia Virgini Dei genitrici obtreſtantem. Hunc primus oppugnavit ſermone Euſebius Dorilæi epiſcopus. Sic autem tractatus multas turbas dedit. Eodem anno Epheſi illud terribile miraculum accidit, ſeptem puerorum, qui da ſomno, annis poſtquam obdormiviſſent centum ſeptuaginta, ſurrexerunt. Neſtorii hæreſis. 130 * Baſilicæ. vel. dormitorii.

Anno vigeſimo quarto, Cyrillus Alexandreæ, & Celeſtinus Romæ epiſcopi Neſtorium per litteras hortantur, ut omiſſa perverſis opinionibus, veram fidem amplectatur: alioqui non fore eum in cœtu ſacerdotum. Scripſerunt alii quoque ad eum in eamdem ſententiam. Neſtorius intelligens eos nequaquam tacituros, Imperatori perſuadet, ut ad Cyrillum ſcribat ſacram epiſtolam, eaque eum deterreat. Qua re cum ſe Cyrillum putaret poſſe percellere, magis etiam excitavit. Scripſit enim tum 131 *pag. 339.*

Cyrillus ad Imperatorem & ſorores de vera fide, & Neſtorii falſis opinionibus : ſimulque Oecumenicum Concilium petit colligi, in quo eauſa Neſtorii canonice diſcuti poſſet. Itaque vigeſimo quinto anno Theodoſii imperii ſancta & Oecumenica tertia ſynodus patrum CCXXX Epheſi coiit, anno poſt primam ALT, anno mundi ϛϡϟϛ CCCXV. Præfuerunt Cyrillus Alexandreæ epiſcopus, locum Celeſtini papæ Romani tenens : & Juvenalis Hieroſolymorum epiſcopus. Negabat deteſtabilis Neſtorius, Mariam eſſe Dei genitricem, ſed Chriſti : ac duos de unico Chriſto filios Dei fingebat, duaſque in Chriſto perſonas, diverſim verbi ex Deo patre nati, aliam hominis, de Maria nati : reſpectu autem quodam unitum hunc verbum, hominemque, communitate vocabuli etiam filium uſurpari. Hunc, cum a Concilio vocatus non comparuiſſet, Eccleſiaſticis cenſuris proſcripſerunt, ut qui adſentiri vetat fidei ſecatiaret. Ejuſque in locum electus eſt Maximianus, magnæ eccleſiæ presbyter. Idem Concilium pronuntiavit, Unione naturarum in Chriſto unicam eſſe perſonam, duas naturas : eumdem eſſe Deum & hominem : Mariam proprie & vere eſſe Dei genitricem. Joannes autem Antiochenæ epiſcopus, cum ad Concilium Neſtorio jam damnato veniſſet, adſcitis epiſcopis qui ſecum venerant, in quibus fuit etiam Theodoritus Tyri & Ibas Edeſſæ epiſcopi, Cyrillum & Memnonem Epheſi epiſcopum condemnat, quod eos autumaret contra Canones eccleſiæ Synodum inſtituiſſe. Cyrillus cum iis eorum acta ut illegitima & abſurda reprehendunt. Ita tum ab Epheſino Concilio diſcrepantes abierunt Orientales & Ægyptii. Sed poſtmodo eos Imperator in concordiam redegit : effecitque, ut Orientales quoque Epheſi factæ veræ fidei expoſitioni conſentirent, ac damnationi Neſtorii, epiſtolam ea de re ſcriptam ad Alexandrinos per Paulum Emeſiæ epiſcopum mittentes. Neſtorius autem Oaſim eſt relegatus, aut (ut alii eradunt) in Thaſſum. Ibi eum divina vindicta arripuit. nam putrefactio omnis ejus membra invaſit, maxime linguam ejus ſceleſtam : qui Arii exemplo punitus, quantum potuit clamavit. Hactenus nobis perſtitiſſe non eſt Mariam eſſe Dei genitricem.

Imperator porro venatum egreſſus cum ſuis omnibus longa via ad monachum quemdam venit in cellula ſedentem, prope ſuburbium Conſtantinopolis. Agnovit ſenex Imperatorem, ſed tamen veluti unum de militibus accepit. Cum autem Imperator a via & æſtu eſſet defatigatus, monachus panes humectavit, aceumque & oleum appoſuit. Edit Imperator, & aquam bibit. & monacho : Noſtine me, pater ? inquit. Monacho reſpondente : Deus te novit. Ego, inſert, ſum Theodoſius Imperator. ſtatim tum ſurrexit monachus, & ei ſupplicavit. Tum Imperator : Beati ac feliciſſimi profecto vos monachi eſſitis, curarum hujus mundi vacui. Vere tibi affirmo pater, numquam me in meo palatio tanta cum voluptate cibum ac potum ſumpſiſſe. Interim multitudo ſupervenit. Cumque Imperator monachum in conſpectu omnium veneratus, ejus precibus univerſos commendaſſet, diſceſſit ſal-

Epheſinum Concilium.

Neſtorii interitus.

Edit. Pariſ. pag. 400.

Monachi beati.

Ἀ ξίας· αὐτίμητος ἅμα ἡ συνόδου εὐνομωτάτη γενέσθαι, εἰς τὸ γυμνασθῆναι κατορθωτικῶς τὰ κατὰ Νεστόριον. τῆ τε τ. πίτων ἑνιαυτῆ τ Θεοδοσίου βασιλείας, ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἁγία ἡ οἰκουμενικὴ τρίτη σύνοδος τῶν σλ. πατέρων συνῆθροίσθη, χρόνου ἄγοντα ἀπὸ μὲν τ ἑβδόμης μα. ἀπὸ δ᾽ ὑπ᾽ ἐσίας κόσμου ϛϡϟ. ἧς ἦρχεν Κυρίλλος Ἀλεξανδρείας, ὃς Κελεστίνου πάπα Ῥώμης τ τόπον διεῖπε· ἡ Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων· λέγοντος τὸν κατ᾽ αὐτὸν Νεστόριον, μὴ εἶναι Θεοτόκον τὴν Θεοτόκον, ἀλλὰ Χριστοτόκον· ἡ δύο οὐσίας ἐπὶ τῶν ἑνὸς Χριστοῦ τὸν Θεὸν μυθολογοῦντος, ἡ δύο ὑποστάσεις· ἡ διὸ εἶναι μὲν τὸν λόγον τὸν ἐκ τ Πατρὸς γεννηθέντα, ἕτερον δὲ τ ἐκ Μαρίας πεχθέντα ἄνθρωπον· κατὰ χρόνου ἡ συνάφειαν τὸν Θεὸν Λόγον, ἡ ὁμώνυμος ἡ αὐτὸν λεγόμενον υἱόν. τῶν προσληφθέντα παρὰ τῆς συνόδου, ἡ μὴ ἀναστήσαντα, ἀναλγησιαστικῶς καθελοῦσα· ὡς μὴ θελήσαντα τῆς ὀρθοδόξου δόγμασι συνᾴδειν, ἀνεθεμάτισε. ἡ ἐχειροτονήθη Μαξιμιανὸς πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας. μίαν ἡ τῶ Χριστῶ ἡ Θεῶ ἡμῶν καθ᾽ ὑπόστασιν, ἡ δύο φύσεις σαφῶς ἐδογμάτισε, ἡ αὐτὸν εἶναι Θεὸν ἡ ἄνθρωπον, ἡ τ ἁγίαν Μαρίαν κυρίως ἡ ἀληθῶς Θεοτόκον. Ἰωάννης ἡ ὁ Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος, μετ᾽ τ Νεστορίου καθαίρεσιν καταλαμβάνει, ἡ λυπηθεὶς ἔτι χωρὶς αὐτῶ καθῃρῆσθαι Νεστόριον, παραλαβὼν τοὺς συνελθόντας αὐτῆ ἐπισκόπους, ἐν οἷς ἦν ἡ Θεοδώρητος Τύρου ἐπίσκοπος, ἡ Ἴβας Ἐδέσσης, καθαιρεῖ συνάγοντας τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ἡ Μέμνονα τὸν Ἐφεσίων ἐπίσκοπον, ὡς παρὰ τ κανόνα τ ἐκκλησίας ποιησάντων τ συνόδου. οἱ ἡ περὶ Κύριλλον μέμφονται, ὡς ἄθεσμα ἡ ἄκυρα τὰ παρ᾽ αὐτῶν γεγράφθαι· ἡ ὅπως ὑπὸ τ Ἐφεσίων ἀφορίσωσι ἀλλήλους δίκαιον εἶναι Ἀναπλικοὶ ἡ οἱ Αἰγύπτιοι. μετὰ ἡ ταῦτα αὐθῆ τῶ βασιλέως ἀνῳδήσαν, συμφωνήσαντες ἡ οἱ ἀναπλικοὶ τῆ ἐντεθείσῃ ἐν Ἐφέσῳ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἡ τῷ κατὰ Νεστορίου καθαιρέσει, ἐγγράφων ἐπιστέλλουσι τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι ἀββᾶ Παύλῳ τῶ ἐπισκόπῳ Ἐμέσης ἀποφαίνοντες. Νεστόριος δὲ ἐξωρίσθη εἰς Οασιν. ἄλλοι δέ γράφουσιν, ἐν τῇ Θήβαιδι, ἐν ᾗ καταλαμβάνει αὐτὸν ἡ θεία δίκη, σωτῆρος ἅμα λοῦ χριστοῦ ἀλαμίους, μᾶλιστα δὲ ἡ τ μωρὰς αὐτῶ γλώττης, ἣ πεφυτεῦσθαι διῳδᾶρη, ὡς ἀκατάρατος Ἄρειος, ὑποφωνῶν ὡς ἐδύνατο, ὅτι τίνος ἂν ἐπιθυμῆ τῶν Μαρίαν Θεοτόκον ἀμελοῦσαι.

Ὁ βασιλεὺς δ᾽ αὐτυχῶν ἐξελθὼν, τὸν συὶ αὐτῆ πάντα ἐξελαθὼν, ἦλθε διὰ μακρᾶς ὁδοῦ πρός τινα μοναχὸν ἐν κελλίῳ καθεζόμενον, πλησίον τῆ προαστείων Κωνσταντινουπόλεως. ὃν ὁ γέρων ἐπέγνω μὲν, ἐδόξασε δ᾽ ὡς ἕνα τῶν στρατιωτῶν. τὸν δὲ βασιλέως ἐν τῆς ὁδοῦ ἕ καύσωνος ἀλγοῦντα, ὑβρέξιν ἄρτους ὁ γέρων, καὶ βαλὼν ἔξος ἤλαιον, ἔφαγον ὁ βασιλεὺς, ἡ ἔπιεν ὕδωρ. καὶ φησὶν ὁ βασιλεὺς· εἶδας τίς εἰμι πατερ ; ὁ δὲ μοναχὸς ἔφη· ὁ Θεὸς οἶδε σε. ἐ ὁ βασιλεὺς ἔφη· ἐγὼ εἰμι Θεοδόσιος ὁ βασιλεύς. καὶ ἀναστὰς ὠδῦς ὁ γέρων, προσκύνησεν αὐτῆ. εἶπεν ὁμῶ ὁ βασιλεύς. μακάριοι ἡ τετμακάριοι ἐγὲ ὄντως ὑμεῖς οἱ μοναχοὶ, ἡ ἀμέριμνοι ἐ κόσμου. ἐγ᾽ ἀληθείας λέγω σοι πατερ, ὅτι ἐν τῆ Παλατίῳ ἐγευσάμην, ἡ οὐδέποτε μεθ᾽ ἡδονῶν ἀπόλαυστα βρώσιμα καὶ ποτὰ, καθὼς σήμερον. τῶ ἡ λαῶ φθάσαντος, ἡ ζωώσιον πάντων ἀξιοπρεπῶς ποιήσαντος τὸν γέροντα, ἡ πάντας ἀξιωθῆναι τῆς ψυχῆς αὐτὸ εὐλογήσαντος τῶ βασιλέως, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆ μετ᾽

εἰρήνης. καὶ ἄρξασθαι ἀπὸ τότε τιμᾶν αὐτὸν ὁ βασιλεύς. A
ὁ δὲ γέρων ἀπορίας ἔφυγε, καὶ πάλιν ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον.

Ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις ὁ μέγας Συμεὼν ὁ Στυλίτης ἐπίβα τῇ κίονι, τὸν δόξαν τὸν ἀνθρώπων φεύγων. πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἀφικνούμενοι, ἤθελον πάντες ψαύειν τῆς δερματίνου ἐκείνης ἐνδυμάτων. καὶ πρῶτον μὲν ἐξ πήχων ἐπῆλθεν γενέσθαι τὸν αἴσιον, εἶτα δώδεκα, καὶ μετὰ ταῦτα εἴκοσι δύο, καὶ δὴ τελευταῖον. ὡς ἂν μηδὲ τὴν θείαν οἰκονομίαν ὑπολαμβάνειν γενέσθαι τὸ κάσιν, ὠφελείας ἕνεκεν τῶν ῥαθυμοτέρων. Ὥσπερ γὰρ τὸν Ἡσαΐαν γυμνὸν καὶ ἀνυπόδετον βαδίσαι προστάξας· καὶ τὸν Ἰερεμίαν περίζωμα τῇ ὀσφύϊ περιθέσθαι, καὶ ὑπὸ προφητεύειν. καὶ ἄλλα πλεῖστα ξυλίνης καὶ σιδηρᾶς περιβαλέσθαι τῇ τραχήλῳ. καὶ τῇ Ὠσηὲ γυναῖκα πόρνην λαβεῖν, καὶ πάλιν ἀγαπῆσαι πονηρὰν γυναῖκα καὶ μοιχαλίδα. καὶ τὸν Ἐζεκιὴλ ἐπὶ τῷ δίξαι πλευρὰν κείρας μ'. καὶ ἐπὶ τῷ ἀσελγῆ ῥ' καταλιθάσαι. καὶ αὐτὸς διορύξαι τὸν τοῖχον, καὶ φυγεῖν, καὶ αἰχμαλωσίαν ἑαυτῷ ζωγράφαι, καὶ ἄλλα δὲ ζῶρα εἰς ἀεμοὶ παραθῆξαι, καὶ ξύρασθαι πυρὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ πτραχεῖ τὰς τείχας δηλῶν. καὶ ἵνα μὴ πάντα λέγω. γινόμενα τύπον ἑαυτῶν προσέπαττον ὁ τῇ λόγων πρύτανις, τὰς λόγῳ μὴ πεισθομένας τῇ τῆς θεωρίας παραδόξῳ συλλήψων. τὸ δὲ κοινὸν τῆ θεάματος, ἐνίκησεν ἀξιάκρεων γίνεται τὸ διδάγματος· καθάπερ γὰρ εἰς λυχνίαν πᾶσις ὁ φανὸς πέμπει τοὺς λύχνους, ἀ μέγας δαλαδὴν Συμεὼν, ἀλλὰ δὶ ἀκτίνων πάντοθεν τὰς ἀκτῖνας ἐξέπεμψε. καὶ ἰδοὺ Ἴβηρας καὶ Ἀρμενίους καὶ Πέρσας καὶ Ἰσμαηλίτας ὁσημέραι ἀφικνουμένης, καὶ τὸ θεῖον βάπτισμα ἀποδεικνύντας πεπύστων ὅτι τὴν χάριν ὁ θαυμάσιος εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἐξέπεμψεν, ὥστε τὰ τῆ πατρίων θεῶν εἴδωλα πρὸ πολλοῦ ἐκείνα τὸ θείᾳ ἀγωγῇ σωτηρίου· τὴν δὲ καθαρὰν καὶ ἀμώμητον ἡμῶν τῆ Χριστιανῶν πίστιν ὑπὸ τὸ μεγάλου Συμεῶνος ἐπαιδεύθησαν, ἧ πολλῶν θαυμασίων καὶ μεγίστων πρασίων τύπος ἔσχεν ἐκ τὸ Χριστοῦ παλιτείαν. εἰκότως ἄρα ἔλεγεν ὁ Κύριος· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει. ὃς τῷ τὸ ἁγίου πνεύματος αἴγλῃ καταλαμπόμενος, καὶ πᾶσαν τὰς τῆς χάριτος ἀκτῖνας ἐκπέμπων, καθ' τὸν μέγαν Βασίλειον· φησὶ γάρ. ὥσπερ τὰ λαμπρὰ καὶ ἔμφανη τῶν σωμάτων ἀκτῖνος αὐτοῖς ἐμπεσούσης αὐτὰ τὸ γίνεται περίλαμπη, καὶ ἑτέραν αὐγὴν ἀποτίλλει, ὅπως αἱ πνευματοφόροι ψυχαὶ ἐλλαμφθεῖσαι παρὰ τὸ Πνεύματος, αὐταὶ τὸ ἀποστίλλεται πνευματικὴν καὶ εἰς ἑτέρας τὸ χάριν ἐξαποστέλλουσιν. ἐντεῦθεν μὲν λέγειν προγνώσις, μυστηρίων σοφίσεις, ἀπορρήτων ἀποκάλυψις, χαρισμάτων ἴασεις, τὸ ὁράσεων πολίτευμα, ὁ μετ' ἀγγέλων χορεία, ἡ ἀπλανὴς ψῆφος νοῦ, ἡ εὐθυμία ἐν Θεῷ ἵδρυσις, ἡ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσις, τὸ ἀπόστατον τῆ ὀρέξεως, Θεὸν γενέσθαι καὶ χάριν.

Μετά τινα δὲ καιρὸν ὁ Θεῖος Δανιὴλ, ὁ ἐν τῇ ἀνάπλῳ, θεασάμενος τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ θείᾳ ζήλου πληθεὶς τὸν καρδίαν, ἐλθὼν ἐν τῇ ἀνάπλῳ, ἐπίβη καὶ αὐτὸς τῇ σύλῳ, πολλῶν καὶ μεγίστων θαυμάτων αὐτουργὸς γενόμενος, διήρκεσε δὲ ἐν τῇ κίονι ἄχρι τὸ πέμπτου ἔτους τὸ βασιλέως Λέοντος τὸ μεγάλου, καὶ ὕστερος πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, πλήρης ἀγαθῶν ἔργων.

Τῷ κε'. ἔτει παρῆλθεν Οὐαλεντινιανὸς ἀπὸ Ῥώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἔγημε γυναῖκα τὴν θυγατέρα Θεοδοσίου τὸ βασιλέως Εὐδοξίαν, τῷ

via rebus, & ab eo tempore monachum iſtum in honore habuit. Verum is fuga ſe ſubduxit, & in Ægyptum rediit.

Eo tempore etiam magnus ille Simeon, qui a columna Scyllites nominatur, gloriam hominum fugiens columnam conſcendit. Cum enim ad eum multi venirent, pelliceaſque ejus veſtes nemo non tangere cuperet, columnam conſcendit. Principio quidem eam lex cubitorum fieri juſſit, inde ad duodecim, poſt ad viginti duo, demique ad triginta ſex cubitos educi. Ejus ſtationem exiſtimo a divina providentia fuiſſe procuratam, quæ ignavioribus uſui foret. Sicut Deus & Iſaiam nudum ac ſine calceis incedere juſſit, & Jeremiam ſubligaculo lumbos ſuccinctum vaticinari, aliquando etiam numellis ligneis ac ferreis collum circumdare. & Oſeæ mandavit, ut meretricem uxorem duceret, ac pravam & adulteram uxorem amaret: Ezechielo, ut in dextro latere quadraginta dies, in ſiniſtro centum quinquaginta recumberet: rurſumque ut perfoderet murum ac fugeret, ſibique ipſi captivitatem deſcriberet: aliaque gladium acuere, eoque caput radere, & crines quadrifariam dividere. Ac ne omnia referam, gubernator orbis Ionis hæc omnia fieri juſſit, ut qui non parerent orationi, ii ſaltem inuſitato ſpectaculo allicerentur, cujus novitas ſufficiens eſt doctrinæ pignus. Ita Simeon ille magnus veluti lumen ſplendidiſſimum in candelabro poſitum ſolis inſtar radios ſuos in omnes partes emittebat; liceatque videre Iberos, Armenios, Perſas, & Iſmaelitas quotidie venientes, ac ſacrum baptiſmo potientes. Tantum porro gratiæ in varias regiones beatus ille propagabat, ut deorum paternorum ſimulacra ad cognitum ejus adducta confregerint, & ab eo puram inculpatamque fidem Chriſtianam educti ſint. nam eos multis miraculis eo perducebat. Recte itaque habet Chriſti dictum: (Qui in me credit, mea quoque opera, & his majora præſtabit) Is ergo Simeon fulgore ſancti Spiritus illuſtratus, undiquaque ſuos ejecit radios. Quomodo Baſilius loquitur his verbis: Quemadmodum ſplendida & perſpicua corpora radiis incidentibus & ipſa illuſtrantur, & novum edunt ex ſe ſplendorem; ſic & Spiritui recipiendo apiæ animæ, a Spiritu illuminatæ, cum ipſæ fiunt ſpirituales, tum gratiam ejus cum aliis communicant. Inde futurorum præſagia, intellectus myſteriorum, oculiorum compreheſio, donorum diſtributio, vita cæleſtis, chorcæ cum angelis, ibſinitum gaudium, in Deo permanſio, cum Deo ſimilitudo, perfectio apperitus, fieri Deum quod ad gratiam.

Aliquanto poſt, tempore divinus Daniel in Anaplo eam vidiſſet magnum Syneonem, divina æmulatione inſtigatus, ipſe quoque columnam conſcendit, multaque & maxima edidit miracula. Permanſit in columna uſque ad quartum annum Leonis Magni: atque ita ad Dominum emigravit, bonis operibus abunde præſtitis.

Anno vigeſimo ſexto Valentinianus Roma Conſtantinopolin venit, duxitque uxorem filiam Theodoſii Imperatoris Eudoxiam, ex Eudoxia ipſi natam:

Simeon Stylites.

Edit. Pariſ. pag. 401.

Joan. 14.

Daniel in Anaplo. 132

rediitque Romam. Cyrus urbis præfectus, homo ſapientiſſimus atque induſtrius, terreſtrem Conſtantinopolis murum demolitus eſt: aliiſque duobus interrallis additis, alium murum intra ſexageſimum diem extruxit. Cujus operis ad pulcritudinem & feſtinatam abſolutionem obſtupeſcens populus, Imperatore in Circo ſedente exclamavit: Conſtantinus condidit, Cyrus inſtauravit. Eapropter in invidiam venit: & Græcis rebus ſtudere per calumniam dictus, publicatis ejus bonis raſo capite Smyrnæ epiſcopus deligitur.

Cum in Perſas expeditionem feciſſet Procopius, Perſa ei hanc conditionem tulit, uti pars utraque unum daret: quibus ſingulari pugna congreſſis, victi pars pacta pacis ad annos quinquaginta acciperet. Procopius delegit ad hoc Arcobindum comitem Fœderatorum. Is Sociſtrum Perſam arripuit in congreſſu, & ab equo dejectum necavit. Ex eo inter Romanos & Perſas pax ad annos quinquaginta compoſita fuit. *Edit. Pariſ. pag. 342.* Areobindus urbem ingreſſus, honorifice ab Imperatore accipitur, & ad conſulatum evehitur.

Anno xxvıı, ruina theatri Alexandrini viros ıɔL xxıı oppreſſit. Maximiano vita functo, ſanctiſſimus Proclus epiſcopus Conſtantinopolis deligitur: iſque reliquias Chryſoſtomi reportavit, annum trigeſimum imperante Theodoſio, inque templo apoſtolorum depoſuit. Proclo eccleſiæ antiſtite, Conſtantinopolin graves terræmotus concuſſerunt per anni trientem, adeo ut oppidani metu periculi extra urbem in campo vixerint. Cum autem Proclus ibi una cum clero & populo in ſupplicationibus ad Deum perſeveraret, ſubito adoleſcens omnibus cernentibus in aerem eſt ſurreptus: audivitque divinam vocem ſibi mandantem, ut epiſcopo renunciaret, & populo, ut in publicis deprecationibus ſic orent: Sancte Deus, Sancte fortis, Sancte immortalis, miſerere noſtri: neque aliud quicquam addant. Ita ſtatim cantante populo, terræmotus deſiit. Eo miraculo admodum perculſi Theodoſius ac Pulcheria, edixerunt, ut ſacra cantio per totum orbem terrarum ſic caneretur.

Anno xxxv, Paneade advectæ ſunt reliquiæ vatis Eſaiæ, & in D. Laurentii templo repoſitæ.

Anno xxxvı. Theodoſius Antiochum præpoſitum & patricium, ſummoque bajulum, Papam fecit: facultatibus quoque ejus publicatis, quod is contra Imperatorem per contemptum ſe extuliſſet. Itaque etiam legem tulit, ne quis eunuchus dignitate patricii ornaretur. Fuit Imperator iſte nimis quam mobilis, adeoque proclivis ad obſequendum familiaribus aliquid ſuadentibus, ut ſæpe etiam ſchedis non lectis ſubſcriberet. Quod cum animadverteret ſoror ejus Pulcheria, & ſæpe caſtigando nihil proficeret, callide eum adorta eſt. Nam ſub prætextu petendi muneris, ſibi in ſervitutem tradi Eudociam fratris uxorem per litteras petebat. Eas ad ſe allatas, Imperator ſigillo confirmavit. Poſtea iis lectis, acriter eſt a Pulcheria objurgatus, atque inde talibus in rebus accurationem adhi-

123

Theodoſii letvitas correctæ

A ἐξ Εὐδοκίας γυναῖκα αὐτῷ, ᾗ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην. Κῦρος ἔπαρχος τῆς πόλεως, ἀνὴρ σοφώτατος ἐν ἰσχύϊ, καταλύσας τὸ χερσαῖον τεῖχος Κωνσταντινουπόλεως, ᾗ προθεὶς ἴδια βήματα δύο, εἰκοσιμέτρου ἕτερον τεῖχος ἐξ ἡμερῶν ἑξήκοντα· ὅθεν ᾗ ὁ δῆμος ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ τάχει· κἀλλει τὸ τῶν τείχους κτίσαντος, ἀνιβόντος καθεζομένου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἱππικῇ· Κωνσταντῖνος ἔκτισε, Κῦρος ἀνεκαίνισε. ᾗ ὑπὸ φθονηθεὶς, βλάπτεται ὡς ἐπίλυσοφων, ᾗ δημαθεὶς, ᾗ ἀποκαρεὶς, χειροτονεῖται ἐν Σμύρνῃ ἐπίσκοπος.

Κατὰ Περσῶν στρατηγοῦντος Προκοπίου, διλοῦται αὐτῷ παρὰ τῶ Πέρσῃ, ὅτι δώσουμεν μονομάχους, ᾗ οἷς ἂν νικηθῇ, δίδοται τὸ μέρος αὐτῶ, πάκτα ἐπὶ B χρόνῳ πεντήκοντα. δίδωσιν οὖν ὁ στρατιώτης Προκόπιος Ἀρεόβινδον κόμητα τῆς φοιδεράτων. ὃς Σώκιρον καπχὰν τῶ Πέρσην, ἱσχύοντι, ᾗ κατεπγκὼν ἐπ τῶ ἵππου κτείνει. ᾗ χάρον πάντα εἰρήνης μεταξὺ Ῥωμαίων ᾗ Περσῶν. εἰσιλθὼν δὲ Ἀρεόβινδος ἐν τῇ πόλει, ᾗ μεγάλα ὑπὸ τῶ βασιλέως ὑποδιχθεὶς, φοιήχθη ὕπατος.

Τῷ αὐ. ἔτει, σύμπτωσις ἐγένετο ἐν Θεάτρῳ Ἀλεξανδρείας, ᾗ ἀπόθανον ἄνδρες φοβ'. πολυπόσκυπος Μαξιμιανῦ, Πρόκλος ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως προχειρίζεται, ὃς τὸ τῶ Χρυσοστόμου λείψανον ἀνακομίζει τῇ λ'. ἔτει τῆς βασιλείας Θεοδοσίου, ᾗ εἰς τὸν τῇ ἁγίων Ἀποστόλων ἀπεστάθησαν. ἐπὶ τῶν σεισμοῦ μεγάλου γεγόνασιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν μισῇ πανηχρῶν, ὥστε φοβηθέντας τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἔξω τῆς πόλεως ἐν τῇ λεγομένῃ κάμπῳ ᾗστεῖβεν. τῶ γοῦν εἰρηνίου πατεμέρχα μὴ τῶ κλήρου ᾗ τῶ λαοῦ ταῖς λιταῖς ἐκεῖσε προσκαρτεροῦντος, περὶ ὥραν τρίτην, ἄφνω πάντων ὁρώντων ἁρπάγη παιδίς εἰς τὸν ἀέρα, ᾗ ἤκουσε θείας φωνῆς παραγγυώσης αὐτῇ, ἀναγγεῖλαι τῇ ἐπισκόπῳ ᾗ τῷ λαῷ, λιτανεῦσαι ὕπω, ᾗ λέγειν. ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. ᾗ μηδὲν ἕτερον προσθεῖναι. ᾗ ἐδόθησαν τῶν ψάλλοντος τῶ λαῶ, ἵνα ὁ σεισμός. ὅθεν ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος, ἐ ἡ μακαρία Πουλχερία, ὑπεραγαθέντες τῇ θαύματι, ἐθίασισαν ᾗ πᾶσαν οἰκουμένην ὕπω ψάλλεσθαι τὸν Θεῖον ὕμνον.

Τῷ λί. ἔτει, ἐωῄχθη ἀπὸ Πτολεμάδος τὸ λείψανον Ἁ ἁγιοφόρου Ἡσαΐου, ᾗ ἐτέθη ἐν τῇ ναῷ τῶ ἁγίου Λαυρεντίου.

Τῷ λϛ'. ἔτει, Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχον πραιπόσιτον ἐ πατρίκιον, τὸν βαϊοῦλον αὐτῦ πᾶσαν ἐποίησε, δημόσας ᾗ τὸν οἶκον αὐτῦ, ὡς καπηλευομένου τῦ Βασιλέως, ἐ καταφρονωμένου αὐτῦ. διὲ νόμον ἐξέθετο, μὴ εἰσέρχεσθαι εἰς πατρικίου ἀξίαν εὐνοῦχον. ὅπως ὁ Θεοδόσιος ἐμπαίγαγος ἰῶ σφέδρα, ποιδόμβος πῆς ἐπιβάλλωσιν αὐτῷ οἰκείοις, ὡς πολλάκις ᾗ χάριτας μὴ ἀναγινώσκων ὑπέγραφε. ὅπερ μαθοῦσα Πουλχερία ἡ αὐτῦ ἀδελφὴ, ᾗ πολλάκις ῥαθύμησας, ἐπεὶ οὐκ ἔπειθε, στρῶς ὑπῆλθεν αὐτὸν, ᾗ δωρεὰν δῆθεν αἰτεῖ. ἡ δ' ἰῶ, ὡς δυλείαν ἐκχαρίσα Εὐδοκίαν ᾗ αὐτῶ γαμετῇ. προσφέρετο τοίνυν ὁ ἔτι ἐχαριτόμβος χάρτης, ᾗ παρὰ τῦ βασιλέως ἐπεσημαίνετο. μετὰ δὲ τῦτο ἀναγινωθέντες αὐτῦ, δοκῶς ὑπὸ ἡ Πουλχερίας ὠνειδίθη, ᾗ ἐκτοτε ἀκείβειαν ἦγε πολλῶν ἐκείνη. ἐπὶ τούτῳ τῦ βασιλέως ἐα

τῇ Γέτθων γένος· ἴθνη πάσαρα· Γέτθοι, Τερίγοτθοι, Γήπωδες, καὶ Οὐάνδηλοι· ἐξ ὧν Ἄβαρις ἤρξατο ἐμπεῖρᾶν τὸ τῆ Ῥωμαίων γῆ.

Τῷ λθ'. ἔτει Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, καὶ Πρόκλος Κωνσταντινουπόλεως, ἐτελεύτησαν· καὶ τὸν μὲν Πρόκλον Φλαβιανὸς πρεσβύτερος, καὶ σκευοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως διεδέξατο· Κύριλλον δὲ Διόσκορος ὁ δυσεβὴς, μανδόλως ὢν διδασκαλικὸς, ἀχρεῖος ἦν καὶ ἀπέρατος, ἐξαιρέτως δὲ ὃν τοῖς συγγενέσι Κυρίλλου μισούμενος. ἀπρεπέστερος δ' ἦν, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὰ Ὠριγένους φρονῶν.

Τῷ μα'. ἔτει ἡ λοιμικὴ ἡ παράνομος συμπεφόρηται νοσώδης, τὰ περὶ Φλαβιανὸν καὶ Εὐτυχῆ ὑπὸ Διοσκόρου τοῦ δυσεβοῦς, κατὰ παράνομον Χρυσαφίου διώκοντος τὸ ἐπίκλην Ζωμᾶ, τὸν τοῦ βασιλέως ἀπλότητα παραπεισαντος.

Τῷ ἑπομένῳ δὲ καιρῷ, ἤγουν τῷ μβ'. γενὸς ὁ Θεοδόσιος ὡς ἑπόμενα παρὰ Χρυσαφίου, φρόνιμον μὲν αὐτὸν ἐξεφέζετο εἶς τινα τῶν. τῇ Εὐδοκίᾳ δὲ καὶ Αὐγούστῃ ἐπιφέρεται σφοδρῶς, πάντων ἕνεκεν αἰτίαν αὐτῷ ἀποκαλῶν, ὡς τὴν Πυλχερίαν τῶν βασιλείων ἀποδιάξασαν. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Παυλῖνον ὀνειδίζων αὐτῇ, ὑπὲρ τοῦ μέλλω ἀποθανόντα· ἡ δὲ ἀπογνοῦσα, πατριάρχην ἐπὶ τῷ Ἱεροσόλυμα ἀπολυθῆναι αὐτῷ (ὃ καὶ γέγονε) λαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς Σίβυρον τὸν φρύσβυτερον, καὶ ἕνα τινὰ Ἰωάννην. μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔτοιμος ἦν ἐν τῇ πόλει πρὸς αὐτὸν ἰσύχαζον, ἀποστέλλας ἀπεκτάλεσεν αὐτούς. τὸν δὲ ἁγίου Πυλχερίαν μετὰ πολλῆς παρακλήσεως εἰσήγαγεν εἰς τὰ βασίλεια· ἅνις δ' ὃν ἀποστείλασα εἰς Ἔφεσον, ἤγαγε τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Φλαβιανοῦ. τὸν δὲ τὸν τῆ Χαλκοπρατίων ἐκκλησίαν τῇ Θεοτόκῳ οἰκοδόμησεν, συναγαγὼν Ἰουδαίων πρότερον ὄσαν. τὸν δὲ ἐκκλησίας μετὰ Φλαβιανὸν Ἀνατόλιος ἐπεσκόπευσε.

Μετὰ δὲ τινα χρόνον ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἱππεύσων· καὶ συμπεσόντος αὐτῷ τοῦ ἵππου, πληγεὶς, εἰσῆλθεν ἐν λατρείῳ, ὅτου φορείου. καὶ καλέσας τὸν ἀδελφὸν Πυλχερίαν, εἶπεν αὐτῷ ὅτι Μαρκιανὸν τὸν μετ' αὐτὸν βασιλεύσοντα. τοῦτο γάρ μοι, φησὶν, Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἀπεκάλυψεν, ἐν Ἐφέσῳ μοι ὄντι. καὶ μετατελεύτιος Μαρκιανὸν, εἶπεν αὐτῷ· ἐπὶ Ἀσπαρος καὶ τῆς συγκλήτου εἰδείχθη μοι, ὅτι σὺ δεῖ γενέσθαι βασιλέα μετ' ἐμέ. καὶ μετ' ἡμέρας δύο ἐτελεύτησεν, καὶ τιθεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. γαμεῖ δὲ τοῦτο Εὐδοκία, θυγάτηρ Ἀθηναΐδος φιλοσόφου ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἡ δὲ σοφὴ καὶ ἀγαθὴ Πυλχερία μόνον τὰς τοῦ ἀδελφοῦ τελευτῆς γναισίσης, μετατελαμένα τὸν Μαρκιανὸν, ἄνδρα ἐν σωφροσύνῃ καὶ συμπότατι ἐκπρέποντα, γέροντα ὄντα καὶ ἱκανώτατον, λέγει πρὸς αὐτὸν· ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἐγὼ δέ σε ἐξελεξάμην ἐξ ὅλης τῆς συγκλήτου, ὡς ἕνα τινὰ, δός μοι λόγον, ὅτι φυλάττεις τὴν παρθενίαν, ὃν τῷ Θεῷ ἀνθέμην, καὶ ἀναγορεύω σε βασιλέα. αὐτῷ δὲ συμθαμένῳ τοῦτο, μετατίθεται τὸν πατριάρχην Ἀνατόλιον, καὶ τὸν σύγκλητον, καὶ ἀναγορεύει αὐτὸν βασιλέα.

Ἦν δὲ Μαρκιανὸς, αἰδέσιμος τὸν τρόπον, ἱκανώτατος, ἐρύθημα ἐπὶ τῷ προσώπῳ φέρων κεκραμε-

buit. Eo imperante, Gotthi in quatuor gentes divisi sunt, in Gotthos, Hypogothos, Gepidas, & Vandalos. Ea quibus Abaris cœpit Romanam ditionem peragrari.

Anno xxxix, Cyrillus Alexandreæ, & Proclus Constantinopolis episcopi, pie vita defuncti sunt. Ac Proclo quidem successit Flavianus presbyter magnæque ædis Constantinopolitanæ vasorum custos: Cyrillo autem Dioscorus impius, ad docendum nequaquam aptus, sed inutilis & efferus, præcipue unus de Cyrilli inimicis. nam a teneris jam inde unguiculis Origenicas hæreses imbiberat. *Edit. Paris. pag. 343.*

Anno xlx, latrociniis infamis, atque legibus adversa illa Synodus collecta est, ad controversiam Flaviani atque Eutychetis disceptandam a Dioscoro impio, hortatu Chrysaphii (is alio nomine Zumnas appellabatur:) eunuchi, qui hoc persuadendo Imperatoris simplicitati imposuerat. Ephesina latrocinium synodus.

Anno proxime insecuto, qui fuit xlx, Theodosius se a Chrysaphio deceptum sentiens, eum in quandam insulam relegat. Eudociam quoque Augustam graviter objurgat, omnium malorum eam causam, & ab ea Pulcheriam alia fuisse pulsam dicens: simul & Paulinum exprobrans ei, quem pomi causa necatum fuisse demonstravimus. Eudocia rei indignitatem non ferens, petiit ut Hierosolyma sibi abire liceret: quo impetrato, eo se contulit, comite Severo presbytero, & diacono Joanne. Imperator cognito illos etiam in urbe frequenter ad ipsam commeasse, missis carnificibus capita eorum amputari jussit. Sanctam autem Pulcheriam multis verbis consolatus, in aulam reduxit. Ea statim Ephesum misit, qui sancti Flaviani cadaver adferrent. Tunc & Chalcopratiorum ædem Deo genitrici ædificavit, cum is locus ante Judæorum fuisset synagoga. Flaviano in episcopatum successit Anatolius.

Post aliquid temporis Imperator equitatum egressus, equo colliso asflictus, inque lectica domum relatus, sororis Pulcheriæ ad se vocatæ indicavit, debere sibi Marcianum succedere: hoc enim sibi a Joanne theologo Ephesi agenti significatum. Accerito etiam Marciano dixit: Ab Aspare & senatu mihi demonstratum est, te imperium a meo obitu accepturum. Biduo post Imperator vitam cum morte commutavit, Corpus ejus in sano Apostolorum reconditum fuit. Uxorem habuit Eudociam, filiam Leontii philosophi, Athenien sem. Theodosii obitus.

Cæterum sapiens illa & præclara Pulcheria, nondum fratris vulgata morte, Marcianum, senem jam, virum temperantia ac gravitate insigni, & rebus gerendis aptissimum, ad se vocat: ostenditque, quoniam decesserit Imperator, se ipsum virtutis causa unum de omni senatorum numero delegisse, quem Imperatorem sibi adsciscret: ea conditione, ut fidem daret, virginitatem suam, quam Deo consecrasset, se incastam servaturum. Cum hoc stipularetur Marcianus, ast a Pulcheria, vocatis ad hoc ab ea Anatolio patriarcha & senatu, Imperator declaratus. MARCIAN. Imperator. *pag. 343.*

Fuit Marcianus venerabilis vir, moribus sanctis, in facie ruborem gratia

temperatum habens, magnanimus, avaritiæ vacuus, temperans, religiosus, & de fide recte sentiens, nulla ratione peccantium præditus, cæterum prophanarum litterarum atque disciplinarum imperitus. Is statim omnes qui relegati fuerant, revocavit. Pulcheria autem invisissimum illum eunuchum Chrysaphium Jordani tradidit, Joannis filio, quem ille dolo necaverat. Atque Jordanes vicem ei rependit.

Olim Marcianus, cum gregarius miles in suo ordine ex Græcia ad bellum Persicum iret, in Lycia in morbum incidit: relictusque in urbe Sydemis, aliqua ibi mora facta duobus quibusdam fratribus Julio & Tatiano societate junctus fuit, ab iisque in domum ipsorum susceptus & recreatus. Cum una aliquando tres hi venatum profecti essent, dum fessi meridiarent, Tatianus, qui reliquis maturius somnum excussisset, animadvertit Marcianum in sole jacere, aquilamque ingentem super eum in aere librari, quæ expansis alis hominem obumbraret. Id cernens, excitat fratrem, hocque spectaculum ei ostendit. Diu uterque hoc ostentum admirati, tandem Marcianum excitant, scitanturque, Quidnam muneris ab eo expectare ipsos juberet, si quando Imperio potiretur? Marcianus, se non eum esse, cui talia aliquid contingere posset, dicere. Cum eadem verba repeterent: Si inquit, divinitus hoc mihi eveniat, Patricios vos meos faciam. Tunc illi eum CC nummis donant, jubentque ad Urbem reverti, suique memorem esse, ubi Deus eum evexerit. Ergo Marcianus non ita multo post Theodosio defuncto Imperator creatus, acceptis in Lycia beneficii memor, Tatianum & Julium evocatos ad se, patricios salutat: Tatianumque urbis, Julium Lyciæ præfectum constituit. Simile aquilæ ostentum Marciano etiamnum multi evenit, cum in Africa apud Gizerichum captivus teneretur. Itaque Gizerichus eum dimisit, piratum, si Imperator fieret, bellum Vandalis non illaturum, Portu Fulcheria, præter multa alia templa, præcipue ædem in Blachernis condidit, ac Dei genitrici consecravit, cum nuper Marcianus imperium inivisset.

Chalcedonensis Synodus. *Edit. Paris. pag.* 345.

Annum eo secundum imperante, Chalcedone quarta sancta synodus acta est, in æde nobilissimæ martyris Euphemiæ, collectis partibus ΔΟϹ ΧΧΧ, contra Eutychen, Dioscorum, & Nestorium, vanos homines, qui carnem Christi negabant ejusdem cum nostra esse naturæ: affirmabantque, unitas quidem duas in Christo naturas, unitione autem perfecta ad unicam deinde naturam fuisse redactas; Dominumque carnem non revera, sed tantummodo specie quadam apparente circumtulisse. Idem Deitatem passam dicebant. Præfuerunt Concilio, Leonis Papæ Romani vicarii Paschasius & Lucinsius episcopi, ac Bonifacius presbyter; ac Anatolius Constantinopolitanus, Juvenalis Hierosolymæus, episcopi. Hæretici damnati, & Gangram jure relegati: in quæ locum Dioscori episcopus Alexandriæ creatus Proterius. Pronuntiavit sacra ista Synodus. Dominum ac Deum nostrum Jesum Christum perfectum esse Deum, & perfectum hominem, eum-

A μέσος χαίρει μεγαλόψυχος, φιλαργυρίας ὑπέρτερος· σώφρων, ἢ περὶ τὸ θεῖον ἄλαβὴς ἢ ὀρθόδοξος, περὶ τὰς ἁμαρτανούσας συμπαθὴς, ἄπειρος δὲ παιδείας τῆς ἔξωθεν. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν ἐξορίᾳ πάντας ἀνεκαλέσατο. ὁ δὲ μακαρία Πουλχερία ἐκ παμμίσητον Χρυσάφιον τὸν εὐνοῦχον Ἰορδάνῃ ἐκδέδωκε, τῷ υἱῷ Ἰωάννου, ὃς καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸν ἀνεῖλεν ἐκεῖνος ἐκ πάτρας δόλῳ.

Στρατιώτης πρίν ποτε ὢν ἀφ' ἧς πάτρας Μαρκιανὸς, μετὰ τοῦ ἰδίου τάγματος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Περσῶν ἐστάλη, ἐν Λυκίᾳ ἀρρωστίᾳ περιέπεσε. ἢ καταλειφθεὶς ἐν πόλει Συδύμοις, κἀκεῖσε χρονοτριβήσας, προσκολλᾶται δυσὶ τισὶν ἀδελφοῖς, Ἰουλίῳ ἐ Τατιανῷ, οἵ τινες εἰς τὸν ἴδιον οἶκον λαβόντες αὐτὸν, ἐξεπαύσαντο. εἰς θέραν δ' ἐξελθόντες, ἴλαβον αὐτὸν μεθ' ἑαυτῶν. κοπιάσαντες ἢ περὶ μεσημβρίαν ἐκοιμήθησαν. ἀνοιξιπτιδεὶς ἢ ὁ Τατιανὸς, θεωρεῖ τὸν Μαρκιανὸν εἰς τὸν ἥλιον κοιμώμενον, ἢ αὐτὸν παμμεγέθη ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντα· καὶ τὰς ἑαυτοῦ πτέρυγας διαπετάσαντα, σκιὰν ἐπ' αὐτὸν περιποιούμενον. ἢ τῷ θεάσασθαι, ἐγείρει τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, καὶ τὸ θεαθὲν ὑποδείκνυσι. καὶ ἐπὶ πολὺ θαυμάζοντες, ἐξυπνίζουσι τὸν Μαρκιανὸν, ἢ λέγουσιν αὐτῷ· ἐὰν βασιλεύσῃς, τί ἡμῖν χαρίζῃ; ὁ δὲ, τίς εἰμι ἐγὼ, ἵνα τῶν γένηται εἰς ἐμέ; οἱ δὲ ἐκ δευτέρου ἢ αὐτὸν λόγον εἶπον. λέγει ὁ Μαρκιανὸς, ἐὰν τῶν ἐκ Θεοῦ γένηται, πατρίκιόν ὑμᾶς ἀνακηρύξω τῶν διδάσκων αὐτῷ σ' ἐκεῖ σμικρὰ, λέγοντες, πορεύου ἐν τῇ πόλει, ἐ μέμνησο ἡμῶν, ὅπου ὁ Θεός σ' ὑψώσει. χρόνου δὲ διελθόντος ὀλίγου, ἢ Θεοδοσίου πλείσασπος, βασιλεὺς ἀνεδείχθη, ὡς προεῖπεν ἢ ὑπομνησθεὶς ἢ ἐν Λυκίᾳ ἐργεσίας, Τατιανὸν ἢ Ἰούλιον μικρομφάμενος, πατρίκιους αὐτοὺς ἀνεκήρυξε· ἢ τὸν μὲν Τατιανὸν ἔπαρχον ἐποίησε τῆς πόλεως, τὸν δὲ Ἰούλιον τῶν Λυκίων ἐπιχείρων ἀρχιὸν. ὑπὸ Γιζερίχου δὲ πάλιν εἰς Ἀφρικὴν ἀπαχθεὶς, ἐπὶ στρατιᾷ ἦτει, πῶς αὐτῷ ἐξεγένετο. ὃ δὲ ὁ Γιζερίχος ὁρίζει αὐτὸν ἀσφαλίσασθαι, ὅτι εἰ βασιλεύσει, μὰ πολεμῆσαι ποτὲ Οὐανδίλοις, ἢ ὁπλίσει αὐτόν. τέλος ἢ μακαρία Πουλχερία μεθ' ἑτέραν πολλῶν ἐκκλησιῶν, ἐξαίρετος τὸν ἐν Βλαχέρναις ναὸν ᾠκοδόμησε, ἢ τῇ Θεοτόκῳ ἀνατέθεικεν ἐν ἀρχῇ ἢ βασιλείας Μαρκιανοῦ.

Τῷ β. αὐτῷ ἔτει, ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία τετάρτη συνόδος γέγονεν ὑπὸ πατέρων ἑξακοσίων λ'. ἐν τῷ μαρτυρείῳ τῆς παυδιφήμου Εὐφημίας, κατὰ Εὐτυχοῦς ἢ Διοσκόρου ἢ Νεστορίου τῆς παλαίας, λεγόντων μήτε τὸν σάρκα τὸ Κυρίου ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι, ἀλλ' ἐκ δύο μὲν φύσεων τὸν ἕνωσιν λέγεσθαι· μίαν δὲ φύσιν ἀποπλεθῆναι μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ ὡς ἐν φαντασίᾳ τὸν σάρκα φορέσαι τὸν Κύριον μυθολογοῦντων, καὶ τῇ Θεότητι πάθος ἀπενεμόντων. Ἡγοῦντο δὲ τῆς συνόδου Λέοντος πάπα Ῥώμης τοποτηρηταὶ Πασχάσιος καὶ Λουκήσιος ἐπίσκοποι, ἢ Βονιφάκιος πρεσβύτερος, Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἰουβενάλις Ἱεροσολύμων. καθαιρεῦνται τοίνυν οἱ αἱρετικοὶ, ἐ ἐξορίζονται ἐς Γάγγρα. Χειροτονεῖται δὲ Πρόκλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἀντὶ Διοσκόρου. ἡ δὲ ἁγία συνόδος ἐξεφώνησε πίστιν θεῖον καὶ πίστιν ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν ἐκ δύο φύσεων, ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, τὸν Κύριον ἡμῶν ἢ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν. δύο δὲ εὑρίσκει φύσεις ἐν λόγῳ τῆς

τῆς ὑφορᾶς, οὐ τῷ λόγῳ τῆς διαιρέσεως. νῦν τε τῶν Ρώμης πάπα Λέοντος ἐπιστολὴν πρὸς Φλαβιανὸν γραφέντων, ὡς σήμερον ὀρθοδοξίας ἐδείξατο. ἐπικυρώσει δὲ καὶ Νεστορίου καθαιρέσεως ἐδέξατο δὲ Θεοδώρητον καὶ Ἶβαν, ὡς ἀναθεματίσαντας Νεστόριον.

Τῷ νεστῷ ἔτει, ἡ μακαρία καὶ ἀσυβὴς Πυλχερία ἀκειμήθη ἐν Χριστῷ, παρθένος, καὶ μὴ διαφθαρεῖσα, πάντα τὰ ἑαυτῆς πτωχοῖς ὑφειμένα.

Τῷ δ'. ἔτει, Οὐαλεντινιανὸς ὁ Ρώμης βασιλεὺς τὴν μὲν ὀρθὴν τῆς ἐκκλησίας δόγμασιν ἀνεπλαμβάνετο, πολλὴν δὲ νῦν παρανομίαν ἐν τῷ ἑαυτῆ διαίτῃ ἐκέχρητο. ἀφροδισιάζειν γὰρ γυναικὶ Εὐδοξίᾳ συζῶν, Θυγατρὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, ἀλλοτρίαις δαιμονιωδῶς ἐκέχρητο. Ὡμίλει δὲ συνηθῶς καὶ τοῖς τὰ πονηρὰ πράττουσι· διὸ καὶ εἰκότως παραδίδοται θανάτῳ.

Μαξίμου γὰρ τοῦ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου τυραννήσαντος ἔγγονος ἦν ὁμώνυμος, ἐν τοῖς κατὰ Ρώμην πατρικίοις πλοῦτῳ διαπρέπων, ἦλθον τοῦ Παλατίου γενόμενος, τὸν Οὐαλεντινιανὸν ἀπέσφαξε, καὶ τὴν Εὐδοξίαν συνεγάμησε, καὶ τῆς βασιλείας ἐκράτησε. δι' ἣν γὰρ γυναῖκα ἁμαρτάνει, δι' αὐτὸν καὶ παιδίσκαι. ἐπὶ πᾶσιν ἡ Εὐδοξία ἀχθομένη, μεταπέμπεται Γιζέριχον ἐξ Λφρικῆς εἰς Ρώμην, παρακαλέσασα λυτρωθῆναι τῆς τοῦ Μαξίμου τυραννίδος. Γιζέριχος δὲ σὺν μεγάλῃ ἐκπλεύσαντος εἰς Ρώμην, Μάξιμος φυγὴν ἐχρήσατο. οἱ δὲ συνόντες αὐτῷ, ἀνῆλον αὐτόν. ὁ δὲ Γιζέριχος μαθὼν αὐτῷ ἀντεξάντησε, εἰσῆλθεν εἰς Ρώμην τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς φυγῆς Μαξίμου· καὶ λαβὼν πάντα τὰ χρήματα, καὶ τὰ τῆς πόλεως ἀναθήματα εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαλών, ἐν οἷς ἦσαν κειμήλια ἀλόχρυσα, ἔ διάλιθα ἐκκλησιαστικὰ, καὶ σκεύη Εβραϊκὰ, ἅπερ ὁ Οὐεσπασιανοῦ Τῖτος ἐξ Ιεροσολύμων ἀφείλετο· σὺν πάσῃ λαβὼν τὴν Εὐδοξίαν τὴν βασιλίδα, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, εἰς Λφρικὴν ἀπέπλευσεν. ἵως ὧδε δῄοπα ἅλωσις Ρώμης τῆς μεγάλης, πρώτη μὲν ὑπὸ Αλαρίχου, δεύτερα δὲ ὑπὸ Γιζερίχου. καὶ τὴν μὲν Εὐδοξίαν Ονωρίχῳ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ αὐτοῦ συνέζευξε· τὴν δὲ Πλακιδίαν ἄνδρα ἔχειν μαθὼν, Ολύβριον τὸν πατρίκιον, μετὰ τῆς μητρὸς εὐλαβῶς Εὐδοξίας. μαθὼν δὲ τὸν Μαξίμου θάνατον Μαιωρῖνος, ἐβασίλευσε Ρώμης ἔτη β'. καὶ μετ' αὐτὸν Αβιτος ἔτη δύο. καὶ μετὰ τοῦτον Σεβῆρος ἔτη τρία. καὶ μετ' αὐτὸν οὐ ἔτει βασιλεὺς ἐν Ρώμῃ, ἀλλὰ Ρεκίμερης διῴκει τὰ πράγματα, στρατηγὸν, καὶ μεγάλων περικείμενος διάδημα. ἀσπὶς δὲ ἦν, πᾶσης γαλήνης μετεῖχον ἅπαντα, ὡς χρυσοῦς τὸν χρόνον πᾶσι λέγεσθαι. τότε καὶ Συμεὼν ὁ ὁ μάνδρας ἐσώς ἐπὶ κίονος, βίῳ ἔ λόγῳ καὶ διαπρέπει.

Τῷ ἑ. ἔτει, λίθοι τρεῖς παμμεγέθεις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῇ Θρᾴκῃ ἔπεσον. καὶ Εὐδοξία ἡ τοῦ Θεοδοσίου γυνὴ, ἐν Ιεροσολύμοις πλύτρᾳ, πολλὰ καταλείψασα ταῖς ἐκκλησίαις· καὶ ἐν τῷ πλύτρᾳ αὐτῶν, ἐπωμόσατο μὴ συνοικεῖναι τῷ κατ' αὐτῆς κατηγορήσαντι Παυλίνῳ.

Τῷ δὲ ζ'. ἔτει, Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς πλύτρᾳ, ἔ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ὑραίῳ τῶν ἁγίων Αποστόλων. γυνὴ δὲ ἦν Πυλχερία, ὀνόματι μόνον· ᾗ οὐ συνεγένετο αὐτῇ. νῦν δὲ ἡ Αρχιεπισκοπὴ ἀρχὴν διεῖπεν Ανατόλιος, Αττικοῦ

Cedren.

dem duabus naturis conſtantem, ſine alla vel confuſione vel diviſione. duas autem in eo naturas eſſe ratione non diviſionis, ſed diſcriminis. Epiſtolam quoque Leonis Papæ Romani ad Flavianum, ut coinmen rectæ fidei, approbaverunt. Neſtorii quoque damnationem ratam habuerunt, Theodorito & Iba receptis, qui eum damnaverant.

Tertio anno Imperii Marciani, Pulcheria, inviolata virgo, omnes ſuas facultates pauperibus elargita, vitæ penſum abſolvit.

Quarto anno Valentinianus Occidentis Imperator, tametſi veram religionem amplecteretur, vitam tamen egit flagitiolam. Cum enim formoſiſſimam haberet uxorem Eudoxiam, filiam Theodoſii imperatoris, nihilominus ſcelerate alienis mulieribus abutebatur: erat quoque ei aſſidua cum curioſas artes tractantibus conſuetudo. Itaque etiam miſerrima morte periit. Valentiniani imperatoris mon.

Maximus enim, nepos ejus Maximi qui Theodoſii Magni ætate tyrannidem invaſerat, Romæ patricia dignitate degens, in palatium pervenit, Valentinianum necavit, Eudoxiam ſtupravit, imperioque potitus eſt. (Solent enim flagitia, & iis inflictæ pœnæ, ejuſdem eſſe generis.) At Eudoxia graviter eam ferens injuriam, Gizerichum ex Africa Romam evocat, rogans ut ſe Maximi tyrannide liberaret. Cum Gizerichus magna cum claſſe ad Romam adveniſſet: Maximus in fuga a ſuis trucidatur: barbarus tertio a fuga Maximi die Romam nemine obſiliente intrat. Hic impoſitis in naves omnibus urbis opibus atque donariis, ſacra etiam ſupellectile, quæ ſolido auro & lapidibus pretioſis conſtabat, & vaſis Ebraicis quæ Titus Hieroſolymis attulerat, abducta etiam Imperatrice Eudoxia & ejus liberis, in Africam redit. Ita tecundo capta eſt Roma, prius ab Alarico occupata. Gizerichus Eudoxiam Honoricho filiorum ſuorum natu maximo copulavit: Placidiam Olybrio patricio deſponſatam audiens, cum matre Eudoxia aſſervavit. Majorinus cognita Maximi cæde, Romanum imperium occæpit, ac biennium tenuit. Poſt eum Avitus, annos totidem. inde Severus triennium. Poſt hunc Imperator Romæ nullus fuit, ſed Recimerus rempublicam adminiſtravit, dux militiæ, & magna armatus potentia. In Oriente autem omnia ſuerunt pacata: adeo quidem id, ut ea aurea ætas diceretur. Tunc etiam Simeon monachus in columna ſtans, vita, doctrina & miraculis floruit. Xoma a Gizerichо capta. *Edit. Pariſ. pag.* 346. 535

Quinto anno, tres magni lapides de cælo in Thraciam deciderunt. Mortua eſt etiam Jeruſalemæ Eudocia Theodoſii uxor, malta eccleſiæ legata relinquens: juravitque moriens, infontem ſe eſſe crimînis de Paulino ſibi impacti.

Septimo anno moritur Marcianus, & & in æde ſanctorum Apoſtolorum ſepelitur. Uxor ejus fuit Pulcheria, nomine tenus. non enim cum ea concubuit. Epiſcopatum Conſtantinopolitanum gerebat Anatolius, Attici ſucceſſor. Annus is fuit a mundi origine quinquies milleſimus nongenteſimus quinquageſimus, ab incarnatione Ver-

bi quadringentesimus quinquagesimus septimus.

LEO MAGNUS. Imperator.

Marcisno successit Leo Magnus, veræ religionis tenax. Imperavit annos septemdecim. Erat corpore gracili, barba rara, prudentia ornatus, literarum & disciplinarum rudis. Uxorem habuit Verinam, Basilisci sororem. Dicebatur Mascellus, quod Alparem & Ardaburium tamquam Arianos necalset. nam a mactando id cognomen Latinis ducitur. Petebat sibi consentientem urbis præfectum constitui Alpar, ab Imperatore. Imperator, cum se id facturum annuisset lavitus, nocta quemdam senatorem celeritet ad se venire jussit, eumque præfectum urbis constituit. Alpar, cui hoc præter spem suam accidisset, veste apprehenso Leoni air: Imperator, tali purpura amictum non decet mentiri. Respondit Imperator: Sane hoc quoque Imperatorem decet, nemiol cedere, aut subditum esse, maxime ubi id cum reipublicæ incommodo fieret.

Edit. Paris. pag. 347.

Primo hujus anno, Antiochea terræmotus fuit, qui totam pene urbem prostravit. Leo Thrax genere fuit, tribunicia dignitate. coronavit eum Anatolius patriarcha.

Cum autem omnes totius orbis ecclesiæ Concilio Chalcedonensi adstipularentur, anus scelerosus homo Alexandream conturbavit Timotheus, cognomento Ælurus. Is magicis impostoris utens, cellulas monachorum oblivit noctu, nominatim quemque vocans, qui cum responderent, Ita dixit: Ego sum angelus, in hoc missus, ut omnes jubeam abstinere societate Proterii & Chalcedonensium rerum: Timotheo autem Æluro episcopatum Alexandrinum tradere. Porro cum catervam hominum turbulentorum mercede parasset, per tyrannidem follo episcopali potitus est: Ita qui damnatus erat, a duobus damnatis delegitur: ipseque suffragiis non creatus, creandi episcopi jus aliis tribuit: baptizatque, cum presbyter non esset. Idem rabie quadam effræni sacrum Concilium quartum contumelis affecit. & Proterium hæ divinæ locum cedentem, cumque eo sex alios magno fabbato interfecit. cujus corpus factiosi per totam urbem rapeatum combusserunt. Illo anno allatæ sunt Sirmio reliquiæ D. martyris Anastasiæ, inque ejus templo depositæ, quod est apud rostra Domnini.

Timotheus Ælurus.

Secundo anno Leo Imperator cognita injusta Proterii cæde, Ælurique iniqua designatione, misit qui Proterii cædis conscios linguas exscinderent. Ælurum non punit, judicio ejus episcopis reservato. Eodem anno nuptiæ fuerunt Zenonis & Ariadnæ Leonis filiæ.

Tertio anno Imperator scribit ad omnium provinciarum episcopos, petitque ut suam quisque de Chalcedonensi Concilio, & Timotheo ad episcopatum progressu sententiam perscribant. Scribit inter alios etiam ad Simeonem Stylitam, aliosque mirificos & sanctos patres: obtestans ut ita de controversis rebus judicium facerent, ut qui Deo rationem essent reddituri. Illi vero uno omnes suffragio & sensu Chalcedonense Concilium probant, Timotheum homicidii ac hæreseos condemnant. Eum Imperator Gangram

A ἡ δεδιξάμενος, ἀσημότης ἐθνῶν· τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος υνε'.

Μετὰ δὲ Μαρκιανὸν βασιλεύσει Λέων ὁ μέγας, ὀρθόδοξος, ἔτη ιζ'. ἦν δὲ κάτισχνος μὲν τὸ σῶμα, ὑπόπαχυς δὲ γενόμενος, φροντίσει πεποιημένος, παιδείας δὲ μαθημάτων ἐπὶ πᾶν γνῶναι βαρέως, ἀδελφὸν Βασιλίσκου. Μεμίλκας δὲ ἐλέγετο, ἐξ ὃ τὸν τοὺς Ασπαρα καὶ Ἀρδαβούριον, ὡς Ἀρειανὸς ὄντας. Μάκελ γὰρ Ρωμαϊστὶ ὁ σφαγεὺς λέγεται. Ασπαρ δὲ ἐπίστατο τὰ βασιλέα, ἐγκαταστῆσαι τῇ πόλει ἔπαρχον, ὁμόδοξον αὐτῷ, καὶ ὁμόφρονα, ὃ κατέδοσι μὲν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. μὰ βουλόμενος δὲ, ἐνύχιον διάλεκτον τινὶ τῇ συγκλητικῶν, παραγγέλλει τάχιον. τῶν δὲ παραγινομένων, ἔπαρχον αὐτὸν παρεβάλετο. Ασπαρ δὲ τῶν ἰδίων παρ' ἐλπίδα, ἐκράτησε τὸ ἱματίου τὸ βασιλέως, φησὶ πρὸς αὐτὸν· βασιλεῦ, τοῦτόν τὰ ἁλουργίδα περιβεβλημένον, ἐμὲ χρὴ ἐξυφίδιδαι. καὶ φησὶν ὁ βασιλεύς. ἀλλὰ μὲν πρέπει τῇ βασιλεῖ, μὴ ὑπείκειν τινί, ἢ ὑπείκεσθαι, καὶ μᾶλλον ὅταν τὸ κοινὸν συμφορὰν ᾖ.

Τῷ πρώτῳ ἔτει τοῦτο, σεισμὸς ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὡς χαλεπὸν πᾶσαν τὴ πόλιν καταπεσεῖν. ἔτος ὁ βασιλεὺς Θρᾷξ ἦν τὴ γένει, τελεωθεὶς τὴ ἀξίαι. Ἐστέφθη δὲ ὑπὸ Ἀνατολίου πατριάρχου.

Πασῶν τῆ τῆς οἰκουμένης ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνόδου δεδεξαμένων, ὁ μακαρὸς Τιμόθεος, ὁ ἐπίκλην Αἴλουρος, ἡ Αλεξανδρέων πόλις ἐτάραττε. μαγγανείᾳ γὰρ χρησάμενος, νυκτὸς ἐν ταῖς κελλίοις τῶν μοναχῶν πεφοίτηκε, ἐπ' ὀνόματι καλῶν ἕκαστον, τὸν δὲ ἀποκρινομένων, ἔλεγεν· ἐγὼ ἄγγελος εἰμὶ, πεμφθεὶς ἐπὶ τοῦτο ἐπιτάξαι πᾶσιν ἀποστῆναι τῆς κοινωνίας Προτερίου τὸν ἐν Χαλκηδόνι, Τιμόθεον δὲ τὸν Αἴλουρον ἐπίσκοπον προχειρίσασθαι Αλεξανδρείας. πλῆθος δὲ ἀπάκτων ἀνδρῶν ἀποστάμενος, τυραννικῶς τὸν θρόνον Αλεξανδρείας ἐκράτησε· καθηρημένος ὢν, ὑπὸ δύο καθῃρημένων χειροτονήτου, χειροτονίας τε ἐπιστόπων ἐπὶ ἐπὶ ἀχειροτόνητος ὤν, καὶ βαπτίσματα ἐπιτελεῖ ἀνοσιούργητα μὴ ὤν, καὶ μετὰ λύτης τινὸς ἀχίνι τὰ ἁγίων τυπάρτων σύνοδον ὕβριζε. καὶ τὰ μακάριον Προτέριον, διέσπα τύπτων τῇ ὀργῇ, τῇ μεγάλῃ σαββάτῳ κατασφάττει, μεθ' ἑπτὰ μῆνας τὰ συνόδου αὐτῷ· καὶ κατὰ πᾶσαν τὰ πόλιν σύραντος τὸ σῶμα αὐτοῦ, πυρὶ κατέκαυσαν. τότε τῇ ἔτει, ἐκλήθη τὸ λείψανον τὰ ἁγίας μάρτυρος Αναστασίας ἀπὸ τῆ Σιρμίου, καὶ κατετέθη ἐν τῇ ναῷ αὐτῆς ἐν τοῖς Δομνίνου ἐμβόλοις.

Τῷ δευτέρῳ ἔτει Λέων ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὰ ἄδικον θάνατον Προτερίου, καὶ τὰ Αἰλούρου ἄθεσμον προαγωγὴν, πέμψας τοὺς κοινωνήσαντας τῇ Προτερίου θανάτῳ ἐκλωσοπόμησε. Τιμοθέῳ δὲ τῇ ἀντέρωτι ἐπεξῆλθε, τὸν ἐπ' αὐτῇ κελεύσει πικρότατος ἀπαλεπτόν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει καὶ Ζήνων Λεμάδην μίγνυται πρὸς γάμον, τῇ Λέοντος θυγατρί.

Τῷ τελευταίῳ ἔτει γράμματα πρὸς τοὺς ἑκάστης ἐπαρχίας ἐπισκόπους ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, γράψαι αὐτῷ τὰ οἰκείαν γνώμην ἔχουσιν, οἱ τοῖς ἐν Χαλκηδόνι ὡρισθεῖσιν ἀρέσκοιντο, καὶ περὶ τὰ Αἰλούρου χειροτονίας τί λέγουσιν. ἐν οἷς καὶ τὰ ἁγίῳ Συμεὼν τῷ στυλίτῃ, καὶ ἄλλοις παῤῥησίᾳ θαυματουργοῖς καὶ ὁσίοις ἀνδράσι μαρτυρομένοις, ὡς τὰ Θεοῦ τῶν ἄλλων παρέχειν τὸν κρίσιν τῶν ἀμφισβητουμένων ποιοῦντας. οἱ δὲ πανταχοῦ ὁμοφρόνως κυρῶσι μὲν τὸν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν συνόδου εἶναι, καὶ τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐκτεθέντα ὅρον ὀρθοδοξοῦντα. Τιμοθέου δὲ συμφώνως καταψηφίζονται ὡς φονέως καὶ αἱρετικοῦ. ὃν καὶ ἐξώ-

εισιν ὁ Βασιλικὸς εἰς Γάγγραν. ἀφικεῖ δὲ συναγωγὰς ἀρ- A ξάμενος ποιεῖν, ἐξορίζεται ἐς Χερσῶνα. Τιμόθεος δὲ ἄλλος ὑπάλληλος Ἀλβὸς ὁ Σαλοφακίολος, ὀρθόδοξος καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ ὑπῆρχεν, ὑπὸ πάντων φιλούμενος, χειροτονεῖται Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος.

Τῷ δ'. ἔτει, ἀ τῆς μάνδρας στυλίτης μέγας Συμεὼν ἐκοιμήθη, πρῶτος καταδείξας νέῳ πολίτῃ ἄσκησιν.

Τῷ ἑ. ἔτει γέγονε ἐμπρησμὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ νεωρίου, καὶ φθάσας ἕως τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀμάντου. Μαριανὸς δὲ ὁ οἰκονόμος ὁ μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ νῦν κτίσας τὴν ἁγίαν Ἀναστάσιον, ἔτι ζῶν ὤν, πάνυ τὸ ἐμπρησμὸν διετώσατο, ἀνελθὼν εἰς τὸ κεράμιον μετὰ Εὐαγγελίου καὶ θυμιατοῦ, καὶ Θεὸν δάκρυσιν ἐξιλεωσάμενος. σφόδρα γὰρ ἐκράτει ὁ ἐμπρησμὸς ὅπως B καὶ μόνῳ ἀνεπλάς ἀπὸ τοῦ νεωρίου ἐπτανεπόμενος μέχρι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ πρωΐου πρὸς δύσιν, ἐπὶ δ μεσημβρίας ἐκ τοῦ μέσου ἡ πόλεως, ἕως τοῦ Ἀμάσου μέχρι τοῦ Ταύρου πάντα κατελυμήνατο. περιφανῆ δὲ τῇ ἄλλων ἀφέροντα τὸ πῦρ ἀσπάλωσεν, ἐν μὲν τῇ Κωνσταντίνου φόρῳ οἶκον μέγιστον Σενάτου καλούμενον, ἐκ χαλκῶν εἰκόνων καὶ πορφυρῶν λίθων ἀξιοθαύμαστον, ἐν ᾧ πρὸ τοῦ οἱ λογάδες ἐβουλεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσῆει, ἵνα ὑπατεύσῃ ἔλαβε σουλλί. καὶ τὸ νυμφαῖον τὸ τοῦδε τοῦ οἴκου κείμενον ἀντικρὺ, ἐν ᾧ πρὸ οἱ γάμοι ἐγίνοντο τῶν ὡς ἐχόντων οἶκους. ἐν δὲ τῷ Ταύρῳ οἴκου, ἐν αὐτὸν τοῖς λογάταις καὶ τῇ βασιλεῖ ἐπιτήδειον, τοῖς μὲν εἰς τὰ συμβάντα καὶ περὶ τῶν πραχθέντων ἅπασιν, τῇ δὲ ἐν τῇ ὑπάτῳ προκαθημένῳ βουλῇ, ἐν δυσκαίδεκα ποικίλοις κίοσιν ἐκ Τρωικῆς λίθου, πέντε δ' οἴκοσι ποδῶν ἑκατὸν ὕψος, φέροντι δὲ ἐπ' ἐγκίονα ἕκαστον ἐν βορείῳ πλάγιᾳ· σκιὰ τοῖς παρ' ἑκάτερα κατὰ τὸ ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν φαλίσιν. ὅπως μὲν μῆκος σμ'. ποδῶν, τὸ δὲ πλάτος πδ'. ἐν δ' ἱερῶν δύο οἴκοι μέγιστοι δύο, ἐκκαιδεκαμήκοι παντοίοις λίθοις, ὧν ὁ μὲν τὸ πτερωτὸν ἐκ πορφυρίτου χαλκοῦν, ὁ δὲ τῷ τοῦ Ταύρου ἐπιαστῷ ἀγορᾷ ἔλαμπε πολλὰ καταλυμήνατο τὸ πῦρ, εἶδον φασὶν ἐμβάλων, ἀγγελίας δὲ οἰκέτης ἀπὸ Θαλάσσης ἕως Θαλάσσης, ἄχρι τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου.

Τῷ ς'. ἔτει, ζωγράφου νυνὶ τοῦ Σωτῆρος γράψαντος τολμήσαντος καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Διός, ἐξηράνθη ἡ χεὶρ· ὃν ἐξαγορεύσαντα δι' εὐχῆς ἰάσατο Γενν άδιος. φασὶ δέ τινες τῶν D ἱστορικῶν, ὅτι τὸ ὅλον καὶ ὀλιγοστιχον χῆμα ἐπὶ τοῦ Σωτῆρος εἰκονίσαντος ἦσαν. ὅτος ὁ Γενν άδιος νυκτὶ ἐν τῇ θυσιαστηρίῳ εἶδε φάντασμα δαιμόνιον, ᾧ καὶ ἐπετιμήσας, ὑπεκστὰς αὐτῷ ἀράζοντος, ὡς αὐτῷ μὲν ζῶντος ἐνδίδωσι, μετὰ δὲ θάνατον αὐτῷ κρανέσει πάσης τῆς ἐκκλησίας. ὅτος δὲ Γενν άδιος, ἀληκτῷ ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου ἀσκητὴς ὤν, πολλάκις ἐνωδύνει. ἔπει δὲ αὐτῷ κάμψαι οὐκ ἴσχυε, δηλοῖ τῷ ἁγίῳ Ἐλευθερίῳ, ἐν τῷ ναῷ εἰπὼν διά τινος τῶν ὑπηρετούντων αὐτῷ· Ἅγιε μάρτυρ Ἐλευθέριε, ἢ διόρθωσαι τὸν κληρικόν σου, ἢ ἔκκοψον αὐτόν. καὶ οὐδὲν ἐπολύσησεν ὁ κληρικὸς· νῷ δ' αὐτῷ ἔτει, Στούδιος τὸν ναὸν ἔκτισε τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ L Βαπτιστοῦ, καὶ μοναχοὺς ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων ἐν αὐτῷ κατέστησε.

Τῷ ζ'. ἔτει, Λέων ὁ βασιλεὺς Ζήνωνα τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ, σφαγὸν τῆς ὑφ' ἁπάσης πεπεισμένα. Πέτρος δὲ Κναφεὺς ἀκολουθῶν Ζήνωνι, φρεσβύτερος ὢν τοῦ ἐν τῇ Χαλκηδόνι ναοῦ Βάσσης τῆς μάρτυρος, καὶ τοῦ τοῦ Ἀπολιναρίου φρονεῖν, μυρίους θο-

relegavit. Sed cum ibi quoque conventus agere cœpisset, Chersonem deportatus. Alius autem Timotheus, cognomento Albus & Salophaciolus, vir bonus, & de religione recte sentiens, omnibusque charus, Alexandrinus episcopus creatur. *Edit. Paris. pag. 348.*

Quarto anno Simeon Stylites moritur, primus istius vitæ generis inventor.

Quinto anno incendium Constantinopoli fuit, a navali ortum, & progressum usque ad ædem B. Thomæ Amantum. Marcianus autem procurator magni templi, cum sanum sanctæ Anastasios ouper eatuaisset, hoc ub incendio servuvit, cum Evangelio & suffitu adhibitis ad tegulas adscendisset, Deumque lacrimis placasset. Nam id incendium admodum invaluit, sd Orium a navali profectum usque ad sanum Joannis Mendici, quod est ud occasum, ab Austro media urbe, a Lausi usque ad Taurum omnia depascens. Præcipua & reliquis præstantiora quæ eo incendio perierunt, sunt: Curia maaimu io foto Conitantini, æreis imaginibus & potphyretico lapide ornata: in qua & delecti consultare solebant, & Imperator intrabat ubi consularem vestem sumpsisset: item Nympheum, e regione haje Curiæ situm, in quo fiebant nuptiæ eorum qui domibus carebant: item ulia in Tauro curia, delectis senatoribus & imperatori accommodata, cum il eo convenirent de rebus gerendis consultatum, Impetator in veste consulari præsideret. Imoosita fuit ann. varius columnis de Trojano lupide, ultis pedes XXV. eæ ab austri & septentrionis parte sustinebunt ædificium, ud ortum & occasum fornicibus sustultum. fuit longitudine pedum CCXL. latitudine LXXXIV. Templa quoque absumpta sunt duo maxima, omnis generis lapidibus exornata: alterum Tetrapylo vicinum, ulterum in foro Tauri. Quin & alia multa ignis vastavit: ac porticos, tostra, foru, domos, u mari usque ud mure, usque ad ædem sanctorum martyrum Sergii & Bacchi. Incendium Constantinopolitanum.

Seato unno pictori cuidam aggresso Christum forma Jovis pingere, manus exaruit. Eum facinus confissum, Gennadius precibus suis sanuvit. Quidam historici Christo attribuunt raros & crispos crines. Is Gennadius noctu ad altare spectrum dæmonis vidit. quem cum increpasset, audivit voriferentem: Nuoc se ei viventi cedere, post ipsius mortem utique templo potiturum. Idem Gennadius clericum quemdam sani S. Eleutherii male viventem cum sæpe objurgasset, neque ramen inflectere posset, rem ad S. Eleutherium detulit, eum in suo templo cujusdam ministri ejus opera sic alloquens: Dive martyr Eleutheri, aut corrige clericum tuum, aut exscinde. illico clericus expiravit. Eodem anno Studius templum Joannis Baptistæ condidit, monachosque in eo collocavit, eorum qui Acœmeti, hoc est Insomnes dicuntur. Gennadius. *pag. 349.*

Septimo unno Zenonem generum suum Leo toti Orienti præposuit. Fuit in comitatu Zenonis Petrus quidam Cnapheus (id est Fullo) presbyter templi Bassæ sanctæ martyris, quod est Chalcedone. Is quiu Apolinurii errores sequebatur, infinitas contra fidem turbas Petrus Cnapheus Ecclesiam turbat.

cacitavit, damnans eos qui negant Deum fuiſſe crucifixum. & diſſidio in plebe Antiochena facto, ſanctiſſimo hymno hæc inſeruit, Qui propter nos crucifixus eſt: quod hodieque apud Theopaicenſes obtinet. Cum autem Martyrius Antiochiæ epiſcopus ſe ita abdicaret, ſervata mihi ſacerdotii dignitate, clerum inobedientem, populum contumacem, & Eccleſiam ſordibus infectam rei ſuæ habere jubeo: Petrus ille Gnapheus Epiſcopatum arripuit. mox ſe exilio damnatum audiens, profugit: & Julianus epiſcopatui Antiochiæ præficitur. Eodem anno ſanctus Geraſimus, ad ripas Jordanis virturibus ac miraculis in magna fuit fama. Tunc & Cyriacus anachoreta (ita vocant eos qui ſe ea hominum conſuetudine in ſolitudines ſubducunt) Hieroſolymam venit, is vixit annos cvsr. Eodem anno vates Eliſſæus eſt Alexandriam translatus, in manſionem Pauli leproſi. Ita qui leproſum ſanaverat, lepram incaſſerat alteri, in leproſi domo depoſitus eſt.

Geraſimus. Cyriacus.

Octavo anno, Danielus Stylita in Aoaplo columnam conſcendit. Et Anthimus ac Timocles troparioram poetæ innotuerunt.

146

Nono anno, prodigium in cælo per dies XL. ſub veſperam visum eſt, nubes in tubæ ſpeciem formata.

Decimo anno Ilocaſius quæſtor Antiochiæ, idemque philoſophus, delatus eſt apud Imperatorem, quod Græcam religionem teneret. Is eum examinari juſſit apud præfectum urbis Conſtantinopolis. Cum ergo manibus poſt tergum revinctis adduceretur, ita eum præfectus urbis Poſæus alloquutus eſt: Vides ne Ilocaſi, quo habitu adſies? Reſpondit ille: Video, neque miror. homo enim in humanam devenit calamitatem. tu vero ita mihi jus dicito, ſicut me collega tolebas dicere. Hæc audiens populus, Imperatorem collaudat: itque re cognita, lætus eum domum remittit.

Ilocaſius.

Duodecimo anno, contra Gizerichum, qui Africam obtinebat, & ab exitu Marciani Romanos majorem in modum deprædatus erat, magnam claſſem emiſit, collectis CIↃ CCCLX. navibus, viris in ſingulas e in eum impenſa ſunt aurei ſexcenties quinquagies mille, argentei nummi ſeptingenties mille demptis quæ ea ærario ſumpta, & a Roma ſuppeditata ſunt. Ea tamen tanta claſſis re infecta, ne ſemiſſe quidem militum ſuperſtite, rediit, ductoris ob imprudentiam. Is enim oſtendit recte eum ſenſiſſe. qui dixit, Exercitum cervorum duce leone, præſtare exercitui leonum quem cervus ducat. Eodem anno Aſparin filius patricius, Cæſar a Leone creatur, ac Alexandream mittitur: quia Aſparem ab Ariana ſecta abduxerat, & ſibi benevolum reddiderat.

Edit. Pariſ. p. 350.

637

Decimoquinto anno, beatus Euthymius in Chriſto obdormivit, cum vixiſſet annos LCVSI.

Annis ſexdecim & ſeptemdecim bellum contra Gizerichum varia fortuna geſtum fuit.

Anno XVSS. rex Zenonis & ſuæ filiæ Ariadnæ filium Leonem Cæſarem declarat. Tunc etiam veſtis Deiparæ virginis Hieroſolymis fuit allata, inventa apud quamdam religioſiſſimam Ebræam mulierem virginem. Et reliquiæ S. Anaſtaſiæ Nicomedia allatæ, inque ejus fano repoſitæ ſunt. Eo tempore Romu-

A ρύβως ὑγεφιχῶ τὸ πίστως, ᾧ ἀναθεματίζοντας μὴ λέγοντας τὸν Θεὸν σταυρωθῆναι. ᾧ χίσας τῷ λαῷ Ἀντιοχείας, προσέθηκεν ἐν τῷ τελευταίῳ ὕμνῳ, τὸ Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ἐπῳδίως σήμερον παρὰ τοῖς Θεοπαίκηνοις τελεῖται. μαρτυρίᾳ δ' τῶ Ἀντιοχείας τῷ Ἀρτύρῳ ἀποταξαμένῳ, ᾧ λίγοντος· Κλῆρον ἀνυποπάτητον ᾧ λαὸν ἀπειθῆ, ᾧ ἐκκλησίαν ῥυπτομένην ἐκποίησον, φυλάττων ἐμαυτῷ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα· Πέτρος ὁ Κναφεὺς τῷ Ἀρότῳ ἐπικαθῆ. τὸν δὲ κατ' αὐτὸν ἐξορίας ἀκούσας, φεύγει· ᾧ Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας προχειρίζεται. τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ ὅσιος Γεράσιμος ἐν τοῖς τῶ Ἰορδάνου ὄχθοις, ἀρεταῖς τῶν πάντα πιεζόντως ἐχόντα· ᾧ ἀρίζις τῶ ἀναχωρητῶ Κυριακῶ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἔς ἔζησεν ἔτη ρξ'. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει μετῆλθε ὁ σοφώτης Ἐλισσαῖος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐν τῇ μονῇ Παύλου τῶ λεπροῦ· λεπρὸν γὰρ ἰάσατο, καὶ λεπρὸν ἐποίησε, ᾧ εἰς τῶ λεπρῶ ἐτάφη.

Γερασιμος. Κυριακος.

Τῷ η' ἔτει, Δανιὴλ ὁ στυλίτης ἐν τῷ ἀσάπλῳ τῷ στύλῳ ἐπέβη. ᾧ Ἀνθιμος ᾧ Τιμοκλῆς οἱ τῶν τροπαρίων ποιηταὶ, ἐγνωρίζοντο.

146

Τῷ θ' ἔτει, σημεῖον ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ περὶ ὥραν σάλπιγγος ἐκτύπωμα ἔχουσα, ἐπὶ ἡμέρας πεσαράκοντα καθ' ἑαυτάς.

Τῷ ι'. ἔτει, Ἰσυχάσιος ὁ κοιαίσωρ Ἀντιοχείας, ὃ ᾧ φιλόσοφος, διεβλήθη τῷ βασιλεῖ, ὡς Ἕλλην· ᾧ ἐκελεύσθη ἐξετασθῆναι αὐτὸν παρὰ τῷ ἐπάρχῳ Κωνσταντινοπόλεως· ἐχειροδέτητο δὲ αὐτὸν διδυμᾶν ὀπισθάγκωνα, ἡνίκα ὡς αὐτὸν Ποσαῖος ὁ ἔπαρχος· ὁρᾷς Ἰσυχάσιε, ἐν ποίῳ χήματι καθέζεσαι; ὁ δὲ ἔφην· ὁρῶ, ᾧ οὐ ζηλῶ. ἄνθρωπος γὰρ εἰμι, ἀνθρωπίνως πεφύκαμεν συμφορᾶς· ἀλλὰ δίκασον ἐν ἐμοὶ, ὡς ἐδίκαζες σεαυτὸν ἐμοί. ταῦτα ἀκούσας ὁ δῆμος, ὠφώνησε τῷ βασιλεῖ· Ἐ μαθὼν ὁ βασιλεὺς, ἐχάρη, ᾧ ἀπέλυσεν αὐτὸν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν.

Τῷ ιβ'. ἔτει, Λέων ὁ βασιλεὺς κατὰ Γιζερίχου, τῶν Ἀρρανῶν ἀρπαγῶντος, ᾧ πολλὰ τῷ Ῥωμαίων μετὰ θάνατον Μαρκιανοῦ λῃσαμένου, στόλον μέγαν ἐξαπέστειλε, ἀργὸ· πλοῖα συναθροίσας, ἐχούσης ἑκάστη ἀνὰ ἄνδρας ἑκατόν. ἐν οἷς ἀκριτωθῆναι χρυσίου ῥ'ρξέ· ᾧ ἀργύρου ῥ'ρξ'ὸ πάρεξ τῶν ἐκ τῶ ταμείου, ᾧ τῶν Ἑσπερίας Ῥώμης δεδομένων. ᾧ ὁ ποῦπος στόλος ἀφάκτος, ᾗ τῶν τραπεζίτης ἀκουβαλίαν, ὑπέρφυλλον, ἀδὴ τῆς ἀμίσους τῶν στρατιωτῶν σώας ᾗφυλάξας. ἰδιάζοντος δὲ γνώμου ἀληθῆ τῶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττόν ἐστι στρατήγιδον ἐλάφων ἡγεμόνα λέοντος, ἢ στρατόπεδον λεόντων ἡγεμόνα ἐλάφου. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ᾧ ὁ Ἀσπάρου υἱὸς πατρίκιος ὢν. Καῖσαρ παρὰ τῶ Λέοντος γίνεται· ᾧ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πέμπεται ᾗ τὸ ἐλαύσαι τὴν Ἀσπαρίδα τὴν Ἀριανισμὸς δόξης, ᾧ εὐνοϊκὸν ποιῆσαι τῷ βασιλεῖ.

Τῷ ιδ' ἔτει ὁ ὅσιος Εὐθύμιος ἐν Χριστῷ ἐκοιμήθη, ζήσας ἔτη ιζ'.

Τῷ ιε'. ᾧ ις'. ἔτει, τὰ τῶ Γιζερίχου πολέμου, ἄλλοτε ἄλλῳ συνέβαινε.

Τῷ ιζ'. Λέων ὁ βασιλεὺς, Λέοντα τὸν Ζήνωνος υἱὸν, ᾧ Ἀριάδνης τὴν ἰδίας θυγατρὸς, ἑαυτῷ δὲ ὑγγυον σίλας, βασιλέα ἀνηγόρευσε. τότε Ἑ ἡ θεὶς τὴν ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐξ Ἱεροσολύμων ἦλθε, ὡρισθεῖσα παρά τινι εὐλαβεστάτῃ γυναικὶ Ἑβραίᾳ παρθένῳ· ᾧ τὰ λείψανα τὴν ἁγίας Ἀναστασίας ἀπὸ Νικομηδείας ἀνηρημένα, ᾧ ἐτέθη ἐν

τῇ ναῷ αὐτῆς. ἐν πόρῳ τῆ ἀειρῷ Ρωμύλος τὶς ἐπίκλην A
Αὐγουστάλος, αὐτοκράτωρ τῆς ἐσ Ἰταλίᾳ βασιλείας ἀε-
θίσατο, μῆ χίλια ὀγδοήκοντα ἔτη Ρωμύλε βασιλέως,
ἀπ' ἐκείνου Ῥώμῃ ἀτίσαντος. σημειωτέον δὲ, ὡς ἀπὸ Ρωμύ-
λου ἐς τὸν ἐσπέρας ἀκμάσασα βασιλεία, πάλιν ὑπὸ
Ρωμύλου ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαύσατο χρόνου.

Ἀναγορεύσαντος τοίνυν τὸν μακρὸν Λέοντος, ἱππικοῦ
ἀγομένου ὥρᾳ ς'. τῆς ἡμέρας, σκότος ἐκάλυψε τὴν
πόλιν. ἀδρόσιον δὲ ἐν αἰθρίᾳ νιφετὸν ὕδατος κόνις, πυρὸς
καπνίσαντος τῷ νιφῶν ἀφανίσαντος, ὡς νομίζειν πάντας ὅτι
πῦρ βρέχει. ᾗ ἐπὶ παλαιοῦ ἐπιδανὴ κόνις. τὸν δὲ βασι-
λέως Λέοντος ῥεύματισμὸν γαστρὸς ὑπερόντος, ᾗ δεινῆς
αἰχμῆς πεπηδηκότος ἰλαυνομένου, ἤλιγξε τὸ πάθος ἡ ἰατρι-
κὴ τέχνη· ἐν αἰσθήσεις ἄπρακτον ὑπάρχειν. καθιζομένου
δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀμίδος, ἡμᾶ τὸ ἔδαφος τῶν ἐν τῷ
πυρὸς φῶς, ἀφ' οὗ ἐμαρτύρησε, ᾗ ἡ γαστὴρ ᾗ τὸν νάτον
ἐφίκετο. ᾗ ἐπὶ ποσὸν ἀτιχνωθείς, ἐπλάσατο, ᾗ
ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν λάρνακι ἀφανίσῃ, ἐν τῷ πρόσω
τῶ μεγάλω Κωνσταντίνου γυνὴ δὲ τῶν Βρεττανῶν, ἀδελφὴ
Βασιλίσκου, ἧς τὸν κῆ Γιζέριχον ἐπάλιπεν μεγάλω σόλω
ἐξῆρχε.

Λέων ὁ Ζήνωνος υἱὸς ᾗ Λεκάδης, νήπιος ἔτι ὤν, βα-
σιλεὺς προχειρίζεται παρὰ τὸ πάππου αὐτῶ μεγάλου Λέον-
τος. ὃς ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν. ᾗ στέφας τὸ ἴδιον πάππα
Ζήνωνα, Βερίνης ᾗ Λεκάδης συναραμένων αὐτῷ,
ἐπλάσατο.

Ζήνων Ρωμαίων βασιλεὺς ἐπ' ιζ'. μῆνας δ' αἱρετι-
κὸς ἐκ συγχύτικῆς αἱρέσιως τῶν ἀκεφάλων. ἐπὶ τοῦ τα-
τίδη τὸ Ἀμμώνιον· τοῦ τῆ πρώτῃτος, ἐν προοιμίοις,
Μεσοποταμίαν μὲν Σαρακηνοὶ, Θρᾴκην δὲ καπηδρα-
μον Οὖννοι, σφόδρα τῆς πράγμασι ἀκαὶς λυμαινο-
μένης τῆ βασιλέως, ᾗ ἡδονῆς ἀπόπους ἓ πράγμασι
σχολάζοντος. ἐν γὰρ ὁ Ζήνων τῆς ἀσαίσης ᾗ αἰσχυθὺς
γενεᾶς τῆ Ἰσαύρων, ἐκτός τε ᾗ αἰσχυθέσης ὥσπερ
Ἕλληνες ζωγραφοῦσι τὸν Πᾶνα, τραχυσκελῆ καὶ δασύ-
κνημον) τὴν χροιὰν μέλας, ἓ ἁλικίαν ἀσύμβλητος,
ὀργίλος, μισητικὸς, ᾗ φθόνε μεστός. γυνὴ δὲ τῶν
Λεκάδην.

Βασιλίσκος δὲ ὁ Βερίνης ἀδελφὸς, ἐν Ἡρακλείᾳ ἧς- D
τεῖβων τὸ Θρᾴκης, ἐσκεῖσεν κῆ Ζήνωνος· ἐν φοβηθεὶς
ὁ Ζήνων, σὺν Λεκάδῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ, ᾗ χρήμα-
σιν ἱκανοῖς, φεύγει εἰς Ἰσαυρίαν, κατά τι φρούριον ὀ-
χυρὸν Οὔβαρα καλούμενον. Βασιλίσκος δὲ τῷ πάππῳ
ἀνηγορεύθη βασιλεὺς Μάρκον τὸν τοῦ Καισαρεάπολι-
στοῦ, ᾗ Ζηνωνίδων τὴν ἑαυτῆ γαμετὴν Λύγγωνα ἐσε-
φᾶ· ἓ δ' Ἴσως κῆ ἡ πίστις παρεπέξαν. πρὸ δ' ἀνηγο-
ρεύθησε, ὁ συμβὰς ἐμφανὴς κῆ ἡ πόλιν, τὸ ἀν-
θρώπινε μέρος διέφθειρεν. ἐν δὲ τῇ μέσῳ τῆ χαλκο-
πρατίων ἀρξάμενος, αὐτὰς τε ἀπάλωσεν ἄμφω τὰς στοὰς,
ᾗ τὰ προσκὰ πάντα, τὴν τε καλυμένην βασιλικὴν,
ἐν ᾗ κάκεινο βιβλιοθήκην, ἔχυσα βίβλως μυριάδας δώ-
δεκα· μεθ' ἃν βιβλίων καὶ τὸ τῶ δράκοντος ἕτερον E
πολῶν ἐτῶν ἔκεισε, ἐν ᾧ ἐγγεγραμμένα τὰ τῶ Ὁμή-
ρου ποιήματα, ἔν Ἰλιὰς ᾗ ἡ Ὀδυσσεία, χρυσοῖς
γράμμασι, μετὰ ᾗ τῆς ἐσοδείας τῆς τῆ ἁρμάτων ἁρά-
ξεως. συνέφθορε δὲ ᾗ τῆς μέσης τῆ Παλατίου
τὰς ἐκατέρωθεν στοὰς, ἓ τῆ Λαύσε τὰ κάλλιστα ἀνα-
θήματα· πολλὰ γὰρ τῆ ἀρχαίων ἀγαλμάτων αὐ-
τόθι ἐνίδρυτο, τῆς Ἀφροδίτης τῆς ἐν Κνίδῳ τὸ περι-
βόητον, ᾗ τὸ τῆς Σαμίας Ἥρας, ᾗ τὸ τῆς Δινδίας

lus quidam Auguſtulus imperator Italiæ fit, annis CIↃ LXXX poſt conditam a Romulo Romam. Itaque Occidentis imperium, quod a Romulo primum initium habuit, tanto poſt tempore in alio Romulo deſiit.

Cum Leo junior eſſet Cæſar creatus, & equeſtre ſpectaculum edereror, hora diei ſexta profundæ tenebræ orbem texerunt: & ſub nivis ſpecie cinere immenſo pluit, nubibus quaſi igne canderente apparentibus, ita ut nemo non putaret igne pluere. Cinis ad palmi altitudinem jacuit. Porro cum Leo imperator profluvio ventris laboraret, atque intus atrocibus compangeretur cruciatibus: morbus iſte demonſtravit, artis medicæ nullam eſſe in periculis efficaciratem. Quoties enim in matulam deſidebat, ſive ante, ſive poſt eum ignis eſſet, is per ventrem ejus & dorſum pellucebat. adeoque extreme attenuatus, vivendi finem fecit. Corpus ejus in viridi arca repoſitum eſt in monumento Conſtantini Magni. Uxorem habuit Verinam, ſororem Baſilici, qui magnæ claſſis adverſus Gizerichum miſſæ dux fuit.

Leo Zenonis & Ariadnæ filius Imperator ab avo ſuo Leone Magno eſt creatus, cum adhuc puer eſſet. Imperavit annum unum. impoſitoque diademate patri ſuo Zenoni, Verina & Ariadna adjuvantibus, vita defunctus eſt. LEO MINOR Imperator. *Edit. Pariſ. pag. 358.*

Zeno imperavit annos ααννετ. menſes ϛεϛι. fuit in hæreſi eorum quos Acephalos vocant, quæ naturas in Chriſto confundit. Sub hoc conditum eſt Ammorium. Hujus primo anno, ipſis imperit ejus principiis, in Meſopotamiam Saraceni, in Thraciam Hunni locurſiones fecerunt, cum peſſime rempublicam Imperator ille corrumperet, voluptatibuſque & rebus abſurdis eſſet deditus. Fuit Zeno natus peſſima, & inſigniter deformi Iſaurorum gente, hirſutus, & forma turpiſſima, (qualem Græci Panem pingunt, hircipedem, & craſſis ſuris) niger, ſtatura loquacissima, iracundus, injuriarum tenax, lividentiſſimus. Uxor ei fuit Ariadna. Zeno Iſaurus Imperator.

Interim Baſiliſcus Verinæ frater, Heracleæ, quæ eſt Thraciæ arbs, contra Zenonem ſeditionem mover. Ejus metu Zeno cum uxore & magnis opibus ad Iſaaros fugit, in caſtellum munitum, cui nomeo Ubara. Baſiliſcus io campo Imperator ſalutatus, Marcum filium Cæſarem appellat, & Zenodiam uxorem ſuam Auguſtæ corona exornat: ac ſtatim veræ religioni bellum facit. Hoc imperatore creato, Incendium florentiſſimam arbis partem abſumpſit. Ortum enim a mediis Chalcopratiis, cum utramque porticum, tum contigua omnia & baſilicam devoravit, in qua fuit bibliotheca librorum millia cαα. continens: inter quos libros fuit etiam draconis inteſtinum, pedes cxx. longum, cui Homeri poemata Ilias & Ulyſſea aureis literis ſcripta, cum hiſtoria rerum ab Heroibus geſtarum. Perdidit una etiam mediæ in palatiis domus utramque porticum, & in Lauſo pulcherrima donaria. ibi enim multa antiquorum ſimulacrorum erant poſita: ut ſtatua illa nobilis Cnidiæ Veneris, Baſiliſcus Imperator. Incendium.

itemque Samiæ Junonis, & alia ex materia Lindiæ Minervæ, quam Amasis Ægyptiorum rex sapienti Cleobulo miserat, aliaque infinita. Excurrit ignis etiam usque ad forum Constantini Magni. Eapropter in odio universorum civium fuit Basiliscus, Incendiamque & eversio urbis cognominatus. nam alludebant ad basilisci serpentis nomen & naturam. Scribit igitur ad Zenonem senatus, isque Illo, Isauris, & Lycaonibus assumptis, aliisque ad novarum rerum molitionem propensis, tegio cum exercitu ad Urbem accedit, rursusque tyrannidem (quis enim dicat Imperium?) invadit. confugerat in fanum quoddam Basiliscus: inde eum Zeno, juramentis se plurimis neque maxime terribilibus obligans, educit, inque Cucusum Cappadociæ oppidum relegat, ibique cum uxore & liberis in unam turrim conclusum fame enecat. Idem Zeno Timotheum Ælurum revocavit, & Petrum Cnapheum, qui inter Insomnes monachos delituerat, aliosque item hostes Chalcedonensis concilii, qui libero ore veritatem insectabantur. Ælurus Alexandrinos turbulentos, qui Byzantii tum petegrinabantur, cum adsciviſſet, a palatio ad templum usque vectus, eum ad Octagonum perveniſſet, lapsus pedem fregit, ac cum dedecore est reversus. Eum Basiliscus adhuc rerum compos cum rypis Alexandream miserat, ut Chalcedonense concilium impugnaret. Quem ingredientem Alexandream videntes sectatores ejus, interrogarunt: Numnam, o Papa, tuis hostibus bucceas præbuisti? Respondit ille, omnino eis cibum ita porrexi. Petrum quoque Cnapheum Antiocheum eodem consilio ablegaverat. At Salophaciolus Timotheus Alexandreæ episcopus, his auditis recessit ad monasteria Canopica, suæ disciplinæ. Cnapheus simulatque potitus est episcopato, damnationibus & tumultibus operam navavit. Inde cædes atque turbæ exsistere, propterea quod Cnapheus sanctissimo carmini adjecisset, Qui crucifixus es pro nobis. Cæterum Basiliscus generali edicto concilium Chalcedonense rejecerat. Quod idem cum juberet facere Acacium Constantinopolitanum episcopum, tota urbs cum mulieribus & liberis in templum adversus Basiliscum convenerunt, idque prohibuerant. Acacius autem nigris vestibus sumptis, solium & altare deseruit. Quo tempore etiam magnus ille Danielus, servido Dei studio impulsus, a columna descendit, Acaciique & populi concionibus adfuit.

Tertio anno Zeno Cnapheum, quia is Basilisco studebat, opera Synodi Orientalis dejicit, inque Pityos relegat, isque clam ad fanctum Theodorum in Eucbaitis confugit. Interim Ælurus moritor, eique sufficitur Petrus Mongus, homo maleficus, & veritatis hostis: qui jam ante damnatos ab uno episcopo, eo quoque damnato delectus est. Hunc Deo instigante aggressi monachi, triginta sex dies episcopatum lactucinii in morem functum dejiciunt, eamque dignitatem legitime reddunt Timotheo Salophaciolo.

Quarto anno terribilis fuit terræmotus Constantinop. die XXV. Sept. Corruerunt multa templa, domus, tostaque funditus, & obrutæ est immensa hominum multi-

Zeno imperat denuo.

Edit. Paris. pag. 332.

338

Λθίωπας ἐξ ἄλλης γῆς, ἵνα Αμασις ὁ τῆς Αἰγυπτίων βασιλεὺς τῆ σοφῆ Κλεοβούλῳ ἀπίσειλε· καὶ ἄλλα μυρία. ἐπέδραμε δὲ τὸ πῦρ καὶ μέχρι τῶ καλουμένου φόρου τῶ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἐξ οὗ πεποῦσθαι μισεῖσθαι τὸν Βασιλίσκον συμβὰν παρὰ πάσης τῆς πόλεως, ἐπωνυμὸν ἀποκαλούντων αὐτὸν, καὶ τῆ βασιλείας ἀφανισμόν. ὁ γὰρ Βασιλίσκος τὸ θηρίον, καὶ ὁ ἐπωνυμος, ἰσόρροπα τυγχάνουσι. γράφει τοίνυν ὁ σύγκλητος φὸς Ζήνωνα, καὶ προσλαβὼν ἐκεῖνος Ἰσαύρους καὶ Λυκάονας, ἔτι δὲ ἄλλους ἔθνη πρὸς τοῖς ναυτικοῖς ἐπτόλωται, ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον μετὰ χειρὸς βασιλικῆς, καὶ πάλιν τῆς τυραννίδος ἐπιλαμβάνεται (οὐ γὰρ λέγω βασιλείας) καὶ ὁ Βασιλίσκος ἐξαγαγὼν ὁ ἐκκλησίας ἐκ τοῦ τότε προσπέφυγε, μετὰ μυρίας ὅρκους φρικωδεστάτους ἐξορίζει ἐν Κουκουσῷ τῆς Καππαδοκίας. καταλείσας δὲ εἰς ἕνα πύργον σὺν γυναικὶ καὶ τέκνοις, λιμῷ διαφθείρει. Τιμόθεον τε τὸν Αἴλουρον ἀνεκαλέσατο, καὶ Πέτρον τὸν Κναφέα ἀρυπτόμενον ἐν τῆ μεγάλῃ τῶν ἀκοιμήτων, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐχθροὶ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἐπαρρησιάζοντο τῆς ἀληθείας. ὁ δὲ Αἴλουρος συναγαγὼν ἁπάντας Αλεξανδρεῖς, ἐνδημοῦντας τῆ Βυζαντίῳ, ἐκ τοῦ Παλατίου φὸς τὴν ἐκκλησίαν ἦλθεν ἐποχούμενος ὄνου, καὶ τῶ Ὀκτάγωνον καταλαβὼν, πτωθεὶς συντρίβεται τὸν πόδα, καὶ μετ' αἰσχύνης ἀνέστρεψε. τῶν ὁ Βασιλίσκος ἤτι ὤν, μετὰ τύπων εἰς Αλεξάνδρειαν κατὰ τῆς συνόδου ἐξέπεμψεν. ὧν ἰδόντες εἰσερχομένων ἐν Αλεξανδρείᾳ οἱ παιδάρια, ἠρώτων· Εὐφώμησας τοὺς ἐχθρούς σου, Πάπα; ὁ δὲ, ναὶ τέκνα εὐφώμησα, ἀπεκρίθη. καὶ Πέτρον δὲ τὸν Κναφέα εἰς Αντιόχειαν, ἐκ ἀμφοτέρας κατὰ τὴν ἀληθείας ἀπέστειλεν ἐνισχύσας. ὁ δὲ Σαλοφακίολος Τιμόθεος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας, τῶν ἀκούσας, ὑπεχώρησεν ἐν τοῖς μοναστηρίοις τῶ Κανώπου, ὧν ἐγεγόνει ἐκ τῆς ἀσκήσεως. Πέτρος δὲ ὁ Κναφεὺς καταλαβὼν τὸν θρόνον, εἰς ἀναθέματα καὶ παραχὰς ἐξώκειλεν. ἔθνη φόνοι καὶ παραχαὶ ἐπὶ τὴν προσθήκην τῶ τρισαγίου γεγόνασιν· αὐτὸς γὰρ προσέθετο τῷ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. Βασιλίσκος δὲ τύπῳ γενικῷ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐξέβαλεν, Ακάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως αὐλοῦσας τὸ αὐτὸ ποιεῖν. ἀλλ' ἡ πόλις ἅπασα σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατὰ Βασιλίσκου ἦλθόντες, τῶν ἐκώλυσαν. Ακάκιος δὲ μελανειμονήσας, τὸ θρόνον καὶ τὸ θυσιαστήριον κατέλιπε. καὶ Δανιὴλ δὲ ὁ μέγας, δι' ὑπερβολὴν ζήλου τοῦ θεοῦ, τὸν κίονα, Ακακίῳ τε καὶ τῶ λαῶ συνεκλησίαζε.

Τῶ τρίτῳ ἔτει, Πέτρον τὸν Κναφέα, διὰ τὸ συνδραμεῖν Βασιλίσκῳ, ὑφ' ἧς ἀναπλήσας συνόδου καθαιρεῖ Ζήνων, καὶ εἰς Πιτυοῦς ἐξορίζει. ὁ δὲ λαθὼν φυγαδεύει τὴν ἁγίῳ Θεοδώρῳ ἐν Εὐχαΐτοις. Τιμόθεος δὲ ὁ Αἴλουρος ἐν τέλει ἔτους ἔσχεν. αὐτ' αὖτις δὲ Πέτρος ὁ Μογγὸς εἰσάγεται, ἀνὴρ κακοῦργος, καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς, ὃς προαναθεματισθεὶς ὑπὸ, χειροτονεῖται ὑπὸ ἑνὸς ἐπισκόπου καὶ τούτου καθῃρημένου τότε κατὰ Θεοῦ ζῆλον ἐπιλεξάντες οἱ μοναχοὶ, λϛ'. μόνας ἡμέρας λειτουργήσαντι, τῆς ἐπισκοπῆς ἀπελαυνουσι, καὶ Τιμόθεον πάλιν τὸν Σαλοφακίολον ἀποκαθιστῶσιν ἀξίως τῶ θρόνῳ.

Τῶ δ'. ἔτει ἐγένετο σεισμὸς φοβερὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κε'. ἐ ἔπεσον ἐκκλησίαι πολλαὶ, καὶ οἰκίαι, καὶ ἐμβολοι τῶν ἐδάφους, καταχώσθη δὲ πλῆθος ἀνθρώπων ἀναρίθμητον.

ἔπεσε δὲ ἡ ἡ σφαῖρα τῆ ἀνδριάντος τῆ φόρω, ἡ ἡ σύλη τῆ μεγάλη Θεοδοσίη ἡ εἰς τὴ κίονα τῆ Ταύρη, καὶ τὰ ἴσω τείχη πεῖ ἥμισυ ἐκεῖτο. ἡ ἐκράτει ὁ σεισμὸς χρόνον πολλόν, ὥστε τὴ πόλιν ἐποζέσαι. μετὰ τὴ χρόνῳ τὸ τῆ ἁγίου Βαρνάβα λείψανον ἀρίδη ἐν Κύπρῳ, ὑπὸ δένδρον κιρασίνεα ἑστάμενον, ἔχον ἐπὶ τῆ στῆθος τὸ κῆ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἰδιόγραφον αὐτῆ τῆ Βαρνάβα. ἐξ ἧς ἀφορμῆς ἐκεῖνη γέγονε μαξόπολις ἡ Κύπρος, ἡ τὸ μὴ πλέον ὑπὸ Αντιόχειαν, ἀλλ' ὑπὸ Κωνσταντινόπολιν. τὸ δὲ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον Ζήνων ἀπέθετο ἐν τῆ Παλατίῳ, ἐν τῆ ναῷ τῆ ἁγίου Στεφάνου ἐν τῆ Δάφνῃ.

Τῷ ιβ'. ἔτει, Φίλιξ ἐν τῆ ναῷ τῆ ἁγίων Αποστόλων Πέτρου ἡ Παύλου συνόδου ποιήσας, δύο ἐπισκόπους ἡ ἐκδίκους ἔπεμψεν ἐν Κωνσταντινοπόλει γράψας Ζήνωνι ἡ Ακακίῳ, ἐκβαλεῖν Πέτρον τὸν Μογγὸν, ὡς αἱρετικὸν, τῆς Αλεξανδρείας.

Τῷ ιγ'. ἔτει, τῆ ἀπὸ Ρώμης πρεσβύτερον ἐν Αβύδῳ γενόμενον Ζήνωνος ἡ Ακακίου, ἐν τῷ γραμμάτων ἁρπασθέντων, ἡ ἐν φρουρᾷ βληθέντων, ἀπείλησι Ζήνων τὸν ἀποκτεῖναι, εἰ μὴ κοινωνήσουσιν Ακακίῳ ἡ Πέτρῳ τῆ Μογγῷ.

Τῷ ιδ'. ἔτει Ζήνων, τῆ βουλῆ Ακακίου, ὡς κατὰ τὸν ὅρκον ἐπισκέπτης ἐβιάζετο ὑπογράψαι τῆ ἑνωτικῷ, ὅπερ αὐτὸς Ακάκιος ἐποίησεν ἐξ ἰδίας καρδίας συνταξας, καὶ κοινωνῆσαι Πέτρῳ τῆ Μογγῷ. τὰς δὲ τῆς Ρώμης ἀποκρισιαρίους παρέπεμψε χρήμασι, κοινωνῆσαι Ακακίῳ, παρὰ τὸ ἐντεταλμένον αὐτοῖς. ὅτε μαθὼν ὁ Φίλιξ, καθῆρε τοὺς, γράψας ἡ Ακακίῳ καθαίρεσιν· ὥσπερ ἐξέβαλε Ακάκιος, ἀναιδῶς περὶ αὐτὸν εἶχε, ἡ τὸ ὄνομα Φίλικος ἐξῆρε τῆ διπτύχων.

Τῷ ις'. ἔτει, Πέτρος ὁ Μογγὸς ἐν Αλεξανδρείᾳ ἀπέθανε, ἡ Αθανάσιος ἀντ' αὐτὸ ἐχειροτονήθη, ᾧ ἐπίκλην Κηλώνης. Ζήνων δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπέθετο τὴ τυράννου, ἐξέβαλε τὴ ἐκκλησίας Αντιοχείας Καλανδίωνα ἡ ἐξώρισεν εἰς Οασιν, Πέτρον δὲ τὸν Κναφέα κατέστησεν ἐν αὐτῇ. ὀφειλήθη εἰς Αντιόχειαν, πολλὰ κακὰ ἐποίησεν, ἀναθεματισμοὺς τε πάλιν τῆς συνόδου, καὶ ἐκβολὰς ἐπισκόπων ἀνεπιλήπτων, ἀντεισαγωγάς τε ἡ χειροτονίας ἀθέσμους, ἡ τὰ τοῦτοις ὅμοια. πρότερον δὲ προσέθηκε τῆ τρισαγίῳ, Χριστὲ βασιλεῦ ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ὕστερον δὲ ἐλθὼν, πεμπτὸν τὸ Χριστὲ βασιλεῦ. Ξενάϊας δὲ ὁ δοῦλος τῆ σατανᾶ, τὴ διαστολὴν εἰποῦσα καὶ τῆ ἁγίων ἰδιδάσκει μὴ δίχεσθαι. Πέτρος δὲ λῶ τῆ γένει, δοῦλος δὲ τῶν τύχῃ. λοιπὸν δὲ τῶν ἰδίων διωκόντων ἐπὶ Καλανδίωνος, τὰς περὶ Αντιόχειαν κώμας ἀνεστάτου λοιπὸν τῆς πίστεως. ἀβάπτιστος δὲ ὢν, κλοιὸν ἑαυτὸν εἶναι ἔλεγε. τοῦτον Καλωδίων ἀπέλαυε. Πέτρος δὲ ὁ Κναφεὺς ἐπίσκοπον Ιεραπόλεως χειροτονήσας, μετονόμασε Φιλόξενον. μαθὼν δὲ ὕστερον ἀβάπτιστον εἶναι, ἀφεῖλεν αὐτῆ τῶν χειροτονίαν ἀντὶ βαπτίσματος ἔφησεν. Εὐθύμιος δὲ ὁ ἐρθοδόξοτατος, Ανασάσιον τὸν Σιλεντιάριον, τὸν κακῶς μὲν τοῦτο βασιλεύσαντα τῆς ἐκκλησίας, ἐδίωκεν ὡς αἱρετικὸν, ἡ ἐμόφρονα Εὐτυχοῦς.

Τῷ ιζ'. ἔτει Ζήνων ὑπατο Μαριανὸν τὸν σεφώτατον κόμητα (λῶ δὲ μυσικά τινα εἰδώς, ἃ καὶ προείλετο αὐτῆ, φησὶ γάρ, τίς μοι ἐμὶ βασιλέως; ὁ δὲ ἐπιτα-

tado. Ceridit etiam globus columnæ fo- *Edit. Paris.*
ri, & ſtatua Theodoſii Magni, quæ co- *pag. 353*
lumnæ Tauri impoſita erat, mutique in-
terioris ſitis longa pars. Duravit diu ille
terræmotus, adeo ut fœtor quoque urbem
occuparit. Ea tempeſtate reliquiæ beati
apoſtoli Barnabæ inventæ ſunt in Cypro.
Jacebat cadaver id ſub arbore cerulo:
Evangelium quod S. Matthæus compo-
ſuerat, in pectore geſtans, manu Bar-
nabæ deſcriptum. Ea occaſione Cyprus
metropolis facta eſt, ut jam non am-
plius ſub Antiochea ceſſeretur, ſed ſo-
li Conſtantinopoli ſubeſſet. Id Evange-
lium Zeno reposuit in Palatio, in æde S.
Stephani in Daphna.

Anno duodecimo, Felix Concilio in
æde Petri & Pauli apoſtolorum habito,
duos epiſcopos & * executoreio Con- * defenſores
ſtantinopolin mittit, Zenonem & A-
cacium per litteras jubens Mongam,
utpote hæreticum, Alexandrea exige-
re.

Anno x e e e. Zenonis & Acacii juſſa
Romani legati Abydi ſunt comprehenſi,
litteræ interceptæ, ipſi in cuſtodiam da-
ti: minatique eis Zeno mortem eſt, niſi
cum Mongo & Acacio communionem ini-
rent.

Anno x v. Acacii ſuaſu Zeno orienta-
les epiſcopos coegit ſubſcribere Henoti-
co (id ſcriptum, ſic ut concordia inſti-
tuenda dictam, Acacius ex animi ſui
ſententia conſiderat) & communicare
cum Petro Mongo. Pecunia quoque
data Roma miſſos legatos eo perduxit,
at contra mandata ſua cum Acacio com-
municarent. Felix ubi rem compertam
iis ſuam ademit dignitatem, Acaciam
quoque per litteras ad eum ſcriptas or-
dine dejiciens. quas acceptas Acacius
pro nihilo habuit, Felicisque nomen ex
albo ſuſtulit.

Anno x v i. Petrus ille Mongus Alexan-
dreæ moritur, eique Athanaſius cogno-
mento Celetes ſubrogatur. Zeno autem
a tyrannis otiam adeptas, Antiochena
eccleſia extarbat Calandionem, inque
Oaſin relegat, epiſcopatum Petro Cna-
pheo reddit. Is Antiocheam reverſus,
multa mala facinora fecit, damnationi-
bus Concilii novis, ejectionibus inculpa-
torum epiſcuporum, ſubſtitutionibus
& delectibus illegitimis, aliiſque id ge-
nus. nam jam ante adjecerat ſanctiſ-
ſimo hymno: Chriſte rex, crucifixe
pro nobis. Poſt reditum autem abſtulit
hæc: Chriſte rex. Et Xenajas quidam
ſatanæ ſervus docebat, non eſſe recipien- Xenajas.
das Chriſti & ſanctorum imagines. Erat
natione Perſa, conditione ſervus. Hic
cum ſub Calandione profugiſſet a ſuo do-
mino, pagos qui ſunt circa Antiocheam *pag. 354.*
a fide avocabat: cumque nondum eſſet
baptizatus, tameo clericum ſe eſſe dice-
bat. Hunc Calodio profligaverat: ſed
Cnapheus Hierapolitano epiſcopatui præ-
fecit, ac Philoxenum nominavit. cum-
que poſtea intelleziſſet, eum non eſſe ba-
ptizatum, ſufficere ei deſignationem loco
baptiſmatis affirmavit. Cæterum Euthy-
mius, qui de religione rectiſſimam tueba-
tur ſententiam, Anaſtaſium Silentiarium,
qui poſtea temporis imperium male geſſit,
eccleſia ejecit, ut hæreticum, & Eutyc-
hi conſentientem.

Anno decimoſeptimo Zeno Maria-
num, ſapientiſſimum Comitem, & qui
arcana quædam præſciret, ac Imperato-
ri indicaret, interrogavit, Quiſnam ſibi

in Imperio eſſet ſucceſſurus ? Reſpondit ille : Imperium & uxorem tuam accipiet quidam de Silentiatiis , me autem injuſte occides . Horum utrumque ſuo tempore exitus comprobavit . Eodem anno Petrus Cnapheus vita decedit , inque ejus locum epiſcopus Antiochenæ creatur Palladius , preſbyter templi ſanctæ martyrum principis Theclæ , quod erat Seleuciæ . Suffragatores habuit Joannem Conſtantinopolitanum , & Anaſtaſium , cujus modo meminimus .

Zenonis ſagitia , & interitus.

Enimvero elatus faſtu Zeno , aut (ut rectius loquar) atræ potius bilis morbo & furiis actus , ad bonorum publicationes , & injuſtas cædes animum adjecit . nam proximo cuique crimen intentabat , cumque qua jure qua injuria de medio tollebat . Miſeranda præ cæteris atque in primis inhumana cæde fuit Illi magiſtri , qui & vitam ejus ſervarat , & eum ad imperium evexerat . Interfecit etiam Pelagium patricium , virum præclarum , & carminis ſcriptiooe inſignem , quod is pro ſua prudentia & juſtitia libertatem dicendi ſibi ſumens , Zenonis nefaria ſacinora palam inceſſebat . Moritutus , manibus in cælum intentis Deum omnium rerum gubernatorem ſic eſt precatus : O juſtiſſime Deus , mihi quidem iojuſta nex inſertur , propterea quod libero ore Zenonis multa facinora violenta repreſſi , & quod fatuum ejus fratrem nolui Cæſarem deſignari . Tu autem Domine omnipotens , qui juſtitiæ tationem habes , quamprimum ſcelerata eorum homicidia punito . Exſtat hiſtoria ab eo ſcripta verſibus , ab Auguſto Cæſare orſa . Homerocentra etiam compoſuit , aliaque plurima laude digna . Zeno autem Zoſimum præterea interfecit , rhetotem Gazæum : & Arcadium prætectum , aliosque illuſtres viros . Neque vero tot cædibus ac ſceleribus non impoſuit pœnas divina vindicta : ſed eum vehementibus atque incognitis doloribus toto corpore excruciatum , violenta morte ſuſtulit . Fertur fama , el a quadam divina poteſtate ita fuiſſe caput abſciſſum , ut ea res conſpectum hominum fugeret , ſolaque caute caput cum cervicibus jungeretur . Itaque uxorem & cubicularios propriæ ſaluti conſulentes , mortuum in aſſere jacentem reliquiſſe : diluculo tandem , quemdam nulla enm neceſſitudine artingentium , findonem cadaveri injeciſſe . Satellites potro qui ad ſepulcrum , quo repoſitus fuit , cuſtodiendum etant collocatel , retulerunt , ſe per duas noctes lamentabilem vocem audiviſſe ex ſepulcro elatam : Miſeremini , & aperito mihi . Cum dicerent , alium jam Imperare : Nihil (inquit) curo , in monaſterium me abducite . Sed cum illi nnn aperirent , ferunt aliquanto poſt monimeotum fuiſſe reclufum , inventumque in eo Zenonem : qui præ fame ſuos ipſe lacertos manderet ; & caligas , quas geſtabac * quia etebro comitiali enrripiebatur morbo , & ipſo adhuc vivente Ariadna Zenonem amabat . Itaque ea mandaverat cuſtodibus regii ſepulcri , ne aperirent .

Edit. Pariſ. pag. 355.

Eodem tempore Petozes Perſarum rex , cum denuo expeditionem adverſus albos Hunnos , qui vocantur Nephtalitæ , ſuſcepiſſet , eum toto exercitu periit . Nam Hunni cum profundam foſſam egiſſent , eamque calamis conſtraviſſent , ſuperne

140

Petozes Perſa ab Hunnis victus.

Α πε , ὅτι ἡ τῷ βασιλείαν σε ἡ τῷ γυναῖκα σε ἀξιδίξεται τις ἀπὸ Σιλεντιαρίων , ἐμὲ δὲ ἀδίκως ἀποκτενεῖς. ἡ ἀμφότερα ἐν καιρῷ τῆς ἰδίοις γενόμενα. τῇ δ' αὐτῇ ἴσει ὁ Πέτρος ὁ Κναφεὺς τέθνηκε , ὁ ἀντ' αὐτῷ Παλλάδιος , πρεσβύτερος τῆς ἐν Σελευκείᾳ ἐκκλησίας ἡ ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης , προεβλήθη ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας . συνεψηφίθη δὲ τότε ἡ Ἰωάννης ὁ Κωνσταντίνε , ἡ Ἀναστάσιος ὁ κακῶς βασιλεύσας Σιλεντιαρίους.

Ο μὲν τοι Ζήνων ἐπαρθεὶς ὑψιλοφροσύνῃ , φῶς δημεύσεις ἡ φόνις ἀδίκως χαρεὶς , ἡ πάντα ἄνθρωπον αἰτιώμενος , ἧς τῆς οἰασῶν αἰτίας ἀφῆρε . τὸδ' ἀληθὲς εἰπεῖν , ὑπὸ μελαγχολίας ἐ δαιμονίᾳ πραπίμενος , ἀνεῖλεν οἰατρῶς ἐ ἀποθεώτατος Ἕλλον ἡ μάγιστρον , δι' ἃ ἡ τῷ ζαλῶ χρὸν ἔχε , ἐ ἡ βασιλείας ἐφάπτεσθαι . ἀναιρεῖ δὲ ἐ τὸν Θαυμασὸν , ἡ πεῖ ποίασιν ἐπῶν ἀξιόλογον ἄνδρα Πελάγιον τὸν πατρίκιον , ἐλεύθερος μεῖν εἰδότα , ὡς φρένιμον ἡ δίκαιον , ἡ φανερῶς ἐλέγχοντα τὰς ἀθεμίτους Ζήνωνος πράξεις . ὃς ἐν τῇ μέλλοντι ἀδίκως πλέκτᾳν , πεισθεὶς φωνὰς ἦρε πρὸς ἡ τῷ ὅλων Θεὸν , εἰς ὑψοῦ τὰς χεῖρας ἀναπτάσας · ὦ Θεὲ δικαιότατε , ἐμοὶ μὲν ἐπάγεται βίαιος θάνατος , διότι τὰς πολλὰς βίας Ζήνωνος ἐλεύθερος μὴν ἀντέλεγον · ἡ ὅτι τὸν ἀληθῆ ἀδελφὸν αὐτῦ , ἐ σωφρονεῖν βασιλέα γενέσθαι . Σὺ δὲ , Δέσποτα παντοδύναμε , ᾧ μέλει τὰ τὰ δίκαια , θᾶττον αὐτὸς τὰς μιαιφονίας ἀπατήσεις τὰς σὰς δύνας . τὰν φέρεται ἱστορία δὲ ἐπῶν γεγραμένη ὑπὸ Λύγγος Καίσαρος . τὸν πόνημα καὶ πᾶ καλλίμβρε Ὁμηρόκεντρα , ἡ ἄλλα μυρία θαύματος ἄξια . τὰ ὅμοια δὲ πέπονθε καὶ Ζώσιμος ὁ Γαζαῖος ῥήτωρ , ἡ Ἀρκάδιος ὁ ἔπαρχος , καὶ ἄλλοι τῷ ἐπισήμων . Τοιούτου δὲ καὶ τοσούτου γεγονότος τοῦ Ζήνωνος ἐν τε φόνοις καὶ ἀθεμίτοις πράξεσιν , ὡς ἐμέλησε τὸ θεῖον εἰς τὸν πάντ ἀναίρεσιν · ἀλλὰ σφοδρᾶς ἡ ἀξηγνώστους ὀδύνας πᾶσ τὸ σῶμα περιβαλὸν , βιαίως τῦ ζῆν ἀπεστέρησε , λόγος δὲ ἐφέρετο , ὅτι ἔκτινος θείας δυνάμεως ἐαραπεμόθη ἀράτως , μόνης τῆς δέρας τῇ τραχήλῳ συμπεμένης . ὅθεν ἡ γαμετὴ αὐτῦ ἡ τῷ θαλαμηπόλων τῆς οἰκείας ἀσφαλείας προνοεμένων , εἶασαν τὸν παρὼν ἀείμβλον γυμνὸν ἐπὶ σανίδος , ἡ μόλις ἀμφὶ τὸν ὄρθρον τ ὑ προκείμενον τίς ἔρριψεν αὐτῇ σινδόνα . μῦθ ὃ τὸ κατθλιβὲν αὐτὸν ἐν τῇ πάρῳ , ἔφασαν οἱ σωματοφύλακες οἱ ἐν τῇ πάρῳ παγμένοι , γοερὰν φωνὴν ἐπὶ δύο νύκτας ἀποδίδοθαι ἐκ τῦ μνήματος αὐτῦ · Ἐλεήσατε , ἐλεήσατε , ἡ ἀνοίξατέ μοι. τῷ δὲ εἰπόντων , ὅτι ἄλλος βασιλεύει ἤδη , ὦδέ μοι μέλει , εἰς μοναστήριον ἀπαγάγετέ με. τῷ δὲ μὰ ἀνοιξάντων , λέγεται μετὰ τινα χρόνον τὸ μνημεῖον ἀνοιγῆναι , ἡ εὑρεθῆναι αὐτὸν ὑπὸ πείνης φαγόντα τὰς βραχίονας αὐτῦ . καὶ τὰ καλύμια ἃ ἐφέρετο διὰ τὸ συχνὸς τῇ καπνῷ κεκτῆσθαι κρατεῖσθαι , ἡ προφιλιωθῆναι ἔτι ζῶντος αὐτῦ τῷ Λεμδίλιο τῇ Ἀναστασίᾳ , ὅθεν ἐ οἱ φύλακες τῷ βασιλικῶν μνημάτων τῇ παραγγελίᾳ αὐτῦ , φῶς τὸ μὴ ἀνοιγῆναι ἡ Ζήνωνα ἐτυπώσεσθαι ἔφασαν.

Ἐν αὐτοῖς ἢ τοῖς χρόνοις , Περόζης ὁ τ Περσῶν βασιλεὺς πάλιν ἐπιστρατεύσας ἐπὶ τοὺς λεγομένους Οὐννους , τοὺς Νεφθαλίτας , ἀπώλετο παντελεῖ. ὀρύξαντες γὰρ τάφρον βαθεῖαν , ἡ καλάμοις ἐπιθέντες , καὶ γῆν ἐπιχώσαντες , ἔμφυρον ἔνδον . ὀλίγους δὲ ὑπαναστάντας

τούτοις

τύτοις ἀφίντες, καὶ αὐθις εἰς φυγὴν τραπέντες, καὶ πᾶ A
σιν ἀγνῶτες, ἃ σφίσι γνώριμα ὑπῆρχεν. οἱ δὲ Πέρσαι μηδὲν δεινὸν ὑποπτεύσαντες, ἁπαντας τύτυς ἐδίωκον. καὶ πάντες ὁμοῦ σὺν τῷ Περόζῃ καὶ τοῖς αὐτοῦ παισὶν εἰς τὸ βάραθρον συμπεσόντες, ἀπώλοντο. ὁ δὲ Περόζης αἰδούμενος τὸ δεινὸν, ἅμαρμαρον ἐν ἀχὶ λευκότατον καὶ μέγα, οἷς ὑπερβολὴν ὑπέρτιμον, ἐξ ὤτος τοῦ δεξιοῦ ἀφειλόμενος ἔφερε, ἵνα μήτις ὄπισθεν αὐτὸν φορέοι, ἢ γνώριμος γένηται ὡς βασιλεύς· ἐπεὶ ἀξιοθέατος ὑπερφυῶς ἦν. καὶ ὕπω Περόζης διεφθάρη σὺν πάσῃ τῇ στρατιᾷ. Ηρξαν δὲ Περσῶν οἱ βάρβαροι χρόνους δύο εἰς φόρου ἀπαγωγήν. καὶ πάλιν οἱ ὑπολειφθέντες Καβάδην, ἅτε τῶν ἐν ἐκ βασιλείας.

Περὶ δὲ τοῦ μαργαρίτου, πῶς καὶ ποίῳ τρόπῳ εὑρέθη, τοιαύτην ἱστορίαν ἐσείσαμεν. ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ τοῦ ὡκεανοῦ Βορρᾶν κειμένῳ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τρέφονται μαργαρῖται ὑπὸ κτενῶν, οὓς τινες Ζάμβακας ὀνομάζουσι. πίνουσι γὰρ τῶν κτενῶν ἐν ᾗ τρέφωνται ἐν ταύτῃ κτενὶς εἰς μαργαρίτην ὑπερφυῆ καὶ λαμπρότατον. αὐξηθέντος δὲ τοῦτο, παρὰ τὸ μέτρον γεγονὸς αὐγὰς τε δίκην ἀστραπῆς ἀστινοβολοῦντος, καὶ ἀφεπίμπτοντος, ἰράδη τινὰ θαλάττιος ἁνὴρ ἅ μαργαρίτης, ἐξ ἅπαντος ὡραϊστατος ὢν ἀρίστατος, ἀλλ' ὅπη δ' ἂν ἄγα τὸ ῥεῦμα τὸ ἅλυτρον τῶν κτενῶν ἐκκλίνοι καὶ ἅ κοῦφα διάπλους τοῖς ἁλιπλοοῦσιν ἐξεβάκχευεν· ἁλιεὺς δ' ἐν τοῖς τὸ ξένον τοῦτο θεασάμενος πρᾶγμα, ἐδοκίμασε μὲν τοῖς μηχανῆς ἀποσυλῆσαι τὸν κτένα· ἀλλ' ὀκνήσας ἀνεβάλετο. ἁρπάζων δ' αὐτὸ, ἐπὶ τὸ βάθος ἐνῆγε καταμύσας τοιγαροῦν ὁ ἁλιεὺς τῇ βασιλεῖ τῶν Περσῶν τὸ τοῦ μαργάρου κάλλος ὁ δὲ δίδωσιν αὐτῷ ἄνδρας τοὺς ἐπὶ τ' ἄγραν τ' μαργάρου συμπεριάξοντας. ἐλθόντες οὖν ἐπὶ τ' θάλασσαν, καί τινας ἡμέρας ἐγκαρτερήσαντες, ἔτυχε τ' αὐτὰ μικρὸν ὑποχωρῆσαι. ἐν θύᾳ δὲ ὁ ἁλιεὺς διατεύξας αὐτὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ καταδὺς ἐν τῷ βάθει, ἐδράξατο τοῦ κτενὸς, καὶ τ' μαργαρίτου ἀνήγαγε. καὶ ὠθῶν ἀναδραμὼν, ὕψωσε τῶν χεῖρα, καὶ ὑπὸ τῶν συνόντων ἁρπαγὴ μάργαρος. φησὶ δ' φθάσαι εἰσιλθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ λέμβῳ, φθάσαι δ' κύων διώξασα, καὶ κατεράσασα τ' ταλαίπωρον. ὁ δὲ μάργαρος ἀπεκομίσθη τῇ βασιλεῖ. ὃς καὶ θεὶς τῇ τύτου θεάματι, τοὺς παῖδας τοῦ ἁλιέως μεγαλαις ἠμείψατο δωρεαῖς. τύτου τ' μαργαρίτου βουληθεὶς ἀνήσασθαι Ιυστινιανὸς ὁ μέγας, χρυσίου λίτρας ἑκατὸν ἀπέστελε τοῖς βαρβάροις. ἀλλ' ὕτοι ἀ κατέδοσαν, μνησθέντες τῆς Περσικῆς ἀπειλίας τῶν φυλάττοντες.

Καβάδης δὲ ὁ Περόζυ ἀπεγόνος, ἅ βασιλέως δραξάμενος, ἐπὶ τὸ βαθύτερον τῆ ἀρχῆ ἐχρᾶτο, καὶ κοινὰς τὰς γυναῖκας ἐνομοθέτησεν ἔχειν. ὅθεν οἱ Πέρσαι ἅπαν ἅ ἀρχῆς ἀπέλασαν, καὶ δέσποτες εἰς φυλακὴν ἅ λεγομένην Λήθην ἐνέβαλον. ἅ δὲ ἀδελφὸν αὐτῦ Βάλβιν βασιλέα ἐποίησαν. ἡ γυνὴ Καβάδυ δυσκόλως κατῆγε τὸν τῇ φυλακῇ· ὁ δὲ ἅ εἰρκτ' ἄρχων πρῶτον ἱρᾶν ἅ γυναικὸς, εὐφυτες ἀπὸ κοινῆς. ὁ δὲ Καβάδης παρεκάλει ἅ γυναῖκα, ἐνδῦναι τὴν αὐθρώπου, ὅπως διαπλῆ ἐαυτὸν τῶν φρουρέων. τὴν δὲ γενομένην, ἀκωλύτως ἠγνοῦν οἱ πρὸς Καβάδην εἰσιοῦσα, ἅτον ἐθεράπευ. φίλος δὲ Καβάδη ὀνόματι Σισώσης, ἰδὼν τὴν Καβάδη ἐν ἅ γυναικὸς, ὡς ἵππος ἐν ἀνδρὸς ἐμπαρασκεύως ἔχων ἐν τινι χωρίῳ. ὁ δὲ Καβάδης τυχὸν ἐπιλαβόμενος, πείθει τὸν γυναῖκα, τὸν ἑαυτὸν αὐτ' αὐτῇ ἀλλάξασθαι, καὶ ἐξελθεῖν μὲν αὐτὸ, ἐκείνου δ' ἐν τῇ φυλακῇ καθίζεσθαι. καὶ ὕτω Καβάδης ἐξελθὼν τοῦ δεσμωτηρίου, καὶ ἵππῳ ἐπιβὰς σὺν τῷ Σισώσῃ

terra injecta, intra eam ſeſe continuerunt, paucis emiſſis qui hoſti occurrerent, ac mox fuga facta per anguſtias ſibi notas evadèrent. Perſæ ergo inſidiis non animadverſis eos inſecuti, univerſi cum rege Perozu & filiis ejus in voraginem iſtam incidentes perierunt. Perozes eo in periculo conſtitutus, unionem, quem geſtabat ingentem ac candidiſſimum & maximi pretii, a dextra aure detractum abjecit, ne quis eum poſt ſe geſtaret, aut ipſum regem agnoſceret. erat enim ſpectatu digniſſimus. Hoc modo Perozes cum exercitu interiit. Barbari exinde biennium Perſis tributarios habuerunt. Eo exacto, Perſæ ſuperſtites Cabadem Perozæ F. regem conſtituunt.

De unione, quo is pacto inventus fuerit, talem repetimus hiſtoriam. In ſinu Perſico, qui a rubro mari verſus Aquilonem eſt ſitus, uniones aluntur, a pectinibus, quos Zambaces vocant. Horum pectinum quidam inventus eſt, intra ſe alens unionem ingentem, ac ſplendidiſſimum: qui cum auctus menſuram uſitatam exceſſiſſet, radioſque ſplendioris ſui fulguris in morem ejacularetur, canis quidam marinus eum ſplendorem admiratus, & pulcritudinem perpetuo affectari cœpit: & quocumque undæ pectinis concham ferebant, eo canis quoque pernicioſi cujuſdam dæmonis impoſitu baccabatur. Id prodigium piſcator quidam animadvertens, ſtatuit pectinem machina quadam deprædari: verum canis non conceſſit, ſed rapeum pectinem in profundum æquæ abduxit. Proinde regi Perſarum de pulcritudine margaritæ piſcator refert, iiſque ei viros adjungit, qui in eo capiendo ipſi adſint. Cum ad mare profecti per aliquot dies præſtolari eſſent, contigit ut canis aliquanti per ſecederet. tum piſcator ſtatim ſeſe in aquam injecit: & ad fundum delatus, pectinem cum unione arripuit, ſurſumque enatavit, exerta manu qua unionem tenebat, quem & ſtatim il qui aderant ei eripuerunt. priuſquam vero in lembum piſcator evadere poſſet, ſupervenit canis, miſeremque devoravit. Unio ad regem allatus eſt: qui ejus ſpectaculo delectatus piſcatoris filios magnis donis affecit. Eum unionem ut redimeret Juſtinianus Magnus, e auri libras barbaris miſit. verum illi recuſarunt vendere, aſſervantes cum in ſignum Perſicæ ſtoliditatis.

Cabades autem Perozis ultimus filius regno potitus, imperio violentius uti cœpit: lege etiam lata, quæ uxores omnibus juberet eſſe communes. Itaque Perſæ ei regnum ademerunt, ipſumque vinctum in carcerem, qui Letha (id eſt oblivio) dicitur, conjecerunt: ac fratrem ejus Balbam regem creaverunt. Uxor autem cum Cabadi in carcere degenti miniſtraret, eam (erat enim formoſiſſima) amare præfectus carceris cœpit. Id ubi intellexit Cabades, uxori ſuaſit ut morem illi gereret, ſi qua fortaſſis ipſe ratione ex carcere poſſet evadere. Quæ cum ſui corporis poteſtatem præfecto carceris feciſſet, poſtmodo nemine prohibente ad marirum commeavit, eique inferviit. Erat amicus Cabadi Seſoſes quidam: is Cabadi per uxorem ejus ſignificat, habere ſe equos virosque paratos quodam in loco. Tum Cabades nocte ſacta uxori perſuadet, ut ſecum veſtes mutet: itaque ea ſuo loco

Unionis hiſtoria.

Edit. Pariſ. pag. 336.

Cabadet Perſarum rex.

relicta, carcerem exit, equoque conſenſo cum Seloſe ad Hunnos Nephthalitas pervenit. Horum rex Cabadem ſibi generum facit, magnoque inſtructum exercitu in Perſiam mittit. Eam ingreſſus Cabades, nullo negotio regnum recuperat, fratrem oculis erutis in carcerem includit, ac poſthac (erat enim prompto ingenio, & ſtrenuus) regnum tuto ſervat per annos XL, abrogatis quas ante tulerat legibus omnibus.

ANASTAS. Imperator. *Edit. Pariſ. pag. 375.*

Mortuo Zenone, Auguſtæ, Senatus, & exercitus Anaſtaſio Silentiario imperium deferunt. Fuit is in hæreſi Acephalorum, ſive Synchyticarum, proceriſſimo corpore, oculis trucibus ac mediocriter cæſiis, calvaſter ac canus. Ad imperium eum promovit Urbicius eunuchus, qui tum apud Imperatricem plurimum poterat. Cum deſignatus eſſet, Euthymius patriarcha ab eo exegit, ac cautione data affirmaret ſe nihil in rebus eccleſiaſticis & fide labefactaturum, indignum eum dicens qui Chriſtianis imperaret. Compulſus tandem ab Ariadna & Senatu, ſua manu ſcriptam ſchedam patriarchæ tradit, qua profitetur ſe Chalcedonenſis Concilii de fide decreta tuta habere. Ita demum coronatus, Ariadnam uxorem ducit, cum hactenus vixiſſet cœlebs. Imperavit annos XXVII, menſes IV. Sub ejus imperio Manichæis & Arianis animi creverunt. Manichæis, quod mater Imperatoris ipſorum ſectæ ſtuderet, atque amica eſſet: Arianis, quod Clearchus imperatoris avunculus ſecum ſentiret.

Primo ejus anno Euthymius Conſtantinopolis epiſcopus, collectis qui tum in urbe degebant epiſcopis, ſynodum Chalcedonenſem confirmavit. Cum Anaſtaſius imperatorio habitu ſumpto in Circo ſederet, univerſus populus veluti uno ore directe inclamavit: Sicut vixiſti, ita etiam impera Domine. Quippe ante galli cantum templum adire ſolebat, ibique dum concio dimitteretur, adſtabat Deum placans. Frequenter jejunabat, & ſua pauperibus & mendicis erogabat. Idem delatores funditus ea urbe excidit. Abolevit etiam tributum quod Chryſargyrum dicebatur, quaſi auraргentum dicas. Id tale fuit. Quivis mendicus, quævis meretrix, quævis repudiata, quivis ſervus, quivis libertus, ærario aliquid pendebant: atque etiam de mulo, de ſimo, de jumentis & caoibus in urbe & rure degentibus. Homo, ſive mas eſſet, ſive fœmina, nummum argenteum pendebat: untundem equus, bos & mulus. Aſinus autem & canis obolos ſex, & erat cum in agris, tum in urbe magnus ejulatus cum id tributum abſque ulla miſeratione exigeretur. Itaque Imperator, cum ea de re legatos ad eum miſiſſent monachi Hieroſolymitani, & Timotheus Gazæus vir ſapientiſſimus tragœdiam ea de re finxiſſet, excidit iſta. Atque eo ſane tempore illuſtrem ſuam fecit liberalitatem, quod tributum illud quadriennale, quod magna cum omnium pernicie ingentem talentorum corradebat numerum, & Chryſargyrum appellabarur ſuſtulit: tabulaſque ejus tributi deſcriptionem continentes in Circo omnes coram toto populo concremavit. Ac rempublicam quidem ille tanta magnificentia emendabar. Sed in rebus Eccleſiaſticis idem aſperum ſe atque inverecundum præ-

Tributum Chryſargyrum.

541

pag. 358.

A πρὸς Οὖννους τοὺς Νεφθαλίτας ἀφίκετο. ὁ δὲ τύπῳ βασιλεῖ τῷ Συγκάτορι αὐτοῦ δίδωσιν εἰς γυναῖκα αὐτῷ, ᾗ στράτευμα δὸς πολὺ, ἐπὶ Πέρσας ἐξέπεμψεν. ἐσβαλὼν δὲ εἰς Περσίδα, ἐν ὀλίγοις πόνῳ τ βασιλείας ἐκράτησε. ᾗ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκτυφλώσας, εἰς φυλακὴν ἐνέβαλε. τῷ δὲ βασιλείαν ἀσφαλῶς διαφύλαξεν (ὧδε ἀγχίνους ᾗ δραστήριος) ἐκράτει μὲν πατρικὰ καταλύσας τοὺς νόμους πάντας, οὓς αἰρεῖτο.

Μετὰ τῶν Ζηνώνος πλούτου, ὁ βασιλικὸς ᾗ ὁ σύγκλητος ᾗ τὸ στράτευμα Ἀναστάσιον τὸν Σιλεντιάριον ἀναγορεύουσι βασιλέα, τῆς τῷ ἀκεφάλων ὀνομαζομένων αἱρέσεως. ἦν δὲ τῷ σώματι μέτριος, τὼ ὀφθαλμὼ ἔχων χαροπὼ, ᾗ γλαυκὼ μετρίως, φαλακρὸς ἀκρον, ᾗ πολιός. ἄγει δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὴν μοναρχίαν Οὐρβίκιος εὐνοῦχος, τότε μεγίστην παρὰ τῇ βασιλίσσῃ ἔχων δυνάμιν. μὴ δὲ τῶν ἀναγορδόντων ἀπαιτῆται ὁμολογίαν παρὰ Εὐθυμίου τοῦ πατριάρχου, πρὸς τὸ μὴ σαλεῦσαί τι τῆς ἐκκλησίας ᾗ τῆς πίστεως, ἀπάξιον αὐτὸ ἀποκαλῶν τ τῷ Χερσιτῶν βασιλείας. βιαζομένῳ δὲ αὐτῷ Ἀριάδνης ᾗ τ συγκλήτου, δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἰδιόχειρον τῇ πατριάρχῃ, κυροῦν τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὑπὲρ τ πίστεως δόγματα, ᾗ ὕπω τεθθεὶς, Ἀριάδνῃ ἄγεται εἰς γάμον, ὕπω πρότερον γαμετῇ συνοικήσας. ἐκράτησε δὲ ἔτη ἑπτὰ μῆνας δ'. ἐπὶ τούτου Μανιχαῖοι καὶ Ἀρειανοὶ ἔχαιρον· Μανιχαῖοι μὲν, ὡς μητρὸς τοῦ βασιλέως ζωτείας ὕσης, καὶ προσφιλῶς αὐτοῖς· Ἀρειανοὶ δὲ, ὡς Κλέαρχον τὸν θεῖον αὐτοῦ ἀδελφὸν τῆς κακοφρονος μιᾶς αὐτῶν ὁμοδόξων ἔχοντες.

B

C

Τούτου τῇ πρώτῃ ἔτει, Εὐθύμιος ὁ Καισαρειπολίτης, συναγαγὼν τοὺς ἐνδημοῦντας ἐπισκόπους, τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν συνόδον ἐκύρωσε. τότε τῷ Ἀναστασίῳ τὸ τ βασιλείας χρῖσμα λαβόντος ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ καθίσματι, ἅπας ὁ δῆμος ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εὐθυβόλως ἐβόησεν· ὡς ἔζησας, ὕπω ᾗ βασίλευσον δίαυσιν. πρὸ ὠδῆς γὰρ ἀλεκτρυόνων εἰς ἐκκλησίαν φοιτᾷ, ἄχρι τ ὑπολύσεως ἵστατο ἐξιλασμένος τὸ θεῖον, πολλὰ, ᾗ τὰ προσήκοντα αὐτῷ πένησι ᾗ πτωχοῖς ἐλεημοσύνας. ὕτος τοὺς δηλάτορας ἐκ τῆς πόλεως τελείως ἐξέκοψεν. ἀφῆκε δὲ καὶ τὸ τέλος τῶ λεγομένῳ χρυσαργύρου. ἀ δὲ χρυσάργυρος τοιοῦτόν τι πράγμα ἦν· πᾶς πενόμενος ᾗ προσαιτῶν, ᾗ πᾶσα πόρνη ᾗ ὑπολελυμένη, καὶ πᾶς δοῦλος ᾗ ἀπελεύθερος, συνεισφορὰν ἐποιοῦντο κοινῇ παρὸ τὸ δημόσιον, ὑπὲρ οὗρου καὶ κπρίας, ἀνίων τε ᾗ κυνῶν τῷ ἐν ἀγροῖς ᾗ πόλεσι ζωτρεφούντων· ᾗ ὁ μὲν ἄνθρωπος νόμισμα ἀργυροῦν συνεισέφερεν, ἡμίσους καὶ ὁ γυνή· ἵππος δὲ ᾗ ἡμίονος ᾗ βοῦς τὸ αὐτὸ συνεισέφερον, ὄνος δὲ ᾗ κύων φόλλεις ἕξ. ᾗ ὧδ' ἀθρόως πολὺς ἦν τε χρόνῳ ᾗ πόλει, τότου εἰσφερομένου ἀσυμπαθῶς. ἀρίσβοις πίνου διξάμβους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις μοναχῶν, ᾗ Τιμοθέου τῷ Γαζαίου ἀνδρὸς τὰ πάντα σοφῶ τραγῳδίαν ποιήσαντος ὑπὲρ τοῦ πράγματος, ταῦτα ἐξέκοψε. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ᾗ πυρίβλητον φλογμίαν τὰς πολυπαλάστου καὶ παυλου εἰσφορὰς τοῦ καλουμένου τετραπτικοῦ χρυσαργύρου κατέλυσεν ὁ βασιλεύς, ᾗ πυρὶ ἐν τῇ ἱπποδρόμῳ ἐνωτίων πάντων κατέκαυσε τὰ τῆς πολιτικῆς φιλοτίμως σύμπλοκας καταγραφὰ· καὶ τὰ μὲν πολιτικὰ φιλοτίμως σύμπλοκας ἐπανορθοῦτο. εἰς δὲ τὰ εἰς τὸν τοῦ θείου δόξαν συν-

D

E

τεύσαντα, ὁσημὺς ἐ ἀδυσώπητος γίγονε. τῇ δὲ δεκάτῃ ἔτει αὐτὸ, μὴ βίας τινὶ ὁμολογίαν αὐτὸ παρὰ Εὐθυμίου ἔλαβε.

Τῷ ε. ἔτει, τὸς τυράννους ᾗ Ἰωάννη τὸ Σκυθε παρέλαβεν. Εὐθυμίῳ δὲ τῷ ἐπισκόπῳ, ἐχθρῷ αὐτῷ ὄντι διὰ τινὰ πίστιν, ἐδήλωσεν· αἱ δ' ἀχαὶ σε αἱ μεγάλαι τὸς φίλους σε ἀσβέλωσαν. πῦρ τε καθαρὸν, ᾗ εἰς ὀξυρόην παραπέμπει. Μακεδόνιος δὲ προχειρίζεται ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. ὃ δὲ κακῶς πεισθεὶς τῇ Ἀνασασίῳ, ὑπέγραψε τῇ ἑνωτικῇ Ζήνωνος.

Τῷ ς. ἔτει, Μακεδόνιος γνώμῃ τῶ βασιλέως ἑνώσει τὰ μοναστήρια τ βασιλέως ἐκκλησίν, ἀποχιδέντα ᾗ τὸ ἑνωτικὸν Ζήνωνος. ᾗ τὸς ἐκδημήντας ἐπισκόπας συναγαγὼν, τὰ ἐν Χαλκηδόνι καλῶς δογματισθέντα ἐγγράφως ἐβεβαίωσεν. Θεοδώριχος ὁ ῥ Ἄρρος ᾗχεν ἴσχυ ὀρθόδοξον, πάνυ ἀγαπώμενον ὑπ' αὐτῶ, μεταθέμενον, δὲ εἰς Ἀρειανισμὸν, χαλεπῶμεν Θεοδωρίχῳ Ἀρειανίζοντι, ἀπέτεμε ξίφει, εἰπών. εἰ τῇ Θεῷ τινὶ πίστιν οὐκ ἐφύλαξας, ἡμοὶ πῶς φυλάξεις;

Τῷ ι. ᾗ ια. ἔτει, γίγονε πάλιν Σαρακηνῶν ἐπιδρομὴ ἔν τι Φοινίαν ᾗ Συρίαν, ᾗ οἱ Βέλγαροι τῇ Ἰλλυρικῷ ᾗ τῇ Θρᾴκῃ ἐπιτρέχυσι.

Τῷ ιβ. ἔτει, ἀνῆνται ὁρὰς Ἀρέθαν Ἀνασάσιος· καὶ λοιπὸν πᾶσα ἡ Παλαιστίνη, ᾗ Ἀρραβία ᾗ Φοινίκη, πολλῆς γαλήνης ᾗ εἰρήνης ἀπήλαυσεν. ἐν Νεοκαισαρείᾳ δὲ μέλλοντος γίνεσθαι σεισμῶ, τρατιώτης ἐδείσας εἶδε δύο τρατιώτας ἐπ' αὐτὸν ἰόντας, ᾗ ὄπισθεν ἄλλον κράζοντα· φυλάξατε τὸν οἶκον ἐν ᾧ ἡ Θεία Γρηγορίου ἐστί. γενομένου δὲ τῦ σεισμῦ, τὸ πλεῖσον μέρος τῆς πόλεως ἐπτώθη, πλὴν τῦ ναῦ τῦ ἁγίου Γρηγορίου.

Τῷ ιδ. ἔτει πολλοὶ πόλεμοι μετ' Καβάδη γεγόνασι. πότε τῇ ἔτει ἱππικὴ γενομένη, ἀπᾴρια γίγονε τ δύο μερῶν, ᾗ πολλοὶ ἀπέθανον ἐξ ἀμφοτέρων· ἐν οἷς ᾗ ὁ υἱὸς τῦ βασιλέως, ὃν εἶχεν ὀνὸ παλλακῆς. σφόδρα οὖν λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς, πολλὰς ἐτιμωρήσατο. πότε τῇ ἔτει ἐχώνευσε πολλὰ χαλκουργήματα, ἐξ ὧν ἔστησε ἡ μέγας Κωνσταντῖνος, ἐ ἐποίησε τινὶ ἰδίαν φίλῃ, ᾗ ἔστησε εἰς κίονα τὸ Ταύρου. ἡ δὲ φρὴν ἐσώσα Θεοδοσίου τῦ μεγάλου, ἔπεσεν ἀπὸ τῦ σεισμῦ, καὶ συντρίβη. τότε ᾗ αὖθ τὶς χυμείας, ἐκ τ τῆς χύμης τεχνῶν δ' ὄφις ὢν ταῖς ἀπάταις ὀφθαλμαπλανήσας, ὑπεδείκνυον ἀργυροπράτας ᾗ ἑτέρους, χεῖρας ἐ πόδας ἀνδριάντων, ᾗ ἔπρα εἶδα χρυσᾶ, λέγων θησαυρὸν δ' ὀρύσσειν· ᾗ πολλὰς ἀπάτησας, εἰς πενίαν ἄνεγκε. φήμης δὲ περὶ αὐτῦ γενομένης, πραχθεὶς ἤχθη τῇ Ἀνασασίῳ. ὁ δὲ προσπύσσειν αὐτῷ χαλκοῦν ἵππον ὑλάχρυσον, ᾗ μαργαρίτ. ὃν λαβὼν ὁ βασιλεὺς, ὄφιν· ὄντως σὺ, εἰ ᾗ πάντας ἠπάτησας, ἐμὲ οὐ ἀπατήσεις. καὶ ἐξώσασεν αὐτὸν εἰς τι φρύριον, ἔνθα ἐ τελευτᾷ.

Τῷ ις'. ἔτει, ἀνεθεὶς τ πολέμων, Μακεδόνιον τ πατριάρχην διαρρίψαι τ ὀρθὴν πίστιν ἐπεδείξατο. πολλοὶ δὲ τ ἐπισκόπων, Ἀνασασίῳ χαλεπούμενοι, τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ ἀπέπεμπον. Μαυρίκιος δέ τινα ζωγράφον Συροφοίνικα ἀπὸ Κυζίκου, Ἀνασάσιος ἤγαγεν, ἐν χήματι ἁγιοβυτίρου, ὃς εἰκόνα τ ἐκκλησιαστικῶν ἁγίων εἰκόνων ἐπάλμνει γράφας, ᾗ φασμικῶν ἐν τῇ Παλατίῳ, γνώμῃ τ βασιλέως, χαίροντι τὸς Μανιχαϊκὸς ὕδιν ᾗ ἔσης

Cedren.

buit. Quippe anno imperii ſui ſecundo A vi ſuam obligationem ab Euthymio repetiit.

Quinto anno, tyrannos opera Joannis Scythis domuit. Euthymio quoque epiſcopo, ſibi religionis cauſa adverſo, hæc nunciavit: Magnæ tuæ precationes amicos tuos ſuligine conſperſerunt. Eosdem epiſcopatu dejectum relegavit, epiſcoparui Macedonium præfecit. Hic in gratiam imperatoris Henoticum Zenonis ſubſcriptione ſua approbavit.

Anno vsis, Macedonius de ſententia Macedonius. Anaſtaſii unire conatus eſt monaſteria regiæ urbis, divulſa ab unione propter Henoticum Zenonis: & coactis qui in urbe tum peregrinabantur epiſcopis, Chalcedonenſis Concilii decreta ſcripto rata ſe B habere confirmavit. Theodoricus porro Aſer cum miniſtrum haberet ſibi perchario, & rectæ religionis profeſſorem, cum is in Domini gratiam a fide ad Arianiſmum ſe tranſtuliſſet, caput homini amputavit: quod diceret, eum qui Deo fidem non ſervaſſet, non facile ſibi fidelem fore.

Annis a & as, rurſum Saraceni in Phœniciam & Syriam, & Bulgari in Illyricum & Thraciam incurſiones fecerunt. Bulgari.

Anno ass, Anaſtaſius cum Arotha pacem componit: atque exinde in tota Palæſtina, Arabia & Phœnicia, alta pax ac tranquillitas fuit. Cum Neocæſareæ Neocæſarea immineret terræmotus, miles quidam iter C terræmotus. faciens, duos contra ſe ire milites vidit, aliumque a tergo clamantem: Abſtinete domo in qua eſt arca Gregorii. Eo terræmotu cum major urbis pars eſſet proſtrata, ædes S. Gregorii incolumis manſit.

Anno xise, Cabades Perſarum rex ſacta expeditione, Amida urbem oppugnat.

Anno xrv, crebro bellum eſt cum Cabade geſtum. Eodem anno cum ederetur equeſtre certamen, tumultuantibus partibus multi utrinque ſunt interfecti, interque eos Imperatoris ea pellice filius. cujus dolore percitus Imperator, multos ſupplicio affecit. Eodem anno multa ærea Conſtantini Magni opera conflavit, ſuamque ſtatuam inde confecit, & in columna D Tauri conſtituit. Nam quæ prius ibi poſita fuerat Theodoſii magni, ea terræmotu dejecta & comminuta fuit. Tunc etiam vir quidam ex eorum numero qui Alchymiſta. Chymicam artem profitentur, callidus Edit. Pariſ. oculos hominum impoſtura præſtringere, pag. 359. argenturiis aliiſque obtulit manus pedeſque ſtatuarum, & alia aurea, dicens ſe theſauros reperiſſe: multoſque ita deceptos ad paupertatem redegit. Fama aulgata, captus, & ad Anaſtaſium adductus, frænum equi ex ſolido auro conflatum, ac margaritis confertum obtulit. Sed Imperator fræno acE cepto: Ut omnes, inquit, fefellerit, me profecto non decipies. ſtatimque hominem in caſtellum quoddam relegavit, in quo is periit.

Anno xvi, bellis exoneratus, conatus eſt Macedonium epiſcopum a recta fide avertere. Multi tum Epiſcopi in gratiam Anaſtaſii Chalcedonenſe Concilium impugnaaeruot. Adduxit etiam Anaſtaſius Cyzico pictorem quemdam Syroperſam, habitu presbyteri, qui io regia juſſu Imperatoris (nam is Maoi- Anaſtaſii impietas.

chaicis nugis delectabatur) quædam monſtroſa & ab imaginibus eccleſiaſticis aliena pingeret. Ob id magna populi eſt coorta ſeditio. Cæterum Macedonius tantum abfuit ut Aſcholii injuriam perſequeretur, a quo ſtricto gladio fuerat inimicorum ſuorum inſtinctu petitus, at menſtruam ei porro annonam conſtituerit. Erat enim vir manſuetus. Atque eodem recens modo ſacrilegum tractaverat. Duobus epiſcopis de fide altercantibus, orthodoxo & Ariano, cum hic differendi facultate polleret, ille pietate & fide fretus hanc Ariano conditionem tulit, ut omiſſa diſputatione in ignem ſeſe darent: itaque uter ipſorum pietate præſtaret, notum fieret. Recuſante Ariano, ipſe intravit ignem, & ſtans in medio eius verba ad multitudinem fecit, Deo ipſum incolumem conſervante.

Daras. Anno ατρι, Anaſtaſius Daras, caſtrum Meſopotamiæ magnum atque validum, in finibus Romani ac Perſici imperii, munit: extruxitque ibi templum, & horrea, & ciſternas, & roſtra, ac duo publica balnea. Loco urbis privilegia dedit, & eam Anaſtaſiopolin nominavit.

Anaſtaſiopolis. Anno κκ, Deuterius epiſcopus Arianorum quemdam omine Barbarum baptizans, auſus eſt contra inſtitutum Domini ſic dicere: baptizatur Barbarus in nomen Patris, per Filium, in Spiritu ſancto. ad quæ verba ſtatim exſiccatum eſt baptiſmi lavacrum. & Barbarus territus fugit, miraculumque omnibus expoſuit. His annis hæretici cum Anaſtaſio Macedonium epiſcopum orthodoxum Conſtantinopolis adorti ſunt, eſtque hic ab Imperatore relegatus Euchaita: & pro eo ſubſtitutus flagitioſus ille Timotheus, qui Litroboles & Celon cognominatur. *Edit. Paris. pag 360.*

Anno ααιι, Imperator & Timotheus iſte multa mala iis intulerunt, qui pro Macedonio & Chalcedonenſi Concilio propugnabant. Et Anaſtaſius, ita perſuaſus a Severo qui ab hæreſi Acephalorum erat, volens ſanctiſſimo carmini apponere hæc verba, Qui crucifixus es pro nobis, Logothetam & præfectum urbis juſſit conſcenſo ſuggeſto ea proclamare. Ob hoc factum populus ſeditione excitata, alium Imperatorem poſcere, ipſum contumeliis & convitiis exagitare, multas domos incendere: monachum Io manſione S. Philippi, prope ciſternam S. Mocii, incluſum, quod Imperatori is charus erat, necaſſe, eaniteque ejus haſtæ præfixo clamare, Hic eſt amicus hoſti ſanctæ Trinitatis: & monachum, quam Imperator maximi faciebat, jugulare: cadaver utrumque rapetare, & in Studii manſione cremare. His perterritus Imperator, hæreſis aliquantiſper deſiit. Eodem anno, cum Alamundarus Saracenorum princeps Dei providentia baptizatus ab orthodoxis eſſet, impius Severus duos ad eum mittit epiſcopos, qui eum labe ſuæ hæreſeos inficerent. quos ille admirabili commento refutavit. dixit enim iis, eo ipſo die ſibi litteras de morte Michaelis angelorum principis eſſe allatas. Cumque reſponderent, nullo eum modo potuiſſe mori: Quomodo autem, ait, mundus Deus potuit crucifigi, quod vos affirmatis? & Chriſtus non conſtitit ex duabus naturis? cum ne angelus quidem moriatur. Ita cum dedecore Severiani illi diſ-

Tumultus ob religionem.

Alamundarus Severianos refellit.

τῶ λαῶ γέγονε μεγάλη. Ἀχόλιον δέ τινα ὁ Μακεδόνιος ἐν ἐχθρᾳ φονικῇ συστάμενον αὐτῶ μάχαιραν, ἐξ ὑποβολῆς τῆ ἐχθρωνύντων αὐτῶ, τοῦτον ἀπέχειν τῆ μνησικακῆσαι, ὥστε καὶ μισθοῖς αὐτῆ αὐτὸς προσέταξε λαβεῖν. φαῦλος δὲ ἦν ὁ ἀνὴρ. τὸν δὲ σφάλωνα ἐς εἰρηνοῦλίαν ἐφαλε. δύο τινῶν ἀμφισβητούντων ἐπισκόπων περὶ πίστεως, Ὀρθοδόξου & Ἀρειανῆ ἑλληνιστῆ ὄντος, τῶ δὲ Ὀρθοδόξου δίκαιος ἦ πίστει, ὁ ὀρθόδοξος προῆκεν, ὥστε ἀφιμένους τῆ λόγων εἰς πῦρ εἰσελθεῖν, ἦ οὗτω διεχθῆναι τὸν δίκαιον. τῶ δὲ Ἀρειανῶ τοῦτο παραιτησαμένω, αὐτὸς εἰσῆλθε· καὶ ἐν μέσῳ τῶ πυρὸς ἱστάμενος, διελέγετο πᾶσιν, ἀβλαβὴς ὑπὸ τῶ Θεοῦ φυλαττόμενος.

Τῶ ιζ'. ἔτει ἐπεί χιστο τὸ Δαρᾶς, χωρίον ὂν ἦ Μεσοποταμίας μέγα ἦ ὄχυρὸν, μέσον τῶν ὅρων κείμενον Ρωμαίων τε ἦ Περσῶν· ἔκτισεν ἐκκλησίαν, ἦ ὡρεῖα, ἦ κιστέρνας, καὶ ἐμβόλους, καὶ δύο δημόσια λουτρὰ, ἐνομάσας αὐτὸ Ἀναστασούπολιν, ἦ ἔδωκεν αὐτῆ δίκαια πόλεως.

Τῶ κ'. ἔτει, Δώριος ὁ ἐπίσκοπος τῆ Ἀρειανῶν, βαπτίζων τινὰ Βάρβαρον λεγόμενον, παρὰ τὸ διατεταγμένον παράδοσιν ἐποίησεν εἰπεῖν· βαπτίζεται Βάρβαρος εἰς ὄνομα Πατρὸς, δι' υἱοῦ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι. ἐξ οὗ ἐξηράνθη ἡ κολυμβήθρα· ὁ δὲ Βάρβαρος ἔμφοβος γενόμενος, ἔφυγε, ἦ πᾶσιν ἐγνώσθη τὸ θαῦμα. ἐν τούτοις τοῖς ἔτεσιν, ἀφ' ἧ αἱρετιῶν μὴ Ἀναστάσιος τῶ βασιλέως κατὰ Μακεδονίου τῶ ὀρθοδόξου Κωνσταντινοπόλεως ἐπισκόπου ἔστασις γέγονεν. ὑφ' οὗ καὶ ἐξορίζεται Μακεδόνιος εἰς Εὐχάϊτα, καὶ εἰσάγεται ὁ ἀλιτήριος Τιμόθεος, ὁ λεγόμενος Λιτροβόλης· καὶ Κήλων.

Τῶ κβ'. ἔτει, Ἀναστάσιος ὁ παράνομος βασιλεύς, καὶ Τιμόθεος ὁ αὐτῆς ἐπίσκοπος Κωνσταντινοπόλεως, πολλὰ κακὰ τοῖς ὑπὲρ τῶ θεσμοῦ Μακεδονίου ἦ τῶν συνόδων ἀγωνιζομένοις ἐνεδείξατο. βληθεὶς δὲ ὁ Ἀναστάσιος πρεσβῦται εἰς τὸ τεσσάρων, τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, πεισθεμένος Σεβήρῳ τῆ ἀκεφάλῳ, ἦ λογοθέτην ἦ ἔπαρχον ἐκ τῆ ἅμβωνος ἀναβίβαστε τοῦτο ἐκφωνῆσαι. διὸ γέγονε δημοτικὴ στάσις, ἄλλον βασιλέα ἐπιβοωμένων. ἐμπρησάντες πολλοὺς οἴκους, ἦ τὸ βασιλέα ὑβρίσαντες, ἦλθον εἰς τὸ μοναστήριον τῶ ἁγίου Φιλίππου, πλησίον ἦ κιστέρνης τῆ ἁγίου Μωκίου, ἔνθα ἦν ἐγκλείστος φίλος τῶ βασιλέως· καὶ τοῦτον φονεύσαντες ὡς ὑπὸ τῆ βασιλέως ἀγαπώμενον, ἦ ἀσφαλῶς αὐτῆ ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσαντες ἐπάραζον, ὅτι ἐστὶν ὁ φίλος τῆ ἐχθρῶ τῆ ἁγίας Τριάδος. ἀλλὰ ἦ γυμνὸν ἐγκλείστον, εἰς ὃν πολλὴν πίστιν εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀκλόητος, ἔσωμα ἀμφοτέρως, ἦ ἐν τῆ μονῆ τῆ Στουδίου ἔκαυσαν. ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς φοβηθεὶς, ἐπαύσατο φῶς βραχὺ ἦ αἱρέσεως. Τῶ αὐτῶ ἔτει, Ἀλαμουνδάρου τῆ φυλάρχου τῆ Σαρακηνῶν βαπτισθέντος Θεοῦ προνοίᾳ παρὰ τῆ ὀρθοδόξων, Σεβῆρος ὁ δυσσεβὴς δύο ἐπισκόπους ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν μεταδώσαι τῆ αὐτῆ. ὃς θαυμασίως ἤλεγξε βλασφημίᾳ τοιαύτῃ. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτούς· γράμματα (φησὶν) ἐδεξάμην σήμερον, ὅτι Μιχαὴλ ὁ Ἀρχάγγελος πέπτωκε. τῆ δὲ ἐπόντων, ἀδύνατον εἶναι τοῦτο. ἔφη πρὸς αὐτούς· ἦ πῶς Θεὸς γυμνὸς ἐσταυρώθη καθ' ἡμᾶς, ἦ ἀπέθανε, εἰ μὴ δύο φύσεων ὢν Χριστός, εἰ περ μηδὲ ἄγγελος ἀποθνήσκει, ἦ ὅτω μὴ αἱ-

χιώνες ἀνεχώρησαν οἱ τῶν Σεβήρου ἐπίσκοποι. Καβάδης δέ τινας τῶν ἐν Περσίδι Χριστιανῶν ἀγκυλοπλήκτοις, οἱ μηδὲν πώποτε πεπονθότες.

Τῷ αγ'. ἔτει, Βιτταλιανὸς παραλαβὼν πᾶσαν τὴν Θρᾴκην καὶ Σκυθίαν καὶ Μυσίαν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ πλῆθος Οὔννων καὶ Βυλγάρων, παρέλαβε καὶ πολλὰς πόλεις, Κύζικόν τε τὸν γραπτὸν Θρᾴκης, καὶ ὅλδι πραιδεύων ἅς Βυζαντίου. Ἀναστάσιος δὲ ὁ βασιλεὺς, πέμπει πρὸς αὐτὸν, ὁμόσας αὐτῷ τῷ συγκλήτῳ τὰς ἐξορκιδίτας ἀναπαλεῖσθαι, καὶ Μακεδόνιον καὶ Φλαβιανὸν ἀποκαθεῖναι τοὺς ἰδίους θρόνους, καὶ συνέδριον γενέσθαι ἐν Ἡρακλείᾳ, ἱρχομένου ἐκ τῆς Ρώμης. βεβαιωσάντων δὲ πάντων ταῦτα γενέσθαι, ὁ Βιτταλιανὸς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, γενομένης εἰρήνης. ἐλθόντων δὲ ἐπισκόπων ἐν Ἡρακλείᾳ ὡσεὶ ἑξηκοσίων ἐν ἱερῷ τινὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὁ ἀσεβὴς βασιλεὺς παραβὰς τὰς συνθήκας μετὰ τῆς Τιμοθέου ἐπισκόπου Κωνσταντινοπόλεως, πάνυ ἐπέταιξεν, καὶ ἀνεχώρησεν ἄπρακτος.

Τῷ αδ'. ἔτει ὁ Βιτταλιανὸς ἀγανακτήσας κατὰ Ἀναστασίου, ἐξ ἧς ἐπεπορεύετο, πολλὰ κακὰ τοῖς τραπεζίοις Ἀναστασίου καὶ τῇ λοιπῇ πολιτείᾳ ἐπεδείκνυτο, ἁρπάζων καὶ ἀφοπλίζων, καὶ τέλος πρὸς ὕβριν ἴκασεν τραπεζίτας μιᾶς φόλεως πιπράσκων.

Τῷ αε'. ἔτει, Οὖννοι οἱ λεγόμενοι Σαβῆρ, τὰς Κασπίας πύλας περάσαντες, τὴν Ἀρμενίαν ἐξέδραμον, Καππαδοκίαν τε καὶ Γαλατίαν καὶ Πόντον λυμαζόμενοι, ὡς καὶ τὰ Εὐχάϊτα μικρὸν περαιοῦσθαι. ὅθεν καὶ φυγὼν ὁ ἱερὸς Μακεδόνιος χιδὸν κινδυνεύων, εἰς Γάγγρας διεσώθη. ἅπερ μαθὼν Ἀνασάσιος, πικρῶς αὐτὸν ἐκέλευσε φρουρεῖσθαι, πέμψας ὡς φασὶν) καὶ τὸν ἀναιρήσοντα αὐτόν. πλειωθεὶς δὲ Γάγγρας, ἀπεθάνε τῇ πρὸ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλινίκου πολλὰς ἡμέρας ἐπιπλῶν. μέλλοντος δὲ αὐτὸν ἐν τῇ σοφῷ τίθεσθαι, ἁρπασθεὶς δεξιὰν χεῖρα, κατεσφραγίσατο τῷ σταυρῷ, καὶ ὕπω κατετέθη. καὶ Θεοδώρῳ δέ τινι τῶν συνόντων εἶπεν ἐν ὁράματι. ἐκλαβοῦ, καὶ ἄπελθε, καὶ ἐπανάγωθι Ἀνασασίῳ λέγων. ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς πατέρας μου, ὧν τὴν πίστιν ἐτηρησα. καὶ πάσομαι δὲ ἀκλὼν τὸν διαπορεύμενόν με, ἄχρις οὗ ἔλθῃς, καὶ εἰς δίκλιν εἰσέλθωμεν. πάνυ τῇ ἔτει Ἀλεξανδρεῖς πλεῖστοι, ἄνδρες ἐ γυναῖκες καὶ παιδία, δεινῶς πληγέντες ὑπὸ δαιμόνων, ἀθρόως ὑλάττουσι. καθ' ὕπνους δέ τις εἶδε τινὰ φοβερὸν λέγοντα, ὅτι δεῖ τοὺς ἀναθεματισμοὺς τῆς συνόδου πάντας πάσχειν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει Ἀριάδνη ἡ βασιλὶς ἐτελεύτησεν. ἐπίσκοπον δέ τινα Οὐνιάνδον λεγόμενον, ἀκούσας ὁ μακρὸς Ἀνασάσιος ὡς αὐχῶν ἐξελίσσεται, καὶ πάντας ἐπιτρομίζει τοὺς τῇ δόγματι αὐτοῦ προσανέχοντας, προσκαλεσάμενος ἔφη· γνοῦ τῆς ἐμῆς μοίρας, θαυμασιώτατε, καὶ πᾶν ὅπερ αἰτήσεις παρ' ἡμῶν λήψῃ πάσχεσα. ὁ δὲ φησὶ αὐτῷ· Εὐ μᾶλλον τῆς ὀρθοδόξου μοίρας γενοῦ, καὶ μὴ τῇ δόξῃ τῇ ἀσεβῶν Σεβήρου καὶ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου ὑπόμνος, πληροφορήσεις τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐφράξατο ἐ χλαμύδος τὸ βασιλέως, λέγων· ὧν τὰ ἱμάτιον ὑδαμῶς εἰς ᾅδου συγκαταβυσιτιάσει σοι, βασιλεῦ, ἀλλὰ μόνη ἡ θεοσέβεια καὶ ἀρετῶν κτῆσις. ἄφες τοῖς ἐκκλησίαν, ἣν ὁ Χριστὸς ἐξ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐξηγόρασεν. ἀμαθὴς εἶ, καὶ ἀσυλλόγιστος, ὑδὲ τῇ τῆς ἐκκλησίας δογμάτων ἀκριβῶς ἐπίσασαι, ἀλλ' ἢ πλάνως καὶ βωμολοχίως μορμολύττῃ τοὺς ἄρρενας. Ἀρκῶ, βασιλεὺς ὢν, εἰς

cesserunt. Cabades autem quosdam in Perside Christianos uncis gladiis cum concidisset, ii nihilo secius postmodo obambulaverunt.

Anno xaiii, Vitalianus occupata universa Thracia, Scythia & Mysia, ducens secum Hunnorum & Bulgarorum agmen, multas urbes, & Cyzillum quoque Thraciæ præfectum cepit, ac prædando Constantinopolin, usque processit. Tum Anastasius rebus suis deploratis, pacem per legatos petit, jurans una cum senatu se legatos revocaturum, Macedonio ac Flaviano suos episcopatus redditurum, Concilium Heracleæ actum evocato etiam Papa Romano. Cum in has conditionea esset ab omnibus consensum, Vitalianus pace facta domum redijt. Sed cum circiter cc episcopi ex diversis partibus Heracleam convenissent, Imperator impius violatis pactis, adjutore Timotheo Constantinopolitano episcopo, iis illusit: atque ii re nulla confecta discesserunt. 143 Vitaliani seditio.

Anno xaiv, Vitalianus Anastasio ob perjurium iratus, exercitua ejus & rempublicam multis damnis affecit. nam & prædabatur, & milites captos exarmabat, tandemque contumeliæ causa singulis obolis eos divendebat. *Edit. Paris. pag. 361.*

Anno xxv, Hunni, qui appellantur Saberi, Caspiis portis egressi, Armeniam, Cappadociam, Galatiam, & Pontum incursionibus vexarunt: parumque absuit quin Euchaita etiam in suam potestatem redigerent. Macedonius quidem jam pene siculo proximus, inde profugit, & Gangram pervenit, Anastasius de hoc certior factus, jussit eum rigide ibi custodiri, missoque etiam (ita ajunt) percussore. Sed Macedonius Gangræ mortuus, in æde martyris Callinici humatus est, multosque a morte sua morbis liberavit. Cum jam esset in sepulcro condendus, antequam id fieret, sublata dextra manu Crucis signo sepulcrum obsignavit. Idem Theodoro cuidam suorum familiarium per visionem dixit: Excipe hæc, & abi atque Anastasio recita. Ego quidem Macedonius abeo ad patres meos, in quorum fide perstiti: interim tamen semper Dominum interpellabo, dum tu quoque venias, & causa nostra discepetetur. Eodem anno Alexandreæ viri plurimi, itemque mulieres & pueri, graviter a dæmonibus verberati, assidua latrabant. in somnis autem cuidam terribilis quidam apparuit, dicens, civibus hæc ob damnationes in concilium editas accidere. Eodem anno decessit Ariadna Augusta. Impurus autem Anastasius episcopum quemdam Oeniandum audiens dissertum admodum esse, & qui ora omnibus sententiæ detegeret, Deo asserioribus obturaret: eum ad se vocatum hortatus est, ut ad suam factionem desciscceret, pollicens eum quidquid petiisset illico accepturum. Cui episcopus: Tu, inquit, potius ad orthodoxos transi: ne, dum opiniones impiorum hominum Severi, Eutychis & Dioscori amplectetis, æterno igni addicaris. Simulque apprehendens Imperatoris chlamydem: Hæc, ait, vestis nequaquam re post mortem sequetur, o Imperator: sed sola comitabitur te pietas, ac virtutum habitus. Missam fac ecclesiam, quam Christus suo redemit sanguine. Indoctus es, & ratiocinandi ignarus, neque ullum ecclesiæ decretum perfecte intelligis: tantum impostoris & scurrilibus calumniis fatuos terres. Satis tibi sit dignitatis, quod Imperator es: antistites ecclesiæ vexare noli. Ad hæc Imperator Hunnorum empno. Macedonii exitus. Episcopi liberatus.

pudore ſuffuſus, obmutuit. Pauperrimus autem eum eſſet ille epiſcopus, re obolum quidem ab Imperatore voluit accipere: adeo liber erat, & ſolius in Deum fidei ne pietatis rationem habens.

Dæmones a Chriſtianis fugati. *Edit. Pariſ. pag. 362.*

Caſtrum eſt in Perſarum atque Indorum confinio, nomine Tzudader, in quo multum pecuniæ, margaritarum, & lapidum pretioſorum repoſitum, a dæmonibus aſſervabatur. Cabades ea re percepta, caſtrum occupare eſt annixus. cumque ei a dæmonibus obſiſteretur, omnibus & Magorum, & mox Judæorum tentatis artibus, impos propoſiti fuit. Ergo cum ei perſuaſum eſſet, Chriſtianorum ad Deum precibus eo ſe potiri poſſe: hoc a quodam epiſcopo Chriſtianorum *Io* Perſide agentium contendit. Is ſynaxi ecacta, eum divinis myſteriis communicaſſet, ad locum accedens, dæmonas ibi morantes exegit, caſtrumque Cabadæ nullo labore occupandum tradidit. Quo miraculo Cabades attonitus, primum in confeſſu locum epiſcopo ei tribuit, quem haſtenus Manichæi & Judæi tenuerant: liberam quoque poteſtatem fecit iis qui baptizari vellent.

Mors Anaſtaſii.

Anaſtaſius vero paulo ante quam moreretur, delatis ad ipſum inſidiarum ſibi factarum indiciis, multos corripi atque interfici juſſit. In captis fuerunt etiam Juſtinus & Juſtinianus. Quos cum necare ſtatuiſſet, terribilis quidam ei in ſomnis adſtitit, ita dicens: Tibi quidem, o Imperator, permiſſum eſt reliquos inſidiatores tollere: a Juſtino autem & Juſtiniano maleficium omne abſtine. nam non licebit te eis, utcumque velis, male facere. Cumque Anaſtaſius diceret, eos reos eſſe læſæ Imperatoriæ majeſtatis: reſpondit ille, Eſſe eos vaſa conſilio providentiæ divinæ exequendo apta, & utrumque ſuo tempore Deo operam navaturum. Atque hos quidem duos Anaſtaſius crimine abſolvit: inſonium vero ſuo tempore exitus comprobavit. uterque enim eorum poſt Anaſtaſii mortem Imperio functus eſt.

Annus XXVII, apparuit Anaſtaſio per inſomnium vir terribilis, codicem geſtans: quem is cum aperuiſſet, & nomeo Imperatoris Io eo invenſſet, ait illi: Ecce ob perverſitatem fidei tuæ, de vita tua annos XIV deleo. ſimulque eos expunxit. Somno ſolutus Anaſtaſius, inſomnium id Amantio præpoſito ad ſe vocato expoſuit. atque is: Ego etiam, inquit, imaginatus ſum, cum adſtarem majeſtati tuæ, veniſſe magnum porcum, qui me veſte arreptum in terram proſtraverit, atque devoraverit. Deinde Proclus inſomniorum conjector advenit, pronunciavitque, utrumque paulo poſt vita defuncturum. Sed Anaſtaſius, cum oraculo edoctus eſſet, igne ſibi perendum fore, ciſternam in Palatio quæ Frigida dicitur, multis meatibus aperuit, quorum cuique cadus appoſitus eſſet: conans hoc pacto oraculum irrirum reddere. Verum id abs te ſuit: Fulmine enim divinitus eſt ictus. Cadaver ejus in ſano Apoſtolorum depoſitum eſt, in ciſta Aquynciana, juxta Ariadnæ uxoris corpus, quæ ante ipſum e viris exceſſerat. Is Anaſtaſius fertur Chryſargyri tributi tabulas combuſſiſſe.

pag. 363.

Juſtinus Magnus Imperator Romanorum fuit annos IX. vir pius, ſenex ac

A τὸν ἀξίωμα· ᾧ πᾶς τις ἐκκλησιῶν ἐφεστὼς μὴ κόλαζε, ἀλλὰ καταγνώσθω, ᾧ ἔμενεν ἄφωνος. ὁ δὲ γε σοφὸς ἐπίσκοπος πεῖσαι ὢν, μὰ ὀβολὸν παρὰ τοῦ βασιλέως λαβεῖν ἔως ἀβόλου. ὅπως δὲ ἐλεύθερος, ᾧ μόνης τῆς εἰς Θεὸν πίστεως ἐν δυσεβείας πειρώμενος.

Μεταξὺ Ἰνδῶν ᾧ Περσῶν κάστρον ἐστὶν, ὀνομαζόμενον Τζυδάδερ, ἐν ᾧ πολλὰ χρήματα ᾧ μαργαρίται ᾧ λίθοι τίμιοι ἀποκείμενοι ἦσαν, ᾧ ὑπὸ δαιμόνων ἐφυλάττοντο. τοῦτο Καβάδης μαθὼν, ἐζήτει λαβεῖν. ᾗ ὑπὸ τῶν δαιμόνων κωλυόμενος, κἀκεῖ πλεῖστ παρ' αὐτοῦ μάγων πᾶσαν ἐπίνοιαν, ἔπειτα ᾧ Ἰουδαίων· ᾧ τῶν σοφῶν ἀπουγχάνει. πειθεὶς δὲ, ὡς πρὸς τὸν Θεὸν δίκης τῶν Χριστιανῶν τοῦτο πεφύκασι, ἐπίσκοπόν τινα Χριστιανὸν ἀπὸ Περσίδι περὶ τούτου παρακάλεσεν. B ὃς συνάξιν ἐπιτελέσας, ᾧ τῷ Θείων μυστηρίων μεταλαβὼν, προσελθὼν τῷ τόπῳ, τοὺς ἐκεῖσε δαίμονας ἐξέδιωξε, ᾧ τῇ Καβάδῃ τὸ κάστρον ἀπόνως παρέδωκεν. ἐν τούτῳ Καβάδης καταπλαγείς, φιλοτιμοτέρᾳ τὸν ἐπίσκοπον ἐτίμησεν, ὥς τότε Μανιχαίων ᾧ Ἰουδαίων φρονοῦντες· ᾧ ἄδειαν παρέχει τοῖς βουλομένοις βαπτίζεσθαι.

Πρὸ μικροῦ δὲ τῆς τελευτῆς Ἀναστασίου, ἐπιβουλῆς αὐτῷ μεμυθεύσης, συνέχει πολλοὺς, ᾧ ἀπώλεσεν· ἐν οἷς ᾧ Ἰουστῖνον ὅν, ᾧ Ἰουστινιανόν. μέλλων οὖν ἐξαφανίζειν τοὺς ἄνδρας, παρέστη αὐτῷ τις κατ' ὄναρ φοβερὸς λέγων· τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν ἐπιβούλων, ὦ βασιλεῦ, συγχωρήθη σοι ἀφανίσαι· Ἰουστῖνον δὲ ἐ Ἰουστινιανὸν μηδαμῶς ἀδικήσῃς. οὐδὲ γὰρ θέλων δυνήσῃ. τὸ δὲ φήσαντος, ὅτι καθυποτάσσει εἰσὶν ὑποβεβλημένοι βασιλικῇ· ἴφη πρὸς αὐτὸν· σοφὴν ἐστὶ χωρητικὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βουλῆς τε ἐ προνοίας, ᾧ μέλλουσιν ὑπουργῆσαι τῷ Θεῷ ἴσασε ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. καὶ δὴ ἀφῆκεν αὐτοὺς ἀμφοτέρους Ἀναστάσιος τὸ τῆς καθοσιώσεως ἐγκλημα. συνέβη δὲ πάντα γενέσθαι, καθὼς ὁ φανεὶς ἀπεφθέγξατο· μετὰ γὰρ ἓ πολλοῦ Ἀναστασίου, ἀμφότεροι κατὰ καιρὸς αὐτῶν ἐβασίλευσαν.

Τῷ κζ'. ἔτει, Ἀναστάσιος εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα φοβερὸν, βαστάζοντα κώδικα. ἐν ἀναπτύξας, ᾧ ἰδὼν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῆ βασιλέως, εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐξ τοῦ κακοπιστίαν σου, ἀπαλείφω πεπαρεσκαίδεκα ἔτη. ᾗ D ἀπέλειψεν αὐτά· διόπερ δὲ, φοβηθεὶς Ἀμάντιον τὸν ἀρχιτέκτονα, ᾧ εἶπεν αὐτῷ τὸ ὅραμα. ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι κἀγὼ ἐθεασάμην, ὅτι πλεῖστα μου τῆ κρέας σου, χοῖρος μέγας ἐλθὼν, ᾧ δρεξάμενός μου τῆς χλαίνης, καπερρᾶξέ με εἰς τοῦ γοῦ, ἐ ἀπέλωσεν. ἐλθόντος δὲ τὸ ἀπορρήτου Πρόκλου, ἤκουσαν, ὅτι ᾗ ἀμφότεροι μετ' ὀ πολὺ τελευτᾶν. ἐπεὶ δὲ κεχρημάτικε ἐξ πυρὸς αὐτὸν τοῦ ἀμείλικτον αὐτῷ ψυχῷ ἀπορρᾶξαι, τοῦ ἐν τῇ Παλατίῳ κιστέρνᾳ ἐ λεγομένου ψυχρὰν εἰς πολλὰ σώματα διανοίξας, ἐ πάσσας ἐν ἑκάστῳ παραθεὶς, ἐαν δυνηθῇ τοιοῦτον πρᾶξαι αὐτῷ ἀφορισμὸν ψῆφον ἀποδεῖξαι. ἀλλ' ἐματαιώθη E ἐξ κενῆς ὁ δείλαιος. ᾗ ἐξ Θείου σκηπτοῦ κεραυνωθείς, ἐμβρόντητος γέγονε. ἐτάφη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐν λάρνακι Ἀχωτιανῇ, μετ' Ἀριάδνης γυναικὸς αὐτοῦ προπλησθέντος. ὅτος λέγεται καῦσαι ᾗ τὰ βιβλία τῶ Χρυσαργύρου.

Ἰουστῖνος ὁ μέγας βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἔτη Θ'. ἔτος ὢν δυσιβὴς ἀνὴρ, σφριβύτης ἐ πολύπειρος,

ἀπὸ στρατιωτῶν ἀρξάμενος, ἐξ ἧς τῆς συγκλήτου προ-
κόψας, Ἰλλυριὸς τὴν γένεσιν. οἱ δὲ Θρᾷκα τὸν λέγου-
σιν εἶναι. ἦν δὲ τὸ σῶμα μεσόλιξ, ὀρθὸς τὰς ὦμους
καὶ τὰ στέρνα, πολύς. ἐπύθετο δὲ τὴν προσώπην αὐ-
τοῦ ἱλαρόν, βλοσυρῷ ἔοικε, καὶ πλατεῖ. ἔτος πᾶσιν
ἄρτιος ἐδείκνυτο, ζηλωτὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ἐν
τοῖς πολέμοις μεγάλως διέφερεν. σύμβιον δὲ ἔσχεν
Λαππικίαν, ἐστέφανον μίτρᾳ Αὐγούσαν, ἣν οἱ δῆμοι στεφανον-
μίτρᾳ Εὐφημίαν ἐκάλεσαν. τότε τῇ Ἰουστίνῳ Εὐλά-
λιός τις, ἀπὸ πλουσίων γενόμενος πένης, ἐν τῇ μέλ-
λειν αὐτὸν ἀποβιώσειν, ἔγραψεν ἐκδικήσας κληρο-
νόμον Ἰουστῖνον, παραλελοιπὼς οὗτι τοῖς τρισὶ αὐτοῦ
θυγατράσι μικρὰς καταλειφθείσας ἀναθρέψαι, καὶ
ἀποδοῦναι τὰ βασιλέα, ἐξ πάντα αὐτῷ τὰ χρέα
ἀποδοῦναι τοῖς χρεωστοῦσιν, ἐκ τὰ γραμματεῖα
ἀναρρῆξαι. ἅπερ βασιλικῶς πάντα Ἰουστῖνος ἐπλήρωσε, καταπλαγεὶς ἐν τούτῳ πάντα ἀνθρώπου τὸν
ἀκούσαντα. Βιταλιανὸς δὲ ὁ στρατηγήσας σφόδρα ὠ-
φελήθη τῆς βασιλέως. ὀρθόδοξος δὲ ὤν, Σαβῖνον
μόσαν καθαιρεθῆναι. ἅπερ μαθὼν ἐκεῖνος, φεύ-
γει σὺν Ἰουλιανῷ τῇ Ἁλικαρνασσῷ· ἐξ εἰς Αἴγυπτον
ἀπελθόντες, ἐξ τὸν περὶ φθορᾶς καὶ ἀφθάρτου λό-
γον κινήσαντες, πάντων ἐπάραξαν, Διοσκόρου ἐπι-
σκοποῦντος Ἀλεξανδρείας. ἐπισκόπων δὲ ὑπὸ Ῥώ-
μης ἐλθόντων δὲ Ὁρμίσδου ἐπισκόπου Ῥώμης, τῇ
Βιταλιανοῦ σπουδῇ, ἐπὶ ζώντος Ἰωάννου τοῦ Καππα-
δόκου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τῶν ἁγίων ἐν
Χαλκηδόνι πατέρων συνόδου περὶ τῆς ἁλώσεως τοῦ
συνόδους, τῆς διπτύχους συνόπτεως. Σεβῖνος δὲ τῶν
δυσεβῶν ἰαπόδων γεγονὼς, Παῦλος ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ ξενοδόχος τῷ Εὐβούλου.
ὁ δὲ βασιλεὺς Ξενάϊας, τὸν ἐξ Φιλόξενον, ἐπισκοπον Ἱεραπόλεως, Μανιχαίου φρονα ὄντα, ἐξ Πέτρον
Ἀπαμείας, ἐξόρισεν σὺν πᾶσι τοῖς μετέχουσι τῆς λώβης αὐτῶν, Ἀμάντιον δὲ τὸν πραιπόσιτον, μὴ ἐξ ἄλ-
λων τινῶν, τυραννίδα μελετήσαντας ἀνεῖλεν· ἀνεκαλέσατο δὲ ἐξ πάντας τοὺς ἀδίκως ὑπὸ Ἀναστασίου ἐξορισθέντας.

Τῷ δ'. αὐτῷ ἔτει ἑώρα ἀστὴρ ἐν τῇ ἀνατολῇ κομήτης, ὃς εἶχεν ἀκτῖνας ἐκπεμπούσας ἐπὶ τὰ κάτω αὐγάς, ἅς ἔλεγον πωγωνίαν εἶναι. εἶχε δὲ ἀκτῖνα ῥάβδου
ἐπὶ δύσιν. τῇ δ' αὐτῷ ἔτει ἐδαμοκράτει τὸ Βένετον μέρος, ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι πραχὰς ποιοῦντες, ἐξ
φόνος πολλούς. ἦλθε δὲ τὸ καλὸν τὰς ἀταξίας ὑπὸ Ἀντιοχείας. ἐν μόνον τοὺς ἀπαντῶντας πρασίους ἔσφαζον, ἀλλὰ ἐξ τοὺς κατ' οἶκον κρυπτομένους, μὴ δυναμένων τῇ
ἀρχόντων ποιῆσαι ἐκδίκησιν. πάντα ἐπράττετο ἐως ἐξ ἑαυτῶν Ἰουστῖνος.

Τῷ γ'. ἔτει, Ἰουστῖνος μετὰ Καβάδου τὸν τῶν Περσῶν βασιλέως εἰράνην ποιήσας, τὰ περὶ τὰς πίστεως διορθοῦ ἐπιτέλεζε.

Τῷ δ'. ἔτει, τὸ Δυρράχιον ὑπὸ Θευμελίας ἐπαθε, ἐξ ὑπὸς Ἑλλάδος Κόρινθος· ἃς μεγάλως ἀνενώσατο ὁ βασιλεύς, ἐξ ἐφιλοτιμήσατο.

Τῷ ε'. ἔτει, Τζάθος ὁ τῆ Λαζῶν βασιλεὺς ἀποστήσας τῆς τῆ Περσῶν βασιλείας, ἦλθε πρὸς Ἰουστῖνον εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐξ παρεκάλεσε γενέσθαι Χριστιανὸν, ἐξ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγορεθῆναι βασιλέα τῆ Λαζῶν. ὁ δὲ μετὰ χαρᾶς ἐποίησε, καὶ υἱὸν ἀνηγόρευσε, ἐξ γυναῖκα ὠγετὸ Ῥωμαίαν δέδωκεν. ἦν ἐξ

A multiplici peritia prædictus. A militari ordine usque ad senatoriam dignitatem pervenerat. Patria fuit Illyricus, quamquam alii Thracem fuisse affirmant. Corporis statura fuit mediocri, latis humeris & pectore canus, facie truci ac lata, & rubore infecta. Optimum se omnibus demonstravit, cum & ortodnaæ Fidei studeret, & bellis magnam gloriam paratet. Conjugem suam Lappiciam diademate ornatam, Augustam creavit: quam coronatam populus Euphemiam mutato nomine appellavit. Hunc Justinum Eulalius quidam, de divite pauper factus moriturus hæredem testamento nominavit: jussitque tribus suis filiabus, quas parvulas relinquebat, educationem eam ac dotem præ-
B bere, omnia sua debita creditoribus persolvere, & ab iis syngraphas suas redimere. Quæ omnia Justinus regia munificentia perfecit, magna omnium qui rei famam percipiebant admiratione. Usus est Justinus admodum familiariter Vitaliano, qui, ut erat orthodoxus, apud Imperatorem instabat, uti Severus dejiceretur. At Severus hoc sentiens, cum Juliano Halicarnassi episcopo ausugit: delatique in Ægyptum disputatione de interitus exper-
144 te & interitui nbnoxio prolata, turbas ibi dederunt. Erat tum Alexandreæ Chalcedonen. Synodus approbata. episcopus Dioscorus. Cum vero Roma ab Hormisda missi episcopi Constantinopolin venissent, Vitaliani studio effectum est, ut sacrum Concilium Chal-
C cedone habitum, reliquis tribus in Ecclesiasticos commentatios adscriberetur, Joanne Cappadoce episcopatum Constantinopolitanum adhuc gerente. Severo amoto, Paulus electus est ad episcopatum Antiocheæ gerendum, qui prius Eubuliano xenodochio præfuerat. Justinus porro Xenajam, qui & Philoxenus dicitur, episcopum Hierapolis, Manichæorum opiniones sectantem, & Petrum Apameæ episcopum, omnesque eorum sectatores relegavit. Amantium præpositum, aliosque nonnullos, ob affectatam tyrannidem necavit. Revocavit etiam omnes quos Anastasius injuste extorres egerat.

Eodem anno cometa in Oriente visus Cometa. est, radios deorsum emittens, quem Edit. Paris. D Græci pogoniam a barbæ similitudine pag. 364. appellant. Habebat autem radium versus occasum. Eodem anno pars Ve- Factiones aurigarum. neta potestatem populi per omnes urbes obtinebat, tumultuaturque, & multas cædes edebat. Ab Antiochea ejus mali origo fuit. Neque tantum obviam factos sibi Prasinos jugulabant, sed & eos qui in domibus occultabantur: cum magistratus non essent coercendi pares. Hæc acta sunt usque ad sextum Justini annum.

Anno tertio sui imperii, Justinus facta pag. 570. pace cum Cabade Persarum rege, rebus Ecclesiasticis constituendis animum inten-
E dit.

Anno 5v, Dyrrachium & Corinthus divinitus calamitate sunt affectæ: quas Justinus egregia liberalitate refecit.

Anno quinto, Tzathus Lazorum rex cum a Persico regno defecisset, Byzantium venit, petitque Christianus fieri, & a Justino Lazorum rex salutari. Justinus id læto animo fecit, eumque filium suum appellavit, nobilemque Romanam uxorem dedit. quam

Ille fœtus in ſuam abduxit regionem, multis donis affectus. Cabades autem re comperta, cum Juſtiniano expoſtulare, eumque durante mutua amicitia & pace hoſtiliter agere, qui Perſarum imperio ſubjectos ſibi adſciſceret. Contra Juſtinus excuſare, Non ſe quemquam Perſis ſubditum avertiſſe. Veniſſe ad ſe Tzathum, ut liberatas impura Græcorum ſuperſtitione, impiis ſacrificiis ac fallacis dæmonum, Chriſtianus fieret, verumque agnoſceret Deum. Eum ſe baptizatum, domum ſuam dimiſiſſe. Verum hæc tes novis inter Romanos ac Perſas inimicitiis anſam præbuit. Hoc anno S. Aretas in urbe Negra eſt ab Homeritis occiſus: & bos bello adortus Elesbaan Æthiopum rex vicit.

Anno ſexto Cabades Perſarum rex Manichæos in ſuis finibus trucidavit. Juſtinus autem ſacris edictis in omnia loca dimiſſis, eos qui tumultuarentur necari mandavit, eorumque bona publicari: populique agitatores compeſcuit, 545 nullis eorum male multatis. Auguſtali quoque corona Theodoram uxorem ſuam ornavit, quam mortua Euphemia duxerat. Secundum porro conſulem & patricium Orienti præfecit, ob Perſas & Saracenorum excurſiones. Is Manichæos graviter eſt perſecutus, multoſque eorum ſuppliciis affecit.

Edit. Pariſ. p. 263. Terræmotus & clades.

Septimo anno Anazarbus, ſecunda Ciliciæ metropolis, terræmotu ſævi- 546 ſſimo proſtrata. Eodem anno Edeſſa, magna atque celebris urbs, diluvio Scirti, amnis, qui per eam decurrit, affligta eſt. Maris enim inſtar ille exundans, domos una cum inhabitantibus abripuit atque ſubmerſit. Anas quoque idem accidiſſe fertur. Sane diluvio finito, in ripa amnis inventa eſt lapidea tabula, hoque eam inſcripta hæc hieroglyphicis litteris: Scirtus amnis ſaltabit malo civium. (nam amnis nomen Græco ſermone ad ſaltationem alludit.) Juſtinus multum utrique urbi ad inſtaurationem contulit. Eodem anno viſa eſt quædam Giganteæ mu- Ciliſſa mulier, gigantum generis, cujuſlier. vis perfecti viri ſtatoram cubito excedeos, admodumque lata. Ea circum urbes proficiſcens, ex officina quavis follem (monetæ genus hoc eſt) accipiebat.

Cometa. Stella quoque tum in cœlo apparuit, ſupra æream Palatii portam, continuas dies noctuſque viginti ſex fulgens. Tetræmotus quoque apprime horrendus fuit, qui & Conſtantinopolin diverſis locis læſit, & Antiochiæ ineffabilem calamitatem denunciavit. Quarto enim die Octobris principia ira divinæ urbem eam corripuerunt, terræmotus atque incendium. Id media urbe exortum, duravit dies ſex, multaſque domos & homines abſumpſit: neque ſcire quiſquam potuit, unde ejus fuiſſet initium. Tum Dei ira ita urbem concuſſit, ut pene tota corruerit, ac civium ſepulchrum facta ſit. Quoſdam obrutos terra, & adhuc viventes, ignis ex terra exiens cremavit. Alius ignis ea aere inflar ſcintillarum decidit: & quos attigiſſet, fulminis in morem combuſſit. Annum ille terræmotus duravit.

Anno nono, terræmotu obtinente, Euphrafius Antiochiæ epiſcopus eo o-

A εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἀπεκόμισε μετὰ χαρᾶς, καὶ δῶρα ἔλαβε πολλά. γνοὺς δὲ τὸν Καβάδης, δηλοῖ Ἰουστῖνῳ, ὅτι φιλίας καὶ εἰρήνης μεταξὺ ἡμῶν ὄντος, τὰ ἐχθρῶν πράττοις, καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν ὄντας προσλαμβάνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιδηλοῖ αὐτῷ· ἡμεῖς τινα τῶν ὑπηκοίων τῇ βασιλείᾳ σου, οὐ προσλαβόμεθα. ὁ δὲ Τζάθης προσῆλθεν ἡμῖν, ῥυθῆναι τῆς μυσαρᾶς Ἑλληνισμοῦ, καὶ τῆς ἀσεβῶν θυσιῶν, καὶ τῆς δαιμόνων πλάνης, καὶ γενέσθαι Χριστιανός, καὶ τὸν ἀληθῆ ἐπιγνῶναι Θεόν. τοῦτον ἡμεῖς βαπτίσαντες, ἀπελύσαμεν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. ἔκτοτε λοιπὸν πάλιν γέγονε ἔχθρα μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Περσῶν. τότε τῷ ἕκτῳ ἔτει τῆς ἀκμῆς τοῦ ἁγίου Ἀρέθα ἐν Νεγρᾷ τῇ πόλει ἐφάχθη

B ὑπὸ τῶν Ὁμηριτῶν. καὶ ὁ πόλεμος Ἐλεσβαὰν τὸν βασιλέως τῆς Αἰθιόπων ἀρὸς τοὺς Ὁμηρίτας, καὶ ἐνίκα αὐτούς.

Τῷ ϛ'. ἔτει, Καβάδης ὁ τῆς Περσῶν βασιλεὺς τὰς ὑπὸ τὴν ἐνερίαν αὐτῷ Μανιχαίους κατέσφαξεν. Ἰουστῖνος δὲ σάκρα πανταχοῦ πέμψας, τοὺς ποιητὰς ἀπαξίαν ἀναιρεῖσθαι προσέταξε, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν δημεύεσθαι, καὶ τοὺς δημίους εἰρῆνδσι πολλοὺς καιρούς. ἔστεψε δὲ Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Αὐγούσταν, τὰς Εὐφημίας ἤδη τελευτησάσης. τὸν δὲ Σεκοῦνδον, ὕπατον πατρίκιόν τε καὶ στρατηγὸν ἀνατολῆς ἀποίησε, ἕνεκα τῶν Πέρσας, καὶ τὰς τῆς Σαρακηνῶν ἐπιδρομὰς, ὃς διωγμὸν μέγαν ἐποίησατο κατὰ Μανιχαίων, καὶ ἐτιμωρήσατο πολλούς.

C Τῷ ζ'. ἔτει, Ἀνάζαρβος μητρόπολις β'. τῆς Κιλικίας, ἐπτώθη ὑπὸ σεισμοῦ φοβερωτάτου. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει ἀσπονδὶ Ἐδεσσα, πόλις μεγάλη καὶ περιβόητος, ἕνεκα τοῦ ὕδατος τὸ μέσον αὐτῆς διερχομένου, Σαίρτου ποταμὸν ὃς πλαμμυρήσας δηλαδὴ θαλάσσης, τοὺς οἴκους συὺ τοῖς οἰκήτορσιν ἐπάντισε. λόγος δέ ἐστιν, ὅτι καὶ ἄλλοτε τῶν γέγονεν. μὴ δὲ τοῦ παύσαντος τὸ ὕδατος, ἀρίθη πλάξ λιθίνη ἐν τῇ ἔχθρᾳ τοῦ ποταμοῦ, γεγραμμέναι ἱερογλυφικαῖς γράμμασιν ὧδε· Σαίρτης ποταμὸς σωρτάσει κακὰ σωρτήματα πολίταις. πολλὰ δὲ παρῆκεν ὁ βασιλεὺς Ἰουστῖνος εἰς ἀνανέωσιν ἀμφοτέρας τοὺς πόλεσι. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει, ἐφάνη γυνὴ ἐκ τῆς Κιλικίας γιγαντογενὴς, ὑπερέχουσα τὴν ἡλικίαν πάσαν ἀνθρώπου πήχυν ἕνα, καὶ

D πλατεῖα σφόδρα. γυρεύουσα δὲ τὰς πόλεις, ἐλάμβανε παρὰ ἐργαστηρίων φόλλιν μίαν. τότε καὶ ἀστὴρ ἐφάνη ἐν ἡμέρᾳ ἐπάνω τῆς χαλκῆς πύλης τοῦ Παλατίου, φαίνων ἐπὶ ἡμέρας καὶ νύκτας κ'. γέγονε δὲ καὶ σεισμὸς φοβερώτατος, ὑφ' οὗ καὶ τὴν μὲν Κωνσταντινούπολιν ἐν ἐφόβοις πόνοις, τῇ δὲ Ἀντιοχείᾳ συμφορὰ ἀνεκδιήγητος ἐφειμιάσθη. τῇ γὰρ πεμπτῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τὰ φοβερὰ μισᾶς τοῦ Θεοῦ ὀργῆς ἐπῆλθεν αὐτῇ, δι' ἐμφασμῶν καὶ σεισμῶν· ὃς ἐμφασμὸς μέσον τὰς πόλεως ἐγένετο, καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ ἡμέρας ϛ'. καὶ ἐκάησαν οἶκοι πολλοί, καὶ

E ἀπέθανον λαοὶ πολλοί, καὶ ἀδὲς ἔγνω πόθεν τὸ πῦρ ἀνάπτεται. τοσοῦτον γὰρ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτῇ, ὥστε πτωθῆναι σχεδὸν πᾶσαν τὴν πόλιν, καὶ τάφον τῆς εἶναι πόρων γενέσθαι. τινὰς δὲ ἀσπιχωθέντας, καὶ ἔτι ζῶντας ὑπὸ τῶν γῶν, πῦρ ἐξελθὸν ἐκ τῆς γῆς ἀπέφλεξε. καὶ ἕτερον πῦρ ἐκ τοῦ ἀέρος ἀς ἀπανθρὶς ἀπήρχετο, καὶ ἀπέκαιεν ὥσπερ ἀσπαπὰς τοὺς διεξιοῦσιν. ἐστέτο δὲ ἡ γῆ, ἐπ' ἐσχατιᾶς ἔτα.

Τῷ θ'. ἔτει, τῷ σεισμῷ ἐξαρπασθεὶς Εὐφράσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ κατεχώ-

ὃν,

ἐν, ἡ ἀπίδασι. ἐ πᾶς οἶκος ἐ ἐκκλησία κατέπιπτε, ἡ τὸ κάλλος τῆς πόλεως ἠφανίδη. ὁ δὲ γόος πικρὸν θεωρήμα ἐν ὅλῃ πόλει, ἐν πάσαις ἡ γενεαῖς. πολλὰς μὲν οὖν ἀνδρῶν ἡ γυναικῶν μυριάδας, πολλὰς δ παίδων ἡ νεογνῶν ἐ λόφῳ πᾶσι ἀπεκεφάλισαν οἰκοδομημάτων ὕλην καλύπτουσα, ἐ τέλος πάντων τῶν ὅπως ὀνομασθείσῃ ἡ ὑψηλὸν ἔλαβε πάλιν. ὑπὲρ ἐπὶ ὀκτακοσίας ἐνιαυτὰς συσᾶσαν, ἐξ ἧπερ αὐτὴν Σέλευκος ὁ κρίσας ἔκτισεν, ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀντιόχειαν ἐκάλεσεν. ἀγγελθέντος δὲ τὸ πάθος, ὁ μὲν βασιλεὺς μεγάλως ἤλγησε τὴν ψυχήν· ἡ ῥίψας τὸ ἄγημα ἡ τὴ πορφύραν, ἐπένθει ἐν σάκκῳ ἡ σποδῷ ἡμέρας πολλάς. ἡ ἐν τῇ ἑορτῇ δὲ λαὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μὴ καταδεξάμενος φορέσαι σύμπαν βασιλικὸν τὸ εἱσκυῶ, ἀλλὰ ἡ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει φαιὰν στολὴν ἐνδυσάμενοι, πανδημεὶ εἰς τὸ πρὸς τῆς πόλεως πεδίον ἐπτὰ σημείοις ἀπέχον ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἑλισσόμενοι ἱκέτευον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλεν εἰς ἐκκόσμησιν ἡ ἀνακαινισμὸν τῆς πόλεως χρυσᾶ κειμήλια πανοικία, ἐ ἄνδρας μηχανικούς, ἡ ὧν αὐτὸς αὖθις τὴν τῶν πιστῶν πόλιν Ἀντιόχειαν ἀνακαινίσαι. ἐπὶ αὐτῷ δὲ ἐτιμῴδα ἑορτάζειν ἁμᾶς ἡ τῶν ἑορτῶν τὰς ὑπαπαντῆς, τὰς μιχέλτου μὴ ἑορταζομένης. ἀλλὰ ἡ ἡ Πομπηϊόπολις τῆς Μυσίας ῥᾳδιουργήσασα, μέσαν καταπόδη μετὰ τῆ οἰκήτορων. ἡ ἐπράζεν ὑπὸ τῶν ὄντες οἱ ἀνθρωποι, τὸ, ἐλείσατ. τῇ δὲ ιδ'. τ Ἀπελλίου μηνὸς, τῇ ἑορτῇ τὸ πάσχα, ἀδυνάσας Ἰουστῖνος, φοιτικεύσατο εἰς βασιλέα Ἰουστιανὸν τὸν ἰδίου ἀνεψιὸν, καὶ ἔστεψεν αὐτὸν, καὶ συμβασιλεύσαν αὐτῷ μῆνας δ'. Αὐγούστου δ μηνὶ τῆς αὐτῆς ἰ. ἰνδικτιῶνος, ἐτελεύτησεν ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος, ἡ ἐτάφη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν μονῇ τῆς Αὐγούστης, ἐν λαρνακι φασίνῃ, μετὰ ἡ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Εὐφημίας. ἐν ᾧ ἡ αἱ στολαὶ τῶ ἁγίων Ἀποστόλων ἐρέθησαν. τὸν δὲ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Θρόνον διέπειν Ἰωάννης. τῷ δὲ Εὐφρασίῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας τελευτήσαντος, Εὐφράμιος ὁ Ἀμίσδας, κόμης ἀνατολῆς ὢν χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ, ὅστις ζῆλον θεῖον τῇ ἀποχειῶν εἶχεν.

Κόσμου ἔτη ͵ϛφ. ἀ Θεὸς σαρκώσεως ϡζ'. Ἰουστιανὸς ὁ μέγας βασιλεὺς Ῥωμαίων ἔτη λά, μῆνας ζ'. ἡμέρας εγ'. ὧπερ ἡ τῷ σώματος ἀνδρομὰν εἶχε βραχεῖαν μείζονα τὸ μέσου, ἐρυθρὸς ἡ χροιὰν, χαρπὸν ἡ ὀπισίστροφον βλέπων, ἡ τῷ περιλῷ πρὸς κόμης κάλλος μικρὸν ἐφιλομένῳ. βασιλεύει δ' ἐτῶ μί ἡ μετοκραπορήσας, δίδωκεν ὑπατείαν, ὅσῳ κδεὶς βασιλέων δίδωκε. ἡ διαγμὸν κῆ Ἑλλήνων ἡ πάσης αἱρέσεως ἐκίνησεν. ἄρδην δὲ πολλὰς τῶ ἐν πόλει νοσούσας τῷ τῶ Ἀρειανιτῶ αἵρεσιν, δυμούσας τε καὶ τιμωρασάμενος, φόβον πολεμῳ εἰργάσατο, διαπίσας μόνης ὀρθοδόξους πολιτεύεσθαι. καὶ τὸν ναὸν δὲ τῶ ἁγίου Σεργίου καὶ Βάκχου, ἐχόμενα τῆ Παλατίου πρὸς θάλασσαν, ἡ συνάγγυος τοῦ ναὸν τῶ ἁγίων Ἀποστόλων, ἴδιον αὐτῆ οἶκον προὐπάρχοντα, καὶ πᾶσαν αὐτῆ τὴ πρώλου ὑπαρξιν, πῖς δυσὶ πῆσις αἱρεσώσας ναοῖς, μοναστήριον πεφανῶν ἀνδρῶν ἀπεκλάρωσε.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, ὁ βασιλεὺς Περσῶν ἐπολέμει Τζάθῃ, ὡς προσῳκεῖτο Ῥωμαίοις. πέμπει οὖν αὐτῷ Ἰουστινιανὸς βοήθειαν, στρατὸν, ἐ στρατηγοὺς τρεῖς, Βελισάριον, Κήρυκον, καὶ Πέτρον. οἳ καὶ κατὰ φθόνον ἀλλήλων πολεμήσαντες, ἡττήθησαν.

Cedren.

brutus obiit, omneſque ædes & templa corruerunt, urbiſque decor periit. Ab omni hominum memoria non extitit tanta iræ Dei in urbem aliquam graſſatio. Multa virorum, mulierum, puerorum & infantum millia collis inſtar coacervata, proſtratarum domorum materies operiebat. Hunc exitum habuit urbs nobiliſſima atque elegantiſſima, quæ ab ortu ſuo, cum eam Seleucus primus condidit, ac de patris nomine Antiocheam appellavit, ad DCCCC annos ſteterat. Annunciata hac clade Imperator graviſſime indoluit: abjectiſque diademate & purpura, ſacco indutus, & cinere conſperſus, per multos dies luxit: ac feſto etiam die vili habitu remplum iniit, nullum Imperii ſignum geſtare ſuſtinens. Sed & qui lo urbe erant univerſi, pullati per ſeptem dies in campum qui ad ſeptimum lapidem ab urbe diſtat ſupplicandi cauſa jejuni enıverunt. Miſit Imperator ad repurgandam Antiochæ xream, & inſtaurationem ejus urbis (cui rei impenſe ſtudebat) auri centenarios L, & opifices. Sub eodem inſtitutæ ſunt feriæ, quæ Hypapantæ dicuntur, priut non habitæ. Sed & Pompejopolis Myſiæ urbs rupta, ejuſque dimidium una cum habitatoribus terra abſorptum eſt: hominesque infra terram delati miſericordiam ſuorum implorarunt. Decimaquarta die menſis Aprilis, ipſis Paſchalibus feriis, Juſtious morbo correptus, Juſtinianum ſororis ſuæ filium collegam imperii adſcivit, ac coronavit: cumque eo quatuor menſes imperavit. Auguſto menſe, ea ipſa quinta indictione, mortuus eſt piiſſimus Juſtinus: corpus ejus in arca prafina repoſitum eſt in manſione Auguſtæ, juxta uxorem Euphemiam: ubi etiam ſtolæ Apoſtolorum inventæ ſunt. Erat tum patriarcha Conſtantinopolis Joannes. In locum autem Euphraſii Antiochæ epiſcopatui communibus ſuffragiis deligitur Euphræmius Amidenus, Orientis comes, vir divino animi fervore adverſus divulſos ab Eccleſia præditus.

Anno mundi MMDCIↃ XXI ab incarnatione Dei IↃ XXVIII, Juſtinianus Magnus imperium Romanum ſolus gerere cœpit. Imperavit annos XXXVIII, menſes VII, dies XIII. Fuit ſtatura corporis aliquantulum mediocrem excedente, rubet vultu truci & verſutili, capite non nihil glabro. Anno ætatis LV rerum potitus eſt: cumque fine colle a imperare cœpiſſet, munus conſulare edidit, quantum nemo ante ipſum. Perſecutionem Græcæ religionis & omnium hæreſium inſtituit. Cumque multos procerum labe Arianæ vitiatos deprehenderet, bonis eorum publicandis & ſupplicils irrogandis, magnum aliis terrorem incuſſit: lege etiam lata, ut nemo niſi orthodoxus rempublicam gereret. Templo Sergii & Bacchi ſanctorum, ea quæ a Palatio ſunt verſus mare: & proxime templo Apoſtolorum ſuam proprium domum omneſque ſuas priſtinas opes adjecit, atque ita ex his duobus templis monaſterium illuſtrium virorum redegit.

JUSTINIANUS Magn. Imp.

Eodem anno rex Perſarum Tzatho bellum, ob initam cum Romanis ſocietatem, intulit. Huic Tzatho Juſtinianus auxiliares mittit copias, ducibus Beliſario, Keryco, & Petro: qui cum in bello gerendo mutua invidia tranſverſi agerentur, a Perſis victi ſunt.

Edit. Pariſ. pag. 366.

147

Edit. Pariſ. pag. 367. Hoc ægre ferens Juſtinianus, revocatis illis, Petrum Notarium ad exercitum ducendum miſit: iſque Lazorum auxilio Perſas adortus prælio, victoriam multis hoſtium cæſis obtinuit.

148 Eodem anno ad Romanos ſe contulit Herulorum rex Gretas: Conſtantinopolinque profectus cum ſuo populo, ab Imperatore obtinuit ut Chriſtianus fieret cum ſuis conſillariis & cognatis: eaque re confecta, lætus domum rediit, pollicitus ſe Romanis, quacumque in re vellent auxilio futurum.

Eodem anno Imperator Tziram Armeniæ præficit, virum bellicoſum, & rebus gerendis aptum; Hactenus Armenia ſine præfectis fuerat, duces tantum & comites habuerat. Sed hic eum principem Armeniorum fecit. Adjunxit etiam Imperator ei exercitum quatuor millium ea Oriente: fuitque hoc magno præſidio Romanis. Nuptum quoque ei tradidit ſororem Theodoræ Auguſtæ, nomine Comito.

Eodem anno conjunxit ſe Romania vidua quædam mulier, de ea Hunnorum natione qui Saberi dicuntur, nomen ei fuit Bareza. Habebat ſecum Hunnorum ccccɔɔɔ, & præerat Hunnicæ ditioni poſt mortem mariti Malachi. Ellicerat ea Perſarum duos allos Hunnorum interiorum regulos, Scyracem & Gloem, ut ſibi ii contra Romanos ſuppetias ferrent. Sed Bareza, cum ii per ipſius regionem viginti millia in Perſidem ducerent, exercitum eorum delevit: ac Gloe in pugna occiſo, Styracem vinctum Imperatori Conſtantinopolin tranſmiſit. Ipſa pacem & ſocietatem cum Juſtiniano conſervavit. *Hunni Romanorum ſocii.*

Eodem anno Gordas, etiam regulus Hunnorum Boſporo vicinorum, Romanis ſeſe adjunxit, & factus eſt Chriſtianus: cumque fidem dediſſet ſe Romanis rebus addictum fore, urbemque Boſpori cuſtoditurum & boum tributum exactum (nam urbi Boſporo inde nomen eſt, quod incolæ Romanis loco pecuniæ quotannis boves dabant) magnifice ab Imperatore donatus, domumque dimiſſus eſt. Reverſus domum, fratri ſuo Imperatoris humanitatem liberalitatemque, & ſe Chriſtianum factum eſſe exponit: atque idem omnia Hunnorum ſimulacra confregit & conflavit. Eam ob rem Hunni irati, cumque his Moageras ejus frater, Gordam necaverunt, & regnum Moageræ tradiderunt: ac Boſporum profecti, tributum Dalmatiæ & milites interfecerunt. Quod ubi Juſtinianus cognovit, Joannem conſularem patricii *pag. 368.* Rufini F. cum magnis Scyrharum auxiliis eo miſit, hic Godilam terreſtri itinere ab Uliſſipoli, ad Cadurium copiarum præfectum. Harum adventus fama territi Hunni, dilapſi ſunt, paxque Boſporo reddita, turoque ei Romani imperaverunt.

149 Juſtinianus porro omnia hæreticorum templa Chriſtianis attribuit, Arianorum exocioniarum exceptis. Conſtitutionem quoque edidit de epiſcopis, diſpenſatoribus, pupillorum alumnis, & peregrinorum hoſpitibus. ea ſanxit, ne jus legandi aut hæredibus tradendi haberent, præter hæc quæ in ſuis facultatibus habuerant, antequam officio illi præficerent. Qua hora officium iniiſſent, ab ea non licceret

Α λυπηθεὶς ὧν ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν ἀπέδειξεν. ἀπέστειλε δὲ Πέτρον τὸν νοτάριον αὐτοῦ γραπτάτιλον. καὶ συμβαλὼν μετὰ τῶν Λαζῶν τοῖς Πέρσαις, ἐνίκησε, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλε.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, προσῆλθε τοῖς Ρωμαίοις ὁ βασιλεὺς τῶν Ελώρων Γρέτης λεγόμενος. ὃ ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὑπέστη τὸν βασιλέα, καὶ ἐγένετο Χριστιανὸς μετὰ τῶν συγκλητικῶν αὐτοῦ καὶ συγγενῶν. καὶ ἀπῆλθε μετὰ χαρᾶς εἰς τὰ ἴδια, ἐπαγγειλάμενος συμμαχεῖν Ρωμαίοις, ἐφ' οἷς ἂν δικαιώσιν αὐτόν.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, προσβαλὼν ὁ βασιλεὺς γραπτάτιλα Αρμενίας Τζίταν ὀνόματι. ἄνδρα πολεμικὸν καὶ ἱκανώτατον. ὑπῆρχον δὲ Αρμενίᾳ γραπτάτιλα, ἀλλὰ δοῦκας καὶ κόμητας. αὐτὸς δὲ ἐστράτευσεν Αρμενίων πλῆθος. δέδωκε δὲ αὐτῷ καὶ ἀπὸ ἀναπλῆς φρουρὰν, χιλιάδας πέντε, καὶ γέγονε μεγάλη φυλακὴ καὶ βοήθεια Ρωμαίων. ἔζευξε δὲ αὐτῷ καὶ γυναῖκα, τὴν ἀδελφὴν Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης, ὀνόματι Κομιτώ.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει προσῆλθον τοῖς Ρωμαίοις γυναῖκές τινα τῶν Οὐίννων τῶν λεγομένων Σαβήρ, βάρβαροι, ὀνόματι Βαρῆζ, χήρα, ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς Οὐίννων χιλιάδας ἑκατὸν, ἅτις κατεδυνάσθη τῶν Οὐίννων μέρων μετὰ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς Μαλὰχ ἀποβολήν. αὕτη τοῖς πρωτραπίταις παρὰ Καβάδου τοῦ βασιλέως Περσῶν δύο ῥηγας ἀπὸ ἄλλων ἐθνῶν Οὐίννων εὐδοκίμων Στύρακα καὶ Γλοῶνα, τὸν συμμαχήσοντα αὐτῇ τῇ Ρωμαίων, παρῆσαν τῇ χώρᾳ αὐτῆς ἐπὶ τὰ Περσικὰ μετὰ χιλιάδων εἴκοσιν, ἐράπισε, καὶ τὸν λαὸν πάντα κατέκοψε. καὶ τὸν μὲν Στύρακα, δοῦναι τῷ βασιλεῖ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπεμψεν. ὁ δὲ Γλοῶνος ἐν τῇ πολέμῳ ἐφάνη. γίγονε δὲ αὖθις σύμμαχος τῷ εἰρηνεύοντι τῷ βασιλεῖ Ιουστινιανῷ.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ὁ πλησίον Βοσπόρου ῥὴξ τῶν Οὐίννων, Γορδᾶς λεγόμενος, προσῆλθε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐγένετο Χριστιανός. καὶ πολλὰ δώς αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ἀπέστειλεν εἰς ἐκεῖ ἰδίαν χώραν, ὑποχωμένην φυλάττειν τὰ Ρωμαϊκὰ, καὶ τὴν Βοσπόρου πόλιν (ἣ τις ὅπως ἐαλώθη, ἀνὰ τὸ πλεῖν Ρωμαίοις ἀπὸ τοῦ νῦν χαμαίνων βίας) ἀπαιτεῖν ἢ τὰς συντελείας τῷ βοῦν. ἀπελθὼν δὲ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν, δωρήσατο τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ, τὴν τε βασιλέως ἀγάπην καὶ φιλοτιμίαν, καὶ ὅτι Χριστιανὸς γέγονε. συνέτριψε δὲ πάντα τὰ τῶν Οὐίννων εἰδώλματα, καὶ ἐχώνευσεν. ἐπὶ τούτῳ χολώσαντες οἱ Οὐίννοι, μετὰ τοῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Μοαγέρα, ἐφόνευσαν αὐτὸν, καὶ ἐποίησαν ῥηγα τὸν Μοαγέραν. ἐλθόντες δὲ εἰς Βόσπορον, ἐπέστησαν τὸν τελεσθέντα Δαλματίας, καὶ τοὺς στρατιώτας. τοῦτο ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, τὸν ἀπὸ ὑπάτων Ιωάννην τὸν υἱὸν τοῦ πατρικίου Ρουφίνου ἀπέστειλε μετὰ βοηθείας Σκυθικῆς πολλῆς· καὶ Γοδίλαν διὰ γῆς, ἀπὸ Οδισσιπόλεως, καὶ Βαδούριον στρατηγόν. ὃ ἀκούσαντες οἱ Οὐίννοι, ἀφανεῖς γεγόνασι. καὶ γέγονεν εἰρήνη ὁ Βοσπόρῳ, καὶ ἐτάξαντο αὐτοῖς οἱ Ρωμαῖοι ἀρχόντας.

Ο δὲ βασιλεὺς Ιουστινιανὸς πάσας τὰς ἐκκλησίας τῶν αἱρετικῶν δέδωκε τοῖς ὀρθοδόξοις, χωρὶς τῶν ἐξωκιονίτων Αρειανῶν. Τύπον δὲ δέδωκε περὶ τῶν ἐπισκόπων, καὶ οἰκονόμων, καὶ ὀρφανοτρόφων, καὶ ξενοδόχων, ὥστε μὰ ἀλλαχοῦ δύνασθαι, εἰ μὴ ἐν ᾧ ἐγένετο ἔχειν ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει, εἰς ταῦτα ἵνα ἐξετάζωνται. εἰ δὲ ὡς δὲ ὥρας προκεχειρίσθησαν, μὴ

ἔχειν ἄδειαν εἰς ἀπορρήτους ἐξετάσεσθαι, ἀλλὰ τὰ αὐτῶν A legare quæ lucrati eſſent, ſed ea omnia
πάντα τοῦ δεσπότου εἶναι κληρονομεῖν. πλησὶ δὲ καὶ τὸ μέ- ſactæ ædi hæreditario jure obtingerent.
σαυλον τῆς βασιλικῆς Ἰλλᾶ κιονήρους, ὃν καὶ μεγάλῳ ἐ- Abſolvit etiam ciſternam, quæ erat
ποίησε· καὶ τὸ λουτρὸν τὸ Δαγισθέως, ὃ ἄρξατο κτίζειν in medio aulæ baſilicæ Illi, eamque
Ἀνασάσιος. majorem reddidit. Dagiſthei quoque
balneum perfecit, ab Anaſtaſio inchoa-
tum.

Τῷ β'. ἔτει, Ἡσαΐας ὁ Ῥόδου ἐπίσκοπος, καὶ Ἀλέξαν- Anno ſecundo Eſaias Rhodi, & Ale- Impuri puniti.
δρος Διοσπόλεως ὁ Θρᾴκης, καὶ ἕτεροι πολλοὶ κατηρίθη- xander Dioſpolis Thraciæ epiſcopi, u-
σαν ἀρρενοφθόροι. καὶ τοὺς μὲν ἐκαυλοκάπησε, τοῖς δὲ κα- liique multi deprehenſi ſunt maſculorum
λάμους ὀξεῖς ἐμβάλλεσθαι εἰς τὰς πόρους τοῦ αἰδοίου προ- corrupcores. Horum aliis veretrum ampu-
εἵπετο, καὶ γυμνοὺς καὶ τοὺς ἀγοραῖς θεριμβεύεσθαι. ὑ- cari juſſit Imperator, aliis calamos acutos
πῆρχον δὲ καὶ τοῦ πολιτοῦ καὶ συγκλητικῶν πολλοὶ, in meatus genitalium inſeri, eoſque nudos
καὶ τοῦ Ἀρχιερέως ἐν ὀλίγῳ, οἳ ἐκτμηθέντες καὶ δη- in forum quaſi in triumpho produci. Fue-
μοσθένητες καὶ τοὺς ἀγοραῖς γυμνοί, οἰκτρῶς ἐτελεύτη- runt & civium ac ſenatorum multi, &
σαν. καὶ γενομένου φόβου μεγάλου, οἱ λοιποὶ ἐσω- pontificum ſummorum non pauci in ea-
φρονίσθησαν. νόμους τε σφοδρῶς κατὰ τοῦ ἀσελγαινόν- dem culpa: qui caſtrati, & publice nudi
των ἐξέθετο· τοὺς δὲ παλαιοὺς νόμους πάντας ἀνε- in forum producti miſerabiliter perierunt,
νέωσε, ποιήσας μονόβιβλον, ἃ καὶ Νεαρὰς ἐπέταξε B ſuoque exemplo reliquos pudicitiam co-
ἐπιλέγειν. lere docuerunt. Tulit Juſtinianus acres le-
ges contra impudicos, & veteres omnes
leges renovatas in unum volumen rede-
git, quod Novellas Conſtitutiones inſcri-
pſit.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Νοεμβρίῳ κθ'. ὥρᾳ Eodem anno, die penultima Novem- Antiochen-
τελευτῇ τῆς ἡμέρας, ἐπαθεν ὑπὸ Θεομήνιος πάλιν Λε- bris, hora die ſere, rurſum ira Dei Antio- ſium clades.
τουχέα ἡ μεγάλη, μῆ δύο ἔτη τῷ πρώην παθεῖν αὐ- cheam afflixit, biennio poſt ſuperiorem
τήν. ἐγένετο δὲ σεισμὸς μέγας ἐπὶ ὥραν μίαν, καὶ cladem. Emiſit enim terræmotus ingens,
βρυγμὸς ἐκ τοῦ ἀέρος φοβερός. καὶ ἔπεσον πάντα τὰ ἀτι- totamque duravit horam, cum terribili
σθέντα ἔως ἐδάφους, καὶ τὰ τείχη· καὶ ἐκ τῆς μὴ πεσούσης cæli mugitu. Ea concuſſione omnia quæ
παλαιᾶς ἀτισμάτων ἐν τῇ φραγῃ σεισμῷ, ἀτειλωχθη- ædificata fuerant, ſolo æquata ſunt: &
σαν πάλιν. καὶ πᾶσα ἡ γενομένη διαρπαγὴ ἐν τῇ πόλει muri, atque adeo iſta quoque tum ædifi-
ὑπ' τε τοῦ βασιλέως φιλοτιμιῶν, καὶ ὧν ἐξ ἰδίων cia corruerunt, quæ priore terræmotu non
εἰ πολῖται φκοδόμησαν, πάντα καπέπτωσαν. ἀπέ- C ceciderant. denique quidquid & imperatoria liberalitate & privatim civium ſumptibus urbi fuerat ornamenti conciliatum, tunc periit. Obruta ſunt ruinis hominum millia ɔv, ıɔ ccclxx reliqui in alias urbes confugerunt. Fuit etiam gravissima tempeſtas, adeo ut univerſi ſine calceis ſupplicatum ſint progreſſi cum crebris ejulatibus. Tunc quidam pie Deum colens homo, viſione admonitus eſt, ut omnibus præciperet, uti ſuperioribus domorum ſuarum poſtibus inſcriberent: Chriſtus nobiſcum, ſtare. Hoc facto, ira Dei reſedit. Rurſum quoque & Imperator & Auguſta multum pecuniæ largiti ſunt ad inſtaura- *Edit. Pariſ. pag. 368.*
tionem Antiochenæ, eique nomen Theopolis indiderunt.

θησαν δὲ ἐν τῇ πτώσει ταύτῃ καὶ χιλιάδες πέντε λαοῦ, καὶ ωὐ. ἄνδρες. οἱ δὲ σωθέντες, ἐφυγον εἰς τὰς ἄλλας πόλεις. γέγονε δὲ καὶ χειμὼν μέγας καὶ βαρύτατος, ὡς λεγεσθαι πάντας ἀνυποδήτους μεῖ- ὁδῦρεσθαι πυκνῶν. ἐφάνη δέ τινι θεοσεβεῖ ἀνθρώπῳ ἐν ὁράματι, εἰπεῖν πᾶσιν, ἵνα ἐπιγράψωσιν εἰς τὰ ὑπέρθυρα αὐτῶν· Χριστὸς μεθ' ἡμῶν, ϛῆτε· καὶ πάντα γενόμενα, ἔστη ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Αὐγούστα πολλὰ ἐδωρήσαντο χρήματα εἰς ἀνακαινισμὸν τῆς Ἀντιόχου πόλεως, καὶ μετωνόμα- σαν αὐτὴν Θεόπολιν.

Eodem anno Samaritani & Judæi in Pa-
leſtina, quemdam Julianum regia corona Judæorum mo-
ornatum ſibi præfecerunt: armisque con- tus.
tra Chriſtianos ſumptis, rapinas, cædes,
& incendia ediderunt. Hos Juſtinianus
a Deo ſibi in manus traditos occidione
delevit, Julianoque caput amputavit. In-
de Græcæ religionis, & aliarum hære-
ſium ſectatores perſecutus eſt: & lege la-
ta, Ne quis Græcæ religionis aut hære-
ticus rempublicam gereret, ſed Chriſtiani
tantum, illis trimeſtre tempus ad reſipi-
ſcendum præſcripſit.

Τῷ δ'. ἔτει, ἐφάνη κομήτης μέγας καὶ φοβερός, εἰς τὸ Anno quarto cometa magnus & ter-
δυτικὸν μέρος πίπτων ἐπὶ τὰ ἄνω τῆς αὐτῆς ακτῖνας, ἃς ribilis in partem occiduam ſpectans, ra-
ἔλεγον λαμπάδιον· καὶ ἔμεινε λάμπων ἐπὶ ἡμέρας ἕξηκοντα. dioſque ſuos ſurſum emittens, quem a
facis figura lampadiam vocant, fuſſit per
dies xx.

Τῷ ε'. ἔτει γέγονε ἀπαρσία τῶν λεγομένων, Νίκα· Quinto anno ſeditio fuit, cui a teſ-
καὶ ἔστησαν οἱ τῶν δήμων βασιλεῖα, Ὑπάτιον ὁ συγγενὴς Ἀνα- ſera nomen eſt Nica, id eſt vince. po-
στασίᾳ τοῦ βασιλέως. ἐκαύθη δὲ πολὺ μέρος τῆς πόλεως, pulus enim diademate inſignibat Hypa-
ἥτε μεγάλη ἐκκλησία, καὶ τὰ χαρτῶα αὐτῆς δικαιώμα- tium, Anaſtaſii imperatoris cognarum.
τα, καὶ ἡ φόσσδος πᾶσα, ἥτε ἁγία Εἰρήνη, καὶ οἱ ξενῶ- Conflagravit tunc magna urbis pars,
νες, ὅ, τε τοῦ Σαμψὼν καὶ ὁ Εὐβούλου, μετὰ τῶν ἀρρώστων. καὶ magnum templum, & chartæ ejus privi-
τὸ προκόπιον τῆς βασιλικῆς, καὶ τὸ Αὐγουσταῖον· καὶ ἡ χαλ- legiorum ac redituum, tum ſancta Pax,
κίδικος τοῦ Παλατίου, ἃ ἔστιν καὶ πᾶν χαλκοῦν & hoſpitia peregrinorum a Samſone &
Eubulo condita, cum ipſis infirmis: pro-
ceniumque regiæ, & Auguſtæum, & pa-
latii chalcoſteges pars: quæ ex eo hodie-
que ærea dicitur, quod regulis æreis &

Digitized by Google

inauratis erat tecta · bina quoque roſtra combuſta ſunt, uſque ad forum. Populus autem execrabatur Juſtinianum, & contumeliis afficiebat · Compeſcuerunt eam ſeditionem Belliſarius, Mundus & Narſes, interfectis cum ipſo Hypatio millibus hominum xxxv. Tunc & Octagonum incendio eſt abſumptum : & balneum Severi quod Zeuxippi nomen geſſit, in quo varium inerat ſpectaculum, artiuſque ſplendor. quippe ibi fuerunt omnis ætatis opera ex marmore, ſaxis, lapidibus & æreæ imagines : quibus hoc unum deerat, quod animæ non inerant eorum quos eæ referebant · Inter præcipua illa & ingenium ſuperantia opera ſtabat & Homerus, qualis fuerat, cogitabundus, manibus confertis infra pectus, barba ſine cultu demiſſa : capilli capitis æquales, rari ab utraque ſincipitis parte, facies præ ſenio hirſuta ac curis de univerſo, naſus ad reliquas partes proportione æquali : oculi palpebris affixi, ita ut cæci formam præ ſe ferrent, qualem eum fuiſſe fama fert · ſupra tunicam palliolo erat amictus, & ad baſin infra pedes ejus

Homeri ſtatua.

Edit. Pariſ. pag. 370.

lorum quoddam æneum erat ſubjectum · Erant porro æneæ columnæ omnium ſapientia, poeſi, arte dicendi, ac fortitudine clarorum virorum · Cum his periit etiam domus quæ luminarium nocturnorum dicitur, utpote faſtigium habens igneum : in quo opes erant eorum qui ſericorum, pretioſorumque & auro intextorum veſtimentorum exercebant mercaturam · Denique omnis urbis decor, qui ſuperiori incendio ſuperfuerat, tunc interiit · Eodem anno magnus fuit ſtellarum diſcurſus, ita ut omnes perterrerentur, ac dicerent : Ecce ſtellæ cadunt, neſcimus quid ſit futurum ·

Belliſarius.

Annis vr & vss, Belliſarius bellum in Africa geſſit, quod Procopius Cæſarienſis octo libris conſcripſit · Subegit Carthaginem, & alios multos populos : Gilimerumque, eum is in montem Numidiæ Papuam confugiſſet, obſidione circumvenit : relictoque ad eam Pharа, Conſtantinopolim rediit · Gilimer, cum in hybernis miſerrime viveret, a Pharа per literas petit, ut ſibi mittat panem, ſpongiam, & citharam · Nam apud Mauruſios neque vinum, neque oleum, neque frumentum colitur : hordeum tamen & olera elixa inſtar pecorum edunt · Phara, animi pendente, tabellarios oſtendit, Gilimerum cupere panem videre ac guſtare : ſpongia autem ad abſtergendas uti lacrimas, citharam requirere, ad decantandas ſuas miſerias · Hæc cum audiviſſet Pharas, gravi dolore motus, ac humanæ fortunæ ludibria ſubiannans, omnia illa ei miſit · Rurſus Imperator Belliſarium docem mittit cum exercitu ingenti & claſſe magna, & auri vi, ad debellandum Vandalos, & ſubigendam Africam · Iique celeriter, prudentia, & fortitudine præclaris uſus, Africam ſubegit, Gilimerumque in poteſtatem ſuam redactum cum magnis opibus Conſtantinopolim abduxit · Triumphavit in Circo, & conſulatum geſſit in urbe · Adeo autem acceptus fuit Juſtiniano, ut is percuſſo nummo, in altera parte ſe, in altera parte Belliſarium armatum effinxerit, cum inſcriptione hac : BELISARIUS ROMANORUM DECUS. Enimvero invidia, ut ſolet rebus pro-

Gilimer.

προσαγορεύεται, ἐξ ὧν τοῖς χαλκοῖς κεράμων κεχρυσωμένων ἐσεγέφθαι αὐτῷ· ἐκάστων δὲ ἐξ εἰς δύο ἁμβολεῖς μέχρι τοῦ φόρου· ὁ δὲ λαὸς ἐν τῷ βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἀναθηματίζοντες ἐρύβριζον· πρὸς ἀπορίαν ἐπαύθη ἐξ Βελισαρίου, Ἐ Μανδοῦ, ἐ Ναρσῆ, ἀνελόντων λέ. χιλιάδας, καὶ αὐτὸν Ὑπάτιον· τότε δὲ ἐνεφρίσθη Ἐ τὸ ὀκτάγωνον, καὶ τὸ λεγόμενον Σεβῆρε τὸ λεγόμενον Ζεύξιππος, ἐν ᾧ ποικίλη νὶς ἦν θεωρία ἐ λαμπρότης πολλῶν, τοῦ τε μαρμάρου ἐ λίθων, ἐ ψηφίδων, ἐ εἰκόνων ἐξ χαλκῆ πεποιημένων τοῦ ἀπ' αἰῶνος ἀνδρῶν ἔργα, μόνον τῇ μὴ παρεῖναι αὐταῖς ψυχὰς τοῖς ἃς ἐγίνοντο· εἰσῆκει πυγαρεῖ μετὰ τοῦ ἐξαιρέτου ἐ νοῦ ὑπερβαίνοντος πάντα, καὶ Ὅμηρος, ὁποῖος ἦν, συνάγων τὸν νοῦν, τὸ χεῖρε συζεύξας ὑπὸ τὰ στέρνα· ἐ πώγων αὐτῷ ἁπλῶς κεῖθεν, θρὶξ τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁμοίως ἐκ πᾶς ἐκπέρασιν τῶν βρέγματος ἀραιωμένη, πτειχωμένη δὲ τοῦ προσώπου γήρατι, ἐ ταῖς ὑπὲρ τὸ πάσης φροντίσι· ῥὶς μὲν ἦν μετρίως ἔχουσα πρὸς ἅπαντα· ὄμματα δ' ἐσωπεμμένα τῶν βλεφάρων, οἷον ἐ ὁ πηλὸς αὐτῷ λόγος ἔχει τυφλὸν ὑμφαίνοντα· ἀναβέβληνο δὲ ἐ τειβώνιον ἐπὶ χοιτῶνι, ἐ ὃσον εἰς θάτερα ἱμάσεις χαλκᾶς τοῖς ποσὶν ὑπέκειτο· σφῶν δὲ ἦσαν ἐκ χαλκῆ πεποικιλμέναι τοῦ σοφοῦ ἅπαντος, τοῦ ὑψηλῶν ἐ ποιητοῦ ἐ ῥητόρων, ἐ ὅσοι ἐπ' ἀνδρείᾳ ἐγένοντο ἐξβόητοι· φύκτο τοίνυν σωῒ πᾶσι ἐ ὁ ἐκ τοῦ φῶτος τῶν κῆ τοῖς ἐσπέρας λαμπτήρων ἐπικαλύμμασι οἶκος, ἀπ' τῶν ὄροφον Ἐ αὐτὸς ἐκ ξύλων ἔχων· ἐν ᾧ αἱ πεζευσίαι τῶν ἐμπορομένων τά τε σηρικὰ ἐ πολυτελῆ ἐ χρυσόπαστα, καὶ πᾶν τὸ κάλλος ἦ πόλεως, ὅπερ ὑπὸ τῶ πρώην μεγάλω ἐμπρησμῶ κατελείφθη, ἀπώλετο· τῇ αὐτῇ ἔτει γέγονεν ἀστέρων δρόμος πολύς, ὥστε πᾶσιν ἐκπλήττεσθαι καὶ λέγειν ὅτι εἰδοὺ οἱ ἀστέρες πίπτουσι, τί ἄρα ἔσεσθαι εἰδωμεν.

Τῷ δ' Ἐξ. ἔτει, τὰ τῶ Βελισαρίου στρατηγήματα κῆ Λιβύων ἐγένετο· ἅ τινα Προκόπιος ὁ Καισαρεὺς ἐν η. βιβλίοις συνεγράψατο· ὅτος ἦ Καρχηδόνα κρατήσας, Ἐ ἄλλα ἔθνη πολλὰ, τὸν δὲ Γιλίμερα φυγόντα εἰς Νουμιδίας τὸ ὄρος Παππούαν, περιεσχήκει· καταλιπών τε Ἦ Φαρὰν εἰς πολιορκίαν ἐκείνη, εἰσῆλθεν ἐν Κωνσταντινούπολει· ὁ δὲ Γιλίμερ ἐλεεινῶς χειμαζόμενος, γράφει τῇ Φαρᾷ, αἰτῶν σπογγίαν καὶ ἄρτον ἐ οἶνον ἐ κιθάραν· παρ' ἐκείνοις γὰρ τοῖς Μαυρουσίοις οὔτε οἶνος, οὔτε ἔλαιον, οὔτε σῖτος γεωργεῖται, ἀλλὰ κρεᾶς ἐ ὀλύρας ὡς ἄλογα ζῶα ἑφθὰ σιτίζονται· ὁ δὲ Φαρᾶς ἀπορῶν περὶ τούτων, ὡς ὁ νοῦς ἐπιστολὴν πεμίσας ἦν· ἦνε ἄρτου μὲν ἐπιθυμεῖ γεύσασθαι καὶ ἰδεῖν· τὸν σπόγγον δὲ, ἐξ ὧ τὸ τὰ δάκρυα ἀπομάττεσθαι· τὴν δὲ κιθάραν, ὅπως τὰς συμφορὰς αὐτῶ ἐκτραγῳδεῖν. Ταῦτα Φαρᾶς ἀκούσας, πεμπλήσας τε, ἐ ἀνθρωπίνου τοῦ χυμοῦ ἐμπικράσας, πάντα ἐξέπεμψε· πάλιν δὲ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βελισάριον στρατηγὸν μετὰ πλήθους ἀναρίθμητου, ἐ πλοίων, ἐ χρυσᾶ πολλὰ, καταπολεμῆσαι Οὐανδήλους, ἐ Ἀφρικὴν ἐκπορθῆσαι. ἐς ἀγχωμαίαν ἐ φρενώσαι ἐ ἀνδρία πάσης λυσσώσης, ἐ Γιλίμερα ἐγκρατῆ ποιησάμενος, ἀνήγαγεν ἐν τῇ πόλει μετὰ πλήθους πολλῶ, ἐ ἐθριάμβευσεν ἐν τῇ ἱππικῇ· ὑπατείαν τε ἔσχε τῇ πόλει· ὥστε Ἰουστινιανὸν ἀποδεξάμενον, ἐν μὲν τῷ ἑνὶ μέρει τῶ νομίσματος ἑαυτὸν ἐγχαράξαι, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Βελισάριον ἔνοπλον, ἐ ἐπιγράψαι· Βελισάριος ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων .. ἀλλ' οἷα φθό-

ρες ἐς μεγάλην δαιμονίαν ἐνῶσι πταῖσι, ὧδε καὶ ἐς Βελισάριον. ἐμβλεθεὶς γὰρ, μετὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν δόξης, καὶ Σολομῶνι αὖτ' αὖθις στρατηγὸς ἐπέμφθη· ἐς τε ἀποθήκην Βελισαρίῳ φυλάξαι μὲν δυνηθεὶς, τῆς Οὐανδήλων πάντων παρὰ χώρησιν. ἐφέρετο δέ τις λόγος ἐκ παλαιοῦ παρ' αὐτοῖς, ὅτι τὸ τέταρτον διάξει τὸ πρόσπορον, καὶ πάλιν τὸ δέκατον διαξεῖ τὸ τέταρτον. Γιζέριχος γὰρ ὁ πρῶτος τὴν Βανδάλων ἐτρίψατο, ὕστερον δὲ πάλιν Βελισάριος Γιλίμηρα. ἐν τούτῳ τῇ χρόνῳ ὁ ἅλως, ὥσπερ ἡ σελήνη, χωρὶς αὐτέων τὼν αἰγλὼν ἐσύχαζεν ἅπαντα τὸν ἐνιαυτὸν, ἐπὶ πλέϊστον δὲ ἐλλείποντι ἐφάνη. ἐν τούτῳ τῇ χρόνῳ ἄπο πόλεμος, ἔτι δὲ λοιμὸς ἐπιφορήμενος τοὺς ἀνθρώπους ἐπέλιπε.

A sperrime succedentibus insidiari, Belisarium quoque ita adorta est, ut is per calumniam delatus, & magistratu, & honore sit exutus. Missus ejus loco Solomon, ea quæ Belisarius paraverat, tueri non valuit, sed omnia Vandalis concessit. Apud eos antiquitus hoc ferebatur proverbium: Tertius secundum, quintusque secundus tertium persequetur. Primus enim Gizerichus Bonifacium sudere, postea Belisarius Gilimerum. Toto anno eo sol lunæ instar sine radiis lucem tristem præbuit, plerumque defectum patiens similis. Eodemque anno neque bella, neque mors hominum intermisit. *Edit. Paris. pag. 370.*

Τῶπ τῷ ἕτει, ἀπαλαίσων τὰ Θεμελίων Ἰουστινιανὸς ἐν τῷ Θεῷ μεγάλῳ ἐκκλησίαν εἰς κάλλος ἐς μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρόσπορον, παραδὺς τῷ ἔργῳ αὐτῷ ὑπ' αὐτῷ μελιδὼν ᾄδεσθαι· Ὁ μονογενὴς γὰρ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. ἐποίησε δὲ τὸ ὡρολόγιον τὸ μίλιον.

B Anno secundo Justinianus ea fundamentis instauravit magnum Dei templum, idque majus ac pulcrius priore effecit. Carmen quoque a se compositum, cantandum tradidit, Unigenitus filius & verbum Dei, &c Fecit etiam horologium in milliario.

Τῷ Θ'. ἔτει ὁ τῆς Ἰβήρων βασιλεὺς Ζαβαναρὴς, ἀφὸς Ἰουστινιὸν τὸν βασιλέα ἦλθεν ἐς Κωνσταντινούπολιν, μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς συγκλητικῶν αὐτοῦ, αἰτήσας σύμμαχος Ῥωμαίων καὶ φίλος γνήσιος γενέσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τύπου ἀποδεξάμενος, πολλὰ αὐτῷ τε καὶ τῇ συγκλήτῳ αὐτοῦ ἐφιλοτιμήσατο. καὶ ἃ Λυγόσε δὲ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ κόσμια πάντα διὰ μαργαριτῶν ἐχαρίσατο, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸς ἐν εἰρήνῃ εἰς τὰ ἴδια βασίλεια.

Octavo anno rex Iberorum Zaba narzas Constantinopolin ad Justinianum venit cum uxore & consiliariis suis, petens se inter socios amicosque Romanorum genuinos referri. Imperator eum receptum, magnis donis affecit, nec non & consiliarios ejus: sed & Augusta reginæ omnis generis mundum muliebrem ex margaritis confectum donavit. atque ita pacifice domum sunt dimissi. *Zabanarus Iberus.*

Τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, Ἀγαπητὸς ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀράσσει, κατὰ τῶν δυσσεβοῦς Σεβήρου καὶ Ἰουλιανοῦ, τῶν Ἁλικαρνασσέων, καὶ τῆς λοιπῶν Θεοπασχιτῶν· ἐν οἷς καὶ Ἀνθίμου ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐμόρφωσεν αὐτῶν καθῃρῆσθαι, ἐπισκοπήσας μὴ Ἐπιφάνιον μῆνας δέκα. Χειροτονεῖται δὲ αὖτ' αὐτῷ Μηνᾶς πρεσβύτερος καὶ ξενοδόχος τῆς Σαμψών, ὑπὸ Ἀγαπητοῦ πάπα Ῥώμης. τελευτᾷ δὲ ὁ Ῥώμης ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ χειροτονεῖται αὖτ' αὐτῷ Σίλβεστρος, ζήσας χρόνους ἕνα. C Anno decimo, Agapetus Romæ episcopus Constantinopolin Concilium convocavit, contra impium Severum & Julianum Halicarnassensem, aliosque Theopaschitas: inter quos etiam Anthimo episcopo Constantinopolitano, at cum ipsis sentienti, ademptæ dignitas est, cum eum post Epiphanium menses decem tenuisset. Suffectus ei est Menas presbyter, & hospitii peregrinorum Samsonici præfectus, a Papa Romæ Agapeto. Eo Papa Constantinopoli moriente, subrogatur Sylvester, qui vixit annum unum. *Concilium contra Theopaschitas.*

Τῷ ιά. ἔτει γίγαντα τὰ ἐγκαίνια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐξῆλθεν ἡλιὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως μετὰ τ' πατριάρχου καὶ τ' βασιλέως σὺν τῷ λαῷ. ἀπὸ δὲ τ' ἀμέρας τῆς καύσεως αὐτῆς, μέχρις τῆδ' ἐγκαινίων, ἔτη ϛ', μῆνες ιά, καὶ ἡμέραι ί. παρῆλθον. ἐν ᾗ τῷ ςιθ. ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἰνδικτιῶνος ιέ, τῆς αγ'. τῇ Φιβρουαρίῳ μηνὸς, ὥρᾳ πρώτῃ τ' ἡμέρας, τὼν τ' μεγάλης ἐκκλησίας ἀποκοσμοῦν ἄρξαντο ποιεῖν Ἰουστινιανός. D Undecimo anno magnum templum dedicatum est: calviique processio a templo sanctæ Anastasiæ cum patriarcha, Imperatore & populo. A die quo conflagraverat, usque ad dedicationem, elapsi sunt anni v, menses xi, dies x. Nam anno ab origine mundi ϡϡϡ ςιθ' νεοϛ', indictione xv, xxᵗᵗ die Februarii mensis, hora prima diei, instaurationem magni templi aggressus est Justinianus. 151

Τῷ ιβ ἔτει ἐξῆλθον οἱ Βούλγαροι εἰς τὼν Μυσίαν, καὶ ἠφάνισαν τὰς χώρας, καὶ τὰς στρατιώτας αὐτῶν ἀπέκτειναν. ἀναβὰς δὲ ὁ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Ἀκοῦμ ὁ Οὖννος, ἐξῆλθε κατ' αὐτῶν, καὶ μιγεὶς τοῖς Ῥωμαίοις, ἐκοψε τὰς Βουλγάρους εἰς πλῆθος. εἶτα εἰς ὀλίγους ἀμεμψήσαντας αὐτοὺς δέξασθαι ἄλλοι Βούλγαροι, καὶ σφάζουσι λαὸν πολὺν, καὶ τὰς αἰχμαλὰς καὶ τὸν Ἀκοῦμ ἁρπάσαν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τ' χώραν αὐτῶν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει παρέλαβεν ὁ Χοσρόης Ἀντιόχειαν τ' μεγάλην, καὶ Ἀπάμειαν, καὶ ἑτέρας πόλεις. E Anno duodecimo, Bulgari in Mysiam eruperunt, agroque vastato milites interfecerunt. Hoc cum inaudivisset Acumus Hunnus Illyrici rex, contra eos cum copiis egressus, Romanorum se exercitui conjunxit, magnamque Bulgarorum stragem edidit. Victorem inde securum alii Bulgari adorti sunt, magnaque cæde effecerunt: capitibusque & ipsis Acumo potiti, in suam reversi sunt ditionem. Eodem anno Chosroes Antiocheam magnam, Apameam, aliasque urbes cepit.

Τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει, προσερρύη Ῥωμαίοις Μουνδὼς ἐκ γένους τ' Γηπαίδων, υἱὸς Γιεσμῆ, ῥηξ τῆς Σιρμίου, καὶ πολὰ αὐτὸν φιλοτιμησάμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ποιήσας τε αὐτὸν στρατηλάτην τῆς Ἰλλυρικοῦ, ἀπέλυσεν αὐτόν. καὶ ἐν τῇ F Anno decimotertio Romanis se conjunxit Mundus Gepida natione, filius Giesmi, regulus Sirmii. Quem Imperator humanissime cum filio ejus tractatum, Illyricoque præfectum dimisit. Et in Illyricum rediens, multitudo *pag. 372. Bulgari.*

Bulgarorum occurrit, quos ille devicit, melioremque captivorum partem Conſtantinopolin miſit: qui ab Imperatore per Armeniam, Lazicam, & alias regiones ſunt diſperſi. Exinde alta pax in Thracia fuit, cum porro Hunni Danubium tranſire non auderent.

Bellum Perſicum.

Anno XIV Choſroes Perſarum rex, quartam in Romanorum ditionem impreſſionem fecit: cumque in Comagenem perveniſſet, Paleſtinam & Hieroſolyma petere ſtatuit. Juſtinianus eo cognito, Beliſarium ea Occidente tum reverſum, contra eum mittit. Is publice diſpoſitis equis, uſus magna celeritate ad Euphrati vicinam regionem perveoit. Ibi cum inrelleaiſſet Orientis cuſtodes atque præfectos in urbibus in quas confugerant, ſe contirere, & ab iis moneretur cuſtodiendæ Hierapoli operam daret, per litteras eos acrites objurgavit: Non rectum eſſe, uni urbi tuendæ intentum, pati ut hoſtes impune in Romanam ditionem graſſentur, urbeſque Imperii vaſtent. Pes virtutem interire præſtabilius eſſe, quam turpiter abſque pugnæ periculo ſervari. non enim hoc ſecte ſalutem, ſed proditionem appellari merito poſſe. Nulla ergo mora interpoſita, ad Europum caſtellum ad ſe convenirent. Ibi ſe exercitum totum collecturum, & Deo confidere hoſtibus ſe incommodaturum. His ita factis, Choſroes ſubito Beliſarii adventu audito territus eſt: ac ulterius procedendi conſilio repudiato, Abandazem ſcribam, hominem prudentem, ad Beliſarium mittit, qui ducem & exercitam ſpecularetur, ſub præteatu legationis expoſtulatum miſſæ, ideo quod Juſtinianus legatos pacis ſanciendæ cauſa in Perſidem non miſiſſet. Beliſarius cognito legatos adventare, ſex millia virorum ſtatura & forma corporis præſtantium delegit, eumque his procul a caſtris veluti venatum proceſſit. Diogenem porro ſtipatorem, & Adulium Armenium cum mille equis amnem tranſire juſſit: qui ſe valum ejus explorare ſimularent. Beliſarius ut appropinquare legatum vidit, papilionem in ſolitudine fait, ſignificans nullo cum apparatu eo ſe veniſſe: militibuſque præcepit, ut ab utraque tentorii parte eſſent Thraces & Illyrii, Gotthi & Heruli, Vandali & Mauruſii: neque in campum protious veluti ad miniſteria deſcenderent, neque confertim, ſed vagarentur hinc inde velut otioſi, atque venantium ſpeciem legato exhiberent. Cincti incedebant, bilari vultu, geſtabantque ſecures & calamos. Abandazes ut in conſpectum Beliſarii venit, indignari Choſroem oſtendit, quod Juſtinianus neglecto pacto legatos de pace eon miſiſſet, ipſumque ita ad inferendum Romanis bellum adegiſſet. Beliſarius contra nihili hanc orationem ducere, in Choſroem belli culpam conferre: qui ſi paci ſtuduiſſet, domi potius ſuæ legatos operiri, quam in Romanorum ditionem irrumpendo eam quærere debuerit. Atque hoc reſponſo legatum dimiſit. Is ad Choſroem ſeverſus, refert viſum ſibi Beliſarium, ducem prudeotia ae fortitudine ſingulari. millites quoque mirabili decore vidiſſe, & compoſitione. ſuaſitque

Edit. Pariſ. pag. 373.

A παραγενέσθαι αὐτὸν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν, ἐξῆλθε κατ' αὐτῶν πλῆθος Βυλγάρων. Ὁ τὸν παντελῶς ἐκπαύσας, ἢ χρέττονα αἰχμαλωσίαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποστείλας. ὃς ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀρμενίαν καὶ εἰς Λαζικὴν, καὶ ἐς λοιπὰς ἐθνῶν καταπέμψας. ἐκ τότε βαθεῖα εἰρήνη ἐν τῇ Θρᾴκῃ γέγονε, μηκέτι τολμώντων τῶν Οὔννων περᾶσαι τὸν Δάνουβιν.

Τῷ ιδ'. ἔτει, Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς πάρτιλν ἐστράτευσε εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐποιήσατο. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Κομαγληνῶν χώραν, καὶ Παλαιστίνης καὶ Ἱεροσολύμων δυνοῖτο χωρεῖν. Ἰουστινιανὸς δὲ τοῦτο μαθὼν, Βελισάριον αὐθημερὸν τῆς Εσπερίων ἐλαυνόμενον ἀπέστειλεν. ὁ δὲ ἵππους δημοσίους ἐπιβὰς, τάχει πολλῷ εἰς τὴν Εὐφρατησίαν ἀφίκετο. ἀκούσας δὲ τοὺς τὰς πόλεσι κατεφυγόντας εἶναι, καὶ αὐτὸν ἐπὶ παραφυλακῇ προσκαλεμένων Ἱεραπολιτῶν, λίαν τούτοις ὁ Βελισάριος κατεμέμψατο, ἔγραφε τε δίκαιον εἶναι, μίαν πόλιν φυλάττειν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀρτίως ἐπὶ τὴν τῆς Ῥωμαίων χώρας μετὰ ἀδείας βλίζειν, καὶ τὰς τῶν βασιλείας πόλεις λυμαίνεσθαι. ὧν δὲ ἕνεκα, ὅτι τε μὴ ἀρετῆς ἀπολωλότας τὸ σιωπᾶν ἀμαχητὶ δυσκλεῶς ἄμεινον. ὑφ' ὧν δὲ σωτηρία τῶν κλῆθεν, ἀλλὰ προδοσία δικαίως. ἅπερ οὖν πάντα εἰς Εὐφρατησίαν τὸ χωρίον, οὗ δὴ συλλέξας τὸ στράτευμα ὅλον, ὡς ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ, ἐλπίδα ἔχω τοὺς πολεμίους * ἐργάζεσθαι. καὶ τότε γενομένη, ὁ Χοσρόης τὸ ἐξαίφνης † τοῦ Βελισαρίου παρουσίας ἀκούσας, ἐξέστη, καὶ φρόνημα μὲν ἐλάττων ἦν ἔτι. Αβανδάζιν δὲ τὸν γραμματέα, ἄνδρα σοφὸν, πρὸς Βελισάριον ἔπεμψε, τόν τε στρατὸν κατασκεψάμενον, καὶ τὸ στρατήγιον· καὶ τῆς λόγου δόδην μεμφόμενον, ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀρίστους ἐς Περσίδα οὐκ ἔπεμψε, τὴν εἰρήνην σπουδάσοντας. ὁ δὲ Βελισάριος μαθὼν τοὺς ἀρίστους ἥκειν, αὐτὸς μὲν ἑξακισχιλίους ἐπιλεξάμενος ἄνδρας ἀμάχους τε καὶ τῇ σώματι καλοὺς, ἄποθεν τὸ στρατήγιον κωμηγόνων ἐξέπεμψε. Διογένην δὲ τὸν δορυφόρον καὶ Αδούλιον ἄνδρα Αρμένιον τὸν ποταμὸν διαβῆναι σὺν ἱππεῦσι χιλίοις ἐκέλευσεν, ὡς ψηλαφήσοντας τὸν τοῦ ποταμοῦ διάβασιν. Βελισάριος δὲ ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν ἐγγὺς ἐρχόμενον ἴγνος, τὸν παπιλιῶνα ἐπήξατο ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, παραδηλῶν ὅτι οὐδεμιᾷ παρασκευῇ ἐπιὼν ἥκει· πῖς τε στρατιώτας ἐπέπηξε, τῆς μὲν καλύβας ἐφ' ἑκάτερα εἶναι, Θρᾴκάς τε καὶ Ἰλλυριοὺς, Γότθους τε καὶ Ελύρους, μεθ' ὧν Οὐανδάλους τε καὶ Μαυρουσίους μὴ εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ πλεῖον ὡς ἐξικνουμένους ἴεσθαι, ἀθρόους εἰς ἕνα τόπον, ἀλλὰ βαδίζειν εὐλογουμένους ὡς κυνηγετοῦντας, καὶ παρέργως τῇ δοκεῖν τὸν Χοσρόην ἀριστερὸν βλέπειν. διεζωσμένους τε ἱβδίζειν, καὶ φαιδροὺς τὰ πρόσωπα, πλέκους τε καὶ μαστίλους βαστάζοντας. ὁ δὲ Αβανδάζης εἰς ὄψιν Βελισαρίῳ ἐλθὼν, λυπεῖσθαι τὸν Χοσρόην ἔφασκεν, ὅτι δὴ καθὰ συνῆθτο ὑπὸ ἐπιόντος Ιουστινιανοῦ ἀρίστους ἀγοὺς εἰρήνην, καὶ ἀναχωρεῖν Χοσρόην καὶ Ῥωμαίων στρατεύσασθαι. Βελισάριος δὲ, αὐτὸ ἰδιοῦς τοῦτο τοῦ λόγου ἐποιεῖτο, τὸν Χοσρόην λίγων αὖτον εἶναι τὸ πολέμου. εἰ δὲ εἰρήνης ἐφίετο, ὡς ἂν εἰς τὴν Ῥωμαίων γῆν ἀφικόμενος, ταῦτην ἴζοιτο. ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν χώραν μένειν τοὺς ἀρίστους ἐξιδίκητο. καὶ ταῦτα εἰπὼν τῷ ἀριστερὸν ἀπεπέμψατο. ὁ δὲ πρὸς Χοσρόην ἀριπόμενος, ἅπα στρατηγὸν ἑωρακέναι Βελισάριον σωφρόνα τε καὶ ἀνδρεῖον ὑ-

* deeſt xv. † καὶ, aut ſimile.

πέρσαν· στρατιώτας ⸗, οἵους αὐτὸς ἄλλους ὑπὸ ποτ' εἶδον, ὧν ἦ δύκοσμίαν ἐθαύμασα. ὡς συνβάλλοντι Χοσρόλω μὴ συμπλέκεσθαι εἰς μάχλω μετ' αὐτῶ, ὅπως μὴ πεπειθότος αὐτῶ, τὸ πᾶν ἐμπίσῃ τῆ Περσῶν βασιλείας, ἐν γῆ Ρωμαίων ὑπάρχοντος, ὡ φυγῆς τόπον μὴ ἔχοντος. ἐ τὸ νικᾶν αὐτὸν ἦ μέγα, στρατηγὸν ⸗ Ρωμαίων νικήσειν. ὁ ⸗ Χοσρόης τῆ πάνυ παραπέσοι πεισθείς, ἀναχῶρησιν ἐδύς ἐπὶ πᾶσι ἐμ διαβῆναι ἐφοβεῖτο ⸗ ἐμβασιν ἦ ποταμῶ ποιήσασθαι, ὡς τῆ Ρωμαίων πάντα παρόντων. ᾗ πρὸς Βελισάριον πέμπει, παρακαλῶν τὸν ἦ ποταμὸν ἐμβάντας ἀναπεῖσαι, ὡ πάντ ἦ παρόδον ἀκωλύτως παρέξειν. Βελισάριος δὲ πρὸς αὐτὸν ἐ ⸗ ἀφίσεις ἔπεμψε, ὡ πάντ ἦ ἀναχώρησιν ἐποίησε· ὡ ἀφίσεις ἐα ⸗ βασιλέως σωτῆρας ἔχειν διαβεβαιῶν, ἅπας ἦ αἰρήσω βραβεύσειν. ἤξίου ⸗ Χοσρόης Βελισάριον, διὰ ἦ ⸗ Ρωμαίων γῆς ἦ πάροδον ποιήσασθαι ἀκινδύνως. ὁ ⸗ Ἰωάννου ἦ Εδεσσηνὸν, ἄνδρα πειφανέστατον, ἅμπορον πρὸ Χοσρόη ἀπίσειλε, πρὸς τὸ ἀκινδύνως παρελθεῖν αὐτὸν ἦ ⸗ Ρωμαίων χώρας. οἱ δὲ Ρωμαῖοι Βελισάριον ἐν ἀμφιμίαις εἶχον, μᾶλλον ἐνδοκιμήσαντα ἐν πάτῳ τῆ ἔργῳ, ἢ ὅτε Γιλίμερα δορυάλωτον, ὡ Ουϊττιγῶν, τὼς δύο βασιλέας εἰς τὸ Βυζάντιον ἤγαγεν. ὧν ⸗ ὡς ἀληθῶς λέγω τὸ ὡ ἐπαίνα ἄξιον τὸ γενόμενον· πεφοβημένων ⸗ τῆ Ρωμαίων, ὡ ἐν πῖς ὀχυρώμασι κρυπτομένων πᾶσιν, Χοσρόη δὲ σὺν στρατῆ μεγάλῳ ἐν μέσῳ γεγονότος τῆς ⸗ Ρωμαίων ἀρχῆς, ἄνδρα ἵνα ἐν τῆ ἐξῆ δρόμῳ ἐκ Βυζαντίου ἵκοντα ἀπεναντίας ⸗ Περσῶν βασιλέως στρατοπεδεύσασθαι, Χοσρόη δὲ ἐκ τῶ ἀφροδεκάτου τῆ πάνυ σοφίᾳ ἐξαπατηθέντα, ἀπρακτον εἰς τὰ οἰκεῖα ὑποχωρῆσαι.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Τιμόθεος ἐπισκόπου Αλεξανδρείας πελάσαντος, Σεβῆρος ἐ δυσεβὴς Αντιοχείας μοιχὸς, ὡ Ιουλιανὸς Αλικαρνασσέως ἐν Αλεξανδρείᾳ φυγόντος, περὶ φθαρτῆ ὡ ἀφθάρτω διενεχθέντες. καὶ ἀπ' ἀλλήλων γενόμενοι εἰς ἀληθείας ὄντες ἀλάστεροι. ἔ τὰ μὲν Θεόδοσιον, τὰ δὲ Γαϊνᾶν προβάλλονται εἰς ἐπίσκοπον Αλεξανδρείας. ὡ Γαϊνᾶς μὲν ἐκράτησε τῆς ἐπισκοπῆς ἐνιαυτὸν, ὁ δὲ Θεόδοσιος δύο πάντας δὲ Ιουστινιανὸς ἤγαγεν εἰς τὸ Βυζάντιον, ὡ ἀπ' ἀλλήλων ἐχώρισεν. Παῦλον δέ τινα δοκιμώτατα ὄντα ἐρθόδοξον, ἐπίσκοπον Αλεξανδρείας προβάλλεται· ὃς ⸗ μνήμης Σεβῆρον τὸν αἱρέσεως ποιήσας, ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς δι' ὀργὴν τῆ βασιλέως, ὡ ἀπελθὼν διέτριβεν εἰς Ιερόσολυμα. τότῳ τῆ ἔτει σεισμὸς γέγονε μέγας ἐν Κωνσταντινουπόλει· ὡ πύργοι ἐκλονήσαι ὡ οἶκοι, ὡ τὸ τεῖχος μᾶλλον τὸ κατὰ τὴν χρυσῆν πόρτας, ὡ ἡ λόγχη τῆ ἀνδριάντος τῆ φόρου, ὡ ἡ δεξιὰ χεὶρ τῆ ἀνδριάντος τῆ Ξηρολόφου.

Τῷ ν΄. ἔτει, Αδὰδ ὁ τῆ Αξωμιτῶν βασιλεὺς, βιληθεὶς πολεμῆσαι μὴ Δαμιανῶ ⸗ βασιλέως τῆ Εβραίων, ἐξ τὸ ὑπατεῦσαι ⸗ Δαμιανὸν τὼς Χριστιανὼς ἐμπορευομένους, ηὔξατο, εἰς ἐὰν νικήσῃ τὸν Ομηρίτων, ἵνα γένωμαι Χριστιανός. ὡ τῆ πολέμῳ ἀρισθέντος, τῆ τῶ Θεοῦ συνεργίᾳ ἐκβαλὼν τὼς Εβραίους, ὡ ἐλαβεζοῦτα αἰχμάλωτον ⸗ Δαμιανὸν ⸗ βασιλέα αὐτῶν, ὡ τὴν χώραν, ὡ πᾶν βασίλειον αὐτῶν, ἐ δ' ἐχαρίσατο τῆ Θεῷ, πέμπει πρὸς τὸν βασιλέα Ιουστινιανὸν, οὗ χειροτονῆται αὐτῶς ἐπισκόπους ἐκκλησιῶν. ὡ ἐπίσδοσε πᾶσα ἡ χώρα, ὡ ἐβαπτίσθη, ὡ ἐγένοντο Χριστιανοί.

Τῷ ις΄. ἔτει, μὴν Σεπτεμ. ς΄. ἡμέρᾳ, ἀ. ἰνδικτιῶνι ζ΄. γέγονε σεισμὸς μέγας εἰς ὅλον ⸗ κόσμον, ὡ ἐπτώθη τὸ ἥμισυ ⸗ Κυζίκου. ἐπληρώθη δὲ ἐ ὁ χαλκῆς κίων ὁ μέγας

A regi, ne cum eo acie congrederetur, ne victus in Romanorum ditione, cum fugæ locus non esset, regnum Persicum everteret: præsertim cum etiam victoria de duce Romano non sit valde gloriosa futura. Hujus mentem persuasus Chosroes, statim ad sua redire cogitavit. metuebat autem transire fluvium, cujus vadum Romani tenebant. Mittit ergo ad Belisarium, postulans ut eos qui amnem transierant revocaret sibique tutum discessum pararet. Vicissim Belisarius missis legatis, ejus discessum collaudare: ac affirmare mox ab Imperatore legatos adfore, qui pacem componant. quod autem Chosroes petebat ut sibi per Romanorum ditionem in suam

B rursum redium præstaret: Belisarius obsidem ejus rei gratia Joannem Edessenum, virum illustrissimum, mittit. Ob hæc Romani laudes Belisarii valde prædicarunt, majorem eo facto gloriam consecutum, quam cum Gilimerum bello captum, & Vittigem, duos reges Constantinopolin perduxit. Ac fuit revera memoratu & laude dignum illud facinus: quod cum & Romani universi metu capti in munitiones se abdidissent, & Chosroes in medio Romanæ ditionis magno cum exercitu esset, unus vir celeri curru Byzantio advectus opponere castra regi Persarum ausus est, suaque sapientia effecit ut Chosroes re inopinata deceptus domum negotio infecto

C discederet.

Belisarii laus.

Eodem anno cum Timotheus episcopus Alexandreæ diem suum obisset, Severus impius Antiochea adulter, & Julianus Halicarnassensis, qui Alexandream profugerant, in disputatione de corruptibili & incorruptibili, ad dissensionem, cum uterque a veritate esset alienus, prolapsi sunt. itaque alterius pars Gainam, alterius Theodosium episcopum Alexandreæ delegit. Et episcopatum Gainas annum, Theodosius biennium tenuit. Hos Justinianus Byzantium evocatos separavit: & Paulum quemdam, qui orthodoxus videbatur, præfecit ei episcopatui. qui cum mentionem impii Severi fecisset, episcopatu est dejectus ob iram Imperatoris, ac Hierosolymis deinde vixit. Eo anno Con-

D stantinopoli magnus fuit terræmotus, corruerunteque eo templa & domus, maximeque murus ad auream portam, & lancea statuæ in foro, ac dextra manus statuæ in Xerolopho.

Severi & Juliani hæreticorum tumultus, *Edit. Paris. pag.* 374.

Anno xv, Adadus Axumitarum rex bellum illaturus Damiano Ebræorum regi, quod is Christianos negotiatores interfecisset, vovit, se Christianum fore, si Homeritas vicisset: & quidem commisso bello vicit eos, auxiliante Deo, vivumque regem eorum Damianum in potestatem redegit, potitusque est regno & regia. Itaque Deo gratias agens, mittit ad Justinianum, ab eoque episcopos & clericos sibi mitti petit: ita tota regio fidem Christianam amplexa est, baptizatique sunt, & Christiani facti. 553

E

Anno xvs, die Septembris vs, prima septimanæ, septima Indictione, magnus fuit per totum orbem terræmotus, ac corruit dimidium Cyzici. Absoluta est etiam magna columna quæ vocatur Anguslio: eique imposita Ju- Justiniani statua.

ſtiniani ſtatua equeſtris, ſiniſtra manu tenens pomum rotundum, quo indicatur orbis imperium penes ipſum eſſe: dextram autem intendebat, perinde ac ſi Perſas juberet ſubſiſtere, & Romanorum ditionem non inire. Jam æs omne quod circa columnam erat, tegulæ erant auratæ, introitum palatii Conſtantini magni integentes, qui etiamnum æreus dicitur. Columna autem Auguſtio dicitur.

Canis miraculum. Anno XVII, quidam æris faber extitit, Andreas nomine. Is canem habebat ſuivum ac cæcum, qui prodigia edebat. Adſtante enim turba, faber clam cane adſtantium annulos aureos argenteos, ac ferreos accipiebat, inque ſolo deponebat, & ingeſta materia tegebat: inde canis juſſus unicuilibet ſuum reddebat. Sic etiam diverſorum Imperatorum nomiſmata permixta, ſingulatim diſcernebat. Quin etiam turba virorum & mulierum adſtante, de ea gravidas, ſcortatores, adulteros, miſericordes, ſordidoſque ſine falſitate demonſtrabat. Itaque dicebant, eum Pythonis ſpiritu præditum eſſe.

Edit. Pariſ. pag. 315.

Anno XVIII, mare Thraciam eluvione operuit uſque ad quatuor milliaris, reſtis aqua Odyſo, Dionyſiopoli, & Aphrodiſio. multique ſunt aquis ſuffocati. inde Dei juſſu aqua in ſuum rediit locum.

Anno XIX, vini & frumenti fuit penuria, & acris hiems Byzantii, ac ſancti Paſchatis perverſio. cœpitque populus abſtinere carnibus, die Februarii IV. Imperator autem juſſit altera ſeptimana carnes proponi. quæ cum in omnibus proſtarent macellis, nemo tamen emit, aut guſtavit. Cumque juxta edictum Imperatoris celebraretur paſcha, deprehenſum eſt, populum una amplius quam debebat jejunaſſe ſeptimana.

Gothi Romam capiunt. Anno XX, Romam Gothi ceperunt. Vigilius autem Papa Conſtantinopolin ſe contulit. Eodem anno, ſabbato Pentecoſtæ, equeſtri commiſſo certamine ſerio pugnatum eſt inter partes. & Imperator ſuis miſſis, multos eorum occidit.

Anno vigeſimoprimo concuſſiones exciterunt terribiles, & imbres magni. XI Julii Theodota Auguſta pie defuncta eſt.

Anno XXII tonitrua & fulgura ſupra modum naturalem fuerunt, adeo ut multi in ſomnis a fulgutibus læſi ſint. Julio menſe rurſus duæ populi partes conflixerunt, incendioque abolita ſunt ædificia ab æreo tetrapylo uſque ad templum, magnaque cædes facta. Cumque * proceſſus. * proceſſus in Hebdomo fieret, veſtiarii coronam Imperatoris amiſerunt. Poſt menſes VIII inventa ea eſt alicubi cum uno parvo unione, & omnibus gemmis.

Anno XXIII, cum equeſtre certamen ageretur, legatus Indus Conſtantinopolin venit, addnxitque ſecum elephantum: qui noctu ſtabulo egreſſus, multos occidit, alioſque mutilavit. Menſe Aprili commiſſo equeſtri certamine, rurſum cives inter ſe depugnaverunt, multique ſunt cæſi, domuſque & tabernæ direptæ. XXVIII die Junii dedicatum eſt templum Apoſtolorum, reliquiæque Andreæ, Lucæ & Timothei apoſtolorum depoſitæ.

Α ὁ Λύγυσίων, καὶ ἀνῃρέθη ἡ σφῦρα τοῦ Ἰουστιανοῦ ἱππέως, κρατοῦσα τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ μῆλον σφαιροειδὲς, ὡς ἂν γῆς ἁπάσης αὐτῷ κυριεύσαντος· τῇ δεξιᾷ δὲ ἀνατεταμένην ἔχουσα, ὡσεὶ τοὺς Πέρσας ἐφεστηλομένου. Σπῖτι, καὶ τοὺς Ῥωμαίων γῆς μὴ ἐπιβῆναι. ὁ δὲ περὶ αὐτὸν τοῦ αἰῶνα χαλκοῦς ἅπας, αἰράμενος ὑφ' ἡμῶν χρυσος, τοῦ ὑποδρομοῦ τοῦ παλατίου Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπιχαλύπτων· ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν χαλκῆ προσαγορεύεται. ὅπερ δὲ ἐστιν ὁ κίων ὁ λεγόμενος Λυγυσίων.

Β Τῷ ιζ'. ἔτει ἀνεφάνησαν χαλκοῦς Ἀνδρέας ὀνόματι, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ αὐὸα ξανθὸν καὶ τυφλὸν, ὃς ἐποίει πρᾶπα· παρισῶσαι γὰρ αὐτῷ ὄχλου, λαθραῖα αὐὸς ἐκαμίζετο τὰ τῆς ἐρίφου δακτυλίδια, χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ καὶ σιδηρᾶ, καὶ ἐτίθη εἰς πῦδαφος, πυκνοτέραν αὐτὰ χώματι, καὶ ἐπέτρεπε τὸν κυνὰ, καὶ ἐλάμβανε καὶ ἰδίδυ ἑκάστῳ τὸ ἴδιον. ὁμοίως καὶ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε νομίσματα μιγνύμενα, ἐπεδείκνυτο κατ' ἔνομα. ἐλάμβανε δὲ ἢ παρεσώντων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀποδείκνυσι τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας, καὶ πόρνους, καὶ μοιχοὺς, καὶ ἐλεήμονας, καὶ κριτὰς, πάντας μὴ ἀληθείας ἐδείκνυεν. ὅθεν ἔλεγον, ἢ αὐὸα πνεῦμα πύθωνος ἔχειν.

Τῷ ιη'. ἔτει ἐπαύσησαν Σάλασσα τῇ Θράκῃ, ἐπὶ μίλια δ'. καὶ ἐκάλυψεν αὐτὴν ἐπὶ τὰ μέρη Ὀδυσσοῦ, καὶ Διονυσιόπολιν, καὶ Ἀφροδίσιον, καὶ πολλοὶ ἐπνίγησαν ἐν τοῖς ὕδασι· καὶ πάλιν τῇ τοῦ Θεοῦ προσάγματι ὑπεκάπεσα ἡ Θάλασσα εἰς τοὺς ἰδίους τόπους.

C Τῷ ιθ'. ἔτει, γέγονε λοιμὸς σίτου καὶ οἴνου, καὶ χειμὼν πολὺς ἐν τῇ Βυζαντίῳ, καὶ ἔχρησε τὰ ἅγια πάσχα. καὶ ἐποίησαν οἱ δῆμοι τοῦ Ὑπερίου μῆνι Φάρμαιρεῖ δ'. ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑπτὰ ἡμέρας ἑβδομάδα παραθεῖναι κρέας. καὶ πάντων τῶν ἀρεωπώλων προβαλόντων, οὐδεὶς ἠγόρασεν, οὐδὲ ἔδιεν. τὸ δὲ πάσχα γέγονε κατὰ τὸ βασιλικὸν πρόσαγμα, καὶ ἐρίσθη ὁλοὺς νηστεύσας ἑβδομάδα πεμπτήν.

Gothi Romam capiunt. Τῷ α'. ἔτει, παρελείφθη ἡ Ῥώμη ὑπὸ τῶν Γότθων. ὁ δὲ πάπας Βιγίλιος ἀνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. τῇ δ' αὐτῇ σαββάτῳ πεντηκοστῆς, ἱππικὴ γενομένη, γέγονε μάχη τῶν δύο μερῶν. καὶ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς, ἀπέλθε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν.

D Τῷ αά. ἔτει, γεγόνασι σεισμοὶ φοβεροὶ, καὶ βροχαὶ μεγάλαι. μηνὶ Ἰουλίῳ ιά. ἐκοιμήθη ἡ βασιλὶς Θεοδώρα ἐν εἰρήνῃ.

Τῷ κβ'. ἔτει, γεγόνασι βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ ὑπὲρ φύσιν, ὥστε πολλοὺς καταθύδωτας ὑπὸ τῆς ἀστραπῆς βλαβῆναι. τῇ Ἰουλίῳ μηνὶ γέγονε πάλιν συμβολὴ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν δήμων μερῶν, καὶ ἐμφασμὸς, ὃς ἐφάνησε τὰ ἑστυχότα ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ τετραπύλου ἕως τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐγένετο φόνος πολύς. καὶ ἀρξάμενοι γενομένου ἐν τῇ ἑβδόμῃ, ἀπώλεσαν οἱ βεστιαρῖται τὸ στέμμα τοῦ βασιλέως. καὶ μετὰ μῆνας ιά. εὑρέθη, ὅπου καὶ ἐν μαργαρίταις, καὶ ἀλίθος αὐτῆς πᾶσα.

E Τῷ κγ'. ἔτει, ἀχθῆναι ἱππικὴ, ἀπεσταλμένος Ἰνδῶν ἦλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, φέρων ἐλέφαντα· ὃς ἐξελθὼν νυκτὸς ἀπὸ τοῦ σταύλου, πολλοὺς ἐφόνευσε, καὶ ἄλλους ἀύλλωσε. τῇ δὲ Ἀπριλλίῳ μηνὶ ἱππικὴ γενομένη, συμβολὴ ἐκ δήμων πάλιν ἐγένετο, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον, καὶ οἱ ἐργασίαι ἐπράγησαν. τῇ δὲ Ἰουνίῳ μηνὶ ἐγένετο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ἀνατέθησαν τῶν ἁγίων λειψάνων Ἀνδρέου, Λουκᾶ, καὶ Τιμοθέου τῶν ἀποστόλων.

Τῷ αδ'.

Τῷ κδ'. ἔτει ἐπέμφθη Ναρσῆς ὁ κουβικουλάριος εἰς Ῥώμην, πολεμῆσαι τοῖς Γότθοις. μετὰ γὰρ τὸ πραθῆναι αὐτὴν Βελισάριον, πάλιν ἐπανίστησαν οἱ Γότθοι, καὶ ἐπράτησαν αὐτῆς. τῇ δὲ θ'. τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἐγένετο σεισμὸς φοβερὸς ἐν πάσῃ τῇ Παλαιστίνῃ, Ἀραβίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ, καὶ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ· καὶ ἔπαθον πόλεις πολλαί, καὶ ἀπώλοντο ἀνθρώπων πλῆθη πολλά. ἐν δὲ τῇ πόλει Βότρυος ἀπεπάδη ἐκ τοῦ παρακειμένου τῇ θαλάσσῃ ὄρους ἡ λεγομένου λιθοφοροσώπου, μέρος πολύ, καὶ ἐκπέπτωκεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέλιπεν λιμένα μέγαν, εἰς ἐσέρχεσθαι ἐν αὐτῷ πλοῖα πολλὰ παμμεγέθη. πρὸ δὲ τούτου, ὁπηνίκα λιμένα. ἔφυγε δὲ ἡ θάλασσα, εἰς τὸ πέλαγος μίλιον ἕν, καὶ πάλιν τῇ τοῦ Θεοῦ κελεύσει ἐπανέπεσε. τῇ Αὐγούστῳ μηνὶ ἦλθον ἐπιτόνια ἀπὸ Ῥώμης τοῦ Ναρσοῦ, ὡς ὅτι ἔσφαξαν οἱ Ρωμαῖοι τὸν ῥῆγα Τότιλαν, καὶ ἔλαβον τὴν Ῥώμην.

Τῷ νδ'. ἔτει τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, γέγονεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ε'. Σύνοδος, ἤτοι ῥξέ. ἁγίων πατέρων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπὶ Βιγιλίου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, ἤγουν λιβέλλου τῆν ὀρθὴν πίστιν προσώπως. ἧς ἡγοῦντο Εὐτύχιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἀπολινάριος Ἀλεξανδρείας, καὶ Δόμνος Ἀντιοχείας. ποσπρησαὶ δὲ Εὐτύχιος Ἱεροσολύμων, κατὰ Σεβήρου τοῦ ἀκεφάλου καὶ δυσεβοῦς. ἀπέχει δὲ τῆς δ'. Συνόδου ἔτη ρβ'. ἀλλὰ καὶ κζ' τοῦ παράφρονος Ὠριγένους, καὶ τῶν παλαιῶν αἱρεσιβῶν δόγματα ἐκθεξαμένου, Διδύμου τοῦ ἀπὸ ἀμμάων, καὶ Εὐαγρίου, τῶν πάλαι ἀκμασάντων, ἐξ ὧν ἐπηθέντων παρ' αὐτοῖς ψιφαλαίων, ἐν οἷς ἐλπρώδουν προϋπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων ἐξ Ἑλληνικῶν ὁρμώμενοι δογμάτων τῶν μεταμψύχωσιν δοξαζόντων, τέλος τε τῆς κολάσεως, καὶ τὰ σώματα ἡμῶν μὴ ἀνίσασθαι τὰ αὐτὰ ἐν τῇ ἀναστάσει, καὶ τῶν δαιμόνων εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀποκατάστασιν· ἃ δὴ παράδοσιν ἀθεμιτοποιοῦσιν, καὶ μὴ γεγενῆσθαι μήτε εἶναι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ αἰῶνα, μήτε ἐν σαρκὶ πλασθῆναι τὸν Ἀδάμ. ἅ τινα δόγματα ἴσως χρόνῳ τὸ πλέον ἐκρύπτετο· εἰς πλῆθος δὲ ἐπιδιδόντα, καὶ πολλὰς τῆς ἐκκλησίας λυμαινόμενα, πικαῦτα συλλυσθέντα ἀνεθεματίσθησαν. ἔτι δὲ καὶ κατὰ Θεοδώρου τοῦ Μόψου ἱερέως, διδασκάλου γεγονότος τοῦ Νεστορίου τοῦ Ἰουδαιοφρονος, ἀνεθεματίσαμεν μὴ τῆς λεγομένης Ἴβα ἐπιστολῆς, καὶ νῦν συγγραμμάτων Θεοδωρίτου τοῦ ἐπισκόπου Κύρου, συγγραφέντων κατὰ τῶν ιβ'. κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου.

Τὰ δὲ γράμματα τοῦ βασιλέως Ἰουστιανοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν Σύνοδον, περιέχει ὧδε· Περὶ μὲν οὖν Ὠριγένους καὶ τῶν ἀμοιρόνων αὐτοῦ κακοδοξούντων ἡμῖν, καὶ ἴσμεν, ἀπαραχόν τοῖς ἁγίοις τοῦ Θεοῦ καὶ καθολικαῖς ἐκκλησίαις ἐξωμολογῆσθαι δίκαιον, καὶ τὰ ὑποκειμένα ἀναθεώμενα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἐναντία καταβάλλεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν διέγνωσαν ἡμῖν, ὡς τινες ἐν Ἱεροσολύμοις εἰσὶ μοναχοὶ δόκησιν, Πυθαγόρᾳ καὶ Πλάτωνι καὶ Ὠριγένει τῷ Ἀδαμαντίῳ, καὶ τῇ τούτων δυσεβείᾳ ἐν πλήρει καπνολαθωσῶντες, ἐν διδάσκοντες, δεῖν φιλοσοφῆσθαι φρονοῦσιν καὶ ζῆνεν ποιοῦσιν περὶ τούτων, ἵνα μὴ πλέον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ Μανιχαϊκῆς ἀπάτης αὐτῶν πολλοὺς ἀπολέσωσι· λέγωμεν δὲ (ἵνα ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα μνημονεύσωμεν) ὅτι τοὺς ἡμῶν δόγματος ἀριθμοῦ τε καὶ ὀνόματος, ὡς ἐκεῖθεν πάντων εἶναι ἐν λογικῶν τῇ ταυτότητι τῆς οὐσίας καὶ ἐνεργείας,

Anno xxiv, missus est Narses cubicularius Romam ad debellandum Gothos. Nam post receptam Romam a Belisario, Gothi denuo rebellarant, urbemque occuparunt. Nona Julii die terribilis motus terræ fuit per universam Palæstinam, Arabiam, Mesopotamiam, Syriam, & Phœniciem, qui multis urbibus damna intulit, permultosque mortales perdidit. In urbe quæ Botryos (hoc est vuæ) dicitur, magna pars montis qui mari adjacet, nomine Lithoprolopos, evulsa in mare decidit, magnumque effecit portum, multis magnis navibus recipiendis idoneum: cum ante urbs ea porta caruisset. Mare quoque in eleum recessit ad mille passus, rursamque Dei jussa refluxit. Augusto mense nuncius Roma de victoria Narsetis allatus est: nempe Romanos rege Totila occiso, Romam recepisse. Totilæ cæsus.

Anno xxv. Constantinopoli 1ctam fuit sacrum v. Oecumenicum Concilium, CLXV. patribus collectis, sub Vigilio sanctissimo Romæ Papa, qui libello veram fidem afferuit. Præfuerunt Eutychius Constantinopolis, Apollinarius Alexandreæ, Domnus Antiochenæ episcopi, & Eutychius Vic: Hierosolymæ. Res ecta contra impium Severum acephalum. Abest hoc Concilium a quarto annis CXIS. Acta etiam res est contra væcordem Origenem, & eos qui impias ejus opiniones sectabantur: quorum fuit Didymus cæcus, & Evagrius, qui dudum floruerant, ac capitala sua ediderant. in his Græcarum opinionum ensia arrepta, quibus animarum in alie atque alia corpora transitus fingitur, negabantur animas corporibus tempore esse priores, finem suppliciis fore, non iisdem nos resurrecturos corporibus, dæmonas in integrum restitutum iri: paradisi vocabulo aliud notari, neque sensilem paradisum fuisse a Deo conditam, neque Adamum carneum fuisse effictum. Hæ opiniones cum aliquamdiu fere latuissent, tandem in multitudinem eruperunt, multosque ecclesiasticos vitiarunt. itaque tuec damnatæ & proscriptæ sunt. Theodorum quoque Mopsuestiæ episcopum, præceptorem Nestorii, ejus qui Judaicis erroribus germana sensit, & Ibæ epistolam damnaverunt, & quædam Theoditi Cyri episcopi opuscula, conscripta adversus duodecim capitula beati Cyrilli. 554 Origenici errores.

Litterarum porro Justiniani ad Concilium hæc est sementia. De Origene, & iis qui ab ejus sunt secta, oportet dedimus: justum esse intelligentes, ut sanctam Dei Apostolicamque ecclesiam a turbis securum præstemus, utque ea quæ quocumque modo adversa rectæ fidei enascantur, condemnentur. Cum ergo compertum habeamus, esse Hierosolymis quosdam, monachos nimirum, qui Pythagoræ, Platonis, Origenisque Adamantii impios errores sectentur atque doceant, existimavimus curam & inquisitionem de iis adhibendam, ne ii ad extremam Græcanicis & Manichaicis suis impostoris multos perdant. Nam ut de multis pauca commemoremus, mentes ejunt fuisse innumeras, & nominis expertes, omniaque ratione prædita anum esse idemque substantia & efficacia, facultateque ad Justiniani ad synodum litteræ. pag. 377.

οἰς ἀλώπεκας, τὰς δὲ θηλυμανεῖς εἰς ἵππους. ἡ δὲ ἐκκλησία τοῦς θείοις ἐπομένη λόγοις, φάσκει τ̀ ψυχὴν συνδημιουργηθῆναι τῷ σώματι· καὶ τὸ μὲν πρότερον, τὸ δὲ ὕστερον κτίζεσθαι ὑπὸ τοῦ Δεσπότου φρονεῖσθαι. διὸ παῦσαι χρὴ τὰ τοιαῦτα δόγματα βλαπτικά, μᾶλλον δὲ λημάματα, προτρέπομαι τὰς ὁσιωτάτας ὑμᾶς, εἴ τι συμπεφώνηται ἐπιμελῶς ἐκτυχεῖν τῇ ὑποκειμένῃ ἐπιθέσει, καὶ ἕκαστον τ̀ αὐτῶν κεφαλαίων κατακρῖναί τε καὶ ἀναθεματίσαι μετὰ τῶν δυσεβῶς Δεσπότην, καὶ πάντων τ̀ τὰ τοιαῦτα φρονούντων, ἢ φρονούντων εἰς τέλος.

Ἀπὸ δὲ λοιπὸν ἡ Σωσόδος ἀκούσασα, καὶ πάντα βασιλεῖς οἱ θεῖοι πατέρες, ἐξεβόησαν· ἀναθεματίζομεν πάντας τοὺς μὴ πάντων τῶν τοιαῦτα φρονούντων, ἢ φρονούντων μέχρι τέλους· ἀσεβοῦς δὲ καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ Μόψου ἐπισκόπου, καὶ τῶν λοιπῶν, ὅπερ πάλαι φησὶν ὁ βασιλικὸς τύπος. Σπουδὴ γέγονε τοῖς ὀρθοδόξοις καὶ εὐσεβῶς προβεβασιλευκόσι τοῖς ἡμετέροις πατράσι, τὰς κτ̀ καιρὸν γινομένας αἱρέσεις διὰ συνόδων ἁγιωτάτων ἱερέων ἐκκόπτειν· καὶ τὰς ὀρθὰς πίστεις καθαρὰς παρατηρεῖσθαι, ἐν εἰρήνῃ τῇ παλαιᾷ τῇ Θεοῦ ἐκκλησίαν φυλάττειν. διόπερ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, Ἀρείου βλασφημοῦντος, καὶ λέγοντος μὴ εἶναι τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ἀλλὰ κτίσμα καὶ ἐξ οὐκ ὄντων γεγονέναι, συναγαγὼν ἐν Νικαίᾳ τοὺς τῶν πατέρας, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ παραγενόμενος, καὶ τῷ Ἀρείῳ παραδεχαθέντος ἐ ἀναθεματιθέντος, ἐστήριξεν τῇ ὀρθοδόξῳ κρατούσῃ πίστει. δι' ἧς ὁμολογήσαντες οἱ θεῖοι πατέρες ὁμοούσιον εἶναι τὸν Υἱὸν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ἀλλὰ μὴ κτίσμα καὶ ἐξ οὐκ ὄντων γεγονέναι, μέχρι νῦν ἀδῆ. καὶ Θεοδόσιος ὁ φιλοβύτερος Μακεδονίου ἀρνεῖται τὴν Θεότητα τ̀ ἁγίου Πνεύματος, καὶ Ἀπολιναρίου τ̀ μαθητοῦ αὐτοῦ βλασφημοῦντος εἰς τ̀ οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἐ φάσκοντος τοῦτο ἀνθρώπινον μὴ εἰληφέναι τ̀ τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀλλὰ σαρκὶ ἐνωθῆναι ψυχὴν ἄλογον ἐχούσῃ, συναγαγὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοὺς ρν'. πατέρας, καὶ μεταχὼν καὶ αὐτὸς τῆς συνόδου, καὶ τῶν εἰρημένων καθαιρεθέντων καὶ ἀναθεματισθέντων αἱρετικῶν, αὖ καὶ τ̀ ἀσεβῶν αὐτοῦ δογμάτων καὶ ὁμοφρόνων, παρεσκεύασεν τῷ ὀρθοδόξῳ πίστιν ἐκρύτωθαι· καὶ Θεοδόσιος δὲ ὁ νέος, τὸ ἀσεβῶς Νεστορίου λέγοντος ἄλλον εἶναι τ̀ Θεὸν Λόγον καὶ ἄλλον τ̀ Χριστόν· καὶ τὸν μὲν φύσει υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, τὸν δὲ χάριτι υἱὸν ἀσεβῶς ὁμολογοῦντος, καὶ τῷ ἁγίᾳ Μαρίᾳ εἶναι Θεοτόκον ἀρνουμένου· συναγαγὼν τῷ φοβερᾷ ἐν Ἐφέσῳ τ̀ ἑβδόμην ἁγίων πατέρων Σύνοδον· καὶ Ἰουβενάλης ἤρχοντος, ἐφείλοντας παρεῖναι τῇ Συνόδῳ, προσέταξε καὶ τ̀ Νεστόριον παραγενέσθαι, καὶ κρίσιν ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι· ἐ δὲ γενομένης ἀκριβοῦς ἐξετάσεως, κατεδίκασαν Νεστόριον, καὶ ἀναθεματίσασι συνῆσι ὁμόφρονσιν αὐτ. τίνων δ' ὕπο φρονηθέντων, ὑπαπαντᾷ Κυρίλλῳ τῷ πατριάρχῃ οἱ τ̀ ἐξαίρεσιν Νεστορίου μεμέδος, ἐπανέβασαν τόμον ἐπ' αὐτὸν, ἀπατρέψαι τ̀ κτ̀ Νεστορίου γεγενημένην κρίσιν. ἀλλ' ὧν γε Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς, ἀντιλαμβανόμενος τ̀ ὀρθῶς ὁρθῶν κτ̀ Νεστορίου καὶ τ̀ πονηρῶν αὐτοῦ δογμάτων κελεύσαντος, παρεπέμψατο κρατῶν* γενομένους τ̀ ἐπ' αὐτῷ γεγενημένην κρίσιν. καὶ δὴ ὡς πάντες καὶ πᾶσα τιμὴ κτ̀ τ̀ Θεοῦ Κυρίλλου ὡς τ̀ βασιλέα καταφιλοφρονήσωνται, γράφει ὡς τὸν βασιλέα Κύριλλος τοιαῦτα· Ἐπειδήπερ ἐπυθόμην, ὦ εὐσεβέστατε βασιλεῦ, τ̀ φιλολογῶν εἶναι Θεὸν τινὰς, ἀ-

Cedren.

cium in lupos, doloſorum in vulpes, mulierum amore furentium in equos. Sed Eccleſia divinis adſtipulans Scripturis, animam una cum corpore condi affirmat, neque alterum altero prius eſſe, ut vecordi viſum eſt Origeni. Propter has igitur malas & perniciosas opiniones, aut deliria potius, vos hortamur, o ſanctiſſimi patres, ut in unum collecti, ſubjectam expoſitionem & ſingula ejus capita examinetis, damnetiſque una cum Origene omnes qui idem ſentiunt, aut quocumque tempore ſentient.

Patres his acceptis litteris, omnibuſque perpenſis, exclamaverunt. Damnamus hæc omnia, & omnes qui ita ſentiunt aut ſentient. Similiter etiam de Theodoro Mopſueſtiæ epiſcopo, & reliquis, ita habent Imperatoris litteræ. Majores noſtri veræ fidei cultores, qui ante nos imperium pie adminiſtraverunt, operam dederunt, ut quovis tempore enaſcentes hæreſes Conciliis ſanctiſſimorum pontificum exſcinderent, veræque fidei puto præconio vulgato ſanctam Dei eccleſiam pacatam conſervarent. Ideo Conſtantinus Magnus, Ario impie affirmante Filium non eſſe ejuſdem cum Deo patre ſubſtantiæ, ſed ex nihilo conditum, Nicæam CCCXVIII. patres convocavit, atque ipſe Concilio ei interfuit: ubi Ario damnato & proſcripto, veræ fidei confirmandæ intentus fuit, quam divini illi patres profeſſi ſunt, & quæ hodieque cantatur, Filium ejuſdem eſſe cum Deo patre eſſentiæ, non ex nihilo creatum. Ac Theodoſius deinde major, Macedonio deitatem Spiritui ſancti negante, & Apollinario diſcipulo ejus Verbi in natura humana adminiſtrationem calumniante, & affirmante Verbum mentem humanam ſibi non ſociaſſe, verum carni omnino fuiſſe rationis experte animæ præditæ: Conſtantinopolin patres CL. convocavit. Ipſoque præſente, cum dicti hæretici una cum ſuis impiis opinionibus & ſectatoribus damnati, communioneque eccleſiæ excluſi eſſent, curam adhibuit ut veræ fidei doctrina prædicaretur. Sed & Theodoſius minor, cum impius Neſtorius diceret alium eſſe Deum Verbum, alium Chriſtum: ac Verbum quidem natura eſſe filium Dei, Chriſtum tantum ex gratia impie autumaret, negaretque beatam Mariam eſſe Dei genitricem: priorem ſanctam Epheſinam Synodum CC patrum convocavit, miſſis qui ei intereſſent præfectis, citato etiam ad dicendam cauſam Neſtorio. Re diligentiſſime cognita, Neſtorius & ejus ſectatores damnati ſunt. Re hoc modo procedente, conata ſanctiſſimum Cyrillum inſurrexerunt qui erant a parte deteſtabilis Neſtorii, conatique ſunt (quantum in ipſis erat) reſcindere ſententiam quæ erat in Neſtorium lata. Ibi Theodoſius defendens orthodoxos contra Neſtorii factionem, damnationem ipſius & impiarum opinionum quas aſſerebat ratam haberi curavit. Nam cum Neſtoriani præterea etiam alia quædam crimina Cyrillo apud Imperatorem ougaciter impingerent, ad eum Cyrillus in hanc ſententiam ſcripſit: Poſtquam mihi, piiſſime Imperator renuntiatum eſt, quoſdam garrulos inſtar veſparum feratum ſuſurris ſuis

Alteræ Juſtiniani litteræ hiſtoriam continentes.

Edit. Pariſ. pag. 379.

Cyrilli ad Theodoſium litteræ.

μὴ φύσις δύο, ἑτέραν μὲν τὴ σώματος, ἑτέραν δὲ τῆς A
ψυχῆς. ἀλλ' ἐκ ἐξ ἀμφοῖν καθ' ἕνωσιν ἄνθρωπος, ἡ
οὐχὶ τὸ ἐκ δύο φύσεων συμπεθεῖδαι, δύο ἀνθρώπους
τὸν ἕνα νοεῖδαι παρασκευάζει· ἀλλ' ἕνα τὸν ἄνθρωπον
κατὰ συνάφειαν, ὡς ἔφην, τὸν ἐκ ψυχῆς & σώματος.
ἐὰν γὰρ ἀπολάμψῃ τὸ, ὅτι ἐκ δύο ἡ διαφόρων φύσεων,
ὁ ἑὶς ἡ μόνος ἐστὶ Χριστὸς, ἀδιάσπαστος ὢν μετὰ τῆ ἑνώ-
σεως· ἱρῶσιν δὲ ἐναντίας· εἰ μὴ φύσις τὸ ἕλον, πῶς
ἐνανθρώπησεν, ἃ ποίαν ἰδίαν ἐποιήσατο σάρκα; τοὺς
δὲ λέγοντας, ἄνευ κράσεως ἡ σύγχυσις ἡ φυρμὸς ἐγέ-
νετο τῆ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καταξιωσάτω
σὺν ἡ θεοτόκῳ κραδήλως ἐπισκοπίζειν. μετὰ δὲ ταῦτα
Κυρίλλου τελευτήσαντος, ἐπιφύεται μαχαίρης τις ἡ Ἀρ-
χιμανδρίτης Εὐτυχὴς ὀνομαζόμενος, ἡ λοιπὸν ἀπό-
πειρα αὐτῆ μέρος τι ὀλίγον τῆ λαῆ, κυρῶν τὰ Νεσ-
τορίῳ, ἡ τὸ αὐτῆ πονηρὸν δόγμα, φάσκων μὴ εἶναι B
τὴν σάρκα τῆ Κυρίου ἡμῶν ὁμοούσιον. ἡ δὰ πάλιν
μετ' ὀλίγον ἐβδελυκτὰς ἐχούσας χορὰς, ἐπὶ
συνόδῳ ἐν Ἐφέσῳ λῃστρικὴν, καὶ ἡ χ ὁσία γένεται,
παραπεμφθέντος ἐκεῖσε ἡ Φλαβιανῆ Κωνσταντινου-
πόλεως, τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν Διοσκόρου Ἀλεξανδρείας
ἔχοντος· ἡ φανεῖται μὲν Φλαβιανὸς ὁ θεῖος, ὑπερ-
μαχῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἀναῤῥίπτεται δὲ ὁ ἐν
Ἐφέσῳ πρώτη Συνόδος, ὑπογραφάντων φοναῖ βίᾳ
τινῶν ἐπισκόπων, ἐξ ὧν ὑπῆρχε Βασίλειος ὁ Σε-
λευκείας. κρατεῖδαι τῆ τε Νεσορίου ἡ Διοσκόρου
& Εὐτυχοῦς δαμοσιδομένων πονηρῶν δογμάτων, ἡ C
πολλῆς ταραχῆς γινομένης μάλιστα ἐν τῆ ἀνατολῆ,
φανδάνει Πρόκλῳ ὁ μέγας ἱερεὺς, & ἕτεροι πλεί-
στοι. τότε δὴ ὕπως ἐχόντων, αἰτεῖται Θεόδοσ
Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς, ἡ συναγαγὼν ἐν Χαλκη-
δόνι τὴν ἁγ'. πατέρων Σύνοδον, παρόντων Διο-
σκόρου ἡ Εὐτυχοῦς, μεθ' ὧν ἡ αὐτὸς πορεδεὶς, κα-
ταδικάζονται μὲν Διόσκορος ἡ Εὐτυχὴς ἡ Νεσόριος,
ἡ πάλιν ἀναθεματίζονται. Θεοδώρητον δὲ ἡ Ἴβαν ἡ
Βασίλειον Σελευκείας ἐδέξατο καδυπογράψαντας.
ἡ τὰς ληστρικὰς Συνόδου ἀναιρεδείσας ἡ ἀναθε-
ματισθείσης, εἰς μίαν συμφωνίαν ἄγαγον πάντας
οἱ θεῖοι πατέρες. τότων δὲ τῆ πατέρων Συνόδων
ὅπω γενομένων, ἡ ἐπιβεβαιωδεισῶν, ἡ κρατυνῶν
ἐν τῆ τῶ Θεῶ ἐκκλησίᾳ, οἱ τὰ Νεσορίου φρονεῖν- D
τες ἐπούδασαν αὖδις τὸν ἄρτιον αὐτῶν κρατῦναι
* deest δια τῆς Θεοδώρου τῆ Μόψου ἱερᾶς ἀφορμῆς, πολλῷ
χείρονα τῆ μαδητῆ αὐτῆ Νεσορίῳ βλασφημήσαντος.
ὅθεν τοίνυν ἡ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τοῖς ἡμετέροις πα-
τράσι, ἡ βυλόμενοι & ὀρθῶ πίστει ἀλώβητον ἐφυ-
λάτδεδαι, προτρέπομεν & τότε τὰς βλασφημίας δι-
ξιπόντας, καὶ αὐτῆ ἡ τῆ ἡμεφάνων αὐτῆ ἀποφή-
νασδαι. φρὸς γὰ & ἄλλως ἀναελθμήτως αὐτῆ δυσφη-
μίας εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν γενομένας, ἄλλον εἶ-
ναι & Θεὸν Λόγον, ἡ ἄλλον τὸν Χριστὸν, ὑπὸ τῆ πᾶς ψυ-
χῆς παδῶν ἡ σαρκὸς ἐπιθυμίαις ἐνοχλουμένον, ἡ τῆ
χείρονα κατὰ μικρὸν ἀφιεμένου, φρὸς τὸ ἀρείτονα
τῆ προκοπῆ τῆ ἔργων ἐλαυδῆναι, ἡ τῆ ἀείζη πολιτείᾳ E
γενόμενον ἄμεμπτον· ἡ ὡς ψιλὸν ἄνδρωπον ἐν ὀνόματι
Πατρὸς & Υἱῦ ἡ ἁγίου Πνεύματος βαπτιδῆναι, & ἐν
τῆ βαπτίσματος & χάριν τῆ ἁγίου Πνεύματος
πληρῶναι, ἡ υἱοδεσίας ἀξιωδῆναι, & καθ' ὁμοίωσιν
βασιλικῆς εἰκόνος εἰς πρόσωπον τῆ Θεῦ Λόγου & Χριστῦ
προσαιωνίδαι, & μετὰ πάντων ἁγίων τοῖς

Constamus nimirum anima & corpore. Ac ridemus duas naturas, aliam corporis aliam animæ: hominem vero, ex utriusque unitione facta, unum. neque compositio ex duabus naturis efficit, ut pro uno homine duos cogitemus: sed unum (ut dixi) intelligimus hominem, ex anima & corpora compositum. Si enim hoc tollamus, ex duabus & differentibus naturis unum & individuum Christum ab unitione extitisse, dicent adversarii: Si una natura totius Christi est, quomodo potuit humanam naturam induere, aut quam carnem sibi propriam adscivere? Eos autem qui dicunt contemperationem, confusionem aut mixtionem naturarum verbi Dei cum carne factam palam iis ora obturare tua pietas dignetur. Post hæc Cyrillo mortuo, exitit monachus quidam, & claustri princeps, nomine Eutyches. Hic non exiguam populi partem sibi adjunxit, Nestorii opiniones probant, dicensque carnem Christi non ejusdem cum nostra esse naturæ. Et quidem rursus non multo post diabolica manu prævalente, aliud Ephesi Concilium latronum, ne quaquam sanctum, cogitur: misso ad id etiam Flaviano Constantinopolitano episcopo, cum penes Dioscorum Alexandreæ episcopum summa rerum ibi esset. Flavianus veritatem tueas in eo Concilio occiditur: & priori Synodo Ecclesiæ auctoritas abrogatur, subscribentibus posteriori huic quibusdam episcopis vi latronum eo compulsis, inter quos fuit etiam Basilius Seleuciæ episcopus. Inde cum publice docerentur Nestorii, Dioscori & Eutychis perniciosæ opiniones, magnique præsertim in Oriente existerent tumultus, occisi sunt Proterius episcopus, & alii plurimi. Eo rerum statu divina providentia Marcianum imperatorem creat. Is interfuit a se coacto Chalcedone CDXXX. patrum Concilio, præsentibus etiam Dioscoro & Eutychete. Ibi rursus damnantur Dioscorus, Eutyches & Nestorius: approbantur Theodoritus, Ibas & Basilius Seleuciæ episcopus, cum eandem priori Concilio subscripsissent. Ita abolitis prædatoriæ Synodi actis, & damnatis, concordia a sanctis patribus inter omnes conciliata est. His quatuor Conciliis sic actis, & auctoritate robotatis, eamque in Ecclesia Dei obtinentibus, Nestoriani denuo conati sunt suam hæresim confirmare, opera Theodori Mopsuestiæ episcopi, qui magistrum suum Nestorium impie de rebus sacris loquendo superabat. Proinde nos vestigiis majorum nostrorum insistentes cupientesque veram fidem integram conservare, hortamur vos, ut hujus quoque scelerata mendacia examinantes, de eo & sectatoribus ipsius statuatis. Nam præter innumera alia, quæ impie in Christum Deum nostrum maledicta evomuit, id quoque proculdubio alium esse Deum verbum, alium Christum qui animi perturbationibus & carnis cupiditatibus molestiam ipse exhibentibus paulatim a deterioribus desistens, sanctorum profectu in melius evaluerit, inculpataque optimæ vitæ ratione usus sit. Qui, ut nudus homo, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti baptizatus, per baptismum gratiam Spiritus sancti consecutus, adoptione sit dignatus: & ad similitudinem regiæ imaginis Christum in persona verbi Dei adorarus, post re-

Eutyches.

Ephesina violenta Synodus.

Chalcedonensis Synodus.

Theodori Mopsuestieni Nestoriana. *Edit. Paris pag. 382.*

ſurrectionem animo conſtanti & peccatorum vacuo fuerit. Præterea pronantiavit, eum fuiſſe Verbi cum Chriſto unitionem, quæ eſt ab Apoſtolo dictu viri cum muliere: (Et erunt duo in una carne.) Ad hæc vos hortor, ut etiam examinetis quæ a Theodorito & Iba male ſcripta ſunt contra prius Epheſinum ſanctum Concilium, contraque eos eodem modo ſententiam ferentis.

Theodoritus & Iba.

Conſtantinopolitanæ Synodi reſponſum.

Pactes his rurſum accurate conſideratis, reſpondernnt: Chalcedonenſe ſacrum Concilium Theodoritum & Ibam graviter verbis infectatum, non aliis conditione in gratiam recepit, quam ut prius ſua damnarent mala ſcripta, & Theodorum ac Neſtorium. Nos autem præter reliquos omnes hæreticos a dictis quatuor ſanctis Conciliis damnatos, utque eccleſia exclusos, damnamus etiam, utque proſcribimus Theodorum qui fuit Mopſueſtiæ epiſcopus, ejuſque impios libros: nec non ea quæ Theodoritus male ſcripſit contra veram fidem, & duodecim ſancti Cyrilli capita, ac primam ſanctam Epheſinam Synodum, & pro defenſione Theodori ac Neſtorii. Præterea damnamus etiam impium epiſtolam quam Iba fertur ſcripſiſſe ad Marin Perſam, quæ negat Verbum Dei ea ſancta Virgine Deipara Maria incarnatum, hominem eſſe factum, & divum Cyrillum pro hæretico traducit: ac primam quidem Epheſinam ſacram Synodum reprehendit, ut quæ incogniti cauſa Neſtorium damnaverit: xii. autem capitula ſancti Cyrilli conſpuit, Neſtorio & Theodoro, eorumque impiis ſcriptis & opinionibus patrocinatur. Quapropter effrænes hæreticorum iſtorum linguas, impiiſſimaque ſcripta, ipſoſque ad extremum in ſallis ſuis opinionibus ac malitia perſeverantes, optimo jure patri mendaciorum diabolo annumerantes, dicemus: (Vadite in lumine ignis veſtri, & in flamma quam concepiſtis.)

Edit. Pariſ. pag. 383.

Edit. 50.

Dives, quem elecmoſynæ datæ punivit.

Ea tempeſtate Conſtantinopoli dives quidam cum ægrotaret, mortemque timeret, xxx. libras argenti in pauperes erogavit. Reſtituras autem præter ſpem ſuam bonæ valetudini, fraude diaboli eo eſt inductus, ut facti ejus ipſum pœniteret, hocque cuidam fideli ac diviti ſuo antico aperiret. Monet iſte hominem, ne hunc malæ aſſentiatur cogitationi, Deumque irritet, qui eum propter iſtum largitionem miſeratus ſanitate donaverit: aliuqui fore, ut ſubita morte nondum mutato facto pereat. Cum non moveretur ille, ſed magis magiſque quiritaretur: Amicus, quando (inquit) ſalutare conſilium non admittis, aliud tibi ſubjiciam. Poſcenti hoc, vere miſericors ille: Agedum, ait, in templum abi, & non te, verum me iſtam in pauperes elargitum fuiſſe pecuniam dicito. ipſe tibi ſtatim xxx. illas libras reddam. Conſentiens inſciis ille ad templum ubiit, auroque accepto ita uti alter præceperat locutus eſt. inde egrediens, ad ipſam templi portam mortuus concidit. Clerici ad rei novitatem ſtupentibus omnibuſque aliis qui tum forte aderant, jubentibuſque alterum pecuniam recipere ſuam, ille non obtemperavit, ſed omnem inter egenos divifit, quod diceret Deum non pati ſannas. Promiſſa enim Deo, non tantum pe-

A ἐντείνας τῇ ἀναμάρτητον γεγονέναι. Ἐ φησὶ πάντας, εἶπε πεπιστεῦσθαι γεγονέναι τὴν ἕνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὸν Χριστόν, ἐποίας ὁ Ἀπόστολος ἴφα περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός· ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ἔτι δὲ προτρέπομαι ὑμᾶς, ἐξετάσαι καὶ τὰ κακῶς γραφέντα παρὰ Θεοδωρίτου καὶ Ἴβα, καθ' ὧν ἐν Ἐφέσῳ πρώτης ἁγίας συνόδου, καὶ ἐμοὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὑπαρξάσθαι.

Καὶ τοῦτα πάλιν οἱ αὐτοὶ θεῖοι πατέρες πολυπραγμονήσαντες ἀπεφήναντο· ἡ μὲν ἐν Χαλκηδόνι θεία Συνόδος Θεοδωρίτου καὶ Ἴβα πολλὰ καταβάσασα, ἐκ ἄλλως αὐτὸς ἐδέξατο, εἰ μὴ πρότερον ἀνεθεμάτισαν τὰ ἴδια πονηρὰ συγγράμματα, καὶ Θεόδωρον, καὶ Νεστόριον. ὑμεῖς δὲ καταλείπομεν καὶ ἀναθεματίζομεν πρὸς τοῖς ἄλλοις
B ἅπασιν αἱρετικοῖς, τοὺς καταχρεθέντας καὶ ἀναθεματισθέντων ὑπὸ τῆς εἰρημένων ἁγίων πατέρων Συνόδων, καὶ Θεόδωρον γενόμενον ἐπίσκοπον Μόψου ἱστίας, καὶ τὰ δυσεβῆ συγγράμματα αὐτοῦ καὶ μέντοι καὶ τὰ κακῶς παρὰ Θεοδωρήτου συγγραφέντα, κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τὴν δώδεκα κεφαλαίων τῶν ἁγίων Κυρίλλου, καὶ τὰς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ὅσα ὑπὲρ συνηγορίας Θεοδώρου καὶ Νεστορίου αὐτοῦ, γέγραπται. πρὸς τούτοις ἀναθεματίζομεν καὶ τὴν ἀσεβῆ ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην παρὰ Ἴβα γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην, τὴν ἀρνουμένην τὸν Θεὸν Λόγον ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου τῆς Θεοτόκου Μαρίας σεσαρκῶσθαι, ἀνθρωπον γεγενῆσθαι, καὶ τὸν θεοτόκον Κύριλλον ὡς αἱρετικὸν βλασφημῆσαι, καὶ μεμφομένην μὲν
C τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην ἁγίαν Σύνοδον ὡς χωρὶς κρίσεως καὶ ζητήσεως τὸν Νεστόριον καθελοῦσαν, καὶ τὰ ιβ'. κεφάλαια τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐμπτύσασαν, ἐκδικοῦσαν δὲ Νεστόριον καὶ Θεόδωρον, καὶ τὰ θεοσεβῆ αὐτῶν συγγράμματα καὶ τὸ δόγματα. διὸ δὴ πάντας τοὺς μὲν τῆς αἱρετικῶν πάντων καὶ πάντων ἀθυροστόμους γλώσσας, καὶ τὰς πάντων ἀσεβειῶν συγγραφὰς, αὐτοὺς τε τοὺς μίχρι πόλης ἐμμείναντας τῇ οἰκείᾳ κακοδοξίᾳ καὶ πονηρίᾳ, μετὰ πατρὸς τοῦ ψεύδους εἰκότως βληθῆναι συναπολωλέναι, ἐρήμην. προλέγετε τῇ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξεκαύσατε.

Ἐν τούτοις τοῖς ὑπερ πλούσιός τις ἐν Κωνσταντινουπόλει τοσοῦτος, καὶ τὸν θάνατον δειλιάσας, ἔδωκε τοῖς πένησι χρυσίου λίτρας τριάκοντα. καὶ παρὰ προσδοκίαν ὑγιάνας, καὶ μεταμεληθεὶς ἐκ βουλῆς ἁπάσης,
D θαῤῥεῖ τοῦτο γνωρίμῳ καὶ πλησίον φίλῳ αὐτοῦ. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· μεδαμῶς ὦ ἄνθρωπε παραδίξῃ τὸν πονηρὸν τοῦτον λογισμὸν καὶ λυτρώσεις Θεὸν τὸν ἐλεήσαντά σε, ἐξαναστήσαντα ἐκ τῆς τῶν ἐλεημοσυνῶν σε, καὶ ἐπάξει σοι θάνατον αἰφνίδιον, καὶ ἀπόλῃς ἀμετανόητος. τῷ δὲ μὴ πειθομένῳ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀποδυσπετοῦντι, ἴφα πρὸς αὐτὸν ὁ φίλος· ἐπεὶ συμβουλώσεώς μετὰ ῥητοῦ σωτηρίας οὐ καταδέχῃ, ὕπαγε σοι ἐπέρας βουλῆς. ὁ δὲ φησι, ποίας ταύτης; καὶ ὁ ἀληθὴς ἐλεήμων ἀπεκρίνατο· δῶροις τῶν ἐκκλησίαν, καὶ εἰπέ· ἐκ εἰμὶ ἐγὼ Κύριε ὁ ποιήσας τὴν ἐλεημοσύνην ἐκείνην, ἀλλ' ὅτος ἐστί· καὶ παρέξω σοι τὰς
E τριάκοντα λίτρας αὐθέως· ὁ δὲ παλαιπωρος ἐκεῖνος ἀνθρωπος σωθέμενος τοῦτο, καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀπελθὼν, τὸ χρυσίον ἐν χερσὶ λαβὼν, καὶ τὸν λόγον εἰπὼν, ἐν τῇ ἐξέρχεσθαι αὐτὸν, πεσὼν παρὰ τὴν πύλην τῆς ἐκκλησίας ἀπέθανε· τῇ κλεισὶν δὲ ἐκπλαγέντος, καὶ πάντων τῇ ὁρισθέντων, προστρέχοντο τὸν Κύριον τῇ νομισμάτων λαβεῖν αὐτό. ὁ δὲ ἐκ ἐπεί-

θυ, ἀλλὰ τοῖς πτωχοῖς ταῦτα δίνευσον, εἰπὼν, ὁ Θεὸς A
ὑ μνατρείζεται. ἀγὼ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπαγγελίαι ὑ μόνον
ἄχει χρυσὸν, ἀλλὰ ὑ μέχρι λόγυ φθάνει, ὑ προαιρέ-
σεως· ἀπάγαν πάντων ἀποδιδόναι πάντας τὰ ἐπαγγελμέ-
να πρὸς Θεόν· τὸν μὲν παρθένον, τὸν παρθενίας· τὸν
ἐγκρατῆ, τὸν ἐγκράτειαν· τὸς ἐν γάμῳ, τὸν σωφρο-
σύνην, ὑ τὸν πρὸς ἀλλήλους τιμὴν Ϛ ἀγάπην· ὑ πάλος,
πάντας τὸν ὑς Θεὸν πίστιν ὑ δικαιοσύνην,
ὑ ἀνδρείαν.

Καὶ ἐν Αλεξανδρείᾳ δέ ἐγένετό τι παῦτον. ἐπίσκο-
πός τις εὐλαβὴς πάνυ πλησίον ἔχων τινὰ φιλόσοφον
Εὐάγριον καλούμενον, ἑταῖρον μὲν αὐτὸ γενόμενον ἐν τοῖς
παιδευτηρίοις, ἴδιωτα δ' ἔτ θρησκείαν, ὃν ἐπίσκοπος με- B
ταθεῖναι βουλόμενος ἐκ τῆς εἰδωλομανίας πρὸς ἔ τὸν Χρι-
στὸν πίστιν, συνεχῶς προσκαλεῖτο ὑ διελέγετο. τὸ δὲ μὴ
πειθομένυ, ἀλλὰ Ϛ σφοδρῶς δυσχεραίνοντος, εἰπεῖν λέ-
γεται ἐν μιᾷ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον· ὅτιπερ κύριε ἐπίσκοπε
ὑ τῦτο μετὰ πάντων ἀπαρέσκει μοι, ὃ λέγετ οἱ Χριστια-
νοὶ, ὅτι συνταλήσεται τὸ κόσμυ γένεται, καὶ τῇ σωμάτων
ἀνάστασις, καὶ ἀνταπόδοσις τῇ βιβιωμένων· ὑ ὅτι
ὁ ἐλεῶν πτωχὸν, Θεῷ δανείζει, ὑ ἐκπορνοπαλαίσο-
να μὴ ζωῆς αἰωνίυ ἀπολήψεται. ὑ τὸ Επισκόπυ
βλασφημήσαι, μεδὲν ψεῦδος ἢ χλεῦν ἐν τοῖς τῇ Χρι-
στιανῶν εἶναι δόγμασιν, ἀνεχώρησεν Εὐάγριος πολ-
λὰ ἐσχολακὼς συζήτησιν ἐν ἑαυτῷ. μετὰ δέ τινα χρόνον Θεὸς
συμπράττων τῷ ἐπισκόπῳ διδασκαλίᾳ, πιστύσας
ὁ φιλόσοφος ἐβαπτίσθη. ὃς αὐτίκα παραχρὴ τῇ ἐπισκό-
πῳ χρυσίυ λίτρας τεσσαρεσίας, (ἰῶ γὰρ πλῦτος σφό-
δρα) λέγει· δίξαι πᾶσιν, ὦ Επίσκοπε, ὑ βδέως πτω-
χοῖς, ποίσιτόν μοι ἰδιόχειρον, ὅτι λήψομαι αὖτα παρὰ τ
Θεῦ. Ϛ δὶ ταῦτα δίξαμένυ προθύμως, ὑ τὸ γράμμα
ποήσαντος, διδόθαι παρ' αὐτὸ τοῖς πένησι πάντα. ἐπι-
ζήσας ὕυν χρόνυς τινὰς ὁ φιλόσοφος ἐν ἀσκήσει ὑ ἀρε-
ταῖς μεγάλαις, παραγγείλι τοῖς ἑαυτῦ τέκνοις τελεῦ-
τῶν, ἐνθεῖναι τὸν χάρτλν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, Ϛ ὕτω τα-
φῆναι. Ϛ τῶν γενομένων, μετὰ τρίτλν ἡμέραν ἐπιφαί-
νεται κατέναρ ὁ φιλόσοφος τῷ Επισκόπῳ λέγων· ἐλθὲ
εἰς τὸν τάφον μυ, ὦ Επίσκοπε, καὶ λάβε τὸ ἰδιόχειρόν
συ. ἀπέλαβον ἔγ τὸ χρέος ἐκπεπλάσιον, ὑ ὐδέπω
ἔχω λόγον πρὸς σέ· ἀλλὰ πρὸς τελείαν πληροφορίαν συ, D
ἰδιοχειρος ἐν αὐτῷ καθυπέγραψα. τῷ ἔ Επισκόπῳ
πρωῒ μεταγειλαμένυ τὸς υἱὸς τ φιλοσόφυ, ὑ μαθόν-
τος παρ' αὐτῶν ὡς συνηπάρη αὐτῷ τὸ ἰδιόχειρον, ἀ-
πέρχεται μετὰ τῆ κληρικῶν τῆς πόλεως· Ϛ ἀνοίξαντες
τὸν τάφον, ἐρέσκυσι τὸν φιλόσοφον καθήμενον, Ϛ τὸ
χεῖρα μὲ τῦ γράμματος προτείνοντα. τῇ δὲ κληρικῶν
περιρρήνων λαβεῖν τὸν χάρτλν, ἐδυί τῶν ἔδωκε.
τῦ δὲ ἐπισκόπυ τὸ χεῖρα ἁπλώσαντος, παραχρῆμα
τὸν χάρτλν ἐπιδῖς, ἀνέπεσε πάλιν. ὅπερ ἀνοίξας
ἐπὶ πάντων, εὗρε πασὶ ὑπογεγραμμένον τῇ χειρὶ τ
φιλοσόφυ, ὅπως· ἐγὼ Εὐάγριος φιλόσοφος σοὶ τῷ ὁ-
σιωτάτῳ ἐπισκόπῳ κυρίῳ μυ Συνησίῳ χαίρειν·
Ἴθι πάτερ, ὡς ἔλαβον τὸ χρέος ἐκπαπλάσιον, ὑ
ὐδέπω φρὸς σε λόγον ἔχω περὶ τύτυ. πάντων ὕυν
τῇ ἀκουσάντων καταπλαγέντων σφόδρα, ὑ ὅτι πο-
λὺ κραζόντων τ' Κύριε ἐλέησον, ἐκέλδσεν ὁ Επίσκο-
πος τὸ ἔ φιλοσόφυ ἰδιόχειρον τεθεῖναι ἐν τῇ σκιάφυ
λακίῳ.

Τῷ κζ'. ἔτει, μηνὶ Λύσίῳ ιέ. γέγονε σεισμὸς
μέγας, ὡς πεσεῖν πολλὰς οἰκίας ὑ ἐκκλησίας καὶ λοι- C
πὰ πολλὰ κακά. ἐν δὲ τῇ Ἀντιοχέων πόλει ἀνδριὰς
ἐστάθη τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ ἐπὶ κίονος πορφυρίτου
ὑψηλοῦ, ὃν ἐποίησεν ὁ ἔπαρχος τῆς πόλεως Ἀσκληπιόδο-
τος, ἐπὶ τῷ τὸν φόρον τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀφεθῆναι
τοῖς πολίταις. ἐν δὲ τῇ ἀναστάσει τῦ ἀνδριάντος ἐκ
τῆς βάσεως, ἐπεσκοτίσθη ὁ ἥλιος ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς,
ὥστε μὴ φαίνεσθαι τὰ ἄστρα. ἐν δὲ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ
ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς καλυμένης Καισαρίου, ἐν τῷ
ἀναγινώσκειν τὸν ἀναγνώστην τὸ εὐαγγέλιον, ἐσείσθη
ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης
ἐπὶ τὸ ἔδαφος. ἐν δὲ τῇ Ἀντιοχέων πόλει ἐν τῷ ἀνα-
στῆναι τὸν ἀνδριάντα, ἐσείσθη ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ
ἀμβωνος ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τὸ ἔδαφος. ἐν δὲ
τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς καλυμένης
Καισαρίου, ἐν τῷ ἀναγινώσκειν τὸν ἀναγνώστην τὸ
εὐαγγέλιον, ἐσείσθη ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος
ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τὸ ἔδαφος. ἐν δὲ τῇ Ἀντιο-
χέων πόλει ἐν τῷ ἀναστῆναι τὸν ἀνδριάντα, ἐσείσθη
ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης
ἐπὶ τὸ ἔδαφος. ἐν δὲ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ τῆς ἐκκλη-
σίας τῆς καλυμένης Καισαρίου, ἐν τῷ ἀναγινώσκειν
τὸν ἀναγνώστην τὸ εὐαγγέλιον, ἐσείσθη ἡ ἐκκλησία,
Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τὸ ἔδα-
φος. ἐν δὲ τῇ Ἀντιοχέων πόλει ἐν τῷ ἀναστῆναι τὸν
ἀνδριάντα, ἐσείσθη ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος
ἐξέπεσεν ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τὸ ἔδαφος. ἐν δὲ τῇ Ἀλε-
ξανδρείᾳ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς καλυμένης Καισα-
ρίου, ἐν τῷ ἀναγινώσκειν τὸν ἀναγνώστην τὸ εὐαγ-
γέλιον, ἐσείσθη ἡ ἐκκλησία, Ϛ ἐκ τῦ ἀμβωνος ἐξέ-
π

terræmotus, qui multas domos, multa templa & balnea dejecit, & maxime muros ad auream portam, multosque mortales perdidit. Per totum mundum ista concussio damna dedit, & mare ad duo milliaria æstus resorpsit, inque eo multæ sunt naves confractæ.

Edit. Paris. pag. 385. In Arabia, Palæstina, Mesopotamiæque & Antiochea, urbes multæ pagique sunt prostrati: obrutaque hominum & brutorum multitudo. Corruit etiam Nicomediæ magna pars. Obrimuit motus ille dies quadragiesa. Quotannis ejus memoriæ celebratur, populo in Campo supplicante.

Anno XXVIII. mense Julio in conjunctione mentis magnus fuit terræmotus: & die ara. tonitrua & fulgura terribilia, ventusque Africus vehemens, quo deturbata est crux, quæ stabat intra portam auream.

Anno XXIX. Judæi & Samaritani mota seditione Cæsareæ, Palæstinæ urbe, multos Christianos interfecerunt, & eorum bona diripuerunt. Quos Imperator ministerio Adamantii suppliciis affecit, capitibus truncavit, relegavit, universosque e medio sustulit.

Anno XXX. Ignis in cælo apparuit lanceæ formæ, ab aquilone usque ad occasum.

Anno XXXI. rursum varii fuerunt terræmotus, quibus læsi sunt muri Constantinopolis orientalis & occidentalis, multaque templa & domus solo æquatæ sunt, & suburbia, & Regium, adeo ut non possent agnosci. Etiam aliis in urbibus rarus terræmotus, quantos eo seculo nemo fuisse recordabatur, concutiebaturque terra * noctes dieſque continuas decem. Ideo mœstus Imperator, ad Natalicia & Theophania fine corona prodiit. Solemnia etiam duodecim dierum non egit: sed quod illis fuerat impendendum, pauperibus elargitus est. Meute Februario mortui sunt plurimi homines, præsertim Constantinopoli, adeo ut cadavera per triduum intepulræ jacuerint, ad ea efferenda non sufficientibus sandapilis templorum & sacrarum ædium. Ideo Imperator alias CIↃ. confecit: eumque ne hæ quidem satis essent, plurimos currus jussit apparari, jumentaque innumera dedit ad eam rem. Peste autem se intendente, plerasque cadavera in lirus projecta, ad sextum diem inhumata jacuerunt, quod viri ils sepeliendis non sufficerent, neque naves lis transveheudis. Sæviit illa pestis menses duos Julium & Augustum. Fuerunt etiam tonitrua & fulgura terribilia admodum, quibus multi conflagrarunt.

Anno XXXII. rursum lues lethalis grassata est, maxime in pueros, bubonibus eos necans. duravit menses IV. neque minorem quam prior stragem *pag. 386.* in urbe & remotis etiam locis edidit. Antiochea rursum terræmotu est concussa. Aliquanto post stellarum discursus fuit a vespera usque ad auroram, ita ut omnes perterriti dicerent stellas decidere. Fuerunt etiam passim in mundo populi seditiones, cædes, bella, morbique, & mortes homines non faciebant missos. Antiochea post terræmotum stridor cæli horrendus supra modum extitit, cujus meru multi extincti sunt.

A τρα, ἐς τὰ τείχη μάλιστα τῆς χρυσῆς πόρτης· ἐν πολλοὶ ἀπέθανον. ὕτος ὁ σεισμὸς πανοίκους γέγονε, ὥστε πᾶσαν ἢ οἰκημάτων χειδὸν πεσθῆναι, ἐν τῇ Θαλάσσῃ ἀναχωρῆσαι μίλια δύο, ἐν πολλὰ πλοῖα ἁπολέσθαι ἐν τῷ τῦ ὕδατος ἀναχαπίσει. ἐν δὲ μὲν τῇ Ἀρραβίᾳ ἐν Παλαισίνῃ ἐν Μεσοποταμίᾳ, ἐν Ἀντιοχείᾳ κατεπόθησαν πόλεις πολλαὶ ἐν κῶμαι, ἑ συμπλήθυσαν ἀνθρώπων πλῆθη, ἑ πλέον. πέπτωκε δὲ ἐν † Νικομηδείας μέρος πολύ· ἑ ἐπεκράτησε ὁ σεισμὸς ἡμέρας μ'. γίνεται δὲ ἡ μνήμη τ σεισμοῦ τότε κατὰ τὸ, ἐν τῷ Καμπιλιτανεύσαντος τῦ λαῦ.

Τῷ κδ'. ἔτει, μηνὶ Ἰουλίῳ, ἐν τῇ σωαίξει τῦ ὄρους γέγονε σεισμὸς μέγας· ἐν τῇ ιθ'. ἐγένοντο βρονταὶ ἐν ἀστραπαὶ φοβεραὶ, ἐν ἄνεμος Λιβὸς μέγας, ὡς πεσεῖν τὸν σταυρὸν τὸν ἑστῶτα ἔσωθεν τῆς χρυσῆς πόρτης.

Τῷ κθ'. ἔτει, ἐξεσίασαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σαμαρεῖται ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαισίνης, ἐν πολλοὺς Χριστιανοὺς ἀνεῖλαν, ἐν τοὺς ὑπόλοιπα αὐτῶν διήρπασαν. ὃς ὁ βασιλεὺς δι' Ἀδάμαντος ἐφείλκυσε ἐν ἀπεκεφάλισε, ἐν ἄλλως ἐξώλεσε, πάντας δὲ ἐφάνισε.

Τῷ λ'. ἔτει, ἐφάνη πῦρ ἐν τῇ ὑρανῷ ὡς λύχνος, ὑπὸ ἄρατα ἕως δυσμῶν.

Καὶ τῇ λα'. ἔτει ἐγένετο πάλιν σεισμοὶ διάφοροι, ὥστε πεσεῖν τὰ δύο τείχη Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἀνατολικὸν ἐν τὸ δυτικὸν, ἐν πολλαὶ ἐκκλησίαι ἐν οἶκοι ἕως ἐδάφους κατέπεσον. ἀλλὰ μὴν ἐν τὰ προάστεια, ἐν τὸ ῥήγος, ὥστε μὴ γνωρίζεσθαι. ἐν ἐν ἄλλαις δὲ πόλεσιν ἐγένετο σεισμὸς ὅπως, οἷον ἂν ἐμπεσόντων ἀνθρώπων ἐν ταῖς γωνίαις ἐκείναις. καὶ ἐσείετο ἡ γῆ μετὰ φιλανίας ἐν νυκτὶ ἐν ἡμέρᾳ ἐπὶ ἡμέρας δέκα. διὸ ἐν λυπούμενος ὁ βασιλεὺς, εἰς τὰ γενέθλια ἐν Θεοφάνια χωρὶς στέμματος προῆλθε· ἑ πεξέτους * ἀπέσχε ἢ δωδεκαημέρου ὡς * κατείχετο ἐπεποίησε, ἀλλὰ τοὺς ἐξόδους αὐτῶν δέδωκε πτωχοῖς. Meurs.

Petit. τῇ ϑ Φεβρουαρίου μηνὶ γέγονε θνῆσις ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα τῇ πόλει, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε μένειν ἀπέρας τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, διὰ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν τοὺς ἀραββάτους τῇ ἐκκλησιῶν ἐν τῇ ναῶν εἰς τὸ πρὸς τὸ ἐφόρεσιν τοὺς τελευτῶντας. ἔθεν ποιήσας ὁ βασιλεὺς ἕτερα ἀραββάτια χίλια, καὶ μηδ' ὕπως ἐξαρκοῦντων, ἀμάξας προσέπεξε πλοίοις ὑπερπεθώσας, καὶ D ἄλογα δίδωσι μυρία πρὸς τὸ ἐφόρεσιν τοὺς νεκρούς. ἐπιτελουμένης ϑ τῆς θνήσεως, ἤρξατο τὸ πλοῖον εἰς τὸν αἰγιαλόν. καὶ μῆνον ἄπαρσιν ἡμέρας ἓξ, διὰ τὸ μὴ ἐπαρκεῖν τοὺς ζῶσι θάπτειν τοὺς τεθνεῶτας, μήτε ϑ τὰ πλοῖα ἐξαρκεῖν εἰς τὸ διαπερᾶν αὐτούς. ἐπράτευσαν ὑπὲρ θνῆσις αὖτε μῆνας δύο, Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον. ἐγένετο δὲ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ μεγάλαι καὶ φοβεραὶ σφόδρα, ὥστε πολλὰς ὑπ' αὐτῶν καταπλαγῆναι.

Τῷ λδ'. ἔτει ἐπεγένετο λοιμὸς θανατικὸς, ἐν μάλιστα τοῖς παιδίοις ἀπὸ βυβωνικῆς πάθους, μᾶλλος δ'. ἐν οὐκ ἦτον διέφθειρε τὴν πρώτην θανατικὴν πᾶσαν τὴν πόλιν, ἐν τὰ πέριξ τοὺς. ἐν δὲ Ἀντιοχείᾳ πάλιν γέγονε σεισμὸς μέγας. μεθ' ὃν χρόνον τινὰ, γέγονε κίνημα δρόμος ἀφ' ἑσπέρας ἕως ἕωθεν, ὥστε πάντας ὑπολαμβάνειν ἐν λέγειν, ὅτι πίπτουσιν οἱ ἀστέρες. γεγόνασι δὲ κοσμικαὶ δημοκρανίαι, ἐν φόνοι πολλοὶ ἐν πόλεμοι, καὶ ἕως ἐν θάνατοι τοῖς ἀνθρώποις ἐκ ἐπίλοιποι. ἐν δὲ Ἀντιοχείᾳ μετὰ τὸ γενέσθαι τὸν σεισμὸν, γέγονε βρυγμὸς ἐκ τῦ ὑρανῦ φοβερώτατος, ἐν πολλοὶ ἐκ τῦ φόβου ἐπέθανον.

Τῷ

Τῷ ϛ λϐ'. ἔτει, ἡ βασιλέως Ἰουστιανοῦ φιλοκαλημο- A
σύνη τὸν τροῦλλον τὸν μεγάλης ἐκκλησίας (ὃν δὴ διερρηγμένος
ἐκ τῶν ἐπιγενομένων ἀλλεπαλλήλων σεισμῶν) ἔπεσεν τὸ
ἀνατολικὸν μέρος τῆς προσπεσολῆς τοῦ ἁγίου Θυσιαστη-
ρίου, καὶ συνέτριψε τὸ κιβώριον, καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν,
καὶ τὴν ἄμβωνα. συμβὰν ὧν ὁ βασιλεὺς, ἄγειραι ἄλλως
πως, καὶ ἰδεῖξαι τὸν τρῆλλον, καὶ ὅπως ἐκτίθη. ὑμνηθεὶς
πλέον ἔπεσι ποδῶν εἰς ὕψος τοῦ πρώτου στίσματος. ἐπει-
σε δὲ τοὺς ἔξω τοῦ ναοῦ κατέχοντι τοῦ ἔσω πυλῶν, πάσαρας
κοχλίας, ὧς ἀπὸ γῆς φυτεύσας μέχρι τοῦ τρύλλου ἀναβί-
βασαι, ὥρισμα πάντα τοῦ ἀφιδρύματος. τὸν ποιεῖ
καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ἔργον ἀμίμητον. ἀπὸ τε γὰρ χρυ-
σοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου παντοίου, καὶ ξύλου καὶ μετάλλου, καὶ
εἴδους ἄλλου, ὅσα τε γῆ φέρει καὶ θάλασσα καὶ πᾶς ὁ κόσμος, B
ἐκ πάντων συνάξας, πολλῷ πρείττονα τιμιώτερα πλείο-
να, τοῦ ἐλάττω ἐνδυσάμενα, τὰ τυχόντα πρίν, τὰ ξηρὰ ἐ-
πίβαλε, καὶ οὕτως εἰς τύπον ἐπιχείας ἀνεπλήρωσεν αὐ-
τοῦ. ὅθεν δὲ ποικίλα φαινόμενα, θάμβος παρέχει πᾶς
εἰς αὐτὸν ἀτενίζειν, ἐπιγράψας γύρωθεν ταῦτα τὰ
σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρομέν σοι δοῦλοί σου Χριστὲ, Ἰστι-
νιανὸς καὶ Θεοδώρα, ἃ ὑμνῶς προσεδέξω ὑπὲρ καὶ λόγῳ τοῦ
Θεοῦ, ἀσαρκωθεὶς καὶ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐν
τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει συ ἐφύλαττον καὶ τὴν πολιτείαν ἣν
ἡμῖν ἐπίστευσας, εἰς τὸ ἰδίαν σου δόξαν αὔξησον, καὶ φύ-
λαξον, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου ἀειπαρθένου Μα-
ρίας.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐπανέστησαν οἱ Οὖννοι. οἱ καὶ Σβλα- C
βῆνοι, τὴν Θρᾴκην, καὶ ἐκπολέμησαν καὶ ἐφείδεσαν πολλῆς
ἁρπάσαντες δὲ καὶ τὸν σφετερίζονται, καὶ τὸ σφέτερον. φυρσεῖς
δὲ καὶ τὸν Ἀναστασιακὸν τεῖχος πάντως τὸ πεπωλημένον τὰ τοῦ
σεισμῶν, εἰσῆλθον καὶ ἐκπολέμησαν ἕως Δεκρείας καὶ
Νυμφῶν, καὶ Χίτου κώμης τοῦ γηλόφου βασιλικῆς, ἐδημοτέ-
σει πολλῆς, καὶ ἐπέμψεν εἰς τὸ μακρὸν τεῖχος. καὶ συγκρό-
σαντες πόλεμον, πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων ἀπέθανον.

Ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν τὸν Βελισάριον.
ὃς λαβὼν τοὺς ἵππους τοῦ πολιτικοῦ, καὶ ἐξοπλίσας λαὸν,
ἦλθεν εἰς Χίτου κώμην καὶ ποιήσας φυγάδων, ὅσους ἐφόνευ-
σεν ἐξ αὐτῶν ἀπέκτεινεν. ἐκέλευσε δὲ ἀσπάναι δένδρα, καὶ σύρισθαι ὀπίσω τῶν ἐξερχόντων αὐτά, ἐξ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ ἀπὸ κοινοῦ τόπος μέγας, καὶ ἀπάγαγον αὐτὸν
ἐπάνω τοῦ Οὖννων. οἱ δὲ νομίσαντες πλῆθος πολὺ D
εἶναι, ἐφυγαδεύθησαν Ἀρκαδιουπόλεως. κἀκεῖθεν ὧν ὁ βα-
σιλεὺς γνῶναι πλοῖα δίπρῳρα, καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὸν
Δάνεβιν, καὶ πολεμῆσαι αὐτοῖς. ὅπερ γνόντες οἱ βάρβα-
ροι, παρεκάλεσαν ἵνα πρεσβεύσῃ, ἀκινδύνως παραχω-
ρῆσαι αὐτοῖς τὸν τοῦ ποταμοῦ διάβασιν. καὶ ἀπέστειλεν ὁ
βασιλεὺς Ἰωάννου τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ τὸν κουροπαλάτου, ἵνα
βιβάσαι αὐτούς.

Τῷ λγ'. ἔτει, κτίζει ἡ γέφυραν τοῦ Σαγγάριος πο-
ταμοῦ, τὴν λιγομένην πεντεγέφυρον, ἵνα καμάρων πέντε,
ξυλίνων πρότερον ὕσαν. κτίζει δὲ καὶ ἐν τῇ πηγῇ ναὸν τῆς
ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Τῷ λδ'. ἔτει ἐφαμίσθη ἐν τῇ πόλει, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπ-
λεύσατο, ἵνα τὸ καταλαγεῖν, καὶ μηδένα διωρύξῃ. καὶ ἐν τῇ πα-
ραχῇ, καὶ ἁρπαγαὶ ἦς τε τοῖς φοβολαῖς καὶ τὰ μαγκιπεῖα. E
καὶ περὶ ὥραν θ'. προσέπαξε τῷ ἐπάρχῳ, καὶ ἀνῆλθε φῶ-
τα εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ὅτι ὑγιαίνει ὁ βασιλεὺς, καὶ συνε-
σάλη τὰ τῆς παραχῆς. τῇ δεκεμβρίῳ μηνὶ γέγονε
ἐμφλεγμὸς μέγας, ἀπό τε τῆς Σοφιῶν, καὶ ἕως τῆς
Πρόβης. γέγονε καὶ θανάτιμον μέγα ἐν Κιλικίᾳ,

Cedren.

Anno xxxtɛ, trulla magni templi, continentibus terræmotibus perrupta concidit, & pars Orientalis fornicis ſanctæ aræ, contriſtque ciborium & ſacram menſam & ſuggeſtum. Id videns Imperator, alia pinnacula erexit, quibus trullam exciperet: itaque inſtaurata eſt, xx pedes altior quam fuerat ante. Eduxit etiam a ſolo uſque ad trullam quatuor cochleas in exteriore templi parte, e regione internorum pinnaculorum, quæ cochleæ fulcirent fornicem. Sacram quoque menſam tum fecit, opus imitatione nulla æquandum. Conflabat auro, argento, omnis generis lapidibus, lignis, metallis, omnibuſque rebus quas terra fert, & mare & totus mundus. Ex omni materia preciofiora plura, viliora pauciora collegerat: liquatiſque iis quæ fluunt, ficca illis immiſerat, atque ita formam menſæ abſolverat. Itaque varium illud opus conſentientibus ſtuporem injiciebat. In otbem hanc habuit inſcriptionem: Tua de tuis tibi offerimus ſervi tui Chriſte, Juſtinianus & Theodora: ea tu propitius accipe filii Dei verbum, qui noſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti: ac nos in recta tui fide conſerva: & quam nobis commiſiſti rempublicam, eam ad tuam gloriam auge ac tuere. Intercedente ſancta Deipara Virgine Maria. Inſcriptio famæ menſæ.

Eodem anno Hunni, qui & Slavini dicuntur, Thraciam inieſtaverunt, multoſque captivos abduxerunt, multos occiderunt, capto etiam præfecto ejus provinciæ. Cumque parces quaſdam muri Anaſtaſiani terræmotibus proſtratas inveniſſent, ingreſſi ſunt, & in poteſtatem ſuam omnia redegerunt, uſque ad Dripeam & Nymphas, & Chiti pagum. Eo cognito, Imperator multos de civibus ad longum murum miſit. ibi commiſſa pugna multi Romanorum cecidere. Hunnorum in Thraciam impreſſio. 157

Beliſarium ergo Juſtinianus contra Hunnos mittit. Is equis elvtam ſumptis, armata multitudine venit ad Chiti pagum: foſſaque acta, quotquot barbarorum cæpit, eos necavit. Juſſit etiam arbores cædi, & poſt exercitum ſaum eas trahi, ita ventus magnum pulverem excitatum ſupra Hunnos evexit: qui putantes magnos adeſſe exercitus, uſque Arcadiopolin profugerunt. Jubet ergo Imperator navet bipuppes parari, iiſque in Danubio contra Hunnos uti. Quod ubi reſciverunt Barbari, miſſit legaris petiverunt, ut ſibi tuto reditus per id flumen concederetur. Miſit ergo Imperator Juſtinum Caropalatam, ſorore ſua natum, qui eos traduceret. *Edit. Pariſ. pag. 387.* 158

Anno xxxtɛɛ, pontem in Sangario flumine condit, quinque fornicibus. Prius ligneo ponte conſtratus fuerat. Condit etiam templum Deiparæ in fonte.

Anno xxxtv, cum ob dolorem capitis Juſtinianus in conſpectum populi non prodiret, diditus eſt in urbe rumor de morte ejus. itaque tumultuatum eſt, direptæque tabernæ & * mancipia. Circa horam nonam præfectus mandato Imperatoris lamina per totam urbem faccendit, quibus regem ſalvum eſſe indicabatur. ea res tumultum ſedavit. Menſe Decembri magnum fuit incendium, a Sophiæ uſque ad Probi * piſtrina

Fuit & magna peſtis in Cilicia, & Anazarbi, & Antiochiæ Magnæ: & tertæmotus. Depugnaverunt etiam inter ſe orthodoxi & Severiani, & multæ ſunt cædes factæ. Imperator autem miniſtris nuſſis, turbatores puniit.

Incendia. Anno trigeſimo-quinto, magnum alta vetpera fuit incendium in Cæſario, quod graſſatum eſt uſque ad Omphaceram: officinæ omnes conflagrarunt, & vellibula Bovis. Certamine porro equeſtri commiſſo, Praſini Venetos adorti ſunt per tumultum populi, multaſque ediderunt cædes: quarum auctores Imperator multis ſupplicitis affecit.

Anno XXXVI, rurſum populi ſeditio fuit in Pittacils: ejus cauſa multos Imperator puniit. Cum autem diu non pluiſſet, aquæ penuria ingruit. Victoriæ tum nuntius Roma allatus, Narſetem patricium duas munitas urbes de Gothis recepiſſe, Viriam & Brincas. Inſidiis autem factis, & earum comprehenſis auctoribus, falſo ab iis delatum eſt Beliſarii quoque nomen, iſque juſſus domi ſe continere. Qui arx Julii innocentia ſua detecta, in publicum prodiit, & ſua recuperavit.

559

Anno XXXVII, incendio conflagravit hoſpitalis domus Samſonis, & quæ ſunt ante Ruſum ædificia: ac media aula magni templi, quæ Garſonoſiaſium dicitur. Item duo Aſceteria propinqua ſancti Paci, partique nartheeis ejus.

Edit. Paris. pag. 388. Anno XXXVIII moritur Beliſarius patricius Byzantii. Eodem anno Juſtinianus Eutychium patriarcham Conſtantinopolitanum, ſua ſpoliatum dignitate, Amaſeam telegat: eique ſuffícitur Joannes * ſcholaſticus. Ad extremum Juſtinianus opinionem de corruptibili & incorruptibili in medium protulit, edictoque ea de re circumniſſo, alienus a vera religione vita caeciſſit, cum imperaſſet annos triginta octo, menſes ſeptem, dies tredecim. Succeſſit ei Juſtinus Curopalates ſororis Juſtiniani natus, mortua jam ante Theodora Auguſta.

* exſcholaſticus.

JUSTINUS Curopalates imperator. Juſtinus patria Thrax, orthodoxus, imperavit annos tredecim. Statura fuit juſta, latus, grandis, ſubcæſius, ſubfulvus, rara barba, meticuloſus, ad iram proclivis. Paulo poſt factus eſt elatior animi, ſtolidus, pleraque nullo conſilio agens, condendi ſtudioſus, magnificus in donando. Uxor ejus fuit Sophia. Coronatus eſt ab Joanne * ſcholaſtico patriarcha. Cum autem pius eſſet, templa a Juſtiniano condita exornavit, ut magnum, Apoſtolorum, & reliqua, donariis & inſtrumentis ea redituque inſtruens largo. Miſit etiam Photinum abbatem, Beliſarii privignum, cum plena poteſtate pacem in eccleſiis Ægypti & Alexandreæ conciliandi. Juſtinus hic cum crebro ægrotaret, ac vertigine vexaretur, neque in publicum prodire poſſet, potentes quidam, quia ad Imperatorem querelæ de iis afferri non poſſent, nemini parcentes, omnium facultates diripuerunt. Cum vero Imperator aliquando ſe recollegiſſet, atque ad templum prodiiſſet, ii qui injuria fuerant affecti, miſericordiam ipſius magna voce imploraverunt. Omnibus ergo in curiam convocatis, Juſtinus: Exiſtimabam, inquit vos omnes pietatem colere, veſtrifque contentos, nemini egenorum injuriam inferre. At vos & Deo & imperio

A ὑ Λιταζάρβῳ, ὑ Ἀντιοχείᾳ τῇ μεγάλῃ, Ϲ σεισμοί. συνέβαλλον δὲ ἀπ' ἀλλήλων οἱ ὀρθόδοξοι ὑ Σεβηριανοί, Ϲ πολλοὶ φόνοι γεγένασι. ὑ ἀπεσείλαϛο βασιλεὺς, τὰς ἀτάκτους ἐκόλασε.

Τῷ λϛ', γέγονεν ἐμφυσμὸς ἐπίρας βαθείας ἐν τοῖς Καισαρείοις, ἐως τῆς Ὀμφακαρᾶς ὑ ἐκαύθη πᾶσα πύργαστέγια, ὑ ἐν πυλεῶσις τῶν βοῶν. Ἱππικὸν δὲ ἀγωνίσαν, γέγονε δημοτικὴ ταραχή. ὑ ἐπλήθυον οἱ Πράσινοι τοὺς Βενέτους, ὑ πολλοὺς φόνους ἐποιήσασιν. ὧς κρατήσας ὁ βασιλεὺς, πολλοὺς βασάνοις ἐκόλασε.

Τῷ λϛ'. ἔτει, γέγονε πάλιν σάσις δημοτικὴ ἐν τοῖς πιττακίοις, ὑ πολλοὺς ἀπὸν ὁ βασιλεὺς ἐτιμωρήσατο. γέγονε δὲ ἀβρεχία, ὑ λείψις ὕδατος. ἐπῆλθον ἀγγελοι ἀπὸ Ῥώμης, ὡς Ναρσῆς ὁ πατρίκιος δύο πόλεις ὀχυρὰς τῆϛ Γότθων παρέλαβε, Βιρίαν, ὑ Βρίγκας. ἐπιβαλὼν δ' μελετηθείσης, ὑπεβλήθη ψευδὼς παρὰ τῶν κρατηθέντων ὑ Βελισαρίου, ὑ ἐμείνη καθίζηθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἀπρέπτος. ὑ τῇ ιθ'. τοῦ Ἰουλίου ἀθρόως φανεὶς, πάλιν τὰ ἀφαιρεθέντα αὐτῷ ἀπέλαβε.

Τῷ λζ'. ἔτει γέγονεν ἐμφυσμὸς, Ϲ ἐκαύθη τελέως ὁ ξυλὼν τοῦ Σαμψὼν, ἀφ' τὰ ἐμπροσθεν τοῦ Ῥοῦφ οἰκήματα, ὑ τὸ * μεσίαυλον τῆϛ μεγάλης ἐκκλησίας. μεσαῦλον τὸ λεγόμενον Γαρσονοφάσιον, ἀφ' τὰ δύο ἀσκητήρια λεγόμενα τὰ πλησίον τ ἁγίας Εἰρήνης, ὑ τὸ μέρος τοῦ παρθενῶνος αὐτῆϛ.

Τῷ λπ'. ἔτει, τελευτᾷ Βελισάριος ὁ πατρίκιος ἐν Βυζαντίῳ. τότε τῷ ἔτει Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καθῃρέθη, ὑ ἐξωρίσθη ἐν Ἀμασίᾳ ὑπὸ Ἰουστινοῦ· ὑ γέγονεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωάννης ἀπὸ σχολαστικῶν, εἰς ὃ τὰ πάλα αὐτοῦ Ἰουστῖνος ὁ περὶ φθαρτοῦ ὑ ἀφθάρτου κτίσεως δόγμα, ὑ ἰδιωτικωτάτῃ καταπίμψας, ἀλάτρευς τῆϛ εὐσεβείας Θεοῦ ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ἔτη λ'. μῆνας ζ'. ἡμέρας ιγ'. ᾗ γίνεται τότε ἐξόδιος ὁ αὐτὸς αὐτοῦ Ἰουστῖνος ὁ Κυροπαλάτης. ἀδελφὴ Λύγγεα Θεοδώρα προεπελεύσαν.

Ἰουστῖνος ὁ ὀρθόδοξος, ὁ Θρᾷξ, ὁ βασιλεύσας ἔτη ιγ'. ὕψους τῇ ἰδίᾳ ἡλικίᾳ, πλατὺς, ξουγαρὸς, ὑπόγλαυκος, ὑποξανθὸς, σπανίζων τῶν γενείων, δειλὸς, ἐξύθυμος, μεταλλίγουδὸς μεγαλόψυχος, ἀπερισκεπτότερος, ἀσύμβουλος τὰ πλείω, φιλοκτίσης, μεγαλόδωρος. τοῦτο γυνὴ Σοφία. ἐστέφθη δὲ ὑπὸ Ἰωάννου πατριάρχου τοῦ ὑπὸ σχολαστικῶν. Εὐσεβὲς δὲ ὢν, ἐπεκόσμησε τὰς ἐκκλησίας τὰς κτισθείσας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ, τὴν τε μεγάλην ἐκκλησίαν, τὰς ἁγίας Ἀποστόλους, ᾗ τὰς λοιπὰς, χαλκώμασιν αὐτὰς κοσμήσας, ᾗ ἱεροῖς, ὑ πᾶσαν φροντίδα. ἀπέστειλε δὲ τὸν Ἀββᾶν Φωτεινὸν, ἀ πρόεδρον Βιλισαρίου, δῶς αὐτῷ πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ εἰρηνεῦσαι τὰς ἐκκλησίας Αἰγύπτου ὑ Ἀλεξανδρείας. ὅτος ὁ Ἰουστῖνος συνεχῶς νοσηλεύομενος, ᾗ σκοτοδινιῶν, ᾗ μὴ δυνάμενος προέρχεσθαι, ἐπεί τινὲς ἀπὸ τῆϛ δυναστῶν ἐγκλείων οὐκ εἶχον, οἱ δυνάμει τινὸς μὴ φεισόμενοι τὰ πάντων διήρπαζον. εἴ ποτε ἴχνος προλάθοι εἰς τὸν ἐκκλησίαν, πάντα ἐπιβάλλων οἰ ἀδυνάμενοι εἶναι τυχεῖν. πάντας πάντων ἐπὶ συγκλήτῳ προσκαλεσάμενος, ἔφη· Ἐγὼ μὲν ᾠμωμόκειν ὑμᾶς εὐσεβεῖς εἶναι, Ϲ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἰδίοις· ᾗ μηδένα τῆϛ πλουτεῖν ἀδίκως· ὑμεῖς δὲ τἀναντία τῷ Θεῷ φρονεῖτε, ὑ τὰς ὑμᾶς βασιλείας. ἀλλὰ

παρακαλῶ ὑμᾶς, τὰ τῶ πτωχῶν ἀπόδοτε ἑκόντες, μᾶλλον ἢ τὰ ὑμῶν ἀπολέσαι. οἱ δὲ τῶν ἀκουσάντων, χείρονα μᾶλλον ἢ πρότερον ἐφαίνοντο, ὑπὸ συνηθείας ἐλκόμενοι. Δεινὸν δὲ ἡ συνήθεια, ὥστε καὶ δευτέραν φύσιν λελογίσθαι. αὐθις δὲ τῶ βασιλέως ἐπὶ πρόκτωρσιν προϊόντος, πλείονες ἐπέβαινον. ὁ δὲ πάλιν ἐν τῆ προελεύσει τὴν σύγκλητον προσκαλεσάμενος, ἔφα· εἰ μὲν ἐκ Θεῦ με, καὶ ἐν Θεῶ βασιλείαν ἔχειν οἴεσθε, τὰ παρ' ἐμοῦ δίκαια λεγόμενα φάττητε, καὶ τῶ ἀδικεῖν τοὺς πτωχοὺς παύσασθε. μόνοις γὰρ ἰχθύσι τῶτο νενόμισται, τὸ τὸν δυνατώτερον τοῦ μείζονα καπδίειν τὸν ἐλάττονα. εἰ δὲ τῆς ἐμῆς προστάγμασιν οὐκ ὑπείκετε, ἀλλὰ ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις ἀλισκόμενοι πλουτεῖτε, ἀγοχείσασθε ἕτερον ὃν ἂν βούλησθε ὑμῖν βασιλέα. ἐγὼ γὰρ ἀπειθῶν καὶ ἀδίκων καὶ πλουσίων βασιλεύειν οὐ δύναμαι. εἰς δέ τις ἢ ἐν πλείοσι παρ' ἡσυχασάμενος, φησὶ τῆ βασιλεῖ· προχειρίσατό με ὁ βασιλεὺς σου ἐνώπιον πάντων ἔπαρχον, ἐ διορισάτο μηδενὸς φείδεσθαι ἢ δίκαια ἔτεα. συγχωρεῖτω δέ με εἰσέρχεσθαι πρὸς σὲ ἀκωλύτως, ἢ τὰ ἀνάγκη ὑπομιμνήσκειν τὸ ἀράτος σου. ἡ βεβαιῶ, μέχρι τεσσάρων ἡμερῶν μὴ ἐξέρχεσθαι τῶν ἀδικουμένων ἀ ἀδικήματων. εἰ δέ τις ὑπομένοι περί τινος ὑποθέσεως ἢς ἔαυτα ἐγὼ, ἡ οὐκ ἐξελέγξα, ἀσφαλῶς τιμωρηθήσομαι. τῶτο ἢ βασιλεὺς ἀσμένως ἀποδεξαμένου, προχειρίζεται ἔπαρχος. ἔωθεν δὲ ἐπὶ τῆ ἐπαρχικῆ βήματι προκαθίσαντος, ἐ τινες αὐτῆ γυναικὸς χήρας προσελθόντες, ἡ φασκούσης, ὡς μάγιστρός τις ἁθρήσας αὐτῆς τὴν οὐσίαν ἅπασαν, ἀπίσειλεν αὐτῶ μετὰ σφραγίδος εἰπεῖν τῆ μαγίστρω, παραγενέσθαι διαλογησόμενον. τῆς δὲ ἀπελθούσης, καὶ μᾶλλον τυφθείσης, ἵνα τῆ αὐτῆ κυρώσωσιν ὁ ἔπαρχος ὀργὴν τὸν μάγιστρον ἔπεμψε· κἀκεῖνον παραλογισάμενος, ἀπεπέμψατο. τῶ δὲ ἐπάρχω ἐν τῶ ἱππίω τὸν μάγιστρον ἐκδεχομένω, αὐτῶ τε ἢ μαγίστρω κλινθέντες εἰς τὸν βασιλικὸν ἐστιατῆν, ἤλθε καὶ ὁ ἔπαρχος πρὸς τὸν βασιλέα, ἡ φησὶ πρὸς αὐτόν· εἰ μὲν ἃ προσέταξάς μοι, ὦ βασιλεῦ, φυλάττεις, ἢ μὴ φείδεσθαι τῆ τῶν πτωχῶν ἀδικουμένων, γνῶθι με πλουσιῶτα τὸν ἐμὸν ὑπάρχοντα. εἰ δὲ μεταμελόμενος, φίλως μᾶλλον σαυτῆ ποιεῖς, ἡ συνιεὶς, γνῶθι ἀφεμὶ παρακύπτων. ἐ ὁ βασιλεύς· ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἀδικῶν, ἐξαπάτησόν με τῶ θρόνω. ὁ δὲ αὐτίκα τὸν μάγιστρον βιαίως ἄρας, ἐν τῆ λεγομένη χαλκῆ παρεχέτω. ἐ ἀκεβολογησάμενος τὰ παρεμφερῆ λεγόμενα, ἡ γνοὺς ὡς ὀλίγα ἀδικῆ παρ' αὐτῶ ἡ γυνὴ, τύφας αὐτὸν, ἡ τὸν κεφαλὴν ἀείρας, ἡ γυμνὸν ὄνῳ ἐπικαθίσας, διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσε, δῆς τῆ γυναικὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν ἀπέστειλεν, ἐ ἀπὸ τότε πάντες ἰσωφρονίσθησαν, ἡ πρὸς ἀλλήλους πολυτρόπως εἰρηνεύσαν, ὡς μήτε λ' ἡμερῶν μὴ ἐξέρχεσθαι ἐγκαλοῦντα ἢ ἐγκαλούμενον. ἡ ὁ ἔπαρχος ἔφη τῆ βασιλεῖ· νῦν δέσποτα, ὃ περ ὑπεσχόμην ἐτελείωσα. τῶ δὲ βασιλέως προελθόντος, ὡς ἰδεῖς ὧν ὁ ἐγκαλῶν, ὑποσρέψας πατρίκιος αὐτὸν ἐποίησε, ἐ ἔπαρχον αὐτὸν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτῆ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τότε, Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος Ῥώμης καπηλαβῶν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἅμα πλείοσις ἐπισκόποις, τῆς ἀνθισαμένης τῆ Σωσόδω Χαλκηδόνος καθῆρεν. Σέβηρον τὸν Σέβηρος.

nostro adversa patratis facinora. Hortor ergo vos, ut pauperibus sua ultro reddatis, ne vestra ipsorum bona amittatis. Potentes his auditis, tamen consuetudine ducti, deteriora etiam prioribus adjeceruot. Acris enim res est consuetudo, quæ etiam alteram naturam judicatur. Itaque cum Imperator rursus ad * procensum prodiret, plures eum invocabaot. Rursus igitur in progressu convocato Senatu, dicit: Si me a Deo putatis Imperatorem factum, ejus auxilio imperare, parete justis meis mandatis, & injuria afficere pauperes desinite. Solis namque piscibus moris est, ut validior & major devoret minorem. Quod si meis præceptis non parere, sed in rapiendo aliena vestris obsequi vultis cupiditatibus, alium vobis vestro arbitratu deligite Imperatorem. ego enim coorumacibus, injustis, ac aliena invadentibus imperare nolo. Ibi quidam procerum, libertate dicendi sumpta, ita Imperatorem alloquitur: Constitue me coram omnibus præfectum urbis, mandaque ne cujusquam rationem potiorem justitia habeam, utque mihi te de rebus necessariis monituro semper aditus pateat: recipio in me effecturum me intra mensem, ne ullæ fiat vel illata in urbe, vel accepta injuria. quod si quis proferet culpam, quam ego mihi indicatam non puniverim, capite me plecti jubeo. Pergratum hoc Imperatori fuit, eumque præfectum urbis constituit. Is ergo cum mane pro tribunali sederet, & quædam vidua quereretur se a Magistro quodam omnibus suis facultatibus spoliatam: mittit eam dum sigillo ad Magistrum illum, jubetque eum ad dicendam causam venire. Cum eam Magister verberibus male mulctatam remisisset, mittit præfectus ad eum de curiotibus suis unum: hunc quoque is verbis delusum dimisit. Interim dum præfectus in Circo sedet, Magistrumque operitur, hic ad cœnivium ab Imperatore vocatur. Eodem se præfectus quoque confert, atque Imperatori: Si in eo, Imperator, persistis, quod mihi mandasti, ne cui eorum qui pauperes coocuriunt parcam, scito me promissis meis satisfacturum. Sin eos tu pœnitentia ductus amicos potius habes, & convivis adhibes, scias me quoque detrectare ea quæ in me recepi. Imperatore respondente, uti semper potius solito detrahere, si fontem talis criminis sciret: præfectus illico Magistrum vi abripuit, & in curiam quæ Aerea dicitur cum eo ablit. ibi diligenter utriusque sermone considerato, cum haud levibus injuriis ab eo affectam mulierem comperisset, verberibus impositis homini caput rasit, asinoque nudum impositum per mediam urbem veluti in triumpho duxit: & omnes ejus opes mulieri addixit. Hoc exemplum reliquos ita in viam redegit, ut ubique summa in pace vivetetur, atque intra annum diem neque actor ullus esset, neque reus injuriarum. Tum præfectus Imperatori significat, se promissa impleviſſe: & Imperator in publicum progressus, cum nulla quetela auditetur, reversus patricia dignitate eum ornat, & per omnem vitam præfectum urbis esse jubet.

Justino imperante, Hormisdas Romæ episcopus Constantinopolin cuoi pluribus episcopis profectus, adversarios Chalcedonensis Concilii damnat, Severum

Raptores inquæ etiam alterna natura judicatur. Itahibiti.

ad processum.

Edit. Paris. pag. 389.

Justitiæ exemplum.

* ἐπὶ ἐγὼ, sic & Zon.

Edit. Pariſ. pag. 390.

Antiochenſem, & Philoxenum: retumque eſſe jubent illud Concilium, ac de duabus in Chriſto naturis hæc Cyrilli Alexandreæ epiſcopi addunt verba:

Deunione hypoſtatica.

Stater qui mente intelligitur, nomiſma regium, ſimplex in unitate character, Chriſtus ſeipſum pro omnibus obtulit, ut vitam omnium redimeret: cum autem duas natura dicimus, differentiam ſignificamus carnis & Dei verbi, quia illa confuſa non ſunt. Etenim commixtio, utriuſque naturæ abolitionem ſecum traheret. Sed ineffabilis illa, quam confitemur, unitio, neque naturas confundit, & ex duabus unum Chriſtum conficit, qui ſe exhibuit: idemque & Deus eſt, & homo.

Anno ſecundo, Ætherius & Audius, medicique qui illis aderant, inſidiati ſuoc Imperatoris vitæ: & re detecta, gladio interempti.

Tertio anno, Sophia Auguſta accitis omnibus qui ære alieno obſtricti erant, debita eorum creditoribus perſolvit, & pignora ſuis * auctoribus reddidit.

* dominis

Quarto anno, Juſtinus condit palatium Sophianorum, de nomine Sophiæ conjugis ſuæ.

* Vid. Not.

Quinto anno, ædificat * manſionem Principis fœminæ in ſuburbio.

Sexto anno, Narſes chariſſimus Imperatori, domum Narſetis extruxit, & Catharorum manſionem. Et Juſtinus inaudiens Auguſtum ſuum ſobrinum ducem Alexandreæ ſibi inſidias moliri, miſſis miniſtris capite truncavit.

Septimo anno, Juſtinus cœpit condere ædem apoſtolorum Petri & Pauli, in loco qui a pupillis educandis orphanotropheum dicitur. Addidit & templo quod eſt in Blachernis, duos fornices, effecitque ut crucis formam referret. Eodem anno pugna inter Perſas & Romanos ad Sargathum commiſſa, victoria fuit penes Romanos.

160

Nono anno, Avares ad Danubium venerunt, ac vicerunt Romanos. Et Arrabanus Perſa in Romanorum ditionem facta incurſione, multos captivos abduxit, captoque etiam Daras caſtro domum reddit. Juſtinus nuntio tantæ cladis accepto, animo abalienatus eſt: petiitque ab Hormiſda, ut pacem componeret, quæ & in annum pacta eſt. Conſtitutum ſub eo eſt, ut pſalmus, Tuæ cœnæ myſticæ, magna feria quinta caneretur. Allata quoque tunc eſt imago nulla manu effecta, Camulianis pago Cappadociæ: & veneranda ligna, ab Apamea urbe Syriæ ſecundæ. Inſtitutum etiam eſt, ut hymnus Cherubicus caneretur.

Anno x, Juſtinus Tiberium comitem excubitorum adoptavit, ac Cæſarem creavit, imperiique collegam adſcivit,

pag. 391.

Laborsbat Juſtinus obſtructione pedum, ac plerumque decumbebat.

Undecimo anno, Imperator extruxit duos magnos aquæductus: alterum Valentix, alterum Adranem nomine, atque iſtis operibus magnam aquæ copiam urbi ſuppeditavit. Ædificavit etiam Palatia in portu Juliani, ipſumque portum repurgavit: duaſque in medio ejus collocavit ſtatuas, alteram ſuam, alteram uxoris Sophiæ. Portum quoque ipſum Sophiam denominavit. Eodem etiam ædificavit templum principis ducum, cui ab Adda quodam ibi morato nomen eſt.

Anno xxi, obiit Joannes epiſcopus

A Αντιοχείας, καὶ Φιλόξενον, βεβαιώσαι τε καὶ αὐτὰ σύνοδον, καὶ περὶ τῆς δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ τὰ Κυρίλλου Αλεξανδρείας ἀποδέχεσθαι ῥήματα· ὁ γὰρ στὴρ ὁ τοῦτο, τὸ νόμισμα τὸ βασιλικὸν, ὁ ἐν ἑνότητι ἁπλῶς χαρακτήρ. Χριστὸς ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων προσκομίσας, εἰς ἀπάντων ζωῆς ἀντίλυτρα. δύο δὲ φύσεις λέγοντες, τὴν διαφορὰν σημαίνομεν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λόγου, διὰ τὸ ἀσύγχυτον. ἀλλὰ σύγχυσις, ἀφανισμὸν τῆς δύο φύσεων αἰτιολογοῦντα. ἀδιάῤῥητος ἕνωσις ὁμολογεῖται, καὶ ἀσυγχύτως φυλάττεται τὰς φύσεις, καὶ ἑνὶ Χριστῷ ἐξ ἀμφοῖν ὀφθείσας Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον γενομένας τὸν αὐτόν.

Τῷ δὲ πρώτῳ ἔτει, Αἰθέριος καὶ Αὔδιος, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς ἰατροὶ, ἐπιβάλλονται τῇ βασιλεῖ, καὶ γνωθέντες ἀπέθανον ξίφει.

B Τῷ τρίτῳ ἔτει, μετασκευάζει Σοφία ἡ Αὐγούστα πάντας τοὺς χρεοκοποῦντας, ἀπίδωσι τοῖς αἰτησαμένοις πάντα τὰ ὀφειλόμενα, ἀντισαφίσασα τοῖς ἐνόχοις τοὺς ἰδίους αὐθέντας.

Τῷ δ'. ἔτει, κτίζει τὸ παλάτιον τῶν Σοφιανῶν, εἰς ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σοφίας.

Τῷ ε'. ἔτει, κτίζει τὴν μονὴν τῆς φιλοχρίστου, φρούριον αὐτὴν ὄντως.

Τῷ ς'. ἔτει, Ναρσῆς ὁ ἀγαπητὸς τοῦ βασιλέως ἵστησι τὴν οἰκίαν Νασῆ. καὶ ἡ μονὴ τοῦ καθαροῦ. ἀκούσας δὲ Ιουστῖνος, ὅτι ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Αὔγουστος, ἃς ἐν δύσει Αλεξανδρείας, συσκέπτεται μιλιτάρῃ τῆς βασιλέως, πέμψας αὐτὸν ἀπεκεφάλισεν.

C Τῷ ζ'. ἔτει, ἤρξατο Ιουστῖνος κτίζειν τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Αποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐν τῇ ὀρφανοτροφείῳ. προσέθηκε δὲ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Βλαχερνῶν τὰς δύο ἁψίδας, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν * Στρατιὰν. τῇ αὐτῇ ἔτει γέγονε πόλεμος περὶ τὸ Σάργαθον, μεταξὺ Περσῶν καὶ Ρωμαίων, καὶ ἐνίκησαν οἱ Ρωμαῖοι.

* Στρατηγίαν.

Τῷ θ'. ἔτει, ἦλθον οἱ Ἄβαρις εἰς τὸν Δάνουβιν, καὶ ἐνίκησαν τοὺς Ρωμαίους. καὶ ὁ Πέρσης Αρπαβὰν ἐξέλασε τὴν τῶν Ρωμαίων, καὶ πολλὴν αἰχμαλωσίαν λαβὼν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν, παραλαβὼν καὶ τὸ Δάρας. τοῦτο μαθὼν Ιουστῖνος, τῇ μεγίστῃ τῆς συμφορᾶς νόσῳ παραφόρῳ πιεζόμενος· ἐπιστολὰς ποιεῖται αἰτοῦντας τὸν Ορμίσδαν, ἃς τις καὶ ἐπανορθώσεις ἐποίησεν. ἐπὶ τούτῳ ἐτυπώθη φιλεῖσθαι τῇ μεγάλῃ ι'. Τὸ δεῖπνον σὺν τῷ μυστικοῦ. ἦλθε δὲ καὶ ἀχειροποίητος ἀπὸ τῆς Καμουλιανῶν, κώμης τῆς Καππαδοκίας. καὶ τὰ τίμια ξύλα, ἐκ τῆς πόλεως Απαμείας, τῆς δευτέρας Συρίας. ἐτυπώθη δὲ φιλεῖσθαι καὶ ὁ Χερουβικὸς ὕμνος.

D

Τῷ ι'. ἔτει, Ιουστῖνος ὁ βασιλεὺς Τιβέριον τὸν κόμητα τῶν ἐξκουβίτορων υἱοποιούμενος, Καίσαρα ἀνηγόρευσε, καὶ συγκάθεδρον αὐτῷ ἐποίησεν. διὸ δὲ ὁ βασιλεὺς τυφόμενος τοὺς πόδας, καὶ τὸ πλεῖον κατακείμενος.

Τῷ ια'. ἔτει, ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τὸν μέγαν ἀγωγὸν τῶν Οὐάλεντος, καὶ τὸν ἕτερον ἀγωγὸν τὸν λεγόμενον Αδριάνου, καὶ ἐχορήγησε τῇ πόλει δαψιλείαν ὕδατος. κτίζει οὖν καὶ τὰ παλάτια, καὶ ἐν τῇ Ιουλιανοῦ λιμένι. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ αὐτὸν τὸν λιμένα· καὶ στύλας δύο ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἔστησε, τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σοφίας, μετωνομάσας δὲ τὸν λιμένα Σοφίας. ἐποικοδομεῖ δὲ καὶ τὸν ναὸν τοῦ Αρχιστρατήγου, ὃς ἐκ τινος Αδδα ἐκεῖσε κατοικοῦντος προσηγορεύθη.

E

Τῷ ιβ'. ἔτει, ἐπλώτευσεν Ιωάννης ὁ ἐπίσκοπος

Κωνσταντινουπόλεως . τῇ ιγ'. ἔτει Εὐτυχὴς ἀπέλαβε A
ἡ Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀθυμήσας,
καὶ μικρὸν ἀνθῶν, προσκαλέσατο τὸν τε Αρχιερέα καὶ
τὴν σύγκλητον, καὶ πάντας, καὶ ἀγαγὼν τὸν καίσαρα
Τιβέριον παρουσίᾳ πάντων, προεβάλετο αὐτῶν βασι-
λέα, εἰπών· Ο Θεὸς ἀγαθός σε ποιήσας, αὐτὸς,
ἃ ἐγὼ, τὸ ζῆμα ἡ βασιλεία σοὶ δίδωσι. τίμησον
αὐτὸ, ἵνα τιμηθῇς ὑπ' αὐτοῦ. μὰ ἐπιχαίρῃς ἁμάρτοι.
μὰ κοτύσῃ φόνος. μὰ κακὸν ἀντὶ καλοῦ ἀποδώσῃς.
μὰ μιανῇς τινὰ, ὡς ἐγώ. κρεῖττον γὰρ μιανῶν ὑπο-
τασσε, καὶ σφαλεὶς ἀπέλαβον παρὰ τῆς ἀνομίας μι-
σθὸν δικαίωμα ἐν τῇ Θεῷ, τῆς ὑποβαλλούσης μοι πάν-
τα. μὴ ἐπαρθῇς ἐπὶ τιμῇ τῆς βασιλείας σου. ἵνα
ἔχῃ τὰς πάντας, ὡς ἑαυτὸν. γνῶθι τίς εἶ, καὶ τίς B
εἰ σύ. μὴ ὑπερφρονῇς ἐν τοῖς ἀνοφύλοις, καὶ ἐν
ἁμάρτῃς. οἶδας τίς ἤμην, καὶ τίς εἰμὶ νῦν, τὸν
θάνατον ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρῶν. πάντες ὅσοι σοὶ παρε-
στήκασι, δοῦλοι εἰσὶ καὶ σύ. τῇ γραφῇ πρόσεχε. ἀνάνδρως καὶ ἀσυνέτως μὴ προσκεῖζου. μὴ
σε ποιήσωσας, ὅτι ἐξ οὐ ἐγὼ ὑπὸ δίγνωτο. ταῦτα
παρεγγυῶ σοι, καὶ παραινῶ, ἐφ' ἃ ἐπαθον. πε-
ρισσοὶ οἱ ἔχοντες ἐπιλαθέσθαι αὐτῶν χρησίμως.
τοῖς μὲν ἔχουσι σε προτίμασα. τὴν μητέρα σου, ἣ
ποτὲ σὺ δίανοιαν γενομένην, σίβυ καὶ τίμα δοῦλος
ὢν ἅθα πρότερον, νῦν δὲ γενῇ ὑπὸς αὐτῆς. Ταῦτα εἰ-
πόντος τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ Καίσαρος ἐν τοῖς ποσὶν
αὐτοῦ πεσόντος, ἴφα ὁ βασιλεύς. εἰ ζῆλος, ἐμοί· εἰ C
μὴ ζῆλος, οὐ ζῶ. ἀ Θεὸς ὁ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ποι-
ήσας, ἐμβάλῃ εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ἄλλα, ἃ ἐπι-
λελῆσμαι εἰπεῖν σοι. τῆς νόσου δὲ τῇ βασιλεῖ βαρίως ἐ-
πικειμένης, μικροῦ ἐπελύτησε. καὶ ἐπὶ τῇ σωρᾷ
αὐτοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ Ιυστινιανῇ, ἐν λάρνακι φερομένῃ,
μετὰ Σοφίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

Ἐπὶ τούτου τοῦ Ἰουστίνου, Ἰουδαῖός τις
ἐν τῇ πόλει ὑελοφὲς παιδίον ἐώνητο μονογενὲς, ἅπαι-
δίευτος μανθάνειν γράμματα πλησίον τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας. ἧς ὁ σκευοφύλαξ, ἔχων λείψανα πολλὰ ἐ
ἁγίας τραπέζης, δέδωκε τοῖς παισὶ φῶς τὸ δαπα-
νῆσαι αὐτά. μεθ' ὧν συνῆλθε καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν παιδίον·
ὅπερ ἀπολυθὲν, φῶς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ἀπῆλθε. καὶ
φησὶν ἀπατῶν αὐτῷ, ἵνα τι ἐβράδυνας πάντων; ὁ δὲ D
παῖς ἀπεκρίθη, μὴ τῆς Χριστιανῶν παιδίων εἰς τὴν
μεγάλην ἐκκλησίαν ἔφαγον κρέα πάτερ. ὁ δὲ βάλ-
λος ἐκεῖνος θὴρ σφοδρὰ μανείς, μετὰ τὸ ἀεστῆσαι λα-
βὼν τὸ παιδίον, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐ-
τοῦ, ἐρρίψεν αὐτὸ εἰς τὴν κάμινον, καὶ κλείσας ἐ
θύραν ἀνεχώρησεν. ὁ δὲ γυνὴ αὐτοῦ τὴν κατὰ τὸ
παιδὸς μανίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰδυῖα, ἀπελθοῦ-
σα ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ ἐξ ὅλης παρακύψασα,
ἤκουσε τῆς φωνῆς τοῦ παιδὸς, καὶ εἰσελθοῦσα εὗρε ἐ
παῖδα καθήμενον ἐνδοθεν τῆς καμίνου ἀσπαζόμενον.
ἐκ ἐξαγαγοῦσα, ἐρώτα αὐτὸν, πῶς ἀσινὴς λείψανο;
ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. γυνὴ πορφυροφοροῦσα E
ἦλθε, καὶ τὴν φλόγα κατέσβεσε, λέγουσά μοι· μὴ
φοβοῦ παιδίον. ὁ δὲ μόνῳ αὐτῷ τοῦτο ἀκούσασα,
ἐ κατελαγέσα, ἀπῆλθε σπὺ τῇ υἱῷ φῶς
τὸν πατεράρχην Μηνᾶν, καὶ πάντα ἀναγγείλασα,
παρεκάλει Χριστιανὴ γενέσθαι. ὁ δὲ φῶς τὸν βασι-
λέα ἀπήγαγε· καὶ ἰσιλθὼν ὁ βασιλεὺς παρεσπάσε
καὶ ἐ παῖδα τὸ παιδίον, καὶ μετὰ ἐξόπισθεν παρ-

Conſtantinopolitanus . Eum epiſcopatum anno ars s recepit Eutyches . Imperator autem cum afflicta valetudine utcumque ſe collegiſſet , patriarcham , ſenatum & populum convocavit : productoque in conſpectum omnium Tiberio Cæſare , imperium ei commiſit , hujuſmodi oratione habita : Deus , qui te bonum fecit , is , non ego , hoc te ornat habitu . Hunc habitum reverentet habe , ut ab ipſo honore afficiaris . Noli gaudere ſuſo ſanguine , neque homicidiorum particeps eſto : malum malo rependere noli , neque gravius cuiquam ſuccenſere : id quod ego cum feciſſem , erravi , ac peccatorum meorum accepi mercedem . quamquam Deus mei cauſa ulciſceretur eos , qui iſta mihi ſuaſerunt . Ne ſuperbias ob Imperii tui majeſtatem . Omnes eodem , quo te , loco habe . Cogita quis fueris , & quis nunc ſis . Noli ſuperbe contra gentiles tuos efferri , ne pecces . Scis quis fuerim , & quis nunc ſim , mortem ante ocalos habens . Omnes hi qui circumſtant , ſervi tui ſunt , & tui filii . Exercitus curam gere . Molles & imprudentes ne præficias . Neque eo tibi perſuadeant , quod priores te Imperatores tales fuiſſe dicent . Hæc tibi præcipio , meoque edoctas malo horrore , ut iis ſtes . Qui locupletes ſunt , opibus utiliter fruantur . Prætuli te iis qui non habent . Matrem tuam , quæ domina aliquando tua fuit , cole ac reverere : ſervus enim ante , nunc filius ejus factus es . Hæc locutus Imperator , cum ad pedes ejus ſe proſtravifſet Cæſar , addidit : Si vis , ſum : ſi non vis , non vivam . Deus qui cælum & terram condidit , in cor tuum indat alia etiam , quæ tibi dicere oblitus ſum . Cæterum Imperator morbo ingraveſcente , haud multo poſt vitam concluſit . Corpus ejus in heroo Juſtiniani depoſitum eſt , in arca Proconneſia : juxtaque Sophia , uxor ejus . Tiberius Cæſar Imperatoris collega.

Hoc Juſtino imperante , quidam in urbe vitrorum conflator Judæus , unicum habuit filiolum , quem io ſcholam magno templo vicinam litterarum diſcendarum cauſa mittere ſolebat . Ejus templi ædituus cum haberet multas ſacræ cœnæ reliquias , pueris illas conſumendas dabat . iis ſorte tum adfuit Judæus (quem dixi) puerulus . Hic dimiſſus cum domum rediiſſet , a patre cauſam tardioris domum reditioois poſtulatus , reſpondit , ſe cum Chriſtianorum pueris in magno templo eibum ſumpſiſſe . At Judæus pater , doloſa illa beſtia , ingenti furore percitus , a prandio puerum in officinam abduxit , inque caminum abjecit , ac opertis foribus recedit . Uxor autem , quæ mariti in filiolum furorem cognitum haberet , ad officinam cum acceſſiſſet , per rimam introſpiciens pueri vocem exaudivit . & ingreſſa , invenit eum in furno integrum , nihil ab igne paſſum . Qui a matre eductus , cum interrogaretur , quonam pacto illæſus a flammis manſiſſet ? reſpondit , veniſſe quamdam purpura amictam fœminam , quæ & ignem extinxerit , & ipſum ſecuro animo eſſe juſſerit . Ad hanc narrationem ſtupore perculſa mater , cum filio Menam patriarcham acceſſit : reque narrata , Chriſtianam ſe fieri cupere , Menas rem ad Imperatorem detulit . Is patrem quoque pueri acciri juſſit . cumque Judæum , re examinata , multis adhortationibus ad

Edit. Pariſ. pag. 392. Judæi filius in igne ſervatus.

Chriſtianæ religioni dandum nomen fruſtra eſſet hortatus, in crucem agi eum juſſit, ut qui ſuo ipſius filio necem intuliſſet. Patriarcha mulierem & puerum baptizavit, illam monacham, hunc lectorem fecit.

TIBERIUS Imperator.

Anno mundi ꙮꙮꙮ ϛιϛ Lxxi, a natali Chriſti ꙮꙮ Lxxvii, Romanum imperium ſuſcepit Tiberius orthodoxus, tenuitque annos iv. Fuit juſta corporis ſtatura, decoro pectore & oculis, iiſque aliquantulum cæſiis, cæſarie & barba fulva, albus, & florida facie. bonus fuit, & animo inſigniter magno. Huic adſcendenti de Circo patres acclamaverunt: Videamus, videamus Auguſtam Romanorum. Quibus Imperator reſpondit: templum quod e regione eſt ſitum publici balnei Diegiſtei, idem cum Auguſta habere nomen. Proinde partes faustis acclamationibus Anaſtaſiæ Auguſtæ multos vitæ annos ſunt comprecati. Sophiæ animum, Juſtini viduæ, ea res perculit. Ignorabat enim Tiberio eſſe uxorem: atque ideo demeruerat hominem, Juſtino periundens ut eum imperio præficeret, ſperans ſe ei nupturam, atque Auguſtam manſuram. Eam Tiberius deduxit in palatium Sophiæ, addito cubiculario & aliis miniſtris qui eam ſervarent, atque inſervirent. Ipſe eam non ſecus atque matrem omni officii genere coluit. Cum autem natalitium equeſtre certamen ageretur, partesque geſtarent ſtolas imbricatas, ſucco narium purpuræ infectas, chlamydeſque Imperatoriæ aſſimiles: prohibuit earum uſum, ne pecunia intempeſtive prodigeretur: definiitque, ut * ornas tantummodo duorum digitorum latitudine ornatus cauſa geſtarent. Produxit etiam Anaſtaſiam uxorem ſuam ex qua duas habebat filias Charitonem ac Conſtantinam, eamque Auguſtali corona exornavit, multumque nomiſma in populum ſparſit. Huic in ſomnis angelus prædixit nomine ſanctæ Trinitatis, tyrannos ipſo imperante imperium non invaſuros.

Edit. Pariſ. pag. 393.

161

* Vid. Cujac. obſer. lib. 12. c. 24. Salmaſ. ad Vopiſc. pag. 402. Meurſ. Gloſſ. in voce.

Perſicum bellum.

Anno Imperii ſui ſecundo, Tiberius legatos de more ad Perſarum regem miſit, nuntians ſe eſſe Imperatorem creatum. cæterum Perſa pacem repudiavit. Tiberius ergo Imperatoris thetauris impenſis, multos conduxit exercitus & Juſtinianum quemdam Orienti præfecit: qui cum exercitu ad Daras profectus eſt. Ubi cum adverſæ jam acies coirent, colloquium de pace intervenit, eaque in quadriennium pacta fuit.

Tertio anno, cum rex Perſarum ipſe bellum geſturus eſſet, dux Romanarum copiarum Perſis obviam contendit. Commiſſa autem cominus pugna, Romanorum phalanx ordinibus ſtipata, Perſarum & Babyloniorum aciem pepulit, magnamque eorum ſtragem edidit. Ceperunt Romani etiam Perſarum * toldum, & regis tentorium, omniaque impedimenta magno æſtimata, elephantoſque. qua de præda, ea quæ erant maxime inſignia, ad Imperatorem miſerunt. Sed Perſarum rex dedecoris impatiens, legem ſert, ne rex Perſarum ullus poſthac in bellum proficiſcatur. Romanus vero exercitus rebus Perſarum afflictis inſultans, in intimam uſque Perſidem pervenit, mul-

162

* vid. Meurſ. in voce.

A κάλει τὸν Ἑβραῖον ὁ βασιλεὺς χριέσθαι Χριστόν. ἢ πολλὰ παραινέσας αὐτὸν, ἃ ἔπρεπεν. ὅθεν ἐ προσέπαξεν αὐτὸν ἀνασκολοπιθῆναι, ὡς φονέα γενόμενον τοῦ ἰδίου παιδίου. τοῦ δὲ γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον βαπτίσας ὁ πατριάρχης, τὴν μὲν ἐποίησεν ἀσκήτριαν, τὸ δὲ παιδίον ἀναγνώστην.

Κόσμου ἔτους ϛοα', ἀ Θείας σαρκώσεως ἔτους ϛοζ', Ῥωμαίων βασιλεὺς ὀρθόδοξος Τιβέριος ἔτη δ'. οὗ ἡ ἐ τὸ σώματος ἀναδρομὴ πλέως, ἕξιθος, δίμματος π, καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ γένειον, λάμπρος ἐ χρώτη, καὶ τὸ πρόσωπον ἀνθηρός, ἀγαθὸς καὶ μεγαλόψυχος εἰς ὑπερβολήν. τούτου ἀπελθόντος ἐκ τῆς ἱππικῆς, ἀνέβραξεν τὰ μέρη· ἴδωμεν ἴδωμεν ἐ Αὐγούσταν Ῥωμαίων. ὁ δὲ ἐβούλετο· ἢ ἀντικρὺ ἐ δημοσίου λατρὸν Διηγησίας ἐκκλησία, ὁμώνυμος ἐστὶ τῇ Αὐγούστῃ. ᾠφήμησαν ὧν τὰ μέρη, Ἀναστασίας Αὐγούστης πολλὰ πάθη. ἡ δὲ Σοφία ἡ ἐ Ἰουστίνου γυνὴ ἐπλέγη ἐ ψυχῇ ἡ ἐβούλετο ἔχειν αὐτὴ γυναῖκα, καὶ ἐξ ἐκ προσφιλιωθυσίας ὑπὸ Ἰουστίνου, πείσασα αὐτὸν προβαλέσθαι εἰς βασιλέα Τιβέριον, βουλομένη γῆμαι αὐτόν, καὶ μέλλουσα Αὐγούστα. παύτην ἦκατάγαγε Τιβέριος εἰς τὸ παλάτιον τῇ Σοφίᾳ, κελεύσας κυβικουλάριον καὶ ἑτέρους τινὰς εἶναι εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς, καὶ ἐξυπηρετεῖν αὐτῇ. ἐτίμα δὲ αὐτὴν ἴσα μητρὶ, πολλῶν πάντων θεραπόντων αὐτῆς. γενεθλίου δὲ ἱππικοῦ ἀγομένου, καὶ τῶν μερῶν φορούντων στολὰς σκωληκωτὰς ἐκ τοῦ βλαττίου ὑφάσεως, καὶ χλαμύδας παραπλησίας τῷ βασιλικῷ, ἐπαυσε ταύτας φορεῖν διὰ τὸ μὴ εἰς ἀκαίρους χρείας δαπανᾶσθαι τὰ χρήματα, ὑφάσας διδακτυλίους ὅσους ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν ἐώσμυ χαρὰν φορεῖν. ἀγαγὼν δὲ Ἀναστασίαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἔχουσαν ἐξ αὐτῆς καὶ θυγατέρας δύο Χαρίτωνα καὶ Κωνσταντίναν, ἔστεψεν αὐτὴν Αὐγούσταν, καὶ ἐρρίψεν ὑπατείαν πολλήν. τότε τῇ βασιλεῖ γέγονε θεία ὁμιλία, ἀγγέλου κατ' ὄναρ εἰπόντος. πάλαι σοι λέγει τὸ τελεσφόρον· οἱ τύραννοι τῆς βασιλείας ἐπὶ σῶν οὐ φανήσονται χρόνων.

Τῷ δεύτερῳ ἔτει, ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Περσῶν καὶ τὸ ἔθος, μηνύων τὴν ἀναγόρευσιν αὐτοῦ· ἐ οὐ προσέπεμπε τὴν εἰρήνην ὁ ἐ Περσῶν βασιλεύς. ὁ δὲ Τιβέριος ἐξαπείρας τὰς βασιλικὰς θησαυρὰς, πολλὰ στρατόπεδα ἐποίησε. χειροτονήσας Ἰουστινιανόν τινα στρατηγὸν ἀνατολῆς· ὃς ἀναλαβὼν τὰς δυνάμεις, ἐπὶ τὸ Δάρας παραγίνεται. καὶ ἡ παράταξις γινομένη ἦν Περσῶν ἐ Ῥωμαίων, εἰς λόγους ἦλθον, καὶ πρὸς ἀλλήλους αὐτόδοτον χρόνον τετράτων.

Τῷ γ'. ἔτει, ἐ Περσῶν βασιλέως μέλλοντος τὸν πόλεμον αὐτουργεῖν, ἀ ἐ Ῥωμαίων στρατηγὸς πρὸς τοὺς Πέρσας χωρεῖ. καὶ τῆς κατὰ συμβολὴν μάχης γινομένης, βοηθείας τῆς ἐ Ῥωμαίων φάλαγγος ὕστερ, ἡ ἐ Περσῶν καὶ Βαβυλωνίων τρέπεται πληθὺς, ἐ ἀναιρουῦται πλῆθυ πολλά. λαμβάνουσι δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὸ ἐ Περσῶν τῶλδον, καὶ τὸ βασιλικὸν σκηνοπήγιον, καὶ πᾶσαν ἡ ὑποσκελῆ ἐπίδοξον ὖσαν, καὶ τὰς ἐλέφαντας. ἐξ ὧν τὰ ἐπίσημα πρὸς τὸν βασιλέα πέμπουσι. τοῦ δὲ κρύπτου πέσυν ὁ τῆ Περσῶν βασιλεὺς μὴ φέρων, νομοθετεῖ, μηδέτι βασιλέα Περσῶν εἰς πόλεμον ἐξέρχεσθαι. ὁ δὲ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐπιτίθετο ταῖς Περσικαῖς συμφοραῖς, καὶ πρὸς τὰ ἐνδότατα τῆς Περ-

σίδος ἐχώρησε· καὶ πολλὴν αἰχμαλωσίαν ἐλάσασα ἐκ Περσίδος ἐπανῆλθε, φθάσας μέσον τὸν Ὑρκανικὸν θαλάσσης χειμῶνος δι' οὗ γενομένης, ἐν Περσίδι παρεχείμασε.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, κτίζει Τιβέριος τὸ δημόσιον τῆς Βλαχερνῶν λιμνὸν, ἀναγεῖ δὲ καὶ ἐαλάσεις πολλὰς, καὶ ξυστοὺς καὶ γεροντομεῖα. κατακοσμεῖ δὲ καὶ τὸν χρυσοτρίκλινον τοῦ Παλατίου. τότε καὶ κελεύει γράφεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς συμβολαίοις, Τιβέριον Κωνσταντῖνον. τῷ δ' ἑξῆς ἔτει τελευτᾷ Εὐτύχιος ὁ πατριάρχης, καὶ μετ' ἐξ ἡμέρας χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ νῆστις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὁ νηστικός. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀγοράσας σώματα ἐθνικῶν, κατέστρωσεν εἰς ὄνομα ἴδιον, ἀφιέντας καὶ ἀποτελέσας αὐτοῖς χιλιάδας ιε'. δίδωσιν αὐτοῖς καὶ στρατηγὸν Μαυρίκιον τὸν κόμητα τῶν δομεστίκων, καὶ ὑποστράτηγον αὐτῷ Ναρσοῦν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κατὰ Περσῶν. πολέμου δὲ προσθέντος, νικῶσι Ῥωμαῖοι κατὰ κράτος, καὶ ἀφείλοντο ἐκ Περσῶν πόλεις τε καὶ χώρας, ἃς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ καὶ Ἰουστίνου παρέλαβον· ἐπανελθὼν δὲ Μαυρίκιος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐδέχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως μεγάλως. καὶ ἐθεράπευσε Τιβέριος τὰς νίκας Μαυρικίου, καὶ προσελάβετο αὐτὸν γαμβρὸν εἰς Κωνσταντῖναν τὴν ἰδίαν θυγατέρα· ὁμοίως δὲ καὶ Γερμανὸν στρατηγὸν ἔζευξε τῷ θυγατρὶ αὐτοῦ Καισὶ, πέμπτας ἀμφοτέρας Καίσαρας. τῷ δὲ ιδ'. τοῦ Λύγκου μηνὸς, φαγὼν συκάμινα ὥριμα ἀξιοθέατα γενόμενα, φθίσει περιπίπτει. καὶ μέλλων τελευτᾶν, προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην Ἰωάννην, καὶ τὴν σύγκλητον ἅμα τοῖς στρατάρχαις, καὶ Μαυρίκιον τὸν ἴδιον γαμβρὸν βασιλέα ἀναγορεύει. πάντων δὲ ἀφιμπτάντων, αὐτὸς ὑποστρέψας ἐν τῇ ἰδίᾳ κλίνῃ τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔτη γ'. μῆνας δύο, ἡμέρας ιε'. καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἁγίᾳ, ἐν λάρνακι Πρασίνῃ.

Μαυρίκιος ὀρθόδοξος βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἐβασίλευσεν ἔτη κ'. μῆνας γ', ἡμέρας β'. ὧν δὲ τῇ ἰδίᾳ μισθώσει, ἐφυὴς, λιπόχρως, στρογγύλῳ ἔχων τὸ ὄμμα, πυρράκης, ἀναφαλὴς, ἄδην, δίκωγον, κεφάλωσιν τὸ γένειον, καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος ἐστὶν. ὧν δὲ Καππαδόκης. ἐκελεύσθη δὲ γραφῆναι ἐν τοῖς συμβολαίοις, Μαυρίκιος Τιβέριος. ἐτίφθη δὲ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου, τοῦ νηστοῦ, καὶ μητρίζων ἐν γάμου πατρίνας. τῇ δὲ Λαμπαδίῳ μιᾷ γενόμενον ἐν τῷ φόρῳ ἐμπρησμοὶ, καὶ ἀνίμων καταιγίδες, καὶ πολλὰς οἰκίας διώλεσαν. καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ Μαΐου γέγονε σεισμὸς μέγας, καὶ ἐπτάκις ἐπελίθη. ἀφισβήτησι δὲ οἱ Ἄβαρες φῶς τὸν βασιλέα, τὰ φρὸ ὀλίγου τὸ Σίρμιον χειραγωγήσαι, πόλιν τῆς Εὐρώπης ἐπίσημον, καὶ ἐξίσου ταῖς ἀγδόηκοντα χιλιάσι τοῦ χρυσίου, ἃς ἐπέσεως ἐλάμβανον παρὰ Ῥωμαίοις, προσθῆναι ἄλλας ρ'. καὶ ὁ βασιλεὺς εἰρήνης ἐφιέμενος, τοῦτο κατεδέξατο. ἐπεμψαν δὲ καὶ ἐλέφαντα, ζῶον Ἰνδικὸν, ἐπιμεφθῆναι αὐτοῖς φῶς θέαν, καὶ κλίνας χρυσᾶς. ὧν καὶ πεμφθέντων, ἐμφέτρα ἀντέστρεψαν, τὰς κλίνας κατέστησαν. ἐπαῦτο δὲ πάλιν ἄλλας ρ'. φῶς τοὺς ἑκατόν. τοῦ δὲ βασιλέως μὴ καταδεξαμένου, στρατεύσας ὁ Χαγάνος, τὴν Σιγιδῶνα πόλιν καθεῖλε, καὶ ἑτέρας πόλεις ἐχειρώσατο, καὶ τὴν Ἀγχίαλον. ἐπειλεῖ δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη καθελεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἐλπίδιον τὸν πατρίκιον, σὺν Κομμεντιόλῳ, πρεσβεῖς φῶς τὸν Χαγάνον ἀπέστειλε. καὶ ὁ βάρβαρος ἐπὶ τοῖς τῆς πάντων σωθῆναι εἰρήνην ἄγειν καθωμολόγει.

tosque ibi mortales, multa oppida in potestatem suam redegit, & usque ad medium maris Hyrcani perreait: ac hyeme facta, in Perside hiberna habuit.

Quarto anno, Tiberius publicum in Blachernis balneum ædificat, instauratque multa templa, domos hospitales, & senibus fnaendis factas. exornat etiam aureum Palatii triclinium. Tunc etiam se in contractuum formulis scribi jussit, Tiberium Constantinum. Eodem anno moritur Eutychius patriarcha. ac post sex dies in locum ejus suffectus est Joannes cognomento Jejunator, magni templi diaconus. Porro Tiberius emit barbarica mancipia ad millia quindecim, exque iis vestitis a se & armatis exercitum comparavit, de suo nomine Tiberianum appellans: decemque iis dedit Mauricium comitem fœderatorum, exque legatum addidit Narsetem, ac contra Persas emisit. Commissa pugna Persæ victi pulsique sunt, & recepere Romani urbes & oppida ab iis Justiniano & Justino imperantibus occupata. Reversus Constantinopolin Mauricius, ab Imperatore est honorifice acceptus. Triumphavit etiam de Persis Imperator, suis auspicio a Mauricio actis: generumque hunc sibi adivit, tradita filia sua Constantina: Germano duci alteram, nomine Charitonem, collocavit, & utrumque Cæsarem designavit. Decimaquarta die Augusti, Tiberius cum cucurbitas serotinas vitiatas edisset, in tabem incidit. Moriturus ergo, Joannem patriarcham, senatum & exercitus vocat, coramque iis Mauricio genero suo imperium tradit. Quod cum omnes faustis acclamationibus probassent, reversus in lectum suum, vitam cum morte commutavit. Imperavit annos tres, menses decem, dies VIII. sepultus est in heroo, in arca Prasina.

Edit Paris. pag. 394.

MAURICIUS Imp.

Mauricius orthodoxus imperium Romanum gubernavit annos viginti, menses tres, dies duos. Statura fuit mediocri, robustus, albus, facie rotunda, subrufus, recalvaster, naso & barba mediocri: barbam Romano more tondebat. Patria Cappadox, jussit se in tabulis scribi, Mauricium Tiberium. Coronatus est a patriarcha Joanne Jejunatore, ac paulo post nuptias habuit. Mense Aprili in foro incendia fuerunt, & ventorum procellæ, quibus multæ domus sunt perditæ. Decima Maii terræmotus fuit magnus, & equestre certamen actum. Avares autem, qui non multo ante Sirmium Europæ nobilem urbem occupaverunt, missis legatis ab Imperatore postulant, ut LXXX auri millibus, quæ a Romanis quotannis accipiebant, alia viginti adicerentur. Imperator pacis studiosus consensit. Postulabant, ut sibi ad spectaculum mitteretur elephantus Indicus, & aurea culcitra. quæ missa, remiserunt, contempta culcitra. Postulaverunteque alia adhuc viginti millia sibi addi. Quod cum recusaret Imperator, Chaganus expeditione suscepta, Sigidonem, aliasque urbes subegit, & Anchialum, minatus se etiam Longum murum eversurum. Imperator ergo Elpidium patricium cum Commentiolo legatos ad Chaganum mittit: isque se pactis conventis staturum, ac pacem servaturam pollicetur.

Avares.

pag. 395.

Philippicus.

Anno ſecundo Imperator conſul deſignatur, magnaſque urbi opes largitur. Idem ſororem ſuam Gordiam Philippico in matrimonium dat, Orientique eum præficit. Qui ſubito Perſas magna vi adortus, magna hominum præda partæ in Mediam irrumpit: multiſque ibi oppidis vaſtatis, in Romaniam revertit. Cum autem Chaganus pace violata ad Longum murum prædandi eacurreret, Commentiolus dux Romani exercitus de improviſo Barbaros adortus, magna multitudine cæſa eos abegit. Inde cum ad Adrianopolim veniſſet, in Andragaſtum incidit, Slavinorum ducem, qui prædam agebat. In hunc facto impetu, prædam recepit, inſigni potitus victoria. Eo tempore Græci quidam in domo cujuſdam prandentes, eo prolapſi ſunt, ut in Virginem Deiparam convitia atque execrationes jacerent. Horum reliqui illico a malis correpti ſpiritibus pœnas dederunt. Dominus autem domus iſtius per inſomnium vidit ſibi adſtare Deiparam: quæ alloqui ipſum non dignata, pedes ejus virgula veluti notis impreſſis circumſcripſit. Illo autem præ dolore ſtarim evigilans, pedes ſuos incitos invenit. Geſtatus in publicum, ibique expoſitus, juſtum Dei judicium, & inculpatæ Virginis Deiparæ contra ſe indignationem profeſſus eſt.

136

Anno tertio, Philippicus in Perſiam expeditionem facta, Araxanam capit, magnaque potitur præda, & terrorem Perſicis copiis incutit. Morbo inde correptus, conſobrinum ſuum exercitui præficit atque ipſe Conſtantinopolin ægrotus revertitur. Eodem anno Imperatori filius eſt natus, ac Theodoſius nominatus.

Quarto anno, Philippicus urbe egreſſus, armatum exercitum in Perſas duxit, acieque congreſſus eos vicit. Poſtridie Cardaſichas denuo inſtructo exercitu, alteram pugnam commiſit, rurſuſque penes Romanos victoria fuit: & multi Perſæ occiſi, capti bis 612, & Byzantium miſſi. Cardaſichas ad Daras confugit, & a caſtris per eos qui præſidii loco id caſtrum renebant, per ludibrium eſt repulſus. Philippicus faucios per urbes dimittit, ut corpora curarent: legatumque Heraclium (cujus filius Heraclius poſtea Imperator fuit) ad explorandas res barbarorum emittit. Ipſe in Babyloniam impreſſione facta, Chlomarum caſtellum obſidet. Cardaricas autem collecta tironum manu, & jumentis, noctu cum luna fileret, per loca naturæ munita eo pervenit, ut a tergo eſſet Romanorum, quibuſcum conſerere manum nequaquam audebat. Romani locorum imperviorum iniquitate & intempeſtivo terrore in ſummum periculum devenerunt. e quo tamen luce facta, facile evaſerunt: arreptumque ducem atrociſſimis contumeliis exagitarunt. Perſæ autem fugam eam ſimulari putantes non ſunt auſi inſequi. At Heraclius tranſmiſſo Tigri quæcumque Mediæ erant nobiliora oppida, ea incendit, atque ita ad Philippicum eſt magna cum præda reverſus. Rurſum inde ad Martyropolim commiſſo inter Perſas ac Romanos prælio, viceruntRomani. Ceciditeo in prælio Barazas Perſarum dux, captaque ſunt tria millia, ac Per-

Edit. Pariſ. pag. 396.

Heraclius.

A Τῷ δὲ πέμπτῳ ἔτει, ὕπατος ἀναγορεύεται, καὶ πολλὰς θησαυρὰς τῇ πόλει δωρεῖται. πραβάλλεται δὲ Φιλιππικὸν στρατηγὸν τῆς ἑῴας, ποιήσας αὐτὸν γαμβρὸν εἰς Γορδίαν τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν. ὁ δὲ Φιλιππικὸς τοὺς Περσικοὺς ἀθρόους ἐπεσπάσων, καὶ πολλὴν αἰχμαλωσίαν λαβὼν, εἰς τὴν τῆς Μηδῶν χώραν παραβάλλει· καὶ πολλὰ χωρία ἄφθορα, εἰς Ρωμαίων αὐθις ὑπέστρεψε· τὰ δὲ Χαγάνου ἐρημίαν ἀθεσίαν-
B τες, ἐπὶ μιᾶς τείχει λιζομένα, ὡς ἀφοσπάσαν ὁ στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων Κομεντίολος, τοὺς ἀθρόως ἐπεσπασιῶν, πάλιν πλῆθη ἀνέλε, καὶ τὰς ἀπήλασεν. ἐλθὼν δὲ ἐν Ἀδριανουπόλει, Ἀνδραγάστην περιπίπτει, τῆς Σθλαβίνων στρατηγῶ, αἰχμαλωσίαν ἀπέφερόμενον. καὶ τοῦτο ἐπεσπασιῶν, τὴν αἰχμαλωσίαν δίδωσι, καὶ
C πλείω μεγάλην περιβάλλετο. τότε καί τινες ἐλλιμὸς ἐν εἷς τινος ἀεργοῦντες, εἰσύβρεις καὶ ἀναθεματισμοὺς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀφῆχθησαν· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι παραυτὰ πομποῖς πνεύμασι ληφθέντες, δίκας ἀπετίνυσαν. ὁ δεσπότης δὲ τῆς οἰκίας εἰδὼ καπνὸν ἐπισᾶσαν αὐτῆς τὴν Θεοτόκον, καὶ βιργίῳ τὰ αὐτῆ γόνατα περιχαράξασαν, ὡς μαθὼν λόγον αὐτὸν ἀξιώσασαν. ἃ δὲ ἀνθρώπους ἔξυπνος τοὺς πόνους γινόμενος, ὑπὸ τὰς πόδας αὐτῆ κεκομμένας. κρίνεσθαι λοιπὸν δημοσίᾳ φοβούμενος ἀγόμενος καὶ
D φροντείμενος, καὶ διακριθεὶς ἐξωμολογεῖτο τῇ Θεῷ, καὶ τῇ τῆς παναμώμου Θεοτόκου κατ' αὐτὸ ἀγανάκτησιν.

Τῷ γ' ἔτει, Φιλιππικὸς ἐπὶ τὴν Περσαλὼ ἐλθὼν, καταλαβὼν τὴν Αρξάνιν, μεγάλην αἰχμαλωσίαν ἐκράτησε, καὶ δεινὰν ἐμποιεῖ τοῖς Περσικοῖς στρατεύμασι. νοσήσας δὲ, τὸν ἀνεψιὸν χειροτονεῖ καθηγεῖσθαι τῶ λαοῦ, καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν νοσῶν παραγίνεται. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει ἐτέχθη τῇ βασιλεῖ υἱὸς, καὶ
E ὠνόμασεν αὐτὸν Θεοδόσιον.

Τῷ δ' ἔτει, Φιλιππικὸς ἐξελήλυθὼς τῆς πόλεως, πρὸς Πέρσας ὁπλίζεται. καὶ τούτοις συμβαλὼν, μαχὰς δὲ πολλὰς. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν ἀναλαβὼν Καρδαρίχας τοὺς ἑαυτῶ δυνάμεις, πρὸς πόλεμον ὁπλίζεται. καὶ δευτέρᾳ πολέμῳ ἀρτιθέντος, νικῶσι πάλιν οἱ Ρωμαῖοι, καὶ ἀναιροῦσιν Πέρσαι πολλοί. χειρωσάν δὲ καὶ ζῶντες δισχίλιοι, καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον πέμπονται. ὁ δὲ Καρδαρίχας φοσφυγὼν εἰς τὸ Δάρας. οἱ δὲ τὰ κάτερα Πέρσαι, μεθ' ὕβρεων πᾶσαν ἀπεπέμψαντο. ὁ δὲ Φιλιππικὸς τοὺς γομφίους τραυματίας, εἰς τὰς πόλεις παρέπεμψεν ἰατρεύεσθαι. καὶ Ηράκλειον, τὸν τὰ Ηρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατέρα, ὑποστράτηγον ὄντα, ἐπὶ κατασκοπὴν τῆς βαρβάρου εξέπεμψεν. αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Βαβυλῶνα εἰσβάλλει, καὶ τὸ Χλόμαρον φρούριον παρακαθίζεται. ὁ δὲ Καρδαρίχας στρατολογεῖ ἰδιώτας μεθ' ὑποζυγίων, καὶ δι' ἀχύρων πᾶσαν ἐσκέπασε νυκτὶ, ἐπὶ τὰ νῶτα γίνεται τῆ Ρωμαίων, μηδαμῶς θαρρῶν χεῖρας αὐτοῖς ἐμβαλεῖν. Ρωμαῖοι δὲ τῇ ἀκαίρῳ φόβῳ ξαφνιδιασθέντες, διὰ δυσδιεξόδων τόπων, μεγάλοις κινδύνοις περιέπιπτον. πραΐας δὲ γνωμίνης, τῆς συμφορᾶς ἀπηλλάττοντο. καὶ τὸν στρατηγὸν καταλαβόντες, ὕβρεσιν αἰσχίσαις τοῦτον ἔβαλον. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπίπλαγον νομίσαντες εἶναι τὸ φυγὴν, διώξαι οὐκ ἐτόλμησαν. Ηράκλειος δὲ διαπεράσας τὸν Τίγριν, ὅσα τῆς Μηδικῆς χώρας ἦσαν ἐπίσημα χωρία παρέδωκε πυρὶ, καὶ ὕπω πρὸς Φιλιππικὸν ἀνέστρεψε μετὰ σκύλων πολλῶν. καὶ γίνεται πάλιν κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν Περσικὸς μὲν Ρωμαίων πόλεμος, καὶ κρατοῦσι Ρωμαῖοι, καὶ ἀναιρεῖται ὁ τῆ Περ-

τῇ Περσῶν στρατηγὸς Βαρυζᾶς. συμβαίνουσι ἢ καὶ ζῶντες τεσσαράκοντα, ἓ οἱ τῆ Περσικῶν παγμάτων πεζάρχοι. χίλιοι ἢ μόνοι ἓ ἀσφαλῶς ἐσώθησαν, οἳ καὶ μὴ ἀποδιδόντι ἐπὶ ἓ Περσίδα ἀνέστρεψαν. οἱ δὲ Ρωμαῖοι μάμπυσι πρὸς ἓ βασιλέα τὰ Περσικὰ λάφυρα, ἓ τὰς ζωγραφίστας ἅπαντας σὺν τοῖς βάσεσι. ὁ δὲ Μαυρίκιος ἔστησε ἓ Καισαρεῶν ὕμβολον ἐν Βλαχέρναις, γράψας ἐν αὐτῇ ἓξ ζωγραφίας τὰς ἑαυτῆ πράξεις, τὰς ἐκ παιδίου μέχρι τῆς αὐτῆ βασιλείας. ἀνεπλήρωσε δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ δημόσιον λουτρόν· τύποι δὲ καὶ τῶν λουτρῶν καλαμάρων ἀφορβίων, καὶ παρασκόλιον ἐν Βλαχέρναις πλεῖσθαι· ἓ ἐν τοῖς χαλκοπρατείοις πληροῦσθαι.

A

sici exercitus ductores. Mille tantum de Perficis copiis homines clade evitata, non abſque periculis in Perſidem redierunt. Romani ad Imperatorem prædam mittunt Perſicam, omneſque captivos una cum bandis. Mauricius porro Cariana roſtra in Blachernis condit, inque eo omnem ſuam a pueritia uſque ad Imperatoriam dignitatem vitæ hiſtoriam depingit. Abſolvit etiam publicum ibi balneum. Et conſtituit, ut publica deprecatio, ſive interceſſio dicatur, in paraſceva a Blachernis ad Chalcopratia duceretur.

164

Τῷ ϛ'. ἔτει, οἱ Λογγίβαρδοι πόλεμον ἤραντο κατὰ Ρωμαίων, ἓ τὰ ἕ Μαυρουσίων ἔθνη κῆ ἓ Λιβυκὴν μεγάλας ταραχὰς ἐκίνησαντο. ἐν δὲ τῇ Περσίδι φυλακή ὑπάρχει, ἣ λεγομένη Λήθη· ἐν ᾗ πόλις ὁ τῆ Περσῶν βασιλεὺς ἀπὸ ξενοφόρων ἐθνῶν ἐν ταύτῃ κατέλεσεν, σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις τῆς πόλεως Δάρας. ὅτοι ὧν ὑπογνόντες ἑαυτῶν, ἐκπεσόντας κῆ τῆ φυλακτόντων αὐτῆς· ὧς ἓ ἀπολόντες, οἷς τὸ Βυζάντιον ἦασι, ἓ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς μετὰ χαρᾶς μεγάλης. ἓ πάλιν Καμβυσόλος ὡς ἓ κατὰ τῆ Περσῶν πόλεμον χωρεῖ· ἓ νικήσας, πολλὰ λάφυρα ἐν Βυζαντίῳ πέμπει.

B

Anno ſexto, Longobardi bellum Romanis intulerunt, & Mauruſii in Africa magnos tumultus excitarunt. Io Perſide locus cuſtodiæ deſtinatus eſt, nomen Lethæ ab oblivione habens. in eo Perſarum rea multos de variis populis captos incluſerat, una cum iis quos in caſtello Daras ceperat. Hi de ſalute ſua deſperabundi, cuſtodes adorti ſunt: iiſque cæſis Byzantium pervenerunt, iunteque ab Imperatore magno cum gaudio tecepti. Ac rurium Comentiolus in Petſidem ingreſſus, victor multa ſpolia Byzantium miſit.

Longobardi.

Τῷ ζ'. ἔτει, Βαράμ κατὰ Χοσρόου γενόμενος, τῶν τῆς Ρωμαίους φοσρωθέντα διάγκασεν. φ δὲς ὁ βασιλεὺς συμμαχίαν, τοῦτο Βαράμ ἀπέκτεινε, καὶ τὴν Περσίδα ἐκράτησε. δεδοικὼς δὲ τὴν δολοφονίαν, ζητεῖ Μαυρίκιον εἰς φυλακὴν αὐτῆ χιλίας Ρωμαίους. ὁ δὲ βασιλεὺς ποιεῖ καὶ τοῦτο· ὡς λέγειν τὸν Χοσρόην, ὅτι Ρωμαίοι Πέρσας τὴν βασιλείαν χαρίζονται.

C

Anno octavo, Choſroes, cum adverſus eum Batamus inſurgeret, coactus eſt ad Romanos confugere: & impetrato ab Imperatore auxilio Baramum occidit, Perſidemque obtinuit. Metuens autem ſibi ab ioſidiis, c r 2 Romanos præſidii loco dari a Mauricio ſibi petiit. quod ipſum quoque Imperator conceſſit, itaque Choſroes ſaſſus eſt, regnum Perſis beneficio Romanorum conceſſum.

Edit Pariſ. pag. 397.

Τῷ η'. ἔτει, τὸ πάσχα Θεοδόσιος ὁ υἱὸς Μαυρικίου τοῦ φωτὸς ὑπὸ Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, χρόνων ὑπάρχων τεσσάρων ἡμισυ. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει, Μαυρίκιος ἓ ναὸν τῆ ἁγίων τεσσαράκοντα, ὃν ἀπῴκισε Τιβέριος, ἀνεπλήρωσε· καὶ τὰς ἀναπλᾶς εἰρηνίου βασιλείας ἐχούσης, τὰς δυνάμεις τῆ στρατευμάτων ἐπὶ ἓ Θρᾴκιον διεβίβασε.

Anno octavo in Paſchate, Theodoſium Mauricii filium Joannes patriarcha Conſtantinopolitanus coronat, annos natum c v. s. Eodem anno Mauricius ædem x l. ſanctorum abſolvit, a Tiberio inchoatam. Cumque in Oriente alta eſſet pax, exercitus io Thraciam tranſtulit.

Τῷ θ'. ἔτει, τὸ βασιλέως μετὰ τῆ στρατευμάτων ἐπὶ τὸν ἴστρον ἐξερχομένου, ἐκωλύετο παρὰ πάντων ὑπαρχόντων τῆ σκόλοπος. ἐν ᾗ τῆ Δασείου ἔτεκε γυνὴ παιδίον μήτε ὀφθαλμοὺς, μήτε βλέφαρα, μήτε χεῖρας, μήτε πόδας ἔχον. περὶ ᾗ τῆ ἰχθυοκτόνου ὥρα περιφανὴς ὑπάρχων αὐτῆ ὀστρακόδερμος. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ λέων ἐξέπεσε, ἀφαλὴν ἔχων λεοντοειδῆ, χαιτοειδῆς, ἐγένετο μέρας σφόδρα. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ ἵππος ἓ βασιλέως, ὁ τὸν χρυσοῦν κεκοσμημένος κόσμον, αἰθρίως διερράγη κατὰ τὸν. τύπος πᾶσιν οἰωνισαμένοις βασιλέως, περίλυπος ἦν. μαθὼν δὲ ὅτι ἀφίσβεις εἰς τὸ Βυζάντιον Περσῶν τε καὶ Φράγγων παρεγένοντο, ὑπέστρεψεν εἰς τὰ βασίλεια.

D

Nono anno, cum Imperator copias in Occidentem educeret, ab omnibus vetitus eſt bello operam impendere. Daonii mulier infantem peperit oculis, palpebris, manibus, pedibuſque carentem: ad coxas autem cauda piſcis teſta intecti enata erat. Eadem die canis quoque ſea pedes habens, & caput leoninum, natus, ac valde magnus factus eſt. Eodem die equus etiam Imperatoris, qui aureis ghaleris erat ornatus, concidit ſubito, atque ruptus eſt. Hæc omnia Imperator ominis loco ducens, animo angebatur: & cognito legatos Perſarum ac Francorum Byzantium appuliſſe, in regiam redit.

Prodigia. Franci.

Ἀπὸ τῆ ἱστορικῶν τὸ Σιμοκάτα, λόγος Χοσρόου βασιλέως Περσῶν, πρὸς Ἰωάννην στρατηγὸν Ρωμαίων ἀποσταλέντα εἰς αὐτὸν ὅτε ἀπεστάλη παρὰ τὸ Μαυρικίου, εἰς βοήθειαν αὐτῷ. Εἰμὰ πῃ ἀπὸ τὸ καιροῦ ἐτυραννούμεθα, ὡς ἂν ὑπάρξωμεν στρατηγὸ τὸν μέγαν ἐν ἀνθρώποις βασιλέα βάλλειν τοῖς σκίμμασιν. ἐποίησ ἢ τοῖς παροῦσι μέγα φρονεῖς, ἄκαιρα τι ἔδοξε τοῖς θεοῖς ἐσύστερον μεμελέτηκα.

E

Sequitur ex hiſtoriis Simocati, oratio Choſroæ Perſarum regis, ad Joannem ducem Romanorum, qui miſſus eſt opitulatum a Mauricio imperatore, fannas in regem jecerat. Niſi, inquit, ipſa temporis ratio io nos tyrannidem exerceret, numquam profecto tu, o dux, audares magnum inter homines tegem ſubſannare. Nunc quia præſens rerum ſtatus te ſuperbum reddit, audi quid de futuro dii ſtatuerint. Sic habe, calami-

165

Prognoſticon.

Cedren.

tates in vos Romanos redundabunt, ac per tres circulares ſeptennales annorum converſiones Babylonica gens Romanæ reipublicæ dominabitur. Inde per quinque annorum ſeptenarios Romani Perſas ſervitio premetis. His circumactis dies veſperæ capers hominibus illuceſcet, expectatumque regnum inibit: tunc interitus nulla erit memoria, & vita melioribus inſtitutis agetur.

Bellum cum Chaganus.

Anno decimo, cum Chaganus apud Sirmium irrueret, Imperator præfectum Europæ Priſcum creat. Is Salvanianum legatum ſibi adiciſcit, eumque præire jubet. Barbaros ergo aggreſſi, conſerta pugna eos vincunt. Chaganus re cognita copiis collectis ad bellum proficiſcitur, cumque Anchialum veniſſet, urbem eam incendit: inde Drizinem trajicit. Priſcus vero multitudini barbarorum occurrendum rato, Tzurulum petiit, ibique loci opportunitata ſe tutatus eſt. quem mox Chaganus obſedit. Id cum Mauricius intellexiſſet, quid faceret dubius, calliditate vim infiniti exercitus hoc pacto eludit. Excubitorum quemdam magnis & muneribus, & pollicitationibus eo permovet, uti cum litteris, quas ipſe ad Priſcum dabat, dedita opera in barbarorum manus ſe conjiceret. Litterarum hæc erat ſententia. Priſco duci glorioſiſſimo S. formidare ſceleratum barbarorum conatum noli, ipſis exitio ſuo ſtaturum. Magno enim ſuo cum dedecore Chaganus in terram ſibi a Romanis conceſſam revertetur. Tua ergo præſtantia eos otioſo animo ſuſtineat in Tzurulo. Ego enim per mare miſſis navigiis, eorum familias captivas abduco: ut cum dedecore & damno ſuo domum redire opus habeat. Chaganus cum in litteras incidiſſet, eaſque legiſſet, in magnum venit metum: ac paucis quibuſdam & nullius pretii donis acceptis, pace compoſita domum verſus fugam, quantum potuit fecit.

Edit. Pariſ. pag. 398.

Stratagema.

Anno undecimo Priſcus rem contra Slavinos præclare geſſit, magna barbarorum edita ſtrage. Eodem anno Paulus Imperatoris pater mortuus eſt Conſtantinopoli: & Anaſtaſia Auguſta, ſocrus Mauricii, uxor Tiberii, ſepulta eſt juxta virum.

Anno xii Priſcus rurſus Danubium occupat, Slavinorum agros populatur, magnamque Imperatori prædam mittit, atque ab eo lo hoſtico hyemare jubetur. Eodem anno Philippicus Chryſopoli manſionem Deiparæ condit, & palatium ad Imperatorem ejuſque liberos excipiendum. piſcinam quoque, & hortos facit: & Conſtantinopoli domum ædificat, quæ ab eo Philippici domus dicitur.

Monſtra.

Anno xiii Byzantii in ſuburbio monſtra ſunt nata, infans quadrupes, & alius biceps. Ferunt hæc nihil boni portendere urbibus, in quibus naſcuntur. Imperator Priſco munus ducendarum copiarum abrogat, idque fratri ſuo Petro demandat.

Hic anno xiv Slavinos adortus eſt, qui captivos ea Romanorum ditione abigebant. il captivis necatis fugæ ſe dederunt: & Romanis paucis eorum captis, ad ſua ſedierunt. Hoc anno Imperator ſolarium Magnauræ rotundam fecit, & in media aula ſuam collocavit ſtatuam.

A ἀντιπαρῆλθεν. ἐλθὼν, εἰς τὰς Ῥωμαίας ὑμᾶς δουλ. ἔξιτε δὲ τῆ Βαβυλωνίων φύλον ἀπὸ Ῥωμαϊκῆς πολιτείας κρατεῖν τεσσαρακονταετίαν ἑβδομάδα ἑπταετῶν Ῥωμαίοι Πέρσας διλαγωγήσετε. τότε δὲ διλευσμένων, ἡ αἰσιωτέρα ἡμέρα ἐκφανεῖσα τοῖς ἀνθρώποις, τῆ τῶν προσδοκωμένων λήξει ἐπιβαίνουσα τὴν ἀρετὴν, ὅτε τὰς φθορὰς παραδίδοται λύσει, καὶ τὰς ἀρίστους διαγωγὰς πολιτεύεται.

Τῷ ἑξῆς ἔτει, ἡ Χαγάνου ἐπιδρομὴ κατὰ τὸ Σίρμιον, ἃ βασιλεὺς στρατηγὸν Εὐρώπης ἡ Πρίσκον χειροτονεῖ. ὁ δὲ Πρίσκος Σαλβιανὸν ὑποστράτηγον ποιήσας προτρέχον ἐκέλευσε· καὶ κατ' ἠ βαρβάρων χωρήσαντες, συγκροτοῦσι πόλεμον, καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Χαγάνος τὸν ἀπώλειαν, B ἀναλαβὼν τὰς δυνάμεις, ἐχώρει πρὸς πόλεμον, καὶ εἰς Ἀγχίαλον ἐλθὼν, ταύτην κατέκαυσεν. εἶτα εἰς τὸ Δερζὶν στρατ. πορεύεται. ὁ δὲ Πρίσκος μὴ θέλων θεωρεῖν τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων, εἰς Τζουρουλὸν εἰσελθὼν ἀσφαλίσατο. ὁ δὲ βάρβαρος ἡ Πρίσκον πολιορκεῖν ἐπιχείρει. ταῦτα δὲ ἀκούσας Μαυρίκιος, ἀπορεῖ τί δράσει· βιβλία δὲ καταπραττεῖ ἡ ἀπείρου δυνάμεως, καὶ ἵνα τῷ ἐξαυθαιρέτῳ μεγάλως δωρεᾶς ὑποχέσει πεῖθει, ἵνατι πιστεύσειν τοῖς βαρβάροις, καὶ δίδωσιν αὐτῷ πρὸς Πρίσκον γράφειν περιέχουσα ταῦτα· τῇ εὐδοξοτάτῳ στρατηγῷ Πρίσκῳ. νῷ ἀλυπείαν τῆ βαρβάρων ἐγχείρησιν μὴ δειλιάσης· πρὸς γὰρ ἀπώλειαν αὐτῶν τὸν γίγαντ. γίνωσκε γὰρ, ὅτι μετὰ πολλῆς αἰχμῆς ἔχειν Χαγάνος ὑποστρέψαι εἰς νῷ ἀφιερωθεῖσαν αὐτῷ παρὰ Ῥωμαίων χώραν. διὰ τοῦτο ἀπρεπὲς ἡ σὲ ἐνδεξόμενος ἐν τῇ Τζουρουλῷ περιρήμβουσα αὐτούς. πέμπω γὰρ διὰ θαλάσσης πλοῖα, καὶ αἰχμαλωτίζομαι τὰς φαμιλίας αὐτῶν, καὶ ἀναγκάζεται μετ' αἰχμῆς καὶ ζημίας εἰς τὰ ἴδια ὑποστρέψαι. ὁ δὲ Χαγάνος κρατήσας τὰ γράμματα, C ἀναγνοὺς, γίνεται περιδεὴς, καὶ συνθήκας πρὸς Πρίσκον ἐμβάλλεται, καὶ εἰρωνεύσας ἐπὶ δώροις ὀλίγοις καὶ ἀναξιολόγοις, εἰς νῷ ἑαυτὸν ἐπαναζεύξει νῷ μετὰ φυγῆς ἀρατικῆς.

Τῷ ιδ. ἔτει Πέρσης μεγάλως ἐπὶ τοῖς Σθλαβίνοις ἰωδρυγάθοις, καὶ φόνον πολὺν ἡ βαρβάρων εἰργάσατο. τῇ αὐτῇ ἔτει Παῦλος, ὁ τῶ βασιλέως πατὴρ, ἐπελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολει καὶ Ἀναστασία Αὐγούστα, ἡ πενθερὰ Μαυρικίου, γαμβὴ Τιβερίου, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶ ἀνδρὸς αὐτῆς. D

Τῷ ιβ. ἔτει, τῶ Πέρσῃ πάλιν ἡ Ἴστρον ἀναλαβόντος, καὶ τὰ Σθλαβίνων ἔθνη φοβηθέντος, καὶ πολλῶ αἰχμαλωσίαν τῇ βασιλεῖ πέμψαντος, γράφει αὐτῷ ἐκεῖσε παραχωμάσαι. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει Φιλιππικὸς κτίζει ἡ ἐν Χρυσοπόλει μονὴν ἡ παναχράντου Θεοτόκου· καὶ τὰ παλάτια, ὡς τὸ ὑπερῷον χαθαι ἡ βασιλέα, καὶ τὰ πλατεῖα αὐτῆ· ποιήσας καὶ ἰχθυοτροφεῖον, καὶ παραδείσους· καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἓν τινα ἡ εἶχεν, ἡ λεγόμενον τῶ Φιλιππικῶ.

Τῷ ιγ. ἔτει, εἰς τὰ ἡ Βιζάντιν προάστεια τέρατα τίκτονται πάντα, παιδίον τετράπουν, καὶ ἄλλο δικέφαλον. λέγεται δὲ μὴ σημαίνειν ἀγαθὰ τοῖς πόλεσιν, ἐν αἷς γίνονται τοῦτα. καὶ ὁ βασιλεὺς Πέρσαν τῆς στρατηγίας ἀποδείκνυσι, Πέτρον δὲ τὸν ἑαυτῶ ἀδελφὸν στρατηγὸν τῆς δυνάμεως Ῥωμαίων ποιεῖ. E

Τῷ ιδ'. ἔτει, Πέτρος ὁ στρατηγὸς τῆς ΣΘλαβίνας ἐπιτρεπόμενος Ῥωμαϊκῶν αἰχμαλωσίαν, τρέπει, καὶ οἱ βάρβαροι τῶν αἰχμαλωσίαν ἀποφάξαντες ἔφυγον· ὀλίγως δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἁρπάσαντες, ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπέστρεψαν. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει, ἐκτίσεν ὁ βασιλεὺς ἡ στρατῶνα ὀλκαδικὸν ἡ Μαγναύρας, σπάσας ἐκ τῆς μεσαυλίης ἡ ἰδίαν στέγην.

καὶ ἀπίθανον ἐπεὶ τὰ ἁρμάματα. ἔκτισε δὲ καὶ τὸ λαυβῶν γη- A
ροκομεῖον, εἰς τὰ Ἠέτιον, τὸ λεγόμενον τῶν ζωτικῶν ἐγχώριον,
ὃ καὶ τοῦτο ὑπὸ τῶν Σθλαβίνων καλεῖται ξυλόστεγον ὄν, καὶ πολλὰ ἐν
αὐτῷ χορήγησε πρὸς θεραπείαν τῶν λαυβῶν ἀδελφῶν.

Τῷ ιδ'. ἔτει, Πέτρος κακῶς ὑπὸ τῶν Σθλαβίνων τὸ
στράτευμα ἀφανίσας, ἀφῃρέθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως. καὶ
πάλιν Πέτρος στρατηγὸς Θρᾴκης χειροτονεῖται.

Τῷ ιε'. ἔτει, Πέτρος ὁ ἀδελφὸς Μαυρικίου, ἔκτισε
τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Ἀριοβίνδου. ὁμοίως
καὶ Κυριακὸς ὁ πατριάρχης, τὰ ἀφκοδόμησε, ἀφιδρυσε
γονόμενος Ἰωάννου τοῦ νηστεύτου.

Τῷ ις'. ἔτει, συναθροίσας ὁ Χαγάνος τὰς περὶ
αὐτὸν δυνάμεις, ἐπὶ τὴν Δαλματίαν ἐχώρησε, καὶ κα-
ταλαβὼν τὰ βάλβα, καὶ τὰς περὶ αὐτὰ παραλαβὼν B
πόλεις, ταύτας ἐπῆρθησεν. ὁ δὲ Πρίσκος ταῦτα μα-
θὼν, Γουνδοῦλον ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν φρατερμένων ἀπέ-
στειλε· ὃς καταλαβὼν τοὺς βαρβάρους ἀφ' ὑδρᾶσιν χω-
ρίων βαδίζοντας, συμπυγχάνει δύο ἐξ αὐτῶν τῷ οἴνῳ πε-
καρωμένους· οἳ καὶ ἁρασαν, δισχιλίους ὁπλίτας τῇ αἰχμα-
λωσίᾳ τὸν Χαγάνον παραδιδωκέναι, καὶ φρὸς τὰ οἰκεῖα
χωρεῖλαι. ταῦτα ὁ Γουνδοῦς μεμαθηκὼς, κρίπτεται ἐν
μικρᾷ φάραγγι· καὶ ἰωθυὸς ἐπὶ τὰ τῶν τῶν γονόμενος,
ἀθρόως πάντας ἀνεῖλε, καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ φρὸς τὸν Πρίσ-
κον ἤγαγεν· ὁ δὲ Χαγάνος τὴν τῆς ἀποτυχίας μαθὼν, εἰς τὴν ἑαυ-
τοῦ ἐπανεζεύξε χώραν. καὶ ὁ Πρίσκος ὑπέστρεψε εἰς τὰ ἴδια.

Καὶ τῷ ιη'. ἔτει λαβὼν τὰς δυνάμεις, ἐπὶ τὸν Σιγιδό-
να παραγίνεται. ὁ δὲ Χαγάνος συναθροίσας τὸν ἑαυτοῦ
δυνάμιν, ἄφνω τῇ Μυσίᾳ ἐφίσταται. τῆς δὲ ἑορτῆς τῶν C
πάσχα καταλαβούσης, ἀμφότεροι μετ' εἰρήνης ἠσύχα-
σαν. καὶ τῆς ἑορτῆς πληρωθείσης, ἀφεχωρίζοντας ἀπὸ
τῆς Ρωμαίων οἱ βάρβαροι· καὶ ποιήσαντες διαγμὸν ἐξ ἀλ-
λήλων τῆς μερῶν γενομένης, πλῆθος Ρωμαίων τὸ μὲν
κατασφάττεται, τὸ δὲ αἰχμαλωτίζεται. τότε δὲ ὁ Χα-
γάνος κατὰ Μαυρικίου ὡς αἰνίου τῆς σφαγῆς τοῦ λαοῦ
καταβοῶν, ὅτι διδόναι τὰς αἰχμαλώτους ἀπὸ νομίσ-
ματος, καὶ πάλιν δύο τὰ νομίσματος, καὶ πάλιν ἀπὸ
κεφάλαια δ'. ὁ δὲ Μαυρίκιος ἰδὼν ὅτι τῶν ὑπλίσεων
ἀγοράσαι. ὅθεν θυμωθεὶς ὁ Χαγάνος, πάντας ἀπέκτει-
νεν. ἦσαν δὲ χιλιάδες ιβ'. ἀριθμηθέντο δὲ ἡ τιμὴ
αὐτῶν, ἀπὸ μιλιαρισίων δύο, βθλγ'. καὶ ἅπαν ποιή-
σας ὁ Χαγάνος, εἰς τὰ ἴδια ὑπέστρεψε, ν'. χιλιά- D
δας ταῖς Ρωμαίων ἀποδαῖς ἐπιθεὶς. ὁ δὲ στρατὸς
ἐπεμψε κατὰ Κωμεντιόλου, ὡς προδοσίαν ἐν τῇ
πολέμῳ ποιήσαντος, ἐν οἷς λῶ καὶ Φωκᾶς. ὃς ἀφ-
λεγόμενος τῇ βασιλεῖ βεβαρῶς, πάντα ἀπέλεγεν ἐν τῇ
Σελεντίῳ· καί τις τῶν παρεμίων πάντα ἐράτησε, καὶ
τὸν πώγωνα ἐξέτιλεν. ὁ δὲ βασιλεὺς πάντων ἄπορρητον
ἀπέλυσεν. ἐκ τότε καὶ ὁ τῶν βασιλέως ἐπιβουλὴ ἀρχὴν
ἐλάμβανεν. κατὰ πάντα τὸν χρόνον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Μη-
νᾶς τὸ ἐπάρχου ἐν τῇ Νείλῳ ποταμῷ μετὰ τοῦ λαοῦ
πορευόμενος, ἐν τόπῳ τῇ ἐπιλεγομένῳ Δίλτα πλέου
ἀνίχνευσε, ζῶα ἀνθρωπόμορφα ἐν τῇ ποταμῷ ὁρά-
ντων, ἄνδρα τε καὶ γυναῖ· καὶ ὁ μὲν ἄνηρ ὑδρόλος, ὃ- E
γειρος, καταπλαντικὸς τῷ ὄψιν, ἕως ὀδόντος τῷ κόλου, μέχ-
πόλιος, καὶ μέχρι τῷ ὤφους ἐγύμνα τῷ φύσιν. τὰ δὲ λοιπὰ
μέρη τῷ σώματος τοῦ ὕδατος ἐκάλυπτε. πάντα ὁ ἔπαρχος ὄρ-
νοις ἔβαλλε, μὴ καταλῦσαι τῷ θεωρίαν, φρὶν ἅπαντας
ἐμφορτωθῆναι τῆς παραδόξου ταύτης ὁράσεως. ἡ δὲ γυνὴ
τῆς τε μαθοῦς εἶχε, καὶ τῷ ὄψιν λείαν, καὶ κόμην βαθεῖαν,
καὶ μέχρις ὥρας θ'. πᾶς ὁ λαὸς ἐθαύμασεν, ὁρῶν
Cedren.

Atque ibi armamentarium conſtituit. Condidit etiam in loco qui Etii dicitur domum in qua ſenes morboſi alerentur, quod vivarium ſumptuoſum dicitur: eo quod a Slavinis crematum id fuerat, quod ligno erat tectum. multos ei ſuppeditavit ſumptus ad ſuſtentandos morbis confectos fratres. *Edit. Pariſ. pag. 399. 166*

Anno XV Imperator Petrum, quod ejus culpa exercitus a Slavinis eſſet deletus, loco movet: rurſuſque Priſcum cum imperio in Thracium miſit.

Anno XVI Petrus Imperatoris frater ædem Deiparæ Areobindicam condidit: & Cyriacus, qui Joanni Jejunatori ſucceſſit, diaconiſſæ.

Anno XVII contractis ſuis copiis Chaganus in Dalmatiam profectus, Balbam & vicinas circum XL urbes occupat, ac diripit. Qua de re certior factus, Priſcus Gunduem exploratum mittit. Is cum io barbaros incidiſſet, per fauces iter facientes, duos ex iis vino obrutos capit: ex illisque diſcit, Chaganum bis mille armatis prædam domum abducendam commiſiſſe. Eo cognito, in anguſta quadam ſe abdit convalle: ac mane a tergo eos adortus, univerſos interficit, prædamque ad Priſcum adducit. Chaganus fruſtratum ſe ſucceſſu ſentiens, domum abiit. Idem & Priſcus fecit.

Anno XVIII, Priſcus copias ad Sigidonem ducit. Chaganus veto ſuo exercitu collecto, repente in Myſiam irruit. Solemnibus Paſchatis interveniens, effecit ut uttinque pacari quieſcerent. Ea finita, induciæ quoque diſſiluerunt. Cumque multis fere mutuo cladibus affeciſſent, tandem exercitus Romanus partim cæſus, reliqui capti ſunt. Tum Chaganus in Mauricium cædis populi culpam conferens, paratum ſe ait captivos, accepto in ſingula capita nummo, rurſuſque binos uno nummo, denique ſingulos quatuor * ceratis acceptis dimittere. Cum ne ſic quidem eos redimere vellet Mauricius, iratus Chaganus omnes occidit. fuere autem duodecim millia æſtimabantur, ſupputatis in ſingulos duobus miliariſiis, ꝟιↃ cſↃ ιↃ ccccxxxsιτ. Chaganus interfectis, ut dixi, capitis Romanorumque tributo adjectis inſuper quinquaginta millibus, domum redit. Exercitus porro miſit, qui Comentiolum proditionis accuſarent. Ac fuit inter legatos etiam Phocas, qui in Silentio verbis Imperatori duriter ſe oppoſuit. Quidam vero patriciorum depalmavit Phocam, & barbam el evellit: atque eum Imperator re infecta dimiſit. Hoc initium fuit inſidiarum adverſus Imperatorem. Eodem tempore, cum in Ægypto Menas præfectus in Nilo amne iter faceret cum populo, in loco qui Delta dicitur, ſole oriente in flumine viſa ſunt animalia ſpecie hominis, mas & fœmina. Mas erat bene compoſitus, pectore amplo, terribili adſpectu, fulvo crine intermixtis canis, uſque ad lumbos nudus, cæteras partes aqua tegente. Hunc præfectus adjuravit, ne prius ex conſpectu diſcederet, quam omnes eo ſe tam raro exſaturaſſent ſpectaculo. Mulier & mammas habebat, & lævem faciem, ac demiſſos crines. uſque ad oonam horam populus cum admiratione animalia ea ſpectavit: hora no- *pag. 400.* *Nili monſtra.*

na fluvium ea ſubierunt. Ecce autem crocodilorum multitudo apparuit. Crocodilus animal eſt terreſtre, juxtaque aquaticum, vaſto corpore, dorſum ejus ſaxum oigrum colore refert, venter eſt albus, pedes habet quatuor, caudam magnam atque aſperam: quippe ea finis eſt ſpinæ dorſi unico oſſe conſtantis, ac ſuperne in modum dentium ſerræ inciſa. ferit autem cauda, & vulnerat, caput humeris contiguum eſt, iiſque æquatur, & capitis formam tenet, quamdiu non hiat: ubi hiat, totum caput oris loco eſt, & uſque ad humeros panditur. Aliud animalculum eſt nomine Hydris, quod & Hylus dicitur, forma canina. Ea hydris luto ſeſe obvolvens, in Crocodili dormientis, eam enim opportunitatem captat (crocodilus hiat, cum ſomnum capit) os inſilit, & corroſo ejus ventre, itaque beſtia enecata, per anum exit.

Crocodilus.

Hydris.

Anno XIX, die Paſchatis, Sophia Auguſtæ uxor Juſtini, & Conſtantina uxor Mauricii, pretiolam admodum coronam confecerunt, ac Imperatori obtulerunt. quam cum ſpectaſſet Imperator, in magnum templum detulit, ibique ſupra ſacram mentam Deo dedicans ſuſpendit. Pace autem cum barbaris conſuta, rurſum Chaganus fines Romanorum intravit, & quatuor ſuis filiis exercitus tribuit, quibus tranſitum Iſtri cuſtodirent. Sed Romani ratibus confectis, fluvium tranſtulerunt: prælioque congreſſus cum Chagani filiis Priſcus, quod ab aurora ad veſperam uſque duravit, quatuor barbarorum millia occidit, ɛɛɛ ſuorum deſideratis. Poſtridie ejus diei, rurſus VIII millia barbarorum interfecit. Tertio die Romani de ſuperiore loco in barbaros irruerunt, eoſque fuſos in paludem compulerunt, multoſque ibi ſuffocarunt, inter quos fuere Chagani etiam filii. Illuſtri victoria tum potitis Romanis, rurſum Chaganus magno contracto exercitu adverſus eos proficiſcitur: quem Priſcus congreſſus pugna fudit, illuſtrioremque priore victoriam repottavit. Idem Priſcus quatuor millia inſtruxit, ac Tiſſum amnem tranſire juſſit, tentoria barbarorum ſpeculatum. Barbari tum eorum quæ geſta erant ignari, feſtos dies agebant, ac comparabant. Itaque eos inopinantes adorti Romani, ingenti clade affecerunt: cæſis enim XXX millibus Gepidarum, aliorumque barbarorum, magna cum præda ad Priſcum ſunt reverſi. Chaganus denuo reparatis copiis, ad Iſtrum cum accederet, pugna victus eſt; barbaricque in fluvio ſubmerſi, & eum his magna Slavinorum multitudo. Vivi in poteſtatem Romanorum venerunt IIS CIↃCC Avares, barbari ST CIↃ. Chaganus cum legatos repetundorum captivorum eauſa miſiſſet, Mauricius nondum accepto tam illuſtris victoriæ nuntio reddi eos juſſit.

Chaganus victus.

Edit. Paris. pag. 401.

Eodem anno monachus quidam, cujus vita exercitatio illuſtris erat, ſtrictum gladium tenens, a foro uſque ad æneam portam procurrit, omnibus prædicens Imperatorem gladio occiſum iri. Sed & Herodianus Mauricio palam, quæ ipſi eventura eſſent, denunciavit. Tunc etiam populus Maurum quemdam,

Α πὰ ζῶα παῦτα ἓ τῇ θ'. ἴδυσαν ὲν τῇ ποταμῷ. ἓ ἰδού ὴ πρακόδειλων πλῆθος ἀνεφάνη. ὁ δὲ πρακόδειλος θηρίον ἐστὶν ὑμῦ, ὴ ἰχθύς μέγας, ἀμφίβιος δὶ ἓ ὶ μὲν χροιὰ τῦ νώτυ αὐτῦ, πίτρα ἔοικε μελαίνῃ. ὶ δὲ γαστὴρ λάκὶ, πόδες δὲ δ'. ὴ ὐρὰ μεγάλη ὴ τραχεῖα. τῆς ῥάχεως γὰρ ἐστὶ ἑνὸς ὀστέου πλάτη. ὲπήρτηται ὴ ἄνωθεν, ὡς αἱ τῶ πριόνων ὀμαί· ὴ τύπτει ὲν ταυτῇ, ὴ τραυματίζει. ὶ κεφαλὴ δὶ προσαρμοσμένη τοῖς ὤμοις, ὴ ἐξισουμένη· ὴ ἰρόσον μὲν ὺ ἐπέχῃ, θηρίου κεφαλὴ ἐστὶ· ἐπὰν δὲ χάῃ, ὅλη γίνεται τόμα μέχρι τῶ ὤμων ποιῦσα τὸ χάσμα. ζῶον δὶ ἐστὶ μικρὸν ὶ ὕδρις, ὕτις ὴ ὕλας λέγεται, κυνὸς ἔχουσα μορφήν. αὕτη εἰς πηλὸν ἑυλισαμένη, ἐπιπρῶσά π τὸν προκόδειλον καθεύδοντα, εἰσυδᾷ ἀῤῥ τῦ τόματος αὐτῦ (κεχλωὼς ἄῤῥ ὁ προκόδειλος καθεύδει) εἰς τὴν γαστέρα πᾶσι χωρῆσα, ἓ ταύτην ἀῤῥήξασα, ἐξέρχεται ἀῤῥ τῆς ὀσφύος διανοιχθεῖσα αὐτόν.

Β

Τῷ θ'. ἔτει, τὸ ἁγίου πάσχα, Σοφία Λύγκος ὴ γυνὴ Ιυστίνυ, ἅμα Καισαρίσσῃ τῇ γυναικὶ Μαυρικίυ, στέμμα κατασκεύασαι ὑπέρτιμον, τῇ βασιλεῖ προσήγαγον. ὁ δ' βασιλεὺς τὸν θεασάμενος, ἀπιλθὼν ὲν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τῷ θεῷ πὸν προσήγαγε, ἱερώσας ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης. λυθείσης δὶ τῆς πρὸς τὸς βαρβάρους εἰρήνης, πάλιν ὁ Χαγάνος ἐπὶ τὰ Ρωμαϊκὰ χωρεῖ. τοῖς δ' παισὶν αὐτῦ υἱοῖς παραδὺς ἱππρας δυνάμεις, παρίσπε φρυρεῖν τὰς διαβάσεις τῦ Ιστρυ. οἱ δὶ Ρωμαῖοι χειδίας ποιήσαντες, τὸν ποταμὸν διεπέρασαν

C

ὴ μετ' ὀ υἱῶν τῦ Χαγάνυ συμβαλὼν ὁ Πείσπος ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας, τεσσαρσίων Ρωμαίων ἀναιρεθέντων, πίσαρας χιλιάδας τῶ βαρβάρων ἄλισε· καὶ τῇ ἑπιούσῃ πάλιν ἀπὸ χιλιάδας ὀ βαρβάρων ἀνέλε. τῇ δὶ τρίτῃ ὲν τῷ ὑψηλοτέρων οἱ Ρωμαῖοι φρὸς τὸς βαρβάρους ἐχώρησαν, ὴ πάντες τρέψαντες ἐπὶ τὰ ὕδατα ὁ λίμνης ἔλασαν, πολλὺς ἐξ αὐτῶν διαπτίξαντες, ἐν οἷς ὴ οἱ τῦ Χαγάνυ παῖδες ἀπεπνίγησαν, καὶ νίκην οἱ Ρωμαῖοι περιφανῆ ἀνεδήσαντο. ὁ δὶ Χαγάνος πάλιν συναθροίσας δυνάμεις πολλὰς, κατὰ Ρωμαίων ἤλθε. πολέμου δὶ προτιθέντος, τρέπονται οἱ βάρβαροι, ὴ νίκην ποιῦνται Ρωμαῖοι πασῶν ἐπισημοτέραν. ὁ δ'

D

Πείσπος πίσαρας χιλιάδας συμπάξας, πὸν Τίσσον ποταμὸν περάσαι ἐκέλευσεν εἰς τὸ κατασκοπῆσαι τὰ τῶ βαρβάρων σκηνώματα. οἱ δ' βάρβαροι μηδὲν ὲ γεγονότων ἐγνωκότες, ἑορτάζοντες ἐσυμποσίαζον. πῶς οἱ Ρωμαῖοι ἀπροόπτως ἐπεισπέσοντες, μέγιστον φόνον ἰργάσαντο. τελέσαντα δ' χιλιάδας Γηπίδων ὴ ἑτέρων βαρβάρων ἀπέκτειναν, ὴ πλείσπε αἰχμαλωσίαν λαβόντες φρὸς τὸν Πείσκον ὑπέστρεψαν. ὁ δὲ Χαγάνος πάλιν δυνάμεις ἀθροίσας, ἐπὶ ὲ Ιστρον παραγίνεται, ὴ συμβαλόντες πόλεμον ἤπηνται οἱ βάρβαροι, ὴ εἰς ὲ ποταμὸν διαπτίγονται. σωματώθησαν δὶ πῶν ὴ Σθλαβίνων πλῆθη. Ζῶντας δ' ἐκράτησαν Αβαρας μὲν γ σ'. βαρβάρους δὶ β'. ὁ δὶ Χαγάνος φοίσβεις φρὸς ὲ βασιλέα ἀπέστειλεν, ἀναλαβέσθαι τὸς ζωγρηθέντας βυλόμενος. ὁ δὶ Μαυρίκιος μήπω μαθὼν τὴν περαιὰν τῶ Ρωμαίων νίκην, γράφει τῷ Πείσκῳ, ἀποδοῦναι τῷ Χαγάνῳ τὸς βαρβάρους ὴ μένης.

E

Τῷ αὐτῷ ἔτει, μοναχός τις ὲ ἀσκήσει ἐξελάμπων, σπάθην γυμνὴν κρατῶν, ἀπὸ τῦ φόρυ μέχρι ὲ χαλκῆς ξιφήρης ἐβάδιζεν, ὲ αὐτοκράτορα τὸς πάντας ὲ φόνῳ μαχαίρας τεθνηξέσθαι φρονηγόρ-

σιν. ὁμοίως καὶ Ηρακλητὸς Μαυρικίῳ εἰς τὸ φα- A
νῆναι ἀφοσιούμενος τὰ πάντα συμβησόμενα. τότε καὶ οἱ
δῆμοι ἄνδρα παρομοιότατα τῷ Μαυρικίῳ Μαῦρον, περι-
βαλόντες σάγον, & σίφανον πλίξαντες ἀπὸ σκορόδων,
καὶ τῇ αὐτῇ περιθέντες ἀσφαλῇ, ἔνθα πᾶσι ἱππικὰ θέαν-
τες ἵππαζον, & ῥητὰ λέγοντες τῶν καμήλων ἀπαλῶν, καὶ
ὡς τὸ καινὸν ἀλεκτρυόνιον πιπάδασιν αὐτῶν, καὶ ἱπτέσθω παι-
δία ὡς τὰ ξυλοπόδαρα. ἄγιέ μου, ἄγιε, δὸς αὐτῷ κῆ
κρανίν, ἵνα μὴ ὑπεραίρηται· ἀέχω σοι & μέγαν βοῦν
προσαγάγω εἰς δῆλον. πιαῦτα μὲν τὰ παρὰ τῶ δήμου, καὶ
ὑπερεπῶς ὑπεμιμνατίζον· ἀλλ' ἦν ἰδιώμη, ὡς ἐπεσ-
δέχετις παροξυσμὸς τὸ διαπόντιον, πῆς αὐτὸ παίγνιον γένε-
σθαι σωμδέλοις.

Τῷ εἰκοστῷ ἔτει, Θεοδόσιος & ὁ ἐγγονὸς αὐτῶ συνῆψε γά-
μους τῇ θυγατρὶ Γερμανῦ & πατρικίου. τῷ αὐτῷ ἔτει
Μαυρίκιος ἐν αὐτῷ γινόμενος, καὶ ἐννοήσας ὅτι οὐδεὶς τῶν
Θεὸν λανθάνει, ἀλλὰ πᾶσιν ἀποδίδωσι κατ' ἔργα αὐτῶν
καὶ ἐπιλογισάμενος τὸ σφάλμα, ὅπερ ἐποίησεν & αἰχμα-
λωσίας, μὲ ἐξαγοράσας αὐτὸν, συμφέρον ἔκρινεν αὐ-
τῷ, ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀπολαβεῖν & ἁμαρτίας, καὶ μὴ ἐν
τῷ μέλλοντι. καὶ ποιήσας δήσεις ἐγγράφως ἀπέστειλε
πρὸς πάπα πατριάρχου & μοναχὸν εἰς πάσας τὰ μοναστή-
ρια, καὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἵνα αἰτήσωνται, τὸν Θεὸν
ἐντυχῆσθαι & μαίαεν τῶν κολάσεων. ἐπαπολλίζετο δὲ
καὶ εἰς Φιλιππικὸν τὸν γαμβρὸν αὐτῦ, ὡς τὸ Φι ἔχειν
εἰς χαμπτισμὸν τὸν τῶν ἀναιρήσοντα· καὶ τι ἡγεφό-
ρας αὐτῷ Φιλιππικὸν ἐμνυμόνι, μὰ ἔχειν ἐξ αὐτῦ
φίβον τινά. πάντων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀγχιβίων, εἰδὼς
ὁ Μαυρίκιος ἐν μιᾷ νυκτὶ, ὡς εἰς τὸν χαλκᾶν πύ-
λην τῦ Παλατίου ἐσάμβων ἑαυτὸν ἐμαρτύρου τῆς εἰκόνος
τῦ Σωτῆρος, καὶ λαὸν πολὺν συνῆν αὐτῷ ἔξω αἰχμαλω-
τῶν ἐγκαλούντων. & φωνὰ γέγονε ἐκ τῆς ἁγίας χαρακ-
τῆρος, λέγουσα· δὸς Μαυρίκιον. καὶ οἱ ἔνδον ὑπηρέ-
ται ἁρπάσαντες αὐτὸν, παρέσχαν ἐν τῷ πορφυρῷ,
ὁμφαλῷ τῷ ἐκεῖσε. καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν ἡ θεία φωνή·
πῶ θέλεις ἀποδώσω σοι; ὧδε, ἃ ἐν τῷ μέλλοντι
αἰῶνι; ὁ δὲ ἔφη. φιλάνθρωπε δέσποτα, δικαιοκρίτα,
ὧδε μᾶλλον, & μὴ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ δ' θέως ἐκε-
λεύσθη ἐκδεθῆναι αὐτὸν τε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῦ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, φασὶ τῷ τρατιώ-
τῃ. διπτιδεῖς οὖν, ἀπέστειλεν δ' θὺς τὸν παραπο-
μπὸν αὐτῦ, ἀγαγεῖν Φιλιππικόν· ὃς αὐτῇ τῇ ὥ-
ρᾳ ἰδὼν τὸν παρακεκομμένον, καὶ τῆς ἑαυτῦ ζωῆς ἀπορ-
γὸς, ἤρξατο ἀσυνῆσαι, καὶ ὕπνος ἀπῆκε πρὸς & βα-
σιλέα, καταλιπὼν τὴν γυναῖκα ἐπὶ στάχυς καὶ ἀσοδῦ
θρηνῦσαν. ἐλθὼν δ' πρὸς τὸν βασιλέα, ἔπεσεν ἐπὶ
τοῖς ποσὶν αὐτῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐκέλευσε & παρακεκομμένον, καὶ αὐτὸς ἔπεσεν ἐις τοὺς πόδας Φι-
λιππικῦ, λέγων· συγχώρησόν μοι ἀδελφὲ, ὅτι ἥ-
μαρτόν σοι πολλά· σὺ δὲ ὑπερέσω τῇ ζωῇ μου ἐπι-
βεβλῆσθαι· ἀλλὰ νῦν ἔγνων ἀθῶος εἶναι. παρακαλῶ
δὲ σε, ἔπεῦ μοι, εἰ γινώσκεις ἐν τοῖς τάγμασι Φω-
κᾶν τινὰ τρατιώτην. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἔφη· ἵνα γινώσκω,
ὃς πρὸ καιροῦ πεμφθεὶς ἐκ τῦ τρατῦ, ἀπέλειπε τὸν πατέ-
ρα σου. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη, ποίας ἰδέας γνώμης; ὁ δὲ
ἔφη, δειλὸς, & θρασύς. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη· εἰ δειλὸς,
& φονεὺς· καὶ διηγήσατο ὁ βασιλεὺς τὸ ἐνύπνιον. ὁ δὲ
εἶπε, ἴδε δέσποτα, πῶς & λείπει & Θεὸν γράμμα·
τῇ δὲ νυκτὶ ἐκείνῃ φάνη ἀστὴρ κομήτης ἐν τῷ ἀέρᾳ ὁ λε-
γόμενος ξιφίας. καὶ τῇ ἑπομένῃ ἡμέρᾳ ἐφάνην, ὁ ἀπέσχε-

hominem Mauricii ſimilem, ſago in- A
dutum, coronaque ex alliis conſerta re-
dimitum, in aſinum impoſuit, ac per
jocum & laſciviam acclamarit: Iove-
nit buculam teneram, & licet novus
gallulus inſilit in eam, ac procreavit li-
beros inſtar lignearum nolarum. ſanctе
mi, ſanctе, ſeri ejus caput, ne ſuper-
bius efferatur: tum ego tibi toti reus,
hovem offeram. Hæc populus. Quæ
non o ioſe retuli: ſed ut intelligamus,
ubi quis Dominum irritarit, cum ludibrio
haberi ab his qui eadem cum ipſo condi-
tione ſervunt.

Anno tricesimo, Mauricius filio ſuo Pœnitentia Mauricii.
Theodoſio Germani patricii filiam deſ-
P pondit. Eodemque anno in ſe deſcen-
dens, ac memoria repetens Deum ni-
hil clam eſſe, eumque pro meritis cui-
que ſuis bona aut mala tribuere: tum
ſecum cogitans quam graviter abs ſe
peccatum eſſet, quo tempore captivos
redimere noluit: præſtare exiſtimavit,
uti in hoc potius quam in futuro ſæculo
pœnas Deo dependeret. Itaque deprecа- Edit. Pariſ.
tiones litteris conſignatas ad omnes pa- pag. 401.
triarchas & monachos, in omnia mo-
naſteria, etiam Hieroſolyma miſit,
ut a Deo peterent, ut ipſi non in
altero, ſed in hoc ſæculo pœnas im-
poneret. Quin & Philippicum impegit,
ſororis ſuæ maritum, ab eo cædem
ſibi parari ſuſpicans ea vaticinio quo-
dam, quod percuſſoris nomen a lite-
C ra P H ordiri monebat: cum qui-
dem Philippicus inſidias omnibus mo-
dis ejuraret. Cæterum Mauricius, cum Inſomnium.
pro eo preces paſſim fierent, qua-
dam nocte in ſomnii imaginatus eſt,
ſe adſtare coram imagine Serratoris,
in porta Palatii ærea, multamque ſe-
cum turbam captivorum, ipſum ac-
cuſantium: tum vocem de ſacra imа-
gine exiiſſe, quæ Mauricium ſiſti jube-
ret, ita ſe a miniſtris correptum, inque
porphyretico ibi umbilico conſtitutum a
divina voce interrogatum fuiſſe, Ubi-
nam ſibi rependi velles? Se autem di-
xiſſe: Domine humaniſſime, judex ju-
ſte, hic malo, quam in altera vita.
ſtatimque mandatum fuiſſe, ut cum uxo-
re ſua & liberis toraque familia Phocæ
militi dedatur. Experrectus, ſtatim accu-
D bitorem ſuum miſit, qui Philippicum ad-
duceret. Qui deſperata ob id vita, prius
communionem ſacram capetiit; eaque per- 668
cepta, ad Imperatorem abiit, uxorem re-
linquens, quæ ſaccum induta & cine-
re conſperſa ejulabat. Ut ad Imperato-
rem venit, ſe ad pedes ejus provolvit,
Sed Imperator, accubitore exire foras
juſſo, ad Philippici pedes accidit, in-
quiens: Ignoſce mihi frater atroces
quas tibi intuli, injurias. Suſpicabar te
vitæ meæ inſidiari: ſed nunc te in-
ſontem eſſe cognovi. Horior autem,
ut dicas mihi, ſi quem Phocam mili-
tem in exercitu noſti? Novi (ait ille)
E quemdam, qui pridem ab exercitu miſ-
ſus, cum tua majeſtate jurgavit. Ac quæ-
renti quo is eſſet ingenio? reſpondit,
hominem eſſe timidum ac ferocem.
Tum Imperator: Si, inquit, timidus eſt,
homicida eſt. narravitque Philippico in-
ſomnium. Vides ergo, ait ille, Domi-
ne, Deum nulla literа eaciderе. Ea no-
ſte in cælo viſus eſt cometa, qui a gla-
dii forma Xiphias dicitur. Poſtridie Ma-
giſtrianus, quem ad hoc ablegaverat
Mauricius, venit, a ſanctis hjoc reſpon-

ſum ferens : Probat Deus reſipiſcentiam tuam , & animam ſalute donat , teque cum tota familia intet ſauctos reponit : ſed Imperium cum dedecore & periculis amittes . His auditis , Mauricius Deum magnopere prædicavit . Cæterum Petrum , qui exercitum ductabat , miſſis litteris , cum juberet Iſtro trajecto in hoſtico militet in hibetnis habere : oiultitudo ea re cognita , ſeditionem movit : & Phocam centurionem in ſcurum ſublatum , ducem exercitus creavit , atque ſauſtis acclamationibus ſalutavit : Quod ubi ſenſit Petrus , Byzantium elapſas , certiorem de ea re Impetatotem fecit . Ergo Mauticius media nocte habitu privati celocem conſcendit cum uxore & liberis , ac urbe profugit : atque ottа tempeſtate , ægte ad S. Autonomum ſalvus delatus eſt . Eademque nocte cum articulorum dolor & podagra corripuete . Prafini vero in Regium egreſſi , magnis gratulationibus tyrannum Phocam honoraverunt : perſuaſeruntque , ut in Hebdomum veniret . Eo patriarcha Cytiacus cum Senatu exiveruot . & patriarcha ab eo ſponſionem exegit , qua confeſſionem vetæ Fidei ſtabiliret , affitmsretque ſe eccleſiam a turbis immunem conſervaturum . Ita ergo Phocas in Joannis Baptiſtæ æde Imperator reouocistur , hominique malo & tyranno ſceptrum committitur , & calsmitas patriæ felix impetium occupat : quod initium fuit magnorum , quibus res Romana attrita eſt , malorum . Biduo poſt Phocas curru Imperiali in regiam advectus eſt , ac quinta die Leontonem uxorem ſuam corona impoſita Auguſtam nuncupavit . Cum autem tyrannus in Circo eſſet , ac de loci prærogativa loter patres contenderetur , populus in tamultu vociferatus eſt ; Iotettogetur Mauricius . non enim mortuus eſt , ſed vivit . Eo Phocas ad eædem Mauricii excitatus , miſſis ſamulis , eum ad portum Eatropil adduci jubet . Primo quinque filii maſculi , patte Mauricio intuente necati ſunt . Qui in calamitate iſta vetam adhibens philoſophiam , identidem verba hæc repetebat : Juſtus es Domine , & judicia tua juſta ſant : Ita ergo Mauricius Epitaphii loco habuit liberorum cædem . In tanta autem calamitate virtutem ſuam exetuit . Cum enim nutrix unum de regiis pueris ſuffurata , ſuum pro eo jugulandum exhiberet , non eſt hoc paſſus Mauricius , ſed ſuum promi juſſit . Ac ferunt quidam , eo jugulato pueto , cruori mixtum lac effluviſſe de vulnere , quæ res luctum omnibus gravem attulerit . Tandem ipſe quoque Mauricius , cum lege naturæ ſuperiotem ſe geſſiſſet , occiſus eſt . Capita eorum in campum joxta ttibonal abjecta , cum jam ſœterent , tolli Phocas permiſit , ſi quis nam rem curaret . Chriſtiani ergo ea cum truncis homarunt in ſano ſanctl Mamaotis , prope portam Xylocercam . Sepuicro inſcripierunt hanc elegiam :

Edit. Paris. pag. 403.

169

Phocæ Imperium delatum.

Mauricii in ſumma calamitate virtus.

pag. 404.

Induperatorum aimis hea miſeranda duarum ,
Uxor Mauricii , filia Tyberii :
Quæ demonſtravi numeroſa ſplendida prole :
Eſſe etiam multos utiliter dominos ,
Hic nunc cum natis ſita ſum , miſeroque marito ,

Stultitia populi , militis & rabie .
Deterrima tuli Ciſſeide , ſive Jocaſta ,

A λεὺς μαγιστιανὸς , φέρων ἀπόκρισιν ἐκ τ ἁγίου · ὅτι ἡ μὲν Θεὸς δέξαιτο τὴν μετάνοιάν σου , σώζει τ ψυχήν σου , τὴν μὴ τῆ ἁγίων καταπίπτειν σε παροιμί · τὰς δὲ βασιλείας μετὰ ἀτιμίας τὴ κινδύνων ἐκπίπτειν . ταῦτα ἀκούσας Μαυρίκιος , μεγάλως τ Θεὸν ἐδόξαζε . τῷ δὲ Πέτρῳ στρατηγῷ ὄντι , γράφει Μαυρίκιος , τὸν Ἴστρον ζευγνύναι , καὶ ἐν ξένῃ χώρᾳ τὸν λαὸν παρασκευάσαι . ἅπερ ἀκούσας τὸ πλῆθος ἐστάσιασε , καὶ προβάλλονται ἕξαρχον Φωκᾶν τὸν ὑπάρχοντα , καὶ ἐπὶ ἀσπίδι τύπον ὑψώσαντες , ἀφίμενται ἕξαρχον . τὸν ὁ Πέτρος ἀκούσας , εἰς τὸ Βυζάντιον φεύγει , καὶ πάντα ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ . ὁ δὲ Μαυρίκιος μεσούσης νυκτὸς ἰδιωτικῶν περιβαλόμενος ἐσθῆτα , εἰς δρόμωνα εἰσελθών , μετ τῆς γυναικὸς B καὶ τῶν τέκνων αὐτῶ ἀποδιδράσκει . λαίλαπος δὲ γενομένης , μόλις ἐκπεσόντες εἰς τὸν ἅγιον Αὐτόνομον . ἐν αὐτῇ δὲ τῇ νυκτὶ ἀρθρῖτις τ ποδάγρα ἐπιπίπτει αὐτῷ . οἱ δὲ Πράσινοι ἐξελθόντες εἰς τὸ Ῥήγιον , μεγάλας ὑφημίας τιμῶν τὸν τύραννον Φωκᾶν , καὶ πείθουσιν αὐτὸν ἐν τῇ ἑβδόμῳ παραγενέσθαι · ἐξέρχονται δὲ μετ αὐτοῦ , τε πατριάρχης Κυζικηνὸς , καὶ ἡ σύγκλητος σὺν αὐτῷ , καὶ ἀπαιτεῖ αὐτῶν ὁ πατριάρχης ὁμολογίαν τ ὀρθοδόξου πίστεως , καὶ τὸ ἀτάραχον φυλάξαι τὴν ἐκκλησίαν · καὶ ἀναγορεύεται τὸ κακόν , τ κύριος τῆ σκήπτρων ὁ τύραννος προχειρίζεται , καὶ κρατεῖ τῆς δαίμονος ἡ συμφορὰ , καὶ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τὰ μεγάλα τῆ Ρωμαίων ἀτυχήματα , καὶ ἀναγορεύεται ἐν τῇ ναῷ τῆ προδρόμου . καὶ μετ δύο ἡμέρας ἐπὶ βασιλικῆς ἁμάξης καθεζόμενος , εἰς τὰ βασίλεια εἰσέρχεται . τῇ δὲ ε ἡμέρᾳ Λεοντὴ τὴν ἑαυτῆ γυναῖκα ἐστέψεν Αὐγοῦσαν . εἰς δὲ τὸ ἱππικὸν ἀπελθόντος τ τυράννου , τ φάσεως γενομένης περὶ προτιμήσεως τόπου τοῖς μέρεσιν , ἐβαρέως οἱ δῆμοι · ὁ Μαυρίκιος νὰ ἀπίθανεν , ἀλλὰ ζῇ · ἐρωτᾶτε . ὁ δὲ ἀλάσσων κινεῖται πρὸς τὸν φόνον Μαυρικίου , καὶ ἀποστέλλει ἄγγελ τὸν πενθερὸν εἰς τὸ Εὐξείνου λιμένα · καὶ προαιρουῦται οἱ πέντε παῖδες ἐν ὄψεσιν αὐτῶ . ὁ δὲ Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τῇ δυσχεράνατι , σωφρόνως ἐπιφθέγγετο . Δίκαιος εἶ Κύριε , καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου . γίνεται τοίνυν τῇ παίδων ἡ θάνατος τῶ πατρὸς ἐπιτάφιον , ἐπιδεικνύμενον τ ἀρετὴν τὸ τῇ μεγίθους τ συμφορᾶς . τ δὲ τιθήνης αὐτῶ πλεῦσάσης ἵνα τ βασιλέων παίδων , καὶ τὸ ἰδιωτικῆς ἐπιδύσης εἰς σφαγὴν , ὁ Μαυρίκιος οὐ κατεδέξατο , ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐπιζήτησε . φασί δέ τινες , ὅτι τὸν σφαγέντος , γάλα συῶ τῷ αἵματι ἐῤῥύη , ὡς πάντας τὸς ὁρῶντας θρηνῆσαι δεινῶς . ἅπω μὲν οὖν ἡ βασιλὶς γόμων φύσεως ὑψηλότερος γεγονὼς , καὶ αὐτὸς ὑπαλλάττει βίον . πῶν δὲ τὰς κεφαλὰς ἐν τῷ κάμπῳ τῷ τεβουναλίῳ ἔῤῥιψαν . μετὰ δὲ τὸ ἐπεζῆσαι αὐτὰς , ὥρισε τὸς θέλουσι λαβεῖν αὐτάς . ἃς καὶ τοὺς σώμασιν αὐτῶν προσήμεσαν οἱ φιλόχριστοι , θάψαντες ἐν νῷ τῷ ἁγίῳ Μάμαντος , πλησίον τῆς ξυλοκέρκου πόρτης . ἐπέγραψαν δὲ τῷ τάφῳ αὐτῶν ἐλεγεῖον τόδε·

A δ' ἐγὼ ἡ τεκοῦσα , καὶ ἀμφιπίρων βασιλέων ,
Τιβερίου θυγάτηρ , Μαυρικίῳ τε δάμαρ ,
H πολύπαις βασίλεια , καὶ ἡ δίξασα * λοχείῃ ,
Ὡς ἀγαθὸν τελέσθη καὶ πολυκοιρανίη ,
Κεῖμαι σὺν τοκέεσσι τ ἡμετέρῳ παρακοίτῃ ,
Δόμῳ ἀπαθαλίῃ , καὶ μανίῃ στρατιῆς .
Τῆς Ἐκάβης ἕτλην πολὺ χείρονα , τῆς Ἰοκάστης ,
Αἰ αἰ τῆς Νιόβης ἴμπνοος εἰμὶ πάλιν .

Ναὶ καὶ τὸν γενέταν, νί μάτην τὰ σπογγὰ ἐκτεί-
νας,
Αὐθρώπων κακίης μηδὲν ἐπιτάμβας;
Ημετέρους παίδοισι κατάσκιος οὐκέτι Ρώμη·
Ρίζα γὰρ ἐκκλέπτη Θρηϊκίοις ἀνέμοις.

Ο δὲ Φιλιππικὸς ὑπακειράμβας, τῷ ἱερατείῳ λαβὼν, ἐν Χρυσοπόλει ἡσύχως ἐπλήσσων. ἐξ ἐκείνου οὖν τοῦ καιροῦ ὁ βίλιπε τὴν Ρωμαίων δυσυχήματα ποικίλα τῷ ἐξαίστα. ὁ γὰρ τῆ Περσῶν βασιλὶς Χοσρόης τὴν εἰρηνίαν βίλυσε, καὶ οἱ Αβαρες τὴν Θρᾴκην διώλυσαν, καὶ ἄμφω τὰ στρατόπεδα τῆ Ρωμαίων διαφθείραντα· ὥστε ἐπιπέμψαι Ηράκλειος ἰβασίλδυσι, καὶ ἐξέπεμψεν ἐποίησατο εἰς ἐκκλίβειαν τὸ ἐπλετικὸν, ἐκ πάσης τῆς πληθύος τῆς ἀριθόσης τῆ Μαυρικίφ, ἐπὶ τῆς τυραννίδος Φωκᾶ· ὐχ ἄρι πεντάτριχα δύο ἀνδρῶν. ὅπως οἱ τὸν τύραννον προσπεμψάμενοι, ἐπὶ αὐτῶ ἀνελώθησαν.

Κόσμου ἔτος ςτιά. τῆς θείας σαρκώσεως φτέ. Φωκᾶς ὁ τύραννος ἐβασίλδευσεν ἔτη ι. ὅπερ αὐτοκέφαλον, ἤτοι κέντρυχος, τὴν τῶ σώματος ἀναδρομὴν μέσος, δύσμορφος, ἐκπληκτικὸν ἔχων τὴν ὄψιν, τὴν τείχα πυρρίζουσαν, σιωφορὺς τε, καὶ τὸ γένειον ἀφρώδες, ἔχων ὑλὴν ἐπὶ τῆς παρειᾶς αὐτῶ, ἥτις ἐν νῷ θυμοῦθαι, αὐτὸν ἐμελάινετο, οἰνοβαρὴς, αἱμοχαρὴς, καὶ φρὸς γυναῖκας ἐπτοημένος, βεβαρὸς καὶ θρασὺς ἐν τῷ φθίγγεθαι, ἀσυμπαθὴς καὶ θυμώδης τὸν τρόπον, καὶ αἰρετικός. τύπου γυναῖ Λικιανὸ ὑμότροπος αὐτῷ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶ πάσης ἐπεξάτασιν πᾶς ἀνθρώπους τὰ ἀκκὰ. θῆσις ἀνθρώπων καὶ κτιλῶν πολλὴ καὶ ἀναρίθμητος, ἀφορίαι τῆς χῆς, καὶ λιμοὶ & λοιμοὶ χαλεπώτατοι, καὶ χειμῶνες πλειῶνι, ὡς παγῶναι τὴν θάλασσαν, & τεθνᾶναι πᾶς ἰχθύας. ποιήσαντος δὲ αὐτῶ ἱππιὸν, καὶ τῆ ἱππίρᾳ πολλῷ τῷ εἴσω χρησαμένη, καὶ βραδίσαντος ἀπελθεῖν, ἐκραξὲν ὁ δῆμος· Ανάπιλον Φωκᾶ. μὴ ἐξερχόμενε δὶ αὐτῶ πᾶχυς φρὸς τὴν θίαν, ἔρε ὁ δῆμος. πάλιν & οἶνον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν ἐπαλωνας· ἐφ' οἷς μανεὶς, πολλὰς ἀκρωτηρίασεν, καὶ πολλὰς ἐφόνδσεν. τῶ ὄχλου δ' πῦρεὶς τὸ φωμεῖον βαλόντος, ἔφυγον πάντες οἱ δῆμιοι. ὁ δὲ αὐτὸς Φωκᾶς τίξει ἁρμαμένον, τὸ πλησίον τῆς Μαγναύρας, τόσας τὴν φιλὴν ἐπάνω αὐτῶ.

Θεοδόσιον δὲ τὸν τῶ Μαυρικίου υἱὸν, ὡς λόγος κρατεῖ, φρὸς Χοσρόην ἀποστελέντα, Χτοσέλας ὁ Φωκᾶς κατέλαβεν ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐν τῇ Αδριάτῃ ἐλθόντα ἐπέλδυσεν ἀναιρεθῆναι. ὃς δὲ παραιτήσει, φρότερον μεταλαβεῖν τῆ θείων μυστηρίων, εἶθ' ὕπως ἀναιρεθῆναι. ὡς δὶ μεταλαβὼν, & χειρίσας τῷ Θεῷ ἐλαβε λίθον ἀπὸ τῆς γῆς, & τύψας τρέπον εἰς τὸ στῆθος αὐτῶ, εἶπε λέγων· Κύριε Ιησοῦ Χριστὲ, σὺ ἐπίστασαι, ὅτι ἐν ἀδίκοις ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς. τοῦ ὡς χιλοῦσι τὸ κράτος σου, γενέθω ἐπ' ἐμοί· καὶ πᾶσα οὕτω ἀπετμήθη. οἱ δὶ φασιν, ὅτι ὕπος ὁ Θεοδόσιος ἀποσταλεὶς παρὰ τῶ πατρὸς αὐτῶ Μαυρικίου φρὸς Χοσρόην & βασιλέα Περσῶν μετὰ γραμμάτων, ἀφανὴς γέγονεν.

Εν Αλεξανδρείᾳ Καλλιγράφος τὶς ἦν, ἐκ παννυχίδος οἴκαδε ποριόμενος, μεσούσης νυκτὸς ἀκούει ἐκ τῆ βωμῶν τῆ ἀνδριάντων λέγοντων, ἀναριθ-

Sum Niobæ ſpirans (prob dolor) effigies.
Soli fuerit genitor: quid natus cædere fruſtra,
Humanæ fraudis neſcia corda, javat?
Non jam Roma metis quæras ſub frondibus umbram,
Nam ſtirpem turbo diſſidit Odryſius.

Philippicus tonſo capillo ſacerdotium inlit Chryſopoli, ibique vitam ad finem uſque quietam duxit. Enimvero ab interitu Mauricii res Romana continentibus atque atrocibus eſt afflicta calamitatibus. Num & rex Perſarum Choſroes pacem rupit: & Avares Thracium peſſumdederunt: & uterque Romanorum exercitus periit. Ac uſque adeo milites, qui Phocam ad tyrannidem eveaerant, ſub eo ſunt conſumpti, ut eum Heraclius Imperator ceterus, accuratam militum recenſionem ageret, de univerſa militum multitudine quos a Mauricio conſcriptos Phocas acceperat, tantum duo ſuperfuerint. Cædes necem Mauricii ſeqq.

Phocas imperium occœpit anno mundi ɔɔɔcɔɔcv, a Chriſto nato ſɔɔcv, & tenuit per octennium, factus de centurione Imperator. Statura fuit mediocri, deformis, terribilis aſpectu, rubente capillo, ſupercilliis coeuntibus, mento raſo, cicatrice in mala notatus, quæ ipſo irafcente denigrabatur: vinoſus, mulieroſus, ſanguinarius, rigidus, in dicendo ferox, a miſeratione alienus, moribus feris, hæreticus. Uxor ejus Leonto iiſdem fuit moribus prædita. Illius ærate omnis generis mala in humanum genus quaſi eaundarunt. Nam & hominum beſtiarumque mortua eſt immenſa multitudo: & terra fruges negante fames, tum gravifſimæ peſtes obortæ ſunt: hyemeſque fuerunt adeo ſævæ, ut congelaverit mare, ac piſces perierint. Cum Phocas Circenſes ludos ediditſet, ac ſub veſperam vino ſe ingurgitaſſet, & tardius rediret, clamavit populus: Exorere Phoca. cumque non ſtatim ad ſpectaculum procederet, vociferari ſunt: Rurſus vinum bibiſti, rurſus mentem amiſiſti? Ob quod convicium inſania correptus, multis membra præcidit, multos necavit. Populo autem ignem in prætorium injicienti, profugerunt omnes vinčti. Idem Phocas armamentarium extruxit Magnaræ propinquum, ſtatua ſupra id collocata. P H O C A S imperator. 170 *Edit. Pariſ. pag. 405.*

Fama obtinet, Theodoſium Mauricii F. ad Choſroen legatum, miſſis a Phoca miniſtris Nicææ captum, juſſumque necari, cum ad locum cui nomeo eſt Leucactæ, perveniſſet. Theodoſium porro petiviſſe, ut prius quam necaretur, divinis impertiri poſſet myſteriis. Quod poſtquam impetraverit, actis Deo gratiis, lapidem a terra ſuſtuliſſe, eoque rem pectus ſuum percuſſiſſe, ita orantem: Domine Jeſu Chriſte, tu ſcis me oculi hominum injurium feciſſe. nunc ergo mihi eveniat, ut tua jubet potentia. Hæc fatu, caput fuiſſe amputatum. Alii eum a patre cum litteris ad Choſroen Perſarum regem miſſum, interciditſe ajunt.

Porro Alexandreæ Calligtaphus quidam vir pius, cum ab excubiis nocturnis domum rediret media nocte, audivit ſimulacra ab altaribus dicentia, Mau- 171

ricium cum liberis esse trucidatum: & quæ præterea Byzantii contigerant. Id is summo mane Augustalio narravit, qui eum silentio rem tegere jussit: annotatoque die, exitum expectavit, estque de eo die post nono certior factus.

Secundo anno Phocas ad solemne festum progressus in publicum magnam pecuniam in populum sparsit. Chosroes autem magnas copias adversus Romanos misit. & Germano in pugna vulnerato, victi sunt Romani. Undecima post die moritur Germanus. Phocas vero tributo, quod Chagano pendebat, aliquid addidit, sperans ita barbarum quieturum: copiasque suas ex Europa in Persas misit, Narsete duce. Is prælio cum Persis congressus, victus est, ingenti cum suorum clade. Phocas nuntio rei ejus accepto, Domentziolam fratrem Curopalatem creat, & exercitui præficit.

Perficum bellum.

Anno tertio, Persæ multas Romanorum urbes deleverunt. Domentziolas autem Narsetı oratione ac prætito juramento persuasit, ut ad Phocam is proficisceretur, promittens eum nulla ab Imperatore injuria affectum iri. Sed Phocas Narsetem, juramento violato, vivum combussit. Magnum hoc Romanis attulit dolorem. Nam ita formidolosus fuerat Persis Narses, ut pueros ii quoque suos nominando Narsete terrerent.

Anno quarto, Constantina Augusta cum tribus suis filiabus in templum profugit. Eo mittit Phocas, qui evocent mulieres. Sed Cyriacus patriarcha id non est passus: juramento tamen a Phoca accepto, eas in monasterium includit. Eodem anno Persæ Daras ceperunt, & totam Mesopotamiam atque Syriam depopulati sunt, innumerabili præda abacta. Vita functo patriarcha Cyriaco, subrogatur publicis suffragiis Thomas, diaconus & sacellarius magni templi.

Edit. Paris. pag. 406.

Anno quinto, Phocas multos Mauricii amicos necavit, & cremavit. Constantinam cum tribus filiabus in portu Eutropii, ubi & Mauricius fuerat occisus: capitibus truncavit: multos quoque ingues viros de Palatio, & inferioris ordinis innumeros interfecit. Eodem tempore Persæ Euphratem transgressi, ex universa Syria, Palæstina, & Phœnicia prædas captivosque abduxerunt.

Anno sexto, Crispus patricius, injustas cædes aliaque Phocæ facinora intueri non sustinens, scribit ad Heraclium patricium, Africæ præsidem: hortaturque ut suum filium Heraclium, & Nicetam patricium Gregoræ F. ejus legatum, mittat adversus Phocam tyrannum. Audiebat enim hos rebellionem moliri.

972 Conspiratio contra Phocam.

Anno septimo, Persæ duce Cardaricha expeditionem fecere, occuparuntque Armeniam & Cappadociam, Romanumque exercitum fuderunt: potiti sunt etiam Galatia & Paphlagonia, & ad Chalcedonem usque progressi sunt, omnia populando. Interim Persis foris grassantibus, Phocas reipublicæ domi graviora intulit damna.

Anno octavo, Ebræi, qui Antiochiæ degebant, seditionem adversus Christianos moverunt, interfeceruntque

A τοὺς Μαυρίκιον, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἐν Βυζαντίῳ πραχθέντα συμπτώματα. ὁ μὲν ἐπαληθεύσας τῇ λύγνῳ ἐκείνῃ διηγήσατο. ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτῷ σιωπῆσαι. συμφωνησάντων δὲ τοῦτο ἀμφοῖν, ἀπεκαραδόκει τὴν ἔκβασιν, ἕως μετὰ θ΄. ἡμέρας ἐπύθετο.

Τῷ β΄. ἔτει, προσῆλθε Φωκᾶς ἐν ταῖς ἑορταῖς, ῥίψας ὑπατείαν πολλήν. Χοσρόης δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, δυνάμει πολλῇ καὶ Ῥωμαίων ἐξαπέστειλε. τῶν δὲ Γερμανὸν πλαγίᾳ τῇ ἐν τῷ πολέμῳ, ἐτιτρώσκει Ῥωμαίους. τῇ ι΄. δὲ ἡμέρᾳ τελευτᾷ Γερμανός. ὁ δὲ Φωκᾶς τῷ Χαγάνῳ τὰ πάτρια ἐπαύξησας, νομίζων ἁρμόσειν τοὺς βαρβάρους, τὰς δυνάμεις ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐλεῖν, ἐπὶ Πέρσας ἀπέστειλεν ὑπὸ Ναρσῇ στρατηγῷ· συμβαλὼν δὲ τοῖς Πέρσαις ἡττᾶται, καὶ πλῆθος ἀπόλλυσι πολύ. ὧν Φωκᾶς ἀκούσας, Δομεντζίολαν τὸν ἀδελφὸν κουροπαλάτην ποιήσας, χειροτονεῖ στρατηγόν.

B

Τῷ γ΄. ἔτει, πολλὰς τῶν Ῥωμαίων πόλεις οἱ Πέρσαι ἠφάνισαν. ὁ δὲ Δομεντζίολας λέγων δῶς τῷ Ναρσῇ, ἐξ ὅρκος πολλοῖς πείσας αὐτὸν μυθωμίαν ἀδικίας παρὰ τοῦ Φωκᾶ ὑπομένειν, ἀπέλυσεν αὐτὸν πρὸς Φωκᾶν. ὁ δὲ Φωκᾶς μὰ φυλάξας τοὺς ὅρκους, τὸν πυρὶ κατέκαυσεν. ἐν λίμνῃ δὲ ὕδωρ μεγάλῳ γεγένηται οἱ Ῥωμαῖοι, ὅτι φόβου μέγα εἶχον εἰς Πέρσας ὁ Ναρσῆς, ὥστε τὰ τέκνα αὐτῶν διὰ τὸ Ναρσᾶ ἐκφοβεῖν.

C

Τῷ δ΄. ἔτει, ὁ Λύγυρος Κωνσταντίνα σὺν ταῖς τρισὶ θυγατράσιν αὐτοῦ, εἰς τὸν ἐκλησίαν προσφύγε. πέμπει οὖν ὁ Φωκᾶς ἐξελθεῖν τὴν γυναῖκα. ὁ δὲ πατριάρχης Κυριακὸς τὸν οὐκ ἐπιθυμοῦσιν. ὅρκους δὲ βιβασθοὺς ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ, ἐν μοναστηρίῳ ἐγκλείει. τῷ δ΄ αὐτῷ ἔτει, οἱ Πέρσαι παρέλαβον τὸ Δάρας, καὶ πᾶσαν τὴν Μεσοποταμίαν καὶ Συρίαν, αἰχμαλωσίαν λαβόντες, ὡς οὐκ ἦν ἀριθμός. τὸ πατριάρχου Κυριακοῦ τελευτήσαντος, χειροτονεῖται Θωμᾶς ἔξαρχος ἐξ Σακελλάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

D

Τῷ ε΄. ἔτει, πολλοὺς φίλους τοῦ Μαυρικίου ὁ τύραννος ἀπέκτεινεν, καὶ πυρὶ παρέδωκε. τὸν δὲ Κωνσταντίναν σὺν ταῖς τρισὶ θυγατράσιν αὐτοῦ, ἐν τῷ μόλῳ Εὐτροπίου, ἔνθα καὶ Μαυρίκιος ἀνῃρέθη, ξίφει ἀπέκτεινε, καὶ ἄλλους μὲν τῶν ἐνδόξων τῶν παλατίου πολλοὺς, τῶν δὲ κατωτέρων ἀναρίθμητους. τῷ δ΄ αὐτῷ χρόνῳ οἱ Πέρσαι τὸν Εὐφράτην διαβάντες, πᾶσαν τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην καὶ Φοινίκην χειμαλώτευσαν.

Τῷ ς΄. ἔτει, Κρίσπος ὁ πατρίκιος μὴ φέρων ὁρῶν τὰς ἀδίκους φόνους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ γινόμενα, γράφει πρὸς Ἡράκλειον τὸν πατρίκιον, καὶ στρατηγὸν Ἀφρικῆς, ὅπως πέμψειν Ἡράκλειον τὸν ὑὸν αὐτοῦ, καὶ Νικήταν τὸν υἱὸν Γρηγορᾶ πατρίκιον, ἵνα ὑποστράτηγον αὐτῶν, ὅπως ἔλθωσι κατὰ τὸ τυράννου. ἦσαν γὰρ κατ' αὐτοῦ μελετῶντες παρ' αὐτῶν ἀπορίαν.

Τῷ ζ΄. ἔτει, οἱ Πέρσαι ἐξῆλθον σὺν τῷ Καρδαρίχᾳ, καὶ παρέλαβον Ἀρμενίαν καὶ Καππαδοκίαν, ἔτρεψαν δὲ καὶ τοὺς Ῥωμαίους. παρέλαβον δὲ καὶ τὴν Γαλατίαν καὶ Παφλαγονίαν, καὶ ἦλθον μέχρι Χαλκηδόνος λυμαινόμενοι ἀφειδῶς πᾶσαν ἐλπίδα. καὶ οἱ μὲν Πέρσαι ἔξω τῆς πόλεως ἐτυράννουν. ὁ δὲ Φωκᾶς ἔνδον χείρονα αὐτῶν ἐποίει.

E

Τῷ η΄. ἔτει αὐτῷ, ἐπανέστησαν οἱ Ἀντιοχεῖς Ἑβραῖοις, πάσαν ἐποίησαν κατὰ Χριστιανῶν, καὶ Χρυσόστομον Ἀναστάσιον τὸν μέγαν πατριάρχην

Antio-

Ἀντιοχείας, βαλόντες τὴν φύσιν αὐτῆ ἐν τῷ σώματι αὐτῶν. σὺν αὐτῇ δὲ πολλοὺς τῶν Ἀντιοχέων κατέσφαξαν· ὁ δὲ Φωκᾶς Βόνωσον νάμπα ἀναπλᾶς, καὶ Κοπρεᾶν στρατηλάτην ποιήσας, ἀπέστειλεν αὐτὸς κατ' αὐτῆς· εἰς ἐπελθόντες, πολλὰς ἐφόνευσαν, καὶ ἀνδραποδίσαντο, καὶ τῆς πόλεως ἐξώρισαν. ὁ δὲ Ἡράκλειος πλοῖα πολλὰ ἐξ Ἀφρικῆς ἐξοπλίσας, καὶ στρατὸν, τὴν Κωνσταντινούπολιν καταλαβὼν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ πολέμου συρράξαντος εἰς τὸν λιμένα τῆς Σοφίας μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου, ἀνταμοῖς ὁ ἀλιτήριος, ἔφυγεν εἰς τὰ βασίλεια· Φωτεινὸς δέ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰσελθὼν μετὰ στρατιωτῶν εἰς τὰ βασίλεια, ἀτίμως τὴν θρόνου τοῦ ἀνασύρας, καὶ τὰς βασιλικὰς ἐσθῆτας ἀπογυμνώσας, καὶ μέλανα ἐνδύσας, καὶ κλοιὸν περιθεὶς, ἄτιμον ὡρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν. ὃν θεασάμενος εἶπεν· ὦπες ἀθλιε ἡ πολιτείαν διῳκησας; ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφα· Σὺ κάλλιον ἔχεις διοικῆσαι. καὶ παρευθὺ κελεύει Ἡράκλειος, φράσαι μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκκοπῆναι, εἶθ' ὕπερ τοὺς ὤμους καὶ τὰ αἰδοῖα, ἔπειτα τὴν κεφαλήν· τὸ δὲ καταλειφθὲν σῶμα αὐτοῦ οἱ στρατιῶται λαβόντες, ἐν τῷ τοῦ βοὸς ἀγορᾷ ἔκαυσαν. συμφορὰ δὲ τούτοις καὶ Κέλσος ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ, ὃν ἡ στρατηγὸν Καππαδοκίας Ἡράκλειος βασιλεύσας ἐποίησεν· ἐκεῖνος δὲ ἀπορίαν μηχανήσασθαι, ἤγαγεν ἐπὶ συγκλήτου, καὶ τὰ ὡρὸς Ἡράκλειον γενόμενα, ἐγγράφως αὐτῇ κατέχων ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ χειρὶ, πρίσας Κέλσον τὸν πενθερὸν μετὰ τῆς Κάρτης, ἔφη· Ταλαίπωρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, φίλον ἀληθῶς πῶς ποιήσεις; ποῦ ἴσως αὐτὸν πλησιάσῃς, καὶ ἐν τῇ μονῇ ἐν τῇς χώρας περιοδεύεις, κρᾶκε πλάτῃ. μοναχὸς δέ τις ἅγιος, ἐπὶ τῷ ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ ὡρὸς τὸν Θεὸν ἐξαδικαζόμενος, ἔλεγε· Κύριε, ἕως τί τοιοῦτον παράνομον βασιλέα δέδωκας τῇς Χριστιανοῖς; καὶ ἦλθεν αὐτῇ φωνὴ ἀοράτως, ὅτι χέρρα πάτου οὐκ ἔσται, ὡρὸς τὸν καιρὸν αὐτῇ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει.

Κόσμου ἔτος ςρχ'. τῆς θείας παρουσίας χθ'. Ἡράκλειος βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἐβασίλευσεν ἔτη λα'. στεφθεὶς ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐν τῷ διπυρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἐν τῷ παλατίῳ· ἐτίθη δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μνηστευμένη αὐτῷ Φαβία, ἡ ἐξ Εὐδοκίας μητρομαθοῦσα Λιγύσα. ἦτος ὁ Ἡράκλειος ἦν τὴν ἡλικίαν μεγάλος, διθυρὸς, ἀστεῖος, ἀοφθαλμος, ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν τρίχα, λιπὸς τὴν χροιὰν, ἔχων τὸν πώγωνα πλατὺν καὶ ὡρὸς μῆκος ἐκτεταμένον. ὀπτίλλα δὲ ὡρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλθεν ἀξίωμα διάθεσις ἐκέφατο τὴν κόμην, καὶ τὸ γένειον, τῷ βασιλικῷ χρίματι. τότε τῷ ἔτει παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὴν Ἀπάμειαν Συρίας, καὶ Ἐδεσσαν, καὶ ἦλθαν ἕως Ἀντιοχείας. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πολεμήσαντες αὐτοὺς, ἐτράπησαν, καὶ διωλίσθη πᾶς ὁ λαὸς τῷ Ῥωμαίων πλὴν ὀλίγων. τῷ β'. ἔτει Ἡρακλείου, παρέλαβον οἱ Πέρσαι Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, καὶ πολλὰς μυριάδας ἐν αὐτῇ ἠχμαλώτευσαν. παραλαβὼν Ἡράκλειος, καθὼς εἴρηται, τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ῥωμαίων πράγματα, παραλελυμένα δρᾶ· τὴν τε γὰρ Εὐρώπην οἱ Ἄβαρες ἠρήμω-

Cedren.

A Anaſtaſium magnum patriarcham ejus urbis, pudendis ejus in os ipſius etiam inſertis, ac cum eo multos cives trucidaverunt. Ibi Phocas Bonoſum Orientis comitem, Copanam exercitus ductorem creat, eoſque contra Judæos mittit. Il magnam Judæorum cædem eo delati ediderunt, multis membra extrema amputarunt, & eos urbe expulerunt. Interim Heraclius, cum magna & armata claſſe Conſtantinopolin appellit, ſecum ferens etiam Servatoria noſtri imaginem, nullo manus miniſterio factam: In portu Sophiæ navali prælio commiſſo inter Heraclium & Phocam, flagitioſus Phocas ſuperatus in regiam confugit. Tum Photinus quidam, cujus uxori Phocas ſtuprum intulerat,
B in regiam cum militibus irrumpit, *Edit. Pariſ.* Phocam ignominioſe ſolio dejicit, im- *pag. 407.* peratoria veſte ſpoliat, nigraque circumdatum veſte & numellis incluſum contemptim ad Heraclium dedueit. Qui ut primum conſpexit Phocam: Miſer inquit, itane Rempublicam gubernaſti? **Phocæ interitus.**
At deploratus Phocas reſpondit: Tuum eſt, recte eam getere. Illico autem Heraclius jubet manus & pedes, mox humeros & pudenda amputari, tandem & caput. Trunci quod reliquum fuit, milites in foro Bovis combuſſerunt. Adjuvit Heraclii conatum etiam Criſpus gener Phocæ, quem imperio potitus Her
C raclius Cappadociæ præfidem fecit. Sed cum Criſpus ibi ſeditionem moveret, Heraclius eum in Senatum produxit: manuque tenens chartam, in qua indicia Priſci inſidiarum in Heraclium erant ſcripta, ea caput Priſci pulſavit, dicens, Miſer, qui me ſocero quidem fidem præſtiteris, quid faceres amico? Clericum ergo eum redigit, ac ſolum vertere jubet, iſque in exilio mortuus eſt. Porro quidam ſanctus monachus Phoca imperante Deum, ad diſceptationem provocans, quæſivit, cur tam impium Chriſtianis impoſuiſſet Imperatorem? audivitque vocem, cum quidem neminem videret, ſibi dicentem: Deteriorem alium inveniri potuiſſe nullum: ac hoc
D meruiſſe Conſtantinopolitanorum flagitia.

Anno mundi 5509 6119 6151, Chriſti incarnati 1017, Heraclius Imperator **HERAC. Imperator.** factus eſt Romanorum, imperiumque geſſit per annos 31. Coronatus eſt in oratorio Stephani, quod eſt in Palatio, a Sergio patriarcha. ſimul etiam deſponſatæ ei Fabiæ, cujus in Eudociam matrem nomen eſt, corona & titulo, Auguſtalis indita. Fuit Heraclius ſtatura mediocri, robuſtus, firmo pectore, oculis elegantibus, ac nonnihil cæſiis, fulvo crine, albus, barba lata atque prolixa. ſed Imperator factus, extemplo comam totondit, ac mentum raſit, qui eſt Imperatorum habitus. Eo anno Perſæ occupaverunt Apameam Syriæ, Edeſ- **Perſæ multa occupant.**
E ſam, & uſque ad Antiocheam pervenerunt. Romani autem pugna cum iis congreſſi ſunt, ac paucis demptis occidione cæſi.

Anno Heraclii ſecundo, Perſæ ceperunt Cæſaream Cappadociæ, multaque hominum milia captiva inde abduxerunt. Enimvero adeptus imperium Romanum Heraclius, res Romanas (ut diximus) labefactatas offendit: cum & Europam Avares vaſtaſſent, & Aſiam

Perſæ ſubegiſſent, in ſervitutem redactis urbibus · qui eum ſtatus rerum conſilii inopem, incertamque animi reddidit.

Edit. Pariſ. pag. 408. Hoc anno Eudocia Imperatoris filium peperit, Heraclium minorem, qui & Conſtantinus junior dicitur, tertia die Maii · Eodemque anno Eudocia Auguſta deceſſit.

Anno tertio, Sergius patriarcha Epiphaniam filiam, & Heraclium filium Heraclii coronavit · Eodem anno Saraceni in Syriam cum exercitu profecti, magno regioni damno daro domum reverterant.

Quarto anno, Perſæ Damaſcum ceperunt, & incolas in ſervitutem redegerunt · Heraclias autem miſſis legatis Choſroem hortatus eſt, ut finem faceret crudeliter ſanguinis hominum ſaudendi, ſecumque pactum iceret · ſed id Choſroes pro nihilo duxit · Eo ipſo anno Heraclius Martinam duxit, Auguſtamque ſalutavit, coronatam a Sergio patriarcha.

Hieroſolyma a Perſis capta. Quinto anno, Perſæ Jordane occupato, Palæſtinam & Urbem ſanctam vi eapugnarunt, & in Urbe pet Judæos interfeceruue ad xc. ut ferunt, hominum millia · Judæi enim quiſque pro ſuis facultatibus Chriſtianos a Perſis emerunt, arque necarerunt · Zacharias patriarcha Hieroſolymitanus, & veneranda crucis ligna cum ingenti præda ac captivorum numero in Perſidem ſunt abducta · Eodem anno Martina Heraclio alium Conſtantinum peperit, qui in Blachernis eſt a Sergio parriarcha baptizatus.

Sexto anno, Perſæ univerſam Ægyptum, Alexandream, Africamque, & omnia ad Æthiopiam uſque occupavetunt : ac plurimis abductis captivis, ingenti cum præda & pecunia domum redierunt : relictis qui Carthaginem, fruſtre a ſe tentatam, obſiderent.

Septimo anno, Conſtantinus Heraclius conſul fuit, Cæſaremque fecit fratrem ſuum Conſtantiaum minotem, Heraclio & Martinæ F.

Octavo anno, rurſus Heraclius legatis in Perſidem ad Choſroem miſſis, pacem petiit · Choſroes denno eos repulit, negans ſe Romanis velle parcere, niſi crucifixum diffiteantur, quem ipſi Deum eſſe dicant : & niſi adorent Solem.

Nono anno, Avares in Thraciam cum exercitu venerunt · Mittit ergo Heraclius pacem petitum : cumque eam ſe compoſiturum Chaganus promitteret, ei extra Longum aſque marum occurrit eum magno Imperatorio comitatu, magniſque & multis donis Chaganum ad pacem fide ultro citroque data firmandam hortatus eſt · Sed Barbarus pactis ac juramento conculcatis, ſubito hoſtilem imperum in Heraclium dedit : ita ut re inopinata is petcalſus, fuga in Urbem ſe receperit · Chaganus impedimentis Imperatoris, & quos potuit homioibus aliquot captis, malta Thraciæ oppida ſpe pacis ab eo oſtenſæ, nihil tale expectantia, deptædatus domum ablit.

Chagani fraus. pag. 409.

Anno decimo, iterum Heraclius ad eum legatos mittit, per quos & contra fœdas ab eo facta reprehendit, & denuo ad pacem hortatur · nam bellum Perſicum animo agitans, ejus cauſa cum Chagano cupiebat pacem habere · Bat-

A σαν, καὶ τὴν Ἀσίαν οἱ Πέρσαι πᾶσαν κατέσχεν, καὶ πόλεις ἐχμαλώτευσαν· καὶ ταῦτα ὧν θυμὸς, ἐν ὀνείρῳ λῶν, τί δράσει ἐξελογιζόμενος· τέτρατῳ ἔτει ἐπέχθη τῇ βασιλεῖ υἱὸς ἀπὸ Εὐδοκίας, Ἡράκλειος ὁ μικρός, ὁ νέος Κωνσταντῖνος, μηνὶ μαΐῳ τετάρτῃ τῆς αὐτῆς ἔτει ἐπελιώπησεν Εὐδοκία ἡ Αὐγούστα.

Τῷ γ΄. ἔτει, ἐγένθη Επιφανία ἡ θυγάτηρ Ηρακλείου, καὶ Ηράκλειος ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ νέος Κωνσταντῖνος, ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου. τῇ δ΄ αὐτῇ ἔτει, ἐπεστράτευσαν Σαρακηνοὶ κατὰ Συρίας, καὶ λυμαίνεσθαι χωρία ἱκανὰ, ὑπέστρεψαν.

Τῷ δ΄ αὐτῷ ἔτει, παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὴν Δαμασκὸν, καὶ χμαλώτευσαν αὐτὴν. ὁ δὲ Ηράκλειος B πρεσβείαν πρὸς Χοσρόην ἀπέστειλε, φίλους αὐτῇ παύσασθαι τὰ ἐκείνου αἵματι ἀνθρώπων ἀπλήστως, καὶ ὀξίσας καὶ λαμβάνειν πάντα. ὁ δὲ οὐδένα λόγον τῶν ἐποιήσατο. τῇ δ΄ αὐτῇ ἔτει Ηράκλειος ἔγημε Μαρτίναν, καὶ ἀνηγόρευσεν αὐτὴν Αὐγοῦσταν, στέψαντος αὐτὴν Σεργίου τοῦ πατριάρχου.

Τῷ ε΄. ἔτει, παρέλαβον οἱ Πέρσαι τὸν Ιορδάνην, καὶ τὴν Παλαιστίνην, καὶ τὴν ἁγίαν πόλιν πολέμῳ, καὶ ἀπέκτειναν ἐν αὐτῇ ἐξ χειρῶν τῶν Ιουδαίων (ὡς φασί τινες) μυριάδας θ΄. αὐτοὶ γὰρ αὐτόμολοι τοὺς Χριστιανοὺς, καθ΄ ἕκαστος κύριος, ἀπέκτεινον αὐτούς. Ζαχαρίαν δὲ τὸν πατριάρχην Ιεροσολύμων, καὶ τὰ τίμια ξύλα λαβόντες, σὺν αἰχμαλώτοις πολλῇ, ἐν C Περσίδι ἀπήγαγον. τῇ αὐτῇ ἔτει ἐπέχθη τῇ βασιλεῖ ἀπὸ Μαρτίνας Κωνσταντῖνος ἕτερος, καὶ ἐβαπτίσθη ἐν Βλαχέρναις ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου.

Τῷ ς΄. ἔτει, παρέλαβον οἱ Πέρσαι πᾶσαν Αἴγυπτον, καὶ Αλεξάνδρειαν, καὶ Λιβύην, καὶ ἕως Αἰθιοπίας· καὶ λαβόντες αἰχμαλώτων πολλὰ, καὶ λάφυρα καὶ χρήματα, ὑπέστρεψαν. ἡ Καρχηδὼν μὴ δυναμένη παραλαβεῖν, πολιορκηθεῖσα ἐπάσης, ἀνεχώρησαν.

Τῷ ζ΄. ἔτει, ὑπάτευσε Κωνσταντῖνος Ηράκλειος, καὶ προβάλλεται Καίσαρα Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸν ἀδελφὸν, τὸν ἐξ Ηρακλείου καὶ Μαρτίνας γεννηθέντα.

Τῷ η΄. ἔτει, πάλιν Ηράκλειος ἀπέστειλεν ἐν Περσίδι πρέσβεις πρὸς Χοσρόην, αἰτήσοντας εἰρήνην. ὁ δὲ Χοσρόης καὶ πάλιν αὐτὸν ἀπεπέμψατο, εἰπὼν· ὅτε οὐ φήσομαι ὑμῶν, ἕως ἂν ἀρνήσησθε τὸν ἐσταυρωμένον, ἐν λέγετε Θεὸν εἶναι, καὶ προσκυνήσητε τῷ ἡλίῳ.

Τῷ θ΄. ἔτει, ἐστράτευσαν οἱ Αβαρις κατὰ τὴν Θρᾴκης. δουλείας δὲ Ηράκλειος, χίλιοι εἰρήνην· καὶ συνθεμένου τῷ Χαγάνῳ ταῦτα ποιεῖν, ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἔξω τοῦ μακροῦ τείχους μὴ πολλῆς δορυφορίας βασιλικῆς, καὶ δώρων πολλῶν μεγάλων, ὑποδέξασθαι τὸν Χαγάνον, καὶ λαβεῖν τὰ πιστὰ παρ΄ αὐτοῦ. ὁ δὲ βάρβαρος τὰς τε συνθήκας ἀθετήσας, καὶ τοὺς ὅρκους, ἄφνω τυραννικῶς κατὰ τοῦ βασιλέως ἐχώρησεν. ἐκπλαγεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἀπροσδοκήτῳ, φυγὰς ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεψε. λαβὼν δὲ ὁ βάρβαρος τὸν τοῦ βασιλέως διασκηνὴν, καὶ ὅσους ἠδυνήθη καταλαβεῖν, ὑπέστρεψε, πολλὰ χωρία τῆς Θρᾴκης, λεηλάσμους, ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτως ἀπατήσαντος τὴν ἐλπίδα τῆς εἰρήνης.

Τῷ ι΄. ἔτει, Ηράκλειος πρὸς Χαγάνον πρέσβεις ἀπέστειλεν περὶ τῶν ὑπ΄ αὐτοῦ γεγονότων ἀδίκημάτων, καὶ πάλιν πρὸς εἰρήνην προετρέπετο. ἐπεστράτευσαν γὰρ ἡμεσυμνίους

κατὰ Περσίδος, εἰρωνεύων μὲν τὸν Χαγάνου ἀδελφὸν Α
ὡς ἀεὶ δεδεμένος τῷ τοῦ βασιλέως ἀγάπῃ, μετανοεῖν
ἐπηγγέλλετο, καὶ ἀγάπῃ ποιεῖν· καὶ ἑνιαυσάντες
πάντα, ὑπέστρεψαν οἱ πρέσβεις μετ' εἰρήνης. τότε
τῷ τῆς ἑνδεκάτης παρέλαβον οἱ Πέρσαι πολίμῳ τὴν Ἀγ-
κύραν Γαλατίας.

Τῷ ιε'. ἔτει, Ἡράκλειος ζῆλον θεῖον ὑπὲρ τῆς Χρι-
στιανῶν ἀναλαβών, μετὰ τῆς Ἀβάρων εἰρηνεύσας,
ὡς ἐνόμιζε, μετέωρα τὰ στρατεύματα τῆς Εὐρώπης
ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ διενοεῖτο τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργί-
ᾳ κατὰ Περσίδος χωρεῖν.

Τῷ ιβ'. ἔτει, ἤγειρε τὴν στρατιάν. ὁπὸ ἀστίσεως ἀσέ-
μου, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ γ'. ἡμέρᾳ ε'. ἐγένετο θεμά-
τιον τῆς Σαρακηνῶν παρὰ Στεφάνου Ἀλεξανδρίως τῶ- Β
νος ἀστρολόγους, ἀραπήσας ἐκ ἰχνῶν μὲν ἐπὶ τῶ'. ἐκ-
δὲ συγχρόνου καὶ ἀπαπτοαζίας καὶ συμφορᾶς, ἕτερα ἐπ'
ἐτῶν τ'. ὡς ἔσται τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν ἅπασαν δυτυχί-
αν καὶ δυσυχήσας, ἐπ' ἔτη ἑκατὸν τῆς ξ'. ἑνιαυτῆς, καθὰ φησὶ
καὶ ὁ προφήτης Ησαΐας· Τάδε λέγει Κύριος· ἔτη
ἐνιαυτὸς ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ, καὶ ἐκλείψει ἡ δόξα
Κηδὰρ, καὶ τὸ κατάλοιπον τῆς τοξεύματος υἱῶν Κη-
δὰρ τῶν ἰσχυρῶν ἔσται ὀλίγον. λείψει ἕως ὧδε τῆς
* ὑφ' ἅρα καλῶς ἐθεμάτισεν ὁ ἀστρολόγος Στέφανος·
ἀλλ' ὡς οἶμαι λεπτὸν παχὺ ἔλαθεν ἐκεῖνον. χρὴ
δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ Κηδὰρ δέδεπρος υἱὸς τοῦ Ισμαὴλ
ἦν. τότε τῇ ἕτει τελέσας ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν C
ἑορτὴν τοῦ πάσχα, ὡδίους τῇ θυγατρὶ ἐποίησε καὶ
τῷ Περσίδος, λαβὼν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ καὶ ἐκ-
πλήκτων χήματα ἐν δωτίῳ. ἀπορίαν δὲ εἶχε τὸ
παλάτιον· καὶ ταῦτα ἐχάραξε νομίσματα καὶ μιλιαρ-
σια, καταλιπὼν τὸν ἴδιον υἱὸν σὺν τῇ πατριάρ-
χῃ Σεργίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει, διοικεῖν τὰ πράγ-
ματα, σὺν * Βοσόῳ τῇ πατρικίῳ, ἀνδρὶ ἐχέφρονι, καὶ τὰ πάντα σωστῇ καὶ πατρικίῳ. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Χαγάνου παρακλήσεις, τοῦ ἐπαυρεῖν τὰ τῶν Ρωμαίων πράγματα, ὡς φιλίας ἀπεσάμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπιτρέπον τὰ ἰδίου υἱοῦ τῶν αὐτόμασιν. ὁ Χοσρόης δὲ Σάλῳ τὸν ἡγεμόνα μὲν πολλῆς δυνάμεως καὶ Ρωμαίων ἀπεστείλας, πᾶσαν γῆν ἀνατολὴν ὑφάνεσεν. ἐλθὼν δὲ ἐν Χαλκη-
δόνι, ἱκανὸν χρόνον παρεκάθισεν. ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προσκαλεσάμενος, τὰ πρὸς εἰρή-
νην ὡμίλησεν· ὁ δὲ τοῖς δολίοις λόγοις πεισθεὶς αὐ-
τῶ, ἐπέμπει σὺν αὐτῷ πρέσβεις μεγιστάνας πρὸς
Χοσρόην ὀ. ὃς παραλαβὼν, ἀτίμους καὶ δεσμίους
ἀπήγαγεν ἐν Περσίδι. ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σάλ,
ὡς τὸ Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα, ἐκβα-
βλῶσαι ἐκέλευσε, τοὺς δὲ πρέσβεις ἐν φρυραῖς καὶ κα-
κοχείαις κατεδίκασεν· ὑπὲρ ὧν αἰδυμία καὶ θλῖψις
μεγάλη κατέχει τὸν βασιλέα. εἶτα πάλιν Χοσρόης α-
πέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ρωμαίων, ὀνόματι
Σάρβαρον, ὃς μὲν πλείστης δυνάμεως. ἦλθε πρὸς τὴν Α-
σίαν, τὰ Ρωμαίων λαζόμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς βουλόμενος E
πρὸς Περσίδα χωρεῖν, πάλι πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη·
εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεομήτωρ, καὶ σὺ, ἀφίημι τὴν πό-
λιν ταύτην, καὶ τὸν υἱόν μου· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν μεγάλον ἐκ-
κλησίαν, μέλανα ὑποδήματα περιβαλόμενος, καὶ σπο-
δὸς πασῶν, ἔλαβεν ὕπνον· Δέσποτα Θεοῦ, καὶ Κύριε Ιη-
σοῦ Χριστέ, μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς ὀνειδος τοῖς ἐχθροῖς
σου, ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀλλ' ἐπιβλέψας ἐλέησον,

barus humanitatem Heraclii reveritus, promiſit ſe facta mutare, atque poſtmodo pacem cultorum. ita legati Imperatoris cum pacta firmaſſent, pace compoſita dumum profecti ſunt. Eo anno etiam Perſæ Ancyram Galatiæ urbem expugnaverunt.

Anno XI. Heraclius divino Chriſtianos defendendi ardore animi incitatus, conſtituta (at putabat) cum Avaribus pace, exercitus ex Europa in Aſiam tranſtulit: cogitavitque, Deo adjuvante conatum ſuum in Perſidem ducere.

Anno XII, qui fuit ab initio mundi 6120 CIↃ CXXXI, tertia menſis Septembris, ſeptimanæ quinta die, Stephanus Alexandrinus Sarracenis ex aſtris petita divinandi ratione vaticinatus eſt, fore eorum potentiam ac dominationem validam per annos trecentos novem. inde alios LVS. eam turbis, tumultibus ac calamitatibus vexarum iri. rerum itaque eos poſituros annos in univerſum utraque fortuna ECCLXV. In anno LX, ſicut & vates Eſaias prænunciat. Hoc fatur Dominus: (Annuram ſumma erit, quanta eſt anno mercenarii. tum gloria Cedaris interibit, exiguæque erunt reliquiæ jaculationum filiis Cedaris robuſtis.) deſant ergo aſque ad * ſiquidem aſtrulogus ille Stephanus thema legitime conſtituit. Qaamquam mea ſert opinio, aberraſſe eum ſcrupulo valde magno. Noris autem, Cedarem ſecundum eſſe Iſmaeli filium. Hoc anno Heraclius ſolemnitate Paſchatis peracta, ſtatim poſtridie ſub veſperam adverſas Perſas movit. Sumpſit ad eam expeditionem de domibus religioſis & templis matuam pecuniam, fiſco Imperaturis inopis tum laborante: & ea ea codit monetam, & miliarſia. Ad urbem filiam ſuum cum Sergio patriarcha reliquit rebus gabernandis: addito Bono patricio, viro cordato, variaque prudentia & uſu rerum inſtructo. Chaganum quoque per litteras hortatus eſt, ad opirulandum rebus Romanis; ut cum quo ſocietatem firmaſſet, eamque filii ſui turorem appellavit. Interim Saes a Chofroe cum magno exercitu courra Romanos miſſus, aniverſum Orientem vaſtat: cumqae ad Chalcedonem uſque perveniſſet, ibi aliquamdiu aſſedit. Idem Heraclium ſimulata pacificationis ſpe ad colloquium de pactis iuvitavit. Et Imperator Sais fallacibus verbis deceptus, mittit cum eo LXX. de proceribus ſais legatos ad Chofroem. quos Saes vinctos cum contumelia in Perſidem adduxit. Sed Chofroes Sai, quod Heraclium vidiſſet, neque cepiſſet, cutem detrahi: legatos Romanos in cuſtodiam dari, maleque tractari juſſit. Alium deinde adverſus Romanos ducem emittit, nomine Sarbarum. Qui maximis cum copiis Aſiam ingreſſus, Romanorum ditiones deprædatus eſt. Cæterum Heraclius in Perſidem iturus, ita compellat patriarcham: In manibus Dei, Deiparæ, & tuis relinquo urbem hanc, & filiam meum. Inde magnum templum ingreſſus, atratus calceos, pronus procubuit, itaque eſt precatus: Domine Deus, & Jeſu Chriſte, ne nos propter peccata noſtra hoſtibus tuis irridendos præbeas: ſed intaere in nos, ac miſerere noſtrum, ac victuriam de hoſtibus.

Vaticinium de Sarracenis.

373 Cap. 28.

Heraclii in Perſas expeditio.

Edit. Pariſ. pag. 410.

tuis concede, ne gloxientur ſceleratiſ, & tuæ inſultent hæreditati. Hunc ita animo demiſſo orantem videns Georgius Piſſidenſis, ita allocutus eſt.

Nigrum Imperator nunc induto calceum.

Rubefactiet, tinctum cruore Perſeo.

Inde Heraclius in manus ſumpta Chriſti imagine, quam ſine manuum opera effictam ſupra retulimus, Euxinum mare adverſus Perſas navigavit, adſciſcens Turcorum & aliarum nationum auxiliares copias. In itinere ac Romanis provinciis copias contraxit, novo etiam ſcripto exercitu. Hunc ad pugnam exercuit, in duas diviſum acies: mandatoque ut incruento congrederentur prælio, clamorem militarem ac pæanes & ſtrepitum ederent: eoqua animos eorum excitavit, ut ne pugnæ tempore rem inſolentem exhorreſcerent, ſed hoſtes audacter, & quaſi ludum agentes aggrederentur. Ipſe venerandam illam Chriſti imaginem manibus tenens, certamina princeps obibat: fide data multitudini promittens, ſe ipſis ad mortem uſque in pugna adfuturum, eoſque iuſtar liberorum tutaturum. *Edit. Pariſ. pag. 411.* volebat enim imperium potius fuvore, quam metu ſuorum ſtabiliri. Cum autem in exercitu reperiret omnia metus, diſſenſiones, confuſionique plena, eum in multas ante partes diſſipatum compendio in unum collegit, correctiſque militum animis fiduciam auxit, & in barbaros inflammavit, horatus ut Injuſtitia repudiata pietatem colerent. Ut Armeniæ fines intravit, occurrere ſibi intellexit turmam equitum Perſarum, quibus animus erat ſubito ipſum adoriri. Sed Romani qui in primo erant agmine, cum in hos ineidiſſent, multis cæſis, ducem eorum vinctum ad Heraclium adduxerunt. Ingruente hyeme, in Ponticam regionem deflexit Heraclius: eumque eum ibi hyematurum Perſæ opinarentur, eam ipſis reverſus in Perſidem irruit. Hoc auditum, barbarorum animos dejecit. Et eorum ductor, cum Romanorum uvartendorum cauſa in Ciliciam duxiſſet, rebus ſuis metuens, neceſſe habere Romanos a tergo ſubſequi. Cumque ſtatuiſſet nocte quadam obſcura furtim hoſtes lædere, accidit forte ut Luna ea nocte emergeret. itaque Romanos aggredi non auſus, montes occupat: atque inde degreſſus levia committit prælia, in quibus omnibus Romana res fuit ſuperior. Animos exercitui auxit Imperatoris alacritas, qui audacter in primam aciem proſiliebat, ac pro ſuis propugnabat. Juſta deinde conſerta pugna, victores Romani Perſicum exercitum deleverunt. tantum paucis quibuſdam fuga elapſis, omnibuſque hoſtium impedimentis potiti ſunt. Ob hæc Romani Deo & Imperatori gratias egerunt. Cætarum Heraclius exercitu cum duce in Armeniam in hiberna dimiſſo, Byzantium redlit.

Anno decimotertio in Armeniam ſe eontulit. Cum vero Chofrues Sarbarazam cum copiis in Romaniam emitteret, & ab Heraclio ut pacem componendam provocatus, contemptim legatos audiviſſet, Heraclius in Perſi-

Α ἐν τῷ κατὰ τῆϛ ἐχθρῶν στρατῷ νίκῃν δῶς ἡμῖν, ἵνα μὴ καυχήσονται οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοι. ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσίδης μετὰ τοιαύτης παρεκελεύσατο φωνῆς.

Ὦ βασιλεῦ. Μελανβαφὴς πέδιλον ἐλίξας πόδα,
Βάψας ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.

Λαβὼν δὲ μετὰ χεῖρας τὸν θεανδρικὸν ἀχειροποίητον μορφὴν τοῦ Κυρίου & Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Περσῶν ἐστράτευσε μετὰ πλοίων ἐξ τῶν εὐξείνου πόντου προσλαβόμενος εἰς συμμαχίαν πλῆθη Τούρκων & ἄλλων ἐθνῶν. Ἀπάρας πέρυσι τῆϛ βασιλεύδος, πρὸς Περσίδα χωρεῖ, & ἐξ τῆϛ Ῥωμαίων θεμάτων διερχόμενος, σωμάτων στρατιάδα, προσιδοῦς αὐτοῖς τὸν νέον στρατὸν, ὡς τὸν Β γυμνάζων τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐξεπαίδευσε. δίχα δὲ ἀλλήλων τὰς παρατάξεις, σωὺ βοῇ πρὸς ἀλλήλους ἀναμεμιγότας ποιῶν ταῖς δολοφονίαις, ἀρυγάζειν τὸ πολεμικὸν, & παῖειν & ἀλαλαγμόν. & δίεγειρεν ἴχνος τίνος εἰδέναι, ἵνα μὴ ἐν πολέμῳ δι' εἰσηγοῦνται, μὴ ξενίζωνται, ἀλλὰ θαρρῶντες ὡς οἰκείοις ἀπὸ τῆϛ Περσῶν χωρῶσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν σιβασμίαν εἰκόνα τῆϛ θεανδρικῆϛ μορφῆϛ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς χερσὶ κατέχων, ἀπῆρχετο τῆϛ ἀγῶνος, πεζὸς δὲς τῆϛ λαῆϛ, ὡς σωὺ αὐτοῖς μέχρι θανάτου ἀγωνίζεται, & ὡς τέκνα οἰκεῖα τίνας· περιθάλψει. ἐβούλετο γὰρ τὸν ἐξωτικὸν οὐ φόβῳ, ἀλλ' ἐκ πόθῳ ἔχειν. ὅρων δὲ C στρατὸν εἰς φάβον πολὺν & δίκοσμον, ἀπλοΐαν τε & ἀκοσμίαν, & εἰς πολλὰ μέρη διαπαρμένον σωτῆρας πάντας εἰς ἓν συνάγειν· & νουθετήσας πολλὰ, τίνων τὸ φρόνημα αὔξησεν, & κατὰ τῆϛ βαρβάρων ἅπλιστ, παραγγέλλας ἀδεΐας μὲν ἀπέχεσθαι, εὐσεβοῦς δὲ ἀντέχεσθαι. παραγενόμενος δὲ ἐν τῇς μέρεσι τῆϛ Ἀρμενίας, προτρέχον πλῆθος ἱππέων Περσικῶν ἄνευσε πρὸς τὴν ἱππικὴν ἄρσιν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων. οἱ δὲ προτρέχοντες πάλιν Ῥωμαῖοι, τίνες συναντήσαντες, τὸν τε στρατηγὸν αὐτῶν δισμώτιον ἤγαγον πρὸς Ἡράκλειον, & πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. ἐπεὶ δὲ χειμὼν κατέλαβεν, ἀπεκλίνας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ Πόντου κλίμα, ἐδόξε τοῖς βαρβάροις ἐν τάχῳ παραχειμάζειν. λαθὼν δὲ τοὺς Πέρσας, & ἐπιστρατεύσας, εἰς τὴν Περσίδα εἰσβάλλει. τῶν μαθόντες οἱ βάρβαροι, οἷς ἀθυμίαν ἤλθεν. ὁ δὲ D στρατηγὸς αὐτῆϛ ἔρχεται ἐν Κιλικίᾳ, ἔπως ἐπὶ Ῥωμαίων ἐξελθὼν τίνας πιεστρέψῃ. φοβηθεὶς δὲ, πάλιν ἰώσαφάθα ἀκολουθοῦν ὀπίσω τῶν Ῥωμαίων στρατὸν, κλέψαι τὸν πόλεμον μεριμνῶν διὰ νυκτὸς ἀφυγγῶς· ὁ δὲ σελήνη ὑπέρχει κατ' αὐτὸν τὴν νύκτα, ἐκ τῶν συμβεβηκότος. καὶ πάντα δείλων τῆϛ βασιλεῖ προσβαλεῖν, τὰ ὅπλα καταλαμβάνει. ἐκεῖθεν δὲ καταρχόμενος, λάθρα συμπλοκὰς μεγίστας ἐποιεῖτο, & ἐν παντὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐφύτευον· & θάρσος ἔλαβεν ὁ στρατὸς, & βασιλέα ὁρῶν προπολεμοῦντα ἀνδρικῶς. & συμβολῆϛ καρτερᾶς γενομένης νικῶσι Ῥωμαῖοι, & πάσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῆϛ λαμβάνουσι. σφάζουσι δὲ ἅπαντα τὸ Περσικὸν πλῆθος, ὀλίγων τινῶν ἐξαφάντων. ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῇ Θεῷ, & τῇ βασιλεῖ πίχαρίστουν. ὁ δὲ βασιλεὺς & στρατὸν τὸν στρατηγῷ καταλιπὼν, εἰς Ἀρμενίαν παραχειμάσαι, αὐτὸς εἰς τὸ Βυζάντιον ὑπέστρεψε.

Τῷ ιγ'. ἔτει ἀπάρας & βασιλεύσης, καὶ πίχος εἰς Ἀρμενίαν ἀφίκετο. Χοσρόης δὲ ἀπέστειλε & Σαρβαραζὰν σὺν τῇ ἑαυτοῦ στρατιᾷ καὶ Ῥωμανίας. Ἡράκλειος δὲ Χοσρόῃ ἐβούλετο εἰρήνην ποιῆσαι· ὁ δὲ λόγον οὐδένα ποι-

τὴν ἐπανάστασιν. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσπάζεται εἰς τὴν Περσίδα. ὅπερ μαθὼν Χοσρόης, τὸν Σαρβαραζᾶν ὑποστρέψαι ἐκέλευσε. καὶ ἐπιστυφέλιξας πάντα τὰ Περσικὰ στρατεύματα, παραδίδωσιν αὐτὰ τῷ Σαΐν· ὃς ἀσπασάμενος τάχος ἐνωθεὶς τῷ Σαρβαραζᾷ, χαίρουσι καὶ τὸ βασιλέως. ὁ δὲ λόγος παρατρέπει τὸν λαὸν διαγείρας, ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ Περσίδι χωρεῖ, πυρὶ ἀφανίζων τὰς πόλεις, καὶ τὰς κώμας. ἀκούσας δὲ ἐν Γαζακῇ, ὁρμᾷ κατ' αὐτῶν. καὶ προσιμάξας τινὰς ὑπ' αὐτὸν Σαρακηνοὺς προτρέχειν, συναπτουσι τῇ Χοσρόου βίγλᾳ, καὶ τοὺς μὲν ἀνελόντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες, σὺν τῷ στρατῷ αὐτῷ τῇ βασιλεῖ προσήγαγον. τότε μαθὼν Χοσρόης, φυγῇ ἐχρήσατο. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκποδιώξας, τοὺς μὲν πολεμίους ἀνεῖλε, τοὺς δὲ φύγοντας διωκέδασε, καὶ καταλαβὼν τὴν Γαζακὸν πόλιν, ἐν ᾗ ὑπῆρχε ὁ ναὸς τοῦ πυρός, καὶ τὰ χρήματα Κροίσου τοῦ Λυδῶν βασιλέως, καὶ ἡ πλάνη τῆς ἀνθρώπων, καὶ εἰσελθὼν ἐς αὐτὸ, ἅρμα τὸ μυσαρὸν εἴδωλον τοῦ Χοσρόου, τό τε ἐστέφανα αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ σφαιροειδῆ ὄντα, ὡς ὁ ἥλιος ἐν οὐρανῷ κατάδηλον, καὶ ἄστρα, οἷς ὁ δεισιδαίμων ὡς θεοῖς ἐλάτρευε, καὶ ἀγγέλους αὐτῷ σκηπτροφόρους παρέστησεν. ἐκεῖθέν τε σαγόνας κάζειν ὡς ὗτος, καὶ ἦχος ὡς βροντὴς ἐξαχοῦσθαι ὁ θεομάχος τοῖς μηχανοῖς ἐπεφρόντισεν. πᾶσι γοῦν πάσας πυρὶ ἀναλώσας, καὶ ἅ τε πυρὸς ναὸν καπασώσας, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν, σωτήριος καταδέκτου ὀφείλων Χοσρόης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ τῇ Μάδων χωρίοις, ἐν οἷς καὶ πολλὰς πόλεις ἐκ χώρας ἐπόρθησε. συμβούλιον δὲ ποιησάμενος τῶν παρεπιδήμων, ἀγνίζει τὸν λαὸν ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἐκ αἰτίας τὰ τῶν Θεοῦ ἄχραντα διαγγέλια, ἅπερ ἐπιτρέπουσι ἐν Ἀλβανίᾳ παραχεμάσαι, ἐν ᾗ τῇ μεταξὺ τῆς ὁδοῦ ἔχων σὺν αὐτῷ πολλὴν αἰχμαλωσίαν Περσικὴν, ὡσεὶ πεντήκοντα χιλιάδας, ὅτις τῇ συμπαθεῖ αὐτοῦ ψυχῇ ἐλεήσας, τῷ δεσμῶν ἔλυσε.

Τῷ ιδ'. ἔτει, Χοσρόης ὁ τῆς Περσῶν βασιλεὺς Σαρβαραζᾶν ἄλλον στρατηγὸν ἐξοπλίσας μετὰ λαῶν, ὡρμᾶς Σαρβαραζᾶν ἀπίσειλεν, ὡς ἐνωθέντας ἀμφοτέρους πολεμῆσαι Ῥωμαίοις. τοῦτο γοῦν ὁ βασιλεὺς ἐπεποίητο συμβαλεῖν πόλεμον μὲ Σαρβαραζᾶ, καὶ τὰ ἐνωθῆναι αὐτὸ τῷ Σαρβαραζᾷ, καὶ πολλὰς ἐπιτροπὰς κατ' αὐτὸ ποιησάμενος, οἷς δειλίαν αὐτὸ ἐνέβαλεν. ὅπωθεν ἡμφοτέρους ἐάσας, καὶ Χοσρόου μὴ ἀνυσᾶς ἥλατον. αὐτομολοῦσι δὲ δύο τῶν Ῥωμαίων ὡρὸς τοὺς Πέρσας, καὶ πείθουσιν αὐτοὺς, ὅτι ἐν δειλίᾳ φεύγουσι οἱ Ῥωμαῖοι. ἀλλὰ δὴ αὐτοὺς ἡ φήμη, τὸν Σαΐν στρατηγὸν Περσῶν * καταλαμβάνειν μετ' ἑτέρου στρατεύματος, εἰς βοήθειαν. ἧπερ μαθόντες Σαρβαραζᾶς τε καὶ Σαρβαραζᾶς, ἠγανίσαντο συμβαλεῖν πόλεμον Ἡρακλείῳ, ὡρὸ τοῦ φθάσαι ἧ Σαΐν, καὶ ἧ ἰᾶλω ἐπ' αὐτοὺς μεσηγεῦν. πιστώσαντες δὲ ἀλλήλοις, ἐχώρησαν καὶ Ἡρακλείου. καὶ πλησιάσαντες αὐτῷ, κατοκνήσαντα, βουλόμενα ἅμα ὡρὸ συμβαλεῖν. ὁ δὲ Ἡράκλειος ἀπάρας ἀφ' ἑσπέρας, ὥδευσε δι' ἄλης ἧ νυκτὸς, μαχάρ τε γενόμενος ἀπ' αὐτῶν, ὡρὸν πεδίον χλοηφόρον, ἀπλόκιστον· νομίσαντες δὲ οἱ βάρβαροι αὐτὸν ἐν δειλίᾳ φεύγειν, ἀσόρμως ἐδίωκον· αὐτὸς δὲ ὑπαντήσας αὐτοῖς, ἐκρότησε πόλεμον, καὶ τῇ τῶν Θεοῦ συμοργίᾳ τρέπει τοὺς βαρβάρους· ἐ πάνυ δὴ ἦ φαραγγῶν δυσχερῶν, πλῆθος πολλὰ ἀπέλλει. ἐν τῇ μεταξὺ δὲ τῇ ἀγῶνος ἐκ-

dem irrumpit. Quo cognito, Chosroes Sarbarazam revocat, contractosque quotquot habebat Persicos exercitus Saino tradit: isque ita im se cum Sarbaraza conjunxit, atque una ambo adversus Imperatorem duxerant. Sed Heraclius animos militum oratione exhortatus, in Persidem interiorem perreait, urbes & oppida incendio perdens. Cumque inaudivisset Chosroen Gazaci esse, contra eam contendens, quosdam Sarracenorum, quos secum ducebat præcurrere jussit: qui in Chosroæ excubitores iociderunt, bostesque partim interfecerunt, alios eum duce captos ad Imperatorem adda- 174
xere. Chosroes ea ita percepta, fa- *Edit. Paris.*
gam fecit. Heraclius persequens, bel- *pag.* 412.
latores interficit, fugientes dissipat, urbemque Gazacum capit. Ea in arbe fuit
fanum Solis, thesaurus Crœsi Lydorum regis, & impostura carbonum. Ingressus autem in eam, abominandam offendit Chosroæ simulacrum, & effigiem ejus in globi formam, referente palatii tholo tamquam in cælo sedentem. circum erant Sol, Luna, & astra, quibus ille superstitiosus tamquam diis serviebat, circumstantibus sibi angelis sceptrigeris. machinas porro impius paraverat, quæ ex eo loco guttas pluviæ instar emitterent, sonitumque tonitru æmulum ederent. Hæc omnia, ipsamque Ignis ædem, & totam urbem combussit Heraclius: propereque Chosroem per angustias Mediæ insecutos, multas urbes & multos agros vastavit. Deinde cum de hiberuis deliberaret, triduo exercitum lustrat: apertisque postea inviolatis Dei Evangeliis, invenit sibi mandari ut in Albania hyemet. In itinere porro captivos Persas, quos secum ducebat ad septingentos, ut erat homo animo misericordi, ductua miseratione vinculis solvit. 175

Anno decimoquarto, Chosroes Persarum rex Sarbarazam alium ducem copiis instruit, mittitque ad Satbarantam, ut conjunctis viribus ii bellum contra Romanos gerant. Quod ut refeivit Imperator, cum Sarbaraca præcipio congredi studuit, antequam se ei Sarbarazas conjungeret. itaque eum crebris impressionibus exterruit. Porro utroque post se relicto, Chosroem festinanter insecatus est. Tum duo Romani ad Persas transfugieotes, iis persuadent, Romanis fugæ causam esse metum. Simul & rumor adfertur, Saio Persarum ducem novo cum exercitu advenire, sais auxilio missum. His cognitis, Sarbarancas & Sarbarazas in id incubaerunt, ut cam Heraclio conflgerent prius, quam Sais superveniens ad sese victoriæ laudem transferret. Fidem quoque transfugarum sermoni habentes, ad Heraclium accesserunt, & in propinquo castra posuerunt, in animo habentes prima luce manum conferere. Heraclius autem motis sub vesperam castris, per totam noctem iter fecit: proculque ab hostibus in campum virentem progressus, ibi castra posuit. Quem barbari præ meru fugisse rati, confuso agmine persequuti sunt. Heraclius autem iis occurrit, pugnaque commissa divinitus adjutus eos fudit. Insecatusque per convalles, magnam *pag.* 413.
stragem hostium edidit. Durante ad-

* καταλαμβάνειν forte.

hue eo certamine, Sainus quoque ſuo cum exercita ſupervenit: ſed & hunc fudit Heraclius. multaque cæde hoſtium facta, palantes reliquos in fuga diſſipavit, capto etiam * tuldo hoſtium.

* v. Meurſii Gloſſ.

Inde Sarbarazas cum Saino conjungit ſe, eumque reliquos barbaros collegiſſent, denuo adoriri Heraclium ſtatuunt. Verum is per aſpera & tranſitus difficiles habentia loca ad Hunnorum regionem contendit, inſequentibus a tergo barbaris: cum quidem Lazi & Abaſgi formidine correpti, deſertis Romanis domum diſceſſerunt. Quo facto delectatus Sainus, audactet cum ſuis in Heraclium ivit. Imperator autem animos ſuorum tali oratione excitavit: Nolite, fratres, hoſtium multitudine terreri. Unus enim noſtrum, Deo ita volente, mille viros fugabit. Immolemus nos Deo pro fratrum noſtrorum ſalute, coronaſque martyrum adipiſcamur, ut poſtetitas nos laudet. His aliiſque plutibus cohortatus ſuos, læto vultu aciem inſtruit. Conſtitetunt adverſæ acies exiguo interjecto ſpatio, & uſque ad veſperam conflictu abſtinuerunt. Veſpera ingruente, Imperator in itinere perrexit, rurſum barbaris a tergo ſequentibus. Qui cum mutata profectione antevertere conarentur, inciderunt in paluſtria loca, indeque exire turſus coacti ſunt. Imperator autem cum juxta Perſarmeniam daceret, eaque regio Perſis ſubeſſet, multi ex ea ad Sarbarazam profecti, copias ejus auxerunt: ſed hyeme appetente, domum quiſque ſuam diſceſſerunt. Eo comperto, Heraclius nocta ſtatuit hoſtes aggredi. Itaque delectos equites robore præſtantiſſimos, & militum fortiſſimos, præcedere jubet, ipſe cum reliquis ſubſequitur. Ita Romani feſtinantes, caſtellum Albanorum hora noctis nona occupant. Quibus cum Perſæ, adventu eorum cognito, occurrerent, occidione a Romanis cæſi ſunt, ſolo (ut proverbio dici ſolet) ſacigero ſuperſtite, qui cladem barbaro indicavit. Barbarus nudus & ſine calceis equo inſiluit, * fugaque ſibi conſulait. Hujus uxores, & Perſicum florem omnem, principeſque & ſatrapas & delectos milites, cum ſuper tecta domorum confugiſſe, ac defenſionem moliri videret, igne ennjecto depulit, alioſque interfecit, quoſdam cremavit, toliqaos cepit, perpaucis fuga elapſis. Poſtea eſt etiam armis barbari, aureo ſcuto, & gladio, & haſta, accingulo aareo gemmato, & calceis. Inde in eos duxit qui per agros diſperſi erant: eoſque inſecutus, multos occidit, multos cepit. Exin contractis hilari animo copiis, ibi hyemavit.

* v. Schikard. de rep. Perſ. pag. 182.

Edit. Paris. p. 414.

Anno xv. Heraclius cum exercitu, itinere quod per Taarum montem in Syriam ducit ſuperato, ſeptimo die poſt exhauſtum magnum laborem, ad Tigrim fluvium pervenit. Inde per Martyſopolin & Amidam urbes itinere facto, exercitum & captivos quiete refecit. Indeque litteras de rebus ſuis Byzantium miſit, quæ magnam in urbe gaudium excitaverunt. Sarbarazas porro adverſus eum tendebat. Ideo Heraclius miſſo militum agmine * clauſtra, quibus ad eum iter erat, ſervara jubet: & ipſe per exitus profectus qui verſus Orientem ſunt, adverſum ſe barbaris ſert. Tum Nymphio amne trajecto, ad Euphtaten

* clauſuras.

A πεν, ἐξ θασι τὸ Σαΐν συὼ τῇ ἑαυτῇ στρατῇ· συμβαλὼν δὲ
τῷ μεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, τῷ τῶν τρίβας, πολλὺς ἀνεῖλε,
τῷ τὰς λοιπὰς διάπειρε φυγόντας. παρέλαβε δὲ τῷ τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν.

Ο δὲ Σαρβαραζᾶς ἐνωθεὶς τῇ Σαΐν, ἐπισωπῆξε τὰς ὑ-
πολειφθείσας βαρβάρους, ἐ πάλιν διανοῦντο κῦ τῶ βασι-
λέως χωρεῖν. ὁ ᾧ Ηράκλειος ἐπὶ τ ἐ Οὔννων χώραν τῷ τὰς
τῶν δυσχωρείας ἔλαυνε· ἐν τόποις τραχέσι τῷ δυσβάτοις.
οἱ ᾧ βάρβαροι ἐπίσω αὐτῷ ἠκολούθων. οἱ μὲν τοι Λαζοὶ ἅμα
τοῖς Αβασγοῖς διελιάσαντες, ἀπέπασαν ἑαυτοὺς τ τῇ
Ρωμαίων συμμαχίας, τῷ οἴκαδε ἀνεχώρησαν. ὁ δὲ Σαΐν
μᾶλλον ἐπὶ τόπῳ, θυμῷ πολλῷ συὼ τοῖς βαρβάροις ἐχώρει
κῦ Ηρακλείῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς λόγους τ στρατὸν ἀναπτερώ-
σας, παρῄνει λέγων· Τὸ πλῆθος ὑμῶν, ἀδελφοὶ, μὴ πα-
ραπέτω. Θεῦ γὰρ θέλοντος, εἷς διώξει χιλίους δύσωμεν δὲ
τῇ Θεῷ ἑαυτοὺς, ὑπὲρ τ ἐ ἀδελφῶν ἡμῶν σωτηρίας, λάβω-
μεν στέφανον μαρτύρων, ἵνα ὁ μέλλων ἡμᾶς ἐπαινεῖσθαι χρόνος.
τύπος ἑ ἄλλος πλείονι παραβαρρύνας τ στρατ, φιλέρῳ
τῇ ὀργσώπῳ ἐξαρτύει τ πόλεμον. τῷ σάντες ἐπ' ἀλλήλους
ἀπὸ μιᾶς ὥρας ἡμέρας ἕωθεν μέχρις ἑσπέρας, ἀλλήλοις ἐ
συνέβαλον. ἑσπέρας δὲ κατελαβούσης, ὁ βασιλεὺς τ ὁδοι-
πορίας εἶχετο· τῷ οἱ βάρβαροι πάλιν ὀπίσω αὐτῷ ἠκολού-
θουν. ἐκπλήξαντες δὲ τὴν ὁδὸν, ἀπολαβεῖν τῶν βουλο-
μένων, ἐμπίπτουσιν εἰς τόπον τελματώδη, τῷ ὑπαγκάσθησαν
ἐξελθεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς τ γῆν Περσαρμενίας παρέρχε-
το τ γᾶς δὲ ταύτης ὑπὸ τ Περσῶν κρατουμένης, πολλοὶ
συνήρχοντο τῷ Σαρβαραζᾷ, τῷ νύξαντο ὁ λαὸς αὐτῷ χεί-
μωνος δὲ ἐπιγενομένου, ἐσκηνοπήξαντο εἰς τ ἴδιον τό-
πον. τῶν μαθὼν ὁ βασιλεὺς, διενοεῖτο ἐν τυχὶ κλίμασι τ
πόλεμον. τῷ ἐπιλεξάμενος ἵππους δίθενεῖς, τῷ τῶ στρατῶ
τοὺς ἀνδρειοτέρους διελὼν, προάγειν τοὺς μὲν ἑαυτοῦ κῦ τ
βαρβάρων αὐτὸς ἡγεῖτο τοῖς ἑτέροις ὀπίσω τούτων ἕπετο.
φυύσωσης δὲ καταλαβεῖ χωρίον Αλβανῶν ὥρα θ'. τ νυ-
κτός. τ δὲ Περσῶν γνόντων τ ἥδεσθ, τῷ ὁρμησάντων κατ'
αὐτῶν, οἱ Ρωμαῖοι τοὺς πάντας ἀνεῖλαν, παρεξ ἑνὸς τοῦ τ
λόγου, πυρρόχρω ὃς τῷ τῆ βαρβάρῳ ἐμήνυσεν. ὁ δὲ βάρβα-
ρος γυμνὸς τῷ ἀνυπόδητος ἵππῳ ἐπιβὰς φυγῇ τ σωτηρίαν
ἐπεζήτει τοὺς τοὺς γυναῖκας τῷ πᾶν τὸ Περσικὸν ἄνθος,
ἄρχοντας τε τῷ σατράπας, τῷ στρατιώτας ἐπιλέκτους κατα-
λαβὼν ἀνελόντας ἐπὶ τ δωμάτων, τῷ πόλεμον κροτοῦν-
τας, ᾗ πυρὸς καθῆλε· τῷ ὃς μὲν ἔκτεινε, ὃς δὲ πυρὶ ἀπέ-
λωσεν, ὃς δὲ αἰχμαλώτους ἐλάβεν· ὀλίγοι δὲ πάνυ φυγόν-
τες ἐσώθησαν. ἔλαβε δὲ τῷ πᾶσαν βαρβάρου, τοῦ τε χρυ-
σοῦ ἀσήμου, τῷ μαχαίρας, τῷ δόρυ, τῷ τ χρυσοῦ, τῷ ᾗ ἀλλοθεν
ζώνην, τῷ πᾶν ὑπόδημα· αὐτὸ τοῦτο δὲ λαβὼν, χωρεῖ κῦ τ
διαπαρμένων ἐν τοῖς χωρίοις. ὃς τῷ διώξας πολλοὺς ἔκτεινε,
τῷ δισμυρίους ἔλαβεν· ἔπειτα ἐπισυνάξας τὸ ἑαυτῷ στρατόπεδον
μῦ χαρᾶς, ἐνεκάινισε τοὺς τόπους παρεχείμασεν.

Τῷ τῷ ἔτει, ὁ βασιλεὺς Ηράκλειος μῦ τῷ στρατοπέ-
δῳ αὐτῷ ἑ τ Σύρων ὁδὸν, ἑ ἐπὶ τῇ Ταύρῳ ὑπερβὰς, ἐν
ἑπτὰ ἡμέραις κόπῳ πολλῷ καταλαμβάνει τ Τίγριν πο-
ταμόν. ἔπειτα ἑ Μαρτυρόπολιν, ἐ ἑ Αμιδαν· καὶ ἀξιπα-
ράσυνται τ στρατὸς, τῷ τ αἰχμαλωσίαν. ἐντεῦθεν γράμ-
ματα πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰ
καθ' ἑαυτὸν πάντα ἐδήλωσεν, τῷ χαρὰν τῇ πόλει ἐνεποίη-
σεν. ὁ δὲ Σαρβαραζᾶς ἐπῆλθε κατ' αὐτῷ· ἐπιλεξάμενος
δὲ ὁ βασιλεὺς ἴλην στρατιωτῶν, κατέστειλε φυλάττειν τὰς
πρὸς αὐτὸν ἀγούσας κλεισούρας· τῷ αὐτὸς τὰς πρὸς ἀνα-
τολὴν ἐκβραμὼν διεξόδους, ἀντιπρόσωπος ἦν τοῖς
βαρβάροις· ἑ περάσας τὸν Νυμφίον ποταμὸν, κατὰ-

λαβὼν ὁ Εὐφράτων, ἐν ᾧ ἡ πλατεῖα γέφυρα ἐκ χειρίων ἐξέκειτο, ὃν ὁ Σαρβαραζᾶς λύσας, ἐπὶ τὰ ἐπέραν γλῶ πᾶσαν μετήγαγε. παραβαλὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν πόντιμον ἐν τῷ πόρῳ, ἐξ ἀπροσδοκήτου πᾶσιν ἐπέρασε παραδόξως τῇ Μαρτίῳ μηνί. ἐξ καταλαβὼν τὰ Σαμόσατα, πάλιν τὸν Ταῦρον ἔβαδε, εἰς Γερμανίκειαν ἀφίκετο. ἐξ περάσας ὁ Ἀδανα, ἦλθεν εἰς ὁ Ταῦρον ποταμόν. ὁ ἢ Σαρβαραζᾶς ὁ γέφυραν πάλιν ἐκτείνας, τὸν Εὐφράτην ἐπέρασε, ὁ παλιῶθεν ὑπ' ἐκείνου αὐτῷ. ὁ δὲ βασιλεὺς περάσας ὁ Σάρον, διατίθουσι τὸν στρατόν. καταλαμβάνει δὲ ἀ βάρβαρος, εἰς τὸ ἀντίπερα μέρος. ἀφὼν δὲ τὸν ποταμὸν, ἐξ ὁ γέφυραν, ὁ πᾶσι ἀνθρωπίνοις πράγμασιν ἀνωρθώτοις ὑπὸ τῷ Ῥωμαίων, ἁλίσκεται. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπάκτως ἐστρέχοντες ἐξ τὰς γεφύρας πολὺν φόνον ἐποιοῦντο Περσῶν· οἷς ὁ βασιλεὺς παρῆν, μὴ ἐστρέχειν ἀπράκτως, μήπως γένωνται τῶν ἐναντίων ὁδός. οἱδ' ὡς ἐπείθοντο. ἐξ μετὰ πολὺ δίωκε ἕνεκεν τῆς παρακοῆς, τῷ βαρβάρῳ ὀνίδρας κατ' αὐτῶν πεποιημένα. ὧς ὁ βασιλεὺς ἰσχυρὰς ἀνακρούσεις, συνεπεμώσατο· αὐτὸ δὲ τῆς γεφύρας, μέσον τῆς γεφύρας τῇ βασιλεῖ συναπόσας, προσέβαλεν. ὃν ἐξ παπᾶζας ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ῥοῇ τοῦ ἵππου ἔρριψεν. οὗ πεσόντος, οἱ βάρβαροι εἰς φυγὴν ὑπράπεσαν, ἐξ τῇ συναπῷ τῆς γεφύρας εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρέπτοσαν. ἄλλοι δὲ ξίφεσι ἀπροῦπτο, ὁ βασιλεὺς μετ' ὀλίγων τινῶν γενναίως ἐστρατηγήσεν. ὡς ἐξ ὁ Σαρβαραζᾶς ἐπλαγῆναι, ἐξ ὡς τινα Μαργαρίτην εἶπεν· ὁρᾷς ὁ Καίσαρα, ὦ Κοσμᾶ; πῶς θρασὺς πρὸς τοὺς μαχίμους ἔστατα, ἐξ ὡς τοσοῦτον πλῆθος μόνος ἀναπτόητος; ἐκ δὲ τῶν βασιλικῶν παρατήμων ἐγνωρίζετο. καταλαβὼν δὲ τὴν ἱππάρα, ἀπ' ἀλλήλων δίεσπασε. ἐξ ὁ βάρβαρος φοβηθεὶς, διὰ τῆς νυκτὸς εἰς πατρίδα ὑπέφευγε. ὁ δὲ βασιλεὺς μ' τῷ λαῷ αὐτῷ ὡς Σεβάστειαν ὥρμησε. ἐκ τὸν Ἀλὺν περάσας, ἐκεῖ παρεχείμασεν. ὁ δὲ Χοσρόης μανὶς, ἔλαβε τὰ κειμήλια πάντων τῶν ὑπὸ Περσῶν ἐκκλησιῶν· ἐξ ἀνάγκῃ τὸν Χριστιανὸς ποιησάσθαι τὴν τῶν Νεστορίου θρησκείαν, ὡς τὸ πλῆθος τῶν βασιλέα.

Τῷ ιϛ'. ἔτει, ὁ Χοσρόης νέαν ἐκπέμπει στρατιὰν, ἀπό τε ξένων ἐξ πολιτῶν οἰκείων, ἐξ παντὸς γένους· ἐξ ἐκ τούτων ἐκλεξάμενος, ἐξ τῇ Σαλὼ παραδὺς στρατηγῷ, ἄλλας τε ὑ. χιλιάδας ἐκ τῆς φαλαγγος τῶ Σαρβάρῳ τύπος σωθῆναι, ὃς ἐξ χρυσολόγχας ὠνόμασεν, ἐξ κ' τῶ βασιλέως ἀπέστειλε. τὸν δὲ Σάρβαρον σὺν τοῖς λοιποῖς αὐτῶ στρατεύμασιν ἐξ Κωνσταντινουπόλεως ἔπεμψεν, ὅπως τῆς ἐν δύσει Οὔννους ἐξ Ἀβαρας καλέσει, μ' ἐξ Σθλαβίνων ἐξ Γητῶδων συμφωνήσας, κ' τὰ πόλεως χωρήσωσι, ἐξ πάντων πολεμήσωσι. γνὺς δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς, τὴ ἑαυτῶ στρατὸν εἰς τρεῖς διαιρήσας ἐχώρησε. ἐξ τὸν μὲν ἕνα μέρος ἔπεμψεν εἰς φυλακὴν τὰ πόλεως, τὸν δὲ παραδὺς Θεοδώρᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ, κ' τὸν Σαλὼ πολεμεῖν ἐκέλευσε. τὸ δὲ τρίτον μέρος αὐτὸς λαβὼν, ἐπὶ Λαζικὴν ἐχώρει. ἐξ τὸς Τύρκας τὸς ὑφ' ἑαυτῷ, ὡς ἐξ Χαζάρους ὀνομάζουσι, εἰς συμμαχίαν ἐκάλει. ὁ δὲ Σαὼ, σὺν τῇ πολίτῃ στρατῇ τὸν τῶ βασιλέως ἀδελφὸν Θεόδωρον καταλαβὼν, φὸς πόλεμον ὡπλίσατο. τῶ δὲ Θεῶ διὰ πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου συνεργήσαντος, πολέμιι κρατηθέντος, χάλυβα παραδό-

A pervenit. Erat is ponte ex funibus & lana contexto inſtratus: quem Sarbarazas ſolutum, in alteram partem totum tranſtulit. Cæterum Heraclius vadum fluminis reperit, dum ad ripam ejus decurrit: itaque præter omnium opinionem Euphratem tranſit, menſe Martio. Inde occupatis Samoſatis, rurſum Taurum tranſit, & Germaniciam pervenit: Adanaque peragrata, ad Taurum omnem accedit. Interim Sarbarazas rurſum ponte extento Euphraten trajicit, Romanoſque inſequitur. Imperator Saro tranſmiſſo, exercitum quiete relaxat. Venit & barbarus ad alteram fluminis partem, cumque cerneret amnem, pontem, & propugnacula in eo a
B Romanis occupata, caſtra poſuit. Romani porro, incompoſito agmine per pontem excurrentes, multos Perſas interfecerunt: nequicquam Imperatore monente, ne ita ſullo ordine evagarentur, atque inſidiis ſe hoſtium exponerent. Itaque non multo poſt a Perſis inſidias circumventi, pœnas ſuæ contumaciæ ac temeritatis dederunt. Ipſe tunc Imperator ſuis in periculo conſtitutis opem ſalit: ac quendam gigantiformem in medio pontis ſecum congreſſum feſellit, inque profluentem deturbavit: cujus caſu reliqui etiam barbari terreti cum fugam facerent, obſiſtente pontis anguſtia, alii in amnem dejecti, alii gladiis interfecti ſunt. Imperator eo tempore paucis
C quibuſdam ſtiparis pugnam obiit, fortitudine quam pro hominis natura majore: adeo quidem, ut Sarbarazas admiratione perculſus, cuidam Margaritæ dixerit: Videſne o Coſma Cæſarem? (agnoſcebatur autem inſignibus imperatoriis) quanta is audacia præditus ſubſiſtit, ſoloque contra tantam multitudinem certat? *Edit. Pariſ.* Nox ſupervenions prælium diremit. *pag. 455.* Barbarus autem ſibi metuens, ſecto ab-
ſit. Imperator porro ſuos ad Sebaſteam adducit: ac trajecto Haly flumine, ibi hyemat. At Chosroes ſotana percitus, ſignaria omnium eccleſiarum quæ ſub Perſis erant, abſtulit: utque Heraclio ægre faceret, Chriſtianos omnes ad ſectatum Neſtorianæ religionis adegit. 577

D Anno decimoſexto, Chosroes novum conſcribit exercitum, de peregrinis, civibus & ſervis, omnique hominum ſorte. Ex his delectos Saino ducendos mandat, additis de Sarbari exercitu 5000. millibus, quos & Chrytolonchas nominat, quaſi aureum agmen, eumque adverſus Heraclium mittit. Sarbarum cum reliquis copiis ad Conſtantinopolin proficiſci jubet, ut initis pactis cum Hunnis occidentalibus (qui & Avares nominantur) ac Slavinis & Gepidis, urbem obſidere atque oppugnare curet. His perceptis Heraclius, in tres partes ſuum exercitum dividit. Harum unam urbi præ-
E ſidio mittit, alteram Theodori fratre ſuo duce, adverſus Saimum rem gerere jubet: ipſe cum tertia Lazorum ditionem petit. Tarcoramque orientalium (quos & Chazaros appellant) auxilia ambit. Sainus cum recenti ſuo exercitu in Theodorum Heraclii fratrem incidens, ad pugnam ſe parat. Qua conſerta, impetratum eſt Dei auxilium Deiparæ interceſſione, ita ut grando inopinata in barbaros deferretur, multoſque eorum fetiret,

cum interim omnis tempeſtatis expers eſſet Romanus exercitus. Fuſi eo prælio ſunt a Romanis Perſæ, magnaque clade affecti. Choſroes ea de cauſa gravem in Sainum iram concepit: atque hic præ mœrore in morbum incidit, eoque eſt exanimatus. In cadaver Choſroes varlis contumeliis deſævit: Chazari, Turci. Cæterum Chazari, perruptis Caſpiis portis, in Perſidem impreſſionem faciunt, in Androegæ regionem, duce Zebeelo, qui dignitate erat a Chagano proximus. Quæcumque eos imperus tulit, Perſas captivos abdeuunt, pagos urbeſque incendunt. His Heraclius ex Lazis movens occurrit, eſtque cum ſuo exercitu peramice & hilariter a Zebeelo ſalutatus: qui filium ſuum belli ſocium Imperatori relinquens, domum verſus abiit. Imperator hinc auctus auxiliis, in Choſroem contendit. Interim Barbarus Chalcedonem adoritur. Et Avares ex Thracia effuſi, Conſtantinopolin obſident, machinis ad oppugnandum aptatis: accitaque innumera ſcalprarum navium ex Iſtro multitudine, finum qui in cotnu erat ita opplent. Cum autem per decem dies terra marique urbem oppugnaſſent, vi & auxilio Dei, ac inviolatæ virginis Deiparæ interceſſione victi, amiſſis terra marique ingenti numero ſuis, magno cum dedecore diſceſſerunt. Tale enim eis quippiam uſuvenit. Videntur barbari prima luce, cum ſol oriretur, mulierem quamdam illuſtrem eunuchis comitatam porta Blachernarum exeuntem. quam cum opinarentur Heraclii uxorem eſſe, & ad ſuum principem ob mariti abſentiam ire pacis petendæ cauſa, tranſirum ei conceſſerunt, ſubſequentem ex urbe hominum turbam ipſi adoriuri. ut vero foſſæ ambitum egreſſam, non ire ad principem viderunt, inſecuti ſunt uſque apud locum cui Veteris faxi nomen eſt: ibi cum fere jam eſſent aſſecuri, illa cum ſuis ex oculis & conſpectu eorum evanuit. ipſi autem tumultu concitato inter ſe congreſſi, ad veſperam uſque mutuo ſtrages ediderunt. Mane inſequentis diei, dux cauſam inquirens, quod majorem ſuorum partem inteſtino conflictu periiſſe videret, turpiter domum redit. Statim quoque claſſis ab obſidione receſſit: quam domum reverteutem, in Euxino mari oborta tempeſtas ita afflixit, ut perpauci ad ſuos redierint. Sarbarus, tametſi hæc ei moleſta acciderant, tamen obſidionem Chalcedonis non ſolvit: ſed byemavit ibi, populans tranſmarina & urbes evertens.

Byzantium obſeſſum ab Avaribus. *Edit Pariſ. pag.* 416.

Anno decimoſeptimo, hyeme in Perſidem Heraclius cum Turcis ingreſſus improviſo, Choſroem perterruit. Sed Turci hyemem, ac crebras Perſarum excurſiones ægre ferentes, neque tolerandis æramnis ſocios ſe Imperatori præbere ſuſtinentes, paulatim ex caſtris dilabi, tandemque univerſi deſertis Romanis domum reverti cœperunt. Tum Imperator ſuos ita eſt allocutus: Videtis, fratres, neminem nobis adeſſe velle, præter unum Deum, & quæ eum ſine femine peperit Virginem: ideo fit, urcælitus nobis miſſo auxilio, in nobis ac omnibus iſtis ſuum demonſtret potentiam. Choſroes omnibus ſuis e-

Ἀξιος γ᾽ τῶ βαρβάρου πατρὸς γεν, ὃς πολλὰς αὐτῶ ἐπάπεμ-ξεν. ὃ δὲ τ Ρωμαίων παράταξις, γαλήνης ἀπόλαυσιν. τρέπωσι δὲ Ρωμαῖοι τοὺς Πέρσας, ἐν ἀνωρύστοις πλήθεσι πολλὰ ὅπερ μαθὼν ὁ Χοσρόης, ὀργίζεται κ᾽ τ Σαΐν, ὃς ἐ πολλὰς ἀθυμίας νόσῳ περιπεσὼν πλάττα. τότε δ᾽ ἐκρὸν Χοσρόης πολλαῖς αἰκίαις ὑπέβαλεν. οἱ δ᾽ Χάζαροι διῤῥάξαντες τὰς Κασπίας πύλας, τῇ Περσίδι εἰσβάλλουσιν ἐν τῇ χώρᾳ τ Ἀνδρογεᾶ, σὺν τῷ τραπηγῷ αὐτῶν Ζιβηλ, δὲ πρῶτος τ Χαγάνου τὴν ἀξίαν. ἐν οἷς ἀν τόποις δὲ βαίνουσιν, ὡς τε Πέρσας χμαλώτους, καὶ τὰς κώμας ἐ πόλεις πυρὶ παραδίδοσιν. ὁ δ᾽ βασιλεὺς ἀπάρας ἀπὸ Λαζικῆς τόπους συνήπτωσεν ὁ Ζαβηλ μ᾽ πολλῆς ἀγάπης καὶ χαρᾶς ἀσπάσατο τ βασιλέα, καὶ ὡς σὺν αὐτῷ προσήνεγκε δῶρα τ υἱὸν αὐτοῦ τῇ βασιλεῖ πρὸς συμμαχίαν, ἐ αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια χώρας· λαβὼν δὲ τὸν τ βασιλέως, κ᾽ Χοσρόης ἐχώρει· ὁ δὲ Σάρβαρος τῇ Χαλκηδόνι προσβαλὼν, ἁλῶναι οὐ δύναται· οἱ Ἄβαρις ἐν τ Θρᾴκῃ τῇ πόλει πλησιάσαντες, παντὶ τρόπῳ ἑλεῖν ἐβούλοντο, μηχανὰς κατ᾽ αὐτῆς ποιησάμενοι. πλῆθος τε ἄπειρον καὶ ἀριθμὸν κρείττον ἐν τῷ Ἴστρῳ ἐκπεσὸν σκαφῶν γλυπτῶν, τ πόλιν τὸ πέρατος ἐπλήρωσαν. δεκαδὲ ἡμέρας τῇ πόλει παρεπεξάμενοι, ἀφ᾽ τε γῆς καὶ θαλάσσης τῇ τ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ σωτηρίᾳ, ἐ τῇ τῆς ἀχράντου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου ἀφιερείᾳ, νικηθέντων, καὶ πλῆθα πολλὰ ἀποβαλόντες ἐν τε γῇ καὶ θαλάσσῃ, μετὰ μεγάλης αἰσχύνης ὑπέστρεψαν. τοιοῦτον δὲ συνέβη αὐτοῖς. εἶδον οἱ βάρβαροι πρωΐας ὄντος, καὶ τὸ ἁλὸς ἀνατέλλοντος, ἀπὸ τῆς πόρτης τῆς Βλαχερνῶν ἐξελθοῦσαν γυναῖκα περιφανῆ, μ᾽ ἐ δύτεχνον τινῶν. ὑπολαβόντες δὲ τὴν βασίλισσαν εἶναι, τὴν τῦ Ἡρακλείου γυναῖκα, ἐ ὡς ἀρχοῦσα αὐτῶν ἐξέρχεσθαι εἰρήνης ἕνεκα, ἀφ᾽ τὸ μὲν εἶναι τὸν βασιλέα ἐν τῇ πόλει, πάροδον αὐτῇ ἐποίησαν, ἕως ἐ λαὸς ἅπας ἐξελθὼν, ὑποχείριος αὐτοῖς γένηται. ἔπειτα ὡς εἶδον αὐτὴν τὸν τῦ φοβεῖσθαι πλείονα ἐξελθοῦσαν, καὶ μὴ ἀπολιθοῦσαν ὡς ἀρχοῦσα αὐτῶν, διώκειν ὥρμησαν αὐτὴν· ἣ ὡς δῆθεν ἐπλησίασεν αὐτῷ κατὰ τύπον τῆς λεγομένης παλαιᾶς πέτρας, αὐτοὶ μὲν οἱ σὺν αὐτῇ ἄφαντοι γεγόνασιν· αὐτοὶ δὲ ἀλλήλοις συμπλακέντες, θορύβῳ μετὸν ποιοῦσι τὸ πλῆθος, καὶ ἀλλήλους κατασφάζουσιν ἕως ἑσπέρας. ὀψίας δὲ γενομένης τὴν αἰτίαν ζητήσας ὁ ἀρχων αὐτῶν, ἐπεὶ τὸ πλεῖον τὸ λαὸ αὐτῶ ἐμφυλίως ἀναλωθὲν εἶδεν, ὑποστρέφει μετ᾽ αἰσχύνης εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ τὸ πλοῖα μὴ αὐτοὶ τοὺς ἰδόντας ὑποχωρήσαντας, ἀθέους ἀνεχώρησαν· ὧς κ᾽ τὸν Εὔξεινον πόντον ζάλη παραλαβοῦσα, πλίγας τινὰς ἀπολεῖσθαι εἰς τὰ ἴδια ἀφῆκεν. ὁ δὲ Σάρβαρος ἐπὶ τοῖς ἀχθεσθείς, ὅμως τὴν Χαλκηδόνα παρακαθήμενος ἐ μετέστη· ἀλλ᾽ αὐτὸ ἐχώρησε, πραιδεύων τὰ περατικὰ μέρη, καὶ ἀφανίζων τὰς πόλεις αὐτῶν.

Τῷ ιζ᾽ ἔτει, εἰσβαλὼν ὁ Περσῶν ὁ Ἡράκλειος, σὺν τοῖς Τούρκοις, ἀπροσδοκήτως κ᾽ τὸν χειμῶνα εἰς ἔκστασιν ὁ βαλε τὸν Χοσρόην. οἱ δὲ Τοῦρκοι τὸν τ χειμῶνα ἐρῶντες, κ᾽ τὰς συνεχοῦς ἐκδρομὰς τῶν Περσῶν, ὃ τε βασιλεῖ μὴ φέρουσι συγκατιᾶν, ἤρξαντο κατολίγον ὑποῤῥεῖν, κ᾽ πάντες ἀφίστης αὐτὸν ὑπέστρεφαν. ὁ δὲ βασιλεὺς διελάλησε τῷ λαῷ αὐτῶ, λέγων· γνῶτε ἀδελφοὶ, ὅτι οὐδεὶς ἡμῖν συμμαχήσαι θέλει, ἀλλ᾽ ἢ μόνος ὁ Θεὸς, κ᾽ ἡ τοῦτον τεκοῦσα ἀσπόρως Θεοτόκος. τοῦτο δὲ γίνεται, ὅπως δείξῃ ὁ ἡμῖν κ᾽ πᾶσι τοῖς τὴν ἐαυτῶ δυνασείαν, καταπέμψας ἡμῖν τὸν αὐτῶ βοήθειαν. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπισωπήσας πάντα τὰ στρατώμενα αὐτῶ,

αὐτῷ, προβάλλεται αὐτοῖς στρατηγὸν Ραζάτην. ἄνδρα πολεμικώτατον, ἢ ἀνδρεῖον, ἢ κατὰ Ἡράκλειον πέμπει. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τε πόλεις ἢ κώμας Περσίδος ἐπυρπόλει, καὶ τοὺς κρατουμένους Πέρσας ἀνεῖλεν ἐν ῥομφαίᾳ. τῇ Ὀκτωβρίῳ δὲ μηνὶ κατέλαβεν εἰς χώραν Χαμαίθα, ἢ ἐχείμασεν τὸν λαὸν ἑβδομάδα μίαν. ὁ Ραζάτης δὲ ἐλθὼν ἠκολούθει ὄπισθεν τῶν Ρωμαίων ἀναλισκόντων τὰς τροφάς, ἐπιθυμῶν αὐτοὺς πεινῶν ἠκολούθει, ὡς πολλὰ τῶν ἀλόγων αὐτῶν ἐφθαρκέναι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῇ πρώτῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἐβάδισε τὸν Ζαβᾶν ποταμὸν, πλησίον τῆς πόλεως Νινευὴ κατασκήνωσε. κατέλαβε δὲ καὶ ὁ Ραζάτης. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκπορεύεται Βοάνην τὸν στρατηλάτην μετ' ἐπιλέκτων στρατιωτῶν ὀλίγων· ἀ δὲ ἐμπεσὼν τοῖς Περσῶν, ἐξ ὧν κατακράτησας, ἕνεκεν τοῦ βασιλέα, τοὺς ἄλλους φονεύσας. ἐνέγκας δὲ καὶ τὸν κόμητα αὐτῶν καὶ τὸ ἀσημοῦν αὐτοῦ ἀλόχρυσον, καὶ τὸν ἀσημένιον τοῦ Ραζάτου. ὃς καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἀφεστήκεις ἐστὶν ὁ Ραζάτης πολεμῆσαί σοι. καὶ τεσσαράκοντα ὁπλισμένους ἀπέστειλεν αὐτῷ Χοσρόης, ἀλλ' ἀκμὴν οὐκ ἔφθασαν. ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς, φροντίσειε τὸ τάλαντον ἔμπροσθεν, καὶ αὐτὸς ἐπιπολαίσθη. εὗρεν δὲ τόπον ἐπισήμενον, καὶ ἔδοξεν συμβαλεῖν πόλεμον μετὰ Ραζάτου πρὸ τοῦ ἐνωθῆναι τοῖς τεσσαράκοντα. καὶ προπέμψας πάντων ὁ βασιλεὺς, ἄρχοντι μεγάλῳ τῆς Περσῶν συναντᾷ, καὶ τῷ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ τῆς Θεοτόκου καταβάλλει αὐτόν. εἶπε καὶ δεύτερον ὁμοίως, καὶ τρίτον, ὡς ἔδωκε τῇ βασιλεῖ μετὰ δόξης εἰς τὸ χεῖλος. μάχης οὖσης κρατερᾶς σφοδρᾶς, πίπτει ὁ Ραζάτης, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ χειδὸν πάντες· καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ἔπεσον δὲ Ρωμαίοι πεντήκοντα, ἐξ ὧν δέκα ἀπέθανον· ἔσχε δὲ ὁ πόλεμος ἀπὸ πρωΐας ἕως ὥρας ἑβδομάτης, καὶ τροπὴ οὐκ ἐγένετο. καὶ τὴν μὲν νύκτα ἀσύχασαν. περὶ ὥραν δὲ ἐννάτην λαβόντες οἱ Πέρσαι τὸ φοβερὸν αὐτῶν, ἐπλήκοσαν εἰς πόδας ὅρως τραχεῖαν, ἐμφοβοι. οἱ Ρωμαῖοι δὲ εὗρόντες τὸν τοῦ Ραζάτου νεκρὸν, ἔλαβον τὸ σκουτάριον αὐτοῦ ὁλόχρυσον, καὶ τὸ λοφεῖον, καὶ τὰ βραχιόνια αὐτοῦ, καὶ τὸν σέλαν, πάντα ὁλόχρυσα, καὶ τὸ σκαραμάγγιον αὐτοῦ. καταχίσαντες δὲ καὶ ζῶντες πολλοί. ὁ δὲ βασιλεὺς διαστησάμενος τὸν στρατὸν, καὶ Χοσρόου ἤλαυνεν, ὅπως τοῦτον ἐκφοβήσας, πείσῃ ἀποστῆναι πρὸς Σάρβαρον, ἀναχωρῆσαι τοῦ Βυζαντίου. ἐμπιράσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὰς γεφύρας τοῦ μικροῦ Ζαβᾶ, κατασκήνωσεν εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ιεσδημὲν, ἑορτάσας ἐν αὐτοῖς τὴν Χριστοῦ γέννησιν. ἐκεῖθεν δὲ διελθὼν ὁ βασιλεὺς, κατέλαβεν ἕτερον παλάτιον τοῦ Χοσρόου, λεγόμενον Ῥοῦσα, ἢ τοῦτο καθεῖρξεν. ἐξ ἐκείνου δὲ εἰς ἕτερον κατέλαβε παλάτιον, τὸ λεγόμενον Βελλὰμ, ἐν ᾧ ἦν ἱπποδρόμιον καλὸν, ἢ στρουθοῦντες τρεῖς στιτάνοι, ἢ δορκάδες φ'. ἢ σύαγροι ρ'. πρόβατα δὲ ἦν χοῖροι ἢ βόες, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός. ἢ πάντα δίδωσι τῇ λαῷ· τινὲς δὲ ἦσαν σωσάντων τοῖς Πέρσαις Αρμενίων, προσῆλθον τῷ βασιλεῖ λέγοντες, ὅτι ὁ Χοσρόης μετὰ τῶν ἐλεφάντων ἢ τοῦ ἰδίου στρατοῦ, πλησίον τοῦ παλατίου αὐτοῦ Δυσαγίρδη κατασκήνωσεν, ἐκδεχόμενος συναχθῆναι πάντα τὸ στρατὸν αὐτοῦ, τοῦ πολεμῆσαί σοι. ἢ διὸς πυρπολήσας πάντα ὁ βασιλεὺς, ἔρχεται πλησίον τοῦ παλατίου αὐτοῦ Δυσαγίρδη, ἐν ᾧ ἦν ὥρα βάνδα Ρωμαίων, ἅτις ἐν ἐφόρους χρόνους ἐλάβοντο οἱ Πέρσαι· ἢ εὗδε τινὰ, εἶδεν ἀλόγως πολ-

A xercitibus contractis, his præficit Razaſten, virum bellicoſiſſimum, ac inſigni fortitudine, eumque adverſus Heraclium mittit. Heraclius pagis urbibuſque Perſidis igne evaſtatis: & Perſis, quos cepiſſet, gladio interfectis: Octobri menſe Chamaitha regionem occupat, ibique VIII dierum quiete exercitum reficit. *Edit. Pariſ.* Inſequebatur a tergo Razaſtes, ſed *pag. 417.* (quod Romani alimenta omnia abſumebant) fame urgebatur, eaque multa ipſius jumenta peribant. Prima Decembris die Heraclius Zaba flumine trajecto, haud procul Ninive caſtra metatur: eodemque Razaſtea ſupervenit: Tum Imperator Boanem exercitus ducem cum delectis militibus paucis emittit. Is in bandum Perſicum incidens, reliquis occiſis, XXVI captos ad Heraclium adducit, afferens una capita Comitis eorum, & ejus pugionem ex ſolido auro, ac Razaſtæ * armigerum. Hic indicat Heraclio, decreviſſe Razaſtem prælio congredi, ac tria armatorum millia ei a Choſroe miſſa, nondum tamen advenisse. His cognitis Imperator * quidam præmittit, atque ipſe ſubſequitur: nactuſque locum opportunum, ſtatuit pugnam committere, priuſquam ad Razaſtem tria iſta millia accederent. Ita ante alios omnes proſiliens, ductori cuidam Perſarum valido homini occurrit, eumque Dei & Deiparæ auxilio dejicit: tum alium, ac porro tertium, qui ei haſta labium ſauciarat. Ita tum acri prælio conſerto, Razaſtes, ac qui cum eo erant ductores, prope omnes ceciderunt, majorque exercitus eorum pars. de Romanis ceciderunt quinquaginta, ex quibus decem mortui ſunt. duravit pugna a prima luce uſque ad veſperam, ac neutri loco ceſſerunt. Nox ea quieta fuit. Sed circa horam noſtis octavam Perſæ ſuis rebus diffidentes, evulſum vallum in montis aſperi pedem tranſtulerunt. Romani invento Razaſtæ cadavere, clypeum ejus totum aureum, tum loricam, & brachiorum integumenta ac ſellam, omnia ex ſolido auto confecta, abſtulerunt, nec non ſcaramangium ejus. Multi etiam Perſæ vivi in poteſtatem hoſtium venerunt. Imperator, poſtquam ſuorum militum animos oratione confirmavit, in Choſroen ducit, uti hunc terrore objecto eo adigat, ut is ab obſidione Byzantii Sarbarum revocet. Tranſgreſſus ergo parvi Zabæ pontes, in ædibus Jeſdemonis divertit, ibique Chriſti natalem celebravit. Hinc ad aliud Choſroæ palatium venit, quod Ruſa dicebatur, idque evertit. Inde aliud occupat, palatium, nomine Beclamum. In eo erat circus, & altiles ſtruthiones tres, capreæ quingentæ, apri centum, multitudo innumera ovium, porcorum & boum. hæc omnia populo dedit. Quidam vero Armenii, qui cum Perſis degebant, ad Heraclium ſe confe- *pag. 418.* runt, nunciantque Choſroem cum elephantis copiſque ſuis commorari apud palatium ſuum, nomine Dyſtagerdam, pugnamque differre dum reliquos milites contrahat. Imperator ergo igni omnia ſtatim vaſtans, ad palatium Dyſtagerdam accedit. In eo invenit banda Romanorum, quæ diverſis temporibus Perſæ ceperant: tum

B

C

D

E

* fuſſiſtem v. Meurſ.

* v. Meurſ. Gloſſ.

Heraclii victoria.

varias rerum ſpecies, ut aloen, & magna aloes ligna, nec non metaxam, piper, carbaſinas camiſias innumeras, laccarum, gingiber, * alemum, veſtes holoſericas, pelliceam veſtem ſtragulam, tapetes aca pictos, magna copia. Hæc omnia, quia ob pondus erant moleſta futura, igne cremaverunt. Confugerunt etiam ad Heraclium multi captivi Edeſſeni, Alexandrini, aliarumque nationum ingens multitudo. Ibi Theophania feſtum diem egit. Palatia autem Choſroæ pretioſiſſima, admirabilia, & rerum ſtuporem incutientium plena funditus diruit: ut doceret (ſic enim ajebat) Choſroem, quantum doloris Romani percepiſſent, ipſo eorum urbes incendente. At vero Choſroes, antequam Dyſtagerdam Heraclius perveniſſet, omnibus inſcio perforato urbis muro, cum uxoribus & liberis ealverat. & qui ano die quinque millia paſſuum iter facere nequiverat, tunc fuga viginti quinque millia confecit: cumque tranſiviſſet Creſiphontem, & ultra Tigrim fluvium perveniſſet, in caſtellum quoddam ſe cum uxore & tribus filiabus ſuis abdidit. Cum autem quidam Perſæ Choſroæ per calumniam ſignificarent, Sarbarum rebus Romanis ſtudere: rem fateiltem ſuum ad collegam ejus Cardaricham mittit, qui tum apud Chalcedonem erat: eique mandat, ut Sarbarum occidat, exercituque recepto in Perſidem contendat. Tabellarius iſte in finibus Galatiæ a Romanis interceptus fuit, & Byzantium ad Imperatoris filium abductus. Is Sarbaro confeſtim accito, litteras ad Cardaricham ſcriptas demonſtrat. Sarbarus re certo cognita, cum Imperatoris filio & patriarcha pacem componit: litteriſque Chriſtine adulcetatis, alios quadringentos ſatrapas, principes ac tribunos militum inſcribit, quaſi eos ſecum interfici rex juſſiſſet. tum toto exercitu & Cardaricha convocatis, epiſtolam recitat: Cardarichamque interrogavit, hocne ſibi agendum putaret? Principes cum ob rem ira percitl, Choſroæ regnum abrogant: & cum Imperatore pacem faciunt, ea conditione, ut abſque maleficio domum diſcedant. Heraclio autem per litteras pacificationem requirentl, eam Choſroes cum denegaret, odia ſui populi in ſe concitavit. Rurſum inde ſubditorum ſuorum exercitum cogit, eumque jubet ſe cum Razaſiis copiis conjungere, & ad Narbam amnem conſiſtere, ac pontem, ſimul ac Heraclius tranſiiſſet, reſcindere. Heraclius his intellectis, ad Siazur (loci nomen id eſt) redit, urbeſque & totam regionem incendio vaſtat. Ibi ſe ei conjungit Gundufundus, qui ſub Sarbaro tribunus militum fuerat, cum aliis multis: & indicat, Choſroem ſtatuiſſe Merdaiam filiorum ſuorum minimum regno inaugurare: Siroen natu maximum id concedere nolle: ſe, alioſque viginti duos Comites, & magnam hominum multitudinem ſibi adjunxiſſe, & Choſroæ exitium moliri: quem ſi poſſint interficere, pergratum ipſis fore: ſin vero, univerſos ad Romanos defecturos. Hæc Heraclius cum probaſſet, hominem comiter tractatum ad Siroen remiſit, eique nunciavit, ut apertis carceribus Romanos educat, eoſque armatos in Choſroen

178 * argentum.

Choſroes fugit.

179

Edit. Pariſ. pag. 419.

Choſroes a filio necatur.

Ἀλόη, καὶ ξύλα μεγάλα ἀλόης, μίτακάν τε καὶ πίπερι, καὶ χαρβάσια καμίσια ὑπὲρ ἀριθμὸν, σάχαρ καὶ ζιγγίβερ, καὶ ἄσαμον, ἱλοσηρικὰ πτίμαρια, ναποπτικὰ τε καὶ ταπήτας ἀπὸ βελόνης, πλῆθος πολύ. πάντων δὲ τὸ βάρος, ἀπέπαυσαν. προσέφυγον δὲ τῇ βασιλεῖ πολλοὶ αἰχμάλωτοι, Ἐδησηνοὶ δὲ Ἀλεξανδρινοί, καὶ ἀπὸ ἄλλων ἐθνῶν πλῆθος πολύ. ἐποίησε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκπαῦδα τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων Θεοφανίων, καταρρίψων τὰ τοῦ Χοσρόου παλάτια ὑπέρτιμα καὶ θαυμαστὰ, καὶ ἐπαλήξεως γέμοντα, ἵνες ἰδάρις, ἵνα μάθῃ (φησὶν) ὁ Χοσρόης, οἷον πόνον εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι, τῶν πόλεων αὐτῶν πυρπολουμένων ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Χοσρόης πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὸν βασιλέα εἰς Δυσαγίρδιν, τρυπήσας τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, ἐξῆλθεν ἀγνοούντων πάντων μὴ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ. καὶ ὁ μὲν δυνάμενος ποιῆσαι εἰς ὁδὸν μίλια πέντε τὴν ἡμέραν, ἀπῆλθε φεύγων αὖ. καὶ διελθὼν τὴν Κτησιφῶντα πέραν Τίγριδος ποταμοῦ, εἴς τι φρούριον εἰσῆλθε μετὰ τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτοῦ. τινὲς δὲ τῶν Περσῶν, διάβολον τῶν Σάρβαρον πρὸς Χοσρόην, ὡς τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντα, καὶ ἀποστέλλει ὁ Σάρβαρος αὐτὸ πρὸς Καρδαρίχαν τὸν συστράτηγον τοῦ Σαρβάρου εἰς Χαλκηδόνα, ἵνα ὁ Σάρβαρος ὑποπτεύσῃ, καὶ ὁ λαὸς ἀναλαβόμενος, σπεύσῃ εἰς Περσίδα. ὁ δὲ τὰ γράμματα κομίζων, συλλαμβάνεται περὶ τὴν Γαλατίαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, οὗ τινες εἰς τὸ Βυζάντιον αὐτὸν ἀπήγαγον, πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ παραχρῆμα μεταπέμπεται Σάρβαρον, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ τὸν πρὸς Καρδαρίχαν ἐπιστολήν. ὁ δὲ πληροφορηθεὶς, ποιεῖ συνωμοσίας μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ πατριάρχου. καὶ φαλσώσας τὴν ἐπιστολὴν Χοσρόου, ἐστέλνει σὺν αὐτῷ καὶ ἄλλους πρωτοσπαθαρίους σατράπας καὶ ἄρχοντας καὶ χιλιάρχους ἀποκτανθῆναι. συνεθροίσας δὲ ὅλους ἅπαντας, καὶ τὸν Καρδαρίχαν, καὶ ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολήν, ἔφη τῷ Καρδαρίχᾳ. συμορᾷς τοῦτο ποιῆσαι; οἱ δὲ ἄρχοντες θυμοῦ πλησθέντες, τὸν Χοσρόην ἀπεκήρυττον. φησὶ δὲ τὸν βασιλέα συνθῆκας ἐποίησαν εἰρηνικὰς, ἵνα μηδὲν λυμηνάμενοι, ἐπὶ τὰ ἴδια ἀπέλθωσιν. ὁ δὲ Ἡράκλειος ἔγραψε τῷ Χοσρόῃ περὶ εἰρήνης· ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο, καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἐμίσησε τὸν Χοσρόην. ὃς πάλιν ἐσράτευσε τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἐνεδρεῦσαι τῇ γεφύρᾳ τοῦ Ῥαζάσου, καὶ φῦναι εἰς τὸν Νάρβα ποταμὸν, καὶ ἅμα τῇ πυρᾶσαι τὸν βασιλέα κόψαι τὰς γεφύρας. ὅπερ μαθὼν ὁ βασιλεὺς, ἀπέρχεται εἰς τὸ Σιαζοῦρ, καὶ ἐμπιπρᾷ πᾶσαν τὴν χώραν καὶ τὰς πόλεις. προσπίπτει δὲ αὐτῷ Γουνδουφοῦνδος ὁ χιλίαρχος Σαρβάρου, καὶ ἄλλοι πολλοί· οὗ δὲ εἶπε τῷ βασιλεῖ, ὅτι ὁ Χοσρόης μέλλει σίψαι τὸν ὑεπὸν υἱὸν αὐτοῦ Μερδασάν· καὶ γενὼς τῶν ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτῷ Σιρόης, οὐ καταδέξατο· ἀλλὰ προσλαβόμενος ἐμὲ καὶ ἄλλους κβ'. κόμητας καὶ πλῆθος λαοῦ, εἰ μὲν δυνηθῶμεν ὑποτάξαι Χοσρόην, χάρις· εἰ δ' οὐ, πάντες προσπεσοῦμεν τῇ βασιλείᾳ σου. ταῦτα ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ φιλοτιμησάμενος αὐτὸν, πάλιν πρὸς Σιρόην ἀπέστειλε δηλώσας αὐτῷ· ἀνοῖξαι τὰς φυλακὰς, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐξαγαγεῖν, καὶ δοῦναι αὐτοῖς ὅπλα, καὶ ὕπω κατὰ Χοσρόου κινῆσαι. ὁ δὲ Σι-

ρὸς ὕπω ποιήσας, ἐπῆλθε τῇ πατροκτόνῳ πατρὶ Χοσρόῃ· καὶ κρατήσας αὐτοῦ, τῇ κλοιὰ περιθεὶς, εἰς στενωτὸν κατέκλεισε, ⁊ ἄρτου ὀλίγου τῇ ὕδατι δι-δοὺς αὐτῷ, ἐλιμαγχόνησεν αὐτόν. ἀπέστειλε δὲ πάν-τας τοὺς σατράπας, τῇ ἐπέπτωκε εἰς τὸ φόνευσον αὐ-τὸν. τοὺς δὲ υἱοὺς αὐτοῦ, τῇ τὰ λοιπὰ τέκνα αὐτοῦ, ἐνώ-πιον αὐτοῦ ἀπέσφαξε. μεθ' ἡμέρας δὲ ιʹ. τῇ αὐτὸν τό-ξοις ἀνεῖλε. τότε γράφει Σιρόης πρὸς Ηράκλειον τὸν τῆ μεταξὺ Χοσρόου ἀναίρεσιν, τῇ εἰρήνην διαπαγᾶ πρὸς αὐτὸν ποιεσάμενος. πάντας τοὺς ὑπ Περσίδι αἰχμαλώτους ἀπέδωκεν αὐτῇ, σὺν τῇ πατριάρχῃ Ζα-χαρίᾳ, τῇ τοῖς τιμίοις ξύλοις, τοῖς ἐξ Ιεροσολύ-μων ληθεῖσιν ὑπὸ Σαρβαράζα.

Τῷ ιαʹ. ἔτει, εἰρήνης γενομένης μεταξὺ Ρωμαίων τῇ Περσῶν, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Θεόδωρον ⁊ ἀδελ-φὸν αὐτῆ, μετ' γραμμάτων, Σιρόῃ τῇ βασιλεῖ Περ-σῶν, τῇ ἀνδράποδα αὐτῆ, ὅπως τοὺς ὑπ Ἐδέσῃ ⁊ Παλαιστίνῃ ⁊ ταῖς λοιπαῖς πόλεσι Πέρσας μετ' εἰρήνης ἀποστρέψωσιν ὑπ Περσίδι, τῇ ἀβλαβῶς παρέλθωσι ⁊ τῶν Ρωμαίων γῆν. μυστικόν δή τι ἐστιν ἐνθα θεωρεῖ-ται· τὴν γὰρ ἑπτάζωνον πᾶσαν ὁ Θεὸς ἐν ἓξ ἡμέραις ἐποίησε, τῇ τῇ ζʹ. ἀνεπαύσατο, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν ἓξ ἔτεσι τὴν Περσίδα ἀσπασάμενος, τῇ ζʹ. εἰρήνευσε, τῇ μετὰ χαρᾶς ⁊ Κωνσταντινούπολιν κατέλαβέ-νει. ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως, μετὰ τοῦ βασιλέως Κωνστα-τίνου, τοῦ υἱοῦ ⁊ Ηρακλείου, τῇ τοῦ πατριάρχου Σεργί-ου, μετὰ κλάδων ἐλαιῶν, τῇ λαμπάδων πᾶσαν ὑποδε-ξάμενοι, ἐχαρεισατῶπης τῇ Θεῷ εἰς τὰ βασίλεια εἰσήγαγον.

Τῷ ιθʹ. ἔτει, ἅμα ἦρι, ἀπάρας ὁ βασιλεὺς ⁊ βασι-λίδος, ἐπὶ τὰ Ιεροσόλυμα ἐπορεύθη, καὶ ἀπήγαγε τὰ τίμια τῇ ζωοποιὰ ξύλα. τῇ ἐπόδῳ τῇ Θεῷ τὴν εὐχαριστίαν, ἀποκατέστησε τὸν πατριάρχην Ζαχαρί-αν· ἀπέλασε δὲ πάντας τοὺς Ἑβραίους τῆς ἁγίας πόλεως, ὁρίσας μὴ ἔχειν αὐτοὺς οἴκησιν ἀπὸ τεσ-σάρων μιλίων πλησιάζειν. τὴν Εδεσαν δὲ καπηλα-βών, ἐποδέδωκε τὴν ἐκκλησίαν τῆς ὀρθοδόξους, ἐν ᾗ Νεστοριανῶν κατεχομένην ἀπὸ Χοσρόου. ἐλθὼν δὲ ὡς εἰς Ιεράπολιν, ἄκουσεν ὅτι Σιρόης τεθνηκεν ὁ τῶ Περσῶν βασιλεὺς· τῇ ἐκράτησεν Αδασὴρ ὁ τοῦ υἱὸς μεῖναι ζʹ. ἐν τῇ ἀναιρεῖ Βαραζᾶς, βασιλεύσας μῆνας δ'. τοῦτον δὲ ἀπέλυτες οἱ Πέρσαι, τὸν δυγατέρα Χοσ-ρόου Βορὰμ συνιστῶσι βασιλίδα, ἥτις τῇ ἐκράτησε μῆ-νας ζʹ. τῇ ἐξῆλθε παρὰ Ορμισδα. τοῦτο ὑπὸ Σαρα-κηνῶν διωχθέντος, γίνεται ⁊ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ὑπὸ τοὺς Αραβας μέχρι τῆς σήμερον.

Τῷ καʹ. ἔτει, ὅτε Ηρακλείου ἐν Ιεραπόλει, ἤρ-ξατο πρὸς αὐτὸν Αθανάσιος ⁊ πατριάρχης τῶν Ια-κωβιτῶν, δυνὸς ἀνὴρ, τῇ κακοῦργος, τῇ τῶν Σύρων ὁμόφυλος πανουργίᾳ, καὶ κλοὶ πρὸς τὸν βασιλέα λόγους περὶ πίστεως, καὶ ὑπεσχήσατο αὐτῇ Ηρά-κλειος, εἰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Συνόδον ἀποδέξεται πατριάρχην αὐτὸν ποιήσει Αντιοχείας. ὁ δὲ ὑπο-κριθεὶς ἐδέξατο τὴν Σύνοδον, ὁμολογήσας τὰς δύο ἐν Χριστῷ ἰδιωμένας φύσεις· ἐφάνητό τε τὸν βα-σιλέα περὶ τῆς ἐνεργείας τῇ τῶν θελημάτων, πῶς δεῖ πάντας λέγειν ἐν Χριστῷ διπλᾶς ⁊ μοναδικάς. ὁ δὲ βασιλεὺς γράφει πρὸς Σέργιον τὸν Κωνσταντι-νουπόλεως. προσκαλεῖται δὲ τῇ Κῦρον τὸν Φάσιδος, Μονοθελίτας ἀμφοτέρους ὄντας, τῇ

Cedren.

ducat. Siroes ita uti monitus erat egit, patremque ſuum Choſroem parricidam adortus eepit, numellaque impoſita in tenebroſum carcerem includit, paneque eaiguo & aqua præbitis fame enecat. Satrapæ quoque omnes a Siroe acciti, faciem Choſroæ conſpuerunt. Filios & liberos ejus, ipſo inſpiciente, Siroes omnes jugulavit, atque ipſum quindecimo poſt die ſagittis confecit. Inde miſſis ad Heraclium litteris, de interitu ſcelerati Choſroæ nunciat, perpetuam pacem cum eo componit: & captivos, quotquot in Perſide erant, omnes reddit, una cum patriarcha Zacharia, & venerandis lignis, quæ Sarbarazas Hieroſolymis abſtulerat. 180

Pax inter Perſas & Romanos.

Anno xvIII Heraclius pace inter Romanos & Perſas facta, fratrem ſuum Theodorum cum litteris, & Perſis, quos captivos habuerat, ad Siroen mittit, regem Perſarum, poſtulans ut Perſæ, qui Edeſſæ & in Paleſtina, aliiſque erant urbibus fide publica per Romanorum ditionem domum reverterentur. Hic myſticum aliquid conſiderare par eſt. Quemadmodum namque Deus ſex dierum ſpatio omnibus rebus conditis, ſeptima quievit: ita Heraclius ſexennio debellata Perſide, ſeptimum annum pacatum egit, lætuſque Conſtantinopolin rediit. Occurrit ei populus cum Conſtantino Cæſare, Heraclii F. & patriarcha Sergio, frondes oleaginas geſtans, & faces: gratiſque Deo actis, exceptum in regiam deduxit.

Edit. Pariſ. pag. 420.

Anno xxx vere ineunte Heraclius Hieroſolyma Conſtantinopoli proficiſcitur, & avehit venerabilia ac vivifica Crucis ligna: votiſque Deo perſolutis, patriarcham Zachariam reſtituit. Omnes porro Ebræos ea urbe eajgit, edicto, ne ils intra tertium milliare accedere liceret. Edeſſa etiam recepta, eccleſium orthodoxis reddit, quam a Choſroa Neſtoriani tenuerant. Ut Hyerapolin venit, nuncium de Siroæ Perſarum regis morte accipit. Succeſſit huic Adeſer filius, & regnavit menſes ſeptem. Eum interfecit * Barrazas, regnumque menſes VIIII tenuit. Hunc Perſæ necaverunt, & regnum filiæ Choſrois Baramæ tradiderunt, quod ea geſſit menſes ſeptem. Succeſſit ei † Hormiſdas: quo a Sarracenis pulſo, Perſicum regnum Arabibus ſubjectum eſt, inque hunc uſque diem ita manet.

Perſici regni ſatis.

* al. Sarbaras. v. Schickard. de regib. Perſ. p. 165.

† Jaſtigerdes. v. p. 170. ibid.

Anno vigeſimoquinto cum degeret Hyerapoli Heraclius, venit ad eum Athanaſius Jacobitarum patriarcha, homo callidus, & (ut ſunt Syri omnes natura) ad mala facinora verſutia inſtructus. Is cum Imperatore de fide colloquitur, eique Imperator promittit, ſe eum, modo Chalcedonenſis Concilii decreta approbet, Antiochiæ Epiſcopum creaturum. Athanaſius id ſimulat, ac fatetur duas in Chriſto eſſe unitas naturas, ſimul Heraclio quæſtionem proponit de actionibus & voluntatibus, utrum eæ duplices in Chriſto, an vero ſimplices dicendæ ſint. Ea de re Imperator ad Sergium Conſtantinopolitanum, & Cyrum Phaſidis epiſcopum ſcribit. quorum cum uterque ex ſecta Monothelitarum eſſet, hoc eſt, eorum qui unicam Chriſto voluntatem adſignant, invenit eos idem cum Atha-

Heraclius Monotheletica hæreſi eorum patet. 181

nasio sentire. Quorum sententiam cum ad Joannem Papam Romanum perscriberet, est hæc ab eo improbata. Interim Georgio Alexandreæ episcopo mortuo, Cyrus sufficitur. Hic in locietarem adscito Theodoro Pharaneo episcopo, unitionem illam aqua submergendam constituit, unicam Christo naturalem actionem decernens. Hoc rerum statu Sophronius Hierosolymorum episcopus delegitur. Hic convocatis episcopis, quibus præerat, decretum Munothelitarum condemnat: actaque concilii sui ad Setgium Constantinopolis, & Joannem Romæ episcopos mittit. His auditis Heraclius pudore affectus, cum neque sua sesciudere vel-

Edit. Paris. pag. 421. let, & exprobrationes nun sustineret, edictu sancit, Ne vel unicam, vel duas in Christo actiones quisquam confitcatur. Sergio mortuo, Pyrrhus episcopatui Constantinopolitano præficitur. Et Joannes Pepa Romanus synodo congregata, Munothelitarum hæresin detestatur. Idem factum in Africa, Byzacia, Numidia, Mauritenia. Joanni Papæ Romæ mortuo, Theodorus subrogatur. Constantinopolitano autem episcopatui Paulus præponitur, ipse quoque hæreticus.

182 Sub Theodoro illo Romæ actæ sunt causæ Pyrrhi & S. Maximi, discipulorum ejus: & Martini, sanctissimi Papæ Romæ, qui Joanni successit, & Chersonem fuit relegatus. Hujus successor Agatho, Munothelitas damnat. Enimvero ad hunc modum ecclesia & ab regibus & eb impiis sacrorum antistitibus conturbata, excait se Amalecus solitudinis caltor, feriens eos, qui populus Christi fumus. Prima clades tunc accidit Romani exercitas ed Gabithenem & Jermuchamum, sanguinisqae effasio iujusta. Deinde Palæstini, Cæsareenscs, & Hierololymitani capti sunt. Post Ægypti subsecuum excidium: ac deinceps mediterranea, insalæ, omnisque Rumana ditio in potestatem hostium venerunt. Additur his Romani exercitus ac classis io Phœnicia interitus, omniumque Christianorum populorum & locorum evastationes. quarum finis nullus fuit, donec ecclesiæ persecutor infelici morte affectus est, occisus in Sicilia, in balneo Daphnes.

De Mahometo, seu Moamedo. Anno axc, extinctus est Moamedus Sarracenorum dax, qui se vatem falsn perhibuerat, mendata rei summa cognato suo Abubacherl. Cæterum Ebræi, in errorem ebducti ii, cum primum ille extitit, existimarunt esse eum Messiam, quem ipsi expectabant: adeo quidem, ut decem numeru viri inter eos primaris ad Moamedum sa contulerint: deserraque Mosis, cui se videndum Deus præbuerat, religione, ipsius amplexi superstitiosam impietatem, usque ad cædem ejus ipsi adhæserint. verum hi videntes eum carne eameli vesci, senserunt non esse id quod opinati fuerant. Res ipsa postalare videtur, ut de otigine ejus dicam.

Moamedus, qui & Muchumeti nomiçn gerit, genere ac tribu Ismaelita fuit, ad Ismaelum Abrahami F. genus referens. Nam ab omnibus illis princeps creatus fuit Nizarus, unus de Ismaeli posteris. Is duos procreavit F. Mudarum & Rabiam. Mudaro genitt sunt Cusarus, Caitus, Themi oes, Asisdomus, alinq: aliqui, quorum nomina non extauc. Ilscum sorte

A δ' ὃν αὐτὸς ὁμόφρονας Ἀθανασίου. γράφει οὖν πρὸς Ἰωάννην τὸν πάπαν Ῥώμης, ἀμφοτέρων τὴν γνώμην. ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο. Γεωργίου δὲ τῆ Ἀλεξανδρείας πελευτήσαντος, Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας γίνεται. καὶ εὐωδεῖς Θεοδώρῳ τῷ ἐπισκόπῳ Φαράν, ἐποίησαν τὴν ὑδροβαρῆ ταυτὴν ἕνωσιν, μίαν ἐν αὐτοῖ γράψαντες ἐν Χριστῷ φυσικὴν ἐνέργειαν. ἐν τύποι ὅπερ τῷ πραγμάτων, Σωφρόνιος χειροτονεῖται ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων· ἐν συναθροίσας τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους τὸ Μονοθέλιτον δόγμα ἀναθεματίσει, καὶ συνοδικῶς Σεργίῳ τῷ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Ἰωάννῃ τῷ Ῥώμης ἀπέστειλεν. ἀλλὰς δὲ πάπα Ἡράκλειος, γκωθὲν, καὶ καταλύσαι μὲν τὰ εἰωθότα ἐκ ἠθέλησε· ἐν πάλιν τὸν ὀνειδισμὸν μὴ φέρων, ἐαυτὸν ἔπεισε ἰδιώτην, πεμπτον, μήτε μίαν, μήτε δύο ἐνεργείας ὁμολογεῖν ἐν Χριστῷ· μετὰ δὲ πλευτὴν Σεργίου, Πύρρος τὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως διεδέξατο. Ἰωάννης δὲ ὁ Ῥώμης ἐπίσκοπος Συνόδου ἀθροίσας, τὴν τῷ Μονοθελητῶν αἵρεσιν ἀνεθεμάτισεν. ὁμοίως ἐν ἐν Λιβύῃ, ἐν Βιζάκιῳ, ἐν Νουμιδίᾳ, ἐν Μαυρετανίᾳ. Ἰωάννου δὲ τῶ Ῥώμης κοιμηθέντος, Θεόδωρος χειροτονεῖται πάπας ἀντ' αὐτοῦ. ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ Παῦλος χειροτονεῖται, ἐν αὐτὸς αἱρετικός. ἐπὶ αὐτοῦ Θεοδώρου τοῦ πάπα Ῥώμης, τὰ κατὰ Πύρρον ἐν Ῥώμῃ γενόμενα, ἐν τὸν ἅγιον Μάξιμον, τὸς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐν Μαρτῖνον τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης, τὸν μετὰ Ἰωάννου γενόμενον, ἐν ἐν Χερσῶνι ἐξορισθέντα, ἐφαρχθησαν. τῶν Ἀράβων ἡγεμὼν ἐξαίμβος, τὸ Μονοθέλιτον ἀπασπορτεύει. ὅτω τότε ὑπὸ τὴν τῷ βασιλέως ἐν τῷ δυναστῶν ἱερέων τῆς ἐκκλησίας παραστοιχίας, αὐτὸς ὁ ἡρημικὸς Ἀμαλὴκ, τύπτων ἡμᾶς, τὸν τὸ Χριστοῦ λαόν· καὶ γίνεται φρὼν πτῶσις τὸ Ῥωμαϊκὸ στρατοῦ, ἐ κατὰ τὸ Γαβαθὰν ἐν Ἱερμιχαμ, ἐν ἀ ἀθεσμος αἱματοχυσία. μεθ' ἣν ἡ Παλαιστινῶν ἐ Καισαρίου ἐν Ἱεροσολυμιτῶν ἅλωσις· εἶτα ὁ Αἰγύπτιος ὄλεθρος, ἐν καθεξῆς ἀ τῷ μεσογείων, ἐν νήσων, ἐν πάσης Ῥωμαϊκὰς αἰχμαλωσία, ἐν ἀ ἐν Φοινίκῃ τὸ Ῥωμαϊκὸ στρατοῦ ἐν φόλυ ἀπώλεια, ἐν πάντων τῷ Χριστιανῶν λαῶν ἐν πάντων ἐρημώσεις· ἃ τινες οὐκ ἐπαύσαντο, ἄχρις ἂν ὁ τῆς ἐκκλησίας διώκτης ἐν Σικελίᾳ κακῶν ἀπρίθη, ἐν τῇ βαλανείῳ τῆς Δάφνης.

Τῶν κατ' ἐκεῖνον ἀσεβέστατον Μαμέτ, ὁ τῷ Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς, ψευδοπροφήτης· προχειρισάμενος Ἀβουβέκαρ τὸν συγγενῆ αὐτοῦ. οἱ δὲ παλαιστινίοι Ἑβραῖοι ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, ἐνόμισαν αὐτὸν εἶναι τὸν πάρ' αὐτοῖς προδοκώμενον Χριστόν· ὡς καὶ τινες τῶν ἀριθμῶν δέκα πρόκριτοι αὐτῷ προσελθεῖν αὐτῷ, ἀρίστατί τι τὸν τοῦ Θρόνου Μωσέως, ἐ δέξασθαι τὴν αὐτοῦ θρησκείαν, καὶ συν αὐτῷ ἡγεῖν μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ. Διορίσαντες δὲ αὐτὸν ἐθέσπα ἀπὸ καμήλου, ἔγνωσαν ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτὸς ὃν ἐνόμισαν· ἀναχαιτῶν ἢ αὐτὸν πρὸς τὸν γενέσ.

Οὗτος ὁ Μαμέτ, ὁ τῷ Μουχούμετ, ἐξ Ισμαὴλ δὲ τὸν τὴν φυλὴν καταγων, υἱοῦ Ἀβραάμ. Νίζαρος γὰρ ὁ τῦ Ισμαὴλ ἀπόγονος, πρὸ πάντων αὐτῶν ἀναγορεύεται. ὃς ὃν γυνῇ υἱοὺς δύο, Μούδαρον καὶ Ῥαβίαν. ὁ δὲ Μούδαρος τίκτει Κούσαρον, καὶ Καῖτον, ἐ Θημὴλ, ἐ Λασαδὶν, ἐ ἄλλους τινὰς ἀνωνύμους. οἷ

τῷ Μαδιὰμ καὶ τῷ ἴρμην κλαρωτάμβοι, ἐκτιωτρόφουν ἐν σκηναῖς κατοικοῦντες· οἱσὶ δὴ οἱ ἐνδότεροι αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς τῶ Ἰακὼβ, οἱ λεγόμβοι Ἀμανῖται, ἀπὸ Ὁμηρῖται, οἳ ἐμπορεύονται. ὄνομα δὲ ἦν τῷ Μωάμεδ, εἰσῆλθε φός τινα γυναῖκα πλουτίαν, συγγενίδα αὐτῶ ὀνόματι Χαδιχᾶ, μιδαπὸς ἐπὶ τῇ καμηλάδειν ἐμπραγματεύεσθαι. κατολίγον δὲ παρρησιασάμβος, ὑπεισῆλθε τῇ γυναικὶ χάρι ὄση, ἐμ ἔλαβεν αὐτὸν γυναῖκα. ἐρχόμβος δὲ ἐν Παλαισίνῃ, συναντερίφετο Ἰουδαίοις καὶ Χερσιανοῖς, ἐκ ἐδύρα ἐξ αὐτῶν τινὰ γραφικά. ἐπεὶ δὲ δαμονῶν ἦν, ἐνόσησε δὲ ἐπιληψίαν, (ἐδράκδη τῷ γυναῖκα λυπαμένῳ σφόδρα, ὅτι ἦν δύγνις, ἐκ ὅτι συμφθα πιστῷ ἀπόρῳ ἐκ δαμονιῶντι) λέγων, ἀγγέλου ὀπτασίαν λεγομένου Γαβριὴλ ἑωρᾶν, καὶ πίπτω. αὕτη δὲ ἴχουσα μοναχὸν, ἐξ ἀκοσιείας ἐξέρεσιν ἐκέκτητο ἐκτὸς αὐτῆς, φίλον αὐτῆς, ἀπάγγελλεν αὐτῇ πάντα, ἐκ τὸ ὄνομα τῦ ἀγγέλου· ἀφικέσθαι φίλων πληροφορῆσαι αὐτὴν, ὅτι, ὅτι ἀληθῶς λέγει· ὅτος γὰ ἀ ἄγγελος πέμπεται φὸς πάντα φορφήτην, καὶ αὐτὸ πεισάσασα τῇ λόγῳ τῶ ψόδαββᾶ, ἐκάρυξε καὶ ἄλλαις γυναιξὶν ὁμοφύλοις αὐτῆς, καὶ ὕπος ἐκ γυναικῶν ὗλθεν ὡς ἄνδρας. καὶ φρῶτον Λβουβάχαρ ἐξώδαχον κατέλιπε· ἐκ ἐκράτησεν ἀ αἱρετὶς αὐτὸ τὰ μέρη τῦ Λιθιόβου, ἕως τῶ ἐκάτω πολέμου, φρῶτον μὲν ἀρυπτῶς ἐν δίκᾳ, καὶ ἐξ πολέμῳ ὁμοίως δίκα, ἐκ φανερῶς δ'. ὅπως ὁ Θεμιστὴς καὶ ἐμβρόντητος, πεσεύχων Ἑβραίοις, ἐκ Ἀρειανοῖς, ἐκ Νεσοριανοῖς, ἐκ πάντθεν ἐραυσάμενος, ἐξ Ἰουδαίων μὲν μοναρχίαν, ἐξ Ἀρειανῶν δὲ λόγον ἐκ πνεῦμα κτιστὰ, ἀπὸ δὲ Νεσοριανῶν ἀνθρωπολατρείαν, ἑαυτῇ θρησκείαν πεμποιῆται· ἐ φορέσει Θεογνωσίας εἰσοικισάμενος. τὸ ἔθνος, ἐδίδαξεν αὐτὸς πεσκυνεῖσθαι ἐκ ἄνδρας ἐκ γυναῖκας· ἐκ ἵνα μόνον φροσκυνῶσι Θεόν· τὸν δὲ Χριστὸν τιμᾶν ὡς Λόγον Θεῦ, ἐχ ὡς υἱόν δὲ, ἀλλ' ὡς ἐκ πνεύματος ἁγίου γεγενημένον· Λόγον δὲ ἐκ πνεῦμα φροφερικὸν, ἐκ εἰς ἄρα χρόμενον ὑποσοῦν, ἐκ ἐνυπόσατα, ἐδὲ τῇ γένησει ὁμοίσια. τὴν δὲ ἁγίαν παρθένον Μαρίαν μὰ λέγειν Θεοτόκον, ἀλλὰ τὴν Ἀαρὼν ἐκ Μωσέως ἀδελφήν. μηδὲ βαπτίζεσθαι, μηδὲ σαββατίζειν, μήτε ἄ τοῖς νομικοῖς ἀ ἀγγελικοῖς ἔθεσιν ἐπακολυθεῖν· ἀλλὰ βδελύττεσθαι τὸν σταυρὸν, ἐκ τὴν σκιὰν ἐσταυρῶσθαι τῷ Χριστῷ ὁμολογεῖν. παρηγγύησατο δὲ αὐτοῖς ἐκ ἐξ ἁπλόου ἀπογράφεσθαι τῇ νόμῳ μοίχειν, πλὴν κρεῶν χοιρείων. οἶνον ἄ πατάπασι μὴ χρῆσθαι. ποτόν τι μυθευσάμενος, ἑαυτὸν φησὶ κλειδοῦχον γεγονέναι τῦ παραδείσου. ἐκ κατὰ ἡ ἡμέραν τὰς λειτυργὰς μετὰ τὸ παρεσπακέναι τὸν Μωσέα σὺν τοῖς Ἰσραηλίταις, ἐκ ὡς παραβάτας τῦ νόμου τῇ κλάσει τῦ πυρὸς παραδοθῆναι, αὖθις Ἰησοῦ παρεζῆναι· καὶ ἀρνησάμενον ἐμπροσθεν Θεῦ, ὅτι ὐκ ἔφησ ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν Θεῦ· τοὺς δὲ Χριστιανοὺς ὡς τοῦτον τολμήσαντας φροσεύξαι τῇ Χριστῷ ὄνομα, καὶ Θεὸν αὐτὸν, ἐ υἱὸν Θεῦ, ἐ Λόγον σαρκωμένον, ἐ σταυρωθέντα ἀποθνήσκοντα, τῇ τῦ πυρὸς γέενν παραδοθῆναι. ἔφη ἑαυτὸν φασὶν ὑπὸ τῦ Θεῦ κεκλῆθαι

A obtigiſſet Madianicum ſolum & ſolitudo, in tabernaculis vitam tolerantes pecuriæ rei ſtuduerunt. Interiores iis ex Jectani tribu ſunt, qui Amanitæ appellantur: quod valet Homeritas, & negotiatores. Moamedus autem cum eſſet pauper, mercede operam ſuam locavit cuidam ſuæ gentili mulieri locupleti, nomine Chaida, ut camelos paſceret, eaque re lucrum quæreret. Paulatim autem liberiore ejus utens conſuetudine, ut erat vidua, ſe in gratiam ejus inſinuavit, uxoremque adeo eam duxit. Profectus porro in Palæſtinam, inter Judæos ac Chriſtianos verſatus eſt, & quædam de ſacris litteris venatus. cum autem & a dæmone exagi- *Edit. Pariſ. pag. 422.*

B taretur, & comitiali morbo laboraret, uxorem ſuam (quæ gravem ex eo capiebat dolorem, quod nobilis ipſa, egeno & dæmonis vexationibus obnoxio homini nupſiſſet) ita demulſit, quod diceret, ſe ad conſpectum angeli Gabrielis ſibi apparentis concidere. Erat amicus ei mulieri cuidam monachus quidam, qui ob falſam fidem relegatus ibi vivebat. huic mulier totam rem aperit, angeli etiam nomine prolato. Is autem monachus, ut opinionem eam prorſus in animo mulieris confirmaret, vere Moamedum hæc dicere ait: eum enim angelum ad quemvis vxtem mitti. Mulier fidem verbis impoſtoris illius monachi habens, aliis ſuis gentilibus mulieribus fabulam narravit: xb his porro xd viros ea emanavit. Primum ſucceſſorem Moamedus

C reliquit Ababacharem. Obtinuitque ea hæreſis in partibus Æthribi, uſque ad bellum poſtremum, primo decennium occulte, aliud inde bello: & aperte novem annos. Inviſus ille Deo, ac vaſanus Moamedus, Ebræorum, Arianorum & Neſtorianorum utens conſuetudine, atque undique aliquid ſtipis corradens, a Judæis ſumpta de uno Deo doctrina, ab Arianis Verbo & ſpiritu creatis, a Neſtorianis cultu divino hominibus exhibendo, novam ſibi religionem confinxit, ac ſub prætextu cognitionis divinæ populi animis ſibi devinctis, auctor iis fuit, ut cum mares tum fœminæ circumciderentur: Ut unum tantum Deum adorarent: Ut Chriſtum venerarentur, non quaſi filium, ſed tantum pro verbo Dei,

D oato ex Spiritu S. Ut verbum, & Spiritum quod proſertur & in aerem effunditur opinarentur, non quæ in divina ſubſiſterent eſſentia, aut ejuſdem cum genitore eſſeot naturæ: Ne beatam Mariam dicerent Dei genitricem, ſed ſororem Moſis & Aaronis: Ne baptizarentur, aut ſabbatum agerent: neque legis Evangelicæ inſtituta tenerent, ſed crucem abominarentur, umbramque Chriſti in crucem actam faterentur. Quin & omnium eorum uſum iis conceſſit, quibus Lex inter- *pag. 423.*

dicit, excepta porci carne. Vino prorſus abſtinere juſſit. Porro autem fabulam talem commentus eſt. Sibi ait claves paradiſi commiſſas fuiſſe. die judicii, poſt-

E quam Moſes cum Iſraelitis ad tribunal adſtitit, & ii ut qui Legem violaſſent flammæ ſupplicii addicti fuerunt, turſum Jeſum ſe ſtiriſſe, ac coram Deo negaſſe, umquam ſe nomen filii Dei ſibi arrogaſſe. ideo Chriſtianos, qui talem Chriſto titulum imponere auſi fuiſſent, eumque Deum, Dei filium & verbum incarnatum ac crucifixum pronunciaſſent, io gebennam ignis deditos. Secandum hæc ſe x Deo vocatum fuiſſe ad-

modum pium, & laudatum, qui sobolem genuit pietatis auctor esset: ideoque claves paradisi sibi mandatas. Postquam paradisum aperuisset, secum intrasse septuaginta millia hominum, qui eo pergere valuissent: reliquos judicatum iri. Jam justos voluptate extra ullam controversiam frui: quos vero deprehensum sit peccasse, eos ad colla sua pittaciis alligatis lo paradisum intrare, vocarique libertos Dei, ac Muchumeti. Præterea nugatur in paradiso tres esse paradisos, unum mellis, alium lactis, vini tertium: & iis implerí licere. una esse mulieres, ac comas ornare, & corpora voluptatibus dedita colere. Judæos & Christianos ligna ad ignem fovendum factos esse. relictos Samaritas, ut simum ea paradiso egerant, ne sator in eo exstat. Quemvis, qualem vitam egerit in opibus, pauperie, aut infamia, sic & ibhic habere. Ad hæc, prodigiose nugatus est, omnis & boni & mali Deum esse auctorem. Iatrones, veneficos, aliosque veteti facinoris convictos, a Deo ad hoc certo consilio destinatos fuisse, ut sic morerentur. Miretur sane aliquis tantam Deo repugnantis atque vani hominis Impostturam, quæ tanto tempore centum duravit: aut eatremam potius ac belluinam eorum dementiam, qui in hunc usque diem ejus fallaciis mancipati sunt, ac pro divina eam & valida re ducunt. Excæcati enim & fatui homines, veram, sacram, ac divinitus traditam Fidem caligantibus animi oculis præterierunt, falso autem nomine Insignitam religionem, commentaque præstigiatoris illius amplectuntur miseri atque stupidi. Ac verum quidem Deum, quem Lex & Vates divin perspicue prædicaverunt, eique fidem habuerunt, illi repudiant atque improbant: Deo autem adversum, insanum, palamque a furiis exagitatum, & earum instinctu loquentem, væsani atque rabiosi cum gaudio amplectuntur. Quæ enim a Deo inspirata Scriptura de impio & væcorde Muchumeto aliquid præcepit? aut quis divinorum vatum eum pietatis doctorem fore prædixit? Respondeant mihi isti omois sacræ inspirationis & initiationis exortes, cur, cum omnes jam inde ab Adamo, usque ad Christi adventum vates, non loviti agnoscant, interim Christum Deum de quo illi perspicue vaticinati sunt, abnegent: pessimum autem illum & vitiosum hominem, cujus nulla prorsus ab iis facta est mentio, pro sacræ religionis initiatore, præstantissimoque veritissimæ fidei magistro existiment, ac tamquam benefactori divinos hoores deferant, impii ipsi atque infandi. Examinent furiosi isti ac rerum discrimina confundentes, impia & rabiosa illius deliria, & explicent qui cum sacris oraculis ea conveniant. Nam sacræ litteræ docent, Deum nullius esse mali causam: hominem sua voluntate sibi vel salutem parare, vel exitium. At miserrimus ille, omnibusque modis detestandus, & implacabilis Dei hominumque hostis Muchumetus, a pravissimo & multiludiois decipiendæ artifice dæmone inspiratus atque agitatus, omnis & boni & mali auctorem Deum audacter pronuntiat: atque omnia quæcumque homini eveniunt vel diaboli fraude, vel sua ipsius

Edit. Paris. pag. 424.

μάλα θεσπιβῆ, ὡς τῶ παντὸς αὐτὸν ἔθνους αἴτιον θεοσεβείας ὑπάρξαντα ἐπαινεῖσθαι· καὶ πάσης χαρᾶν πλεῖόν τε παραδείσου γεγενῆσθαι· καὶ γε μὴν τὸν ὑπ' αὐτοῦ τὸν παράδεισον ἀνοικοδομῆσαι, σταδιοπλεθῆ αὐτὸν ἑβδομήκοντα χιλιάδας, τὰς δυναμένας ἱππεῖας ἅρμασι χωρεῖν πάντας· τοὺς δὲ λοιποὺς κεκλῆσθαι φάσκει· καὶ τοὺς μὲν δικαίως ἀναμεμιγμένους τροφῆς ἀπολαῦσαι· τοὺς δ' ἐφεστηκότας ἁμαρτωλοὺς, πιττάκια ἐν ταῖς τραχήλοις περικρεμάμενα διδόντα, εἰς τὸν παράδεισον αὐτοὺς εἰσελθεῖν, καὶ τοὺς ἐναντιζεσθαι ἀπιλλαθέρους τοῦ καὶ τοῦ Μωχέμετ. εἶναι δὲ τρεῖς παραδείσους ἐν τῷ παραδείσῳ φλυαρεῖ, ἕνα μέλιτος, καὶ ἕτερον γάλακτος, καὶ ἕτερον οἴνου, οὗς τὸ μετ' ἐξουσίας ἐμπεπλῆσθαι αὐτῶν. τὰς δὲ γυναῖκας αὐτοῖς συμπέμπειν, καὶ φιλοκαλεῖν τὰς κόμας αὐτῶν, καὶ θεραπεύειν τὰ φιλήδονα σώματα. τοὺς δὲ Ἰουδαίους καὶ Χριστιανοὺς ξύλα τοῦ πυρὸς γενομένους, ὑπολειφθῆναι τοὺς Σαμαρείτας λέγων πρὸς τὸ ἐμπρῆσαι τὰ ἄκαρπα αὐτῶν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἵνα μὴ ἐπιζῇ ὁ παράδεισος. ἕκαστον δὲ ὡς ἂν ἐβίω, εἴτ' ἐν πλούτῳ, ἀπορίᾳ καὶ ἀδοξίᾳ, καὶ αὐτὸν κακεῖσε ἄγειν τρόπον. ὅτῳ οὖν ἡ θεοσυλὶς ἐκ παμμίαρος, παντὸς ἀγαθοῦ ἐκκεκενωμένη καὶ θεὸν αἴτιον ὑπάρχειν ἐπιτραπλόγως· καὶ τὰς λῃστὰς καὶ φαρμακὰς, ἐκ τῆς ἄλλως ἀπηγορευμένης πράξεως ἀλόπτας, ὅπερ (φλυαρεῖ ἡ ἀθεος) ἐγραψεν αὐτὸς ὁ θεὸς, καὶ προσέσεσιν ἀποθανεῖν αὐτούς. θαυμάσειε δ' ἂν τις τοῦ τοσούτου καὶ τηλικούτου διαρκῆ ἀπάτην τοῦ θεομάχου καὶ μανιώδους· μᾶλλον δὲ ἐκ τοῦ παράνοιαν καὶ ἀνοησίαν, ἧς μέχρι νῦν τῇ τῶν πλάνῃ δεδουλωμένων, καὶ ὡς ἐκφυῆ καὶ θείαν ἀφροσύνης παίδευσιν ἠγαπημένων. πρὸς δὲ τοῦ ὅτους ἀληθῆ καὶ ἱερὰν καὶ θεοβράβευτον πίστιν ἐναργῶς ἀποστρωννύντων· οἱ ἐσαεισμένοι, καὶ ἀσώτως· πρὸς δὲ τοῦ ψευδώνυμου λατρείαν καὶ πλανολογίαν τὸ φίλαυτος προσέχοντες οἱ δόλιοι καὶ βαρυκάρδιοι. τὸν δὲ ὄντως ὄντα θεὸν, τὸν ἐκ νόμου καὶ προφητῶν ἐκδήλως κηρυττόμενόν τε καὶ πιστεύόμενον ἀποδέμενοι καὶ καταψηφιζόμενοι, τὸν ἀντίθεον καὶ μιαιφόνον, καὶ φανερῶς ὑπὸ τῆς ἱερωτάτης ἐνεργουμένου, καὶ φθεγγόμενον, οἱ καυφρονεῖς καὶ λυσσώδεις ἐραστὰς καὶ γνησίους προσίστασι. ποῖα δὲ θεόπνευστος γραφὴ περὶ τοῦ διαβὸς ἐκ παραπαίοντος Μωχέμετ προεθεσπίσατο; ἃ τοῖς θεοπίσεσι αὐτὸν ἀφρονεστάτοις ὡς διδάσκαλον δεσπότην προσαγγελεῖν; ἀκουέτωσαν οἱ ἀμύητοι πάσης ἱερᾶς ἐπινοίας καὶ μύησεως, πῶς τὸν ἀπὸ Ἀδὰμ ἐκ μέχρι τῆς Χριστοῦ παρουσίας προφήτας ἁγιωτάτους δεῦρο ὑποδεχόμενοι, τὸν μὲν ὑπ' αὐτῶν ἐξορκιζόμενον προσαναφωνήσαι Χριστὸν τὸν Θεὸν ἀρνοῦνται; τὸν δὲ κάκιστον καὶ μοχθηρὸν, καὶ μηδὲ τοῦ συνόλου ὑπ' αὐτῶν μνημονευόμενον, ὡς θεομίσητα καὶ ἐξοχώτατον, καὶ ἀληθεστάτης πίστεως διδάσκαλον ὑποδέχονται, καὶ ὡς δι' ὀργίλου ἐνθουσιάζειν οἱ ἀνόσιοι καὶ δυσώνυμοι; ἀναμενέτωσαν δὲ οἱ ἀξιόκλειτοι καὶ μανιώδεις, καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ μανιωδῶς καὶ δυσεβῶς ρηθέντα λυρήματα, καὶ λεγέτωσαν ποίαν συμφωνίαν ἔχοντα τοῖς θεοπαράδοτα λόγια; ἃ μὲν γὰρ θεῖος λόγος ἀναφωνῆν διδάσκει; τὸν Θεὸν ὑπάρχειν ἀναίτιον παντὸς ἀεὶ, καὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτεξούσιον εἶναι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας ἐκ ἀπωλείας· ὁ δὲ τερατόβλεπος καὶ τερατοκάρπους, καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρώπων ἀπεχθὴς ἐχθρὸς, ἐκ σκοτεινῆς καὶ λοιπλάτου δαίμονος ἐνεχόμενος καὶ ἐνεργούμενος, παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πόρρω τοῦ θεοῦ αὐτῶν πλημμυρῶς ἀποφθέγγεται· καὶ πᾶν ὅτιπερ ἂν ἐπίλ-

ἀγ τῆ ἀνδρώπῳ, οὗν ἐξ ἀπειρείας τῶ ποιητῶ, καὶ ἐξ εἰκείας ῥᾳθυμίας Ꞓ ἀβρεκτείας, τῆς θείας πῶ τυγχάνον προνοίας ὁ ἀλιτήριος ὑποφαίνεται. ἀ ὁ μὲν πλεῖσρον πλύτυ, Ꞓ πολυφορείων, Ꞓ τῶ ἐπιδόσου βίου ἀπολαύειδαι, ἀ μὴ ἀποδῦναι καπὸν αὐτὸ καπῶ παρασκεύασε. ὁ δὲ πλουτεῖν ἀ ὑβριορρονεῖν, καὶ πᾶσαν ἡδονὴν ἐν πενίας ἀπαλλάδαι, ἀ ἀντεξέλκει σφέδρα τῆς ἀντιπίπτουσι ὡς ψυχικὸν συντείνει ἀ τῶ παραδείσου φοβεῖσι. ἀλλ' ὦ τῆς ἀποίας Ꞓ παραπλαξίας ἀ χλεύης τῶ γόητος ἀ παλαμναίου, καὶ τῆς παραφορωσης ἀ ἀπωλείας ἦ παρ' αὐτῶ δεινῆς ἐξαπαρασκιδύσεως, ἀ μίχει τῶν παραπορομένων ἀ ἀπαπωμένων. ὡδὲ ᾧ σωφρόνες οἱ ἄγαν μοχθηροὶ ἀ δυσμόδες, ἀ λίαν ἀσωφίσοι, εἰς ὅσον χαλεπὸν χάος, ἀ σανιώδη χάρυβδιν καπορεύδεσαι, ἀ πλοῦν καπανύδεσαι, ἀ ὡς οἷός ἀρίδνας ἀ ἀδιεξόδους λαβυρίνδους Ꞓ δυσβάτους ἀτραπὸς ἀ ψυχοφθόρους φαντασιώσεις ἑλκυσθῆναι ἐκκυλίδεσαι, ἀ σωφρονίδεσαι ὑποφθαρίσας πλάνης. διὸ ἀ θαυμάζειν λίαν ἔπεισί μοι νῦν τοσαύτην ἀλογίαν ἀ ἀναισθησίαν αὐτῶν, καίπερ οἰομένων ἐντρυφᾶν ἑαυτοὺς εἶναι ἀ λογιωτάτους, πῶς ἀ κατανοῆσαι τῆς κενῆς ἀπάτης αὐτῶν τὸ ὄλεθρον; ἰδοὺ ᾧ, ἴδοι τὸς ὄντως ἄφρονας Ꞓ βορυπαιδεῖς ἐπεχοῦσα τὸν περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτῶν φρόνημα ἀ μυσαρὸν βρόχον, ὅτι περ ἀβρώσους ἀ πόνους ἐν μετανοίᾳ τυγχάνοντες, ἀφθαρσίαν καδέλλ ἀ ἀθανασίαν ἡμέτερον. ἀ πῶν ἀ πῶ λοιπὸν ἀ ἀποκαραδοκησίαν ζωῆς αἰωνίου ἀ ἀφθάρτου πῶς πεσοῦς, κατὰ τὰς θείας γραφὰς, οἱ θνητοὶ ἀ ψυχῆ ἀ σώματι τώζονται; ἀ ἀφ' οὗ πάτερ, ἴσασιν οἱ ἀλόγιστοι ἀ πάλαις, ὡς ἀδίκτω μίχει ἀ τῆ μέρου τῆς παλαιᾶς αὐτῶν ἀ ἀδίκ πλάνης ἀπαλλάγησαν. ἀλλ' ἐν ἀφοχίμασι θυσιβείας εἰδωλολατρῶσι λελυθότες, ἀ τὸν ἐγκεκρυμμένον τῆ θρησκείᾳ αὐτῶν δόλον Ꞓ ἀρχαίαν δαίμονος ὑδόλως οἱ αὐτοὶ ἀ ἀπάπλακτοι ἐπιγινώσκουσι. πάλαι μὲν ᾧ εἰδωλολατρεύοντες, ἀ τῆ παρ' Ἕλλησιν Ἀφροδίτῃ λεγομένῃ, τιτὲς τῆ ὑδοῆ φροσωπεῖοις, ἀ τὸν ἀστέρα πεῦπε τὸν ἑωσφόρον εἶναι μυθολογοῦσιν, ὡς δὲ ἀ Κυβὰρ τῆ ἑαυτῶν καπνιφάτῃ γλαίῃ ἐπονομάσαντες, ὅπερ ἐστὶ μεγάλη, δύμενοι ἴως ἄρτι νῦν ἀφροδίτην Θεὸν ὀνομάζοντες. ἵνα ᾗ μὴ δόξωμεν τισὶ ψᾶδολογεῖν, σαφηνίσωμεν τὸ μέγα αὐτῶν μυστήριον. ἔχει δέ ἀ λέξις τῆς μυσαρᾶς αὐτῶν ἀ παμβεβήλου προσευχῆς οὕτως· ἀλλᾶ, ἀλλᾶ, νὰ κυβὰρ, ἀλλᾶ. ἀ τὸ μὲν ἀλλᾶ, ἀλλᾶ, ἑρμηνεύεται ὁ Θεὸς, ὁ Θεός. τὸ δὲ νὰ, μείζων· τὸ δὲ κυβὰρ, μεγάλη, ὅπερ σελήνη ἀ ἀφροδίτη. ὅπερ ἐστὶν ἴσως, ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς μείζων ἀ ἡ μεγάλη, ἐν' ὅλως Ἀφροδίτη Θεός. καὶ τοῦτο σαφηνίζει ἡ ἐπαγωγὴ τῶ τελευταίου ἀλλᾶ· ἅπερ ἅπαντα ἐπικεκρυμμένος τῆ ἰδιότητι τῆς ἑαυτῶν γλώττης λαλοῦσιν. ἀλλὰ τὰς μὲν χοιρώδεις ἀ τελματώδους, ἀ μυδεῖν πλέον τῆς ἡδονῆς καὶ ῥᾳσὼνης εἰδότας ἀφιέμενος ὁ λόγος, ὡς ἀνεπαιδεύτους νοσοῦντας, πρὸς τὰ ἑξῆς τῆς ἱστορίας χωρέσω.

Μετὰ δὲ γε Ꞓ θάνατον Ꞓ θυλάτυ Μυχώμετ, ἐφάνη κῆ μετεμβόλιος ἀστὴρ ὁ λεγόμενος δοκίτης, προμηνύων ἢ Ἀράβων ἐπικράτειαν. ἔμεινε δὲ ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἀνατείνων ὑπὸ μεσημβρίαν ἄκρας. ἐν δὲ ξιφοειδὴς.

Τῷ κδ'. ἔτει, Ἀβουβάχαρ πλάτη ᾗ ἀρχὴ

A socordia atque imprudentia, divinæ providentiæ juſſu evenire flagitioſe aſſerit. Eædem ſacræ litteræ contemnere opes, demiſſi eſſe animo, voluptariam viram fugere, neque pro malo malum reddere jubent. Ille, divitiis ſtudere, ſuperbire, abunde omnes experere voluptates, omnique eonata ulciſci adverſarios præcipit: ſaluratia hæc animæ, & paradiſo iomittere docens. O dementiam atque vaecordiam, & ludibria ſceleſtiſſimi impoſtoris: o ſtultitiam atque caitium eorum quos ille in miſeram ſervitutem egit, & in hunc uſque diem a vero abduxit atque decipit. Neque enim perverſiſſimi iſti ac bruti & ſtultiſſimi homines intelligunt, in quam grave chaos,

B ac quam in ſaranicam charybdin demeeti, atque omnino abinrpti ſint: io quam inexplicabiles & caitum nolluin habentes labyrinthos, difficileſque & ad eaitium animæ ducentes calles per fraudem inducti volutentur miſere, & ad extremam perniciem detincantur. Atque mihi ſane ſubit mirari tantam eorum ſtultitiam atque ſtuporem: qui cum ſe callidiſſimos eſſe atque ingenioſiſſimos purent, lubricitatem tamen vanæ impoſturæ illius non animadvertunt. *Edit. Pariſ. pag. 425.*

Oportebat enim omnino ſtultos eos & belluinos homines, ſalrem opertam illam & abominandam de reſurrectione fallaciam peripicere: qui decepti, exiſtimant ſe interitus eapertem vitam atque immortalem inter pocula & con-

C vivia acturos. Ubi autem, & quando æterna & incorrupta vita, quam ſacris litteris promiſſam pii certa ſpe expectant, iſti & corpore & anima mortales adipiſcentur? Hoc quoque ſatui illi atque miſeri ſciant, quod etiamnum vetere ſuo & impio errore liberati nnn ſunt: ſed ſub religinnis prætextu falſa eolunt namina, ac in ea abditum dæmonis omnium malorum auctoris dolum præ nimia dementia ac ſtupore nullo modo animadvertunt. Cum enim antiquitas falſa ſuperſtitione ſeducti Venerem Græcorum, id eſt voluptatem, divinis honoribus enluerint, ſtellamque ejus Luciferum eſſe fabulari ſint, quam etiam a magnitudine Kubar ſua

D inepta lingua appellaverunt: in hunc uſque diem Veneri nomeo Dei tribuunt. Quod ne cui videamur fingere, expiicabimus magnum eorum myſterium. Verba obſcœnæ eorum & prophaniſſimæ precationis hæc ſunt: Alla, Alla, Va, Kubar, Alla, Alla, Alla, ſi interpreteris, eſt Deus, Deus. Va, major. Kubar, magna, ſive Luna & Venus. Ita ergo habet: Deus Deus major & magna, nimirum Venus deus. Atque hoc Alla in fine adjectum indicat, quæ omnia proprietate ſui ſermonis occultata pronunciant. Sed nratio noſtra, miſſos ſciens porcinos iſtns & belluinos homines, qui præter voluptatem & otium nihil ſciunt, ac ſine ſenſu laborant, hiſtoriæ reliquum

E pertexat.

Poſtquam Muchumetus ille dirus mortem obiit, medio die viſus eſt cometa, quem a teabis forma Græci docitem nominant, Arabum prænuncians imperium. duravit dies triginta, a meridie ad ſeptentrionem pertingens. habuit gladii formam.

Abubachar Arabum dux.

Anno XXXV, moritur Ababachar,

Umaras. * v. Meurſ. Gloſſ.

cum * ameras (id imperii nomen eſt) fuiſſet annos 11 s. Succedit eis Umaras. Hic Boſtram aliaſque urbes cepit, & uſque ad Gabitham progreſſus eſt. Cum hoc prælio commiſſo Theodorus Heraclii frater victus, ad Imperatorem Edeſſæ tum agentem venit. Imperator copiis Boanem ejus loco præfecit. Theodorum porro Sacellarium cum exercitu Romano adverſus Arabes mittit. Ei, cum ad Emeſam veniſſet, occurrit Ameras cum multitudine Sarracenorum, caſtraque locat ad Bardaniſium fluvium. Itaque Heraclius rebus deſperatis, Syriam deſerit: ſublatiſque Hieroſolymis venerabilibus lignis, Conſtantinopolin abit. Boanem autem a Damaſco Emeſam diverterе jubet, & Theodorum ſacellarium cum exercitu XL millium. Hi Arabes ab Emeſa Damaſcum uſque perſequuntur.

Edit. Pariſ. p. 426.

Anno XXV, Sarraceni multitudine Arabum ſtipati bellum inferunt, factaque pugna Romanos vincunt. Porro milites Baanis ſeditione mota, Heraclio imperium abrogant, Baanemque Imperatorem deſignant. Interim Sacellario cum ſuis recedente, Sarraceni licentiam nacti, bellum Baani faciunt, eumque vicerunt. Nam Romani, cum vehemens Auſter iis eſſet adverſus, ita ut præ multitudine pulveris hoſtes cernere nequirent, magna cum clade fuſi, ſeipſos in fuga in amnis Jermochthæ angustias præcipitarunt: atque hoc modo illa XL millia perierunt. Sarraceni autem Damaſco inſuper potiti ſunt, ac Phœnicia, ibique habitare cœperunt. In Ægyptum quoque facta expeditione, eam occupaverunt, ibique ſedes poſuere.

Romani clade ab Arabibus acti.

Anno XXVI, Umarus in Palæſtinam cum infeſto exercitu ingreſſus, ſacram urbem certis conditionibus in poteſtatem accipit, Sophronio tum patriarchæ munere fungente. Ut in eam pervenit, veſtem ex camelorum pilis contextam indutus atque ſordidatus, ſatanicamque ſimulationem adhibens, templum Judæorum a Solomone extructum quæſivit, ut in eo ſuæ ſacrilegæ ſuperſtitionis domicilium conſtitueret. Hunc videns Sophronius, ait: profecto hoc eſt abominandum illud vaſtationis argumentum, ſtans in loco ſancto. multoque cum fletu rem Chriſtianam lamentatus eſt. Hortatus itaque eum eſt, ut ſindone ſe indueret: verum is renuit. vix tandem aſſenſus, lotis ſuis veſtibus, patriarchæ ſuas reddidit. Ea tempeſtate diem ſuum obiit Sophronius, cum diu multumque adverſus Heraclium, & cum eo ſentientes Sergium ac Pyrrhum Monothelitas decertaſſet. Hoc anno Umarus Jadum in Syriam mittit, totamque in Satracenorum poteſtatem redigit.

Cæterum de terra ſancta Moſes ita Iſraelitis eſt vaticinatus: (Ecce Dominus Deus tuus introducet te in regionem bonam & amplam, cujus aquæ torrentes & fontes abyſſi exeunt ex planicicbus & montibus: terram tritico & hordeo abundantem, vitibus, ficubus, malis punicis, palmis: terram olco & melle affluentem, in qua pane tuo abſque penuria veſcaris: terram cui pro lapidibus eſt ferrum, & cujus ex montibus æs effodias: terram lacte & melle manantem: terram quam Dominus Deus tuus procurat, cui divinitus proſperitas eſt col-

De terra ſancta. Deut. 8.

Ἀραδίας ἔτη δύο ἤμισυ. τὴ δὲ τούτῳ ἀρατεῖ Οὔμαρος, ὃς παρέλαβε Βόστραν τὴν πόλιν, καὶ ἄλλας πολλὰς, τὴ ἦλθε μέχρι τῆ Γαβίθα. πρὸς συμβολὴν Θεόδωρος ὁ τῦ Ἡρακλείυ ἀδελφὸς, καὶ ἡττᾶται, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἔρχεται ἐν Ἐδέσσῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς προχειρίζεται ἕτερον στρατηγὸν Βοάνην. τὸν δὲ σακελλάριον Θεόδωρον μετὰ Ρωμαϊκῆς δυνάμεως πέμπει κατὰ Ἀράβων. παραγενόμενος δὲ εἰς Ἔμεσαν, συναντᾷ πλῆθος Σαρακηνῶν, τὴ τὴν σύμπασαν αὐτῶν, καὶ εἰς τὸν Βαρδανίσιον ποταμὸν παρεσκεύασε. Ἡράκλειος δὲ ἀπελπίσας καταλιμπάνει τὴν Συρίαν. τὴ ἅρας τὰ τίμια ξύλα ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ἀπῆει. Βοάνην δ' ἀπὸ Δαμασκῦ εἰς Ἔμεσαν φέρει, τὴ Θεόδωρον σακελλάριον ἔχοντα στρατὸν χιλιάδας μ. τὴ διώκουσι τὺς Ἄραβας ἀπὸ Ἐμέσης ἕως Δαμασκῦ.

Τῷ αὐτ. ἔτει, ἐπιστρατεύουσιν οἱ Σαρακηνοὶ μετὰ πλήθους Ἀράβων, καὶ συμβολῆς γενομένης, ἡττῶνται Ῥωμαῖοι. φασίσαντες δὲοἱ περὶ Βαάνην, Ἡράκλειον ἀποκηρύττουσι, τὴ Βαάνην ἀναγορεύουσι βασιλέα. ἐν τούτοις ὑποχωροῦσιν οἱ περὶ τὸν Σακελλάριον. καὶοἱ Σαρακηνοὶ ἐδίωκον ἄδεως, συμβάλλουσι μετὰ Βαάνης πολέμου, τὴ ἡττῶσιν αὐτόν. ἀπέμπτῳ γοῦν φεύγουσιν βιαίᾳ τύπῃ τῷ Ῥωμαίων, τὴ μὴ δυναμένων τὺς ἐχθρὺς ἀνασπᾶσαι ἐξ' τῶν πολιῶν κινητόν, δεινῶς τρέπονται, τὴ ῥίπτουσιν ἑαυτὺς εἰς τὺς ποταμὺς τὸ ποταμοῦ Ἱερμοχθᾶ, διαβάντων αἱ πεντακόσιαι χιλιάδες. παρέλαβον δὲ τὴ τὴν Δαμασκὸν, τὴ τὺς χώρας τῆς Φοινίκης, τὴ οἰκίζονται ἐκεῖ. εἶτα στρατεύσαντες κατ' Αἰγύπτυ, τὴ λαβόντες τὴ ἐκείνην, κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ.

Τῷ αὐτ. ἔτει στρατεύει Οὔμαρος κ' Παλαιστίνης, τὴ παραλαμβάνει λόγοις τὴν ἁγίαν πόλιν Σωφρονίυ πατριάρχυ ὄντος. εἰσιλθὼν δὲ Οὔμαρος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, τριχίνοις ἐκ καμήλυ ἐνδύμασιν ἠμφιεσμένος ῥυπωμένοις, ὑπόκρισίν τε σατανικὴν ἐνδεικνύμενος, τὸν ναὸν ἐζήτει τὸν Ἰουδαίων, ὃν ᾠκοδόμησε Σολομών, προσκυνητέον ποιῆσαι τῆς αὐτῦ βλασφημίας. τὸν ἰδὼν Σωφρόνιος, ἔφη· ἐπ' ἀληθείας τὸν ἐστὶ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ. πολλοῖς τε δάκρυσι τὺς Χριστιανὺς ἀπωδύρετο. παρακάλεσεν οὖν αὐτὸν λαβεῖν σινδόνα, τὴ ἐνδύσασθαι. ὁ δὲ οὐ βούλεται. μόγις οὖν ἔπεισε· τὴ πλυθέντων τῶν αὐτῦ, πάλιν ἀπέστρεψε τὰ τῦ πατριάρχυ. ἐν τούτοις ἀπεβίω Σωφρόνιος, πολλὰ κ' Ἡρακλείυ καὶ τῷ ὁμοφρόνων αὐτῦ Σεργίυ καὶ Πύρρου τῷ μονοθελιτῷ ἀγωνισάμενος. τούτῳ τῷ ἔτει ἀπολύει Οὔμαρος τὸν Ἰαδὶς Συρίαν, καὶ ὑπέταξε πᾶσαν τοῖς Σαρακηνοῖς.

Περὶ δὲ γε τῆς ἁγίας γῆς ὁ θεσπέσιος ἔλεγε Μωϋσῆς πρὸς τὸν Ἰσραήλ. Ἰδὺ Κύριος ὁ Θεός σου εἰσάξει σὲ εἰς γῆν ἀγαθὴν τὴ πολλὴν, ἧς χείμαρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ ἀβύσσυ ἐκπορεύσονται ἐξ τῆ πεδιάδων, τὴ τῆ ὀρέων· γῆ πυρὸς τὴ κριθῆς, ἄμπελοι καὶ συκαῖ, τὴ ῥοαὶ τὴ φοίνικες· γῆ ἐλαίυ ἐ μέλιτος· γῆ, ἐφ' ἧ σὺ μετὰ πτωχείας φάγῃ τὸν ἄρτον συ· γῆ, ἧς οἱ λίθοι σίδηρος, καὶ ἐκ τῆ ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν· γῆ ῥύσεα γάλα καὶ μέλι. γῆ ἣν Κύριος ὁ Θεός σου ἐπισκοπῇ, ἧ τις διὰ παντὸς ἐστὶ, καὶ καρποφόρος ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν,

γλῶ, ἡ τὸ παραδείσῳ τῷ Θεῷ παρεσκαζομένῃ. ἀρτο- A
μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ ὁ σοφώτατος Αριστοτέλης, λέ-
γων· ἡ γὰρ πολυάνθρωπος ἐστὶν ἡ γῆ τῆς ἐπαγγε-
λίας, ἡ πανπόνους καρποῖς ἐδυνῆσα, ἀμπέλων
τε καὶ ἀκροδρύων ἐ φοινίκων πλῆθος ἄπλετον, καὶ
κτήνη πάμπολλα ἡ ἡμέρησα, καὶ δαψιλὴς ἁ πάντα
τοῦτα δι' ὅλου τοῦ χρόνου γίνεται, ἡ διὰ τοῦτο πολλοὶ
ἐκτρέφουσι τῆς γῆς καὶ πάντα· πολὺ δὲ πλῆθος
ἡ τῆς ἀρώματων, ἡ λίθων πολυτελῶν, ἡ χρυ-
σοῦ παρακομιζομένου, ἧς τῆς Ἀράβων. οὐκοῦν ὅτω
καὶ Ἰώσηπος ἔφη· Πάμφορος γὰρ οὖσα δι' ἄκραιον αἴρα
ἡ πολλοῖς πάντα, χειμῶνος ἄρα ἐκφέρει κάρυα, ἐ
ἐν καύματι φοίνικας, ἡ πλείσην γεωργεῖ ἔλαιον· ἡ
σαρυλὴν μὲν καὶ σῦκα ἧς μείζω δέκα ἐδίωσιν οἱ ἐ- B
κεῖσε. τοῖς δὲ λοιποῖς καρποῖς, οἷς τὸ ἐνιαυτὸν τρυγῶ-
σι. τὸ γὰ μέγεθος τῆς βοτρύων τῆς σαρυλῆς ἐκείνης, ἐ-
δήλωσεν ἁ γραφὴ λέγουσα, περὶ ἧ κατασκόπων ὧν ἀ-
πέστειλε Μωϋσῆς· ὅτε ἦλθον ἕως φάραγγος βότρυος,
ἡ κόψαντες ἐκεῖθεν κλῆμα ἐ βότρυον σαρυλῆς ἕνα,
ἦραν αὐτὸν ἐπ' ἀναφορίοισιν. ἐν ξύλῳ γὰ ἐμπαιτισμέ-
νῳ πλαγίως μέσον κρεμασθεὶς, ἡ ἐπ' ὤμων δύο ἀν-
δρῶν βασκόμενος, πᾶσιν ἐδήλου τῆς ἁγίας γῆς ἐκείνης
τὴν εὐκαρπίαν. δι' ἧς Αλέξανδρος ὁ μέγας ἱππορδο-
μῶν, ἡ ξύλα καρποφόρα, ἐν οἷς ἐ πύγαιον διασά-
μενος τὸ ὕψος ἡ πλάτος ἐφαμίλλων συκῆς, ἐθαύ-
μασε σφόδρα τῆς γῆς ἐκείνης τὴν εὐκαρπίαν ἢ ἐ πό-
τητα. ἀλλὰ μὴν ἡ ὑποβάλλομεν γεωργεῖ πλεῖσον; C
ἡ ἔπρα πολλὰ δυσέρεσα, ἡ ἀνθρώποις ἐπίφορα·
κρίνοῦσιν πόνῳ, ὡς εὐκαίρως ἡ ἡμέρησεν ἀσυγ-
κρίτως πάσης τῆς γῆς εἰκότως ἴδιον αὐτῷ ἁ Θεὸς τῆ
ἠγαπημένῃ ἡ προσπαρ ὑπ' αὐτῷ εἰς κληρονομίαν τῷ ἐ
ἀπολαῦσιν. εἰσήγαγε γὰ αὐτὸς, φησὶν, εἰς ὄρος
ἁγιάσματος αὐτῷ, ὄρος τῶν ὃ ἐκτίσατο ἁ δεξιὰ αὐ-
τῷ. πυγαρουῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ ἡ μακαρίᾳ γῇ, ἧς
ἀγαθῇ τῆς ἐπαγγελίας, πολυμερῶς ἡ πολυτρόπως
πάλαι ὁ Θεὸς λόγος τοῖς προφήταις ὡμιλεῖς, θεο-
πρεπῶς τε τὰς θεοφανίας ποιησάμενος ἔλεγεν· ἐγὼ
ὡράσεις ἐπλήθυνα, ἐ ἐν χερσὶ προφήταις ὡμοίωσα.
ἐπ' ἐσχάτων δὲ σαρκοφόρος ὤφθη, ἧς τοῖς ἀνθρώ-
ποις συναναστράφη, πληρώσας ἐ τὸ μέτρον Σιών, D
ἱερεῖ ἄνθρωπος, ἡ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, ἧς
αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ Ὕψιστος. ἐν ᾗ ἧς τὸ σω-
τήριον ὑπομείνας πάθος, τῶν παγκόσμιον ἐξηγάσα-
το σωτηρίαν. αὐτὸς γὰ ὁ Κύριος καρδίαν τῆς γῆς ἐκα-
λεῖτο τῶν Ἱερουσαλήμ. ὥσπερ γὰ ἐν Ἰωνᾶς ἐν τῇ
κοιλίᾳ τοῦ κήτους ἡμέρας τρεῖς καὶ τρεῖς νύκτας, ὕ-
σας ἴσας ἡ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς
γῆς τρεῖς ἡμέρας ἡ τρεῖς νύκτας. ὅθεν ἡ ὁ θεῖος
Χρυσόστομος, εἰς τὸ φάσκον ῥητόν· Ex Σιὼν ἡ ἐξ-
αρέτους τῆς ὡραιότητος αὐτοῦ, φησί· ἡ γὰ ἐπὶ τῆς
παλαιᾶς, ἐκεῖθεν γέγονε ἡ τοῦ Θεοῦ ἐξαρέτους,
οἷον ὁ βωμὸς, τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἡ λατρεία
πᾶσα, ἡ ἡ πολιτεία τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας,
ἡ ἱερέων πλῆθος, ἐ θυσία, καὶ ὁλοκαύτωσις, ἡ E
θυμοὶ ἱεροὶ, ἡ ψαλμῳδίαι, καὶ πάντα τὰ ἐκεῖ-
θεν, ἡ τὰ μέλοντα προδιεγράφετο. ἐκεῖθεν δὲ,
καὶ ἡ ἀλήθεια παραγέγονε, ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ἔ-
λαβεν, ἐκεῖθεν ὁ σαυρὸς ἔλαμψεν, ἐκεῖθεν τὰ μυ-
στήρια κατορθώματα. ἧς δὲ πᾶν καὶ περὶ τῆς τοῦ
Χριστοῦ ἁδρότητος νομοθεσίας ὁ μέγας Ησαΐας

lata, ut ſertilitate omnes alias terras ſu- A
peret, ac paradiſo Dei ſit aſſimilis.) Suf-
fragatur his etiam ſapientiſſimus Ariſtote-
les, his verbis: Nam terra promiſſio-
nis & hominum, & omnium frugum
copia abundat. Immenſa ibi multitudo
vitium, glandium & palmarum: tum
omnis generis pecus, omnique anni
tempore paſcua iis abunde ſuppeditan-
tia, propter optimam ſoli temperiem
atque pinguedinem: magna etiam ibi
multitudo aromatum, lapidum pretio-
ſorum, auriique, ex Arabia importato-
rum. In hunc modum & Joſephus ait:
Fœcundiſſima enim cum ſit ea regio, ob
aerem bene temperatum, ac multam pin-
guedinem, hyeme nuces profert, æſtu
dactylos, & plurimum ibi olei colitur.
Qui ibi vivunt, decem integros menſes B
uvis ac ficubus veſcuntur: reliquarum
frugum toto anno eſt collectura. Jam Num. 13.
magnitudinem botrorum vitis iſtius Scri-
ptura indicans, de a Moſe miſſis explo-
ratum narrat, eos uſque ad vallem avu-
rum perveniſſe, ibique palmitem cum u-
vifera uva reſectum, vecti impoſitum por-
taſſe. quippe de ligno figurato medius ſuſ-
penſus ille racemus, ac duorum virorum
humeris geſtatus, uberratem ſacræ iſtius
terræ omnibus demonſtravit. Per hanc
leet faciens Alexander, arboreſque videns
frugiferas, atque inter alia rutam altitu-
dine ac amplitudine ficui æmulam, ve-
hementer ſoli illius fertilitatem atque pin-
guedinem eſt admiratus. Præterea plu-
rimus ibi opobalſami eſt ex cultura pro- C
ventus, aliorumque multorum quæ para-
tu difficilia, homiuibus ſunt chatiſſima.
Hanc itaque terram, ut ealmiam, &
cui conferri nulla alia mereatur, conve-
nienter Deus dilecto ſuo atque primogeni-
to filio hæreditatis loco poſſidendam fru- Pſalm. 77.
endamque dedit. (Introduxit enim eos
(inquit Scriptura) in eum montem,
quem dextra ipſius condiderat.) Itaque
ergo in ſancta hac & beata bonaque ter-
ra promiſſionis, muleiſariam ac varils mo-
dis olim Deus verbum vatibus ſeſe viden-
dum exhibuit, ſuæque eſſentiæ conve-
nienter appetitiones Dei operatus, ita di-
xit: (Ego apparitiones multiplicavi, & Oſee 12.
inter manus vatum initiatus ſum. Idem
ad extremum carnem geſtans, inter ho-
mines perſpicue eſt verſatus, id quoque
oraculum impleus: Mater Sion, dicet D
homo, & homo in ea natus eſt. Ipſe Al-
tiſſimus fundamenta ejus locavit. Ex-
dem in regione ſalutare obiit ſuppli- Eſa. 14.
cium, eoque toti mundo ſalutem pa-
ravit.) Ipſe adeo Dominus Hieroſoly-
ma cor terræ appellavit, cum diceret:
(Sicut enim Jonas in ventre ceti fuit Matth. 12.
tres dies, totidemque noctes: ſic & fi- Edit. Pariſ.
lius hominis in ventre terræ tantumdem pag. 428.
temporis morabitur.) Inde & D. Chry-
ſoſtomus hæc verba explicans, (Ex Sio- Pſalm. 49.
ne decor venuſtatis ejus) ita ſcribit:
Nam & vetere durante fœdere, inde
decus Dei ſeſe exeruit, ut ara, ut pe-
netrale ſacrarium, omneſque cæremo-
niæ & antiquæ legis adminiſtratio: tum
multitudo ſacerdotum, ſacrificium, ſo- E
lida hoſtia, ſacra carmina, cantiones
pſalmorum. quin & futura quæcum-
que eſſeot, inde perſcripta ſunt oracu-
lis. At poſtquam promiſſorum veritas
exhiberi cœpit, ejus quoque rei initia
ibi fuerunt. inde Deus effulſit, inde
innumera illa pulcherrima facinora. Id-
circo & de poſteriore Chriſti legum-

latione, magnus ille Eſaias ſic fatur : *Iſaiæ 2.*
(Ex Sione lex prodibit, & ſermo Dei ex Hieroſolymis, ac judicium inter gentes feret.) Sionis enim nomine ibi totam intelligit regionem, ac ei adjacentem Judææ primariam urbem. Inde, veluti carceribus ad curſum idonei atque parati quidam equi, in univerſum orbem emiſſi ſunt Apoſtoli : inde miracula cœperunt edere. ibi ſalutaris perpeſſio, reſurrectio, & in cælum aſſumptio fuerunt : ibi eaordia & principium noſtræ ſalutis : ibi cœpetum eſt arcanam doctrinam promulgare : ibi primum patefactus eſt Pater, & innotuit unigenitus Filius, rantaque Spiritus ſancti gratia donata : ibi de incorporeis rebus exercuerunt diſputationem, ac promiſſiones de bonis, facultatibus, & futuris bonis : quæ omnia venuſtates Dei appellat. Pulcritudo enim Dei & venuſtas, bonitas ejus eſt, & humanitas, & erga univerſos beneficentia. Ibi igitur & Adami caſum correxit, & celerrimum, ac quaſi cum volatu futurum, conventum ſanctorum, ſibi ſecundum adventui occurſurorum, præmonſtrans : (Ubi, inquit, cadaver, ibi congregabuntur aquilæ.) In hunc modum etiam magnus Athanaſius de ſupplicio Chriſti loquitur : Ideirco, ait, non alibi ſupplicio ſubiit Chriſtus, neque alio in loco in crucem agitur, quam in loco crabil doctores Ebræorum Adami ſepulcrum eſſe dicunt, affirmantes ibi cum, poſtquam eum execratus eſt Deus, humatum fuiſſe. Propterea loci proprietatem miror. Oportebat nimirum Dominum, cum is renovare primum hominem, vellet, ibi mortem obire. Et quoniam dictum eſt Adamo *Gen. 3.* (Terra es, & in terram redibis :) ibi is recondidus fuit, ut quo in loco damnationis ſententiam percepit, eo & abſolutionem adipiſceretur. *Edit. Pariſ. pag. 429.*

Heraclio in Oriente degenti, filius naſcitur Davidus. Eademque die Conſtantino Heraclii F. naſcitur Heraclius, quem Sergius patriarcha baptizavit. Eodem anno, Perſæ inter ſeſe mota ſeditione, magnam ſibiipſis cladem intulerunt; Tum temporis Indorum rex munera gratulationis ergo Imperatori miſit, unciones & gemmas multas. Deceſſerat jam tum Moamedus, conſtitutis quatuor Ameradis, qui Arabibus Chriſtianam religionem amplectentibus bellum facerent. Hi adverſus Theodorum cubicularium profecti, cumque eo prælio congreſſi ſunt. Sed eo in prælio tres Amérades, magnaque cum his multitudo occubuerunt. Exivit etiam reliquus Ameras, Chalebus nomine, qui gladius Dei appellabatur. Erant quidam vicini Arabes, qui ab Imperatore Romano ſtipendium tuendarum ſolitudinis fauciam cauſa aecipere ſolebant. Hoc cum iſti id temporis petitum veniſſent, repulſam paſſi, ejectique ſunt. Quod indigne ferentes, gentilibus ſe ſuis conjunxerunt, eſque ad Gazæam regionem duces Ismeris ſe præbuerunt, quæ aditum tenet in ſolitudinem, juxta Sinæum montem, eſtque admodum dives. Hoc modo ab ils Era, omniſque Gazæ ditio capta eſt. Sergius autem, Cæſarea Palæſtinæ veniens eum exiguo militum manu, primus ipſe cum cæteris interficitur.

Α λέγει· ἐκ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν. Σιὼν δὲ ἐνταῦθα ὁλόκληρον λέγει τὸ χωρίον, καὶ ἐξ ἀπαρχαμένου αὐτῆς μητρόπολιν τῶν Ἰουδαίων. ἐκεῖθεν πάντες, ὥσπερ ἐκ βαλβίδος τινὸς ὁρμοὶ καὶ ἡνίαλεῖς ἵπποι, εἰς τὸ οἰκουμένην ἅπασαν οἱ Ἀποστολοι ἐξεπέμφθησαν. ἐκεῖθεν τὰ σημεῖα ποιεῖν ἤρξατο· ἐκεῖ γέγονε τὸ σωτήριον πάθος, καὶ ἡ ἀνάστασις, καὶ ἡ ἀνάληψις· ἐκεῖ τὰ προοίμια καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας· ἐκεῖ τὰ ἀπόρρητα δόγματα ἀφῤῥησθαι τὸν ἀρχὸν ἔλαβεν. ἐκεῖ ἀρρήτου ἀπεκαλύφθη πατὴρ, καὶ ἐγνωρίσθη μονογενὴς υἱὸς, καὶ ἐδόθη πασῶν πνευμάτων ἁγίου χάρις, καὶ περὶ τῶν πνευματικῶν λόγων ἐκεῖ ἐγυμνάζον, καὶ δωρεῶν καὶ δυνάμεων καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν τὰς ἐπαγγελίας, ἅπερ ἅπασα ὡραιότης τῶν Θεῶ λέγει. κάλλη δὲ Θεοῦ ἡ ὡραιότης, ἡ ἀγαθότης καὶ φιλανθρωπία, καὶ ἡ εἰς πάντας ἀφθονία. ἐκεῖ πίνων καὶ τὸ πνεῦμα καὶ πνεῦσμα τὸ Ἀδὰμ θεραπεύσας, καὶ τῷ παχίσθω, ὥσπερ καὶ ὑπόπτερον, τὸ ἀγίων συνέλθοσιν καὶ ὑπάντησιν ἐν τῇ δόνησε αὐτῶ παρουσίᾳ ἀρεσπερμένων, ἔλεγεν· ὅπου τὸ πνεῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί· ἀναύτως δὲ καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος, εἰς τὸ πάθος τῶ Χριστῶ λέγει· διόπερ οὐκ ἀλλαχόσε πάσχει Χριστὸς, ὅτι μὴ εἰς ἄλλοι σταυρώται τόπον, ἢ εἰς τὸ κρανίου τόπον, ὃν δὴ τῶν Ἑβραίων οἱ διδάσκαλοι φασὶ τὸν Ἀδὰμ εἶναι τὸν πάππον. ἐκεῖ γὰρ αὐτὸν μετὰ τὴν κατάραν τεθάφθαι βεβαιοῦσιν. διὰ τοῦτο θαυμάζω τὸ τόπου τὸν οἰκειότητα. ἔδει γὰρ τὸν Κύριον ἀνανεῶσαι θέλοντα τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ἐν ἐκείνῳ παθεῖν τῷ τόπῳ· καὶ ἐπειδὴ ἤκουσε Ἀδὰμ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ· πάντα τὰ κάλλη ἐκεῖ τίθεται, ἵνα ἐν ᾧ πάντων τὴν κατάραν ἔλαβεν, ἐκεῖ καὶ τὴν λύσιν πάντως δέξηται.

Ὅτε δὲ τῷ βασιλεῖ Ἡρακλείῳ ἐν τῇ ἀναπλῇ ἐγεννήθη αὐτῷ υἱὸς ὁ Δαβίδ. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐτέχθη καὶ Κωνσταντῖνος, τῷ υἱῷ Ἡρακλείου, Ἡράκλειος, ὃς ἐβαπτίσθη ὑπὸ Σεργίου τοῦ Πατριάρχου. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐπανίστανται οἱ Πέρσαι κατ' ἀλλήλων, καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν. τότε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων πέμπει συγχάρεια τῷ βασιλεῖ, μαργαρίτας καὶ λίθους τιμίους πολλούς. ὧν δὲ ὁ Μαόμεθ πρωτιλαμίστας, ὃς ἔσχε τέσσαρας Ἀμηράδας πολεμεῖν τοῖς ἐξ Ἀράβων γενομένοις Χριστιανοῖς· καὶ ἦλθον κατὰ Θεοδώρου κουβικλαρίου, καὶ συμβαλόντες πόλεμον· ἀναιροῦνται οἱ τρεῖς Ἀμηράδες, καὶ πλῆθος πολὺ ἐξ αὐτῶν. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ ἕτερος Ἀμηρᾶς ὁ Χάλεβος, ὃν λίγουσι μάχαιραν τοῦ Θεοῦ. ἔστω δέ τινες τῶν πλησίον Ἀράβων, λαμβάνοντες παρὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ῥόγας πρὸς τὸ φυλάττειν τὰ σύνορα τῆς ἐρήμου. ὃ δὲ αὐτοῦ δὲ τοῦ καιροῦ ἐλθόντος οὐκ ἔλαβον τὰς ῥόγας· ἀλλ' ἐδιώχθησαν. ἀποστάντες δὲ ἀπῆλθον πρὸς τοὺς ὁμοφύλους, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς ἐπὶ τὸν χῶρον Γάζης, τόπον ἄνυδρον τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ Σινᾶν ὄρος, πλουσίαν ὑπάρχοντα. οἱ καὶ παρέλαβον τὴν Ηραν, καὶ πᾶσαν τὴν χώραν Γάζης. ἐλθὼν δὲ Σέργιος ἀπὸ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης σὺν ὀλίγοις στρατιώταις, ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν στρατὸν.

οἱ δὲ λαβόντες αἰχμαλωσίαν πολλὴν, ὑπέστρεψαν. A

Τῷ κζ'. ἔτει, ἦλθεν Ἰωάννης ὁ Κατζὰς, ἐπίσκοπος Ὀστρηνὸς, πρὸς Ἰάδ, εἰς Χαλκηδόνα· ᾧ ἐφοίχησε δισχίλια ἄσπρα δώσειν μυριάδας νομισμάτων, πρὸς τὸ μὴ περάσαι ἢ Εὐφράτην μήτε εἰρηνικῶς μήτε πολεμικῶς. Ἡράκλειος δὲ τοῦτο μαθὼν ὡς ἀπὸ εὐδοκίας αὐτοῦ τοῦτο πεποίηκε, τῶν ἐξώντων, ᾧ αὐτὸ αὐτῷ Πτολεμαΐδα γραπτὸν ἔπεμψε.

Τῷ κθ'. ἔτει, παρέλαβον οἱ Ἄραβες τὴν Ἀντιόχειαν. ᾧ ἐπέμφθη Μαυίας ὑπὸ Οὐμάρου γραπτὸς, καὶ Ἀμιρᾶς πάσης τῆς ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν χώρας, ἀπὸ Αἰγύπτου ἕως Εὐφράτου.

Τῷ λβ'. ἔτει, παρελαμβάνει Ἰὰδ ἡ Ἐδησα λόγος, τὴν δὲ Κωνσάντειαν πολέμῳ, ὁμοίως ⊄ τὸ Δάρας, καὶ πολλὰς ἐν τούτῳ ἀπώλεσε. ᾧ ὕστερον παρέλαβε Ἰὰδ πᾶσαν τὴν Μεσοποταμίαν. B

Τῷ λδ'. ἔτει, ἐπεστράτευσαν οἱ Σαρακηνοὶ κατὰ Περσίδος, ᾧ νικήσαντες, πάσας τὰς Πέρσας ὑπέταξαν. Ὁρμίσδας δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, φυγῇ χρησάμενος, ἐπὶ τὰς ἐνδοτέρω Πέρσας καταφεύγει. οἱ δὲ Σαρακηνοὶ, αἰχμαλώτους τὰς τοῦ Χοσρόου θυγατέρας ἅμα τῇ βασιλικῇ ἀποσκευῇ ἄγουσι πρὸς Οὔμαρον. τῇ δ' αὐτῇ χρόνῳ ποιεῖ ἀπογραφὴν Οὔμαρος πάσης τῆς ὑπ' αὐτὸν οἰκουμένης, τῶν τε ἀνθρώπων ᾧ κτηνῶν καὶ φυτῶν.

Τῷ λε'. ἔτει, πλήττει Ἡράκλειος βασιλεὺς, ὑδερικάσας, μηνὶ Μαρτίῳ ιά. βασιλεύσας ἔτη λ'. μηνας ί. οὗτος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν, καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπαιτηθείς, εἰς ἃ αἵρεσιν τῶν Μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. καὶ δὴ μετὰ ταῦτα νόσῳ περιπεσὼν ὑδερικῇ, δι' ἣν ᾗ πόθεν, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο. ἐπὶ ποσὸν δὲ τὸ πάθος ἐπικράθη, ὡς μήτε ἀπουρεῖν ἐμέλλε, σανίδα τιθέσθαι κατὰ τοῦ ἤθους, διὰ τὸ γρίφεσθαι τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ, ᾧ κατὰ τοῦ προσώπου τὸ ὕδωρ ἀναπίμπλασθαι. ἐλεγχος δὲ μὴ τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανομίας, ἔσεσθαι τοῖς εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεψιὰν Μαρτίναν παρανομωτάτου γάμου. ἐτάφη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν λάρνακι, καὶ ὑμοίως ἀσκητὴς ἀμίρας δ'. συνετάφη δὲ αὐτῷ καὶ σῖμμα χρυσοῦν, καὶ ἄλλα ἀσκητάδια. C

Μετὰ τοῦτον βασιλεύει Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, μῆνας δ'. μὴ δὲ αὐτοῦς τὸ σῶμα, καθυκάσαν οἱ εἰκόνομοι κοσμολόμβοι. τούτῳ τινὲς λέγουσιν, ὅτι τὸ σῖμμα, ἐν ᾧ ἐτάφη, συὴ τῇ πατρὶ συ ἐτάφη. ⊄ ἐκέλευσε Καλλινίκῳ κουβικουλαρίῳ, κομίσαι αὐτό. ἀπελθὼν ὅων, ⊄ ἀνοίξας, εὗρε τὸ σῶμα διαλυθὲν ὥστε ὕδωρ, τὰ δὲ σῖμμα συμπαγὲν τῇ κεφαλῇ. ᾧ ἀνήνεγκεν αὐτὸ συὴ τῇ κόμῃ, πυθῶν ᾧ ὀδυρόμενος, ᾧ ἀπήγαγε πάντα τῷ Κωνσταντίνῳ. ὁ δὲ ἐκέλευσε πάντα παραλυθῆναι, ⊄ τιμηθῆναι. ὧν ᾗ διετμήθη λίτρας ὁ. πλήττει δὲ Κωνσταντῖνος, φαρμακευθεὶς ὑπὸ Μαρτίνης τῆς αὐτοῦ μητρυιᾶς, ᾧ Πύρρου πατριάρχου· ᾧ τίθεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. γυνὴ δὲ τούτου Ἀνασταία, ἥτις μετὰ πλήττει συμπάρη τῷ ἰδίῳ ἀνδρί. D

Βασιλεύει δὲ Ἡράκλωνᾶς συὴ μητρὶ Μαρτίνῃ, μηνὰς ϛ'. ὅτος προσήγαγεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν τὸ σῖμμα, ὅπερ ἀφείλετο Κωνσταντῖνος ἐκ τοῦ μνημείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· δῶς καὶ ἑκάστῳ στρατιώτῃ λεγάτον, νομίσματα τρία, ὑπὲρ Κωνσταντίνου ἀδελφοῦ αὐτοῦ. πάντῃ τῷ ἔτει παραλαμβάνει *Cedren.*

Barbari magna præda potiti diſcedunt.

Anno vigeſimoſeptimo, venit Joannes cognomento Catzas, Oſtoenæ præfectus, Chalcedonem, ad Jadum, eique centum millia nomiſmatum daturum ſe promiſit eo pacto, ne is vel belli vel pacis gratia Euphrateæ tranſeat. Heraclius vero, ubi id Catzam ſe inſcio pepigiſſe intellexit: hominem relegavit, ejuſque loco exercitui Ptolemæum præfecit.

Anno vigeſimooctavo, Arabes Antiocheam ceperunt. Miſſus quoque ab Umaro eſt Mavias ductor, & Amerât omnis quæ Sarracenis ſuberat regionis, ab Ægypto uſque ad Euphraten.

Anno vigeſimonono, Jadus Edeſſam colloquio, Conſtantiam vi capit: Iemque Daras, in quo multos interfecit. atque ſic Jadus totam ſubegit Meſopotamiam.

Anno xxx Sarraceni Perſidi bellum intulerunt. victoſque Perſas omnes ſibi ſubjugarunt. Hormiſdas Perſ. rex fuga ad interiores Perſas evaſit. Sarraceni Choſroæ filias captivas cum omni regia ſupellectile ad Umarum abduxerunt. Eo ipſo tempore Umarus cenſum egit per omnes ſuas ditiones, hominum, pecoris, & ſtirpium. *Edit. Parif. pag. 430.*

Anno xxxi Heraclius, die xi Martii ex hydrope moritur, cum imperaſſet annos triginta, menſes x. Hic ab Athanaſio Jacobitarum, & Sergio Syro Conſtantinopolis patriarchis ſeductus, ad hæreſin Monotheletarum devolutus fuit. Poſtea in æquæ intercutis morbum delapſus, qui & necavit eum, atroces pœnas dedit. Adeo enim malum increvit, ut lotiam redditurus, inferiori ventri tabulam imponere opus habuerit, eo quod veretrum ipſius inverſum, urinam ſurſum verſus faciem emitteret. Hoc erat argumentum flagitii, quod perpetravit jacta ſibi inceſtiſſimis nuptiis conſobrina ſua Martina. Corpus ejus in æream repoſitum, per ſex dies ſine tegmine manſit. Una ſepultæ eſt etiam aurea coronæ, ſicque tectus fuit.

Poſt eum filius ipſius Conſtantinus imperium geſſit per menſes iv. Corpore ſuo laxo quid, quotidie propemodum ægrotans. Is a quibuſdam admonitus, coronam, qua regno inauguratus fuerat, cum patre eſſe ſepultam: Callinico cubiculario mandat, ut eam ſibi afferat. Abit ille, & ſepulcro recluſo cadaver Heraclii æquæ laxatæ diſſipatum reperit, coronamque capiti adhærescentem. eam cum crinibus revellit mœſtus atque lamentans, & Conſtantino adfert. Is ſolvi ac æſtimari jubet coronam, & æſtimata eſt libris ſeptuaginta. Conſtantioum hunc Martina noverca & Pyrrhus patriarcha veneno necaverunt, cadaveteque ejus in fano beatorum Apoſtolorum repoſitum eſt. Uxorem habuit Anaſtaſiam, quæ poſt mortem juxta maritum eſt condita. CONSTAN. Heraclii F. imperat. HERAC. cum MART. imperat.

Imperium deinde Heraclonas, cum matre Martina tenuit menſes vi. Is ad templum ſanctæ Sophiæ protulit coronam, quam Conſtantious ex ſepulcro patris abſtulerat. Legatum quoque Conſtantiæi ſtatis militibus viritim tria nomiſmata diſtribuit. Hoc an-

μαϊκοῦ στόλου, ναυμαχεῖ μετ' αὐτοῦ. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τῆς πολέμου ἐπιόρᾳ Θωρεῖ κατάρας ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἦν ἐν Θεσσαλονίκῃ. διυπνισθεὶς δὲ, διηγήσατο τὴν ὄνειροφαντίαν. ὁ δὲ ἔφη· ὦ βασιλεῦ, εἶδε μὴ ὕπνωσας τῇ νυκτὶ ταύτῃ, μήτε ὄνειρον ἐθεάσω· τὸ δὲ ὄναί σε ἐν Θεσσαλονίκῃ, δηλοῖ ἧττα, κείσεται· ὁρᾷς δὲ ἐχθρόν σου ἡ νίκη τρέπεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπίβα. συμβαλόντες δὲ πόλεμον ἡττῶνται Ῥωμαῖοι, τῇ συγκυρᾷ τὰ Θέλασσα τῷ αἵματι τῶν Ῥωμαίων. ἐνδύει δὲ ὁ βασιλεὺς ἄλλα τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ, τῇ ἐσκηνήσας ὁ ἀποληχθεὶς υἱὸς τοῦ βουκάπορος, τὸν βασιλέα ἁρπάζει, καὶ εἰς ὕπαρ σκάφος μεταβάλλει, τῇ παραδόξως ἔβρωζει. αὐτὸς δὲ ἐπεσὼν τῷ βασιλικῷ πλοίῳ, πολλὰς ἀνέλκων ὁ γενναιότατος· ὕστερον δὲ ἀναιρεῖται καὶ αὐτός. ὁ δὲ βασιλεὺς μόλις ἔβρωθεὶς, ὑπέστρεψε μετ' αἰσχύνης εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἐφ' ὧν χρόνων τῇ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Παυλικιάνων αἱρέσεως Κωνσταντῖνος, ὁ ἐξ Σιλουανοῦ αὐτὸν ὀνομάσας. ἦσι δὲ ἡ αἵρεσις αὐτῇ ὧδε. Παυλικιάνοι, οἱ καὶ Μανιχαῖοι. μεταμαθόντων δὲ αὐτὸ Μανιχαίων Παυλικιάνοι, ἀπὸ Παύλου τινὸς Σαμοσατέως, υἱοῦ γυναικὸς Μανιχαίας Καλλινίκης ὀνόματι. ἥτις δύο υἱοὺς ἔσχε, τόν τε Παῦλον, ἐξ Ἰωάννην. πάντες ὧδε τὴν Μανιχαϊκὴν αἵρεσιν διδάξασα, εἰς τὴν Σαμοσάτων εἰς Ἀρμενιακὴν κώμας τὴν αἵρεσιν αὐτὴν ἀπέσειλεν· οἱ τινες ἐλθόντες εἰς κώμην τινὰ τῆς Φαναρρούας, ἐκεῖσε τὴν ἰδιωτικὴν αἵρεσιν ἐσίσπειραν. ἐν τοῖς ὧδε ἡ μὲν κώμη μεταμάθη Ἐπίσκοπος, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτῆς Παυλικιάνοι ἐκλήθησαν. ἐπεὶ μετὰ χρόνους πολλοὺς τῆς διαδοχῆς τῶνδε τῶν Παύλου, ἕτερον ἔσχον διδάσκαλον Κωνσταντῖνον καλούμενον, τὸν ἀφορμηθέντα Σιλουανοῦ. τοῦτον ἔσχεν ἀρχηγὸν τῆδε διδασκαλίας αὐτῆς, τῇ ἐκ τοῦ Παύλου. οὗτος γὰρ αὐτοῖς παρέδωκε τὰς αἱρέσεις αὐτὰ ἀγράφως κατὰ παράδοσιν, τὸ Εὐαγγέλιον μὲν κατὰ παράδοσιν, τὸν δὲ Ἀπόστολον ἐγγράφως· ἀπαραλλάκτως μὲν τῇ γραφῇ τῇ τοῖς λόγοις, ὡς ἐκ τὰ παρ' ἡμῖν ὄντα παραδοὺς. ἐξυρίσας δὲ ἅπαντα περάλαιον φορὰς τὰς ἑαυτοῦ αἱρέσεις, νομοθετήσας αὐτοῖς καὶ τοῦτο, μὴ δεῖν ἑτέραν βίβλον εἰσαγινώσκειν, εἰ μὴ τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τὸν Ἀπόστολον. μεθ' ὃν Κωνσταντῖνον τῇ Σιλουανὸν, δεύτερον ἔσχον διδάσκαλον Συμεῶνα καλούμενον, μεταμάσαντα ἑαυτὸν Τιμόθεον. τέταρτον δὲ Ἰωσὴφ μεταμάσαντα ἑαυτὸν Ἐπαφρόδιτον. τῇ μετ' αὐτὸν Ζαχαρίαν. ἀλλὰ τοῦτον ὡς μισθωτὸν, ἐξ οὐκ ἀληθῆ ποιμένα, ἀποβάλλονται ἴδιοι ἐξ αὐτῶν. ἕκτον τὸν Βαανὶν τὸν ῥυπαρὸν, ἐβδόμον τὸν Σέργιον, ἀφ' οὗ Τυχικὸν ἑαυτὸν μεταμάσαντα. Μάνητα τοίνυν καὶ Παῦλον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἄλλους οὓς ἐάν τις ὀπῇ αὐτοῖς, προθύμως ἀναθεματίζουσι· Κωνσταντῖνον δὲ, τὸν καὶ Σιλουανὸν ἐπικληθέντα, καὶ Συμεῶνα, τὸν καὶ Τίτον· καὶ Γενέσιον, τὸν καὶ Τιμόθεον· καὶ Ἰωσὴφ, τὸν καὶ Ἐπαφρόδιτον, τῇ Βαανὶν τὸν ῥυπαρὸν, καὶ Σέργιον τῇ Τυχικὸν, ὡς διδασκάλους αὐτῶν, ἀδιαβόλως ἀναθεματίζουσι, ἀλλ' ἔχουσιν αὐτοὺς ὥσπερ Ἀποστόλους Χριστοῦ.

Λέγουσι δὲ τῇ ἐξ ἐκκλησίας ἐν τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῶν. ἡ Μακεδονίαν, ἥτις ἐστὶ Κάστρον κολωνείας· ἐν Κίβωτον, ἣν ἐμαθήτευσε Κωνσταντῖνος ὁ καὶ Σιλουανὸς, A pulisset, ubi Imperator cum Romana classe erat, navali pugna cum eo congreditur. Quæ eam pugnam proxime antecessit vespera, ea Imperator per somnum imaginatus fuerat se esse Thessalonicæ: Infamnium
idque infomnium conjectori propofuerat. atque hic: Urinam, air, o Imperator hac nocte neque dormivisses, neque infomnium tibi esset oblatum. quod egim ubi visus es apud Thessalonicam esse, id significat ches allo nicam, alteri cede victoriam. proinde ad hostes victoriu inclinat. Atque ita quidem evenit. Eo enim prælio victi sunt Romani, eorumque sanguis mari permixtus. Impe- Romani victi.
rator tum alium quemdam suis vestibus
B induit. Insiliens autem in navim is cujus 687
paulo ante mentionem fecimus buccinatoris filius, abreptum Imperatorem in aliud navigium transfert, præterque hominum opinionem fecerat. ipse Imperatoriæ navi insiliens, fortissime pugnando multis dejectis eandem ipse quoque cadit. Imperator vix ægre salutis compos, cum dedecore Constantinopolin redit.

Circa hoc tempus extitit Constaotinus quidam, qui & Silvani nomen usurpabat, Paulicianorum sectæ princeps. E- Manichæorum Paulicianorum sectæ.
jus hæreseos hæc est historia. Manichæi
Paulicianorum nomen sibi sumpserunt, a Paulo quodam Samosateno, Manichææ cujusdam mulieris Callinices nomine filio. Ea cum haberet duos filios,
C Paulum scilicet hunc, & alium Joannem, Manichæa eos hæresi instituit: Sumosatisque in Armeniam emisit, ut ibi eam hæresim promulgarent. id quod ii fecerunt in vico quodam Phuarreæ. Exinde vico Episparidis, sectatoribus Paulicianorum nomen factum fuit. Hi longo post hunc Paulum tempore magistrum habuerunt alium, Constaotinum illum, qui cognomeorum Silvani gessit. hunc principem suarum doctrinarum agnoscunt, non Paulum. Hic eolm iis opiniones, quas sectantur, ubique scripto per traditiones exhibuit: Evangelium quidem ex traditione, Apostolum autem scripto. tradidit autem ita, ut nihil a Scriptura differrent apud nos receptæ, sed singula capita ad suum detorsit hære-
D sin. nam & hanc ipsis legem posuit, ne præter Evangelium & Apostolum, ullum alium librum legerent. Edit. Paris. Secundum Constantinum illum Silva- pag. 433.
num, alium habuerunt præceptorem Simeonem nomine: sed qui se Timo- 688
theum vocaret. Quartum, Josephum, qui sibi Epaphroditi appellationem imposuit. Ab hoc Zachariam, quem tamen veluti mercenarium, & non rerum pastorem, quidam ipsorum repudiant. Sextum, Baanem, cognomento sordidum. Septimum, Sergium, qui Tychicum sese denominavit. Ac Manetem quidem, Paulum, Joannem, & alios
E quicumque ipsis proponantur, libenter li damnant: Constantinum autem Silvanum, Simeonem qui Titi, Genesium qui Timothei, Josephum qui Epaphroditi, Baanem sordidum, & Sergium qui Tychici titulo se insignibat, nequaquam damnant, quippe eos pro suis agnoscentes magistris: sed eos loco Apostolorum Christi habent.

Nominant sex ecclesias in sua confessione: Macedoniam, quæ est castrum coloniæ: Ciboslam, quam docuit Constanti-

nus Silvanus, & Simeon Titus: Achajam, qui eſt vicus Samoſatorum: Manalin, quam inſtituit Geneſius Timotheus, Philippenſem, dicentes in ea eſſe diſcipulos Joſephi Epaphroditi, & Zachariæ, quem ipſi mercenarium paſtorem appellant: Laodicenſem, quos Cynochoritas vocant: quaſi a canum regione. Sed Epheſiam, eam quæ eſt Mopſueſtiæ, & Coloſſenſem, a Sergio Tychico damnatas dicant. Hos ergo ſeptem ipſorum doctores, & ſex eccleſias, in honore habent ac venerantur, reliquos omnes, quoſcumque ipſis nomines, damnant atque reſpuunt.

Servant primam Manichæorum hæreſin, duo principia cum ipſis affirmantes. Unum tantum eſſe ajunt, quod ipſos a Romana eccleſia disjungat. Se enim ſentire, alium eſſe Deum patrem cæleſtem, qui in hoc mundo nihil habeat poteſtatis, habeat autem in futuro: alium Deum mandi conditorem, cui in præſentem mandum jus ſit. Romanos autem profiteri, eſſe unam Deam, eumdemque patrem cæleſtem, & univerſi factorem. Se Chriſtianos, nos Romanos appellant. Iis, quibas ignoti ſunt, alacriter dicunt, credere ſe in Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum, cæleſtem patrem: execrantarque adeo eum, qui non hoc modo credat. Sed nimis meditate ſuam malitiam conſectantur. eam enim patrem cæleſtem unumnane, non addunt Solum verum Deum, conditorem cæli & rerum, atque omnium quæ in iis ſunt. Enimvero Chriſtianus cum Manichæo diſputans, poſtalare ab eo debet ut ſymbolam fidei recitet hoc, *Edit. Pariſ. pag. 434* Credo in unum Deum patrem omnipotentem, qui fecit cælum & terram, omnia quæ & videntur & viſu non deprehenduntur, & cætera. Deinde, immoderata maledicendi impietate ſanctiſſimæ Deiparæ obtrectant. cumque a nobis coguntur eam fateri, verbis aliud ſignificantibus dicunt: Credo in ſanctiſſimam Deiparam, in quam intravit, & ex qua exivit Dominus. His verbis occulte notant Hieroſolymorum urbem ſupernam, in quam præcurſor noſtri canſa intravit Chriſtus, ut ait Apoſtolus. Neque vere appellant beatam Mariam Deiparam, neque Dominum ex ea carnem aſſumpſiſſe. Impie quoque de divinis myſteriis ſanctæ communionis pretinſi corporis & ſanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti garriunt, dicentes Dominum verba ſua Apoſtolis dediſſe, eaque juſſiſſe accipere, edere atque bibere, non panem & vinum, quæ quidem etiam adhibenda negant. Quin & venerandæ crucl ſcelerare detrahunt, Chriſtum eſſe crucem dicentes, neque adorandum eſſe lignum, execrationibus deditum inſtrumentum. Vates quoque divinos, & reliquos ſanctos explodunt. Beatum Petrum, magnum illum Apoſtolorum principem, gravius reliquis omnibus & infamant, & prorſus a ſe rejiciunt, negantes eum in ullam ſalutis partem venire. Concilia ſua eccleſiam catholicam nominant, in ſuis ad nos allegoriis: Inter ſe enim in precibus ea proſeuchas appellant. Pro baptiſmo habent verba Evangelii, qala Dominus dixerit ſe eſſe aquam vivam. Omnia hæc, atque etiam plura, ubi deprehenſi tenentur, aliud tecte ſignificantibus verbis (id enim voco allegoriam) involvunt. Oportet autem attente & diſtincte de

Ebr. 6.

Joan. 4.

A Ἐ Συμεὼν ὁ ϗ Τῖτος· τὴν Ἀχαΐαν, ἥτις ἐστὶ νῦν Σαμοσάτων· ϯ Μανάλιν, ἣν ἐμαθήτευσε Γενέσιος ὁ ϗ Τιμόθεος· τὴν τῆϗ Φιλιππησίων, τοὺς μαθητὰς λέγοντες Ἰωσὴφ τοῦ ϗ Ἐπαφροδίτου, ϗ Ζαχαρίου τοῦ μισθωτοῦ, ποιμένος παρ' αὐτῶν λεγομένου· ϯ τὴν Λαοδικαίων, λέγουσι δὲ Κυνοχωλίτας· τὴν μέντοι ϯ Ἐφεσίων, τὴν δὲ Μόψου ἑπτά, ϗϯ τὴν Κολοσσαέων λέγουσιν, ὡς Σέργιος, ὁ ϗ Τυχικὸς, ἀπεθεμάτισε. τούτους οὖν τοὺς ἑπτὰ διδασκάλους αὐτῶν, ϗ τὰς ἓξ ἐκκλησίας, ἔχουσιν ἐντίμους, ὧς ϗ σέβου). πάντας δὲ τοὺς λοιποὺς, οὓς ἂν ἐκφύγῃς αὐτούς, Ἐ ἀναθεματίζουσι, ϗ ὑποβάλλονται.

Ἔχουσι δὲ πρώτην αἵρεσιν ϯ ϯ Μανιχαίων, δύο ἀρχὰς ὁμολογοῦντες ὡς ἀρχαῖοι. λέγουσι δὲ ἑαυτοὺς, ὅτι τυγχάνει μόνον τὸ διαχωρίζον ἡμᾶς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων. ὅτι ἡμῖν μὲν ἕτερον Θεὸν λέγομεν ὑπάρχειν, ϯ Πατέρα ϯ ἐπουράνιον, ὃς ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἐν τῷ μέλλοντι. ἕτερον δὲ Θεὸν, τὸν κόσμου ποιητὴν, ὃς τὴν ἴσχει τάδε τὴν παρόντος τοῦ ἐξουσίαν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι (φασὶν) ἕνα Ἐ ϯ αὐτὸν Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἶναι Ἐ πατέρα τῶν ὅλων ἐπουράνιον, ϗ τὸν κόσμου ποιητήν. καλοῦσι δὲ ἑαυτοὺς μὲν Χριστιανούς, ἡμᾶς δὲ Ῥωμαίους. λέγουσι δὲ περὶ τῆς ἀγαπώντας αὐτοὺς προθύμως· Πιστεύομεν εἰς πατέρα, ϗ υἱόν, ϗ ἅγιον πνεῦμα, τὸν ἐπουράνιον πατέρα· ϗ ἀνάθεμα φασὶ τῇ μὴ οὕτω πιστεύοντι, μεμελετημένως λίαν τοῦ ἑαυτῶϗ κακοῦ μεθοδεύοντες. ϗ ὃ προσθέασιν, ὅτι λέγουσι τὸν πατέρα τὸν ἐπουράνιον, ὅτι ϯ μόνον ἀληθινὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν ϗ τὴν γῆν, ϗ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. χρὴ δὲ ϯ προσῤῥηγνύμενον ὀρθόδοξον, αἰτεῖν ϯ Μανιχαῖον τὸ εἰπεῖν τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ, ϗ γῆς, ὁρατῶϗ τε πάντων ϗ ἀοράτων, ϗ τὰ ἑξῆς. ἔπειτα δὲ βλασφημοῦσι μὲν εἰς ϯ παναγίαν Θεοτόκον ἄμετρα. ἃ δὲ βιαιοῦσι παῤ ἡμῶν ὁμολογῆσαι αὐτοὺς, ἀλληγορικῶς λέγουσι· Πιστεύω εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον, ὃν ϯ εἰσῆλθε ϗ ἐξῆλθεν ὁ Κύριος. λέγουσι δὲ τὴν ἄνω Ἰερουσαλὴμ, ὃν ϯ πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθε Χριστὸς, καθὼς φησὶν ὁ Ἀπόστολος. Ἐ ἃ λέγουσι κατὰ ἀλήθειαν τὴν ἁγίαν Μαρίαν Θεοτόκον, οὐδὲ ὀξ αὐτῆς σαρκωθῆναι ϯ Κύριον. βλασφημοῦσι δὲ ϗ εἰς τὰ θεῖα μυστήρια τῆς ἁγίας κοινωνίας τοῦ τιμίου σώματος ϗ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγοντες ὅτι τὰ ῥήματα αὐτῶ ὁ Κύριος δέδωκε τοῖς Ἀποστόλοις, εἰπὼν· λάβετε, φάγετε, ϗ πίετε, οὐκ ἄρτον ϗ οἶνον· ϗ ἃ χρὴ, φασὶ, προσάγεσθαι ἄρτον ϗ οἶνον. βλασφημοῦσι δὲ ϗ εἰς ϯ τίμιον σταυρὸν, λέγοντες ὅτι σταυρὸς ὁ Χριστός ἐστιν. ϗ χρὴ δὲ προσκυνεῖσθαι τὸ ξύλον, ὡς ἀκακαθάρτου ὄργανον. τοὺς δὲ προφήτας Ἐ λοιποὺς ἁγίους ἀποβάλλονται. ἐπὶ δὲ τὸν ἅγιον Πέτρον, τὸν μέγαν προταπόστολον, πλέον πάντων ϗ δυσφημοῦσι Ἐ ἀποῤῥίπτονται ἐξ αὐτῶϗ μηδένα τινὰ ἐν μέρει τῆϗ σωζομένων εἶναι λέγοντες. καθολικὴν ἐκκλησίαν τὴν ἑαυτῶν συνέδρια, πρὸς ἡμᾶς ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ αὐτῆϗ λέγοντες. πρὸς ἑαυτοὺς γὰρ ἐκείνου προσευχὰς αὐτὰ λέγουσι. Βάπτισμα δὲ, τὰ ῥήματα τοῦ Εὐαγγελίου, καθὼς φησὶν ὁ Κύριος· ἐγὼ εἰμὶ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν· πῶπα πάντα, Ἐ πλέον πάντων, ὅτε φωραθῶσιν, ἀλληγοροῦσιν. ἀλλὰ χρὴ τοιούτους ϗ διαστρεφομένους αὐτοὺς εἰς πάντα ἐξελέγχεσθαι. χρὴ γὰρ ϗ τὸ ψεῦδος προχείρως ἔχοντα ὡς νόμον εἰπεῖν,

πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ ὅταν βιαῶσι, ψεύδε-
δόμενοι τῷ λέγοντες, καθὼς ἐὰν προσαχθῶσιν ἢ
φορτραπῶσι, τῷ ἀπίγγελτοι ὄντες παρ' ἑαυτοῖς.
ὅπω δὲ ὁ Μάνης αὐτοῖς παρέδοκεν. ὅτι ἐγὼ εἰμὶ
ἐγὼ ἄπαλλαγχος (φασὶν) ὡς ὁ Χριστὸς, ὁ εἰ-
πὼν· ὃς τίς με ἀρνήσεται, ἀρνήσομαι αὐτὸν ἐγὼ
ἐγώ· ἀλλ' ἐγὼ λέγω, τὸ ἀρνεῖσθαι με ὑπ' ἀνθρώ-
πων, καὶ τῇ ψεύδει τῶν αἱρέσεων συμπείσαι
πολλοὺς, ὡς μὰ ἀρνούμενον μετὰ πάσας ἃ λέγο-
μαι, ἐξ τῶν ἀπάλαστον καὶ τὸ ψεῦδος ὡς τὸν πρὸς
ἰμὲ ὁμολογίαν ἀνδρῶνος. ὁμοίως μὲν τοὺς καὶ
τοὺς φρισβυτέρους καὶ λοιποὺς ἱερεῖς τῶν παρ' ἡμῖν
λογαθάλλοντας. ἐκεῖνοι δὲ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοὺς
συναδήμους λέγουσι, τῷ κοπετίους, ἀδιαφόρους
πᾶσιν αὐτοῖς ὄντας τῷ τοῖς χρήμασι, τῷ πᾶσι ἀνα-
τους, τῷ πάσῃ τῇ τῶ λοιπῶ βίου ἀκαπαδῇ.
ἔχειν δὲ πάντα τὰ τῶ Εὐαγγελίου τῷ τῶ Ἀποστόλου φανε-
ρῶς τρόπα, ὡς τὰ παρ' ὑμῖν ὄντα ἐναντία, παρ' αὐ-
τῶν δὲ συμπέπτα, ὡς δῆθεν ἁρμόζεται ταῖς οἰκείαις
αὐτῶν αἱρέσεσιν· ὡς γὰρ εἴρηται τῇ γραφῇ τῷ τοῖς λό-
γοις, ὅπως εἰσὶν ὡς τῷ τὰ παρ' ἡμῖν ἀπαράλλακτα·
τὰ δὲ ῥήματα ἀλλοτρίωται, καθὼς ἐν τοῖς τῆς πλάνης
μοι λέλεκται περὶ τῶν σαρέστερον. προσκυνοῦσι δὲ
τὸ παρ' ἡμῖν Εὐαγγέλιον, ὅτε τύχῃ, οὐκ ἐν τῇ σαν-
ρῷ, ἀλλ' ἐν τῇ βιβλίῳ, λέγοντες ὅτι λόγος τῶ Χρι-
στῶ οὗτοι, τῷ δῆ τῶτο αὐτοῖς προσκυνοῦμεν. ἐν δὲ
Θυσίᾳ δὲ καὶ πότῳ τινὲς ἐξ αὐτῶν ὅταν πεφτέσω-
σι, τὸν σαυρὸν ἐπιτιθέασιν ἑαυτοῖς· καὶ ὑγιάσαι
τυγχάνοντες, πάλιν αὐτὸν συγκλῶσι, τῷ εἰς πῦρ
βάλλουσι τῷ καίουσιν, ἢ καπηλεύουσιν αὐτὸν· τινὲς
δὲ ἐξ αὐτῶν τῷ τὰ παιδία ἑαυτῶν βαπτίζουσιν ὑ-
πὸ τῶν ἡμετέρων φρισβυτέρων. ἕτεροι δὲ εἰσερχό-
μενοι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ, τῶν ὀρθοδόξων, λα-
ληθότως μεταλαμβάνουσι· φρὸς πλείονα ἐξαπατή-
σιν τῶν ἀπλουστέρων. ταῖς τοιαύταις μιξοβίοις τῷ
ὑποκρίσεσι χρώμενοι, πᾶσαν ἀκολασίᾳ ἐν μεσημ-
ἑκατέρας ἀνδροπαν φύσεως ἀξιφόρως τῷ ἀδίως χρῶν-
ται. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν φρὸς τοὺς γονεῖς, τῷ μόνοι ἑαυ-
τῶν, ψεφιρεῖσθαι λέγουσι.

Τῷ ις' ἔτει, ἐπεστράτευσε ὁ βασιλεὺς κατὰ Σκλα-
βίνων τῷ πολλὰς αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν, ὅπως
Κώνστας μὴ δυνηθεὶς ἅγιον Μάξιμον εἰς τὸν ἑαυτῆ
κακοδοξίαν μετενεγκεῖν· τέλος τὸ γλῶσσαν τῷ τὰς χεῖ-
ρα αὐτῶ ἀπέκοψε· τῷ τὸν ἅγιον Μαρτῖνον πάπαν Ῥώ-
μης ἐξώρισεν, διὰ τῶ ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτῶν τῷ Μονο-
θελητῶν αὐτῆ δόγμα.

Τῷ ιζ' ἔτει, Μαβίας ὁ τῶν Ἀράβων ἄρχοντας μετὰ
πάσης ὑποτάσσεται πρὸς εἰρήνας φρὸς Κώνσταντα, ψῆφον τῷ
εἰς αὐτὸν γνωρίσαι ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἀσπαρίσαν· τῷ
ἵνα τελῶσιν ὑπὲρ τῆς πάσης εἰρήνης τοῖς Ῥωμαίοις
οἱ Ἄραβες καθημέραν νομίσματα χίλια, τῷ ἵππον,
τῷ δοῦλον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη.

Τῷ ιή. ἔτει αὐτὸς Κώνστας ὁ βασιλεὺς Θεοδό-
σιον, τὸν ἴδιον ἀδελφὸν, στασιαλιζόμενος ἐν τῇ
αὐτῶ, ἰδίᾳ φρότερον αὐτὸν διὰ Παύλου πατριάρ-
χου ἔχοντα, ὃς τῷ μυήσασι τῇ βασιλεῖ τῶν ἀ-
χράντων μυστηρίων ἐν ἁγίῳ κυπελλίῳ, ὃς μετὰ τῶν
τελεσθέν αὐτῷ, καθ' ὕπνους συχνῶς ἐφαίνετο αὐ-
τῇ, βλέπειν φορῶν φυλλὰ· καὶ ἀπειδὴς πυκ-
νῶν αἵματος, λέγε, πίε ὦ ἀδελφέ, ὅθεν ἐκκα-

singulis contra eos diſputare. Nam & mentiri iis in promptu eſt, ita ferentibus ipſorum legibus, & cum alias ſemper, tum præcipue ubi urgentur, mendacio interpoſito elabuntur, affirmantes quidquid inperetur. Neque ob talē mendacium in aliqua apud ſuos, ſunt culpa, quia nimirum ipſis liberum hoc fecit Manes. Is enim dixit, ſeo ſe inhumanum eſſe inſtar Chriſti, dicentis ſe aiclſſim Matth. 10. eos abnegaturum, a quibus fuiſſet negatus. Se eos qui ipſum cotam hominibus diffeſſi fuiſſent, eoque mendacio ſibi ſalutem quæſivilſent, tamquam non diffeſſos, cum gaudio recipere, revocationemque & mendacium non magis culpare quam ſi ipſum profeſſi fuiſſeat. Similiter tamen ſeniores ſacerdotes reliquos noſtrates averſantur ſuos, peregrinatlonis ſuæ ſocios voeant, & aotarios, hinque a cæteris nulla prorſus re, non habitu, non victus ratione, non reliquo vitæ apparatu diffe- *Edit. Pariſ. pag. 435.*
runt. Omnia Evangelii & Apoſtoli dicta habent perverſa, & noſtris ſenteotiis contraria, ab ipſis ita compoſita, ut qui ſuis ea erroribus accommodarent. Nam quomodo ea ſcripta ſuot atque ſonaot, ita apud ipſos habemur, oihil prorſus a noſtris deflexa: ſed ſententias pervertunt, ſicut alibi copioſe ęſt a me de tota hac re dictum. Noſtrum Evangelium adorant nbi occaſio tulit, dicentes aoa io ctucę eſſe Chriſti verba, ſed ia libro, ideoque hunc a ſe adorari. Quidam ea ipſis cum morbis doloribuſve premuntur, crucem ſibi impoaunt: eamdemque recepta ſanitate confringunt, in ignem abjiciunt ac cremant, aut etiam conciucant. Sunt inter eos, qui loſantes ſuos a ooſtris preſbyteris baptizari curent. Alii in noſtram orthodoaorum eccleſiam cum veniunt, occulte communicant, ut eo facilius ſimplicioribus imponant. Hujuſmodi artibus ac ſimulationibus ii ntenes, interim abſque ullo diſcrimine & metu omnis generis libidini & obſcœnitati vacant, promiſcue utrumque ſexum laſciata ſua fœdantes: quando oonnulli de eoeum corpore tantum parentibus, & quidem proprlis, abſtinendum pethibent.

Anno xvi, Imperator in Slavinos expeditionem fecit: multiſque captis, & imperio ſuo ſubactis, domum redit. Idem Conſtans ſancto Maximo, cum eum ad pravæ ſententiæ ſocietatem perducere nequiret, linguam & manum abſcidit: ac ſanctum Martinum Romæ epiſcopum relegavit. Cauſa indignationis in utrumque fuit improbata Monotheletarum, cui ipſe favebat, ſententia.

Anno xvii, Mabias Arabum princeps ſuorum ſeditione compulſus, de pace incunda ad Conſtantem miſit, ejus pacis nomine in ſingulos dies ab Arabibus mille nummos depenſum iri promittens, & equum & ſervum. Verum id Conſtans non admiſit.

Anno octavo, Conſtans germanum ſuum fratrem Theodoſium interfecit: cum quidem ante offenſus ob eo, opera Pauli, patriarchæ toofum diaconi monere affeciſſet, ab eoque ipſe ſancto poculo ſacroſanctis myſteriis impertitus fuiſſet. Is ergo Theodoſius a morte ſua Conſtanti crebro per quietem viſus eſt, babitu diaconi, poculum ſanguine plenum porrigens, atque di- CONSTANS fratricida.

cens : Bibe frater . Ejus viſi acerbiate victus infelix Imperator , ſtatuit in Siciliam abire . Itaque in urbe relinquens uxorem & tres filios , celocem conſcendit : cumque ſolviſſet , converſus retro , urbem Im erii ſedem conſpuit . Sed ne in Sicilia quidem inſomnium illud vexare Conſtantem deſiit . Syracuſas ſibi delegit , ubi vitam ageret . Statuit imperium Romam transferre , cum invifus Byzantiis eſſet ob Monothelearum hæreſin ; aliaſque pravas de religione ſententias . Miſit ergo , qui uxorem & liberos adducerent : ſed hanc cum liberis Byzantii detinuerunt .

Edit. Pariſ. pag. 436.

Anno vigeſimoſexto , Mabias filium ſuum Izedum cum magnis barbarorum copiis adverſus Romanos miſit . Hi cum veniſſent Chalcedonem , multos captivos abduxerunt . Potiti etiam ſunt Amorio Phrygiæ urbe : ibique pro præſidio relictis 1 ɔɔ armatis viris , in Syriam redierunt . Hyeme facta , Imperator Andream cubicularium mittit , cum nix plurima jaceret . Is noctu per ſigna in murum evadit Amorii : urbemque occupans occidione , præſidium interficit , ne uno quidem de 1 ɔɔ iſtis ſuperſtite .

Anno decimoſexto , Imperator Conſtans Syracuſis in balneo , cui Daphne nomen , interficitur dolo . Quidam enim Andreas balneum una ingreſſus , Imperatorem , dum is ſe tergere incipit , cado graviter capiti inflicto necat . De morte Conſtantis , ea ipſa qua extinctus eſt die , in urbe cognitum eſt , voce ex aere delata . Syracuſani Mizizium Armenium Imperatorem ereant , lætitum quidem , & per vim . fuit is homo longe præſtantiſſimus forma . Conſtantinus morte patris ſui cognita , cum maxima claſſe Siciliam occupat , Mizizium & patris una pereuſſorem interficit : rebuſque Occidentis conſtitutis , Byzantium redit , allato ſecum patris cadavere : atque hoc in fano Apoſtolorum juxta patrem ejus condidit . Ipſe Romanum imperium tenet , collegis Tiberio & Heraclio fratribus . Juſtinianum patricium ſacofi Germani patriarchæ patrem , capite truncavit hic : & Germanum ferocius ſe gerentem evicavit , cui Georgius in patriarchæ dignationem ſucceſſit .

CONSTANT. Pogonatus Imperator.

Conſtantinus Conſtantis F. cognomento Pogenatus , quod a barba eſt dictum , veræ religionis profeſſor , imperavit annos XVII. Anno Imperii ejus primo , Sarraceni bello Africæ illato , x x c hominum millia captivos abduxerunt . Qui vero Orientalium populorum principes erant ; ii Chryſopolin veſtientes dicebant : quia in Trinitatem crederent , ideo ſe duobus fratribus Pogonato adjunctis tres velle habere Imperatores . Ea res Conſtantinum perturbavit , cum ſolus ipſe coronatus fuiſſet , neque fratrum ejus Tiberii & Heraclii ulla eſſet dignitas . Miſſis igitur miniſtris , primores eorum comprehendit , ac in Sycis (Ficus dixeris , ſuburbium eſt Byzantii) ſupplicio affecit : ea res reliquos terruit , itque fugam fecerunt . Fratribus porro naſos præcidit .

190 *pag. 437.*

Anno ſecundo , hyemis vehementia multos homines & bruta animalia interemit .

Anno IV , Iris in cælo talis apparuit , ut vulgo diceretur finis mundi ſoſtare . Sarracenis autem magna inſtructa claſſe , in Ciliciam delati , Smyrnæ hyemaverunt .

A ἀνὴρ ὁ ἄθυμος τοῦτο ὁρῶν , ἐπέψαπο καπηλθεῖν ἐν Σικελίᾳ . καταλιπὼν ὅλην ἐν τῇ πόλει τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς , καὶ εἰσελθὼν εἰς ἕνα τῶν δρομώνων , καὶ ἀναχωρῶν , τραφεὶς ἐνέπτυσε τῇ βασιλευούσῃ πόλει , καὶ ὅπως ἀπέπλει . ἀλλ' ὑδὲ ἐν Σικελίᾳ ζητεῖβουσι ἀπέπτη ὁ ὕπνος ἐπ' αὐτῷ . καπαλαβὼν δὲ Συρακοῦσαν πόλιν τῆς Σικελίας , διέτειβεν ἐν αὐτῇ , βυλόμενος ἐν Ρώμῃ τὴν βασιλείαν μεταθῆναι , διὰ τὸ μισηθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Βυζαντίων , ὡς μονοθελητὴν καὶ κακόδοξον . πέμπει ὖν ἀγαγεῖν τὴν γυναῖκα , καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῷ . οἱ δὲ Βυζάντιοι οὐκ ἀπέλυσαν αὐτούς .

Τῷ κϛ' ἔτει , ἀπέλυσεν Μαβίας τὸν υἱὸν αὐτῷ Ἐζήδ, μὴ βαρβάρων πολλῶν , καὶ Ρωμαίων καὶ ἐλθόντες εἰς B Χαλκηδόνα χιλιαλόπουσαν πολλὴν . παρέλαβον δὲ καὶ τὸ Αμόριον τῆς Φρυγίας καὶ ἀφέντες εἰς φυλακὴν αὐτῷ χιλιάδας πέντε ἀνδρας ἐόπλως , ἀνέκαμψαν εἰς Συρίαν . χειμῶνος δὲ γενομένου , πέμπει ὁ βασιλεὺς τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ανδρέαν . καὶ πολλῆς ὔσης χιόνος , ἐν νυκτὶ καπαλαμβάνει , καὶ ἐξ ἔνλων ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ τεῖχος , καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ Αμόριον , καὶ πάντας πλὴν χιλιάδας τῶν Αράβων , ὡς μὴ ὑπολειφθῆναι ἕνα ἐξ αὐτῶν .

Τῷ κζ' ἔτει ἐδολοφονήθη ὁ βασιλεὺς Κώνσας ἐν Συρακούσῃ τῆς Σικελίας , ἐν τῷ βαλανείῳ , ὃ λέγεται Δάφνη . συνεπέλθη γάρ τις αὐτῷ Ανδρέας , καὶ ὡς ἤρξατο σμήχεσθαι ὁ βασιλεὺς , δίδωσιν αὐτὸν μετὰ τοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ὡς ἀφρῆς , καὶ ἀπέπεσεν . τὸν δὲ θάνατον αὐτοῦ , αὐθημερὸν ἤκουσαν ἐν τῇ πόλει , φωνῆς ἐκ τοῦ ἀέρος ἐνεχθείσης . καὶ ἀναβάλλονται οἱ Συρακούσιοι Μιζίζιον Αρμένιον βασιλέα , βιασάμενοι αὐτὸν , ὄντα λίαν εὐφυᾶ καὶ ὡραιότατον . ἀνέσας δὲ Κωνσαντῖνος ὁ τοῦ πατρὸς ὑποβίωσιν , μὴ πλείσας ναυσὶν ἀπέλαμβάνει τὴν Σικελίαν . καὶ Μιζίζιον ἀναιρεῖ σὺν τοῖς φονεῦσι τοῦ ἰδίου πατρός . καὶ καπασήσας τὰ ἐπὶ ἐκεῖνα , ἐπὶ Κωνσαντινούπολιν ἔρχεται , ὑποπομίσας καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ ἰδίου πατρός . καὶ τῶν μὲν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Αποστόλων μετὰ Κωνσαντίνου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καπατίθησι . αὐτὸς δὲ βασιλεύει Ρωμαίων μετὰ Τιβερίου καὶ Ηρακλείου τῶν ἰδίων ἀδελφῶν . ἀπέπεμψε δὲ καὶ Ἰουστινιανὸν τὸν παῖδα τοῦ , καὶ πατέρα τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ τὸν πατριάρχην , τὸν δὲ Γερμανὸν τραχήλου ὄντα ὠφύκισε . καὶ ὁ τῆς πατριαρχίας θρόνου Γεώργιος ἐκάθ.

Κωνσαντίνου δὲ υἱὸς Κώνσαντος ὁ Παγωνάτης , ὀρθόδοξος , ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ' . πέντε δὲ ἔτεσι , ἐπεστράτευσαν Σαρακηνοὶ τὴν Λιβύην , καὶ χιλιάδας μ' . οἱ δὲ τὰ θέματα τῶν ἀνατολικῶν ἦλθον ἐν Χρυσοπόλει λέγοντες , ὅτι εἰς τριάδα πιστεύομεν , τοὺς τρεῖς εὐφημοῦμεν . ὑπερχθεὶς Κωνσαντῖνος μόνος ἐβασίλευε τῶν ἐτῶν τούτων . οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Τιβέριος καὶ Ηράκλειος , ἀδημίαν εἶχον ἀξίαν . καὶ ὑποτελῆς , ἐπράπετο τοὺς πρώτους αὐτῶν , καὶ ἐφυλάκισεν ἐν σπυρίδι . οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον . ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἀδελφοὺς ἐνυπόπτευε .

Τῷ β' ἔτει , χειμὼν ἐγένετο μέγας , ὡς ἀποθανεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους , καὶ θηρία .

Τῷ δ' ἔτει , ἑφάνη Ιρις ἐν τῷ οὐρανῷ τοιαύτη , ὡς λέγειν πάντας , ὅτι συμπλοκὴ ἔσται . οἱ δὲ Σαρακηνοὶ μέγαν στόλον ἐξαρτήσαντες , καὶ παραπλεύσαντες εἰς Κιλικίαν , παρεχείμασαν εἰς Σμύρνην .

Τῷ ε

Τῷ δὲ ἑ. ἔτει, τῷ θεομάχων χόλος ἐλθὼν, προσώρμησεν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις μέρεσιν, ἀπὸ τε τῦ ἑβδόμου μέχρι τῦ αὐκλοβίου. καὶ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πόλεμος ἐφαπτὸν ἀπὸ ωρωῖ ἕως ἑσπέρας, ἀπὸ τῦ βραχιολίου τῆς χυσῆς πόρτης ἕως τῦ κυκλοβίου, ἀπὸ μηνὸς Ἀφριλλίου εἰς σεπτεμβρ. καὶ ὑποσρέψαντες ἐν Κυζίκῳ, παύτῳ παραλαμβάνουσι, καὶ χειμάζουσιν ἐκεῖ. ἐν ᾗ κατὰ ἔαρ ἐμείωις ἐπολέμουν μετὰ τῷ Χερσιανῶν, ἐπὶ ἔτεσι ἑπτὰ ἐπ. τῇ βοηθείᾳ δὲ τῦ Θεῦ, καὶ τῆς Θεοτόκυ, πλῆθος πολὺ Σαρακηνῶν, μετ' αἰχμῆς μεγάλης ὑπέσρεψαν. ἐπορεύετο δὲ ὁ πᾶσης χόλος ἐπὶ τὰ μέρη τῦ Συλαίου, ὑπὸ χειμερίυ ζάλης καὶ καταιγίδος σωντεθεῖς, ὁλοκλήρως ὤλετο. Σεργίου δὲ ὑὸς τῦ Ἀφ, συνέβαλε πόλεμον μετὰ Φλώρυ καὶ Πετρωνᾶ ἐν Κυπριανῷ ἐχόντων δύναμιν Ρωμαϊκήν. καὶ κτείνονται Ἀραβες χιλιάδες λ'. τότε Καλλίνικος ἀρχιτέκτων ἀπὸ Ἡλίυ πόλεως τῆς Αἰγύπτυ ωροσφυγὼν τοῖς Ρωμαίοις, πῦρ θαλάσσιον κατασκάσας, τὰ τῷ Ἀράβων σκάφη κατέφλεξεν ἐν Κυζίκῳ, σύμψυχα κατασρωτήσας αὐτά. αὐτὸς δὲ ὢν ἔτυχε ἐν τῷ θαλάσσιον πῦρ ἐφέρων. ἐκ τότε κατέγεται ἡ γενεὰ τῷ Ἀέμορι, τὸ γὰρ τὸ πῦρ ἐκπέμπων ἀσφαλιζόμενος. ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ἦν ἐκ φρονιμώτατος ἄνθρωπος, Ἰωάννης ὁ Πιτζικαύδης.

Τῷ ῆ. καὶ θ'. ἔτει, εἰσῆλθον οἱ Μαρδαΐται εἰς τὸν Λίβανον, καὶ ἐκράτησαν ἀπὸ τῦ Μαΐρου ὄρους ἕως τῆς ἁγίας πόλεως, καὶ ἐχειρώσαντο τοὺς ἐν Λιβάνῳ ποιμένας καὶ πολλοὶ δοῦλοι καὶ αἰχμάλωτοι καὶ αὐτόχθονες πρὸς αὐτὸν ἐχώρησαν, ὥστε δι' ὀλίγου χρόνυ εἰς πολλὰς χιλιάδας γενέσθαι. ταῦτα μαθὼν ὁ Μαβίας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἐφοβήθησαν, καὶ συλλογισάμενοι ὡς τὸ ἐν Ρωμαίων βασίλειον ὑπὸ Θεῦ φρουρεῖται, πέμπουσι ἀρίσβεις πρὸς Φ αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον ὑπὲρ εἰρήνης. ὁ δὲ ἀποσέλλει τὸν Πιτζικαύδιν, καὶ ποιεῖ ἐγγράφως εἰρήνην μετ' ἐκ Σαρακηνῶν, ἐπείως παρέχειν αὐτὸς ωρὸς τοὺς Ρωμαίους χρυσίυ χιλιάδας ἑ. καὶ ἄνδρας αἰχμαλώτους ρ. καὶ ἵππους διγενεῖς ν. ἐπὶ χρόνοις λ. ταῦτα μαθόντες οἱ τὰ ἑσπέρια οἰκοῦντες, δῶρα σέλλουσι τῇ βασιλεῖ, εἰρήνην ᾔτησαν. οἷς εἶξας ὁ βασιλεὺς, εἰρήνευσε παύτῃ, ἐ γέγονε ἀμεμψία μεγάλη ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δύσει.

Τῷ ί. ἔτει, οἱ Βύλγαροι ἐπῆλθον τῇ Θρᾴκῃ. καὶ Φ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν στρατεύσαντος, ἐπτάκτησαν Ρωμαῖοι, καὶ πολλοὶ πέπτωκε. βυλόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἔχειν εἰρήνην μετ' ἁπάντων, ἐσχολῆ πάντα· καὶ ὑποχωρεῖ εἰς οἰκουμένην τὰ τῇ Χερσιανῶν τῇ πάν ἀβελτερίᾳ.

Ἡ ἁγία Ἐ οἰκουμενικὴ ς'. Συνόδος, γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, συνελθόντων σπθ'. ἁγίων πατέρων, ἐπὶ πῇ ιγ'. ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνυ, τῦ πατρὸς Ἰωαννικίυ· ἧς ἡγεμὼν τοποτηρητὴς Ἀγάθωνος πάπα Ῥώμης, Θεόδωρος καὶ Γεώργιος πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης διάκονος, Ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος, Θεοφάνης Ἀντιοχείας, ὑπ' αὐτὸ χειροτονηθεὶς † Σιννόδυ, ἀφ' ὧν τὸν προγεγραμμένον Μακάριον καθαιρεθῆναι πότε, ὡς ἀντενεχθέντα τοῖς ὑπ' αὐτῦ ὀρθοδόξως δογματιζομένοις. † ἦν διοικήσεως Ἀλεξανδρείας Πέτρος μοναχὸς, τῆς δὲ τῇ Ἱεροσολύμων ὑδοῦς, ἀφ' ὧν τῆς θρόνυ χηρεύσης πατεναρχῶν, ἀπηχθέντας τυραννῶντος ὑπὸ Σαρακηνῶν, συνεθρονίσθησαν δὲ κατὰ Θεοδώρου τῦ τῆς Φαρὰν ἐπι-

Cedren.

Anno quinto, illa Dei adverſariorum claſſis ad fines Thraciæ appulit, occuparo quod ab Hebdomo eſt uſque ad Cyclobium ſpatio. Singulis diebus pugnatum eſt a dilnculo uſque ad veſperam, ab Aureæ portæ Brachiolio uſque ad Cyclobium, ab Aprili uſque ad Septembrem menſem. Inde barbari revertantes Cyzicum occupaverunt, atque ibi hyemaruot: & vere rurſum Chriſtianis bellum fecerunt. Hoc modo ſeptem annos ſe geſſere. Tandem Dei & Deiparæ auxilio noſtros juvante, magna ſuorum multitudine amiſſa, ingenti cum dedecore domum diſceſſerunt. & claſſis iſta cum ad Sylæum traiiceret, hiberno æſtu & procellis afflicta, tota perüit. Porro autem Suphianus Aphi F. cum Floro, Perrona & Cyprianno (hi Romanæ copias ducebant) pugnam commiſit, in qua triginta Arabum millia occubuerunt. Eo tempore Callinicus architectus ab Heliopoli Ægypti urbe cum ad Romanos transfugiſſet, ignem maritimum paravit, eoque accenſas barbarorum apud Cyzicum naves una cum hominibus demerſit. Ab hoc genus ducit Lamprus, is qui hodieque ignem artificioſe ſtruit. Tunc etiam vixit prudentiſſimus homo, Joannes Pitzicauda. 191 Arabes victi.

Annis octavo & nono, Mardaitæ Libanum ingreſſi, occupaverunt quidquid a Mauro monte eſt uſque ad ſacram urbem: & ſpecula etiam Libani obtinuere. Multi ad eos ſe contulerunt ſervi, captivi, etque indigenæ: adeo ut exiguo tempore ad mulca cacreverint millia. Hæc Maviam & qui eum eo erant terruerunt, ita quidem, ut cogitantes Romanum imperium divino præſidio defendi, legatos ad Conſtantinum pacis petendæ cauſa miſerint. Is Pitzicaudam ad Sarracenos mittit, perque eum pacem cum eis componit, ac tabulis confignat, ea conditione, ut per annos triginta quotannis Sarraceni Romanis penderent auri millia x, ſervos c, equos generoſos l. Hæc ubi petcepcrunt ii qui Occaſum incolebant, miſſis ad Imperatorem donis pacem petiverunt. quam is eorum concedens petitioni, ſanxit. Ita & in Oriente & in Occidepte magna fuit quies. Mardaitæ. 192 *Edit. Pariſ. pag. 438.*

Anno decimo Bulgari Thraciam invaſerunt. eumque adverſum eos Imperator duxiſſet, Romani victi ſunt, multique deſiderati. Cum iis Imperator pactum icit, omnia cupiens habere pacata: ejuſque ſolliditate res Chriſtiana dedecus accepit. Bulgari.

Anno Conſtantini hujus, qui filium habuit Juſtinianum, ſupra decimum tertio, ſeara ſanctæ & univerſalis ſynodus Conſtantinopoli fuit, collectis eo. CCLXXXIX. ſanctis patribus. Principes fuerunt, Agathonis Papæ Romani locum tenentes, Theodorus ac Georgius presbyteri, & Joannes diaconus: tum Georgius Conſtantinopolitanus, & Theophanes Antiochenæ, archiepiſcopi: hic ipſius tum Concilii ſuffragiis delectus, moto dignitate Macario, quod ejus ſe ſanctæ religioni congruentibus decretis opponeret. Gubernabat tum Alexandrinam eccleſiam Petrus Monachus, Hieroſolymotum nemo: ſolus patriarcharum ſeſſore tum, vacantibus, quod erant a Sarracenis occupata. Conctum fuit hoc Concilium contra Theo- Synodus Conſtantinopolitana contra Monotheletas.

dorum Pharanis, Honoriom Romæ, Cyrum Alexandreæ epiſcopos: & Sergium, Pyrrhum, Paulum ac Petrum, qui Conſtantinopolitanæ eccleſiæ fuerant epiſcopi: itemque adverſus eos qui horum hæreſin renovabant, quorum fuit Macarius nomine Antiochenæ præſes, Stephanus ejus diſcipulus, & Polychronius puerili ſatuitate ſenex. Affirmabant hi, unicam Jeſu Chriſti eſſe cum voluntatem, tum agendi vim. Quos Synodus damnans, pronuntiavit: duas naturales voluntates, totidemque naturales agendi facultates in uno Domino noſtro Jeſu Chriſto demonſtrari. Similiter de ſacris Domini noſtri in carne adminiſtrationis ſymboliis ita ſtatuit. In quibuſdam veneraudatum

Decretum de effigie Chriſti.

imaginum picturis agnus exprimitur, digitu præcurſoris monſtratus: qui & pro exemplari gratiæ acceptus eſt, præmonſtrans per legem nobis verum agnum Chriſtum. Imque veteris ſimulacra & umbras, ati veritatis ceſſems, ac propoſitas multo ante effigies, traditas Eccleſiæ, amplectentes: his tamen præferimas gratiam atqae veritatem, quam ut legis impletionem accepimus. Proinde ut perfectum ſit id, quod etiam in colorum picturis omnium conſpectui eaponitur: ſtatuimus, at porro loco veteris agni, humana Chriſti, qui agnus mundi peccata ſuſtulit, effigies in imaginibus ponatur, ea ipſa humilitate altitudinem verbi intelligentes: tum ad rei in carne a Domino geſtæ, ſuppliciique ab eo tolerati, & ſalutaris mortis, & liberati per hanc mundi memoriam, at quaſi mana ducamur. Tenendum eſt etiam, alias fuiſſe certis in locis Synodos, quarum decreta habemus, tametſi eæ in numero ſex iſtorum Conciliorum non extent. Tale fuit, quod Ancyræ actum eſt: item Neocæſareæ, Gangris, Antiochenæ, Laodi-

Edit. Pariſ. pag. 439.

Synodi particulares.

ceæ, Sardicæ, Carthagine. Hæc enim coacta ſunt ob quæſtiones certis locis oborias, negae juſſa Imperatorum, neque iis præſentibus: qain etiam horum quædam habita ſuat, priuſquam Chriſtiani exiſterent Imperatores. Cæterum illæ Oecumenicæ fuerunt, ſic dictæ, quia juſſu Imperatorum ſummi pontifices, quotquot per Imperium Romanum erant, convocarentur: & quia in quavis earum, præſertim veru ſex iſtis, de fide fuit quæſitum, ſuffragiiſque actum, & definitiones ſeu decreta edita. Prima etenim cum definiviſſet Filium Patri eſſe æqualem eſſentia, ſimul etiam in ſanctum Spiritum credi juſſit. Secun-

Conciliorum univerſalium epitome.

da, Spiritum ejuſdem cum Patre & Filio naturæ eſſe perſpicue decernens, eumdem juxta adorari volnit. Tertia, Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum perfecta cum divina tum humana præditum natura pronuncians, unum & non duos Filios eſſe ſtatuit. Quarta prædictas ſententias ratas eſſe jubens, expreſſe mandavit, in Filio duas naturas abſque confuſione & divulſione credi. Quinta, eadem hæc confirmans, Chriſtum ſecundum utramque naturam voluntate & efficacitate præditum agnoſci præcepit. Sexta omnium Conciliorum decreta recenſens neque approbans, ipſa quoque Chriſtum perfectum & Deum & hominem eſſe profeſſa eſt. Porro a primo Concilio uſque ad ſecundum anni fluxerunt quinquaginta ſex, a ſecundo Con-

A σιόπτα, Οικουμένου Ρώμης, Κύρου Αλεξανδρείας, Σεργίου δὲ & Πύρρου & Παύλου & Πέτρου ἐπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως γεγενόσθων· ἔτι δὲ & κατὰ τῶν ἀναιρεσιάντων τὸν αἵρεσιν τύπων, Μακαρίου τοῦ ὀνομαζόμενος Αντιοχείας πρόεδρου, Στεφάνου μαθητοῦ αὐτοῦ, & Πολυχρονίου τοῦ νηπιόφρονος γέροντος, λεγόντων ὅτι θέλημα & μία ἐνέργεια ἐπὶ & Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. ὡς ἀναθεματίσασα ἐξεφώνησεν, δύο θελήματα φυσικὰ, ἤγουν θελήσεις, & δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ & ἑνὸς δεσπόσαι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὑπὲρ αὐτῆς & περὶ & ἱερῶν τῆς Χριστοῦ & Θεοῦ ἡμῶν οἰκονομίας συμβόλων ἐξέθετο οὕτως. ἐν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς, ἀμνὸς δακτύλῳ & προδρόμου δεικνύμενος ἐνχαράττεται· ὃς & εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν & νόμῳ προτυπωθέντων ἀμνὸν Χριστὸν, τὸν Θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους & σκιὰς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε & προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένης κατασταζόμεθα, τὴν χάριν προτιμῶμεν, & & ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου πιστῶν ὑποδεξάμενοι· ὡς ἐν ὧν τὸ πλεῖον ἀφ' ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφεται τὸν & αἱρετὸς τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα, & ἐν ταῖς εἰκόσιν ὑπὸ τῶν ὄντι τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ, ἀναχωρεῖσθαι ὁρίζομεν, διὰ αὐτοῦ τοῦ ταπεινώσεως ὕψος τοῦ Θεοῦ λόγου καταννοοῦντες, & πρὸς μίμησιν τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας νῦν παθῶν αὐτοῦ, & τοῦ σωτηρίου δεκάτου χειραγωγούμενοι, & τῆς ἐντεῦθεν γινομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. Ισμεν δὲ, ὡς & ἵνα γεγόνασι τοπικαὶ συνόδοι & κανόνας τεθῆναι κατέχομεν, εἰ & μὴ κυρίως & τῷ ἀριθμῷ τῶν ἓξ ἀριθμουμένων συνόδων· ἐν Αγκύρᾳ, Νεοκαισαρείᾳ, ἐν Γάγγραις, ἐν Αντιοχείᾳ, ἐν Λαοδικείᾳ, & ἐν Σαρδικῇ, & ἐν Καρθαγένῃ. αἱ μὲν οὖν τοπικῶν ζητήσεων ἕνεκα συνήχθησαν, μήτε βασιλέων συνεδρεύσαντων αὐταῖς, μήτε προσεδρόντων· τινῶν δὲ αὐτῶν & πρὸ τῆς ἀσεβείας τῶν Χριστιανῶν βασιλέων γεγενημένων. αἱ δὲ οἰκουμενικαὶ γεγόνασιν. ἐκλήθησαν δὲ οἰκουμενικαὶ, διότι ἐκ κελεύσεων βασιλικῶν, οἱ τὴν πᾶσαν τῶν Ρωμαίων πολιτείαν Αρχιερεῖς μετεκλήθησαν· & ὅτι ἐν ἑκάστῃ, τοῦ μέλους τῆς ἐξ αὐτῶν συνόδου, περὶ πίστεως ἡ ζήτησις γέγονε, καὶ ψῆφος, ἅπαν ὅρος δογματικὸς ἐξετελέσθη. & μὲν οὖν πρώτη, ὁρίσασα ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν, παρεκτείνουσα καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πίστιν. & δὲ δευτέρα, ὁμοούσιον τὸ πανάγιον & & ἁγία τὸ πνεῦμα ὁρίσασα τρανῶς, συμπροσκυνεῖσθαι ἐθέσπισεν. & δὲ τρίτη, πλέον ἐν θεότητι, & πλέον ἐν ἀνθρωπότητι τὸν Κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν ὁρίσασα, ἵνα, καὶ εἷς υἱὸς ὁμολογῆται. & δὲ τετάρτη, τὰ προλεχθέντα πυρώσασα, δύο φύσεις ἐν αὐτῷ γνωρίζεσθαι ἀσυγχύτως & ἀδιαιρέτως τρανῶς διηγόρευσεν. & δὲ πέμπτη, ταῦτα βεβαιώσασα, καθ' ἑκατέραν φύσιν θελητικὸν καὶ ἐνεργητικὸν αὐτὸν εἶναί τε καὶ γνωρίζεσθαι σαφῶς ἐπέτρεψεν. & δὲ ἕκτη τὰ & ὅλων συνόδων ἐπιξελθοῦσα & βεβαιώσασα, πλέον & αὐτὸ τὸν υἱὸν ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν ἐν θεότητι καὶ ἐν ἀνθρωπότητι ἐξεφώνησεν. ὑπὸ γοῦν τὰς α'. συνόδου ἔως τῆς δευτέρας ἔτη ις'. ἀπὸ τῆς β'. ἕως τῆς γ'. ἔτη ν'. ἀπὸ

ΜΓ. γ'. ἕως μῆς δ'. ἔτη λ'. ἀπὸ μῆς δ'. ἕως μῆς ι'. ἔτη ρβ'. ἀπὸ μῆς ι'. ἕως μῆς ζ'. ἔτη ρκβ'. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἀνθρώπῳ τινὶ ὁδεύοντι μόνῳ, αὐτῶν ἀκολουθεῖ. λύκος δὲ ἐσθίων τὸν ἄνθρωπον ἀποκτείνας, ἀπέδραμε, τὸ κυνὸς μείναντος ἐν τῇ τόπῳ, καὶ φυλάσσοντος τὸ σῶμα τοῦ δεσπότου αὐτοῦ. ἕτερος δέ τις ἄνθρωπος κατὰ συγκυρίαν κατὰ τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ διερχόμενος, τὸ σῶμα ἰδὼν νεκρὸν ἐρριμένον, καὶ συλλυπηθεὶς, ἀράξας ἔθαψεν αὐτὸ ἐν τῇ γῇ. τοῦτο ἰδὼν ὁ κύων, καὶ ἀποδεξάμενος, ἀκολούθει τῷ θέλοντι δίκαιον δικάζειν ἀποπλανῶν. ὧν δὲ τὸ ἱππόδρομον ἀνθρώπου κέκτηλος. πάντας δὲ τοὺς εἰσιόντας καὶ ἐξιόντας ἔσκυνεν ὁ κύων. χρόνῳ δὲ παρυχαίτης, συνέβη καὶ τὸν φύλακα ἐστάλθαι τοῦ πιεῖν εἰς τὸ καπηλεῖον. ὃν ἐπιγνοὺς ὁ κύων, ἐλάκτει, καὶ ἐπικάδα εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. τοῦτο δὲ πολλάκις γενόμενον, εἰς ὑπόνοιαν πολλοὺς θεὶς κυνάμυτι ἦγαγε, καὶ συχθεὶς, εἰς κρίσιν παρεδόθη. καὶ τὸ πρᾶγδὲν ὁμολογήσας μὴ πάσης ἀληθείας, ἀπρίβη, πῶς θείας δίκης ἀμωμμένης αὐτὸν.

Τῷ ιά'. ἔτει, τὸ γῆ Βυλγάρων ἔθνος διαπεράσαν τὸν Δάνυβιν, καὶ ὑποχωρεῖδὲν τῆ ἀμοφύλων αὐτῶ, ἐστάσωσαν ἐν Βάρναις, ἐν τισι ἄχμαις καὶ ὄρεσι. τὸ δὲ βασιλεὺς ἐξιλθόντος σὺν ταυτὶ καὶ στρατῷ, καὶ δὴ καὶ ἐπελθόντος αὐτ' αὐτῆ, οἱ Βύλγαροι τὸν ἀδρόως θιασάμενοι, ἐ ἰσχυῆ ἀπεγνωκότες σωτηρίαν, εἴς τι ἀχύρωμα καταφύγωσι, ἐ ἀσφαλίζονται. γῆ δὲ Ρωμαίων μὴ δυναμένων συνάψαι πόλεμον, διὰ τὸ τὰ πάλαι καὶ τὰν τότε δύσκολον, ἐθρασύνθη τὸ μιαρὸν ἔθνος. συνέβη * δι' ὧν τὸν βασιλέα φλέγειν διαφημίσαντες, φυγῆ ἐχώρησαν μεδενὸς διώκοντος. ἀπερ θαρρήσαντες Βύλγαροι, ἐδίωξαν ὀπίσθεν αὐτῶν, καὶ πολὺς ἀνεῖλον. ἐ ἅπαν διαπεράσαντες πάντες καὶ θρασυνθέντες, καὶ ἐμπλατυνθέντες, τὰ Ρωμαίων χώραν κατελάμβανον. ὅθεν καὶ ἀναγκασθεὶς ὁ βασιλεὺς, εἰρήνευσε μετ' αὐτῆ, ὡς λίλεκται. ἐριώσας δὲ τὰ πάντων, ἔωσε τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἀρελιχθέντα ἁγίαν ἔκτην συνόδον συνεθρόνισε ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῶν τῶν Μονοθελητῶν αἱρετικῶν ἀναθεματίσει.

Τῷ δὲ ιγ'. ἔτει, ἀπέστειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ ὁ βασιλεὺς, καὶ μόνος ἐβασίλευσε σὺν Ἰουστινιανῷ τῷ υἱῷ αὐτῆ.

Τῷ ιζ'. ἔτει, ἐτελεύτησεν ὁ δίστεβὴς Κωνσταντῖνος, ἀρξάμενος ἔτη ιζ'. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς τῆ Παγωνάτου, ὁ ῥινότμητος, ἐβασίλευσεν ἔτη ι'. ὢν ἄνθρωπος ἀκαθέκτου τὸ ὁρμῆ, ἐ ἀτυφλόγιστος ἐν παντὶ πράγματι.

Τούτῳ τῷ ἔτει Χοσρόης Ἀβιμέλεχ πρὸς αὐτὸν, βεβαιῶσαι τὴν εἰρήνην. καὶ ἐσπεύδη, ἵνα πάσῃ ὁ βασιλεὺς τὸ γῆ Μαρδαϊτῶν πάγμα ἐκ τοῦ Λιβάνου, καὶ κωλύσῃ τὰς ἐπιδρομὰς αὐτοῦ, καὶ παρέχῃ καθ' ἑκάστην ἡμέραν νομίσματα χιλιὰ, καὶ ἵππον καὶ δοῦλον. καὶ ἐπεμψεν ὁ βασιλεὺς τὸν μαγιστριανὸν Παῦλον πρὸς Αβιμέλεχ ἀσφαλίσασθαι τὰ συνεχθέντα. καὶ γεγόνασιν ἔγγραφα ἐμμάρτυρα. πέμψας οὖν ὁ βασιλεὺς, ἀνελάβετο τοὺς Μαρδαΐτας χιλιάδας ιβ'. τὴν Ρωμαϊκὴν δυναστείαν ἀκρωτηριάσας. πάσαι δὲ αἱ κατὰ σατράπειαι παρὰ γῆ Ἀράβων, ἀπὸ Μόψου εἰσὶ ἕως ἐπάρχου Ἀρμενίας, ἀνίσχυροι καὶ ἀνοίκητοι ὑπάρχουσαι, διὰ τὴν ἐφοδον

Cedren.

A cilio ad tertium quinquagintà ', a tertio ad quartum nxx, a quarto ad quintum cis, a quinto ad sextum cxxsx, a sexto ad septimum cxxii. Ea tempestate, cum quidam solus cane comitante iter faceret, est a latrone, quales itinera solent insidere, interfectus. Latrone fuga se subducente, canis eo in loco permansit, domini cadaver custodiens. Forte alius quidam ea pergens supervenit, cadaverque projectum cernens, motus misericordia, tellure effosa sepelivit. Canis id officium pergratum habuit, seque ultro homini comitem ac servum adjunxit. Erat autem is homo conditione caupo: & solebat canis iis qui cauponam intrarent, exirentque, adulari. Post aliquantum temporis, is etiam latro, cujus meminimus, in eam cauponam bibendi causa intravit. quem canis agnoscens, allatravit, inque ejus faciem insiluit. Hoc sæpius factum, Dei instinctu apud multos suspicionem excitavit: comprehensusque latro, & coram judice constitutus: cum facinus uti erat ab eo perpetratum confiteretur, divinæ vindictæ pœnas dedit. Canis homicidæ index. Edit. Paris. pag. 440.

Anno xs, Bulgari Danubio trajecto a suis popularibus separati, in Barnis habitaverunt, in saltibus quibusdam & montibus. Contra hos Imperator classem exercitumque duxit. Sed Bulgari primo Romanorum impetu sua salute desperata, in munitionem quamdam recesserunt, ibique se in tuto collocarunt: cumque eos adoriri Romani ob iniquitatem locorum non possent, ferociores facti sunt. Accidit autem * & sparso rumore Imperatorem fugisse, nemine urgente fugam fecerunt. Hoc animadvertentes Bulgari, a tergo eos interficere: multosque occiderunt. Inde aucta fiducia universi in Romanas provincias effusi, magnas prædas egerunt. Itaque Imperator coactus est cum iis pacem, uti diximus, componere. Pactis rebus omnibus, ecclesiarum concordiam constituit, dictumque sacrum sextum Concilium Constantinopolin cogens, Monotheletarum hæresin damnavit. Bulgari. 194

Anno xsss, fratres suos Imperio detrusit, soluſque cum filio suo Justiniano imperavit.

Anno xvsz, mortuus est Constantinus Pius, cum uvss, annos imperasset, Successit ei filius Justinianus.

Justinianus Pogonati F. is qui a præcisto naso deinde Rinotmetus fuit cognominatus, imperavit annos dccem. Homo fuit impotens animi, nulliusque ulla in re consilii. JUSTINIAN. Posterior imperat.

Primo ejus anno, Abimelechus ad eum nuncios mittit confirmandæ pacis causa: convenitque ut Imperator Mardaitarum, agmen Mardaitarum in Libano, ejusque impressiones compesceret, eoque nomine Arabes Romanis penderent in singulos dies numnos cio, equum & servum. Imperator Paulum Magistrianum ad Abimelechum mittit, pacti confirmandi gratia: idque scripto & testibus est comprehensum. Proinde Imperator misso legato, duodecim millia Mardairarum revocat. Quo quidem facto Romanam potentiam accidit. Quidquid enim hodie Arabes tenent a Mopsuestia usque ad quartam Armeniam, id omne infirmum erat, cultoribusque vacuum, ob incursiones Mardaitæ Libano ejecti.

Edit Paris. pag. 442. Mardaitarum. Quibus repreſſit, ingentia damna Arabes Romano imperio in hanc uſque diem intulerant. Enimvero Juſtinianus, annos non totos ſexdecim natus, inconſulte rem gerebat.

Anno ſecundo profectus in Armeniam, recepit Mardaitas in Libano degentes, aheneum murum deſtruens. Pacem quoque cum Bulgaris factam confudit, formam a patre conſcriptam perturbans. & egreſſus exercitus in
695 Thraciam traduxit.

Anno tertio Juſtinianus expeditionem in Slavinos & Bulgaros ſuſcepit. atque hos quidem obviam ſibi factos cum pepulisſet, excurſione ad Theſſalonicam uſque facta, multas Slavinorum multitudines partim ad ſe deficientes, partim bello ſuperatos ſubegit, inque Opſicianam regionem deportavit. in rediru autem a Bulgaris, intra fauces anguſtiarum interceptus, multis ſuorum amiſſis ægre evaſit.

Anno quinto, Arabia omni bello liberata eſt, omnibus ab Abimelecho ſubjugatis.

Foedus cum Arabibus icit. Anno ſexto, Juſtinianus ſtolide fœdus cum Abimelecho pactum contudit. nam & in Cyprinam inſulam nulla ductus ratione volebat coloniam deducere: & nomiſma ab Abimelecho miſſum, quia inuſitate erat ſignatam, reſpuit.

Anno ſeptimo, ex Slavinis, quos ab eo deportatos fuiſſe diximus, novum exercitum xxx millium conſcripſit, quem nomine populi peculiaris afficeit. His fretus, Arabicum fœdus rupit, & cum his & equeſtribus copiis juxta mare Sebaſtopolin profectus eſt. Arabes inviti, tamen pacem infringere Juſtiniani temeritate & injuria coacti, armis ſumptis denuo ad eum acceſſerunt, obteſtantes, Deumque ultorem hujus facinoris invocantes. eumque Imperator audire iſta nollet, pugnamque acceleraret, rabulis pacis de * conto ſuſpenſis, Romanis ſe obvios dederunt, duce Moamedo. Victi ſunt primo prælio. Cæteram Moamedus Slavinorum duci * pharetram nomiſmate refertam miſit, multiſque inducto promiſſionibus perſuaſit, uti ad ſe cum Slavinorum viginti millibus transfugeret. quo facto, Romani victi pulſique ſunt. Ob hoc Juſtinianus, quidquid Slavinorum reliquum fuit, una cum mulieribus & liberis interfecit in Leucaſia Nicomediæ.

696 * vexillo. * marſupium.

Anno viii, Sabbatius Armenius cognita Romanorum clade, Arabibus Armeniam tradidit. ſubdita etiam iis eſt interior Perſis, cui nomen Choroſao.

Anno nono tantus fuit Solis defectus *pag. 443.* ut aſtra viſa fuerint. Eodem anno Moamedus Romaeorum ditionem bello petiit, comitatus transfugis Slaviuis, at regionum peritis: multoſque mortales abduxit. Juſtinianus, vero ædificiis intentus, condit triclinium ab ipſo denominatum, & mœnia Palatii. Operi huic præfecit Stephanum Perſam cum plena poteſtate, facellarium & eunuchorum principem, hominem nimis quam ſanguinarium & erudelem, qui abſque
697 ulla miſericordia operarios verberabat atque lapidabat. Atque adeo Imperatore peregre profecto, matrem ejus Anaſtaſiam Auguſtam * loris flagellavit. Itidem & Theodorus * Monachus, pri-

* Stephani & Theodori audacorum facinora. * habenis * abbas

A τῇ Μαρδαΐτῃ. ὧν παρασαλίπων, πάνδεινα κακὰ πέπονθεν ἀ Ρωμαίων ὑπὸ τῇ Ἀράβων μέχρι τοῦ νῦν. νεώτερος γὰρ ὢν Ἰουστινιανὸς, ὡς ἐτῶν ις'. ἀβούλως τὰ κατ' αὐτὸν διῴκει.

Τῷ β'. ἔτει ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀρμενίαν, ἐδίξατο τοὺς ἐν τῷ Λιβάνῳ Μαρδαΐτας, χάλκειον τεῖχος ἐξελύσας. παρέλυσε δὲ καὶ μὴ τὴν Βυλγάρων εἰρήνην, ἣν παρέξας τοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τύποις, καὶ ἐξεβιβάζει ἐπὶ τὸν Θρᾴκιον τὰ ἀβαλκαεικὰ θέματα.

Τῷ γ'. ἔτει ἐπεστράτευσεν Ἰουστινιανὸς κατὰ Σθλαβίνων καὶ Βυλγάρων. καὶ τοὺς μὲν Βυλγάρους ἀροτροπαστοποίας, ὡθνεῖ. μέχρι δὲ Θετταλονίκης ἐκδρομὰν, πολλὰ πλάθα τῶν Σθλαβίνων, τὰ μὲν ἀφοσιούντα, τὰ δὲ πολέμῳ παρέλαβε, καὶ εἰς τὰ τοῦ Ὀψικίου κατῴκισε μέρη. ἐν δὲ τῇ ὑποστρέψαι αὐτὸν, ἐδοξοπόθη ὑπὸ τῶν Βυλγάρων ἐν τῇ στενῷ τῶν κλεισούρας, καὶ μόλις ἐδυνήθη παρελθεῖν, πολλοὺς τῶν εἰκείων ἀποβαλών.

Τῷ δ'. ἔτει, ἀπηλλάγη πάντος πολέμου ἡ τῶν Ἀράβων ἀρχὴ, πάντας ὑποτάξαντος τῷ Ἀβιμέλεχ.

Τῷ ε'. ἔτει, ἃ πρὸς Ἀβιμέλεχ εἰρήνην Ἰουστινιανὸς ἐξ ἀνοίας ἔλυσε. καὶ δὴ ἡ Κυπρίνου νῆσον ἀλόγως μετοικίσαι ἐπεχείρησε, καὶ τὸ σαλὲν χάραγμα παρὰ Ἀβιμέλεχ ἀνεφανὲς ὂν οὐ προσεδέξατο.

Τῷ ζ'. ἔτει, Ἰουστινιανὸς ἐπελέξατο ἐκ τῶν μετοικισθέντων ὑπ' αὐτῶν Σθλαβίνων, καὶ ἐστράτευσε χιλιάδας λ'. οὓς ἐπωνόμασε λαὸν πιστὸν. τύπῳ Σαρρήνας, λύει δὲ Ἀράβων συμμαχίαν. παραλαβὼν δὲ τὸν πιστὸν λαὸν, καὶ τὰ Καβαλλαεικὰ θέματα, ἐπορεύθη ἐν Σιβασσπόλει τῇ παρὰ θάλασσαν. ἔνθ' Ἀράβων μὲν βυλομένων λύειν τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ τῇ βασιλικῇ αἰτίᾳ καὶ προπετείᾳ τῶν πράξει ἀναγαζομένων, ἐπλείσθησαν καὶ αὐτοὶ, παρεχέσαντο πάλιν τῇ βασιλεῖ, μαρτυρόμενοι καὶ τὴν Θεὸν ἐκδικητὴν τῶν προκαλούμενοι. τὰ δὲ βασιλέως μηδὲν ἀκοῇ δίξασθαι ταῦτα ἀναχωρήσαντα, ἀλλὰ πρὸς μάχην μᾶλλον καταπέσοντες, καὶ τὰ εἰρήνης ἐγγράφων χάρτην ἐπὶ φλαμούλιον κρεμάσαντες, καὶ προαγόντες, καὶ τῶν Ρωμαίων ὥρμησαν. Μωάμεδ γραπτὸν ἔχοντες καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀντέθησαν Ἄραβες· ὁ δὲ Μωάμεδ τῇ γραπτῇ τῇ * Σθλάβων, κἀκεῖθεν γόμους τομισμάτων πέμψας, καὶ πολλαῖς ὑποχίσεσι τῶν ἀπατήσας, πείθει προσφυγεῖν αὐτῷ μὴ ἐπὶ δισχίλιοι χιλιάδων Σθλάβων. καὶ ὕπω Ρωμαίοις ἐτροπὴν πεποιήσατο. ἔθει Ἰουστινιανὸς τὸ τοῦτο ἐγκαταλειμμα αὐτῶν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἐν τῇ πρὸς Νικομήδειαν Ἀδιαβατῃ.

* Σλαβίνων lege ubique.

Τῷ η'. ἔτει, Σαββάτιος ὁ Ἀρμένιος μαθὼν νίκὴν τῶν Ρωμαίων ἅπασαν, καὶ Ἀρμενίαν παρέδωκε τοῖς Ἄραψιν. ὑπεκάγη δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ ἐντὸς Περσὶς, ἣ λεγομένη Χοσρόαν.

Τῷ θ'. ἔτει, γέγονεν ἔκλειψις ἡλίου, ὡς ἀστέρας φανῆναι. τῇ αὐτῇ ἔτει, ἐπεστράτευσε Μωάμεδ τὴν Ρωμαίων γῆν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς ποσφυγας Σθλάβους, ὡς ἐμπείρους τῆς χώρας, καὶ πολλὰς χιμαλώτευσεν. Ἰουστινιανὸς δὲ τῶν κτισμάτων ἐπιμελούμενος, ἀτίζει τὸν Ἰουστινιανοῦ λεγόμενον τρικλίνιον, καὶ τὰ τοῦ παλατίου πιστεισχίσματα. ἐπέστησε δὲ τούτοις Στέφανον τὸν Πέρσην, σακελλάριον ὄντα, καὶ πρωτοσπαθάριον, ἀνδρα καὶ ἐξουσιαστὴν, λίαν ὄντα αἱμοβόρον καὶ ἀπηνῆ, καὶ ἀνηλεῶς ἔτυπτε τοὺς ἐργολάβους, καὶ ἐλιθοβόλει. τὸν δὲ βασιλέως ἀποδημήσαντος, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἀναστασίαν τὴν Αὐγοῦσαν δι' ἀβλιῶν ἐμαστίγωσεν. ἐμεῖας δὲ καὶ ὁ ἀββᾶς Θεόδοτος, ὁ ποτὲ γαλεώτης, γε-

νικὸς λογοθέτης κατεσταθείς, πολλὰς τῶν ὑμφανῶν ἀρχόντων ἀπωτίας ἐτιμωρεῖτο, καὶ δημεύσει ὑπέβαλλε, καὶ χρυσίου κρεμῶν τῷ αὐχένι, ἀχύροις ἐκάπτιζεν. αἷμα τοῦ ἐπάρχου βασιλικῆ κελεύσει πλείονες ἐκκοπολείτας ἐποίει. πάντα πάντα νύξαι τὸ φῶς τὸν βασιλέα μίσους Θεοῦ καὶ λαοῦ. πλησίον δὲ τοῦ πλατείου βουλόμενος βάθρα τῷ Βιτάλιανῷ φιάλλω ἀνέσαι, εἰς τὸ πλῆθος ἐκεῖ τὸ σεξιμοδέξιμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ τὴν ὑπαρχίαν Θεοπίστου τῆς Μητροπολιτῶν, ἀπὸ τοῦ Καλλινίκου τὸν πατριάρχην ποιήσαι δίκῃ, ἵνα καταλύσῃ τὴν τοιαύτην ἐκκλησίαν. ὁ δὲ πατριάρχης ἔλεγεν, ὅτι δίκῃ ἐπὶ συσίαις ἐκκλησίας ἔχομεν, ἐπὶ δὲ καταλύσει ὁ παρελάβομεν. βιασθεὶς δὲ εἶπεν ὁ πατριάρχης μιᾷ δεκάρῳ· δόξα τῷ Θεῷ, τῷ ἀνηχμένῳ πάντα, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. τῶν ἐκκλησιῶν, καταλύσαντος τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐποίησε τὸν φιάλλον ἐποίησε δὲ εἰς τὸ Πετρεῖον ἐκκλησίαν, ἵνα ἔλεγε τῶν Μητροπολιτῶν.

Τῷ ι'. ἔτει, ἐπετράπλυτι Μοάμεδ τὸν πεντάρτλον Αρμενίαν, καὶ αἰχμαλωτίσας πολλὰς ἀνήγαγεν. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἔτει Ιουστινιανὸς ἐξέβλιθη τῆς βασιλείας, τρόπῳ τοιῷδε ἐκέλευσε Στεφάνῳ πατρικίῳ, καὶ στρατηγῷ τῆς Ρωσίας, νυκτὸς ἀποκτεῖναι τὸν δῆμον Κωνσταντινοπόλιος, ἄρξασθαι δὲ ἀπὸ τοῦ πατριάρχου. Διόντίος δὲ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῆς Ανατολῆς γενόμενος, ἐν πολέμῳ ὠδυκιμήσας καὶ καταγορηθεὶς ἐν φρουρᾷ καταλειθη ἐπὶ τρισὶ χρόνοις. ἐξέπεσε δὲ ἀνατολῆς στρατηγὸς Ελλάδος προβληθη. ἐκελεύσθη δὲ ἐμβληθῆναι δρόμωνας, καὶ αὐθημερὸν ἀποκτεῖναι τῆς πόλεως· πύστη δὲ τῇ νυκτὶ ἐν τῇ τῆς Σοφιᾶς λιμένι φῶς τὸ ἐκπλεῦσαι προσορμίσας, σωματοῦτο τοῖς φίλοις αὐτοῦ. ἐν οἷς καὶ οἱ γνησίως αὐτὸν φιλοῦντες, χρησμῳδίαν αὐτῷ ἐδίδουν, ὅτι Παῦλος μοναχὸς καὶ ἀστρονόμος τῆς Καλλιστράτου, καὶ Γρηγόριος Καππαδόκης ὁ κλεισουρίτης μοναχὸς ἐξ ἡγούμενος τῆς Φλώρου. λέγει οὖν ὁ Λέοντιος πρὸς αὐτὸς· ὑμεῖς διαβιβάσατέ με ἐν τῇ φυλακῇ περὶ βασιλείας, καὶ σωῶ ἀ ζωήμω ἐν καιροῖς πλείστοις. καθώρων δὲ τὸν θάνατον μὴ ἐκδέχομαι οἱ δὲ εἶπον, σὺ μὴ ὀκνήσῃς, καὶ τῶν ἰδοὺ πληρῶται. καὶ λαβὼν ὁ Λέοντιος τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ μετὰ ἁρμάτων, ἀνῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον μετὰ σιγῆς, καὶ κρούσαντες τὴν πύλην, προφασίσαντο τὸν βασιλέα παρεγγεῖλαι ἐπὶ τῇ διοικήσει τινὸς τῆς ἐκεῖσε ὄντων. μεμυθισμένος δὲ τοῦ ἐπάρχου, καὶ σωτόμως ἐλθόντος, καὶ ἀνοίξαντος, αὐθὺς διεμοῖται ὑπὸ Λεοντίου. ἀνοίξας δὲ ὁ Λέοντιος πὰς φυλακὰς, πὰς ἀποκλεισμένους χρόνοις πολλοῖς στρατιώτας ἔλυσε, καὶ ὥπλισε, καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς τὸν φόρον κράξων ἐξῆλθον ὅσοι Χριστιανοὶ, εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν· καὶ πέμψας καθ' ἕκαστον ῥηγῶνα, τὴν αὐτὴν φωνὴν ἀνακράζον. τὸ δὲ πλῆθος πᾶς πόλεως θορυβηθὲν, αὐθὶς εἰς τὴν λιτὴν τὴν μεγάλης ἐκκλησίας συνηθροίσθη. καὶ ὁ πατριάρχης πίστις σωσὼν, ἐφώνει· λίτα ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος. τὸ δὲ πλῆθος ὅραν φωνὴν, ἀνεκραγὸν τὰ ἐξῆς Ιουστινιανῷ. καὶ ὅπως ἐν τῇ ἱπποδρόμῳ ἐξέδραμε πᾶς ὁ λαὸς. ἡμέρας δὲ γενομένης, ἐξάγουσι τὸν Ιουστινιανὸν εἰς τὸ ἱπποδρόμιον διὰ τῆς Σφενδόνης, καὶ ῥιπτοπύργιτος αὐτὸν, ἐξώκισαν ἐν Χερσῶνι. Θεόδοτον δὲ τὸν μοναχὸν, καὶ Στέφανον τὸν σακελλάριον χοίνικι ἐκ ποδῶν δήσαντες, σύρασι διὰ τῆς λιθοφόρου, καὶ εἰς τὸν βοῦν κατάγοντες κατέκαυσαν.

A dem in claſtrum vitam degens, cum generalis Logotheta conſtitutus, multos procerum nulla ipſorum culpa ſuppliciis affecit, bona eorum publicavit, funibuſque ita ſuſpenſos ut capita deorſum verterent, palearum ſumo vexavit. Sed & urbis præfectus plurimos mandato Imperatoris in carcerem compegit. Quibus omnibus odia populi in Imperatorem creverunt. Erat vicina palatio ædes Deiparæ virginis, Metropolitana dicta: eam demoliri Juſtinianus, locoque ejus gradus Venerorum & phialam ædificare volebat, ut ibi ſaxi modeximum agererur. 198
Ideo a Callinico patriarcha poſtulabat, ut ejus ædis deſtructæ cauſa Deum is oraret. Reſpondit patriarcha, votum ſibi eſſe, quod templi erigendi cauſa faceret: nullum dejiciendi graria receptum eſſe. Sed vi adactus tandem, lacrimabandus ita ait: Gloria Den, qui omnia perfert, nunc, & ſemper, & in æternum. His auditis, deſtructa eſt ædes, & phiala condita. Templum nomine Metropolitanum Imperator in Petrino fecit.

Decimo anno, Moamedus in quartam Armeniam exercitam duxit, multiſque abductis domum rediit. Eodem anno Juſtinianus impetu pulſus eſt, hoc pacto. Mandavit Stephano patricio, & Ruſin duci, ut noctu populum Conſtantinopolitanam necarent, cædis initio a patriarchis facto. Sub hoc ipſum tempus Leontius patricius (qui cum dua Orientalium fuiſſet, te bello præclare geſta, per calamniam delatus, trienniamque in carcere detentus erat) ſubita evocatus inde fuit, ac dux Græciæ factus: juſſuſque ſuis in tres ceioces impoſitis, eo ipſo die arbe avehi. Ea nocte in Sophiæ portu tempus navigandi præſtolans, cum amicis ſuis negotia ſua componebat. Inter eos qui ipſum vere amabant, ſumma varicinabatur ipſi, Paulus præſertim monachus claſtri Calliſtratici, aſtronomiæ peritus, & Gregorius Cappadox claſtri Floriani princeps. Quibus cum 199
diceret Leontius, captivo ſibi Imperium ab ipſis promieri, viræque dubio, ac mortem ſingulis horis expectanti: ſi gnavitet eum rem aggredi juſſerunt, jam nunc implendam. Ergo Leontius ſuis armatis ſecum ſumptis, tacite ad prætorium venit, pulſatiſque foribus ſimulant eo Imperatorem venire, ut de quibuſdam qui ibi erant ſtatueret. Cum præfecto id indicatum eſſet actutum prodiit: portaſque cum aperuiſſet, eſt a Leontio vinctus. Tum Leontius carceribus reclusis, milites diu in iis detentos eduxit atque armavit, cumque iis in forum prodiit, vociferans: Quicumque Chriſtiani ſunt, ad ædem S. Sophiæ præſto ſint. dimiſit etiam, qui idem per omnes regiones proclamarent. Turbata multitudo, confeſtim ad lavacrum magnæ eccleſiæ coivit: præſenſque ana pontifex ſummus, Hanc eſſe diem illum
a Domino factum clamavit. & populus ſublato clamore vociferabatur, Refodiantur oſſa Juſtiniani. Hoc modo anIverſus populus in Circo diſcurrebat. Prima luce Juſtinianum per Fundam in Circum producunt, naſoque truncatum Cherſonam telegant. Theodotam vero monacham, & Stephanum ſacellarium, funibus ad pedes alligatis, per viam publicam ad Bovem pertractos comburunt. atque ita fauſtis acclamationibus, Leontiam Imperatorem falu-

Juſtiniano imperium eteptum.

Edit. Pariſ. pag. 442.

Pſalm. 117.

tant, Callinico ſolium patriarchæ occupante.

LEONTIUS Imperator. Anno mundi ϛϞϞ ϵϞϐ Ⅎ, ab adventu Chriſti ϡϞϞ, Leontius Imperator Romanorum factus, imperavit annos ϛιϛ. Primo ejus anno cuncta obique pacata fuerunt.

800 Anno ſecundo, Alidis in Romanam ditionem fecit impreſſionem, multiſque abductis captivis, retro abiit. Sergius quoque patricius Laziçæ defecit, ac Lazicam Arabibus tradidit.

Anno tertio, Arabes expeditione facta Africam ceperunt. Eo Laurus Joannem patricium virum ſtrenuum mittit, cum univerſa Romanorum claſſe: qui fuſis pulſiſque hoſtibus, omnia Africæ caſtra capit: relictoque ſuo ibi * legato, de re geſta Imperatorem certiorem fecit, atque in Africa ipſe hiemavit. At Arabum princeps (qui Protoſymbulus, quaſi conſul, vel concilii princeps ab iis uſurpatur) re cognita, multo majore ac quam fuerat prior validiore claſſe miſſa Joannem inde profligat, caſtraque foſſa munita locat. At Romanorum exercitus mota ſeditione, Apſimarum Imperatorem creat, drungarium Cibyrrhæotarum, ſtatimque Tiberium nominat. At in urbe lues bubonum graſſata, quatuor menſium ſpatio magnam vim hominum ſuſtulit. Apſimarus interim cum ſua claſſe ad Sycas ſeu Ficus appellit: & in urbem per proditionem admiſſus, Leontium præciſo naſo in Dalmatæ monaſterio aſſervari jubet, amicoſque ejus publicatis eorum bonis relegat. Tum germanum ſuum fratrem Heraclium omnibus pedeſtribus equeſtribuſque copiis præficit ſolum, ut rei gerendæ maxime idoneum: mittitque ut parres Cappadociæ, & * clauſtras percurrat, ac quid hoſtis moliatur obſervet.

* pryſidio. Meurſ.

Vide Pariſ. Pag. 444.

207

* clauſtras

APSIMARI Imperium. Apſimarus, qui & Tiberius, imperavit annos ver. Primo ejus anno, Abderachman mota ſeditione in Perſide, regnum in ea Chagano ejecto obtinuit.

Anno ſecundo, peſtis fuit. Et Moamedus cum Arabum copiis bellum Abderachmani facit. Cumque ingreſſus Perſidem eſſet, cum Chagano ſe conjungit. eo bello Abderachman cæſus, & Perſis Chagano reſtituta eſt. Romani autem Syriam ad Samoſata uſque pervagati, vicinaſque regiones populati, ad millia (ut fertur) duceota Arabum interfecerunt: ſpoliiſque & præda ampliſſimis potiti, magno ſui metu excitato reverterunt.

Perſica.

208 Tertio anno, Abdelas Romanos bello adortus, Antarado fruſtra oppugnata, re infecta abiit, & Mopſueſtiam condidit, impoſuitque ei præſidium.

Anno ιν Baanes, cognomine Heptadæmon a ſeptem dæmonibus, quartam Armeniam Arabibus tradidit. Apſimarus Philippicum patricium, Nicephori F. relegavit, quod is ea inſomnio (ajebat enim per quietem ſe imaginarum, caput ſuum ab Aquila obumbrari) imperium ſibi ſperaret.

Philippicus.

Arabes ſeu Sarracenica. Quinto anno principes Armeniæ concitata adverſus Sarracenos ſeditione, iis interfectis, ab Apſimaro miſſis legatis auxilium petunt. Sed Moamedus facta expeditione, multis cæſis, Armeniam rurſum Sarracenis ſubdit: proceſſeſque Armenios omnes ano in loco

A ἐν ὅπῳ Λεόντιος βασιλεὺς ἀφρικῶσι. τὸν δὲ τῆς πατριαρχίας θρόνον διέπει Καλλίνικος.

Κόσμου ἔτος ϛϱπϵ'. ἀπὸ Χριστοῦ παρουσίας ἔτος χϛδ'. Λεόντιος βασιλεὺς Ρωμαίων ἔτη γ'. τοῦτο πρῶτον ἔτος ἀφρικῶσιν ἐπολεμήθη. ἐπισράτευσαν Αλιδὶ τῷ Ρώμην, ἐν πολλαῖς αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν. ἐξαπίνης δὲ ἐν Σίργιος ὁ πατρίαρχος ἀπὸ Λαζικῆς, ἐν ταύτῃ τῇ Ἀραβῶν ὑπέταξε.

Τῷ γ'. ἔτει ἐπισράτευσαν οἱ Αραβες τῷ Αφρικῷ, ἐν τούτῳ παρέλαβον. ὁ δὲ Λεόντιος ἀποστέλλει τὸν πατρίκιον Ἰωάννην, ἱκανὸν ὄντα μετὰ πάντων τῶν Ρωμαϊκῶν πολέμων. ὃς τοὺς ἐχθροὺς τρέψας ἐδίωξε. ἐν ἅπασι τῆς Αφρικῆς τὰ κάστρα κλεισθέρωσι. ἐν κατόπιν ταξειώσατο ἴδιον, τῷ βασιλεῖ ταῦτα ἐδήλωσε, ἐν ἐκεῖ ἐχείμασεν. ὁ δὲ ἀρχισύμβουλος τῶν Αράβων τὸν μαθὼν, πολλῷ πλείῳ ἐν δυνατώτερον τῶν πρώτου στόλου ἀποστέλλας, τὸν Ἰωάννην ἐδίωκεν, ἐν ἐκεῖ φοβερατικῶς ἀπλακύσει. ὁ δὲ στρατὸς εἰς σύγχυσιν ἐλθὼν, Απίμαρον ἀναγορεύουσι βασιλέα, δρουγγάριον τῆς Κιβυρραιωτῶν ὄντα, ἐν ἐκεῖσε ὑπάρχοντα, Τιβέριον αὐτὸν μετονομάσας. ὁ δὲ τὴν πόλειν τῶν βανδίλων λύμη εἰσῆλθε, ἐν ἐν πεντεκαιδεκάτῃ μηνὶ ἀπώλετο πλῆθος πολύ. καταλαμβάνει δὲ Απίμαρος ἅμα τῷ σωθέντι αὐτῷ στόλῳ, καὶ προσώρμησεν ἐν Συκαῖς. ἐν ἀναβὰς ὁ γεωμέτης εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. ἐν τὸν μὲν Λεόντιον ῥινοκοπήσας ἐν τῇ τῶν Δαλμάτων μονῇ φυλακισθῆναι προσέταξε, τοὺς δὲ φίλους αὐτοῦ δημεύσας, ἐξώρισεν. Ηράκλειόν τε τὸν γνήσιον αὐτοῦ ἀδελφὸν, ὡς λίαν ἱκανώτατον, μοναρχήσειν πάντων τῶν ἔξω καβαλλαρικῶν θεμάτων προβαλόμενος, ἐπὶ τὰ μέρη Καππαδοκίας ἐν τὸν ἀλεξητῶν ἐξετρίχειν, ἐν τῷ κατ' ἐχθρῶν ποιεῖσθαι φροντίδα ἐπίσχοιεν.

Απίμαρος, ἀφ' οὗ Τιβέριος, ἔτη ζ'. πέμπτῃ α'. ἔτει ἐξασίασιν Αβδεραχμὰν ἐν Περσίδι, ἐν ἐκμελέσας αὐτὸς, ἐν ἰδίωξε τὸν Χαγάνου ἀπ' αὐτῆς.

Τῷ β'. ἔτει, γίγαντα θανατικὸν μέγα. ἐν ἐπισράτευσι Μωάμεθ σὺν πλήθει τῶν Αράβων κατὰ τὸν Αβδεραχμάν. ἐν ἀπαλαβὼν τὴν Περσίδα, ἑνώσας τὸν Χαγάνου. ἐπολεμήσαντες τὸν Αβδεραχμὰν, ἀτείμασαν αὐτὸν, καὶ πάλιν τὸν Χαγάνου τὴν Περσίαν ἀρχιὼ ἐχοντες ἐζήσαν. οἱ δὲ Ρωμαῖοι ἀπέδραμον Συρίας, ἕως Σαμοσάτων. ἐν προσμείναντες τὸν πλεῖστον χρόνον, ἀπέκτειναν (ὡς φασὶ) χιλιάδας ἑξήκοντα Αράβων, πλεῖστά τε σκῦλα ἐν αἰχμαλωσίαν πολλὴν λαβόντες ὑπέστρεψαν, φόβον μέγαν ἐμποιήσαντες αὐτοῖς.

Τῷ πέμπτῳ ἔτει, ἐπισράτευσεν Αβδελᾶς κατὰ Ρώμης. ἐν πολιορκήσας Αντάραδον, ἐν μηδὲν αὐτοῦ ὑπέστρεψε, ἐν φκοδόμει τὴν Μόψουεστίαν, ἐν ἔθετο ἐν αὐτῇ φυλακίν.

Τῷ δ'. ἔτει, Βαάνης ὁ ἑπταδαίμων τὴν τετάρτην Αρμενίαν τοῖς Αραψὶν ὑπέταξεν. Απίμαρος ὁ Φιλιππικὸς, τὸν υἱὸν Νικηφόρου, πατρίκιον ἐξώσεσε, ὡς ἐνυπνιολόγησεν βασιλεύσειν. ἔφασκε δὲ, ὡραιότατα καθῆσθαι, ὅτι ἡ κεφαλὴ αὐτῷ ἐσκιάζετο ὑπὸ ἀετοῦ.

Τῷ ε'. ἔτει, ἐξασίασαν οἱ ἄρχοντες Αρμενίας κατὰ τῆς Σαρακηνῶν, καὶ τοὺς ἐν Αρμενίᾳ Σαρακηνοὺς ἀπέκτειναν. ἐν αὖθις πρὸς Απίμαρον πέμπουσι, ἐν Ρωμαίους εἰς τὴν αὐτῶν χώραν φέρουσι. ὁ δὲ Μοάμεθ ἐπιστρατεύσας κατ' αὐτῶν, πολλοὺς κτείνει, ἐν τὴν Αρμενίαν Σαρακηνοῖς ὑποτάσσει, τοὺς δὲ μεγιστᾶνας τῶν Αρμενίων ζωγρήσας ἐν ἰδίᾳ πάτρᾳ ἐκράτει.

τὸν τῇ ἕκτει ἐπισράτευσεν Αζὰρ τῷ Κιλικίων μετὰ χιλιάδων δέκα, ᾧ πεσεῖν αὐτοῦς Ηράκλειος ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, τοὺς πλείονας ἀπέκτεινεν, τοὺς δὲ λοιποὺς δεσμίους τῇ βασιλεῖ ἐξαπέστειλε.

Τῷ ς'. ἔτει, Αζίδας ὁ † Χωνὶ ἐπισράτευσε † Κιλικίαν, Ϛ πολιορκήσας τὸ Σίσιον κάστρον κατέβαλεν. ὃν ἐπιθάσας ὁ † βασιλέως ἀδελφὸς, ᾧ πολεμήσας, ἀτέντει δώδεκα χιλιάδας Αράβων. τοῦ Ιυστινιανοῦ ἢ ἐν Χερσῶνι ᾖγεντος, Ϛ λέγοντος πάλιν ἑαυτὸν βασιλεύειν, οἱ † ἐκεῖσε οἰκάτορες † ἐκ τοῦ βασιλέως κίνδυνον φοβηθέντες, ἐβουλεύσαντο τῶτον ἀνελεῖν, ἃ τῇ βασιλεῖ παραπέμψαι. αὐτὸς ἢ τῶτο διεγνωκὼς, ἐδωκεν ἐκφυγεῖν, Ϛ εἰς τὸ Δάρας ἐλθὼν, μετάπεμ † † Χαζάρων Χαγάνον ἰδεῖν. ὃς ἐδέξατο αὐτὸν μετὰ τιμῆς, ᾧ ἐξέδοτο αὐτῇ εἰς γυναῖκα Θεοδώραν † ἀδελφὴν αὐτοῦ. ᾧ μετ' ὀλίγον χρόνον, προτρεπῇ † Χαγάνου κατῆλθεν εἰς * Φαναγορίαν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ Θεοδώρας. ταῦτα ἀκούσας Αψίμαρος, πέμπει παρὰ † Χαγάνον ὑποχρόμους αὐτῇ δῶρα πολλὰ, εἰ † Ιυστινιανὸν ζῶντα αὐτῇ παραπέμψει, ἃ κἀν † ἀεραλλὼ αὐτῷ· εἴξαντος ἢ τῷ Χαγάνου, παραφυλακὴν αὐτῇ δοῦναι ἔπεμψε, ἵνα τὸ μὲ ὑπὸ † ὁμορρύλων ἐπιβουλευθεῖεν. ἐντεῦθεν ἐκεῖνος τοῖς αὐτοῦ, ἵν' ὅταν δόλωσθῇ αὐτὸς, ἀπόλωσιν Ιυστινιανόν. τῶτον δὲ δι' αἰτίαν † Χαγάνου τῇ Θεοδώρᾳ μεμφθέντων, ᾧ τῇ Ιυστινιανῷ γνωσθέντων προσκλεσάμενος τοὺς ἐκ Χαγάνου φύλακας, τῶτο ἐφόνευσεν. ἀθέως ἢ ἀποσέλλει Θεοδώραν εἰς Χαζαρίαν. ἀπὸ ἢ Φαναγορίας αὐτὸς ἀφανισθέντας, εἰς τὸ στόμιον κατῆλθε. ᾧ πλοίῳ ἐπιβὰς, ἔρχεται μέχρι Συμβόλου, πλησίον Χερσῶνος ᾧ ἀνοιχείλας ἐν αὐτῇ κρυπτῶς, ἀπαλαμβάνει Βασβακύριον, ᾧ † ἀδελφὸν αὐτῆ, ᾧ τὸν Στέφανον, Ϛ † Μητρόπαυλον· ᾧ σωὶ αὐτοῖς ἀποπλέσας, διέβη † Φάρων Χερσῶνος, ᾧ τὰ Νεκρόπυλα, τὸ στόμιόν τε τῶ Δάναπρι ᾧ † Δάνασρι. ᾧ κλύδωνος γενομένου ἀπέγνωσαν πάντες τῶ ἑαυτῶν σωτηρίαν. Μυάκης δὲ οἰκειακὸς αὐτῷ ἄνθρωπος, ἔφη αὐτῇ· ἰδοὺ ἀποθνήσκομεν δίκαια. πέμψει τῇ Θεῷ περὶ τῆς σωτηρίας σου, ἵνα ὁ Θεὸς τὰ ἀποδώσει σοι τῶ βασιλείαν σου, μαθὼν ἀμυνῆ τῇ ἐχθρῇ σου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῇ· λέγει ἐν θυμῷ· ἐὰν φύσωμαι νικὸς ἐξ αὐτῶν, ὁ Θεὸς ἐκταύθα με καταποντίσει. ᾧ εἰσελθὼν εἰς † Δάνα βιν πομπὸν, ἀποσέλλει Στέφανον πρὸς Τέρβελιν, † ἄρχοντα Βυλγαρείας ἐπὶ τῇ δόσει αὐτῇ σωάρσιν, ὅπως κρατήσῃ τῆς προγονικῆς αὐτῷ βασιλείας, ὑποχόμβος δῶρα πολλὰ, ᾧ τῶ ἑαυτῷ θυγατέρα εἰς γυναῖκα. αὐτῷ δὲ πάντα ποιεῖν μεθ' ὅρκων ὑποχομένῳ, συγκινεῖ πάντα † λαὸν † Βυλγάρων ᾧ Σθλάβων, Ϛ ὁπλίζεσθαι, ἐπὶ † βασιλίδα ἐρχόντων ἅμα τῇ Ιυστινιανῷ. ἀπλώσασα ἢ εἰς † Χαρσίου πόρτας, ᾧ ἕως τῆ Βλαχερνῶν. ᾧ ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις προσλαλῶν τοῖς ἐν τῇ πόλει, μάθων ὑβρίζετο. ὁ δὲ Ιυστινιανὸς μετ' ὀλίγων Ρωμαίων † ἀγωγῇ εἰσῆλθε εἰς τὴν πόλιν, ᾧ θόρυβον ἀναστήσας βαλὼν, ἐφὸς βραχὺ ἐσώσωσεν ἐν τῇ παλατίῳ Βλαχερνῶν. ὅπερ μαθὼν Αψίμαρος, φυγὰς εἰς Απολλωνιάδα ἀφίκετο, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ χρήματα πάμπολλα. Ιουστινιανὸς δὲ ἀπέλαβε τὸν βασιλείαν. τὸν δὲ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς θρόνον κατέσχε Καλλίνικος.

Ιυστινιανὸς τὸ δεύτερον ἔτη ς'. παραλαβὼν τὸν βασιλείαν, δῶρα πολλὰ δὺς τῷ Τέρβελι, ᾧ βασιλικὰ σαύα, ᾧ χώραν † Ρωμαίων γῆς πόλας τὰ νῦν λεγόμενα Ζαγό-

A vivos cremat. Eodem anno Azar decem millia ducens, Ciliciam invadit, Quem adortus Imperatoris frater Heraclius, majorem hoſtium partem cædit, reliquos vinctos Imperatori mittit.

Anno ſexto, Azidas Chunci filius Ciliciæ bellum infert, caſtrumque Siſium expugnatum evertit. Hunc aſſecutus Heraclius, & pugna congreſſus, duodecim millia Arabum occidit. Interim Juſtinianus Cherſone degens, cum ſe Imperium recepturum diceret, oppidani ſibi ab Imperatore eo nomine metuentes, vel interficere illum, vel Imperatori mittere ſtatuerunt. Quo animadverſo, Juſtinianus fuga ſibi conſuluit: cumque Daras perveniſſet, Chagani Chazarorum reguli congreſſum petiit. Is cum honorifice excepit, data in matrimonium ſorore ſua Theodora: pauloque poſt perſuaſit, ut cum Theodora Phanagoream ſe conferret, ibique degeret. quod Apſimarus ut cognovit, mittit ad Chaganum, qui magnis pollicitationibus ei perſuaderent, ut vel vivum Juſtinianum, vel caput cæſi ſibi mitteret. Aſſenſit Chaganus, miſitque cuſtodes (uti ſimulabat) Juſtiniano, qui eum a popularibus ſuis tutum præſtarent. mandaverat autem iis, ut Juſtinianum, quo tempore id juberet, interficerent. Hæc cum famulus Chagani Theodoræ aperuiſſet, Juſtinianus ab ea certiori factus, cuſtodes a Chagano miſſos ad ſe vocat, atque interficit, ſtatimque Theodoram in Chazariam remittit. Ipſe Phanagoræa profugiens, ad fauces, atque inde conſenſo navigio ad Symbolum venit, prope Cherſonem. atque eo clam miſſis miniſtris, Basbacurium, & fratrem ejus, Stephanumque & Metropaulum ad ſe evocavit. cum his abnavigans ſpeculam Cherſonenſem, Necropylæ, & freta Danaprium atque Danaſtrium evaſit. Orta autem tempeſtate, cum de ſalute ſua omnes deſperaſſent, Myaces Juſtinianum, cujus erat domeſticus, ita compellat. Cernis Domine, mortem nobis impendere. Vove itaque Deo, te, ſi Deus tibi reſtituat Imperium, inimici injurias non ulturum. Reſpondit Juſtinianus irato animo: Hic me Deus ſubmergat, ſi ulli inimicorum parſurus ſum. Proinde ingreſſus Danubium, Stephano ad Terbelin Bulgarorum principem miſſo: auxilium ab eo ad recuperandum avitum Imperium flagitat: eoque nomine cum multa dona, tum filiam ſuam ſe ei nuptum traditurum pollicetur. Terbelis omnia ſe facturum juravit, omnemque Bulgarorum & Slavorum multitudinem armavit. Cum his Juſtinianus ad Conſtantinopolin venit, ac caſtra a Charſii porta ad Blachernas uſque poſuit. Triduum cum oppidanis habito colloquio, cum magis magiſque contumeliis afficeretur, paucis ſtipatus Romanis per aquæductum in urbem evaſit: eoque perfoſſo, mox in Palatio Blachernenſi tentorium poſuit. Eo cognito, Apſimarus cum magna vi pecuniæ Apolloniadem profugit. Juſtinianus ita Imperium recuperavit, patriarcha urbis Callinico.

Juſtinianus recepto Imperio potitus eſt per annos VI. Is Terbelin donis multatis, ac regia ſupellectile, & parte ditionis Romanæ, ei cui nunc Zagoria nomen eſt, remuneratus, pacifice dimiſit. Ap-

Edit. Pariſ. pag. 445.

Juſtinianus quomodo Imperium recuperavit.

203

pag. 446.

simarus autem Apolloniade ex fuga ad Justinianum retrahitur, itemque ea Thracia Heraclius, cum aliis quibusdam principibus. hos omnes in muro * supplicio affecit. Dimissis etiam per mediterranea ministris amplius trecentis, repertos eorum socios omnes necavit. Apsimarum vero, & Leontium, vinctos per urbem in pompa duxit: hique ludis Circensibus vincti, ad pedes Imperatoris projecti sunt. quorum cum hic cervices calcaret, tantisper dum primum * bajum mitteretur, acclamavit populus, Super aspidem & basiliscum ambulabis, ac reliqua. Inde ens in Cynegium missos, capite truncari jussit. Callinico patriarchæ oculos eruit, eumque ita Romam relegavit. Patriarcham vero Constantinopolis constituit Cyrum, qui in Amastridis insula monachus fuerat: quod hic sibi recuperationem Imperii prædixisset. Innumeram porro cum civium tum militum multitudinem interfecit. quamobrem magnus omnes pavor invasit. Misit etiam classem, ad revocandum e Chazaria uxorem: de qua multæ oraves unæ cum vectoribus perierunt. Quod cum intellexisset Chaganus, hæc ad eum mandate: Fatue, nonne duabus tribusve navibus missis uxorem tuam repetere poteras, tantæque multitudinis exitio carere? num hanc quoque bello re recipere putas? en & filius tibi natus est. mitte, qui eos traducant. Misit ergo Justinianus reductum Theodoram, & filium ejus Tiberium, atque utrique coronam imposuit.

Anno tertio, Justinianus pacem quæ erat inter Romanos ac Bulgaros, rupit: trajectisque in Thraciam equestribus copiis, classe etiam armata, in Terbellim profectus est, occupata Anchialo. Bulgari autem, cum Romanos castra incaute locasse, nulloque ordine sparsim vagari cernerent, impetu facto magnam cædem ediderunt, multosque captivos abduxerunt. Justinianus cum paucis quibusdam in castrum evasit, ibique triduum objectis portis se continuit. sed Bulgaros obsidendi causa perseverare videns, equorum suorum nervis incisis, nocte navigia conscendit, furtimque elapsus cum decore domum redit. Secundum hæc memor tela recolens, insidias sibi a Chersonensibus, Bosporanis, aliisque paratas, adversum eos naves suas a minima ad maximam omnes misit: mandato, ut quicumque ea loca habitarent, universi gladio trucidarentur, neque vitæ cujusquam parceretur. Missi eo hoc perfecerunt, nemine ipsis resistente: solum infantium cædæ abstinuerunt, quippe in servitutem mancipandis. Principes Chersonensium viros, numero XLII. * addita custodia ad Imperatorem missi sunt 7. alios septem ligneis * publicis in altum suspensos, igni assarunt: alios in mare abjecerunt. His cognitis, Justinianus ob servatos infantes insaniit. Cum in reditu classis jam Byzantio appropinquaret, periclitata est; mortuorum numerus innus, repertusque millium LXXXIII. Id gaudium Justiniani auxit. misitque aliam classem, quæ omnia solo æquaret, solumque aratro proscinderet, interficeretque omnes usque ad mingentem in parietem. Quod cum intellexissent qui castra ista obtinebant, muniverunt sese: missique ad Chazariam ad Chaganum legatis, præsidium sibi ab eo dari flagitarunt. Cum appulisset Justiniani classis, primores co-

204 * furca.

* v. Meurs. in Glossar. Cedrenum Justiniani.

Naufragium.

Justinianus a Bulgaris victus.

Strages apud Chersonenses.

Edit. Paris. pag. 447.

205 * cum familia. Meurs. in Gl. * subulis.

A ετα, ἀπέλυσεν αὐτὸν ἐκ εἰρήνης. Ἀβίμαρος δὲ φυγὼν εἰς Ἀπολλωνιάδα, συλλαμβάνεται, ὑφ' οἷς Ἰουστινιανὸν ἄγαται. ἀγαγὼν δὲ ὁ Ἡράκλειος ἀπὸ Θρᾴκης, μετὰ τινων ἑτέρων ἀρχόντων. ὑπὲρ τὴν τείχει πάντας ἐφόνευσεν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὰ μεσόγεια πάντα, πλείους ἐξ αὐτῶν διρώησε τεσσαράκοντα, πάντας ἐπέκτεινε. ὁ δὲ Ἀβίμαρον ὑπὸ τὸν Λεόντιον πομπεύσας, διδυμένης ἐν τῇ πόλει, ἐπικὴν γενομένης ἄγαγον διδυμένης, ὑφ' ἑρπύσαι εἰς τοὺς πόδας αὐτῷ πατήσαντος δι' εἰς τὸς τραχήλους αὐτῶν, ἄχρις ὑπολύσεως ὁ φώτου βαλὼν πεζόβοα ὁ δῆμος ἐπὶ ἀσπίδα ὑ βασιλίσκου ἐπιβήσῃ, ὑπὸ ἐξῆς. ὑ δὲ κατοσείλας αὐτὸς ἐν τῇ Κυνηγίῳ, ἀπεκεφάλισε. Καλλίνικον δὲ ὁ πατριάρχην ἐκτυφλώσας, ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐξώρισεν. ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ Κῦρον, ὁ ἐν τῇ νήσῳ Ἀμάστρεδι ἐγκλείσον, ὡς προσημάναντα αὐτῷ τὴν ὁ δεσπόρας βασιλείας ἀποκατάσασιν, πατριάρχην ἀνεβάλετο. ἀναρίθμητον δὲ πλῆθος ἐκτε τῶ πολιτικῶ ὑ ὁ στρατιωτικῶ καταλογὼ ἀπώλεσεν. ἐστεῦθεν φόβος μέγας σωμέχε πάντας. ἀπέστειλε δὲ φόλον πρὸς τὸ ἀγαγεῖν τὴν γυναῖκα αὐτῷ ἀπὸ Χαζαρίας, ὑ πολλὰ σύμβυκα ἀπώλοντο. ἀνήσας δὲ τῶν Χαγάνος, δηλοῖ αὐτῷ Ὦ ἀνόητε, ἐκὶν δὶς δύο ἢ τριῶν πλοίων λαβεῖν σε τὴν γυναῖκα, ὑ μὰ ἀπολέσαι τοσοῦτον πλῆθος; ἢ δοκεῖς, ὅτι ὑ πόλεμον πολέμῳ λαμβάνεις; ἰδὲ ἐπέρθησοι ὑ ὑιός, ὑ ἀποστείλας λαβεῖν αὐτός. καὶ ἀποστείλας, ἤγαγε τὴν Θεοδώραν, ὑ Τιβέριον τὸν ὑὸν αὐτῶ, ὑ ἐστέφανε αὐτός.

B

C Τῷ γ' ἔτει, Ἰουστινιανὸς τὴν μεταξὺ Ῥωμαίων ὑ Βουλγάρων εἰρήνην διέρρηξε, ὑ διαπεράσας τὰ βαβδακαεκὰ θέματα εἰς τὴν Θρᾴκην, ἐξοπλίσας ὑ στόλον, κατὰ τῶ Τέρβελι ἐχώρησε, καταλαβὼν τὴν Ἀγχίαλον. καὶ ἀφυλάκτως τὸ στρατὸ ἀπλανίσαντος, ὡς εἶδον αὐτὸν οἱ Βούλγαροι ἀσυντάκτως διασπαρτιζόμενον, ἐπιρρίψαντες πολλὴν αἰχμαλωσίαν ὑ φόνον ἐποίησαν. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς σὺν ὀλίγοις νυσὶν ἐν τῇ πάρῳ καταφυγὼν, ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις ἀπέλυσε τὰς θύρας. διασάμενος δὲ τὴν ὑβ' Βουλγάρων ἐπιμονὴν, τοῖς ἵπποις αὐτῶν ἐδρεπανίσας, διὰ τῆς νυκτὸς τοῖς πλοίοις ἐπιβὰς, λαθραίως ἐφυγε, ὑ μετ' αἰσχύνης ἐν τῇ πόλει παρεγένετο. Ἰουστινιανὸς δὲ ἐπιμνησθεὶς τῶν κατ' αὐτὸ τῷ Χερσωνιτῶν ὑ Βοσπορειανῶν ὑ λοιπῶν ἐπιβουλῶν, πᾶσιν ναυσὶν μικρᾶς εἰς μεγάλης ἀπέστειλε, φρεσάξας πάντας τοὺς εὑρισκομένους ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ξίφει ἐλοθρεῦσαι, ὑ μηδένα ζωογονῆσαι. οἱ δὲ πεμφθέντες καταλαβόντες, ὑ μηδενὸς αὐτοῖς ἀντιστάντος, πάντας τῷ ξίφει ἀνεῖλον· τῷ μικρῶν νηπίων μόνον φονεύσαι, ὡς ὑπὸ δουλείαν περιποιησόμενοι. ὑ τοὺς μὲν φωτεινοτέρους Χερσωνίτας μβ'. ὄντας, φαριλικῶς πρὸς τὸν βασιλέα ἐξαπέστειλαν. ἐπῆρε δὲ ἐπὶ ξυλίνας σανίδας ὑψώσαντες, ἐπὶ πυρὸς ὤπτησαν, ὑ εἰς τὴν θάλασσαν ἐκαπέρριψαν. μαθὼν δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς, ἐπὶ τῇ τῶν πιστῶν σωτηρίᾳ ἐμάνη. τὰ δὲ στόλου ὑπὸ τὴν πόλιν ἀνεπλεούσης, τὸ πλοῖον ἐκυβερνήσατο. ἐξεθρέσθησαν δὲ οἱ ἀποθανόντες, ὑ ὑρίθησαν χιλιάδες νγ'. Τῷ δὲ Ἰουστινιανῷ μᾶλλον ἐπὶ τῶν χαροποιθέντες, πάλιν ἦπερ ἐκπέμποι στόλου, ἀρτσερῶν ἅπαντα ὑ * ἐκδαφίζειν κελεύσας, ὑ καπνοφάζειν ἅπαντας τοὺς ὑρύπτας πρὸς τεῖχον. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῷ κάστρων ἐκείνων, ἑαυτοὺς κατησφαλίσαντο, ὑ ὑπὸ χαγάνον εἰς Χαζαρίαν ἔπεμψαν, φόλαι λαὸν εἰς φυλακὴν αὐτῶν. καταλαβόντων δὲ τῷ τὸ Ἰουστινιανῷ ἐκείνοι, τοὺς μὲν κεφα-

* ἐξαίρειν rectius.

Digitized by Google

κορυλὰς αὐτῶν κρατήσαντες ἔσωθεν τὸ κάστρον ἀπέκτειναν οἱ χερσωνῖται, τὸν δὲ λοιπὸν λαὸν αὐτῶν τοῖς Χαζάραις παρέδωκαν. οἱ δὲ τὸ Χερσῶνος καὶ τὸ λοιπὸν κάστρον· καὶ μὲν Ιυστινιανὸν ἀνέσκαψαν· τὸν δὲ ἐκεῖσε ἐξόριστον Βαρδάνην, καὶ τὸν Φιλιππικόν, βασιλέα ἀφάμενοι. ταῦτα μαθὼν Ιυστινιανός, ἵππον τόλμι ἀπέστειλε μετὰ τειχομαχικῶν ἐργαλείων καὶ ὅπλων. καὶ ὡς τὰς κρείττονας πύργις Χερσῶνος κατέβαλον, ἀναφανέντες οἱ Χάζαροι, πᾶσι ἐπέλυσαν τῇ ἐγχειρήσει. ὁ Βαρδάνης δὲ ἐφυγών, φρὸς τὸ Χαγάνου φῦλον. ἀφικόμενος δὲ γενόσθαι τῷ τόλμι, καὶ φρὸς Ιυστινιανὸν μὰ τολμῶντας ἀπαλάμβαι καὶ τὸ ἀπαθρωποκτόνον καὶ ὠμὸν, τὸν μὲν Ιυστινιανὸν ἀνέσκαψαν, τὸν δὲ Βαρδάνην βασιλέα ἀφίμησαν, καὶ δὲ Χαγάνου μετέσαντο δοθῆναι αὐτοῖς πάππον. τῷ δὲ Χαγάνῳ ἀπαιτήσαντες αὐτὸς λόγον, τὸ μὰ φροδοθῆναι ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὸ κομίσασθαι κρ' ἄνδρα νόμισμα ἓν, αὐτοὶ παρεχέμα ταῦτα δόντες, παρέλαβον Βαρδάνην, καὶ τὸν Φιλιππικόν, βασιλέα. ἐν δὲ τῇ χροείζειν τὸν τόλμι, καὶ ἀναφορὰν μὰ ἔρχεσθαι, ἐσχάσατο Ιυστινιανὸς καὶ αἰτίαν. καὶ λαβὼν σωὶ αὐτῇ τὸς τῶ Οψικίου, καὶ μέρος Θρακησίων, ἀνῆλθεν ἐπὶς Σινώπης, καὶ βλέπει καὶ τόλμι ἐπὶ τὴν πόλιν ἐρχόμενον. καὶ βρύξας ὡς λέων, καὶ αὐτὸς ἐπὶ καὶ πόλιν ὥρμησε. τὸ δὲ Φιλιππικὸν φρολαβόντος, καὶ καὶ πόλιν κρατήσαντος, αὐτὸς εἰς τὸν Δαματρύα ἀπῆλθε. ὁ δὲ Φιλιππικὸς δύσις ἀποσείλει καὶ Ηλίαν μετὰ λαῶν, κατὰ Ιυστινιανῦ, Μαῦρον δὲ καὶ κατείχιον κατὰ Τιβερίου. ὃς ἐν Βλαχέρναις παρέδυσε, ὧρε Τιβέριον κρατῆσαι τὰ τίμια ξύλα. καὶ καὶ ἁγίαν τράπεζαν. ἔξωθεν δὲ τῶ βάματος, Ανασασίαν τὴν τῶ πατρὸς αὐτῶ μπέρα, ἥτις πολλὰ ἐδυσώπει αὐτὸν μὰ πελεῖν Τιβέριον. ἐν τούτοις Ιωάννης ὁ λῶν, βίᾳ ἁφαρπάζει τῶ βάματος καὶ ἀπὸ καὶ Χαζάρας Τιβέριον, καὶ ἐν τῇ καθίσει παραπορεύεσθαι, δίκην φροβάτου ἐλαυνόμενον. ὁ δὲ Ηλίας εἰς λόγος ἐλθὼν τῇ μετὰ τῶ Ιυστινιανῦ στρατῇ, καὶ λέγον ἀπαθείας δὸς αὐτῇ, φρὸς ἑαυτὸν εἵλκυσε. μόνῃ δὲ ὑπολειφθέντος Ιυστινιανῦ, ἐν θυμῷ δραξάμενος τῶ τραχήλου αὐτῶ Ηλίας, τῇ παραμηρίῳ καὶ ἀφαλῶ αὐτὸ ἐξέτεμε, καὶ φρὸς Φιλιππικὸν ἀπέστειλεν. αὐτὸς δὲ ἄχει Ρώμης ταύτην ἐξέπεμψεν.

Ο δὲ φρολιχθεὶς μοναχὸς, ὁ αἱρετικὸς καὶ ἀστρονόμος τῶ καλλιστράτου, φρὸ καὶ βασιλεῦσαι Φιλιππικόν, ἐχρησμοδότει αὐτῇ λέγων· ἐπεὶ οὐκ ἔστι Συνόδος ἁγία γένεσθαι, ἀλλ' βασιλεὺς, ῥίψει αὐτὸν καὶ γενέσθαι σοι ἔχει ὁ βασιλεὺς παλυχρόνιος καὶ κρατεῖν. ὁ δὲ συνέθετο μηθ' ὅρκου τῶτο ποιῆσαι. βασιλεύσας δὲ, ἐποίησε ψῆφον συνόδου ἐπισκόπων, κατὰ καὶ λόγον καὶ ψεῦδος βάβδα, καὶ ἐρρῆψε τὸν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἑκτὸν Συνόδου. καὶ τῇ αὐτῇ χρόνῳ ἐτυφλώθη μάταιος. Κῦρον δὲ καὶ πατριάρχην ἐξέθισας τῆς ἐκκλησίας, Ιωάννην καὶ αὐτὸ συμμύστην καὶ συναιρετικὸν προεβάλετο.

Οὗτος ὁ Φιλιππικὸς, ὁ καὶ Βαρδάνης, ἐν μὲν ταῖς ὁμιλίαις αὐτῶ λόγοις καὶ ἐχέφρων ἐλογίζετο· ἐν δὲ ταῖς πράξεσιν αὐτῶ, ἀσύμφορος καὶ ἀνάξιος καὶ αἰχρῶς τῶν βίον αὐτῶ ἐζητλῶν, πάντων ἀδοκίμως ἐδείκνυτο. ἐμμανῶς γὰρ κινηθεὶς κατὰ τῆς ἁγίας σ'. Συνόδου, ἀναιρέσεων ἔσωσε δὲ τὰ ὑπ' αὐτῆς δογματισθέντα θεῖα δόγματα. ὧρε καὶ ὁμόφρονας αὐτῶ, αὐτόν τε τὸν Ιωάννην, ἐν ἐπεισπτ πατριάρχῃ, καὶ ἄλλους ὁμόφρονας αὐτῶ,

Cedren.

A rum nacti intra caſtra Cherſonenſes trucidarunt, reliquam multitudinem Chazaris tradiderunt. Proinde qui Cherſonem & reliqua caſtra tenebant, Juſtiniano Imperium abrogant: & Philippicum, cui & Bardanes nomen fuit, Imperatorem fauſtis acclamationibus deſignant. Juſtinianus hoc percepto, aliam claſſem mittit, arietibus aliſque ad oppugnationes facientibus machinis inſtructam. Cujus milites, cum jam potiores Cherſonis turres proſtraviſſent, a ſupervenientibus Chazaris ſunt repreſſi. Bardanes fuga ad Chaganum evaſit. Sed & claſſiarii re infecta, cum ad Juſtinianum redire B non auderent, nota ipſis hominis immani crudelitate, Juſtiniano imperium abrogant, Bardanem Imperatorem nominant, eumque a Chagano repoſcunt. Qui cum poſtularet, ſibi denn prodendo ab ipſis Philippico caveri, & a ſingulis unum nomiſma peudi: mulctes pecunia ſtatim dependa, Bardanem Philippicum recepere, Imperatoremque ſalutarunt. At Juſtinianus mora claſſis cauſam conjiciens, cum militibus Opſicianis ac parte Thracenſium Sinopem uſque aſcendit: cernenſique claſſem curſum verſus Conſtantinopolin intendiſſe, rugim leonino edito ipſe quoque urbem petit: cumque eam præoccupaſſet jam Philippicus, Damatrya ſe contulit. C Philippicus confeſtim Eliam populo ſtipatum in Juſtinianum, & Maurum patricium contra Tiberum emittit. Hic apud Blachernas in Tiberium incidit, veneranda ligna Crucis & ſacram menſam amplexum. Extra gradus adſtabat Anaſtaſia, Juſtiniani mater, multis verbis a cæde Tiberii dehortans. Supervenit autem Joannes, vique a gradibus avulſum Chazaricæ mulieris filium Tiberium, ad * veſtibulum portæ Callinici extraxit, ibique inſtar pecudis ſaucibus præciſis necavit. Elias, ut in colloquium cum militibus Juſtiniani veniſ, eos promiſſa ſecuritate ad ſeſe perduxit: deterrumque ab omnibus Juſtinianum iracunde coi n apprehendit: & gladio, quem femori alligatum geſtabat, caput amputavit: hocque ad Philippicum, iſque Romam aſque miſit.

Juſtinianus filio perit.

Edit. Pariſ. pag. 448.

* v. Meurſ. Gloſſ.

Cæterum is de quo ante diximus Calliſtratius monachus, hæreticus & aſtronomus, cum Philippico Imperium vaticinio promitteret, hoc quoque ab eo ſtipulatus fuerat, ut eo potitus, feſtam Synodum, quippe prave actam, aboleret: ita Imperium ei diuturnum validumque fore. Juravit hoc ſe facturum Philippicus. & Imperio potitus, uti juſſus fuerat ab impoſtore monacho, falſo epiſcoporum indicto Concilio, ſanctam & univerſalem ſeſtam Synodum irritam pronunciavit. Quo tempore vanus homo etiam eſt excæcatus. Cyro quoque patriarcha eaturbato, Joannem ſuæ impietatis ſocium ei ſolio præfecit.

PHILIPPICUS BARD. Imperator creatus.

PHILIPPICO Imperat.

Fuit hic Philippicus, cognomento Bardanes, in colloquio facundus atque prudens habitus, ſed in actionibus ſuis abſque gravitate & induſtria ulla verſans: turpiterque vivens, eatremam ſibi infamiam paravit. Infania quadam contra ſacrum ſextum Concilium incitatus, io id incubuit, ut omnia ejus ſacra de-

ereta aboleret : oaſtus ad hoc ſecum ſentientes , cum Joannem iſtum a ſe patriarcham creatum , tum alios quoſdam , qui
806 & deteſtati ſcripto iſtam ſynodum ſunt . Eodem tempore Bulgari , duce Philea , occulte per ſauces ingreſſi , uſque ad aream urbis portam incurſionem feceruot . Numerus occiſorum ab iis , & captorum , major eſt , quam efferri ut poſſit . Ipſi illaſi domum redierunt .

Anno ſecundo placuit Bardani , cum nonnullis civium prandere . Cæterum ſabbato Pentecoſtes , Philippicum meridianum Ruſum * Opficianorum præfectus , cum Thracibus quos ſecum ducebat , ſubito per Auream portam irruptens , inque palatium procurrens , abripuit , inque armamentarium Praſinorum producto oculos nemine ſciente effodit . Præſtridie , nempe ipſa Pentecoſtes Dominica die , populo in magnum templum collecto , ab Joanne patriarcha hæretico inaugura tus eſt regno Artemius * princeps ſecretariorum , & Anaſtaſii nomeo ei indictum .

ARTEMII ANASTASII Imperium. *Edit. Paris. pag. 449.*

Artemius Anaſtaſius imperavit annos 18 . Is erat homo doctiſſimus . Equeſtribus copiis præfecit Leonem Iſaurum , præſtantiſſimum virum . ſed & alium rebus civilibus hominem aptiſſimum præpoſuit . itaque ſecurus porro vixit . Idem Theodorum & Georgium patricios oculis ſpoliatos . Theſſalonicam deportavit . Cum Arabes terra marique Romanis bellum facerent , nunciarenturque eos urbem petituros . celoces biremesque condere inſtituit , muros maritimos terreſtresque reſecit , & frugibus horrea implevit . Sub hoc e metropoli Cyzico Conſtantinopolin translatus eſt Germanus : editumque decretum ſanctiſſimorum conſenſu epiſcoporum , quo id permittebatur , in hanc
Epiſcopus locum mutat. ſententiam : Divina gratia , quæ ubique infirma ſanat , & mutila integrat , transfert Germanum ſanctiſſimum Cyzicenæ metropolis ad Archiepiſcoparum , imperatricis atque a Deo cuſtoditæ urbis . res geſta Artemio imperante . Porro Artemius cum intellexiſſet , Sarracenos lignorum ſecandorum cauſa claſſem in Phœniciam adduxiſſe : claſſem emiſit , quæ ligna iſta combureret . Verum ea cum
807 Rhodum attigiſſet , claſſiarii ſeditione coorta imperium Artemio abrogant , Joannem ducem ſuum ferro trucidant , rectaque Byzantium verſus navigant . Adramyttum vero delati , inveniunt ibi Theodoſium quemdam procuratorem , pium hominem , & a rebus gerendis alienum : eum Imperatorem creant . Artemius certior hac de re factus , urbe muntta , Nicæam profugit . Per ſex menſes inter claſſem Conſtantinopolitanam & Theodoſianam certamen fuit . Theodoſius tandem in Thraciæ partes digreſſus , cum magnis copiis urbem aggreditur : corruptiſque murorum ad Blachernas cuſtodibus in eam intrat . Claſſiarii eam diripuerunt , neminique parcentes iogentem prædam abſtulerunt . Germanum deinde patricium , & præfectos Artemii compreheoſos , ad Nicæam adduxerunt . quo viſo , Artemius ſecuritate promiſſa monachi habitum indult , & Theſſalonicam eſt deportatus . Cæterum Leo Iſaurus Orientalium dux , pro Artemio propugnans , Theodoſio non paruit : ſocium habens Artavaſdum Armenium , Armeniorum ducem , cui & ſibam nuptum ſe daturum ſuam ſpoponderat .

* v. Meurſ. Gloſſ. & Cangium ad H. A. P. 105.

* Protoſecretarium v. Salm. ad H. A.

Ἐγγράφως ἀνεθεμάτισαν αὐτόν. τῇ δ' αὐτῇ χρόνῳ οἱ Βούλγαροι, ἤγε τῶ Φιλέα, λάθρα τῆ τυφλοπιρίψαντες, ἕως τῆς χρυσῆς πόρτης διέδραμον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν σφαγέντων ἢ αἰχμαλωτισθέντων, ὑπὲρ ἀριθμὸν ὄντα, λέγειν οὐκ ἔχομεν. αὐτοὶ δὲ ἀβλαβεῖς εἰς τὰ ἴδια χώραν αὐτῶν ὑπέστρεψαν.

Τῷ δεύτερῳ ἔτει, ἔδοξε τῇ Φιλιππικῷ, μεσήτιον πολιτῶν ἀρίστησαι. ἐν δὲ τῇ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς μεταμβαίνω, ἐξάπινα ἤγε ἡ χρυσῆ πόρτη εἰσιλθῶν Ῥῆφος πρωτοσπάθαριος τῶ Ὀφικίου. μεθ' ὧν εἶχεν ἐν τῇ Θράκῃ, ἢ εἰσδραμὼν εἰς τὸ παλάτιον, ἥρπασε τὸν Φιλιππικὸν, ἢ ἤγαγεν εἰς τὸ ἁρματώριον τῶν πρασίνων, ἢ ἐνύβλωσεν αὐτὸν μηδενὸς γνόντος. τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ κυριακῇ τῆς πεντηκοστῆς, στωχθέντος τῶ λαῶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐτέθη Ἀρτέμιος, ὁ πρωτασηκρῆτις, μεσονομαθεὶς Ἀνασάσιος. ὑπὸ Ἰωάννου πατριάρχου αἱρετικοῦ, ἔτη β.

Ἀρτέμιος, ὁ ἢ Ἀνασάσιος, ἔτη β. ὢν λογιώτατος ὢν, προεβάλλετο γραπτὸν ἑαυτὸν εἰς τὰ καθολικά. λέγων ἢ Ἴσαυρον· ἢ ἵππον λογιώτατον εἰς τὰ πολιτικὰ· ἀφ' ὅτου ἐν αἰδίᾳ δίπλοι. ὅτος Θεόδωρον ἢ Γεώργιον τοὺς πατρικίους ἑαυφλώσας, εἰς Θεσσαλονίκλν ἐξώρισε· τὸν δὲ Ἀρίβωνα πλιζομένων κατὰ Ῥωμαίας ἤγε τῆς γῆς ἢ Θαλάσσης, ἀπηγγέλλα τῇ βασιλεῖ κατὰ τὴ πόλεως πᾶσης παραγενέσθαι. ὁ δὲ ὑρξατο ατίζειν δρόμωνας ἢ δίηρες, ἢ τὰ παράλια τειχη ἀνακαινίζειν, ἢ τὰ χερσαῖα, ἢ γυναικῶν τὰ ὠρεῖα ἐπλήρωσεν. ἐπὶ τούτω Γερμανὸς ἐκ μητροπόλεως Κυζίκου μετατίθεται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ ἀσυπάρχιον μεταθετί μείζε πεφώτηται, ψήφῳ ἢ δοκιμασίᾳ τῆ Θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων ἢ Θεία χάρις ἐπλήρωσε τὰ ἀθεῖ Θεραπεύοντα, ἢ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα μετατίθεται Γερμανὸν ἢ ὁσιώτατον πρόεδρον ἢ Κυζικηνῶν μητροπόλεως, εἰς Ἀρχιεπίσκοπον τούτης τῆς Θεοφυλάκτου ἢ βασιλίδος πόλεως· ἐπὶ Ἀρτεμίου βασιλέως. μεθὸν δεῦ βασιλέως, ὅτε σόλος ἐξῆλθε Σαρακηνικὸς, φορτ τὸ ἀσφαλ ξύλασις τὸν φοίνικα, ἐξαρτύσας σόλον, ἐξαπέστειλε φρὸς τὸ καῦσαι ἢ πιασύτλω ξυλικῶ. ἐλθόντες δὲ τῶ σόλω ἐν τῇ Ρόδῳ, ἐσασίασε, ἢ ἢ μὲν βασιλέα ἀνέσαεψαν, τὸν ἢ στρατηγὸν αὐτῶν Ἰωάννλν ῥομφαίᾳ ἀνῆλον. ἢ ἐθνος κατὰ τῆς βασιλίδος ἀνέπλεσαν. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Ἀτραμυττίῳ, ἄρτ ἐαῆσε Θεοδόσιον διοικητὴν ἐσυβῆ ἢ ἀπράγμοσα, ἐ ἀνηγόρδσαν αὐτὸν βασιλέα. ὅπερ μαθὼν Ἀρτέμιος, τλῶ πόλιν ἐχυράσας, ἐν Νικαίᾳ τῇ πόλει καθέρυγεν. ὁ δὲ τῆς πύλεως σόλος, ἢ ὁ τῶ Θεοδοσίου, μέχρι μικῶν ἐξ ἀλλήλους ἀσπολεμῶν. ὁ δὲ Θεόδοσιος, ἤββὰς ἐπὶ τὰ Θρᾳκῶα μέρη, ἐν ἔχλῳ βαρεῖ τλῶ πόλιν ἀπολαμβάνει, ἢ τὰς ἐν τῇ τείχει τῶν Βλαχερῶν φύλακας δώροις διαφθείρας, τλῶ εἴσοδον ἔχει· τλῶ δὲ πόλιν οἱ πλεῖμοι πραιδέσαντες, μεγίστην εἰργάσαντο ἄλωσιν, μυδενὸς φεισάμενοι. τὸν δὲ πατρίκιον Γερμανὸν, ἢ τὰς ἀρχοντας Ἀρτεμίου συλλαβόμενοι, ἐν Νικαίᾳ ἀπήγαγον. ὧς Θεσσαλμῶς Ἀρτέμιος, λόγον τε ἀπαθείας λαβὼν, τὸ μοναδικὸν περιβάλλετο σχῆμα, ἢ εἰς Θεσσαλονίκλν ἐξορίζεται. Λέων δὲ ὁ Ἴσαυρος τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς ὢν, Ἀρτεμίου ὑπερμαχῶν, ὐκ ὑπεπίπτε Θεοδοσίῳ· ἔχων συναγωνιζόμενον Ἀρτάβασδον Ἀρμένιον στρατηγὸν τῶν Ἀρμενιακῶν, ᾧ ἢ δόσει συμβίβαστο τλῶ ἰδίαν θυγατέρα.

Θεοδόσιος βασιλεὺς Ρωμαίων, ἔτ. β'. ἐφ' ᾧ Μασαλμᾶς ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἄρχων ἐπεστράτευσε κατὰ Ρωμαίων, καὶ φθάσας τὰ μέρη τῆς Ἀμωρίου γενόμενος, γράφει φρὸς Λέοντα τὸν ἀπολιθέντα γραμματέα· ἀ βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων σὺν ἀρμόζει. ἐλθὲ οὖν καὶ λαλήσωμεν τὰ φρὸς εἰρήνην. ὁ δὲ φρὸς αὐτὸν ἀποστείλας ὑπάτους, καὶ λόγους εἰρήνης ποιησαμένους, καὶ ὡς βασιλεὺς φιλήσας, ἐπὶ τὴν Νικομήδειαν ἔρχεται μετὰ πλείστου στρατοῦ. ἐν ᾗ τῇ τῶν Θεοδοσίου ἡμῶν πεπιστευκὼς ἐν πολέμῳ, καὶ χειροτάκτης, μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑπαρχίας πάσης, καὶ τῶν ἐν τέλει τῆς παλατίου, καταλαμβάνει τὴν Χρυσόπολιν. ὁ δὲ Θεοδόσιος λόγως ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβὼν παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν βασιλείας, αἰχμάλωτος σὺν τῷ υἱῷ γενόμενος. ὕστερον δὲ χρυσογράφος. πλάστης δὲ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ τίθεται ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Φιλίππου ὑπὸ γῆν· γράφει δ' ἐν τῇ ταφῇ αὐτοῦ, Τηνικα. λέγουσι δέ τινες τῶν ἐντοπίων, θαυματοργὸν αὐτόν.

Ἐλθὼν δὲ Μασαλμᾶς ἐν Περγάμῳ, πάντα παρέλαβεν. εἰσαγάγοντες γὰρ τινες μάγοι εἰσῆλθον οἱ τῆς πόλεως ἔχοντες γυναῖκα, πάντων ἀνήμερον, καὶ τῶν βρέφος ἐν ἀκαίρῳ ἐφόνευσαν, εἰς τὸν ταὐτὸν θεοβδέλυκτον θυσίαν πάντες οἱ πολεμίων βυλόμενοι, τὰ μανίκια τῆς δεξιᾶς χειρὸς αὐτῶν ἔβαψαν κατὰ τοῦτον δικαίᾳ τῷ Θεῷ ἀρέσαι τοῖς ἐχθροῖς παραδόθεσαν.

Κόσμου ἔτος ςοθ'. τῆς θείας σαρκώσεως ψγ' Λέων, ὁ καὶ Κόνων, ὁ Ἴσαυρος, καὶ εἰκονομάχος, ἐβασίλευσεν ἔτη ιδ'. μετὰ ὀλίγων τινῶν χρόνων ὁ βασιλεὺς Λέοντος, Ἐβραῖοί τινες ἐν Λαοδικείας τῆς Φοινίκης ἐλθόντες φρὸς Ἰζηθ τὸν ἄρχοντα Ἀράβων, ἐπαγγελλόμενοι αὐτῷ ἔτη μ'. κρατῆσαι τῆς Ἀράβων ἀρχῆς, εἰ πείσει ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τιμωμένας εἰκόνας ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καταλύσει.

Τῷπις πεισθεὶς ὁ αὐτὸς Ἰζηθ, δόγμα καθολικὸν ἐξηρίσατο κατὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων. ἀλλὰ χάρει Χριστῷ καὶ ταῖς πρεσβείαις τῆς παναγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, σωτήρως τεθνηκώς· ὡ ἐξεπίμφατο αὐτὸ καθυπάθα εἰς τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν. ὅπου δὲ διῆλθον ἐκεῖνοι, καὶ ἡ θεία δίκα μετῆλθεν αὐτούς. ὃ ὁ ὑὸς τοῦ ἐγκυμοσύνην ἐξάμηνος, ὡς ψυδομάντεις αὐτοὺς ἐβυλήθη ἀποκτεῖναι. ἄπερ μαθόντες, ἀνέκαμψαν ἐν τοῖς Ἰσαυρικοῖς μέρεσιν. εἰς πηγὴν δέ τινα ἀναψύχοντων αὐτῶν, ἰδὲ ὅπως ὁ Λέων παίσας ἔτι ὢν, καλὸς τῇ εἴδει, καὶ δίμηκης τῇ σώματι, βάπτουσι τὸν πόδα, καὶ ἐξ αὐτῆς τοῦ ζωοῦ πορεύομενος, καὶ ἐκ τοῦ ὑποζυγίου τὸν φόρτον περιελόμενος, ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ πηγῇ ὡς ἀρεσάσων. εἶπε οἱ τῶν ἐγγασερμύθων μύστας, τῷ καπήλῃ τῆς Ρωμαϊκῆς βασιλείας τὸν σκήπτρον τοῦτο ἀραλέγουσι. τὸ δὲ Λέοντος ἀναβαλόμενος, πλεροφορεῖται ὑπ' αὐτῶν. αἰ καὶ αἰτήσειν ὅρκον, εἰ εἰς πῆρας ἔλθῃ τοῦτο, ὅπερ ἂν αἰτήσωνται παθεῖν. πλησιάζοντος δὲ ἐκείνου ναῦν τῆς ἁγίου Θεοδώρου, ὤρκωσεν αὐτούς. ὑποχωρησάντων ὧν ἀμφοτέρων, ὑπὸ Σισινίου πατρικίου στραπολογίται ὁ Λέων. καὶ ἐν ὀλίγῳ ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ Ῥινοτμήτου καταδάκτης γενόμενος, εἰς τὰ ἐσπέρια πέμπεται, καὶ πιαύσας, ὑπὸ Θεοδοσίου στραπηγὸς ἀναπλῆς γίνεται, ἐν ᾗς βασιλείας ἀρατεῖ τὴν ἀρκεσμένην τρόπον.

Τῷ β'. ἔτει, καπλαβὲ Συλεϊμὰν μετὰ στόλου καὶ Cedren.

A Theodosius imperium Romanum retinuit annos 3 3. Eo imperante, Masalmas Saracenorum princeps Romaeorum ditioni bellum intulit. cumque ad Amorium perveniſſet, Leoni Iſauro in hanc ſcripſit ſententiam. Ad te pertinet Romanum imperium: veni, & de pace colloquemur. Miſit ergo ad eum legatos Leo, pacemque compoſuit: & Imperatos ſalutatus, maximo cum exercitu ad Nicomediam venit: ibique Theodoſii filium offendens, pugna congreſſus, hunc cum omni Imperatoris ſupellectile ac palatii proceribus in ſuam poteſtatem redegit: inde Chryſopolin venit. Theodoſius autem ab eo ſibi ſecuritatem ſti-
B pulatus, Imperio ceſſit, factuque eſt una cum filio clericus. Fuit hic etiam auri ſcriptor. Mortuus eſt Epheſi, & intra terram conditus in fano S. Philippi. Inſcripſit ſuo ſepulcro, Sanitas. Quidam incolarum ajunt, eum miracula edidiſſe.

THEODOSII ADRAMI. Imperium. Edit. Pariſ. pag. 450. 208

Porro Maſalmas Pergamum adortus cepit. Nam oppidani, magi cujuſdam inſtinctu prægnantem mulierem diſſecuerant: factuque in cacabo elixato, quotquot militare vellent, in exercendo hoc ſacrificio manicas dextrarum ſuarum intinxerant. eapropter juſto Dei judicio hoſtibus ſunt traditi.

Impietas punita.

Anno mundi 5533 C533 CCIX, incarnationis divinæ 53 CCIII, Leo Iſaurus, qui & Conon, & ob dejectas imagines Iconomachus cognominatur, imperium inſit, tenuitque annos viginti quatuor. Paucis antequam imperare Leo cœpit annis, Libræi quidam Laodicea Phœniciæ oriundi Izethum Arabum principem adierunt, promittentes ei quadraginta annos duraturum in Arabas imperium, ſi venerandas & in templis Chriſtianorum honore cultas imagines per omnem ſuam ditionem deſtitueret.

Leo Iconomachus imperat.

Perſuaſum hoc eſt ſtatim Izetho, & decretum univerſale contra venerandas imagines compoſuit. Sed favore Dei & deprecationibus Deiparæ omniumque divorum effectum eſt, ut celeri morte præventus (ante exitum quippe anni, divina eum vindicta attigit) id per ſuam ditionem non dimitteret. Filius tegno potitus, Ebræos iſtos, ut impoſtores, necare voluit. quod illi ſentientes, profugi in Iſauriam deflexerunt. Ibi cum ſe ad fontem quemdam refrigerarent, ſupervenit Leo, a-
D doleſcentulus etiamnum, formoſus ac procero corpore: qui ſe ſordida ante alebat, & prandendi gratia fonti ipſe quoque aſſidens, jumentum onere levat. Huic illi genio vaticinium ſuggerente prædicunt, fore ut Romanorum imperio potiatur: negantique prorſus, fidem rei faciunt. interim juramento cum adigunt, ſi hunc eventum res ejus habuerint, factum quod ab eo ipſi poſtulaturi eſſent. Juravit ei
E hoc ad fanum Beati Theodori, quod erat in proximo. Digreſſis iis, Leo a Siſinnio patricio in exercitum adſciſcitur: neque multo poſt a Juſtiniano Rhinometo Spathatus factus, potitus victoria: a Theodoſio deinde Orientis dux creatus, Imperium quo diximus modo conſecutus eſt.

Leoni imperium præſtitum, & ejus ſtipulatio. pag. 451. 209

Anno ſecundo, Solyman cum exer-

eitu & præfectis ab Abydo in Thracium est profectus. Eo mortuo, * Amesanineopolim'ras (is summæ rei præest) successit Umarus. Cum autem vehementissima esset in Thracia hiems, ita ut præ nive in glaciem durata per centum dies terra videri nequiret, magna hostilium equorum, camelorum, aliorumque animalium multitudo interlit. Verno tempore, Suphianus cum parata in Ægypto classe ad portum appulit, qui boni agri dicitur. Paulo post Izethus cum alia classe in Africa collecta, Satyrum, Bryantem, & loca quæ sunt usque ad Carti portum occupavit. Ægyptii autem qui in utraque classe erant, scorsim inito consilio, noctu ad urbem accesserunt, Imperatorem faustis clamoribus compellantes: adeo ut mare ab Hierea usque ad urbem, torum ligneum videretur. Utraque classis exercitum vehebat innumerabilem, ovesque & armenta quorum summa iniri non posset. Atque hæc omnia auxilio misericordis Dei & intercessione Deiparæ eodem ioco partim demersa sunt a ventis, partim incensa: omnesque cum suis navibus protinus perierunt, cum biennium urbem oppugnassent. Rursus Merdaitæ cum suis copiis a Pylis Niceam usque & Nicomediam incursionibus grassante, Romani qui in Liba & Sophone Mardaitarum erant in morem ahiconditi, subito eos invadentes, magnaque quotidie clade afficientes profligarunt. Arabibus præter hæc tanta eriam fames incubuit, ut omnia viventia animalia devorarint. Sunt qui hominum quoque cadavera, suaque ipsorum stercora cum radicibus herbarum tritis elixa voraſſe dicunt. Pestis quoque eos corripuit, & multitudinem innumeram perdidit. Ad hæc Bulgari bello moto, Arabum xxiv millia interfecerunt. Multæ porro aliæ calamitates iis evenerunt: ut satis ipsa experientia testata sit, urbis hujus Deum & dominam Deiparam custodes esse: neque a Deo deseri, qui ipsum vere invocant, etsi aliquantulum ob peccata nostra castigamur.

Hoc anno, Sergius spatharlorum princeps, ac Siciliæ præfectus, audito urbem a Sarracenis obsideri, de suorum clientum numero Basilium quemdam civem, Onomaguli F. mutato ejus in Tiberium nomine, Imperatorem creat; qui consilia Sergii secutus, magistratus & præfectos ex ie constituit. Hoc ubi Imperator cognovit, Paulum domesticum suum cum copiis mittit. Is cum Siciliam attigisset, populoque Imperatoris mandata ex scripto recitasset, hoc consecutus est, ut statim imperium Leoni faustis acclamationibus confirmaretur. Basilius autem Onomagulus cum suis vinctis ipsi dederentur: quorum ille abscidit capita, eaque Imperatori misit. Sergius, securitate promissa, ad Paulum concessit. ita Occidens pacatus. At naves Arabum, quæ cum Umaro ad obsidionem urbis remanserant, xv Augusti die magno cum dedecore domum discedere conatæ, immisso divinitus turbine partim ad Proconnesum, partim ad Apostropbos & reliqua littora submersa suot. Superstites cum in mare Ægeum pervenissenc, ignea grando immissa ebullire mare fecit: ac pice liqua-

Saraceni Constantinopolim'ras oppugnant.
* Amiram egit Um. vide Meurs.

Edit. Paris. pag. 452. 220

A Αμαρᾶδων, ᾧ διεπέρασεν ἐξ Ἀβύδου ἐν τῇ Θρᾴκῃ. ὃς τελευτήσαντος, ἀμηρᾶς Οὔμαρος. χειμῶνος δὲ βαρυτάτου γενομένου ἐν τῇ Θρᾴκῃ, ὡς ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν μὴ φαίνεσθαι γῆν ἐκ τῆς κρυσταλλωθείσης χιόνος, πλῆθος ἵππων τε καὶ καμήλων καὶ λοιπῶν ζώων τῶν ἐχθρῶν τεθνάκασι. τῷ δὲ ἐαρινῷ καιρῷ καταλαβὼν Σουφιὰμ μετὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κτιδίτης τόλμῃ, καὶ προσορμισθεὶς εἰς τὸ καλὸν ἀγρὸν λιμένα. μετ' ὀλίγον καὶ Ἰζηθὶ μὲν ἑτέρᾳ τόλμῃ, κτιδίτης ἐν Ἀφρικῇ, ἐπὶ αὐτὸς προσορμισθεὶς εἰς τὸν Σάτυρον, καὶ τὸν Βρύαντα, καὶ τοὺς Κάρτι λιμένας. οἱ μέντοι τῇ δυσὶ τούτων τόλμαις Αἰγύπτιοι καθ' ἑαυτοὺς βουλεύσαμενοι, νυκτὸς εἰσῆλθον ἐν τῇ πόλει τὸν βασιλέα δυφημοῦντες, ὥστε μέχρι τοῦ ἱππείου μέχρι τῆς πόλεως ὁλόχυλον φαίνεσθαι τὴν θάλασσαν. ἕκαστος δὲ τῶν τούτων τόλμαι στρατὸν εἶχεν ἀναρίθμητον, καὶ πλοῖα καὶ ὅπλα ἀριθμῷ μὴ ὑποβαλλόμενα. καὶ ταῦτα πάντα B διὰ τὴν βοηθείαν τοῦ ὑπερλάμπρου Θεοῦ, καὶ τῶν ἀριστείων τῆς Θεοτόκου, καὶ τῶν τότε μὲν ἐβυθίσθησαν ὑπὸ ἀνέμων, τὰ δὲ ἐνεφανίσθησαν. καὶ πάντες μὲν τῶν πλοίων αὐτῶν ἀρὸν ἀπώλοντο, πολεμοῦντες τὴν πόλιν ἐπὶ ἔτη δύο. πάλιν δὲ τὴν Μερδασὰν σὺν τῇ στρατῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πυλῶν ἕως Νικαίας καὶ Νικομηδείας ἀνατρέχοντας, οἱ ἐν τῇ Λίβᾳ καὶ τῇ Σοφωνᾷ δίκην Μερδαϊτῶν κρυπτόμενοι Ῥωμαῖοι, ἐξαίφνης τότε ἐπιῤῥήξαντες, καὶ πολλὴν φόνον καθημάξαν ποιοῦντες ἀπροϊδήτως. ἄλλως τε καὶ λιμὸς αὐτοὺς καταλαβὼν ἔφθασε, πάντα τὰ ζῳογονοῦντα ζῶα κατέδιον. φασὶ δὲ, ὅτι ἀνθρώπους τεθνεῶτας, καὶ C ἢ ἑαυτῶν κόπρον σὺν ῥίζαις βοτανῶν τεθρυμμένας, ἥψοντες ἤσθιον. ἐπέσπαλε δὲ αὐτοῖς καὶ λοιμικὴ νόσος, καὶ ἀναρίθμητα πλῆθη ἐξ αὐτῆς ὤλεσε. συνῆψαν δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ οἱ Βούλγαροι πόλεμον, καὶ κατέφθειραν χιλιάδας εἰκοσιδύο Ἀράβων. καὶ ἄλλα πολλὰ συνέβη αὐτοῖς δεινά, ὡς ἐπιγνῶναι τῇ πείρᾳ, ὅτι Θεὸν καὶ τὴν δέσποιναν Θεοτόκον φρουρὸν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως· καὶ οὐκ ἔστιν ἐγκαταλειφθεῖσα τελείᾳ Θεῷ ὑπὸ τῶν ἐν ἀληθείᾳ ἐπικαλουμένων αὐτὸν, εἰ καὶ πρὸς βραχὺ παιδευόμεθα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

Τούτῳ τῷ ἔτει, Σέργιος σπαθαρόκανδιδος καὶ στρατηγὸς Σικελίας, ἀκούσας ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ παρατίθενται τῇ πόλει, ἴστησιν ἴδιον βασιλέα ἐκ τῆς ἀνθρώπων αὐτῷ Βασιλείου πολίτου, τὸν υἱὸν Ὀνομαγούλη, μεταμάσας αὐτοῦ Τιβέριον. ἐποίησε δὲ προβολὰς καὶ ἰδίους ἄρχοντας μετὰ βουλῆς Σεργίου. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας, ἀποστέλλει Παῦλον τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ μετὰ δυνάμεως. ὃς καταλαβὼν τὴν Σικελίαν, καὶ τοὺς βασιλικοὺς προσάξεις ὑπαναγνοὺς τῷ λαῷ, ἤνυσε τὰ μὲν λοιπὰ βασιλέα εὐφήμησαν, Βασίλειον δὲ τὸν Ὀνομάγουλον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ δεσμίους τῷ Παύλῳ παραδεδώκασιν. ὃς καταπέμψας, τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τῷ βασιλεῖ ἐξαπέστειλεν. ὁ δὲ Σέργιος, λόγος ἀπαθείας λαβὼν, ἐξῆλθε πρὸς τὸν Παῦλον, καὶ ὅπως εἰρηνεύσαν τὰ ἐκείνων. τὰ δὲ ἐναπομείναντα πλοῖα τῶν Ἀράβων καὶ E Οὐμάρου τοῦ ιε'. τῶν Αἰγύπτιοι μὲν μετ' αἰσχύνης πολλῆς ἀνακάμψαι βεβουλήνται, λαίλαπι ἐν Θεοῦ ἐπισκήψας, τὰ μὲν ἐν Προικοννήσῳ, τὰ δὲ ἐν τοῖς Ἀποστρόφοις καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀκταῖς κατεπόντισε. τοῖς δὲ πιεζομένοις ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει χάλαζα πυρὶνα ἐπέσπασα, ἀναβράσαι τὴν θάλασσαν ἐποίησε. καὶ τὰς πίσσας λυθείσης, αὐτὰ-

ρὰ ἀπώλοντο, μόνων πίστει εἰς Συρίαν διασωθέν- A
των, τὴν τῶν θεῶν ἡμῶν δυναστείαν ἀπαγγέλοντα.

Τότε τῇ πρώτῳ ἔτει, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν Συρίᾳ. ὑπάγασε δὲ Οὔμαρος πὰς Χερσιανὸς μαγαίζειν. καὶ τὰς μὲν πειθομένας αὐτῷ ἀπέλυε, τὰς δὲ μὴ πειθομένας ἀπέκτει· ὅθεν καὶ πολλὰς μάρτυρας ἀπεργάσατο. ἐδιάτασε δὲ καὶ Χερσιανὸν κατὰ Σαρακηνῶν μὴ μαρτυρεῖν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Λέοντα, τὸ μαγαίσαι καὶ αὐτόν.

Τῷ γ'. ἔτει, ἐπέχθη τῇ βασιλεῖ Λέοντι υἱὸς δυσσεβέστατος, καὶ τὸ Ἀντιχέιστου πρόδρομος, Κωνσταντῖνος ὁ Καβαλῖνος. τῇ δὲ κά. τὸ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐτέχθη Μαρία, ἡ γυνὴ Λέοντος, ἐν τῇ τεκλίνῳ τῶ Αὐγουσίας· ἐξ ἐυξαμένη πρὸ τῆς ἐκτόσθε τῶ ἁγίου Θυσιαστηρίου, μετὰ θυείας ἡ μέγαν βαπτισθῆρα, καὶ βαπτίσαντος ἐκεῖσε Γερμανῦ τῦ πατριάρχυ ἡ ἡ καὶ αὐτὴ καὶ βασιλέας διάδοχον Κωνσταντῖνον, δεινὸν καὶ δυσώδες ἐν νηπιότητος αὐτῦ προσήμαντο τεκμήριον. καὶ δὴ ἀφόδευσεν ἐν τῇ ἁγίᾳ κολυμβήθρᾳ, ὡς εἶπεν ἡ πατριάρχυ προφητικῶς, ὅτι μέγιστον κακὸν Χερσιανοῖς καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ δι' αὐτῦ γένηται. τῦτον ἀνεδείξαντο οἱ πρῶτοντες τῆδ θυμάτων καὶ ἡ συγκλῆτος. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει Νικήτας ὁ Ξυλινίτης γράφει πρὸς Ἀρτέμιον ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀπελθεῖν πρὸς Τέρβελιν, τῦ ἀναλαβέσθαι συμμαχίαν Βυλγαρικὴν, καὶ ἐλθεῖν κατὰ Λέοντος. τῦ δὲ ἀπελθόντος, δέδωκεν αὐτῇ χρυσὸν ὁ Τέρβελις, καὶ πιστώσεται ἀφιπάρα χρυσίν. ἔρχεται γῦν πρὸς Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἀρτέμιος. μὴ δεξαμένης δὲ αὐτὸν ἡ πόλεως, οἱ Βυλγαροι τῦτον τῷ Λέοντι παραδιδόασι. ἐ φιλοφρονηθέντες παρ' αὐτῦ, ὑπέστρεψαν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Ἀρτέμιον σὺν τῷ Ξυλινίτῃ ἀπέλε, δημεύσας τὴν Ξυλινίτυ οὐσίαν. μάγιστρος ἦν ὧν, πλοῦτος πάνυ ὑπῆρχε. σὺν αὐτοῖς ἀπεκεφάλισε καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης, καὶ ἄλλυς πλείστυς· πλείστους δὲ ἐμυτόμισε, καὶ ἐξώρισε.

Τῷ δ'. ἔτει, τῇ ἡμέρᾳ τῦ πάσχα, ἐτέθη Κωνσταντῖνος ὁ Καβαλλῖνος, ὑπὸ Λέοντος τῦ πατρὸς αὐτῦ, ἐν τῷ τεβουναλίῳ, ὑπὸ τῦ ἁγίυ Γερμανῦ. τῦ δ' αὐτῷ ἔτει ἀπεβίω Οὔμαρος, ἀμηρεύσας τῆδ Ἀράβων ἔτη δύο, μῆνας δ'. καὶ ἀμηρεύει Ἰζὸδ. τυραννεῖ δὲ καὶ ἐν Περσίδι ἄλλος Ἰζὸδ Μυαλαβὶ, καὶ συναπῆλθον αὐτῷ πολλοὶ τῆς Περσίδος. ὁ δὲ Ἰζὸδ ἀπέλιν αὐτὸν, καὶ τὸν Περσίδα ὑπέταξεν.

Τῷ ε'. ἔτει, ἐφάνη νὶς Σύρος ψευδόχριστος, καὶ ἐπλάνησε τὸς Ἑβραίους, λέγων ἑαυτὸν εἶναι Χριστὸν, ἡ υἱὸν τῦ Θεῦ.

Τῷ ς'. ἔτει, ἠνάγκασεν ὁ βασιλεὺς τὸς Ἑβραίους καὶ τὸς Μοντανὸς βαπτίζεσθαι. οἱ δὲ Ἑβραῖοι ἀπρόαιρέτως βαπτιζόμενοι, ἀπελύοντο τὸ βάπτισμα, καὶ ἰδίοντες μετελάμβανον τῆδ ἁγίων μυστηρίων. οἱ δὲ Μοντανοὶ ἐβαπτίσαντες ἑαυτὸς, θωρήσαντες ἡμέραν, εἰσῆλθον εἰς τὰς ᾠκισμένας οἴκας τῆς πλάνης αὐτῶν, καὶ κατέκαυσαν ἑαυτές.

Τῷ ζ'. ἔτει, ἦλθον (καθὼς προείρηται) οἱ μάντεις, οἱ χρισμοδοτήσαντες τῷ Λέοντι ἡ βασιλείαν, ἐ ἀπαιτῦσι παρ' αὐτῦ τὴν ὑπόσχεσιν, ἤγουν τὴν τῶν

ta, ſolis quinque navibus in Syriam perlatis, reliquæ omnes cum vectoribus perierunt, potentiam Dei noſtri teſtatæ.

Anno Leonis primo, magnus in Syria fuit terræmotus. Umarus autem Chriſtianos Mahometicam impletatem amplecti juſſit; & parentes decreto immunitate tributorum donavit: qui noo obedirent, eos trucidavit, multoſque ita martyres fecit. Lege quoque lata, Chriſtianos teſtimonii contra Sarracenos dictione prohibuit. Leonem quoque Imperatorem per litteras ad Mahometicam ſuperſtitionem colendam hortatus eſt. Sarracenis Chriſtianos perſequuntur.

Tertio anno Leoni impiiſſimus filius, ac Antichriſti præcurſor natus eſt, Conſtantinus Cabalinus. Die Octobris vigeſimaſexta Maria uxor Leonis in triclinio Auguſtali coronata eſt, votiſque apud veſtitorium ſacræ aræ factis, ad magnum baptiſterium tranſiit. ibi cum a Germano patriarcha Conſtantinus parerni regni ac malitiæ hæres baptizaretur, ipſa in ſua infantia dirum ac fœdum futuræ vitæ indicium edidit, oleo in ſacrum lavacrum emiſſo. itaque varicinatus eſt patriarcha, magna Chriſtianis & eccleſiæ mala eum datuum. Suſceperunt eum, Ordinum & Senatus principes. Eodem anno, Niceta Xylinites Artemium Theſſalonicæ degentem per litteras hortatur, ut Terbelin ſe conferat, auxilioque Bulgarico inſtructus contra Leonem tendat. Venienti Terbelis exercitum, & quinquaginta auri * centenarios dedit. cum his Artemius ad Conſtantinopolin eſt profectus. Sed eum, cum cives non reciperent, Bulgari Leoni tradiderunt, amiceque tractati domum abierunt. Leo Artemium Xylinitamque interfecit, publicatis etiam Xylinitæ bonis. ſuerat enim, utpote magiſter, prædives. Cum his archiepiſcopum quoque Theſſalonicenſem, & alios permultos capitibus truncavit, pluribus naſos amputavit, & ſolum exilii cauſa vertere juſſit. Conſtantinus Cabalinus natus. Artemii innocentus. * centenarios. *Edit. Pariſ.* pag. 453.

Quarto anno, feſto Paſchatis die, Conſtantinum Caballinum Leonis patris juſſu Sanctus Germanus pro tribunali coronavit. Eodem anno vita defunctus eſt Umarus, cum Arabum Ameras fuiſſet per annos 11, menſes IV. Succeſſit ei Izedus. Sed & alius Izedus in Perſide tyrannidem occupavit, cognomine Mualabis, atque huic multi ex Perſide ſe conjunxere. Verum Izedus eum interfecit, Perſidemque ſubegit. Izedus ameras Arabum.

Quinto anno, extitit quidam Syrus, falſo Chriſtum ſeſe jactans eſſe filium Dei, Ebræoſque decepit.

Anno ſexto, Imperator Ebreos ac Montanos ad baptiſmum adegit. Atque Ebræi quidem contra animi ſui ſententiam baptizati, abluerunt baptiſmum. ciboque ante percepto, ſacrorum myſteriorum participes ſe fecerunt. Montani autem ſibi invicem vaticinati, conſtituta die domos errori ſuo deſtinatas intrarunt, ne ſeſe combuſſerunt.

Anno ſeptimo, vates iſti, quos ſupra dictum eſt Leoni imperium prædixiſſe, venerunt promiſſamque ſibi ab eo ſacrarum imaginum ſubverſionem poſtularunt: pollicentes ei, ſi ſatisfeciſ-

set, vitam c. annorum. His sceleroſus iſte fidem xdhibens, multa nobis Chriſtianis mala paravit. nactus enim quondam ſecum ſentientes, interque hos ſepiſcopum Naxoliæ, religionem haud leviter polluit. Memoriæ proditum eſt, regem Franciæ, conſuetudine ſic obtinente, regnum per ſtirpem x majoribus ſuis xd ſe delatum gerere, nulli alii negotio intentum quam brutæ voracitati xtque poculis. Eumdem Majo menſe in conſpectu totius gentis præſidere, gentemque adorare, & viciſſim ab ea adorari: atque ultro tum de more citroque dari dona. præfectum domus ſive aulæ regis, rerumque gentis ejus omnium curam gerere. Qui ea ſtirpe prognati erant, Criſtxti dicebantur, quod Græce dicitur trichorachati: quia inſtar porcorum, ex ſpina dorſi enaſcenter pilos haberent.

Francici regis conſuetudo.

Anno nono, Leo impius cœpit de ſacris imaginibus evertendis mentionem facere. Quo cognito, Gregorius Romæ Papa, tributo Italiæ & Romæ eum prohibuit: miſſa etiam decretali epiſtola mooens, non eſſe Imperatorir de fide ſtatuere, xut vetera eccleſiæ decreta x ſanctis patribus facta convellere. Eodem anno etiam torrens in urbem Edeſſam exundans, multos interemit.

Leo imaginum evertionem aggreditur.

Edit. Pariſ. pag. 454. 212

Anno decimo, Maſalmar Cæſaream Cappadociæ expugnavit. Pettur quoque in Syria fuit. Æſtate ejus anni, inter Theram & Theraſiam inſulas, per xliquot dies ex profundo maris ſurſum ſe extulit caligo, quaſi xb xrdente fornace furgens: qua paulatim denſata, inque lapidem concreta, ignisti incendii vi totur & locus & aer igneum xdſpectum præbuerunt. & ob craſſitiem terræ materiæ magni pumices lxpidum inſtar per totam Aſiam minorem, Lesbum, Abydumque & maritimam Macedoniam diſjecti ſunt, ita ut univerſx facies ejus maris pumicibus in ſummo jacentibus tecta fuerit. In medio ignis hujus, inſula in terram conſtipata. Hieræque inſulæ xggeſtx eſt: quæ ante numquam fuit. Sed quomodo olim Therx & Theraſia eruperunt, ita & iſthæc xtate Deo adverſi Leonis. Cæterum Leo quantam in ſe Dei iram concitaſſet reputans, impudentius venerandir imxginibur bellum movit. Quare populus regiæ Urbis vehementi dolore percitur, cum ipſum Leonem ſtatuit invadere, tum multos ipſius domeſticos trucidavit: atque eos etiam, qui impoſitam magnæ æreæ portæ imaginem Domini auferebant. Quo factum eſt, ut multi pro pietxte propugnantes ſuppliciis afficerentur, alii membrir mutilati, alii ſtagellis, exiliis & multis puniti: utque pia ſcholarum doctrina ceſſaret. Nam apud regiam ciſternam palatium erat venerxbile, in quo juxta xntiquam formam œcumenicus magiſter ſedebat, duodecim habens diſcipulos eruditione & vitx graves. ii cum omnem dicendi ſcientiam celeritate & amplitudine ingenii percepiſſent, eccleſixſticam divinarum rerum ſapientiam xcri ſtudio tractabant: abſque horum conſilio quicquam agi, ipſis quoque Imperatoribus nexus putxbatur. Hos Conon xd ſe vocans identidem, in ſuam hx-

Tufa lacuna.

Monachi exemoti.

A ἁγίων εἰκόνων καθαίρεσιν, ὑποχύμβει τῇ ἀσεβεῖ ποιήσαντι ὕπω, βιώσιμον χρόνος ἐκατόν. τύπις πεισθεὶς ὁ ἀλάστωρ, πολλῶν κακῶν αἴτιος γέγονε ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς. ἄρδην γάρ τινας ὁμοφρονοῦντας αὐτῷ, καὶ Ναξωλείας ἐπίσκοπον, ἐν μυρίοις ἔπιον ἐλυμήναντο. Ἱστόρηται δέ, ὅτι ἔθος ἦν τῷ ῥηγὶ Φραγγίας κατ' ἔτος ἄρχειν, καὶ μηδὲν διοικεῖν πλὴν ὅτι ἀλόγως ἐσθίειν καὶ πίνειν. κατὰ δὲ τὸν Μάϊον μῆνα προκαθίζεσθαι ἐπὶ παντὶ τῷ ἔθνει, καὶ προσκυνεῖν αὐτούς, καὶ ἀντιπροσκυνεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, δωροφορεῖσθαί τε κατὰ συνήθειαν καὶ ἀντιδίδοσθαι αὐτούς. ἔχειν δὲ πρόσοικα γνώμονα αὐτὸν καὶ τὸ ἔθνος εἰς τὸ διοικεῖν πάντα τὰ πράγματα. ἐλέγοντο δὲ οἱ ἐκ τοῦ γένους ἐκείνου καταγόμενοι κερᾶται, ὅ ἑρμηνεύεται τριχοραχάται· ἔχον γὰρ κατὰ τὰ ῥάχεως αὐτῶν τρίχας ἐκφυομένας, ὡς χοίροι,

B Τῷ θ'. ἔτει, ἤρξατο ὁ δυσεβὴς Λέων, ἡ κατὰ τὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων καθαίρεσιν λόγον ποιεῖσθαι. Γρηγόριος δὲ ὁ πάπας Ῥώμης τοῦτο μαθὼν, τὸν φόρον τὸν Ἰταλίας ἐν Ῥώμῃ ἐκώλυσε, γράψας καὶ πρὸς Λέοντα ἐπισταλὰς δογματικὰς, μὴ δεῖν βασιλέα λόγον περὶ πίστεως ποιεῖσθαι, καὶ καινοτομεῖν τὰ ἀρχαῖα δόγματα τῆς ἐκκλησίας, τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων δογματισθέντα. τῇ δ' αὐτῇ ἔτει καὶ ὁ χείμαῤῥους πλημμυρήσας εἰσῆλθεν εἰς Ἔδεσσαν, καὶ πόλιν καὶ πολλοὺς ἐφάνισε.

Τῷ ι'. ἔτει, ἐπιστρατεύει Μασαλμὰς ἡ Καισάρειαν Καππαδοκίας, ἐν παρέλαβεν αὐτῶν. γίγονε δὲ καὶ θαυμασιὸν εἰς Συρίαν. ἐν αὐτῇ τῇ ἔτει, ὥρᾳ θέρους, ἀτμὶς καμίνου πυρὸς ἀνέβρασεν ἀπὸ μέσου Θήρας καὶ Θηρασίας τῶν νήσων, ἐκ τῆς βυθοῦ τῆ θαλάσσης ἐπὶ ἡμέρας τινὰς, καὶ κατὰ βραχὺ παχυνομένης καὶ λιθοειδωμένης, τῇ πυρώδει ἐκπαύσει ὅλος ὁ τόπος καὶ ὁ ἀὴρ πυροφανὴς ἐφάνητο. τῇ δὲ παχύτητι ἡ γειώδης οὐσία, πετροκισσήρης μεγάλως ὡς λίθος τινὰς ἀναπίμπλασι καθ' ὅλης τῆς μυρίας Λεσίας, καὶ Λέσβου καὶ Λβύδου, καὶ τῆς πρὸς θάλασσαν Μακεδονίας ὡς ἄπαν τὸ φρύσσον τῆς θαλάσσης τούτοις κισσήροις ἐπιπολαζόντων χύμων. μέσον δὲ τῶν πλοίων πυρὸς, νῆσος ἀπογεωθεῖσα τῇ λεγομένῃ ἱερᾷ νήσῳ συμῆχθη, μήπω τὸ φῶς ἔχα. ἀλλ' ὡς αἱ προῤῥηθεῖσαι Θήρα τε καὶ Θηρασία ποτὲ ἐξεβράθησαν, ὕπω ἐν αὐτῇ νῦν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Θεομάχου Λέοντος. ὃς νῦν κατ' αὐτοῦ θεῖαν ὀργὴν ὑπὲρ αὐτῶ λογισάμενος, ἀνταδίκησεν κατὰ τῶν ἁγίων στηλῶν εἰκόνων ἤγειρε πόλεμον. οἱ μέν τοι κατὰ βασιλίδα πόλιν ὄχλοι σφόδρα λυπεῖσθαι, αὐτῇ τε ἔμελλον ἐπελθεῖν, ἐν πολλοὺς βασιλικοὺς ἀνθρώπους ἀνεῖλαν, τούς τε καθελόντας τὴν ἐπὶ τῆ μεγάλης χαλκῆς πύλης τοῦ Κυρίου εἰκόνα. ὡς πολλοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τιμωρηθῆναι μελῶν τε ἐκκοπαῖς, καὶ μάστιξι καὶ ἐξορίαις καὶ ζημίαις ὑποβληθῆναι, σβεσθῆναί τε τῶν παιδαγωγείων τὴν ἐνσεβῆ διδασκαλίαν. ἐφ' ᾧ τῇ λεγομένῃ βασιλικῇ κισσήρῃ παλατίων ἦν σεμνὸν, ἐν ᾧ κατὰ τύπον ἀρχαῖον οἰκουμενικὸς ἐκάθητο διδάσκαλος, ἔχων μαθητὰς λόγῳ καὶ βίῳ σεμνοὺς τὸν ἀριθμὸν δώδεκα. C ἔτει πᾶσαν λογικὴν ἐπιστήμην τάχει τε καὶ μεγάθει φύσεως μετιρχόμενοι, οὐχ ἥκιστα τὴν ἐκκλησιαστικὴν μετὰ σπουδῆς ἐν τῆς γνώμης χωλεῖς, καὶ θεμιτόν τι ποιεῖν ἐδόκει, ἐδὲ τοῖς βασιλεῦσιν αὐτοῖς. τύπις ὁ Κόνων συχνῶς προσκαλούμενος, ἐπείρᾳζε πεῖσαι τῇ αὐτοῦ αἱρέσει. καταδέδαι δὲ μὴ καταδεχομένης, ἀλλ' ἀντιπίπτοντας, ἀτίμως

καταλεσθῆναι διεκελεύσατο ἐκεῖσε. ἧς ἡ τῆς νυκτὸς πῦρ κυλόθεν ὑφάψας, αὐτάς τε ἱερὰς καὶ βίβλους πολλὰς καὶ καλὰς, καὶ σκεύεσιν ἱεροῖς ὁ μιαρὸς κατέκαυσεν. ἐντεῦθεν στασιάζουσι κατ' αὐτῶ μεγάλῃ ναυμαχίᾳ συμφερόμενοι Ἕλλαδικοί τε, καὶ οἱ τῶν Κυκλάδων νήσων. οἳ δὲ προσπλέοντες τῇ Βυζαντίῳ ἐπῶνται, ἐμπρησθέντων αὐτῶν ἐκεῖσε νεῶν τῇ σκευασθῇ πυρί. αὖξει δὲ τὼ κακίαν Λέων ὁ διωγμὸν ἐπιτείνων.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει, ᾗ ἡ Βιθυνῶν Νικαία παρατίθεται Ἀμὶρ ἐν χιλιάσι τί. μυριάσιν ἀφόρμων, καὶ ἀπαρασκέυαστον κυκλώσας ἡ πόλιν· καὶ Μαβίας ἐπακολουθῶν ἐν ἄλλαις ὀκτὼ ὑμυσι μυριάσιν, οἱ μὴ πολλὴν πολιορκίαν καὶ καθαίρεσιν μεγάλην τῆ τειχῶν, διὰ ὀπτασίας τῆ ἐν αὐτῇ τιμωμένου ἁγίου παύρων αἱρεθέντες, ἀφράκτοι ὑπεχώρησαν. Κωνσταντῖνος δὲ τις γραπτωρ τῶ Ἀρταβάσδου, ἰδὼν εἰκόνα ἡ Θεοτόκου ἐζωσμω, λαβὼν λίθον, ἔρριψε κατ' αὐτῆς, ἐ σωφρενῆσαι αὐτὸν, καὶ πτώσεσι καπτάμενος. Θεωρῶν δὲ ἐν ὁράματι παρεῖσθαι αὐτῇ ἡ δίανοιαν, καὶ λέγουσαν αὐτῇ· οἰδας ποῖον πρᾶγμα γεγαῶν εἰργάσω εἰς ἐμὲ; ὄπτευε, καὶ τῆς σαυτῆ κεφαλῆς τὸν ἐποίησας. τῇ δὲ ἐπαύριον προσβαλόντων ἑ Σαρακηνῶν τῆ τείχει, καὶ πολέμῳ κρατηθέντος, δραμὼν εἰς τὸ τοῖχος ὁ παλαίπωρος, βάλλεται τῆ ἐκ τῶ μαγγανικῶ λίθῳ, ὃς σωφρενῆσαν αὐτὸν τὼ κεφαλὼ καὶ τὸ φρόσωπον, ἄξιον τῆς αὐτῶ διανοίας κομισαμένος τὸ ἀνταπόδομα.

Ὁ μὲν τοι βασιλεὺς Λέων ὁ μὲν περὶ ἡ χριστὸν ἑ σεπτῶν εἰκόνων ὁ διανοὴς ἐσφάλετο προσκυνήσει, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆ ἁγιοθεσίας τῆς παναγίου Θεοτόκου καὶ πάντων τῆ ἁγίων· καὶ τὰ λείψανα δὲ τῆ ἁγίων ὁ ψαμμίαρος, ὡς οἱ διδάσκαλοι αὐτῶ Ἄραβες, ἐβδελύττετο. ἐκ τοῦτ τοίνυν ἡ χρόνου ἀναιδὼς τῆ μακαρίῳ Γερμανῶ προσετρίβετο. ὃν καὶ μετακεκλήμενος, ἤρξατο λόγως τινὰς κινεῖν μεθ' ὑπουλίας, περὶ καταγινώσεων πάντων τῆ πρὸ αὐτῶ βασιλέων καὶ ἱερέων, ὡς εἰδωλολατρησάντων ἐν τῇ προσκυνήσει τῆ ἁγίων εἰκόνων. ὁ δὲ μέγας ἔφη Γερμανός· ἄκουσον βασιλεῦ· Τὸν Κύριὸν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸν τῆ σαρκὸς ὑπερφανίης, πᾶσα εἰδωλολατρεία ἐπόδων γέγονε, καὶ πᾶν ἄγαλμα εἰδωλικὸν ἀφάνισαι καὶ ἐξωσράκισαι, ὡς φησιν ὁ προφήτης Ζαχαρίας· ὅτι λέγει Κύριος Σαβαὼθ, ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ ἡ γῆς, καὶ οὐκέτι αὐτῶν ἔσαι μνεία· πλὴν τὼ καθαίρεσιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀνάμεμψ μίλιον ἔσεσθαι, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας. τῶ δὲ βιασαμένω εἰπεῖν, ἐπὶ ποίας; ἔφη ὁ ἅγιος, ἐπὶ Κόνωνος. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη, ὅτως ἐγὼ εἰμι, τῶτο γάρ ἐστι τὸ βαπτισικόν μυ. καὶ ὁ μέγας Γερμανὸς ὑπολαβὼν ἔφη, μὴ γένοιτο, δέσποτα, ἐπὶ ἡ σῆς βασιλείας φραχθῆναι τὸ θεοσεβὲς τῶτο κακόν. ὁ δὲ δυσμάχος τύραννος τῶτο ἀκούσας, σφόδρα χαλεπήνας, καὶ λύσσοντων βρύξας, εἰδωλολάτρῃ τε ἀποκαλέσας, καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ ῥαπίσας, τῶν βασιλείων ἐξελαύνει. σιλέντιόν τε ποιήσας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων, προσκαλέσαντα πάλιν τὸν ἅγιον Γερμανὸν, οἰόμενος πῶσαι αὐτὸν ὑπογράψαι. ὁ δὲ ἀδόλως εἶξε τῇ δωρεᾷ ἢ τῇ ἀπειλῇ τῶ τυράννου. μᾶλλον μὲν οὖν ἀνέμνησεν

A retro pertrahere satagebat: recusantes autem, & sese opponentes, ignominiose in sua illa schola concludi jussit: noctuque igne circumdatos, cum domo, libris que multis & pretiosis, ac sacra supellectile combussit. Ob id magna classe coacta Græci, & qui Cycladas insulas tenebant, bellum ei faciunt. Sed Byzantio jam propinquantium, artificioso igni naves una cum ipsis succensæ perierunt. Porro autem impius Leo pietatem impensius persequi perrexit.

Eodem anno Amer cum XV millibus levis armaturæ millibus excurfionem faciens, Nicæam Bithyniæ improviso obsidet. cui se adjungit Mabias, cum LXXXV millibus subsecutus. Verum hi diu urbe oppugnata, murorumque partibus dejectis, apparitione sanctorum qui ibi coluntur patrum deterriti, re infecta turpiter discesserunt. Cum quidem Constantinus Arsabasdi straror imaginem Deiparæ stantem cernens, correpto lapide petiit, dejectamque conculcavit. cui Domina per visionem astitit, obnunciavitque præclari hujus lo ipsam facinoris suo eum capite pœnas daturum. Postridie itaque Sarraceuis murum oppugnantibus, & certamine commisso miser in murum accurrens, rormenrì lapide caput faciemque contritus, dignam suæ impietatis mercedem tulit.

Edit. Paris. p. 415.

Nicæa obsidio.

253

C Enimvero Imperator Leo non rantum in errore de venerandarum imaginum debita adoratione versatus est: sed eriam de Deiparæ omniumque sanctorum intercessionibus impie sensit: sanctorumque reliquias more Arabum suorum præceptorum abominatus est. Ab eo itaque rempore impudenter Beato Germano offensus fuit. Vocavit quoque eum ad se, illatoque subdole sermone, damnare cœpit omnes qui se antecessissent Imperarores atque Pontifices, quod si imaginibus sacris adorandis, cultum soli Deo debitum, impie alio transtulissent. Ad hæc magnus ille Germanus: Audi, inquit, Imperator. Christo in carne exhibito, omnis prophanorum simulacrorum cultus abolitus, D omnisque impia imago sublata est, & exposa. quomodo Zacharias vates prædixit: (Sic ait, dicens, Dominus exercituum: Exscindam e terra nomina simulacrorum, neque ulla io posterum erit eorum memoria.) Cæterum sacras quoque imagines audivimus abolitum iri, non rameo te Imperante. Et coactus ab Imperatore eum nominare, quo rerum potiente hoc esser futurum: Cononem, dixit. Tum Leo: Omnino, inquit, is ego sum. Conon enim est meum nomen, mihi in baptilmo inditum. Quem sermonem Germanus excipiens: Absit, ait, E Domine, ut hoc ram iovisum Deo facinus te imperante perperretur. Sed tyrannus Deo adversus, audiis his verbis gravirer indignatus, leoninum rugit: Germanumque simulacricolam appellans, suaque manu alapam infligens, regia exturbavit. Facto deinde contra sacras imagines * edicto, Germanam rursum * accersit, perfuasurum ei se speruns ut subscriberet. At Germanus nequaquam vel adulationi vel minis tyranni concessit:

Leonis cum Germano actio.

Zachar. 13.

Silentio.

dit. Pariſ. pag. 430.

immo autem paſtorum eum aote occeptum imperium initorum admonuit, in quibus is Deo fidejuſſore adſcito promiſerat, nihil ſe verorum decretorum labefactaturum. Sed tantum abfuit ut cœpti miſerum Leonem puderet, ut præterea in hoc incubuerit, ut Germanum ſuis in verbis caperet, atque ita noo ut confeſſorem, ſed ut ſeditioſum ſolio detruderet. Eam ad

214

Anaſtaſius.

rem adjutorem nactus eſt Anaſtaſium Germani Syncellum, queni ſucceſſionis in patriarchæ munus ſpe alleaerat. Hunc beatus ille non ignorans eſſe alterum Iſcarioram, ſapienter de proditione commonuit. Aliquando Germani in regiam euntis ſtolæ oram Anaſtaſius calcavit. Cui Germanus: Noli feſtinare, Dilpput te manet.

Quindecim poſt annis Conſtaotinus eccleſiæ perſecutor, inter Artabaſdum generum ſuum, alioſque ſuos hoſtes, hunc quoque Anaſtaſium plagis in circo mulctatum, & facie rectorſum verſa equo impoſitum, ac nudam per Diippum juſſit pro ſpectaculo duci, quod ſibi derogato imperio, Artabaſdo diadema detuliſſet. atque ſic impietum eſt Germani vaticinium. Proinde Byzantii defenſor veræ religionis fuit divinus iſte Germanus, quotidie adverſus Leonem feræ cognominem, ut feram beſtiam, ejuſque ſtiparores depugnans: Romæ autem Gregorius, apoſtolicus vir, & Petri apoſtolorum coryphæi aſſeſſor, qui ob divinas ſuas lucubrationes Dialogi cognomen adeptus eſt. Is a Leone ob ejus impietatem defecit: & pacto cum Francis icto, tributa Leoni denegavit, Anaſtaſium ac ſocios anathemate feriit, Imperatoremque multis epiſtolis & a multis lectis manifeſto redarguit. Damaſci Syriæ fuit Joannes monachus & presbyter Chryſorroas cognomento, Manſuris F. Quod Græce ſonat Lentrabum, quem impius Judaico ſenſu Manzerem appellavit. Hic S. Joannes, una cum Coſma Majumenſi epiſcopo, & Theophane, fratre Theodori Graptorum epiſcopi, melodi ſive cantores ſunt agnominati, eo quod melodiis comprehendiſſent eas cantilenas, quæ in eccleſiis Chriſtianorum canuntur, prout ab eis compoſitæ formatæque ſunt. Erat enim S. hic Joannes & vita & oratione magiſter optimus, omni divina humanaque cognitione repletus. Sed Germanum quidem Leo, ut ſuæ poteſtati ſubditum, patriarchæ ſolio dejecit. illque humerale in ſacra menſa magoi templi deporeos, reſignavit manus ſuum, atque diſceſſit. Impiuſque Leo ei ſuffecit Anaſt. Syncel. impio ipſius conſilio & hæreſi conſentientem. Digrediens vero Germanus inter alia ad docendum compoſita verba, hoc quoque dixit: Si ego ſum Jonas, projicite me in mare. nam extra univerſalem ſynodum, novi aliquid de fide ſtatuere nequeo, o Imperator. Ac digreſſus, Plataniis in domo ſua gentilicia quietus vixit, cum geſſiſſet ſummum pontificatum annos XIV, menſes V, dies VII.

Imaginum defenſores.

Joannes Damaſcenus.

215

Anaſtaſius Lenni ſuffectus.

pag. 437.

Anno XIV, Maſalmas io Romanam ditionem bello illato, cum in Cappadociam veniſſet, Charſianum caſtrum fraude cepit.

Anno XVI, Leo filiam Chagani Scytharum principis, filio ſuo Conſtantino uxorem duxit, cum Chriſtianam eam feciſſet, Irenamque nominaſſet. ea ſacris litteris ſtudioſe cognitis, illuſtris pietate fuit, refutavitque a Deo alienorum impietatem. Imperator autem contra Pa-

A αὐτὸν ὁ μακάριος Γ πρὸ τ αὐτοκρατορείας σωθῆναι, ὅπως αὐτὸ Θεὸν ἐγγυητὴν δόντα μὴ παρασαλεῦσαί τι Γ τ ἀληθείας δογμάτων. ἀλλ' οὐδ' ὅπως μνησθῇ ὁ ἄθλιος μᾶλλον δὲ ἠγανάκτει, εἵπερ αὐτὸν ἐν λόγοις συλλάβοι, ἐν οἷς φανερὸς ὢν, ἠδ' ἂν ὡς ὁμολογητὴν καθέλῃ τῷ θρόνῳ· ὧν ἐκεῖνος εἰς τὸν συμμαχον Ἀναστάσιον σύγκελλον τὸν ἁγίου, συναξάμενος αὐτὸν Γ θρόνου δέξεσθαι ἔσεσθαι. ὁπὸ μακάριος ἀπ' ἀγκῶνος, ὡς ἄλλον Ἰσαακιάτην, σφῶς τὰ περὶ προδοσίας ἀνεμίμνησκε. καίπερ εἰσερχομένου πρὸς τὰ βασίλεια· ἐκπαγεὶς ὁ Ἀναστάσιος τὸ ὀπίθιον τῆς στολῆς τ ἁγίου. πρὸς ὃν ὁ ὅσιος ἔφα· μὰ σὲ ὦδε, τὸ Διππαρένδι χιτεῖ σε.

Μετὰ δὲ ἔτη ιδ'. Κωνσταντῖνος ὁ δισώτης, μετὰ Γ γαμβρὸν αὐτῶ Ἀρταβάσδα σωὰ ἄλλοις ἐχθροῖς αὐτὸ τῶτον τύφας ἐν τῇ ἐπποδρόμῳ, ἔξω Γ Διππαγυμνὸν ἐν ὅπι καθίσας ἐξ ἀντιστρόφου ἐπόμπευσε, ἔξω τὸ ἀνασκάψαι μὲν Γ βασιλέα Κωνσταντῖνον, σῶσαι δὲ Γ Ἀρταβασδον. κἀντῶθεν ἡ πρόρρησις ἀπέβη Γ ὁσιωτάτω Γερμανῦ. Ἐν μὲν οὖν τῇ Βυζαντίῳ πρόμαχος Γ ὑπὲρ εὐσεβείας δογμάτων ὁ ἱερὸς ὗτος ὑπ' Θεσπίσεως καμαζῆ Γερμανὸς, θεομαχῶν καθ' ἡμῶν πρὸς Γ φρενῶν Λέοντα, ἔξω τοὺς αὐτῶ σωπαστὰς. Ἐν δὲ τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ Γραγόριος ἀποστολικὸς ἀνὴρ, ἔξω Πέτρου Γ κορυφαίου σωάθροος, ἂς ἔξω τὰ ὑπ' αὐτῶ γενόμενα θεῖα πονήματα Διάλογος ἐκλήθη. ὗτος ἀγίως ἔξω τῆς ἀποστυρίας Λέοντος ἀφίστασε, ἔξω πρὸς Γ Φράγγον ἀποδὺς εἰρηνικὴν πεπεσάμενος, τύς τε φόρους ἐκώλυσε, ἔξω Ἀναστάσιον ἔξω τοὺς σωὰ αὐτῷ ἀνεθεμάτισε. Γ δὲ βασιλέα δι' ἐπιστολῶν αὐτ πολλῶν πολλοῖς ἐγνωσμένων, ἀελδήλως ἐλέγχει. Ἐν δὲ τῇ αὐτὰ Συρίᾳ Δαμασκῷ Ἰωάννης μοναχὸς ἔξω πρεσβύτερος, ὁ Χρυσορρόας, ὁ τῶ Μανσὴρ, ἁ ἑρμηνεύται Λέντραβος, ὃν πρὸ ὀνασιβὼς Μαζὴρ Ἰσμαὴλ φρενάμενοι μετωτόμασεν. ὗτος ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἔξω μελῳδὸς ὠνομάδη, μετὰ Κοσμᾶ ἐπισκόπου Γ Μαϊουμᾶ, ἔξω Θεοφάνης ἀδελφῶ Θεοδώρου τῦ γραπτῶν, ἀφ' τὸ αὐτὸς μελῳδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Γ Χριστιανῶν τετυπωμένα ἐκάλεδαι. ὧν ὃν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὗτος περὶ τε βίῳ ἔξω τῷ λόγῳ διδάσκαλος ἄκρις, πάσης γνώσεως θείας τε ἔξω ἀνθρωπίνης ἐμπεπλησμένος. ἀλλὰ Γερμανὸν μὲν ὡς ὑπ' αὐτὸν ὄντα ὁ Λέων ἐκβάλλει τὰ θρόνου, ὃς τὸ ὠμόφορον ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ Γ μεγάλης ἐκκλησίας θεὶς, ἀπεπάξατο τὴν ἱερωσύνην, ἔξω ὑπεχώρησεν. ὁ δὲ θεομάχος αὐτ αὐτῶ χειροτονεῖ Ἀναστάσιον Γ προλεχθέντα Σύγκελλον, συνδιέμφυστον τῇ ἀσεβεῖ αὐτὰ βουλῇ. ὁ δὲ ὅσιος Γερμανὸς ἐξερχόμενος μεθ' ἑτέρων διδασκαλικῶν λόγων, ἔφα· Ἐκβέβλημαί ἐγὼ Ἰωνᾶς, βάλετέ με εἰς τὴν θάλασσαν· χωρὶς γὰρ οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀσυντόμως πίστιν, ὦ βασιλεῦ, ἀδυνατῶ. ἐπιδὼν ἐν τῷ γειτονῶντι αὐτῶ οἴκῳ τὰ Πλατανίου ἀσύχασεν, ἀρχιερώσας ἔτη ιδ'. μῆνας ε'. ἡμέρας ζ'.

Τῷ ιδ'. ἔτει, ἐπεστράτευσε Μάσαλμας τῇ Ῥωμαΐᾳ ἔξω ἐλθὼν εἰς Καππαδοκίαν, παρέλαβε δόλῳ τὸ Χαρσιανὸν κάστρον.

Τῷ ις'. ἔτει, Λέων ὁ βασιλεὺς Γ θυγατέρα Χαγάνου, τὰ τῆς Σκυθῶν δυνάστου, τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ἐνυμφεύσατο, ποιήσας αὐτὴν Χριστιανὴν, ἔξω ὀνομάσας Εἰρήνην. ἣ τις ἐμαθήσας τὰ ἱερὰ γράμματα, διέπρεψεν ἐν εὐσεβείᾳ, τὴν τῆ ἀθέων ὀνασίβειαν ἐλέγξασα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐμαίνετο κατὰ τοῦ πάπα, ἔξω Γ ἀποστάσιος Ῥώμης τῆς Ἰταλίας, ἔξω ἐξεπλήσας σόλου μέγαν, ἀπέστειλε κατ' αὐτῆ. ἠχώδη δὲ ὁ μάτιος, ναυαγήσαντος

πς τὸ φόλυ εἰς τὸ Λδριατικὸν πέλαγος . ἐμανεὶς ὢν ἐπὶ τούτῳ πλέον ὁ Θωμάχος , φέρας κεφαλικῶς τῇ τούτου μέρει Σικελίας καὶ Καλαβρίας τὸ λαοῦ ἐπίθηκε . τὰ δὲ λεγόμενα πατρωνικὰ τῆς ἐν Ρώμῃ ναῶν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων Αποστόλων ἐκπαλαι τελούμενα , πάλαι τρία ὄντα , τῇ δημοσίᾳ λόγῳ πλεῖθαι προσέταξεν , ἐποπτεύειν τε καὶ ἀναγραφῆναι τὰ τιτρώμενα βρέφη πρὸς τὸ ἀπογρᾶφεσθαι τὸν λεγόμενον κεφαλικίωνα .

Τῷ ιέ . ἔτει ιθ. καὶ κά. ἔτει , Σαλεϊμὰν ὁ τῆς Ισάμ , τὴν Ασίαν καταδραμὼν , πολλοὺς αἰχμαλώτους ἐποιήσατο . ἠχμαλώτευτο δὲ καὶ τινα Περγαμηνῶν, ὃς ἔλεγεν ἑαυτὸν Τιβέριον εἶναι, υἱὸν Ιουστιανοῦ . τῶν Ισάμ εἰς τιμὴν τὸ ἰδίου παιδὸς , καὶ τῆς βασιλείων ἐφάπτεται, μετὰ τιμῆς βασιλικῆς καὶ στρατόμπτου εἶχεν . ὃν ἐπέμπετο εἰς Ιερουσαλὴμ, ἢ εἰς ἄλλο τι Συρίαν , πρὸς θέαν πάντων .

Τῷ κγ'. ἔτει , ἐπεστράτευσε Σαλεϊμὰν κατὰ Ρωμαίων , ἔχων μυριάδας ϛ'. καὶ πολλὴν ἄλλην καὶ αἰχμαλωσίαν ποιησάμενος , περθήσας καὶ τὸ σιδηρόκαστρον ἀβλαβὴς ὑπέστρεψε .

Τῷ κδ'. ἔτει , ἐκαύθησαν αἱ ἀγοραὶ ὑπὸ τῆς ἱερατικῆς , ἢ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν . τῇ κε'. τῶ Οκτωβρίου μηνὸς , τῇ ἁγίου Δημητρίου , ἡμέρᾳ δ'. ὥρᾳ ι. σεισμὸς μέγας γέγονε , καὶ φόβος ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ ἐπτώθησαν ἐκκλησίαι καὶ μοναστήρια καὶ οἶκοι , καὶ λαὸς πολὺς ἀπέθανεν . ἔπεσε δὲ καὶ ὁ τοῦλος Αρκαδίου ἐν τῇ ξηρολόφῳ , καὶ ἄλλαι πολλαὶ , καὶ τὰ χερσαῖα τῆς πόλεως τείχη , καὶ πόλεις καὶ χωρία ἐν τῇ Θρᾴκῃ , ἤτοι Νίκαια καὶ Νικομήδεια καὶ Πραίτους . ἀπέφυγε δὲ ἢ ὀλίγα τῆ ἰδίων ἔρων ἐν νισι πύργοι . ἐφάτνη δὲ καὶ ὁ σεισμὸς μῆνας ιε'. ἰδὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ τείχη τῆς πόλεως πεπτωκότα , διελθὼν λέγων ὅτι ὑμεῖς οἱ τῆς πόλεως ἀδυνατεῖτε τὰ τείχη κτίζειν , ἀλλὰ προσετάξαμεν τοῖς διοικηταῖς τῶν θεμάτων ἀπαντᾶν εἰς τὴν καύσεα , κατὰ νόμισμα , μιλιαρήσιον ἓν * καὶ λαμβάνει αὐτὸ ὁ βασιλεία , καὶ κτίζει αὐτά . ἐκτοῦθεν ἐπεκράτησεν ὁ συνήθεια , παρέχειν τὰ δικαιώματα τοῖς δικαιταῖς. κεράτια δὲ αἱ ιβ'. φόλεις ὠνομάζοντο , ἤτοι νοῦμμοι ἀπὸ Νομᾶ βασιλέως Ρώμης , ὃς καὶ πρῶτος τοὺς ὀβολοὺς τῇ ἰδίᾳ εἰκόνι ἐχάραξε , καὶ νούμμους αὐτοὺς κατὰ τὸ ἴδιον ὄνομα ἐκάλεσεν . ὅπως καὶ ὀρρίκιον εὑρίσκων , ὅπερ ἐς τὸ ἀνθρώπων αὐτὸ ἔχων , ἐλάμβανεν ἐξ ἑκάστου τῶν ἀπὸ τὸ πελατίου ῥογδομένων φόλεις ιβ'. ἤτοι κεράτιον ἓν . διὸ καὶ ἐλέγετο ὁ Κερατίον . πάντα δὲ ἰδὼν ὡς ἐντύπω ψήφῳ τῶν ῥογδομένων ἀπὸ τὸ πελατίου . ὅπου ἓν τότε ἀπογραφὴ κατὰ Ρώμην ἔσω. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ αἰχμαλωσίᾳ τὸ Ισραὴλ ὅτος ὁ Νομᾶς ἐγένετο , ἐν τῇ ,ϡϟ'. ἔτει τῆς κόσμου κτίσεως .

Εβασίλευσεν ἔων Λέων , ὁ καὶ Κύων , ὁ Ισαυρος ἔτη κδ'. μῆνας β'. ἡμέρας κε'. ἢ θνήσκει σὺν τῇ σωματικῷ καὶ ψυχικῷ θάνατον , νόσῳ δυσεντερίας βληθείς ἢ τίθεται τὸ δύσμον αὐτῶ σῶμα ἐν τῇ ναῷ τῶν ἁγίων Αποστόλων.ὅσα ὃ καὶ ἐκ Χερσιανῶν συνέβαινεν ἢ ἡμέρας

Cedren.

pam , Romæque & Italiæ defectionem fævientem , contra eos ingentem classem armavit atque emisit . sed turpiter se dedit vanus homo , classe in Adriatico mari naufragio amissa . Inde furore percitus majore bono adversus Deum pugnans , tertiæ Siculi ac Calabri populi parti tributum in singula hominum capita imposuit . Patrimonia quoque templorum Romæ principibus Apostolis consecratorum , quæ pecunia quotannis antiquitus pendebatur ex lenitorum tribu femis, in ærarium publicum conferri jussit: & nundavis inipici atque describi infantes qui nascebantur, ut census iste de singulis capitibus (* Cephalelionem vocant) exigi posset. Leonis contra Italiam conatus. * capitationem.

Annis xvi et , xvi & xx , Suleiman Isami F. factis in Asiam incursionibus, multum captivorum abduxit . Fuit inter hos etiam Pergamenus quidam, qui se dicebat Tiberium esse, Justiniani filium . Hunc Ismus in honorem filii sui, utpote tertiorem Imperatoribus objiceret, regio in honore habuit, exercitui præfecit : utque ab omnibus videri posset, Hierosolymæ cum, ac per totam Syriam misit.

Idem Suleiman, anno xxxvi Imperii Leonis exercitum ac millium in Romanos duxit : captisque multis & oppidis & hominibus, ferreo etiam castro (id enim est Sidero castrum) vastato, illæsus rediit domum.

Anno xxiiii, ab Hieracitis tabernæ sunt inceniæ, multiq; eorum supplicio affecti. Die Octobris xxvi, quæ D. Demetrio sacra est, feria iv, horæ viii, terræmotus ingens atq; terribilis Constantinopoli fuit, qui templa, monasteria, domosq; multas prostravit, molosque homines. Corruit etiam Arcadii statua in Xerolopho, & aliæ multæ: atque muri etiam tertestres urbis, & in Thracia urbes atque castella : necnon Nicæa, Nicomedia, & Prænetus quin & maxe quibuidam in locis a limitibus suis refugit . Obriooit terræmotus iste menses xi. Imperator ruinæ marorum urbis cognitæ, cives ita est allocutus: Vos muris urbis reficiendis cum non satis pares, nos quæstoribus oostris negotium dedimus, ut ultra constituram tributum in singulæ nomismata accipiant militibus unum, idque in ærarium nostrum cooferam, ex quo nos muros condamus . Exinde obtinuit, ut dicerata seu binæ * ceratia quæstoribus solvantur . Ceratia autem appellantur xii folles sive nummi: sic dicti a Numa Romæ rege, qui primus obolos sua ipsius effigie signavit, ideoque oummos de suo nomine nuncupavit . Idem & officium quoddam constituit, quod quidam ipsius famulorum gerens, ab unoquovis eorum qui a palatio stipendium sumebant, accipiebat folles xii, ex unum ceratium. itaque & Ceratio dicebatur, faciebar hoc ad incundum numerum eorum quibus stipendia dabantur : neque eoim eo tempore census Romæ agebatur . Vixit is Numa eo tempore, qua primum Ismelus captivus abductus fuit, annis x mundo creato evesdece Lxxx.

Leo Isaurus, qui & Conon, imperium gessit annos xxiiii, menses ii, dies xxv. mortuus est ex intestinorum morbo, animæ cum corpore pereunte . iosefix ejus cadaver reconditum est in æno Apostolorum . Subterfugit animus commemorare, quæ & quales adversæ res Christianis

Terræmotus.

xi6 Edit. Paris. pag 458. Exactius.

* Theophanes.

* siliquæ.

evenerint imperio impiiſſimi atque inhumaniſſimi hujus Leonis, quantum & rectæ fidei offecerit, & fœdi lucri ſtudio atque avaritia excogitatis contra totum orbem & Chriſtianos fraudibus Reipublicæ adminiſtrationem detriverit: tum quid terræmotuum, famis, peſtilentiæ, rebellionum ac cladium contigerit. nam neque fatis cogitari iſta, nec explicari poſſunt. Par eſſe videtur, ut porro impiiſſimi ac miſerrimi ejus filii nefaria acta, ſceleratiora illa & Deo inviſa, recenſeam.

Α νου τῶ δυσεβεςάτω καὶ ἀπαιδεύτω Λέοντος, περὶ τε τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν πίςεως, καὶ περὶ τὰς τῆ πολιτικῶν διοικήσεως, αἰσχροῦ κέρδους καὶ φιλαργυρίας ἐπινοίᾳ, καὶ τὸ παντὸς κόσμου καὶ τῆ Χριςιανῶν, σεισμοὶ καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ, καὶ ἐθνῶν ἐπαναςάσεις καὶ θάνατοι, ὅσπερ μεμηνύσαι. ὑπερβαίνουσι γὰρ πάντα τοῦ λόγου καὶ ἐξήνεγκαν. ἄξιον δὲ λοιπὸν ἐφεξῆς καὶ τῶ δυσεβεςάτω καὶ παιδὸς αὐτοῦ, τὰς ἀθεμίτους διεξελθεῖν φράξεις ἀνοσιουργοτέρας καὶ θυμοσύτους ὄσας.

Digitized by Google